KALLELSE

Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-04-20

Tid Kl. 18:00

Plats Medborgarhuset Alafors

Ledamöter

Claes-Anders Bengtsson (KD)	Lena Orstadius (S)
Mikael Berglund (M)	Gunnar Skaven (S)
Henrik Fogelklou (M)	Ingrid Inhammar S)
Maj Holmström (M)	Aree Said Gaff (S)
Gay Johansson (M)	Klas Karlsson (S)
Lars Kopp (M)	Krister Hemström Bergenhus (S)
Kristina Fogelklou (M)	Monica Samuelsson (S)
Johan Zenténius (M)	Ann-Sofie Hellvard (V)
Erik Liljeberg (M)	Linda Knutsson (V)
Susanna Mouvitz (M)	Christer Pålsson (V)
Jan Skog (M)	Anders Börjesson (V)
Jessika Loftbring (C)	Jenny Sandkvist (MP)
Dan Sandros (C)	Robert Jansson (SD)
Henning Ankarudd (C)	Lena Camp (SD)
Eva Lans Samuelsson (L)	Jari Tolkki (SD)
Inga-Lena Lindenau (L)	Pernilla Johansson (SD)
Sune Rydén (KD)	Claes Mellander (SD)
Maria-Bianca Andersson (KD)	Kennet Sandow (SD)
Dennis Ljunggren (S)	Elisabeth Pinberg (SD)
Elaine Björkman (S)	Robert Roos (SD)
Johnny Sundling (S)	Annica Westdahl-Eriksson (SD)
Anette Håkansson (S)	Marita Henriksson (SD)
Johan Nordin (S)	Tyrone Hansson Eklund (FiA)
Seppo Tallheden (S)	Renée Palmnäs (FiA)
Niklas Ulfheden (S)	

Ersättare

Jan Murray (M)
Johan Bankel (M)
Fredrik Johansson (M)
Kajsa Nilsson (M)
Magnus Wennergren (M)
Linda Hoffberg (C)
Lina Hammarstrand (C)
Jan Samuelsson (L)
Kristina Karlsson (L)
Lennart Borgvall (KD)
Börje Ohlsson (KD)
Paula Örn (S)
Toni Andersson (S)
Christina Oskarsson (S)
Karl Heinz-Schneider (S)
Sandi Nordin (S)
Catharina Eliasson (S)
Kent Karlsson (S)
Elinor Gandee (V)
Anna Enggren (V)
Sonny Landerberg (MP)
Geo De Maré (MP)
Alexis Tranmarker (SD)
Rainer Andreasson (SD)
Anna-Karin Axelsson (SD)
Björn Eliasson (SD)
Sune Eriksson (SD)
Stefan Gustafsson (FiA)
Brita Karlsson (FiA)

Övriga	Maria Kosterlind Reinholdsson, kommunchef Madeleine Arvidsson Wäli, kanslichef Emelie Vahlund, nämndsekreterare Johanna Kalmár, nämndsekreterare

Förhinder anmäls till Emelie Vahlund, emelie.vahlund @ale.se

Claes-Anders Bengtsson (KD)
ordförande

FÖREDRAGNINGSLISTA
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-04-20

A **Upprop**

B **Justering**

Agenda

Nr	Ärende	Diarienummer	Föredragande	Tid
1	Fastställande av föredragningslista	2026/10		
2	Anmälan av jäv	2026/11		
3	Allmänhetens frågestund	2026/12		
	Informationsärenden			
4	Svar på interpellation om aktivitetsbidrag för barn under 6 år från Eva Lans Samuelsson (L)	2026/185		
5	Svar på interpellation från Jessica Loftbring	2026/255		
6	Information om Ale kommuns årsredovisning 2025	2026/170	Ken Gunnesson Olle Andersson	10 min
7	Redovisning av kommunstyrelsens årsredovisning 2025	2026/170	Henrik Fogelklou (M)	5 min
8	Redovisning av kultur- och fritidsutskottets årsredovisning 2025	2026/170	Robert Jansson (SD)	5 min
9	Redovisning av socialnämndens årsredovisning 2025	2026/170	Tyrone Hansson Eklund (FiA)	5 min
10	Redovisning av servicenämndens årsredovisning 2025	2026/170	Sune Rydén (KD)	5 min
11	Redovisning av Valnämndens årsredovisning 2025	2026/170	Sune Rydén (KD)	5 min
12	Redovisning av samhällsbyggnadsnämndens årsredovisning 2025	2026/170	Eddie Glans (M)	5 min
13	Redovisning av överförmyndarens årsredovisning 2025	2026/170	Robert Roos (SD)	5 min

14	Redovisning av utbildningsnämndens årsredovisning	2026/170	Lena Camp (SD)	5 min
15	Redovisning av AB Alebyggens årsredovisning 2025	2026/170	Fredrik Johansson (M)	
16	Revisionsberättelse 2025	2026/170	Wimar Sundeen	
	Valärenden			
17	Avsägelse från Martin Olsén (V) från uppdraget som ersättare i demokratiberedningen	2022/521		
18	Val av ersättare till valnämnden med anledning av Birgitta Anderssons (V) entledigande	2022/532		
19	Avsägelse från Maria-Bianca Andersson (KD) från uppdrag som ledamot i kommunfullmäktige	2022/574		
20	Avsägelse från Maria-Bianca Andersson (KD) från uppdrag som ersättare i Bohus räddningstjänstförbunds (BORF) direktion	2022/535		
	Beslutsärenden			
21	Årsredovisning 2025 - Ale kommun	2026/170	Ken Gunnesson Olle Andersson	
22	Uppföljning av internkontroll 2025 nämnder och bolag	2025/694		
23	Ansvarsfrihet för kommunstyrelsen	2026/170		
24	Ansvarsfrihet för samhällsbyggnadsnämnden	2026/170		
25	Ansvarsfrihet för överförmyndarnämnden	2026/170		
26	Ansvarsfrihet för jävsnämnden	2026/170		
27	Ansvarsfrihet för valnämnden	2026/170		
28	Ansvarsfrihet för servicenämnden	2026/170		
29	Ansvarsfrihet för socialnämnden	2026/170		
30	Ansvarsfrihet för utbildningsnämnden	2026/170		

31	Överföring av investeringsbudget 2025-2026	2026/141		
32	Revidering av investeringsbudget 2026	2026/165		
33	Ansvarsfrihet för Bohus räddningstjänstförbund 2025	2026/186		
34	Instruktion till bolagsstämma AB Alebyggen	2026/207		
35	Inrättande av en gemensam överförmyndarnämnd	2025/496		
36	Uppföljning av uppdrag välfärdsteknik	2025/743		
37	Risk för budgetunderskott för servicenämnden 2026 på grund av marksanering vid byggnation av ny skola Alafors	2026/237		
38	Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön	2025/686		
39	Nödvattenplan för Ale kommun	2025/642		
40	Blockförhyrning av trygghetsboende - Garverigränd	2026/192		
41	Svar på motion om förbud mot lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna från Dennis Ljunggren (S) och Johnny Sundling (S)	2024/1641		
42	Utredning friluftsfrämjande insatser	2025/258		
43	Rapportering av ej verkställda beslut enligt LSS kvartal 4 2025	2025/387		
44	Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL kvartal 4 2025	2025/388		
45	Redovisning av underrättelser	2026/14		

Älvängen 2026-02-28

Interpellation ang. aktivitetsbidrag för barn under 6 år.

Liberalerna i Ale lämnade in en motion 2025-01-22 där vi önskade få svar på två frågor. Denna motion togs upp i juni 2025 och beslutet blev att hänskjuta frågan till Kultur och Fritidsutskottet.

- *att utreda och komma med förslag så barn under 6 år inte missgynnas av befintligt beslut.*

- *att förslaget med ekonomisk konsekvensbeskrivning ska presenteras för uppstart hösten 2025 eller senast 1 januari 2026.*

Under kommunfullmäktiges möte i november 2025 fanns inte Liberalernas motion redovisad som ”ej slutbehandlad”. Enligt kommunallagen ska motioner beredas så beslut kan tas inom ett år.

Vi i Liberalerna har inte sett att frågan varit uppe i Kultur och Fritidsutskottet sedan uppdraget lämnades från KF i frågan.

Med bakgrund av ovanstående önskar Liberalerna i Ale ställa följande frågor till Robert Jansson (SD), ordförande i Kultur och Fritidsutskottet:

- När kommer ordförande att återkomma till kommunfullmäktige med svar i frågan enligt motionens intention?

- Anser ordförande att det är rimligt att under 7 månader inte diskuterat frågan som uppdraget ansågs?

Liberalerna i Ale genom
Eva Lans Samuelsson, Gruppledare, Ledamot i KF

Svar på interpellation ifrån Eva Lans Samuelsson angående aktivitetsstöd för barn under 6 år

- Utskottet kommer att behandla frågan under april månad och efter det kommer kommunstyrelsen få svaret för beredning till kommunfullmäktige.
- Det är inte den politiska verksamheten som utför utredningar. Frågor av den här arten diskuteras endast om organisationen behöver förtydliganden utifrån förståelse kring uppdraget. Direkt efter att kommunfullmäktige fattade sitt beslut stämde ordförande av med organisationen att de förstått uppdraget och så var också fallet. Jag har fullt förtroende att organisationen bereder ärenden så snart de kan utifrån givna förutsättningar.

Robert Jansson (SD)
Ordförande kultur- och fritidsutskottet

From: "Amra Taneroglu" <amra.taneroglu@ale.se>
Sent: 4/7/2026 3:50:13 PM
To: "FN-Kansli" <kansli@ale.se>
Subject: VB: Interpellation till KF, 20/4.

För diarieföring.

Från: Jessika Loftbring <jessika.loftbring@pol.ale.se>
Skickat: den 7 april 2026 15:35
Till: Amra Taneroglu <amra.taneroglu@ale.se>; Henrik Fogelklou <henrik.fogelklou@ale.se>; Claes-Anders Bengtsson <claes-anders.bengtsson@outlook.com>; Dennis Ljunggren <Dennis.Ljunggren@ale.se>
Ämne: Interpellation till KF, 20/4.

Interpellation till ordföranden i utbildningsnämnden

Oro för barnens framtid och behovet av en långsiktig och likvärdig skolpolitik i Ale

Föräldrar i Ale uttrycker en oro för sina barns framtid**.** De beskriver hur tryggheten sviktar, hur avståndet mellan hem och skola ökar och hur känslan av att barnen inte får det stöd de faktiskt har rätt till, blir allt mer påtaglig. Det här är föräldrar som varje dag gör sitt bästa, som följer sina barn till skolan med en klump i magen och som undrar om deras barn verkligen blir sedda, hörda och förstådda.

Samtidigt hör vi våra lärare och övrig skolpersonal berätta om en vardag som stramas åt bit för bit. Kraven ökar, arbetsbelastningen stiger och de förutsättningar som krävs för att ge varje barn den undervisning och det stöd de behöver förändras snabbare än organisationen hinner anpassa sig. Nya lagförslag, nya krav, nya riktlinjer – allt detta landar i ett redan pressat system där tiden inte räcker och där omsorgen om elevernas lärande ofta krockar med verklighetens begränsningar.

Det här handlar inte om siffror i ett diagram. Det handlar om barnens framtid. Det handlar om vårt gemensamma ansvar. Och det handlar om att vi måste våga lyssna – både på dem som vädjar om stöd och på dem som varje dag står mitt i skolans verklighet.

Mot denna bakgrund är utvecklingen i Ale bekymmersam. Förra vårens resultat i årskurs 9 (2025) visar på försämrade skolresultat, en minskad andel elever som når gymnasiebehörighet och ökande skillnader mellan elevgrupper – framför allt kopplat till föräldrars utbildningsnivå.

Samtidigt verkar dialogen mellan skola och föräldrar blivit svagare. Föräldrasamverkan har minskat, och flera vårdnadshavare beskriver en känsla av att lämnas utanför skolans arbete Med flera statliga utredningar som pekar mot ökade krav och betydande kostnadsökningar, bland annat genom reglerad undervisningstid för lärare och planerad förstärkt elevhälsa, blir frågan om långsiktig planering oerhört viktig.

Mot denna bakgrund, undrar Centerpartiet; vilka prioriteringar för framtiden, har Alesamverkan för Ales förskolor och skolor?

1. Vilka områden har varit ordförandens främsta prioriteringar under mandatperioden, och vilka prioriteringar ser ordföranden som mest avgörande för den närmaste tiden och kommande åren, för att vända den negativa resultatutvecklingen i årskurs 9 och öka andelen elever som når gymnasiebehörighet de kommande åren?

2. Vilka konkreta åtgärder kommer vidtas för att minska de ökande skillnaderna i skolresultat mellan elever med olika socioekonomisk bakgrund och säkerställa en mer likvärdig skola i Ale och på vilket sätt speglas dessa utmaningar i utbildningsnämndens budget och prioriteringar?

3. Hur säkerställer ordförande att nämndens planering och budget tar höjd för kommande statliga krav – exempelvis reglerad undervisningstid för lärare–som ökar kostnadstrycket?

/Jessika Loftbring
Centerpartiet

Interpellation till ordföranden i utbildningsnämnden

Oro för barnens framtid och behovet av en långsiktig och likvärdig skolpolitik i Ale

Föräldrar i Ale uttrycker en oro för sina barns framtid. De beskriver hur tryggheten sviktar, hur avståndet mellan hem och skola ökar och hur känslan av att barnen inte får det stöd de faktiskt har rätt till, blir allt mer påtaglig. Det här är föräldrar som varje dag gör sitt bästa, som följer sina barn till skolan med en klump i magen och som undrar om deras barn verkligen blir sedda, hörda och förstådda.

Samtidigt hör vi våra lärare och övrig skolpersonal berätta om en vardag som stramas åt bit för bit. Kraven ökar, arbetsbelastningen stiger och de förutsättningar som krävs för att ge varje barn den undervisning och det stöd de behöver förändras snabbare än organisationen hinner anpassa sig.

Nya lagförslag, nya krav, nya riktlinjer – allt detta landar i ett redan pressat system där tiden inte räcker och där omsorgen om elevernas lärande ofta krockar med verklighetens begränsningar.

Det här handlar inte om siffror i ett diagram. Det handlar om barnens framtid. Det handlar om vårt gemensamma ansvar. Och det handlar om att vi måste våga lyssna – både på dem som vädjar om stöd och på dem som varje dag står mitt i skolans verklighet.
Mot denna bakgrund är utvecklingen i Ale bekymmersam. Förra vårens resultat i årskurs 9 (2025) visar på försämrade skolresultat, en minskad andel elever som når gymnasiebehörighet och ökande skillnader mellan elevgrupper – framför allt kopplat till föräldrars utbildningsnivå.

Samtidigt verkar dialogen mellan skola och föräldrar blivit svagare. Föräldrasamverkan har minskat, och flera vårdnadshavare beskriver en känsla av att lämnas utanför skolans arbete.

Med flera statliga utredningar som pekar mot ökade krav och betydande kostnadsökningar,
bland annat genom reglerad undervisningstid för lärare och planerad förstärkt elevhälsa, blir frågan om långsiktig planering oerhört viktig.

Mot denna bakgrund, undrar Centerpartiet; vilka prioriteringar för framtiden, har Alesamverkan
för Ales förskolor och skolor?

1. Vilka områden har varit ordförandens främsta prioriteringar under mandatperioden, och vilka prioriteringar ser ordföranden som mest avgörande för den närmaste tiden och

kommande åren, för att vända den negativa resultatutvecklingen i årskurs 9 och öka andelen elever som når gymnasiebehörighet de kommande åren?

Svar: Naturligtvis har mitt största fokus varit att alla våra fantastiska elever ska kunna nå hela vägen till att komma in på sitt förstahandsval till gymnasieprogram. Dock är det i realiteten svårt att uppnå 100%, även om jag så skulle önska.

2. Vilka konkreta åtgärder kommer vidtas för att minska de ökande skillnaderna i skolresultat mellan elever med olika socioekonomisk bakgrund och säkerställa en mer likvärdig skola i Ale och på vilket sätt speglas dessa utmaningar i utbildningsnämndens budget och prioriteringar?

Svar: Alla elever ska ha likadana grundförutsättningar, läroplanen gäller alla. Naturligtvis ska alla elever få individuellt stöd utifrån sina egna förutsättningar. Det är dock inte min roll som politiker att peta på individnivå utan att förutsätta att detta sker från förvaltningen. Och jag förväntar mig i min tur att förvaltningen lyfter de behov som vi kan fatta beslut om för att detta ska bli verklighet.

3. Hur säkerställer ordförande att nämndens planering och budget tar höjd för kommande statliga krav – exempelvis reglerad undervisningstid för lärare–som ökar kostnadstrycket?

Svar: Som du själv säger är det en statlig angelägenhet, och jag inväntar statens eventuella krav, innan jag agerar. Det vore oansvarigt av mig att hitta på något eget och föregå regeringens beslut.

Årsredovisning 2025

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2

2 Ekonomisk analys 3

2.1 Analys och förslag för framtiden 3

2.1.1 Sammanfattande tabeller 3

2.2 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader 4

3 Uppföljning av mål och uppdrag 5

3.1 Uppföljning av riktningsmålen 5

3.1.1 Ett tryggare Ale 5

3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale 5

3.1.3 En effektivare organisation i Ale 6

3.2 Uppföljning av mål 7

3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning 7

3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar. 8

3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv. 9

3.2.4 Hållbart arbetsliv 10

3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap 10

3.3 Uppföljning av uppdrag 11

3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget 11

3.3.2 Uppföljning av uppdrag 12

3.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 19

3.4.1 Tabell - Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 19

3.4.2 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 19

4 Personalanalys 27

4.1 Kommunens anställda 27

4.1.1 Antal anställda 27

4.2 Sjukfrånvaro 28

4.2.1 Sjukfrånvaro tabell 28

4.3 Personalanalys och förslag för framtiden 29

4.4 Jämställdhet och mångfald 29

5 Övrig uppföljning 30

5.1 Inkomna synpunkter under året 30

5.2 Avtalssamverkan 30

5.3 Privata utförare 31

5.4 Internationellt samarbete 31

1 Sammanfattning

Under 2025 har flera digitaliseringsinsatser bidragit till verksamhetsutveckling med effekt i hela kommunens organisation. Kommunens digitala utbildningsplattform Kunskapstorget har implementerats, med ökad tillgänglighet till kompetensutveckling och minskat manuellt arbete som följder. En digitaliserad anställningsprocess och förberedelse för nytt HR- och lönesystem innebär bättre och effektivare verksamhet. Digitalisering av brandskyddskontroller har pågått och införs i hela organisationen med start februari 2026.

Ett viktigt arbete har handlat om att stärka kommunen som arbetsgivare. Arbetet med konceptet verksamhetsskap och medarbetarskap har inletts och en verksamhetsutvecklare har rekryterats för att långsiktigt driva arbetet. Implementeringen av kommunens nya värdegrund har genomförts i samtliga verksamheter och en struktur har tagits fram för att hålla värdegrunden levande i organisationen. Arbetet med ständiga förbättringar visar god framdrift där utbildningsomgångar startar en gång per halvår. HR-avdelningen har samtidigt arbetat med att stärka organisationens förmåga att genomföra åtgärdsplanen för minskad sjukfrånvaro och personalomsättning genom riktade stödinsatser och förstärkt kapacitet.

I arbetet med säkerhet och beredskap har förvaltningen stöttat och samordnat förvaltningarnas pågående kontinuitetsplanering och behovsinventering. Vidare har en angelägen genomlysning av kommunens arbete mot välfärdsbrottslighet genomförts. En ny informationssäkerhetspolicy har tagits fram med rutiner för händelser och incidentrapportering och förberedelser för ny lagstiftning på området. Fokus har också legat på effektiva administrativa processer. Förvaltningen har bland annat genomfört en översyn av kommunens samtliga reglementen, och arbetet med nämndernas informationshanteringsplaner pågår. Arbetet med översyn av nämndernas delegationsordningar har inletts liksom revidering av arvodesreglementet. Samtidigt är arbetet med befolkningsprognos utmanande och processen kommer över tid att ses i perspektiv av pågående översyn av den reformerade lokalförsörjningsprocess som tas fram.

Näringslivsklimatet i Ale är fortsatt starkt och kommunen fick i maj 2025 det bästa sammanfattande omdömet hittills med 3,82 jämfört med 3,45 för riket. Kontaktcenter har under året hanterat 66 601 kontakter varav 7 811 besök, 9 317 via e-post och 49 473 via telefon. Jämfört med föregående år innebär detta en viss minskning totalt av antal kontakter, men en ökning av antal via e-post samt en viss minskning av antal besök mot föregående år.

Under året var den totala sjukfrånvaron i kommunledningsförvaltningen 5,5 procent, vilket innebär en ökning med 0,6 procentenheter jämfört med 2024 och en något högre nivå än 2023. Den externa personalomsättningen exklusive pensionsavgångar minskade kraftigt till 7,2 procent under 2025, jämfört med 17,0 procent 2024.

Kommunstyrelsen har för 2025 ett överskott på 4,6 mkr varav merparten är relaterat till uteblivna personalkostnader.

2 Ekonomisk analys

2.1 Analys och förslag för framtiden

Kommunstyrelsen har för 2025 ett överskott på 4,6 mkr varav merparten är relaterat till uteblivna personalkostnader. I relation till delårsbokslutets resultat i augusti har dock överskottet mer än halverats.

Kommunstyrelsens intäkter överstiger markant budgeterade nivåer. Anledningen är ett större nyttjande av statsbidraget från dåvarande Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) samt bidrag för hantering av förorenad mark. Dessa intäkter har motsvarande kostnader, så även om det vid en första anblick ser ut som en positiv avvikelse så är kostnaden kopplat till insatsen av motsatt karaktär och därmed inte resultatpåverkande utifrån ett helhetsperspektiv.

Det personalrelaterade överskottet är en direkt effekt av vakanta tjänster under året och då framförallt det första halvåret. Sjukfrånvaro samt tillfällig nedsättning av tjänster påverkar också resultatet då det ytterst sällan går att ersätta med tillfällig personal. Under hösten har vissa anställningar tidigarelagts för att underlätta och främja en smidig övergång vid föräldraledigheter. Detta i kombination med uppstarten av åtgärdsplanen har bidragit till att höstens personalrelaterade överskott varit betydligt mindre. Antalet vakanser är även de betydligt färre än vid första halvan av 2025. Avvikande från det personalrelaterade överskottet är de förtroendevaldas verksamhetsområde. Det pålagda effektiviseringskravet på den politiska verksamheten visade sig vara övermäktigt och resulterade i ett underskott.

En jämförelse med föregående år visar att det personalrelaterade överskottet för 2025 ändå är lägre men fortsatt för stort för att det ska vara tillfredsställande. Vid utgången av året så ser ändå bemanningen mer balanserad ut vilket skulle kunna indikera en bättre budgetföljsamhet kommande år.

För övriga kostnadsposter har hösten varit betydligt mer kostnadsdrivande vilket bidragit till att delårsbokslutets prognos minskat avsevärt i relation till ekonomiska resultatet. Den största förklaringen är kostnader till Bohus räddningstjänstförbund (BORF) för bland annat utrangering av Surte brandstation samt ett utökat drift/tilläggsbidrag. Kommunstyrelsen har utöver detta bland annat tagit fram en långsiktig finansiell analys samt gjort en utredning av kommunalt fastighetsbolag. Kommunfullmäktige tog även beslut om en utökning av den kommunala julklappen till kommunens anställda vilket sannolikt uppskattades, men som därmed också får en större kostnadspåverkan. Också de prioriterade satsningar som beslutades i kommunstyrelsen utifrån det överskott som de sociala avgifterna genererade har bidragit till det minskade överskottet för kommunstyrelsen. Som ytterligare förklaring kan nämnas att kostnaderna för företagshälsovård och friskvård blev något högre än förväntat.

2.1.1 Sammanfattande tabeller

Resultaträkning

Resultaträkning - tabell

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
Intäkter	5 985	9 792	3 807
Kostnader	-158 715	-157 895	820
Netto	**-152 730**	**-148 103**	**4 627**

Investeringar

Investeringsanalys

Årsanslaget har använts för AV-utrustning i konferensrummet Storslagenheten i Nödinge kommunhus.

Trygghetspunkter med reservkraft har investerat enligt plan. Det kommer dock framgent finnas behov av kompletteringar vilket medför att kvarvarande medel kommer begäras att få överförda till 2026.

Investeringar

Investeringar, belopp i Tkr	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse
Årsanslag KS	-270	-1 000	750
Trygghetspunkter med reservkraft	-5 679	-7 235	1 556
Totalt:	**-5 949**	**-8 235**	**2 306**

2.2 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader

Kommunstyrelsens kostnader för personalomkostnadspålägget (PO-pålägget) justerades ned efter att budgeten för 2025 antogs. Det innebar i praktiken ett överskott i förhållande till årets ramtilldelningar. Med anledning av detta beslutade kommunfullmäktige 27 januari 2025 att nämnderna fick besluta om att överskottet skulle användas till en prioritering av engångskaraktär och att utfallet av prioriteringen skulle redovisas i förvaltningens årsbokslut.

För kommunstyrelsen uppgick beloppet till 1 000 tkr. Kommunstyrelsen beslutade 3 juni 2025 till vilka prioriteringar och satsningar överskottet skulle användas. Nedan redovisas den uppskattade kostnaden samt utfallet för respektive prioritering eller satsning.

Klimakteriesatsningen genomfördes i form av en digital utbildning som togs fram av intern personal. Utfallet för förvaltningsövergripande utbildning omfattar extern föreläsare inom konceptet Ständiga förbättringar och en utbildningsdag för kommunledningsförvaltningen.

Prioritering eller satsning	Uppskattad kostnad (tkr)	Utfall (tkr)
Nationaldagsfirande	120	127
Förvaltningsövergripande utbildning	40	220
Klimakteriesatsning	200	0
ADDA kompetensforum	30	30
AI och dataanalys	300	150
Digitalisering inom infosäkerhet	100	115
Samövning trygghetspunkter	75	62
Inköp till Fritidsbanken	135	93
Totalt	**1 000**	**798**

3 Uppföljning av mål och uppdrag

3.1 Uppföljning av riktningsmålen

3.1.1 Ett tryggare Ale

Detta har genomförts

Under 2025 har en del av kommunledningsförvaltningens arbete för ett tryggare Ale syftat till att stärka beredskaps- och säkerhetarbete. Säkerhetsorganisationen har förtydligats och utvecklats genom utbildningar och genomförd säkerhetskonferens. Inom informationssäkerhet har förberedelser genomförts inför kommande lagstiftning (NIS, NIS 2 och CER), med ny riktlinje och utbildningsinsatser för ledning och organisation. Inom ramen för det systematiska brandskyddsarbetet digitaliseras egenkontrollerna i syfte att kunna få överblickbarhet och säkerställa att kontrollerna genomförs. Inom civilt försvar och krisberedskap har samverkan med andra aktörer förstärkts, bland annat genom säkerhetsskydds- och signalskyddsorganisationen. Ett beredskapslager har upprättats och utrustning för två trygghetspunkter är snart på plats. Behovsinventering och kontinuitetsplanering pågår. Flera övningar i krisledning och stabsmetodik har genomförts både kommuncentralt och inom övriga förvaltningar samt för krisledningsnämnden.

Inom det brotts- och drogförebyggande området har fokus legat på utbildningar i pågående dödligt våld (PDV), informationskampanjer, trygghetsdialoger, kartläggning av brottslighet och samverkan i det lokala brottsförebyggande rådet (BRÅ). Arbetet har även inkluderat kunskapsinhämtning kring välfärdsbrottslighet. Det strategiska arbetet inom BRÅ kommer att stärkas under året genom formandet av en styrgrupp. Genom utbildningsinsatser inom våldsprevention har tryggheten för barn och unga förstärkts. PDV blev särskilt aktuellt efter händelsen i Örebro, vilket ledde till att utbildningsmaterial togs fram för att möjliggöra övningar utan beroende av kommunledningsförvaltningens säkerhetsenhet. Materialet finns tillgängligt för rektorer via kommunens intranät.

Under året har ett fokus legat på ett övergripande våldspreventionsarbete genom bred kompetensutveckling till medarbetare som arbetar med barn och ungam tillsammans med uppstart av området trygg digital uppväxt med syfte att höja kompetensen och identifiera verktyg för att förebygga och hantera digital utsatthet. Samverkan med Kungälvs, Stenungsunds och Tjörns kommun har inletts kopplat till problematiken med barn och ungas utsatthet för grooming på nätet och hur utsattheten kan förebyggas. Trygg digital uppväxt är ett område som inte fokuserats på tidigare men angränsar till flera prioriterade områden som våldsprevention, brottsförebyggande, föräldrastöd och främjande av psykisk hälsa. Vidare har främjande och förebyggande trygghetsarbete skett genom arbete med tidiga samordnade insatser, föräldraförmåga och psykisk hälsa. Exempel på insatser under året är sommarveckor på Klöverstigen, Päronguiden (universellt föräldrastöd till alla föräldrar) samt digital stödchatt.

Under året har också förvaltningen kommunicerat hur kommunala verksamheter arbetar med säkerhet och trygghet för att skapa förtroende för Ale kommuns verksamheter vid händelse av exempelvis en kris. Vid händelser under året har förvaltningen därtill gett stöd och råd till berörda verksamheter samt producerat material för kommunikation med allmänheten.

Helhetsbedömning

De aktiviteter och åtgärder som genomförs bedöms bidra till riktningsmålet. Arbetet med ett tryggare Ale är ett brett långsiktigt arbete där kommunledningsförvaltningens verksamhet har en viktig styrande och stödjande roll. Genomförda åtgärder inom exempelvis säkerhets-, arbetsmiljö-, folkhälso- och kommunikationsområdet bedöms bidra till ett tryggare Ale.

3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale

Detta har genomförts

Kommunledningsförvaltningen arbetar kontinuerligt för att förbättra interna tjänster och processer för att frigöra tid och resurser för övriga verksamheter att arbeta med kärnverksamhet och skapa värde för kommunens invånare.

Kommunens kontaktcenter är en viktig del av kommuninvånarnas möte med kommunen. Under året har upp-

följning av bemötande genomförts och utveckling av metoder för att styra inkommande samtal. Väntetiden för budget- och skuldrådgivning har kortats från tio till tre veckor genom utveckling av arbetssätt och prioritering av tidiga insatser. I en årlig servicemätning via SKR redovisar Ale kommuns kontaktcenter mycket goda omdömen i bemötande och enkelhet vid telefonkontakt.

Näringslivsklimatet är fortsatt starkt i Ale. Inom näringslivsområdet steg Ale på flera rankingar vilket är positivt. En minskad personalstyrka inom näringslivsutveckling har inneburit färre företagsbesök än tidigare år. Vi har i år genomfört 25 stycken företagsbesök med politiker och tjänstemän (varav 12 stycken med kommunledningen). Detta är nästan en halvering av antalet besök 2024 beroende på personalreducering. Antalet Lots-besök nådde 15 stycken, i paritet med 2024. Nio stycken företagsfrukostar genomfördes i samarbete med Företagarna i Ale och antalet deltagare ökade något jämfört med 2024

Kommunen har köpt in utbildningspaket om fyra filmer som via vår nya utbildningsportal kommer erbjudas alla kommunanställda. Till våra kommuninvånare och företagare kan nu kommunen från våren 2025 erbjuda att få sina fakturor till sin elektroniska brevlåda. Det innebär att 74% av alla våra fakturor går antingen till internetbank eller till elektronisk brevlåda.

Konceptet för ständiga förbättringar har utvecklats på flera nivåer under året. Två kursomgångar har genomförts med ett tjugotal deltagare och två alumniträffar har hållits för tidigare kursdeltagare med ett fyrtiotal deltagare. I slutet av året hölls en prisceremomi för de förbättringsförslag som deltagit i tävlingen för årets bästa förbättring. Tävlingen genomfördes under hösten i flera steg med bl.a. ett avslutande "draknäste" på Kvalitetsmässan i Göteborg.

Ett viktigt sätt att öka kundnytta är genom att arbeta över organisatoriska gränser. Kommunens samverkansforum för tidiga samordnade insatser, TSI, innebär att socialtjänst, utbildning och invånarservice kan arbeta resurs- och resultateffektivt med att främja barn och ungas hälsa på ett förebyggande sätt. TSI-arbetet hålls ihop av kommunledningsförvaltningen. Fokusområden och aktiviteter under 2025 har utgått från målgruppernas behov och syftat till att bidra på främjande, förebyggande eller riktad nivå. Exempel på genomförda aktiviteter är lovaktiviteter i samverkan med föreningslivet, Senior Sport School, föräldrastödsinsatser samt Fritidsbankens verksamhet, särskilt i skolmiljö. Extra resurser från folkhälsa har även bidragit till arbetet i förskolan med fokus på att främja rörelseglädje.

Kundnytta skapas också genom att utveckla kommunens kommunikation. Särskilda kommunikationsinsatser har bland annat handlat om att informera om nya lagar och att skapa en filmserie som ska ge Aleborna en lättillgänglig bild av hur kommunens verksamheter använder skattepengar.

Kommunen har varit delaktig i beredskapsveckan, en nationell kampanj som leds av Myndigheten för civilt försvar (tidigare Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) för att sprida kunskap om beredskap. Kommunens informationspunkter, fysiska platser för analog samhällsinformation vid kris, har lanserats. På nationaldagen informerades även om kommunens trygghetspunkter.

Helhetsbedömning

De aktiviteter och åtgärder som genomförs bedöms bidra till riktningsmålet. Den samlade bilden är att kundnyttan stärkts särskilt genom fokus på förändring och förbättring av arbetssätt, stöd till kärnverksamheter, utveckling av kommunikation och information till kommuninvånare och genom ett uppskattat näringslivsarbete.

3.1.3 En effektivare organisation i Ale

Detta har genomförts

Konceptet för ständiga förbättringar har stark bäring på arbetet med en effektivare organisation i Ale. Med hjälp av arbetssättet sker en översyn av reglementen och delegationsordningar för samtliga nämnder och kommunala råd, tillsammans med den grundläggande strukturen kring styrande dokument och nämndadministrativ process. Arbetet innebär bland annat utveckling av nämndadministrationens delprocesser och handböcker för tjänstepersoner och förtroendevalda samt en översyn av informationshanteringsprocessen samt strukturen för framtagande och implementering av styrande dokument. Det genomförs även en översyn av revisionsprocessen och av kommunens organisering av försäkringsfrågor.

Tillsammans med Lerum och Alingsås kommuner har utredning om förutsättningar för en gemensam överförmyndarnämnd genomförts vilket kommer att beslutas av respektive kommunfullmäktige i april/maj 2026.

Kommunens digitala utbildningsplattform Kunskapstorget har implementerats. Plattformen möjliggör för hela kommunen att erbjuda digitala utbildningar och effektiviserar och förbättrar arbetet kring introduktion och kompetensutveckling. Säkerhetsarbetet i kommunen har effektiviserats genom digitaliserade utbildningar inom brandskydd och HLR. Även riktad utbildning till kommunens säkerhetshandläggare och digitalisering av säkerhetsarbetets egenkontroller bedöms bidra till en mer effektiv organisation. Under året genomfördes även den sista delen i digitaliseringen av anställningsprocessen, vilket sparar tid och minskar handläggning för nya medarbetare, löneenheten och chefer.

En genomlysning av kostnaden för ekonomitjänster har därtill genomförts tillsammans med Lidköping samt Soltak AB och Höglandsförbundet som hanterar motsvarande tjänster åt ett antal kommuner. Genomlysningen visar att Ale kommun har en lägre kostnad för hantering av kund- och leverantörsfakturor än Soltak AB och Höglandsförbundet, och lika låg som Lidköping.

Samverkansforumet TSI (tidiga samordnade insatser) fortsätter att möjliggöra nära samverkan mellan socialtjänsten, utbildning och invånarservice. TSI är väl etablerat och fungerande vilket skapar förutsättningar för att arbeta effektivt och resurseffektivt med att främja och förebygga hälsa för barn och unga.

Helhetsbedömning

De aktiviteter och åtgärder som genomförs bedöms bidra till riktningsmålet. Översynen av grundläggande struktur med bland annat reglementen, styrdokument och nämndadministrativa processer bedöms i hög grad bidra till en effektivare organisation. Genomlysningen av kostnad för ekonomitjänster visar på en effektiv ekonomihantering och implementeringen av en digital utbildningsplattform möjliggör effektivisering av arbetet med introduktion och kompetensutveckling. Digitaliseringsarbetet har resulterat i effektivisering även inom säkerhetsarbetet.

3.2 Uppföljning av mål

3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning

Beskrivning

Säkerställ att vi använder alla kompetenser på rätt plats i organisationen och att vi automatiserar och effektiviserar i största möjliga utsträckning. Säkerställ arbetet med vidareutveckling av möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Kommentar

Förvaltningen har under året fortsatt att utveckla ledarutvecklingsprogrammet. Under hösten startade en ny omgång med en extern konsult, och programmet följdes upp med positiv återkoppling. För att skapa långsiktigt hållbara förutsättningar för ledarskapet har rekryteringar till samtliga chefsbefattningar centraliserats och ett mer heltäckande stöd i rekryteringsprocessen införts – från behovsanalys till avslut – vilket stärkt möjligheterna till ett närvarande och stöttande ledarskap. Det har också bidragit till en hållbar arbetsmiljö och en stabil kompetensförsörjning över tid.

Kunskapstorget, kommunens utbildningsplattform, har vidareutvecklats och givit både chefer och medarbetare ökad tillgång till digital kompetensutveckling och större flexibilitet i lärandet. Som en del av utvecklingen har en digital preboarding via utbildningsplattformen implementerats, med syfte att automatisera och effektivisera introduktionsprocessen för nyanställda samt att ge chefer ett tydligare stöd i introduktionen. Under året slutfördes även fler digitala lösningar, såsom personalarkiv och slutligen helt digitala anställningsunderlag. Dessa åtgärder kommer att frigöra tid för mer värdeskapande arbete i verksamheterna och stärka förutsättningarna för ett långsiktigt hållbart arbetsliv.

Arbetet med hållbar kompetensförsörjning har fortsatt i samverkan med den centrala kompetensförsörjningsgruppen, med fokus på att utveckla gemensamma arbetssätt för strukturerad uppföljning och ett långsiktigt, sammanhållet kompetensförsörjningsarbete i organisationen.

Under året togs en ny kommunövergripande kompetensförsörjningsplan för 2025–2028 fram, baserad på omvärldsbevakning, statistik och de gemensamma kompetensbehov som identifierats av förvaltningarna. Planen betonar vikten av att kommunen är en attraktiv arbetsgivare med förmåga att rekrytera, behålla och utveckla rätt kompetens, och lyfter särskilt behovet av kunskapsöverföring, digitalisering, nya arbetssätt samt stärkt samverkan

både internt och med externa aktörer. HR fortsätter därutöver att stödja övriga förvaltningar i arbetet med kompetensförsörjningsplaner, i syfte att skapa förutsättningar för ett mer effektivt och systematiskt arbetssätt som möter både kort- och långsiktiga behov och som bidrar till bättre användning av befintlig kompetens inom organisationen.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar.

Beskrivning

Arbetet med utveckling och integration av den tillitsbaserade styrningen och uppföljningen av densamma i förhållande till den antagna styrmodellen skall fortgå. Detta ska ske tillsammans med samtliga nämnder och bolag.

Kommentar

En handlingsplan är framtagen utifrån detta mål. Handlingsplanen omfattar tre delar:

- **Fortsätta implementeringen** av ständiga förbättringar kopplat till kommunens värdegrund, verksamhetsskap/medarbetarskap och tillitsdelegationens sju principer. Genom att hålla ihop arbetet skapas en helhet i denna kulturförändring samtidigt som det minskar onödig administration.
- **Förstärk strukturer för samberedning** genom en högre grad av samberedning skapas en högre grad helhetsbild och genomförbarhet. Detta gäller inte minst framtagande av kommunövergripande strategier och policys.
- **Förstärk strukturer för interna kunddialoger** mellan stödfunktioner och kärnverksamheter. Ale kommun har två förvaltningar; kommunstyrelsen och serviceförvaltningen med ett stödjande, rådgivande och avseende kommunstyrelsen även styrande ansvar mot övriga förvaltningar. Ansvarsfördelning mellan dessa förvaltningar och övriga förvaltningar behöver fördelas utifrån att maximera effektivitet och kundnytta.

Strukturer för samberedning inom och mellan förvaltningar har stärkts genom ett nytt arbetssätt för att fånga upp behov av kommungemensam ärendeberedning. En ny rutin för framtagande och revidering av styrdokument bidrar till helhetssyn i kommunövergripande styrdokument. Implementering och fortsatt levandegörande av kommunens värdegrund samordnas med verksamhetsskap, ständiga förbättringar och tillitsbaserad styrning och ledning för att underlätta för chefer att fortsätta arbetet med kommunens värdegrund. En utvärdering av formerna för interna dialoger mellan stödfunktioner och kärnverksamheter har planerats och ska genomföras under 2026.

Arbetet utifrån handlingsplanen är i olika grad ett långsiktigt arbete. Kundnyttan stärks genom att förvaltningen utvecklar arbetssätt och strukturer som ökar tillit, helhetssyn och ömsesidig förståelse för verksamheternas uppdrag. Förenklade processer och minskad administrativ börda är utgångspunkter för det arbetet. För att målet ska kunna anses helt uppnått behöver arbetet utifrån målet hålla i över en längre tid.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Beskrivning

Organisationen ska kontinuerligt ifrågasätta vad som går att förbättra och effektivisera för att höja kvalitet och/eller sänka kostnader. Det löpande arbetet skall ligga som en naturlig del i årshjulet och redogöras för i nulägesanalysen.

Kommentar

Ständiga förbättringar är ett förvaltningsövergripande arbetssätt som samordnas av kommunledningsförvaltningen. Vi har under året, inom konceptet ständiga förbättringar genomfört två kursomgångar med ett tjugotal deltagare och två alumniträffar för tidigare kursdeltagare med ett fyrtiotal deltagare. I slutet av året hölls en prisceremomi för de förbättringsförslag som deltagit i tävlingen för årets bästa förbättring. Tävlingen genomfördes under hösten i flera steg med bl.a. ett avslutande "draknäste" på Kvalitetsmässan i Göteborg. Konceptet har för avsikt att skapa ett förhållningssätt att förbättra i det lilla för de vi är till för. Under året har det i ett tiotal nyhetsartiklar omnämnts hur förbättringar görs i ett brett band av områden.

Ständiga förbättringar kopplas framöver samman med det fortsatta arbetet med att levandegöra kommunens värdegrund. Det innebär att konceptet ständiga förbättringar är ett av flera verktyg som chefer kan använda för att arbeta med värdegrunden i sin verksamhet.

Det finns nu också ett upparbetat arbetssätt för att till nämnderna redovisa förslag på effektiviseringar, förbättringar och besparingar på såväl nämndnivå i som på en kommunövergripande nivå i den årliga nulägesanalysen. Dessa förslag blir alternativ som de förtroendevalda sedan kan prioritera.

Exempel på förbättringar som genomförts inom kommunledningsförvaltningen under 2025:

- Anställningsavtalet är sedan tidigare digitaliserade med en digital e-tjänst samt digital signering. Viss manuell hantering har tidigare kvarstått, men nu har robotiseringen, sista delen i en digital anställningsprocess, genomförts och processen är helt digitaliserad.
- Digitalisering och automatisering av registrering och attest av utanordningar/direktutbetalningar har lett till mindre pappershantering, mindre manuellt arbete, snabbare process för utbetalning och minskad risk för felregistrering.
- En högre andel fakturor distribueras numera via digital brevlåda till kunder istället för brev. Andelen elektronisk fakturadistribution har gått från cirka 26 procent tidigare till cirka 74 procent i månaden från och med maj. En högre andel digitala brev leder till minskade kostnader för print och brevporto samt att fler kunder får fakturorna omgående och ej påverkas av fördröjd postgång och liknande. Besparingen bedöms uppgå till 150 tkr per år.
- Byte av inkassoleverantör har inneburit att kommunen får motsvarande tjänst till en lägre kostnad än tidigare. Besparingen uppgår till cirka 70 tkr per år.
- Ny påminnelsehantering för kundfakturor innebär minskade kostnader för arbetstid och brevdistribution samt en ny intäktspost på cirka 150 tkr per år. Kommunens förhoppning är att fler kunder ska betala sina fakturor i rätt tid.
- Kunskapstorget, kommunens digitala utbildningsplattform, har tagits i drift. Under året har flera grundläggande utbildningar tagits fram och en så kallad preboarding för nya medarbetare lanserats för att avlasta chefer och skapa en mer enhetlig och professionell introduktion.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.4 Hållbart arbetsliv

Beskrivning

Kommunen som arbetsgivare ska främja trygghet, kompetens och professionell utveckling. Ständiga förbättringar ska prägla våra arbetsplatser där innovation och medarbetarengagemang står i fokus.

Kommentar

Förvaltningen arbetar aktivt för att skapa goda arbetsvillkor, relevant kompetensutveckling och en god arbetsmiljö. Arbetssätt utvecklas för att förenkla vardagen i verksamheterna, samtidigt som innovation och digitalisering används för att minska hinder och frigöra tid för mer värdeskapande arbete. Som en del av detta utbildas medarbetare successivt genom kommunens förbättringshackersprogram, med uppdrag att driva innovation och ständiga förbättringar, vilket stärker organisationens långsiktiga utvecklingsförmåga.

Medarbetarundersökning som genomfördes under 2025, med fokus på arbetsbelastning, visar att en majoritet av de svarande upplever att arbetstiden ur ett helhetsperspektiv är relativt hälsosam och balanserad (2,8 av 4). Resultaten har därtill förbättrats något inom i princip samtliga delområden jämfört med motsvarande mätning 2024, vilket indikerar en positiv utveckling. Samtidigt kvarstår identifierade riskkällor kopplade till arbetsbelastning och återhämtning, som behöver förebyggas och hanteras mer systematiskt för att minska risken för ohälsa. Det påbörjade arbetet behöver därför fortsätta och följas upp löpande för att stärka organisationens långsiktiga hälsa och hållbarhet.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap

Beskrivning

För att stärka organisationen ska kommunen aktivt arbeta med att införa och utveckla principer för verksamhetsskap och medarbetarskap, utöver dagens arbete med ledarskap. Målet är att alla medarbetare ska känna sig delaktiga och engagerade i sitt arbete och att ledarskapet systematiskt stödjer detta.

Kommentar

Under året har arbetet med verksamhetsskap påbörjats. Den 29 september genomfördes en gemensam föreläsning och kick-off med grundarna till arbetssättet, där HR-specialister och samtliga chefer deltog. Syftet var att skapa en gemensam förståelse och ge inspiration inför det fortsatta arbetet med att omsätta förhållningssättet i praktiken.

HR-avdelningen har under året förstärkts med en verksamhetsutvecklare med uppdrag att ta fram strategier för hur kommunen ska implementera och vidareutveckla verksamhetsskap och medarbetarskap. Arbetet fokuserar på att skapa långsiktiga strukturer som stärker medarbetarnas delaktighet och engagemang samt säkerställer att ledarskapet systematiskt stödjer detta. Verksamhetsutvecklaren har påbörjat arbete i utvalda arbetsgrupper, stöttat en del ledningsgrupper och deltagit vid APT för att stödja organisationen i tillämpningen av förhållningssättet. Chefer har även bjudits in till fokusgrupper i början av 2026 som en del i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.3 Uppföljning av uppdrag

3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfullmäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Utred förutsättningar att vertikalt kunna blanda olika funktioner, till exempel kommunala verksamheter, verksamhetslokaler och bostäder mm	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Friluftsfrämjande insatser	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Investeringsbidrag till föreningslivet	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Stärk kommunens analysförmåga genom att kunna simulera olika tillväxtscenarier	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Öka krisberedskapen	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utreda möjligheten att införa en kulturgaranti i grundskolan	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Öppen ungdom ska möta/attrahera fler olika typer av ungdomar i kommunen	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Öka tillgängligheten till kommunens anläggningar och lokaler och sänk driftskostnaderna	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utreda samordning av supportfunktioner för att utreda möjliga samhällsvinster	Pågående med avvikelse	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Digital utbildningsplattform	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Utreda utkontraktering av avbetalningsplaner	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Innovation och ständiga förbättringar	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts 25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

3.3.2 Uppföljning av uppdrag

Utred förutsättningar att vertikalt kunna blanda olika funktioner, till exempel kommunala verksamheter, verksamhetslokaler och bostäder mm

Beskrivning

För en hållbar samhällsplanering som dessutom ger en ökad social hållbarhet och trygghet, behöver Ale kommun hitta nya rutiner och förhållningssätt som ger oss möjlighet att stapla innehåll och verksamheter vertikalt, ibland kallat 3d-fastighetsbildning. Aktuella geografiska områden bör i första hand vara pendelstations nära. Utredningen skall belysa vilka eventuella hinder som finns idag samt ge förslag på nya rutiner eller andra åtgärder för att minimera eller helt eliminera eventuella hinder samt utvärderas genom en nuläges-, omvärlds- och konsekvensanalys. Utredningen är förvaltningsövergripande.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Kommunfullmäktige förklarade uppdraget som fullgjort 2025-10-06 KF § 171. Kommunledningsförvaltningen har lett arbetet där samhällsbyggnadsförvaltningen och serviceförvaltningen har deltagit.

Friluftsfrämjande insatser

Beskrivning

Utred insatser och/eller åtgärder som ökar vistelse i natur och miljö. Förslag ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Under 2025 togs en utredning fram i samverkan med serviceförvaltningen. Ärendet planeras att behandlas i servicenämnden och kultur- och fritidsutskottet under våren, för att därefter överlämnas till kommunfullmäktige för beslut.

Investeringsbidrag till föreningslivet

Beskrivning

Kultur och fritid ska fördela ett investeringsbidrag till föreningslivet på 1,0 miljoner kronor

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under 2025 inkom 33 bidragsansökningar från 22 föreningar inom kultur-, idrotts-, vuxen- och anläggningsverksamhet. Det totala ansökningsbeloppet uppgick till cirka 3,2 miljoner kronor. Den ordinarie investeringsbidragsbudgeten om 1,0 miljon kronor nyttjades fullt ut och förstärktes under hösten med ett tilläggsanslag om 1,2 miljoner kronor. Totalt betalades därmed 2,2 miljoner kronor ut i investeringsbidrag till föreningslivet under 2025.

Förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel

Beskrivning

Utred och föreslå hur kommunen kan stärka arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet och minska felaktigt utbetalande av kommunala skattemedel. Utredningen ska redovisa hur stora besparingar förslagna åtgärder skulle kunna innebära.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Under 2025 har Ale kommun, på uppdrag av kommunfullmäktige, genomfört en genomlysning av samtliga förvaltningars arbete mot välfärdsbrottslighet som visar behov av ökad samordning, tydligare rutiner och höjd kunskap. En omvärldsbevakning visar att strukturerat arbete med samordning är framgångsrikt. Åtgärder föreslås, men ekonomiska besparingar kan i nuläget inte fastställas.

Kommunfullmäktige beslutade 15 december 2025 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att, utifrån genomlysningen, ta fram ett förslag på åtgärds- och implementeringsplan, samt konsekvensbeskriva ingående delar. Arbetet med denna plan fortsätter under 2026.

Stärk kommunens analysförmåga genom att kunna simulera olika tillväxtscenarier

Beskrivning

Säkerställ att det finns ett budgetverktyg som kan simulera olika tillväxtscenarier för att förstärka nuvarande budget- och
investeringsprocess

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Arbete är inlett men svårigheter att veta hur organisationen ska ta sig an frågan. Att bygga egna AI-simulatorer är både komplicerat och dyrt och bör ske i samverkan med andra kommuner. En rapport är framtagen och kommer att presenteras under första kvartalet 2026.

Öka krisberedskapen

Beskrivning

Upprätta en plan för att säkerställa kommunens krisberedskap. Planen ska fastställa de olika nämndernas ansvar och redovisa kostnaderna samt finansieringen på kort och lång sikt.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap (KS 2025/270) antogs av Kommunfullmäktige 2025-12-15. Planen tydliggör de olika nämndernas ansvar samt redovisar kostnader och finansiering på både kort och lång sikt. Planen syftar till att säkerställa en samlad, långsiktigt hållbar och effektiv civil beredskap i Ale kommun och ger struktur för planering och prioritering av beredskapsarbetet samt bidrar till en gemensam inriktning.

Utreda möjligheten att införa en kulturgaranti i grundskolan

Beskrivning

Utred införandet av en kulturgaranti för barn och unga. Garantin ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys. Samfinansiering med regionen ska undersökas.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Utredningen genomfördes under våren 2025 och kommunfullmäktige beslutade att införa en kulturgaranti i samband med beslut om budget 2026. Under hösten har arbete pågått inför implementering av kulturgaranti i skolan 2026.

Öppen ungdom ska möta/attrahera fler olika typer av ungdomar i kommunen

Beskrivning

Öppen ungdom ska i högre grad bidra till att fler ungdomar får en meningsfull fritid genom att pröva nya koncept/verksamheter och i samverkan med föreningslivet.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Verksamhetens plan för genomförande har varit att fokusera på tre olika koncept/verksamheter under året:

1. Bjuda in föreningslivet till den öppna verksamheten, initiera samarrangemang vid lov samt ledigheter.
2. Samverka i högre grad med kulturverksamheten, öppna upp lokaler för kreativitet (skapande av sång, musik, dans).
3. Fortsatt arbete med att inspirera ungdomar till att skapa verksamheter som de vill ha på sina mötesplatser samt i andra delar av kommunen utifrån behov och önskemål.

De två första insatserna har varit utmanande att genomföra och arbetet kommer fortsätta kommande år. Den sista insatsen har varit pågående enligt plan.

Öka tillgängligheten till kommunens anläggningar och lokaler och sänk driftskostnaderna

Beskrivning

Högt bokningstryck och kvalitetskrav på våra anläggningar och lokaler ställer krav på att vi flyttar positionerna framåt inom ny teknik för att kunna nyttja kommunens lokaler mer effektivt och sänka driftskostnader på våra anläggningar. Kommunen måste arbeta och bereda vägen för ökade investeringar i ny teknik som ger eftersökta effekter.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Uppdraget är inte slutfört bland annat beroende på att Ale kommun väntar på en teknisk lösning från vår leverantör av låssystem. Uppdraget går över helt till servicenämnden att slutföras under 2026 eftersom bokningsfunktionen nu är organiserad hos service.

Bland framgångarna bör nämnas en lokal i Bohusskolans hus som gjorts i ordning för att nu samnyttjas av grundskolan, kulturskolan och en lokal förening. Ett lyckat exempel på hur kommunen kan arbeta för att nyttja lokaler mer effektivt.

Under året har arbete påbörjats med att förbättra informationen om bokningsbara lokaler på kommunens hemsida. Detta har genomförts i samverkan med serviceförvaltningen.

Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning

Beskrivning

Implementera, följ upp och utvärdera löpande effekter av åtgärdsplan framtagen i utredning kring "Sjukfrånvaro och personalomsättning"

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Arbetet med att minska sjukfrånvaro och personalomsättning har under året varit prioriterat och har utvecklats inom flera områden. Insatserna förstärktes särskilt under hösten i takt med att HR-avdelningen blev fulltalig och därmed fick bättre förutsättningar att arbeta mer uppsökande och operativt.

HR-specialisterna har under året arbetat aktivt för att stötta chefer i arbetet med att sänka sjukfrånvaron, bland

annat genom uppsökande stöd i form av kartläggning, rådgivning och åtgärdsförslag. Inledningsvis prioriterades chefer med större utmaningar kopplat till korttidssjukfrånvaro, för att därefter bredda stödet till fler chefer. Stödet har främst varit riktat på individnivå, och HR har även deltagit i möten med verksamhetschefer för att stärka förutsättningarna för ett mer samlat stöd i verksamheterna.

Under hösten pågick planering för en pilot inom Utbildningsförvaltningen med systematiserade samtal mellan verksamhetschef, HR, controller och enhetschef. Syftet är att skapa en helhetsbild av personalfrågor och verksamhetsekonomi samt stärka stödet till enhetschefer. Pilotens upplägg har tagits fram utifrån befintliga mötesstrukturer, men genomförandet har försvårats av att verksamhetschef och controller inte har haft möjlighet att prioritera och avsätta tid för ytterligare eller förlängda möten. Detta har påverkat möjligheten att starta enligt plan, och resultat kan därför ännu inte redovisas.

Inom Funktionsstöd har en pilot med processledd hälsodialog påbörjats. Inledande analyser indikerar potential i arbetssättet, och arbetet följs vidare för att kunna bedöma effekter på sjukfrånvaro och hållbarhet över tid.

Parallellt har utökat rekryteringsstöd vid chefsrekryteringar införts och är under fortsatt metod- och processutveckling. Insatsen upplevs som efterfrågad och har tagits emot positivt. Arbetet med verksamhetsskap inleddes med en föreläsning för samtliga chefer som gemensam kick-off, och HR:s verksamhetsutvecklare har påbörjat arbetet med att ta fram strategier för ett långsiktigt införande av principerna för verksamhetsskap och medarbetarskap.

I oktober förstärktes HR-avdelningen med två nya medarbetare, vilket har gett möjlighet att stödja färre chefer per HR-specialist. Det skapar bättre förutsättningar att lägga mer tid på operativt arbete kopplat till sjukfrånvaro och arbetslivsinriktad rehabilitering.

Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid

Beskrivning

Ale kommun finns till för dess invånare, besökare och företagare. Kommunens nya värdegrund fastställer att kunden ska vara i fokus och att hela organisationen behöver ta ett gemensamt ansvar för detta. Det är avgörande att kommunens värdegrund genomsyrar hela organisationen. Detta innebär att en kulturförändring behöver ske och att den behöver hålla över en överskådlig tid framåt. Utvärderingen av värdegrundens effekter ska följa såväl kunders som anställdas upplevda förändring. Den externa kunddialogen är av stor vikt för att förstå och förfina förändringsarbetet. För att ytterligare säkerställa implementering ska värdegrunden vara fokus för alla tillitsdialoger under 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under året har hela organisationen arbetat med att implementera värdegrunden under ledning av respektive chef med stöd av material som kommunledningsförvaltningen tagit fram. Materialet består dels av en film, dels av underlag som chef kan använda för att presentera värdegrunden och dels av diskussionsfrågor. Därtill har bordspratare och affischer med värdegrunden skickats ut till alla kommunala arbetsplatser.

Under året har två uppföljningar av implementeringen i organisationen genomförts genom enkäter till samtliga medarbetare fått svara på om de känner till värdegrunden, om de deltagit i samtal om den med kollegorna och om de upplever att de arbetar i enlighet med värdegrunden. Vid årsskiftet har kommunens chefer fått svara på en enkät, bland annat om hur de upplevt implementeringen och om det gjorts förändringar till följd av värdegrunden. Dessa enkäter bör fortsatt genomföras för att följa värdegrundens effekter.

En rapport om implementeringen har tagits fram på kommunledningsförvaltningen. Rapporten kan ligga till grund för det fortsatta arbetet, som samordnas med arbetet med ständiga förbättringar, verksamhetsskap och

tillitsbaserad styrning.

Utreda samordning av supportfunktioner för att utreda möjliga samhällsvinster

Beskrivning

Supportfunktioner och beställarfunktioner finns på olika ställen i Ale kommuns organisation, bland annat inom ramen för kultur- och fritid, service samt kommunstyrelsen i form av kontaktcenter. Det kan finnas samordningsvinster i att utveckla en gemensam support.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

En delrapport delgavs kommunfullmäktige i december 2024 som innehöll en nulägesbeskrivning och beskrivning av supportfunktionernas utvecklingspotential. Vid tidpunkten för delrapporten pågick ett antal utredningsuppdrag samt omorganisering av kommunens servicesupport vilket gjorde att förutsättningar inte fanns för att genomföra utredningen i sin helhet. Arbetet återstartades igen under tredje kvartalet 2025. Uppdraget bedöms som pågående med avvikelse utifrån att uppdraget skulle vara genomfört under 2024. Uppdraget förväntas färdigställas under Q1 2026.

Digital utbildningsplattform

Beskrivning

En digital utbildningsplattform kan skapa förutsättningar för att kommunen ska kunna säkerställa medarbetarnas kompetens. Kompetensutveckling blir mer lättillgänglig, digitalt lärande effektiviserar kunskapsspridningen i organisationen och skapar en större flexibilitet för chefer och andra funktioner som kan ta hjälp och stöd av utbildningsmaterial direkt på begäran.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Kunskapstorget, kommunens digitala utbildningsplattform, driftsattes under året och gick in i en förvaltnings- och utvecklingsfas. Plattformen är ett centralt verktyg för att säkerställa och utveckla medarbetarnas kompetens genom ökad tillgänglighet till utbildning och lärande samt en mer flexibel och modern lärmiljö för både medarbetare och chefer.

Förvaltningen har under perioden fokuserat på att stötta organisationen i användningen av plattformen och successivt bygga upp ett relevant och kvalitetssäkrat utbildningsutbud. Nya onlinekurser och lärarledda utbildningar har publicerats löpande, vilket har förbättrat tillgängligheten, effektiviserat kunskapsspridningen och minskat manuellt administrativt arbete. I december erbjöds även en digital adventskalender i Kunskapstorget i syfte att öka kännedomen om plattformen och bidra till att stärka vi-känslan och gemenskapen i kommunen. Arbetet med plattformen stärker förutsättningarna för ett mer tillgängligt och behovsanpassat lärande i organisationen.

Utreda utkontraktering av avbetalningsplaner

Beskrivning

Utreda om det skulle vara mer kostnadseffektivt med en extern part som hanterar avbetalningsplaner, alternativt skapa tydligare regler och process för hantering internt.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Uppdraget är genomfört och det resulterade i upphandling och byte av leverantör avseende inkassotjänster som nu fungerar både smidigare och till en lägre kostnad.

Innovation och ständiga förbättringar

Beskrivning

Alla förvaltningar skall under Q1 2025 till nämnd redovisa olika förslag till utveckling och förbättring av verksamheten som var och en, eller till del av, motsvarar 1% av tilldelad budget. Nämnden ges då möjlighet att göra politiska prioriteringar motsvarande 1%. Processen är framåt tänkt att vara en naturlig del av årshjulet.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under första kvartalet 2025 fick kommunstyrelsen redovisat olika förslag till utveckling och förbättring av verksamheten motsvarande 1% av tilldelad budget i styrelsens nulägesanalys. Dessa hanteras framåt i kommunstyrelsens nämndplan 2026.

Innovation och ständiga förbättringar pågår som ett kontinuerligt arbete i kommunledningsförvaltningen inom konceptet ständiga förbättringar. Konceptet syftar till att stärka hela kommunens förbättringsarbete genom exempelvis metodutbildning för medarbetare, under ledning av kommunledningsförvaltningen.

Exempel på förbättringar som genomförts inom kommunledningsförvaltningen 2025:

- Anställningsavtalet är sedan tidigare digitaliserade med en digital e-tjänst samt digital signering. Viss manuell hantering har tidigare kvarstått, men nu har robotiseringen, sista delen i en digital anställningsprocess, genomförts och processen är helt digitaliserad.
- Digitalisering och automatisering av registrering och attest av utanordningar/direktutbetalningar har lett till mindre pappershantering, mindre manuellt arbete, snabbare process för utbetalning och minskad risk för felregistrering.
- En högre andel fakturor distribueras numera via digital brevlåda till kunder istället för brev. Andelen elektronisk fakturadistribution har gått från cirka 26 procent tidigare till cirka 74 procent i månaden från och med maj. En högre andel digitala brev leder till minskade kostnader för print och brevporto samt att fler kunder får fakturorna omgående och ej påverkas av fördröjd postgång och liknande. Besparingen bedöms uppgå till 150 tkr per år.

- Byte av inkassoleverantör har inneburit att kommunen får motsvarande tjänst till en lägre kostnad än tidigare. Besparingen uppgår till cirka 70 tkr per år.
- Ny påminnelsehantering för kundfakturor innebär minskade kostnader för arbetstid och brevdistribution samt en ny intäktspost på cirka 150 tkr per år. Kommunens förhoppning är att fler kunder ska betala sina fakturor i rätt tid.
- Kunskapstorget, kommunens digitala utbildningsplattform, har tagits i drift. Under året har flera grundläggande utbildningar tagits fram och en så kallad preboarding för nya medarbetare lanserats för att avlasta chefer och skapa en mer enhetlig och professionell introduktion.

3.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

3.4.1 Tabell - Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfullmäktige eller nämnd)
Pilot - utvecklad nyckeltalsanalys och innovationskraft	Pågående med avvikelse	N
Service- och bemötandeutbildningar via kontaktcenter	Ej påbörjad	N
En mer strukturerad intern kunddialog	Pågående med avvikelse	N
Mina sidor på Ale.se	Pågående med avvikelse	N
Förstärkt incitament för att minska andelen pappersfakturor	Avslutad	N
Öka Ale kommuns attraktivitet som arbetsgivare	Pågående med avvikelse	KF
Utvärdera nuvarande bemanningsorganisation	Avslutad	KF
Utreda gemensam systemförvaltarorganisation	Pågående med avvikelse	KF
Utreda gemensamt rekryteringscenter	Pågående med avvikelse	KF
Klusterarbete	Pågående med avvikelse	KF
Översyn av arbetsuppgiftsfördelning i relation till kompetensförsörjning	Avslutad med avvikelse	KF
Digitalisera det systematiska säkerhetsarbetet, exempelvis det systematiska brandskyddsarbetet	Pågående med avvikelse	KF

3.4.2 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

Pilot - utvecklad nyckeltalsanalys och innovationskraft

Beskrivning

Kommunledningsförvaltningens arbete för skapa ett mer datadrivet analysunderlag där flera nyckeltal kan jämföras för att generera faktabaserad analys och uppföljning behöver intensifieras. Nyckeltal ska kunna vägas samman från olika delar av verksamheten för att tillsammans ge möjlighet till ökad förståelse och ett proaktivt arbete för att kunna leverera högre kundnytta och ökad effektivitet. En pilotverksamhet för detta skulle kunna påbörjas i en mindre skala där också möjligheten till att nyttja AI vidare utreds. I det arbetet kommer samtidigt ett kulturarbete

att behöva påbörjas för att stärka organisationens förmåga att våga ifrågasätta nuvarande och etablerade arbetssätt. Förmågan att våga testa och arbeta innovativt måste etableras.

Beslutad av

Nämnd

Status

Pågående med avvikelse

Kommentar

Detta förbättringsarbete har delats upp i två delar.

Som första insats har utbildningar genomförts av Rådet för främjande av kommunal analys (RKA) för så förtroendevalda och tjänstepersoner. Vidare behöver ett fortsatt arbete och förhållningssätt utvecklas för stärka organisationens analysförmåga.

Som steg två tittar förvaltningen på verktyg för att stärka analysförmågan. Utgångspunkten för detta förbättringsarbete kommer utgå från vilka strategiska vägar och prioriteringar som behöver tas vad gäller exempelvis hantering av data. Det handlar bland annat om hur kommunens data ska kunna samköras och på andra sätt nyttjas som analysunderlag. Detta är beslut som måste tas innan val av verktyg tas. Samverkan sker med digitalisering samt med stöd av konsult.

En rapport kommer att redovisas i början av 2026 som underlag för strategiska beslut framåt.

Service- och bemötandeutbildningar via kontaktcenter

Beskrivning

En stor del i hur kommunen upplevs är den service och det bemötande den enskilde får i kontakten med kommunens medarbetare. Det är av stor vikt att alla i kontakten med kommunen upplever ett bra bemötande och god servicenivå. För att stärka medarbetarnas kunskap om service- och bemötande skulle kommunens egna experter på området, kontaktcenter, kunna utbilda kommunens personal. Detta skulle stärka den generella upplevelsen för invånare, företagare och besökare i kontakten med kommunens medarbetare.

Beslutad av

Nämnd

Status

Ej påbörjad

Kommentar

Enheten har inte prioriterat arbetet med att ta fram service- och bemötandeutbildningar som ska bidra till att höja servicenivån i organisationen. Detta då enheten under året inte haft tillräckliga resurser att tillgå för uppdraget utanför den dagliga driften.

Arbetet kvarstår som en viktig utvecklingsinsats och planeras att initieras när resurser och förutsättningar medger det.

En mer strukturerad intern kunddialog

Beskrivning

Som noterats är en majoritet av kommunledningens uppdrag kommungemensamma processer som innehåller styrning, samordning och uppföljning. De utförande verksamheterna har behov av stöd för att de gemensamma processerna ska fungera. För att säkerställa att den leverans som sker är av rätt kvalité i rätt tid behöver det skapas strukturerade kunddialoger för att identifiera vilket stöd som idag inte är tillräckligt och ta bort icke värdeskapande stöd till förvaltningarna. Ett arbete kommer att starta under 2024.

Beslutad av

Nämnd

Status

Pågående med avvikelse

Kommentar

För att skapa en strukturerad överblick över vilken styrning och vilket stöd kommunledningsförvaltningen tillhandahåller i gemensamma processer har tjänstedeklarationer tagits fram. Hela förvaltningen har varit delaktig i arbetet som pågått under 2025.

För att komplettera detta pågår en inventering av de grupperingar som leds av kommunledningsförvaltningens styr- och stödfunktioner och där representanter från övriga förvaltningar ingår för att säkerställa både uppdrag och syfte utifrån ett styrningsperspektiv.

Mina sidor på Ale.se

Beskrivning

Ale kommun saknar idag i flera fall en självservice via kommunens hemsida. Det skulle kunna vara en yta där invånare och företagare samlat kan se exempelvis pågående ärenden och fakturor. En kundportal skulle ge ökad servicenivå och tillgänglighet samtidigt som det skulle kunna spara arbetstid för kommunen då informationen skulle vara lättillgänglig direkt via webben.

Beslutad av

Nämnd

Status

Pågående med avvikelse

Kommentar

Under hösten presenterades en fullständig rapport till kommunstyrelsen kring aktuellt läge och förslag till hantering för att nå målet om Mina sidor samt "riktiga e-tjänster". I ett första steg så har digitaliseringsenheten tillsammans med verksamheterna tagit fram en nulägesbild och första steget är att göra alla i dagsläget 126 webbformulär som finns på Ale.se till så kallade smarta formulär vilket kommer att ge en avsevärd upplevelseförbättring för de kommuninvånare och företagare som använder tjänsterna idag. Nästa steg är att få till vår infrastruktur så kommunen kan lyfta sig ytterligare en nivå för att få en automatisk diarieföring och handläggning i större utsträckning än idag. Att nå hela vägen i mål med detta kommer att vara ett resurskrävande arbete.

Förstärkt incitament för att minska andelen pappersfakturor

Beskrivning

Kommunen ställer ut ca 48 500 kundfakturor under ett år och idag skickas ca 22 procent av dessa digitalt medan resten är pappersfakturor. För att minska pappershanteringen, utifrån både kostnads- och miljöaspekter har kommunen möjlighet att införa en avgift för pappersfakturor. Det skulle kunna fungera som ett incitament för kommunens fakturamottagare att övergå till digitala fakturor.

Beslutad av

Nämnd

Status

Avslutad

Kommentar

Under året har kommunen gått över till att skicka kundfakturor digitalt via myndighetspost för de som inte valt

att få faktura till sin internetbank. Det har inneburit att kommunen nu har gått från att skicka 26 procent till 74 procent digitala kundfakturor, vilket medfört en besparing på över 100 tkr per år. När det gäller inkomna leverantörsfakturor är kommunen nu uppe i en nivå på 98 procent digitala fakturor.

En bieffekt av övergången till digital post samt ändrad hantering av påminnelser har medför att antalet påminnelser har minskat med 14 procent.

Öka Ale kommuns attraktivitet som arbetsgivare

Beskrivning

Kompetensförsörjning är en kommunövergripande utmaning idag och bedöms bli än svårare framåt. Det handlar inte bara om hur kommunen lyckas rekrytera idag och i framtiden utan också hur kommunen lyckas behålla erfarna medarbetare. När en medarbetare slutar så förloras inte bara den lokala erfarenheten och kännedomen utan också upparbetade nätverk samt rutiner som aldrig helt kan ersättas direkt. Det påverkar framför allt eleven eller brukaren i den relation som ofta byggts upp i de många människa till människa arbeten som finns inom kommunen.

De nuvarande medarbetarna är också de bästa ambassadörerna kommunen har att tillgå för att framtida medarbetare ska välja Ale kommun. Därför är det avgörande att Ale kommun som arbetsgivare arbetar strategiskt och långsiktigt med sitt arbetsgivarvarumärke både externt och internt.

En ny vision och värdegrund är antagen. I och med detta ser förvaltningarna det som ett naturligt steg att nystarta och stärka kommunens arbetsgivarvarumärke. För att stärka kommunens attraktivitet som arbetsgivare behöver förvaltningar ta reda på vad som gör Ale som arbetsgivare unik idag och varför medarbetare väljer att stanna. I arbetet skulle det också behöva fastställas vad som behöver förändras, exempelvis hur kommunikationsinsatser kan förstärkas.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Kommentar

Förvaltningen har under året kartlagt och analyserat vilka forum, såsom mässor och liknande sammanhang, som kommunen kan delta i för att synliggöra möjligheter till arbete och karriär. Som ett led i detta arbete har en mässkalender för 2026 publicerats på intranätet för att underlätta planering och deltagande.

Arbetet med att utveckla kommunens attraktivitet som arbetsgivare har påbörjats men har ännu inte slutförts, då andra prioriterade aktiviteter under perioden har krävt mer resurser och fokus. Genomförda insatser utgör samtidigt en grund för det fortsatta arbetet, och under kommande år planeras återstående delar att drivas vidare.

Utvärdera nuvarande bemanningsorganisation

Beskrivning

Den centrala bemanningsenheten avvecklades 1 juli 2020. Ale kommun har idag fyra bemanningsgrupper som bemannar äldreomsorgen, funktionsstöd, förskolan samt kost och lokalvården som bemannar med timavlönad personal för att täcka korta men även ibland längre vikariat.

Kommunen har en hög personalomsättning och hög sjukfrånvaro vilket har genererat ett högt antal timavlönad personal. Detta kan också delvis bero på att verksamheterna har en för låg grundbemanning. Den stora genomströmningen av timavlönad personal bedöms idag ha en negativ påverkan på stabiliteten och effektiviteten i verksamheterna. För befintlig personal uppstår också en osäkerhet att ofta arbeta med nya kollegor som också behöver upplärning. I slutändan bedöms detta kunna ha en påverkan på kvalitén i verksamheternas leverans som ytterst påverkar kunden.

För att kontrollera hur den decentraliserade organisationen som nu funnits i snart fyra år fungerar föreslås därför en utredning som undersöker hur utfallet blivit. Utredningen föreslås även belysa hur kommunens verksamheter arbetar med sin grundbemanning för att minska behovet av timvikarier.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Kommentar

Förvaltningen redovisade uppdraget genom en rapport till kommunstyrelsen under hösten 2025. Rapportens huvudsakliga slutsats är att den nuvarande bemanningsorganisationen framstår som relativt omfattande i jämförelse med ett antal utvalda jämförelsekommuner. Rapporten utgör ett underlag för det fortsatta arbetet med att bedöma organisationens ändamålsenlighet och eventuella behov av anpassning.

Utreda gemensam systemförvaltarorganisation

Beskrivning

Digitaliseringen är nyckel för att klara kompetensförsörjningen i framtiden och för att effektivisera kommunens verksamheter idag. Digitaliseringen i praktiken är oftast användandet av digitala system och förändrade arbetssätt. Här bedömer förvaltningarna behov av mer struktur som kan ge en bättre effekt i kommunens digitalisering.

I den systemkartläggning som genomfördes 2023 fastställdes att kommunen idag har cirka 160 system. Det rör sig om stora system med tusentals användare till små system med enbart ett fåtal användare. Systemen är allt från avgörande för det dagliga arbetet till att ha en mindre påverkan om de inte skulle fungera väl. Rollen som systemförvaltare bedöms också skilja sig åt i hög grad där vissa system har en stabil organisering av förvaltare samtidigt som andra i hög grad är personberoende eller ansvaras av sällananvändare eller system som helt saknar förvaltare.

Genom att utreda en gemensam systemförvaltarorganisation kan en översyn göras av eventuella skalfördelar som finns med att samla systemförvaltare i samma organisation för att få mer effekt i arbetet med integrationer mellan olika system som blir allt vanligare. Det kan också leda till en enhetlig och standardiserad användning av kommunens IT-system och programvaror. Detta minskar risken för att olika avdelningar och förvaltningar använder olika verktyg och system vid likvärdiga behov, vilket kan leda till ineffektivitet, avsaknad av utveckling och rätt prioriteringar för hela kommunen. En gemensam systemförvaltning kan bidra till stordriftsfördelar, exempelvis att för-handla fram bättre avtal med leverantörer och minska kostnader för licenser och underhåll. Den kan också bidra till en ökad effektivitet och på så sätt förbättra kommunens service till invånarna. Idag ligger tyngdpunkten i Ale kommun på förvaltning av systemen och endast en liten del av budgeterat utrymme går till verksamhetsutveckling. I studier från institutionen för tillämpad IT på Göteborgs universitet framkommer att tyngdpunkten bör ligga på utveckling för att digitalisering och verksamhetsutvecklingen ska realisera effektiviserings- och nyttoeffekt.

Den övergripande bedömningen idag är att en centralisering skulle kunna minska risk för suboptimering, personberoende och avsaknad av utveckling av system. En utredning skulle förslagsvis fokusera på för- och nackdelar, förslag på organisering, ansvar och finansiering. Utredningen är också beroende av uppdraget om att utreda framtidens IT-organisation som finns med i mål och budget 2024.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Kommentar

Utredningen om en centraliserad systemförvaltningsorganisation pågår under ledning av serviceförvaltningen. Utredningen färdigställs under första kvartalet 2026.

Utreda gemensamt rekryteringscenter

Beskrivning

Kommunens chefer har idag en stor variation av ansvar och arbetsuppgifter. Rekrytering är en av flera arbetsupp-gifter som blir allt svårare och mer tidskrävande inom flera yrkeskategorier. De flertalet arbetsuppgifter som finns kopplade till rekrytering tar också mycket tid. Chefer som inte rekryterar så ofta är därtill sällananvändare vilket gör att processen tar än mer tid. Att inrymma ett kommunövergripande rekryteringscenter skulle kunna bidra till en effektivare rekryteringsprocess och frigöra tidsresurser för kommunens chefer att fokusera på verksamheten och personalgruppen. En central hantering skulle också kunna stötta cheferna i sin planering utifrån den relativt nya förändringen i lagen om anställningsskydd för att säkerställa en korrekt hantering.

Rekryteringsarbetet sker idag med olika grad av samordning. Effekten med en central hantering skulle både kunna generera högre kvalité i kommunens rekryteringsprocess samtidigt som cheferna skulle få en minskad arbetsbelastning.

En utredning om en central rekryteringsfunktion föreslås fokusera på för- och nackdelar, förslag på organisering, finansiering och ansvarsfördelning. Inom ramen för detta ska utredning också titta på hur en centralisering kan bidra till arbetet med att minska kommunens personalomsättning och sjukfrånvaro.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Kommentar

Arbetet med att utreda ett gemensamt rekryteringscenter har påbörjats men ännu inte slutförts, då andra prioriterade aktiviteter under perioden har krävt resurser. Parallellt har en riktad insats för chefsrekryteringar genomförts i mindre skala med syfte att förbättra och effektivisera processen. Erfarenheter från denna insats tas med i den fortsatta utredningen och utgör ett underlag för hur ett gemensamt rekryteringscenter eventuellt kan utformas.

Klusterarbete

Beskrivning

Ale kommun är en komplex organisation med stor bredd av erfarenheter, kompetenser, perspektiv och arbetssätt. Den organisatoriska strukturen sätter dock ofta stopp för den potential som finns i att lära av varandra och nyttjandet av varandras kompetenser och processer.

En möjlig intern samverkan är klusterarbete mellan och inom förvaltningarna. Detta kan göra organisationen mer dynamisk och bättre rustad att snabbt anpassa sig efter förändrade förhållanden eller nya krav från kommuninvånaren. Den förhåller sig också bättre till kundperspektivet där kommunen utifrån är en organisation. Samarbete över gränserna kan också leda till mer kostnadseffektiva lösningar genom att undvika onödigt dubbelarbete och bättre utnyttjande av tillgängliga resurser. Genom att integrera kunskap och resurser från olika förvaltningar kan kommunen erbjuda en mer sammanhållen, kvalitativ och effektiv service till kommuninvånaren. Att arbeta i tvär-funktionella team kan också bidra till en starkare känsla av samhörighet och syfte bland medarbetarna, vilket kan förbättra servicen till kommuninvånaren och öka engagemanget.

Ett klusterarbete behöver vara välorganiserat, med tydliga mål, roller och kommunikationsvägar. Det är viktigt att kontinuerligt och öppet hantera utmaningar som kulturkrockar mellan förvaltningarna och nödvändigheten av att balansera specifika mål för varje förvaltning med de övergripande målen.

Förslaget skulle yttra sig i att etablera en ny kultur och nya arbetssätt som behöver ledas av kommun- och för-

valtningschefer. Förvaltningar gör bedömningen att arbetssättet bland annat skulle kunna kopplas an till omställningen av de administrativa lokalerna i Nödinge där ett mål är att ge bättre förutsättningar att arbeta mer över förvaltningsgränserna.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Kommentar

Klusterarbete är nu en del av arbetet inom ramen för målet att *förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar*. Under 2025 har en förstärkt struktur för att fånga upp behov av samberedning av ärenden mellan flera förvaltningar testats. Arbete med informationssäkerhet, digitalisering och it-förvaltning är exempel på områden där förvaltningarna arbetat gemensamt för att skapa effektiva processer.

Arbetet förväntas pågå även under 2026, då detta är ett långsiktigt utvecklingsarbete.

Översyn av arbetsuppgiftsfördelning i relation till kompetensförsörjning

Beskrivning

Utifrån den kompetensbrist som finns och förväntas öka inom den offentliga sektorn behöver arbetsuppgifter fördelas på nya sätt och kontinuerligt ses över utifrån behov. Den aktuella fördelningen av arbetsuppgifter mellan förvaltningar och personalkategorier behöver vara flexibel och resurseffektiv. En kartläggning baserad på kompetensförsörjningsplanen kan bidra med underlag för en sådan ny fördelning. Den önskade är effekten är att resurser, främst inom bristyrken, fördelas så att de gynnar invånare och organisation på bästa sätt.

Pilottest för att se om serviceförvaltningen skulle kunna utföra städinsatser hos omsorgstagare istället för att detta görs av undersköterskor bedöms som en pilotverksamhet kopplat till detta förslag.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Status

Avslutad med avvikelse

Kommentar

Mot bakgrund av en ökande kompetensbrist inom offentlig sektor har behovet av att se över arbetsuppgiftsfördelningen mellan förvaltningar och personalkategorier uppmärksammats, i syfte att använda resurser mer effektivt och frigöra kompetens inom bristyrken.

Under året har möjligheten att pröva alternativa lösningar diskuterats, bland annat genom en pilotinriktad prövning där serviceförvaltningen skulle utföra vissa städinsatser hos omsorgstagare i stället för undersköterskor. Arbetet identifierade dock flera utmaningar kopplade till budgetfördelning, internfakturering mellan förvaltningar samt skillnader i uppdragets karaktär mellan lokalvård och städning i omsorgstagares hem.

Översyn av arbetsuppgiftsfördelning kommer framöver vara en viktig och naturlig del i den ordinarie kompetensförsörjningsplaneringen. Vidare sker fortsatt utvecklingsarbete kring mer flexibla och resurseffektiva arbetssätt inom kompetensförsörjningen.

Digitalisera det systematiska säkerhetsarbetet, exempelvis det systematiska brandskyddsarbetet

Beskrivning

Systematiskt brandskyddsarbete innebär att organisationen planerar, utbildar, dokumenterar, kontrollerar och följer upp brandskyddsarbetet i en byggnad eller verksamhet. Idag hanteras administrationen analogt vilket försvårar

överblickbarhet och struktur i uppföljningsarbetet. Förvaltningarna föreslår därför att vidare utreda hur det systematiska brandskyddsarbetet kan digitaliseras till exempel egenkontroll. Detta föreslås fungera som en pilot för att vidare kunna digitalisera fler av kommunens säkerhetsarbetsprocesser. En avgörande punkt i detta arbete är att analysera vad som är lämpligt och lagligt att hantera digitalt vad gäller kommunens systematiska säkerhetsarbete.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Kommentar

Digitaliseringen av det systematiska brandskyddsarbetet har testats i pilotform under 2025. Under första kvartalet 2026 startas digital rapportering av brandskyddskontroller upp i hela organisationen.

4 Personalanalys

4.1 Kommunens anställda

Under perioden januari–december 2025 uppgick medelantalet tillsvidareanställda till 142 personer. Det är i nivå med 2024 men något lägre än 2023. Förändringen jämfört med tidigare år är begränsad och sammantaget framstår personalstyrkan som relativt stabil. Andelen kvinnor ökade till 70,3 procent, medan andelen män minskade i motsvarande grad, vilket innebär en mer ojämn könsfördelning jämfört med 2024.

Antalet tidsbegränsat anställda uppgick till 18 personer. Det är oförändrat jämfört med 2024 men högre än 2023. Sammantaget omfattade verksamheten 163 anställda (tillsvidareanställda och tidsbegränsat anställda) under 2025. Antalet heltidsanställda minskade något, medan deltidsanställningarna ökade marginellt.

Antalet arbetade timmar för timavlönad personal ökade under 2025 och uppgick till 5 316 timmar, vilket är drygt 1 000 timmar fler än föregående år. Ökningen återfinns främst bland kvinnor. Detta kan indikera ett ökat behov av flexibel bemanning eller tillfälliga resursförstärkningar under året.

Omräknat till årsarbetare motsvarade personalstyrkan 151 årsarbetare, vilket är en minskning med åtta jämfört med 2024. Minskningen återfinns främst bland månadsavlönade, medan antalet timavlönade årsarbetare är oförändrat.

Personalomsättningen minskade under 2025. Den totala personalomsättningen (intern och extern) uppgick till 12,9 procent, jämfört med 22,5 procent föregående år. Den externa personalomsättningen minskade också, både inklusive och exklusive pensionsavgångar. Exklusive pensionsavgångar uppgick den externa personalomsättningen till 7,2 procent, vilket är en tydlig minskning jämfört med 2024.

Statistiken visar sammantaget en stabil personalstyrka och en minskad personalomsättning jämfört med föregående år. Förändringar i arbetade timmar för timavlönad personal samt i antal årsarbetare kan följas upp vidare för att bedöma bemanningsbehov och resursanvändning över tid.

4.1.1 Antal anställda

Värden i tabellen för antal anställda är ett genomsnitt under perioden. I beräkningen för årsarbetare så inkluderas timmar för; månadslön, timlön, semester, ferie, föräldraledighet, vab samt frånvaro upp till 60 dagar.

Antal anställda

	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Antal tillsvidareanställda	**142**	**143**	**-1**	**151**
-varav kvinnor i procent	70,3	66,9	3,4	68,6
-varav män i procent	29,7	33,1	-3,4	31,4
Antal tidsbegränsat anställda	**18**	**18**	**0**	**11**
Samtliga anställda (tillsvidare och tidsbegränsade)				
Antal heltidsanställda	144	147	-3	150
Antal deltidsanställda	19	16	3	15
Totalt antal arbetade timmar (timavlönade)	**5 316**	**4 307**	**1 009**	**4 818**
-varav kvinnor	3 960	2 955	1 005	3 210
-varav män	1 401	1 351	50	1 608
Totalt antal årsarbetare (samtlig personal omräknat till heltidstjänster)	**151**	**159**	**-8**	**159**
-månadsavlönade	148	157	-9	157
-timavlönade	2	2	0	2

Personalomsättning

Procent	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Total, intern och extern	12,9	22,5	-9,6	22,3
Total, extern	8,6	17,7	-9,1	17,6
Extern, exklusive pensionsavgångar	7,2	17,0	-9,8	16,9

4.2 Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron uppgick till 5,5 procent under 2025. Det innebär en ökning med 0,6 procentenheter jämfört med 2024 och en något högre nivå än 2023. Sammantaget har sjukfrånvaron ökat något under året, men ligger fortsatt på en måttlig nivå.

Sjukfrånvaron var högre bland kvinnor än bland män. Kvinnors sjukfrånvaro uppgick till 6,1 procent och mäns till 3,8 procent. Jämfört med 2024 ökade sjukfrånvaron för båda könen. Ökningen var större bland män, där sjukfrånvaron ökade med 1,1 procentenheter.

Fördelat på åldersgrupper framträder olika utveckling. Sjukfrånvaron i åldersgruppen under 29 år minskade och uppgick till 3,0 procent. I åldersgruppen 30–49 år var sjukfrånvaron i stort sett oförändrad och uppgick till 6,0 procent. För medarbetare 50 år och äldre ökade sjukfrånvaron till 5,0 procent jämfört med föregående år.

Utifrån sjukdomslängd framgår att både korttids- och långtidsfrånvaron ökade något under året.

Ökningen i sjukfrånvaro återfinns främst bland män samt i åldersgruppen 50 år och äldre, medan sjukfrånvaron minskade i åldersgruppen under 29 år. Den samtidiga ökningen av både korttids- och långtidsfrånvaro innebär att utvecklingen bör följas upp i det fortsatta systematiska arbetsmiljöarbetet och i rehabiliteringsarbetet.

Under året har det förekommit ett antal längre sjukskrivningar som inte bedömts vara arbetsrelaterade. Dessa har påverkat nivån för långtidsfrånvaro.

4.2.1 Sjukfrånvaro tabell

Statistiken för sjukfrånvaro anges i procent av ordinarie arbetstid och omfattar kommunens månadsanställda. Sjukfrånvaron är indelad i två typer utifrån kön och ålder och kompletteras med korttids- och långtidssjukfrånvaro.

Urval: alla månadsavlönade enligt AB (ej PAN, BEA, TIM, vilande anställningar)

Sjukfrånvaro i procent (månadsanställd personal, AB) av ordinarie arbetstid	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Sjukfrånvaro totalt	5,5	4,9	0,6	5,2
Sjukfrånvaro per kön				
Sjukfrånvaro, kvinnor	6,1	5,8	0,3	5,9
Sjukfrånvaro, män	3,8	2,7	1,1	3,5
Sjukfrånvaro per ålderskategori, utfall per åldersgrupp				
Ålder - 29 år	3,0	6,5	-3,5	5,2
Ålder 30 - 49 år	6,0	5,8	0,2	5,6
Ålder 50 -	5,0	3,5	1,5	4,4
Fördelning av sjukfrånvaro per sjukdomslängd				
Korttidssjukfrånvaro 1-14 dagar	2,6	2,5	0,1	2,8
Sjukfrånvaro 15-59 dagar	0,9	0,6	0,3	0,8
Långtidssjukfrånvaro 60 dagar eller mer	1,9	1,8	0,1	1,6

4.3 Personalanalys och förslag för framtiden

Kommunledningsförvaltningen uppvisar sammantaget en relativt stabil personalsituation, samtidigt som vissa utmaningar kvarstår kopplade till vakanser, arbetsbelastning och sjukfrånvaro. Antalet tillsvidareanställda och årsarbetare har minskat något jämfört med föregående år, men förändringarna är begränsade och personalstyrkan bedöms över tid vara i stort sett oförändrad. Användningen av timavlönad personal har ökat något, vilket kan indikera ett behov av flexibilitet i bemanningen och tillfälliga resursförstärkningar.

Personalomsättningen minskade jämfört med 2024. Både den totala och den externa personalomsättningen har minskat, vilket innebär en högre grad av kontinuitet i personalgruppen.

Sjukfrånvaron ökade något under året och uppgick till 5,5 procent. Sjukfrånvaron är fortsatt högre bland kvinnor än bland män, men ökningen är tydligast bland män. En minskning av sjukfrånvaron kan noteras bland yngre medarbetare, medan sjukfrånvaron ökade i åldersgruppen 50 år och äldre. Både kort- och långtidsfrånvaro ökade något, vilket innebär att arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbetet fortsatt behöver följas upp.

Förvaltningens avdelningar befinner sig i olika lägen. Under året har flera avdelningar haft vakanser, vilket kan ha påverkat arbetsbelastning och bemanning.

Sammanfattningsvis visar underlaget på en stabil personalsituation jämfört med föregående år. Samtidigt finns behov av fortsatt fokus på bemanning, arbetsmiljö och långsiktig planering för att säkerställa en hållbar organisation över tid.

4.4 Jämställdhet och mångfald

Kommunledningsförvaltningens personalstruktur präglas av en hög andel kvinnor, vilket speglar trenden inom många administrativa verksamheter i offentlig sektor. Förvaltningen har dock en låg representation av medarbetare med utländsk bakgrund, vilket innebär att organisationen inte fullt ut återspeglar befolkningens mångfald. Detta kan påverka både perspektiv och beslut som fattas i verksamheten.

För att stärka jämställdheten och mångfalden är det viktigt att arbeta för att skapa en inkluderande arbetsmiljö där alla medarbetare, oavsett kön, etnicitet eller bakgrund, har lika möjligheter till anställning, utveckling och karriär.

Ett viktigt steg framåt är att kontinuerligt följa upp och analysera hur olika grupper är representerade inom förvaltningen samt att identifiera eventuella hinder för en ökad mångfald. Ett tydligt fokus på dessa frågor kan bidra till att förvaltningen bättre speglar invånarnas behov och erfarenheter, vilket i sin tur stärker förtroendet för organisationens arbete.

5 Övrig uppföljning

5.1 Inkomna synpunkter under året

Enligt kommunens styrmodell ska inkomna synpunkter vara en del av kommunens kontinuerliga förbättringsarbete. Inkomna synpunkter ska ses som en del i kommunens analysarbete för att förstå hur organisationen kan förändra arbetssätt, bemötande, rutiner med mera.

Nedan redovisas utifrån kategorisering de synpunkter som kommit in och vad dessa har lett till.

Januari - December 2025	
Antal synpunkter totalt	19
Synpunkter fördelat efter kategori: **-Utförande tjänst** **-Bemötande** **-Återkoppling av ärende** **-Handläggning** **-Bristande information** **-Övrigt**	 1 1 18
Antal synpunkter som inneburit åtgärder utifrån lagstiftning	0
Antal synpunkter som inneburit verksamhetsförändringar	0
System som synpunkter hanterats inom	Evolution

Utveckling av verksamhet utifrån inkomna synpunkter

De synpunkter som inkommit till kommunstyrelsen under 2025 har inte föranlett någon åtgärd utifrån lag eller någon verksamhetsförändring. En stor del av de inkomna synpunkterna har antingen rört frågor som kommunen inte styr över, eller haft en mer allmän karaktär och därmed inte föranlett förändringar eller åtgärder. I ett fåtal fall har en synpunkt föranlett en mindre utredningsinsats från förvaltningen, som då visat att det inte varit motiverat med någon förändring eller annan åtgärd.

5.2 Avtalssamverkan

Inom kommunstyrelsens ansvarsområden finns idag ett samverkansavtal gällande regionalt dataskyddsombud som är anställda hos Göteborgsregionens kommunalförbund (GR). Ett dataskyddsombud är obligatoriskt för offentliga organ och utgör en grundsten i parternas möjlighet till efterlevnad av dataskyddslagstiftningen.

Avtalets namn	Avtalsparter	Verksamhet som bedrivs med stöd av avtalet	Extern delegering	Kommentar
Samverkansavtal regionalt dataskyddsombud	Ale, Alingsås, Härryda, Lerums, Lilla Edets, Partille, Stenungsunds och Öckerö kommuner samt Göteborgsregionens kommunalförbund (GR).	Dataskyddsombud	Nej	Avtalsstart: 2020-08-01

5.3 Privata utförare

Kommunledningsförvaltningen har ingen verksamhet som utförs av privata utförare.

5.4 Internationellt samarbete

Kommunledningsförvaltningen har inte haft något internationellt samarbete under år 2025.

Årsredovisning 2025

Kultur- och fritidsutskottet

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
1 Ekonomisk analys 2
1.1 Analys och förslag för framtiden 3
1.1.1 Sammanfattande tabeller 4
1.2 Verksamhetsmått 4
2 Uppföljning av mål och uppdrag 7
2.1 Uppföljning av riktningsmålen 7
2.1.1 Ett tryggare Ale 7
2.1.2 Fokus på kundnytta i Ale 7
2.1.3 En effektivare organisation i Ale 8
2.2 Uppföljning av mål 9
2.2.1 Kultur och fritid ska genom ett mångfacetterat och rikt nyanserat utbud skapa mening, skänka flera dimensioner samt bidra till god folkhälsa och ökat välbefinnande. 9
2.3 Uppföljning av uppdrag 10
2.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget 10
2.3.2 Uppföljning av uppdrag 10
2.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 13
2.4.1 Tabell - Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 13
2.4.2 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 13
3 Övrig uppföljning 15
3.1 Inkomna synpunkter under året 15
3.2 Avtalssamverkan 15
4.4

1 Sammanfattning

Mål och uppdrag

Under 2025 har Kultur- och fritidsverksamheterna genomfört ett stort antal planerade aktiviteter i linje med mål och uppdrag. Majoriteten av uppdrag har slutförts enligt plan, med undantag för ett försenat uppdrag som fortsätter kommande år. Sammantaget bedöms målen vara uppfyllda.

Kultur- och fritidsverksamhetens arbete med trygghetsmålet har bland annat resulterat i flera prova-på och lovaktiviteter där några exempel är Megadagar, läsfrämjande aktiviteter, Pep-up turné med Fritidsbanken och sommarläger för barn med socioekonomiska utmaningar. Ungefär 1,5 mkr av öronmärkt föreningsbidrag för att främja trygghet och inkludering har delats ut till Ales föreningar. Investeringsbidrag till föreningslivet har under året fördelats till ett stort antal föreningar och möjliggjort förbättringar av lokaler, utrustning och anläggningar.

I arbetet mot en ökad kundnytta har kultur- och fritidsverksamheterna under året utvecklat dialogen med sina målgrupper. Bland annat har föreningar bjudits in till öppet hus och föreläsningar och biblioteket har undersökt läsfrämjandebehovet hos kommunens barn och unga för att på sikt kunna kundanpassa insatser för dessa. En ökad samverkan med andra interna och externa verksamheter har bidragit till lyckade aktiviteter. Några samverkanspartners under året är individ- och familjeomsorgen, måltidsservice, Älvgymnasiet, Nödingeskolan, serviceförvaltningen, daglig verksamhet, kommunikationsenheten samt Göteborgs universitet. *End of summer games* som var en prova på dag tillsammans med föreningslivet besöktes av hela 1500 deltagare. Satsningen resulterade i ett pris som bästa förbättring i Ale kommun.

Kopplat till målet om en effektivare organisation har kultur- och fritidsverksamheterna startat upp ett samarbete mellan Fritidsbanken och daglig verksamhet för att skapa verksamhet för målgruppen med funktionsnedsättningar. Arbete tillsammans med serviceförvaltningen pågår där bland annat bokningsprocess och säkerställande av bemanning vid evenemang ingår. Kultur- och fritid ingår också med representanter i två forum med koppling till samhällsbyggnadsprocessen för att på ett tidigt stadium samverka kring projekt där konst-/gestaltningsfrågor kommer att ingå.

Projekt Nya Glasbruksmuseet har påbörjats och under hösten har dialog förts med berörda aktörer samt förberedelser gjorts för flytt av samlingar och inventarier. Arbetet har även omfattat omvärldsbevakning och ansökningar om extern finansiering

Kultur och fritids specifika utskottsmål är uppfyllt genom det varierade utbud som erbjudits under året. Avdelningens systematiska arbete med barnrätt fortsätter med att än mer låta barnkonventionen vara utgångspunkt för de aktiviteter som erbjuds till barn och ungdomar.

Ekonomi

Kultur- och fritids resultat visar på en positiv avvikelse trots en av kommunfullmäktige beslutad utbetalning av ett extra investeringsbidrag på drygt 1 mkr. Det positiva resultatet är en följd av högre statliga bidrag samt uteblivna personalrelaterade kostnader utifrån vakanser, föräldraledigheter samt sjukfrånvaro. Överskott inom stab och administration förklaras av en outnyttjad utvecklingsreserv samt att budget från de lägre sociala avgifterna lagts på enheten medan utfallet för beslutade åtgärder främst ligger på enheten kultur- och fritidsutveckling.

Utöver stab och administration gör även öppen ungdom och fält ett överskott uteslutande beroende på lägre personalkostnader. Övriga enheter har mindre underskott vilket inkludera kultur- och fritidsutveckling där underskottet mer eller mindre motsvaras av tidigare nämnd utbetalning av investeringsbidraget.

1 Ekonomisk analys

Kultur- och fritids resultat för 2025 är något bättre än förväntat då ett extra investeringsbidrag utbetalats i enlighet med beslut i kommunfullmäktige på drygt 1 mkr. Ett statligt bidrag för arbete med Pepup kommun under hösten samt en vakans under 2 månader för tjänsten som avdelningschef har också haft en positiv inverkan på resultatet.

Invånarservice stab och administrations överskott är ett resultat av en outnyttjad utvecklingsreserv samt överskott från minskade sociala avgifter i relation till budget. Utfallet för beslutade åtgärder kopplat till överskottet från de sociala avgifterna ligger i huvudsak under kultur- och fritidsutveckling.

Resultatet för kultur- och fritidsutveckling är direkt kopplat till beslutet från kommunfullmäktige om en extra utbetalning av investeringsbidrag som nämnts ovan. I resultatet ligger också merparten av kostnaderna kopplat till överskottet från de sociala avgifterna. Medlen har i huvudsak använts till en förstärkt bemanning på fritidsbanken under hösten samt inköp till samma verksamhet.

Öppen ungdom och fältverksamhetens överskott är till stora delar personalrelaterat. Föräldraledigheter, vakanser samt en relativt stor personalomsättning påverkar det ekonomiska utfallet i en positiv riktning men får också motsatt effekt på verksamheten. I utfallet finns ej budgeterade lönekostnader och intäkter kopplat till ett projekt som delfinansierats av Länsstyrelsen. Projektets inriktning var våldspreventivt arbete riktat mot ungdomar och projektets påverkan på resultatet är marginell.

Biblioteket har i sitt resultat genomfört nödvändiga elarbeten i Skepplanda för att uppdatera belysningen i lokalerna där den tidigare var bristfällig. I utfallet finns också kostnader för en inredningsarkitekt för kommande arbete med att uppdatera barnavdelningen på huvudbiblioteket i Nödinge. Utöver detta så ligger kostnaderna för böcker, tidningar samt webmedia något över tilldelad budget. Det har dock gjorts en översyn av framför allt kostnaderna för tidningar och tidskrifter och 2026 års utbud speglar bättre behovet satt i relation till den ekonomiska tilldelningen.

Kulturskolan har för 2025 ett mindre underskott orsakat av en något högre förbrukning än vad budgeten medgav. Med detta sagt så överstiger vissa år behovet tilldelade medel och verksamhetens karaktär kräver i möjligaste mån adekvat utrustning. Hänsyn har även tagits till kultur- och fritids resultat i sin helhet. Kulturskolan har likväl som öppen ungdom och fält fått bidrag från Länsstyrelsen för våldspreventionsarbete riktat mot förskolan och även i detta fall är inverkan på resultatet marginell.

Sammanfattningsvis så har kultur- och fritid trots ett extra investeringsbidrag på drygt 1 mkr en positiv avvikelse vid årets slut och som nämnts så är det i huvudsak personalrelaterade uteblivna kostnader som är orsaken. Avdelningens intäkter har även de bidragit till det positiva resultatet.

1.1 Analys och förslag för framtiden

Analysen av 2025 visar att kultur- och fritidsverksamheten i huvudsak har bedrivits i linje med uppsatta mål och inom tilldelade ekonomiska ramar, med ett sammantaget positivt resultat. Utfallet präglas av god kostnadskontroll, där avvikelser i huvudsak kan kopplas till personalrelaterade faktorer samt variationer i verksamheternas behov över tid.

För kommande år bedöms behovet av fortsatta prioriteringar vara stort, särskilt avseende kompetensförsörjning, lokalanvändning och stöd till föreningslivet. För att möta ökade krav på tillgänglighet, trygghet och inkludering behöver arbetet med samverkan, effektivisering och långsiktig planering vidareutvecklas. Fokus framåt bör ligga på att säkerställa hållbara arbetssätt, stärka dialogen med målgrupperna samt skapa förutsättningar för verksamhetsutveckling inom givna ekonomiska ramar.

Projekt Nya Glasbruksmuseet har sedan uppstart identifierat kostnadsposter som inte inryms i befintlig budget och det konstateras att projektet under 2026 vidare kommer att behöva utreda behov av extern expertis och ta fram förslag på hur driften kan se ut för att nå den beslutade målbilden.

1.1.1 Sammanfattande tabeller

Resultaträkning

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
Intäkter	2 232	3 733	1 501
Kostnader	-54 053	-55 299	-1 246
Netto	**-51 821**	**-51 566**	**256**

Nettokostnad per verksamhet

Besluts-/verksamhetsområde	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget 2025	Avvikelse budget 2024
Invånarservice stab och adm	-6 268	-7 262	995	348
Kultur- och fritidsutveckling	-16 975	-15 792	-1 183	-788
Öppen ungdom och Fält	-10 001	-10 674	673	99
Bibliotek	-11 807	-11 669	-137	197
Kulturskolan	-6 515	-6 423	-91	-259
Nettokostnader	**-51 566**	**-51 821**	**256**	**-403**

Investeringar

Investeringar, belopp i Tkr	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse
Årsanslag Kultur- och fritid	-445	-1 000	555
Offentlig utsmyckning	-631	-741	110
Totalt:	**-1 076**	**-1 741**	**665**

Årsanslaget har använts till bland annat möbler, musikinstrument samt solskydd till Skepplanda bibliotek.

Offentlig utsmyckning har via tilldelade investeringsmedel färdigställt ett konstverk på Da Vinciskolan som påbörjades 2024. Utöver det har in medlen använts till konstinköp.

1.2 Verksamhetsmått

Bibliotek
Det är glädjande att se att aleborna fortsätter att besöka biblioteken och låna media i allt större utsträckning och samtliga mätpunkter ökar. Det är dock viktigt att ta med i analysen att resurserna, såsom personal eller medieanslag, inte ökat vilket även medför att bibliotekariernas arbetsbelastning påverkas.

Kulturskolan
Antalet inskrivna deltagare i kulturskolan ökar stadigt. Antal genomförda kulturarrangemang med kulturskolan ligger på ungefär samma nivå som under samma period förra året men publikantalet har ökat något. Ett stort evenemang under året har varit satsningen på musikalen Bugsy Malone med totalt sex föreställningar – tre för allmänheten och tre skolföreställningar.

Kultur- och fritidsutveckling

Antalet redovisade kulturarrangemang och publikbesök är något lägre än föregående år. En bidragande orsak är att några av verksamhetens större årliga evenemang, såsom julkonserten, under året har genomförts i föreningsregi. Standup-verksamheten som tidigare år startades upp av verksamheten har i år hyrts ut till en privat aktör och gett fullsatta salonger i Ale kulturrum. Utöver de redovisade arrangemangen genomförde Kultur- och fritidsutveckling även en Skapande skola-aktivitet med Freestyle Phanatix, bestående av fyra föreställningar med totalt 694 besökare.

Fritidsbankens nya lokalisering samt det breddade utbudet av utrustning har bidragit till en ökning av utlåningen med 57 procent jämfört med föregående år. Även antal aktiverade personer och utlån till skolor har ökat markant. Under sommarlovet genomfördes Fritidsbanken Pep Up-turné under fem veckor på olika platser i kommunen, vilket resulterade i att fler personer kom i aktivitet. Skollånen fortsätter att öka till följd av den förstärkta samverkan med skolan, där Fritidsbanken regelbundet besöker skolor under terminerna.

Antalet registrerade aktivitetstillfällen för barn och unga med stöd av aktivitetsbidrag (LOK-stöd) har ökat stadigt sedan 2023. Även antalet föreningar som beviljats bidrag har ökat, liksom föreningarnas rapporterade medlemsantal.

Öppen ungdom och fält

Antalet aktiviteter har minskat till följd av hög personalfrånvaro, vilket har inneburit att verksamheten har behövt förstärka bemanningen och koncentrera öppettiderna till en plats. Detta har varit nödvändigt för att säkerställa en trygg arbetsmiljö för personalen, då tidigare förutsättningar upplevdes som otrygga. Begränsningen har samtidigt medfört svårigheter att bedriva parallella verksamheter.

Trots färre öppettimmar visar statistiken att det genomsnittliga antalet besökare per timme har ökat från fyra till fem personer. Detta tolkar vi som ett tecken på att mötesplatserna upplevs som attraktiva. Därutöver ser vi en positiv trend i att andelen flickor som besöker mötesplatserna ökar.

Verksamhet	Verksamhetsmått	2025	2024	2023
Bibliotek	Totalt utlån	185 323	162 910	152 189
	-filialbibliotek	73 893	70 368	63 065
	- huvudbibliotek	96 785	92 542	89 124
	Antal besökare	132 812	129 970	131 364
	Totalt antal inloggningar under meröppettid på biblioteken	20 583	19 834	17 796
	Utlåning av e-media som ej ingår i summan av totalt utlån	12 903	12 425	11 728
	Totalt antal utlån app bibblix, e-böcker för barn och unga	1 742	1 019	974
Kulturskolan	Antal inskrivna deltagare i kulturskolan, terminsbaserad	756	748	729
	Antal genomförda kulturevenemang kulturskola	38	41	54
	Antal publik vid kulturarrangemang kulturskola	4 951	4 274	4 400
	Antal inskrivna deltagare i kulturskolans lovverksamhet	852	1 110	783
Kultur och fritidsutveckling	Antal genomförda kulturevenemang allmänkultur	128	153	236
	Antal publik vid kulturevenemang allmänkultur	4 741	5 118	8 700
	Aktivitetstillfällen barn och unga, från aktivitetsbidraget	217 465	202 061	185 259
	Totalt antal utlån Fritidsbanken	41 887	26 615	28 940
	- varav skolor och snabblån	30 181	19500	24 554
	Antal aktiverade personer via Fritidsbanken	27 810	10777	10 879

Verksamhet	Verksamhetsmått	2025	2024	2023
	Antal föreningar som beviljats bidrag (exklusive studieförbund)	73	62	70
	Antal föreningsmedlemmar	20 893	17 966	
Öppen ungdomsverksamhet	Antal aktiviteter	357	541	646
	Antal deltagartillfällen i den öppna ungdomsverksamheten	7 817	9 396	13 067
	Andel tjejer (%), deltagartillfällen i den öppna ungdomsverksamheten	45	42	41
	Totalt antal öppna timmar i öppen ungdomsverksamhet	1 525	2 177	2 745
	Totalt antal öppna timmar i stödchatt	165	144	130
	Antal chatt-tillfällen i stödchatt	174*	147	109

2 Uppföljning av mål och uppdrag

2.1 Uppföljning av riktningsmålen

2.1.1 Ett tryggare Ale

Detta har genomförts

Megadagar har genomförts med ett brett utbud av kultur- och fritidsaktiviteter för barn och unga att prova på under loven. Vecka 7 genomfördes Megadag i Älvängen och vecka 25 var det Megadag i Skepplanda. På höstlovet genomfördes Megadag i Nödinge i Ale kulturrum. Kultur- och fritidsverksamheterna deltog också med verksamhet under nationaldagsfirandet på Klöverstigen.

Fritidsbanken Pep up turné genomfördes under fem veckor i början och slutet på sommarlovet. Under turnén har Fritidsbanken varit ute på olika platser i kommunen. Med hjälp av sommarjobbande ungdomar har ett stort antal unga kunnat låna utrusning och varit aktiva under sommarlovet.

1,5 miljoner i riktat föreningsbidrag har beviljats för att skapa aktiviteter kopplat till trygghet och inkludering.

Kulturskolans lovverksamhet har fortsatt med bland annat kortkurser under sommarlovet i piano, bild och musikal. I slutet av sommaren anordnades ett sommarläger i samverkan mellan kulturskolan, individ- och familjeomsorgen samt måltidsservice.

Biblioteken har erbjudit lovbio och halloweenfirande i Skepplanda och sagostunder och pyssel i Älvängen och Surte.

Öppen ungdom har under skollov anordnat aktiviteter för barn i mellanstadiet med positiva resultat. För målgrupp mellanstadiet fortsätter också arbetet med att ämnet livskunskap vilket sker i samverkan mellan fältenheten och utbildningsförvaltningen.

Projektet *Dans för hälsa* har fortlöpt under perioden och en rekryteringsturné på högstadiet genomfördes under vecka 36 där danspedagog och skolsköterska informerade om konceptet. Under hösten har kulturskolans pedagog och personal från elevhälsan genomfört skolbesök för att berätta om verksamheten. Några elever har testat att komma i verksamhet.

Nyheten *End of Summer Games* i slutet av sommarlovet lockade över 1 500 deltagare som fick möjlighet att möta en bredd av föreningar och andra för att prova på en eventuell fritidsverksamhet. Satsningen fick pris som "Bästa förbättring" i Ale kommun.

Det har varit fullsatta grupper i Senior sport school under året, 20 deltagare på våren och 20 deltagare på hösten. Väldigt fina resultat i utvärdering där flera lyfter fram att de hittat ett socialt sammanhangoch hittat till någon aktivitet. Utöver Fritidsbanken har det varit 10-12 föreningar som varit med och hållit i en aktivitet i programmet . I programmet ingår även kostföreläsning, HLR och skadeförebyggande.

Under 2025 ordnade Kultur- och fritidsutveckling ”prova på-verksamhet” under Kulturhäng tillexempel: måla akvarell, origami, brodera, repslagning. Under Nationaldagen kunde besökare vara med och skapa ett gemensamt textilt konstverk med konstnärer från Allas ateljé. I Älvis garage har ungdomar varit delaktiga i framtagandet av ett konstverk och på Hjärtmello sjöng och spelade personer med funktionsvariationer. Inom GR-projektet Framtidens stationsmiljöer har elever från årskurs fem på Nolskolan deltagit i workshops på Röhsska muséet i Göteborg. Elever i årskurs ett har utifrån den dikt som producerades inom ramen för projektet, skrivit en låt som de sedan spelat in tillsammans under ledning av lärare och studiotekniker.Under påsklovet var det barnteater på två filialbibliotek. Under sommarlovet genomfördes Aroseniusdagen. Höstlovet inleddes med musikteater under Barnbokens dag.

Helhetsbedömning

Ett flertal aktiviteter har genomförts under perioden helt enligt plan, inom ramen för riktningsmålet ett tryggare Ale.

2.1.2 Fokus på kundnytta i Ale

Detta har genomförts

Under året har Öppen ungdom och fältenheten inlett dialog med mellanstadiet i syfte att stärka det förebyggande arbetet genom tidig samverkan med skola och elever. Fältverksamheten har genomfört lektioner och bedrivit fältarbete på mellanstadiet för att bygga relationer med barn och unga i ett tidigt skede. Arbetet har skett i nära samverkan med elevhälsoteamet (EHT) och kopplats till skolans värdegrundsarbete. Öppen ungdom har även riktat verksamhet mot mellanstadiet under lovperioder för att etablera tidiga kontakter med målgruppen. Verksamheten har deltagit i etablerade samverkansforum såsom BRÅ, SSPF, SIG och SIP. Inom Öppen ungdom har även lägerverksamhet genomförts, där socialtjänsten deltagit aktivt och bidragit till att uppmärksamma individer med särskilt stort behov av stöd och miljöombyte.

Biblioteket har under året genomfört en utredning av läsfrämjandebehovet bland barn och unga i Ale, vilket resulterat i en rapport med konkreta förbättringsförslag som underlag för det fortsatta planeringsarbetet, särskilt med fokus på grupper som är svåra att nå. En ny biblioteksplan för folkbiblioteken har antagits av kommunstyrelsen och gäller för perioden 2026–2029. Biblioteket har vidareutvecklat samverkan med bland annat ungdomsmottagningen, förskolor, simhallen, Ungkan, La Plaza och Fritidsbanken, där bokdepositioner görs tillgängliga för besökare. Bibliotekets ungdomsbibliotekarie deltog även i Öppen ungdoms sommarläger för att bygga relationer och erbjuda litteratur på ett ungdomsanpassat sätt. Samverkan har även skett med Studieförbundet Vuxenskolan genom projektet *EPA Book Club* tillsammans med föreningen Älvis samt språkcafé i samarbete med ABF.

Enheten för kultur- och fritidsutveckling har arbetat för att stärka dialogen med sina målgrupper genom bland annat föreningsfrukostar och öppet hus. Öppet hus-tillfällena har varit välbesökta och riktat sig till föreningar inom både kultur- och fritidsområdet. Under året har även en bidragskväll genomförts samt föreläsningar i samverkan med föreningsrådet. Föreningsrådet har genomfört tio fysiska möten samt ett stormöte, där arbetet med ett nytt reglemente varit ett prioriterat fokus. Nya rutiner för hantering av bidragsgodkända föreningar samt nya bidragsriktlinjer har tagits fram. Samverkan med föreningslivet har även genomförts inom ramen för en temavecka med fokus på natur, kultur och friluftsliv.

Samverkan med skolorna genom Fritidsbanken har vidareutvecklats under året. Skolbesök genomförs numera på fredagar, där samtliga skolor får besök en gång per termin. Inköp och samverkan kring rastbodar har genomförts.

Kulturskolan har genomfört ett sommarläger i samverkan med individ- och familjeomsorgen samt måltidsservice, där barn och familjer inskrivna hos individ- och familjeomsorgen har getts förtur. Intresset för lägret har ökat över tid och verksamheten syftar till att nå målgrupper som traditionellt inte tar del av kulturskolans utbud, med ökad inkludering som följd. Kulturskolan samverkar fortsatt med fritidshemmet på Nödingeskolan genom orkesterverksamheten *Showtime*, där elever i årskurs 2 ges möjlighet att prova instrument under åtta veckor. Vidare sker samverkan med närliggande kommuner för att nå fler barn och unga med funktionsvariationer i åldrarna 7–26 år, med målet att erbjuda kontinuerliga kulturaktiviteter anpassade efter målgruppens behov och förutsättningar. I samverkan med Göteborgs universitet pågår även en forskningsstudie med temat *”Hur kan vi skapa framtidstro hos barn och unga genom teaterundervisning i kulturskolan?”*, där teaterproduktionen *Jag är ingen* ingår och framförs av kulturskolans elever under 2026.

Under året deltog kulturskolan i en filmfestival på Bio Roy i Göteborg, där filmelever fick visa sina verk för en bredare publik. Kulturskolan har även genomfört totalt sex föreställningar av musikalen *Bugsy Malone*, varav tre offentliga föreställningar och tre riktade till elever i årskurs 2–6.

Helhetsbedömning

Aktiviteter pågår enligt plan, i enlighet med riktningsmålet om fokus på kundnytta i Ale.

2.1.3 En effektivare organisation i Ale

Detta har genomförts

Inom ramen för arbetet med ständiga förbättringar märks ett planeringsarbete tillsammans med daglig verksamhet för att med hjälp av Fritidsbanken skapa aktivitet för målgruppen med funktionsnedsättningar.

Ett arbete tillsammans med serviceförvaltningen för att förbättra bokningsprocessen och säkerställa bemanningen är påbörjad.

Processer för att revidera kulturarvsplanen har tagits fram i samverkan mellan kultur- och fritidsutveckling samt samhällsbyggnadsförvaltningen. Förslaget till revideringsprocess antogs av kommunfullmäktige 9 september och uppdraget att revidera delas mellan kultur- och fritidsutveckling och samhällsbyggnadsförvaltningen. Arbetet

med att analysera vilka delar som behöver uppdateras och kompletteras har påbörjats. Bygglovsenheten har samtidigt uttryckt ambition att ansöka om medel från Länsstyrelsen för kostnader kopplade till byggnadsinventering.

I Samhällsbyggnadsforum, som anordnas månatligen av samhällsbyggnadsförvaltningen, representeras numer avdelningen invånarservice av en representant från kultur- och fritidsutveckling för att säkerställa möjligheter till konst kopplat till byggprojekt, ombyggnation etc. I ytterligare ett forum, förvaltningsövergripande samrådsgrupp för konst, diskuteras också pågående och kommande projekt där konst kan inkluderas.

Ett nytt konstverk, *Spektrum* av Finn Hallin, färdigställdes i Da Vinci i början av augusti och invigdes den 5 september i samverkan med skolan. Konstverket utgör ett tillskott till den offentliga miljön och stärker kopplingen mellan kultur och utbildning.

Den 13 juni genomförde konstnären Jonas ”Cabelone” Berntson ett konstnärssamtal i Älvis garage. Med samtalet som utgångspunkt skapades därefter en väggmålning i Älvis mötesplats, i syfte att tillgängliggöra samtidskonst och skapa delaktighet för unga.

Under perioden har kulturskolan startat kursen *CREW*, en verksamhet där elever ges möjlighet att ta del av flera delar av en scenisk produktion. Kursen omfattar utbildning inom ljud- och ljusteknik, scenarbete samt värdskap. Eleverna har därefter praktiserat sina kunskaper i samband med kulturskolans scenproduktioner. Genom att bredda verksamheten har kulturskolan nått nya målgrupper och väckt intresse hos elever som tidigare inte tagit del av kulturskolans utbud.

Inom området bild och film har en kortkurs genomförts i samverkan med individ- och familjeomsorg, riktad till barn och unga inskrivna inom verksamheten. Syftet har varit att stimulera skapande och delaktighet samt att nå en målgrupp som traditionellt sett varit underrepresenterad i kulturskolans verksamhet.

Helhetsbedömning

Aktiviteter pågår enligt plan, i enlighet med riktningsmålet om fokus på en effektivare organisation i Ale.

2.2 Uppföljning av mål

2.2.1 Kultur och fritid ska genom ett mångfacetterat och rikt nyanserat utbud skapa mening, skänka flera dimensioner samt bidra till god folkhälsa och ökat välbefinnande.

Beskrivning

Kultur och fritid ska vid planering och genomförande av verksamhet sträva efter att skapa jämlika förutsättningar för god folkhälsa i Ale kommun. Det utbud som förvaltningen erbjuder invånare i Ale och besökare behöver präglas både av bredd och djup i kvalitet för att skapa mesta möjliga kundnytta.
Verksamheten för barn och unga ska med utgångspunkt i barnkonventionen bidra till ett utbud som stimulerar till lek, rörelse, fantasi och skapande. Barn och ungdomar ska erbjudas ett utbud med fokus på deras lediga tid.

Kommentar

Kultur- och fritids olika verksamheter är viktiga aktörer för att bidra till god folkhälsa och ökat välbefinnande hos Aleborna. Med stöd ifrån folkhälsomedel har följande insatser genomförts under året: feriearbetare till Fritidsbanken pep up, Piffl-boxar för spontanidrott, senior sport school, sommar- och lovaktiviteter i föreningsregi, hitta ut, stödchatten.

Arbetet med att implementera barnrättsperspektivet i verksamheten är påbörjad. Avdelningen har en barnrättsgrupp med barnrättstrateger som arbetar aktivt med att utbilda kollegorna för att skapa goda rutiner och för att systematiskt kunna implementera barnkonventionen. Under året genomfördes en grundutbildning i barnrätt där hela avdelningen bjöds in. Enheterna har genomfört workshop i barnkonventionen på APT.

● Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

Nämnd

2.3 Uppföljning av uppdrag

2.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfull mäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Friluftsfrämjande insatser	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Investeringsbidrag till föreningslivet	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utreda möjligheten att införa en kulturgaranti i grundskolan	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Öppen ungdom ska möta/attrahera fler olika typer av ungdomar i kommunen	Försenad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Öka tillgängligheten till kommunens anläggningar och lokaler och sänk driftskostnaderna	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Innovation och ständiga förbättringar	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Innovation och ständiga förbättringar	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts 25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

2.3.2 Uppföljning av uppdrag

Friluftsfrämjande insatser

Beskrivning

Utred insatser och/eller åtgärder som ökar vistelse i natur och miljö. Förslag ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under 2025 togs en utredning fram i samverkan med serviceförvaltningen. Ärendet planeras att behandlas i servicenämnden och kultur- och fritidsutskottet under våren, för att därefter överlämnas till kommunfullmäktige för beslut.

Investeringsbidrag till föreningslivet

Beskrivning

Kultur och fritid ska fördela ett investeringsbidrag till föreningslivet på 1,0 miljoner kronor

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under 2025 inkom 33 bidragsansökningar från 22 föreningar inom kultur-, idrotts-, vuxen- och anläggningsverksamhet. Det totala ansökningsbeloppet uppgick till cirka 3,2 miljoner kronor. Den ordinarie investeringsbidragsbudgeten om 1,0 miljon kronor nyttjades fullt ut och förstärktes under hösten med ett tilläggsanslag om 1,2 miljoner kronor. Totalt betalades därmed 2,2 miljoner kronor ut i investeringsbidrag till föreningslivet under 2025.

Utreda möjligheten att införa en kulturgaranti i grundskolan

Beskrivning

Utred införandet av en kulturgaranti för barn och unga. Garantin ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys. Samfinansiering med regionen ska undersökas.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Utredningen genomfördes under våren 2025 och kommunfullmäktige beslutade att införa en kulturgaranti i samband med beslut om budget 2026. Under hösten har arbete pågått inför implementering av kulturgaranti i skolan 2026.

Öppen ungdom ska möta/attrahera fler olika typer av ungdomar i kommunen

Beskrivning

Öppen ungdom ska i högre grad bidra till att fler ungdomar får en meningsfull fritid genom att pröva nya koncept/verksamheter och i samverkan med föreningslivet.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Försenad

Verksamhetens plan för genomförande har varit att fokusera på tre olika koncept/verksamheter under året:

1. Bjuda in föreningslivet till den öppna verksamheten, initiera samarrangemang vid lov samt ledigheter.
2. Samverka i högre grad med kulturverksamheten, öppna upp lokaler för kreativitet (skapande av sång, musik, dans).
3. Fortsatt arbete med att inspirera ungdomar till att skapa verksamheter som de vill ha på sina mötesplatser samt i andra delar av kommunen utifrån behov och önskemål.

De två första insatserna har varit utmanande att genomföra och arbetet kommer fortsätta kommande år. Den sista insatsen har varit pågående enligt plan.

Öka tillgängligheten till kommunens anläggningar och lokaler och sänk driftskostnaderna

Beskrivning

Högt bokningstryck och kvalitetskrav på våra anläggningar och lokaler ställer krav på att vi flyttar positionerna framåt inom ny teknik för att kunna nyttja kommunens lokaler mer effektivt och sänka driftskostnader på våra anläggningar. Kommunen måste arbeta och bereda vägen för ökade investeringar i ny teknik som ger eftersökta effekter.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Uppdraget är inte slutfört bland annat beroende på att Ale kommun väntar på en teknisk lösning från vår leverantör av låssystem. Uppdraget går över helt till servicenämnden att slutföras under 2026 eftersom bokningsfunktionen nu är organiserad hos service.

Bland framgångarna bör nämnas en lokal i Bohusskolans hus som gjorts i ordning för att nu samnyttjas av grundskolan, kulturskolan och en lokal förening. Ett lyckat exempel på hur kommunen kan arbeta för att nyttja lokaler mer effektivt.

Under året har arbete påbörjats med att förbättra informationen om bokningsbara lokaler på kommunens hemsida - genomförts i samverkan med serviceförvaltningen och kommunikationsenheten.

Innovation och ständiga förbättringar

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Flera exempel på innovationer har testats under året:

- *End of summer games* som var en prova på dag tillsammans med föreningslivet besöktes av hela 1500 deltagare. Satsningen resulterade i ett pris som bästa förbättring i Ale kommun.
- *Bok och boll* som innebär att litteratur exponeras för barn och unga som väntar inne på Fritidsbanken medan deras vårdnadshavare lånar utrustning. Litteratur kan lånas hem och personal på plats registrerar lånen.
- Ett arbete med att säkerställa *bokningsflöde och bemanning* vid arrangemang har påbörjats tillsammans med

serviceförvaltningen.

Innovation och ständiga förbättringar

Beskrivning

Alla förvaltningar skall under Q1 2025 till nämnd redovisa olika förslag till utveckling och förbättring av verksamheten som var och en, eller till del av, motsvarar 1% av tilldelad budget. Nämnden ges då möjlighet att göra politiska prioriteringar motsvarande 1%. Processen är framåt tänkt att vara en naturlig del av årshjulet.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

2.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

2.4.1 Tabell - Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfullmäktige eller nämnd)
Glasbruket i Surte	Avslutad	N
Stödet till föreningslivet	Pågående	N
Samnyttja lokaler och strategisk lokalplanering	Avslutad med avvikelse	N

2.4.2 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

Glasbruket i Surte

Beskrivning

Under 2023 har ett visionsarbete för glasbruket i Surte genomförts. När målbilden är beslutad finns ett behov av att i samverkan med föreningsliv och näringsliv utreda förutsättningarna för att starta ett projekt med målet att öka platsens attraktivitet och öka kundnyttan för aleborna.

Beslutad av

Nämnd

Status

Avslutad

Kommentar

Serviceförvaltningens förstudie har avslutats och förvaltningen inväntar besked om tidplan för byggstart. Serviceförvaltningen ansvarar för projektledningen av ombyggnationen.

Avdelning invånarservice Projekt Nya Glasbruksmuseet har påbörjats och under hösten har dialog förts med berörda aktörer samt förberedelser gjorts för flytt av samlingar och inventarier. Arbetet har även omfattat omvärldsbevakning och ansökningar om extern finansiering.

Stödet till föreningslivet

Beskrivning

Föreningslivets behov av stöd är stort både i fråga om ekonomiskt stöd, men även konsultativt och i fråga om kompetensutveckling. Föreningslivet har stora utmaningar när det gäller återväxten av ideella ledare och övriga ideella krafter. Även villkoren för föreningarna som i dagsläget sköter anläggningar genom drift- och tillsynsavtal har ändrats vilket gör att det finns ett utökat behov av stöd. Det kräver resurser, prioriteringar och investeringar i ny teknik. Förutsättningarna för att utveckla stödet till föreningslivet behöver utredas vidare.

Beslutad av

Nämnd

Status

Pågående

Kommentar

Genom införandet av ett permanent investeringsbidrag har stödet till föreningslivet förstärkts. Under året beviljades 1,5 miljoner kronor i bidrag för föreningarnas arbete med trygghet och inkludering. Arbetet med föreningsrådets reglemente har pågått under året, där Föreningsrådet även har fungerat som remissinstans.

Samnyttja lokaler och strategisk lokalplanering

Beskrivning

För ökad kundnytta och för att kunna möta behov i alla kommundelar behövs fler och bättre anpassade lokaler för föreningsverksamhet och kultur och fritids verksamheter i alla kommundelar. Kultur och fritid kommer att tillsammans med övriga förvaltningar se över hur lokaler kan användas mer effektivt av föreningslivet och av kultur och fritids verksamheter.

Beslutad av

Nämnd

Status

Avslutad med avvikelse

Kommentar

Flera av de lokaler som kultur- och fritidsverksamheten disponerar har under perioden anpassats för att kunna användas för flera olika ändamål. Ytterligare tre olika lokaler anpassas under hösten 2025. Väntan på en teknisk lösning för att integrera bokning med lås- och larmfunktioner har dock försenat arbetet som därmed inte är avslutat. Serviceförvaltningen tar över ansvaret för det fortsatta arbetet

3 Övrig uppföljning

3.1 Inkomna synpunkter under året

Enligt kommunens styrmodell ska inkomna synpunkter vara en del av kommunens kontinuerliga förbättringsarbete. Inkomna synpunkter ska ses som en del i kommunens analysarbete för att förstå hur organisationen kan förändra arbetssätt, bemötande, rutiner med mera.

Nedan redovisas utifrån kategorisering de synpunkter som kommit in och vad dessa har lett till.

Januari - December 2025	
Antal synpunkter totalt	12
Synpunkter fördelat efter kategori: **-Utförande tjänst** **-Bemötande** **-Återkoppling av ärende** **-Handläggning** **-Bristande information** **-Övrigt**	 2 3 7
Antal synpunkter som inneburit åtgärder utifrån lagstiftning	
Antal synpunkter som inneburit verksamhetsförändringar	
System som synpunkter hanterats inom	Evolution

Utveckling av verksamhet utifrån inkomna synpunkter

Synpunkterna har inte inneburit några större verksamhetsförändringar. Synpunkterna handlade om bibliotekets verksamhet, föreningslivets behov, frågor kring kulturskolans ekonomi. En synpunkt handlade om behovet av ett nytt kulturcenter i Älvängen, synpunkten har lett vidare till ett uppdrag i kultur- och fritidsutskottets budget.

3.2 Avtalssamverkan

Bibliotek i Väst (BiV) är ett samarbete mellan biblioteken i: Ale, Kungälv, Lilla Edet, Orust, Stenungsund, Tjörn och Öckerö. Kommunerna har tillsammans ett gemensamt bibliotekssystem, delar bibliotekskatalog och webbplats. Datadelningsavtalet har tecknats med anledning av användning av gemensamt bibliotekssystem med integrerade digitala tjänster och delad hantering av inkommande e-post till den gemensamma mailadressen.

Bibliotek i Väst har ett tydligt användarfokus med effektivt resursutnyttjande, vilket bland annat innefattar att samtliga invånare i samverkanskommunerna för tillgång till gemensamma resurser i form av medier och information. Bibliotek i Väst är gemensamt en stark aktör i kontakt med leverantörer och andra samverkansparter. Kompetensutveckling och kollegialt lärande gör att biblioteken erbjuder likvärdig och hög servicenivå. Personalen träffas regelbundet utifrån olika fokusområden över kommungränserna.

Socialförvaltningen

Diarienummer: SN 2025/392
Datum: 2026-02-06
Utvecklingsledare Hanna Kämpe

Socialnämnden

Årsredovisning 2025

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att godkänna årsredovisning 2025.

Socialnämnden fastställer årets resultat till 1,2 Mkr.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

De aktiviteter som planerades för året kopplade till mål och uppdrag har i allt väsentligt genomförts enligt plan. Många processer så som exempelvis arbetet med verksamhetsskap, att sänka sjukfrånvaron och ställa om utifrån den nya socialtjänstlagen är dock långsiktiga och kräver fortsatt arbete. Tillitsdialogerna har under året genomförts med fokus på implementering av värdegrunden i enlighet med uppdraget från kommunfullmäktige.

Gällande det ekonomiska utfallet landar årets resultat på 1,2 Mkr. Exkluderat PO-medlen är resultatet -588 tkr. Sammantaget konstateras att vidtagna åtgärder från våren och framåt för att bromsa negativ ekonomisk utveckling gett resultat även om det inte fullt ut kunnat kompensera även för tillkommande utmaningar, såsom exempelvis ytterligare behov av köpt vård. Årets resultat är i paritet med fjolårets och inför 2026 har ekonomiska förstärkningar gjorts på flera sårbara områden.

Ebba Gierow
Förvaltningschef

Mattias Leufkens
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

- Årsredovisning 2025, socialnämnden
- Genomförda förbättringar under året

Ärendet

Mål och uppdrag

De aktiviteter som planerades för året kopplade till mål och uppdrag har i allt väsentligt genomförts enligt plan. Många processer så som exempelvis arbetet med verksamhetsskap, att sänka sjukfrånvaron och ställa om utifrån den nya socialtjänstlagen är dock långsiktiga och kräver fortsatt arbete. Tillitsdialogerna har under året genomförts med fokus på implementering av värdegrunden i enlighet med uppdraget från kommunfullmäktige.

Personal

Personalomsättningen har sjunkit något jämfört föregående år, likaså antalet deltidsanställda. Totalt antal anställda har ökat mellan åren vilket är rimligt när verksamheten växer. Under året har flera kompetenshöjande satsningar kunnat genomföras för de så kallade PO-medlen, exempelvis kring patientsäkerhet, återfallsprevention och sårvård men även satsningar på chefer, till exempel utbildning i motiverande ledarskap.

Arbetet med att minska sjukfrånvaron redovisas i avsnitt 3.3.2.3 och har pågått under året, med stöd av HR-specialister. På övergripande nivå har frånvaron minskat avseende kort och medellång frånvaro. Efter genomlysning enhet för enhet har man konstaterat att antalet långtidssjukskrivna över 60 dagar på heltid där det, inom överskådlig tid, finns möjlighet att påverka frånvaron är få, 9 individer. Fokus i detta skede har därför legat på korttidsfrånvaron och en försiktigt positiv tolkning är att det gett visst resultat. Lokalt på vissa enheter är effekten tydlig men det varierar och vakansläget avseende chefer senaste året har sannolikt bidragit till variationen eftersom kontinuitet i första linjen är en viktig faktor i detta arbete. Det är uppenbart att det krävs ett långsiktigt och metodiskt arbete som också kopplas ihop med verksamhetsskap och värdegrund.

Förvaltningens bedömning

Aktiviteter relaterade till mål och uppdrag har i allt väsentligt genomförts enligt plan inklusive det som nämnden prioriterade inom ramen för nulägesanalysen. Förvaltningen föreslår socialnämnden att godkänna årsredovisning 2025 samt fastställer nämndens resultat till 1,2 Mkr.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Årets resultat inkluderat de extra medlen för personalomkostnader (PO-medlen) är 1,2 Mkr. Exkluderat PO-medlen är resultatet -588 tkr. Som framgår i den bilagda årsredovisningen under avsnitt 2.3 har nyttjandet av dessa medel inte blivit fullt ut till den nivå som var avsett.

Individ- och familjeomsorgen har under hela året haft utmaningar avseende såväl försörjningsstödet som den köpta vården. Sedan senaste prognos har ytterligare beslut tillkommit om köpt vård vilket försämrat resultatet mot senast lagda prognos med 500 tkr. Försörjningsstödet fluktuerar månad för månad men har under andra halvåret i snitt legat lägre än första halvåret. Anledningen är framförallt högre intäkter andra halvåret avseende återbetalning av försörjningsstöd från till exempel Försäkringskassan, vilket i sig är ett resultat av enhetens medvetna arbete. Kostnader för konsulter inom verksamhetsområdet, såväl avseende enhetschefer som medarbetare har varit höga under 2025 men kompenseras av lägre personalkostnader som en konsekvens av vakansläget. Rekryteringsarbetet har löpt på sedan hösten och flera nya medarbetare börjar sin anställning runt årsskiftet.

Inom äldreomsorgen redovisar de särskilda boendena överlag goda resultat. De ekonomiska utmaningarna återfinns framförallt inom hemtjänsten, där antalet timmar stadigt ökat under året. Under andra halvan av hösten gjordes en genomgång av ärenden tillsammans med biståndsenheten och man har minskat antalet timmar från årets högsta värde på drygt 21000 timmar per månad till drygt 19000 timmar per månad. Detta får en positiv påverkan på budgeten för LOV (lagen om valfrihet) med 1 Mkr men ställer högre krav på verkställigheten att anpassa antalet medarbetare efter en lägre ersättning. Detta arbete har pågått parallellt men kräver jämförelsevis något mer tid.

Behovet av platser inom särskilt boende är inte tillgodosett. Den kortsiktiga lösningen att öppna ytterligare 8 lägenheter i Skepplanda kunde inte genomföras tidig höst som avsett. Lägenheterna har istället hyrts ut till funktionsstöd eftersom en av bostäderna med särskild service i Skepplanda (6 lägenheter) drabbats av översvämning och behövde renoveras. Äldre med beslut om särskilt boende har, som en konsekvens av detta, väntat på lägenhet, antingen i hemmet med extra hemtjänst i vissa fall eller på korttidsboende. Det i sin tur har ökat utmaningarna med hemtagning från sjukhus, om den enskilde haft behov av korttidsplats. Trots detta har antalet betaldagar inte blivit fler än 9 (varav 7 av dem funnits med sedan början av 2025) tack vare att Ale tagit hem många kommuninvånare tidigare än de maximala tre dagarna och beräkningen görs som ett snitt. Inflytt för målgruppen i de 8 lägenheterna planeras till januari vilket kommer underlätta situationen tillfälligt. Behovet av ytterligare platser under 2026 kvarstår dock.

Inför 2025 beskrevs som en ekonomisk risk ett ärende inom funktionsstöd (personlig assistans) med en årskostnad på 5 Mkr för det fall Försäkringskassans beslut enligt socialförsäkringsbalken inte skulle bli gynnande. Erforderliga beslut internt kunde inte fattas förrän efter flera månader och därmed blev ansökan till Försäkringskassan fördröjd och något beslut har ännu inte kommit vilket innebär att hela kostnaden har fallit ut inom funktionsstöd. Trots detta är det samlade underskottet för verksamhetsområdet något förbättrat mot senaste prognos vilket förklaras av hemtagningseffekt samt att de allra flesta boendena inom verksamhetsområdet gör goda ekonomiska resultat. Kostnader som genererats av översvämningen i Skepplanda har kompenserats såväl förvaltningen som de påverkade kommuninvånarna i målgruppen.

Förändrade eller ökade behov hos målgrupperna är alltjämt huvudförklaringen till ökade kostnader inom myndighet och specialiststöd, där kostnader för personal, bostadsanpassning och olika typer av hjälpmedel fortsatt öka något.

Sammantaget konstateras att vidtagna åtgärder från våren och framåt för att bromsa negativ ekonomisk utveckling gett resultat även om det inte fullt ut kunnat kompensera även för tillkommande utmaningar, såsom exempelvis ytterligare behov av köpt vård. Årets resultat är i paritet med fjolårets och inför 2026 har ekonomiska förstärkningar gjorts på flera sårbara områden. Dessutom är ekonomiskt utrymme avsatt för drift av 20 nya lägenheter inom särskilt boende för äldre från hösten.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Årsredovisningen i sig är en uppföljning av nämndplan som baseras på kommunfullmäktiges *Mål och budget 2025*.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Nämndens beslut om att godkänna årsredovisning 2025 föranleder ingen ytterligare åtgärd.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Årsredovisning 2025

Servicenämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning....2
2 Ekonomisk analys....4
2.1 Analys och förslag för framtiden....4
2.1.1 Sammanfattande tabeller....5
2.2 Verksamhetsmått....7
2.3 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader....7
3 Uppföljning av mål och uppdrag....9
3.1 Uppföljning av riktningsmålen....9
3.1.1 Ett tryggare Ale....9
3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale....9
3.1.3 En effektivare organisation i Ale....10
3.2 Uppföljning av mål....11
3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning....11
3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar....13
3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv....14
3.2.4 Hållbart arbetsliv....15
3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap....15
3.3 Uppföljning av uppdrag....16
3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget....16
3.3.2 Uppföljning av uppdrag....17
3.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar....25
4 Personalanalys....26
4.1 Kommunens anställda....26
4.1.1 Antal anställda....26
4.2 Sjukfrånvaro....26
4.2.1 Sjukfrånvaro tabell....28
4.3 Personalanalys och förslag för framtiden....28
4.4 Jämställdhet och mångfald....29
5 Övrig uppföljning....30
5.1 Inkomna synpunkter under året....30
5.2 Avtalssamverkan....30
5.3 Privata utförare....31
5.4 Internationellt samarbete....31

1 Sammanfattning

Mål och uppdrag

Servicenämnden har under 2025 arbetat systematiskt med uppdragen från kommunfullmäktige och nämndplanen. Arbetet har präglats av utveckling av trygghet, kundnytta, effektivitet och hållbar kompetensförsörjning.

Flera mål har uppfyllts eller bedömts komma att uppfyllas, bland annat genom förbättrade säkerhetsåtgärder i kommunens lokaler, digitala förstärkningar såsom multifaktorautentisering, utvecklade dialogformer och nya arbetssätt inom verksamhetsservice. Arbetet med tillitsbaserad styrning har fortsatt i samverkan med andra förvaltningar, och projekt har drivits för att minska matsvinn, stärka måltidskvalitet, öka tillgängligheten till lokaler samt vidareutveckla verksamhetsskap och medarbetarskap.

Uppdrag enligt budget och nämndplan har i huvudsak genomförts enligt plan. Flera utvecklingsutredningar, bland annat kring framtidens IT-organisation, ruttoptimering samt vertikal blandning av funktioner, har avslutats. Vissa uppdrag har avvikelse eller fortsätter 2026.

Ekonomi

Serviceförvaltningen redovisar en negativ avvikelse mot budget om Serviceförvaltningen redovisar en negativ avvikelse mot budget på **-894** tkr, exklusive tomställda lokaler. Avvikelsen är i linje med prognosen från oktober, men fördelas annorlunda mellan verksamheterna.. Avvikelsen förklaras främst av ökade licens- och systemkostnader inom IT-enheten, obudgeterade avskrivningar samt kostnader för telefoni och omlokalisering.

Fastighetsverksamheten visar ett totalt positivt resultat på **+535 tkr**, men med ett underskott för tomställda lokaler motsvarande **−1,1 mkr**. Kostverksamheten redovisar ett överskott drivet främst av lägre personalkostnader till följd av långtidssjukfrånvaro och vakans. Serviceenheterna inom verksamhetsservice redovisar ett resultat nära noll, medan IT-enheten har en negativ avvikelse om **−3,3 mkr**.

Investeringsutfallet uppgår till 96 mkr av budgeterade 158 mkr. Störst avvikelse finns inom lokalförsörjning där flera projekt fått justerade tidplaner och förskjuten byggstart, vilket flyttar investeringsutgifter till 2026.

Personal

Antalet tillsvidareanställda ökade till **256** medarbetare, till följd av organisationsförändringar och förstärkningar inom flera enheter. Personalomsättningen minskade tydligt jämfört med föregående år och ligger på **7,2 %**, vilket är lägre än tidigare år.

Sjukfrånvaron uppgår till **11,7 %**, en minskning från året innan, men ligger fortsatt över kommunens genomsnitt. Långtidssjukfrånvaro är den största delen av frånvaron, särskilt inom kost och vissa enheter inom verksamhetsservice. Ett omfattande arbete pågår tillsammans med HR för att minska sjukfrånvaron genom rehabiliteringsinsatser, arbetsmiljöåtgärder, ergonomiska investeringar och kompetensstöd.

Kompetensförsörjningen har stärkts genom utbildningar, handledarstrukturer, rekryteringar inom IT, rollbreddning inom verksamhetsservice och kontinuerlig utveckling inom samtliga verksamheter.

Övrigt – större händelser och förändringar

Serviceförvaltningen har under året genomfört flera viktiga förändringar och samtidigt hanterat ett omfattande löpande uppdrag. Varje år registreras omkring 7 000 ärenden i förvaltningens ärendehanteringsystem (Pythagoras) – felanmälningar, skadeanmälningar och beställningar – motsvarande cirka 30 ärenden per arbetsdag. Därtill dokumenteras löpande tillsyn, skötsel och planerat underhåll. Förvaltningen ansvarar även för stora grunduppdrag som lokalvård, måltider, vaktmästeri och lokalförsörjning.

Årets större förändringar inkluderar införandet av en ny serviceorganisation, IT-enhetens flytt till Nödinge, samt investeringar i ny teknik, bland annat robotisering inom lokalvård. Arbetet med skolfrukostpilot, matsvinn och måltidsutveckling har gett positiva effekter. Förvaltningen har även drivit större lokalprojekt, såsom nya skolor i Alafors och Bohus, samt fortsatt arbetet med att förbättra tillgängligheten i kommunens miljöer.

Sammantaget har året präglats av stabil styrning, utvecklingsarbete och framsteg inom kundnytta, trygghet, digitalisering och arbetsmiljö.

2 Ekonomisk analys

2.1 Analys och förslag för framtiden

Serviceförvaltningen övergripande

Serviceförvaltningen redovisar en negativ avvikelse mot budget på 894 tkr, exklusive tomställda lokaler. Avvikelsen är i linje med prognosen från oktober, men fördelas annorlunda mellan verksamheterna.

Servicechef

Avvikelsen i det ackumulerade utfallet för perioden förklaras huvudsakligen av fakturor avseende juridisk rådgivning och konsulttjänster. Avvikelsen omfattar även kostnader hänförliga till *Service i rörelse*, som utgör en del av satsningen finansierad med PO-medel. Därutöver ingår vissa kostnader som avser 2024.

Fastighet

Verksamhet Fastighets resultat för 2025 är +535 tkr mot budget och ett resultat för tomställda lokaler om -1 148 tkr mot budget. Verksamhetens resultatenheters utfall varierar och förklaras nedan.

Lokalförsörjningsenheten: -431 tkr. Underskottet i sin helhet förklaras genom att enheten belastats med kostnader för rivning av Himlaskolan. Rivningen av Himlaskolan blev betydligt dyrare än budget, bland annat på grund av sanering. Den allra största delen av rivningskostnaden hanterades genom kommunens finans medan överskjutande del om -612 tkr tas på enhetens resultat.

Drift- och underhållsenheten: +1 502 tkr. I resultatet ingår skadekostnader med -650 tkr och kostnader för evakuering Hövägen på 100 tkr. Den största anledningen till det positiva resultatet förklaras genom ett överskott på löner med ett resultat om +1 500 tkr bättre än budget. Skälet är vakanser i perioder mellan befintlig personal slutat eller övergått till ny tjänst på enheten på grund av organisationsförändringar och fram till att nya medarbetare börjat sin anställning. Vakanserna har resulterat i en hög arbetsbelastning hos befintlig personal och enhetens ambition är därför att uppkomna vakanser ska tillsättas så snart som möjligt.

Park- och anläggningsenheten: -1 160 tkr. Prognosen för enheten var vid delårsbokslut 2 en budget i balans men tillkommande kostnader och uteblivna intäkter från Naturvårdsverket om 407 tkr resulterade i underskottet. Bland annat blev utfallet för helår för mediakostnader 343 tkr över budget. Även kostnader för trädfällning i slutet av året om 113 tkr var oförutsedda. Enhetens kostnader kommer analyseras löpande under 2026 och åtgärder vidtas om dessa avviker från budget.

Tomställda lokaler: -1 148 tkr. Underskottet för tomställda lokaler förklaras genom sedan tidigare tomställda lokaler, tomställda lokaler inför ombyggnation för ny hyresgäst samt uppsägningar av internhyresavtal för förskolelokaler. Beslut om rivning av 4 tomställda objekt och försäljning av 1 objekt är fattat av samhällsbyggnadsnämnden och servicenämnden har uppdraget att riva objekten. Miljöutredningar är genomförda för samtliga rivningsobjekt och upphandling av entreprenör för rivning är genomförd och rivningarna planeras genomföras under perioden mars-juli 2026.

All inclusive Järnkontoret och Nödinge kommunhus: +165 tkr

Kost

Kostverksamheten gör ett plusresultat vid årets slut. Kostverksamheten har arbetat med uppdraget att förstärka matkvalitén i skolor och äldreomsorgen och klarat att genomföra uppdraget utifrån tillskottet samt då livsmedelspriserna legat på en stabil nivå under 2025. Risk finns att livsmedelspriserna ökar mer än 2,5% 2026 som kostverksamheten har fått indexuppräkning med då de i genomsnitt historiskt ökat mer än så.

Det är främst personalkostnaderna som ligger under budget. Kostverksamheten har flera långtidssjukskrivningar och detta i samband med att det är svårt att få in utbildade kockar som vikarier har detta lett till ett plusresultat. Förhoppningen är att det inte kommer vara så i framtiden. Kostverksamheten har även haft en vakant tjänst som bemanningskock som under större delen av året inte blivit tillsatt på grund av kompetensbrist på de sökande.

Kostverksamheten hade högre intäkter än budgeterat, intäkt för ansökta medel från KOM-KR kom 2025

men fakturan för språkstärkande utbildning betalades och bokfördes 2024. Det har även varit något lägre transportkostnader för måltider än budgeterat bland annat med anledning av att Byvägens förskola stängdes och transport dit inte längre behövs.

Verksamhetsservice

Serviceenheter: De tre serviceenheterna levererar i princip ett nollresultat för året (-27 tkr). 2025 har präglats av genomförande av organisationsförändring, flytt av driftkontor och genomlysning. Det nya arbetssättet har implementerats alltmer under året och statistik visar på framsteg både i hantering av antal ärenden jämfört med tidigare och totalt antal ärenden som slutförts. Fler och fler ärenden löses i operativ drift, helt i linje med målsättningarna. Under 2026 kommer tjänster som tidigare legat under beställning att ingå i basleveransen med syfte att minska behovet av administration och snabbare leverans. I detta finns möjlighet att lägga till ytterligare tjänster, framför allt om arbetssättet kan få tid att utveckla kommande behov i samråd med övriga förvaltningar. En viktig del för att skapa utrymme för fler tjänster är även en fortsatt ökning av robotisering. Under 2026 kommer en städmaskin som hanterar klister i idrottshallar ses över och eventuellt testas under senare delen av året, alternativt 2027. Det är en av de mer tidsomfattande tjänster som utförs inom serviceenheterna och en effektivisering inom området frigör resurser.

Lokalvårdsuppdraget avseende utökning på kvällar och helger kommer att genomföras under början av 2026. Dels via interna medarbetare, dels via upphandlade leverantörer. Rekrytering inför uppdraget är påbörjad.

IT-enheten: Enheten påvisar ett underskott för 2025 på ca 3,3 mkr:

- 2,4 mkr beror på ökade licenskostnader, bland annat på grund av att Microsoftavtal ökade med 40%. Kostnader för specifika verksamhetssystem där IT-enheten inte kan styra kostnaderna, till exempel på grund av klickavgifter, har ökat.
- 1,3 mkr härleds till tidigare avskrivningar som inte varit budgeterade eller felbudgeterade. Delar av dessa är från flera år tillbaka som behöver hanteras även under 2026.
- 800 tkr, kostnader för telefoni där IT-enheten står för alla kommunens kostnader när användare överskrider sin surfpott. Dessa kostnader ska omfördelas till ansvarig verksamhet men har historiskt hanterats av IT-enheten.
- 300 tkr, flytt av IT-enheten och ökade lokalkostnader på grund av omlokalisering till Nödinge.
- Lägre personalkostnader på grund av vakans inom enheten, lägre konsultkostnader (enligt plan) och högre intäkt än beräknat från interna IT debiteringar och BORF, minskar avvikelsen med 1,5 mkr. Vilket resulterar i en negativ avvikelse på -3,3 mkr.

Under 2025 har fokus varit förändringar och utredningar, både framtidens IT-organisation samt ekonomisk genomlysning av enheten. Den sistnämnda har varit avgörande för att komma åt hela budgetunderlaget och en omfattande förändring av budget inför 2026 är framarbetat tillsammans med controller. Ett förändringsarbete inom enheten pågår där samtliga delar, drift, applikation och support omarbetas för att skapa mindre sårbarhet och ökad tydlighet i uppdragen. Rutiner och processer har förtydligats och kommer att arbetas vidare med under 2026, både avseende rutiner för användande av hårdvara, leverans av IT-enheten och kommunövergripande processer som förvaltningsmodell IT, gemensam systemförvaltarorganisation och informationssäkerhetsprocessen.

2.1.1 Sammanfattande tabeller

Resultaträkning

Resultaträkning - tabell

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
Intäkter	314 398	317 051	2 653
Kostnader	-522 246	-526 941	-4 695
Netto	**-207 848**	**-209 890**	**-2 042**

Nettokostnad per verksamhet

Besluts-/verksamhetsområde	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget 2025	Avvikelse budget 2024
Servicechef	-6 388	-6 358	30	-425
IT-enheten	-15 765	-19 076	-3 311	664
Fastighet	-64 586	-65 200	613	-339
- varav Tomställda lokaler	-4 264	-5 412	-1 148	-603
Verksamhetsservice	-44 335	-44 361	-27	-422
Kost	-76 774	-74 895	1 879	1 530
Nettokostnader	**-207 848**	**-290 890**	**-2 042**	**998**

Investeringar

Investeringsanalys

Totalt har cirka 96 mkr av beviljade 158 mkr nyttjats, en nyttjandegrad på 61%. Differensen mellan budget och utfall är 62 Mkr.

Av verksamhet Fastighets beviljade investeringsram om 136 mkr användes 76 mkr under året vilket motsvarar 56 % av beviljade medel. Avvikelsen är primärt relaterad till lokalförsörjning som beviljats 70 mkr där utfallet blev 21 mkr vilket motsvarar en nyttjandegrad på 31%.

Förklaringen till den betydande avvikelsen inom lokalförsörjning är att beviljade medel till lokalprojekten kommer användas men när kostnaden faller ut kan justeras utifrån en mängd olika parametrar. Som exempel kan nämnas två stora lokalprojekt, "Ny skola i Alafors" och "Ny skolbyggnad i Bohus" med en total investeringsbudget om 468 mkr där 38 mkr planerades att nyttjas under 2025 men utfallet blev 11 mkr. Båda projekten planerades inför 2025 att ha byggstart under senare delen av året med kostnader som skulle falla ut under 2025 men projekten beslutades ha en justerad användning till även anpassad grundskola vilket medförde en beslutsprocess samt justerad projektering. Byggstarten är därför flyttad till början av 2026 och de medel som ej nyttjades under 2025 kommer att önskas överföras till 2026.

Övrig större avvikelse för lokalprojekt är LSS Surte som är färdigställt och kommer slutredovisa ett ej nyttjat utrymme om 4,4 mkr.

IT har använt 91% av sin investeringsbudget på 21 mkr.

Investeringar

Investeringar

Investeringar, belopp i Tkr	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse
IV6003 Lekplatser	-25	-1 500	-1 475
IV6020 Konstgräsplaner	-2 051	-6 050	-3 999
IV6027 Parkutrustning	-635		635
IV6028 Säkerhets.föreb. åtgärder	-7 228		7 228
IV6049 Attraktivare Älv	-292	-300	-8
IV6065 Fordonsbyte parkenheten	-2 346	-2 500	-154
IV6096 Upprustning skolgårdar	-726	-1 000	-274
IV6301 Planerat underhåll yttre miljö	-1 825	-1 482	343
IV6302 Inköp sorteringsskåp Renhållning	-545	-573	-28
IV6303 Planerat underhåll Kulturbyggnader	-749	-2 699	-1 950
IV6305 Tillgänglighetsprojekt	-11	-2 997	-2 986
IV6306 Akuta lokalbehov	-2 931	-5 996	-3 065
IV6311 Ny F-6 skola och idrottshall Alafors	-6 187	-20 059	-13 872
IV6312 Energibesparande åtgärder	-3 712	-3 500	212

IV6316 Om- och tillbyggnad Nolskolan	-40		40
IV6317 Gymnasium och Komvux i gemensamma lokaler	-1 040	-1 783	-743
IV6318 Trygghets- och trivselskapande belysning	-715	-1 000	-285
IV6321 Räddningsstation	-29		29
IV6322 Kulturhuset Glasbruket	-231	-1 100	-869
IV6323 Gymnasium och Komvux i gemensamma lokaler etapp 2	-5 270		5 270
IV6354 Brandskyddsåtgärder	-148	-12 100	-11 952
IV6357 Aroseniusskolan	-29		29
IV6359 Kommunens hus	-159	-701	-542
IV6363 Fastighetsunderhåll	-23 757	-36 231	-12 474
IV6382 Upprustning idrottsanl	-3 079	-2 600	479
IV6389 Arb.miljöåtg skolor,fskl	-140	-500	-360
IV6390 Mindre anpassningar skolo	-1 479	-4 843	-3 364
IV6411 Investering förskola	-2 466		2 466
IV6412 Invest produktionskök	-31		31
IV6413 Inv maskinpark kök skola	-1 323		1 323
IV6415 Inventarier kök (utensi)	-174	-200	-26
IV6416 Återställning skyddsrum	-586		586
IV6420 Övriga lokalutredningar		-1 000	-1 000
IV6439 Ny förskola Surte	-11		11
IV6441 Surteskolan	-8		8
IV6442 Bohusskolan	-4 821	-18 000	-13 179
IV6447 Ersätta Madenskolan	-15		15
IV6448 Tillbyggnad Alboskolan	-73		73
IV6461 LSS-Danska vägen Surte	-302	-4 742	-4 440
IV6463 Särsk boende södra kommun	-18	-1 223	-1 205
IV6464 MIndre lokalap. drift och underhåll	-613	-800	-187
IV7000 IT-investeringar	-19 234	-21 200	-1 966
IV7152 Reinvest anslag Internser	-960	-1 000	-40
IV7154 Inv drift o underhåll	-31	-500	-469
IV7623 Robotisering idrottsanläggningar		-350	-350
Totalt:	**-96 045**	**-158 529**	**-62 484**

2.2 Verksamhetsmått

2.3 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader

Serviceförvaltningen fick ett överskott på 1,7 mkr i PO-medel för 2025, då det faktiska PO-pålägget blev lägre än det preliminära. Kommunfullmäktige beslutade att överskottet får användas till engångsinsatser, vilket servicenämnden valde att göra genom tre satsningar: skolfrukostpilot, säkerhetskonsult och en friskvårdssatsning "service i rörelse" för förvaltningens samtliga medarbetare.

Säkerhetsinsatsen har inte genomförts då servicenämnden för budget 2026 fick en resursförstärkning att anställa en säkerhetssamordnare och friskvårdssatsningen har delvis justerats ned på grund av skattetekniska hinder. Kostnaden för skolfrukost blev 170 tkr och friskvårdssatsningens kostnader blev 220 tkr

Under hösten bedömdes det ekonomiska resultatet bli ett underskott för servicenämnden. Servicenämnden beslutade i enlighet med gällande riktlinjer att tillfråga kommunfullmäktige om att få använda 700 tkr av PO-medlen för att täcka prognostiserat underskott vilket kommunfullmäktige biföll.

3 Uppföljning av mål och uppdrag

3.1 Uppföljning av riktningsmålen

3.1.1 Ett tryggare Ale

Detta har genomförts

Serviceförvaltningen har under året arbetat brett och strukturerat för att bidra till kommunfullmäktiges mål om ett tryggare Ale. Genom insatser inom såväl fastighetsområdet som verksamhetsservice och IT har förvaltningen stärkt både den fysiska och digitala säkerheten för kommunens invånare, medarbetare och verksamheter.

Fastighet

Drift- och underhållsenheten har fortsatt sitt arbete med att höja säkerheten i kommunens lokaler. Under året har uppgraderingar av passersystem genomförts, belysningen kring kommunägda lokaler förbättrats samt ett test av elektromekaniska nycklar påbörjats. Denna teknik innebär att borttappade nycklar snabbt kan spärras, vilket höjer säkerhetsnivån samtidigt som kostnaderna hålls nere jämfört med traditionella passersystem.

Lokalförsörjningsenheten har i sina skolprojekt säkerställt att ny- och ombyggnationer utformas med särskilt fokus på trygghet och säkerhet. I samarbetet med entreprenörer, genom partneringdeklarationen, har trygghet lyfts som ett gemensamt fokusmål i alla större projekt.

Park- och anläggningsenheten har arbetat operativt för att skapa trygga och säkra miljöer vid kommunens evenemang och arrangemang. Genom bemanning och säkerhetsnärvaro har brandskydd, larmrutiner, trafikflöden och infrastruktur stöttats. Enheten har även arbetat förebyggande genom gallring i tätortsnära skogar och genom att säkra spångar och broar längs vandringsleder, vilket ökar tryggheten för allmänheten i kommunens friluftsområden.

Verksamhetsservice/IT

IT-enheten har fortsatt att stegvis stärka kommunens digitala säkerhet. Under året avslutades och implementerades det kommunövergripande projektet för multifaktorautentisering (MFA), vilket innebär att samtliga medarbetare nu omfattas av en högre säkerhetsnivå vid inloggning. Även om IT-enheten främst arbetar internt mot kommunens medarbetare, får detta arbete en direkt betydelse för aleborna genom ökad säkerhet i de verksamhetssystem där personuppgifter och samhällskritiska funktioner hanteras.

Helhetsbedömning

Serviceförvaltningens samlade insatser under året har bidragit tydligt och konkret till målet om ett tryggare Ale. Genom att stärka säkerheten både i kommunens byggda miljö, i offentliga rum och i den digitala infrastrukturen har förvaltningen lagt vikt vid såväl förebyggande som direkt trygghetsskapande åtgärder. Arbetet har genomförts systematiskt, med ett helhetsperspektiv och i nära samverkan med andra aktörer, vilket gör att målet bedöms vara väl uppfyllt för förvaltningens del.

3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale

Detta har genomförts

Serviceförvaltningen har under året genomfört ett brett arbete för att stärka kundnyttan för kommunens invånare, föreningsliv och interna verksamheter. Genom utvecklade dialogformer, förbättrade processer och riktade satsningar har förvaltningen skapat mer tillgängliga, användarvänliga och behovsanpassade tjänster.

Fastighet

Fastighetsverksamheten har fortsatt sitt arbete med att utveckla processer och stödsystem för att förbättra servicen mot verksamheterna och de externa kundgrupper som nyttjar kommunens lokaler. Under året har dialogmöten genomförts med idrottsföreningar för att fånga upp synpunkter kring hur anläggningar och

bokningsrutiner kan utvecklas för att bättre möta föreningslivets behov.

I nära samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen har projekt startats för att möjliggöra ett ökat och mer flexibelt nyttjande av kommunens lokaler. Arbetet inkluderar utveckling av system som ger föreningar och privatpersoner enklare sätt att boka och få tillgång till lokaler. För att detta ska kunna genomföras fullt ut krävs både teknikupphandlingar och vissa lokalanpassningar för att säkerställa att ordinarie verksamheter kan bedrivas tryggt och ostört. Det långsiktiga målet är att skapa högre tillgänglighet och en mer användarvänlig kundresa för alla som nyttjar kommunens lokaler.

Kost

Kostverksamheten har fortsatt utveckla dialogen med sina matgäster genom regelbundna måltidsråd på enhetsnivå. Dessa forum ger elever, brukare och andra gäster möjlighet att bidra med synpunkter på menyer, miljö och service inom ramen för verksamhetens krav och riktlinjer. Utöver detta hålls även dialogmöten på verksamhets- och enhetsnivå för att säkerställa att kundperspektivet fångas upp i såväl planering som uppföljning.

En av årets mest betydelsefulla satsningar är projektet med skolfrukost för elever på två högstadieskolor. Projektet har utvärderats mycket positivt, med hög svarsfrekvens i elevenkäten under höstterminen 2025. Resultatet visar att eleverna uppskattar frukosten och att satsningen haft en positiv inverkan på skolmiljön. Projektet förlängs under 2026 och utökas till ytterligare en skola, med målsättningen att utvärdera långsiktiga effekter vid slutet av året.

Verksamhetsservice/IT

För att stärka den interna kundnyttan har IT-enheten flyttat från Alafors till en mer centralt belägen plats i Nödinge. Den nya placeringen gör att enheten kommer närmare sina interna kunder, vilket förenklar direkt support för exempelvis datorer, system och telefoner. Även om många IT-relaterade arbetsmoment är platsoberoende innebär närheten en tydlig effektivisering för medarbetare ute i verksamheterna.

Under året har också en ny serviceorganisation skapats genom en omorganisation som trädde i kraft den 1 januari 2025. Målet med förändringen är att bygga en mer robust och flexibel verksamhetsservice där fler medarbetare kan utföra en bredare palett av uppgifter. Detta svarar mot de ökande förväntningarna på snabb och anpassad service från kommunens verksamheter. Den nya strukturen gör det möjligt att möta både aktuella och framtida behov på ett mer kundorienterat sätt.

Helhetsbedömning

Serviceförvaltningens insatser under året har haft tydligt fokus på att stärka kundnyttan i Ale. Genom ökad dialog med föreningar och matgäster, förbättrad tillgänglighet till kommunens lokaler, riktade insatser inom måltidsverksamheten samt utveckling av verksamhetsservice och IT har förvaltningen arbetat systematiskt för att skapa mer värde för invånare, elever, föreningsliv och interna verksamheter. Förvaltningen bedömer att målet om ökad kundnytta har uppfyllts väl, och att arbetet har lagt en stabil grund för fortsatt utveckling kommande år.

3.1.3 En effektivare organisation i Ale

Detta har genomförts

Serviceförvaltningen har under året genomfört flera åtgärder för att stärka effektiviteten i organisationen. Genom strukturella förändringar, kompetensutveckling, digitalisering och ett tydligt fokus på att utföra mer arbete i egen regi har förvaltningen aktivt arbetat för att skapa bättre resursutnyttjande och ökad intern kapacitet.

Fastighet

Fastighetsverksamheten har haft ett löpande fokus på att utveckla uppdrag och arbetssätt för att skapa en mer effektiv organisation. Arbetet har särskilt riktats mot den nya park- och anläggningsenheten samt drift- och underhållsenheten. Under perioden har kompetensbehov analyserats noggrant för att säkerställa att enheterna står rustade inför framtida krav, med tydlig inriktning på att ta hem arbetsuppgifter som tidigare utförts av externa leverantörer till högre kostnad.

Drift- och underhållsenheten har aktivt arbetat för att öka mängden uppdrag som utförs i egen regi, där ekonomistyrning används som ett centralt beslutsstöd. Park- och anläggningsenheten har genomfört

omfattande kompetensutveckling, vilket gett medarbetarna möjlighet att bemanna flera olika uppdrag inom enhetens verksamhetsområden. Dessutom har maskinparken optimerats för att delas mellan enheterna, vilket skapar flexibilitet, kostnadseffektivitet och ett bättre resursutnyttjande.

Kost

Inom kostverksamheten har arbetet med att minska matsvinnet varit en viktig del av kommunens klimatlöften för perioden 2024–2026. Under 2025 etablerades två arbetsgrupper med representanter från olika kök och kostområden för att fokusera på metoder och rutiner som minskar svinnet.

I samarbete med IT har en digital lösning för matsvinnsmätning utvecklats, vilket gör det möjligt att följa upp matsvinn på ett mer systematiskt, enhetligt och effektivt sätt. De mätningar som hittills genomförts visar på en successiv minskning av matsvinnet, även om det kräver fortsatt arbete för att nå de långsiktiga målen. Den digitala uppföljningen skapar bättre beslutsunderlag och ökar förmågan att styra mot både ekologiska och ekonomiska vinster.

Verksamhetsservice/IT

Flytten av IT-enheten till Nödinge har inneburit effektivare stöd till kommunens verksamheter genom minskade restider och enklare tillgång till snabb teknisk support. Flytten har underlättat för medarbetare att få hjälp med exempelvis datorer och telefoner, vilket minskar stilleståndstid och ökar den interna effektiviteten.

Under året har också tre nyanställningar inom IT skapat en mer stabil bemanning och minskat beroendet av externa konsulter. Detta har resulterat i högre servicegrad och större intern kompetens, vilket långsiktigt stärker förvaltningens kapacitet.

Inom Verksamhetsservice har en ny struktur införts med servicemedarbetare och serviceteam, vilket från årsskiftet har lett till mer flexibla arbetssätt och en ökad bredd i uppdrag som kan utföras. Den nya organisationen är utformad för att skapa bättre robusthet, möjliggöra resurssamordning och möta verksamheternas ökade behov av stöd på ett effektivare sätt.

Helhetsbedömning

Serviceförvaltningens arbete under året har haft en tydlig inriktning på att skapa en mer effektiv organisation. Genom att ta hem uppdrag som tidigare köpts externt, stärka kompetensen inom centrala enheter, utveckla digitala verktyg och införa nya arbetssätt har förvaltningen skapat både ekonomiska och organisatoriska vinster. Resultatet är en mer flexibel och kapacitetsstark organisation som står bättre rustad för framtida behov. Förvaltningen bedömer därför att målet om en effektivare organisation har uppfyllts väl.

3.2 Uppföljning av mål

3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning

Beskrivning

Säkerställ att vi använder alla kompetenser på rätt plats i organisationen och att vi automatiserar och effektiviserar i största möjliga utsträckning. Säkerställ arbetet med vidareutveckling av möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Kommentar

Serviceförvaltningen har under året arbetat systematiskt med att säkerställa en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning. Arbetet har utgått från kommunens mål att använda kompetenser på rätt plats, utveckla karriärvägar och effektivisera arbetssätt genom modern teknik. Förvaltningen bedömer att detta mål kräver både kontinuerlig intern utveckling och samverkan på kommunövergripande nivå, vilket varit en röd tråd i årets insatser.

Fastighet

Inom Fastighet har verksamheten arbetat aktivt och strukturerat med SKR:s strategier för hållbar kompetensförsörjning. Ett genomgående fokus har varit att kompetensutveckla medarbetare i takt med förändrade krav och att skapa goda förutsättningar för omställning och utveckling inom uppdraget.

Ett nära och närvarande ledarskap har bidragit till starka friskfaktorer och stabil närvaro, vilket också kan förklara verksamhetens låga sjukfrånvaro i jämförelse med branschsnitt. Samtidigt fortsätter verksamheten att analysera och pröva ny teknik, vilket blir allt mer centralt i takt med att ansvaret för anläggningar och yttre miljö breddas.

Fastighet lyfter även att målet om hållbar kompetensförsörjning bara kan nås genom kommunövergripande samverkan. Inom flera av SKR:s strategier fungerar detta väl, men verksamheten bedömer att områdena ”attrahera och rekrytera” samt ”synliggöra lön, villkor och förmåner” behöver prioriteras ytterligare. Här ligger Ale kommun efter grannkommuner som verksamheten konkurrerar med om samma kompetenser.

Kost

Kostverksamheten arbetar utifrån en årlig utbildningsplan som fylls på kontinuerligt när nya behov identifieras. Under 2025 har kompetensförsörjning skett löpande genom utbildningar, studiebesök och föreläsningar. Insatserna har omfattat bland annat ergonomiutbildning och genomgång av Livsmedelsverkets riktlinjer för alla medarbetare.

Kostverksamheten bedriver även regelbundna interna utbildningar inom specialkost och livsmedelshygien. Genom medel från KOM-KR har en språkstärkande utbildning genomförts för medarbetare, vilket stärker både kompetens och arbetsmiljö.

Handledarstrukturen är en viktig del av verksamhetens långsiktiga kompetensförsörjning. Handledarna besöker yrkesskolor för att informera om yrket i Ale kommun, vilket stärker rekryteringsmöjligheterna, och stöttar samtidigt ny personal så att introduktionen blir trygg och effektiv. Kontinuerliga uppföljningsmöten med timvikarier har säkerställt att kunskapen upprätthålls och att eventuella utbildningsbehov fångas tidigt.

Verksamhetsservice

Verksamhetsservice har genomfört en organisatorisk förändring under året som syftar till att stärka robusthet och flexibilitet. Genom införandet av servicemedarbetare har yrkesroller breddats, vilket skapat en mer varierad och utvecklande arbetssituation samtidigt som efterfrågan från verksamheterna kan mötas mer effektivt.

För att ytterligare effektivisera arbetet inom lokalvård har verksamheten investerat i en ny städrobot, särskilt avsedd för större ytor som gymnastikhallar. Behovet av robotisering bedöms öka ytterligare under 2026, vilket kommer att kräva både ny teknik och nya kompetenser.

Inom IT-enheten har tre nya medarbetare rekryterats under året, vilket minskat beroendet av konsulter och stärkt den interna kapaciteten. Utvecklingen inom cybersäkerhet gör att kompetenskraven fortsätter att öka, och en vakans inom IT-säkerhet kommer att tillsättas under början av 2026. Sammantaget bidrar detta till en mer självständig och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning inom IT-området.

Helhetsbedömning

Serviceförvaltningen har under året tagit tydliga steg mot att stärka en hållbar kompetensförsörjning genom kompetensutveckling, karriärvägar, teknikanvändning och organisatorisk utveckling. Arbetet har bedrivits både strategiskt och operativt, med utgångspunkt i förändrade krav och framtida behov.

Förvaltningen bedömer att målet om hållbar kompetensförsörjning är uppfyllt, med goda resultat inom kompetensutveckling, teknikanpassning och breddade yrkesroller. Samtidigt finns ett fortsatt utvecklingsbehov inom kommunens förmåga att attrahera och rekrytera samt att tydligare kommunicera lönebild, villkor och förmåner i syfte att stärka konkurrenskraften. Arbetet har därmed lagt en stabil grund för fortsatt utveckling kommande år.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar.

Beskrivning

Arbetet med utveckling och integration av den tillitsbaserade styrningen och uppföljningen av densamma i förhållande till den antagna styrmodellen skall fortgå. Detta ska ske tillsammans med samtliga nämnder och bolag.

Kommentar

Detta har genomförts

Under 2025 har Serviceförvaltningen fortsatt arbetet med att utveckla och integrera den tillitsbaserade styrningen i enlighet med kommunens styrmodell. Arbetet har både bedrivits internt inom förvaltningen och i nära samverkan med övriga förvaltningar och bolag, i enlighet med kommunfullmäktiges intentioner.

Ett centralt område har varit förenkling och effektivisering av processer för att skapa större kundnytta och ökad tillit mellan organisationens olika delar. Ett konkret exempel är samarbetet mellan serviceförvaltningen, kommunledningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen för att utveckla en mer sammanhållen och effektiv investeringsprocess samt stärka kopplingen mellan lokalförsörjningsprocessen och samhällsbyggnadsprocessen. Detta arbete har under året fortsatt stegvis och bidragit till tydligare ansvarsfördelning, bättre framförhållning och ett mer sammanhållet arbetssätt.

Kommunledningsförvaltningen har parallellt tagit fram en handlingsplan för målet, där ett av de prioriterade områdena är att förstärka strukturerna för interna kunddialoger mellan stödfunktioner och kärnverksamheter. Handlingsplanen betonar behovet av att utveckla forum där ansvarsfördelning mellan de tre stödjande förvaltningarna – kommunstyrelsen, serviceförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen – kan diskuteras och utvärderas i syfte att maximera effektivitet och kundnytta.

Handlingsplanen är långsiktig och under hösten har den förankrats i nämnder och bolag. Den kommer att utgöra en viktig del i kommunens fortsatta kulturarbete kopplat till tillitsbaserad styrning. Ett centralt inslag i detta arbete är utvecklingen och implementeringen av gemensamma processer och arbetssätt som stärker förståelsen och tilliten mellan förvaltningar och som i slutändan skapar bättre värde för kommunens invånare och verksamheter.

Helhetsbedömning

Nämndplanen för servicenämnden 2025 slår fast att förvaltningen ska göra nödvändiga anpassningar till den reviderade styrmodellen och fortsatt utveckla, kartlägga och optimera processer – både inom den egna organisationen och över förvaltningsgränserna. Arbetet under året har följt denna inriktning.

De insatser som genomförts, inklusive deltagandet i utvecklingsarbetet kring investerings- och lokalförsörjningsprocesserna samt förankringen och implementeringen av handlingsplanens åtgärder, ligger helt i linje med nämndens ansvar och planerade aktiviteter.

Serviceförvaltningen bedömer därför att arbetet med målet har pågått enligt plan och inom ramen för den beslutade inriktningen. De genomförda åtgärderna har skapat viktiga förutsättningar för fortsatt utveckling och fördjupad tillitsbaserad styrning i kommunen.

Målet bedöms därmed vara: Uppfyllt / Kommer att uppfyllas.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Beskrivning

Organisationen ska kontinuerligt ifrågasätta vad som går att förbättra och effektivisera för att höja kvalitet och/eller sänka kostnader. Det löpande arbetet skall ligga som en naturlig del i årshjulet och redogöras för i nulägesanalysen.

Kommentar

Detta har genomförts

Arbetet med innovation och ständiga förbättringar har under 2025 bedrivits som en integrerad del av Serviceförvaltningens ordinarie utvecklingsarbete. Förvaltningen arbetar löpande med att identifiera förbättringsområden, effektivisera processer och hitta nya arbetssätt som bidrar till ökad kvalitet, bättre resursutnyttjande och sänkta kostnader. Detta sker såväl inom den egna förvaltningen som i samverkan med andra delar av organisationen, i linje med kommunfullmäktiges intentioner om ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Serviceförvaltningen hänvisar till den mer omfattande redovisningen inom uppdraget **”Innovation och ständiga förbättringar”**, men vill samtidigt lyfta fram ett särskilt utvecklingsarbete som genomförts under året. I nära samarbete med äldreomsorgen inom socialförvaltningen har ett projekt startats med syfte att minska matsvinn och förebygga undernäring inom äldreomsorgen.

Projektet leds av måltidsutvecklare från kostverksamheten och har under våren och hösten samlat personal från både kök och omsorgsverksamheter kring gemensamma arbetssätt, kunskapshöjning och systematiskt förbättringsarbete. Genom praktiska träffar och gemensam analys har verksamheterna utvecklat rutiner som stärker både kvaliteten i måltidssituationen och den långsiktiga hållbarheten i kommunens måltidsarbete.

Arbetet är ett tydligt exempel på hur innovation och förbättringar kan växa fram i mötet mellan förvaltningar, där praktisk kompetens, digitala verktyg och verksamhetsnära erfarenhet kombineras för att lösa komplexa utmaningar – i detta fall både ur ett omsorgs-, hållbarhets- och ekonomiperspektiv.

Helhetsbedömning

Utifrån nämndens inriktning att kontinuerligt utveckla processer och effekthemtagning inom en tillitsbaserad styrning kan Serviceförvaltningen konstatera att årets arbete genomförts enligt plan. Förvaltningen har under 2025 fortsatt integrera innovation och ständiga förbättringar i årshjulet, och flera av de genomförda utvecklingsinsatserna – särskilt det tvärförvaltliga arbetet kring matsvinn och undernäringsförebyggande insatser – ligger helt i linje med kommunfullmäktiges mål.

Sammantaget bedömer Serviceförvaltningen att målet **är uppfyllt / kommer att uppfyllas**, och att arbetet har lagt en stabil grund för fortsatt förbättrings- och innovationsarbete kommande år.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.4 Hållbart arbetsliv

Beskrivning

Kommunen som arbetsgivare ska främja trygghet, kompetens och professionell utveckling. Ständiga förbättringar ska prägla våra arbetsplatser där innovation och medarbetarengagemang står i fokus.

Kommentar

Detta har genomförts

Serviceförvaltningen har under 2025 fortsatt sitt arbete med att skapa ett hållbart arbetsliv genom att stärka arbetsmiljön, öka medarbetarengagemanget och säkerställa möjligheter för kompetensutveckling. Arbetet har bedrivits systematiskt och i linje med kommunens ambition att vara en trygg och utvecklande arbetsgivare där innovation, lärande och ständiga förbättringar är en naturlig del av verksamheten.

Ett centralt fokusområde har varit att kontinuerligt utveckla arbetsmiljöarbetet för att uppnå långsiktigt positiva effekter. Förvaltningen betonar vikten av ett uthålligt, strukturerat och förebyggande arbetsmiljöarbete där befintliga arbetssätt regelbundet omprövas för att möta nya behov och skapa bättre förutsättningar för både medarbetare och verksamhet.

Minskad sjukfrånvaro har varit ett särskilt prioriterat område. Arbetet är viktigt både för att stärka driftsäkerheten och minska sårbarheten i verksamheterna, men också ur ett kostnadsperspektiv. En viss minskning av sjukfrånvaron har skett under det senaste året, men för att nå en mer långsiktig förbättring krävs att arbetssätt analyseras och utvecklas vidare samt att nya åtgärder identifieras.

De insatser som genomförts har tagits fram i nära samarbete med kommunens HR-funktion, och utgår dels från HR:s kartläggning och åtgärdsplaner, dels från Serviceförvaltningens egna behov och utmaningar. Arbetet kommer att fortsätta i enlighet med den åtgärdsplan som kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutade om våren 2025, och behöver intensifieras för att nå fullt genomslag.

Mer information om arbetet med sjukfrånvaro finns i avsnitt 4.2 i årsredovisningen.

Helhetsbedömning

Serviceförvaltningen bedömer att arbetet under 2025 genomförts i linje med kommunfullmäktiges mål och enligt de prioriteringar som fastställts i nämndens planering. Grunden för ett hållbart arbetsliv har stärkts genom ett mer systematiskt arbetsmiljöarbete, riktade insatser för att minska sjukfrånvaron samt fortsatt fokus på kompetensutveckling och engagemang hos medarbetarna.

Därmed bedöms målet vara:
Uppfyllt / Kommer att uppfyllas.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap

Beskrivning

För att stärka organisationen ska kommunen aktivt arbeta med att införa och utveckla principer för verksamhetsskap och medarbetarskap, utöver dagens arbete med ledarskap. Målet är att alla medarbetare ska känna sig delaktiga och engagerade i sitt arbete och att ledarskapet systematiskt stödjer detta.

Kommentar

Detta har genomförts

Under 2025 har Ale kommun tagit viktiga steg i arbetet med att införa och vidareutveckla principerna för verksamhetsskap och medarbetarskap. Syftet är att stärka delaktighet, engagemang och gemensamt ansvarstagande i hela organisationen, samtidigt som ledarskapet utvecklas för att systematiskt stödja denna inriktning.

Som en gemensam startpunkt genomfördes den 29 september en föreläsning för samtliga chefer i kommunen, ledd av grundarna till arbetssättet *Verksamhetsskap*. Föreläsningen fungerade som en kick-off för det fortsatta arbetet och syftade till att skapa en gemensam begreppsgrund, bygga förståelse och ge inspiration inför implementeringen av arbetssättet i kommunens verksamheter. Serviceförvaltningen har därefter följt upp arbetet i den egna chefsgruppen under hösten som ett led i att påbörja förankringen och omsättningen i praktiken.

Kommunens HR-avdelning har under året förstärkts med en verksamhetsutvecklare med särskilt ansvar för att ta fram strategier för implementering och vidareutveckling av verksamhetsskap och medarbetarskap. Arbetet bygger på att skapa långsiktiga strukturer som stärker medarbetarnas engagemang, delaktighet och inflytande, samt säkerställer att ledarskapet aktivt bidrar till att främja dessa mål.

Serviceförvaltningens ledningsgrupp har under hösten haft dialog med verksamhetsutvecklaren kring implementeringen av arbetssättet inom förvaltningens olika verksamheter. Fokus framåt ligger på hur principerna kan omsättas i praktiken i vardagliga arbetsprocesser, i medarbetarsamtal, i samverkansforum och i utvecklingsarbete.

Helhetsbedömning

Arbetet med att etablera verksamhetsskap och medarbetarskap befinner sig i ett uppstarts- och utvecklingsskede under 2025. Serviceförvaltningen har tagit de steg som förväntades enligt plan, bland annat genom gemensam utbildning, intern uppföljning och dialog med den ansvariga verksamhetsutvecklaren.

Förvaltningen bedömer att genomförandet ligger i linje med nämndens ansvar och att målet **är uppfyllt / kommer att uppfyllas**, i takt med att strategier och strukturer utvecklas vidare under kommande år.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.3 Uppföljning av uppdrag

3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfull mäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Ruttoptimering för kommunens samtliga fordon	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utred förutsättningar att vertikalt kunna blanda olika funktioner, till exempel kommunala verksamheter, verksamhetslokaler och bostäder mm	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Friluftsfrämjande insatser	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Förstärkt matkvalitet i skolor och äldreomsorgen	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfull mäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Öka tillgängligheten till kommunens anläggningar och lokaler och sänk driftskostnaderna	Avslutad med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till servicenämnden att effektivisera IT-avdelningen	Avslutad	KF	E Tilläggsbudget 2024
Utred att servicenämnden tar huvudansvaret för Ale kommuns fordonsflotta	Avslutad	N	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Utred digital signering	Avslutad med avvikelse	N	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Utred servicenämndens köp och säljfinansiering till förmån för kommunbidrag	Avslutad med avvikelse	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Utred framtidens IT-organisation	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Innovation och ständiga förbättringar	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts 25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Flerdimensionellt äldreboende i södra kommundelen	Avslutad med avvikelse	KF	23 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts

3.3.2 Uppföljning av uppdrag

Ruttoptimering för kommunens samtliga fordon

Beskrivning

Utred ruttoptimering och analysera kommunens samtliga fordon för att förstå hur fordon körs och används idag i syfte att fordonen används så effektivt som möjligt.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Önskan är att implementera uppdraget vid beslut om placering av en sammanhållen fordonsflotta inom serviceförvaltningen. Önskemålet är kommunicerat till servicenämnden då det bedöms mer effektivt att genomföra ruttoptimering och hantera dess konsekvenser när en och samma förvaltning har ansvar och mandat över hela fordonsflottan.

Utred förutsättningar att vertikalt kunna blanda olika funktioner, till exempel kommunala verksamheter, verksamhetslokaler och bostäder mm

Beskrivning

För en hållbar samhällsplanering som dessutom ger en ökad social hållbarhet och trygghet, behöver Ale kommun hitta nya rutiner och förhållningssätt som ger oss möjlighet att stapla innehåll och verksamheter vertikalt, ibland kallat 3d-fastighetsbildning. Aktuella geografiska områden bör i första hand vara pendelstations nära. Utredningen skall belysa vilka eventuella hinder som finns idag samt ge förslag på nya rutiner eller andra åtgärder för att minimera eller helt eliminera eventuella hinder samt utvärderas genom en nuläges-, omvärlds- och konsekvensanalys. Utredningen är förvaltningsövergripande.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Utredning är genomförd av kommunledningsförvaltningen i samarbete med serviceförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen och presenterad i kommunstyrelsen under hösten 2025.

Friluftsfrämjande insatser

Beskrivning

Utred insatser och/eller åtgärder som ökar vistelse i natur och miljö. Förslag ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

En komplett utredning är genomförd och presenteras i kultur- och fritidsutskottet och servicenämnden under januari 2026.

Förstärkt matkvalitet i skolor och äldreomsorgen

Beskrivning

Måltider som serveras i Ale kommun skall främja goda matvanor och folkhälsa. Genom en särskild satsning för att öka matkvalitén på kommunens måltider ges förutsättningar för en god måltidsupplevelse för såväl unga som äldre.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Kostverksamheten har höjt matkvalitén genom en översyn av menyplanering och inköp samt att fortsatt arbete har skett genom att involvera gästerna via måltidsråd och genom att involvera gästerna i menyplaneringen genom mästerkockskonceptet. Kostverksamheten har även sett över behovet av köksutrustning och köpt in utrustning för att kunna tillaga mat på bästa sätt samt säkerställt kunskaper hos köksmedarbetarna. Kostverksamheten har investerat i en färsmaskin som skapar förutsättningar för köken att producera mat från grunden som är god och näringsriktig på ett enklare sätt trots stora volymer. Färsmaskinen har använts av flera för att kunna laga biffar och bullar av olika slag som höjt kvalitet på rätter med större variation och smak.

Måltidsråd hålls kontinuerligt på enheterna för att få önskemål från elever, barn och äldre för att deras önskemål ska hamna på matsedel. Önskedagar och temaveckor genomförs då och då för att tillgodose elever, barns och de boendes önskemål. Äldreboenden arbetar på samma sätt med måltidsträffar med de boende. Veckovis avstämning sker mellan vårdpersonal och köken gällande specifika behov och återkoppling på helgens mat och högtider.

Bohusskolans mästerkock har fortsatt då det upplevts som ett lyckat koncept samt så har mästerkocken även startats upp på Aroseniusskolan. Här samverkar kost med hem- och konsumentkunskap där eleverna ska skapa en maträtt som är god, ekonomisk, hållbar och näringsriktig. Vinnarmaträtten utses av en jury och därefter tillagas maträtten i skolköket tillsammans med köksmedarbetarna och serveras till övriga elever på skolan. Vinnarrätten sätts även på matsedeln för hela kommunen. Ett lyckat koncept som planeras fortsätta även framöver.

Utifrån upphandlingsavtal väljs svenska råvaror i första hand där möjlighet finns.

Öka tillgängligheten till kommunens anläggningar och lokaler och sänk driftskostnaderna

Beskrivning

Högt bokningstryck och kvalitetskrav på våra anläggningar och lokaler ställer krav på att vi flyttar positionerna framåt inom ny teknik för att kunna nyttja kommunens lokaler mer effektivt och sänka driftskostnader på våra anläggningar. Kommunen måste arbeta och bereda vägen för ökade investeringar i ny teknik som ger eftersökta effekter.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad med avvikelse

För att skapa förutsättningar för ett utökat användande av kommunens lokaler har projekt genomförts i samverkan med kultur och fritid. Bland annat har det studerats hur föreningar, privatpersoner med flera kan boka och få access till den lokal som önskas för aktiviteten och detta planeras att fortsätta till ett successivt genomförande. Dock förutsätter detta inköp av teknik samt i vissa fall i lokalanpassningar för att bibehålla tryggheten för ordinarie verksamheter och övriga lokaler. Dialogmöten har under perioden hållits med idrottsföreningar som använder kommunala anläggningar där syftet varit att inhämta synpunkter på hur förutsättningarna kan utvecklas Arbetet med att öka tillgängligheten till kommunala lokaler kommer att fortsätta under 2026.

Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning

Beskrivning

Implementera, följ upp och utvärdera löpande effekter av åtgärdsplan framtagen i utredning kring "Sjukfrånvaro och personalomsättning"

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Detta har genomförts

Under 2025 har Serviceförvaltningen fortsatt det prioriterade arbetet med att sänka sjukfrånvaron och personalomsättningen i enlighet med åtgärdsplanen framtagen i utredningen "Sjukfrånvaro och personalomsättning". Implementeringen har skett i nära samverkan med HR, med både kommunövergripande och förvaltningsspecifika insatser.

Fastighet

År 2025 var det första hela året med park- och anläggningsenheten integrerad i verksamheten, vilket innebar en fördubbling av antalet anställda. Den totala sjukfrånvaron ökade jämfört med 2024, huvudsakligen relaterad till ett ökat antal långtidssjukskrivningar. Nivån ligger nu i linje med kommunens genomsnitt.

Mot bakgrund av utvecklingen kommer Fastighet att genomföra en fördjupad analys under 2026 för att identifiera bakomliggande orsaker och möjliga åtgärder. I övrigt är personalsituationen stabil. Rekryteringsläget har varit gynnsamt, med stort antal sökande och god kompetensförsörjning vid ersättningsrekryteringar. Samtidigt bedömer verksamheten att konkurrensen om kvalificerad personal i GR-regionen fortsatt är hög.

Fastighet rekommenderar därför att kommunen överväger bredare satsningar på löneförmåner och villkor för att förbättra attraktionskraften och långsiktigt stärka kompetensförsörjningen.

Kost

Arbetet med att sänka sjukfrånvaron är en central och återkommande del av det operativa ledarskapet inom Kost. Sjukfrånvaron består till stor del av långtidssjukskrivningar där flera medarbetare varit borta under lång tid. Detta skapar behov av mer stöd, tid och kompetens hos enhetscheferna för att kunna driva ärendena framåt.

Korttidsfrånvaron har däremot fortsatt minska, vilket till stor del beror på tidiga insatser som uppföljningssamtal, tydlig information om rättigheter och skyldigheter och aktivt stöd genom företagshälsovården.

Under 2025 har flera hälsofrämjande och arbetsmiljöförbättrande insatser genomförts:

- **Ergonomiföreläsning** under våren med fokus på arbetsmiljö i kök.
- **Investeringar i ergonomiska hjälpmedel och köksutrustning**.
- **Friskvårdsprojekt** under hösten i samarbete med företagshälsovården, inkluderande föreläsning och uppföljande enkät.

Kostverksamheten har även arbetat aktivt med kompetensförsörjning genom utbildningar, studiebesök och samverkan med yrkesskolor samt ett etablerat handledarstöd för ny personal.

Verksamhetsservice / IT

Inom Verksamhetsservice har sjukfrånvaron varit hög under året, framför allt till följd av

långtidssjukskrivningar och effekter av genomförd omorganisation. Detta har påverkat vissa enheter mer än andra och arbetet med att minska sjukfrånvaron har därför varit prioriterat.

Även inom IT-enheten ligger långtidssjukfrånvaron relativt högt, vilket påverkar statistiken märkbart i en enhet med få medarbetare. Personalomsättningen är generellt låg inom både Verksamhetsservice och IT, vilket är positivt, men arbetet med att minska långtidssjukskrivningar är fortsatt en stor utmaning och kräver ytterligare stöd från HR och fortsatt utveckling av arbetssätt.

Helhetsbedömning

Serviceförvaltningen har under året genomfört de åtgärder som ålagts enligt åtgärdsplanen och arbetat aktivt och systematiskt för att minska sjukfrånvaron. Arbetet sker strukturerat på varje enhet, med särskilt fokus på långtidssjukfrånvaro, som fortsatt är den största utmaningen. Personalsituationen är i huvudsak stabil och personalomsättningen låg, men vissa enheter påverkas starkt av enstaka långtidssjukskrivningar.

I linje med nämndens uppdrag bedöms arbetet **pågå enligt plan, men med identifierade avvikelser kopplade till ökade långtidssjukskrivningar**. Förvaltningen bedömer därmed att målet är:

Status: Pågående med avvikelse – Kommer att uppfyllas.

Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid

Beskrivning

Ale kommun finns till för dess invånare, besökare och företagare. Kommunens nya värdegrund fastställer att kunden ska vara i fokus och att hela organisationen behöver ta ett gemensamt ansvar för detta. Det är avgörande att kommunens värdegrund genomsyrar hela organisationen. Detta innebär att en kulturförändring behöver ske och att den behöver hålla över en överskådlig tid framåt. Utvärderingen av värdegrundens effekter ska följa såväl kunders som anställdas upplevda förändring. Den externa kunddialogen är av stor vikt för att förstå och förfina förändringsarbetet. För att ytterligare säkerställa implementering ska värdegrunden vara fokus för alla tillitsdialoger under 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Den nya värdegrunden har tagits upp på APT:er med tillhörande diskussionsfrågor enligt plan.

Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till servicenämnden att effektivisera IT-avdelningen

Om uppdraget

E Tilläggsbudget 2024
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Detta uppdrag har utretts inom ramen för uppdraget Framtidens IT som beskrivs mer i detalj i avsnitt 3.3.2.12

Utred att servicenämnden tar huvudansvaret för Ale kommuns fordonsflotta

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Beslutad av
Nämnd

Status

Avslutad

Uppdraget återremitterades från kommunstyrelsen till servicenämnden under hösten och var uppe för beslut igen i servicenämnden 251211. Kommunstyrelsen behandlade uppdraget på sitt möte 260127 och beslutade att föreslå kommunfullmäktige att anse uppdraget fullgjort och avslutat.

Utred digital signering

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Beslutad av
Nämnd

Status

Avslutad med avvikelse

Uppdraget ligger numera på kommunstyrelsen då det behövs en kommunövergripande lösning där IT-enheten kommer vara involverad utifrån teknisk kompetens och kansli utifrån juridisk och arkivkompetens då frågan behöver belysas från flera håll.

Utred servicenämndens köp och säljfinansiering till förmån för kommunbidrag

Beskrivning

Under 2022 har några av servicenämndens verksamheter lämnat köp- och säljfinansiering i förmån för kommunbidrag. Detta har av aktuella verksamheter upplevts som en positiv förändring för att kunna planera och använda resurser inom given budgetram. Samverkan blir mer tydlig och inte så fokuserad på enbart intäkter/utgifter utan mer på leverans av funktion av aktuell service. Förändringen har dessutom skapat mer tid för strategiskt och långsiktigt arbete med ökad digitalisering.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad med avvikelse

I kommunfullmäktiges budget för 2024 fick servicenämnden ett fortsatt uppdrag att utreda servicenämndens köp och säljfinansiering till förmån för kommunbidraget. Bakgrunden var att under 2022 hade några av servicenämndens verksamheter lämnat köp- och säljfinansiering i förmån för kommunbidrag vilket upplevts som en positiv förändring för att kunna planera och använda resurser inom given budgetram. För serviceförvaltningens del handlar således denna förändring om verksamheter inom fastighet, verksamhetsservice och IT. Verksamhet Kost är i dagsläget redan finansierad enligt budgetram.

För verksamhetsservice har samtliga serviceenheter numera ramfinansiering. På IT-enheten, som ligger tillfälligt placerad i verksamheten, har en större ekonomisk utredning tillsammans med upphandlade konsulter genomförts och redovisats under våren 2025. Om utredningen gällande framtidens IT-enhet placeras någon annanstans organisatoriskt har samtliga enheter inom verksamhetsservice övergått till kommunbidragsfinansierad verksamhet.

För verksamhet Fastighet verksamhet så har den absoluta merparten över tid varit finansierad genom olika köp- och säljmodeller som exempelvis internhyresmodellen och direktfakturering från Fastighet till respektive hyresgäst för faktiskt media- och kapitalkostnad. Nyligen tillkomna verksamheter från kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden är i sin helhet ramfinansierade och målsättningen är att även att övrig finansiering succesivt skall gå över till ram. Det är dock en utmaning vid ramfinansiering av lokaler att behålla incitament utifrån en hyresgästs ansvar samt hur tillkommande och frångående lokalytor och den faktiska kostnaden för denna skall regleras mellan åren. Av denna anledning har verksamhet Fastighet tillsammans med ekonomiavdelningen under 2024 skapat ett isolerat pilotprojekt med ramfinansiering av kommunens administrativa lokaler Nödinge kommunhus och Järnkontoret med start 1 januari 2025. Detta projekt skall utvärderas löpande och ligga till grund för beslut om övergång till ramfinansiering för resterande delar inom verksamheten.

Utred framtidens IT-organisation

Beskrivning

Utred framtidens IT-organisation med fokus på:

• Hur ligger IT-verksamheten till i jämförelse i kvalité och ekonomi?
• Hur säkerställs kompetensförsörjningen inom IT-verksamheten?
• Har IT-verksamheten möjlighet att ha anställda specialister eller skall dessa funktioner köpas externt?
• Hur skall en framtida IT-organisation se ut?

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Uppdraget redovisades första gången till kommunstyrelsen 250227, efter det har ärendet ett flertal gånger hanterats i både servicenämnden och kommunstyrelsen. På servicenämndens möte den 11 december 2025 överlämnades ärendet återigen till kommunstyrelsen och på kommunstyrelsens möte 260127 beslutade KS att föreslå kommunfullmäktige att uppdraget skall anses fullgjort.

Innovation och ständiga förbättringar

Beskrivning

Alla förvaltningar skall under Q1 2025 till nämnd redovisa olika förslag till utveckling och förbättring av verksamheten som var och en, eller till del av, motsvarar 1% av tilldelad budget. Nämnden ges då möjlighet att göra politiska prioriteringar motsvarande 1%. Processen är framåt tänkt att vara en naturlig del av årshjulet.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Detta har genomförts

Uppdraget att under Q1 2025 redovisa förslag på utvecklings- och förbättringsåtgärder motsvarande 1 % av tilldelad budget har genomförts i enlighet med kommunfullmäktiges beslut. Arbetet är tänkt att långsiktigt integreras i årshjulet och bidra till ett mer systematiskt förbättringsarbete inom samtliga förvaltningar.

Inom Serviceförvaltningen pågår arbetet med innovation och ständiga förbättringar löpande genom etablerade strukturer, bland annat via återkommande inslag på chefsmöten, ledningsgruppens dagordning samt i verksamheternas egna forum. Utvecklingsarbetet kopplas också till kvalitet, digitalisering och effektivisering, vilket gör att det är integrerat i förvaltningens ordinarie styrning.

Kost

Kostverksamheten har under året arbetat strukturerat med flera förbättringsinitiativ, bland annat kopplade till digitalisering, hållbarhet och utveckling av kvaliteten i de offentliga måltiderna.

Digitalisering och systemutveckling
Verksamheten har gjort en översyn av kostdatasystemet och identifierat behov av ett mer användarvänligt och ändamålsenligt system. Arbetet har lett fram till en kommande upphandling av både nytt kostdatasystem och digital egenkontroll. Digitaliseringen syftar till bättre uppföljning, effektivare arbetsflöden och minskad administrativ belastning.

Arbete med minskat matsvinn
Ale kommuns klimatlöften för 2024–2026 har varit en viktig drivkraft i arbetet med att reducera matsvinn. Två arbetsgrupper har bildats med representanter från olika kök och kostområden. Tillsammans med IT-enheten har de utvecklat en digital lösning för matsvinnsmätning, vilket möjliggör mer träffsäker uppföljning och bättre beslutsunderlag för fortsatta åtgärder. Arbetet sprids successivt till hela kostverksamheten.

Samverkan med äldreomsorgen
Under 2025 startade ett gemensamt projekt med äldreomsorgen för att minska matsvinn och förebygga undernäring. Projektet leds av måltidsutvecklare och har inkluderat gemensamma workshops, behovsanalys och framtagande av handlingsplan. Arbetet har lett till flera positiva följdeffekter:

- Ökad förståelse mellan kökspersonal och omsorgspersonal.
- Säkrad kvalitet genom tydligare beställningar i kostdatasystemet.
- Framtagna lathundar för uppvärmning och hantering av måltider.

Utvecklingssamarbeten i skolan
Under 2025 genomfördes återigen tävlingen *Mästerkocken*, i samverkan mellan hem- och konsumentkunskapslärare och kommunens måltidsutvecklare. Elever tävlade i att skapa hållbara, ekonomiska och näringsriktiga rätter, som sedan tillagades tillsammans med kökspersonal. Tävlingen har utvecklats och omfattade under året både Bohusskolan och Aroseniusskolan. Aktiviteten främjar elevengagemang, stärker yrkesstolthet inom måltidsverksamheten och bidrar till ökad framtida kompetensförsörjning.

Verksamhetsservice / IT

Servicenämnden har under året tilldelat resurser för att utöka lokalvården på kvällar och helger, framför allt för att förbättra service och tillgänglighet för kommunens föreningsliv. Inom ramen för detta uppdrag pågår fackliga förhandlingar tillsammans med HR, vilket tagit längre tid än planerat. Rekryteringsarbete är påbörjat och verksamheten väntas starta under våren 2026.

Detta utvecklingsarbete bedöms leda till ökad servicekvalitet, mer flexibla arbetssätt och ett bättre nyttjande av kommunens lokaler – både för externa och interna kunder.

Helhetsbedömning

Serviceförvaltningen har genomfört kommunfullmäktiges uppdrag och arbetar idag systematiskt med innovation och ständiga förbättringar i hela organisationen. Arbetet drivs både förvaltningsövergripande och inom respektive verksamhet, med särskilt goda exempel från kostverksamheten där digitalisering, hållbarhet och samverkan bidragit till konkreta förbättringar.

Uppdraget bedöms vara avslutat, och arbetet är integrerat i förvaltningens ordinarie utvecklingsprocesser.

Flerdimensionellt äldreboende i södra kommundelen

Beskrivning

Bygg samman särskilt boende, förskola, VC, fotvård mm.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad med avvikelse

Tidplanen med framtagande av detaljplan för särskilt boende i de södra kommundelarna är försenad och väntas nu antas kvartal 2 2027. En antagen detaljplan kommer att visa vilka förutsättningar som finns för att skapa en byggnation som möjliggör flera verksamheter på en och samma plats/byggnad. Redan visar dock nuläget att möjligheterna är begränsade då byggrätten är begränsad på grund av strandskydd samt då gata ska passera genom tomten för att betjäna befintliga fastigheter

3.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

4 Personalanalys

4.1 Kommunens anställda

4.1.1 Antal anställda

Värden i tabellen för antal anställda är ett genomsnitt under perioden. I beräkningen för årsarbetare så inkluderas timmar för; månadslön, timlön, semester, ferie, föräldraledighet, vab samt frånvaro upp till 60 dagar.

Antal anställda

	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Antal tillsvidareanställda	**256**	**219**	**37**	**227**
-varav kvinnor i procent	69,1	74,5	-5,4	73,1
-varav män i procent	30,9	25,5	5,4	26,9
Antal tidsbegränsat anställda	**6**	**6**	**0**	**7**
Samtliga anställda (tillsvidare och tidsbegränsade)				
Antal heltidsanställda	254	214	40	224
Antal deltidsanställda	8	12	-4	11
Totalt antal arbetade timmar (timavlönade)	**23 803**	**29 892**	**-6 089**	**26 343**
-varav kvinnor	17 045	24 082	-7 037	23 882
-varav män	6 758	5 810	948	2 461
Totalt antal årsarbetare (samtlig personal omräknat till heltidstjänster)	**261**	**236**	**25**	**242**
-månadsavlönade	249	221	28	229
-timavlönade	12	15	-3	13

Personalomsättning

Procent	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Total, intern och extern	7,2	15,8	-8,6	8,7
Total, extern	6,0	10,8	-4,8	8,2
Extern, exklusive pensionsavgångar	4,8	7,2	-2,4	5,2

4.2 Sjukfrånvaro

jukfrånvaron inom serviceförvaltningen uppgick under mätperioden till **11,7 %**, vilket innebär en minskning med **0,8 procentenheter** jämfört med samma period föregående år. Korttidsfrånvaron låg på **3,6 %**, medan sjukfrånvaro dag 15–59 uppgick till **1,5 %**. Långtidssjukfrånvaron uppgick till **6,6 %**, en minskning med **0,6 procentenheter** jämfört med föregående år.

Trots förbättringarna är sjukfrånvaron fortsatt högre än Ale kommun som helhet (kommunens siffra saknas i underlaget och ska fyllas i).

Fastighet

År 2025 var det första hela året med park- och anläggningsenheten integrerad i organisationen, vilket medfört en fördubbling av antalet medarbetare. Den totala sjukfrånvaron ökade jämfört med 2024 och ligger nu i nivå med kommunens genomsnitt. Ökningen är helt kopplad till långtidssjukskrivningar.

En fördjupad analys av sjukfrånvaron kommer att genomföras under 2026.

- Drift- och underhållsenheten har en medarbetare som är långtidssjukskriven, ej arbetsrelaterat.
- Park- och anläggningsenheten har två långtidssjukskrivningar: en ej arbetsrelaterad och en kopplad till långvariga förslitningsskador som inte kan härledas till nuvarande anställning i Ale

kommun.

Kost

Sjukfrånvaron inom kostverksamheten är fortsatt hög men visar en mindre förbättring. Under 2025 uppgick den totala sjukfrånvaron till **12,7 %**. Den största delen består av långtidssjukskrivningar (dag 60–), som uppgår till **6,8 %**. Flera av dessa gäller medarbetare som varit sjukskrivna under flera år och som fortsatt är sjukskrivna helt eller delvis.

Arbetet med att sänka sjukfrånvaron pågår löpande genom:

- individuella uppföljningssamtal
- rehabiliteringsplaner
- insatser via företagshälsovården
- ergonomiska investeringar och utbildningar

Korttidsfrånvaron är relativt stabil och hanteras genom tidiga insatser, uppföljning och tydlig information om rättigheter och skyldigheter.

Verksamhetsservice och IT

Övergripande

Långtidssjukfrånvaro är den dominerande orsaken till sjukfrånvaron inom verksamhetsservice. Sammanlagt finns cirka sju medarbetare som varit långtidssjukskrivna under flera år, vilket påverkar statistiken kraftigt.

För serviceenhet gul har sjukfrånvaron ökat markant, delvis till följd av den omorganisation som trädde i kraft vid årsskiftet 2024/2025. Individuella personalärenden hanteras löpande tillsammans med HR.

IT-enheten har fortsatt låg korttidsfrånvaro men påverkas av en långtidssjukskriven medarbetare, vilket får stort genomslag i en enhet med få anställda.

Detaljerade siffror per enhet

IT-enheten – total sjukfrånvaro 9,53 %

- Korttid: **2,84 %**
- Dag 15–59: **0,15 %**
- Långtid: **6,54 %**

Trenden är nedåtgående jämfört med tidigare år.

Serviceenhet Grön – total sjukfrånvaro 6,81 %

- Korttid: **3,86 %**
- Dag 15–59: **1,11 %**
- Långtid: **1,84 %**

Enheten redovisar låg sjukfrånvaro i samtliga kategorier och är en positiv avvikelse inom verksamhetsservice.

Serviceenhet Röd – total sjukfrånvaro 15,86 %

- Korttid: **5,88 %**
- Dag 15–59: **2,48 %**
- Långtid: **9,28 %**

Enheten har hög långtidsfrånvaro och kräver fortsatt riktade insatser.

Serviceenhet Gul – total sjukfrånvaro 19,76 %

- Korttid: **3,62 %**
- Dag 15–59: **2,31 %**
- Långtid: **13,83 %**

Detta är den enhet med högst sjukfrånvaro och den mest omfattande långtidssjukfrånvaron. Organisationsförändringen har påverkat både arbetsmiljö och statistik.

Sammanfattande analys

- Serviceförvaltningen har minskat sjukfrånvaron något men ligger fortsatt över kommunens genomsnitt.
- Långtidssjukfrånvaro är den huvudsakliga orsaken till de höga nivåerna.
- Vissa enheter, såsom Serviceenhet grön och IT, visar positiva trender.
- Andra enheter, särskilt serviceenhet gul och delar av kost, kräver fortsatt förstärkt arbete tillsammans med HR.

4.2.1 Sjukfrånvaro tabell

Statistiken för sjukfrånvaro anges i procent av ordinarie arbetstid och omfattar kommunens månadsanställda. Sjukfrånvaron är indelad i två typer utifrån kön och ålder och kompletteras med korttids- och långtidssjukfrånvaro.

Urval: alla månadsavlönade enligt AB (ej PAN, BEA, TIM, vilande anställningar)

Sjukfrånvaro i procent (månadsanställd personal, AB) av ordinarie arbetstid	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Sjukfrånvaro totalt	11,7	12,5	-0,8	10,4
Sjukfrånvaro per kön				
Sjukfrånvaro, kvinnor	12,0	13,3	-1,3	11,4
Sjukfrånvaro, män	11,0	10,0	1,0	7,6
Sjukfrånvaro per ålderskategori, utfall per åldersgrupp				
Ålder - 29 år	3,6	4,8	-1,2	9,2
Ålder 30 - 49 år	9,2	7,9	1,3	7,2
Ålder 50 -	14,4	16,6	-2,2	12,8
Fördelning av sjukfrånvaro per sjukdomslängd				
Korttidssjukfrånvaro 1-14 dagar	3,6	4,0	-0,4	4,0
Sjukfrånvaro 15-59 dagar	1,5	1,2	0,3	1,5
Långtidssjukfrånvaro 60 dagar eller mer	6,6	7,2	-0,6	4,8

4.3 Personalanalys och förslag för framtiden

Serviceförvaltningen arbetar intensivt med att minska sjukfrånvaron, framför allt inom kostverksamheten där korttidsfrånvaron har minskat, men långtidssjukfrånvaron är fortsatt hög, ofta av ej arbetsrelaterade orsaker.

Fastighet

År 2025 var det första hela året med park- och anläggningsenheten integrerad, vilket innebar en fördubbling av antalet medarbetare. Den totala sjukfrånvaron ökade och består helt av långtidssjukskrivningar. Nivån ligger nu i linje med kommunens genomsnitt och en fördjupad analys planeras under 2026. I övrigt är personalsituationen stabil. Rekryteringar under året har haft god söktillströmning, men konkurrensen om kompetens i GR-regionen är fortsatt hög.

Drift- och underhållsenheten har haft en vakant tjänst som drifttekniker VVS, som nu omvandlats till drifttekniker inom lås och larm för att minska behovet av externa tjänster. En långtidssjukskrivning inom förvaltarområdet ledde till ett vikariat som tillsattes vid årsskiftet. Lokalförsörjningsenheten har ökat antalet projektledare med en tjänst under hösten för att möta det växande antalet investeringsprojekt; dessa finansieras fullt ut av projekten. En pensionsavgång på en strategisk funktion väntas vid slutet av 2026, och ersättningsrekrytering planeras med överlapp.

Park- och anläggningsenheten har sett över relationen mellan tillsvidareanställda och säsongsanställda. Under sommarhalvåret arbetade tre säsongsanställda i relation till åtta ordinarie medarbetare. En vakans på enhetschefsnivå löstes genom interimlösning i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen fram till ny chef tillträder i januari 2026. En driftledare har rekryterats och administrationen förstärkts med 40

procent inför en pensionsavgång våren 2026.

Kost

Sjukfrånvaron har varit hög under 2025, särskilt långtidssjukfrånvaron. Vid behov har vikarier tagits in. Enhetscheferna lägger mycket tid på rehabiliterings- och uppföljningsarbete, och komplexiteten i ärendena gör att ytterligare stöd och kompetens behövs framåt. Flera långtidssjukskrivningar är inte arbetsrelaterade och svåra att påverka. Korttidsfrånvaron hanteras genom tidiga samtal och tydliga åtgärder.

Under året har kostverksamheten gjort investeringar i ergonomiska hjälpmedel och köksutrustning för att stärka arbetsmiljön. Rekryteringen av kompetent personal är fortsatt utmanande. Verksamheten samarbetar med yrkesskolor, erbjuder praktikplatser och utvecklar introduktionsrutiner genom sina handledare. Interna utbildningar genomförs löpande inom specialkost och livsmedelshygien. Via KOM-KR har tre medarbetare genomgått språkstärkande utbildning.

Verksamhetsservice/ IT: 2025 har präglats av stora förändringar inom serviceenheterna med införande av serviceteam och servicemedarbetare, samt inom IT-enheten genom pågående utredningar och genomlysningar. IT har under året gjort viktiga ersättningsrekryteringar.

4.4 Jämställdhet och mångfald

Servicenämnden följer riktlinjen för mångfald och jämställdhet antagen av kommunfullmäktige juni 2023. Riktlinjerna tar avstamp i Ale kommuns värdegrund: Allas lika värde, berikande mångfald och jämställdhet. Det har en tydlig koppling till det övergripande målet ”en arbetsgivare” samt är ett stöd till Ale kommuns arbetsgivarpolicy där det fastslås att ”Ale kommun är en jämlik och jämställd arbetsplats som kännetecknas av ett inkluderande klimat där alla har ett ansvar för att motverka trakasserier, kränkningar och diskriminering.” Målet är att vara en inkluderande arbetsplats där alla har samma förutsättningar och vara attraktiv som arbetsgivare.

Ale kommun ska aktivt bedriva ett mångfald- och jämställdhetsarbete som utgår från de sju lagstadgade diskrimineringsgrunderna, grundläggande principerna om likabehandling och diskriminering avseende:

- kön/könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Dessa grundläggande principer ska genomsyra kommunens och därmed serviceförvaltningens hela verksamhet, som arbetsgivare, såväl som i relation till och i kontakter med kommuninvånare. Samtliga anställda på förvaltningen omfattas av riktlinjen oavsett roll eller funktion. Nolltolerans av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande särbehandling eller repressalier är ett ovillkorligt krav ur demokratisk synvinkel, arbetsmiljösynpunkt och ur effektivitetssynpunkt.

Frågor om mångfald och jämställdhet har under året behandlats på serviceförvaltningens skyddskommitté, arbetsplatsträffar och i medarbetarsamtal. Arbetet med aktiva åtgärder har gjorts i samverkan med medarbetarna.

5 Övrig uppföljning

5.1 Inkomna synpunkter under året

Enligt kommunens styrmodell ska inkomna synpunkter vara en del av kommunens kontinuerliga förbättringsarbete. Inkomna synpunkter ska ses som en del i kommunens analysarbete för att förstå hur organisationen kan förändra arbetssätt, bemötande, rutiner med mera.

Nedan redovisas utifrån kategorisering de synpunkter som kommit in och vad dessa har lett till.

Januari - December 2025	
Antal synpunkter totalt	25
Synpunkter fördelat efter kategori: **-Utförande tjänst** **-Bemötande** **-Återkoppling av ärende** **-Handläggning** **-Bristande information** **-Övrigt**	 4 1 20
Antal synpunkter som inneburit åtgärder utifrån lagstiftning	
Antal synpunkter som inneburit verksamhetsförändringar	
System som synpunkter hanterats inom	Evolution

Utveckling av verksamhet utifrån inkomna synpunkter

Totalt har serviceförvaltningen fått 25 synpunkter under året. 4 avser utförande av tjänst, 1 bristande information och 20 faller in under kategorin övrigt. Av dessa 20 avser 5 upplevda brister i tillgänglighet i och runt kommunala verksamhetslokaler och yttre miljö och är inskickad av en och samma synpunktslämnare. Inom verksamhet Fastighet pågår det sedan cirka 3 år ett förbättringsarbete utifrån tillgänglighet där samtliga kommunala lokaler är bedömda och de mest akuta bristerna dit allmänhet har tillträde är åtgärdade och arbetet med ytterligare förbättringsarbeten kommer att genomföras under 2026. 15 stycken avser synpunkter inom park och anläggningar som bristande skyltning, önskemål om annan lekutrustning på lekplatser, övernattning med husbil vid badplats med mera.

5.2 Avtalssamverkan

Styrelsen ska årligen till fullmäktige rapportera om kommunens eller regionens avtalssamverkan enligt 37 § eller enligt annan lag eller författning. Lag (2019:835).

Kravet omfattar samtliga samverkansavtal, såväl avtal som ingås med stöd av 9 kap. 37 § KL som avtal med samma innebörd som ingås med stöd av bestämmelser i speciallagstiftning, t.ex. 23 kap. 1 § skollagen. Rapporteringsskyldigheten innebär att kommunstyrelsen årligen måste sammanställa befintliga och nya samverkansavtal och rapportera dessa till fullmäktige. Syftet med rapporteringen är att fullmäktige ska få en överblick över den samverkan som kommunen eller landstinget ingår i.

Servicenämnden har inte ingått några samverksansavtal i enlighet med ovan nämnda lagstiftning och har därför inget att rapportera kring denna uppföljning.

Avtalets namn	Avtalsparter	Verksamhet som bedrivs med stöd av avtalet	Extern delegering	Kommentar

5.3 Privata utförare

Ej aktuellt för servicenämnden.

5.4 Internationellt samarbete

Serviceförvaltningen har ej haft något internationellt samarbete under 2025.

Valnämnden
Diarienummer: 2026/11
Datum: 2026-02-09
Kanslichef Madeleine Arvidsson Wäli

Valnämnden

Årsredovisning 2025 - Valnämnden

Förslag till beslut

Valnämnden beslutar att godkänna årsredovisningen för 2025.

Valnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att godkänna Valnämndens årsredovisning för 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I årsredovisningen för 2025 rapporterar förvaltningen resultat utifrån nämndplan och budget. Rapporten består dels av en uppföljning och analys av budget och personal, dels av en uppföljning av mål och uppdrag.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef Demokrati

Beslutsunderlag

- Årsredovisning 2025 för valnämnden

Ärendet

I årsredovisningen för 2025 rapporterar förvaltningen resultat utifrån nämndplan och budget. Rapporten består dels av en uppföljning och analys av budget och personal, dels av en uppföljning av mål och uppdrag.

Under 2025 genomfördes inget val i landet och inte heller i Ale kommun. Den verksamhet som har genomförts är att anställa en valsamordnare för att starta upp inför valåret 2026. Inventering av befintligt material har skett.

De kostnader som är aktuella för valnämnden ett mellanvalsår är kostnader för lokalhyra och arvoden för de nämndsammanträden som nämnden måste ha även dessa år.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen gör bedömningen att årsrapporten för 2025 kan godkännas.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Årsredovisningen är en årlig rapportering till kommunfullmäktige av nämndens resultat och verksamhet. Valnämndens verksamhet kopplar naturligt till riktningsmålen om ett tryggare Ale, fokus på kundnytta och en effektivare organisation.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Årsredovisningen ska godkännas av kommunfullmäktige i Ale kommun.

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Årsredovisning 2025

Samhällsbyggnadsnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
2 Ekonomisk analys 3
2.1 Analys och förslag för framtiden 3
2.1.1 Sammanfattande tabeller 4
2.2 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader 6
3 Uppföljning av mål och uppdrag 7
3.1 Uppföljning av riktningsmålen 7
3.1.1 Ett tryggare Ale 7
3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale 7
3.1.3 En effektivare organisation i Ale 9
3.2 Uppföljning av mål 9
3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning 9
3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar. 10
3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv. 11
3.2.4 Hållbart arbetsliv 11
3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap 12
3.3 Uppföljning av uppdrag 12
3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget 12
3.3.2 Uppföljning av uppdrag 13
3.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 17
3.4.1 Tabell - Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 17
4 Personalanalys 18
4.1 Kommunens anställda 18
4.1.1 Antal anställda 18
4.2 Sjukfrånvaro 18
4.2.1 Sjukfrånvaro tabell 18
4.3 Personalanalys och förslag för framtiden 19
5 Övrig uppföljning 21
5.1 Inkomna synpunkter under året 21
5.2 Avtalssamverkan 21
5.3 Privata utförare 22
5.4 Internationellt samarbete 22

I Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningens arbete med mål och uppdrag 2025 bedöms i huvudsak ha nått förväntade resultat. Det samlade trygghetsarbetet i samhällsbyggnad utvecklas enligt plan. Klimatanpassningsarbetet har till exempel intensifierats i Alafors, Nödinge, Nol och Älvängen – områden där riskerna bedöms som mest kritiska och där stor del av Alesamhällets utveckling kommer att ske de kommande åren. Både klimatanpassningsarbetet och myndighetsgemensamma insatser mot välfärdsbrottslighet kräver dock fortsatt långsiktiga beslut och prioriteringar.

Arbetet med att förbättra kundnyttan i förvaltningens processer har fortgått under 2025. Bland annat genomfördes en genomlysning av planeringsdelen inom plan- och exploateringsenheten med målet att öka kommunens leveranskapacitet för detaljplaner. Nya principer för resursplanering och uppföljning är framtagna. Sammantaget visar utfallet på tydliga steg mot ökad kundnytta och bättre service. Inom flera områden står förvaltningen dock inför strategiska vägval – bland annat i fråga om hur kapaciteten på Sörmossen ska hanteras samt hur kommunen långsiktigt ska möta nya lagkrav och förväntningar från invånare och företagare.

I syfte att fortsätta effektivisera förvaltningens processer har flera medarbetare erbjudits utbildningen *Ständiga förbättringar* vilket har stärkt kunskapen om förbättringsarbete. Exempel på andra åtgärder är VA-verksamhetens dialoger med alla medarbetare på temat ”framtidens VA” och en ny rutin för hantering av VA-projekt i skredriskområden. Ett kopplat kartlager har utvecklats, vilket ger bättre överblick och möjliggör säkrare planering i riskutsatta områden. Flera digitaliserings- och processutvecklingsinsatser har dock gått långsammare under 2025 än planerat, då den tillförordnade förvaltningschefen beslutade att avvakta större initiativ tills ny förvaltningschef var på plats.

De skattefinansierade verksamheterna gör ett överskott på 830 tkr och resultatet för affärsverksamheten blev -12,3 mkr, vilket är 0,9 mkr sämre än det budgeterade resultatet på -11,4 mkr. Förvaltningen bedömer att debiteringsgraden generellt sett behöver förbättras i syfte både att ha balans i ekonomin och för att säkerställa produktionsvolym. Dessutom behöver taxor ses över för flera verksamheter för att bättre motsvara den faktiska kostnadsnivån.

Dryga 35 procent av de skattefinansierade investeringarna kom till stånd 2025 liksom dryga 60 procent av de taxefinansierade investeringarna. Det är ungefär på samma nivå som för 2024 och 2023. Det är en utmaning för förvaltningen att de planerade investeringarna inte följer budget flera år i rad. Åtgärder behöver vidtas för att förbättra budgetföljsamheten. Bland annat strävar förvaltningen efter att tidigarelägga investeringsplaneringen och vara redo att starta arbetet med tyngdpunkt i början på året för att sedan under andra halvåret slutföra. Då kommer förvaltningens planerade investeringar i högre utsträckning att avslutas under rätt budgetår.

Långtidssjukfrånvaron ökade något under 2025, både i form av planerad frånvaro som inte var arbetsrelaterad, men också på grund av hög arbetsbelastning för vissa individer. Arbetet med att analysera och förbättra arbetsförhållanden är påbörjat, men det står redan nu klart att tjänster behöver tillsättas för att skapa långsiktig stabilitet. VA-beredskapen behöver t.ex. tryggas utan att kommunen över tid är beroende av externa aktörer.

Flera enheter har en tydlig utbildningsplan för sina medarbetare, som kombinerar interna och externa insatser. Det har lett till en bättre kunskapsspridning. Längre och strukturerade introduktionsperioder med seniora specialister har också fungerat väl och kommer vara en viktig strategi framöver. Förvaltningen började dessutom bjuda in studenter att göra praktik och examensarbeten under 2025 och erbjöd platser för LIA-studenter.

Sammantaget har förvaltningen en låg personalomsättning inom flera enheter och en stabil och motiverad personalgrupp.

2 Ekonomisk analys

2.1 Analys och förslag för framtiden

Förvaltningsövergripande - 1,1 mkr

Kostnader för interna detaljplaner översteg budget med -2 845 tkr. FÖP Älvängen gjorde ett litet överskott mot budget med 160 tkr och kostnader direkt under förvaltningschef ett överskott på ca 300 tkr. Stöd- och utvecklingsstabens överskott på 500 tkr beror till stor del på tjänstledigheter och sjukfrånvaro.

Samhällsbyggnadsnämnden fattade beslut om att använda PO-överskottet på 635 tkr till skyfallsåtgärder i Nol, inventering av invasiva arter, genomlysning av planenheten, energiplan samt att visualisera detaljplanestatus. Visualiseringen kunde inte genomföras under året och utfallet för övriga åtgärder landade på totalt -1 176 tkr för helåret 2025, vilket är 541 tkr mer än beslutat. I årets budget fanns dock ytterligare 2 000 tkr avsatta för utredningar och tillfälliga uppdrag och under året har budgetutrymme för vissa vakanser dessutom omförts motsvarande ett belopp på 1 750 tkr till utredningar och tillfälliga åtgärder. Bland annat har en fördjupad geoteknisk utredning av Hållsdammsbäcken, utredningsarbete för Rished och framtagande av skogsvårdsplan genomförts, samt att kvarvarande kostnader för rivning av en fastighet i Älvängen togs 2025. Totalt belastar dessa utredningar och åtgärder resultatet med 2 470 tkr. Det är förvaltningens bedömning att budgetposterna för skredsäkring och skyfallsåtgärder kommer att behöva vara väsentligt större under de närmaste åren.

Verksamhetsområde Plan och Myndighet + 1,6 mkr

Resultatet för verksamhetsområdet exklusive hyreshusen i Älvängen innebär ett underskott på -100 tkr. Enheterna arbetar med sina respektive utmaningar, men generellt gäller att självfinansieringsgraden behöver förbättras i syfte både att ha balans i ekonomin och för att säkerställa produktionsvolym. Taxorna behöver av olika anledningar ses över för verksamhetsområdet. Det finns osäkerheter inför framtiden med avseende på vilken påverkan ändringar i plan- och bygglagen kommer att ha på intäkterna, främst vad gäller byggenheten. För att säkerställa fakturering inom miljöenheten har ett arbete påbörjats med rutiner för fakturering - bland annat för att kunna följa olika typer av intäkter och att fakturering ska kunna ske mer löpande i ärenden som pågår under lång tid. Faktureringen för arbete med detaljplaner släpar efter en månad på grund av att underlaget behöver kvalitetsgranskas. Planenheten ser därför över rutinerna för fakturering. Intäkterna för planer kommer i högre utsträckning än tidigare från arbete med interna planer vilket speglar förvaltningens kostnader för det interna planarbetet där kostnaden överskreds med 2,8 mkr 2025.

Verksamhetsområde Teknik + 0,4 mkr

Den skattefinansierade delen av verksamhetsområde Teknik visar sammantaget en mindre avvikelse mot budget. Större avvikelser mot budget märks i poster som t.ex. kostnader för elarbeten +1 000 tkr, vinterväghållning +200 tkr, licenskostnader -300 tkr, konsulter -200 tkr samt att parkeringsövervakning -100 tkr.

Taxefinansierad verksamhet - 12,3 mkr

VA-verksamheten gör ett negativt resultat med på -6,2 mkr, vilket är 1,4 mkr bättre än det budgeterat resultat på -7,6 mkr och med årets resultat uppgår VA-verksamhetens resultatfond till 19,3 mkr vid årets slut.

Årets resultat beror främst på lägre räntekostnader. Men också personalkostnaderna blev lägre än budgeterat på grund av vakanser även om de i stor utsträckning har täckts med konsulter. Kostnad för asfaltering översteg budget samtidigt som kostnaden för inköp av dricksvatten var lägre än förväntat, liksom faktureringen från Gryaab.

Under slutet av 2026 kommer överföringsledningen att färdigställas och avlopp även från kommunens norra delar att ledas till Gryaab. Kapitaltjänstkostnaderna kommer då att öka markant 2027 och verksamheten kommer att få ändrade driftkostnader.

Renhållningen budgeterade med ett negativt resultat på -3,8 mkr. Utfall 2025 blev -6,1 mkr, vilket är 2,3 mkr

sämre än det budgeterat och renhållningens resultatfond vid årets slut uppgick till 12,3 mkr. Inköpet av kärl till fastighetsnära insamling av förpackningar påverkade årets resultat mest med -3,2 mkr.

2.1.1 Sammanfattande tabeller

Resultaträkning taxefinansierad verksamhet (ÅR)

Resultaträkning, taxefinansierad verksamhet (tkr)	Budget (ack)	Utfall (ack)	Avvikelse budget (ack)
Intäkter	156 169	151 744	-4 425
Kostnader	-156 169	-164 043	-7 874
Nettokostnader	**0**	**-12 299**	**-12 299**

Resultaträkning skattefinansierad verksamhet (ÅR)

Resultaträkning, skattefinansierad verksamhet (tkr)	Budget (ack)	Utfall (ack)	Avvikelse budget (ack)
Intäkter	22 640	27 257	4 617
Kostnader	-97 827	-101 614	-3 787
Nettokostnader	**-75 187**	**-74 357**	**830**

Nettokostnad per verksamhet

Besluts-/verksamhetsområde	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget 2025	Avvikelse budget 2024
Sektorledning	-17 740	-16 082	-1 657	667
Stöd och utvecklingsstab	-12 309	-12 832	522	2 275
Plan och Myndighet	-17 969	-19 581	1 612	1 039
Teknik	-38 638	-26 692	-11 946	8 043
Nettokostnader	**-86 656**	**-75 187**	**-11 469**	**12 024**

Investeringar

Investeringsanalys

Resultatet av utbyggnaden av GC-nätet i Ale visar på ett överskott om ca 3,5 miljoner kr för 2025, bland annat beroende på en vakans under delar av året. Gatubelysningsinvesteringarna överskred budgeten med ca 700 tkr, beroende på att specialstolpar behövde monteras under en kraftledning vid Keillers damm samtidigt som det tillkom kostnader för trafikövervakning vid arbete på Trafikverkets vägar.

Kostnaderna för justering av toppbeläggning (asfalt) genererade ett överskott om 1,3 miljoner kr - främst genom att projektet vid Elysörvägen drog ut på tiden samt att en del arbeten i december fick avbrytas på grund av kylan.

Överföringsledningen pågick enligt plan 2025, men med senare start än planerat så är investeringen förskjuten i tid framåt. Matarledning Dannemark ska slutbesiktigas i februari 2026. Teknikhus Döse skjuts på framtiden då det synkroniseras med Kungälvs arbete med ledningen. Uppgraderingen av ledningsnätet mellan Älvängens avloppsreningsverk och Svenstorp är beroende av överföringsledningsprojektet och kom inte i gång som beräknat 2025.

Investeringar taxefinansierad verksamhet

Investeringar, belopp i Tkr	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse
VA			
VA Öf ledn Älv-Nöd inkl 2	-270 322	-328 327	58 005
Dricksvattenledn Klädk-Nödinge-Älvä		-33 000	33 000
Ny matarledning Dannemark	-10 380	-10 000	-380
Nya Döse (teknikhus o ledningar)	-32	-1 500	1 468
VA nämndanslag	-1 642	-20 000	18 358
VA utbyggnad DP Båstorp/Kattleberg	0	-2 000	2 000
VA utbyggnation Nödinge-Stommen 1:7	-8	0	-8
div VA inv i DP	0	-30	30
Ny väg etapp 1 Joel	0	-250	250
Ny väg etapp 2 Bobollplan	0	-250	250
VA, Reinvest / Rat.invest	-40 019	-48 700	8 681
VA-övervakningssystem utbyggnation/optimering	-2 949	-2 500	-449
Skalskydd, säk åtg vatt r	-2 360	-2 000	-360
VA Ventiler o brandposter	-11 573	-3 500	-8 073
VA-anslutningar	-2 375	-3 000	625
Vattenmätare	-2 342	-5 000	2 658
Pumpstationer	-2 288	-6 000	3 712
Renovering av vattentorn	-853	-200	-653
TS Kronogården	0	-2 000	2 000
Renhållning			
Renhållning nämndanslag		-50	50
Fastighetsnära insamling		-13 600	13 600
Utbyggnad personalbyggnad ÅVC	-254	-1 000	746
Totalt:	**-347 395**	**-482 907**	**135 512**

Investeringar skattefinansierad verksamhet

Investeringar, belopp i Tkr	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse
Markreserv	-8 200	-25 000	16 800
Stadspark Nödinge 38:2		-250	250
Dammsäkerhet		-2 150	2 150
Åtg allmän plats	-1 902	-1 100	-802
Utbyte gatubelysning samling	-4 708	-4 000	-708
Utbyggnad av GC-nät	-1 508	-5 000	3 492
GC Alingsåsvägen i Alafors	-12		-12
Belysning CG-väg Alingsåsvägen (prästalund)	-1 172		-1 172
Just toppbeläggn gator GC	-1 683	-3 000	1 317
Bärlager		-500	500
Infr strukt för koll traf		-1 000	1 000
Infrastruktur vid exploat		-10 000	10 000

Årsanslag	-411	-2 700	2 289
Medfinans GC-väg Alingsåsvägen (prästalund)		-8 770	8 770
Medfin GC Kilanda Ka-Hult		-9 300	9 300
Totalt:	**-19 595**	**-72 770**	**53 175**

2.2 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader

Samhällsbyggnadsnämnden beslut om att använda PO-överskottet på 635 tkr till skyfallsåtgärder i Nol, inventering av invasiva arter, energiplan samt att visualisera detaljplanestatus. Utfallet för insatserna landade på totalt -1 176 tkr för helåret 2025, vilket är 541 tkr mer än budgeterat där utredning kring skyfall i Nol är den post som tillåtits ytterligare medel från förvaltningens övriga budget.

Utredning av möjliga alternativ för att visualisera detaljplanestatus har påbörjats och förhoppningen är att förvaltningen ska kunna leverera en lösning under 2026. Skyfallsutredningen i Nol har resulterat i en kostnadsanalys i förhållande till samhällsnytta i området.
Utifrån underlaget kan man bland annat värdera insatserna för klimatanpassning relaterat till det värde en utbyggnad skulle innebära.

Underlaget som behandlar invasiva arter är klart och innefattar kort beskrivning av problemen i kommunen samt hur olika enheter kommer i kontakt med ide olika arterna och av vad som faller under respektive enhets ansvar.

Vad gäller energiplan så är första delen av planen framtagen och den avser nulägesbeskrivningen. Nu återstår samverkan kring en gemensam målbild och åtgärdsplan för vidare arbete.

3 Uppföljning av mål och uppdrag

3.1 Uppföljning av riktningsmålen

3.1.1 Ett tryggare Ale

Detta har genomförts

Teknik

Exempel på åtgärder som stärkt tryggheten i kommunen är arbetet med kommunens dagvattendammar. Arbetet har stärkt invånarnas trygghet genom bättre information och ökad kunskap. Nya dagvattenledningar har tagits i drift. Teknikhuset i Dannemark står klart och överföringsledningsprojektet följer tidsplanen.

I skolorna har ett riktat cykelprojekt genomförts i flera fjärdeklasser där barnen fått utbildning i säker cykling både teoretiskt och praktiskt. Infrastrukturarbetet har fortgått enligt plan under 2025. Flera gång- och cykelvägar har färdigställts, vilket skapar tryggare och mer tillgängliga stråk i våra tätorter. Planering pågår för ytterligare GC-lösningar på strategiska platser.

Arbetet med digitala vattenmätare har fortsatt och bidrar till ökad säkerhet genom tidig upptäckt av läckage. Parallellt förstärks både det fysiska och digitala skyddet av våra anläggningar.

Plan och myndighet

Bygg- och miljöenheterna har under året deltagit i två myndighetsgemensamma insatser som en del av kommunens brottsförebyggande arbete. Därtill har viktiga utbildningstillfällen genomförts med fokus på välfärdsbrottslighet och otillbörlig påverkan, tillsammans med kommunpolis och säkerhetsenheten.

En viktig slutsats från 2025 är att genomförandet av myndighetsgemensamma insatser är personberoende. En rutin tas därför fram för att säkerställa långsiktighet och robusthet.

Övergripande

Staben har integrerat trygghetsperspektivet i sina strategiska uppdrag, särskilt avseende klimatanpassning och infrastruktur. Klimatanpassningsarbetet har intensifierats i Alafors, Nödinge, Nol och Älvängen – områden där riskerna bedöms som mest kritiska.

Arbetet med geodata är också centralt. Uppdaterad och kvalitetssäkrad kommundata är avgörande för att t.ex. blåljusaktörer snabbt ska hitta rätt vid insatser. Kommunen följer här de standarder som ställs genom Blåljuskollen och samverkar brett med andra förvaltningar.

Helhetsbedömning

Det samlade trygghetsarbetet i samhällsbyggnad utvecklas enligt plan. Flera områden visar god framdrift, medan andra – särskilt klimatanpassning och myndighetsgemensamma insatser – kräver fortsatta långsiktiga beslut och prioriteringar.

3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale

Detta har genomförts

Teknik

- Förvaltningen har stärkt dialogen och utbildningsinsatserna mot Kontaktcenter, vilket innebär att fler frågor som rör Renhållning, VA och Gata/Trafik nu besvaras direkt där.
- Digitala vattenmätare installeras löpande och bidrar till rättvis debitering samt minskar risken för att kunder bygger upp skulder över tid.
- Fastighetsnära insamling av förpackningar är nu införd för samtliga hushåll i kommunen.
- ”Sopklubbar” har etablerats, där hushåll kan samarbeta om kärl för att minska kostnader och antal behållare.
- Reglerna för särskilda skäl för tätare sophämtning har förtydligats inför taxa 2026.

- Fria besök på Sörmossen har ökat antalet besök med cirka 50 procent – framför allt på helger. Det ökade besökstrycket på Sörmossen skapar dock högre trafikbelastning genom Bohus och köer på området. Detta är en fråga som kräver fortsatt hantering och eventuella framtida kapacitetslösningar.
- Återbruket på Sörmossen har optimerats och är mycket välbesökt.

Enheten har kommit längre i arbetet med att involvera infrastrukturfrågorna tidigare i planprocesser, vilket leder till snabbare genomförande för kund och bättre efterlevnad av tidsplaner.

Plan och myndighet

- Miljöenhetens förbättringsprojekt har pågått kontinuerligt.
- Bygg- och miljöenheten deltar i ett projekt tillsammans med Tillväxt och tillsyn för att stärka kundservicen gentemot företag.
- En genomlysning av planeringsdelen inom planering- och exploateringsenheten har genomförts, med målet att öka kommunens leveranskapacitet för detaljplaner.
- Mötesstrukturen har setts över och nya principer för resursplanering och uppföljning är framtagna.

Insatserna för att öka kundnyttan är viktiga och pågår enligt plan, men det finns fortsatt utvecklingsbehov. Byggenhetens NKI för företag har tappat något, vilket delvis kan förklaras av ett ovanligt högt resultat 2024. År 2025 var dessutom ett år med omfattande förändringar i Plan- och bygglagen samt stora förändringar i Boverkets byggregler, vilket påverkat både arbetsbelastning och omställningsbehov.

Övergripande

Stabens fokus har framför allt legat på system- och serviceutveckling till nytta för flera verksamheter, vilket bidrar till ökad tillgänglighet och bättre upplevelse av kommunens service över tid.

Kundundersökningen inom mätområdet har fortsatt, även om svarsfrekvensen fortfarande är låg. En analys ska genomföras för att identifiera orsakerna och åtgärder planeras för att öka deltagandet. De svar som inkommit visar att kunderna är nöjda eller mycket nöjda med bemötande och hantering.

Helhetsbedömning

Arbetet i samtliga enheter visar på tydliga steg mot ökad kundnytta, bättre service och effektivare processer. Inom flera områden står förvaltningen inför strategiska vägval – bland annat hur kapaciteten på Sörmossen ska hanteras samt hur kommunen långsiktigt ska möta nya lagkrav och förväntningar från invånare och företagare.

Mått	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Nöjd kund indexet (NKI företag) för myndighetsutövning inom bygg ska öka	63 %	80 %	61 %
Nöjd kund indexet (NKI företag) för myndighetsutövning inom miljö ska öka	77 %	67 %	74 %
Nöjd kund index (NKI) för myndighetsutövning (gällande både företag och privatpersoner) inom bygg ska öka	66 %	68 %	59 %
Nöjd kund index NKI för myndighetsutövning (gällande både företag och privatpersoner) inom miljö ska öka	72 %	67 %	78 %

3.1.3 En effektivare organisation i Ale

Detta har genomförts

Teknik

Infrastrukturenheten har under året fortsatt sitt arbete med att utveckla arbetssätt och stärka organisationens

långsiktiga förmåga.

- Medarbetare erbjuds utbildningen *Ständiga förbättringar*. Två medarbetare har hittills gått utbildningen, vilket stärker den gemensamma kunskapen om förbättringsarbete.
- Under verksamhetsdagen i december genomfördes dialoger och övningar med alla VA-medarbetare på temat ”framtidens VA”. Ett bra underlag togs fram i arbetet med att staka ut vägen framåt och visar vad medarbetarna själva ser som utvecklingsområden.
- Utbildningsinsatserna inom ramen för *Ständiga förbättringar* skapar en stabil grund för framtida utvecklingsarbete och en mer hållbar verksamhet över tid.

Plan och myndighet

- Verksamhetsområdet fortsätter att arbeta utifrån sina långsiktiga förutsättningar och utmaningar inom kompetensförsörjning och myndighetsutövning.
- Fokus ligger på att säkerställa stabilitet, kvalitet och rättssäkerhet i en verksamhet där specialistkunskap är avgörande.

Övergripande

Staben fortsätter sitt arbete med utveckling av förvaltningens processer och digitalisering, men året har påverkats av organisatoriska förutsättningar.

- En ny rutin för hantering av VA-projekt i skredriskområden har tagits fram. Ett kopplat kartlager har utvecklats, vilket ger bättre överblick och möjliggör säkrare planering i riskutsatta områden.
- Flera digitaliserings- och processutvecklingsinsatser har gått långsammare under 2025 än planerat, då den tillförordnade förvaltningschefen beslutade att avvakta större initiativ tills ny förvaltningschef är på plats.
- Det finns goda förutsättningar för att arbetet ska ta fart under 2026.

Helhetsbedömning

Arbetet inom verksamheterna visar på ett stabilt fokus på förbättring, kvalitet och långsiktig utveckling. Infrastrukturenheten har tagit tydliga kliv framåt i sitt förbättringsarbete, medan Staben står redo att accelerera sitt digitaliseringsarbete under 2026. Plan och myndighet fortsätter att upprätthålla kvalitet och stabilitet inom en verksamhet som är beroende av specialistkompetens.

3.2 Uppföljning av mål

3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning

Beskrivning

Säkerställ att vi använder alla kompetenser på rätt plats i organisationen och att vi automatiserar och effektiviserar i största möjliga utsträckning. Säkerställ arbetet med vidareutveckling av möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Kommentar

Under 2025 arbetade förvaltningen för att säkerställa en hållbar kompetensförsörjning. Ett antal enheter, främst på teknik och miljö, har en tydlig utbildningsplan för sina medarbetare, som kombinerar interna och externa insatser. Det har lett till en god kunskapsspridning inom enheterna, där medarbetarna delar sina erfarenheter och kunskaper med varandra. Förvaltningen har också en låg personalomsättning inom vissa enheter, vilket tyder på en stabil och motiverad personalgrupp. Dessutom har förvaltningen lyckats med att internt omplacera medarbetare för att täcka behov för att nyttja befintlig kompetens.

Samtidigt står förvaltningen inför utmaningar. En av de största är att rekrytera viss personal med specialistkompetens. Det är svårt på dagens arbetsmarknad och blir sannolikt inte mindre svårt framöver, när flera seniora medarbetare med specialistkompetens går i pension. För att minska sårbarheten och säkerställa

tillgången till kompetens har förvaltningen infört en längre period av brevidgång för nya medarbetare inför kommande pensionsavgångar och på sätt bidragit till mer lärande och kompetensuppbyggnad. Förvaltningen har också som mål att attrahera studenter att göra praktik och examensarbeten. Ett angreppssätt är att erbjuda platser för LIA-studenter, vilket genomfördes under 2025 med gott resultat.

För att möta kompetensförsörjningsutmaningen behöver kommunen överväga att erbjuda mer flexibla anställningsformer, såsom delning av kompetens mellan kommunen och andra myndigheter. Förvaltningen har ett stort kontaktnät inom Göteborgsregionen och ingår i ett flertal nätverk. Samverkan mellan kommuner gör att mycket av utbildningsinsatser och kunskapslyft kan ske inom GR: s olika nätverk.

Framöver kommer förvaltningen att fortsätta arbeta med kompetensutvecklingsplaner, såsom exempelvis kompetensros, för att säkerställa att behovet av kompetens vid framtida rekryteringar tillgodoses. Dessutom behöver chefer få kontinuerlig kompetensutveckling, vid sidan av centrala insatser, för att kunna leda och utveckla personalen på bästa sätt.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar.

Beskrivning

Arbetet med utveckling och integration av den tillitsbaserade styrningen och uppföljningen av densamma i förhållande till den antagna styrmodellen skall fortgå. Detta ska ske tillsammans med samtliga nämnder och bolag.

Kommentar

Förvaltningen arbetar kontinuerligt för att förbättra samarbete och processer inom och över förvaltningsgränserna. Förvaltningen har ett nära samarbete och kunskapsutbyte med kontaktcenter för att fler frågor ska kunna hanteras direkt vid första kundkontakten.

Under året har även samarbetet med serviceförvaltningens stärkts bland annat då ett gemensamt förslag till ny rutin för lokaliseringsutredning tagits fram i syfte att öka leveransen.

Under de senare åren har ett antal förvaltningsöverskridande samverkansforum skapats på olika nivåer. Utvärderingar visar på att de mötens bedöms göra skillnad.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Beskrivning

Organisationen ska kontinuerligt ifrågasätta vad som går att förbättra och effektivisera för att höja kvalitet och/eller sänka kostnader. Det löpande arbetet skall ligga som en naturlig del i årshjulet och redogöras för i nulägesanalysen.

Kommentar

Flera medarbetare på förvaltningen har gått kommunens utbildning ständiga förbättringar, en utbildning i förbättringsmetodik, där deltagarna också får ta del av andra verksamheters förbättringsarbeten. Förvaltningen behöver utveckla fler sätt att tillvarata och sprida kunskapen, metodiken och tankesättet inom förvaltningen.

Förvaltningen har också infört gemensamma morgonträffar dit alla medarbetare än inbjudna. på de mötena ges aktuell information och ibland exempel på förbättringar eller en genomgång av ett förbättringsarbete.

Ett försök med surfplattor som stöd i miljöinspektionsarbetet har påbörjats. Foton och text kan laddas ner och enkelt plockas upp i datorn.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.4 Hållbart arbetsliv

Beskrivning

Kommunen som arbetsgivare ska främja trygghet, kompetens och professionell utveckling. Ständiga förbättringar ska prägla våra arbetsplatser där innovation och medarbetarengagemang står i fokus.

Kommentar

Förvaltningen strävar efter att balans i arbetslivet ska kunna genomsyra verksamheten. Det märks bland annat i det att förvaltningen har få arbetsrelaterade sjukskrivningar och relativt sett låga sjuktal.

Förvaltningsledningen har under året arbetat med att skapa en struktur för styr- och ledningsfrågor som innebär tydligare utgångspunkt i ett årshjul, prioriterade uppgifter och arbetsbelastningen för cheferna mer jämt fördelad under året. På sikt bedöms arbetet innebära att planering och prioritering märks av även på medarbetarnivå.

Inom verksamhet Teknik pågår ett arbete där enheterna mejslar fram hållbara arbetssätt med fokus på att tydliggöra vad som ska göras och när det bäst görs.

I miljöenhetens förbättringsprojekt är samtliga medarbetare på enheten engagerade i relevanta delar. Det har lyft gruppen som helhet. Att föreslagna förbättringar genomförs så snabbt det går och inte fastnar på vägen är en viktig förutsättningen för att behålla engagemanget.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap

Beskrivning

För att stärka organisationen ska kommunen aktivt arbeta med att införa och utveckla principer för verksamhetsskap och medarbetarskap, utöver dagens arbete med ledarskap. Målet är att alla medarbetare ska känna sig delaktiga och engagerade i sitt arbete och att ledarskapet systematiskt stödjer detta.

Kommentar

Arbetet inleddes formellt genom en gemensam föreläsning och kick-off under hösten där samtliga chefer deltog tillsammans med grundarna till arbetssättet. Insatsen skapade en gemensam kunskapsbas och förståelse för verksamhetsskap som förhållningssätt, samt gav inspiration inför det fortsatta arbetet med att omsätta principerna i praktiken i kommunens olika verksamheter. Förvaltningen kommer att ta arbetet vidare under 2026.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.3 Uppföljning av uppdrag

3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfull mäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Skogsbruksplan	Pågående med avvikelse	N	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utred förutsättningar att vertikalt kunna blanda olika funktioner, till exempel kommunala verksamheter, verksamhetslokaler och bostäder mm	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Upphäva landsbygdsprogrammet	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till samhällsbyggnadsnämnden att omorganisera sin verksamhet för att uppnå en effektiv organisation och budget	Avslutad	KF	E Tilläggsbudget 2024
Innovation och ständiga förbättringar	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts 25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Ta fram en plan/strategi för tätortsnära skog, exempelvis Dammekärr och Furulundsområdet. Planen ska också täcka in mindre grönområden som angränsar till privatperson.	Pågående med avvikelse	KF	23 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts
Hur kan vi minska antalet vildsvin och skadorna som de ställer till med i våra samhällen	Avslutad	KF	23 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts

3.3.2 Uppföljning av uppdrag

Skogsbruksplan

Beskrivning

Upprätta en skogsbruksplan som beskriver hur skogen bör brukas, bevaras, avverkas, tillgängliggöras, med mera.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Nämnd

Status

Pågående med avvikelse

Arbetet med skogsbruksplanen är försenat men pågår. En konsult har arbetat med kunskapsunderlag till skogsförvaltning under Q4 2025 och materialet levereras under Q1 2026. Uppdraget hänger ihop med arbetet att ta fram både en skogspolicy och en strategi för tätortsnära skog. Skogsbruksplan bedöms antas under 2026.

Skogspolicyn tas fram som en följd av kommunens miljömål och ska beskriva kommunens skogsinnehav, historik, dagens användning, risker samt skogens ekologiska, sociala och ekonomiska värden. Den visar också redogöra för hur kommunen vill använda skogen nu och i framtiden.

Skogsbruksplanen innehåller en inventering av kommunens skog och förslag på åtgärder. Inventeringen är central även för arbetet med tätortsnära skog, eftersom den visar var dessa områden finns, vilken typ av skog det är och hur den används. När skogen är inventerad kan kommunen avgöra lämpliga områden för rekreation, naturvärden och avverkning.

Utred förutsättningar att vertikalt kunna blanda olika funktioner, till exempel kommunala verksamheter, verksamhetslokaler och bostäder mm

Beskrivning

För en hållbar samhällsplanering som dessutom ger en ökad social hållbarhet och trygghet, behöver Ale kommun hitta nya rutiner och förhållningssätt som ger oss möjlighet att stapla innehåll och verksamheter vertikalt, ibland kallat 3d-fastighetsbildning. Aktuella geografiska områden bör i första hand vara pendelstations nära.
Utredningen skall belysa vilka eventuella hinder som finns idag samt ge förslag på nya rutiner eller andra åtgärder för att minimera eller helt eliminera eventuella hinder samt utvärderas genom en nuläges-, omvärlds- och konsekvensanalys. Utredningen är förvaltningsövergripande.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Kommunfullmäktige förklarade uppdraget som fullgjort 2025-10-06 (KF § 171). Samhällsbyggnadsförvaltningen har tillsammans med serviceförvaltningen deltagit i arbetet som kommunstyrelsen lett.

Upphäva landsbygdsprogrammet

Beskrivning

Översiktsplan 2021 ersätter nuvarande landsbygdsprogram

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Beslut att upphäva landsbygdsprogrammet togs i kommunfullmäktige 2025-05-26 (KF § 223).

Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning

Beskrivning

Implementera, följ upp och utvärdera löpande effekter av åtgärdsplan framtagen i utredning kring "Sjukfrånvaro och personalomsättning"

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Förvaltningsledningen har studerat utfall för sjukfrånvaro och personalomsättning och gjort analysen att långtidsfrånvaron ökat något det senaste året. Utifrån det har varje enhet tillsammans med HR-specialist gått igenom hur det ser ut på individnivå och vid behov vidtagit vissa åtgärder för att tidigt upptäcka signaler om att det är arbetet som på något sätt är orsak. Personalomsättningen bedöms som normal 2025 då den till viss del bestått av flera pensionsavgångar.

Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid

Beskrivning

Ale kommun finns till för dess invånare, besökare och företagare. Kommunens nya värdegrund fastställer att kunden ska vara i fokus och att hela organisationen behöver ta ett gemensamt ansvar för detta. Det är avgörande att kommunens värdegrund genomsyrar hela organisationen. Detta innebär att en kulturförändring behöver ske och att den behöver hålla över en överskådlig tid framåt. Utvärderingen av värdegrundens effekter ska följa såväl kunders som anställdas upplevda förändring. Den externa kunddialogen är av stor vikt för att förstå och förfina förändringsarbetet. För att ytterligare säkerställa implementering ska värdegrunden vara fokus för alla tillitsdialoger under 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Implementering av Ale kommuns värdegrund har skett enligt angiven plan. Den nya värdegrunden har diskuteras med medarbetarna på APT:er under året med stöd av material som kommunledningsförvaltningen tagit fram.

Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till samhällsbyggnadsnämnden att omorganisera sin verksamhet för att uppnå en effektiv organisation och budget

Om uppdraget

E Tilläggsbudget 2024
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Förvaltningen bedömer att uppdraget är avslutat då flera genomlysningar har genomförts varav av en resulterade i att parkenheten flyttades till Serviceförvaltningen. En förvaltningsövergripande genomlysning har också gjorts och resultatet har redovisats för nämnden.

Innovation och ständiga förbättringar

Beskrivning

Alla förvaltningar skall under Q1 2025 till nämnd redovisa olika förslag till utveckling och förbättring av verksamheten som var och en, eller till del av, motsvarar 1% av tilldelad budget. Nämnden ges då möjlighet att göra politiska prioriteringar motsvarande 1%. Processen är framåt tänkt att vara en naturlig del av årshjulet.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Förslag till utveckling och förbättring togs fram i nulägesanalysen vilken beslutades i samhällsbyggnadsnämnden i april 2025.

Ta fram en plan/strategi för tätortsnära skog, exempelvis Dammekärr och Furulundsområdet. Planen ska också täcka in mindre grönområden som angränsar till privatperson.

Beskrivning

Löv, grenar, skugga och ovårdat intryck. Om det varit en
vanlig granne hade det mesta gått att lösa, låt oss hitta motsvarande lösning.

Om uppdraget

23 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Uppdraget att ta fram en plan/strategi för tätortsnära skog är nära kopplat till arbetet med att ta fram en skogspolicy samt en skogsbruksplan. Inventeringen av kommunens skog, som görs inom ramen för arbetet med skogspolicyn och skogsbruksplanen, blir central även inom ramen för att ta fram en plan för tätortsnära skog När skogsinnehavet är inventerat vet kommunen var det är lämpligt att avsätta skog för rekreation, var det finns höga naturvärden samt lämpliga avverkningsområden.

Under året har förvaltningen arbetat med att samla in underlag och utredningar till policyn och skogsbruksplanen. Bland annat har en perspektivsinsamling i mindre omfattning gjorts i kommunen kring skogens sociala värden. Underlagen ska sammanställas och skogspolicyn, skogsbruksplanen och planen för tätortsnära skog planeras att antas under 2026.

Hur kan vi minska antalet vildsvin och skadorna som de ställer till med i våra samhällen

Beskrivning

Ändrade jaktarrenden, inköp av fällor till kommunjägaren.

Om uppdraget

23 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Kommunfullmäktige beslutade 2025-04-07 att återremittera ärendet till samhällsbyggnadsnämnden för att ta fram konkreta förslag för hur Ale kommun kan minska vildsvinsstammen och beskriva ekonomiska konsekvenser av reviderade förslag. Ärendet har hanterats av samhällsbyggnadsnämnden under 2025 och kommunfullmäktige beslutade uppdraget som fullgjort på sammanträde 2026-02-09, §20.

3.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

3.4.1 Tabell - Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfullmäktige eller nämnd)
Effektivisering av miljöenheten	Pågående	N

Uppdraget löper enligt plan i 13-14 månader och startades feb-mars 2025. Därför har det inte avslutats eller slutredovisats ännu.

4 Personalanalys

4.1 Kommunens anställda

4.1.1 Antal anställda

Värden i tabellen för antal anställda är ett genomsnitt under perioden. I beräkningen för årsarbetare så inkluderas timmar för; månadslön, timlön, semester, ferie, föräldraledighet, vab samt frånvaro upp till 60 dagar.

Antal anställda

	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Antal tillsvidareanställda	**98**	**117**	**-19**	**115**
-varav kvinnor i procent	56,6	52,5	4,1	50,0
-varav män i procent	43,4	47,5	-4,1	50,0
Antal tidsbegränsat anställda	**7**	**5**	**2**	**3**
Samtliga anställda (tillsvidare och tidsbegränsade)				
Antal heltidsanställda	102	120	-18	115
Antal deltidsanställda	4	3	1	4
Totalt antal arbetade timmar (timavlönade)	**3 027**	**2 947**	**80**	**4 094**
-varav kvinnor	1 191	1 241	-50	2 554
-varav män	1 835	1 706	129	1 540
Totalt antal årsarbetare (samtlig personal omräknat till heltidstjänster)	**103**	**119**	**-16**	**121**
-månadsavlönade	101	118	-17	119
-timavlönade	2	1	1	2

Personalomsättning

Procent	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Total, intern och extern	15,3	13,8	1,5	13,7
Total, extern	14,3	9,5	4,8	12,8
Extern, exklusive pensionsavgångar	8,2	7,8	0,4	11,2

4.2 Sjukfrånvaro

4.2.1 Sjukfrånvaro tabell

Statistiken för sjukfrånvaro anges i procent av ordinarie arbetstid och omfattar kommunens månadsanställda. Sjukfrånvaron är indelad i två typer utifrån kön och ålder och kompletteras med korttids- och långtidssjukfrånvaro.

Urval: alla månadsavlönade enligt AB (ej PAN, BEA, TIM, vilande anställningar)

Sjukfrånvaro i procent (månadsanställd personal, AB) av ordinarie arbetstid	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Sjukfrånvaro totalt	5,5	3,8	1,7	4,1
Sjukfrånvaro per kön				
Sjukfrånvaro, kvinnor	5,4	5,1	0,3	4,4
Sjukfrånvaro, män	5,5	2,5	3,0	3,8

Sjukfrånvaro i procent (månadsanställd personal, AB) av ordinarie arbetstid	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Sjukfrånvaro per ålderskategori, utfall per åldersgrupp				
Ålder - 29 år	16,3	2,4	13,9	3,4
Ålder 30 - 49 år	5,2	4,0	1,2	3,4
Ålder 50 -	4,9	3,7	1,2	5,4
Fördelning av sjukfrånvaro per sjukdomslängd				
Korttidssjukfrånvaro 1-14 dagar	2,9	2,6	0,3	2,7
Sjukfrånvaro 15-59 dagar	1,1	0,5	0,6	0,6
Långtidssjukfrånvaro 60 dagar eller mer	1,6	0,7	0,9	0,8

Sjukfrånvaron ökade 2025 jämfört med året innan, men det är främst långtidssjukskrivningarna som ökat för ett fåtal individer.

4.3 Personalanalys och förslag för framtiden

Året 2025 har präglats av hög arbetsbelastning och behov av vikarier för att hålla verksamheten igång.

Inom Teknik arbetade t.ex. en vikarierande trafikingenjör under våren och en ny ordinarie trafikingenjör rekryterades och började i september 2025. En timvikarie stöttade VA-handläggaren under intensiva perioder.

En behovsinventering är slutförd för att tydliggöra var rekryteringsbehovet är som störst. Som ett av resultaten av det arbetet rekryteras en projektledare inom VA samtidigt som rekrytering av VA-handläggare ska påbörjas – båda tjänsterna innebär en förstärkning av organisationen.

Sjukskrivningarna ökade något under 2025, både planerat och på grund av hög arbetsbelastning. Arbetet med att analysera och förbättra arbetsförhållanden är påbörjade, men det står redan nu klart att fler tjänster behöver tillsättas för att skapa långsiktig stabilitet och rådighet över det arbete som utförs i egen regi. VA-beredskapen behöver t.ex. tryggas utan att kommunen är beroende av externa aktörer.

Inom plan och myndighet finns en hög andel specialistkompetenser, vilket innebär särskilda utmaningar. Kompetensförsörjning är en kontinuerlig utmaning då många roller saknar motsvarigheter i kommunen.

- Verksamheten måste balansera en hög kompetensnivå med krav på kostnadseffektivitet.
- För att lyckas långsiktigt behöver organisationen stärka sin attraktionskraft – både internt och externt. Det är dock ett gemensamt ansvar inom hela kommunorganisationen att skapa en arbetsmiljö som lockar kompetenta medarbetare som stannar kvar.

Staben upplevde en mer ansträngd situation kopplat till sjukfrånvaro och pensionsavgångar 2025. Sjukfrånvaron har varit dubbelt så hög under 2024–2025 jämfört med 2023. Men det beror främst på ett fåtal långtidssjukskrivningar. Korttidsfrånvaron ökade något under 2025.

- Flera medarbetare har gått i pension och vissa tjänster har inte återbesatts. Ytterligare pensionsavgångar kommande år behöver hanteras utan onödig förlust av kompetens.
- Ett samverkansavtal med Stenungsund innebär att de hanterar energi- och klimatrådgivningen för Ales räkning.
- En av tjänsterna som mätingenjör hålls vakant, men behovet bevakas aktivt.
- Längre och strukturerade introduktionsperioder med seniora specialister har fungerat väl och kommer vara en viktig strategi framöver.

Sammanfattningsvis är personal- och kompetensförsörjningsfrågorna centrala för att upprätthålla och utveckla kommunens samhällsbyggnadsfunktioner. Behoven är tydliga där förvaltningen behöver prioritera fortsatt arbete med robusta bemanningar, minskad sårbarhet och ett långsiktigt arbete för att vara en attraktiv arbetsgivare för kvalificerad specialistkompetens.

5 Övrig uppföljning

5.1 Inkomna synpunkter under året

Enligt kommunens styrmodell ska inkomna synpunkter vara en del av kommunens kontinuerliga förbättringsarbete. Inkomna synpunkter ska ses som en del i kommunens analysarbete för att förstå hur organisationen kan förändra arbetssätt, bemötande, rutiner med mera.

Nedan redovisas utifrån kategorisering de synpunkter som kommit in och vad dessa har lett till.

Januari - December 2025	
Antal synpunkter totalt	61
Synpunkter fördelat efter kategori: **-Utförande tjänst** **-Bemötande** **-Återkoppling av ärende** **-Handläggning** **-Bristande information** **-Övrigt**	
Antal synpunkter som inneburit åtgärder utifrån lagstiftning	
Antal synpunkter som inneburit verksamhetsförändringar	
System som synpunkter hanterats inom	Evolution

Utveckling av verksamhet utifrån inkomna synpunkter

Förvaltningen mottog under 2025 61 synpunkter i kommunens ärende- och diarieföringssystem Evolution. Systemet möjliggör inte sortering utifrån kategori. Drygt en tredjedel av de inkomna synpunkterna rör dock införandet hushållsnära insamling inklusive tömningsintervall.

Utöver synpunkterna registrerade i Evolution tillkommer synpunkter som inkommit direkt till enheterna där registrering sker på olika sätt beroende på enhet. Förvaltningen har inte ett gemensamt system eller rutin för hur de ska hanteras, registreras och dokumenteras vilket innebär att det inte går att ta fram heltäckande statistik och få en överblick över samtliga synpunkter.

Förvaltningen strävar efter att inkomna synpunkter både besvaras och åtgärdas av handläggare och att den som ställt sin synpunkt till förvaltningen också får återkoppling.

5.2 Avtalssamverkan

Avtalets namn	Avtalsparter	Verksamhet som bedrivs med stöd av avtalet	Extern delegering	Kommentar
Geodatasamverkan	Lantmäteriet	Geodata	Nej	
Samarbetsavtal om gemensam organisation för Energi- och klimatrådgivning	Stenungsund, Tjörn, Orust, Lilla Edet, Kungälv, Öckerö	Energi- och klimatrådgivning	Nej	

5.3 Privata utförare

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inga verksamheter som utförs av privata utförare.

5.4 Internationellt samarbete

Under 2025 förekom inga internationella samarbeten inom verksamheten.

Årsredovisning 2025

Överförmyndarnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
2 Ekonomisk analys 3
2.1 Analys och förslag för framtiden 3
2.1.1 Sammanfattande tabeller 3
2.2 Verksamhetsmått 3
2.3 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader 4
3 Uppföljning av mål och uppdrag 5
3.1 Uppföljning av riktningsmålen 5
3.1.1 Ett tryggare Ale 5
3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale 5
3.1.3 En effektivare organisation i Ale 5
3.2 Uppföljning av mål 5
3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning 5
3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar. 6
3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv. 6
3.2.4 Hållbart arbetsliv 7
3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap 7
3.2.6 Överförmyndarnämnden ska tidigt upptäcka och hantera brister i ställföreträdarens förvaltning för att skydda den enskilde från ekonomisk skada 7
3.3 Uppföljning av uppdrag 8
3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget 8
3.3.2 Uppföljning av uppdrag 9
4 Övrig uppföljning 11
4.1 Avtalssamverkan 11
4.2 Internationellt samarbete 11

I Sammanfattning

Överförmyndarnämnden har sammanlagt per helåret 374 aktiva akter, vilket är en ökning med 3 % jämfört med föregående år. Den största ökningen finns inom barnärenden men även förvaltarskapen har ökat.

Totalt har nämnden granskat 221 årsräkningar avseende år 2024. Av dessa kom 77 % in inom lagstadgad tid, det vill säga senast den 28 februari 2025. 80 % av dessa årsräkningar hade granskats i slutet av juni 2025, vilket lever upp till nämndens mål. Vidare är målet att alla årsräkningar ska vara granskade per sista september, om inte särskilda skäl föreligger. Detta har inte uppnåtts. 45 årsräkningar hade en handläggningstid på över sju månader, vilket främst beror på den generella kvaliteten på årsräkningarna och mängden kompletteringar som krävts. Kompletteringar begärdes in i ungefär hälften av alla ärenden. Den genomsnittliga granskningstiden för 2025 blev 17,9 veckor. Totalt 28 årsräkningar granskades med anmärkning, vilket motsvarar 13 procent.

Verksamheten har genomfört en grundutbildning i Ale i januari 2025 samt en godmanskväll med fördjupning i december. Utöver det har verksamheten tagit emot besök i Ale under året samt varit på plats för att ge tips kring årsräkningarna inför inlämningen i februari.

Överförmyndarnämnden redovisar ett positivt utfall 2025 om 83 tkr. Överskottet beror främst på att utfall för arvode och ersättningar till ställföreträdare är lägre än budgeterat.

I och med avtalssamverkan har inte Ale kommun egen anställd personal då dessa är anställda av Alingsås kommun. Enheten består vid årets slut av sex handläggare, enhetschef och administratör. Rekrytering av ytterligare en handläggare med juristbakgrund pågår.

Under hösten 2025 påbörjades en utredning kring förutsättningar för en gemensam överförmyndarnämnd istället för dagens tre separata nämnder. Ärendet kommer att behandlas under 2026.

2 Ekonomisk analys

Överförmyndarnämnden budgeterar inte med några intäkter. Utfall och avvikelse om 62 tkr förklaras av fakturering avseende professionell ställföreträdare.

Utfallet för arvoden och ersättningar till ställföreträdare visar en positiv avvikelse med 198 tkr jämfört med budget. 1 896 tkr avser debitering från Överförmyndarsamverkan, vilket är i enlighet med budget.

Årets resultat landar på 83 tkr. Sammantaget är utfallet förväntat utifrån tidigare år då nämnden gjort ett överskott. Överskottet är ca 25 tkr lägre än prognosen per sista augusti.

2.1 Analys och förslag för framtiden

Nämnden har under våren 2025 beslutat om ny arvodesriktlinje som träder i kraft fullt ut 1 januari 2026. Beslutet innebär att arvoden till ställföreträdare anpassas till de arvoden som finns i Lerums och Alingsås kommuner. Anpassningen innebär att arvoden generellt sett sänks i förhållande till 2025. Inför 2026 har även PO-kostnader avseende arvoden setts över. Åtgärderna syftar till en bättre budgetföljsamhet och säkrare prognoser avseende arvoden till ställföreträdare.

Den 1 juli 2026 förmodas lagändringar i föräldrabalken träda i kraft baserat på propositionen *Ett ställföreträdarskap att lita på* (prop. 2025/26:92). Omställningsarbete inför detta måste därför ske under våren 2026, samtidigt som verksamheten har sin arbetstopp med att granska årsräkningar. Lagändringarna kommer innebära att överförmyndarens utredningar behöver bli mer omfattande eftersom beslutanderätten i otvistiga godmanskap flyttas från tingsrätterna till överförmyndaren. Kraven på information till den enskilde huvudmannen, både från överförmyndaren och ställföreträdaren, ökar. Det införs också ett krav på utbildning för att få ta uppdrag. Detta uppfylls delvis sedan Ale ingick i samverkan med Alingsås och Lerum, då det i verksamheten finns krav på utbildning för utomstående gode män. Det nya kravet på utbildning föreslås omfatta även ställföreträdare som redan är förordnade när ändringen träder i kraft 1 juli 2026. En god man eller förvaltare som har förordnats före den 1 juli 2026 ska senast den 31 december 2028 ha genomgått en introduktionsutbildning om vad ett sådant ställföreträdarskap innebär. Utredningen föreslår också att det är överförmyndarens ansvar att följa upp att utbildning genomförts samtidigt som själva utbildningen föreslås tas fram av den nya myndighet som ska få ansvar för frågorna.

2.1.1 Sammanfattande tabeller

Resultaträkning

Resultaträkning - tabell

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
Intäkter		62	62
Kostnader	-3 252	-3 230	22
Netto	**-3 252**	**-3 169**	**83**

2.2 Verksamhetsmått

Det har synts en tydlig ökning av antalet förmynderskap, det vill säga omyndiga barn, sedan en ny ärendetyp tillkommit efter överenskommelse mellan SKR och Kronofogden. Ökningen sedan föregående år är 22 %.

Utöver det har förvaltarskapen ökat med 40 % sedan föregående år, från 20 till 28. Även om det handlar om relativt få ärenden i rena siffror är ökningen kännbar då det generellt är svårare att rekrytera till förvaltarskap, framför allt om ärendet är av mer komplex karaktär.

Sammanlagt har nämnden per helåret 374 aktiva akter, vilket är en ökning med 20 sedan delårsbokslutet i augusti motsvarande 5,5 %.

Verksamhet	Verksamhetsmått	2025	2024	2023
Överförmyndarverksamhet	Förmyndarskap	169	131	145
	Godmanskap enl. FB 11:4	175	181	170
	Förvaltarskap enl. FB 11:7	28	20	17
	Ensamkommande barn i kommunen	1	0	2

2.3 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader

Nämnden har inte någon egen anställd personal.

3 Uppföljning av mål och uppdrag

3.1 Uppföljning av riktningsmålen

3.1.1 Ett tryggare Ale

Överförmyndarnämnden är enligt kommunens styrmodell undantagen från fullmäktiges riktningsmål, men målet kommenteras ändå.

Detta har genomförts
Nämnden har antagit riktlinjer för granskning av årsräkningar. I internkontrollen följs förvaltningens efterlevnad av fastställda rutiner upp. Nämnden har regelbundet granskat de delegationsbeslut som anmälts utifrån en checklista.

Helhetsbedömning

Bedömningen är att åtgärderna ger nämnden goda förutsättningar att säkerställa ett stärkt skydd för den enskilde med ställföreträdare.

3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale

Överförmyndarnämnden är enligt kommunens styrmodell undantagen från fullmäktiges riktningsmål, men målet kommenteras ändå.

Detta har genomförts
Genom bland annat e-tjänster och instruktionsfilmer stärker nämnden sin digitala tillgänglighet vilket snabbar upp både handläggning och beslutsfattande i vissa ärendegrupper. Samtidigt har nämnden bevakat att möjligheten för fysiska besök i Ale kvarstår, även efter samverkan inleddes.

Helhetsbedömning

Genom sin avtalssamverkan med Alingsås och Lerum har nämnden ökat sin digitala mognad genom de e-tjänster som finns, samtidigt som möjligheten för både fysiska utbildningar och besök i Ale kvarstår.

3.1.3 En effektivare organisation i Ale

Överförmyndarnämnden är enligt kommunens styrmodell undantagen från fullmäktiges riktningsmål, men målet kommenteras ändå.

Helhetsbedömning

Genom att från 1 oktober 2024 ingå avtalssamverkan "Överförmyndarsamverkan Alingsås Lerum Ale" har möjligheterna för att effektivisera både arbetssätt och processer ökat samtidigt som sårbarheten verksamheten minskat.

3.2 Uppföljning av mål

3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning

Beskrivning

Säkerställ att vi använder alla kompetenser på rätt plats i organisationen och att vi automatiserar och effektiviserar i största möjliga utsträckning. Säkerställ arbetet med vidareutveckling av möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Kommentar

Ale kommun har ingen egen förvaltningsorganisation i och med avtalssamverkan utan styrningen utgår från Alingsås kommun

Från och med den 1 oktober 2024 hanteras förvaltningen av överförmyndarnämndens ansvar genom samverkan med Alingsås kommun. Gemensamma frågor som rör området hanteras inom det samrådsforum som sker minst två gånger årligen, eller vid behov, där presidierna från de samverkande kommunerna deltar tillsammans med tjänstepersoner från kommunerna. Information delges nämnden löpande via rapportering från förvaltningen.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar.

Beskrivning

Arbetet med utveckling och integration av den tillitsbaserade styrningen och uppföljningen av densamma i förhållande till den antagna styrmodellen skall fortgå. Detta ska ske tillsammans med samtliga nämnder och bolag.

Kommentar

Ale kommun har ingen egen förvaltningsorganisation i och med avtalssamverkan utan styrningen utgår från Alingsås kommun

Från och med den 1 oktober 2024 hanteras förvaltningen av överförmyndarnämndens ansvar genom samverkan med Alingsås kommun. Gemensamma frågor som rör området hanteras inom det samrådsforum som sker minst två gånger årligen, eller vid behov, där presidierna från de samverkande kommunerna deltar tillsammans med tjänstepersoner från kommunerna.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Beskrivning

Organisationen ska kontinuerligt ifrågasätta vad som går att förbättra och effektivisera för att höja kvalitet och/eller sänka kostnader. Det löpande arbetet skall ligga som en naturlig del i årshjulet och redogöras för i nulägesanalysen.

Kommentar

Ale kommun har ingen egen förvaltningsorganisation i och med avtalssamverkan utan styrningen utgår från Alingsås kommun

Från och med den 1 oktober 2024 hanteras förvaltningen av överförmyndarnämndens ansvar genom samverkan med Alingsås kommun. Gemensamma frågor som rör området hanteras inom det samrådsforum som sker minst två gånger årligen, eller vid behov, där presidierna från de samverkande kommunerna deltar tillsammans med tjänstepersoner från kommunerna.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.4 Hållbart arbetsliv

Beskrivning

Kommunen som arbetsgivare ska främja trygghet, kompetens och professionell utveckling. Ständiga förbättringar ska prägla våra arbetsplatser där innovation och medarbetarengagemang står i fokus.

Kommentar

Ale kommun har ingen egen förvaltningsorganisation i och med avtalssamverkan utan styrningen utgår från Alingsås kommun.

Från och med den 1 oktober 2024 hanteras förvaltningen av överförmyndarnämndens ansvar genom samverkan med Alingsås kommun. Gemensamma frågor som rör området hanteras inom det samrådsforum som sker minst två gånger årligen, eller vid behov, där presidierna från de samverkande kommunerna deltar tillsammans med tjänstepersoner från kommunerna. Information delges nämnden löpande via rapportering från förvaltningen

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap

Beskrivning

För att stärka organisationen ska kommunen aktivt arbeta med att införa och utveckla principer för verksamhetsskap och medarbetarskap, utöver dagens arbete med ledarskap. Målet är att alla medarbetare ska känna sig delaktiga och engagerade i sitt arbete och att ledarskapet systematiskt stödjer detta.

Kommentar

Då förvaltningsorganisationen tillhör Alingsås kommun hanteras frågor avseende medarbetarskap och ledarskap utifrån Alingsås kommuns styrning. Information delges nämnden löpande via rapportering från förvaltningen och vid de samrådsmöten som genomförs varje halvår.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.6 Överförmyndarnämnden ska tidigt upptäcka och hantera brister i ställföreträdarens förvaltning för att skydda den enskilde från ekonomisk skada

Beskrivning

Överförmyndarnämnden ska tidigt upptäcka och hantera brister i ställföreträdarens förvaltning för att skydda den enskilde från ekonomisk skada.

Granskning av ställföreträdarnas årliga redovisning är det främsta verktyget i nämndens tillsyn. Målet har en tydlig koppling till risk- och väsentlighetsanalysen, där risken att enskilda drabbas på grund av förskingring och bedrägligt beteende hos ställföreträdare har det högsta riskvärdet.

En bieffekt av målet är att ställföreträdare får snabb återkoppling på sin redovisning och kan åtgärda eventuella mindre brister tidigt. I förekommande fall beslutas också om arvode avseende föregående år i samband med granskningen. Att ställföreträdare kan räkna med återkoppling på sin redovisning före sommaren är en viktig förutsättning för att kunna rekrytera och behålla ställföreträdare med rätt kompetens.

Kommentar

Totalt hade nämnden ansvar för att granska 221 årsräkningar avseende år 2024. Av dessa kom 77 % in inom lagstadgad tid, det vill säga senast den 28 februari 2025. 80 % av dessa årsräkningar har granskats inom den tid nämnden satt upp som mål.

Sammantaget behövde förvaltningen begära in komplettering i ungefär hälften av alla ärenden. Arbetet med att begära in kompletteringar är tidskrävande och medför längre handläggningstider, även för de ärenden som inte kräver komplettering. Den genomsnittliga granskningstiden 2025 blev 17,9 veckor. Den sista årsräkningen granskades 2026-01-14.

Målet är att alla årsräkningar ska vara granskade per sista september, om inte särskilda skäl föreligger som exempelvis att begärda kompletteringar inte inkommit. Detta har inte uppnåtts. Totalt hade 45 årsräkningar en handläggningstid på över sju månader. Den främsta orsaken är den generella kvaliteten på årsräkningarna och mängden kompletteringar som krävts. Detta var dock förväntat utifrån att både blanketten och granskningsrutinen var nya för ställföreträdarna och sannolikt kommer det förbättras över tid.

Avseende djupgranskning har fyra av de utvalda 20 årsräkningarna inte kunnat djupgranskas, varför resultatet blev 7 % istället för 10.

Det slutliga resultatet blev att 28 årsräkningar, 13 %, granskades med anmärkning. Flera av dessa på grund av att kompletteringar inte inkommit trots begäran och påminnelse.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

Nämnd

Mått	Målvärde 2025	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
80 % av alla årsräkningar som har inkommit i tid ska vara färdiggranskade i slutet av juni 2025.	80 %	80 %		
Alla årsräkningar ska vara påbörjade sista juni 2025, om inte särskilda skäl föreligger för enskilda årsräkningar.	100 %	82 %		
Handläggningen av en enskild årsräkning får inte överstiga sju månader från det att den inkom, om inte särskilda skäl föreligger.	0 %	20 %		
10 % av årsräkningarna ska genomgå djupgranskning (nivå 3). Bland dessa ska räkningar som granskats med anmärkning föregående år ingå. Övriga ska väljas ut genom stickprov och omfatta alla kategorier av förordnade ställföreträdare.	10 %	7 %		

3.3 Uppföljning av uppdrag

3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfullmäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning	Avslutad	KF	Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid	Avslutad	KF	Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfull mäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Innovation och ständiga förbättringar	Avslutad med avvikelse	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts 25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

3.3.2 Uppföljning av uppdrag

Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning

Beskrivning

Implementera, följ upp och utvärdera löpande effekter av åtgärdsplan framtagen i utredning kring "Sjukfrånvaro och personalomsättning"

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Uppdraget är ej aktuellt då Alingsås kommun är värdkommun för samverkan.

Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid

Beskrivning

Ale kommun finns till för dess invånare, besökare och företagare. Kommunens nya värdegrund fastställer att kunden ska vara i fokus och att hela organisationen behöver ta ett gemensamt ansvar för detta. Det är avgörande att kommunens värdegrund genomsyrar hela organisationen. Detta innebär att en kulturförändring behöver ske och att den behöver hålla över en överskådlig tid framåt. Utvärderingen av värdegrundens effekter ska följa såväl kunders som anställdas upplevda förändring. Den externa kunddialogen är av stor vikt för att förstå och förfina förändringsarbetet. För att ytterligare säkerställa implementering ska värdegrunden vara fokus för alla tillitsdialoger under 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Aktiviteten är ej aktuell då Alingsås kommun är värdkommun för samverkan.

Innovation och ständiga förbättringar

Beskrivning

Alla förvaltningar skall under Q1 2025 till nämnd redovisa olika förslag till utveckling och förbättring av verksamheten som var och en, eller till del av, motsvarar 1% av tilldelad budget. Nämnden ges då möjlighet att göra politiska prioriteringar motsvarande 1%. Processen är framåt tänkt att vara en naturlig del av årshjulet.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad med avvikelse

Överförmyndarnämnden har gjort en genomlysning av tidigare fattade beslut kring arvoden till ställföreträdare. Efter denna antog nämnden nya riktlinjer för arvoden som, utifrån analysen, bedöms vara väl förankrade med rådande praxis om vad som anses vara skäligt arvode enligt föräldrabalkens regler. Bedömningen är att den nya riktlinjen kommer medföra en besparing av arvoden som kommunen ska betala inför 2026.

Under hösten 2025 påbörjades, efter förfrågan från Lerums kommun till de samverkande kommunerna, en utredning kring förutsättningar för bildandet av en gemensam överförmyndarnämnd istället för dagens tre separata nämnder. Kommunstyrelsen ställde sig efter remiss till överförmyndarnämnden positiv till att genomföra utredningen och frågan kommer att behandlas av kommunfullmäktige i respektive kommun under våren 2026.

4 Övrig uppföljning

4.1 Avtalssamverkan

Ale kommun ingår sedan 1 oktober 2024 genom beslut av kommunfullmäktige i avtalssamverkan med Alingsås och Lerums kommuner. Samverkan innebär att överförmyndarnämndens förvaltningsorganisation finns i Alingsås kommun. Ett nära samarbete utifrån budget, delårsrapport, internkontroll, nämndadministration etc finns mellan de samverkande kommunerna på tjänstepersonsnivå. Två gånger årligen genomförs samrådsmöten där gemensamma frågeställningar diskuteras på presidienivå med ansvariga tjänstepersoner från de samverkande kommunerna. Frågor som diskuteras är t.ex. budget och bokslut, digitalisering, bemanningsfrågor och övriga förändringar till följd av nya krav utifrån lagstiftning. Kommunstyrelsens arbetsutskott har regelbundna uppsiktsmöten där nämndens presidium samt ansvarig chef från Alingsås deltar.

Avtalets namn	Avtalsparter	Verksamhet som bedrivs med stöd av avtalet	Extern delegering	Kommentar
Överförmyndarsamverkan Alingsås Lerum Ale	Alingsås kommun och Lerums kommun	Överförmyndarverksamhet	Ja	Beslut KF 2024-06-17

4.2 Internationellt samarbete

Överförmyndarnämnden har inte något internationellt samarbete.

Årsredovisning 2025

Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
2 Ekonomisk analys 3
2.1 Analys och förslag för framtiden 3
2.1.1 Sammanfattande tabeller 6
2.2 Verksamhetsmått UBN 7
2.3 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader 11
3 Uppföljning av mål och uppdrag 13
3.1 Uppföljning av riktningsmålen 13
3.1.1 Ett tryggare Ale 13
3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale 15
3.1.3 En effektivare organisation i Ale 16
3.2 Uppföljning av mål 17
3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning 17
3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar. 19
3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv. 20
3.2.4 Hållbart arbetsliv 21
3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap 22
3.2.6 Lika möjligheter till framgångsrikt lärande för alla invånare 22
3.2.7 Fler Aleinvånare i sysselsättning 27
3.3 Uppföljning av uppdrag 29
3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget 29
3.3.2 Uppföljning av uppdrag 29
4 Personalanalys 36
4.1 Kommunens anställda 36
4.1.1 Antal anställda 36
4.2 Sjukfrånvaro 37
4.2.1 Sjukfrånvaro tabell 38
4.3 Personalanalys och förslag för framtiden 38
4.4 Jämställdhet och mångfald 39
5 Övrig uppföljning 40
5.1 Inkomna synpunkter under året 40
5.2 Avtalssamverkan 41
5.3 Privata utförare 41
5.4 Internationellt samarbete 41

1 Sammanfattning

Sammanfattningsvis har utbildningsnämnden i stort sett genomfört aktiviteter och uppdrag enligt 2025 års plan.

Utbildningsnämnden har under hela året haft en stabil ekonomisk planering och uppföljning. Den positiva avvikelsen för 2025 motsvarar cirka två promille av den totala budgeten. Ett överskott prognostiserades efter sommaren då det fanns risk att inte alla beslutade PO-medlen skulle hinna användas, samtidigt som ett överskott uppstod avseende köpta platser. I delårsrapport 2 angavs att "Förvaltningen arbetar med att nyttja överskottet på 6,6 mkr (4,6 + 2,0) i enlighet med fattade beslut". Efter senare delen av hösten lämnar utbildningsnämnden 2,1 mkr som till största del avser utvecklingsreservens överskott på köpta platser.

Skolresultatet för eleverna i årskurs 9 våren 2025 sjönk och andel som blev behöriga till nationella program på gymnasiet minskade. Dessutom har skillnaden i skolresultat ökat mellan grupperna utifrån föräldrars utbildningsnivå. Att med säkerhet identifiera orsakssamband som löper över så lång tid är svårt på lokal nivå. Det betyder att förutom de lokala analyserna för Ale får större studier och forskning visa vägen mot förbättrade resultat. Inför läsåret 2024/25 togs nya strategier och bedömningen är att de bör fortsätta leda framåt. En viktig del är att försöka skifta resurserna till yngre åldrar. Ett viktigt inslag är också satsningen på att rektor ska utöva ett mer undervisningsnära ledarskap som startades upp i augusti i samarbete med ett antal andra kommuner runtom i landet. Förvaltningen har också påbörjat ett strukturellt och kulturellt omställningsarbete som innebär att bredda basen i organisationen genom att höja kompetens och utveckla god arbetsplatskultur samt omfördela resurser mer lokalt. Detta förväntas ge effekt under 2026 och framåt.

Ett aktivt arbete och fler insatser har bedrivits kring målet med fler invånare i sysselsättning. Genom samverkansstrukturen för arbetsmarknadsstrategisk och operativ samverkan som skapats i Ale erbjuds fler ungdomar, unga vuxna samt de invånare som ej är i sysselsättning att komma i en egen hållbar försörjning genom olika förvaltningsövergripande åtgärder och insatser.

Avseende sjukfrånvaro, antal anställda, personalomsättning och kompetensförsörjning har utbildningsförvaltningen fortsatta utmaningar i flera avseenden men har också tagit kliv framåt.

Sjukfrånvaron är i princip oförändrad jämfört med föregående år vilket visar att det är rätt prioritering att satsa på. Att gå från en relativt hög sjukfrånvaro till en hög frisknärvaro kräver ny kunskap, nya perspektiv och förändrade arbetssätt. Genom att skapa välutvecklade organisationskulturer där handlingskraft och känsla av sammanhang är centrala komponenter bör vi nå längre i arbetet med att minska sjukfrånvaro. Med det nya fokuset nås både de identifierade riskgrupperna och utvecklar samtidigt viktiga friskfaktorer för en hållbar organisation som bör ge goda effekter inom samtliga områden för arbetsmiljö.

Gällande kompetensförsörjningen och de anställda i förvaltningen följer det i stort barn- och elevtalsutvecklingen. Antalet tidsbegränsade anställningar har ökat, det är utmanande att skapa en långsiktig planering med låg tillgång på behörighet inom vissa ämnen, sjukfrånvaro, kortsiktiga satsningar och en omvärld i snabb förändring både avseende befolkningsutvecklingen och den statliga styrningen.

2 Ekonomisk analys

2.1 Analys och förslag för framtiden

Utbildningsnämnden har under hela året haft en stabil ekonomisk planering och uppföljning. Den positiva avvikelsen för 2025 motsvarar cirka två promille av den totala budgeten.

I budget 2025 fick utbildningsnämnden en extra tilldelning till förskolan med 11,6 mkr att använda som stötdämpning på grund av minskade barnantal. Beslut om stängning av tre förskolor har verkställts inför höstterminen 2025. Utbildningsnämnden fick även en ramhöjning med 6,1 mkr till grundskolan för att kunna bibehålla lärartätheten på samma nivå som 2024. 3,2 mkr tilldelades för ökade taxikostnader vilket inte räckte fullt ut för de ökade kostnaderna på grund av volymökningar och längre distanser.

Ett överskott prognostiserades efter sommaren då det fanns risk att inte alla beslutade PO-medlen skulle hinna användas, samtidigt som ett överskott uppstod avseende köpta platser. I delårsrapport 2 angavs att "Förvaltningen arbetar med att nyttja överskottet på 6,6 mkr (4,6 + 2,0) i enlighet med fattade beslut". Efter senare delen av hösten lämnar utbildningsnämnden 2,1 mkr som till största del avser utvecklingsreservens överskott på köpta platser.

PO-medel och statsbidrag gör att det tillkommit medel för 2025 som kommer att synas som ökade medel som använts, ökade kostnader för grundskola i jämförelsedatabasen Kolada. Dessa avser främst extra lärare årskurs 9 och förstärkt personal på fritidshemmen samt undervisningsmaterial. Även förändringen med tidsbegränsade förstelärare kommer under en övergångsperiod synas som högre kostnader i Kolada.

Utbildningsnämnden har under 2025 rekvirerat hela statsbidraget med cirka fyra miljoner för inköpta läromedel och litteratur.

Utvecklingsreserven har använts för att hantera volymförändringar och oförutsedda kostnader. Följande poster har hanterats:

- En större del har gått till anpassad skola, som tagit emot fler elever än budgeterat. Förskolan har haft fler barn än budgeterat, trots fortsatt minskning jämfört med föregående år.
- Retroaktiv lokalersättning för 2023–2024 har betalats ut till en fristående förskola efter att ansökan inkommit i år. Kostnaden har finansierats via utvecklingsreserven i stället för att belasta förskolans budget.
- Komvux har fått kompensation för volymförändringar till följd av regelverksändringar kring Frisök.
- Under hösten minskade kostnaderna för köpta gymnasieplatser.

En viktig del i ekonomistyrningen handlar om att få ut pengarna i personaltäthet och därav görs prognoser på det inför budgetbesluten i både kommunfullmäktige och nämnd. Vid årets slut jämförs budget och utfall och under våren kommer nationell statistik som möjliggör jämförelser.

Personaltätheten i förskolan i oktober 2025 var 5,0 barn per årsarbetare, något bättre än de senaste tre åren (5,2). Den ökade tilldelningen för att klara omställningen till minskade barnantal har inneburit att personaltätheten kunnat bibehållas och förbättras. Från och med 2024 gör förvaltningen en beräkning av personaltäthet avseende grundbemanning exklusive löparteamen med fasta vikarier. Det innebär att det finns två siffror att förhålla sig till. Personaltäthet utan fasta vikarier var i oktober 5,4 barn per årsarbetare. Prognosen som gjordes i samband med budget var relativt träffsäker, men något bättre än utfallet. 4,9 barn per årsarbetare och 5,3 barn per årsarbetare när löpare är borträknande. Personaltätheten i riket har över tid varit 5,1–5,2 barn per årsarbetare. Den nationella statistiken med jämförelser presenteras av Skolverket under våren 2026.

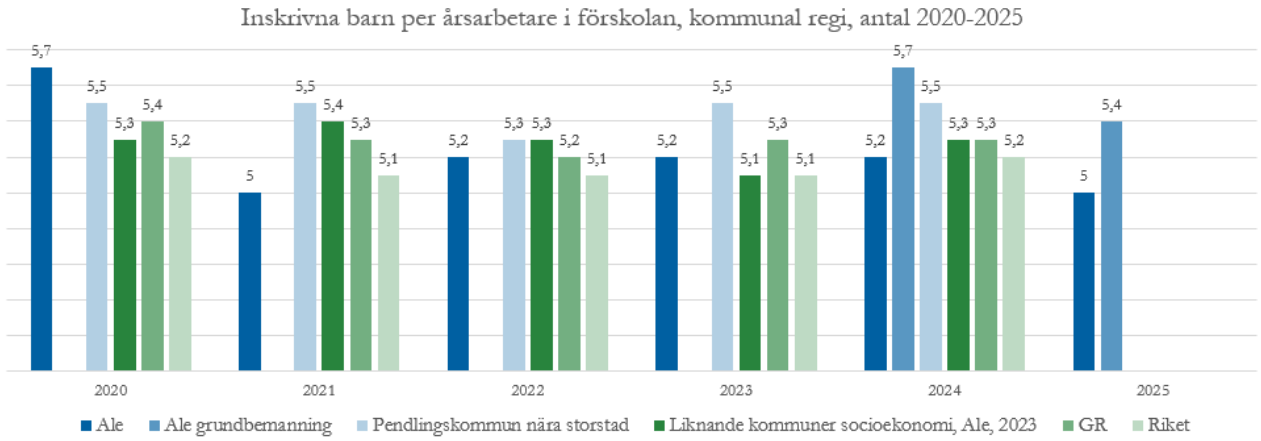

Kolada ID: N11010

Ramhöjningen till grundskolan har inneburit att lärartätheten i grundskolan har kunnat bibehållas. Lärartätheten i årskurs 1–9, var i oktober 2025 12,4 elever per heltidsanställd lärare. Den politiska satsningen med att anställa nio extra lärare i årskurs 9 under hösten innebär en förbättring av lärartätheten. Utan de nio extra lärarna hade lärartätheten varit 12,8. Prognosen som gjordes i samband med budget efter ramhöjningen var 13 elever per lärare. Ytterligare skäl till att utfallet är bättre än prognosen beror på att skolornas inre organisation har fördelat mindre personal till fritidshemmen och mer till grundskolan.

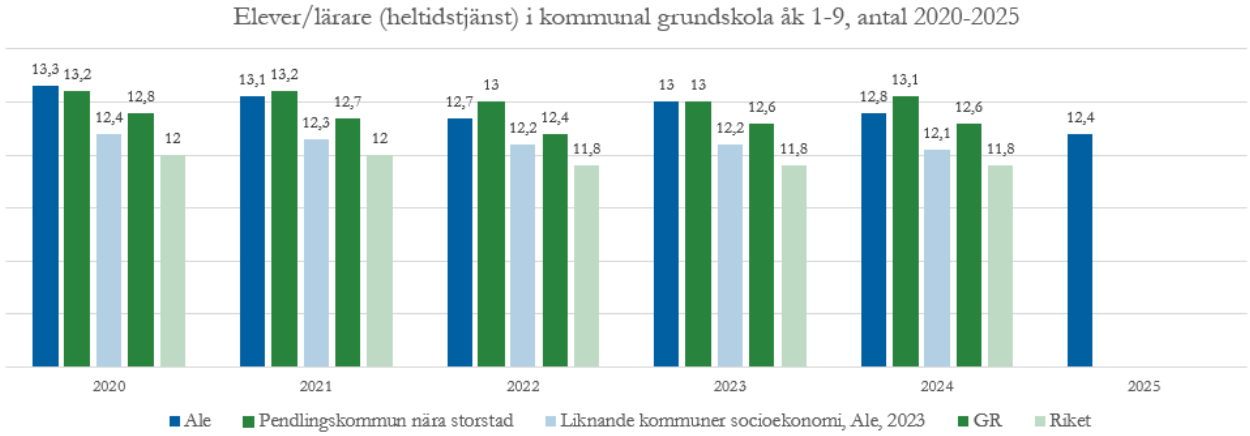

Kolada ID: N15034

Prognosen för fritidshemmen 2025 var 25 elever per årsarbetare, i oktober var det 23,8 elever årsarbetare. Att utfallet blev bättre än prognosen beror främst på en ökad personaltäthet på fritidshem i anpassad grundskola. Den tillfälliga politiska satsningen med att förstärka fritidshemmen med sex årsarbetare under hösten har inneburit en förbättrad personaltäthet på de flesta skolors fritidshem, men en av skolorna har under hösten haft mycket vakanser som täckts upp med timvikarier som inte räknas med i statistiken.

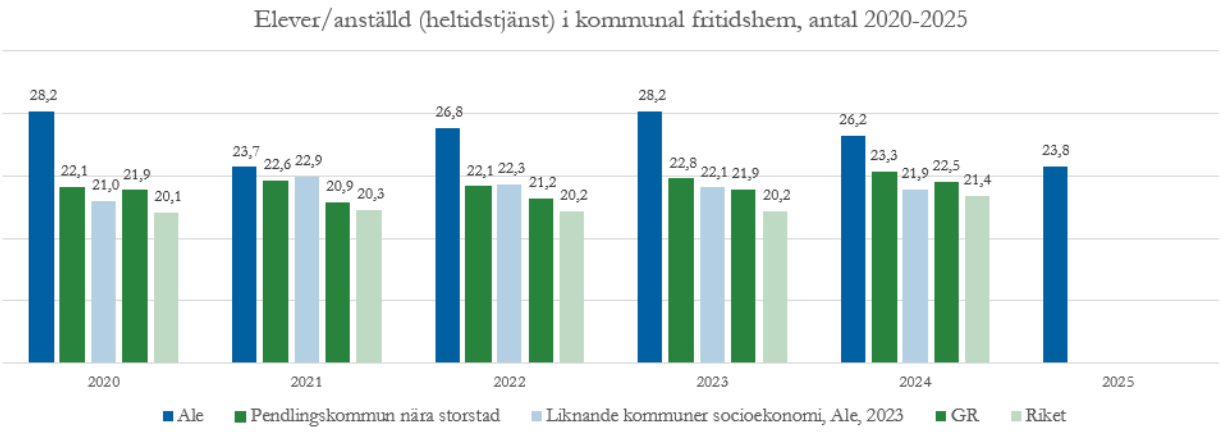

Kolada ID: N13805

Nationell statistik för att kunna jämföra personaltätheten 2025 presenteras under våren 2026.

Ledning och administration
Ledning och administration visar ett mindre överskott på grund av vakanser samt korttidssjukfrånvaro.

Förskola
Förskolan redovisar en positiv avvikelse där de centrala delarna samt förskoleenheterna visar en positiv avvikelse. De ekonomiska förutsättningarna för förskolan under 2025 innebar ett fortsatt arbete med anpassning till det minskade barnantalet jämfört med föregående år. Barnantalet har ändå varit högre än budgeterat, vilket medfört att ytterligare medel tilldelats från utvecklingsreserven.

Köpta och sålda platser inom förskolan redovisar en negativ avvikelse till följd av ett ökat antal köpta platser jämfört med budget.

Grundskola centralt samt enheter
Grundskolan centralt samt enheterna visar respektive ett överskott. I de centrala delarna handlar det främst om minskade lokalkostnader gentemot budget, medan enheterna visar ett överskott på grund av ökade intäkter men också ett medvetet arbete kring personalplanering.

Grundskola köpta, sålda, skolskjuts
Köpta, sålda platser samt skolskjuts visar ett mindre överskott, trots att platserna är färre än budgeterat. Det beror främst på ökade kostnader i form av dyrare placeringar samt skolskjutskostnader kopplade till dessa placeringar.

Verksamhetschef elevhälsa med flera
Verksamhetschef elevhälsa visar ett överskott på grund av att planerade tjänster som tillsattes under året, kom in senare än beräknat.

Elevhälsa inklusive Gula Villan
Elevhälsan inklusive gula villan visar ett mindre överskott som primärt kopplas till sjukfrånvaro och vakanser.

Enheten för flerspråkighet
Enheten för flerspråkighet visar ett överskott på grund av ett för året, mindre behov av språk än tidigare, samtidigt som man ökat sina intäkter i form av försäljning av språk till externa parter.

Familjecentralen
Familjecentralens överskott beror på minskade lokalkostnader.

Verksamhetschef för anpassad skola, gymnasium, Komvux
Verksamhetschef för anpassad skola, gymnasium och Komvux redovisar en negativ avvikelse.
Den främsta orsaken är rekryteringen av en biträdande enhetschef inom anpassad skola, till följd av den kraftiga ökningen av elevantalet och med det behovet av ytterligare personal.

Anpassad skola
Anpassad skola (anpassad grundskola, köpta platser i anpassad grundskola samt köpta platser i anpassat gymnasium) redovisar sammantaget en negativ avvikelse för året.

Anpassad grundskola har prognosticerat ett underskott till följd av ett kraftigt ökat elevantal, även om motsva-

rande elevpeng har tilldelats från utvecklingsreserven. Detta underskott beräknades initialt kunna kompenseras genom minskade skoltaxikostnader. Det uppkomna underskottet beror dock på att det prognosticerade överskottet inom skoltaxi för både anpassad grundskola och anpassat gymnasium har blivit mindre än beräknat, eftersom taxikostnaderna ökade under hösten.

Gymnasium köpta/sålda
Köpta/sålda inom gymnasiet visar på ett överskott på grund av minskade antal platser samt minskade kostnader för tilläggsbelopp än beräknat.

Älvgymnasiet
Älvgymnasiet visar på en budget i balans.

Komvux
Komvux redovisar en negativ avvikelse för året. Orsaken är minskade intäkter jämfört med budget och prognos.

2.1.1 Sammanfattande tabeller

Resultaträkning

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse tkr			
Intäkter	323 319	345 258	21 939			
Kostnader	-1 360 072	-1 379 917	-19 845			
Nettokostnader	-1 036 753	-1 034 658	2 095			

Nettokostnad per verksamhet

Besluts-/verksamhetsområde	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget 2025	Avvikelse budget 2024
Utvecklingsreserv	- 637	-	637	924
Ledning och administration	- 39 631	- 39 359	273	- 1 004
Förskola centralt, förskoleenheter	- 220 011	- 218 801	1 211	2 713
Förskola köpta, sålda	- 24 765	- 25 347	- 581	- 2 360
Grundskola centralt, fskklass, grundskola, fritids	- 414 786	- 413 876	910	114
Grundskola köpta, sålda, skolskjuts	- 51 620	- 51 544	76	368
Verksamhetschef för barn, elevhälsa och social hållbarhet	- 10 632	- 10 325	306	- 0
Elevhälsa	- 25 765	- 25 654	111	473
Flerspråkighet	- 11 119	- 10 648	472	- 749
Familjecentralen	- 1 072	- 950	122	- 7
Verksamhetschef för anpassad skola, gymnasium, komvux	- 4 714	- 5 266	- 551	580
Anpassad skola	- 48 070	- 49 154	- 1 084	- 7
Gymnasium köpta, sålda	- 148 630	- 147 816	814	224
Älvgymnasiet	- 22 737	- 22 722	15	15
Komvux	- 12 562	- 13 196	- 634	50
Nettokostnader	**- 1 036 753**	**- 1 034 658**	**2 095**	**1 333**

Investeringar

Investeringsanalys
Utbildningsnämnden har nyttjat cirka hälften av den totala investeringsbudgeten på 9,0 mkr. De investeringar som nämnden genomfört under året omfattar investeringar i inventarier till både förskolor och skolor samt investering i IT-utrustning.

Investeringar i nya lokaler avseende gymnasiets/komvux nya lokaler har delvis genomförts och kommer fortsätta

under 2026.

Budget för IT-investeringar har genomförts, även om beloppen är av mindre karaktär. En bidragande faktor till det mindre beloppet är att en större del IT-utrustning under året har hyrts genom leasing via IT-avdelningen, snarare än att utbildningsförvaltningen själva köpt in som investering. Planen framåt är att det ska fortsätta, vilket innebär att IT-investeringarna kommer minska, medan leasing ökar.

Investeringar

Investeringar

Investeringar, belopp i Tkr	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse
Reinvesteringar utbildning	-2 565	-5 000	2 435
IT-investeringar utbildning	-163	-1 000	837
Investeringar i nya lokaler utbildning	-1 505	-3 000	1 495
Totalt:	**-4 233**	**-9 000**	**4 767**

2.2 Verksamhetsmått UBN

Verksamhet	Verksamhetsmått	Budget 2025	Utfall 2025	*Utfall 2024*
Barnomsorg, barn 1-5 år	Antal barn i kommunala förskolor i Ale	1 633	1 658	*1 718*
	Antal barn i pedagogisk omsorg, kommunal i Ale	16	19	*18*
	- varav barn från andra kommuner i förskola och pedagogisk omsorg	5	11	*7*
	Ale-barn i fristående verksamhet	159	164	*173*
	Ale-barn i kommunal verksamhet i annan kommun	9	14	*14*
	Summa Ale-barn i förskola och pedagogisk omsorg	1 812	1 844	*1 916*
Grundskola Förskoleklass - årskurs 9	Elever årskurs F-6			
	Elever i kommunala skolor i Ale, F-6	3 049	3 031	*3 044*
	- varav elever från andra kommuner, F-6	48	44	*51*
	Ale-elever i andra skolor (fristående och kommunala) F-6	246	244	*241*
	- varav Ale-elever F-6 i fristående verksamhet	218	218	*210*
	- varav Ale-elever F-6 i kommunal verksamhet i annan kommun	28	26	*31*
	Summa Ale-elever, F-6	3 247	3 231	*3 234*
	Elever årskurs 7-9			
	Elever i kommunala skolor i Ale, årskurs 7–9	1 238	1 229	*1 223*
	- varav elever från andra kommuner, 7–9	41	44	*48*
	Ale-elever i andra skolor (fristående och kommunala) 7–9	183	179	*175*
	- varav Ale-elever 7–9 i fristående verksamhet	167	164	*158*

Verksamhet	Verksamhetsmått	Budget 2025	Utfall 2025	*Utfall 2024*
	-varav Ale-elever 7–9 i kommunal verksamhet i annan kommun	16	15	*17*
	Summa Ale-elever, 7-9	1 380	1 364	*1 350*
	Summa Ale-elever, F-9	4 627	4 595	*4 584*
Fritidshem	Antal barn på kommunala fritidshem i Ale	1 515	1 533	*1 671*
	Antal barn på kommunala fritidshem (anpassad grundskola) i Ale	26	25	*21*
	- varav barn från andra kommuner i fritidshem	17	15	*17*
	Ale-barn i andra fritidshem (fristående och kommunala)	179	168	*177*
	- varav Alebarn på fritidshem i fristående verksamhet	164	157	*160*
	- varav Alebarn på fritidshem i kommunal verksamhet i annan kommun	15	11	*17*
	Summa Ale-barn i fritidshem	1 703	1 711	*1 852*
	Antal barn på kommunala fritidsklubbar, årskurs 4–6, i Ale	235	187	*161*
	- varav barn från andra kommuner i fritidsklubbar		3	*4*
Anpassad grundskola	Antal elever i kommunal anpassad grundskola i Ale	45	54	*44*
	- varav barn från andra kommuner i anpassad grundskola		0	
	Ale-elever i annan anpassad grundskola (fristående och kommunal)	2	2	*2*
	Summa Ale-elever i anpassad grundskola	47	56	*46*
	-varav integrerade Ale-elever i anpassad grundskola	3	3	*2*
Modersmålsundervisning och studiehandledning	Elever som har modersmålsundervisning		603	*609*
	Elever som har studiehandledning		80	*82*
Gymnasium	Antal elever i Ale gymnasium			*124*
	-varav elever från andra kommuner			*26*
	Antal elever på Älvgymnasiet	177	126	
	-varav elever från andra kommuner	29	29	
	Ale-elever i andra gymnasieskolor (fristående och kommunala)	1 142	1 154	*1 156*
	Summa Ale-elever i gymnasium	1 290	1 251	*1 254*

Verksamhet	Verksamhetsmått	Budget 2025	Utfall 2025	*Utfall 2024*
Anpassad gymnasieskola	Ale-elever i anpassad gymnasieskola (fristående och kommunala i andra kommuner)	27	28	*27*
Summering	Antal Ale-barn och elever i förskola grundskola och gymnasium	7 803	7 774	*7 829*
Kommunala aktivitetsansvaret	Antal ungdomar inom kommunala aktivitetsansvaret		100	*105*
Komvux	Antal elever på gymnasial och grundläggande nivå		314	*408*
	Antal på gymnasial och grundläggande nivå (omräknat till heltidsplatser)		83	*83,7*
	- varav elever från andra kommuner, komvux		29	*19*
	Ale-elever komvux i annan kommun (omräknat till heltidsplatser)			
	Ale-elever komvux som har fått utbildning beviljad i annan kommun		45	*51*
	Antal elever på sfi		159	*182*
	- varav elever från andra kommuner, sfi		45	*51*
	Ale-elever sfi i annan kommun		12	

De flesta verksamhetsmått är beräknade på ett genomsnitt av 12 månader, januari-december. För komvux beräknas måtten utifrån vissa avstämningsmånader, i denna rapport avser måtten ett genomsnitt av februari och november 2025. Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) avser december 2025.

För modersmålsundervisning, KAA och komvux finns ingen budget utan verksamhetsmåtten är endast med som utfall för perioden.

Barn- och elevtalsutveckling

Barn- och elevantalet har under flera år ökat men sedan 2023 har barnantalet minskat inom förskolan, dock inte lika mycket som beräknades i budget för 2025. Inom grundskola och gymnasium har elevantalet ökat över tid, men den senaste befolkningsprognosen är nedskriven jämfört med tidigare och innebär att grundskolan inte når upp till den budget för 2025 som byggde på en tidigare befolkningsprognos.

Barn och elever boende i Ale

Diagrammet nedan visar barn- och elevtalsutvecklingen den senaste tioårsperioden för alla barn som bor i Ale och är inskrivna i förskola och skola, oavsett vilken förskola eller skola de går i.

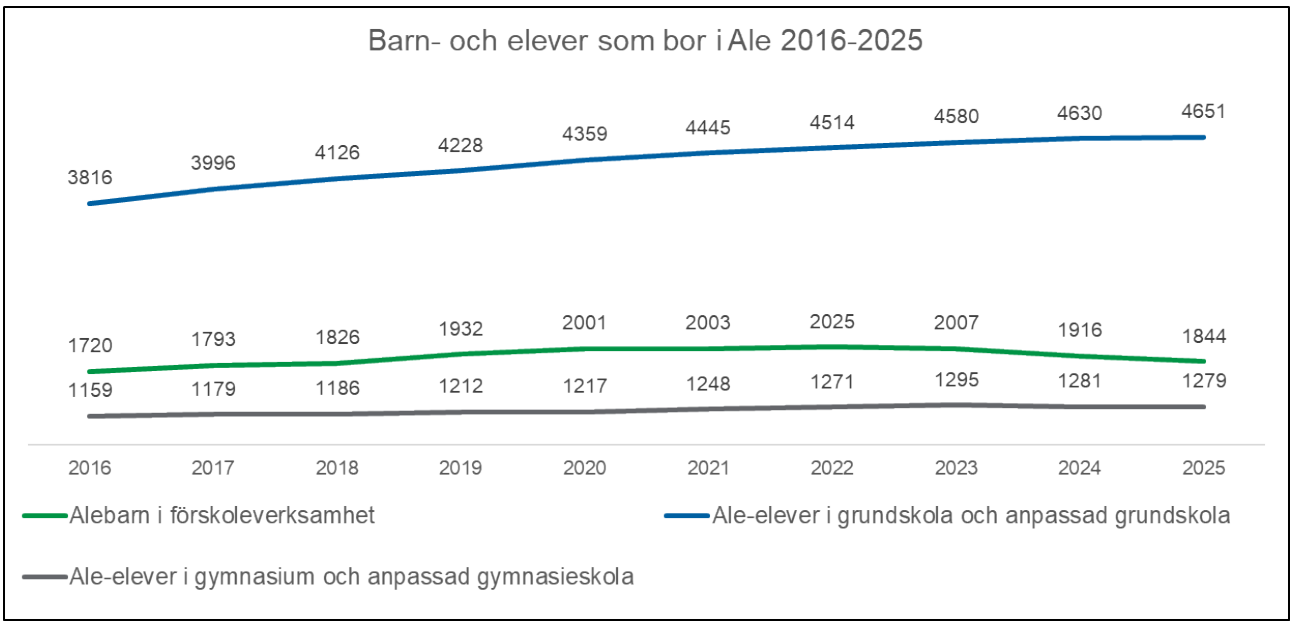

Barn- och elevtalsutveckling barn och elever boende i Ale i samtliga förskolor och skolor i och utanför Ale 2016–2025. Antalet visar ett genomsnitt av 12 månader. Källa: Verksamhetsstatistik i Ale

Prognosen som gjordes i delårsbokslut 2 för 2025 stämmer totalt sett väl överens med utfallet för 2025. Antalet barn i förskola blev cirka 30 fler än budget och antal elever i grundskola drygt 20 färre än budget.

Antalet barn i fristående och kommunala förskolor i andra kommuner blev något fler än budget och antal elever i fristående och kommunala grundskolor i andra kommuner något färre.

Antal skolbarn i anpassad grundskola ökar mer än vad som budgeterats, trenden med fler elever i anpassad grundskola är nationell.

Antalet elever i gymnasium blev cirka 40 färre än budgeterat, en del av budgeterade elever finns i stället inom det kommunala aktivitetsansvaret där antalet ökat något det senaste året.

Barn och elever i Ales kommunala förskolor och skolor

Diagrammet nedan visar barn- och elevtalsutvecklingen i Ales kommunala förskolor och grundskolor 2016–2025.

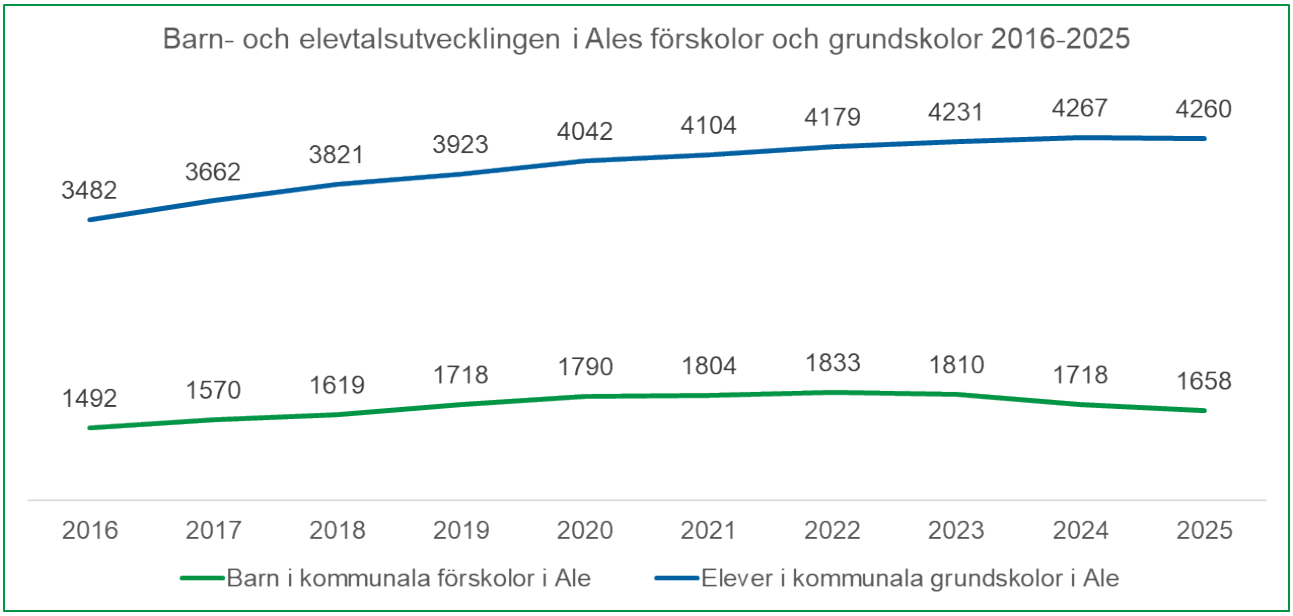

Barn- och elevtalsutveckling i Ales kommunala förskolor och grundskolor 2016–2025. Källa: Verksamhetsstatistik i Ale

I Ales kommunala förskolor och pedagogisk omsorg blev antalet 28 fler barn än vad som antogs i budget.

I Ales kommunala grundskolor blev elevantalet lägre än vad som budgeterats för 2025, en minskning med 27 elever jämfört med budget. En del av minskningen, nio elever, beror på att elevantalet i anpassad grundskola i Ale

har ökat mer än budget.

Antalet elever i fritidshem blev 18 fler elever än budget, men färre elever i fritidsklubb. Totalt sett blev antalet 66 färre elever i fritidshem och fritidsklubb än budget. Andelen elever i årskurs 4–6 som var inskrivna i fritidshem i oktober har minskat till fyra procent jämfört med sex procent 2024.

Antal elever med modersmålsundervisning är ungefär samma som föregående år.

Hösten 2025 startade nationella program på Älvgymnasiet i Ale. Elevantalet var svårt att budgetera och har till en början blivit en lägre nivå än budget.

Antalet ungdomar inom det kommunala aktivitetsansvaret är ungefär lika många som i december 2024.

Inom komvux har antalet studerande minskat, men omräknat till heltidsplatser är det fler än föregående år. Elevantalet inom sfi (svenska för invandrare) har minskat.

2.3 Redogörelse utfall av satsningar – ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader

PO-pålägget (personalomkostnadspålägget) justerades ned efter att budgeten för 2025 antogs. Detta innebar i praktiken ett överskott i förhållande till ramtilldelningarna för 2025. Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde 2025-01-27 att överskottet av personalomkostnadspålägget för 2025 skulle användas och prioriteras av respektive nämnd. För utbildningsnämnden uppgick beloppet till 8 669 tkr. Förvaltningen genomförde beräkningar utifrån förslag från utbildningsnämnden.

Utbildningsnämnden beslutade på sitt sammanträde 2025-05-07 att använda överskott av PO-medlen enligt nedanstående tabell. Förvaltningen har använt medlen enligt utbildningsnämndens intentioner. Medel har till viss del fördelats om mellan poster i dialog med utbildningsnämnden och arbetsutskottet.

Sammanställning av beslutade kostnader			Utfall	differens
1	**Extra satsning för nuvarande årskurs 8 under höstterminen 2025**			
	Nio tjänster under fem månader	2 650 536 kr	2 473 834 kr	176 702 kr
2	**Undervisningsmaterial, alla skolformer, som används över tid**			
	Inköp under hösten utifrån enheternas behov,	1 421 680 kr	1 999 427 kr	-577 747 kr
3	**Inköp av utematerial efter elevrådens önskemål**			
	Inköp under hösten	1 000 000 kr	1 085 000 kr	-85 000 kr
4	**Hälsocoach och fysisk aktivitet, initiativärende**			
	Hälsocoach fem månader	238 408 kr	95 363 kr	143 045 kr
5	**Kulturgaranti - utflykt i höst en årskurs slutet av sept.**			
	inklusive planering utifrån beräkning i utredningen av kulturgarantin.	200 000 kr	126 000 kr	74 000 kr
6	**Personal till fritidshemmet**			
	sex årsarbetare under fem månader	1 388 376 kr	1 388 376 kr	0 kr
	Material till fritidshem			
7	Utemiljö fritidshem: Rastbodar och lekutrustning till alla fritidshem	1 000 000 kr	1 066 000 kr	-66 000 kr
8	Innemiljö fritidshem: Soffor och textilier, brandsäkrade	1 000 000 kr	665 000 kr	335 000 kr
	Total summa	**8 899 000 kr**	**8 899 000 kr**	**0 kr**

En felräkning av det totala beloppet fanns med i beslutet, men alla enskilda kostnader överensstämmer med beslut.

Extra lärare i årskurs 9
Att rekrytera nio lärare under hösten med korta anställningar har varit utmanande och alla skolor kunde inte bemanna direkt vid terminsstart. De flesta som tillsattes var behöriga lärare. Det går inte att dra några slutsatser av huruvida satsningen förbättrat betygen. Dels är den kortvarig i förhållande till elevernas hela skolgång, dels finns ingen jämförelsegrupp. Antaganden görs om att insatsen haft betydelse för några elevers betyg och har mottagits positivt.

Exempel på inköpta undervisningsmaterial:
Matematikböcker, kopieringspapper, lamineringsplast, labbverktyg till NO, koncentrationshjälpmedel och hörlurar för undervisningsmaterial.

Utematerial utifrån elevrådens önskemål
Elevråden har fått arbeta med val av inköp av rastleksaker och har bland annat valt frisbee, hoppstyltor, hinkar, spadar, krattor, leksakslådor att förvara bollar och sandleksaker i. I dialog med elevråden på högstadieskolorna köptes det bland annat in fotbollsspel, pingisbord, leksaker, innebandymål, högtalare för utevistelse och picknikbord.

Hälsocoach
Tjänsten kom i gång från oktober-november i Skepplanda. Bland annat har det genomförts morgongymnastik med högt deltagande och över lag har responsen från elever och personal varit positiv.

Kulturutflykt
Alla elever i årskurs 4 har deltagit i en kulturaktivitet i september och oktober.

Personal till fritidshemmet
Flera fritidshem har fått en extra medarbetare vilket upplevts positivt.

Material till fritidshemmet
En inventering av skolenheternas tillgång till rastbodar har genomförts enligt utbildningsnämndens beslut och resulterat i att en rastbod har beställts så att alla F-6 skolenheter nu har rastbodar. Soffor är inköpta till våra fritidshem, vilket innebär att alla fritidshem nu kan erbjuda lärmiljöer med mjuka möbler. Även ljudabsorbenter är beställda till de av våra fritidshem som var i behov av en bättre ljudmiljö i lärmiljöerna. Medel har också använts till att köpa in lekutrustning för ute- och innemiljön.

3 Uppföljning av mål och uppdrag

3.1 Uppföljning av riktningsmålen

3.1.1 Ett tryggare Ale

Helhetsbedömning
Förvaltningens samlade bedömning är att de insatser som planerats för året genomförts enligt plan, men att det finns mer att göra för att skapa ett tryggare Ale. Det främsta förebyggande arbetet är att göra alla elever behöriga till gymnasiet vilket minskat i andel 2025.

Tillit och gemenskap och invånarnas perspektiv
Förebygga utanförskap bland unga
Att bli behörig till gymnasiet är för varje individ ett avgörande steg för framtiden och bidrar till att skapa ett tryggt samhälle. Läsåret 2024/2025 blev 81 procent behöriga till ett nationellt program på gymnasiet, vilket är en minskning från föregående års toppresultat på 86 procent. 77 elever avslutade årskurs 9 utan behörighet till nationella program.

Under året har enheterna arbetat vidare med ett stort fokus på skolnärvaro. Det finns ingen återkommande nationell jämförelse av skolfrånvaro, men i jämförelse med Skolverkets kartläggning hösten 2023 visar resultaten att Ale ligger på samma nivå som riket. Fortfarande återstår mycket arbete för att minska omfattningen även om frånvaron gått ned något. Att både satsa på åtgärdande, förebyggande och främjande insatser samtidigt är krävande i tid och resurser, många olika insatser har pågått under året och fler krävs. Bland annat har frånvaroteamen blivit skolsociala team, Pep kommun har kommit i gång och flera insatser kopplat till psykisk hälsa har genomförts.

TSI - tidigt samordnade insatser är ett forum för att underlätta samverkan mellan förvaltningar och mellan kommun och region. Förvaltningarna bidrar med resurser i olika omfattning beroende på projekt eller insats. Arbetet har pågått under flera år, vilket gett etablerade samverkansstrukturer och relationer. Arbetet med TSI pågår på samtliga nivåer. Förskolan utgör en viktig roll för att så tidigt som möjligt upptäcka barns utsatthet. Arbetet utgörs av främjande, förebyggande och riktade insatser vid behov. Under 2025 var det övergripande fokuset psykisk hälsa. Genom arbetet inom TSI har det blivit allt tydligare med vikten av tidiga insatser och att rikta om resurser till tidiga åldrar. Som ett led i detta har de första stegen för att starta ett arbete med socionom i förskolan tagits under hösten. Det är ett samarbete med socialförvaltningen och med stöd av Göteborgsregionen.

Föräldrastödsinsatser
Föräldrahälsa är ett projekt inom ramen för TSI som sedan våren 2025 omfattar alla Ales kommunala skolor och de fem vårdcentralerna i kommunen. Projektet startade med en pilot i Skepplanda och efter positiva effekter har det skalats upp till att innefatta hela kommunen. Under våren skedde förberedelser och från och med höstterminen är projektet aktivt i hela kommunen. Projektet pågår fram till augusti 2027. Projektets primära målgrupp är vårdnadshavare till barn som uppmärksammats i skolans elevhälsoteam. Dessa vårdnadshavare erbjuds ett hälsosamtal för att få hjälp med sitt eget mående. Målet är att skapa en modell för hur skolor tillsammans med vårdcentraler kan förbättra föräldrars hälsa så att deras förutsättningar att stödja sitt barns skolgång ökar. Under 2025 tackade närmare 100 vårdnadshavare ja till hälsosamtal.

Föräldrastödsprogrammet Päronguiden är implementerad och ingår som en del av förskolornas och skolornas ordinarie verksamhet. Päronguiden syftar till att stärka föräldrar i sin föräldraförmåga, hänvisa till föräldrastöd som finns i kommunen samt möjliggöra ett utbyte och samtal mellan föräldrar. Alla föräldrar i Ale har möjlighet att delta var tredje år under barnets uppväxt**.** Följeforskning har påbörjats med högskolan i Skövde och flera kommuner så som Alingsås, Partille och Stenungsund har anslutit sig till programmet.

Brottsförebyggande arbete
SSPF (Skola, socialtjänst, polis och fritid) har i uppdrag att förebygga att barn och unga hamnar i kriminalitet eller drogmissbruk. Under våren och början på hösten har SSPF tagit hjälp av Göteborgsregionen för att utvärdera effekterna av deras insatser. Rapporten har färdigställts under hösten 2025 och utifrån slutsatserna kommer SSPF:s vidare organisation och arbete att utvecklas.

Våldsprevention
Grundutbildningar inom våldsprevention har fortsatt och under våren 2025 har totalt har 281 personer i kommunen utbildats, av dessa är 265 personer inom utbildningsförvaltningen. Totalt sedan utbildningen började ge-

nomföras har 1 166 medarbetare i kommunen deltagit. Syftet är att stärka och systematisera arbetet med att förebygga våld i barn och ungas relationer. All personal i låg- och mellanstadiet har nu fått utbildningen. Inom projektet har en systematik tagits fram så att det våldspreventiva arbetet ska kunna fortsätta i de olika verksamheterna som en del av det systematiska utvecklingsarbetet vilket gör att arbetet kan fortsätta utan extern finansiering. För nyanställd personal kommer det att finnas möjlighet att ta del av grundutbildningen två gånger per år via kunskapstorget.

PAR - Polis, Ambulans, Räddningstjänst - årskurs 8
Syftet med PAR är att bland ungdomar skapa tillit till och förståelse för blåljuspersonalens arbete och att stärka relationerna dem emellan. Det innefattar också att informera om vad det innebär att bli straffmyndig. Elever i årskurs 8 besöker räddningstjänsten och får träffa och lära känna lokala poliser, brandmän och ambulanssjukvårdare. Blåljuspersonal, främst kommunpolisen, kommer kontinuerligt och spontant på besök till skolan och träffar eleverna. Det fungerar väl och har gett effekt över tid i och med att ungdomarnas förtroende för blåljuspersonalen ökar vilket bidrar till att skapa trygghet.

Skolsäkerhet och trygghet
En av de viktigaste åtgärderna som utbildningsförvaltningen gör för ett tryggare Ale är det relationsbyggande och trygghetsskapande arbetet med barnen och eleverna som de möter varje dag. Skolorna arbetar både främjande och förebyggande med trygghetsfrågor, det innebär både trygghetsvandringar och trygghetsenkäter för att identifiera otrygghet på skolan. Men också att ta hand om allvarliga händelser och samlas kring det stärker känslan av gemenskap och tilliten till varandra. Verksamhetscheferna arbetar nära enheterna för att stödja tryggheten och det finns ett gott samarbete internt i kommunen mellan förvaltningarna och med polisen. Kommunpolisen har även deltagit vid vissa föräldramöten under året.

Under våren har skolsäkerhet fått ett stärkt fokus och allvarliga händelser i skolsverige har aktualiserat vikten av att förbereda och öva inför kris och våld. Säkerhetsarbetet har utvecklats under året och anpassats efter de nya regleringarna i skollagen. Sedan i våras har också Centrum mot våldsbejakande extremism (CVE) en stödfunktion som rektorer inom utbildningsförvaltningen tagit hjälp av till skolor vid oro kring elever.

Den nya säkerhetsappen har implementerats genom ett pilotprojekt vid skolorna i Nödinge. Förvaltningen fortsätter med fler övningar och implementeringen av säkerhetsappen i övriga skolområden under 2026 samt åtgärder i den fysiska miljön.

Under våren har det blivit tydligt med ett behov av att öka tryggheten på nätet, digital utsatthet har drabbat både elever, personal och chefer i förvaltningen. Nolltolerans och aktiv dialog med polisen är av största vikt och förvaltningen har gjort flera polisanmälningar.

Elevernas upplevelse av trygghet
En gång om året genomförs den regiongemensamma enkäten och vartannat år genomförs Skolinspektionens enkät till årskurs 5 och 8. Enkäterna undersöker bland annat trygghet. Jämfört med landets kommuner ligger svaren för Ales elever på genomsnittet. I Skolinspektionens enkät våren 2025 svarade 78 procent av eleverna i årskurs 8 att de känner sig och helt och hållet trygga eller till stor del trygga. I årskurs 5 är motsvarande andel 82 procent.
Kolada ID: N15613 Känner du dig trygg i skolan årskurs 5
Kolada ID: N15643 Känner du dig trygg i skolan årskurs 8

Trygghetsarbetet på skolorna, främst mellanstadiet och högstadiet, har fortsatt behov av utveckling genom fler medarbetare med riktade uppdrag och kompetens inom främjande och förebyggande arbete. Genom tydliga prioriteringar i budgetarbetet kommer det arbetet i viss utsträckning möjliggöras under 2026.

Kamerabevakning för ökad trygghet
Efter utredning och beslut har kameror varit i gång på Da Vinciskolan sedan våren 2024. Arbetet har skett i bred samverkan mellan kommunens berörda förvaltningar samt Bohus räddningstjänstförbund och polisen. Den första utvärderingen gjordes under våren 2025 och vissa förbättringar syns under perioden. Kamerabevakningen har underlättat utredning av kränkningar och minskat andelen larm. I övrigt går det inte att urskilja vilka av de trygghetsskapande åtgärderna som gett vilken effekt och det är för tidigt för att dra några slutsatser om sambandet mellan insats och förbättringar på längre sikt. Se ärende UBN 2025/100 för den fullständiga utvärderingen. Under 2026 kommer Aroseniusskolan att bli nästa skola aktuell för kamerabevakning.

Fysisk miljö och design
Skadegörelse på skolorna har inträffat vid flera tillfällen och behöver framöver åtgärdas snabbare för att förebygga ytterligare skadegörelse.

Mått	Målvärde 2025	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Andel (%) elever i årkurs 5 som svarar "Helt och hållet" eller "Till stor del" på frågan Känner du dig trygg i skolan? (Skolenkäten)		82 %	86 %	86,2 %
Andel (%) elever i årkurs 8 som svarar "Helt och hållet" eller "Till stor del" på frågan Känner du dig trygg i skolan? (Skolenkäten)		78 %	77 %	74,8 %

3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale

Helhetsbedömning
Det har varit ett stort fokus på ökad kvalitet i verksamheterna vilket i olika utsträckning nått framgång. Flera exempel finns på enheter som erbjuder barn och elever en bättre utbildning men betygen för åk 9 innevarande år nådde inte upp till önskad nivå.

Detta har genomförts
Förutom det som planerades inför årets start har andra aktiviteter lett till ökad kundnytta så som utökning av skolbibliotekstjänster, ökad fysisk aktivitet i skolor samt skolornas bidrag med bemanning vid skolfrukost.

Kunskapsresultat
Elevernas kunskapsresultat för årskurs 9 försämrades våren 2025. 81 procent av eleverna blev behöriga till gymnasiet jämfört med 86 procent föregående läsår. 70 procent av eleverna uppnådde betygskriterierna i alla ämnen jämfört med 77 procent föregående år. Även det genomsnittliga meritvärdet försämrades något. En jämförelse med nationell statistik visar att Ales resultat var lägre än genomsnittet för riket.

Nationella gymnasieprogram i Ale
Under året har nationella gymnasieprogram startat i Ale. Syftet är att skapa utbud i närområdet för de ungdomar boende i Ale som hittills pendlat till andra kommuner samt förbättra utbud och resultat för de som idag studerar på Älvgymnasiet.

Ansökan till förskola och skola
Utbildningsnämnden strävar efter att alla vårdnadshavare ska få sina förstahandsval enligt skollagen. Erfarenheten visar att omflyttningar ökar och kontinuiteten minskar om inte förstahandsvalet kan tillgodoses i förskolan. När vårdnadshavare ansöker om förskoleplats ska kommunen erbjuda plats inom fyra månader. Ale kommun erbjuder alltid plats inom denna tidsperiod.

Det är dock inte alla som får sitt förstahandsval till förskola. I år är det ett ökat antal vårdnadshavare som inte fått önskad plats på sin ort, dels på grund av förskolestängningar som inte kunnat anpassas till exakt barnantal, på grund av ökat barnantal mot prognos, dels en oförutsedd stängning i Älvängen av fastighetstekniska skäl.

I årets skolval till förskoleklass fick 100 procent sitt förstahandsval, 95 procent fick sitt förstahandsval till årskurs 7.

Fler i sysselsättning
Insteget är en förvaltningsövergripande verksamhet i Ale som ska hjälpa invånare, främst ungdomar 16–29 år, att komma i arbete eller studier utifrån sina behov. Verksamheten ansvarar även för att driva det arbetsmarknadsstrategiska arbetet enligt *Plan för arbetsmarknadsstrategiskt arbete i Ale* (PASA), där bland annat lokalvårdsutbildningen och TINK-projektet ingår. TINK (tillsammans i norra klustret). En styrgrupp och två samordnare leder arbetet. TINK är ett kommunövergripande projekt inom Göteborgsregionens norra kommuner. Projektet pågår under tre år med start från november 2025. För projektet i Ale samverkar komvux och Älvgymnasiet tillsammans med arbetsmarknads- och försörjningsstödsenheten och skapar förvaltningsövergripande aktiviteter.

Insteget håller i nätverksmöten mellan olika förvaltningar och följer också upp utbildning för ungdomar som placerats av socialtjänsten utanför kommunen. Under 2025 har Insteget gått in i en ny fas där resurserna fokuseras på mer komplexa ärenden som kräver samverkan. Fyra sådana fall har hanterats i nätverket, medan enklare ärenden löses genom direktkontakter mellan enheter, vilket har lett till snabbare insatser och bättre förståelse för varandras uppdrag.

Lärcentrum
På Göta Älvdalens lärcentrum har studerande kunnat få stöd under hela 2025. Ales invånare har också kunnat få studie-och yrkesvägledning utan att först boka tid och det är därmed mer lättillgängligt att få ett inledande vägledningssamtal. Språkutvecklande aktiviteter för nyanlända har anordnats. Vidare har den gemensamma sats-

ningen med kaféverksamhet, Café Ale hjärtat, flyttat in och driver både undervisning och kafé som del i språkutveckling på sfi samt arbetsträning.

Regiongemensam enkät till vårdnadshavare i förskolan
Den regiongemensamma enkäten till vårdnadshavare i förskolan gör det möjligt för vårdnadshavare att påverka kvaliteten i förskolan. Svarsfrekvensen på enkäten minskade i år från 57 till 39 procent vilket försvårar analys, svarsfrekvensen minskade inom hela GR och berodde på problem i samband med e-postutskick av enkäten. Svaren visade dock på en något ökad nöjdhet jämfört med tidigare år. Helhetsomdömet ligger under året på 4,4 (skala 1–5 där 5 är det mest positiva).

Klagomålshantering
Klagomålshanteringen har fortsatt att utvecklas vilket innebär både att hanteringen av klagomål håller god kvalitet och att de vid behov leder till förbättringar i verksamheterna.
En redovisning av klagomålen finns under avsnitt 5.1 *Inkomna synpunkter under året.*

Förenklade digitala tjänster för vårdnadshavare
Arbetet med att skapa en förenkling av de digitala tjänster som vårdnadshavare möter pågår, men tar tid. Infrastrukturen med alla system och integrationer behöver göras om, och arbetet med ny upphandling av system har inletts.

Mått	Målvärde 2025	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Andel elever som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet efter årskurs 9		81,2 %	86,4 %	80,7 %
Vårdnadshavares helhetsomdöme om barnets förskola (GR vårdnadshavarenkät)		4,43	4,4	4,35
Andel som får förskoleplats inom 4 månader		100 %	100 %	100 %
Andel som får sitt förstahandsval, förskoleklass		100 %	100 %	100 %
Andel som får sitt förstahandsval, årskurs 7		95 %	98 %	100 %

3.1.3 En effektivare organisation i Ale

Helhetsbedömning
Förvaltningens samlade bedömning är att de insatser som planerats för året har genomförts enligt plan, men flera utmaningar finns avseende digitala processer i verksamheten.

Detta har genomförts

Anpassningar av verksamheten efter befolkningsprognos
En av de stora ekonomiska effektiviseringarna inom utbildningsverksamheterna handlar om att ha väl strukturerade arbetssätt för att snabbt anpassa sig till förändringar i målgrupperna. Det sker varje år och kontinuerligt varje månad inom verksamheterna. Under 2025 stängde ytterligare tre förskolor. Det kräver ett stort arbete av många involverade från beräkningar och underlag till genomförande och sammanslagningar av verksamheter för barn och pedagoger. Ett överklagande av hanteringen resulterade i att förvaltningsrätten bedömde att utbildningsnämnden och förvaltningen hade hanterat processen helt korrekt.

När det gäller anpassad grundskola märkte Ale sent av den ökning som kommit tidigare nationellt och regionalt. Det ökade elevantalet under året resulterade i akut lokalbehov där omflytt inom förvaltningen bidragit till att det kunnat lösas på kort sikt. På längre sikt finns beslut om tidigarelagd nybyggnation för anpassad grundskola.

Nyckeltal och ekonomistyrning
Utbildningsförvaltningen har fortsatt att utveckla sitt arbete med nyckeltal och ekonomistyrning. Det är tydligt i utbyten med andra kommuner att Ale kommit långt inom detta och att det underlättar möjligheterna att styra resurserna till kärnverksamheten. Prognoserna av nyckeltal gällande personaltäthet har i stort stämt väl. Däremot har förvaltningen sent fångat upp ökningen av elever i anpassad grundskola, vilket gav anledning till en intern analys.

Lokaler
Lokaleffektivitet är ytterligare en stor pusselbit i utbildningsnämndens arbeta mot en mer effektiv organisation. Det pågår ett arbete för ett effektivare lokalutnyttjande och minskat investeringsbehov. Kartläggning av utbildningslokaler och hur de kan byggas om på ett mer resurseffektivt sätt och därmed minska behovet av paviljonger och nybyggnation pågår. En funktionsbeskrivning för skola har också arbetats fram inför de kommande nybygg-

nationerna.

Digitalisering och administration
Digitaliseringspolicyn som införts förbättrar både samarbete och effektivitet i kommunen som helhet. En ny handlingsplan för utbildning ligger som förslag till utbildningsnämnden i början av 2026. Handlingsplanen innehåller både utveckling av den pedagogiska verksamheten genom digitalisering och digitalisering för en mer effektiv administration.

Ett pilotprojekt med medarbetare med olika befattningar inom förvaltningen har pågått sen våren 2024 i syfte att hitta ett brett spektrum av effektiviseringsmöjligheter. Utvärderingen hittills visar på positiva effekter, läs mer under målet om ständiga förbättringar. Kommunfullmäktige har antagit en riktlinje kring AI vilken stärker förvaltningens och medarbetares möjligheter att effektivisera processer med hjälp av AI-verktyg.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att förbättra de digitala systemen och ett nytt elevhälsosystem har införts. Systemet förbättrar både journalföring, administration, rektors dokumentation, elevhälsans processer och kontakter med vårdnadshavare.

Arbetet med att upphandla nya administrativa elevsystem pågår och kommer att skapa en mer effektiv process kring elevadministration. Upphandlingen är omfattande och en väl genomarbetad kravspecifikation tar tid och fortsätter under våren 2026.

De digitala nationella proven som skulle startat under vårterminen 2025 fungerade inte. Skolverket kunde inte garantera funktionalitet och säkerhet utan ställde in dessa med kort varsel och skolorna fick lägga mycket onödig tid på förberedelse och sedan arbete med manuell hantering med papper och kopiering. I Ale kunde proven till viss del genomfördes digitalt, men organisation och genomförande behövde styras om på grund av den nationella styrningen. Inför proven låg Ale väl framme, hade god framhållning i planering och testning. I slutet av året kom regeringen i dialog med Skolverket fram till att det behövs ett omtag i arbetet med digitala nationella prov. Digitaliseringen av de nationella proven behöver ske i takt med kommande reformer. Eleverna kommer därför att genomföra nationella prov på papper de närmaste åren.

Den administrativa organisationen har fortsatt att se över rutiner, mål och arbetssätt för mer effektiva flöden och processer, något som behöver pågå kontinuerligt. Hittills har bland annat nya arbetssätt införts avseende skolskjutsbeslut som delvis automatiseras. Förberedelsearbete har gjorts för att sätta upp en automatiserad funktion för beräkning och köhantering av förskoleplaceringar i samband med val till förskola. Funktionen kommer att börja användas under 2026 och förväntas minska det administrativa arbetet med köhantering. Processerna för skolval och schemaläggning är också föremål för effektivisering.

Förvaltningen har i ökad grad använt möjligheter till samberedning och därmed effektiviserat beslutsprocesser men det kommer att dröja in i 2026 innan effekten kommit i kapp och är synbar.

3.2 Uppföljning av mål

3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning

Beskrivning

Säkerställ att vi använder alla kompetenser på rätt plats i organisationen och att vi automatiserar och effektiviserar i största möjliga utsträckning. Säkerställ arbetet med vidareutveckling av möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Kommentar
Utifrån ovanstående målbeskrivning har utbildningsförvaltningen tagit flera steg i att säkerställa en hållbar kompetensförsörjning och ytterligare steg kan tas kommungemensamt.

Under året har utbildningsförvaltningen arbetat med hållbar kompetensförsörjning utifrån den i februari antagna planen för hållbar kompetensförsörjning. I planen formulerades flera mål och utmaningar som varit utgångspunkten för årets arbete på området.

För att all personal som kommunens barn och unga möter ska ha minst grundläggande pedagogisk utbildning har flera medarbetare studerat till pedagog i fritidshem som tidigare saknade pedagogisk utbildning. En första kull är examinerad och den andra omgången av utbildningen avslutades i november 2025. Inom förskolan har

även ett tiotal medarbetare påbörjat studier för att bli barnskötare, där samtliga förväntas vara klara i december 2026. Ales komvux har en fortsatt nyckelroll i att vidareutbilda förvaltningens pedagogiska personal, men erbjuder även vidareutbildning till medarbetare i andra förvaltningar.

Förvaltningen ger stöd till studier i flera format för lärare att utöka sin behörighet. Det sker en samlad styrning genom förvaltningens kompetensförsörjningsgrupp för att säkerställa att stödet går till de behörigheter Ale har brist av och att de kan användas effektivt i hela organisationen. Bedömningen av behoven utgår från befintliga behörigheter hos personalen tillsammans med Skolverkets lärarprognos och Ales befolkningsprognos.

Den första september infördes det nationella professionsprogrammet för lärare och rektorer som preciserar huvudmannens arbete med kompetensutveckling. Under hösten beviljades en dussintalmedarbetare att till vårterminen studera kursen *Professionshandledning för VFU-handledare.* Kursen är meriterande för de som är intresserade av att göra det och den bidrar också långsiktigt till förvaltningens kompetensförsörjning. Framöver när kursutbudet har breddats, kommer prioriteringen av kurser förhoppningsvis att kunna ha en tydligare koppling till utvecklingsbehoven. I dagsläget finns inget statsbidrag som möter de nya kraven på huvudmannen utan reformen tar befintliga medel i anspråk.

Inom förskolan har 18 medarbetare tagit del av språkfrämjande kompetensutveckling. Det är en utbildning via Skolverket med syftet att öka kvaliteten på utbildningen och bidra till språkutveckling hos personalen och därmed också hos barnen. I syfte att bredda utbudet av möjliga medarbetare och säkra kvaliteten skulle ytterligare språkstärkande utbildningar behövas.

Ett mindre antal medarbetare har under året fortsatt haft stöd till behörighetsgivande studier. Detta är en viktig men kostnadsdrivande insats för att öka andelen med legitimation där den är som lägst, det vill säga fritidshem och förskola.

Under våren har flera insatser genomförts för att stärka skolledarnas ledarskap. Den första omgången av aspirantprogrammet avslutades till årsskiftet och har utvärderats med goda resultat där två av deltagarna har fått skolledaruppdrag i förvaltningen idag. För att stärka cheferna i förvaltningen har verksamhetscheferna ett viktigt uppdrag i att utgöra ett nära ledarskap som kontinuerligt bygger kapacitet hos den enskilde ledaren och hos teamen. I januari 2026 publicerades den statliga utredningen *Rektor i fokus* (SOU 2026:4) som anger riktningen för det fortsatta arbetet med kompetensförsörjning av rektorer. Detta kan bli kostnadsdrivande.

I samband med verksamhetsövergripande tjänsteplanering ses möjligheterna över att kompetensväxla mellan enheter och mellan yrkesgrupper. Detta bidrar till en effektivare användning av den kompetens som finns.

För att säkerställa en god kompetensförsörjning behöver alltid kompetensen i förvaltningen användas på bästa sätt. Det innebär att personalen behöver användas till det dem är utbildade, har särskild kompetens inom samt att i de yrken som är svårrekryterade får tid för att verkligen genomföra sitt grunduppdrag. Det läggs idag inom förvaltningen tid och därmed pengar på arbete som inte kräver pedagogisk utbildning. Det är av stor vikt att de yrkesgrupper som är mest svårrekryterade har mest tid för det som kräver utbildning, oavsett förvaltning och att det sker en klok planering och fördelning av kommunens samlade arbetsuppgifter, till exempel kopplat till servicearbetsuppgifter. I dagsläget har utbildningsnämnden också matsalstjänster på några av våra förskolor, vilket inte kräver pedagogisk utbildning.

Karriärvägarna för lärare har genomgått ett förändringsarbete under året där förstelärare inte längre är tillsvidareanställda utan har tidsbegränsade uppdrag. Det innebär att över tid har fler lärare i förvaltningen möjlighet till denna karriärväg och uppdragen kan formas efter utvecklingsbehoven på enheten.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

Mått	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Andel förskollärare med legitimation (andel av all personal i förskolan) - Kolada ID: N11810	42 %	40 %	40 %
Andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne (N15814)	75,2 %	74,8 %	71,5 %
Andel personal med legitimation lärare i fritidshem (andel av all personal i fritidshem)	20 %	22 %	17 %

Mått	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Personalomsättning (extern, utöver pensionsavg.) barnskötare	4,8 %	4,6 %	9 %
Personalomsättning (extern, utöver pensionsavg.) förskollärare	4,5 %	4 %	12,3 %
Personalomsättning (extern, utöver pensionsavg.) lärare grundskola	8,6 %	10,3 %	12 %
Personalomsättning (extern, utöver pensionsavg.) skolledare	5,5 %	8,7 %	14,8 %

Statistiken gällande personalomsättning är uttagen från systemet Insikt, tidigare rapportering har utgått från manuellt uträknad personalomsättning vilket gör att det i vissa fall finns vissa skillnader i rapporteringen i tidigare bokslut.

3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar.

Beskrivning

Arbetet med utveckling och integration av den tillitsbaserade styrningen och uppföljningen av densamma i förhållande till den antagna styrmodellen skall fortgå. Detta ska ske tillsammans med samtliga nämnder och bolag.

Kommentar

Kommunledningsförvaltningen har tagit fram en handlingsplan utifrån detta mål. Handlingsplanen omfattar tre delar:

- **Fortsätta implementeringen** av ständiga förbättringar kopplat till kommunens värdegrund, verksamhetsskap/medarbetarskap och tillitsdelegationens sju principer. Genom att hålla ihop arbetet skapas en helhet i denna kulturförändring samtidigt som det minskar onödig administration.
- **Förstärk strukturer för samberedning** genom en högre grad av samberedning skapas en högre grad helhetsbild och genomförbarhet. Detta gäller inte minst framtagande av kommunövergripande strategier och policys.
- **Förstärk strukturer för interna kunddialoger** mellan stödfunktioner och kärnverksamheter. Ale kommuns har tre förvaltningar; kommunstyrelsen, serviceförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen, med ett stödjande, rådgivande och styrande ansvar mot övriga förvaltningar. Ansvarsfördelning mellan dessa förvaltningar och övriga förvaltningar behöver fördelas utifrån att maximera effektivitet och kundnytta.

Strukturer för samberedning inom och mellan förvaltningar har stärkts genom ett nytt arbetssätt för att fånga upp behov av kommungemensam ärendeberedning. En ny rutin för framtagande och revidering av styrdokument bidrar till helhetssyn i kommunövergripande styrdokument. Implementering och fortsatt levandegörande av kommunens värdegrund samordnas med verksamhetsskap, ständiga förbättringar och tillitsbaserad styrning och ledning för att underlätta för chefer att fortsätta arbetet med kommunens värdegrund. En utvärdering av formerna för interna dialoger mellan stödfunktioner och kärnverksamheter har planerats och ska genomföras under 2026.

Arbetet inom utbildningsnämndens ansvarsområden med ökad tillit fortgår och olika typer av dialogmöten har utvecklats mellan förvaltningar i syfte att öka kundnyttan. Processer förenklas i och med det men det finns fortsatta behov av utveckling.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Beskrivning
Organisationen ska kontinuerligt ifrågasätta vad som går att förbättra och effektivisera för att höja kvalitet och/eller sänka kostnader. Det löpande arbetet skall ligga som en naturlig del i årshjulet och redogöras för i nulägesanalysen.

Kommentar
Ständiga förbättringar är inom utbildning oftast benämnt systematiskt kvalitetsarbete och sker kontinuerligt på förskole- och skolenheterna. Det systematiska arbetet leder till både mindre och större förbättringar som dokumenteras i enheternas kvalitetsrapporter. Syftet med ett systematiskt kvalitetsarbete är att synliggöra kvalitet och likvärdighet, vad som görs, varför och vad det leder till. Genom att planera, följa upp, analysera, dokumentera och utveckla utbildningen kan alla tillsammans skapa och dela kunskap om vad som leder till framgång avseende de pedagogiska resultaten.

Förvaltningen bedömer att förbättringar kontinuerligt identifieras och pågår i den utsträckning att det motsvarar målet.

Arbetet med innovation pågår men det kräver mycket att göra transformationer i befintliga strukturer.

Nedan följer några exempel på förbättringar som arbetats med på förvaltningsnivå:

Ökad frisknärvaro
Arbetet utifrån handlingsplanen har satt i gång men ännu är det för tidigt att se resultat.

Pilotprojektet med AI
Pilotprojektet med AI har nu pågått sedan våren 2024. En grupp medarbetare med olika befattningar inom förvaltningen ingår i syfte att hitta ett brett spektrum av effektiviseringsmöjligheter. Av utvärderingar framgår hittills att

- Deltagandet i piloten ledde till att deltagarnas generella AI-kompetens och digitala självförtroende ökade.
- Flera deltagare i piloten rapporterade att Copilot 365 sparade tid i deras arbete, i vissa fall över fyra timmar per vecka.
- Deltagarna upplevde att användningen av Copilot 365 ökade kvaliteten på deras arbete och deras effektivitet. Specifika arbetsuppgifter som textbearbetning, sammanfattningar och transkribering blev enklare och snabbare att utföra. För exempelvis lärare underlättade Copilot skapandet av lektionsmaterial, prov och anpassning av material för elever på olika nivåer och språk.

Sammanfattningsvis har Copilot 365-piloten inte bara levererat direkta och mätbara effektivitetsvinster för deltagarnas arbete, utan också initierat en djupare, mer transformativ förändring genom att öka digital kompetens, stimulera innovation och förändra arbetssätt, vilket skapar förutsättningar för framtida utveckling. Dock har en relativt liten grupp omfattats av detta hittills.

Under 2025 har ytterligare utbildningar inom AI startats i förvaltningen. Alla rektorer har genomgått utbildning i att leda AI och digitalisering. Utbildningar fortsätter för pedagoger och annan personal under 2026. Arbetet med att utveckla användning av AI i verksamheten förväntas leda till både effektiviseringar och nya arbetssätt i förvaltningen.

Magma ett digitalt matematikverktyg
Magma har införts i kommunens skolor och hjälper lärare att fatta mer informerade beslut. Lärare får en snabb förståelse om varje elevs utmaningar och kan differentiera undervisningen.

Automatiserad funktion för beräkning av förskoleplaceringar
Under 2025 har förberedelsearbete gjorts för att sätta upp en automatiserad funktion för beräkning och köhantering av förskoleplaceringar i samband med val till förskola. Funktionen kommer att börja användas under 2026 och förväntas minska det administrativa arbetet med köhantering.

Automatiserade beslutsunderlag för skolskjuts

En ny modul skapar automatiserade beslut utifrån skolskjutsansökningar som är enkla utifrån tydliga regler. Alla beslut gås igenom före utskick till vårdnadshavare, men skapar en minskad administration av skolskjutshanteringen.

Elevhälsodata Väst
Inom elevhälsans arbete finns mycket viktig information som i större utsträckning kan systematiseras och ligga till grund för utvecklingsarbete. För att få en fördjupad och systematiserad kunskap om barn och ungas hälsa och för att kunna följa hälsans utveckling har elevhälsans mediciniska insats anslutit sig till en digital elevhälsoenkät. Om vårdnadshavaren (för de yngre barnen) och eleven lämnar sitt samtycke, överförs en del av svaren till en regiongemensam databas – Elevhälsodata Väst vilket ger möjlighet att bearbeta data om elevers hälsa inom kommun och region.

Utveckling av skolbiblioteksverksamheten
Under perioden har skolbiblioteksverksamheten genomgått en utveckling i syfte att stärka dess roll som pedagogisk resurs och främja elevernas läs- och mediekompetens. Arbetet har utgått från Skolverkets riktlinjer för skolbibliotekens funktion i undervisningen och har inneburit förbättringar. Ett särskilt fokus har lagts på att stärka elevernas medie- och informationskunnighet (MIK). MIK-lektioner har genomförts för samtliga elever i årskurs 2, med syfte att ge en grundläggande förståelse för källkritik, informationssökning och digitalt ansvar. Undervisningen har letts av skolbibliotekarien i nära samverkan med mentorer.

Ett nätverk mellan skolbibliotekarie och kontaktpersoner på respektive skola har påbörjats, vilket syftar till att skapa en mer strukturerad och långsiktig samverkan kring skolbibliotekets roll i undervisningen. Arbetet utgör ett led i att stärka skolbibliotekets funktion enligt Skollagens krav och att säkerställa likvärdig tillgång till skolbibliotekets kompetens och resurser för alla elever i kommunen.

Arbetsgrupp administration
Ett arbete har påbörjats med översyn av administrativa roller och arbetsuppgifter på förskolor och skolor samt centrala enheten. Det är ett arbete som kommer att pågå in i 2026.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.4 Hållbart arbetsliv

Beskrivning
Kommunen som arbetsgivare ska främja trygghet, kompetens och professionell utveckling. Ständiga förbättringar ska prägla våra arbetsplatser där innovation och medarbetarengagemang står i fokus.

Kommentar

Utbildningsförvaltningen arbetar kontinuerligt med att förbättra arbetsmiljön och främja professionell utveckling. För att uppnå de positiva effekterna i arbetsmiljön behöver arbetsmiljöarbetet vara en ständigt pågående process som bedrivs systematiskt, långsiktigt och uthålligt. Befintliga arbetssätt kan behöva omprövas för att hitta nya framgångar.

Att öka insatserna för att minska sjukfrånvaron är ett angeläget arbete för samtliga chefer i förvaltningen, främst för att minska sårbarheten i verksamheterna och skapa en verksamhet av god kvalitet, men också för att minska kostnaderna det innebär. De senaste åren har det skett en mindre minskning av sjukfrånvaron men för att minska sjukfrånvaron ytterligare och kostnaderna har befintliga arbetssätt omvärderats och nya åtgärder identifierats. Utifrån utbildningsförvaltningens handlingsplan för frisknärvaro har det bland annat blivit tydligt med vikten av medarbetarengagemang och lokal handlingskraft och åtgärder kopplat till kulturen. Se Handlingsplan för frisknärvaro.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap

Beskrivning

För att stärka organisationen ska kommunen aktivt arbeta med att införa och utveckla principer för verksamhetsskap och medarbetarskap, utöver dagens arbete med ledarskap. Målet är att alla medarbetare ska känna sig delaktiga och engagerade i sitt arbete och att ledarskapet systematiskt stödjer detta.

Kommentar

HR-avdelningen har under hösten förstärkts med en verksamhetsutvecklare som arbetar med att ta fram strategier för hur kommunen ska implementera och vidareutveckla verksamhetsskap och medarbetarskap. Förvaltningen deltar i gemensamt arbete i frågan. Utbildningsförvaltningens ledningsgrupp har läst boken och deltagit i det kommungemensamma arbetet. HR:s verksamhetsutvecklare har även deltagit i arbetet på en av förvaltningens enheter för att stödja organisationen i tillämpningen av förhållningssättet.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.6 Lika möjligheter till framgångsrikt lärande för alla invånare

Beskrivning

För att samhället ska kunna utvecklas med allas aktiva deltagande är en god utbildning för alla (Globala målet nr 4) av stor vikt. Det finns idag en betydande skillnad i kunskapsresultat för Ales samt för Sveriges elever beroende på socioekonomisk bakgrund.

Utvecklingen av utbildningen bedrivs inom ramen för det som kallas systematiskt kvalitetsarbete och beskrivs årligen i de pedagogiska boksluten för de olika skolformerna. Inom det systematiska kvalitetsarbetet finns också de planer och aktiviteter som på huvudmannanivå förväntas leda mot ökad kvalitet. Utöver det ska nämnden verka för:

- En gynnsam sammansättning av barn och elever inom enheter och över kommunen som helhet. Det innefattar planering för nybyggnation, placeringsområden samt sammansättningar av grupper och klasser.

- Att fördelningen av kompetens och behörighet baseras på behoven hos kommunens barn och elever.

- Långsiktighet och minskad omsättning av rektorer och pedagoger.

- Ett kommungemensamt samarbete med invånarna i fokus avseende både främjande, förebyggande och åtgärdande insatser för barn, ungdomar och deras familjer.

Helhetsbedömning

Skolresultatet för eleverna i årskurs 9 våren 2025 sjönk och andelen som blev behöriga till nationella program på gymnasiet minskade. Dessutom har skillnaden i skolresultat ökat mellan grupperna utifrån föräldrars utbildningsnivå. Att med säkerhet identifiera orsakssamband som löper över så lång tid är svårt på lokal nivå. Det betyder att förutom de lokala analyserna för Ale får större studier och forskning visa vägen mot förbättrade resultat. Inför läsåret 2024/25 togs nya strategier och bedömningen är att de bör fortsätta leda framåt. En del är att försöka skifta resurserna till yngre åldrar. Ett viktigt inslag är också utvecklandet av rektorers undervisningsnära ledarskap som startades upp i augusti i samarbete med ett antal andra kommuner runtom i landet.

Förvaltningen har också påbörjat ett strukturellt och kulturellt omställningsarbete som innebär att bredda basen i

organisationen genom att höja kompetens och utveckla god arbetsplatskultur samt omfördela resurser mer lokalt. Detta förväntas ge effekt under 2026 och framåt.

Resultat och strategier (se årets kvalitetsrapporter Pedagogiska bokslut per skolform)

Kort sammanställning av 2025
Resultatrapporter från läsåret 2024/25 kan läsas i sin helhet i de pedagogiska boksluten som presenterades på utbildningsnämndens sammanträde 2025-10-01, ärende 2025/347.

Inskrivningsgraden i förskolan i Ale är ungefär samma nivå som i riket och pendlingskommuner nära storstad. Av de barn som är 3–5 år och bor i Ale är över 96 procent inskrivna i förskoleverksamhet.

Förskoleverksamheten har under det senaste läsåret haft ett fokus på att utveckla projekterande arbetssätt, medvetna lärmiljöer samt okodat material (sådant som inte har en förutbestämd funktion eller tydlig symbolik). Fokus har legat på lek, rörelse och estetiska lärprocesser, där barnens intressen och reflektioner får vara vägledande. Detta bedöms ha stärkt undervisningens helhet och kvalitet och därigenom skapat större hållbarhet på flera plan. Det finns dock fortfarande skillnader i lärmiljöer och pedagogiskt förhållningssätt på de olika förskolorna. Det undersökande förhållningssättet tillsammans med väl genomtänkta lärmiljöer ger effekt på flera plan, inte enbart för barnens möjligheter till god undervisning, utan också i arbetet med hållbart arbetsliv och främjandet av frisknärvaro. En viktig faktor att fortsätta arbeta med är andelen samt fördelning av legitimerade förskollärare i kommunens förskolor.

Elevernas kunskapsresultat för årskurs 9 försämrades våren 2025. 81 procent av eleverna blev behöriga till gymnasiet jämfört med 86 procent föregående läsår. 70 procent av eleverna uppnådde betygskriterierna i alla ämnen jämfört med 77 procent föregående år. Även det genomsnittliga meritvärdet försämrades något. En jämförelse med nationell statistik visar att Ales resultat var lägre än genomsnittet för riket.

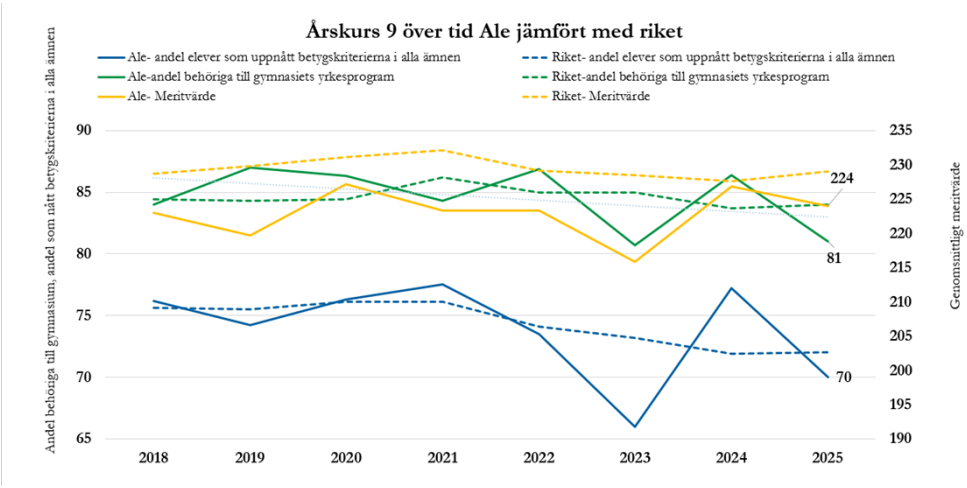

Andelen elever i årskurs 9 i Ales kommunala skolor som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, behörighet till gymnasiet efter årskurs 9 samt, meritvärde 2018–2025, jämfört med riket. Källa: Skolverket

De flesta elever som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet är också behöriga till ett högskoleförberedande program. Av Ales elever i årskurs 9 lämnade 77 grundskolan utan behörighet till nationella program på gymnasiet. 41 av de 77 eleverna hade över 20 procents frånvaro.

Elevfrånvaron i Ale har minskat under höstterminen 2025 och andelen förmodas vara på rikets nivå enligt tillgänglig statistik. Den bedöms fortfarande som hög och är fortsatt ett prioriterat område. Under höstterminen 2025 hade 30 procent av eleverna i årskurs F-9 en frånvaro på tio procent eller mer, en minskning med fem procentenheter jämfört med hösten 2024. Även den frånvaro som är över 20 procent har minskat något. Det finns ingen återkommande nationell jämförelse av skolfrånvaro, men i jämförelse med Skolverkets kartläggning hösten 2023 var Ale då på samma nivå som riket. Det har skett prioriteringar och ett intensivt strukturellt arbete för att främja skolnärvaro har gjorts under 2025. De centrala närvaroteamen har efter utvärdering skiftats till tre områdesvisa skolsociala team och projektet Skolanknytning och närvaro (SAON) har fortsatt för Älvgymnasiet och DaVinciskolan.

Internkontrollen visade på behov av viss revidering av riktlinjen för skolnärvaro, vilket har genomförts under hösten 2025 och ska tas in utbildningsnämnden i februari 2026. Arbetet under 2025 har haft fokus på kulturen kring elevnärvaro för att få ett ändrat synsätt både för vårdnadshavare, elever och personal, detta arbete fortsätter under 2026. Arbetet med skolsociala team har också bidragit till vidare insikter i skolnärvaro. Inom grundskolan

har även frågan fått ta större utrymme i de yngre årskurserna för att tidigt visa på vikten av att ta del av utbildningen och sätta goda vanor för resten av elevens skolgång. När ett område har stort behov av utveckling kräver det ofta att både det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet kan stärkas under en period tills det vänder, vilket ger behov av ökade resurser. Ingen av åtgärderna kan ännu kopplas till 2025 års resultat.

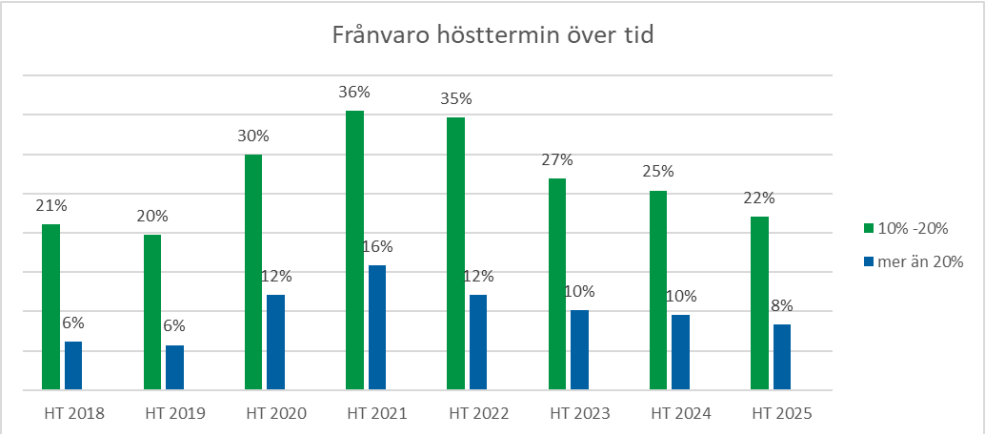

Ett sätt att se om utbildningen i Ale lyckas med att skapa lika möjligheter till framgångsrikt lärande är att minska betygsskillnaden mellan elevgrupper med olika bakgrund. Föräldrars utbildningsnivå spelar stor roll för elevernas betygsresultat. Problematiken med bristande likvärdighet är ett nationellt problem och de insatser som görs är mycket långsiktiga vilket innebär att det tar tid innan resultat syns. Ale har under flera år haft stort fokus på att förbättra likvärdigheten i både förskola och skola, men betygsskillnaden ökade mellan grupperna med vårterminens betyg 2025. Diagrammet nedan visar gymnasiebehörighet över tid, uppdelat utifrån föräldrarnas utbildningsnivå.

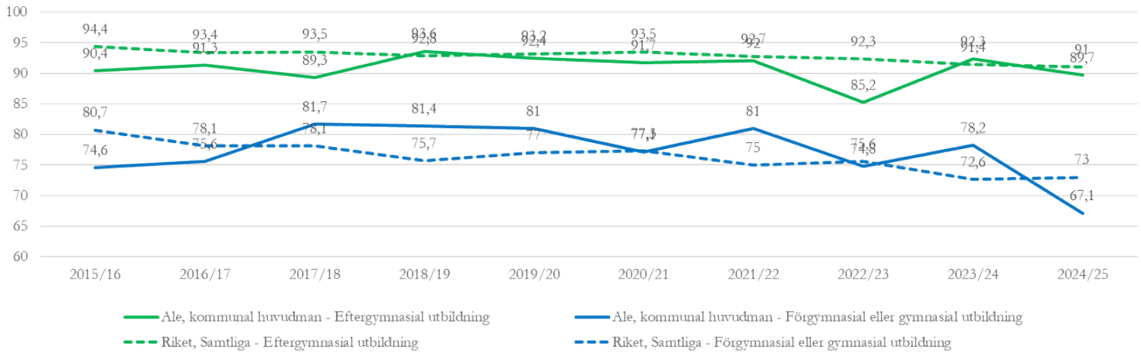

Andel elever i Ales kommunala skolor jämfört med riket som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet efter årskurs 9, uppdelat efter föräldrars utbildningsnivå. Källa: Skolverket och Statistiska centralbyrån. Beräkningen baseras på den föräldern med högst utbildningsnivå

Under våren 2025 och i viss mån även höstterminen har en av Ales högstadieskolor haft flera stora utmaningar, bland annat svårigheter att genomföra all undervisning enligt timplan. Arbete enligt handlingsplan har pågått och vid avslut av 2025 var flera åtgärder i hamn.

De nationella programmen som startats har det första läsåret färre elever än prognosen. Så småningom förväntas förbättringar för Ale-elever som tidigare behövt söka plats utanför kommunen, samt Ales elever på individuella program. Gymnasiet har genomfört mycket nya aktiviteter och insatser för att nå målen. Utvärderingar görs utifrån varje ämne, utökning av undervisningstiden, tvålärarsystem och särskild närvarorutin och visar på vissa effekter.

Komvux har strukturerat om den inre organisationen och utvecklat det systematiska kvalitetsarbetet. Kursplaneringen har förändrats och tydliggjorts utifrån elevernas förutsättningar och möjliggör för eleverna att klara utbildningen utan att förlänga kurserna. Förbättringen av studieplaneringen ger större förutsägbarhet för eleverna och förväntas ge effekt med färre individuella kursförlängningar och en jämnare ström. Ett förändrat arbete med de nationella proven har också bidragit till en minskning av kursförlängningar vilket är viktigt för eleverna som oftast har kort tid på sig att genomföra kurser samt tar studielån för att klara sitt uppehälle under studierna.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

Nämnd

Mått	Målvärde 2025	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Andel inskrivna barn i åldern 3–5 år i kommunen, Kolada ID: N11821		95,6 %	96,5 %	96,3 %
Andel elever som uppnår kravnivån på samtliga delprov i det nationella provet i svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 3		69,7 %	66,1 %	61,6 %
Andel elever som uppnår kravnivån på samtliga delprov i det nationella provet i matematik i årskurs 3		69,3 %	67,1 %	62,7 %
Andel elever som har lägst betyget E i samtliga ämnen efter årskurs 6		74,5 %	76,3 %	74,6 %
Genomsnittligt meritvärde efter årskurs 9		223,7	227,4	215,8
Andel elever som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet efter årskurs 9		81,2 %	86,4 %	80,7 %
Andel elever som har föräldrar med förgymnasial eller gymnasial utbildning som uppnår behörighet till gymnasiet.		67,1 %	78,2 %	75,6 %
Andel elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning som uppnår behörighet till gymnasiet.		89,7 %	92,3 %	85,2 %

Terminsbetyg årskurs 6-9 hösten 2025

Höstens betygsresultat för årskurs 6 är på ungefär samma nivå som höstterminen 2024. För årskurs 7 syns en försämring jämfört med hösten 2024 och för årskurs 8 en förbättring jämfört med hösten 2024. Eleverna i årskurs 7 har försämrat sina resultat jämfört med vårterminen i årskurs 6. Eleverna i årskurs 8 har förbättrat resultaten sedan våren i årskurs 7. Resultaten för årskurs 9 har förbättrats jämfört med hösten 2024, men försämrats något avseende andel behöriga till gymnasiet. Eleverna i årskurs 9 har förbättrat sina betygsresultat jämfört med våren i årskurs 8.

Årskurs 6

I årskurs 6 har drygt 66 procent av eleverna uppnått betygskriterierna i alla ämnen, vilket är ungefär samma nivå som hösten 2024, men lägre än hösten 2023 då 73 procent klarade alla betygskriterierna. Höstbetygen för årskurs 6 har varierat över tid och höstterminens betyg i årskurs 6 är svåra att jämföra över tid eftersom det inte är säkert att alla elever har hunnit läsa alla ämnen. Matematik är fortsatt en stor utmaning i årskurs 6 och språklig sårbarhet påverkar också resultaten i text- och begreppstäta ämnen som de naturorienterande ämnena (biologi, kemi, fysik och teknik) och de samhällsorienterande ämnena (religion, historia, samhällskunskap och geografi).

Årskurs 7

I årskurs 7 har 67,6 procent av eleverna uppnått betygskriterierna i alla ämnen, det är en minskning med tre procentenheter jämfört med hösten 2024. Det genomsnittliga meritvärdet är 209 och har minskat med fyra meritpoäng jämfört med hösten. Resultatet är lägre än det samma elevgrupp hade efter vårterminen 2025 i årskurs 6, då cirka 75 procent av eleverna klarade betygskriterierna i alla ämnen.

Matematik är en fortsatt utmaning då 19 procent av eleverna saknar godkänt betyg. Generellt visar resultaten en relativt hög andel F i kemi och biologi. De ämnen som utmärker sig i en positiv bemärkelse är engelska där närmare tio procent av eleverna har betyget A. Även franska och spanska har en relativt hög andel A.

Årskurs 8

I årskurs 8 har 71 procent av eleverna uppnått betygskriterierna i alla ämnen, en ökning med fyra procentenheter jämfört med hösten 2024. 80 procent av eleverna har godkänt i ämnen som ger gymnasiebehörighet vilket är en något högre andel än hösten 2024. Meritvärdet är i genomsnitt 211 poäng, ungefär samma nivå som årskurs 8 föregående höstermin. För elevgruppen har andel som uppnått betygskriterierna i alla ämnen ökat med tre procentenheter sedan årskurs 7, vårterminen 2025. Även meritvärdet och ämnen som ger gymnasiebehörighet har ökat.

Över lag är andelen av de högsta betygen relativt små. Modersmål och franska är de ämnen som utmärker sig positivt men då dessa grupper utgörs av relativt små populationer blir det procentuella uttrycket mindre lämpligt för

en jämförelse. De ämnen som uppvisar en större andel F-betyg är främst matematik där 14 procent av eleverna saknar godkänt betyg. Värt att notera är att andelen F-betyg totalt sett har minskat under den senaste tvåårsperioden.

Årskurs 9

I årskurs 9 har andel elever som uppnått betygskriterierna i alla ämnen ökat till 69,4 procent, knappt tre procentenheter jämfört med hösten 2024. Andel behöriga till gymnasiet har minskat något, 77 procent jämfört med 78 procent förra hösten. Det genomsnittliga meritvärdet har ökat till 221 meritpoäng jämfört med 218 hösten 2024. Diagrammet nedan visar förändring över tid avseende andel elever i årskurs 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, gymnasiebehörighet och meritvärde, höstterminsbetyg 2016–2025.

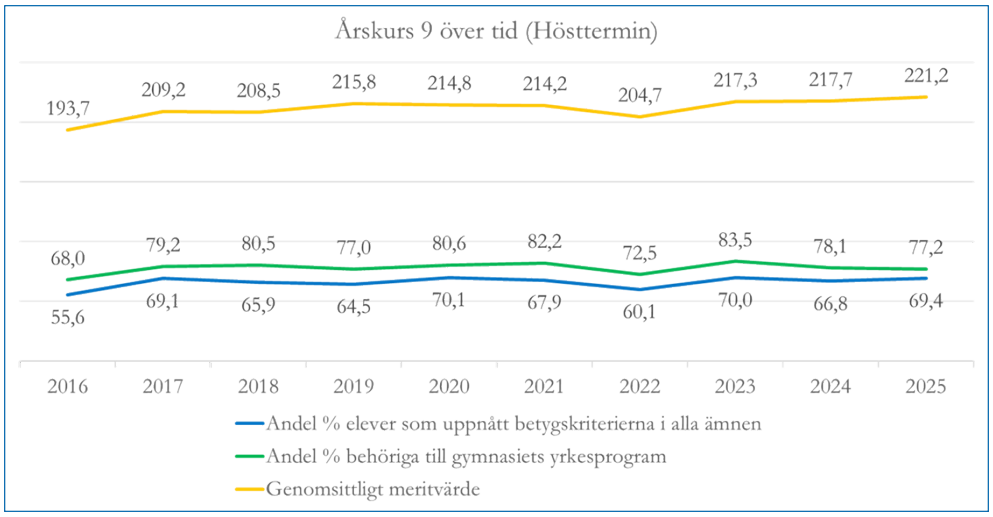

Andelen elever i Ales kommunala skolor som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, behöriga till yrkesprogram på gymnasiet, samt meritvärde höstterminen 2016–2025 Källa: Ales verksamhetsstatistik

Gällande ämnesbetygen utmärker sig engelska och huvuddelen av de praktisk-estetiska ämnena positivt med en relativt sett högre andel A-betyg. Även modersmål och franska utmärker sig positivt här men då dessa grupper utgörs av relativt små populationer blir det procentuella uttrycket mindre lämpligt för en jämförelse. De ämnen som uppvisar en större andel F-betyg är främst matematik där 19,5 procent av eleverna saknar godkänt betyg, vilket är en del av en marginell ökning över de senaste två åren. Även fysik och kemi uppvisar en högre andel F-betyg. Andelen betyg i Svenska som andraspråk är fortsatt hög men populationen är relativt liten vilket påverkar det procentuella utfallet. Värt att notera är också att andelen F-betyg har minskat under den senaste treårsperioden.

Vid en jämförelse med samma elevgrupp i årskurs 7 och årskurs 8 syns en ökad andel som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, men minskad andel med godkända ämnen som ger gymnasiebehörighet. Det genomsnittliga meritvärdet har ökat något under perioden. Diagrammet nedan visar utvecklingen för årets årskurs 9 från hösten 2023 till och med 2025.

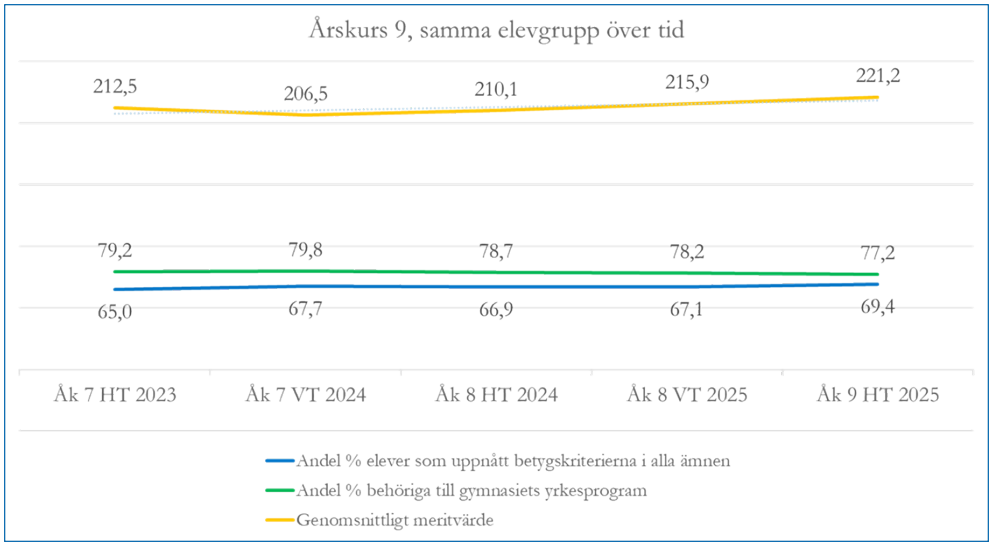

Andelen elever i Ales kommunala skolor i årskurs 9, höstterminen 2025, som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, behöriga till

yrkesprogram samt meritvärde från årskurs 7–9.

Sammantaget visar resultaten för eleverna i årskurs 6–9 att matematik och svenska som andraspråk är de ämnen där störst andel elever saknar godkänt betyg. Resultaten indikerar att de elever som i slutet av årskurs 6 har svårt att nå målen i matematik i stor utsträckning har kvar dessa svårigheter när de lämnar årskurs 9.

I svenska som andraspråk syns en ökning av måluppfyllelsen ju längre skolgången fortskrider. Samtidigt är elevgruppen som läser ämnet relativt liten. Trots detta är andelen elever som inte når målen betydande.

Slutsatser och insatser framåt

De beslutade strategierna ligger fast som huvudmannens inriktningar i arbetet mot ökad måluppfyllelse. Det handlar bland annat om att stödja varje enhet i att bli skicklig på att i god tid identifiera behov av både främjande, förebyggande och åtgärdande arbete samt att bredda baskompetensen för att möta barn och elever i behov av stöd.

Det finns ett antal stödinsatser på skolnivå som tillämpas med målet att få så många elever som möjligt att nå behörighet till de nationella gymnasieprogrammen. Stödverksamhet i matematik är en insats som återfinns på samtliga enheter. Vidare tillämpas lovskola för att ge elever ytterligare möjlighet att nå en högre måluppfyllelse i både matematik och NO-ämnen.

Höstens satsning på extra lärare i årskurs 9 upplevs positiv av personal och elever. I nuläget är det svårt att knyta detta till ökad måluppfyllelse även om den gett förbättrade förutsättningar för det. Insatsen har även inneburit större möjligheter för pedagogerna att kunna stimulera de högpresterande eleverna.

Matematiken är fortsättningsvis ett ämne som utmärker sig negativt även om det finns variation mellan skolorna båda när det gäller nuläge och trend. Den övergripande analysen pekar på att lärarna inte fullt räcker till för att kompensera för alla elevers behov inom ramen för undervisningstiden och gruppen. De enheter som genomfört försök med undervisning i mindre elevgrupper bedömer att det har gynnat inlärningen.

En annan generell slutsats är att det finns en relativt stor andel elever som hämmas av en bristande språklig förmåga. Man planerar på flera håll att arbeta mer intensivt med språkstöd i form av begreppsstöd, systematiska sammanfattningar av lektioner och ämnesområden.

Extra undervisning och stödinsatser för elever som läser svenska som andraspråk finns på vissa av skolorna. Det kan handla om mer undervisning i mindre grupp och periodvis intensivträning.

3.2.7 Fler Aleinvånare i sysselsättning

Beskrivning

Ales ungdomar, unga vuxna samt de invånare som ännu ej är i sysselsättning har behov av flexibla insatser och ett brett utbud av möjligheter. Idag bedöms möjligheterna begränsade. En ny förordning innebär ett ökat ansvar för kommuners samverkan för fler utbildningar som leder till arbete inom gymnasium och komvux. Nämnden ska verka för fler lokala möjligheter till utbildning för Ales ungdomar och vuxna. Dessa bör ha fokus mot lokal och regional arbetsmarknad i enlighet med den nya förordningen som trädde i kraft 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 31 december 2024.

Genom den nya samverkansstrukturen för arbetsmarknadsstrategisk och operativ samverkan som skapats i Ale ska fler ungdomar, unga vuxna samt de invånare som ej är i sysselsättning erbjudas att komma i en egen hållbar försörjning genom olika förvaltningsövergripande åtgärder och insatser.

Helhetsbedömning
Förvaltningens bedömning är att det pågående utvecklingsarbetet i samverkan mellan kommunens förvaltningar har gett resultat, men att det fortfarande finns utmaningar för att få ännu fler Aleinvånare i sysselsättning.

Detta har genomförts

Samverkansstruktur mellan sfi och Arbetsmarknads och försörjningsstödsenheten (AMFE) finns för att hålla samman sfi. Sfi har ändrat periodiseringen av antagningen och sfi-eleverna får nu undervisning fem dagar per vecka vilket innebär bättre kontinuitet för eleverna. Nästa steg är att öka undervisningstiden. Arbetet med att driva kaféverksamhet med och för sfi-elever i samarbete med AMFE har utvecklats. Eleverna sköter budget, inköp och bakning och andra elever kommer dit och fikar och tränar språk.

Inom lagstiftningen för yrkesvux finns också krav på att kommunen ska ta reda på hur det går för de studerande. En stor majoritet av eleverna på Ales yrkesutbildningar inom vuxenutbildning går vidare till arbete efter avslutad utbildning.

Skolinspektionen har genomfört inspektion kring vuxenutbildningens uppsökande verksamhet och förvaltningen har redovisat hur komvux arbetar med att nå ut till de som har rätt att läsa. Information har bland annat utökats på familjecentralen. Inspektionen krävde inga åtgärder.

Den senaste statistiken i Kolada visar också att av eleverna som avslutat gymnasial utbildning på komvux i Ale arbetar 60 procent året efter och 20 procent studerar. *Kolada ID: N18958, N18942*

Av eleverna som avslutade gymnasium 2023 har 85 procent av eleverna som bor i Ale etablerat sig på arbetsmarknaden två år efter gymnasieexamen. *Kolada ID: N18601*

Det kommunala aktivitetsansvaret omfattar ungdomar 16–19 som inte har gymnasieexamen. Kommunen ska erbjuda ungdomarna inom aktivitetsansvaret aktiviteter som, i första hand, ska motivera till studier. Insatserna är frivilliga för ungdomarna och de kan delta i en eller flera. Det är utmanande på flera plan att kunna resurssätta och framgångsrikt genomföra relevanta aktiviteter för denna målgrupp och bedömningen är att mer kan göras inom området. I december fanns 100 ungdomar inom aktivitetsansvaret och detta rapporteras separat till utbildningsnämnden i mars.

Lärcentrum har utvecklats under året, bland annat inom kommunens lokalvårdsutbildning får eleverna stöd på Lärcentrum, utbildningen som omfattar 12 veckor, en dag teori och två dagar praktik, avslutas med prov för Professionellt Yrkescertifikat Lokalvårdare (PRYL-certifikat). De som klarar utbildningen brukar få timanställning i kommunen**.** Inom Lärcentrumverksamheten har också studie- och yrkesvägledningen utvecklats för att vara mer lättillgänglig. Studie- och yrkesvägledare har bemannat Lärcentrum under två tillfällen per vecka. Här har Ales invånare kunnat komma för vägledning utan att först boka tid, vilket har gjort det mer lättillgängligt att få ett inledande vägledningssamtal. Arbetet med att knyta uppdraget enligt det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) till lärcentrum påbörjades under 2025 och planeras att utvecklas under kommande år.

Insteget är en förvaltningsövergripande verksamhet med syfte att skapa förutsättningar för Ales invånare att komma i arbete eller studier utifrån sina egna behov och förutsättningar. Verksamheten har även ett övergripande ansvar för arbetet utifrån *Plan för arbetsmarknadsstrategiskt arbete i Ale (*PASA) som är antagen både av utbildningsnämnden och socialnämnden. Detta arbete löper på och lokalvårdsutbildningen är en del av detta arbete. Tillsammans i norra klustret (TINK)-projektet som beskrivs nedan ingår i arbetet med PASA. Styrgruppen för Insteget leder och beslutar i frågor som rör PASA och två samordnare från utbildningsförvaltningen respektive socialförvaltningen samordnar och driver arbetet.

Insteget arbetar också med förvaltningsövergripande nätverksmöten för ungdomar 16 till 29 år, med syfte att skapa förutsättningar för ungdomar som varken arbetar eller studerar att komma i arbete eller studier utifrån sina egna behov och förutsättningar. Insteget har också ett uppföljande uppdrag att följa upp utbildningen för ungdomar som placeras av socialtjänsten utanför kommunen, samt att planera för hemgången kring utbildning och arbete. Insteget har under 2025 övergått i en ny fas. Syftet med den nya fasen är att lägga de begränsade resurserna på de fall där det behövs mer samverkan för att nå framgång. Under året har det varit fyra komplexa fall som lyfts i nätverket för att skapa en sammansatt grupp utifrån de enheter som behöver vara aktiva i ärendet. I många fall tas det direktkontakt mellan olika enheter över förvaltningarna i de mindre komplexa fallen som då inte lyfts i nätverket. Detta har medfört en snabbare väg till insats där kunskapen om respektive enhets uppdrag skapats genom deltagande och dialog i Instegets nätverk.

Kompetensförsörjningsinsatser görs kontinuerligt inom komvux för barnskötare och medarbetare i äldreomsorgen.

TINK – tillsammans i norra klustret
TINK är ett kommunövergripande projekt mellan Göteborgsregionens norra kommuner. Projektet pågår under tre år med start november 2025. I Ale samverkar komvux och Älvgymnasiet tillsammans med arbetsmarknads- och försörjningsstödsenheten och skapar förvaltningsövergripande aktiviteter.

De tre övergripande projektområdena är:

- Kommunövergripande tillgängliga lärcentrum
  För att målgruppen ska kunna öka sin anställningsbarhet blir det viktigt att tillgängliggöra insatser som når arbetslösa invånare även utanför den egna kommunens gränser. Deltagande kommuner ämnar bland annat utveckla mer tillgängliga lärcentrum i kommunerna med devisen att lärcentret blir tillgängligt över

kommungränserna och ett större utbud av stöd och tillgängliga öppettider. Tillgängligheten planeras vara både fysiskt på plats och digitalt. En inriktning är att de deltagare som erbjuds plats på jobb-/utbildningsspåren inom projektet ska få stöd och coachning för vidare studier eller arbete.
- Utveckla jobb-/utbildningsspår utifrån branschspecifika behov som deltagare från alla berörda kommuner kan erbjudas
- Förstärka målgruppsanpassade insatser för unga arbetslösa utifrån lokala behov, såsom vid övergången från avslutad gymnasieskola utan examen till arbete eller utbildning

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

N Nämnd

3.3 Uppföljning av uppdrag

3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfullmäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Höja kompetens kring psykisk hälsa och sunda relationer för pedagoger och elever.	Avslutad	N	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utifrån de pedagogiska bokslutens sammanställning fastställs följande områden för prioriterade insatser under 2025.	Avslutad	N	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utred införandet av klassmorfar/klassmormor	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Möjliggör för att en skola ska kunna drivas som intraprenad	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Öka studiero och trygghet i klassrummen	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utreda möjligheten att införa en kulturgaranti i grundskolan	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Innovation och ständiga förbättringar	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts 25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

3.3.2 Uppföljning av uppdrag

Höja kompetens kring psykisk hälsa och sunda relationer för pedagoger och elever.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Nämnd

Status

Avslutad

Psykisk hälsa
God psykisk hälsa är, enligt World Health Organization:s definition, inte endast frånvaron av psykisk sjukdom utan "ett tillstånd av psykiskt välbefinnande där varje individ kan förverkliga sina egna möjligheter, klara av vanliga påfrestningar, arbeta produktivt och bidra till det samhälle som hen lever i."

Psykisk hälsa är ett samlingsbegrepp som beskriver positiva sidor som lycka och välbefinnande, men även ens motståndskraft och förmåga att hantera livshändelser. I begreppet ingår även goda sociala relationer och att ha möjligheten att nå sin potential utifrån sina förutsättningar. Den negativa sidan av psykisk hälsa innehåller allt från lättare psykiska besvär till psykiatriska tillstånd och suicid.

Regeringen har gett Skolverket i uppdrag att ta fram stödmaterial inom idrott och hälsa samt biologi som syftar till att ge lärarna bättre stöd i att undervisa om faktorer som påverkar elevernas psykiska hälsa. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet under våren 2026. Uppdraget bevakas och förvaltningen kommer att följa utvecklingen och tillvarata det stödmaterial som tas fram för att vidare implementeras på ett ändamålsenligt sätt i verksamheten.

För att hamna rätt i insatser och fokus är en gemensam förståelse av stor vikt. De kunskapsöversikter som redovisas framhåller relationskompetens, trygga miljöer och fokus på lärande som de viktigaste komponenterna för elevernas mående, snarare än explicit kunskapshöjning inom psykisk hälsa.

Begrepp inom området psykisk hälsa
Psykisk hälsa är således ett mycket brett begrepp och likaså finns en mängd faktorer som konstaterats i olika utsträckning påverka individers psykiska hälsa. Folkhälsomyndigheten ger en översikt av dessa i *Vad påverkar vår psykiska hälsa?* Områden som tas upp är till exempel uppväxtvillkor, hemmiljö, socioekonomiska förutsättningar, föräldrarnas mående, användningen av digitala medier samt fritid och tillgång till fysisk aktivitet. Skolrelaterade faktorer som påverkar den psykiska hälsan är till exempel skolprestationer, förekomst av mobbning och tillgången till stöd vid behov.

Skolans roll för psykisk hälsa
Skolans roll fördjupas i Skolverkets kunskapsöversikt *Hälsa för lärande – lärande för hälsa* (2019): "Psykisk hälsa påverkas av många faktorer som ligger utanför förskolan och skolan, till exempel socioekonomisk utsatthet, psykisk ohälsa i familjen och livsstilsfaktorer. Men den påverkas också i hög grad av faktorer i förskolan och skolan som vi kan göra något åt, till exempel relationer, skolklimat, bemötande och undervisningskvalitet."

I Skolverkets kunskapsöversikt *Skapa trygghet för lärande* (2022) redovisas forskning som styrker vikten av att arbeta med de sociala relationerna i skolan. Ett positivt skolklimat, goda lärar-elev-, samt elev-elev-relationer gynnar inte bara upplevd trygghet på skolan, det ger även förbättrade skolprestationer och främjar psykisk hälsa. I kunskapsöversikten nämns forskning som visar på samband mellan psykosocialt skolklimat och psykisk hälsa. Både internationell och svensk forskning sammanfattas i utvärdering av förebyggande arbete mot mobbing och kränkningar. Översikten listar såväl direkta förebyggande insatser som visat sig betydelsefulla för att skapa trygghet för lärande, som mer övergripande aspekter för att skapa och bibehålla ett positivt skolklimat.

Sammantaget är en skola av god kvalitet den främsta faktorn för utbildningsförvaltningen att fokusera på i syfte att uppnå psykisk hälsa.

Arbete mot uppdraget
Pågående fokusområde för TSI (tidigt samordnande insatser) – Under året har socialtjänst, utbildning och fritid arbetat i den förvaltningsövergripande samverkansformen TSI med psykisk hälsa som fokusområde. Arbetsgruppen har lämnat underlag med 14 olika insatsförslag till styrgruppen som rör sig över ett flertal av de områden som har en främjande effekt.

Utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA, Mental Health First Aid), i syfte att ge kommunanställda större kunskap i de vanligaste psykiatriska tillstånden och hur man kan stötta.

Arbetet med våldsprevention, där personal och elever i Ales skolor utbildas för att öka medvetenheten om bland annat psykiskt våld och hur man kan agera våldsförebyggande i vardagen.

Föräldrastödsprogrammet "Päronguiden" som alla föräldrar får ta del av under sina barns uppväxt, bland annat på föräldramöten, har också ökat pedagogernas kunskap.

Pep Kommun - Ett samlat grepp för kommunens arbete att alla barn och unga ska ha kunskap, goda möjligheter och viljan att leva ett aktivt och hälsosamt liv.

Samtliga dessa insatser riktar sig mot faktorer som forskningen visar har en stor påverkan på barns och elevers psykiska hälsa: relationer till föräldrar/vårdnadshavare, trygghet i skolmiljö, fysisk aktivitet och hälsosam kost.

Skolorna i Ale genomför och planerar för en rad olika kompetenshöjande insatser kring sådant som påverkar psykisk hälsa i rätt riktning. Det är ett arbete som identifieras som viktigt och det är avgörande att insatserna riktas mot de mest avgörande områdena.

På flera skolor finns arbete utifrån metoder och modeller som man bedömer kan svara väl mot behovet på skolan. Exempel på detta är "Livsviktiga snack", "Dans för hälsa" och skolmodellen PALS som är en evidensbaserad modell som ger skolpersonal verktyg i att skapa en god lärmiljö för alla elever. Modellen kommer från Norge och förkortningen PALS står för Positiv Atferd (positivt beteende), Lärningsmiljö (gynnsam inlärningsmiljö) och Samhandling (samspel/relation mellan skolpersonal och elever).

Genomgående för flertalet skolor är att elevhälsopersonalen används i konsultativa och handledande roller, vilket framhålls som något som ger ett lärande både i specifika ärenden och även generellt. Ytterligare som tas upp är professionella lärande gemenskaper utifrån hälsofrämjande lärmiljö, fortbildningar kring skärmanvändning och mående, kompetenshöjning i arbetet med kränkningar med mera.

För att verkligen lyckas förbättra arbetet närmast eleverna visar forskning att skolorna bör ha möjlighet att i det kontinuerliga kvalitetsarbetet lokalt bedöma hur man ska stödja elevernas välmående och utveckling genom att skapa en riktigt god utbildningskvalitet på den aktuella skolan. Huvudmannen ska se till att det finns kompetens att förstå vad som gör skillnad samt struktur och vägledning som stödjer och utmanar.

Regeringsuppdraget till Skolverket är ännu ej genomfört och förvaltningen kommer att följa utvecklingen och tillvarata det stödmaterial som tas fram för vidare implementeras på ett ändamålsenligt sätt i verksamheten.

Utifrån de pedagogiska bokslutens sammanställning fastställs följande områden för prioriterade insatser under 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Nämnd

Status

Avslutad

- Kompetent ledarskap och Professionell utveckling
- Hälsofrämjande lärmiljö och Kompensatoriska insatser
- Systematiskt kvalitetsarbete med undervisningen i fokus
- Förtroendefullt klimat och Tydlig roll- och ansvarsfördelning

Arbetet med strategierna bedöms vara rätt identifierade och kommer att fortsätta under 2026. Mest utmanande är fortsatt Hälsofrämjande lärmiljö och Kompensatoriska insatser. Uppföljning för läsåret 2024/25 finns i sin helhet i de pedagogiska boksluten som presenterades på nämndsammanträdet 2025-10-01, ärende UBN 2025/347.

Utred införandet av klassmorfar/klassmormor

Beskrivning

Utred förutsättningarna för att få fler äldre i skolan med målet att öka det sociala utbytet över generationsgränser. Utredningen ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Uppdraget redovisades till UBN sammanträde 2025-09-03, ärende UBN 2025/294 och till kommunfullmäktige 2025-11-03, ärende KS 2025/484. Kommunfullmäktige beslutade att uppdraget att ”utreda införandet av klassmorfar/klassmormor” är slutfört.

Möjliggör för att en skola ska kunna drivas som intraprenad

Beskrivning

Ta fram en plan för att omvandla minst en skola till intraprenad och att detta redovisas innan sista juni 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Uppdraget redovisades till UBN sammanträde 2025-06-11, ärende UBN 2025/211.

Utbildningsnämnden beslutade om en plan som möjliggör intraprenad på en av skolenheterna från och med 2027. Beslutet förutsätter att det fattas beslut om kommungemensamma styrprinciper för intraprenad som driftsform i Ale kommun. Detta arbete har fördröjts och utbildningsnämnden fattar vid februaris sammanträde beslut om att ta initiativ till en kommungemensam arbetsgrupp.

Öka studiero och trygghet i klassrummen

Beskrivning

Redovisa utbildningsförvaltningens arbete för att säkerställa studiero och trygghet i klassrummet, för alla elever, samt lämna förslag på ytterligare åtgärder samt kostnader och konsekvenser av dessa åtgärder.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

I januari 2025 presenterades utredningen *Bättre förutsättningar för trygghet och studiero* (SOU 2025:8) som syftar till att åstadkomma en varaktigt förbättrad trygghet och studiero i skolan. Under våren 2025 var utredningen på remiss och från hösten 2026 inväntas ny nationell styrning på området. Riksdagen har beslutat att avsätta medel för förändringen i budget för 2026 och i mars 2026 förväntas riksdagsbeslut om förslagen utifrån utredningen. Det be-

döms klokt att invänta dessa ändringar innan ytterligare eller andra åtgärder definieras på kommunnivå men trygghetsarbetet har oavsett detta haft fortsatt stort fokus under året.

Med hänvisning till titeln på uppdraget bör nämnas att det går att använda begreppen studiero och trygghet för miljön i klassrummet, ett annat sätt är att se till tryggheten i hela skolmiljön och studieron främst som klassrumsorienterad. När trygghetsenkäter och mätningar görs baseras det i dagsläget på hela skolans miljö medan studiero mäts i klassrummen.

Utifrån elevernas enkätsvar upplever eleverna i kommunens skolor en trygghet som är relativt god i jämförelse med andra men inte fullgod, de bedömer inte heller studieron som lika bra. Statistik visar att upplevelsen av trygghet och studiero försämras med stigande ålder, då vuxnas närvaro minskar under raster och aktiviteter. Det finns variationer mellan skolor och stadier där rektorers ledarskap och personalens samlade arbete har haft olika framgång i att skapa förutsättningar för studiero och lärande. Större enheter har också lättare att tillsätta heltidstjänster som kan arbeta med skolsocialt fokus.

I de pedagogiska boksluten har ett antal framgångsfaktorer identifierats. Detta är arbete som pågår på kommunens skolor och behöver utvecklas i olika utsträckning på olika enheter.

Elevråd, klassråd och dialogtorg ger elever möjlighet att påverka sin arbetsmiljö. Flera av enheterna lyfter vikten av ett tydligt ledarskap i klassrummet för att främja trygghet och goda sociala relationer mellan vuxna och elever. Eleverna är tydliga med att det är pedagogens ledarskap som är avgörande för studieron, vilket i sin tur leds av rektor i att sätta förväntningar, fokus och förutsättningar kring ledarskap samt en engagerande och varierad undervisning.

Mentorskapet framkommer som en identifierad framgångsfaktor där ett starkt och engagerat mentorskap främjar ett gott socialt klimat som krokar arm med vårdnadshavare i att få en fungerande skolgång. En välfungerande elevhälsa kommer att utvecklas på alla skolor, ett tydligt ledarskap i klassrummet är fokus för flera skolor och en ökad vuxennärvaro har prioriterats i förvaltningens budgetarbete.

Flera viktiga faktorer kommer sammantaget att få sitt fokus för att lyckas bättre, parallellt med att ny statlig styrning inväntas.

Utreda möjligheten att införa en kulturgaranti i grundskolan

Beskrivning

Utred införandet av en kulturgaranti för barn och unga. Garantin ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys. Samfinansiering med regionen ska undersökas.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad
Uppdraget redovisades till UBN sammanträde 2025-05-07, ärende UBN 2025/164 hanterades i kommunfullmäktiges budget för 2026 vilket innebär att alla elever i förskoleklass till och med årskurs 9 ska delta i minst en kulturaktivitet varje läsår.

Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning

Beskrivning

Implementera, följ upp och utvärdera löpande effekter av åtgärdsplan framtagen i utredning kring "Sjukfrånvaro och personalomsättning"

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Att öka insatserna för att minska sjukfrånvaron är ett angeläget arbete för alla chefer i förvaltningen, i syfte att förbättra kvaliteten och arbetsmiljön men också för att minska kostnaderna det innebär.

De senaste åren har det skett en mindre minskning av sjukfrånvaron i utbildningsförvaltningen men för att minska sjukfrånvaron ytterligare behövde befintliga arbetssätt omvärderas och nya åtgärder identifieras. I november togs utbildningsförvaltningens *Handlingsplan för frisknärvaro* där ett förnyat fokus på organisationskultur, medarbetarengagemang och handlingskraft förväntas ge bättre förutsättningar för att minska sjukfrånvaron.

Insatserna som genomförs har tagits fram i nära samarbete med HR, dels utifrån kartläggning och åtgärdsplan av HR, dels riktade åtgärder för att möta utbildningsförvaltningens utmaningar.

Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid

Beskrivning
Ale kommun finns till för dess invånare, besökare och företagare. Kommunens nya värdegrund fastställer att kunden ska vara i fokus och att hela organisationen behöver ta ett gemensamt ansvar för detta. Det är avgörande att kommunens värdegrund genomsyrar hela organisationen. Detta innebär att en kulturförändring behöver ske och att den behöver hålla över en överskådlig tid framåt. Utvärderingen av värdegrundens effekter ska följa såväl kunders som anställdas upplevda förändring. Den externa kunddialogen är av stor vikt för att förstå och förfina förändringsarbetet. För att ytterligare säkerställa implementering ska värdegrunden vara fokus för alla tillitsdialoger under 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under 2025 har samtliga enheter arbetat med värdegrunden. Tillitsdialogerna för all personal inom förskola och skola hade värdegrund som tema under året.

Innovation och ständiga förbättringar

Beskrivning
Alla förvaltningar skall under Q1 2025 till nämnd redovisa olika förslag till utveckling och förbättring av verksamheten som var och en, eller till del av, motsvarar 1% av tilldelad budget. Nämnden ges då möjlighet att göra politiska prioriteringar motsvarande 1%. Processen är framåt tänkt att vara en naturlig del av årshjulet.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under första kvartalet 2025 redovisade förvaltningen förslag på utveckling och förbättring av verksamheten som motsvarar en procent av tilldelad budget. Förslagen fanns med i nulägesanalysen, ärende UBN2025/42, utbildningsnämndens sammanträde 2025-02-26.

Förvaltningens förslag var i stora delar långsiktiga och det viktigaste förslaget till förbättring som också är mest ekonomiskt omfattande innebär att minska kostnader för sjukfrånvaron genom att styra om resurser för att göra större satsningar på minskad sjukfrånvaro i ett inledande skede. Utbildningsnämnden har i nämndplan 2025 fattat beslut om fler av förslagen vilka återkommer med konsekvensbeskrivning under våren 2026.

4 Personalanalys

4.1 Kommunens anställda

Antalet årsarbetare har ökat med 15 jämfört med 2024 och var under året totalt 1191. Den största ökningen finns inom grundskolan och beror dels på extratjänsterna i årskurs 9 och fritidshemmet under hösten, dels på ramhöjningen som gjordes för grundskolan 2025. I förskolan har antalet årsarbetare minskat i relation till det minskade barnantalet. Förändringen av årsarbetare stämmer väl överens med de förändringar som budgeterats och planerats för 2025.

Antalet tillsvidareanställda har minskat med tio medarbetare, antalet tidsbegränsade anställda har ökat med 49 medarbetare och antalet heltidsanställda har ökat med 33 medarbetare jämfört med föregående år.

Personal inom förskolan var under året 432 årsarbetare, och har därmed minskat med sju årsarbetare jämfört med föregående år. Samtidigt har antalet tillsvidareanställda ökat på flera enheter. Till följd av ett nationellt minskat barnantal har anpassningar inom verksamheten gjorts, vilket har medfört en minskning av det totala antalet medarbetare inom förskolan. Personaltätheten har kunnat bibehållas i och med den extra tilldelningen som förskolan fick som stötdämpning 2025.

Inom grundskolan var antalet årsarbetare 565 och har ökat med tolv jämfört med föregående år. Det är främst andelen månadsavlönade som ökat. Antalet tillsvidareanställda har minskat med 18 medarbetare, antalet tidsbegränsade anställda har ökat med 38 och antalet heltidsanställda har ökat med 20 medarbetare. Under höstterminen 2025 har nio extratjänster för årskurs 9 och sex extratjänster i fritidshemmet tillsatts tillfälligt efter politiska beslut om användning av PO-medlen. Resterande ökning beror på ramhöjningen för grundskolan samt en liten ökning av elevantalet.

Inom anpassad grundskola, gymnasium och komvux var antalet årsarbetare i genomsnitt 101, en ökning med en årsarbetare jämfört med föregående år. Anpassad grundskola har under året ökat med nio årsarbetare, komvux har minskat med två årsarbetare och inom gymnasiet är antalet årsarbetare oförändrat.

Andelen personal inom barn- och elevhälsa och social hållbarhet har under året ökat med sju årsarbetare och var 68 årsarbetare. Antalet tillsvidareanställda har ökat med 14. I och med omorganisation och införandet av ett nytt verksamhetsområde från augusti 2024 har en överflyttning av flera tjänster mellan grundskola och området barn- och elevhälsa och social hållbarhet genomförts.

Under året har antalet tillsvidareanställda minskat och antalet tidsbegränsade anställningar ökat på flera enheter. Att antalet tidsbegränsade anställda har ökat under året beror främst på att ordinarie personal har varit frånvarande, dels på grund av sjukfrånvaro, dels på grund av annan frånvaro. Vikarier har därmed anställts för en tidsbegränsad period, på deltid eller med timanställning för att täcka upp verksamhetens behov. Ökningen av tidsbegränsat anställda speglar även svårigheter i rekrytering av legitimerad personal. Brist på behöriga lärare innebär att obehörig personal anställs på visstid. Flera obehöriga lärare som anställts med en tidsbegränsad anställning har under året övergått till en tillsvidareanställning efter att medarbetaren fått sin legitimation. Särskilda satsningar eller förstärkning på enskilda enheter utifrån behov har också gett en viss ökning av visstidsanställda.

Personalomsättning
Personalomsättningen var under året 12,9 procent och har ökat något jämfört med föregående år. Den externa personalomsättningen exklusive pensionsavgångar var sju procent. För barnskötare och förskollärare var den externa personalomsättningen exklusive pensionsavgångar 4,8 procent respektive 4,5 procent och för grundskollärare var personalomsättningen 8,6 procent.

Den totala personalomsättningen bland skolledare uppgick till 11 procent, vilket är en minskning jämfört med föregående år då den var 14,4 procent. Den externa personalomsättningen exklusive pensionsavgångar för skolledare var 5,5 procent, vilket är en minskning med tre procentenheter jämfört med föregående år.

4.1.1 Antal anställda

Värden i tabellen för antal anställda är ett genomsnitt under perioden. I beräkningen för årsarbetare så inkluderas timmar för; månadslön, timlön, semester, ferie, föräldraledighet, vab samt frånvaro upp till 60 dagar.

Antal anställda

	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Antal tillsvidareanställda	**1 074**	**1 084**	**-10**	**1 093**
-varav kvinnor i procent	83,6	82,8	0,8	82,9
-varav män i procent	16,3	17,1	-0,8	17,0
Antal tidsbegränsat anställda	**139**	**90**	**49**	**90**
Samtliga anställda (tillsvidare och tidsbegränsade)				
Antal heltidsanställda	1 150	1 117	33	1 117
Antal deltidsanställda	54	53	1	58
Totalt antal arbetade timmar (timavlönade)	**111 483**	**109 653**	**1 830**	**112 716**
-varav kvinnor	88 823	89 516	-693	103 229
-varav män	22 660	20 137	2 523	9 487
Totalt antal årsarbetare (samtlig personal omräknat till heltidstjänster)	**1 191**	**1 176**	**15**	**1 175**
-månadsavlönade	1 135	1 120	15	1 118
-timavlönade	56	55	1	57

Personalomsättning

Procent	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Total, intern och extern	12,9	12,7	0,2	14,6
Total, extern	8,2	8,9	-0,7	11,4
Extern, exklusive pensionsavgångar	7,0	7,3	-0,3	10,4

4.2 Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron har under året minskat med 0,3 procentenheter, från 8,6 procent till 8,3 procent. Sjukfrånvaron hos kvinnor har minskat och hos män ökat något. Den totala sjukfrånvaron inom åldersgruppen 30–49 år har minskat med 3,6 procent, inom åldersgruppen under 29 år har sjukfrånvaron ökat något och inom åldersgruppen över 50 år är sjukfrånvaron likvärdig föregående år. Korttidssjukfrånvaron och långtidssjukfrånvaron har minskat något och sjukfrånvaron dag 15–59 är oförändrad jämfört med föregående år. Sjukfrånvaron skiljer sig mellan de olika verksamhetsområdena.

Inom förskolan har den totala sjukfrånvaron minskat med 1,6 procentenheter och var under året 11,2 procent. Sjukfrånvaron har minskat inom samtliga kategorier. Sjukfrånvaron inom åldersgruppen över 50 år är fortsatt högst med 13,8 procent, men har minskat med 4,6 procent jämfört med föregående år. Långtidssjukfrånvaron är högst med 5,6 procent men har minskat något under året.

Den totala sjukfrånvaron inom grundskolan var under året sju procent och har därmed ökat något jämfört med föregående år. Sjukfrånvaron är högst inom åldersgruppen över 50 år med 9,1 procent. Korttidssjukfrånvaron är högst med 3,1 procent och är nästintill oförändrad jämfört med föregående år, sjukfrånvaron dag 15–59 och långtidssjukfrånvaron har ökat något under året. Likt tidigare är sjukfrånvaron högre inom grundskolans yngre åldrar och det är till stor del personal inom fritidshemmet som har en hög andel av sjukfrånvaron, både lärare i fritidshem och fritidsledare. Detta kan bero på flera faktorer, man arbetar ofta större delen av sin arbetsdag nära eleverna men kan också förklaras av en jämförelsevis låg grundbemanning som ökar arbetsbelastningen i fritidshemmet. Samtidigt är det inom grundskolans äldre åldrar som ökningen av sjukfrånvaro ökat mest som är till följd av ett ansträngt läge på flera av enheterna.

Inom anpassad grundskola, gymnasium och komvux var den totala sjukfrånvaron 6,9 procent och har därmed minskat något jämfört med föregående år. Sjukfrånvaron har minskat inom samtliga ålderskategorier men främst inom åldersgruppen över 50 år. Sjukfrånvaron är fortsatt högst inom åldersgruppen under 29 år med 10,1 procent och inom korttidssjukfrånvaron med 3,7 procent.

Inom barn- och elevhälsa och social hållbarhet var den totala sjukfrånvaron 5,2 procent, och har därmed minskat något jämfört med föregående år. Sjukfrånvaron är högst inom åldersgruppen över 50 år med 6,3 procent och

inom långtidssjukfrånvaron med 2,5 procent.

Även om den procentuella sjukfrånvaron nästintill är oförändrad har kostnaderna för sjuklön ökat med 351 tkr jämfört med 2024 och var under 2025 på 11,8 mkr, exklusive PO. Det är en ökning med tre procent. Att kostnaderna ökar beror på att även om grundskola har en lägre procentuell sjukfrånvaro än förskola är det fler årsarbetare inom grundskola och generellt en högre lönenivå. När sjukfrånvaron ökar i grundskola jämfört med förskola ökar sjuklönekostnaderna i högre grad. Sjuklönekostnaderna följer även löneökningen som under perioden var på 3,5 procent, men att tillskriva kostnadsökningen endast till löneökningen är inte en tillräcklig förklaring då sjuklönekostnaden per verksamhetsområde varierar mellan minskningar på 10 procent till ökningar på 17 procent.

Arbetet med att minska sjukfrånvaron är fortsatt ett prioriterat arbete och *Handlingsplan för frisknärvaro* togs vid utbildningsnämndens sammanträde i november 2025. I den är insatser för unga medarbetare ett prioriterat område och det stämmer överens med resultaten för 2025. En rad insatser finns beskrivna i den och flera har påbörjats, bland annat dialogmöten med HR har genomförts, där cheferna fått ytterligare verktyg för att komma vidare i arbetet.

4.2.1 Sjukfrånvaro tabell

Statistiken för sjukfrånvaro anges i procent av ordinarie arbetstid och omfattar kommunens månadsanställda. Sjukfrånvaron är indelad i två typer utifrån kön och ålder och kompletteras med korttids- och långtidssjukfrånvaro.

Sjukfrånvaro i procent (månadsanställd personal, AB) av ordinarie arbetstid	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Sjukfrånvaro totalt	8,3	8,6	-0,3	9,3
Sjukfrånvaro per kön				
Sjukfrånvaro, kvinnor	9,1	9,5	-0,4	10,2
Sjukfrånvaro, män	5,0	4,9	0,1	5,0
Sjukfrånvaro per ålderskategori, utfall per åldersgrupp				
Ålder - 29 år	7,4	6,9	0,5	8,1
Ålder 30 - 49 år	4,5	8,1	-3,6	9,1
Ålder 50 -	9,9	9,9	0,0	9,9
Fördelning av sjukfrånvaro per sjukdomslängd				
Korttidssjukfrånvaro 1-14 dagar	3,6	3,7	-0,1	4,0
Sjukfrånvaro 15-59 dagar	1,0	1,0	0,0	1,1
Långtidssjukfrånvaro 60 dagar eller mer	3,8	3,9	-0,1	4,2

Urval: alla månadsavlönade enligt AB (undantagna är PAN, BEA, timavlönade och vilande anställningar).
PAN- Anställning för personlig assistent och anhörigvårdare
BEA – Bestämmelser för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser.

4.3 Personalanalys och förslag för framtiden

Utifrån ovanstående om sjukfrånvaro, antal anställda, personalomsättning och kompetensförsörjning har utbildningsförvaltningen fortsatta utmaningar i flera avseenden men har också tagit kliv framåt.

Sjukfrånvaron är i princip stillastående jämfört med föregående år vilket visar att det är rätt prioritering att satsa på. Att gå från en relativt hög sjukfrånvaro till en hög frisknärvaro kräver ny kunskap, nya perspektiv och förändrade arbetssätt. Arbetet har sedan i november tagit sin utgångspunkt i utbildningsförvaltningens handlingsplan för frisknärvaro där handlingskraft och motståndskraft mot arbetslivets påfrestningar genom ett hälsofrämjande ledarskap är centralt. Ett särskilt fokus läggs på att förebygga sjukfrånvaro hos de unga. De är framtidens arbetskraft och att redan som ung ha en hög frånvaro lägger inte en god grund för ett långt och hållbart arbetsliv. Samtidigt som de unga behöver stöd för att hitta sin roll i arbetslivet behövs också resurser och insatser för att minska långtidssjukfrånvaron som är högst hos kvinnor 50 år och äldre.

Genom att skapa välutvecklade organisationskulturer där handlingskraft och känsla av sammanhang är centrala komponenter bör vi nå längre i arbetet med att minska sjukfrånvaro. Med det nya fokuset nås både de identifie-

rade riskgrupperna och utvecklar samtidigt viktiga friskfaktorer för en hållbar organisation som bör ge goda effekter inom samtliga områden för arbetsmiljö.

Gällande kompetensförsörjningen och de anställda i förvaltningen följer det i stort barn- och elevtalsutvecklingen, men det är utmanande att skapa en långsiktig planering med låg tillgång på behörighet inom vissa ämnen, kortsiktiga satsningar och en omvärld i snabb förändring både avseende befolkningsutvecklingen och den statliga styrningen. Det ökade antalet tidsbegränsade anställningar speglar dessa förhållanden och avsikten är att minska dessa under 2026.

4.4 Jämställdhet och mångfald

Utbildningsförvaltningen har en hög andel medarbetare som är kvinnor, 83,6 procent av de tillsvidareanställda är kvinnor. Av förvaltningens timavlönade har dock andelen män ökat med 11 procent jämfört med föregående år. Att det är en hög andel kvinnor i utbildningsverksamhet och inom offentlig förvaltningen är inget ovanligt och visar att arbetsmarknaden fortsatt är könssegregerad, detta är en gemensam utmaning nationellt. De senaste åren har könssegregeringen minskat något men det beror på att fler kvinnor arbetar i mansdominerade yrken än att fler män väljer yrken som är kvinnodominerade (Jämställdhetsmyndigheten, 2023:8). Detta är en stor utmaning som är svår att möta för en enskild förvaltning eller kommun. Viktiga åtgärder där förvaltningen kan bidra för att minska segregationen är att bidra till läraryrkets attraktivitet, erbjuda kvalitativ verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och erbjuda studie- och yrkesvägledning där varje elev får möjlighet att göra väl underbyggda beslut om sin utbildnings- och yrkesutveckling som inte begränsas av kön eller socioekonomisk bakgrund. För att stärka jämställdheten och mångfalden är det viktigt att arbeta för att skapa en inkluderande arbetsmiljö där alla medarbetare, oavsett kön, etnicitet eller bakgrund har lika möjligheter till anställning, utveckling och karriär.

Resultaten från höstens medarbetarenkät om kränkande särbehandling visar en positiv utveckling där andelen medarbetare som upplevt kränkande särbehandling, trakasserier eller sexuella trakasserier minskat från åtta till sju procent. Detta är även lägre än kommungenomsnittet på nio procent, vilket tyder på att det systematiska arbetsmiljöarbetet ger resultat. Trots denna förbättring är det oroande att sju procent fortfarande utsätts, och att detta sker från flera håll – inte enbart från arbetskamrater utan även från omsorgstagare, elever, vårdnadshavare och i vissa fall från närmsta chef. Med en svarsfrekvens på 68,7 procent ger enkäten en relativt god bild av situationen, men det är viktigt att fortsätta det förebyggande arbetet och att tydligt markera nolltolerans mot all form av kränkande behandling för att skapa en trygg och säker arbetsmiljö för alla medarbetare.

Under 2026 kommer EU:s lönetransparensdirektiv införas där samtliga medlemsstater ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att arbetsgivare har lönestrukturer som säkerställer lika lön för lika eller likvärdigt arbete. Detta blir en viktig nyckel i att utveckla arbetet med att skapa jämlika möjligheter till lön. Utbildningsförvaltningen kommer följa och delta i arbetet som leds av HR-avdelningen.

5 Övrig uppföljning

5.1 Inkomna synpunkter under året

Enligt kommunens styrmodell ska inkomna synpunkter vara en del av kommunens kontinuerliga förbättringsarbete. Inkomna synpunkter ska ses som en del i kommunens analysarbete för att förstå hur organisationen kan förändra arbetssätt, bemötande, rutiner med mera.

Nedan redovisas utifrån kategorisering de synpunkter som kommit in och vad dessa har lett till.

Utveckling av verksamhet utifrån inkomna synpunkter

Klagomål 2025
Inom utbildningsförvaltningens verksamheter redovisas klagomål enligt Skollagen. Huvudmannens ansvar för att hantera klagomål gällande utbildningen regleras i 4 kap. 7–8 §§ skollagen (2010:800). Enligt skollagen ska alla huvudmän ha rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen och lämna information om sina rutiner på ett lämpligt sätt. Huvudmannen ska vidare se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det genom uppföljning, klagomål eller på annat sätt framkommer att det finns brister i verksamheten.

Utbildningsförvaltningen använder, likt Skolinspektionen, Svenska Akademiens ordlistas definition: *Klagomål är en yttring av missnöje och synpunkt är en åsikt*. Samtliga ärenden betraktas, utreds och besvaras som klagomål, eftersom huvudmannen åläggs behandla klagomål enligt skollagen.

En väl fungerande klagomålshantering ger huvudmannen möjlighet att uppmärksamma och åtgärda brister på lokal nivå så tidigt som möjligt. Klagomålshanteringen ger också viktig information till huvudmannens och enhetens kvalitetsarbete, vilket kan bidra till högre kvalitet i verksamheterna för alla barn och elever.

Under 2025 har det inkommit 160 klagomål i utbildningsförvaltningens verksamheter. Diagrammet nedan visar de områden som klagomålen handlar om. Diagrammet visar vad klagomålet huvudsakligen berör, men flera klagomål berör ofta flera områden.

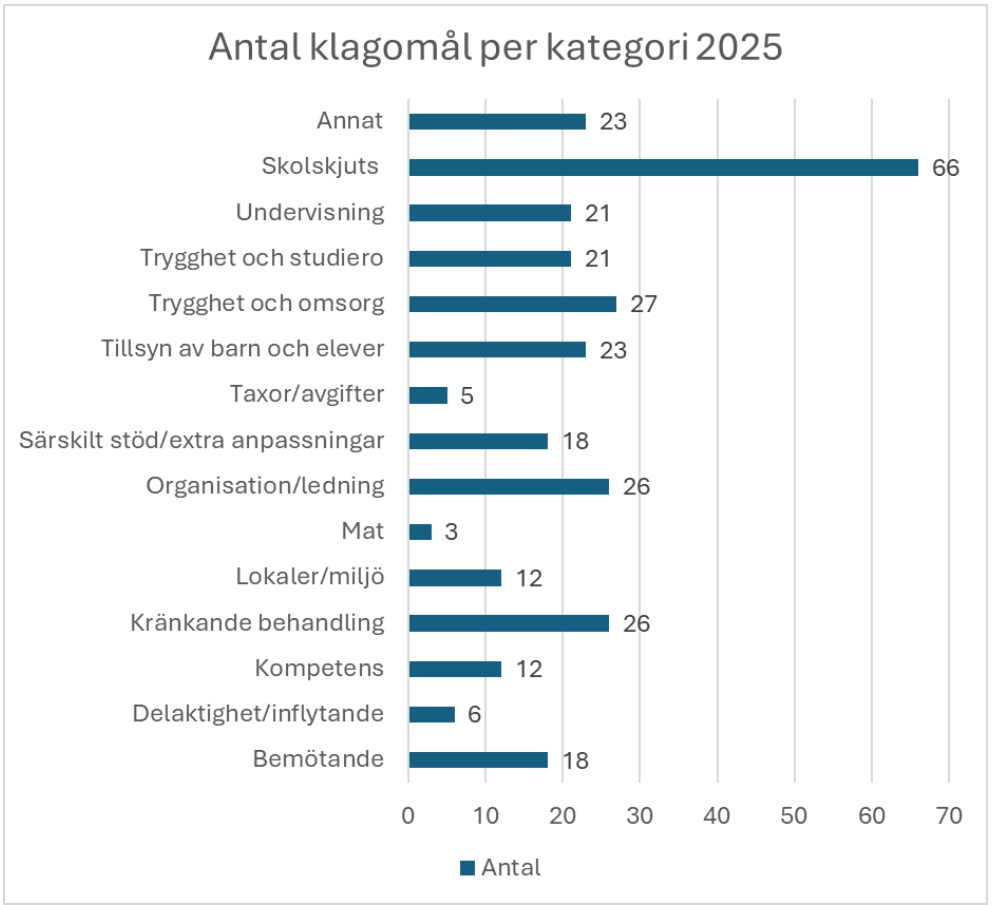

Det finns totalt 14 ärenden som rör förskola och 66 ärenden som rör grundskola. Ytterligare 73 ärenden handlar om frågor på förvaltningsnivå, varav 66 specifikt gäller skolskjuts. Därutöver finns det ett ärende som rör gymnasium och två ärenden som rör vuxenutbildning. Samtliga ärenden är avslutade, återkopplade och åtgärdade i förekommande fall. Ökningen av klagomål avseende skolskjuts, jämfört med föregående år, beror främst på att förvaltningen har förbättrat dokumentationen av dessa ärenden, vilket gör att dessa nu följs upp mer systematiskt.

De allra flesta klagomålen avser områden i skollagen som till exempel särskilt stöd/extra anpassningar, tillsyn av barn och elever, trygghet, omsorg och studiero samt kränkande behandling. Det sistnämnda hanteras inom arbetet med kränkande behandling. Övriga hanteras utifrån barn- och elevers behov och lagstiftning. Enheterna tar in klagomålen i det systematiska kvalitetsarbetet och de utgör en del av underlagen för utveckling av verksamheten. En del av klagomålen är en konsekvens av att kommunikation och samverkan mellan skola och hem brustit. Ett förbättrat och mer systematiskt arbete med klagomålshantering har i flera fall gett goda samtal med berörda och förbättringsåtgärder har vidtagits.

Två av klagomålen för året har lett till utredningar hos Skolinspektionens barn-och elevombud (BEO) avseende kränkande behandling. Ytterligare ett ärende har inletts avseende kränkande behandling. Nämnas bör att Skolinspektionen inte delger kommunen samtliga anmälningar, utan enbart vid de tillfällen då inspektionen väljer att utreda och huvudmannen ombeds inkomma med yttrande.

Klagomålsärenden hänvisar i allt större utsträckning till specifika lagrum och rättsliga regleringar, vilket ger ärendena en mer juridisk karaktär. Det har även skett en ökning av antalet överklaganden inom olika typer av ärenden, exempelvis till Skolväsendets överklagandenämnd. Denna utveckling kan delvis kopplas till bredare samhällsförändringar, där tillgången till digitala verktyg/AI-verktyg och information gör det enklare för enskilda att driva ärenden på juridisk grund.

5.2 Avtalssamverkan

Inom utbildningsnämndens ansvarsområden finns ingen avtalssamverkan som innebär att utbildningsnämnden lagt ut uppdrag inom sitt område som huvudman.

5.3 Privata utförare

Detta uppföljningsområde har tillkommit sent i processen och finns därav med främst för kommande uppföljning.

Utbildningsnämnden anlitar idag privata utförare där skolskjutsutförare samt utförare av vuxenutbildning är de mest väsentliga. Uppföljning av avtalens innehåll bland annat avseende leverans och kvalitet genomförs löpande men då utbildningsnämnden inte har beslutade former för sådan uppföljning bör det beslutet fattas först, i enlighet med anvisningarna i Program för uppföljning av privata utförare. Ett sådant ärende återkommer till utbildningsnämnden under våren 2026.

5.4 Internationellt samarbete

Utbildningsnämndens verksamheter har inte haft något internationellt samarbete under 2025.

ÅRSREDOVISNING 2025

Alebyggen

INNEHÅLL

VD har ordet	Sida 4
Vår verksamhet	Sida 5
Hyresgästreportage 1 Tågen tuffar på hemma hos Lennart	Sida 7
Fastighetsutveckling	Sida 8
Energi, klimat och miljö	Sida 10
Våra hyresgäster	Sida 11
Hyresgästreportage 2 Det frodas på förskolan i Nol	Sida 13
Vår ekonomi	Sida 14
Hyresgästreportage 3 Blöt men glädjefylld nationaldag i Nödinge	Sida 15
Förvaltningsberättelse	Sida 18
Flerårsöversikt	Sida 22
Granskningsrapport (Lekmannarevisorer)	Sida 41
Revisionsberättelse (Ernst & Yong AB)	Sida 42
Bilaga A, B och C	Sida 44

AB Alebyggen
Besöksadress: Ale Torg 7, Nödinge
Postadress: Box 104, 449 22 Nödinge
Telefonnummer: 0303-330800
Hemsida: www.alebyggen.se
Mail: info@alebyggen.se
Organisationsnummer: 556093-0504

Bilder:
Magnus Soovik, Alebyggen
Mats Fundberg, PEAB och Göran Assnér
Artiklar från hemlängtan:
Text Kajsa Sandin, Skriva
Foto: Magnus Soovik, Alebyggen
Samtliga bilder tillhör AB Alebyggen
Framsida: Armbandstillverkning på Nationaldagen 6 juni 2025
Baksida: Det växer och frodas på vårt dagis i Änggården, Nol
Bild till höger: Smutsiga händer när man planterar på dagis i Änggården, Nol
Foto: Magnus Soovik

VD har ordet

Då lägger vi bakom oss den första fjärdedelen av det tjugoförsta århundradet, och konstaterar att en hel generation fötts mellan 11 septemberattackerna i New York och ett mellanstatligt krig på den europeiska kontinenten. Den som minns 1990-talet minns en annan tid.

Trögheten i den konjunkturella svackan hänger ihop med oro och osäkerhet. Europas beroende av gasuppvärmning, konsekvenserna av krig i vårt närområde, handelskonflikter med forna partners, global konkurrens inom nya sektorer mm påverkar mycket av det som länge tagits för givet. Arbetslösheten stampar, kronan stärks, inflationen borde vara besegrad. Skall styrräntan upp eller ned?

På bostadsmarknaden i Ale är efterfrågan fortsatt stabil, samtidigt som vi konstaterar att vakanser visat sig på flera håll i vårt närområde. Under året som gått har vi jobbat vidare för att åstadkomma nya byggstarter, men överklaganden har gjort att inget nybygge inletts. En förtätning av centrala Nödinge är en kommande prioritering i kommunens samhällsbyggnadsprocess. Samtidigt jobbar vi metodiskt vidare med att renovera badrum, stammar och mycket annat i miljonprogramsbeståndet.

Mest glädjande under året var det att ta del av NKI-resultatet för 2025, där vi återigen kan konstatera riktigt fina siffror. 83,7% av hyresgästerna tycker att vi levererar bra eller mycket bra service, vilket är ett gott kvitto på att vi jobbar med rätt saker på rätt sätt. Att vidmakthålla hög nöjdhet i en tid med både ekonomisk osäkerhet och en hel del renoveringsstök är ett styrketecken. Nu tar arbetet vid med det ständiga förbättringsarbetet.

Johan Redlund, VD

Vår verksamhet

AB Alebyggen är Ale kommuns allmännytta i enlighet med lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Bolaget är helägt av kommunen med uppdrag att förvalta bostäder som upplåts med hyresrätt, främja bostadsförsörjningen i kommunen samt erbjuda möjlighet till boendeinflyttande och inflytande i bolaget. Verksamheten skall bedrivas enligt affärsmässiga principer, vilket medför marknadsmässiga avkastningskrav i stället för kommunallagens självkostnadsprincip.

Bolagets verksamhet regleras av bolagsordning och ägardirektiv fastställda av Ale kommunfullmäktige, samt antagna vid Alebyggens bolagsstämma 2025.

Enligt bolagsordningen skall bolaget främja kommunens behov av bostäder, service och andra kollektiva anordningar. Därtill har bolaget till föremål för verksamheten;

- *att förvärva och äga fastigheter samt uppföra och förvalta bostadshus,*
- *att bedriva bostadsanknuten offentlig eller kommersiell verksamhet samt*
- *att bedriva exploateringsverksamhet, uppföra och förvalta fastigheter för kontor, handel, industri och annan kommersiell eller offentlig verksamhet samt att uppföra och försälja småhus.*

Enligt ägardirektivet skall bolagets ändamål, därtill vara följande;

- *att vara ett viktigt bostadspolitiskt instrument för Ale kommun samt verka för en utveckling som ökar Ale kommuns attraktionskraft.*
- *att erbjuda bostadssökande bostad utan ekonomisk eller social rangordning med utgångspunkt i en tydlig uthyrningspolicy.*
- *att erbjuda ett attraktivt och varierat bostadsutbud, med en konkurrenskraftig hyressättning och varierande bostadsformer.*
- *att arbeta med att ta socialt ansvar och verka för trygghet, inkludering och social sammanhållning.*

Vision och mål

Alebyggen vägleds av Ale kommuns vision ”Ett Ale. -I Ale skapar människor, föreningar och företag möjligheter och framtiden tillsammans i ett samhälle där vi gemensamt tar ansvar. Mellan skog och älv växer vi med en storslagen småskalighet där småstadens fördelar bevaras. Ett pärlband av orter, var och en unik, här finns en plats för alla. Här har vi nära till varandra, naturen och stadens brus. Ale – Sveriges längsta småstad.”

Alebyggens affärsidé är att erbjuda ett attraktivt bostadsalternativ, anpassat till varje livssituation, för dagens och morgondagens hyresgäster.

Bolagets mission är vara ett engagerat bostadsföretag som skapar hemlängtan. Särskilt fokus skall vara på kundnytta, effektivitet och trygghet vilket förverkligas genom;

- bostadsproduktion och underhåll som möter människors behov,
- social hållbarhet med trygghet och trivsel i boendet,
- en engagerad förvaltning som bryr sig om detaljerna samt
- ett fokuserat miljöarbete.

Under 2025 har arbete bedrivits utifrån Allmännyttig plan 2025 och ekonomisk prognos 2025–2028 med målsättningar kopplade till ovanstående.

Fastighetsbestånd

Alebyggens fastighetsbestånd finns i kommunens större orter från Bohus i söder till Alvhem och Skepplanda i norr. Alebyggen äger och förvaltar ca 2300 lägenheter och erbjuder ett flertal olika bostadsalternativ. Halva fastighetsbeståndet är uppfört under de så kallade rekordåren då bostadsbristen var stor och närmare 100 000 bostäder byggdes årligen i landet. Åren runt -70 uppfördes flera av våra stora bostadsområden såsom flerbostadshusen på Södra och Norra Klöverstigen i Nödinge, Trast- och Sparvvägen och Folketshus- och Mossvägen i Nol samt Trädgårdsvägen i Älvängen.

Den andra halvan av beståndet är mer varierat i utförande men kännetecknas av en stor andel bostadsområden med trähusbebyggelse i tvåplan där hyresgästerna har tillgång till en egen liten täppa. Närheten till det gröna och möjligheten till en egen trädgård bidrar på ett påtagligt sätt till områdenas attraktivitet. Alebyggen erbjuder även områden med fristående villor med tillhörande tomt. Flertalet av dessa områden är byggda under 80-tal och tidigt 90-tal. Utöver den småskaliga bebyggelsen tillkommer terrasshusen på Källarliden, punkthusen på Byvägen i Bohus samt de fastigheter som färdigställts under 2000-talet.

Förvaltningsorganisation

Bolaget bedriver verksamhet med egen personal för kundservice, administration, teknisk förvaltning, projektledning, fastighetsskötsel och städning. Ramavtal tecknas med entreprenörer avseende löpande reparationer och underhållsarbeten. Ny- och ombyggnadsarbeten samt större underhållsprojekt upphandlas projektspecifikt. Konsultinsatser köps för projektering samt juridik och IT-system.

Fastighetsskötsel i våra bostadsområden utförs av våra kvartersvärdar och lokalvårdare, organiserade i två kvartersvärdsteam i norr (S. Nol och norrut) respektive söder (Nödinge och söderut). Kvartersvärdarna leds av en förvaltare och ansvarar för löpande skötsel och områdesförvaltning. Arbetet utgår från fem expeditioner i våra bostadsområden.

Kvartersvärden är första kontaktpunkt för hyresgästerna i alla typer av ärenden och ansvarar för den löpande skötseln inom sina kvarter. I uppdraget ingår dagliga ronderingar i bostadsområdet för att säkerställa en god förvaltningskvalité. Genom den dagliga blicken kan brister åtgärdas proaktivt, helst innan hyresgästerna upptäcker det. Skötselplaner fastställer de ordinarie arbetsmoment som skall utföras i ett bostadsområde, såsom exempelvis grönyteskötsel, vid sidan av serviceanmälningar som i huvudsak syftar till avhjälpande av fel.

I övrigt är företaget organiserat i tre avdelningar. Uthyrningsavdelningen hanterar uthyrning, kundmottagning, lägenhetsunderhåll, PLUS-val, boinflytande, ombyggnadssamordning, IT och information. Ekonomiavdelningen bemannar ekonomi, administration och personaladministration. Fastighetsavdelningen hanterar nyproduktion, planerat underhåll, miljö och energi.

Under året har två personer varit aktiva i projektet Steget för städning av allmänna utrymmen och yttre skötsel. Steget är bolagets koncept för att skapa möjligheter för människor som långvarigt stått en bit från arbetsmarknaden.

Ett antal studenter på yrkesgymnasier eller KY-utbildningar har beretts möjlighet att göra praktik inom verksamheten under året.

Under grönytesäsongen förstärktes organisationen med säsongsarbetare och likt tidigare år har många sommararbetande ungdomar varit delaktiga i att rensa rabatter och få fint i våra utemiljöer.

FR2000-certifierade

Alebyggen är certifierat enligt FR2000 verksamhetsledning vilket är ett integrerat ledningssystem för kvalitet, miljö och arbetsmiljö. Kraven utgår från ISO 9001 (kvalitet), ISO 14001 (miljö) och ISO 45001 (arbetsmiljö). Årlig revision genomfördes i juni 2025 och certifikatet förnyades därefter.

Hyresgästreportage 1

Tågen tuffar på hemma hos Lennart i Nol

Text: Kajsa Sandin, Skriva
Bild: Magnus Soovik, Alebyggen

Gästrum, syrum, hemmakontor eller kanske ett bibliotek. Det finns många sätt att använda extrarummet för den som har ett sådant. Hos Lennart Olsson i Nol har en stor modelljärnväg tagit plats.

Redan som femåring hemma i Lunden i Göteborg på 50-talet lekte Lennart Olsson med sin första modelljärnväg. De tyska miniatyrbanorna var de flesta pojkars dröm och i dag finns många entusiaster och samlare som har bevarat sitt intresse. Lennart är en av dem. Modelljärnvägen har fått följa med genom livet och olika flyttar.

– Jag tog med den när jag och Eva gifte oss och flyttade ihop, och därefter lekte vår äldste son med den en del.

LENNART HAR UTÖKAT modelljärnvägen efterhand och köpt till lok, vagnar, byggnader med mera. Plåtskenorna från barndomen är sålda och ersatta med den senaste modellen. De senaste 20 åren har modellandskapet varit uppbyggt i Lennart och Evas extrarum i tre rummaren på Mossvägen.

– Jag är härinne nästan varje dag. Det här är min fritid – och fisket. Fiskeintresset har jag och Eva gemensamt, säger Lennart.

HANS SKAPELSE AV spår och stationer står i bordshöjd på en egensnickrad anordning med grön filtduk som går ända in i två av rummets hörn.

– Jag hade egentligen velat ha mer utrymme så jag hade kunnat komma emellan från alla håll, med det är inte möjligt, säger han.

När modellandskapet ska städas eller byggas om få Lennart helt enkelt klättra upp på den 12 kvadrat- meter stora bänkskivan och vara försiktig. Alla kopplingar finns under tågbanan så där får Lennart krypa in och fixa när något inte fungerar som det ska.– Det är som ett spindelnät därunder.

LENNART STARTAR ETT av alla tåg och ett tuffande ljud hörs. Gatulampor och stoppsignaler lyser. Allt är digitalt och han styr det han vill göra från en central station – tågens hastighet, vilket lok han vill använda och så vidare. Växlingen sköter han på en separat apparat som står alldeles intill.

– Hus och sånt köper jag begagnat på Tradera. Loken köper jag främst i en hobbybutik vid Stigbergstorget i Göteborg.

Tåget passerar förbi ett berg med en kyrka, en tågstation och ett vackert vitt fyravåningshus. På ett ställe står ett X2000 och väntar på att lämna stationen. Lennart beskriver tåget som väldigt lätt i nosen vilket gör att det enkelt spårar ur. Tåget är dessutom alldeles för långt för Lennarts tågbana, så många extravagnar är undanplockade.

Vad är det roligaste med din modelljärnväg?
– Att den fungerar. Det händer något hela tiden och det är ett sätt att hålla i gång hjärnan. Jag tycker det är en fin hobby – men dyr. Hade jag vetat om det från början hade jag kanske satsat på nåt annat, säger han och skrattar.

Tåg, vagnar, hus, träd och stationer finns på Lennarts modelljärnväg i Nol.

Fastighetsutveckling

Under de senaste åren har flera nyproduktionsprojekt varit i genomförandefas. Parallellt bereds flera detaljplaner för framtiden för att ge klara förutsättningar för byggstart när tidpunkten är rätt. Bolaget ser gärna förtätning och förnyelse av befintliga områden på redan ägd mark, i kombination med en strävan att utöka beståndet i de attraktiva, kollektivtrafiknära lägena.

Under 2020-talet har 274 nya lägenheter färdigställts. I de fastigheter som uppfördes på 60- och 70-talen pågår ett successivt renoveringsarbete. Nedan följer en sammanställning över de projekt som Alebyggen under 2025 drivit framåt.

Klöverstigen 2.0, Nödinge

Ambitioner för Klöverstigen 2.0 omfattande social, teknisk och ekonomisk hållbarhet formulerades inom ramen för rådande affärsplan 2018. Dialog med hyresgäster har skett dels via dialoggrupper samt dels på boendemöten i området. NKI-undersökningar har kompletterat med viktiga perspektiv. Utifrån konstaterade tekniska behov samt hyresgästers preferenser fördes förhandlingar kring innehåll, villkor samt hyreskonsekvenser med Hyresgästföreningen vilket resulterade i förhandlingsöverenskommelser under hösten 2019.

Utifrån de grundläggande förutsättningarna genomfördes en förstudie av tekniska förutsättningar och metodval för att säkerställa underhållsåtgärder inom Södra och Norra Klöverstigen. Parallellt genomfördes en studie av gårdsmiljöer, belysning samt gestaltning av entrénära miljöer, balkonger, uteplatser samt egna täppor.

Efter upphandling 2020 tecknades partneringavtal med entreprenör och renovering av de första 76 lägenheterna inleddes. Åtgärder omfattar fönster och balkonger, solceller på tak, stammar och våtrum, elanläggning, kulvertar, ventilation mm. Bottenplanslägenheter har i ett antal huskroppar rivits ut och byggts upp i sin helhet. Vid utgången av 2025 har 447 lägenheter i området färdigställts. Projektet planeras fortgå tom 2028 omfattande ytterligare 268 lägenheter.

Renoveringsetapperna genomförs i upphandlad partnering med en successiv avtalsbindning etapp för etapp. Effektivitet i entreprenad, hög hyresgästnöjdhet samt en tillfredsställande projektekonomi är central för projektets fortsatta framdrift.

I projektet läggs stort fokus internt på att etablera en hög nivå på information och dialog med hyresgäster i god tid före etappstart för att säkerställa att boendet fungerar under själva renoveringsperioden.

Under året har organisationen förstärkts med en anställd byggledare för kontroll och styr av projektgenomförande. Internt samordnar vår ombyggnadssamordnare processen för hyresgästen som i normalfallet bor kvar under renoveringen.

Projektportfölj

Vallmovägen, Älvängen
Detaljplan för byggnation av ca 60 lägenheter antogs av kommunfullmäktige i september 2019 och har vunnit laga kraft. Fastigheten förvärvad. Projektering har inletts under 2025 med ambition att söka bygglov under 2026 och byggstart under 2027.

Jalles kulle, Nödinge
Alebyggens markanvisning med planerad byggnation om ca 50 lägenheter vid kullen i anslutning till Ale Kulturrum i Nödinge, har tidigare varit del i ett sammanhållet detaljplanearbete för Nödinge centrum. Detta detaljplanearbete avbröts på kommunens initiativ under 2024. Alebyggen inväntar att arbetet skall återupptas.

Myternas väg, Älvängen
Markanvisningsavtal tecknades hösten 2019 avseende fastigheten Utby 20:48. Planerad byggnation inom fastigheten omfattar ca 40 lägenheter. Det bygglov som beviljades 2023 överklagades hela vägen till Mark- och Miljööverdomstolen varpå lovet oväntat avslogs i augusti 2025. Alebyggen avser fortsatt att bebygga fastigheten och värderar för närvarande konsekvenserna för projektet.

Två gårdar, Nödinge
En övergripande analys av Södra och Norra Klöverstigen inleddes 2018 med bäring på bostadsområdets struktur och planering. I uppdraget ingick att studera rumslig karaktär samt identifiera förutsättningar för förtätning. Positivt planbesked erhölls 2019 om en första förtätning om ca 50 lägenheter på två gårdar på Södra Klöverstigen samt utreda förutsättningar för kontorshuset på Södra Klöverstigen 2, den dag då kommunal verksamhet i huset flyttar in i nytt kommunhus. Planläggning inleddes under 2023 och planen förväntas gå ut på samråd under 2026. Planerat antagande 2027.

Påvels väg, Skepplanda
Detaljplanen för byggnation av ca 30 lägenheter antogs av kommunfullmäktige i december 2020 och har vunnit laga kraft. Fastigheten förvärvad. Planerad byggstart ej beslutad.

Gallåsvägen, Nol
Efter begäran om planbesked lämnades 2017 ett positivt planbesked för byggnation av ca 36 lägenheter på egen mark. Planläggning inleddes under 2019. Planen är vilande i avvaktan på åtgärder för skyfall.

Bohus centrum, Bohus
Efter detaljplaneansökan lämnades ett positivt planbesked 2017 avseende Alebyggens planer för centrala Bohus. Planerna innefattar förtätning med ca 150 bostäder, utveckling av Bohus centrum samt förskola. Potentialen i området är stor med möjlighet att förtäta i ett pendeltrafiknära läge med mycket goda kommunikationer. Efter att planarkitekt tilldelats under 2021 har Alebyggen genomfört en riskanalys som ett första steg i planarbetet för att utreda förutsättningar för främst bostadsbyggnation. Under 2025 har planavtal med planenheten tagits fram. Alebyggen väntar på att arbete skall påbörjas.

Bobollplan och Rödklövergatan, Nödinge
Viss strategisk samordning har under året skett med kommunen med ambition att inleda ett kommande detaljplanearbete längs med Rödklövergatan mellan Södra och Norra Klöverstigen via Bobollplan till skolområdet. Bolagets ambition är att skapa byggrätter i området inom ramen för ett gemensamt planarbete.

Underhåll

Alebyggens modell för lägenhetsunderhåll heter PLUS och innebär att varje hyresgäst med bestämda tidsintervall kan få nya ytskikt i lägenheten. Systemet är likvärdigt för alla och transparent då det för varje rum går att se hur många år som återstår innan hyresgästen kan beställa en ny tapetsering eller golvläggning utan kostnad. Systemet möjliggör också att hyresgästen kan välja att beställa i förtid och erlägger då den mellanskillnad som återstår. Underhållsintervall i lägenheterna är fastställda men utfall år till år blir en direkt effekt av hur mycket lägenhetsunderhåll som hyresgästerna beställer.

Det planerade yttre underhållet administreras integrerat i vårt fastighetssystem. Genom att arbeta med rullande tvåårsplaner är ambitionen att på ett bra sätt kunna informera hyresgäster om planerade åtgärder.

Utgångspunkten i varje års underhållsbudget är att möta fastigheternas underhållsbehov i rätt tid. Under de år när ränteläget var särskilt gynnsamt medgavs extra satsningar på underhåll, vilket av naturliga skäl inte kan vidmakthållas när de ekonomiska förutsättningarna förändras. De omfattande åtgärder som genomförs i framförallt miljonprogrammet gör att tyngdpunkten, vid sidan av kostnadsförda underhållsprojekt, blir inom ramen för reinvesteringar som aktiveras i balansräkningen.

De pågående underhållsinsatser som genomförs i den del av beståndet som byggdes under miljonprogrammets rekordår kommer i ett antal år att genomsyra hela organisationens arbetssätt och påverka många hyresgäster i deras bostäder. Utgångspunkterna i arbetet är naturligtvis flera och kräver en kvalificerad sammanvägning av hyresgästers preferenser, fastigheternas tekniska behov samt vad som är möjligt ekonomiskt samt administrativt.

Energi, miljö- och klimat

Alebyggen tillgodoser värme- och varmvattenbehovet till övervägande del med fjärrvärme. Till mindre del används el till uppvärmning men primärt till drift av nödvändiga fastighetsfunktioner. Energianvändningen i Alebyggens fastigheter är den största klimatpåverkande faktorn och ett flertal projekt och aktiviteter pågår för att minska företagets energianvändning samt bidra till en hållbar utveckling.

Under 2025 har arbetet fortgått för att nå satta energi- och miljömål. I den löpande driften byts kontinuerligt till energisnåla installationer avseende vattenarmaturer, fläktar, ventilationsaggregat, pumpar, värmepumpar och belysningsarmaturer. Stegvis byggs system med rumsgivare och uppkoppling av fastigheter ut för förbättrade styr- och reglerfunktioner.

I alla lägenheter som stamrenoverats de senaste åren har varmvattenmätare installerats. Under 2025 har förhandling genomförts med Hyresgästföreningen för att separera varmvatten från hyran för att varje hyresgäst skall betala för sin egen förbrukning. För den genomsnittlige förbrukaren kommer hyran efter förhandling att vara oförändrad. Förändringen har trätt i kraft under kvartal 4 för 162 lägenheter på Folketshus- och Mossvägen.

Ett projekt under året som särskilt bör nämnas är bergvärmesinstallation på Kungs- och Alfs väg i Alvhem där befintlig pelletspanna avvecklats. Investeringen ger en effektiv och driftssäker installation med väsentligt mindre skötsel och tillsyn än den förra anläggningen. I samband med bytet försvinner även den oljebrännare som funnits som backup vilket gör att hela bolagets uppvärmning framgent är baserad på el eller fjärrvärme.

Styrelsen fattade inför 2019 beslut att ansluta Alebyggen till Allmännyttans Klimatinitiativ för att sätta målambitioner i linje med Sveriges Allmännyttas branschinitiativ. De två övergripande mål som ingår i Sveriges Allmännyttas mål är att dels fasa ut fossilanvändningen till 2030, dels minska energianvändningen med 30 % utifrån basår 2007. Under 2025 har bolaget antagit en ny Miljö- och klimatpolicy för att tydliggöra prioriteringar och principer.

Den el som bolaget köper har ursprungsmärkning fossilfri. Alebyggen kan svårligen påverka fjärrvärmemixen och i enlighet med Sveriges allmännyttas definition så beräknas fossilfriheten i relation till den fjärrvärmemix som råder i respektive fjärrvärmenät. Utifrån detta är Alebyggens energiförbrukning till ca 97,4 % fossilfri. För att nå målet om fossilfritt i det egna beståndet är det som kvarstår för Alebyggen att ställa om fordons- och maskinparken.

Med det givna basåret 2007 har Alebyggen åstadkommit en minskning av energianvändningen med 20,0% till och med år 2024. Beräkningen av energianvändning sker utifrån normalårskorrigering för att kunna jämföra utveckling över tid korrigerat för specifik temperatur enskilda år. Kommande installationer av ventilation med värmeåtervinning, så kallad FTX är viktiga för det fortsatta arbetet att nå 30% reduktion till 2030.

Kallvattenanvändningen har under flera år haft en tydlig nedåtgående trend men vi noterar en ökning under 2025 vilket behöver analyseras. Vattenbesparande åtgärder genomförs och planeras löpande, varav särskilt viktigt är byte till snålspolande armaturer i ROT renoveringar samtidigt som individuell mätning och debitering (IMD) av vatten stegvis införs.

Alebyggens första solcellsanläggning färdigställdes på Trädgårdsvägen 2020. I samband med renoveringen av Klöverstigen har solcellsanläggningar successivt installerats på de tak som har rätt förutsättningar. Totalt har bolagets anläggningar producerat 263 MWh (189) under året. Målet är fortsatt att installera solceller i området för att effektivisera uttaget och dra nytta av stora takvolymer med rätt förutsättningar.

Laddplatser för hyresgästers fordon installeras fortlöpande i Alebyggens nyproduktion och finns för närvarande att tillgå i sex bostadsområden. I befintliga bostadsområden sker en successiv utbyggnad samtidigt som bolaget följer utvecklingen av framtida laddningsinfrastruktur. För rena elbilar ter sig en publik laddinfrastruktur, sannolikt tillhandahållen i anslutning till befintliga bensinstationer och handelsplatser vara mer ändamålsenlig, eller åtminstone ett viktigt komplement till bostadsnära laddning, vilket varit nödvändigt för laddhybriderna.

Hyresgästernas möjlighet till källsortering är väl utbyggd med kärl för matavfallsinsamling i samtliga bostadsområden. Flera förändringar pågår avseende ansvar för återvinning av material vilket påverkar den fastighetsnära sorteringen kommande år. Flera insatser har gjorts under året för att främja hyresgästernas möjligheter att sortera mer och sortera rätt.

Allmännyttans Klimatinitiativ

År	2025	2024	2023	2022	2021
Fjärrvärme totalt MWh	18800	19 295	17 906	18 564	18 717
Fjärrvärme (kWh/m2)	103	107	100	107	110
El totalt MWh	2707	2 659	2 619	2 803	2 797
El [kWh/m2]	13,7	13,6	13,5	14,4	14,9
Produktion el (MWh)	263	189	115	92	39
Solcellsanläggningar (antal)	8	7	5	1	1
Laddplatser fordon (antal)	43	33	25	25	12
Vatten totalt (m3)	247490	233 374	231 064	250 564	266 522
Vatten [m3/m2]	1,50	1,35	1,38	1,50	1,65

Våra hyresgäster

Det övergripande målet för förvaltningsorganisationen är att, vid sidan av fastigheter i gott skick, arbeta för nöjda hyresgäster. I dagliga kontakter med hyresgäster diskuteras hur bostadsområden kan utvecklas, hur problem kan lösas och hur människor gemensamt skapar hemlängtan. En del hyresgäster är engagerade vilket leder till täta kontakter. Samtidigt är det många som vi inte är i dialog med under långa perioder av boendetiden.

Vart annat år görs en större NKI-undersökning som delas ut till alla hyresgäster. Det ger oss ett mycket bra underlag om vad hyresgäster tycker om sitt boende, om sin hyresvärd och om sitt bostadsområde. Ett fördjupat analysarbete med all personal görs efter varje mätning för att ta fram förbättringsåtgärder utifrån respektive bostadsområdes enkätsvar. Under 2025 har vi fortsatt arbetat med slutförande av de åtgärdsplaner som togs fram efter mätning hösten 2023.

Bolagets målambition är att vara bland de 25% bäst presterande bolagen i serviceindex, vilket för närvarande kräver 85,2%. Ny mätning genomfördes under hösten 2025 med 65,5% svarsfrekvens. Resultat i serviceindex 2025 visar fina 83,7%, vilket visar att bolaget fortsatt vidmakthåller en god servicenivå totalt sett i beståndet. Resultatet är en förbättring med 2,3% sedan senaste mätningen. Resultatnivå kan översättas med att 84 av 100 hyresgäster totalt sett tycker att Alebyggens service är mycket bra eller ganska bra, medan 16 tycker att den är mindre bra eller dålig.

Fokus i förvaltningen är fortsatt att hålla en hög nöjdhet i hyresgästkontakter och avhjälpande av fel i lägenhet men samtidigt prioritera satsningar på yttre miljö samt tillsyn och skötsel av allmänna utrymmen. I enkäten ser vi att bemötande och att ta kunden på allvar ger en nöjdhet på 85,6% och att 88,6% svarar att de är nöjda med den hjälp de fått när det behövts. Bland de frågor som prioriterats sedan senaste mätningen så ser vi förbättringar i att komma i kontakt med rätt person och allmän tillgänglighet. Den organisatoriska förstärkning som gjorts i vår kundmottagning har sannolikt på ett påtagligt sätt påverkat i dessa delar. Därutöver ser vi också tydliga förbättringar i skötsel av utemiljö och rent & snyggt i allmänhet.

Prioriterat framåt är fortsatt att nyttja möjligheter till riktad information via mail och genom mina sidor för att möta behovet av information vid störningar eller planerade arbeten.

Vi konstaterar vidare i mätningen riktigt starka resultat vad gäller felavhjälpande åtgärder i lägenheten och kontakt med kvartersvärd. Det är fint att vidmakthålla detta samtidigt som vi stegvis stärker arbetet avseende grönt & skönt och rent & snyggt i allmänna utrymmen och utemiljöer.

Slutligen summerar vi enkäten med att 89,7% trivs i sitt bostadsområde, att 86,4% trivs med Alebyggen och att 86,2% av hyresgästerna kan rekommendera Alebyggen som hyresvärd.

Marknaden och bostadsbristen

Efterfrågan på bostäder i Ale kommun är fortsatt hög och den grundläggande förutsättningen för bolagets nyproduktionsplaner. Utvecklingen från att ha varit en bruksortskommun i anslutning till den stora staden till att bli en attraktiv, integrerad del i tillväxtmotorn Göteborg sker stegvis.

Enligt Svensk mäklarstatistik ökade bostadsrättspriserna i Ale kommun med 177% under de påföljande 10 åren efter Alependelns invigning 2012, vilket kan jämföras med 91% uppgång i storgöteborg under samma period. Det är värt att ha detta i minnet när bostadsmarknaden i Ale de senaste åren blivit avvaktande med ett kvadratmeterpris som stampat på +/- 30 000 kr/kvm.

Alebyggens uthyrning utgår ifrån en köprincip, där alla bostadssökande har möjlighet att anmäla intresse på lediga lägenheter. Antalet aktivt sökande i Alebyggens kö har under de senaste åren ökat kraftigt till följd av automatiska kötjänster online. Vid årsskiftet var 35 236 personer registrerade i vårt kösystem. Kötiden för att få en lägenhet i befintligt bestånd var under föregående år i genomsnitt 4,9 år. Nivån har varit relativt stabil över de senaste åren.

Hyresnivån i nyproduktionen följer de senaste årens ökade produktionskostnader och vi noterar fortsatt en stabil efterfrågan trots en svagare konjunktur. Att hålla hyresnivån relevant är avgörande för attraktiviteten. Samtidigt som bolaget måste kunna erbjuda olika kvalitéer för ett gott boende i livets olika skeden.

I bolagets allmännyttiga grunduppdrag ingår också att tillhandahålla boendelösningar för hushåll som inte på egna meriter kan få en bostad. En nära samverkan med Ale kommuns Individ- och familjeomsorg (IFO), löser olika typer av bostadslösningar för hushåll med särskilda behov. Det sker i form av sociala kontrakt, träningslägenheter, jourlägenheter och inom ramen för konceptet Bostad 1. I dagsläget är 68 lägenheter (74), motsvarande 2,8 % av beståndet uthyrda på sociala hyreskontrakt med Ale kommun som hyresgäst.

År	2025	2024	2023	2022	2021
Kötid i snitt - Bohus	2688	1640	1 695	1 781	1 671
Kötid i snitt - Nödinge	1420	1075	1 247	1 371	1 420
Kötid i snitt - S Nol	3320	1810	2 607	2 189	2 099
Kötid i snitt - Nol	1247	913	888	891	1 030
Kötid i snitt - Alafors	1358	1117	1 437	1 502	985
Kötid i snitt - Älvängen	2560	1634	2 066	1 553	1 887
Kötid i snitt - Alvhem	-	1549	1 846	1 593	1 692
Kötid i snitt - Skepplanda	2420	1418	1 428	1 639	1 474
Antal i bostadskön	35236	44 391	24 598	16 746	11 472
Antal skrivna bostadskontrakt	313	356	325	436	305

Social hållbarhet och områdesutveckling

Den 6 juni 2025 kunde Alebyggen för femte gången i samverkan med Ale kommun och ideella krafter arrangera ett fantastiskt nationaldagsfirande på Klöverstigen. Ambitionen med firandet är att bjuda in till fest i vårt största bostadsområde och både visa upp boendemiljöer samt skapa möjligheter till härliga upplevelser och mänskliga möten.

Vädret avvek från tradition och det blev för första gången ett firande i regnskurar. Trots denna omständighet var humöret gott och besökarantal nästan jämförbart med tidigare år. Hyresgäster, Alebor i allmänhet och personal kunde njuta av en härlig dag med uppträdanden från Kulturskolan, loppis, vikingar, minibondgård, hoppborg och mycket mer. Räddningstjänst, polis, Fritidsbanken och föreningsliv fanns på plats för att visa upp och berätta om sina verksamheter. Nytt för året var cirkusföreställning som gjorde succé med allsköns upptåg.

På flera gårdar i området fanns det olika aktiviteter för både stora och små och scenen med food-courten var den givna mittpunkten under dagen, där bland annat nyblivna medborgare välkomnades av kommunfullmäktiges ordförande.

På nationaldagen uppmärksammade vi vårt arbete med konceptet ”Våga bry dig!”, inspirerat av det arbetssätt som Störningsjouren Göteborg m.fl. använder för att förebygga våld i hemmet. Genom att både som anställd och som hyresgäst vara extra uppmärksam på omständigheter som kan tyda på utsatthet är syftet att förebygga att människor i våra bostadsområden far illa.

De lokala hyresgästföreningar som verkar i våra områden gör ett viktigt arbete i skapandet av god sammanhållning i våra bostadsområden. Samtidigt har vi över längre tid sett en trend av att våra hyresgäster inte organiserar sig på samma sätt som tidigare. Alebyggen verkar för att stötta social sammanhållning och boinflytande i våra områden.

Särskilt fokus är på att vara möjliggörare för inflytande, trygghet och trivsel inom ramen för arbetet Klöverstigen 2.0 i Nödinge. Arbetet syftar inte till att i första hand bedriva verksamhet utan att skapa förutsättningar för verksamhet samt kanalisera engagemang i våra områden.

På Klöverstigen är Alebyggen samverkanspartner till projektet Ale Attitude som varje vår och höst arrangerar dialoggrupper för tjejer och killar i området.

Gruppaktiviteterna syftar till att stärka deltagarna, som är i 14–17 års åldern, visa goda förebilder och förebygga utanförskap. Projektägare är Nödinge SK Fotboll/ Ale United och Ale kommun. Tillsammans med Ale Attitude arrangerades Sommarveckor på Klöverstigen där sommararbetande aktivitetsvärdar arrangerade uppskattade aktiviteter i området för barn och ungdomar.

Med inspel från dialoggrupper så har gårdsprojekt på Södra Klöverstigen samt ängsmark på Norra Klöverstigen förverkligats med stöd från Boverket. Omdaningen har fokuserat på att stärka biologisk mångfald och att tillgängliggöra miljöerna. Tillsammans med nya lekredskap, pergolas, fasta grillar och planteringar har nu utemiljön i området fått en påtagligt ansiktslyft. Odlingslotter för intresserade hyresgäster och förstärkt utomhusbelysning har stegvis etablerats i området. Bägge viktiga delar i Klöverstigen 2.0 där stor tyngdpunkt läggs på trygghet och trivsel i området, i vilken utemiljön spelar en central roll. Arbetsmodellen kommer tillämpas i arbetet med kommande gårdar. Genom förvärv av det gamla servicehuset på Klöverstigen under 2025 har ambitioner kring ett aktivitetshus börjat att formeras vilket skall konkretiseras under 2026.

Sedan 2019 har vi på olika sätt skapat möjligheter till arbete genom projektet Steget för människor som står långt från arbetsmarknaden. I samarbete med Ale kommuns arbetsmarknadsenhet AME har detta lett till att ett 20-tal personer varit verksamma i projektanställningar inom städning och yttre skötsel. Genom projektet uppnås flera saker vid sidan av högre kvalitet med egen personal istället för entreprenör. Genom att egna hyresgäster arbetar i det egna beståndet med städ och yttre skötsel, finns det självklara sociala mervärden. Dessutom ges möjligheter till erfarenhetsutbyte mellan personal och hyresgäster samt inte minst möjlighet för personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden att få relevant erfarenhet och referenser. Under året har två personer varit aktiva inom projektet.

Under året har hyresgästerna, i tre av bolagets bostadsområden, i varierande omfattning påtagit sig arbetsuppgifter för områdets gemensamma yttre skötsel, så kallad självförvaltning. Bolaget ser positivt på detta och arbetsformen är, när den fungerar, ett fint sätt att skapa gemenskap i ett bostadsområde.

Hyresgästreportage 2

Det frodas på förskolan i Södra Nol

Text: Kajsa Sandin, Skriva
Bild: Magnus Soovik, Alebyggen

Pallkragar är perfekt för odling och plantering. Under sommaren fick barnen på Änggårdens förskola hjälpa till att fylla flera stycken med bland annat blommor och kryddväxter.

Änggårdens förskola i Nol har en stor, härlig utegård med gräsytor, fruktträd och platser för lek. Här finns sedan tidigare pallkragar där barn och pedagoger har odlat luktärtor, morot, squash och majs. I juli fick de påfyllning när kvartersvärdar och miljövärdar från Alebyggen kom med jord, pallkragar, fröer och plantor. Alebyggen äger ju byggnaden och mark och sköter om utemiljön här.

– Att bidra med fler pallkragar är ett sätt att jobba med det allmännyttiga syftet som vi har – ett bredare samhällsengagemang och inte bara sköta själva förvaltningen, säger Patrik Björk, förvaltare på Alebyggen.

PALLKRAGARNA PLACERADES på markduk och fylldes sedan med den jord som kvartersvärden Hugo Rydén kom med i skopan på en traktor. Därefter hjälpte Alebyggens personal förskolebarnen att stoppa ner växterna i jorden.

– Barnen har fått plantera bland annat perenner och kryddväxter. Här har vi persilja, mynta, citronmeliss och lavendel, säger Mona Östebo, miljövärd.

Även fältvädd – en lättskött blomma på hög stjälk – fick sin plats i pallkragarna.

– Fältvädd är en så kallad värdväxt. En del fjärilar är helt beroende av den för att överleva.

JULIA HAMMAR ÄR pedagog på en av förskolans sex avdelningar och var med under planteringen.

– Det är toppen och roligt att få göra det här. Pollinatörerna är redan på plats. Och just pollinatörer är något som vi pratat mycket om på förskolan, säger hon.

När alla plantor var i jorden behövdes det såklart också vattnas. Det gjorde barnen med dagvatten som tas tillvara i en tunna.

– Det har blivit något som alla barn är engagerade i.

Vår ekonomi

Alebyggen har sedan flera år tillbaka varit i en expansiv fas med stora investeringar i både nyproduktion samt reinvesteringar i miljonprogrammet. Under året har visst detaljplanearbete bedrivits men ingen nyproduktion initierats. När det gäller renovering av miljonprogrammet så har bolaget fram till årets slut hanterat 716 lägenheter motsvarande 67 procent av bolagets miljonprogramslägenheter. Under 2026 ligger ytterligare ett hundratal i genomförandefas.

Det starkt förändrade kostnadsläget de senaste åren med kraftigt ökade kostnader för el, värme, vatten och avfall samt starkt ökande byggpriser har varit utmanande. Därtill kommer den räntebana som förflyttat kapitalkostnaderna påtagligt från perioden av minus- eller nollräntor.

Mediakostnader innehållande fjärrvärme, el, vatten och avfall har haft flera år av kraftiga uppgångar, vilket kan följas i den årliga Nils Holgersonrapporten. För ett typiskt flerbostadshus i Ale kommun innebar taxehöjningar ökade kostnader med 8,4% 2025. Detta efter flera år av tvåsiffriga ökningar pga. ökade bränslepriser och reinvesteringsbehov i infrastruktur. En specifik utmaning i Ale är fjärrvärmebolagets fortsatt kraftiga prisavseringar där Alebyggen två år i rad begärt medling i Fjärrvärmenämnden.

Förändringstakten på byggkostnadsindex för flerbostadshus har under 2024 planat ut, och etablerat sig på en högre nivå, trots vikande produktionstakt. Under 2025 är förändringstakten 1,3% på årsbasis med sjunkande räntor som dämpade faktor avseende byggherrekostnader. Trend är fortsatt avmattning och avvaktan i branschen vilket är föga förvånande efter en period med kostnadsökningar som inte skådats sedan 1970-talet.

Fastighetsbranschen är kapitalintensiv och det förhöjda ränteläget har gjort ett tydligt avtryck. Den åtstramningscykel som Riksbankens inledde i maj 2022 ledde till att styrräntan stegvis höjdes från 0 till 4% på 18 månader. I maj 2024 kom så den första räntesänkningen vilket gjort att bolagets låneomläggningar under årets andra halva inte längre kom att höja låneportföljens snittränta. Under 2025 har kapitalkostnaderna varit närmast oförändrade trots en ökad upplåning om 45 mkr.

Alebyggen har en upparbetad projektportfölj och en tydlig målsättning att bidra till kommunens utveckling genom att primärt bygga nya hyresrätter. Det är fortsatt en brist på bostäder i kommunen men förändringar i konjunktur och demografi gör det än viktigare att värdera varje projekts byggstart givet målgruppsanalysen. Flertalet pausade projekt runt om i regionen gör att eftersläpningen ökar. Beroende på hur lång tid det tar innan de ekonomiska utsikterna klarnar är det troligt att en del projekt skjuts framåt, i väntan på mer förutsägbara tider.

För bolaget är rimliga förhandlingsöverenskommelser med Hyresgästföreningen centralt för att hitta rätt balans mellan projektspecifika intäkter och samtidigt kunna parera för den generella kostnadsutvecklingen. Förhandlingar förs utifrån gällande trepartsöverenskommelse på nationell nivå mellan Hyresgästföreningen, Fastighetsägarna och Sveriges allmännytta, innehållande parametrar för årlig hyresförhandling.

I förhandlingen om 2025 års hyror argumenterade bolaget utifrån modellen och synliggjorde hur kraftiga kostnadsökningar för drift och underhåll i kombination med det förändrade ränteläget påverkar bolaget framåt. Med respekt för att hyresgästernas hushållsekonomi satts under press de senaste åren, så behöver bolaget ha förutsättningar att hantera de planerade underhållet på ett ansvarsfullt sätt.

Parterna enades i en lokal överenskommelse om en höjning av hyrorna med 4,75% from 1 januari 2025. I förhandling om hyrorna för 2026 har parterna enats om en höjning med 3,1% from den 1 januari 2026.

Hyresgästreportage 3

Blöt men glädjefylld nationaldag i Nödinge

Text: Kajsa Sandin, Skriva
Bild: Magnus Soovik, Alebyggen

Lite regn kunde inte stoppa Aleborna från att fira nationaldagen med Alebyggen på Södra Klöverstigen. Det fanns mycket roligt att uppleva – bland annat en uppskattad cirkusshow.

Det är femte gången som Alebyggen bjuder in till nationaldagsfirande på ett av sina största bostadsområden, Klöverstigen i Nödinge. I år återvände firandet från Norra till de nyupprustade gårdarna på Södra Klöverstigen.

Firandet inleddes klockan 11 med att Alebyggens vd Johan Redlund och kommunfullmäktiges ordförande Claes-Anders Bengtsson hälsade välkommen från scenen. Nationalsången framfördes av Alice Danielsson, sång, och Stefan Lindström, fiol.

DÄREFTER FICK alla Alebor som under året blivit svenska medborgare ta emot ett diplom på scenen av Claes-Anders Bengtsson. Bland dessa fanns bland annat familjen Hoxha från Albanien, som bott i Sverige i 12 år.

– Vi bodde i Småland först men 2018 började min man jobba i Göteborg. Nu har vi har bott i Ale kommun i fyra och ett halvt år och har nyss köpt hus i Nol. Vi ska inte flytta härifrån. Vi trivs – det är lugnt och människor är jättesnälla, säger Aida, mamma i familjen.

NATIONALDAGEN BJÖD PÅ regn i hela landet och Nödinge var inget undantag. Men med regnkläder och paraplyn höll Aleborna uppe glädjen och firarlusten på Södra Klöverstigens gårdar som hade olika teman. På bondgården fanns en väldigt populär ponnyridning för de minsta och dessutom hade gården besök av tre alpackor från Skepplanda Alpackagård. På Trygga gården gick det som vanligt att träffa polis, räddningstjänst, ordningsvakter och nattvandrare.

Sirine, 6 år, bor på Norra Klöverstigen. Ponnyridningen var favoritaktiviteten den här dagen. På Trygga gården gick det att provsitta polisbilen. De som ville ta en paus från regndropparna kunde gå in i Alebyggens lokal på nummer 31. Där pågick ansiktsmålning och Robloxspel där den som ville fick testa på att jobba i fastighetsbranschen som till exempel fastighetstekniker eller fastighetsvärd.

DAGENS STÖRSTA publikmagnet var Malte Knapp's cirkus. Flera hundra barn och deras föräldrar samlades på Alebyggens gård för att underhållas av Maltes spektakulära cirkuskonster. När showen var över tömde cirkusartisten en hel släpkärra med olika skojiga cyklar och cirkushästar med hjul, som barnen var snabba att prova. Den som vågade kunde också testa att lägga sig på en spikmatta.

– Det är så fantastiskt med all härlig energi! I år blev det ett blött mingel men lika mycket glädje och feststämning som vanligt, säger Johan Redlund, Alebyggens vd.

Bolagsstyrning och förvaltning

Bolagets styrelse och lekmannarevisorer utses av Ale kommunfullmäktige med en mandattid av 4 år. Personalrepresentanter utses av respektive facklig organisation. Auktoriserad revisor utses av bolagsstämman. Årsstämma avhölls 2025-05-26.

Styrelsen har under verksamhetsåret avhållit 8 st sammanträden samt en strategidag. Under året har styrelsens presidie och bolagets VD haft 2 st uppsiktsmöten med kommunledningen. Styrelsen har under året bestått av följande personer:

Styrelsens ordinarie ledamöter

Fredrik Johansson (M) ordförande sedan 2023
Christine Marttila (S) vice ordförande sedan 2024, ledamot 2023
Mahlin Engstrand (S), ledamot sedan 2011
Kristina Camp (SD), ledamot sedan 2023
Stefan Gustafson (FIA), ledamot sedan 2021
Christina Oskarsson (S), ledamot sedan 2016
Kenneth Sandow (SD), ledamot sedan 2019

Styrelsesuppleanter

Kajsa Nilsson (M), suppleant sedan 2023
Monica Samuelsson (S), suppleant sedan 2023
Ann-Sofie Johansson (FiA), suppleant sedan 2024
Ronny Jägerholt (KD), 2025-01-01- 2025-04-07
Tony Karlsson (KD), 2025-04-07 – 2025-12-31
David Rydén (KD), suppleant sedan 2023
Jan-Åke Bernsten (C), suppleant sedan 2020
Niklas Ulfheden (S) 2025-01-01 – 2025-10-06
Erika Håkansson (S) 2025-10-06 – 2025-12-31

Arbetstagarrepresentanter

Camilla Johansson, Fastighetsanställdas Förbund, representant sedan 2023
Catarina Mattila, Unionen, representant sedan 2023

Ledning

Johan Redlund, VD, anställd sedan 2011
Anette Olsson, Ekonomichef, anställd sedan 2017
Patric Hultskär, Förvaltningschef, anställd sedan 2019
Daniel, Shamoun, Fastighetschef, anställd sedan 2022
Patrik Björk, Förvaltare, anställd sedan 2006

Lekmannarevisor

Willy Kölborg och Wimar Sundeen.

Revisor

Ernst & Young AB

Organisationsanslutning

Bolaget är anslutet till följande intresseorganisationer:
Sveriges Allmännytta
FASTIGO - Fastighetsbranschens arbetsgivarorganisation
FABUR - Fastighetsbranschens centrum för utbildning och rekrytering
HBV - Husbyggnadsvaror HBV förening
Västsvenska handelskammaren

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Aktiebolaget Alebyggen, (556093-0504), avger följande årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2025.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Årets verksamhet

Ägarförhållanden och verksamhet

AB Alebyggen är ett allmännyttigt kommunalt bostadsaktiebolag i enlighet med SFS 2010:879, helägt av Ale kommun. Bolaget skall enligt denna huvudsakligen förvalta bostäder som upplåts med hyresrätt, främja bostadsförsörjningen i kommunen samt erbjuda möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget. Verksamheten skall vidare bedrivas enligt affärsmässiga principer, vilket medför marknadsmässiga avkastningskrav i stället för kommunallagens självkostnadsprincip.

Bolagets ändamål är att främja kommunens behov av bostäder, service och andra kollektiva anordningar.

Styrelsen och verkställande direktören bedömer att bolagets verksamhet är i linje med kommunens ändamål med sitt ägande av bolaget och att bolaget har följt de principer som framgår i bolagsordningen.

Styrning

Bolagets verksamhet är målstyrd. Ale kommuns vision, ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget samt antagna policys ger vägledning för styrelsen att fastställa bolagets strategi och inriktning. Utifrån dessa styrdokument fastställer styrelsen årligen "Allmännyttig plan och ekonomisk prognos". Antagen plan omsätts av förvaltningen i handlingsplan med mål och aktiviteter för respektive avdelning, och därefter i mål för enskilda medarbetare.

Fastigheter

Alebyggen ägde vid årsskiftet 73 (68) fastigheter med en total uthyrningsbar yta på 175 427 kvm (172 786). Fastigheterna innehåller 2 341 bostadslägenheter (2 309) med en total bostadsyta på 164 414 kvm (162 569).

Investeringar, förvärv och försäljningar i fastigheter

Planarbete och projektering för nyproduktion har bedrivits under året utan att någon produktion påbörjats. Vid årsskiftet är pågående nyanläggningar 97 mnkr (76), huvudsakligen hänförliga till pågående renoveringsetapper. Årets aktiverade investeringar i fastigheter uppgick till 96 mnkr (191), innefattande färdigställda renoveringsetapper.

Under året har förvärv av två fastigheter i bolagsform skett. Fastigheterna omfattar 27 lägenheter samt lokaler på Södra Klöverstigen 31-32 samt ett LSS-boende på Fyrklövergatan 26, bägge objekten i Nödinge. I övrigt har fastighet på Påvels väg i Skepplanda förvärvats för framtida exploatering. Inga andra förvärv eller försäljningar av fastigheter har skett.

Marknadsvärde och direktavkastning

Till årsskiftet 2025/2026 har bolagets fastighetsbe
rats av auktoriserad extern fastighetsvärderare til
415). Detta överstiger fastigheternas bokförda vä
mnkr (1 734). Marknadsvärdet motsvarar 20 030 l
ningsbar yta (19 764).

Styrelsen arbetar strategiskt för att bibehålla föru
långsiktig direktavkastning enligt ägardirektivet.

Direktavkastningen under året är i bokförda värd
(5,32) och i marknadsvärden 2,95 procent (2,83).

De senaste årens kraftiga värdeutveckling på fast
det har gett en god värdetillväxt samtidigt som b
stegvis höjts i takt med nödvändiga reinvestering

Beståndets ålderssammansättning, med knappt
fastigheterna byggda kring 1970, innebär för när
period med omfattande underhållsåtgärder och
tills områdena är genomgångna. Framtagen flerå
vikten av att hyresutvecklingen följer kostnadsut
att direktavkastningskravet skall uppnås samtidig
nivå på det planmässiga underhållet upprätthålls

Finansiering och finansnetto

Bolagets finansiering styrs utifrån årligen fastställ
med årlig fastställd kommunal borgensram. Fina
ränte- och refinansieringsstrategi för bolaget bas
ekonomisk riskanalys utan att arbeta med deriva
liknande finansiella instrument.

Riksbankens inflationsbekämpning från mitten a
fram till halvårsskiftet 2024 innebärande snabba
övergick därefter till stegvisa räntesänkningar fra
2025. Med nuvarande styrränta på 1,75% har bol
planat ut.

Bolagets genomsnittsränta vid årets utgång var 2
(2,92) inkl. borgensavgift. Borgensavgiften till kor
procent (0,3) av bolagets genomsnittliga lån me
borgen under året. Andelen lån med rörlig ränta
de löptid inom 1 år är vid årets utgång 36,69 pro
bolagets totala lånestock.

Upplåningsbehov på grund av reinvestering sam
har under de senaste åren fallit ut enligt plan. Till
det förändrade ränteläget har detta resulterat i at
der ökat från 4,2 mnkr 2021 till nuvarande nivå p
årligen.

Finansiell ställning
Alebyggen har en stark finansiell ställning. Bolagets egna kapital uppgick vid årsskiftet till 490 mnkr (477) och de räntebärande skulderna till 1 260 mnkr (1 215). Bolagets synliga soliditet uppgår till 25,8 procent (27,2). Bolagets justerade soliditet, dvs med hänsyn tagen till fastigheternas bedömda marknadsvärden, uppgår till 52,7 procent (53,2)

I den fas som bolaget för närvarande befinner sig i har omfattande renovering och reinvestering i beståndet genomförts de senaste åren. De renoveringsbehov som föreligger måste adresseras för att säkra fastighetsvärden och fortsatt erbjuda attraktiva bostäder.

Planering för fortsatt renovering, mest centralt avseende stammar och våtrum, planeras fram tom 2028. Styrelsen vinnlägger sig om att klara detta åtagande och fortsatt vidmakthålla en balanserad nivå på soliditet och belåningsgrad.

Under året har ekonomisk långtidsprognos för bolaget reviderats innehållande kommande planerad nyproduktion samt reinvesteringar i bolagets miljonprogramsområden. Allmännyttig plan 2026 med ekonomisk prognos 2026-2029 har under hösten antagits av bolagets styrelse.

Belåningsgraden i förhållande till fastigheternas marknadsvärde motsvarar 36 procent (36).

Årets resultat
Årets resultat efter finansiella poster, före bokslutsdispositioner och skatt uppgår till 11,2 mnkr (7,3).

Medarbetare
Antalet tillsvidareanställda var vid årsskiftet 43 (45), varav 18 (18) kvinnor och 25 (27) män. Av de anställda var 23 (23) fastighetsanställda och 20 (22) tjänstemän. Antalet nyanställningar under 2025 var 3 (4). Medelåldern för bolagets anställda var 50 (51). Sjukfrånvaron var under året 9,2 procent (12,1).

Kvalitetsarbete och internkontroll
För att bolaget ska uppfylla sina mål krävs att verksamheten bedrivs effektivt och ändamålsenligt, att rapporteringen är tillförlitlig och att lagar, regler och riktlinjer följs.

Det interna kvalitetsarbetet organiseras utifrån strukturen i kvalitetsledningssystemet FR 2000, med ett årshjul innehållande ledningens genomgång, internrevision, externrevision och certifiering. FR 2000 är ett integrerat ledningssystem för kvalitet, miljö och arbetsmiljö. Kraven utgår från ISO 9001(kvalitet), ISO 14001 (miljö) och ISO 45001 (arbetsmiljö).

Kvalitetsarbetet utgår vidare från kommunens riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll. I bolagets samlade arbete identifieras risker och ett förbättringsarbete bedrivs inom ramverket med internkontrollplaner.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret
Under året har bolaget förvärvat två fastigheter i Nödinge. Genom köpet återbördas det före detta servicehuset på Klöverstigen, vilket ger Alebyggen möjlighet att ta det fulla utvecklingsansvaret i området. Ambitionerna för huset är flera med idéer om särskilda boendeformer och aktivitetsytor. En samverkansprocess är startad för att hitta rätt funktion och innehåll för huset.

Skå-dal 31:3 AB är ett dotterbolag ägt av Alebyggen till 100%. Bolaget äger enbart Bohus Centrum och förvärvades 1 april 2009.

Dotterbolagets resultat efter finansiella poster är 23 tkr (840 tkr). Bolaget intages i koncernredovisningen enligt förvärvsmetoden.

Risker och riskhantering

OMVÄRLDSRISKER		
Risk	**Hantering**	**Status 2025**
Konjunktur - Bostadsmarknaden påverkas av den ekonomiska tillväxten, arbetsmarknaden i Göteborg med omnejd samt hyresgästernas efterfrågan.	En långsiktig strategi för successiv tillväxt genom nyproduktion i attraktiva lägen i kommunen. Befintligt bestånd har hög efterfrågan och attraktiva hyresnivåer. Bolaget arbetar strategisk med att bygga för en bred målgrupp.	Konjunkturläget präglas av en trevande återhämtning. Hushållen är fortsatt påverkade av inflationsårens eftersläpande verkningar på hushållsekonomin. Geo- och realpolitisk osäkerhet givet omvärlden. Befolkningstillväxten har justerats ned, med lägre födelsetal och migration. Befolkningsökning i storgöteborg fortsatt sannolik. Än viktigare med starka kärnvärden i bolagets erbjudande och kommunens attraktivitet.
Politiska och myndighetsbeslut – Politiska beslut kring bostadspolitik, upplåtelseformer, skatter och kommunal planering etc. kan förändra förutsättningarna.	Alebyggen bevakar aktivt de politiska förslag som bereds samt de myndighetsdirektiv som påverkar verksamheten. Medlem i Sveriges allmännytta som driver opinionsbildning för allmännyttans intressen.	Inga tecken på bostadspolitiska initiativ som påtagligt kommer förändra marknadens förutsättningar.
Konkurrens om entreprenad och mark - Konkurrenssituationen om både mark- och byggentreprenörer kan leda till ökade byggkostnader.	Konkurrenssituationen bevakas och hanteras löpande genom aktivt upphandlingsarbete. Förtätning på egen mark är en uttalad strategi. I varje projekt värderas möjligheten att bygga typhus i syfte att reducera kostnader.	Byggkostnadsindexutvecklingen har avstannat efter en period av kraftiga uppgångar. Kostnadsbilden är utmanande för kommande projekt, särskilt givet hushållens betalningsvilja.

OPERATIVA RISKER		
Risk	**Hantering**	**Status 2025**
Efterfrågan nyproduktion hyresrätt – Flera nyproduktionsprojekt i produktion ökar risk för vakans givet högre hyresnivåer.	God kunskap om lokal bostadsmarknad. Strukturellt bostadsunderskott i storgöteborg. Stabil kö i bolagets egna kösystem med analys av vilka objekt som efterfrågas. Kommunens konkurrensfördel är god infrastruktur med goda pendlingsmöjligheter samt potential till inflyttning från närliggande kommuner.	Bolaget har under de senaste åren färdigställt ett antal större nyproduktioner. Uppstart av kommande projekt har bromsats in, delvis i avvaktan på stabilare konjunkturförutsättningar. Inga vakanser i nyproduktion, dock högre omflyttning under de första åren efter inflyttning.
Ett attraktivt erbjudande i befintligt bestånd – Risk för ökande vakanser.	Bostadsproduktionstakten i regionen möter inte ökande efterfrågan generellt. Reinvestering i befintligt bestånd sker med fokus på tekniska behov samt trygghetsstärkande. Aktiv strategi att reinvestera på en nivå som fortsatt håller hyresnivån attraktiv. NKI mäts regelbundet och handlingsplaner implementeras.	Fortsatt stark efterfrågan i det äldre beståndet. Dock har 18% hyresutveckling på 4 år förflyttat hyresnivåer. Närheten till Göteborg mycket viktig faktor i en svagare konjunktur.

FINANSIELLA RISKER		
Risk	**Hantering**	**Status 2025**
Tillgång till kapital – Tillgång till extern finansiering påverkar starkt förutsättningarna att genomföra byggprojekt samt reinvestera i befintligt bestånd.	God soliditet gör Alebyggen attraktivt för långivare. Då upplåning sker med kommunal borgen har bolaget kontinuerlig dialog med Ale kommun om den samfällda låneskulden per kommuninvånare.	Reinvestering i beståndet är nödvändig och påverkan på soliditetsnivån följs nära av styrelsen inför uppstart av nya projekt.
Räntenivåer - Förändringar i marknadsräntorna kan få negativ inverkan på resultat och kassaflöde.	Finanspolicy för hantering av ränterisk och refinansieringsrisk. Utrymme för underhållsåtgärder bedöms delvis utifrån prognosticerade kapitalkostnader.	Inflationen har stegvis sjunkit likväl som styrräntan. Snitträntan i låneportföljen har under 2025 varit oförändrad.
Likviditetsrisk – Risken att inte kunna fullgöra betalningsåtaganden. Risken att inte få betalt av kunder.	God kontroll över likvida medel. God bevakning av hyresförfall samt låga hyresförluster.	Tillgång till finansiering och därmed likviditet bedöms som god. Betalningsförmåga i ekonomiskt utsatta hushåll kan påverkas i ett ansträngt ekonomiskt läge. Kreditrisken i kundfordringarna är dock begränsade då de avser ett stort antal kunder.

HÅLLBARHETSRISKER		
Risk	**Hantering**	**Status 2025**
Social sammanhållning – Risk för social oro, kriminalitet och utanförskap	Nära samarbete med socialtjänst, polis, hyresgäster och övriga aktörer för att tidigt möta problembilder. Grundläggande uppdrag att erbjuda bostäder till alla. Specifikt uppdrag i organisationen att jobba med områdesutveckling och social hållbarhet.	Aktivt förebyggande arbete både på ett strukturellt plan samt i det enskilda hyresförhållandet avseende bostadssociala beteenden. Fortsatt positiv trend i trygghetsfrågor noteras i NKI 2025.
Klimat och miljö – Ökande krav på minskad klimat- och miljöpåverkan. Negativa effekter på verksamheten pga. klimatförändringar.	Inför fastighetsförvärv och nya projekt görs genomlysningar för att identifiera eventuella miljörisker samt minska förekomsten av material med negativ effekt på människa och miljö. Alebyggen arbetar löpande med energieffektivisering samt implementering av ny teknik i både befintligt fastighetsbestånd och vid nyproduktion.	Omhändertagande av material sker vid åtgärder i miljonprogrammet kommande år. Energiåtgärder genomförs enligt plan för att nå utsatta Klimatmål. Stegvis utbyggnad av solcellsanläggningar och laddningsinfrastruktur pågår.
Personal – Svårigheter att attrahera, rekrytera och behålla kompetenta medarbetare.	Värderingsstyrd företagskultur. Kompetensutveckling prioriterat. Aktivt systematiskt arbetsmiljöarbete med facklig samverkan och uppföljning. Nöjd medarbetarindex (NMI) mäts återkommande.	Pågående generationsskifte har inneburit några år med flera nya kollegor, särskilt bland kvartersvärdar. En hanterbar generell nivå på personalomsättningen.

Utblick 2026

Allmännyttig plan 2026

Alebyggen har under hösten tagit fram Allmännyttig plan 2026 och ekonomisk prognos 2026–2029. I planen fastställs målambitioner för kommande år samt ekonomiska förutsättningar.

Inom organisationen har respektive avdelning jobbat fram handlingsplaner för nyproduktion, underhåll, kundservice, förvaltning, kvalité, personal och administration.

Hyresgästfokus

I samband med årsskiftet har bolaget arbetat igenom resultat från höstens NKI- undersökning där serviceindex landat på fina 83,7%. Resultatet är en förbättring med 2,3% jämfört senaste mätningen 2023. I det förbättringsarbete som nu tar vid tittar vi på respektive bostadsområdes svar för att identifiera vad vi gör bra och vad som kan förbättras område för område. Utifrån detta fastställs och resurssätts NKI-åtgärder med sikte mot nästa mätning.

Projekt

Under en flerårsperiod arbetar bolaget systematiskt med omfattande stamrenoveringar i miljonprogramsbeståndet. Under 2026 fortsätter framdrift av renoveringsetapper på Klöverstigen i Nödinge, med ambitionen att hela området skall vara genomgånget 2028.

Bygglovet för planerad nyproduktion på Myternas väg i Älvängen avslogs oväntat i Mark- och miljööverdomstolen i augusti 2025. Konsekvensen är att projektet fördröjs då projektering behöver justeras och nytt bygglov sökas.

Parallellt projekteras inför bygglovsansökan avseende ca 60 lägenheter på Vallmovägen i Älvängen.

Energi- och miljöarbete

Arbetet med att spara och effektivisera bolagets energiavtryck fortsätter. Den värmeåtervinning som uppnås i ventilationsombyggnader (FTX) i renoveringsetapper på Klöverstigen i Nödinge har varit framgångsrika och fortsätter under 2026. Med insatserna förväntas påtagliga energibesparingar i kombination med ett förbättrat inomhusklimat.

Bolaget har i förverkligandet av miljö- och energipolicy under året fattat beslut om att 2026 montera solceller i samband med takåtgärder samt fortsätta utöka laddningsmöjligheter för fordon i beståndet.

Den större genomlysning som under 2025 gjordes av bolagets avfallshantering skall 2026 omsättas i optimering av avfallskärl och tömningsfrekvenser. Bolaget strävar efter att göra hyresgästerna delaktiga i detta arbete.

Möjliggörare

Alebyggen arbetar för att stärka bostadsområden och verka för trivsel, trygghet, grönt och skönt. Under året planeras för nationaldagsfirande på Klöverstigen i Nödinge med feststämning och möten mellan människor.

Under året skall koncept för ett gemenskapens hus formuleras på Klöverstigen med både bostäder och utåtriktade verksamheter.

Genomgående är strategin att agera möjliggörare för hyresgästers idéer kring samskapande och boinflytande.

Ekonomi

Under några konjunktursvaga år med kostnadsökningar har förväntan varit att det förr eller senare skulle vända. Insikten om att det nya normala är en mer oförutsägbar värld har dock sjunkit in.

Förväntan 2026 är trots allt att hushållen skall känna ökad tillförsikt och att reallöneökningar stegvis bör leda till högre efterfrågan i ekonomin.

För bolaget är det nya kostnadsläget utmanande då underhållet skall adresseras i rätt tid.

Reinvesteringsbehovet i miljonprogrammet är fortsatt stort i ytterligare 2-3 år. Centralt för takt och omfattning är kostnadsbilden i kombination med framtida prognos om jämviktsränta.

Medarbetare

Trivsel och hög medarbetarnöjdhet är grundläggande för en god arbetsplats med förutsättningar att lösa ålagda uppgifter. Årlig medarbetarundersökning visar goda resultat och är en viktig utgångspunkt för samverkan, dialog och gemensamt utvecklingsarbete.

Under några års tid har företaget genomgått en generationsväxling, vilket är en spännande fas i företagets kulturutveckling.

Flerårsöversikt (tkr)

Moderbolaget	2025	2024	2023	2022	2021
Resultat- och balans i tkr					
Nettointäkter	268 081	254 261	235 509	212 103	192 740
Driftkostnader	173 262	166 463	158 535	157 161	134 268
Driftnetto	94 849	87 798	76 974	54 943	57 904
Resultat efter finansiella poster	11 270	7 266	18 849	1 897	28 241
Balansomslutning	1 854 293	1 803 457	1 762 382	1 590 416	1 392 767
Räntebärande skulder	1 274 277	1 229 277	1 189 277	1 034 277	817 750
Förvaltning					
Antal bostadslägenheter	2 341	2 309	2 280	2 280	2 159
Yta bostäder	164 414	162 569	161 037	161 037	154 204
Antal lokaler	40	38	38	38	38
Ytor lokaler	11 012	10 217	10 217	10 217	10 217
Nyckeltal					
Bostadsintäker per kvm	1 522	1 463	1 371	1 297	1 245
Hyresjusteringar i %	4,75	5,3	4,98	1,86	1,5
Lokalintäkter per kvm	1 333	1 384	1 375	1 242	1 116
Driftnetto per kvm	541	508	449	321	352
(1) Soliditet i % av bokförda värden	25,8	27,2	27,5	30	34,6
(2) Soliditet i % av marknadsvärdet	52,7	53,2	51,6	55,2	60,6
(3) Direktavkastning i bokförda värden	5,58	5,32	5,12	3,92	6,05
(4) Direktavkastning i marknadsvärden	2,95	2,83	2,82	2,08	2,31
(5) Genomsnittlig skuldränta	2,77	2,92	2,43	1,34	0,6
(6) Belåningsgrad marknadsvärde i %	36	36	39	33	28
Bokfört värde fastigheter per kvm	9 681	9 553	8 781	8 180	5 822
Taxeringsvärde per kvm	12 035	12 448	12 509	12 315	10 153
Marknadsvärde per kvm	20 030	19 764	17 723	17 832	17 524

(1) Eget kapital inkl obeskattade reserver efter skatt/balansomslutning
(2) Eget kapital inkl. obeskattade reserver plus övervärden i tillgångar (de båda sista efter avdrag för latent skatt) / i förhållande till balansomslutning plus övervärden i tillgångar
(3) Driftnetto i förhållande till fastigheternas bokförda värden
(4) Driftnetto (justerat för central adm 8,7 mkr) i förhållande till fastigheternas beräknade marknadsvärden
(5) Årets räntekostnader på räntebärande skulder + borgensavgift i förhållande till genomsnittlig låneskuld under året
(6) Räntebärande skulder i förhållande till marknadsvärde

Förändring av eget kapital

Koncernen	Aktiekapital	Övrigt tillskjutet kapital	Balanserade vinstmedel inkl. årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	17 400 000	44 837 647	415 110 518	477 348 165
Disposition enligt beslut av årsstämman				
Utdelning			-299 250	-299 250
Förskjutning mellan bundna och fria reserver		-4 056 000	4 056 000	0
Årets resultat			9 807 479	9 807 479
Belopp vid årets utgång	**17 400 000**	**40 781 647**	**428 674 747**	**486 856 394**

Moderbolaget	Aktiekapital	Reservfond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	17 400 000	37 247 000	416 009 366	6 183 462	**476 839 828**
Disposition enligt beslut av årsstämman:					
Utdelning			-299 250		**-299 250**
Balanseras i ny räkning			6 183 462	-6 183 462	**0**
Årets resultat				13 855 132	**13 855 132**
Belopp vid årets utgång	**17 400 000**	**37 247 000**	**421 893 578**	**13 855 132**	**490 395 710**

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	421 893 577
årets vinst	13 855 132
	435 748 709

disponeras så att	
till aktieägare utdelas	319 200
i ny räkning överföres	435 429 509
	435 748 709

Styrelsen föreslås bemyndigas att besluta om tidpunkt då utdelningen skall betalas.

Tilläggsupplysning:
Med iakttagande av de begränsningsregler som följer av lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag ska bolaget till kommunen årligen lämna utdelning motsvarande verksamhetsårets genomsnittliga statslåneränta under föregående räkenskapsår med ett tillägg av en procentenhet räknat på det kapital om 9,5 mkr som ägaren skjutit till i bolaget som betalning for aktier. Värdeöverföringarna får dock inte överstiga hälften av bolagets resultat för föregående räkenskapsår.

Koncernens Resultaträkning

	Not	2025-01-01 -2025-12-31	2024-01-01 2024-12-31
Hyresintäkter	1	267 134 316	250 867 077
Övriga förvaltningsintäkter	2	818 946	1 315 310
Övriga rörelseintäkter	3	4 191 148	6 141 681
		272 144 410	**258 324 068**
Rörelsens kostnader			
Material	4	-13 046 143	-11 580 730
Tjänster	5	-61 831 993	-64 248 634
Taxebundna kostnader	7	-26 551 487	-25 940 452
Uppvärmning	8	-20 752 728	-20 079 646
Fastighetsskatt		-5 117 811	-4 032 185
Övriga externa kostnader	6, 9, 10	-4 589 572	-494 279
Personal och styrelse		-34 369 374	-33 426 694
Avskrivningar och nedskrivningar	12	-50 602 091	-47 556 308
Övriga rörelsekostnader	13	-10 371 743	-8 770 978
		-227 232 942	**-216 129 906**
Rörelseresultat		**44 911 468**	**42 194 162**
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	14	629 230	867 627
Räntekostnader och liknande resultatposter		-34 256 583	-34 955 622
		-33 627 353	**-34 087 995**
Resultat efter finansiella poster		**11 284 115**	**8 106 167**
Resultat före skatt		**11 284 115**	**8 106 167**
Skatt på årets resultat	15	-2 620 636	-8 302
Uppskjuten skatt		1 144 000	-7 733 188
Årets resultat		**9 807 479**	**364 677**

Koncernens Balansräkning

	Not	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	16, 17	1 712 514 635	1 665 222 471
Inventarier, verktyg och installationer	18	4 217 846	3 285 021
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	19	98 465 892	75 835 019
Summa materiella anläggningstillgångar		**1 815 198 373**	**1 744 342 511**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav		1 470 708	1 470 708
Andra långfristiga fordringar		0	303 811
Summa finansiella anläggningstillgångar		1 470 708	1 774 519
Summa anläggningstillgångar		**1 816 669 081**	**1 746 117 030**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		428 552	4 760 356
Fordringar hos Kommunen		782 074	0
Aktuella skattefordringar		4 766 651	5 471 319
Övriga fordringar	23	2 395 241	30 263
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 368 100	588 720
Koncernkonto Ale kommun		21 281 236	40 405 158
Summa kortfristiga fordringar		**31 021 854**	**51 255 816**
Kassa och bank		1 858	26 321
Summa omsättningstillgångar		**31 023 712**	**51 282 137**
SUMMA TILLGÅNGAR		**1 847 692 793**	**1 797 399 167**

Koncernens Balansräkning

	Not	2025-12-31	2024-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Aktiekapital		17 400 000	17 400 000
Övriga reserver		40 781 648	44 837 648
Balanserade vinstmedel inkl årets resultat		428 674 748	415 110 518
Summa eget kapital		**486 856 396**	**477 348 166**
Avsättningar			
Avsättningar för uppskjuten skatt	24, 26	44 252 156	42 782 641
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		1 260 000 000	1 215 000 000
Övriga skulder		14 277 300	14 277 300
Summa långfristiga skulder		**1 274 277 300**	**1 229 277 300**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		9 727 300	8 935 145
Skulder till Kommunen		0	4 256 477
Aktuella skatteskulder		465 292	840 178
Övriga skulder	30	2 969 468	3 375 841
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	31	29 144 881	30 583 419
Summa kortfristiga skulder		**42 306 941**	**47 991 060**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**1 847 692 793**	**1 797 399 167**

Koncernens Kassaflödesanalys

	Not	2025-01-01 -2025-12-31	2024-01-01 -2024-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		11 284 115	8 106 167
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m		50 053 091	47 548 393
Betald skatt		322 661	-41 739
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		**61 659 867**	**55 612 821**
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändring av kortfristiga fordringar		405 372	-2 377 558
Förändring leverantörsskulder		-5 309 233	0
Förändring av kortfristiga skulder		0	-6 785 054
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**56 756 006**	**46 450 209**
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-121 457 953	-78 827 282
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		549 000	0
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar		303 811	-75 261
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-120 605 142**	**-78 902 543**
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån		45 000 000	40 000 000
Utbetald utdelning		-299 249	-330 600
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**44 700 751**	**39 669 400**
Årets kassaflöde		**-19 148 385**	**7 217 066**
Likvida medel vid årets början			
Likvida medel vid årets början		40 431 479	33 214 413
Likvida medel vid årets slut	36	**21 283 094**	**40 431 479**

Moderbolagets Resultaträkning

	Not	2025-01-01 -2025-12-31	2024-01-01 -2024-12-31
Hyresintäkter	1	262 454 297	246 228 604
Övriga förvaltningsintäkter	2	817 866	1 225 532
Övriga rörelseintäkter	3	4 808 899	6 806 521
		268 081 062	**254 260 657**
Rörelsens kostnader			
Material	4	-12 714 609	-11 325 372
Tjänster	5	-61 210 752	-63 804 746
Taxebundna kostnader	7	-25 637 403	-25 200 025
Uppvärmning	8	-20 414 149	-19 740 572
Fastighetsskatt		-4 906 481	-3 820 855
Övriga externa kostnader	9, 10	-3 683 356	-378 647
Personal och styrelse	11	-34 369 374	-33 426 694
Avskrivningar och nedskrivningar	12	-50 185 883	-46 575 496
Övriga rörelsekostnader	13	-10 325 733	-8 766 203
		-223 447 740	**-213 038 610**
Rörelseresultat		**44 633 322**	**41 222 047**
Resultat från finansiella poster			
Resultat från andelar i koncernföretag		-22 002 154	0
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar		22 002 154	0
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	14	893 989	1 000 059
Räntekostnader och liknande resultatposter		-34 256 509	-34 955 456
		-33 362 520	**-33 955 397**
Resultat efter finansiella poster		**11 270 802**	**7 266 650**
Bokslutsdispositioner	32	5 200 000	8 300 000
Resultat före skatt		**16 470 802**	**15 566 650**
Skatt på årets resultat	15	-2 615 670	-9 383 188
Årets resultat		**13 855 132**	**6 183 462**

Moderbolagets Balansräkning

	Not	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	16, 17	1 698 352 100	1 650 643 728
Inventarier, verktyg och installationer	18	4 217 846	3 285 021
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	19	97 243 256	75 835 019
Summa materiella anläggningstillgångar		**1 799 813 202**	**1 729 763 768**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	20	12 650 000	12 600 000
Fordringar hos dotterföretag		9 850 000	9 850 000
Andra långfristiga värdepappersinnehav	21	1 470 708	1 470 708
Andra långfristiga fordringar	22	444 597	303 811
Summa finansiella anläggningstillgångar		**24 415 305**	**24 224 519**
Summa anläggningstillgångar		**1 824 228 507**	**1 753 988 287**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		428 552	4 760 356
Fordringar hos dotterföretag		339 011	856 118
Aktuella skattefordringar		4 766 651	5 604 180
Övriga fordringar	23	1 872 292	29 902
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 375 489	560 070
Koncernkonto hos kommunen		21 281 236	37 631 647
Summa kortfristiga fordringar		**30 063 231**	**49 442 273**
Kortfristiga placeringar			
Kassa och bank		1 858	26 321
Summa omsättningstillgångar		**30 065 089**	**49 468 594**
SUMMA TILLGÅNGAR		**1 854 293 596**	**1 803 456 881**

Moderbolagets Balansräkning

	Not	2025-12-31	2024-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	25		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		17 400 000	17 400 000
Reservfond inkl konsolideringsfond		37 247 000	37 247 000
		54 647 000	**54 647 000**
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst eller förlust		421 893 577	416 009 364
Årets resultat		13 855 132	6 183 462
		435 748 709	**422 192 826**
Summa eget kapital		**490 395 709**	**476 839 826**
Obeskattade reserver	33	4 500 000	9 700 000
Avsättningar			
Avsättningar för uppskjuten skatt	24	43 572 608	40 956 938
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	27	1 260 000 000	1 215 000 000
Övriga skulder	28	14 277 300	14 277 300
Summa långfristiga skulder		**1 274 277 300**	**1 229 277 300**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		8 848 370	8 808 762
Skulder till kommunen	34	1 244 523	4 161 952
Aktuella skatteskulder		0	471 074
Övriga skulder	30	2 907 655	3 298 514
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	31	28 547 431	29 942 515
Summa kortfristiga skulder		**41 547 979**	**46 682 817**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**1 854 293 596**	**1 803 456 881**

Moderbolagets Kassaflödesanalys

	Not	2025-01-01 -2025-12-31	2024-01-01 -2024-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		11 270 802	7 266 650
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	35	49 636 883	47 055 496
Betald skatt		849 672	-25 525
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		**61 757 357**	**54 296 621**
Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet			
Förändring av kortfristiga fordringar		2 191 102	-3 408 302
Förändring av kortfristiga skulder		-5 146 981	-6 145 881
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**58 801 478**	**44 742 438**
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-120 235 317	-78 827 282
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		549 000	320 000
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar		-190 786	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	1 424 739
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-119 877 103**	**-77 082 543**
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån		45 000 000	40 000 000
Utbetald utdelning		-299 249	-330 600
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**44 700 751**	**39 669 400**
Årets kassaflöde		**-16 374 874**	**7 329 295**
Likvida medel vid årets början			
Likvida medel vid årets början		37 657 968	30 328 673
Likvida medel vid årets slut	36	**21 283 094**	**37 657 968**

NOTER - Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar
Årsredovisningen och koncernredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Intäktsredovisning
Intäkter som intjänats intäktsredovisas enligt följande. Hyresintäkter i den period de avser. Ränteintäkter i enlighet med effektiv avkastning.

För bostäder är hyresavtalen löpande med möjlighet för hyresgästen att säga upp avtalet på 3 månader.

Försäljning
Vid en försäljning av en fastighet eller anläggning tas anläggningen ur anläggningsregistret och anskaffningsvärde och avskrivningar återförs. I systemet markeras fastigheten eller anläggningen som såld och vidare avskrivningar upphör. Erforderlig bokföring genomförs. I bokslutsarbetet hanteras det skattemässiga resultatet.

Inkomstskatter
Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som skall betalas eller erhållas avseende aktuellt år, justeringar avseende tidigare års aktuella skatt och förändringar i uppskjuten skatt. Värdering av samtliga skatteskulder/- fordringar sker till nominella belopp och görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden på temporära skillnader som uppkommer mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. De temporära skillnaderna har huvudsakligen uppkommit genom avskrivning av fastigheter.

Lånekostnader
Ränta på lånekostnader redovisas som kostnader i den period de avser.

Fordringar
Upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Materiella anläggningstillgångar
Avskrivning enligt plan med följande avskrivningstider
Inventarier, maskiner och fordon mm: 5 år

Värderingsprinciper mm
Tillgångar, skulder och avsättningar har värderats till anskaffningsvärden och skulder till nominella belopp, om inget annat anges nedan.

Materiella anläggningstillgångar
Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen när det på basis av tillgänglig information är sannolikt att den framtida ekonomiska nyttan som förknippad med innehavet tillfaller företaget och att anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Tillkommande utgifter
Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet till den del de ekonomiska fördelarna kommer tillfalla bolaget i framtiden. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Pågående nyanläggningar
Kostnader för nyproduktion och större om- och tillbyggander aktiveras i balansräkningen som tillgång. Projekt som ej fullföljs kostnadsförs omgående då detta fastställts.

Avskrivningsprinciper för materiella anläggningstillgångar
Byggnader
Bolaget tillämpar komponentavskrivning sedan 2014 års bokslut.

Avskrivning sker linjärt över komponentens beräknade nyttjandeperiod.

Bolaget har valt att dela upp fastigheterna i komponenter enligt nedanstående tabell. Livslängd per komponent kan variera beroende på t ex olika material.

Komponent	Livslängd, år
Stomme, grund, innerväggar	100 år
Värme, sanitet, el, fasad, fönster, restpost	50 år
Kök, badrum, yttertak, ventilation	40 år
Hissar	30 år
Styr-/reglerutrustning	20 år
Markanläggningar	20 år

Tillgångar i en fastighet som vid övergången till K3 inte klassats som egen komponent har samlats i begreppet restpost. Exempel på sådana tillgångar är vitvaror, badrumsporslin, inre ytskikt.

När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, utrangeras den gamla komponenten och eventuellt kvarvarande bokfört värde belastar rörelseresultatet som övrig rörelsekostnad och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras med en ny avskrivningsplan.

Fastighetsvärdering
Samtliga fastigheter har under 2025 värderats av ett utomstående värderingsinstitut (CBRE).

Finansiella tillgångar och skulder
Finansiella tillgångar och skulder redovisas i enlighet med kapitell 11 (Finansiella instrument värderas utifrån anskaffningsvärdet) i BFNAR 2012:1.

Kassaflödesanalys
Upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar.

Koncernredovisning
Konsolideringsmetod
Koncerninterna fordringar och skulder samt transaktioner mellan koncernföretag liksom orealiserade vinster elimineras i sin helhet. Orealiserade förluster elimineras också såvida inte transaktionen motsvarar ett nedskrivningsbehov.

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Detta innebär att förvärvade verksamheters identifierbara tillgångar och skulder redovisas till marknadsvärde enligt upprättad förvärvsanalys. Överstiger verksamhetens anskaffningsvärde det beräknade marknadsvärdet av de förväntade nettotillgångarna enligt förvärvsanalysen redovisas skillnaden som goodwill.

Koncernredovisningen omfattar de företag i vilket moderföretaget direkt eller indirekt innehar mer än hälften av rösterna för samtliga andelar eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande enligt ÅRL 1:4. Dotterföretagens resultat ingår i koncernens resultat. I koncernredovisningen ingår Skå-dal 31:3 AB (556677-4997) som dotterbolag med ägarandel 100 %.

Not 1 - Hyresintäkter

Koncernen	2025	2024
Intäkter		
Bostäder	248 493 819	231 871 395
Lokaler	20 893 058	19 728 562
Bilplatser	4 324 111	4 025 338
Mediaavgifter	3 908 533	4 480 295
Övriga hyresintäkter	0	1 167
	277 619 521	**260 106 757**
Intäktsreduceringar		
Outhyrda bostäder, garage och bilplatser	-4 214 380	-3 163 537
Outhyrda lokaler	-2 215 496	-1 715 069
Hyresnedsättningar	-4 055 329	-4 361 071
	-10 485 205	**-9 239 677**
	267 134 316	**250 867 080**
Framtida ej uppsägningsbara väsentliga lokalhyreskontrakt		
Inom ett år	2 588 028	1 109 420
Mellan två och fem år	53 986 315	45 278 981
Senare än fem år	6 000 000	11 537 520
	62 574 343	**57 925 921**

Koncernens leasingintäkter avseende lokalhyreskontrakt uppgår till 20 852 000 kr.

Moderbolaget	2025	2024
Intäkter		
Bostäder	248 414 263	231 871 395
Lokaler	15 122 202	14 030 839
Bilplatser	4 286 911	3 988 138
Mediaavgifter	3 988 089	4 480 295
	271 811 465	**254 370 667**
Intäktsreduktion		
Outhyrda bostäder, garage och bilplatser	-4 214 380	-3 163 537
Outhyrda lokaler	-1 087 458	-617 452
Hyresnedsättningar	-4 055 329	-4 361 071
	-9 357 167	**-8 142 060**
	262 454 298	**246 228 607**
Framtida ej uppsägningsbara väsentliga lokalhyreskontrakt		
Inom ett år	2 552 028	687 945
Mellan två och fem år	42 435 416	40 760 699
	44 987 444	**41 448 644**

Moderbolagets leasingintäkter avseende lokalhyreskontrakt uppgår till 16 263 000 kr.

Not 2 - Övriga förvaltningsintäkter

Koncernen	2025	2024
Övriga ersättningar från hyresgäster	771 611	1 146 454
Kravavgifter	46 255	79 078
Återvunna Kundfordringar	0	87 618
Intäkter - Juridiska åtgärder	1 080	2 160
	818 946	**1 315 310**

Moderbolaget	2025	2024
Övriga ersättningar från hyresgäster	771 611	1 146 454
Kravavgifter	46 255	79 078
	817 866	**1 225 532**

Not 3 - Övriga rörelseintäkter

Koncernen	2025	2024
Administrativ och teknisk förvaltning	92 909	91 469
Förvaltning dotterbolag	0	-56 714
Förvaltning Ale kommun	869 119	779 136
Vinst vid försäljning anläggningstillgångar	549 000	320 000
Övriga intäkter	2 680 120	5 007 790
	4 191 148	**6 141 681**

Moderbolaget	2025	2024
Administrativ och teknisk förvaltning	92 909	91 469
Förvaltning dotterbolag	622 782	613 130
Förvaltning Ale kommun	869 119	779 136
Vinst vid försäljning anläggningstillgångar	549 000	320 000
Övriga intäkter	2 675 089	5 002 786
	4 808 899	**6 806 521**

Not 4 - Material

Koncernen	2025	2024
Förbrukning fastighetsskötsel	-5 639 622	-6 251 853
Uttagsskatt	-1 429 096	-1 438 730
Förbrukning administration	-5 977 425	-3 890 147
	-13 046 143	**-11 580 730**

Moderbolaget	2025	2024
Förbrukning fastighetsskötsel	-5 329 607	-6 011 844
Uttagsskatt	-1 429 096	-1 438 730
Förbrukning administration	-5 955 907	-3 874 798
	-12 714 610	**-11 325 372**

Not 5 - Tjänster

Koncernen	2025	2024
Lokalkostnader	-1 702 670	-2 480 831
Marknadsföring	-244 582	-389 548
Konsulter	-3 319 195	-4 918 361
Lokalkostnader / arrende parkering	-32 800	-32 800
	-5 299 247	**-7 821 540**
Underhåll		
Periodiskt	-19 478 564	-24 176 826
Lägenhetsrep inom fondsystemet	-6 782 675	-8 730 692
Löpande	-30 271 507	-23 519 577
	-56 532 746	**-56 427 095**
	-61 831 993	**-64 248 635**

Moderbolaget	2025	2024
Lokalkostnader	-1 702 670	-2 480 831
Marknadsföring	-244 582	-389 548
Konsulter	-3 314 223	-4 918 361
	-5 261 475	**-7 788 740**
Underhåll		
Periodiskt	-19 478 564	-24 176 826
Lägenhetsrep inom fondsystemet	-6 782 675	-8 730 692
Löpande	-29 688 038	-23 108 488
	-55 949 277	**-56 016 006**
	-61 210 752	**-63 804 746**

Not 6 - Leasingavtal

Årets leasingkostnader avseende leasingavtal, uppgår till 4 335 859 kronor

Framtida leasingavgifter, för icke uppsägningsbara leasingavtal, förfaller till betalning enligt följande:

Koncernen	2025	2024
Inom ett år	4 399 264	4 335 859
Senare än ett år men inom fem år	7 423 953	3 036 798
	11 823 217	**7 372 657**

Not 7 - Taxebundna kostnader

Koncernen	2025	2024
Vatten	-12 645 247	-12 002 949
El	-6 456 541	-7 694 045
Renhållning	-7 449 699	-6 243 459
	-26 551 487	**-25 940 453**

Not 7 - Taxebundna kostnader (forts.)

Moderbolaget	2025	2024
Vatten	-12 508 413	-11 885 933
El	-5 945 283	-7 309 578
Renhållning	-7 183 707	-6 004 515
	-25 637 403	**-25 200 026**

Not 8 - Uppvärmning

Koncernen	2025	2024
Oljeinköp	-129 679	0
Pelletsinköp	-56 223	-156 295
Eluppvärmning	-430 193	-529 700
Fjärrvärme	-19 733 888	-19 088 783
Övriga kostnader för uppvärmning	-402 745	-304 868
	-20 752 728	**-20 079 646**

Moderbolaget	2025	2024
Oljeinköp	-129 679	0
Pelletsinköp	-56 223	-156 295
Eluppvärmning	-430 193	-529 700
Fjärrvärme	-19 396 856	-18 749 710
Övriga kostnader för uppvärmning	-401 198	-304 868
	-20 414 149	**-19 740 573**

Not 9 - Övriga externa kostnader

Koncernen	2025	2024
Avskrivna hyresfordringar	-2 601 517	632 605
Inkasso- och upplysningskostnader	-180 900	-186 628
Revisionskostnader	-280 112	-292 626
Övriga externa kostnader	-667 914	-560 310
Avskrivning hyres-/kundfordran	-853 722	-86 086
Inkassokostnader	-5 407	-1 234
	-4 589 572	**-494 279**

Moderbolaget	2025	2024
Avskrivna hyresfordringar	-2 601 517	632 605
Inkasso- och upplysningskostnader	-180 900	-186 628
Revisionskostnader	-250 614	-265 314
Övriga externa kostnader	-650 325	-559 310
	-3 683 356	**-378 647**

Not 10 - Arvode till revisorer

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.
Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Koncernen	2025	2024
Revisionsuppdrag	-256 770	-230 014
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-23 342	-62 611
	-280 112	**-292 625**

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Moderbolaget	2025	2024
Revisionsuppdrag	-227 272	-202 702
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-23 342	-62 611
	-250 614	**-265 313**

Not 11 - Anställda och personalkostnader

Moderbolaget	2025	2024
Medelantalet anställda		
Kvinnor	18,41	18,29
Män	26,00	25,87
	44,41	**44,16**
Löner och andra ersättningar		
Fastighetsanställda	9 559 792	9 259 547
Tjänstemän	11 071 111	10 874 900
Ersättning till VD och styrelse	1 718 771	1 703 634
	22 349 674	**21 838 081**
Sociala kostnader		
Arbetsgivaravgifter	6 923 932	7 009 476
Löneskatt	483 217	472 149
Pensionskostnader	2 085 058	1 360 132
VD:s pensionskostnader		385 968
	9 492 207	**9 227 725**
Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	**31 841 881**	**31 065 806**
Könsfördelning bland ledande befattningshavare		
Andel kvinnor i styrelsen	57 %	50 %
Andel män i styrelsen	43 %	50 %
Andel kvinnor bland övriga ledande befattningshavare	25 %	25 %
Andel män bland övriga ledande befattningshavare	75 %	75 %

Not 12 - Avskrivningar och nedskrivningar

Koncernen	2025	2024
Byggnader	-45 872 978	-43 418 785
Markanläggning	-3 577 907	-3 294 409
Inventarier	-1 151 206	-843 114
	-50 602 091	**-47 556 308**

Moderbolaget	2025	2024
Byggnader	-45 456 770	-42 437 973
Markanläggning	-3 577 907	-3 294 409
Inventarier	-1 151 206	-843 114
	-50 185 883	**-46 575 496**

Not 13 - Övriga rörelsekostnader

Koncernen	2025	2024
Försäkringar	-7 304 667	-6 060 677
Vägavgifter	-1 501 133	-1 413 523
Kabel-TV mm	-1 067 563	-1 106 626
Hyresgästföreningen	-497 744	-190 153
Andra områdeskostnader	-636	0
	-10 371 743	**-8 770 979**

Moderbolaget	2025	2024
Försäkringar	-7 258 657	-6 055 902
Vägavgifter	-1 501 133	-1 413 523
Kabel-TV mm	-1 067 563	-1 106 626
Hyresgästföreningen	-497 744	-190 153
Andra områdeskostnader	-636	0
	-10 325 733	**-8 766 204**

Not 14 - Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

Koncernen	2025	2024
Bankinlåning	0	576 023
Ränteintäkter från dotterbolag	254 212	236 667
Övriga ränteintäkter	637 778	185 370
Ränteintäkter koncernföretag	-264 760	-132 433
Utdelningar	2 000	2 000
	629 230	**867 627**

Moderbolaget	2025	2024
Bankinlåning	0	576 023
Ränteintäkter från dotterbolag	254 212	236 667
Övriga ränteintäkter	637 778	185 370
Utdelningar	2 000	2 000
	893 990	**1 000 060**

VD:s uppsägningstid är ömsesidig om 6 månader. Vid uppsägning från bolagets sida gäller avgångsvederlag om 12 månadslöner. Från 55 års ålder gäller 18 månadslöner.

Not 15 - Aktuell och uppskjuten skatt

Koncernen	2025	2024
Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	-7 121	8 302
Uppskjuten skatt	-1 469 515	-7 733 188
Totalt redovisad skatt	**-1 476 636**	**-7 724 886**

Avstämning av effektiv skatt	Procent	Belopp	Procent	Belopp
Redovisat resultat före skatt		11 284 115		8 106 167
Skatt enligt gällande skattesats	20,60	-2 324 528	20,60	-1 669 870
Ej avdragsgilla kostnader		-12 115		-18 860
Ej skattepliktiga intäkter		13 359		23 236
Övrigt		-82 138		-185 532
Temporära skillnader byggnader inkl. förändrad skattesats		-2 613 515		2 488 817
Skattemässiga avskrivningar		6 495 573		-8 362 677
Redovisad effektiv skatt	**-13,09**	**1 476 636**	**95,30**	**-7 724 886**

Moderbolaget	2025	2024
Skatt på årets resultat		
Uppskjuten skatt	2 615 670	9 383 188
Totalt redovisad skatt	**2 615 670**	**9 383 188**

Avstämning av effektiv skatt	Procent	Belopp	Procent	Belopp
Redovisat resultat före skatt		16 470 802		15 566 650
Skatt enligt gällande skattesats	20,60	-3 392 985	20,60	-3 206 730
Ej avdragsgilla kostnader		-12 100		-18 852
Ej skattepliktiga intäkter		13 354		23 221
Skattemässiga avskrivningar		3 473 743		-8 244 214
Övrigt		-82 012		-185 532
Temporära skillnader byggnader inkl. förändrad skattesats		-2 615 670		2 248 919
Redovisad effektiv skatt	**15,88**	**-2 615 670**	**60,28**	**-9 383 188**

Not 16 - Byggnader och mark

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	2 335 180 152	2 142 536 259
Inköp	37 149 866	94 349
Omklassificeringar	59 593 183	192 549 544
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**2 431 923 201**	**2 335 180 152**
Ingående avskrivningar	-649 957 681	-603 244 487
Årets avskrivningar	-49 450 885	-46 713 194
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-699 408 566**	**-649 957 681**
Ingående nedskrivningar	-20 000 000	-20 000 000
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-20 000 000**	**-20 000 000**
Utgående redovisat värde	**1 712 514 635**	**1 665 222 471**
Taxeringsvärden byggnader	1 692 455 000	1 671 973 000
Taxeringsvärden mark	439 874 000	499 985 000
	2 132 329 000	**2 171 958 000**
Bokfört värde byggnader	1 636 291 942	1 597 364 122
Bokfört värde mark	76 222 693	67 858 349
	1 712 514 635	**1 665 222 471**

Fastigheternas marknadsvärde har genom CBRE värderats till 3 536 420 000 kr med en värdetidpunkt 2025-12-31.

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	2 308 571 310	2 115 927 417
Inköp	37 149 866	94 349
Omklassificeringar	59 593 183	192 549 544
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**2 405 314 359**	**2 308 571 310**
Ingående avskrivningar	-637 927 582	-592 195 200
Årets avskrivningar	-49 034 677	-45 732 382
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-686 962 259**	**-637 927 582**
Ingående nedskrivningar	-20 000 000	-20 000 000
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-20 000 000**	**-20 000 000**
Utgående redovisat värde	**1 698 352 100**	**1 650 643 728**
Taxeringsvärden byggnader	1 675 255 000	1 654 973 000
Taxeringsvärden mark	435 959 000	495 852 000
	2 111 214 000	**2 150 825 000**
Bokfört värde byggnader	1 624 347 149	1 585 003 121
Bokfört värde mark	74 004 951	65 640 607
	1 698 352 100	**1 650 643 728**

Fastigheternas marknadsvärde har genom CBRE värderats till 3 513 720 000 kr.

Not 17 - Balanslåneposter

Årlig avskrivning sker med 10% från år 2005. Tidigare har avskrivning skett med 3% enligt särskilda övergångsbestämmelser 1993. Restavskrevs 2009.
Hålls kvar i balansräkningen medan skattemässig avskrivning pågår.

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	33 965 079	33 965 079
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**33 965 079**	**33 965 079**
Ingående avskrivningar	-33 965 079	-33 965 079
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-33 965 079**	**-33 965 079**
Utgående redovisat värde	**0**	**0**

Not 18 - Inventarier, verktyg och installationer

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	19 357 397	18 847 528
Inköp	2 084 031	1 577 869
Försäljningar/utrangeringar	-1 090 655	-1 068 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**20 350 773**	**19 357 397**
Ingående avskrivningar	-16 072 376	-16 297 262
Försäljningar/utrangeringar	1 090 655	1 068 000
Årets avskrivningar	-1 151 206	-843 114
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-16 132 927**	**-16 072 376**
Utgående redovisat värde	**4 217 846**	**3 285 021**

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	19 281 605	18 771 736
Inköp	2 084 031	1 577 869
Försäljningar/utrangeringar	-1 090 655	-1 068 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**20 274 981**	**19 281 605**
Ingående avskrivningar	-15 996 584	-16 221 470
Försäljningar/utrangeringar	1 090 655	1 068 000
Årets avskrivningar	-1 151 206	-843 114
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-16 057 135**	**-15 996 584**
Utgående redovisat värde	**4 217 846**	**3 285 021**

Not 19 - Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningar

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	75 835 019	191 229 498
Aktiverat under året	89 803 588	89 110 898
Omfört till byggnader	-59 593 183	-191 639 543
Omklassificering kostnad	-8 802 168	-12 865 834
Aktiverat under året	1 222 636	0
	98 465 892	**75 835 019**

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	75 835 019	191 229 498
Aktiverat under året	89 803 588	89 110 898
Omfört till byggnader	-59 593 183	-191 639 543
Omklassificering kostnad	-8 802 168	-12 865 834
	97 243 256	**75 835 019**

Not 20 - Andelar i koncernföretag - Moderbolaget

Skå-Dal 31:3 AB, org 556677-4997
Alebyggen Nödinge AB, org 559517-9291

	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	15 074 000	15 074 000
Inköp	50 000	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**15 124 000**	**15 074 000**
Ingående nedskrivningar	-2 474 000	-2 474 000
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-2 474 000**	**-2 474 000**
Utgående redovisat värde	**12 650 000**	**12 600 000**

Not 21 - Andra långfristiga papper

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Andelar Ale Elförening	1 430 708	1 430 708
Andelar Husbyggnadsvaror Förening HBV	40 000	40 000
	1 470 708	**1 470 708**

Not 22 - Andra långfristiga fordringar

Moderbolaget

Återbäringsfordran HBV

	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	303 811	228 550
Tillkommande fordringar	140 786	75 261
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**444 597**	**303 811**
Utgående redovisat värde	**444 597**	**303 811**

Not 23 - Övriga fordringar

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Skattekonto	989 406	29 902
Övriga interimsfordringar	970 530	0
Mervärdesskatt	77 950	0
Övriga fordringar	0	361
HBV Återbäring	357 355	0
	2 395 241	**30 263**

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Skattekonto	989 406	29 902
Övriga interimsfordringar	882 886	0
	1 872 292	**29 902**

Not 24 - Avsättningar

Beräknad skattekostnad på skillnaden mellan bokförda respektive skattemässiga restvärden för byggnader samt balanslånepost.

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Uppskjuten skattefordran / skatteskuld		
Belopp vid årets ingång	-40 956 938	-31 573 750
Årets förändring	-2 615 670	-9 383 188
	-43 572 608	**-40 956 938**

Beräknad skattekostnad på skillnaden mellan bokförda respektive skattemässiga restvärden för byggnader.

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Uppskjuten skattefordran / skatteskuld		
Belopp vid årets ingång	-40 956 938	-31 573 750
Årets förändring	-2 615 670	-9 383 188
	-43 572 608	**-40 956 938**

Not 25 - Antal aktier och kvotvärde

Moderbolaget	Antal aktier	Kvotvärde
Namn		
Antal A-aktier	17400	1000
	17400	

Not 26 - Uppskjuten skatt

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Uppskjuten skatt	0	-105 000
Temporära skillnader byggnader samt balanslånepost	43 312 647	40 882 931
Obeskattade reserver	933 509	2 004 710
	44 246 156	**42 782 641**

Not 27 - Skulder till kreditinstitut

Moderbolaget	2024	2023
Långfristiga skulder	-1 260 000 000	-1 215 000 000
	-1 260 000 000	**-1 215 000 000**

Lån med rörlig ränta, alt återstående räntebindningstid inom 1 år (2026-12-31), 554,75 mkr
Lån med räntebindningstid inom 2 år (2027-12-31), 205 mkr
Lån med räntebindningstid inom 3 år (2028-12-31), 170 mkr
Lån med räntebindningstid inom 4 år eller fler år (efter 2029-01-01), 330,25 mkr

Not 28 - Övriga långfristiga skulder

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Räntefri skuld till ekonomiska föreningar kooperativ hyresrätt	-13 277 300	-13 277 300
Övrig räntefri långfristig skuld	-1 000 000	-1 000 000
	-14 277 300	**-14 277 300**

Not 29 - Koncernkonto Ale Kommun

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Beviljad kredit uppgår till	2 000 000	2 000 000

Not 30 - Övriga kortfristiga skulder

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Mervärdeskatt	-207 536	-824 922
Innehållen skatt anställda	-471 330	-551 105
Lokal HGF-avräkning	-1 636 695	-1 577 032
Övriga kortfristiga skulder	-653 907	-422 782
	-2 969 468	**-3 375 841**

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Mervärdeskatt	-207 536	-824 922
Innehållen skatt anställda	-471 330	-551 105
Lokal HGF-avräkning	-1 636 695	-1 577 032
Övriga kortfristiga skulder	-592 094	-345 456
	-2 907 655	**-3 298 515**

Not 31 - Upplupna kostnader och förbetalda intäkter

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Förskottsbetalda hyres- och kundfordringar	-19 102 020	-18 566 426
Semesterlöner	-2 161 804	-2 253 400
Arbetsgivaravgifter enligt lag	-1 283 578	-1 315 184
Arbetsgivaravgifter enligt avtal	-124 214	-125 954
Räntor	-2 354 991	-2 464 649
Övriga upplupna kostnader	-4 118 274	-5 857 806
	-29 144 881	**-30 583 419**

Not 31 - Upplupna kostnader och förbetalda intäkter

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Förskottsbetalda hyres- och kundfordringar	-19 102 020	-18 036 444
Semesterlöner	-2 161 804	-2 253 400
Arbetsgivaravgifter enligt lag	-1 283 578	-1 315 184
Arbetsgivaravgifter enligt avtal	-124 214	-125 954
Räntor	-2 354 991	-2 464 649
Övriga upplupna kostnader	-3 520 824	-5 746 884
	-28 547 431	**-29 942 515**

Not 32 - Bokslutsdispositioner

Moderbolaget	2025	2024
Återföring från periodiseringsfond	5 200 000	7 500 000
Lämnade koncernbidrag	0	800 000
	5 200 000	**8 300 000**

Not 33 - Obeskattade reserver

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Periodiseringsfond 2019-12-31	0	5 200 000
Periodiseringsfond 2020-12-31	2 000 000	2 000 000
Periodiseringsfond 2021-12-31	2 500 000	2 500 000
	4 500 000	9 700 000
Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond	39 165	92 832

Not 34 - Fordringar/skulder till kommunen

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Kund- och hyresfordringar	106 865	376 577
Leverantörsskulder	-1 351 388	-4 538 529
	-1 244 523	**-4 161 952**

Not 35 - Justering för poster som inte ingår i kassaflödet

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Avskrivningar	50 602 091	47 556 308
Resultat avyttring anläggningstillgångar	-549 000	0
Övrigt	0	-7 915
	50 053 091	**47 548 393**

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Avskrivningar/Nedskrivningar	50 185 883	46 575 496
Koncernbidrag	0	800 000
Resultat avyttring anläggningstillgångar	-549 000	-320 000
	49 636 883	**47 055 496**

Not 36 - Likvida medel

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Likvida medel		
Banktillgodohavanden	1 858	26 321
Tillgodohavanden på koncernkonto	21 281 236	40 405 157
	21 283 094	**40 431 478**

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Likvida medel		
Banktillgodohavanden	1 858	26 321
Tillgodohavanden på koncernkonto	21 281 236	37 631 647
	21 283 094	**37 657 968**

Not 37 - Eventualförpliktelser och ställda panter

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Garantiförbindelse Fastigo	380 984	370 010
	380 984	**370 010**

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Garantiförbindelse Fastigo	380 984	370 010
	380 984	**370 010**

Aktiebolaget Alebyggen
Org.nr 556093-0504

Undertecknade försäkrar härmed att årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och god redovisningssed, att aktuella redovisningsnormer har tillämpats och att lämnade uppgifter stämmer med faktiska förhållanden.

Årsredovisningen beslutades Ale den 4 / 3 2026

Christine Marttila

Kristina Camp

Mahlin Engstrand

Stefan Gustafsson

Christina Oskarsson

Kennet Sandow

Johan Redlund
Verkställande direktör

Fredrik Johansson
Ordförande

Lekmannarevisorns granskningsrapport avseende bolagets verksamhet under 2025 har avgivits
Ale den 23 / 3 2026

Willy Kölborg
Lekmannarevisor

Wimar Sundeen
Lekmannarevisor

Revisorspåteckning

Vår revisionsberättelse har lämnats den 25 / 3 2026

Ernst & Young AB

Anders Linusson
Auktoriserad revisor

GRANSKNINGSRAPPORT

Till bolagsstämman i Aktiebolaget Alebyggen Org.nr 556093-0504
Till kommunfullmäktige för kännedom

Vi har granskat bolagets verksamhet under år 2025. Granskningen har utförts i enlighet med bestämmelserna i aktiebolagslagen, kommunallagen och god sed. Det innebär att vi har planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning bedömer vi att bolagets verksamhet skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Någon grund för anmärkning mot styrelsens och verkställande direktörens förvaltning föreligger inte.

Någon grund för anmärkning mot styrelsens och verkställande direktörens förvaltning föreligger inte.

Ale 23 mars 2026

Wimar Sundeen
Av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Willy Kölborg
Av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Building a better working world

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Aktiebolaget Alebyggen, org.nr 556093 - 0504

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Aktiebolaget Alebyggen för räkenskapsåret 2025. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 18-40 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dessas finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 4-17 samt 44-47. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

Building a better working world

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- planerar och utför vi koncernrevisionen för att inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för företag eller affärsenheter inom koncernen som grund för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och genomgång av det revisionsarbete som utförts för koncernrevisionens syfte. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Aktiebolaget Alebyggen för räkenskapsåret 2025 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Göteborg den 25 mars 2026

Ernst & Young AB

Anders Linusson
Auktoriserad revisor

BILAGA A
Fastighetsförteckning

			Byggnadsår	Anskaffningsvärde					
			Förvärv	Byggnader	Invest annans mark	Mark	Mark-anläggning	Avskrivning	
BOHUS	2200	Källarliden	1992	82 044 500		127 500		55 149 835	
	2500	Byvägen	1990-91	60 956 667		91 000	289 000	38 092 562	
NÖDINGE	3010	Klockarevägen	2006	29 258 000		2 300 000		11 338 610	
	3017	Klockarevägen (KHR)	2008	42 108 000		5 748 000		12 375 299	
	3119	Rödjans väg	2002	28 331 000		868 000		18 990 998	
	3129	Norra Kilandavägen, Panncentralen	2009	511 000		210 000		251 595	
	3200	Södra Klöverstigen	1969-71	422 755 629		2 170 000	14 848 759	79 939 443	
	3300	Norra Klöverstigen	1971-72	48 463 117		1 491 000	1 120 000	27 829 665	
	3302	Norra Klöverstigen 8B, 22,24	2017	36 202 615				5 437 560	
	3317	Norra Klöverstigen 20, (KHR)	2011	33 631 000				7 839 982	
	3609	Kontorshuset	omb. 1984	15 688 218		100 000		11 121 485	
	3808	Södra Klöverstigen	2025	22 101 873		4 920 934		61 616	
	3818	Fyrklövergatan	2025	6 683 649		1 283 410		18 195	
	3826	Södra Trolleviksvägen	2009	21 663 991		1 685 000		5 534 886	
	3900	Gästgivarevägen	1995	15 951 107		2 262 000		9 782 137	
	3910	Gästgivarevägen	2016	1 913 450		850 000		275 058	
NOL	4200	Folketshus o Mossvägen	1969-72	198 258 107	1 708 470	125 300	6 595 130	35 429 102	
	4210	Folketshusvägen 14A och 14B	2021	102 658 144			12 074 636	10 940 158	
	4220	Folketshusvägen 10 och 12	2022	111 777 366			1 771 216	8 747 060	
	4230	Folketshusvägen 2	2024	65 603 403			1 112 017	1 813 984	
	4310	Mossvägen 1	2022	56 335 744				3 943 238	
	4409	Noltorget, Stationsvägen	1994	6 509 000	21 730	447 000		6 096 712	
	4500	Trast- o Sparvvägen	1968	4 201 595	305 245	20 000		2 630 222	
	4510	Trastvägen 1	2007	1 482 000	14 555	475 000		639 624	
SÖDRA NOL	4600	Trollbärsvägen	1984	9 382 748		156 000		5 128 150	
	4700	Vildrosvägen	1987	14 111 446		200 000		7 958 763	
	4800	Hallonvägen	1988	8 996 496		121 000		5 035 047	
	4900	Krokängsvägen	1990	54 951 981		328 500	1 487 051	34 214 856	
	4910	Gallåsvägen	1992	54 842 375		355 000		33 273 087	
	4920	Änggårdsvägen/Krokängsvägen	1992	66 376 809		510 800		40 816 024	
	4939	Änggårdens Förskola	1991	10 318 956		107 000		5 224 264	
	4949	Änggården kvartersbutik	1994	977 000				757 408	
ALAFORS	5100	Lövåsvägen	1987	14 265 662		102 500	400 000	7 271 037	
	5200	Sjövallavägen	1989	18 369 659		123 300	401 000	10 502 064	
	5400	Eklidsvägen	2015	34 300 000		8 000 000		6 590 481	
	5500	Ekstigen	2019	11 914 646		1 768 000	3 723 750	1 373 594	
	5909	Ledetvägen 5	2002	5 907 000		1 000 000		3 262 529	
ÄLVÄNGEN	6110	Skogsråets väg	2014	43 131 000		7 260 000		8 473 023	
	6120	Myternas väg	2022			5 468 672			
	6200	Göteborgsvägen 74	2003	6 201 000		700 000		2 308 516	
	6317	Göteborgsvägen 93 (KHR)	2007/2008	66 402 000		8 218 000		20 026 435	
	6400	I Aronisenius Väg	1982	30 477 749		155 600	230 000	16 333 722	
	6500	Helgesvägen	1989	49 048 950		207 800		28 359 645	
	6600	Trädgårdsvägen	1971	3 636 547		300 000		1 921 140	
	6700	Carlmarks-/Malmers väg	1988	19 656 154		364 500		11 752 715	
	6800	Änggatan	2022	211 814 474		4 035 000		17 896 823	
	6900	Vallmovägen	2021			3 240 000			
	6919	Carlmarks industriområde	1992			28 000			
SKEPPLANDA	7100	Åkersliden	1967	3 422 970		200 000		1 931 363	
	7208	Odalvägen. (G:a)	1967	724 155		40 000		479 445	
	7300	Alehemsvägen	1973	3 446 817		152 760		1 838 490	
	7400	Kyrkbacken	1985	4 869 168		145 000		2 820 540	
	7410	Prästgården	2017	52 105 467		1 470 000		8 037 755	
	7500	Arnes Väg	1987	23 344 398		350 675	326 250	11 653 883	
	7700	Gustavs Väg	1993	18 284 000		858 000		11 563 992	
	7808	Odalvägen	1984	10 129 755		192 000	500 000	5 823 267	
	7900	Påvels Väg	2025			1 447 200			
	7901	Påvels Väg	2025			712 800			
	7909	Albotorget	1973	1 725 817		12 700		810 974	
ALVHEM	8100	Kungs- o Alfs Väg	1964-66	3 119 784		150 000		2 071 093	
	8200	Stinsvägen	1986	9 100 946		350 000		3 776 303	
		TOTALER		**2 280 445 104**	**2 050 000**	**74 004 951**	**44 878 809**	**673 565 454**	

						Taxeringsvärde			
			Avskrivning Markanlägg	Nedskrivning	Tot. Bokfört värde	Byggnader	Mark	Totalt	Samtaxering
BOHUS	2200	Källarliden			27 022 165	54 000 000	10 800 000	64 800 000	
	2500	Byvägen	149 420		23 094 685	59 000 000	12 000 000	71 000 000	
NÖDINGE	3010	Klockarevägen			20 219 390	24 188 000	7 040 000	31 228 000	
	3017	Klockarevägen (KHR)			35 480 701	39 000 000	6 400 000	45 400 000	
	3119	Rödjans väg			10 208 002	11 690 000	3 285 000	14 975 000	
	3129	Norra Kilandavägen, Panncentralen			469 405	1 399 000	751 000	2 150 000	
	3200	Södra Klöverstigen	1 979 006		357 855 939	447 169 000	112 370 000	559 539 000	Fastigheter A ingår i taxeringsvärdet
	3300	Norra Klöverstigen	844 727		22 399 725				A
	3302	Norra Klöverstigen 8B, 22,24			30 765 055				A
	3317	Norra Klöverstigen 20, (KHR)			25 791 018				A
	3609	Kontorshuset			4 666 733				A
	3808	Södra Klöverstigen			26 961 191				
	3818	Fyrklövergatan			7 948 864				
	3826	Södra Trolleviksvägen			17 814 105	19 000 000	3 960 000	22 960 000	
	3900	Gästgivarevägen			8 430 970	12 576 000	9 900 000	22 476 000	
	3910	Gästgivarevägen			2 488 392	1 703 000	1 349 000	3 052 000	
NOL	4200	Folketshus o Mossvägen	2 242 183		169 015 722	224 467 000	47 712 000	272 179 000	Fastigheter B ingår i taxeringsvärder
	4210	Folketshusvägen 14A och 14B	1 403 732		102 388 890	57 000 000	8 600 000	65 600 000	
	4220	Folketshusvägen 10 och 12	88 572		104 712 950				B
	4230	Folketshusvägen 2	55 606		64 845 830				B
	4310	Mossvägen 1			52 392 506				B
	4409	Noltorget, Stationsvägen			881 018	2 659 000	765 000	3 424 000	
	4500	Trast- o Sparvvägen			1 896 618	20 689 000	7 285 000	27 974 000	
	4510	Trastvägen 1			1 331 931	1 400 000	927 000	2 327 000	
SÖDRA NOL	4600	Trollbärsvägen			4 410 598	17 472 000	11 802 000	29 274 000	
	4700	Vildrosvägen			6 352 683	21 481 000	15 774 000	37 255 000	
	4800	Hallonvägen			4 082 449	12 364 000	10 802 000	23 166 000	
	4900	Krokängsvägen	229 289		22 323 387	164 192 000	40 076 000	204 268 000	Fastigheter C ingår i taxeringsvärdet
	4910	Gallåsvägen			21 924 288				C
	4920	Änggårdsvägen/Krokängsvägen			26 071 585				C
	4939	Änggårdens Förskola			5 201 692				C
	4949	Änggården kvartersbutik			219 592				C
ALAFORS	5100	Lövåsvägen	300 060		7 197 065	40 508 000	10 326 000	50 834 000	Fastigheter D ingår i taxeringsvärdet
	5200	Sjövallavägen	300 780		8 091 115				D
	5400	Eklidsvägen			35 709 519	26 000 000	3 970 000	29 970 000	
	5500	Ekstigen	1 303 340		14 729 462	9 650 000	1 260 000	10 910 000	
	5909	Ledetvägen 5			3 644 471	2 778 000	657 000	3 435 000	
ÄLVÄNGEN	6110	Skogsråets väg			41 917 977	39 000 000	8 400 000	47 400 000	
	6120	Myternas väg			5 468 672		3 950 000	3 950 000	
	6200	Göteborgsvägen 74			4 592 484	4 155 000	1 218 000	5 373 000	
	6317	Göteborgsvägen 93 (KHR)			54 593 565	30 600 000	6 394 000	36 994 000	
	6400	I Aronisenius Väg	173 447		14 356 180	104 000 000	22 000 000	126 000 000	Fastigheter E ingår i taxeringsvärdet
	6500	Helgesvägen			20 897 105				E
	6600	Trädgårdsvägen			2 015 407	14 000 000	4 408 000	18 408 000	
	6700	Carlmarks-/Malmers väg			8 267 939	19 564 000	5 917 000	25 481 000	
	6800	Änggatan		20 000 000	177 952 651	95 000 000	12 400 000	107 400 000	
	6900	Vallmovägen			3 240 000		598 000	598 000	
	6919	Carlmarks industriområde			28 000				
SKEPPLANDA	7100	Åkersliden			1 691 607	6 400 000	2 235 000	8 635 000	
	7208	Odalvägen. (G:a)			284 710	3 837 000	5 400 000	9 237 000	
	7300	Alehemsvägen			1 761 087	8 000 000	2 364 000	10 364 000	
	7400	Kyrkbacken			2 193 628	21 518 000	3 244 000	24 762 000	
	7410	Prästgården			45 537 712	2 342 000	790 000	3 132 000	
	7500	Arnes Väg	126 480		12 240 960	17 400 000	4 638 000	22 038 000	
	7700	Gustavs Väg			7 578 008	13 620 000	9 630 000	23 250 000	
	7808	Odalvägen	264 668		4 733 820	12 912 000	10 800 000	23 712 000	
	7900	Påvels Väg			1 447 200				
	7901	Påvels Väg			712 800				
	7909	Albotorget			927 543				Specialfastighet
ALVHEM	8100	Kungs- o Alfs Väg			1 198 691	7 878 000	2 660 000	10 538 000	
	8200	Stinsvägen			5 674 643	4 644 000	1 102 000	5 746 000	
		TOTALER	**9 461 310**	**20 000 000**	**1 698 352 100**	**1 675 255 000**	**435 959 000**	**2 111 214 000**	

BILAGA B

Bostadslägenheter, lokaler och grage/carportar

		OMRÅDE	1 rk	2 rk	3 rk	4 rk	5 rk	6rk	Ant lgh	Tot lgh yta	Ant lok	Tot lok yta	Garage	Carport	Inflyttn.
BOHUS	2200	Källarliden		32	17	13	3		65	5 404,5			46		1992
	2500	Byvägen	11	47	28	6			92	6 042,5	4	294,0	13	15	1990-91
NÖDINGE	3010	Klockarevägen 18-20		14	5	5			24	1 768,3	1	124,0	8		2005/06
	3017	Klockarevägen 32-46		20	11	9			40	2 616,0			24		2008
	3119	Rödjans väg 7									4	3 145,0			2002/03
	3129	Norra Kilandavägen									1	867,1			2009
	3200	Söda Klöverstigen	35	123	181	68	1		408	29 008,8	7	435,5	120		1969-71
	3300	Norra Klöverstigen	16	59	124	64	14		277	21 199,0	3	293,0	78		1971-72
	3302	Norra Klöverstigen 8b, 22-24		10	12				22	1 424,2					2017
	3317	Norra Klöverstigen 20		12	8				20	1 288,0					2011
	3609	Kontorshuset									1	1 300,0			1969-71
	3808	Södra Klöverstigen 31-32	6	21					27	1 615,5	1	640,0			2025
	3826	Södra Trolleviksvägen	5						5	230,0	1	155,0			2025
	3900	Gästgivarevägen	3	23	1				27	1 583,5					1989
	3910	Gästgivarevägen 11			6		5	7	18	1 808,0					1995
NOL	4200	Folketshusvägen					1		1	100,0					2016
	4210	Folketshusvägen 14A och 14B	9	18	23	1			51	3 549,3	1	11,0	17		1969-72
	4220	Folketshusvägen 10 och 12	10	28	20				58	3 064,0					2021
	4230	Folketshusvägen 2	10	28	20				58	3 064,0					2022
	4300	Mossvägen	5	14	10				29	1 532,0					2024
	4310	Mossvägen 1	27	53	28	3			111	7 023,2	3	127,8	37		1969-72
	4409	Noltorget	5	14	10				29	1 532,0					2022
	4500	Trastvägen / Sparvvägen									1	664,0			1993
	4510	Trastvägen	14	7	21				42	2 851,1			22		1968
SÖDRA NOL	4600	Trollbärsvägen		1				1	2	178,0	1	28,0			2008
	4700	Vildrosvägen					14		14	1 659,0			14		1984
	4800	Hallonvägen					20		20	2 385,0				20	1987
	4900	Krokängsvägen					11		11	1 303,5				11	1988
	4910	Gallåsvägen	1	38	23	8			70	5 184,0			21	18	1990-91
	4920	Ängårdsvägen / Krokängsvägen		38	24	8			70	5 206,0			39		1991
	4939	Änggårdens Förskola		25	21	16	8		70	5 562,0			70		1992
	4949	Änggårdens Butik									1	760,0			1991
	4950	Kvartersgården									1	135,0			1995
ÄLVÄNGEN	5100	Lövåsvägen									1	307,0			1990-91
	5200	Sjövallavägen		10	14	4			28	2 029,0			18		1987
	5400	Eklidsvägen		16	10	4			30	1 972,0			18		1989
	5500	Ekstigen		12	12				24	1 587,6					2015
	5909	Ledetvägen 3		8					8	517,2					2019
	6110	Skogsråets väg									2	609,0			2002
	6200	Göteborgsvägen / Tingsvägen		12	12	12			36	2 433,6					2014
	6317	Kooperativ hyresrätt	4	1	1				6	288,0	2	462,0			2003
	6400	Ivar Arosenius Väg		16	19	2			37	2 601,6	1	180,0			2008
	6500	Helgesvägen		36	24	16			76	6 001,0			36		1989
	6600	Trädgårdsvägen	16	16					32	1 771,2					1971
	6700	Carlmarks väg / Malmers väg		22	10	4			36	2 377,0			9		1988
	6800	Änggatan	2	28	44	4			78	5 028,0					2021-22
SKEPPLANDA	7100	Åkersliden	6	6	9	1			22	1 491,6					1967
	7208	Odalvägen 52-72	9	3					12	518,0					1967
	7300	Alehemsvägen	4	18	4				26	1 576,2					1973
	7400	Kyrkbacken		7	3	1			11	761,0	1	40,0			1985
	7410	Arnes väg 2-6, 10-14		8	10	4			22	1 403,3					2020
	7500	Arnes väg		28	16	2			46	3 092,0			23		1987
	7700	Gustavs väg		10	9	3			22	1 563,5				15	1993
	7808	Odalvägen 4-50		24					24	1 632,0					1984
	7909	Albotorget									2	435,0			1973
ALVHEM	8100	Kungsvägen / Alfs väg	6	5	12	2			25	1 770,4					1964-66
	8200	Stinsvägen		6	6				12	735,0					1986
		TOTALER	**210**	**941**	**833**	**272**	**77**	**8**	**2341**	**164 414,6**	**40**	**11 012,4**	**644**	**79**	

BILAGA C

Snitthyra per bostadsområde

	Bostadsområden	Antal lgh	Yta	Hyra 2025-12-31 kr/kvm	Notering
Bostadsområden					
2200	Källarliden	65	5405	1446,82	
2500	Byvägen	92	6043	1428,71	
3010	Klockarevägen 18-20	18	1422	1501,17	
3017	Klockarevägen 32-46	40	2616	1866,11	
3200	Södra Klövertigen	400	28710	1621,98	1)
3300	Norra Klöverstigen	277	21199	1285,33	1)
3302	Norra Klöverstigen 8b, 22-24	22	1424	1913,53	1,3)
3317	Norra Klöverstigen 20	20	1288	1937,18	1,2,3)
3808	Södra Klöverstigen 31-32	27	1616	1334,45	1)
3826	Södra Trolleviksvägen	27	1584	1705,70	
3900	Gästgivarevägen	18	1808	1222,10	2,3,4)
3910	Gästgivarevägen 11	1	100	1327,30	5)
4200	Folketshusvägen 4-8	51	3549	1591,21	3)
4210	Folketshusvägen 14A och 14B	58	3064	2136,27	3)
4220	Folketshusvägen 10 och 12	58	3064	2136,74	3)
4230	Folketshusvägen 2	29	1532	2128,51	3)
4300	Mossvägen 3-11	111	7023	1628,51	3)
4310	Mossvägen 1	29	1532	2134,18	3)
4500	Trast-/Sparvvägen	42	2851	1211,58	
4510	Trastvägen 1	2	178	1110,44	
4600	Trollbärsvägen	14	1659	1057,94	6)
4700	Vildrosvägen	17	2020	1096,61	6)
4800	Hallonvägen	11	1304	1109,80	6)
4900	Krokängsvägen	70	5184	1412,68	
4910	Gallåsvägen	70	5206	1399,34	
4920	Änggårdsvägen	70	5562	1565,60	7)
5100	Lövåsvägen	28	2029	1300,13	2,8)
5200	Sjövallavägen	30	1972	1353,27	8)
5400	Eklidsvägen	24	1588	1929,41	3)
5500	Ekstigen	8	517	1992,80	3)
6110	Skogsråets väg	36	2434	1894,47	
6200	Göteborgs-/Tingsvägen	6	288	1435,53	8)
6400	Ivar Arosenius väg	61	4850	1336,03	
6500	Helgesvägen	76	6001	1310,67	
6600	Trädgårdsvägen	32	1771	1247,26	1)
6700	Carlmarks väg	36	2377	1321,42	
6800	Änggatan	78	5028	2105,73	3)
7100	Åkersliden	22	1492	1167,70	
7208	Odalvägen 52-78	12	518	1571,57	
7300	Alehemsvägen	26	1576	1322,26	
7400	Kyrkbacken	11	761	1244,30	
7410	Arnes väg 2, 6-10, 14	22	1403	2007,36	3)
7500	Arnes väg	46	3092	1347,29	
7700	Gustavs väg	22	1564	1425,69	
7808	Odalvägen 4-50	24	1632	1492,32	2,3)
8100	Kungsvägen/Alfs väg	25	1770	1200,04	
8200	Stinsvägen	12	735	1390,43	2,8)
		2 276	**160 341**	**1525,65**	
Särskilda boenden	**Särskilda boenden**				
3010	Klockarevägen 18	6	345	1900,94	
3200	Södra Klöverstigen 38	8	298	2033,76	
6400	Göteborgsvägen 109	6	233	1790,32	
		20	**876**	**1908,34**	

NOTERING:

1) Individuell mätning och debitering (IMD) av el tillkommer
2) Individuell mätning och debitering (IMD) av kallt vatten tillkommer
3) Individuell mätning och debitering (IMD) av varmt vatten tillkommer
4) Individuell mätning och debitering (IMD) av fjärrvärme tillkommer
5) Kallhyra exkl vatten. Betalas individuellt till resp leverantör
6) Kallhyra exkl vatten och renhållning. Betalas individuellt till resp leverantör
7) Garage ingår i hyran
8) Kallhyra

Revisionsberättelse för år 2025

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder samt genom utsedda lekmannarevisorer/revisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige. Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen av räkenskaperna har genomförts av vårt sakkunniga biträde i enlighet med standard för kommunal räkenskapsrevision. Vår granskning har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Efter genomförd granskning vill revisionen särskilt uppmärksamma att kommunens årsredovisning innehåller ett väsentligt fel i balansräkningen. Felet avser att tillgångar om 441 mnkr och skulder om 475 mnkr inte har redovisats. Bakgrunden till detta är kommunens beslut att frångå Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 5, som rör redovisning av leasing. Ale kommun hyr verksamhetslokaler till betydande värden, vilka enligt aktuell rekommendation ska redovisas som tillgångar respektive skulder.

Enligt lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska kommunen tillämpa god redovisningssed. Förarbetena till lagen tydliggör att Rådet för kommunal redovisning är normgivande organ inom området, vilket innebär att dess rekommendationer ska följas. LKBR ger möjlighet till undantag från dessa rekommendationer, men endast under exceptionella omständigheter där tillämpningen skulle ge en missvisande bild i just det specifika fallet. Eftersom det är vanligt att svenska kommuner hyr verksamhetslokaler, bedöms lagens utrymme för undantag från rådets rekommendationer inte vara tillämpliga i detta fall.

Revisionen noterar att kommunen medvetet har valt att avvika från gällande lagstiftning. Vid flera tillfällen har revisionen understrukit vikten av att kommunens delårs- och årsrapport upprättas i enlighet med god redovisningssed. Om rättelse inte sker under 2026 kommer revisionen att överväga att lämna en anmärkning mot kommunstyrelsen inför ansvarsprövningen 2026.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Ale kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer i enlighet med det sakkunniga biträdets bedömning att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande med reservation för redovisat avsteg från rådet för kommunal redovisnings rekommendation avseende leasing. Avsteget innebär ett väsentligt fel i kommunens balansräkning.

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att balanskravet efterlevs.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2024.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi åberopar bifogad redogörelse och de rapporter som inte tidigare tillställts fullmäktige. Övriga rapporter har översänts till fullmäktige löpande under året.

Nödinge den 8 april 2026

Iréne Hellekant Ordförande	Wimar Sundeen Vice ordförande
Lennart Dahl	Willy Kölborg
Jonas Ekstrand	Lennarth Nilsson

Bilagor:

1. Redogörelse för revisionen år 2025
2. Det sakkunniga biträdets yttrande och rapport om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter
3. Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat
4. Grundläggande granskning 2025
5. Granskningsrapport AB Alebyggen

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-03-09
KF § 39

KS 2022/521

Avsägelse från Martin Olsén (V) från uppdraget som ersättare i demokratiberedningen

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att bordlägga ärendet.

Sammanfattning

Martin Olsén (V) har inkommit med en avsägelse avseende uppdraget som ersättare i demokratiberedningen.

Beslutsunderlag

- Avsägelse från Martin Olsén (V), inkommen 2026-02-22

Yrkande

Valberedningens ordförande Sune Rydén (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att bordlägga ärendet.

Beslutsgång

Ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) ställer proposition på Sune Rydéns (KD) förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar detsamma.

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-03-09
KF § 38

KS 2022/532

Val av ersättare till valnämnden med anledning av Birgitta Anderssons (V) entledigande

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att bordlägga ärendet.

Sammanfattning

Då val av ny ersättare efter Birgitta Anderssons (V) entledigande bordlades 2026-02-09 § 12 ska kommunfullmäktige besluta om ny ersättare i valnämnden.

Beslutsunderlag

- Kommunfullmäktiges beslut § 12 2026-02-09

Yrkande

Valberedningens ordförande Sune Rydén (KD) föreslår att ärendet bordläggs.

Beslutsgång

Ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) ställer proposition på Sune Rydéns (KD) förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar detsamma.

From: Amra Taneroglu
Sent: Mon, 30 Mar 2026 19:19:15 +0000
To: FN-Kansli
Subject: VB: Avsängande av plats I KF och BORF

Detta behöver anmälas till kommande KF-möte enligt rutin.

Från: Maria-Bianca Andersson [redacted]
Skickat: den 9 mars 2026 15:05
Till: Amra Taneroglu <amra.taneroglu@ale.se>
Ämne: Avsängande av plats I KF och BORF

Du får inte ofta e-post från [redacted]. Läs om varför det här är viktigt

Hej,

Jag behöver tyvärr avsäga min plats i KF och BORF [redacted]

Mvh,
Maria-Bianca Andersson (KD)

[redacted] därför ersätter jag [redacted] till denna mejlen.

From: Amra Taneroglu
Sent: Mon, 30 Mar 2026 19:19:15 +0000
To: FN-Kansli
Subject: VB: Avsängande av plats I KF och BORF

Detta behöver anmälas till kommande KF-möte enligt rutin.

Från: Maria-Bianca Andersson [redacted]
Skickat: den 9 mars 2026 15:05
Till: Amra Taneroglu <amra.taneroglu@ale.se>
Ämne: Avsängande av plats I KF och BORF

Du får inte ofta e-post från [redacted]. Läs om varför det här är viktigt

Hej,

Jag behöver tyvärr avsäga min plats i KF och BORF [redacted]

Mvh,
Maria-Bianca Andersson (KD)

[redacted] därför ersätter jag [redacted] till denna mejlen.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 74

KS 2026/170

Årsredovisning 2025 - Ale kommun

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna årsredovisning 2025 för kommunen och koncernen Ale kommun.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att inga över- eller underskott ska överföras till nämnderna 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ale kommun redovisar ett resultat på 104,6 miljoner kronor, med en nettokostnadsandel på 95,7 procent. Resultatet innebär ett överskott på 5,6 miljoner kronor jämfört med budget.

Ale kommun lägger stor vikt vid en god ekonomisk hushållning. Kommunen har fortsatt höga planerade investeringsnivåer, vilket kommer att utmana kommunens finansiella mål.

Helhetsbedömningen för år 2025 är att kommunen har en god ekonomisk hushållning. Alla finansiella mål uppnås. Kommunen rör sig i rätt riktning för två av de tre riktningsmål som kommunfullmäktige beslutat om för mandatperioden. För det tredje riktningsmålet, *Fokus på kundnytta*, bedöms läget sammantaget vara oförändrat jämfört med 2024.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-20
- Årsredovisning 2025 – Ale kommun
- Affärsverksamheten 2025
- Finansiell rapport 2025
- Årsredovisning 2025 – kommunstyrelsen
- Årsredovisning 2025 – kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
- Årsredovisning 2025 – samhällsbyggnadsnämnden
- Årsredovisning 2025 – servicenämnden
- Årsredovisning 2025 – socialnämnden
- Årsredovisning 2025 – utbildningsnämnden

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07

- Årsredovisning 2025 – valnämnden

- Årsredovisning 2025 – överförmyndarnämnden
- Revisionsberättelse 2025, inklusive bilagor (biläggs till kommunfullmäktiges sammanträde)

Beslutet skickas till

Ekonomichef

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/170
Datum: 2026-03-20
Ekonomichef Ken Gunnesson

Kommunstyrelsen

Årsredovisning 2025 – Ale kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna årsredovisning 2025 för kommunen och koncernen Ale kommun.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att inga över- eller underskott ska överföras till nämnderna 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ale kommun redovisar ett resultat på 104,6 miljoner kronor, med en nettokostnadsandel på 95,7 procent. Resultatet innebär ett överskott på 5,6 miljoner kronor jämfört med budget.

Ale kommun lägger stor vikt vid en god ekonomisk hushållning. Kommunen har fortsatt höga planerade investeringsnivåer, vilket kommer att utmana kommunens finansiella mål.

Helhetsbedömningen för år 2025 är att kommunen har en god ekonomisk hushållning. Alla finansiella mål uppnås. Kommunen rör sig i rätt riktning för två av de tre riktningsmål som kommunfullmäktige beslutat om för mandatperioden. För det tredje riktningsmålet, *Fokus på kundnytta*, bedöms läget sammantaget vara oförändrat jämfört med 2024.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Ken Gunnesson
Ekonomichef

Beslutsunderlag

- Årsredovisning 2025 – Ale kommun
- Affärsverksamheten 2025
- Finansiell rapport 2025
- Årsredovisning 2025 – kommunstyrelsen
- Årsredovisning 2025 – kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
- Årsredovisning 2025 – samhällsbyggnadsnämnden
- Årsredovisning 2025 – servicenämnden
- Årsredovisning 2025 – socialnämnden
- Årsredovisning 2025 – utbildningsnämnden
- Årsredovisning 2025 – valnämnden
- Årsredovisning 2025 – överförmyndarnämnden
- Revisionsberättelse 2025, inklusive bilagor (biläggs till kommunfullmäktiges sammanträde)

Ärendet

I Ale kommuns årsredovisning 2025 finns ekonomisk redovisning för kommun och koncern med förvaltningsberättelse, uppföljning av mål och uppdrag samt nämndernas sammanfattning av året. I årsredovisningen redovisas även annan uppföljning som enligt styrdokument eller andra beslut ska redovisas i årsredovisningen. Till ärendet finns också en sammanställning över den affärsdrivande verksamheten, en finansiell rapport för 2025, nämndernas respektive årsredovisningar samt revisionsberättelse med bilagor.

Ale kommun redovisar ett resultat på 104,6 miljoner kronor, med en nettokostnadsandel på 95,7 procent. Resultatet innebär ett överskott på 5,6 miljoner kronor jämfört med budget.

Ale kommun lägger stor vikt vid en god ekonomisk hushållning. Kommunen har fortsatt höga planerade investeringsnivåer, vilket kommer att utmana kommunens finansiella mål.

Helhetsbedömningen för år 2025 är att kommunen har en god ekonomisk hushållning. Alla finansiella mål uppnås. Kommunen rör sig i rätt riktning för två av de tre riktningsmål som kommunfullmäktige beslutat om för mandatperioden. För det tredje riktningsmålet, *Fokus på kundnytta*, bedöms läget sammantaget vara oförändrat jämfört med 2024.

Förvaltningens bedömning

Helhetsbedömningen för 2025 är att kommunen uppvisar god ekonomisk hushållning då alla de finansiella målen uppnås tillsammans med att två av tre riktningsmål rör sig i rätt riktning.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

I årsredovisningen redovisas en helhetsbedömning av respektive riktningsmål samt vilka förbättringar som genomförts under året kopplat till riktningsmålen.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutet skickas till:

Ekonomichef

Årsredovisning 2025

Ale kommun

Innehåll

1 Kommunstyrelsens ordförande 3

2 Kommunchefens sammanfattning 4

3 Ale kommun 5

3.1 Vision och värdegrund 5

3.2 Ale kommuns organisation 5

3.3 Valresultat, mandatfördelning 7

3.4 Befolkning i Ale 31 december 7

3.5 Vart gick skattepengarna under året? 9

4 Förvaltningsberättelse 10

4.1 Översikt över verksamhetens utveckling 10

4.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 11

4.3 Händelser av väsentlig betydelse 12

4.4 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten 13

4.5 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 15

4.6 Balanskravsresultat 19

4.7 Den kommunala koncernen 19

4.8 Väsentliga personalförhållanden 20

4.9 Förväntad utveckling 21

5 Ekonomisk analys 22

5.1 Ekonomisk sammanställning 22

5.2 Notförteckning 25

5.3 Driftredovisning 38

5.4 Resultaträkning 39

5.5 Investeringssammanställning 39

5.6 Exploateringsredovisning, kommunen 44

5.7 Pensionsredovisning enligt fullfondsmodell 44

6 Uppföljning av mål och uppdrag 47

6.1 Uppföljning av riktningsmålen 47

6.2 Uppföljning av mål 51

6.3 Uppföljning av uppdrag 55

6.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 73

7 Personalanalys 79
7.1 Sammanfattning 79
7.2 Kommunens anställda 79
7.3 Sjukfrånvaro 81
7.4 Jämställdhet och mångfald 82
8 Övrig uppföljning 84
8.1 Inkomna synpunkter under året 84
8.2 Avtalssamverkan 84
8.3 Privata utförare 85
8.4 Internationellt samarbete 86
9 Nämndernas sammanfattningar 87
9.1 Kommunstyrelsen 87
9.2 Servicenämnden 88
9.3 Utbildningsnämnden 89
9.4 Socialnämnden 90
9.5 Samhällsbyggnadsnämnden 91
9.6 Överförmyndarnämnden 91
9.7 Valnämnden 92

1 Kommunstyrelsens ordförande

2025 har varit ett stabilt år för Ale kommun, med framåtrörelse på flera områden. Kommunen redovisar ett resultat på 104,6 miljoner kronor. Det är ett överskott jämfört med budget på 5,6 miljoner kronor. Vi når våra finansiella mål och vi rör oss mot våra prioriterade riktningsmål. Det är en stabil grund för att möta framtidens utmaningar.

Alesamverkans prioriterade mål under mandatperioden är *ett tryggare Ale, fokus på kundnytta* och *en effektivare organisation*. År 2025 är det tredje året som kommunen arbetar mot dessa mål. Tillsammans bidrar våra medarbetare på olika sätt till trygghet för alla som lever och verkar i vår kommun. Som ett prioriterat mål har det arbetet haft ett särskilt fokus och gått i rätt riktning under året. Vi värderar också särskilt att ha fokus på de vi är till för – aleborna och alla andra som verkar i Ale, i en förening, i ett företag eller som besökare. Ett viktigt arbete under året har varit att alla medarbetare i Ale kommun ska känna till och arbeta utifrån kommunens gemensamma värdegrund. Värdegrunden bidrar till att sätta ett tydligt fokus på vårt uppdrag och på de som kommunens verksamhet är till för.

En effektivare organisation innebär att vi arbetar för att leverera så mycket värde och kvalitet som möjligt utifrån våra resurser. Det kräver ett ständigt pågående arbete med att förbättra verksamheten och pröva nya vägar för att bli lite bättre, hela tiden. Vi vet att vi redan kommit en lång väg med detta och vi ska fortsätta att bli ännu bättre.

Jag är stolt över vad vi åstadkommit i Ale kommun under år 2025. Det ska varje medarbetare i våra verksamheter också vara. Tillsammans med aleborna, våra föreningar och våra företagare är vi en del av allt det goda arbete som sker i hela vår kommun, varje dag.

Henrik Fogelklou, kommunstyrelsens ordförande

2 Kommunchefens sammanfattning

Under 2025 har omvärldsläget fortsatt att påverka Sverige, som befinner sig i en utdragen lågkonjunktur med svag tillväxt. Ale kommun redovisar ett resultat på 104,6 mkr, vilket är 5,6 mkr bättre än det budgeterade resultatet. Den positiva utvecklingen jämfört med budget beror på nämndernas positiva resultat om 7,0 mkr samt ett underskott från finansverksamhet om -1,7 mkr.

Kommunfullmäktiges mål om en effektivare organisation har varit i fokus under året. Sänkt kommunal skattesats med har kombinerats med god budgetföljsamhet samtidigt som både utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen har lyckats anpassa sin verksamhet efter förändrade behov på ett effektivt sätt.

Gemensamt arbete med tidiga insatser till barn och unga, föräldrastöd och våldsprevention har bidragit till en tryggare kommun. Vi har utvecklat vår beredskap och förmåga att fungera under olika förutsättningar. Kundnyttan har ökat på flera sätt. Ale kommun erbjuder nu tillgång till nationella gymnasieprogram och vi stiger på flera nationella näringslivsrankningar. Samtidigt har niondeklassarnas kunskapsresultat försämrats under året.

Kommunens personalomsättning minskade jämfört med 2024. Den totala sjukfrånvaron är i nivå med föregående år. Det finns skillnader mellan verksamheter, kön och åldersgrupper, som visar att arbetet med åtgärder behöver fortsätta att anpassas efter förutsättningar i olika verksamheter och grupper.

Arbetet med ”Ständiga förbättringar” fortsätter. I slutet av året presenterade flera verksamheter sina förbättringar på Kvalitetsmässan i Göteborg.

Maria Kosterlind Reinholdsson, kommunchef

3 Ale kommun

3.1 Vision och värdegrund

Vision

Ett Ale. I Ale skapar människor, föreningar och företag möjligheter och framtiden tillsammans i ett samhälle där vi gemensamt tar ansvar. Mellan skog och älv växer vi med en storslagen småskalighet där småstadens fördelar bevaras. Ett pärlband av orter, var och en unik, här finns en plats för alla. Här har vi nära till varandra, naturen och stadens brus. Ale – Sveriges längsta småstad.

Ale kommuns värdegrund

Tillsammans tar vi ansvar och skapar förtroende. Vi tar ansvar för Alebornas bästa.

Kommunens organisation är till för de som bor och verkar runtom i hela Ale. Vi erbjuder god verksamhet och service genom att arbeta effektivt och med hög tillgänglighet.

Vi arbetar tillsammans i en organisation. Alla som är anställda i Ale kommun är kollegor. Vi drar nytta av att ha nära till varandra, vi vill varandra väl och vi gör varandra bättre. Vi försöker förstå våra kollegors perspektiv och bidrar till att alla trivs på arbetet.

Vi skapar förtroende Vi vill förstå de förväntningar och behov som människor, föreningar och företagare har, i dag och i framtiden. För oss är alla människor lika mycket värda och vi bemöter alla på ett gott, likvärdigt och respektfullt sätt. Vi behandlar alla sakligt och följer de lagar och regler som är relevanta för våra uppdrag och vår verksamhet.

3.2 Ale kommuns organisation

Den kommunala organisationen

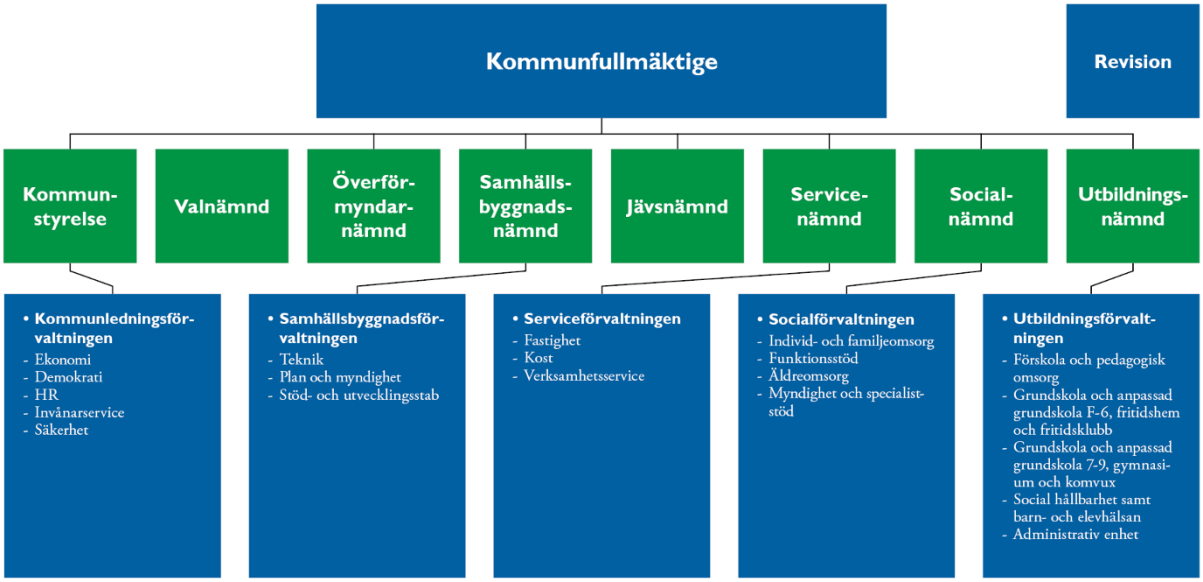

Den kommunala koncernen

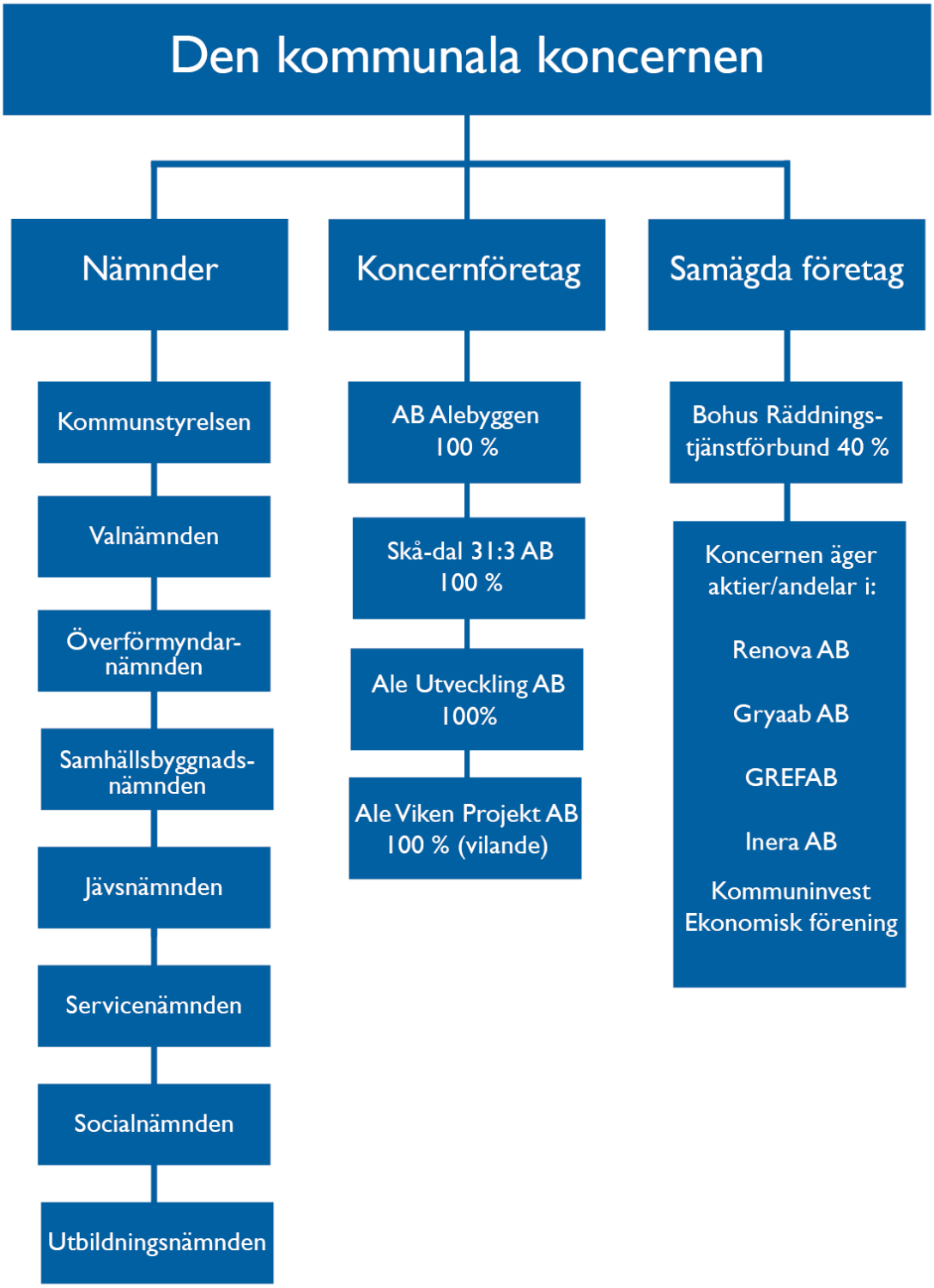

3.3 Valresultat, mandatfördelning

Kommunstyrelsens ordinarie ledamöter

Henrik Fogelklou, ordförande (M) - ersatte Mikael Berglund under 2024
Dennis Ljunggren, 1:e vice ordförande (S)
Robert Jansson, 2:e vice ordförande (SD)
Sandi Nordin (S)
Annica Westdahl-Eriksson (SD)
Jan Murray (M)
Ann-Sofie Hellvard (V)
Sune Rydén (KD)
Jessika Loftbring (C)

Mandatfördelning i kommunfullmäktige efter valet 2022

Parti	Mandat
Socialdemokraterna	14
Moderaterna	10
Sverigedemokraterna	10
Vänsterpartiet	4
Centerpartiet	3
Framtid i Ale	2
Liberalerna	2
Kristdemokraterna	3
Miljöpartiet	1
	49

3.4 Befolkning i Ale 31 december

Folkmängd

Ort	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totalt	**31 868**	**32148**	**32 394**	**32 446**	**32 576**	**32 623**
Surte	3 297	3249	3 294	3 306	3 296	3 311
Bohus	3 315	3371	3 383	3 348	3 387	3 387
Nödinge	6 081	6057	6 057	6 100	6 183	6 142
Nol	3 516	3609	3 711	3 697	3 710	3 698
Alafors	2 168	2189	2 158	2 184	2 192	2 209
Starrkärr, Kilanda, Ryd	1 971	1937	1 923	1 959	1 966	1 969
Älvängen	6 250	6433	6 515	6 502	6 493	6 554
Skepplanda	3 349	3363	3 386	3 383	3 419	3 417
Hålanda	1 087	1068	1 070	1 057	1 047	1 044
Alvhem	803	833	860	861	848	847
Övriga	31	39	37	49	35	45

Folkmängd fördelning

	Hela riket	Västra Götalands län	Ale
Folkmängd	**10 605 529**	**1 777 803**	**32 623**
Därav andel (%)			
- Kvinnor	50	50	49
- Män	50	50	51
- 0-17 år	20	19	24
- 18-64 år	59	59	58
- 65- år	21	20	18
- Gifta	32	32	36
- Skilda	10	10	8
- Med utländsk bakgrund	*	*	*
- Utrikes födda	21	21	19
- Utländska medborgare	*	*	*
Medelålder	**42**	**42**	**40**

* Ej tillgängligt vid tiden för årsredovisningens färdigställande.

Folkmängd åldersgrupper

Ålder vid årets slut	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Folkmängd totalt	**31 868**	**32 148**	**32 394**	**32 446**	**32 576**	**32 623**
0 år	386	421	347	317	356	296
1-5 år	2 158	2 179	2 199	2 097	2 005	2 007
6-9 år	1 817	1 824	1 879	1 884	1 885	1 831
10-12 år	1 344	1 403	1 381	1 389	1 391	1 441
13-15 år	1 263	1 273	1 281	1 358	1 388	1 396
16-18 år	1 188	1 194	1 258	1 266	1 257	1 247
19-29 år	3 827	3 726	3 648	3 569	3 501	3 507
30-39 år	4 424	4 564	4 629	4 658	4 721	4 690
40-64 år	9 962	9 982	10 138	10 238	10 317	10 436
65-74 år	2 813	2 762	2 693	2 612	2 588	2 567
75-84 år	2 124	2 216	2 308	2 389	2 452	2 466
85- år	562	604	633	669	715	739

3.4.1 Karta Ale kommun

3.5 Vart gick skattepengarna under året?

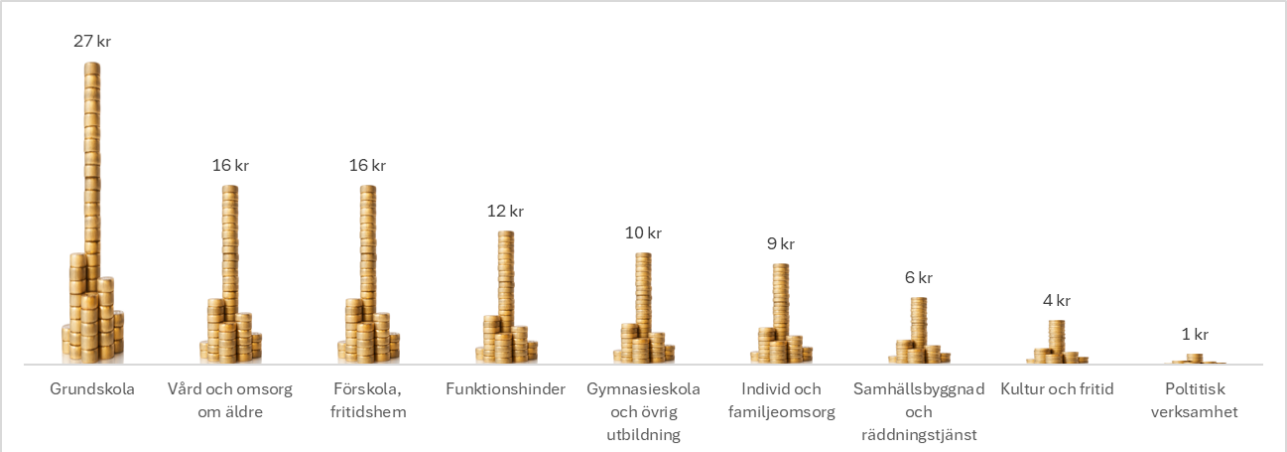

4 Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande bild av Ale kommuns verksamhet det gångna året. I detta avsnitt lämnas information om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen i enlighet med Lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11 kapitlet och rekommendation 15 från Rådet för kommunal redovisning. Siffror inom parentes avser förhållanden i föregående års bokslut om inget annat anges.

4.1 Översikt över verksamhetens utveckling

Ale kommun redovisar ett resultat på 104,6 mkr vilket är 5,6 mkr bättre än budgeterade 99,0 mkr och ger en nettokostnadsandel på 95,7 % vilket är något bättre än budgeterad andel på 96,0%.

Det positiva utfallet jämfört med budget beror på nämndernas positiva resultat om +7.0 mkr samt ett underskott på finansverksamhet om -1,4 mkr. I finansverksamhetens resultat inryms bland annat negativ avvikelse på skatteintäkter/statsbidrag med -10,4 mkr, medfinansiering av gång och cykelvägar med -16,0 mkr. Merkostnaderna vägs upp av lägre finansiella kostnader och högre finansiella intäkter än budgeterat +26,9 mkr.

Kommunens totala investeringar uppgick till 477 mkr vilket är ca 65 % av budget omslutningen som uppgick till 739 mkr. Affärsverksamheten exkluderat nyttjades 51 % av budget omslutningen för skattefinansierade investeringar. Arbetet med överföringsledningen har ökat takten under året och är en stor del av årets investeringskostnader. För ytterligare analys och kommentarer kring investeringsbudgeten, se avsnitt 5.5.

Kommunkoncernen redovisar ett resultat på 114,42 mkr (106,1 mkr). Kostnader associerade med koncernens lokaler har ökat kraftigt och ännu ej kompenserats med intäktshöjningar. Även personalkostnader har ökat.

Sammandrag fem år, kommunen	2021	2022	2023	2024	2025
Allmänt					
Folkmängd 31/12*	32 148	32 394	32 446	32 576	32 623
Skattesats, kr	21,87	21,87	21,87	21,87	21,37
Ekonomiskt resultat					
Årets resultat, mkr	125,2	132,1	120,6	110,8	104,6
Nettokostnadsandel	93,9 %	93,9 %	94,7 %	95,3 %	95,7%
Nettoinvesteringar, mkr	233,4	202,3	218,7	353,7	477,2
Tillgångar och skulder					
Anläggningstillgångar, mkr	2 011,3	2 081,8	2 159,3	2 386,7	2 771,5
Långfristiga låneskulder, mkr	395	370	340	340	540
Lån som andel av anläggningstillgångar	20 %	18 %	16 %	14 %	19 %
Eget kapital, mkr	1 287,5	1 419,6	1 540,2	1 651,0	1 755,6
Soliditet	53,0 %	55,0 %	55,9 %	55,9 %	53,2 %
Borgensåtagande, mkr	822,4	1 023,4	1 176,7	1 216,7	1 261,4
Pensionsskuld, mkr **	205,3	223,5	274,5	368,5	380,1
Ansvarsförbindelse, pensioner, mkr	467,7	379,1	391,6	402,7	393,9
Per invånare					
Anläggningstillgångar, kr	62 563	64 264	66 550	73 265	84 955
Långfristiga låneskulder, kr	12 287	11 422	10 479	10 437	16 553
Borgensåtaganden, kr	25 582	31 593	36 267	37 349	38 666
Pensionsskuld inklusive ansvarsförbindelse, kr	20 935	18 603	20 527	23 676	23 726

* Från och med år 1998 redovisas pensionsskulden enligt "blandmodellen" och från och med år 2000 redovisas den del, som den anställde själv ska placera, som kortfristig skuld.

4.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Befolkningsutveckling
Ale kommun har efter att under ett antal år med god befolkningstillväxt de senaste åren haft en stagnerad utveckling likt stora delar av övriga landet. Befolkningsutvecklingen har fortsatt varit positiv men i mycket lägre numerär. Efter att under några år byggt en rad nya förskolor samt LSS-boenden är nu övergången till om och nybyggnation av skolor tillsammans med att investeringar i allmän plats och infrastruktur kommer att öka kraftigt i och med att ett antal detaljplaner i centrumorterna börjar bli klara.

Under 2025 har antalet Alebor ökat med 47 (130) personer och invånarantalet uppgår vid årsskiftet till 32 623 (32 576). Detta motsvarar en befolkningsökning med 0,1 % (0,40 %). Under 2025 föddes det 279 (353) barn och 243 (225) personer avled, vilket innebär ett positivt födelseöverskott på (128) personer. Det flyttade in 1 774 personer och flyttade ut 1 774 personer, vilket innebär ett flyttningsnetto på 0 (21) personer. Ale kommuns befolkningsökning ligger över snittet för Västra Götalandsregionens kommuner. Ale kommun har en svag befolkningsökning motsvarande 0,1 % (snittet av VGR-kommunerna är på -0,2 %)

Arbetsmarknad
Näringslivet i Ale består av cirka 3 100 arbetsställen inom tillverknings-, handels- och tjänstesektorn. Ale kommun är den största arbetsgivaren med strax över 2 400 tillsvidareanställda. Kommunen har ett centralt läge i göteborgsregionen med goda pendlingsmöjligheter vilket främjar arbetsmarknaden.

Bostadsmarknad
Efterfrågan på bostäder i kommunen är fortsatt hög även om den mattats av i och med den lågkonjunktur som landet befunnit sig i och till delar fortsatt befinner sig i.

Risker och osäkerhetsfaktorer
Betydande investeringar i bland annat verksamhetslokaler och infrastruktur ska genomföras. Om kommunen som ett resultat av detta ökar låneskulden i alltför stor utsträckning, kan det vid en kommande högkonjunktur med höjda räntor och ökade kostnader för pensionsutbetalningar, skapa ekonomiska svårigheter. Den expansion som kommunen fortsatt planerar för ställer krav på kommunens omställningsförmåga. Kommuninvånarnas behov av kommunala tjänster måste tillgodoses på ett kostnadseffektivt sätt så att den kommunala ekonomin inte äventyras. Samtidigt måste medel reserveras för investeringar och stigande pensionskostnader. Det är av ytterst viktigt att konsolidera ekonomin för att ha en långsiktig uthållighet. Det är också av vikt att kommunen klarar av att färdigställa detaljplaner och bygglov då det är en förutsättning för fortsatt expansion och byggnation.

Pensionsförpliktelser
Ale kommun har ett omfattande pensionsåtagande som uppgår till 890,5 mkr (896,3 mkr). Pensionsförpliktelsen redovisas sedan 1998 enligt den så kallade blandmodellen där pensioner intjänade före 1998 inte skuldförs utan redovisas som ansvarsförbindelse. Förpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse uppgår till 393,9 mkr (402,7 mkr). Kommunen följer rekommendation 10 från Rådet för kommunal redovisning (RKR) gällande värdering och upplysningar om kommunens pensionsförpliktelser. Ytterligare upplysningar om förpliktelsen finns i not 19.

Pensionsförpliktelser (mkr)	2024	2025
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen		
a.) Avsättning inklusive särskild löneskatt	368,5	380,1
b.) Ansvarsförbindelse inklusive särskild löneskatt	402,7	393,9
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	125,1	116,5
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	-	-
Summa pensionsförpliktelser (inklusive försäkring och stiftelse)	**896,3**	**890,5**
Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde		
Total pensionsförsäkringskapital	164,1	163,3
- varav överskottsmedel	3,3	6,2
Totalt kapital pensionsstiftelse	-	-
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel (egen förvaltning)	-	-
Summa förvaltade pensionsmedel	**164,1**	**163,3**
Finansiering		
Återlånade medel	732,2	727,7
Konsolideringsgrad	18,3 %	18,3 %

4.3 Händelser av väsentlig betydelse

Av 11 kap. 3 och 12 §§ LKBR följer att förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om sådana händelser av väsentlig betydelse för den kommunala koncernen och kommunen som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut.

Säkerhetsläget
Krig fortgår i Ukraina sedan Rysslands invasion den 24 februari 2022. Invasionen hotar internationell fred och säkerhet och är ett brott mot internationell rätt samt mot den europeiska säkerhetsordningen. Osäkerheten i Sverige och Europa har under början av 2025 ökat, påverkat av det maktskifte som ägt rum i USA som påverkar landets hållning i utrikespolitiska frågor.

Effektivare organisation
Kommunens arbete med ständiga förbättringar fortskrider med fokus på att kontinuerligt förbättra och utveckla processer såväl som arbetssätt och att optimera organiseringen av kommunens verksamheter och samverkan.

Kommunens digitala utbildningsplattform Kunskapstorget har implementerats. Plattformen möjliggör för hela kommunen att erbjuda digitala utbildningar vilket t.ex. effektiviserar arbetet kring introduktion och kompetensutveckling såväl som säkerhetsrelaterade utbildningar inom brandskydd och HLR.

Genomlysning av kostnaden för ekonomitjänster har genomförts tillsammans med Soltak AB och flera andra kommuner. Genomlysningen visar att Ale kommun har en lägre kostnad för ekonomihantering än de jämförda kommunerna.

Från maj 2025 skickar Ale kommun i första hand kundfakturor till digital brevlåda istället för brevledes vilket medfört att andelen elektroniska kundfakturor ökat från ca 26 % till 74 % i månaden. Byte av inkassoleverantör från Intrum till Svea Inkasso, har skett under året och i samband med bytet övertog inkassobolaget utskick av påminnelser på obetalda fakturor samt påminnelseavgift påfördes. Detta medför sammantaget en kostnadsminskning samt ny intäktspost men även förhoppning om ett förändrat betalningsmönster där fler fakturor betalas innan förfall. Vidare förkortas distributionstiden för kommuninnevånare som utgör fakturamottagare.

Inom serviceförvaltningen har särskilt fokus under året lagts på att utföra arbete i egen regi för att minska externa inköp av tjänster till högre kostnad. Enhet IT har flyttat från lokaler i Alafors till Nödinge vilket medför bättre tillgänglighet för kommunens anställda.

Genom en ny upphandling av digitala matinköp inom hemtjänsten där leverantören även kan bistå med att sätta in varor i köket/kylskåpet kan omsorgstagarens behov bättre tillgodoses.

För att anpassa sig till förändringar inom utbildningsförvaltningen har Björklövens, Nolängens och Byvägens förskolor stängts under året.

Sänkt skattesats 2025
Kommunfullmäktige beslutade i juni att sänka den kommunala skattesatsen med 50 öre från 2025 till 21,37 procent. Ale ingår i de 13 svenska kommuner som sänker skatten. 35 kommuner höjer skatten 2025.

Alebyggen AB
Alebyggen AB har under året bytt ekonomisystem från Incit Xpand till Akribi Fenix. Bolaget är påverkat av en ökad kostnadsbild kopplat till låneräntor där omläggning av lån sker på högre nivå än tidigare upptagna lån samt ökad låneomslutning. Bolaget har i sin ekonomiska prognos identifierat omfattande reinvesteringsbehov fram till och med 2028 i det existerande beståndet.

Bohus räddningstjänstförbund
Bohus räddningstjänstförbund har under året sammanslagit Ales räddningstjänst i beredskap för att få bättre förutsättningar att upprätthålla rätt bemanning och förmåga. Sammanslagningen blev klar under november och har redan gett positiv effekt med att säkerhetsställa rätt bemanning.

Ale Utveckling AB (f.d. En Väg Efter Rätt Tanke AB)
Ale Utveckling har under 2025 förvärvat tre fastigheter i Älvängen centrum som ett steg för att kommunen ska ha större rådighet i den utvecklig av centrala Älvängen som är på gång. Under året har namnbyte skett från En väg efter rätt tanke AB, (Evert AB) till Ale Utveckling AB. Under 2025 fick bolaget uppdraget från kommunfullmäktige att driva processen kring nytt kommunhus i Nödinge.

4.4 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Den politiska styrningen ska ange prioriteringar, resursfördelning samt vilka mål och resultat som ska uppnås. Vidare ska den ska präglas av få och långsiktiga mål. Utifrån ett tillitsbaserat arbetssätt innebär detta att detaljstyrning inte är eftersträvansvärt utan ska ersättas med långsiktiga politiska prioriteringar för att möjliggöra handlingsutrymme till förvaltningarna i genomförandet. Genomförandet ska hanteras av professionerna i förvaltningarna. Chefernas ansvar är att organisera, prioritera och leda arbetet utifrån ett helhetsperspektiv samt att skapa handlingsutrymme för medarbetarna. Medarbetare behöver ha handlingsutrymme för att säkerställa att verksamheten fungerar så bra som möjligt för de kommunen är till för.

Minskad detaljstyrning innebär inte att den politiska kontrollen ska upphöra. Politiska mål, uppdrag och andra politiska beslut samt budgetföljsamhet ska kontinuerligt följas upp och redovisas. Uppföljningen ska ske utifrån professionens helhetsbedömning med tonvikt på att ha kommunens intressenter i fokus. Den ska kommuniceras i det format som ger bästa möjliga styrning och transparens. Det är eftersträvansvärt att minska rapportering som skapar administration utan mervärde. Uppföljningen ska präglas av ett lärande och redovisa såväl brister som goda exempel. Det är också viktigt att redovisa vilka effekter de politiska prioriteringarna genererar. Nyckeltal ska användas för att lyfta fram jämförelser och trender som är värdeskapande för analysen.

Lärande dialoger är viktigt i både styrning och uppföljning. Förutom fastställd årlig skriftlig rapportering bör övrig uppföljning ske utifrån de förtroendevaldas och professionens gemensamma bästa där både effektivt och transparens premieras.

Ale kommuns organisation är, som alla kommunala organisationer, hierarkisk och tar sin utgångspunkt i allmänna val. Överst i hierarkin finns kommunfullmäktige som bland annat beslutar om mål och budget och hur den politiska organisationen i kommunen ska se ut. Nämndernas ansvarsområden regleras i reglementen som fastställs av kommunfullmäktige. Nämnderna har möjlighet att via delegationsordningen delegera frågor till utskott och förvaltningsorganisation. Förvaltningsorganisationen ansvarar för verkställigheten av både grunduppdraget och den lokala politikens viljeinriktningar. I en tillitsbaserad organisation är det av vikt att delegering sker till nivåer så nära kärnverksamheten som möjligt, för att minska detaljstyrningen och ge medarbetarna, professionerna, större handlingsutrymme.

Principer gällande styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten regleras i *Ale kommuns styrmodell - Policy för övergripande styrningsprinciper i Ale kommun* som är fastställd av kommunfullmäktige.

Buffert/Utvecklingsreserv
En budget beskriver den verksamhet som i förväg planeras utifrån ett antal antaganden. Det är sällan dessa antaganden till fullo slår in. Det är därför viktig att i budgeten avsätta utrymme för att kunna hantera avvikelser. Varje förvaltning ska avsätta minst en halv procent av den samlade budgeten till en reserv (buffert). Reserven ska placeras på ett sådant sätt att uppkomna kostnader kan hanteras utan att planerad verksamhet behöver förändras. Om verksamheten inte behöver använda bufferten ska den i stället planeras så att den kan genomföras under året som en kostnad av engångskaraktär och därmed inte vara långsiktigt kostnadsdrivande (utvecklingsreserv). Målsättningen är att beloppet vid årets slut ska vara använt.

Uppföljning
Mål och budget följs upp i delårsbokslut per 31 mars (enbart personal och ekonomi) och 31 augusti samt i den årliga verksamhetsberättelsen per 31 december. Rapporterna innehåller uppföljning av kommunens strategiska målsättningar och nämnders och bolags mål och resultat, framgångsfaktorer, uppdrag, ekonomi och investeringar. Avvikelser mot budget och avvikelser i måluppfyllelsen analyseras och åtgärder till förbättringar presenteras. Budgetuppföljningar med årsprognoser görs även per sista februari och maj. Övriga månader sker en avstämning mot periodutfall och periodbudget för att se att aktuell prognos fortsatt håller eller om åtgärder är nödvändiga.

Budgetprocess
Budgetprocessen för år 2025 följde tidsplanen. Arbetet påbörjades med en omvärldsdag som följdes av en budgetdag där politiker samt förvaltningsledning var inbjudna. På kommunfullmäktige i juni 2024 fastställdes budget för 2025. I samband med detta fastställdes också skattesatsen. Nämnderna fastställde senare respektive nämndplan med budget vilka presenterades för kommunfullmäktige.

Ekonomistyrningsprinciper
En god ekonomisk hushållning innebär att de mål och riktlinjer som fastlagts för främst ekonomi men även verksamhet stäms av, följs upp och utvärderas kontinuerligt. Det ska finnas ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. För att göra ansvar och befogenheter tydliga samt att få en smidig administrativ hantering har nedanstående regler för styrning av nämnder utarbetats och gäller 2025.

- Mål och budget 2025 anger kommunfullmäktiges inriktning, mål, resursfördelning samt investeringsbudget och är det övergripande styrdokumentet riktat till nämnderna. Kommunens ekonomi sätter gränsen och förutsätter optimalt resursutnyttjande. Vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras.
- Om tilldelningen av medel visar sig otillräcklig i förhållande till målen ska nämnden i första hand undersöka förutsättningarna att omdisponera tillgängliga resurser inom nämndens samlade budgetram och i andra hand hos kommunstyrelsen aktualisera behovet av att ompröva målen för verksamheterna.
- Nämnd kan öka eller minska sin budgetomslutning så länge nettoramen hålls. Tilläggsanslag under löpande verksamhetsår prövas endast undantagsvis.
- Justeringar av teknisk karaktär inom angiven totalram kan beslutas av kommunstyrelsen. Vid större förändringar kan detta ske under pågående verksamhetsår.
- Nämnderna ska upprätta nämndplaner. Förvaltning kommunstyrelsen tar fram anvisningar för nämndplanerna.
- Förvaltningscheferna ansvarar för att Mål och budget samt andra dokument som krävs för att styra och leda den operativa verksamheten i riktning mot uppställda mål upprättas och kommuniceras.
- Varje nämnd ska årligen besluta om plan för intern kontroll. Uppföljning av internkontrollplanerna ska bifogas budgetuppföljningarna till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen.
- Om nämndernas över- eller underskott ska tas med till kommande år kan prövas och beslutas av kommunfullmäktige varvid hänsyn tas till om målen är uppfyllda.

Utöver ovan nämnda styrningsprinciper används i kommunen även olika policydokument och riktlinjer vilka finns samlade i kommunens författningssamling.

Kommunkoncernen
De i kommunkoncernen ingående bolag och förbund styrs av bolagsordning och ägardirektiv som beslutas av kommunfullmäktige. Det gäller framför allt bostadsbolaget AB Alebyggen, Ale Utveckling AB och Bohus räddningstjänstförbund som är de tre instanser som har substantiell betydelse för kommunkoncernen.

4.5 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

För att avgöra om Ale kommun uppnår *God ekonomisk hushållning* ska en helhetsbedömning göras av de verksamhetsmässiga och de finansiella målen. Ale kommun bedöms ha en god ekonomisk hushållning:

1. Om maximalt ett av de finansiella målen inte uppnåtts två år i rad.
2. Om en majoritet av riktningsmålen går i rätt riktning

Kommunens tre finansiella mål är:

- Nettokostnadsandelen skall vara högst 96%
- Självfinansieringsgrad ska ej understiga 70% i genomsnitt under en rullande 8-årsperiod
- Soliditet ska inte understiga 30 procent

I enlighet med kommunens styrmodell utgår den långsiktiga styrningen från riktningsmål. Riktningsmålen har till syfte att bidra till att staka ut viljeinriktningen på lång sikt och tydliggöra politiska prioriteringar för hela koncernen. Respektive nämnd har också möjlighet att utifrån respektive ansvarsområde fastställa egna mål kopplade till ett riktningsmål.

Uppföljning och helhetsbedömning av riktningsmålen finns i avsnitt 6.1.

Bedömning finansiella mål

Från 2025 års budget har kommunen antagit nya finansiella mål som en del i god ekonomisk hushållning. Dessa presenteras samt förklaras i detta stycke av årsredovisningen.

De tre finansiella målen uppfylls för året. Kommunens fortsatt planerade höga investeringsnivå de kommande åren kommer dock att utmana de nu gällande finansiella målen. Den absolut tyngsta parametern för god ekonomisk hushållning är att kommunen över tid visar gott ekonomiskt resultat, vilket Ale kommun gör även för 2025 med ett överskott på 104,6 mkr.

Riktningsmål	Finansiellt mål har uppnåtts
Nettokostnadsandelen skall vara högst 96%	Ja
Självfinansieringsgrad ska ej understiga 70% i genomsnitt under en rullande 8-årsperiod	Ja
Soliditet ska inte understiga 30 procent	Ja

Bedömning verksamhetsmässiga mål

Två av kommunens tre riktningsmål går i rätt riktning. Riktningsmålet *Fokus på kundnytta* bedöms ha en oförändrad status jämfört med föregående år. Bedömningen grundar sig i att den positiva förändringen på flera av målets områden vägs upp i negativ riktning av försämrade kunskapsresultat i årskurs 9.

- *Ett tryggare Ale*: Det samordnade arbetet med tidiga insatser, våldsprevention och föräldrastöd har varit ett viktigt arbete i målets riktning. Arbetet med säkerhet och beredskap har också stärkts under året. Det innebär bland annat att verksamheternas beredskap och förmåga att fungera under olika förutsättningar utvecklats, vilket bidrar positivt till bedömningen. Sammantaget är bedömningen att kommunen under året rört sig i målets riktning.
- *Fokus på kundnytta*: Kundnyttan har ökat på flera sätt under året, exempelvis vad gäller näringsliv, kontaktcenter, tillgång till nationella gymnasieprogram och tidiga samordnade insatser till barn och unga. Försämrade kunskapsresultat i årskurs 9 jämfört med föregående år är en viktig aspekt av kundnyttans utveckling i kommunen och något som påverkar helhetsbedömningen negativt. Sammantaget bedöms

målet ha en oförändrad status jämfört med föregående år.

- *En effektivare organisation i Ale:* Ett framgångsrikt arbete med att kontinuerligt anpassa förskole- och skolverksamheten efter antal barn och elever har haft stor betydelse för kommunens effektivitet. Även socialförvaltningen haft en god budgetföljsamhet trots en utmaning med ökade volymer och behov i flera delar av verksamheten. Samtidigt är kommunala skattesatsen 2025 50 öre lägre än 2024. Ständiga förbättringar är en etablerad metodik och ett förhållningssätt i hela organisationen som bidrar till en effektivare organisation. Sammantaget är bedömningen att kommunen under året rört sig i målets riktning.

Riktningsmål	Helhetsbedömning riktningsmål
Ett tryggare Ale	Går i rätt riktning
Fokus på kundnytta	Oförändrad
En effektivare organisation i Ale	Går i rätt riktning

Helhetsbedömning

Ale kommun lägger stor vikt vid en god ekonomisk hushållning.

Helhetsbedömningen för 2025 är att kommunen uppvisar god ekonomisk hushållning. Alla de finansiella målen uppnås tillsammans med att två av kommunfullmäktiges tre fastställda riktningsmål visar en positiv utveckling och går i rätt riktning.

Målet om en effektivare organisation har varit viktigt under året. En mängd förbättringar har genomförts under ledordet ständiga förbättringar. Sänkt kommunal skattesats med 50 öre har kombinerats med god budgetföljsamhet samtidigt som både utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen har lyckats anpassa sin verksamhet efter förändrade behov.

4.5.1 Finansiella mål för god ekonomisk hushållning

Nettokostnadsandel

Nettokostnadsandel	2022	2023	2024	2025
Verksamhetens intäkter	548	443	441	475
Verksamhetens kostnader	-2 462	-2 457	-2 553	-2 625
Avskrivningar	-127	-130	-134	-151
Verksamhetens nettokostnader	**-2 041**	**-2 145**	**-2 245**	**-2 302**
Skatteintäkter & generella statsbidrag	2 173	2 284	2 379	2 421
Finansnetto	-1	-19	-23	-15
Nettokostnadsandel	**93,9 %**	**94,7 %**	**95,3 %**	**95,7 %**

Nyckeltalet mäter årets nettokostnader i relation till skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Nettokostnadsandelen ska vara högst 96 % över tid och årsbokslutet visar ett resultat motsvarande nettokostnadsandel på 95,7 % för året och bidrar till det långsiktiga målet på max 96 %.

Nyckeltalet mäter årets nettokostnader i relation till skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Målsättningen är att nettokostnadsandelen ska vara högst 96 procent. Det innebär omvänt uttryckt att summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning ska vara 4 procent högre än kostnaderna.

Självfinansieringsgrad

Självfinansieringsgrad	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Utfall 2025	Budget 2026	Prognos 2027
Årets investeringar	237	194	160	144	215	130	473	534
Årets resultat plus avskrivningar	218	226	237	239	232	241	241	261
Självfinansieringsgrad	92 %	116 %	148 %	109 %	108 %	186 %	88 %	49 %
Rullande genomsnitt 8-år start 2021						102 %		

*Siffrorna för prognos 2026-2027 beräknas på att 80% av investeringsutrymmet nyttjas.

Nyckeltalet beskriver hur stor andel av nettoinvesteringarna som finansieras utan att ta upp lån.

När kommunen kan finansiera alla sina investeringar med skatteintäkter och statliga medel är självfinansieringsgraden 100 %. Detta är eftersträvansvärt då det innebär att investeringar inte genererar framtida negativa kassaflöden i form av amortering och ränta.

Ett långsiktigt perspektiv krävs vid utvärdering av detta nyckeltal och därför har Ale målet att det ej ska understiga 70 % i genomsnitt under en rullande 8-års period. Detta anses vara en hållbar nivå för Ales förväntade framtida utveckling. Målet uppnås 2025 för den skattefinansierade verksamheten som har en rullande självfinansieringsgrad på 102 %. Den rullande 8-års perioden är från och med helåret 2025, baserat på 5 år bakåt i tiden, innevarande år samt två år framåt i tiden.

För att tillgodose invånarnas behov krävs investeringar inom flera kritiska infrastrukturområden såsom skola, vattenförsörjning och vägar. Befolkningsökningen som möjliggörs av investeringarna innebär högre intäkter för Ale i framtiden. Kommunens snabba tillväxttakt de kommande åren kommer dock att utmana nuvarande finansiella mål.

Soliditet

Soliditet	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Inklusive ansvarsförbindelse	29,5 %	33,7 %	40,3 %	41,7 %	42,3 %	41,3 %
Förändring mot föregående år	*5,2 %*	*4,2 %*	*6,6 %*	*1,4 %*	*0,6 %*	*-1,0 %*
Exklusive ansvarsförbindelse	53,7 %	53,0 %	55,0 %	55,9 %	55,9 %	53,2 %
Förändring mot föregående år	*2,9 %*	*-0,7 %*	*2,0 %*	*1,6 %*	*0,0 %*	*-2,7 %*

Soliditet är ett finansiellt nyckeltal som anger hur stor del av tillgångarna som finansieras med eget kapital. Nyckeltalet mäter kommunens långsiktiga finansiella utrymme. Soliditet ska inte understiga 30 procent vilket kommunen har uppnått.

4.5.2 Övriga indikatorer för ekonomisk ställning där kommunen inte har finansiella mål

Budgetföljsamhet

Nämnderna visar under året i allmänhet en god budgetföljsamhet, och en total positiv avvikelse på 7,0 % mot budget. Flertalet nämnder visar ett positivt resultat såsom; kommunstyrelsen 4,6 mkr, Kultur och fritidsutskottet 0,3 mkr, samhällsbyggnadsnämnd 0,8 mkr, utbildningsnämnd 2,0 mkr, Socialnämnden 1,2 mkr, överförmyndarnämnd 0,1 mkr och revisorer 0,1 mkr. Servicenämnden visar ett negativt resultat om -2,0 mkr.

Kommunstyrelsens överskott på 4,6 mkr förklaras till merparten av uteblivna personalkostnader.

Samhällsbyggnadsnämndens överskott uppgår till 0,8 mkr.

Utbildningsnämndens överskott på 2,0 mkr beror främst på ett prognostiserat överskott (efter sommaren) då det fanns risk att inte alla beslutade PO-medlen skulle hinna användas, samtidigt som ett överskott uppstod avseende köpta platser.

Servicenämndens underskott uppgår till -2,0 mkr och avvikelsen förklaras främst av ökade licens- och system-

kostnader inom IT-enheten, obudgeterade avskrivningar samt kostnader för telefoni och omlokalisering. Förklaringen finns även i kostnader för tomställda lokaler.

Överförmyndarnämndens överskott på 0,1 mkr beror på lägre personalkostnader.

Socialnämndens överskott uppgår till 1,2 mkr beror till stor del på de extra medlen för personalomkostnader.

Kultur- och fritidsutskottets överskott uppgår till 0,3 mkr och förklaras huvudsakligen av ett extra investeringsbidrag på drygt 1 mkr beslutat av kommunfullmäktige.

Samhällsbyggnadsnämndens resultat förklaras genom att de skattefinansierade verksamheterna gör ett överskott på 0,8 mkr medans resultatet för affärsverksamheten blev -12,3 mkr, vilket är 0,9 mkr sämre än det budgeterade resultatet på -11,4 mkr. Förvaltningen bedömer att debiteringsgraden generellt sett behöver förbättras i syfte både att ha balans i ekonomin och för att säkerställa produktionsvolym. Dessutom behöver taxor ses över för flera verksamheter för att bättre motsvara den faktiska kostnadsnivån.

Låneskuld och likviditet

Den långfristiga externa låneskulden uppgår till 540 mkr vilket är en ökning mot bokslut 2024 med 200 mkr. Räntan har ökat. Se finans bilaga och not 22 för ytterligare detaljer om kommunens låneskuld.

Kommunens likviditet är god och uppgick till 325,4 mkr den 31 december 2025 (304 mkr).

Utdelningar och borgensavgift

Från Kommuninvest har Ale kommun erhållit 2,0 mkr från överskotts utdelning under året (1,2 mkr). AB Alebyggen har lämnat utdelning till Ale kommun om 0,3 tkr (331 tkr). AB Alebyggen har betalat en borgens avgift till kommunen på 3,7 mkr (3,6 mkr).

Pensionsskuld

Pensionsskulden har värderats enligt pensionsavtalet KAP-KL samt AKAP-KR och redovisas enligt den blandade modellen. En ny pensionsprognos har tagits fram av KPA i samband med bokslutet. Pensionsskulden har för perioden ökat med 11,6 mkr.

Pensionsförmåner intjänade före 1998 samt ej utfallna visstidspensioner redovisas som en ansvarsförbindelse och beräknas inklusive löneskatt uppgå till 393,9 mkr den 31 december 2025. Detta är en minskning sedan årsbokslutet 2024 med 8,8 mkr.

Borgensåtaganden

Kommunens borgensåtaganden för AB Alebyggen har ökat med 45,0 mkr under året och uppgår nu till 1260,0 mkr. AB Alebyggen har ökat sin upplåning under året med anledning av pågående ROT-renoveringsprojekt.

Ale kommun har tecknat solidarisk borgen för Kommuninvests verksamhet. Enligt åtagandebesked från Kommuninvest per 2025-12-31 är Ale kommuns andel av bolagets skulder/åtaganden 1 969,8 mkr medan andelen av tillgångarna är 2 054,0 mkr.

Exploatering

Det bokförda värdet för exploateringar har under året minskat från 22,2 mkr till 21,6 mkr. Det beror främst på inbetald handpenning om -1,2 mkr för två fastigheter med krav på bebyggelse som sålts inom Älvängen Norra verksamhetsområde.

Gatukostnadsersättningar för 2025 uppgår till 0,0 mkr (0,0 mkr).

Budgeterad buffert

Förvaltningarna ska ha en ekonomi som klarar oväntade förändringar. Detta uttrycks som att minst 1 % av förvaltningsramen utgörs av en buffert, alternativt 1 % av omsättningen. Då riskexponeringen inte är lika stor för

följande nämnder såsom Kommunstyrelsen, Servicenämnden samt Samhällsbyggnadsnämnden ska bufferten/reserven för dessa uppgå till minst 0,5 %. Förvaltningarna förväntas därmed inte ta hela sin ram i anspråk. De avdelningar som är taxefinansierade eller debiterar sina kostnader internt berörs inte av detta styrverktyg.

Styrverktygets syfte är inte att generera ett överskott på helår från respektive förvaltning utan om att säkerställa ett utrymme för att hantera oförutsedda händelser utan att äventyra den planerade verksamheten.

4.6 Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kostnaderna är större än intäkterna ett enskilt räkenskapsår uppstår ett underskott som ska återställas inom de tre påföljande åren. Balanskravet avser kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation. Ale kommun har sedan införandet år 2000, uppfyllt balanskravet. Det finns således inte något underskott att återställa. Årets balanskravsresultat är positivt och uppgår till 101,9 mkr.

Enligt gällande normering redovisas balanskravsutredningen nedan.

Balanskravsutredningen syftar till att visa hur balanskravsresultatet har uppstått.

mkr	2023	2024	2025
Balanskravsutredning			
Årets resultat enligt resultaträkningen	**120,6**	**110,8**	**104,6**
- Samtliga realisationsvinster	-0,2	-0,2	-2,7
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**120,4**	**110,5**	**101,9**
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-	-	-
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-
Årets balanskravsresultat	**120,4**	**110,5**	**101,9**

Kommunfullmäktige beslutade 2013-12-16 att Ale kommun ska ha en resultatutjämningsreserv (RUR) och att det för Ale kommun maximala beloppet på 93,5 mkr för retroaktiv avsättning 2010–2012 skulle reserveras inom det egna kapitalet. I 2013 års bokslut avsattes sedan ytterligare 6,5 mkr. Därmed uppgår resultatutjämningsreserven till 100 mkr, vilket är det maximala belopp som Ale kommuns RUR ska få uppgå till enligt kommunfullmäktiges beslut. Medel från resultatutjämningsreserven får endast ianspråktas för att täcka ett kommuntotalt underskott som uppstår/uppstått till följd av att skatteintäkter och generella stats- och utjämningsbidrag understiger en ökning på 2,5 % det aktuella året. Det är således inte aktuellt att ianspråkta någon del av resultatutjämningsreserven eftersom kommunen totalt visar ett positivt resultat. Riksdagen har 2023 fattat beslut om att införa en resultatreserv (RER) med möjlighet till avsättning från 2024 och fasa ut RUR under en tioårsperiod. Nya medel för RUR får från 2024 inte längre reserveras. Disponering av medel från RUR kommer kunna göras fram till 2033.

4.7 Den kommunala koncernen

Kommunkoncernen består av nedanstående aktiebolag samt räddningstjänstförbund. Se organisationsbild under

avsnitt 3.2.

AB Alebyggen
Bolagets ägs till 100 % av Ale kommun och dess kärnverksamhet är bostadsförvaltning. Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer, vilket medför marknadsmässiga avkastningskrav istället för kommunallagens självkostnadsprincip. Bostadsförvaltningen ska bestå av ett utbud som är attraktivt och varierat och ska tillsammans med verksamheten i övrigt bidra till en sådan positiv utveckling att kommunens totala attraktionskraft ökar. Bolaget ska även engagera sig i kommunens näringslivsutveckling och kan i detta avseende nyttjas som redskap åt kommunen. Centrala beslutsfattare: verkställande direktör Johan Redlund samt styrelseordförande under verksamhetsåret Fredrik Johansson.

Skå-dal 31:3 AB
Bolaget ägs till 100 procent av AB Alebyggen. Bolagets verksamhet består av att äga och förvalta fastigheten Skådal 31:3 (Bohus centrum). Centrala beslutsfattare: styrelseordförande Johan Lundborg.

Ale Viken AB
Bolaget ägs till 100 procent av Ale kommun och är vilande från och med år 2009. Centrala beslutsfattare: styrelseordförande Henrik Fogelklou. Ale Utveckling AB har i september 2025 genomfört ett namnbyte till Ale Viken Projekt AB.

Ale Utveckling AB
Bolaget ägs till 100 procent av Ale kommun och förvärvades som ett strategiskt markförvärv. De i bolaget ingående fastigheterna har ett strategiskt läge i norra delen av Ale torg och kommer så småningom att behöva tas i anspråk för utveckling av Nödinge torg. Centrala beslutsfattare: styrelseledamot Ken Gunnesson. Bolaget hette tidigare En Väg Efter Rätt Tanke AB.

Bohus räddningstjänstförbund (BORF)
Förbundet är ett kommunalförbund med ansvar för räddningstjänsten i Ale och Kungälvs kommuner. Ale kommuns andel av förbundet uppgår till 40 procent och Kungälvs kommuns till 60 procent. Centrala beslutsfattare: förbundsdirektionens ordförande Peter Harrysson.

Övriga
Ale kommun har ett flertal samägda företag där kommunen saknar betydande inflytande. Dessa ingår inte i den så kallade kommunkoncernen i årsredovisningen utan finns endast med som aktie- eller andelsvärde. Kommunen äger aktier i Renova AB, GRYAAB AB, GREFAB samt mindre aktieposter i Kommentusgruppen AB respektive Inera AB. Kommunen och AB Alebyggen äger andelar i Ale Elförening. Kommunen innehar även andelar i Kommuninvest ekonomisk förening.

4.8 Väsentliga personalförhållanden

Den kommunala verksamheten är personalintensiv. Medarbetarna och kommunens arbete med personalfrågor är kritiska framgångsfaktorer för att nå hög kvalitet i den kommunala servicen. Förväntningarna på den kommunala verksamheten från kommuninvånarna avseende tillgänglighet, tekniska lösningar och individanpassade lösningar ökar. Detta ställer krav på såväl arbetsmiljö och rekrytering som möjligheter till vidareutbildning för anställda.

Antal medarbetare och anställningsformer

Medelantalet medarbetare (årsarbetare) i kommunenuppgick till 2 432, vilket är en ökning med 25 personer jämfört med 2024 men något lägre än 2023. Antalet tidsbegränsat anställda ökade under året från 164 till 234 personer. Antalet arbetade timmar för timavlönad personal ökade också markant, vilket kan indikera ett ökat behov av tillfälliga bemanningslösningar. Antalet årsarbetare ökade med 51 jämfört med föregående år.

Personalomsättning

Gällande personalomsättningen visar sammanfattningsvis underlaget en minskad personalomsättning på kommunövergripande nivå, samtidigt som bemanningsutvecklingen skiljer sig mellan nämnderna. Variationerna indikerar behov av fortsatt uppföljning och, vid behov, verksamhetsanpassade åtgärder.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron i Ale kommun uppgick under 2025 till 9,5 procent, vilket är i nivå med föregående år (9,4 procent). Sjukfrånvaron ligger kvar på en fortsatt relativt hög nivå.

4.8.1 Tabell

Sjukfrånvaro i procent (månadsanställd personal, AB) av ordinarie arbetstid	2025-12-31	2024-12-31	Skillnad
Sjukfrånvaro totalt	9,5	9,4	0,1
Sjukfrånvaro per kön			
Sjukfrånvaro, kvinnor	10,1	10,3	-0,2
Sjukfrånvaro, män	7,0	5,7	1,3
Sjukfrånvaro per ålderskategori, utfall per åldersgrupp			
Ålder - 29 år	7,9	8,3	-0,4
Ålder 30 - 49 år	8,8	8,7	0,1
Ålder 50 -	10,9	10,7	0,2
Fördelning av sjukfrånvaro per sjukdomslängd			
Korttidssjukfrånvaro 1-14 dagar	3,7	3,7	0,0
Sjukfrånvaro 15-59 dagar	1,2	1,1	0,1
Långtidssjukfrånvaro 60 dagar eller mer	4,7	4,5	0,2

4.9 Förväntad utveckling

Det både viktiga och nödvändiga arbetet med optimering och effektivisering pågår för att möta kommande års kostnadsökningar där även den demografiska utvecklingen har stor inverkan.

Kommunen har en fortsatt hög investeringsnivå trots att befolkningstillväxten avtagit de senaste åren lik i övriga riket. Flera av kommunens investeringar handlar om ersättningsinvesteringar i lokaler vilket kommer öka kommunens kostnader i form av räntor och avskrivningar i högre grad än vad skatteintäkter och statsbidrag ökar. Det innebär att kommunen måste fortsätta arbeta med att hitta smarta lösningar, arbeta med digitalisering samt fortsätta prioritera inom nuvarande verksamheters ekonomiska ramar. Befolkningsutvecklingen avseende de allra äldsta kommer även framgent att öka vilket ger ökad efterfrågan på äldreomsorg både i ordinärt och särskilt boende. Under kommande år ser investeringar i infrastruktur och allmän plats öka som ett resultat av de planer som nu kommer färdigställas och som möjliggör ny byggnation i kommunen. Det leder i sin tur till ökat invånarantal och ökade skatteintäkter.

När det gäller koncernen Ale kommun som nästan uteslutande består av primärkommunen samt det helägda bolaget Alebyggen är den förväntade utvecklingen att koncernen som helhet även fortsatt kommer ha en stabil ekonomi, men med sina utmaningar. Ale kommun är i en fortsatt expansiv fas och för att även framgent kunna vara det så behövs bland annat ett bostadsutbud som fortsatt är attraktivt, varierat och med en konkurrenskraftig hyressättning. Fortsatt befolkningstillväxt är en viktig parameter för att kommunen som helhet ska kunna ha en god ekonomi med bra serviceutbud till dess invånare och de som verkar i kommunen.

5 Ekonomisk analys

I detta avsnitt redovisas en analys av kommunens ekonomi. Avsnittet innehåller även driftredovisning, kassaflödesanalys, resultaträkning, notförteckning, investeringsredovisning, exploateringsredovisning samt pensionsredovisning.

5.1 Ekonomisk sammanställning

5.1.1 Resultaträkning

mkr	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31
Verksamhetens intäkter	3	440,9	474,8	662,0	705,59
Verksamhetens kostnader	4, 27	-2 552,6	-2 625,2	-2 691,1	- 2 757,29
Avskrivningar	5	-133,5	-151,4	-184,8	- 205,81
Verksamhetens nettokostnader		**-2 245,2**	**-2 301,8**	**-2 213,9**	**- 2 257,51**
Skatteintäkter	6	1 881,6	1 916,9	1 881,6	1 916,85
Generella statsbidrag och utjämningsbidrag	7	496,9	504,5	496,9	504,51
Verksamhetens resultat		**133,3**	**119,6**	**164,6**	**163,85**
Finansiella intäkter	8	17,2	11,8	14,2	30,73
Finansiella kostnader	9	-39,8	-26,8	-72,0	- 80,16
Resultat efter finansiella poster		**110,8**	**104,6**	**106,8**	**114,42**
Extraordinära poster		-	-	-	-
Årets resultat	1, 2, 26, 29	**110,8**	**104,6**	**106,8**	**114,42**
Nettokostnadsandel inklusive finansnetto		95,3 %	95,7 %	95,5 %	95,3 %

5.1.2 Kassaflödesanalys

mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31
Den löpande verksamheten				
Årets resultat	110,8	104,6	106,8	114,4
Justering för av- och nedskrivningar	133,5	151,4	184,8	205,8
Justering för gjorda avsättningar	100,5	14,2	111,4	16,1
Justering för realisationsvinster/förluster	0,9	-0,5	1,3	0,0
Justering för övr. ej likv påverkande poster	0,0	0,0	5,5	-2,7
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapitalet	**345,7**	**269,7**	**409,8**	**333,6**
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar	-6,5	58,7	-9,3	56,2
Ökn/minskning av förråd, varulager, pågående arbeten	-36,9	-342,8	72,2	-362,3
Ökning/minskning av kortfristiga skulder	-4,8	26,9	-14,1	42,9
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**297,6**	**12,5**	**458,6**	**70,4**
Investeringsverksamheten				
Investering i materiella anläggningstillgångar	-312,3	-135,2	-513	-296,8
Investering i immateriella anläggningstillgångar	-0,4	-0,3	-0,4	-0,3
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	-0,7	0	-0,7	0,0
Investering i finansiella anläggningstillgångar	-	-	-	0,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-313,4**	**-135,5**	**-514,1**	**-297,0**
Finansieringsverksamheten				
Nyupptagna lån	160	300	520,3	345,0
Amortering av lån	-160	-100	-482,1	-100,0
Ökning/minskning av långfristiga skulder	0,5	3,3	0,5	2,1
Ökning/minskning av långfristiga fordringar	-6,9	-61,6	-2,9	-1,8
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**-6,4**	**141,8**	**35,8**	**245,3**
Bidrag till infrastruktur				
Bidrag till statlig infrastruktur	0,5	2,2	0,5	2,3
Periodens kassaflöde	**-21,7**	**21,0**	**-19,2**	**20,9**
Likvida medel vid årets början	326,1	304,4	323,8	304,5
Likvida medel vid periodens slut	304,4	325,4	304,5	325,4
Förändring likvida medel	**-21,7**	**21,0**	**-19,2**	**20,9**

5.1.3 Balansräkning

mkr	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	11	4,9	3,1	4,9	3,13
Materiella anläggningstillgångar					
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar	10	1 981,4	1 991,3	3 644,4	3 759,61

mkr	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
- Maskiner, fordon och inventarier	11	137,2	113,6	156,6	135,58
- Pågående ny- och ombyggnader	12	193,3	534,1	273,8	633,02
- Finansiell leasing *	28	-	-	17,5	16,30
Finansiella anläggningstillgångar	13	58,5	120,3	33,5	35,27
Bidrag till infrastruktur	14	11,4	9,2	11,4	9,15
Summa anläggningstillgångar		**2 386,7**	**2 771,5**	**4 142,0**	**4 592,07**
Omsättningstillgångar					
Exploateringsfastigheter	15	28,6	28,8	28,6	29,83
Varulager VA		3,8	6,3	3,8	6,33
Övriga kortfristiga fordringar	16	228,1	168,3	229,8	173,60
Likvida medel	17	304,4	325,4	304,5	325,38
Summa omsättningstillgångar		**564,9**	**528,8**	**566,7**	**535,14**
Summa tillgångar	1, 2, 28, 29	**2 951,6**	**3 300,4**	**4 708,7**	**5 127,22**
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital	18				
Årets resultat		110,8	104,6	106,8	114,42
Resultatutjämningsreserv **		100,0	100,0	100,0	100,00
Övrigt eget kapital		1 440,2	1 551,0	1 901,4	2 003,33
Summa eget kapital		**1 651,0**	**1 755,6**	**2 108,2**	**2 217,76**
Avsättningar					
Avsättning för pensioner	19	368,5	380,2	375,1	388,74
Avsättning rivning sanering Himlaskolan	30	7,8	0,0	7,8	-
Avsättning för återställande av deponi	30	4	3,8	4	3,76
Avsättning för bidrag statlig infrastruktur	20	11,9	22,5	11,9	22,46
Investeringsfond VA	21	20,3	20,2	20,3	20,20
Uppskjuten skatt				42,5	44,69
Summa avsättningar		**412,5**	**426,6**	**461,5**	**479,85**
Skulder					
Långfristiga skulder	22	410,1	613,4	1 659,30	1 906,36
Exploateringsfastigheter skulder	15	6,4	7,2	6,4	7,09
Övriga kortfristiga skulder	23	471,6	497,6	473,3	516,16
Summa skulder		**888,1**	**1 118,2**	**2 139,00**	**2 429,61**
S:a eget kapital, avsättningar o skulder	1, 2, 28, 29	**2 951,6**	**3 300,4**	**4 708,7**	**5 127,22**
Ställda panter (fastighetsinteckningar)					
Ansvars- och borgensförbindelser	24	1 216,7	1261,4	2,4	1,8
Pensionsförpliktelser som ej tagits upp bland skulderna eller avsättningarna (inklusive löneskatt)	25	402,7	393,9	402,7	393,3
Soliditet		**55,9 %**	**53,2 %**	**44,8 %**	**43%**

5.2 Notförteckning

Not 1 Redovisningsprinciper

Ale kommuns redovisning är anpassad till bestämmelserna i Lagen (218:597) om kommunal bokföring och redovisning. Enligt den kommunala redovisningslagen ska kommunerna redovisa i enlighet med god redovisningssed. Kommunen tillämpar i möjligaste mån de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunal redovisning (RKR). Se dock undantag under leasingavtal nedan och not 28.

Anläggningstillgångar och kapitalkostnader

Värdering av anläggningstillgångar sker till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar. Anskaffningsvärdet innefattar investeringsutgift minskat med eventuella investeringsbidrag. Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärdet. Linjär avskrivning tillämpas och görs efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod.

Ale kommun tillämpar komponentavskrivning och en beloppsgräns på 25 tkr (50 tkr t.o.m. år 2010) för aktivering av anläggningstillgångar.

Kapitalkostnader, dvs. avskrivningar och internränta beräknas enligt nominell metod. Internräntan för 2025 uppgår till 1 %.

Leasingavtal

Ale kommun leasar personbilar och datorer med en löptid på högst tre år, dessa leasingavtal klassificeras som operationella och har inte tagits upp i balansräkningen utan redovisas som hyresavtal. Leasingavtal för all lös egendom har fastställts utgöra operationell leasing.

Under 2022 och 2023 gjordes en genomgång av samtliga leasingavtal tillsammans med Leaseright. Ale kommun har efter övervägande valt att avvika från rekommendationen om särredovisning av finansiell leasing och redovisar dessa i not 28.

Exploateringstillgångar

Exploateringsutgifter redovisas som omsättningstillgångar och exploateringsinkomster som kortfristiga skulder. Det redovisas per exploatering så om inkomsterna överstiger utgifterna på en enskild exploateringskod så redovisas det på ett skuldkonto. Årlig avskrivning sker inte och nedskrivningar sker om det verkliga värdet är lägre än anskaffningsvärdet. Enligt Rådet för kommunal redovisning bör resultatavräkning ske i takt med försäljning av tomter/områden vilket kommunen tillämpar.

2013-05-14 antog kommunstyrelsen dokumentet "Exploateringsprocessen i Ale kommun" som beskriver Ale kommuns rutiner för exploateringsprocessen. Som en följd därav beräknas och belastas aktiva exploateringsprojekt fr.o.m. 2013-07-01 i förekommande fall med intern kostnadsränta (0,0 % år 2024).

Likvida medel
Koncernens tillgångar placerade på koncernkonto redovisas som likvida medel i kommunen. De kommunala bolagens andel av koncernkontot redovisas som kortfristig skuld i kommunen.

Pensionsskuld
Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den s.k. blandmodellen. Pensionsförmåner intjänade före år 1998, förutom garanti- och visstidspensioner, redovisas som en ansvarsförbindelse inom linjen. Utbetalning av sådana förmåner redovisas bland verksamhetens kostnader.

Intjänade pensionsförmåner fr.o.m. räkenskapsåret 1998 redovisas dels som en kortfristig skuld (avgiftsbestämd ålderspension) och dels som en avsättning (förmånsbestämd ålderspension och visstidspensioner) i balansräkningen och ingår i verksamhetens kostnader i resultaträkningen. I såväl den kortfristiga skulden som avsättningsbeloppet ingår löneskatt. Räntan redovisas som en finansiell kostnad.

De årliga premier som inbetalats till KPA (tidigare SPP) för de anställda som har en särskild försäkringslösning för den kompletterande ålderspensionen ingår i verksamhetens kostnader. I och med den premiebetalningen ingår inte de anställdas pensionsskuld för kompletterande ålderspension i skulden hos KPA utan är den anställdes relation till försäkringsbolaget. Beräkningen av pensionsskulden har gjorts enligt avtalet KAP-KL och är framräk-

nad enligt den rekommenderade modellen RIPS.

Periodisering
Fördelningen av kostnader och intäkter på korrekt redovisningsperiod sker i allt väsentligt.

Inkomster avseende anslutningsavgifter för VA har från och med år 2014 skuldförts. Anslutningsavgifterna intäktsförs i samma takt som avskrivningstiden för de utgifter som anslutningsavgifterna är avsedda att täcka.

Inkomster avseende gatukostnadsersättningar har från år 2020 intäktsförts vid färdigställandet.

Skatteintäkter
Årets redovisade skatteintäkter består av tre delar:

- Preliminära månatliga skatteinbetalningar
- Prognos över redovisningsårets slutavräkning
- Differens mellan slutlig taxering och redovisad skatteintäkt för föregående redovisningsår

Den preliminära slutavräkningen för 2025 har gjorts i enlighet med rekommendation 2 från Rådet för kommunal redovisning, vilket innebär att det är SKL:s decemberprognos, cirkulär 25:63 som använts.

Kommunal fastighetsavgift
Den kommunala fastighetsavgiften har tagits upp till det rekommenderade beloppet i SKL:s cirkulär 25:63.

Kommunkoncernen

Redovisningen av kommunkoncernen omfattar kommunen som moderbolag och företag i vilka kommunen direkt eller indirekt innehar en röstandel av minst 20 %. De bolag som inte i väsentlig omfattning påverkar den sammanställda redovisningens resultat- och balansräkning har inte konsoliderats. I kommunkoncernen ingår även räddningstjänstens verksamhet som fr.o.m. år 2013 har flyttats från kommunal verksamhet till ett kommunalförbund, Bohus Räddningstjänstförbund (BORF), som delas med Kungälvs kommun.

Redovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att kommunens bokförda värden på aktier i dotterbolagen eliminerats mot dotterbolagens egna kapital vid förvärvstillfället. Proportionell konsolidering innebär att endast den ägda andelen av dotterföretagens tillgångs- och skuldposter respektive intäkts- och kostnadsposter har tagits med. Interna mellanhavanden av väsentlig betydelse har eliminerats. Redovisningsprinciperna är inte helt enhetliga mellan kommunen och dotterbolagen. I den mån det varit möjligt har kommunens principer styrt. Anpassning av avskrivningsprinciperna har inte gjorts.

Not 2 Upplysningar och bedömningar

I noten lämnas upplysning om bedömningar som har betydande effekt på de redovisade beloppen i redovisningen.

Från 2022 sker rak amortering vid beräkning av kapitalkostnader för fastigheter, detta för att möjliggöra mer automatisk hantering i anläggningsregistret. Vid rak amortering sjunker räntekostnaden över tid vilket gör att månadskostnaden successivt blir lägre under avskrivningsperioden.

Inköp av maskiner och inventarier med en beräknad livslängd på minst tre år och med ett anskaffningsvärde som överstiger ett halvt prisbasbelopp finansieras genom investering.

Not 3

mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
Verksamhetens intäkter	**2024-12-31**	**2025-12-31**	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Försäljningsintäkter *	24,8	29,6	24,7	32,0
Taxor, avgifter och ersättning	186,9	214,9	177,8	202,9
Hyror och arrenden	52,8	51,8	280,5	294,6
Bidrag och ersättningar från staten **	126,4	140,2	125,4	139,4
Övriga bidrag	5,5	6,5	6,7	6,7
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster ***	28,8	29,1	31,1	27,1
Exploateringsintäkter ****	15,1	0	15,1	
Realisationsvinster	0,7	2,7	0,7	3,0
	440,9	**474,8**	**662,0**	**705,6**

* Intäkter för återvinningsmaterial har ökat, 4,7 mkr
** Högre ersättning från staten avseende driftbidrag och kvalitetsåtgärder.

Not 4

mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
Verksamhetens kostnader	**2024-12-31**	**2025-12-31**	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Inköp anläggn.-/underhållsmaterial *	9,6	20	12,8	22,8
Inköp vatten/el för distribution	11,7	13,8	18,0	18,2
Bidrag och transfereringar **	56,5	80,9	56,5	80,9
Köp av verksamheter och entreprenad ***	488,7	511,4	457,7	478,7
Personalkostnader	1 623,1	1 624,60	1 683,4	1 686,2
Lokal- och fastighetskostnader	143,3	141,2	203,6	199,6
Försäkringar, skatter och avgifter	26,8	28,8	32,8	33,4
Övriga verksamhetskostnader	175,8	204	199,8	234,1
Nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Kostnader för sålda exploateringar	16,5	0,0	16,5	0,0
Realisationsförluster	0,5	0,5	0,5	0,5
Skattekostnad	-	-	9,4	2,8
	2 552,6	**2 625,2**	**2 691,1**	**2 757,3**

* Aktiveringen av investeringsbidrag till Trafikverket för bl.a. cirkulationsplatsen Norra Kilanda vägen etc

** Köpt fler konsult timmar/utredningar i samband med framtagandet av kommunala planer som är klart fler nu än tidigare år. Så helt i linje med arbetet som pågår inom plan enheten.

** Personalkostnader	2024-12-31	2025-12-31	Skillnad
Löner och arvoden	1 076,0	1 136,9	5,7%
Sociala avgifter	335,2	353,7	5,5%
Pensionskostnader och löneskatt *	208,8	130,2	-37,6%
Övriga personalkostnader	3,1	3,8	22,6%
	1 623,1	**1 624,6**	**0,1%**

* Förändring av pensionsavsättningar samt pensionskostnad för avgifts bestämd del utgör främst kostnadsminskningarna vid jämförelse mellan åren.

Not 5

mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
Avskrivningar	**2024-12-31**	**2025-12-31**	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Byggnader och tekniska anläggningar	101,4	113,3	152,8	164,2
Maskiner, fordon och inventarier	29,7	34,6	29,6	38,2
Immateriella anläggningstillgångar	2,5	2,0	2,5	2,0
Nedskrivningar	-	1,5	0,0	1,5
	133,5	**151,4**	**184,8**	**205,8**

Not 6

mkr	Kommunen och kommunkoncernen	
Skatteintäkter	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Preliminär skatteinbetalning under året	1 883,8	1 927,5
Prognos slutavräkning	6,1	-10,4
Differens slutlig taxering och redovisad skatteintäkt föregående år	-8,2	-0,3
	1 881,6	**1 916,8**

Not 7

mkr	Kommunen och kommunkoncernen	
Generella statsbidrag/utjämningsbidrag	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Inkomstutjämning	289,5	297,0
Kostnadsutjämning	30,6	39,7
Införandebidrag	0	0
Regleringsavgift/bidrag	99,2	86,0
Bidrag för LSS-utjämning	6,4	8,7
Skolmiljarden		
Övriga generella bidrag	2,8	0,1
Fastighetsavgift	68,6	73,0
	496,9	**504,5**

Not 8

mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
Finansiella intäkter	**2024-12-31**	**2025-12-31**	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Ränteintäkter	12,1	5,7	12,9	6,7
Borgensprovisioner	3,6	3,7	-	0,0
Utdelning *	1,5	2,3	1,2	24
	17,2	**11,8**	**14,2**	**30,7**

* 2025 mottogs utdelning om 2,0 mkr från Kommuninvest och 0,3 mkr från Alebyggen, totalt 2,3 Mnkr. År 2024 mottogs totalt utdelning om 1,5 Mnkr.

Not 9

mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
Finansiella kostnader	**2024-12-31**	**2025-12-31**	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Räntekostnader	11,4	12,7	43,3	44,4
Ränta på pensionsskuld	28,3	13,6	28,7	13,8
Övriga finansiella kostnader		0,4	0,0	22,0
	39,8	**26,7**	**72,0**	**80,2**

Not 10

Mark, byggnader och tekniska anläggningar, mkr	Markreserv	Verksamhets-fastigheter	Fastigheter för affärsverksamhet	Publika fastigheter	Fastigheter för annan verksamhet	Summa mark, byggnader och tekniska anläggningar	
Kommunen						**2025-12-31**	**2024-12-31**
Anskaffningsvärde							
Ing ack anskaffningsvärde	**193,9**	**2 181,5**	**450,6**	**451,1**	**4,7**	**3 281,7**	**3 018,8**
Årets investering	8,3	7,8	94,3	13,5	-0,2	123,8	262,9
Försäljning/utrangering	0,0	-1,0	0,0	0,0	0,0	-1,0	0,0
Omklassificering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utg ack anskaffningsvärde	**202,2**	**2 188,3**	**544,9**	**464,6**	**4,5**	**3 404,4**	**3 281,7**
Avskrivningar							
Ing ack avskrivningar	**0,0**	**-970,0**	**-135,5**	**-193,9**	**-0,9**	**-1 300,3**	**-1 199,0**
Årets avskrivningar	0,0	-86,1	-11,2	-15,6	-0,4	-113,3	-101,4
Försäljning/utrangering	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0
Nedskrivning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utg ack avskrivningar	**0,0**	**-1 055,6**	**-146,7**	**-209,5**	**-1,3**	**-1 413,1**	**-1 300,3**
Ing planenligt restvärde	193,9	1 211,5	315,1	257,2	3,8	1 981,4	1 819,9
Utg planenligt restvärde	**202,2**	**1 132,7**	**398,1**	**255,1**	**3,3**	**1 991,3**	**1 981,4**
Genomsnittlig nyttjandeperiod 2025		16,8 år	38,4 år	26,5 år	18,0 år	23,4	
Genomsnittlig nyttjandeperiod 2024		17,2 år	35,5 år	24,7 år	18,9 år		22,9 år
Kommunkoncernen							
Anskaffningsvärde							
Ing ack anskaffningsvärde	**259,5**	**2 183,0**	**2 714,2**	**451,1**	**4,7**	**5 612,5**	**5 151,8**
Årets investering	16,7	7,8	192,3	13,5	-0,2	230,2	460,7
Försäljning/utrangering	0,0	-1,7	0,0	0,0	0,0	-1,7	0,0
Omklassificering	0,0	0,0	46,9	0,0	0,0	46,9	0,0
Utg ack anskaffningsvärde	**276,2**	**2 189,2**	**2 953,4**	**464,6**	**4,5**	**5 887,9**	**5 612,5**
Avskrivningar							
Ing ack avskrivningar	**0,0**	**-970,6**	**-799,6**	**-193,9**	**-0,9**	**-1 964,9**	**-1 812,1**
Årets avskrivningar	0,0	-87,4	-60,9	-15,6	-0,4	-164,2	-152,8
Försäljning/utrangering	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0
Nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omklassificering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utg ack avskrivningar	**0,0**	**-1 057,1**	**-860,4**	**-209,5**	**-1,3**	**-2 128,3**	**-1 964,9**
Ing planenligt restvärde	259,5	1 212,5	1 914,6	257,2	3,8	3 647,6	3 339,7
Utg planenligt restvärde	**276,2**	**1 132,1**	**2 093,0**	**255,1**	**3,3**	**3 759,6**	**3 647,6**
Genomsnittlig nyttjandeperiod 2025						40,4	
Genomsnittlig nyttjandeperiod 2024							40,4 år

Not 11

Maskiner, fordon, och inventarier, mkr	Maskiner	Fordon	Inventarier och byggn inventarier	Summa maskiner, fordon och inventarier		Immateriella anläggn tillgångar	
Kommunen				**2025-12-31**	**2024-12-31**	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Anskaffningsvärde							
Ing ack anskaffningsvärde	**11,9**	**27,0**	**297,1**	**335,9**	**289,1**	**28,9**	**28,6**
Årets investering	0,0	2,8	9,7	12,5	50,7	0,2	0,4
Försäljning/utrangering	0,0	0,0	0,0	0,0	-3,8	0,0	0,0
Omklassificering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utg ack anskaffningsvärde	**11,9**	**29,8**	**306,8**	**348,4**	**335,9**	**29,2**	**28,9**
Avskrivningar							
Ing ack avskrivningar	**-5,3**	**-19,0**	**-174,4**	**-198,8**	**-172,1**	**-24,0**	**-21,5**
Årets avskrivningar	-0,8	-2,3	-31,6	-34,6	-29,7	-2,0	-2,5
Försäljning/utrangering	0,0	0,0	0,0	0,0	3,1	0,0	0,0
Omklassificering	0,0	0,0	-1,5	-1,5	0,0	0,0	0,0
Utg ack avskrivningar	**-6,1**	**-21,3**	**-207,5**	**-234,8**	**-198,8**	**-26,0**	**-24,0**
Ing planenligt restvärde	6,6	8,0	122,7	137,2	116,9	4,9	7,0
Utg planenligt restvärde	**5,8**	**8,5**	**99,3**	**113,6**	**137,2**	**3,1**	**4,9**
Genomsnittlig nyttjandeperiod 2025	8,9 år	6,7 år	9,1 år	9,1 ÅR		5,2 år	
Genomsnittlig nyttjandeperiod 2024	8,0 år	3,0	10,9 år		10,7 år		5,2 år
Kommunkoncernen							
Anskaffningsvärde							
Ing ack anskaffningsvärde	**26,8**	**52,8**	**312,3**	**391,8**	**344,5**	**28,9**	**28,6**
Årets investering	1,9	6,4	10,5	18,8	52,4	0,2	0,4
Försäljning/utrangering	-1,2	-0,6	-1,8	-3,6	-5,1	0,0	0,0
Omklassificering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utg ack anskaffningsvärde	**27,5**	**58,5**	**321,0**	**407,0**	**391,8**	**29,2**	**28,9**
Avskrivningar							
Ing ack avskrivningar	**-17,0**	**-31,7**	**-186,7**	**-235,4**	**-205,8**	**-24,0**	**-21,5**
Årets avskrivningar	-1,8	-3,8	-32,5	-38,2	-29,6	-2,0	-2,5
Försäljning/utrangering	1,2	0,6	1,8	3,6	3,5	0,0	0,0
Nedskrivningar	0,0	0,0	-1,5	-1,5	0,0	0,0	0,0
Omklassificering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utg ack avskrivningar	**-17,7**	**-34,9**	**-218,9**	**-271,5**	**-235,4**	**-26,0**	**-24,0**
Ing planenligt restvärde	9,8	21,0	125,6	156,4	138,7	4,9	7,0
Utg planenligt restvärde	**9,8**	**23,6**	**102,1**	**135,6**	**156,4**	**3,1**	**4,9**
Genomsnittlig nyttjandeperiod 2025				8,3 År		5,2 år	
Genomsnittlig nyttjandeperiod 2024					8,3 År		5,2 år

Not 12 Pågående ny- och ombyggnation

Från och med 2022 redovisas investeringar som ännu inte aktiverats på konto 1170, Pågående ny-, till- och ombyggnad. Av den utgående balansen 2025-12-31 avser 534,01 mkr den totala utgående balansen för samtliga investeringar sedan projektstart.

Not 13

mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
Finansiella anläggningstillgångar	**2024-12-31**	**2025-12-31**	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Aktier *	26,4	86,9	0,7	0,7
Andelar **	27,3	29,3	27,6	30,8
Långfristiga fordringar	3,6	2,9	4,1	2,6
Bostadsrätter	1,2	1,2	1,2	1,2
	58,5	**120,3**	**33,5**	**35,3**

* Ägartillskott i Ale utveckling 60,5 Mnkr (EVERT, namnbyte 2025)
** Andelskapital i Kommuninvest ekonomisk förening ingår dels med 0,7 mkr som avser inbetalt andelskapital år 1994, 13,8 mkr som avser inbetalt andelskapital 2015 samt 2,8 mkr per år för 2021, 2022, 2023, 2024 och 2025. Ale kommuns totala andelskapital i Kommuninvest ekonomisk förening uppgick 2025-12-31 till 39 022 800 kr.

Not 14

mkr	Kommunen och kommunkoncernen	
Bidrag till infrastruktur	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Medfinansiering Trafikverket		
GC Kilanda-Hultasjön	8,9	8,5
GC-väg Starrkärrsv-Prästalund	2,5	0,6
Cirkulationsplats		
Medfinansiering Trafikverket	**11,4**	**9,1**

Not 15

		Kommunen och kommunkoncernen		
mkr	**2024-12-31**	**2025-12-31**		
Exploateringsfastigheter	**Netto**	**Tillgång**	**Skuld**	**Netto**
Bostadsområden	6,4	7,2	-0,1	7,1
Verksamhetsområden	16,8	19,9	-4,4	15,5
Vägprojekt	-1,0	1,8	-2,7	-1,0
	22,2	**28,8**	**-7,2**	**21,6**

Not 16

mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
Övriga kortfristiga fordringar	**2024-12-31**	**2025-12-31**	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Kundfordringar *	38,2	20,6	32,6	16,6
Övriga fordringar	0,6	0	0,3	0,5
Skattefordringar	-	0	5,3	4,6
Skattekonto	6,8	10,1	7,2	11,3
Fordran mervärdeskatt **	42,9	30,3	43,0	30,8
Upplupna skatteintäkter	81,3	59,7	81,3	59,7
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	58,4	47,5	60,0	50,1
	228,1	**168,2**	**229,8**	**173,6**

* 12 Mnkr lägre inom VA samt 5 Mnkr lägre inom renhållning pga att förfallodatum är justerat till korrekt datum, tidigare 30 dagar förfallodatum. Nu är det fast den sista i månaden.

Not 17

mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
Likvida medel	**2024-12-31**	**2025-12-31**	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Bank *	304,4	325,4	304,5	325,4
Plusgiro	0,0	0,0	0,0	0,0
	304,4	**325,4**	**304,5**	**325,4**
* - varav förmedl medel	0,0	0,0	0,0	0

Koncernkontots saldo uppgår 2025-12-31 till 325,4 mkr.
Kommunens behållning av koncernkontot är 298,9 mkr.
AB Alebyggen har en behållning på 21,3 mkr.
Skå-dal 31:3 AB har en behållning på 2,0 mkr.
Ale Viken AB (vilande) har en behållning på 0,2 mkr.
Ale utveckling (tidigare EVERT) AB har en behållning på 3,0 mkr.
Kreditinstitut är Swedbank AB.

Not 18

mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
Eget kapital	**2024-12-31**	**2025-12-31**	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Ingående balans *	1 540,2	1 651	2 001,4	2 108,2
Årets resultat	110,8	104,6	106,8	114,4
Utgående eget kapital	**1 651,0**	**1 755,6**	**2 108,2**	**2 217,8**

* Varav 100,0 mkr är reserverade för resultatutvecklingsreserv (RUR).

Not 19

mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
Avsättning för pensioner	**2024-12-31**	**2025-12-31**	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Förmånsbestämd ålderspension	290,2	299,8	295,4	305,3
Avsatt till pensioner särskilda beslut	6,4	6,1	6,4	7,2
Omställningsstöd enligt OPF-KL	0,0	0,0	0,0	0,0
Löneskatt alt sociala avgifter	72,0	74,2	73,2	75,6
	368,5	**380,1**	**375,1**	**388,7**

Avser pensioner intjänade efter 1998, visstidspensioner samt AGF-KL och OPF-KL vid omställningserbjudande. Pensioner intjänade före 1998 redovisas under ansvarsförbindelser, se not 25. Pensionsskulden har beräknats enligt KAP-KL, AKAP-KR och RIPS.

Avsättning inkl. löneskatt	Belopp i tkr
Ingående avsättning till pensioner inkl. löneskatt	368 542
Nyintjänad pension,varav	
- förmånsbestämd ålderspension	5 401
- särskild avtalspension	0
- efterlevandepension	0
- övrigt	1 030
Årets utbetalningar	-7 362
Ränte- och basbeloppsuppräkning	10 930
Ändring av försäkringstekniska grunder	-696
Övrig post	
Byte av tryggande	
Förändring av löneskatt	2 257
Utgående avsättning till pensioner inkl. löneskatt	**380 100**

Fr o m 2003-04-01 antog ca 100 anställda en försäkringslösning genom SPP. Kommunen har betalat premier till SPP fram till 2013-12-31. Fr o m 2014-01-01 har KPA övertagit försäkringen och kommunen betalar nu premier för denna försäkring till KPA. Pensionsförpliktelsen ingår inte i ovan angivna skuld.

Not 20

mkr	Kommunen och kommunkoncernen	
Avsättning för bidrag till statlig infrastruktur	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Bidrag för E20	0,7	0,1
Bidrag för GC- väg vid Alingsåsvägen	0,9	0,5
Bidrag för GC-väg vid Kilanda-Hultasjön	9,3	9,3
Bidrag för Cirkulationsplats	1,0	12,5
Utgående balans	**11,9**	**22,5**

Not 21

mkr	Kommunen och kommunkoncernen	
Investeringsfond VA	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Ingående balans *	20,4	20,3
Avsättning för investering	0,0	0,0
Avskrivning av investering	-0,1	0,1
Utgående balans	**20,3**	**20,2**

Not 22

mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
Långfristiga skulder	**2024-12-31**	**2025-12-31**	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Lån	340,0	540	1 555,0	1 800,0
Skuld anslutningsavgifter VA	70,1	73,3	70,1	73,3
Övriga långfristiga skulder	-	-	34,2	33,1
Utgående balans	**410,1**	**613,3**	**1 659,3**	**1 906,5**

* Kommunen har tagit nya lån under 2025.

Kommunen			
Låneportföljens sammansättning 2025-12-31	**Belopp mkr**	**Återbetalningsdag**	**Ränta**
Kommuninvest i Sverige AB	100	2026-05-12	3,31%
Kommuninvest i Sverige AB	60	2026-06-10	3,395%
Kommuninvest i Sverige AB	100	2026-06-30	2,329%
Kommuninvest i Sverige AB	150	2028-11-29	2,535%
Kommuninvest i Sverige AB	130	2027-11-25	2,432%
Summa	**540**		

* Genomsnittlig låneränta under det senaste året har varit 3,03 %. Återstående lånetid: < 6 mån = 260 mkr Ale kommun aktiverar fr o m 2013-07-01 lånekostnader för aktiva exploateringsprojekt då extern upplåning skett. Under år 2025 har inga lånekostnader aktiverats.

Kommunens bolag och förbund	mkr
AB Alebyggen har långfristiga skulder på	**1 260,0**
Låneportföljens sammansättning 2025-12-31:	
Lån med rörlig ränta alt. återstående räntebindningstid inom 1 år:	449,8
Lån med räntebindningstid inom 2 år:	220,0
Lån med räntebindningstid inom 3 år:	260,0
Lån med räntebindningstid med 4 år eller fler:	330,3
Räntefri skuld till ek. för. Kooperativ hyresrätt:	0,0
Övrig långfristig skuld:	0,0
Amortering inom 1 år uppgår till:	0,0
Kommunkoncernens övriga bolag har inga långfristiga skulder per 2025-12-31.	

AB Alebyggens dotterbolag Skå-dal 31:3 AB har långfristiga skulder till Alebyggen på 9,85 mkr, vilka eliminerats pga koncerninterna poster.

Bohus räddningstjänstförbund (BORF) har långfristiga skulder på 47,4 mkr, varav 0,29 mkr ej avser långfristig leasing. Ale kommuns andel har eliminerats pga koncerninterna poster.

Kommunkoncernens övriga bolag har inga långfristiga skulder per 2025-12-31.

Not 23

mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
Kortfristiga skulder	**2024-12-31**	**2025-12-31**	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Leverantörsskulder	111,9	165,7	116,5	171,7
Personalens skatter	21,6	22,1	22,0	22,5
Uppl pens kostn ind del	51,6	50,9	52,4	51,9
Semester- o ö-tidsskuld	85,1	85,3	87,9	88,2
Upplupna löner	15,4	15,4	16,7	16,8
Upplupna arbetsgivaravg	27,9	29,4	30,0	31,5
Förutbet int fr VA	25,5	19,3	25,5	19,3
Förutbet int fr Renhålln	18,5	12,4	18,5	12,4
Saldo koncernkonto				
- StudyAlong	2,0	2,8	2,0	2,8
- AB Alebyggen	37,6	21,3	-	-
- Skå-dal 31:3	2,8	2,0	-	-
- Ale Utveckling AB	0,2	0,2	-	-
- En väg efter rätt Tanke AB	0,5	3,0	-	-
Skuld mervärdeskatt	-	-	0,0	0
Skatteskulder	-	-	0,9	0
Förutbetalda skatteintäkter	0,0	0,0	0,0	0
Upplupna kostnader/förutbetalda intäkter	69,3	65,8	96,0	93,5
Övriga kortfristiga skulder	1,7	2,0	5,0	3,4
	471,6	**497,6**	**473,3**	**514,0**

Not 24

mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
Ansvars- och borgensförbindelser	**2024-12-31**	**2025-12-31**	**2024-12-31**	**2025-12-31**
AB Alebyggen	1 215,0	1260	-	-
Renova AB	0,7	0,6	0,7	0,6
GRYAAB	0,0	0,0	0,0	0,0
Föreningar med flera	1,0	0,8	1,0	0,8
Leader längs Göta älv	0,0	0,0	0,0	0,0
FASTIGO	-	-	0,4	0,4
	1 216,7	**1261,4**	**2,4**	**1,8**

Ale kommun har i april 1994 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga kommuner och landsting/regioner som per 2025-08-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Ale kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2025-012-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 611 026 982 112 kronor och totala tillgångar till 636 322 976082 kronor. Ale kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick

till 1 969 816 263 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 054 034 083 kronor.

Ale kommun hade till och med 2025-03-31 en kreditlimit hos Nordea på 35,0 mkr för leasing av personbilar, varav 26,0 mkr hade utnyttjats.

Not 25

Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder eller avsättningar inkl. löneskatt	Belopp i tkr
Ingående ansvarsförbindelsen för pensioner intjänade före 1998 beräkning KPA per 2024-12-31	402,7
Ränte- och basbeloppsuppräkning	14,4
Årets utbetalningar	-23,1
Övrig post	1,6
Förändring av löneskatten	-1,7
Utgående ansvarsförbindelse inkl. löneskatt beräkning KPA per 2025-12-31	**393,9**

Not 26 Upplysning om upprättade särredovisningar

Enligt "Lagen om allmänna vattentjänster" som trädde i kraft 2007-01-01 ska den ekonomiska redovisningen för VA-verksamheten särredovisas. Syftet är att tillgodose behovet av information till VA-kollektivet att de avgifter som tas ut är riktiga. Den del av affärsverksamheternas resultat som avser taxekollektivet redovisas som förutbetalda intäkter i kommunens balansräkning.

Ale kommun redovisar en separat resultat- och balansräkning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten som en bilaga till kommunens årsredovisning. Bilagan finns att tillgå i Ale kommuns diarium.

Not 27 Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision

Kostnaden för revisorernas granskning av räkenskaperna uppgår till 412 tkr (föregående år 279 tkr).

Räkenskaperna granskas i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision. Det sakkunniga biträdets yttrande samt granskningsrapporter avseende bokslut och årsredovisning kommer att finnas tillgängliga på kommunens webbplats.

Not 28 Finansiell leasing

Under 2025 har Ale kommun gjort en översyn av sin finansiella avtal som minskat i antal.

mkr	ÅR	Med finansiell leasing	ÅR	Med finansiell leasing
Påverkan finansiell leasing	**2024-12-31**	**2024-12-31**	**2025-12-31**	**2025-12-31**
Balansräkning				
Tillgångar				
- Finansiell leasing	0,0	598,6	0,0	441,3
Skulder				
Årets resultat *	110,8	114,9	104,6	109,6
Övrigt eget kapital inkl. RUR	1 540,2	1 485,1	1 651	1 612,5
Summa eget kapital	**1 651,0**	**1 600,0**	**1 755,6**	**1 722,2**
Leasingskulder	0,0	649,7	0,0	474,8
Soliditet	**55,9 %**	**45,1 %**	**53,2 %**	**46,0 %**
Nettokostnadsandel	**95,3 %**	**95,2 %**	**95,7 %**	**95,4 %**

* Påverkan resultaträkning	2024-12-31	2025-12-31
Årets avskrivningar på leasingtillgångar	-29,0	-21,7
Årets ränta leasing	-10,1	-7,3
Hyreskostnad som bokas bort	43,2	34,0
Påverkan årets resultat	**4,1**	**5,0**

Not 29

Tkr	Ägd andel	Ägartillskott		Koncernbidrag		Utdelning	
	2025-12-31	Givet	Mottaget	Givet	Mottaget	Givet	Mottaget
Ale kommun		60 500					299
Alebyggen AB	100 %					299	
Skå-dal 31:3 AB	100 %						
Bohus räddningstjänstförbund	40 %						
Ale Utveckling AB	100 %		60 500				
Ale Viken Projekt AB	100 %						

Tkr	Ägd andel	Försäljning		Lån		Räntor & Borgensavgifter		Borgen	
	2025-12-31	Intäkt	Kostnad	Givare	Mottagare	Intäkt	Kostnad	Givare	Mottagare
Ale kommun		27 262	59 390	264		3 764		1 260	
Alebyggen AB	100 %	18 788	20 118	9 850			3 733		1 260
Skå-dal 31:3 AB	100 %				9 850				
Bohus räddningstjänstförbund	40 %	40 730	5 716		264		31		
Ale Utveckling AB	100 %		1 557						
Ale Viken Projekt AB	100 %								
		86 780	**86 780**	**10 114**	**10 114**	**3 764**	**3 764**		

Koncerninterna förhållanden vid konsolidering av de sammanställda räkenskaperna i årsbokslut 2025 framgår av de två ovanstående tabellerna.

Not 30 Upplysning om avsättning

Avsättning för återställande av deponi är en fond avsatt för att täcka kostnader, ca 0,3 mkr årligen, för återställande av deponi. Avsättningen togs initialt upp i balansräkningen 2003 med nya avsättningar 2007 samt mellan året 2009-2013. Beräknas räcka fram till 2028. Anslutande dricksvattentäkt i Göta älv är en stor faktor som kan påverka kostnadsbilden och bidrar därmed som osäkerhetsfaktor.

5.3 Driftredovisning

Driftredovisningens intäkter och kostnader speglar respektive nämnds och verksamhets ekonomiska relationer till sin omvärld, där de andra nämnderna och verksamheterna utgör en del av omvärlden. Det innebär att jämfört med resultaträkningens intäkter och kostnader, som endast innehåller kommunexterna poster, har driftsredovisningen påförts även kommuninterna poster, såsom köp och försäljning mellan nämnder och verksamheter.

Poster som kalkylmässigt simuleras i driftredovisningen är dels personalomkostnader i form av arbetsgivaravgifter, avtalspension och löneskatt, dels kapitalkostnader i form av avskrivningar och ränta på bundet kapital. Kostnader som fördelas mellan kommunens olika verksamheter genom interndebitering utgörs exempelvis av hyreskostnader, IT-kostnader och vaktmästeri. All kommunintern fakturering sker normalt utan vinstpåslag.

Mål och budget för Ale kommun 2025-2028 antogs av kommunfullmäktige 2024-06-17.

Tkr	Bokslut 2024	Brutto-kost-nader 2025	Intäkter 2025	Bokslut 2025	Budget 2025	Budget-avvikelse 2025
Verksamhet						
Utbildningsnämnd	-1 006 184	-1 379 917	345 258	-1 034 658	-1 036 753	2 095
Socialnämnd	-735 810	-989 751	234 992	-754 760	-755 968	1 208
Kultur- och fritidsutskott	-87 226	-55 299	3 733	-51 566	-51 821	256
Kommunstyrelsen inklusive jävsnämnd	-145 586	-157 895	9 792	-148 103	-152 730	4 627
Servicenämnd	-148 650	-526 939	317 051	-209 890	-207 848	-2 042
Samhällsbyggnadsnämnd, skatte- och internfinansierat	-79 368	-101 614	27 256	-74 357	-75 187	830
Samhällsbyggnadsnämnd, affärsverksamhet	7 916	-164 302	151 919	-12 383	0	-12 383
Överförmyndarnämnd	-2 990	-3 230	62	-3 169	-3 252	83
Valnämnd	-1 255	-74	0	-74	0	-74
Revisorer	-1 388	-1 492	1	-1 491	-1 543	52
Finansverksamhet (Skatter & statsbidrag)	2 378 544	0	2 421 364	2 421 364	2 431 500	-10 136
Finansverksamhet övriga kostnader/intäkter	-59 300	-86 828	48 175	-38 653	-47 396	8 743
Exkludering affärsverksamhet	-7 916	164 302	-151 919	12 383	0	12 383
Summa	**110 788**	**-3 303 040**	**3 407 684**	**104 640**	**99 000**	**5 640**

5.4 Resultaträkning

Tkr	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget 2025	Budgetavvikelse 2025
Verksamhetens nettokostnader	-2 111 677	-2 150 449	-2 152 900	2 451
Avskrivningar	-133 540	-151 424	-141 000	-10 424
Nettokostnader	**-2 245 217**	**-2 301 873**	**-2 293 900**	**-7 973**
Skatteintäkter/generella statsbidrag	2 378 544	2 421 364	2 431 500	-10 136
Finansiella intäkter	17 217	11 769	6 000	5 769
Finansiella kostnader	-39 757	-26 620	-44 600	17 980
Årets resultat	**110 788**	**104 640**	**99 000**	**5 640**
Nettokostnadsandel (inkl finansnetto)	**95,3 %**	**95,7%**	**96,0 %**	**0,03%**

5.5 Investeringssammanställning

Nämnd (tkr)	Utfall 2025-12-31	Budget 2025	Avvikelse från budget
Kommunledningsförvaltningen	- 5 950	- 8 235	2 285
Kultur- och fritidsutskottet	- 1 076	- 3 741	2 665
Socialförvaltningen	- 2 930	- 4 665	1 735
Utbildningsförvaltningen	- 4 233	- 9 000	4 767
Samhällsbyggnadsförvaltningen, skattefinansie-rad	- 19 595	- 71 770	52 175
Samhällsbyggnadsförvaltningen, taxefinansierad	- 347 395	- 482 907	135 512
Serviceförvaltningen	- 96 043	- 158 529	62 486
Summa	**- 477 223**	**- 738 847**	**261 624**

Investeringssammanställningen nedan visar utfallet av de investeringsprojekt som kommunfullmäktige antagit i kommunens investeringsbudget. Projekten är uppdelade i två kategorier; färdigställda/avslutade och pågående.

I tabellen för färdigställda/avslutade projekt ingår både sådana investeringsprojekt som färdigställts under året samt investeringsprojekt som är av cyklisk natur. Med cyklisk natur menas att förvaltningen blir tilldelad en årlig budget de kan genomföra åtgärder för under året, det årliga utfallet är därmed vad som följs upp.

Pågående projekt är investeringsprojekt som pågår under längre tid och som har ett definierat slutmål som att exempelvis färdigställa en skola. Denna typ av projekt är intressant att följa över tid för att se att totalbudgeten hålls eller riskerar att överskridas. Året dessa investeringsprojekt färdigställs och tas i bruk presenteras de under färdigställda/avslutade projekt.

Färdigställda / avslutade projekt

Investeringsredovisning	Utgifter sedan projektets start				Årets investeringar			
(Tkr)	Ack. utfall	Beslutad totalutgift	Avvikelse	Procent	Utfall	Budget	Avvikelse	Procent
Kommunledningsförvaltningen								
Årsanslag KLF					- 270	- 1 000	730	73%
Kultur och Fritids-utskottet								
Offentlig utsmyckning					- 631	- 741	110	15%
Årsanslag KLF / KFU					- 445	- 1 000	555	56%
Socialförvaltningen								
e-hälsa					- 430	- 500	70	14%
Utbyte grunduttrustning					- 455	- 500	45	9%
Årsanslag Social					- 1 200	- 2 000	800	40%
Utbildningsförvaltningen								
Inventarier till nya lokaler					- 1 505	- 3 000	1 495	50%
IT-investeringar UBF (Datorer grundskolan)					- 163	- 1 000	837	84%
Årsanslag UBF					- 2 565	- 5 000	2 435	49%
Samhällsbyggnadsförvaltningen, skattefinansierad								
Markreserv					- 8 200	- 25 000	16 800	67%
Dammsäkerhet					-	- 2 150	2 150	100%
Infr strukt för koll traf					-	- 1 000	1 000	100%
Infrastruktur vid exploat					-	- 10 000	10 000	100%
Utbyte gatubelysning samling					- 4 708	- 4 000	- 708	-18%
Utbyggnad av GC-nät					- 1 508	- 5 000	3 492	70%
Åtg allmän plats					- 1 902	- 1 100	- 802	-73%
Just toppbeläggn gator GC					- 1 683	- 3 000	1 317	44%
Bärlager					-	- 500	500	100%

Investeringsredovisning	Utgifter sedan projektets start				Årets investeringar			
Årsanslag					- 411	- 1 200	789	66%
Prod primärkarta flygfoto						- 500	500	100%
Belysning CG-väg Alingsåsvägen (prästalund)					- 1 172	-	- 1 172	
Samhällsbyggnadsförvaltningen, taxefinansierad								
VA nämndanslag VA planering					- 1 642	- 20 000	18 358	92%
Reninvesteringar VA-drift					- 40 017	- 48 700	8 683	18%
Vattenmätare					- 2 342	- 5 000	2 658	53%
Renovering av vattentorn					- 853	- 200	- 653	-327%
Pumpstationer					- 2 288	- 6 000	3 712	62%
VA Ventiler o brandposter					- 11 573	- 3 500	- 8 073	-231%
VA-anslutningar					- 2 375	- 3 000	625	21%
VA-övervakningssystem utbyggnation/optimering					- 2 949	- 2 500	- 449	-18%
Skalskydd, säk åtg vatt					- 2 360	- 2 000	- 360	-18%
TS Kronogården					-	- 2 000	2 000	100%
Renhållning nämndanslag						- 50	50	100%
fastighetsnära insamling						- 13 600	13 600	100%
utbyggnad personalbyggnad ÅVC					- 254	- 1 000	746	75%
Serviceförvaltningen								
Arbetsmiljöåtgärder skolor och förskolor					- 140	- 500	360	72%
Energibesparande åtgärder					- 3 712	- 3 500	- 212	-6%
IT-investeringar					- 19 234	- 21 200	1 966	9%
Mindre anpassningar skolor och förskolor					- 4 843	- 4 843	-	0%
Reinvesteringsanslag Service					- 960	- 1 000	40	4%
Planerat underhåll lokaler/ Fastighetsunderhåll					- 35 389	- 36 231	842	2%
Upprustning av idrottsanläggningar					- 3 079	- 2 600	- 479	-18%
Inventarier Kök (Utensilier)					- 174	- 200	26	13%
Mindre lokalanpassningar Drift o Underhåll					- 613	- 800	187	23%
Planerat underhåll yttre miljö					- 1 825	- 1 482	- 343	-23%
Upprustning skol- och förskolegårdar					- 726	- 1 000	274	27%
Inköp sorteringsskåp Renhållning					- 545	- 573	28	5%
Inv drift o underhåll					- 31	- 500	469	94%

Investeringsredovisning	Utgifter sedan projektets start				Årets investeringar			
Tillgänglighetsprojekt					- 11	- 2 997	2 986	100%
Fordonsbyte parken					- 2 346	- 2 500	154	6%
Lekplats & -utrustning / Parkutrustning					- 660	- 1 500	840	56%
Attraktivare älv					- 292	- 300	8	3%
Trygghets- och trivselskapande belysning					- 715	- 1 000	285	29%
LSS Surte	- 57 555	- 66 742	- 9 187	14%	- 302	- 4 742	4 440	94%
Akuta lokalbehov					- 4 094	- 5 996	1 902	32%
Övriga lokalutredningar enligt Lokalförsörjningsplan					- 205	- 1 000	795	80%
Gymnasium och Komvux i gemensamma lokaler	-7 138	-23 846	- 16 708	70%	- 1 783	- 1 783	- 0	0%
Summa färdigställda projekt	**- 64 693**	**- 90 588**	**25 895**	**29%**	**- 175 580**	**- 271 988**	**96 408**	**35%**

Pågående projekt

Investeringsredovisning	Utgifter sedan projektets start				Årets investeringar			
(Tkr)	**Ack. utfall**	**Beslutad totalutgift**	**Avvikelse**	**Procent**	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**	**Procent**
Kommunledningsförvaltningen								
Trygghetspunkter med reservkraft	- 5 760	- 14 551	8 791	60%	- 5 679	- 7 235	1 556	22%
Kultur och Fritids-utskottet								
Projekt Glasbruket KoF		-2 000	2 000	100%	-	-2 000	2 000	100%
Socialförvaltningen								
Nya boenden FH, inventarier	- 1 256	- 1 900	644	34%	- 77	- 720	643	89%
Fordon FH/skolskjuts KF §122	- 769	- 1 800	1 031	57%	- 769	- 945	176	19%
Samhällsbyggnadsförvaltningen, skattefinansierad								
Stadspark Nödinge 38:2	-	- 250	250	100%	-	- 250	250	100%
GC Alingsåsvägen i Alafors	- 12	-	- 12		- 12	-	- 12	
Medfinansieringsprojekt								
Medfinans GC-väg Alingsåsvägen (prästalund)	-	- 8 770	8 770	100%	-	- 8 770	8 770	100%
Medfin GC Kilanda Ka-Hult	-	- 9 300	9 300	100%	-	- 9 300	9 300	100%

Investeringsredovisning	Utgifter sedan projektets start				Årets investeringar			
Samhällsbyggnadsförvaltningen, taxefinansierad								
VA Öf ledn Älv-Nöd inkl 2	- 357 726	- 600 000	242 274	40%	- 270 322	- 361 327	91 005	25%
Ny matarledning Dannemark	- 12 081	- 10 500	- 1 581	-15%	- 10 380	- 10 000	- 380	-4%
Nya Döse (teknikhus o ledningar)	- 105	- 1 500	1 395	93%	- 32	- 1 500	1 468	98%
VA utbyggnad DP Båstorp/Kattleberg	-	- 2 000	2 000	100%	-	- 2 000	2 000	100%
VA utbyggnation Nödinge-Stommen 1:7	- 8	-	- 8		- 8	-	- 8	
Ny väg etapp 1 Joel	-	- 250	250	100%	-	- 250	250	**100%**
Ny väg etapp 2 Bobollplan	-	- 250	250	100%	-	- 250	250	100%
div VA inv i DP	-	- 30	30	100%	-	- 30	30	100%
Serviceförvaltningen								
Planerat underhåll Kulturbyggnader	- 7 356	- 11 005	3 649	33%	- 749	- 2 699	1 950	72%
Konstgräsplaner	- 5 154	- 24 050	18 896	79%	- 2 051	- 6 050	3 999	66%
Brandskyddsåtgärder i omsorgsboenden	- 194	- 12 100	11 906	98%	- 148	- 12 100	11 952	99%
Särskilt boende södra kommundelarna 40-50 platser	- 501	- 231 223	230 722	100%	- 18	- 1 223	1 205	99%
Kommunens hus	- 1 258	- 440 701	439 443	100%	- 159	- 701	542	77%
Bohus ny skolbyggnad 7-9	- 6 411	- 248 000	241 589	97%	- 4 821	- 18 000	13 179	73%
Ny skola och idrottshall Alafors	- 14 123	- 230 059	215 936	94%	- 6 187	- 20 059	13 872	69%
Utveckling av Glasbruksmuseet	- 354	- 1 100	746	68%	- 231	- 1 100	869	79%
Robotisering Idrottsanläggningar	- 2 450	- 3 150	700	22%	-	- 350	350	100%
Summa pågående projekt	**- 415 518**	**- 1 854 489**	**1 438 971**	**78%**	**- 301 643**	**- 466 859**	**165 216**	**35%**
Summa Investeringsprojekt	**- 480 211**	**- 1 945 077**	**1 464 866**	**75%**	**- 477 223**	**- 738 847**	**261 624**	**35%**

Inom Samhällsbyggnadsförvaltningen har flera större investeringsprojekt kopplade till detaljplaner skjutits framåt i tiden.

Utbyggnaden av GC-nätet i Ale visar ett överskott, vilket till stor del beror på lägre personalkostnader under året. Investeringarna i gatubelysning har däremot överskridit budget, bland annat på grund av behov av speciallösningar vid arbete under kraftledning vid Keillers damm samt tillkommande kostnader för trafikövervakning vid arbete på Trafikverkets vägar.

Kostnaderna för justering av toppbeläggning (asfalt) blev lägre, främst eftersom projektet vid Elysörvägen försenades och vissa arbeten fick avbrytas på grund av kyla.

Överföringsledningen har pågått enligt plan men med senare start, vilket innebär att investeringen förskjutits framåt i tid. Matarledning Dannemark planeras för slutbesiktning kommande år. Teknikhus Döse har senarelagts för att samordnas med Kungälvs arbete med ledningen. Uppgraderingen av ledningsnätet mellan Älvängens avloppsreningsverk och Svenstorp är beroende av överföringsledningsprojektet och har därför inte startat som pla-

nerat.

Den huvudsakliga budgetavvikelsen inom Serviceförvaltningen avser lokalförsörjning inom fastighetsområdet. Flera lokalprojekt beräknas slutredovisa med outnyttjade investeringsmedel, främst eftersom planerade byggstarter och kostnader har skjutits fram.

Detta gäller bland annat projekten Ny skola i Alafors och Ny skolbyggnad i Bohus, där byggstarten senarelagts efter att projekten fått en justerad inriktning till att även omfatta anpassad grundskola. Förändringen har inneburit en utökad beslutsprocess och omprojektering, vilket gjort att planerade kostnader inte uppstod under året. Kvarvarande medel avses därför överföras till kommande år.

Även andra projekt har kostnader som i stället väntas belasta nästa års budget och medel kommer att begäras överförda. Projektet LSS Surte är färdigställt och beräknas slutredovisa ett överskott.

5.6 Exploateringsredovisning, kommunen

Tkr	Netto före 2025	Inkomster 2025	Utgifter 2025	Resultat 2025	Netto 2025-12-31
Bostadsområden					
Surte 7:1 Brandstation	532				532
Surte 62:1 Herrgårdsvägen	18			-18	0
Nödinge-Stommem 1:137	534		132		666
Stenkil, södra Backa	232				232
Nödinge Detaljplan	0		76		76
Nödinge Bollplan	826				826
Älvängens stationsområde	4 197				4 197
Häljered 2:52, bostäder	16				16
Summa bostadsområden	**6 354**		**208**	**-18**	**6 545**
Verksamhetsområden					
Verksamhetsmark Surte	0				0
St Vikens verksamhetsområde	6 170				6 170
Ostbackens verksamhetsområde	2 656	418	38		3 113
Äskekärrs verksamhetsområde	942				942
Häljered 2:7 verksamheter	31				31
Älvängen Norra verksamhetsområde	4 530	-1 235			3 294
Skepplanda verksamhetsområde	2 420				2 420
Alvhem 2:101	19				19
Summa verksamhetsområden	**16 768**	**-817**	**38**		**15 989**
Vägprojekt Bana väg i väst	-968				-968
Totalt	**22 154**	**-817**	**246**	**-18**	**21 565**

5.7 Pensionsredovisning enligt fullfondsmodell

Enligt lagen om kommunal redovisning ska pensioner redovisas enligt blandmodellen. Det innebär att huvuddelen av kommunens pensionsförpliktelser inte ingår i de ordinarie finansiella rapporterna. Som en kompletterande information redovisas här en mer rättvisande bild av resultat och ställning.

Lagen om kommunal bokföring och redovisning anger ett tydligt undantag i form av att förpliktelsen att betala ut pensionsförmåner som intjänats före 1998 inte ska tas upp som skuld eller avsättning utan redovisas först vid utbetalningen. Kommunerna har idag kostnader för pensioner för såväl tidigare som nuvarande anställda.

Den redovisade bild som lämnas enligt blandmodellen blir svårtolkad. I bedömningen av hur storleken på resultatnivån påverkar utvecklingen måste andra faktorer beaktas än vad som framgår av ordinarie nyckeltal. Det är idag ett pedagogiskt problem att den ekonomiska ställningen ser bättre ut än vad den är.

Nedan återfinns en jämförelse mellan blandmodellen och fullfondsmodellen. Ansvarsförbindelsen minskar som regel år för år vilket vanligen ger fullfondsmodellen en positiv resultatpåverkan. De senaste två åren har resultatpåverkan dock varit negativ till följd av att dessa pensionsförmåner, likt övriga, genom värdesäkring påverkats av ökat prisbasbelopp. På balansräkningen återfinns stora skillnaden mellan modellerna avseende soliditet. Soliditeten i blandmodellen uppgår till 53,2 % (55,9 %) och soliditeten i fullfondsmodellen till 41,3 % (42,3 %). På resultaträkningen 2022 leder fullfonsmodellen till en resultatökning om 8,8 mkr (11,2 mkr).

Resultaträkning

mkr	Not	Blandmodell kommunen		Fullfondsmodell kommunen	
		2024	2025	2024	2025
Verksamhetens intäkter	3	440,9	474,8	440,9	474,8
Verksamhetens kostnader		-2 552,6	-2 625,2	-2 536,1	-2 598,1
Avskrivningar	5	-133,5	-151,4	-133,5	151,4
Verksamhetens nettokostnader		**-2 245,2**	**-2 301,8**	**-2 228,7**	**-2 274,7**
Skatteintäkter	6	1 881,6	1 916,85	1 881,6	1 916,85
Generella statsbidrag o utjämning	7	496,9	504,5	496,9	504,5
Verksamhetens resultat		**133,3**	**119,6**	**149,8**	**146,6**
Finansiella intäkter	8	17,2	11,8	17,2	11,8
Finansiella kostnader	9	-39,8	-26,8	-67,4	-45
Resultat efter finansiella poster		**110,8**	**104,6**	**99,6**	**113,4**
Extraordinära poster		-	-	-	-
Årets resultat	1, 2, 26 ,2 9	**110,8**	**104,6**	**99,6**	**113,4**
Nettokostnadsandel inklusive finansnetto		95,3 %	95,7%	95,8 %	95,3%

Balansräkning

mkr	Not	Blandmodell kommunen		Fullfondsmodellen kommunen	
		2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar		4,9	3,1	4,9	3,1
Materiella anläggningstillgångar					
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar		1 981,4	1 991,3	1 981,4	1 991,3
- Maskiner, fordon och inventarier		137,2	113,6	137,2	113,6
- Pågående ny- och ombyggnader		193,3	534,1	193,3	534,1
Finansiella anläggningstillgångar		58,5	120,3	58,5	120,3
Bidrag till infrastruktur		11,4	9,2	11,4	9,2
Summa anläggningstillgångar		**2 386,7**	**2 771,5**	**2 386,7**	**2 771,5**
Omsättningstillgångar					
Exploateringsfastigheter		28,6	28,8	28,6	28,8
Varulager VA		3,8	6,3	3,8	6,3

mkr	Not	Blandmodell kommunen		Fullfondsmodellen kommunen	
Övriga kortfristiga fordringar		228,1	168,3	228,1	168,3
Likvida medel		304,4	325,4	304,4	325,4
Summa omsättningstillgångar		**564,9**	**528,8**	**564,9**	**258,8**
Summa tillgångar		**2 951,6**	**3 300,4**	**2 951,6**	**3 300,4**
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital					
Årets resultat		110,8	104,6	99,6	113,4
Resultatutjämningsreserv		100,0	100	-	-
Övrigt eget kapital		1 440,2	15 551	1 148,6	1 248,2
Summa eget kapital		**1 651,0**	**1 755,6**	**1 248,2**	**1 361,6**
Avsättningar					
Avsättning för pensioner		368,5	380,2	368,5	380,2
Avsättningar för pensioner intjänade före 1998 mm		-	-	402,7	393,9
Avsättning Himlaskolan		7,8	0	7,8	0
Avsättning för återställande av deponi		4,0	3,8	4,0	3,8
Avsättning för bidrag statlig infrastruktur		11,9	22,5	11,9	22,5
Investeringsfond VA		20,3	202	20,3	20,2
Uppskjuten skatt		-	-	-	-
Summa avsättningar		**412,5**	**426,7**	**815,2**	**820,6**
Skulder					
Långfristiga skulder		410,1	613,3	410,1	613,4
Exploateringsfastigheter skulder		6,4	7	6,4	7,2
Kortfristiga skulder		471,6	497,6	471,6	497,6
Summa skulder		**888,1**	**1 118**	**888,1**	**1 118,2**
S:a eget kapital, avsättningar o skulder		**2 951,6**	**3 330,4**	**2 951,5**	**3 300,4**
Ställda panter (fastighetsinteckningar)		-		-	-
Ansvars- och borgensförbindelser		1 216,7	1 261,4	1 216,7	1 260,0
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder eller avsättningar (inklusive löneskatt)		402,7	393,9	-	-
Soliditet		**55,9 %**	**53,2%**	**42,3 %**	**41,3%**

6 Uppföljning av mål och uppdrag

6.1 Uppföljning av riktningsmålen

6.1.1 Ett tryggare Ale

Detta har genomförts
För fördjupning hänvisas till respektive nämnds årsredovisning.

Riktningsmålet om *Ett tryggare Ale* är ett komplext mål med flera aspekter. Arbetet för ett tryggare Ale omfattar brottsförebyggande arbete, arbete med säkerhet och beredskap och trygghetsskapande arbete för både målgrupper för olika verksamheter och kommuninvånare i allmänhet. Under året har arbetet mot riktningsmålet fortgått runt om i organisationen utifrån dessa olika perspektiv. Ett urval av det arbete som genomförts under 2025 beskrivs här.

Vad gäller säkerhet och beredskap fortgår arbetet med kontinuitetsplanering runt om i organisationen för att säkerställa att verksamhet kan fortgå under en krishändelse. Utbildning i pågående dödligt våld har genomförts i förskolan och skolor har övat inrymning. Skolbyggnadsprojekt sker nu med särskilt fokus på trygghet och säkerhet och en säkerhetsapp för kommunikation vid allvarlig händelse har köpts in.

Arbete pågår med klimatanpassning av den fysiska miljön i kommunen, exempelvis genom en fördjupad skyfallsutredning i Nödinge och geotekniska undersökningar vid Hållsdammsbäcken. Trafiksäkerhetsarbetet har omfattat ett projekt där Nationella trafiksäkerhetsföreningen utbildat fjärdeklassare i trafiksäkerhet vid cykling.

Hotet för hackerattacker ökar vilket kommunen fått erfara. Kommunens it-miljö blir nu säkrare genom säkrare inloggning.

Inom det brottsförebyggande arbetet fortsätter det kommuncentrala arbetet med informationskampanjer, trygghetsdialoger, kartläggning av brottslighet och samverkan i det lokala brottsförebyggande rådet. Arbete mot välfärdsbrottslighet har hittills under året omfattat kartläggning och kunskapsinhämtning och en utredning på området kommer att presenteras för kommunfullmäktige innan årets slut. En ny rutin har tagits fram för att minska personberoende vid genomförande av myndighetsgemensamma insatser där kommunens bygg- och miljöenheter deltar.

Arbetet med våldsprevention som sker i stora delar av kommunens verksamhet under ledning av kommunledningsförvaltningen har resulterat i att 1 166 medarbetare, varav 281 medarbetare under 2025, fått grundutbildning i våldsprevention. Arbetet är nu systematiserat för att kunna fortsätta utan extern finansiering.

Inom individ- och familjeomsorgen har det genomförts utbildning inför införande av en ny modell för samverkan med polis kring våld i nära relationer och stalkning. En ny rutin för uppföljning av hemtjänstens omsorgstagare som inte är inskrivna i kommunal primärvård syftar till att öka tryggheten i hemmet och möjliggöra för fler att bo kvar i sitt hem.

Trygghetsskapande arbete för verksamheternas målgrupper och för Aleborna i allmänhet har bland annat gällt arbetet med tidiga insatser för att upptäcka barns utsatthet och insatser för föräldrastöd och hälsoinsatser till föräldrar. På Ale kulturrum och Da Vinciskolan har det genomförts trygghetsskapande arbete i form av kamerabevakning, väktare och lokalanpassning för att utestänga obehöriga. Skolinspektionens nationella enkät visar att skolelever i kommunen upplever trygghet i samma grad som det nationella genomsnittet.

Bemanning av de egna lokaler som används till större arrangemang säkerställer säkerheten kopplat till brandskydd, larm och trafik. En ny rutin för omsorgstagare som inte är inskrivna i kommunal primärvård ska öka trygghet i hemmet för gruppen.

Andelen elever som avslutar årskurs 9 med behörighet till ett nationellt program på gymnasiet minskade jämfört med föregående års resultat. Läsåret 2024/2025 blev 81 procent behöriga till ett nationellt program på gymnasiet, jämfört med 86 procent året innan. Att bli behörig till gymnasiet är för varje individ ett avgörande steg för framtiden och bidrar till att skapa ett tryggt samhälle.

Helhetsbedömning

Arbetet för ett tryggare Ale har tagit steg genom insatser från många av kommunens verksamheter utifrån vad som är relevant i deras uppdrag. Behovet av ett strategiskt och samordnat trygghetsarbete med effekt ut i hela organisationen aktualiseras av omvärldshändelser som påverkat kommuner i exempelvis skolverksamhet, it-miljö och infrastruktur.

Sammantaget är bedömningen att kommunen under året rört sig i målets riktning. Det samordnade arbetet med tidiga insatser, våldsprevention och föräldrastöd har varit ett viktigt arbete i målets riktning. Arbetet med säkerhet och beredskap har också stärkts under året. Det innebär bland annat att verksamheternas beredskap och förmåga att fungera under olika förutsättningar utvecklats, vilket bidrar till bedömningen.

Mått	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Antal anmälda brott i Ale per år	2 705	2 537	2 559
NTU - Oro över brottsligheten i samhället, andel (%)			
NTU - Otrygghet vid utomhusvistelse sen kväll i det egna bostadsområdet, andel (%)	25 %	24 %	26 %
Antal föreningsmedlemmar			7 049
Idrottsföreningar med LOK-stöd, antal/10 000 inv		10	10
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år		31,9	30,6
Egenföretagare, andel av totalt sysselsatta efter arbetsställets belägenhet (%)		13,97 %	14,68 %
Nystartade företag, antal/1000 inv, 16-64 år		11,5	10,3
Sysselsatta efter arbetsställets belägenhet, antal		8 780	8 763
Företagskonkurser, antal/1000 inv, 16-64 år		0,8	1
Sysselsatta invånare 20-65 år, andel (%)		85,2 %	86,1 %

Tabellen redovisar ett antal mått med koppling till riktningsmålet. Måtten möjliggör att följa utveckling över tid. För flera mått publiceras siffror för år 2025 först efter att årsredovisningen färdigställs. Riktningsmålet bedöms i en helhetsbedömning där måtten inte har en avgörande del.

6.1.2 Fokus på kundnytta i Ale

Detta har genomförts

För fördjupning hänvisas till respektive nämnds årsredovisning.

Andelen elever som avslutar årskurs 9 med behörighet till ett nationellt program på gymnasiet minskade jämfört med föregående års resultat. Läsåret 2024/2025 blev 81 procent behöriga till ett nationellt program på gymnasiet, jämfört med 86 procent året innan. 70 procent av eleverna uppnådde betygskriterierna i alla ämnen jämfört med 77 procent föregående år och det genomsnittliga meritvärdet försämrades något. Skolelevers kunskapsresultat är en viktig aspekt av kundnytta i kommunen.

Nationella gymnasieprogram har nu startat på Älvgymnasiet i Ale. Det innebär ökat utbud i närområdet för de ungdomar boende i Ale som hittills pendlat till andra kommuner, samtidigt som möjligheterna breddas för de som idag studerar på Älvgymnasiet.

Vägen in för första kontakt med kommunen i ett ärende är ofta kommunens kontaktcenter. I en årlig servicemätning via SKR redovisar Ale kommuns kontaktcenter mycket goda omdömen i bemötande och enkelhet vid telefonkontakt. Genom utbildning och kunskapsöverföring mellan samhällsbyggnadsområdet och kontaktcenter kan nu fler frågor inom exempelvis bygglov, vatten och avlopp och renhållning hanteras redan vid den första kund-

kontakten. Väntetiden för budget- och skuldrådgivning har kortats avsevärt genom ett effektivare arbetssätt. Inom näringslivsområdet steg Ale på flera rankingar vilket är positivt. Personalreducering har dock inneburit nästan en halvering av antalet företagsbesök jämfört med 2024.

Under året har hela organisationen arbetat med att implementera kommunens värdegrund *Tillsammans tar vi ansvar och skapar förtroende*. En enkät visar att värdegrunden nu är känd i hela organisationen.

Samverkan över verksamhets- och förvaltningsgränser är en viktig strategi för att stärka kundnytta. Arbetet med tidiga samordnade insatser är ett exempel på detta, där socialtjänst, utbildning och invånarservice kan samverka resurs- och resultateffektivt för att främja barn och ungas hälsa på ett förebyggande sätt. Grannkommunsamarbetet Lärcentrum har gett studierelaterat stöd till gymnasieungdomar och vuxna sedan 2024, med fortsättning under 2025. En ny serviceorganisation infördes 1 januari 2025 för att svara mot de ökande förväntningarna på snabb och anpassad service från kommunens verksamheter.

Dialog och kommunikation är ett annat sätt att stärka kundnyttan. Inom äldreomsorgen har genomförandeplaner reviderats för att öka tydlighet och dialog har genomförts med kommuninvånare kring boendeformer för äldre. Ett nytt sätt att systematiskt följa upp och analysera brukares individuella behov och insatser för att utveckla verksamheten har införts i individ- och familjeomsorgen. Utbildningsförvaltningen har förbättrat sin process för klagomålshantering och identifierat klagomål som blivit grund till organisatoriska förbättringar. Måltidsråd möjliggör måltidsönskemål i både skola och äldreomsorg och dialogmöten har hållits med idrottsföreningar i kommunen för att kunna möta och förstå behov och önskemål på ett bättre sätt. Renhållningen har arbetat med att säkerställa ett bra införande av fastighetsnära insamling av förpackningar.

Helhetsbedömning

Ale kommun ska, i sitt grundläggande uppdrag att möta kommunmedlemmars och andra intressenters behov och förväntningar, ha fokus på kundnytta. Riktningsmålet innebär olika saker för kommunens olika verksamheter beroende på bland annat uppdrag och målgrupp. Vissa delar av kommunens verksamhet syftar i första hand till att ge internt stöd, medan andra delar möter kommunmedlemmar eller andra intressenter på daglig basis.

Kundnyttan har ökat på flera sätt under året, exempelvis vad gäller näringsliv, kontaktcenter, tillgång till nationella gymnasieprogram och tidiga samordnade insatser till barn och unga. Försämrade kunskapsresultat i årskurs 9 jämfört med föregående år är en viktig aspekt av kundnyttans utveckling i kommunen och något som påverkar helhetsbedömningen negativt. Sammantaget bedöms målet ha en oförändrad status jämfört med föregående år.

Mått	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)	223,7	226,8	215,8
Elever i åk 5: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	70,9 %	74,6 %	74,6 %
Elever i åk 8: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	64,1 %	56,5 %	56,5 %
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	87 %	82 %	77 %
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	86 %	86 %	83 %
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	81,2 %	86,4 %	81 %
Andel som får förskoleplats inom fyra månader (%)	100 %	100 %	100 %
Andel som får sitt förstahandsval föreskoleklass (%)	100 %	100 %	100 %
Andel som får sitt förstahandsval årskurs 7 (%)	95 %	98 %	100 %

Mått	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Andel avslutade ärenden i kontaktcenter (genomsnittlig andel ärenden som avslutats i kontaktcenter)	82 %	77,9 %	81,1 %
Andel besvarade samtal i kontaktcenter	89 %	89,5 %	88,5 %
Vårdnadshavares helhetsomdöme om barnets förskola (1-5 där 5 är bäst)	4,43 %	4,4 %	4,32 %

Tabellen redovisar ett antal mått med koppling till riktningsmålet. Måtten möjliggör att följa utveckling över tid. Riktningsmålet bedöms i en helhetsbedömning där måtten inte har en avgörande del.

6.1.3 En effektivare organisation i Ale

Detta har genomförts

För fördjupning hänvisas till respektive nämnds årsredovisning.

Riktningsmålet innebär att kommunens verksamheter ska förbättra kvaliteten med bibehållen resursanvändning eller bibehålla kvaliteten med en minskad resursanvändning, vilket frigör resurser till nya prioriteringar. Arbete med båda dessa delar pågår kontinuerligt i hela organisationen på både övergripande och konkret nivå. Det etablerade arbetssättet med ständiga förbättringar ger verktyg och metodik för att arbeta med förbättringsarbete på ett systematiskt sätt i all verksamhet. Nedan följer ett urval av årets aktiviteter och insatser med koppling till en effektivare organisation.

Utbildningsförvaltningen har ett ständigt pågående arbete med att anpassa verksamhetens omfattning efter antal barn och elever. Förskola och skola är en stor del av kommunens verksamhet och väl strukturerade arbetssätt för att snabbt anpassa sig till förändringar är därmed centralt för hela kommunens effektivitet. Minskande antal barn i förskolan har varit en utmaning som krävt god planering och ett effektivt genomförande för att anpassa organisationen på ett effektivt sätt. Utbildningsförvaltningen har arbetat framgångsrikt med detta och kommunen har förskoleplatser i enlighet med behoven.

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2024 att från och med 2025 sänka den kommunala skattesatsen med 50 öre till 21,37 procent, vilket kommunen har klarat att hantera ekonomiskt. Socialförvaltningen har haft en god budgetföljsamhet trots utmaningar med ökade volymer och behov i flera delar av verksamheten.

Tillsammans med Lerum och Alingsås kommuner har en utredning om förutsättningar för en gemensam överförmyndarnämnd genomförts, vilket bedöms kunna bidra till en effektivare organisation. Beslut om gemensam överförmyndarnämnd fattas av respektive kommunfullmäktige i april/maj 2026.

Förbättringsprojekt och samverkan har bidragit till effektivare organisation. Park och anläggning tillsammans med drift och underhåll har analyserat kompetensbehov för att kunna utföra mer arbete i egen regi. För att öka kommunens leverans av detaljplaner har en genomlysning av verksamheten genomförts. En översyn har också genomförts för att förbättra strukturen för centrala styrande dokument och den nämndadministrativa processen. IT-enheten har flyttat från Alafors till Nödinge och når nu lättare interna kunder, det vill säga kommunens medarbetare.

Digitaliseringsarbetet har resulterat i en bredd av förbättringar och effektivare arbetssätt. Kommunens digitala utbildningsplattform Kunskapstorget har implementerats, vilket möjliggör effektivare och bättre arbete med introduktion och kompetensutveckling. Inom hemtjänsten har både tillsyn via kamera och en ny tjänst för digitala matinköp möjliggjort för personalen att använda sin tid mer effektivt. Ett nytt elevhälsosystem har inneburit förbättrad journalföring, dokumentation och kontakt med vårdnadshavare och elever. Arbete med automatisering och digitalisering har skapat effektivisering inom renhållning och inom vatten och avlopp. Efter inköp av flödesmätare ska läckor och avvikelser i va-ledningssystemet kunna upptäckas och åtgärdas fortare.

En jämförande genomlysning avseende ekonomitjänster visar att Ale kommun har en lägre kostnad för ekonomihantering än flera jämförda kommuner.

Helhetsbedömning

Arbetet för en effektivare organisation är ett kontinuerligt arbete i kommunen. Ständiga förbättringar är en etablerad metodik och ett förhållningssätt i hela organisationen som bidrar till detta. Digitaliseringsarbetet och genomförda utvärderingar och genomlysningar har bidragit till en effektivare organisation under året.

Ett framgångsrikt arbete med att kontinuerligt anpassa förskole- och skolverksamheten efter antal barn och elever har haft stor betydelse för kommunens effektivitet. Även socialförvaltningen haft en god budgetföljsamhet trots en utmaning med ökade volymer och behov i flera delar av verksamheten. Samtidigt är kommunala skattesatsen 2025 50 öre lägre än 2024. Sammantaget är bedömningen att kommunen under året rört sig i målets riktning.

Mått	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Andel årsarbetare i förhållande till antal invånare		7,22 %	7,43 %
Nettokostnad kommunens verksamhet totalt, kr/inv		67 972	64 485
Personalomsättning	8,5 %	9,9 %	12,6 %
Nettokostnad affärsverksamhet, kr/inv		71	194
Nettokostnad egentlig verksamhet, kr/inv		67 902	64 291
Nettokostnad fritidsverksamhet, kr/inv		1 675	1 680
Nettokostnad kulturverksamhet, kr/inv		1 002	1 047
Årets resultat kommun, kr/inv	3 208	3 401	3 717

Tabellen redovisar ett antal mått med koppling till riktningsmålet. Måtten möjliggör att följa utveckling över tid. Riktningsmålet bedöms i en helhetsbedömning där måtten inte har en avgörande del.

För flera mått publiceras siffror för år 2025 först efter att årsredovisningen färdigställs.

Notera att den reala kostnadsutvecklingen, mätt i kronor per invånare, påverkas av inflationen.

6.2 Uppföljning av mål

6.2.1 Hållbar kompetensförsörjning

Beskrivning

Säkerställ att vi använder alla kompetenser på rätt plats i organisationen och att vi automatiserar och effektiviserar i största möjliga utsträckning. Säkerställ arbetet med vidareutveckling av möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Kommentar

Arbetet med hållbar kompetensförsörjning har under året präglats av ett tydligt fokus på att använda befintlig kompetens mer effektivt, stärka ledarskapet samt automatisera och effektivisera processer för att frigöra tid till kärnverksamhet. Sammantaget har kommunen tagit viktiga steg mot målet att säkerställa rätt kompetens på rätt plats och skapa långsiktigt hållbara förutsättningar för organisationen.

Ledarskapet har fortsatt varit en central del i kompetensförsörjningsarbetet. Det kommunövergripande ledarutvecklingsprogrammet har vidareutvecklats och följts upp med goda resultat. Genom att centralisera rekrytering av chefsbefattningar och införa ett mer sammanhållet stöd i hela rekryteringsprocessen – från behovsanalys till avslut – har kvaliteten i rekryteringarna stärkts. Detta har bidragit till bättre förutsättningar för ett närvarande och stöttande ledarskap, en hållbar arbetsmiljö och ökad stabilitet i kompetensförsörjningen över tid.

Digitalisering och automatisering har varit viktiga verktyg för att effektivisera arbetssätt och bättre använda organisationens samlade kompetens. Kunskapstorget har implementerats och vidareutvecklats vilket gett både chefer

och medarbetare ökad tillgång till flexibel och digital kompetensutveckling. Införandet av digital preboarding samt digitala anställningsavtal och ett digitalt personalarkiv innebär mer effektiva introduktions- och personalprocesser, vilket frigör tid för mer värdeskapande arbete i verksamheterna.

Inom flera förvaltningar pågår arbete med automatisering av e-tjänster, exempelvis inom ekonomiskt bistånd, för att minska belastningen på yrkesgrupper där kompetensen är särskilt efterfrågad.

Kommunens arbete med karriärvägar och kompetensutveckling har stärkts inom flera verksamhetsområden. Inom vård, omsorg och funktionsstöd är andelen medarbetare med relevant utbildning fortsatt hög och har i flera fall ökat jämfört med föregående år. Samtidigt pågår riktade insatser för att kompetensutveckla befintlig personal genom utbildning, validering och ombudsroller, vilket bidrar till både kvalitet i verksamheten och ökad attraktivitet som arbetsgivare. Intern rörlighet, kompetensväxling mellan enheter och systematisering av karriärvägar är exempel på arbetssätt som stärker möjligheten att använda befintlig kompetens mer flexibelt.

Inom utbildningsförvaltningen har arbetet med hållbar kompetensförsörjning bedrivits i linje med den antagna kompetensförsörjningsplanen. Genom vidareutbildning, behörighetsgivande studier och ett mer samlat grepp kring prioriterade behörigheter har förutsättningarna stärkts för att möta både nuvarande och framtida behov. Samtidigt lyfts vikten av att säkerställa att högt utbildade yrkesgrupper får använda sin kompetens fullt ut, bland annat genom minskad administration och bättre fördelning av arbetsuppgifter.

Samverkan har varit en bärande del i arbetet. Den centrala kompetensförsörjningsgruppen har fungerat som ett viktigt forum för gemensam analys, uppföljning och utveckling av arbetssätt. Under året togs en ny kommunövergripande kompetensförsörjningsplan för 2025–2028 fram, baserad på omvärldsbevakning, statistik och identifierade kompetensbehov. Planen tydliggör vikten av attraktivt arbetsgivarskap, kunskapsöverföring, digitalisering, nya arbetssätt samt stärkt intern och extern samverkan, bland annat inom Göteborgsregionen.

Samtidigt kvarstår utmaningar, särskilt när det gäller rekrytering av specialistkompetenser och hantering av kommande pensionsavgångar. För att minska sårbarheten har insatser som brevidgång, kompetensdelning mellan kommuner, samverkan med utbildningsanordnare samt arbete med att attrahera studenter och LIA-praktikanter påbörjats.

Sammanfattningsvis bedöms kommunen ha gjort tydliga framsteg mot målet om hållbar kompetensförsörjning genom stärkt ledarskap, ökad digitalisering, bättre användning av befintlig kompetens och ett mer sammanhållet, långsiktigt arbetssätt. Arbetet fortsätter med fokus på att ytterligare utveckla karriärvägar, effektivisera arbetsprocesser och säkerställa att rätt kompetens används där den gör störst nytta – både på kort och lång sikt.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

6.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar.

Beskrivning

Arbetet med utveckling och integration av den tillitsbaserade styrningen och uppföljningen av densamma i förhållande till den antagna styrmodellen skall fortgå. Detta ska ske tillsammans med samtliga nämnder och bolag.

Kommentar

En handlingsplan är framtagen utifrån detta mål. Handlingsplanen omfattar tre delar:

- Fortsätta implementeringen av ständiga förbättringar kopplat till kommunens värdegrund, verksamhetsskap/medarbetarskap och tillitsdelegationens sju principer.
- Förstärk strukturer för samberedning genom en högre grad av samberedning skapas en högre grad helhetsbild och genomförbarhet. Detta gäller inte minst framtagande av kommunövergripande strategier

och policys.
- Förstärk strukturer för interna kunddialoger mellan stödfunktioner och kärnverksamheter.

Strukturer för samberedning inom och mellan förvaltningar har stärkts genom ett nytt arbetssätt för att fånga upp behov av kommungemensam ärendeberedning. En ny rutin för framtagande och revidering av styrdokument bidrar till helhetssyn i kommunövergripande styrdokument. Implementering och fortsatt levandegörande av kommunens värdegrund samordnas med verksamhetsskap, ständiga förbättringar och tillitsbaserad styrning och ledning för att underlätta för chefer att fortsätta arbetet med kommunens värdegrund. En utvärdering av formerna för interna dialoger mellan stödfunktioner och kärnverksamheter har planerats och ska genomföras under 2026.

Arbetet utifrån handlingsplanen är i olika grad ett långsiktigt arbete. Kundnyttan stärks genom att förvaltningen utvecklar arbetssätt och strukturer som ökar tillit, helhetssyn och ömsesidig förståelse för verksamheternas uppdrag. Förenklade processer och minskad administrativ börda är utgångspunkter för det arbetet. För att målet ska kunna anses helt uppnått behöver arbetet utifrån målet hålla i över en längre tid.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

6.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Beskrivning

Organisationen ska kontinuerligt ifrågasätta vad som går att förbättra och effektivisera för att höja kvalitet och/eller sänka kostnader. Det löpande arbetet skall ligga som en naturlig del i årshjulet och redogöras för i nulägesanalysen.

Kommentar

Inom arbetet med ständiga förbättringar har år 2025 två kursomgångar genomförts med ett tjugotal deltagare och två alumniträffar med ett fyrtiotal deltagare hållits för tidigare kursdeltagare. I slutet av året hölls en priscere-momi för de förbättringsförslag som deltagit i tävlingen för årets bästa förbättring. Tävlingen genomfördes under hösten i flera steg med bl.a. ett avslutande "draknäste" på Kvalitetsmässan i Göteborg. Under året har det i ett tiotal nyhetsartiklar omnämnts hur förbättringar görs i ett brett band av områden.

Ständiga förbättringar kopplas framöver samman med målet att f*örenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar* och med kommunens värdegrund. Det innebär att konceptet ständiga förbättringar är ett av flera verktyg som chefer kan använda för att arbeta med värdegrunden i sin verksamhet.

Det finns nu också ett upparbetat arbetssätt för att till nämnderna redovisa förslag på effektiviseringar, förbättringar och besparingar på såväl nämndnivå i som på en kommunövergripande nivå i den årliga nulägesanalysen. Dessa förslag blir alternativ som de förtroendevalda sedan kan prioritera.

Helhetsbedömning

Konceptet och kulturen ständiga förbättringar präglar allt mer organisationen som helhet. Detta sker genom såväl större som mindre förbättringar som genomförs. Den förvaltningsövergripande strukturen för arbetet är stabil med kurser och alumniträffar, och genom att ständiga förbättringar framöver är ett av flera verktyg som chefer kan använda för att arbeta med värdegrunden i sin verksamhet.

Förbättringar identifieras och genomförs i den utsträckning att det motsvarar målet. För att fortsätta få effekt är det är viktigt att hålla i denna organisatoriska kulturresa.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

6.2.4 Hållbart arbetsliv

Beskrivning

Kommunen som arbetsgivare ska främja trygghet, kompetens och professionell utveckling. Ständiga förbättringar ska prägla våra arbetsplatser där innovation och medarbetarengagemang står i fokus.

Kommentar

Kommunen arbetar aktivt för att skapa goda arbetsvillkor, relevant kompetensutveckling och en god arbetsmiljö. Arbetssätt utvecklas för att förenkla vardagen i verksamheterna, samtidigt som innovation och digitalisering används för att minska hinder och frigöra tid för mer värdeskapande arbete. Som en del av detta utbildas medarbetare successivt genom kommunens förbättringshackersprogram, med uppdrag att driva innovation och ständiga förbättringar, vilket stärker organisationens långsiktiga utvecklingsförmåga.

Den medarbetarundersökning som genomfördes under 2025, med fokus på arbetsbelastning, visar att en majoritet av de svarande upplever att arbetstiden ur ett helhetsperspektiv är relativt hälsosam och balanserad (2,8 av 4). Resultaten har därtill förbättrats något inom i princip samtliga delområden jämfört med motsvarande mätning 2024, vilket indikerar en positiv utveckling. Samtidigt kvarstår identifierade riskkällor kopplade till arbetsbelastning och återhämtning, som behöver förebyggas och hanteras mer systematiskt för att minska risken för ohälsa. Det påbörjade arbetet behöver därför fortsätta och följas upp löpande för att stärka organisationens långsiktiga hälsa och hållbarhet.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

6.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap

Beskrivning

För att stärka organisationen ska kommunen aktivt arbeta med att införa och utveckla principer för verksamhetsskap och medarbetarskap, utöver dagens arbete med ledarskap. Målet är att alla medarbetare ska känna sig delaktiga och engagerade i sitt arbete och att ledarskapet systematiskt stödjer detta.

Kommentar

Under året har kommunen tagit viktiga inledande steg i arbetet med att införa och utveckla principer för verksamhetsskap och medarbetarskap som ett komplement till det etablerade arbetet med ledarskapsutveckling. Syftet är att stärka organisationen genom ökad delaktighet, engagemang och gemensamt ansvarstagande i verksamheterna, där ledarskapet systematiskt stödjer medarbetarnas möjligheter att bidra till utveckling och kvalitet.

Arbetet inleddes formellt genom en gemensam föreläsning och kick-off den 29 september, där samtliga chefer och HR-specialister deltog tillsammans med grundarna till arbetssättet. Insatsen skapade en gemensam kunskapsbas och förståelse för verksamhetsskap som förhållningssätt, samt gav inspiration inför det fortsatta arbetet med att omsätta principerna i praktiken i kommunens olika verksamheter.

För att säkerställa ett långsiktigt och strukturerat införande har HR-avdelningen under året förstärkts med en verksamhetsutvecklare med särskilt uppdrag att ta fram strategier för implementering och vidareutveckling av

verksamhetsskap och medarbetarskap. Arbetet har haft fokus på att skapa hållbara strukturer som stärker medarbetarnas delaktighet och engagemang samt tydliggör hur ledarskapet kan stödja detta i vardagen. Under året har verksamhetsutvecklaren påbörjat arbete i utvalda arbetsgrupper, stöttat ledningsgrupper och deltagit vid APT för att ge konkret stöd i tillämpningen av förhållningssättet. Som en del i utvecklingsarbetet har chefer även bjudits in till fokusgrupper i början av 2026.

Arbetet med verksamhetsskap leds och samordnas centralt av HR-avdelningen, vilket skapar förutsättningar för en gemensam riktning och likvärdighet i hela organisationen. Under hösten har dialog och föreläsning genomförts på kommungemensamma chefsmöten, och under 2026 kommer arbetet att preciseras ytterligare genom att HR stöttar ledningsgrupper och enheter i att planera och genomföra verksamhetsskap i praktiken anpassat till respektive verksamhets förutsättningar och behov.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

6.3 Uppföljning av uppdrag

6.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfullmäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Ruttoptimering för kommunens samtliga fordon	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utred förutsättningar att vertikalt kunna blanda olika funktioner, till exempel kommunala verksamheter, verksamhetslokaler och bostäder mm	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Friluftsfrämjande insatser	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Investeringsbidrag till föreningslivet	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Förstärkt matkvalitet i skolor och äldreomsorgen	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Stärk kommunens analysförmåga genom att kunna simulera olika tillväxtscenarier	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utred införandet av klassmorfar/klassmormor	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Möjliggör för att en skola ska kunna drivas som intraprenad	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Öka studiero och trygghet i klassrummen	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Öka krisberedskapen	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
"Familjerådgivnings-check"	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfull-mäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Upphäva landsbygdsprogrammet	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utreda möjligheten att införa en kulturgaranti i grundskolan	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Öppen ungdom ska möta/attrahera fler olika typer av ungdomar i kommunen	Pågående med av-vikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Öka tillgängligheten till kommunens anläggningar och lokaler och sänk driftskostnaderna	Avslutad med avvi-kelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organi-sationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till samhällsbyggnadsnämn-den att omorganisera sin verksamhet för att uppnå en effektiv organi-sation och budget	Avslutad	KF	E Tilläggsbudget 2024
Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till servicenämnden att effek-tivisera IT-avdelningen	Avslutad	KF	E Tilläggsbudget 2024
Uppdrag välfärdsteknik	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts 25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utred servicenämndens köp och säljfinansiering till förmån för kom-munbidrag	Avslutad med avvi-kelse	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Utred framtidens IT-organisation	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Utreda samordning av supportfunktioner för att utreda möjliga sam-hällsvinster	Pågående med av-vikelse	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Digital utbildningsplattform	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Utreda utkontraktering av avbetalningsplaner	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Innovation och ständiga förbättringar	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts 25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Ta fram en plan/strategi för tätortsnära skog, exempelvis Dammekärr och Furulundsområdet. Planen ska också täcka in mindre grönområ-den som angränsar till privatperson.	Pågående med av-vikelse	KF	23 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts
Hur kan vi minska antalet vildsvin och skadorna som de ställer till med i våra samhällen	Avslutad	KF	23 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfull-mäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Flerdimensionellt äldreboende i södra kommundelen	Avslutad med avvi-kelse	KF	23 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts

6.3.2 Uppföljning av uppdrag

Ruttoptimering för kommunens samtliga fordon

Beskrivning

Utred ruttoptimering och analysera kommunens samtliga fordon för att förstå hur fordon körs och används idag i syfte att fordonen används så effektivt som möjligt.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Önskan är att implementera uppdraget vid beslut om placering av en sammanhållen fordonsflotta inom service-förvaltningen. Önskemålet är kommunicerat till servicenämnden då det bedöms mer effektivt att genomföra rut-toptimering och hantera dess konsekvenser när en och samma förvaltning har ansvar och mandat över hela for-donsflottan.

Utred förutsättningar att vertikalt kunna blanda olika funktioner, till exempel kommunala verksamheter, verksamhetslokaler och bostäder mm

Beskrivning

För en hållbar samhällsplanering som dessutom ger en ökad social hållbarhet och trygghet, behöver Ale kommun hitta nya rutiner och förhållningssätt som ger oss möjlighet att stapla innehåll och verksamheter vertikalt, ibland kallat 3d-fastighetsbildning. Aktuella geografiska områden bör i första hand vara pendelstations nära. Utred-ningen skall belysa vilka eventuella hinder som finns idag samt ge förslag på nya rutiner eller andra åtgärder för att minimera eller helt eliminera eventuella hinder samt utvärderas genom en nuläges-, omvärlds- och konsekven-sanalys. Utredningen är förvaltningsövergripande.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Kommunfullmäktige förklarade uppdraget som fullgjort 2025-10-06 KF § 171. Kommunledningsförvaltningen har lett arbetet där samhällsbyggnadsförvaltningen och serviceförvaltningen har deltagit.

Friluftsfrämjande insatser

Beskrivning

Utred insatser och/eller åtgärder som ökar vistelse i natur och miljö. Förslag ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under 2025 togs en utredning fram i samverkan med serviceförvaltningen. Ärendet behandlas i servicenämnden och kultur- och fritidsutskottet under våren, för att därefter överlämnas till kommunfullmäktige för beslut.

Investeringsbidrag till föreningslivet

Beskrivning

Kultur och fritid ska fördela ett investeringsbidrag till föreningslivet på 1,0 miljoner kronor

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under 2025 inkom 33 bidragsansökningar från 22 föreningar inom kultur-, idrotts-, vuxen- och anläggningsverksamhet. Det totala ansökningsbeloppet uppgick till cirka 3,2 miljoner kronor. Den ordinarie investeringsbidragsbudgeten om 1,0 miljon kronor nyttjades fullt ut och förstärktes under hösten med ett tilläggsanslag om 1,2 miljoner kronor. Totalt betalades därmed 2,2 miljoner kronor ut i investeringsbidrag till föreningslivet under 2025.

Förstärkt matkvalitet i skolor och äldreomsorgen

Beskrivning

Måltider som serveras i Ale kommun skall främja goda matvanor och folkhälsa. Genom en särskild satsning för att öka matkvalitén på kommunens måltider ges förutsättningar för en god måltidsupplevelse för såväl unga som äldre.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Kostverksamheten har höjt matkvalitén genom en översyn av menyplanering och inköp samt att fortsatt arbete har skett genom att involvera gästerna via måltidsråd och genom att involvera gästerna i menyplaneringen genom mästerkockskonceptet. Kostverksamheten har även sett över behovet av köksutrustning och köpt in utrustning för att kunna tillaga mat på bästa sätt samt säkerställt kunskaper hos köksmedarbetarna. Kostverksamheten har investerat i en färsmaskin som skapar förutsättningar för köken att producera mat från grunden som är god och näringsriktig på ett enklare sätt trots stora volymer. Färsmaskinen har använts av flera för att kunna laga biffar och bullar av olika slag som höjt kvalitet på rätter med större variation och smak.

Måltidsråd hålls kontinuerligt på enheterna för att få önskemål från elever, barn och äldre för att deras önskemål ska hamna på matsedel. Önskedagar och temaveckor genomförs då och då för att tillgodose elever, barns och de boendes önskemål. Äldreboenden arbetar på samma sätt med måltidsträffar med de boende. Veckovis avstämning sker mellan vårdpersonal och köken gällande specifika behov och återkoppling på helgens mat och högtider.

Bohusskolans mästerkock har fortsatt då det upplevts som ett lyckat koncept samt så har mästerkocken även startats upp på Aroseniusskolan. Här samverkar kost med hem- och konsumentkunskap där eleverna ska skapa en maträtt som är god, ekonomisk, hållbar och näringsriktig. Vinnarmaträtten utses av en jury och därefter tillagas maträtten i skolköket tillsammans med köksmedarbetarna och serveras till övriga elever på skolan. Vinnarrätten sätts även på matsedeln för hela kommunen. Ett lyckat koncept som planeras fortsätta även framöver.

Utifrån upphandlingsavtal väljs svenska råvaror i första hand där möjlighet finns.

Förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel

Beskrivning

Utred och föreslå hur kommunen kan stärka arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet och minska felaktigt utbetalande av kommunala skattemedel. Utredningen ska redovisa hur stora besparingar förslagna åtgärder skulle kunna innebära.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Under 2025 har Ale kommun, på uppdrag av kommunfullmäktige, genomfört en genomlysning av samtliga förvaltningars arbete mot välfärdsbrottslighet som visar behov av ökad samordning, tydligare rutiner och höjd kunskap. En omvärldsbevakning visar att strukturerat arbete med samordning är framgångsrikt. Åtgärder föreslås, men ekonomiska besparingar kan i nuläget inte fastställas.

Kommunfullmäktige beslutade 15 december 2025 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att, utifrån genomlysningen,

ta fram ett förslag på åtgärds- och implementeringsplan, samt konsekvensbeskriva ingående delar. Arbetet med denna plan fortsätter under 2026.

Stärk kommunens analysförmåga genom att kunna simulera olika tillväxtscenarier

Beskrivning

Säkerställ att det finns ett budgetverktyg som kan simulera olika tillväxtscenarier för att förstärka nuvarande budget- och
investeringsprocess

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Arbete är inlett men svårigheter att veta hur organisationen ska ta sig an frågan. Att bygga egna AI-simulatorer är både komplicerat och dyrt och bör ske i samverkan med andra kommuner. En rapport är framtagen och kommer att presenteras under första kvartalet 2026.

Utred införandet av klassmorfar/klassmormor

Beskrivning

Utred förutsättningarna för att få fler äldre i skolan med målet att öka det sociala utbytet över generationsgränser. Utredningen ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Uppdraget har genomförts i samverkan med utbildningsförvaltningen och redovisats i sin helhet till socialnämnden i september (SN 2025/97). Utredningen omfattar i huvudsak omvärldsanalys, bestående av erfarenheter från andra kommuner, forskningsläget, rättslig reglering samt organisatoriska och ekonomiska förutsättningar för genomförande.

Erfarenheter från andra kommuner och internationell forskning visar på positiva effekter för både elever och seniorer. För att lyckas bör införandet föregås av en tydlig rutin som beskriver ansvarsfördelningen mellan socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen, samt projektets olika delar från rekrytering till avslut. Det är även viktigt att ta fram en introduktionsutbildning samt definiera seniorvolontärens uppdrag, inklusive uppgifter, förväntningar och krav. Kostnaderna är beroende av antalet deltagande seniorer. Beräkning har skett utifrån posterna måltid, samordning, administration samt handledning.

Seniorer i skolan kan med fördel implementeras som ett pilotprojekt i mindre skala för att därefter utvärdera och

följa upp genomförandet i syfte att bedöma resultat samt för att ta beslut avseende framtida förändringar och resursallokering. Äldreomsorgen och utbildningsförvaltningen kommer fortsätta samverka i frågan. För äldreomsorgen handlar det främst om att kunna stötta med spridning av uppdraget i olika sammanhang och mötesplatser för att kunna hitta seniorer som skulle vilja vara med.

Möjliggör för att en skola ska kunna drivas som intraprenad

Beskrivning

Ta fram en plan för att omvandla minst en skola till intraprenad och att detta redovisas innan sista juni 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Uppdraget redovisades till UBN sammanträde 2025-06-11, ärende UBN 2025/211.

Utbildningsnämnden beslutade om en plan som möjliggör intraprenad på en av skolenheterna från och med 2027. Beslutet förutsätter att det fattas beslut om kommungemensamma styrprinciper för intraprenad som driftsform i Ale kommun. Detta arbete har fördröjts och utbildningsnämnden fattar vid februaris sammanträde beslut om att ta initiativ till en kommungemensam arbetsgrupp.

Öka studiero och trygghet i klassrummen

Beskrivning

Redovisa utbildningsförvaltningens arbete för att säkerställa studiero och trygghet i klassrummet, för alla elever, samt lämna förslag på ytterligare åtgärder samt kostnader och konsekvenser av dessa åtgärder.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

En utredning (SOU 2025:8) har presenterats som syftar till att åstadkomma en varaktigt förbättrad trygghet och studiero i skolan. Under våren 2025 var utredningen på remiss och från hösten 2026 inväntas ny nationell styrning på området. Riksdagen har beslutat att avsätta medel för förändringen i budget för 2026 och i januari är utredningens förslag på lagrådsremiss, men inget beslut om regeländringar har tagits än. Det bedöms klokt att invänta dessa ändringar innan ytterligare eller andra åtgärder definieras på kommunnivå men trygghetsarbetet har oavsett detta haft fortsatt stort fokus under året.

Med hänvisning till titeln på uppdraget bör nämnas att det går att använda begreppen studiero och trygghet för miljön i klassrummet, ett annat sätt är att se till tryggheten i hela skolmiljön och studieron främst som klassrumsorienterad. När trygghetsenkäter och mätningar görs baseras det i dagsläget på hela skolans miljö medan studiero

mäts i klassrummen.

Utifrån elevernas enkätsvar upplever eleverna i kommunens skolor en trygghet som är relativt god i jämförelse med andra men inte fullgod, de bedömer inte heller studieron som lika bra. Statistik visar att upplevelsen av trygghet och studiero försämras med stigande ålder, då vuxnas närvaro minskar under raster och aktiviteter. Det finns variationer mellan skolor och stadier där rektorers ledarskap och personalens samlade arbete har haft olika framgång i att skapa förutsättningar för studiero och lärande. Större enheter har också lättare att tillsätta heltidstjänster som kan arbeta med skolsocialt fokus.

I de pedagogiska boksluten har ett antal framgångsfaktorer identifierats. Detta är arbete som pågår på kommunens skolor och behöver utvecklas i olika utsträckning på olika enheter.

Elevråd, klassråd och dialogtorg ger elever möjlighet att påverka sin arbetsmiljö. Flera av enheterna lyfter vikten av ett tydligt ledarskap i klassrummet för att främja trygghet och goda sociala relationer mellan vuxna och elever. Eleverna är tydliga med att det är pedagogens ledarskap som är avgörande för studieron, vilket i sin tur leds av rektor i att sätta förväntningar, fokus och förutsättningar kring ledarskap samt en engagerande och varierad undervisning.

Mentorskapet framkommer som en identifierad framgångsfaktor där ett starkt och engagerat mentorskap främjar ett gott socialt klimat som krokar arm med vårdnadshavare i att få en fungerande skolgång. En välfungerande elevhälsa kommer att utvecklas på alla skolor, ett tydligt ledarskap i klassrummet är fokus för flera skolor och en ökad vuxennärvaro har prioriterats i förvaltningens budgetarbete.

Flera viktiga faktorer kommer sammantaget att få sitt fokus för att lyckas bättre, parallellt med att ny statlig styrning inväntas.

Öka krisberedskapen

Beskrivning

Upprätta en plan för att säkerställa kommunens krisberedskap. Planen ska fastställa de olika nämndernas ansvar och redovisa kostnaderna samt finansieringen på kort och lång sikt.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap (KS 2025/270) antogs av Kommunfullmäktige 2025-12-15. Planen tydliggör de olika nämndernas ansvar samt redovisar kostnader och finansiering på både kort och lång sikt. Planen syftar till att säkerställa en samlad, långsiktigt hållbar och effektiv civil beredskap i Ale kommun och ger struktur för planering och prioritering av beredskapsarbetet samt bidrar till en gemensam inriktning.

"Familjerådgivnings-check"

Beskrivning

Utred införande av en "familjerådgivnings-check" eller motsvarande. Förslag ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Utredningen lyftes på nämndens sammanträde i slutet av september 2025 (SN 2025/96). Förslaget var att inte införa familjerådgivningscheck men att tydligare informera om familjerådgivningen och det stöd som kan fås via familjecentralerna.

Upphäva landsbygdsprogrammet

Beskrivning

Översiktsplan 2021 ersätter nuvarande landsbygdsprogram

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Beslut att upphäva landsbygdsprogrammet togs i kommunfullmäktige 2025-05-26 (KF § 223).

Utreda möjligheten att införa en kulturgaranti i grundskolan

Beskrivning

Utred införandet av en kulturgaranti för barn och unga. Garantin ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys. Samfinansiering med regionen ska undersökas.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Utredningen genomfördes under våren 2025 och kommunfullmäktige beslutade att införa en kulturgaranti i samband med beslut om budget 2026. Under hösten har arbete pågått inför implementering av kulturgaranti i skolan 2026.

Öppen ungdom ska möta/attrahera fler olika typer av ungdomar i kommunen

Beskrivning

Öppen ungdom ska i högre grad bidra till att fler ungdomar får en meningsfull fritid genom att pröva nya koncept/verksamheter och i samverkan med föreningslivet.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Verksamhetens plan för genomförande har varit att fokusera på tre olika koncept/verksamheter under året:

1. Bjuda in föreningslivet till den öppna verksamheten, initiera samarrangemang vid lov samt ledigheter.
2. Samverka i högre grad med kulturverksamheten, öppna upp lokaler för kreativitet (skapande av sång, musik, dans).
3. Fortsatt arbete med att inspirera ungdomar till att skapa verksamheter som de vill ha på sina mötesplatser samt i andra delar av kommunen utifrån behov och önskemål.

De två första insatserna har varit utmanande att genomföra och arbetet kommer fortsätta kommande år. Den sista insatsen har varit pågående enligt plan.

Öka tillgängligheten till kommunens anläggningar och lokaler och sänk driftskostnaderna

Beskrivning

Högt bokningstryck och kvalitetskrav på våra anläggningar och lokaler ställer krav på att vi flyttar positionerna framåt inom ny teknik för att kunna nyttja kommunens lokaler mer effektivt och sänka driftskostnader på våra anläggningar. Kommunen måste arbeta och bereda vägen för ökade investeringar i ny teknik som ger eftersökta effekter.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad med avvikelse

För att skapa förutsättningar för ett utökat användande av kommunens lokaler har projekt genomförts i samverkan mellan serviceförvaltningen och invånarservice. Bland annat har det studerats hur föreningar, privatpersoner med flera kan boka och få access till den lokal som önskas för aktiviteten och detta planeras att fortsätta till ett successivt genomförande. Dock förutsätter detta inköp av teknik samt i vissa fall i lokalanpassningar för att bibehålla tryggheten för ordinarie verksamheter och övriga lokaler. Dialogmöten har under perioden hållits med idrottsföreningar som använder kommunala anläggningar där syftet varit att inhämta synpunkter på hur förutsättningarna kan utvecklas. Arbetet med att öka tillgängligheten till kommunala lokaler kommer att fortsätta under

2026.

Bland framgångarna bör nämnas en lokal i Bohusskolans hus som gjorts i ordning för att nu samnyttjas av grundskolan, kulturskolan och en lokal förening. Det är ett lyckat exempel på hur kommunen kan arbeta för att nyttja lokaler mer effektivt.

Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning

Beskrivning

Implementera, följ upp och utvärdera löpande effekter av åtgärdsplan framtagen i utredning kring "Sjukfrånvaro och personalomsättning"

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Uppdraget att implementera, följa upp och löpande utvärdera effekterna av åtgärdsplanen kopplad till utredningen om sjukfrånvaro och personalomsättning har under året varit prioriterat. Arbetet har bedrivits både kommunövergripande och verksamhetsnära, med fokus på att stärka chefernas förutsättningar, tydliggöra strukturer och arbeta mer systematiskt med tidiga insatser.

En viktig förutsättning för arbetet har varit att HR-avdelningen under hösten blivit fulltalig. Detta har möjliggjort ett mer uppsökande och operativt arbetssätt, där HR-specialister i ökad utsträckning kunnat stötta chefer genom kartläggning, rådgivning och konkreta åtgärdsförslag. Inledningsvis prioriterades chefer och enheter med särskilt stora utmaningar kopplat till korttidssjukfrånvaro, varefter stödet successivt breddats. HR har även deltagit i verksamhetsområdenas ledningsgrupper och förvaltningsledningar för att skapa en gemensam analys och ökad samordning i arbetet.

Arbetet har tydliggjort att orsakerna till sjukfrånvaro varierar mellan verksamheter och enheter, och att åtgärder behöver anpassas utifrån lokala förutsättningar, såsom chefsstabilitet, arbetsmiljö och organisatoriska förutsättningar.

Flera riktade utvecklingsinsatser har påbörjats eller genomförts. Inom funktionsstöd har en processledd hälsodialog inletts för ledningsgruppen, med stöd av både HR och extern part, där tidiga analyser indikerar potential i arbetssättet. Inom utbildningsförvaltningen har en handlingsplan för frisknärvaro tagits fram med förnyat fokus på organisationskultur, medarbetarengagemang och handlingskraft. Även om flertalet insatser påbörjats visar årets uppföljningar att sjukfrånvaron sammantaget ännu inte utvecklas i önskad riktning.

När det gäller personalomsättning bedöms nivån sammantaget vara relativt stabil och till viss del förklarad av pensionsavgångar. Samtidigt visar analyser att chefsomsättning och bristande kontinuitet i ledarskapet i vissa verksamheter haft en negativ påverkan på arbetsmiljö och sjukfrånvaro, vilket understryker vikten av långsiktiga och hållbara chefsförutsättningar.

Sammanfattningsvis bedöms uppdraget ha lett till en tydligare struktur, ökad systematik och stärkt samverkan mellan HR och kommunens olika verksamheter.

Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid

Beskrivning

Ale kommun finns till för dess invånare, besökare och företagare. Kommunens nya värdegrund fastställer att kunden ska vara i fokus och att hela organisationen behöver ta ett gemensamt ansvar för detta. Det är avgörande att kommunens värdegrund genomsyrar hela organisationen. Detta innebär att en kulturförändring behöver ske och att den behöver hålla över en överskådlig tid framåt. Utvärderingen av värdegrundens effekter ska följa såväl kunders som anställdas upplevda förändring. Den externa kunddialogen är av stor vikt för att förstå och förfina förändringsarbetet. För att ytterligare säkerställa implementering ska värdegrunden vara fokus för alla tillitsdialoger under 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under året har hela organisationen arbetat med att implementera värdegrunden under ledning av respektive chef med stöd av ett kommungemensamt material. Materialet består dels av en film, dels av underlag som chef kan använda för att presentera värdegrunden och dels av diskussionsfrågor. Därtill har bordspratare och affischer med värdegrunden skickats ut till kommunens arbetsplatser.

Under året har två uppföljningar av implementeringen i organisationen genomförts genom enkäter till samtliga medarbetare fått svara på om de känner till värdegrunden, om de deltagit i samtal om den med kollegorna och om de upplever att de arbetar i enlighet med värdegrunden. Vid årsskiftet har kommunens chefer fått svara på en enkät, bland annat om hur de upplevt implementeringen och om det gjorts förändringar till följd av värdegrunden. Dessa enkäter bör fortsatt genomföras för att följa värdegrundens effekter.

En rapport om implementeringen har tagits fram. Rapporten kan ligga till grund för det fortsatta arbetet, som samordnas med arbetet med ständiga förbättringar, verksamhetsskap och tillitsbaserad styrning.

Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till samhällsbyggnadsnämnden att omorganisera sin verksamhet för att uppnå en effektiv organisation och budget

Om uppdraget

E Tilläggsbudget 2024

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Förvaltningen bedömer att uppdraget är avslutat då flera genomlysningar har genomförts varav av en resulterade i att parkenheten flyttades till serviceförvaltningen. En förvaltningsövergripande genomlysning har också gjorts och resultatet har redovisats för nämnden.

Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till servicenämnden att effektivisera IT-avdelningen

Om uppdraget

E Tilläggsbudget 2024

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Detta uppdrag har utretts inom ramen för uppdraget Framtidens IT.

Uppdrag välfärdsteknik

Beskrivning

Innevarande års utredning och omvärldsbevakning skall under Q1 2025 resultera i en konsekvensbeskrivning samt plan för införande av välfärdsteknik på bred front inom socialnämndens område, som ett inspel till budgetarbete inför 2026. Syftet med införandet av välfärdsteknik är att höja kvalitet, motverka utmaningen med kompetensförsörjning samt optimera hur, och till vad, vi använder vår personal.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Socialnämnden

Äldreomsorgen inkom under första kvartalet 2025 med en nulägesbild av införande av läkemedelsautomater där varken förutsättningar eller möjligheter förändrats från föregående bedömning, varpå tidigare bedömning kvarstod. Nämnden beslutade om att återremittera ärendet för djupare omvärldsbevakning och analys. Utredningen visar fortsatt att ett införande av läkemedelsautomater inte är ekonomiskt lönsamt. Omvärldsbevakningen som utförts inom ramen för utredningen visar att kommuner som infört läkemedelsautomater uppvisar stor variation i upplevda effekter (SN 2024/112).

De tydligaste positiva effekterna med läkemedelsautomater avser ökad självständighet/patientsäkerhet samt förbättrad resursplanering. Dessa nyttor är centrala i förvaltningens pågående förberedelser för att implementera arbetssättet "digital hemtjänst" vilket nämnden beslutade om 2025. Digital hemvård/hemtjänst möjliggör ett nytt arbetssätt där verksamheten kan arbeta på bredare front, erbjuda fler alternativ till omsorgstagarna, öka självständigheten och samtidigt dra nytta av ett resurssmart alternativ. Arbetet med förstudien om digital hemtjänst förväntas färdigställas under första kvartalet 2026.

Digitala läkemedelsskåp håller på att införas inom både äldreomsorgen och funktionsstöd. De digitala läkemedelsskåpen möjliggör en spårbarhet och stärker patientsäkerheten för omsorgstagarna. Inköp och införande i verksamheterna sker successivt.

Arbetet med välfärdsteknik utgår från principen om behovsstyrt och ändamålsenligt införande, där teknik ska bi-

dra till ökad kvalitet för brukare, stärkt kompetensförsörjning och ett mer effektivt nyttjande av personalresurser. Välfärdstekniska lösningar bedöms därför samlat och införs först när behov, nytta och förväntade effekter står i rimlig proportion till kostnader och organisatoriska konsekvenser. Här fyller de etablerade testmiljöerna en viktig funktion. Under året har tester startats av det digitala planeringsverktyget MEMO-planner inom funktionsstöd och av en översättningsapplikation inom äldreomsorgen. Testerna pågår fortfarande och kommer utvärderas innan beslut tas om ett eventuellt breddinförande.

Under året har välfärdsbiblioteket öppnats i Nödinge för att ge Aleborna möjlighet att ta del av och testa olika tekniska hjälpmedel med hjälp av medarbetare som visar produkterna på plats. De mest utlånade produkterna är strumppådragare och robotdammsugare.

Automatiseringen av handläggning av ekonomiskt bistånd är i drift sedan början av maj. Roboten gör allt, både handlägger, fattar beslut och skickar meddelande till handläggaren när allt är klart. Från och med juni begärs inga underlag i form av kvitton och kontoutdrag utan i stället genomförs stickprovskontroller.

Utred servicenämndens köp och säljfinansiering till förmån för kommunbidrag

Beskrivning

Under 2022 har några av servicenämndens verksamheter lämnat köp- och säljfinansiering i förmån för kommunbidrag. Detta har av aktuella verksamheter upplevts som en positiv förändring för att kunna planera och använda resurser inom given budgetram. Samverkan blir mer tydlig och inte så fokuserad på enbart intäkter/utgifter utan mer på leverans av funktion av aktuell service. Förändringen har dessutom skapat mer tid för strategiskt och långsiktigt arbete med ökad digitalisering.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad med avvikelse

I kommunfullmäktiges budget för 2024 fick servicenämnden ett fortsatt uppdrag att utreda servicenämndens köp och säljfinansiering till förmån för kommunbidraget. Bakgrunden var att några av servicenämndens verksamheter under 2022 lämnat köp- och säljfinansiering till förmån för kommunbidrag, vilket upplevts som en positiv förändring för att kunna planera och använda resurser inom given budgetram. För serviceförvaltningens del handlar således denna förändring om verksamheter inom fastighet, verksamhetsservice och IT. Kostverksamheten är i dagsläget redan finansierad enligt budgetram.

För verksamhetsservice har samtliga serviceenheter numera ramfinansiering. På IT-enheten, som ligger tillfälligt placerad i verksamheten, har en större ekonomisk utredning tillsammans med upphandlade konsulter genomförts och redovisats under våren 2025. Om utredningen gällande framtidens IT-enhet placeras någon annanstans organisatoriskt har samtliga enheter inom verksamhetsservice övergått till kommunbidragsfinansierad verksamhet.

Fastighetsverksamheten har över tid till den absoluta merparten varit finansierad genom olika köp- och säljmodeller som exempelvis internhyresmodellen och direktfakturering till respektive hyresgäst för faktiskt media- och kapitalkostnad. Nyligen tillkomna verksamheter från kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden är i sin helhet ramfinansierade och målsättningen är att även att övrig finansiering successivt skall gå över till ram. Det är dock en utmaning vid ramfinansiering av lokaler att behålla incitament utifrån hyresgästens ansvar samt hur tillkommande och frångående lokalytor och den faktiska kostnaden för denna skall regleras mellan åren. Av denna anledning har fastighetsverksamheten tillsammans med ekonomiavdelningen under 2024 skapat ett isolerat pilotprojekt med ramfinansiering av kommunens administrativa lokaler Nödinge kommunhus och Järnkontoret med start 1 januari 2025. Detta projekt utvärderas löpande och ska ligga till grund för beslut om övergång till ramfi-

nansiering för resterande delar inom verksamheten.

Utred framtidens IT-organisation

Beskrivning

Utred framtidens IT-organisation med fokus på:

- Hur ligger IT-verksamheten till i jämförelse i kvalité och ekonomi?
- Hur säkerställs kompetensförsörjningen inom IT-verksamheten?
- Har IT-verksamheten möjlighet att ha anställda specialister eller skall dessa funktioner köpas externt?
- Hur skall en framtida IT-organisation se ut?

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Uppdraget redovisades första gången till kommunstyrelsen 27 februari 2025, efter det har ärendet ett flertal gånger hanterats i både servicenämnden och kommunstyrelsen. På servicenämndens möte den 11 december 2025 överlämnades ärendet återigen till kommunstyrelsen och på kommunstyrelsens möte 27 januari 2026 beslutade KS att föreslå kommunfullmäktige att uppdraget skall anses fullgjort.

Utreda samordning av supportfunktioner för att utreda möjliga samhällsvinster

Beskrivning

Supportfunktioner och beställarfunktioner finns på olika ställen i Ale kommuns organisation, bland annat inom ramen för kultur- och fritid, service samt kommunstyrelsen i form av kontaktcenter. Det kan finnas samordningsvinster i att utveckla en gemensam support.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

En delrapport delgavs kommunfullmäktige i december 2024 som innehöll en nulägesbeskrivning och beskrivning av supportfunktionernas utvecklingspotential. Vid tidpunkten för delrapporten pågick ett antal utredningsuppdrag samt omorganisering av kommunens servicesupport vilket gjorde att förutsättningar inte fanns för att genomföra utredningen i sin helhet. Arbetet återstartades igen under tredje kvartalet 2025. Uppdraget bedöms som pågående med avvikelse utifrån att uppdraget skulle vara genomfört under 2024. Uppdraget förväntas färdigställas under Q1 2026.

Digital utbildningsplattform

Beskrivning

En digital utbildningsplattform kan skapa förutsättningar för att kommunen ska kunna säkerställa medarbetarnas kompetens. Kompetensutveckling blir mer lättillgänglig, digitalt lärande effektiviserar kunskapsspridningen i organisationen och skapar en större flexibilitet för chefer och andra funktioner som kan ta hjälp och stöd av utbildningsmaterial direkt på begäran.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Kunskapstorget, kommunens digitala utbildningsplattform, driftsattes under året och gick in i en förvaltnings- och utvecklingsfas. Plattformen är ett centralt verktyg för att säkerställa och utveckla medarbetarnas kompetens genom ökad tillgänglighet till utbildning och lärande samt en mer flexibel och modern lärmiljö för både medarbetare och chefer.

Förvaltningen har under perioden fokuserat på att stötta organisationen i användningen av plattformen och successivt bygga upp ett relevant och kvalitetssäkrat utbildningsutbud. Nya onlinekurser och lärarledda utbildningar har publicerats löpande, vilket har förbättrat tillgängligheten, effektiviserat kunskapsspridningen och minskat manuellt administrativt arbete. I december erbjöds även en digital adventskalender i Kunskapstorget i syfte att öka kännedomen om plattformen och bidra till att stärka vi-känslan och gemenskapen i kommunen. Arbetet med plattformen stärker förutsättningarna för ett mer tillgängligt och behovsanpassat lärande i organisationen.

Utreda utkontraktering av avbetalningsplaner

Beskrivning

Utreda om det skulle vara mer kostnadseffektivt med en extern part som hanterar avbetalningsplaner, alternativt skapa tydligare regler och process för hantering internt.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Uppdraget är genomfört och resulterade i upphandling och byte av leverantör avseende inkassotjänster som nu fungerar både smidigare och till en lägre kostnad.

Innovation och ständiga förbättringar

Beskrivning

Alla förvaltningar skall under Q1 2025 till nämnd redovisa olika förslag till utveckling och förbättring av verksamheten som var och en, eller till del av, motsvarar 1% av tilldelad budget. Nämnden ges då möjlighet att göra politiska prioriteringar motsvarande 1%. Processen är framåt tänkt att vara en naturlig del av årshjulet.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under första kvartalet har förslag till utveckling och förbättring av verksamheten motsvarande 1 procent av tilldelad budget redovisats till respektive nämnd. Konceptet för *ständiga förbättringar* har utvecklats under våren, exempelvis genom medarbetarporträtt som lyfter förbättringar inom olika verksamheter och nytt introduktionsmaterial kring förbättringar.

Ett urval av de förbättringar som genomförts i organisationen under 2025 framgår nedan:

- En högre andel fakturor distribueras nu via digital brevlåda till kunder i stället för genom fysisk post. Andelen elektronisk fakturadistribution är sedan maj månad 74 procent, jämfört med tidigare 26 procent. Det bedöms innebära en besparing om 150 tkr årligen.
- Utbildningsförvaltningen arbetar inom ramen för uppdraget med att minska kostnader för sjukfrånvaro genom att styra om resurser till större satsningar på att minska sjukfrånvaro i ett tidigt skede.
- Ett gruppboende har uppdaterat passbeskrivningar och infört så kallade aktivitetsdagar för varje brukare. Syftet har varit att stärka en fungerande struktur i det vardagliga arbetet och säkerställa förutsättningar för individuellt anpassat stöd. Förändringen har lett till bättre förutsägbarhet och delaktighet för brukarna och en tydligare ansvarsfördelning och mer jämlik fördelning av arbetsuppgifter för personalen.
- Nya vikarier i äldreomsorgen får nu tydligare mentorskap och välkomstmappar med information om arbetsplatsen för att skapa trygghet och god arbetsmiljö.
- Arbetsmarknads- och försörjningsstödsenheten har ökat tillgängligheten genom att minska sina öppettider. När det tidigare var öppet hela dagen för besök fanns det inte alltid medarbetare som kunde möta de Alebor som kom. Med minskade öppettider finns nu medarbetare tillgänglig för besökare under hela öppettiden.
- Ale kommuns klimatlöften för 2024–2026 har varit en viktig drivkraft i arbetet med att reducera matsvinn. Två arbetsgrupper har bildats med representanter från olika kök och kostområden. Tillsammans med IT-enheten har de utvecklat en digital lösning för matsvinnsmätning, vilket möjliggör mer träffsäker uppföljning och bättre beslutsunderlag för fortsatta åtgärder. Arbetet sprids successivt till hela kostverksamheten.
- Anställningsavtal är sedan tidigare digitaliserade med en digital e-tjänst samt digital signering. Viss manuell hantering har tidigare kvarstått, men nu har robotiseringen, sista delen i en digital anställningsprocess, genomförts och processen är helt digitaliserad.

Ta fram en plan/strategi för tätortsnära skog, exempelvis Dammekärr och Furulundsområdet. Planen ska också täcka in mindre grönområden som angränsar till privatperson.

Beskrivning

Löv, grenar, skugga och ovårdat intryck. Om det varit en
vanlig granne hade det mesta gått att lösa, låt oss hitta motsvarande lösning.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Uppdraget att ta fram en plan/strategi för tätortsnära skog är nära kopplat till arbetet med att ta fram en skogspolicy samt en skogsbruksplan. Inventeringen av kommunens skog, som görs inom ramen för arbetet med skogspolicyn och skogsbruksplanen, blir central även inom ramen för att ta fram en plan för tätortsnära skog När skogsinnehavet är inventerat vet kommunen var det är lämpligt att avsätta skog för rekreation, var det finns höga naturvärden samt lämpliga avverkningsområden.

Under året har förvaltningen arbetat med att samla in underlag och utredningar till policyn och skogsbruksplanen. Bland annat har en perspektivsinsamling i mindre omfattning gjorts i kommunen kring skogens sociala värden. Underlagen ska sammanställas och skogspolicyn, skogsbruksplanen och planen för tätortsnära skog planeras att antas under 2026.

Hur kan vi minska antalet vildsvin och skadorna som de ställer till med i våra samhällen

Beskrivning

Ändrade jaktarrenden, inköp av fällor till kommunjägaren.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Kommunfullmäktige beslutade 2025-04-07 att återremittera ärendet till samhällsbyggnadsnämnden för att ta fram konkreta förslag för hur Ale kommun kan minska vildsvinsstammen och beskriva ekonomiska konsekvenser av reviderade förslag. Ärendet har hanterats av samhällsbyggnadsnämnden under 2025 och kommunfullmäktige beslutade uppdraget som fullgjort på sammanträde 2026-02-09, §20.

Flerdimensionellt äldreboende i södra kommundelen

Beskrivning

Bygg samman särskilt boende, förskola, VC, fotvård mm.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad med avvikelse

Tidplanen med framtagande av detaljplan för särskilt boende i de södra kommundelarna är försenad och väntas nu antas kvartal 2 2027. En antagen detaljplan kommer att visa vilka förutsättningar som finns för att skapa en byggnation som möjliggör flera verksamheter på en och samma plats/byggnad. Redan visar dock nuläget att möjligheterna är begränsade då byggrätten är begränsad på grund av strandskydd samt då gata ska passera genom tomten för att betjäna befintliga fastigheter

6.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

6.4.1 Tabell – Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfullmäktige eller nämnd)
Öka Ale kommuns attraktivitet som arbetsgivare	Pågående med avvikelse	KF
Utvärdera nuvarande bemanningsorganisation	Avslutad	KF
Utreda gemensam systemförvaltarorganisation	Pågående med avvikelse	KF
Utreda gemensamt rekryteringscenter	Pågående med avvikelse	KF
Klusterarbete	Pågående med avvikelse	KF
Översyn av arbetsuppgiftsfördelning i relation till kompetensförsörjning	Avslutad med avvikelse	KF
Digitalisera det systematiska säkerhetsarbetet, exempelvis det systematiska brandskyddsarbetet	Pågående med avvikelse	KF

6.4.2 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

Öka Ale kommuns attraktivitet som arbetsgivare

Beskrivning

Kompetensförsörjning är en kommunövergripande utmaning idag och bedöms bli än svårare framåt. Det handlar inte bara om hur kommunen lyckas rekrytera idag och i framtiden utan också hur kommunen lyckas behålla erfarna medarbetare. När en medarbetare slutar så förloras inte bara den lokala erfarenheten och kännedomen utan också upparbetade nätverk samt rutiner som aldrig helt kan ersättas direkt. Det påverkar framför allt eleven eller brukaren i den relation som ofta byggts upp i de många människa till människa arbeten som finns inom kommunen.

De nuvarande medarbetarna är också de bästa ambassadörerna kommunen har att tillgå för att framtida medarbetare ska välja Ale kommun. Därför är det avgörande att Ale kommun som arbetsgivare arbetar strategiskt och långsiktigt med sitt arbetsgivarvarumärke både externt och internt.

En ny vision och värdegrund är antagen. I och med detta ser förvaltningarna det som ett naturligt steg att nystarta och stärka kommunens arbetsgivarvarumärke. För att stärka kommunens attraktivitet som arbetsgivare behöver förvaltningar ta reda på vad som gör Ale som arbetsgivare unik idag och varför medarbetare väljer att stanna. I arbetet skulle det också behöva fastställas vad som behöver förändras, exempelvis hur kommunikationsinsatser kan förstärkas.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Kommentar

HR-avdelningen har under året kartlagt och analyserat vilka forum, såsom mässor och liknande sammanhang, som kommunen kan delta i för att synliggöra möjligheter till arbete och karriär. Som ett led i detta arbete har en mässkalender för 2026 publicerats på intranätet för att underlätta planering och deltagande.

Arbetet med att utveckla kommunens attraktivitet som arbetsgivare har påbörjats men har ännu inte slutförts, då andra prioriterade aktiviteter under perioden har krävt mer resurser och fokus. Genomförda insatser utgör samtidigt en grund för det fortsatta arbetet, och under kommande år planeras återstående delar att drivas vidare.

Utvärdera nuvarande bemanningsorganisation

Beskrivning

Den centrala bemanningsenheten avvecklades 1 juli 2020. Ale kommun har idag fyra bemanningsgrupper som bemannar äldreomsorgen, funktionsstöd, förskolan samt kost och lokalvården som bemannar med timavlönad personal för att täcka korta men även ibland längre vikariat.

Kommunen har en hög personalomsättning och hög sjukfrånvaro vilket har genererat ett högt antal timavlönad personal. Detta kan också delvis bero på att verksamheterna har en för låg grundbemanning. Den stora genomströmningen av timavlönad personal bedöms idag ha en negativ påverkan på stabiliteten och effektiviteten i verksamheterna. För befintlig personal uppstår också en osäkerhet att ofta arbeta med nya kollegor som också behöver upplärning. I slutändan bedöms detta kunna ha en påverkan på kvalitén i verksamheternas leverans som ytterst påverkar kunden.

För att kontrollera hur den decentraliserade organisationen som nu funnits i snart fyra år fungerar föreslås därför en utredning som undersöker hur utfallet blivit. Utredningen föreslås även belysa hur kommunens verksamheter arbetar med sin grundbemanning för att minska behovet av timvikarier.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Kommentar

Kommunledningsförvaltningen redovisade uppdraget genom en rapport till kommunstyrelsen under hösten 2025. Rapportens huvudsakliga slutsats är att den nuvarande bemanningsorganisationen framstår som relativt omfattande i jämförelse med ett antal utvalda jämförelsekommuner. Rapporten utgör ett underlag för det fortsatta arbetet med att bedöma organisationens ändamålsenlighet och eventuella behov av anpassning.

Utreda gemensam systemförvaltarorganisation

Beskrivning

Digitaliseringen är nyckel för att klara kompetensförsörjningen i framtiden och för att effektivisera kommunens verksamheter idag. Digitaliseringen i praktiken är oftast användandet av digitala system och förändrade arbetssätt. Här bedömer förvaltningarna behov av mer struktur som kan ge en bättre effekt i kommunens digitalisering.

I den systemkartläggning som genomfördes 2023 fastställdes att kommunen idag har cirka 160 system. Det rör sig om stora system med tusentals användare till små system med enbart ett fåtal användare. Systemen är allt från avgörande för det dagliga arbetet till att ha en mindre påverkan om de inte skulle fungera väl. Rollen som systemförvaltare bedöms också skilja sig åt i hög grad där vissa system har en stabil organisering av förvaltare samtidigt som andra i hög grad är personberoende eller ansvaras av sällananvändare eller system som helt saknar förvaltare.

Genom att utreda en gemensam systemförvaltarorganisation kan en översyn göras av eventuella skalfördelar som finns med att samla systemförvaltare i samma organisation för att få mer effekt i arbetet med integrationer mellan olika system som blir allt vanligare. Det kan också leda till en enhetlig och standardiserad användning av kommunens IT-system och programvaror. Detta minskar risken för att olika avdelningar och förvaltningar använder olika verktyg och system vid likvärdiga behov, vilket kan leda till ineffektivitet, avsaknad av utveckling och rätt prioriteringar för hela kommunen. En gemensam systemförvaltning kan bidra till stordriftsfördelar, exempelvis att för-handla fram bättre avtal med leverantörer och minska kostnader för licenser och underhåll. Den kan också bidra till en ökad effektivitet och på så sätt förbättra kommunens service till invånarna. Idag ligger tyngdpunkten i Ale kommun på förvaltning av systemen och endast en liten del av budgeterat utrymme går till verksamhetsutveckling. I studier från institutionen för tillämpad IT på Göteborgs universitet framkommer att tyngdpunkten bör ligga på utveckling för att digitalisering och verksamhetsutvecklingen ska realisera effektiviserings- och nyttoeffekt.

Den övergripande bedömningen idag är att en centralisering skulle kunna minska risk för suboptimering, personberoende och avsaknad av utveckling av system. En utredning skulle förslagsvis fokusera på för- och nackdelar, förslag på organisering, ansvar och finansiering. Utredningen är också beroende av uppdraget om att utreda fram-tidens IT-organisation som finns med i mål och budget 2024.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Kommentar

Utredningen om en centraliserad systemförvaltningsorganisation pågår under ledning av serviceförvaltningen. Utredningen färdigställs under första kvartalet 2026.

Utreda gemensamt rekryteringscenter

Beskrivning

Kommunens chefer har idag en stor variation av ansvar och arbetsuppgifter. Rekrytering är en av flera arbetsupp-gifter som blir allt svårare och mer tidskrävande inom flera yrkeskategorier. De flertalet arbetsuppgifter som finns kopplade till rekrytering tar också mycket tid. Chefer som inte rekryterar så ofta är därtill sällananvändare vilket gör att processen tar än mer tid. Att inrymma ett kommunövergripande rekryteringscenter skulle kunna bidra till en effektivare rekryteringsprocess och frigöra tidsresurser för kommunens chefer att fokusera på verksamheten och personalgruppen. En central hantering skulle också kunna stötta cheferna i sin planering utifrån den relativt nya förändringen i lagen om anställningsskydd för att säkerställa en korrekt hantering.

Rekryteringsarbetet sker idag med olika grad av samordning. Effekten med en central hantering skulle både kunna generera högre kvalité i kommunens rekryteringsprocess samtidigt som cheferna skulle få en minskad arbetsbelastning.

En utredning om en central rekryteringsfunktion föreslås fokusera på för- och nackdelar, förslag på organisering, finansiering och ansvarsfördelning. Inom ramen för detta ska utredning också titta på hur en centralisering kan bidra till arbetet med att minska kommunens personalomsättning och sjukfrånvaro.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Kommentar

Arbetet med att utreda ett gemensamt rekryteringscenter har påbörjats men ännu inte slutförts, då andra prioriterade aktiviteter under perioden har krävt resurser. Parallellt har en riktad insats för chefsrekryteringar genomförts i mindre skala med syfte att förbättra och effektivisera processen. Erfarenheter från denna insats tas med i den fortsatta utredningen och utgör ett underlag för hur ett gemensamt rekryteringscenter eventuellt kan utformas.

Klusterarbete

Beskrivning

Ale kommun är en komplex organisation med stor bredd av erfarenheter, kompetenser, perspektiv och arbetssätt. Den organisatoriska strukturen sätter dock ofta stopp för den potential som finns i att lära av varandra och nyttjandet av varandras kompetenser och processer.

En möjlig intern samverkan är klusterarbete mellan och inom förvaltningarna. Detta kan göra organisationen mer dynamisk och bättre rustad att snabbt anpassa sig efter förändrade förhållanden eller nya krav från kommuninvånaren. Den förhåller sig också bättre till kundperspektivet där kommunen utifrån är en organisation. Samarbete över gränserna kan också leda till mer kostnadseffektiva lösningar genom att undvika onödigt dubbelarbete och bättre utnyttjande av tillgängliga resurser. Genom att integrera kunskap och resurser från olika förvaltningar

kan kommunen erbjuda en mer sammanhållen, kvalitativ och effektiv service till kommuninvånaren. Att arbeta i tvär-funktionella team kan också bidra till en starkare känsla av samhörighet och syfte bland medarbetarna, vilket kan förbättra servicen till kommuninvånaren och öka engagemanget.

Ett klusterarbete behöver vara välorganiserat, med tydliga mål, roller och kommunikationsvägar. Det är viktigt att kontinuerligt och öppet hantera utmaningar som kulturkrockar mellan förvaltningarna och nödvändigheten av att balansera specifika mål för varje förvaltning med de övergripande målen.

Förslaget skulle yttra sig i att etablera en ny kultur och nya arbetssätt som behöver ledas av kommun- och förvaltningschefer. Förvaltningar gör bedömningen att arbetssättet bland annat skulle kunna kopplas an till omställningen av de administrativa lokalerna i Nödinge där ett mål är att ge bättre förutsättningar att arbeta mer över förvaltningsgränserna.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Kommentar

Klusterarbete är nu en del av arbetet inom ramen för målet att *förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar.* Under 2025 har en förstärkt struktur för att fånga upp behov av samberedning av ärenden mellan flera förvaltningar testats. Arbete med informationssäkerhet, digitalisering och it-förvaltning är exempel på områden där förvaltningarna arbetat gemensamt för att skapa effektiva processer.

Arbetet förväntas pågå även under 2026, då detta är ett långsiktigt utvecklingsarbete.

Översyn av arbetsuppgiftsfördelning i relation till kompetensförsörjning

Beskrivning

Utifrån den kompetensbrist som finns och förväntas öka inom den offentliga sektorn behöver arbetsuppgifter fördelas på nya sätt och kontinuerligt ses över utifrån behov. Den aktuella fördelningen av arbetsuppgifter mellan förvaltningar och personalkategorier behöver vara flexibel och resurseffektiv. En kartläggning baserad på kompetensförsörjningsplanen kan bidra med underlag för en sådan ny fördelning. Den önskade är effekten är att resurser, främst inom bristyrken, fördelas så att de gynnar invånare och organisation på bästa sätt.

Pilottest för att se om serviceförvaltningen skulle kunna utföra städinsatser hos omsorgstagare istället för att detta görs av undersköterskor bedöms som en pilotverksamhet kopplat till detta förslag.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Status

Avslutad med avvikelse

Kommentar

Mot bakgrund av en ökande kompetensbrist inom offentlig sektor har behovet av att se över arbetsuppgiftsfördelningen mellan förvaltningar och personalkategorier uppmärksammats, i syfte att använda resurser mer effektivt och frigöra kompetens inom bristyrken.

Under året har möjligheten att pröva alternativa lösningar diskuterats, bland annat genom en pilotinriktad präv-

ning där Serviceförvaltningen skulle utföra vissa städinsatser hos omsorgstagare i stället för undersköterskor. Arbetet identifierade dock flera utmaningar kopplade till budgetfördelning, internfakturering mellan förvaltningar samt skillnader i uppdragets karaktär mellan lokalvård och städning i omsorgstagares hem.

Erfarenheterna från diskussionerna utgör ett underlag för fortsatt utvecklingsarbete kring mer flexibla och resurseffektiva arbetssätt inom kompetensförsörjningen.

Digitalisera det systematiska säkerhetsarbetet, exempelvis det systematiska brandskyddsarbetet

Beskrivning

Systematiskt brandskyddsarbete innebär att organisationen planerar, utbildar, dokumenterar, kontrollerar och följer upp brandskyddsarbetet i en byggnad eller verksamhet. Idag hanteras administrationen analogt vilket försvårar överblickbarhet och struktur i uppföljningsarbetet. Förvaltningarna föreslår därför att vidare utreda hur det systematiska brandskyddsarbetet kan digitaliseras till exempel egenkontroll. Detta föreslås fungera som en pilot för att vidare kunna digitalisera fler av kommunens säkerhetsarbetsprocesser. En avgörande punkt i detta arbete är att analysera vad som är lämpligt och lagligt att hantera digitalt vad gäller kommunens systematiska säkerhetsarbete.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Kommentar

Digitaliseringen av det systematiska brandskyddsarbetet har testats i pilotform under 2025. Under första kvartalet 2026 startas digital rapportering av brandskyddskontroller upp i hela organisationen.

7 Personalanalys

7.1 Sammanfattning

År 2025 har präglats av en i huvudsak stabil personalsituation. Antalet tillsvidareanställda uppgick till 2 432, vilket är en ökning med 25 medarbetare jämfört med föregående år. Antalet årsarbetare ökade med 51. Den externa personalomsättningen minskade från 11,6 till 9,9 procent (8,5 procent exklusive pensionsavgångar). Sammantaget indikerar detta ökad kontinuitet på kommunövergripande nivå.

Utvecklingen varierar samtidigt mellan nämnderna. I vissa verksamheter kvarstår utmaningar kopplade till sjukfrånvaro, arbetsbelastning och bemanningsstabilitet. Den totala sjukfrånvaron uppgick till 9,5 procent, i nivå med föregående år, medan den mellanlånga och långa sjukfrånvaron ökade något. Skillnader mellan verksamheter, kön och åldersgrupper visar att orsakerna är sammansatta och att åtgärder behöver anpassas utifrån lokala förutsättningar. Under året har uppföljning och genomförande av åtgärdsplaner prioriterats, med ett mer systematiskt och verksamhetsnära HR-stöd till chefer.

Användningen av tidsbegränsat anställda och timavlönad personal ökade under året för att säkerställa bemanning och kontinuitet vid frånvaro och variationer i behov. Dessa lösningar har varit nödvändiga men innebär utmaningar ur arbetsmiljö-, kvalitets- och kostnadsperspektiv. Ett fortsatt prioriterat utvecklingsområde är därför att stärka grundbemanningen och förbättra den långsiktiga bemanningsplaneringen.

Kompetensförsörjning är en strategisk fråga för kommunen, mot bakgrund av den demografiska utvecklingen och konkurrensen om arbetskraft. Under året har arbetet inriktats på att använda befintlig kompetens mer effektivt, stärka ledarskapet samt utveckla strukturer och processer som bidrar till ökad stabilitet. Det kommunövergripande ledarutvecklingsprogrammet har vidareutvecklats och chefsrekryteringar har centraliserats för att säkerställa kvalitet och långsiktighet i ledarskapet. Chefsomsättning och bristande kontinuitet i vissa delar av organisationen har påverkat arbetsmiljö och verksamhet, vilket tydliggör behovet av hållbara chefsförutsättningar.

Digitalisering har varit ett centralt verktyg i utvecklingsarbetet. Den digitala utbildningsplattformen Kunskapstorget har gått in i en förvaltnings- och utvecklingsfas och bidrar till ökad tillgänglighet och likvärdighet i kompetensutvecklingen. Under året har även digital preboarding, digitala anställningsavtal och digitalt personalarkiv införts. Dessa insatser stärker strukturen i personalprocesserna och bidrar till effektivare arbetssätt.

Arbetet med karriärvägar, intern rörlighet och kompetensväxling har fortsatt, särskilt inom verksamheter med rekryteringsutmaningar. Andelen medarbetare med relevant utbildning är fortsatt hög och riktade insatser för vidareutbildning och behörighetsgivande studier har genomförts. En ny kommunövergripande kompetensförsörjningsplan för perioden 2025–2028 har antagits. Planen tydliggör prioriteringar inom attraktivt arbetsgivarskap, kunskapsöverföring, digitalisering och samverkan. Samverkan med utbildningsanordnare och insatser för att attrahera studenter och praktikanter har utvecklats för att möta kommande pensionsavgångar och behov av specialistkompetens.

Medarbetarundersökningen visar en svagt positiv utveckling av upplevd arbetsbelastning, samtidigt som riskområden kopplade till återhämtning kvarstår. Det förebyggande arbetsmiljöarbetet och arbetet med hållbara arbetsvillkor behöver därför fortsatt prioriteras.

Sammanfattningsvis har kommunen under 2025 stärkt strukturer och systematik i arbetet med kompetensförsörjning och arbetsgivarfrågor. Kontinuiteten har ökat på övergripande nivå och flera långsiktiga utvecklingsinsatser har genomförts. Samtidigt kvarstår utmaningar kopplade till sjukfrånvaro, bemanningsstabilitet och demografisk utveckling, vilket förutsätter fortsatt strategiskt och uthålligt arbete.

7.2 Kommunens anställda

Kommunen visar en något ökande personalvolym jämfört med föregående år. Antalet tillsvidareanställda uppgick till 2 432, vilket är en ökning med 25 personer jämfört med 2024 men något lägre än 2023. Könsfördelningen är stabil över tid, med cirka 81 procent kvinnor och 19 procent män. Sysselsättningsgraden utifrån anställning var, i likhet med föregående år, 98 procent.

Antalet tidsbegränsat anställda ökade under året från 164 till 234 personer. Antalet arbetade timmar för timavlönad personal ökade också markant, vilket kan indikera ett ökat behov av tillfälliga bemanningslösningar. Antalet årsarbetare ökade med 51 jämfört med föregående år.

Personalomsättningen minskade jämfört med 2024 och är även lägre än 2023. Den externa personalomsättningen minskade från 11,6 till 9,9 procent, och exklusive pensionsavgångar från 9,8 till 8,5 procent. Utvecklingen indikerar en högre grad av kontinuitet på kommunövergripande nivå.

Utvecklingen av extern personalomsättning varierar mellan nämnderna. Kommunstyrelsen visar en tydlig minskning, från 17,0 till 7,2 procent. Detta kan delvis påverkas av att förvaltningen under året haft ett antal vakanser som legat kvar från 2024. Servicenämnden minskade från 7,2 till 4,8 procent. Samhällsbyggnadsnämnden ökade något, från 7,8 till 8,2 procent. Socialnämnden och utbildningsnämnden ligger fortsatt på relativt stabila nivåer, med en svagt nedåtgående trend jämfört med föregående år.

Sammanfattningsvis visar underlaget minskad personalomsättning på kommunövergripande nivå, samtidigt som bemanningsutvecklingen skiljer sig mellan nämnderna. Variationerna indikerar behov av fortsatt uppföljning och, vid behov, verksamhetsanpassade åtgärder.

7.2.1 Antal anställda

Värden i tabellen för antal anställda är ett genomsnitt under perioden. I beräkningen för årsarbetare så inkluderas timmar för; månadslön, timlön, semester, ferie, föräldraledighet, vab samt frånvaro upp till 60 dagar.

Antal anställda

	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Antal tillsvidareanställda	**2 432**	**2 407**	**25**	**2 442**
-varav kvinnor i procent	81,1	81,1	0,0	81,1
-varav män i procent	18,8	18,8	0,0	18,8
Antal tidsbegränsat anställda	**234**	**164**	**70**	**178**
Samtliga anställda (tillsvidare och tidsbegränsade)				
Antal heltidsanställda	2 534	2 442	92	2 462
Antal deltidsanställda	123	124	-1	147
Totalt antal arbetade timmar (timavlönade)	**368 573**	**324 658**	**43 915**	**351 245**
-varav kvinnor	266 191	240 067	26 124	273 493
-varav män	101 427	83 610	17 817	77 209
Totalt antal årsarbetare (samtlig personal omräknat till heltidstjänster)	**2 658**	**2 607**	**51**	**2 641**
-månadsavlönade	2 472	2 443	29	2 464
-timavlönade	186	164	22	177

Personalomsättning

Procent	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Total, intern och extern	13,5	15,7	-2,2	16,6
Total, extern	9,9	11,6	-1,7	13,8
Extern, exklusive pensionsavgångar	8,5	9,8	-1,3	12,6

Personalomsättning per nämnd

Extern, exklusive pensionsavgångar (%)	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Kommunstyrelsen	7,2	17,0	-9,8	16,7
Samhällsbyggnadsnämnden	8,2	7,8	0,4	11,2
Socialnämnden	11,7	12,5	-0,8	16,8
Utbildningsnämnden	7,0	7,3	-0,3	10,4
Servicenämnden	4,8	7,2	-2,4	5,2
Ale kommun	8,5	9,8	-1,3	12,6

7.2.2 Sysselsättningsgrad

Tabellen visar den genomsnittliga sysselsättningraden bland tillsvidareanställda inom Ale kommun. Ingen hänsyn tas till partiella frånvaroorsaker så som exempelvis tjänstledighet. Syselsättningsgraden baseras på respektive medarbetares grundanställning.

Urval: alla tillsvidareanställda enligt AB, ej vilande anställningar.

Sysselsättningsgrad

Sysselsättningsgrad (%)	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Tillsvidareanställda	98,61	98,36	0,25	98,52
-varav kvinnor	98,71	98,36	0,35	98,53
-varav män	98,14	98,36	-0,22	98,45

7.3 Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron i Ale kommun uppgick under 2025 till 9,5 procent, vilket är i nivå med föregående år (9,4 procent). Sjukfrånvaron ligger kvar på en fortsatt relativt hög nivå.

Fördelat på kön minskade sjukfrånvaron något bland kvinnor, från 10,3 till 10,1 procent, medan den ökade bland män, från 5,7 till 7,0 procent. Skillnaden mellan könen kvarstår, men ökningen bland män innebär att skillnaden minskar något.

Fördelat på ålder minskade sjukfrånvaron i åldersgruppen under 29 år. I åldersgruppen 30–49 år var sjukfrånvaron i stort sett oförändrad. Bland medarbetare 50 år och äldre ökade sjukfrånvaron något.

Fördelningen utifrån sjukfrånvarons längd visar att korttidsfrånvaron låg kvar på samma nivå, medan både mellanlång och lång sjukfrånvaro ökade något. Den långvariga sjukfrånvaron är viktig att följa, eftersom den kan påverka verksamhetens kontinuitet och möjligheterna till återgång i arbete.

Vid jämförelse mellan nämnder framträder skillnader. Kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden hade den största ökningen av sjukfrånvaro jämfört med föregående år. Socialnämnden och servicenämnden ligger kvar på höga nivåer, även om servicenämnden visar en viss förbättring. Utbildningsnämnden uppvisar en mindre minskning, men nivån är fortsatt relativt hög.

Sammanfattningsvis är sjukfrånvaron i kommunen i stort sett oförändrad jämfört med föregående år, men ligger kvar på en relativt hög nivå. Skillnader mellan kön, åldersgrupper och nämnder innebär att utvecklingen fortsatt måste följas upp, både kommunövergripande och på nämndnivå.

7.3.1 Sjukfrånvaro tabell

Statistiken för sjukfrånvaro anges i procent av ordinarie arbetstid och omfattar kommunens månadsanställda. Sjukfrånvaron är indelad i två typer utifrån kön och ålder och kompletteras med korttids- och långtidssjukfrånvaro.

Urval: alla månadsavlönade enligt AB (ej PAN, BEA, TIM, vilande anställningar)

Sjukfrånvaro i procent (månadsanställd personal, AB) av ordinarie arbetstid	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Sjukfrånvaro totalt	9,5	9,4	0,1	9,4
Sjukfrånvaro per kön				
Sjukfrånvaro, kvinnor	10,1	10,3	-0,2	10,3
Sjukfrånvaro, män	7,0	5,7	1,3	5,7
Sjukfrånvaro per ålderskategori, utfall per åldersgrupp				
Ålder - 29 år	7,9	8,3	-0,4	7,9
Ålder 30 - 49 år	8,8	8,7	0,1	8,8
Ålder 50 -	10,9	10,7	0,2	10,8
Fördelning av sjukfrånvaro per sjukdomslängd				
Korttidssjukfrånvaro 1-14 dagar	3,7	3,7	0,0	4,0
Sjukfrånvaro 15-59 dagar	1,2	1,1	0,1	1,3
Långtidssjukfrånvaro 60 dagar eller mer	4,7	4,5	0,2	4,2

7.3.2 Sjukfrånvaro i jämförelse mellan nämnder

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Kommunstyrelsen	5,5	4,0	1,5	5,2
Samhällsbyggnadsnämnden	5,5	3,8	1,7	4,4
Socialnämnden	11,6	11,1	0,5	10,9
Utbildningsnämnden	8,3	8,6	-0,3	9,3
Servicenämnden	11,7	12,5	-0,8	10,4
Ale kommun	9,5	9,4	0,1	9,4

7.4 Jämställdhet och mångfald

Kommunens personalstruktur speglar i flera verksamheter en hög andel kvinnor, vilket är en vanlig trend inom offentlig sektor, särskilt inom områden som vård, omsorg och utbildning. Samtidigt finns det yrkesområden inom kommunen, som tekniska verksamheter, där män fortfarande är överrepresenterade. Denna ojämna könsfördelning på verksamhetsnivå innebär att kommunen har ett viktigt arbete framför sig för att uppnå en mer jämställd organisation i alla delar av verksamheten.

Kommunen har också en låg representation av medarbetare med utländsk bakgrund i flera verksamhetsområden, vilket gör att organisationen inte fullt ut återspeglar befolkningens mångfald. Detta kan påverka såväl interna perspektiv som hur kommunen möter invånarnas behov. För att stärka jämställdheten och mångfalden är det därför viktigt att arbeta för att skapa en inkluderande arbetsmiljö där alla medarbetare, oavsett kön, etnicitet eller bakgrund, har lika möjligheter till anställning, utveckling och karriär.

Det är viktigt att analysera och följa upp hur olika grupper är representerade i samtliga delar av organisationen, samt att identifiera och åtgärda eventuella hinder för ökad jämställdhet och mångfald. För att underlätta detta arbete kan kommunen i större utsträckning arbeta med insatser som språkstöd, mentorsprogram och kompetensutveckling för att bättre tillvarata kompetens och erfarenheter hos nyanlända och flerspråkiga individer.

Generellt är jämställdhet och mångfald ett område där de flesta arbetsplatser inom kommunen uppger att de arbetar aktivt med att skapa en inkluderande och jämställd arbetsmiljö. Det är ett positivt resultat som behöver bibehållas och fortsätta utvecklas för att möta framtida utmaningar

Under året har kommunen genomfört en medarbetarenkät gällande kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Resultatet visar att 9 procent av de svarande upplever att de har blivit utsatta för någon form av kränkande beteende. Även om majoriteten av medarbetarna inte känner sig utsatta, är det tydligt att denna siffra indikerar ett viktigt område för fortsatt utvecklingsarbete.

För att förstå omfattningen och bakomliggande orsaker är det nödvändigt att analysera vilka faktorer som kan bidra till en sådan upplevelse. Detta kan inkludera organisatoriska faktorer som arbetsmiljö, ledarskap och konflikthantering, samt kulturella aspekter inom olika arbetsgrupper. Vidare är det viktigt att kartlägga om det finns särskilda riskområden eller verksamheter där utsattheten är högre än genomsnittet, för att rikta insatser på ett effektivt sätt.

Kommunens strategi framåt är att förstärka arbetet med att skapa en trygg och inkluderande arbetsmiljö. Det är också viktigt att medarbetarna känner till vilka kanaler och stöd som finns för att anmäla och få hjälp vid upplevd utsatthet, därför behöver detta viktiga ämne systematiskt lyftas i verksamheterna så att rutinen är känd för alla.

Genom att arbeta aktivt och långsiktigt med dessa frågor kan kommunen bygga en organisation där alla medarbetare känner sig respekterade och trygga.

8 Övrig uppföljning

8.1 Inkomna synpunkter under året

Enligt kommunens styrmodell ska inkomna synpunkter vara en del av kommunens kontinuerliga förbättringsarbete. Inkomna synpunkter ska ses som en del i kommunens analysarbete för att förstå hur organisationen kan förändra arbetssätt, bemötande, rutiner med mera.

Nedan redovisas utifrån kategorisering de synpunkter som kommit in och vad dessa har lett till.

Januari - December 2025	
Antal synpunkter totalt	349
Synpunkter fördelat efter kategori:	
-Utförande tjänst	5
-Bemötande	1
-Återkoppling av ärende	
-Handläggning	
-Bristande information	1
-Övrigt	343
Antal synpunkter som inneburit åtgärder utifrån lagstiftning	
Antal synpunkter som inneburit verksamhetsförändringar	
System som synpunkter hanterats inom	DF Respons, Evolution och Treserva

Utveckling av verksamhet utifrån inkomna synpunkter

Utifrån riktlinje för hantering av synpunkter ska en årlig sammanställning göras där utveckling av verksamheten utifrån inkomna synpunkter redovisas. Utveckling av verksamhet utifrån registrerade synpunkter sker inte minst i socialnämndens verksamhet löpande under ansvarig chef. Exempel på förbättringar utifrån inkomna synpunkter redovisas nedan med grund i nämndernas årsrapporter:

Förbättrad tillgänglighet i kommunens lokaler

Flera inkomna synpunkter har under året ett stöd i ett pågående förbättringsarbete för att åtgärda tillgänglighetsbrister i lokaler dit allmänheten har tillträde.

Mer systematisk hantering av klagomål

Utbildningsnämnden har ett förbättrat och mer systematiskt arbetssätt för klagomålshantering. Detta har i flera fall gett goda samtal med berörda och lett till att förbättringsåtgärder vidtagits.

Förbättrad dokumentation av klagomål som avser skolskjuts

Dokumentation och uppföljning av klagomålsärenden som avser skolskjuts har förbättrats, vilket lett till fler registrerade klagomål på området.

8.2 Avtalssamverkan

Kommunstyrelsen ska årligen rapportera kommunens avtalssamverkan till kommunfullmäktige. Avtalssamverkan innebär att Ale kommun anlitar en annan kommun, region eller ett kommunalförbund för att helt eller delvis utföra uppgifter som ankommer på Ale kommun.

Ale kommun ingår sedan 1 oktober 2024 genom beslut av kommunfullmäktige i avtalssamverkan med Alingsås och Lerums kommuner. Samverkan innebär att överförmyndarnämndens förvaltningsorganisation finns i Alingsås kommun. Ett nära samarbete utifrån budget, delårsrapport, internkontroll, nämndadministration etc

finns mellan de samverkande kommunerna på tjänstepersonsnivå. Två gånger årligen genomförs samrådsmöten där gemensamma frågeställningar diskuteras på presidienivå med ansvariga tjänstepersoner från de samverkande kommunerna. Frågor som diskuteras är t.ex. budget och bokslut, digitalisering, bemanningsfrågor och övriga förändringar till följd av nya krav utifrån lagstiftning. Kommunstyrelsens arbetsutskott har regelbundna uppsiktsmöten där nämndens presidium samt ansvarig chef från Alingsås deltar.

Kommunen har ett samverkansavtal gällande regionalt dataskyddsombud som är anställda hos Göteborgsregionens kommunalförbund (GR). Ett dataskyddsombud är obligatoriskt för offentliga organ och utgör en grundsten i parternas möjlighet till efterlevnad av dataskyddslagstiftningen.

Kungälv utför familjerådgivning åt Ale kommun genom avtalssamverkan. Ingen delegering sker för att uppdraget ska kunna genomföras. Göteborgs social resurs utför socialjour åt Ale kommun genom avtalssamverkan. För att handläggare ska kunna utföra uppdraget delegeras vad som är nödvändigt enligt socialnämndens delegeringsordning till tjänstemän vid socialjouren. Båda samverkansformerna fungerar väl. Besökare till familjerådgivningen ökade under 2025. Även ärenden vid socialjouren ökade markant under 2025 vilket leder till rejält ökade kostnader för socialjour 2026 då kostnaden beräknas på föregående års utförda tjänster.

Avtalets namn	Avtalsparter	Verksamhet som bedrivs med stöd av avtalet	Extern delegering	Kommentar
Överförmyndarsamverkan Alingsås Lerum Ale	Alingsås kommun och Lerums kommun	Överförmyndarverksamhet	Ja	Beslut KF 2024-06-17
Samverkansavtal regionalt dataskyddsombud	Ale, Alingsås, Härryda, Lerums, Lilla Edets, Partille, Stenungsunds och Öckerö kommuner samt Göteborgsregionens kommunalförbund (GR).	Dataskyddsombud	Nej	Avtalsstart: 2020-08-01
Regionalt samverksansavtal	Socialförvaltning, Utbildningsförvaltning, Lilla Edets kommun.	Utbildningsinsatser		
Familjerådgivning	Kungälv	Familjerådgivning		
Socialjour	Göteborgs social resurs	Socialjour kvällar, nätter och helger	Ja	
Samverkansavtal avseende alkohol och tobakstillsyn	Partille kommun och Ale kommun	Uppgifter som ankommer på kommun i alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter samt lagen om tobaksfria nikotinprodukter.		
Ungdomsmottagning	Västra Götalandsregionen och Ale kommun	Besöksverksamhet för unga		
Geodatasamverkan	Lantmäteriet	Geodata	Nej	
Samarbetsavtal om gemensam organisation för Energi- och klimatrådgivning	Stenungsund, Tjörn, Orust, Lilla Edet, Kungälv, Öckerö	Energi- och klimatrådgivning	Nej	

8.3 Privata utförare

Enligt kommunens program för uppföljning av privata utförare ska en sammanställning av kommunens privata utförare och genomförd uppföljning av dessa redovisas i fullmäktige i samband med årsbokslutet. Sammanställningen ska utgå från nämndernas årsrapporter. Uppföljningsområdet är nytt och nämnderna arbetar med besluta om former för uppföljning av privata utförare. Nedan redovisas det som framkommer i nämndernas årsrapporter.

Socialnämnden anlitar privata utförare för vård av barn och unga, och i vissa fall även vuxna missbrukare, vid familjehem som kommunen kontrakterar. Familjehemmen erhåller arvode och omkostnadsersättning enligt SKR s rekommendationer. Under 2025 har Ale kommun inte haft något eget kontrakterat familjehem som utfört upp-

drag. I slutet av året rekryterades fem nya familjehem som kommer att få uppdrag under 2026. Planen är att engagera ett eller två familjehem som jourhem vilket innebär att de kan ta emot barn och ungdomar med kort varsel och under en tid då ett mer varaktigt familjehem söks.

Utbildningsnämnden anlitar idag privata utförare där skolskjutsutförare samt utförare av vuxenutbildning är de mest väsentliga. Uppföljning av avtalens innehåll bland annat avseende leverans och kvalitet genomförs löpande. Utbildningsnämnden saknar i nuläget beslutade former för sådan uppföljning i enlighet med anvisningarna i Program för uppföljning av privata utförare. Ett sådant ärende återkommer till utbildningsnämnden under våren 2026.

Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden och servicenämnden har inte någon verksamhet som utförs av privata utförare.

8.4 Internationellt samarbete

Kommunen har inte haft något internationellt samarbete under år 2025.

9 Nämndernas sammanfattningar

9.1 Kommunstyrelsen

Under 2025 har flera digitaliseringsinsatser bidragit till verksamhetsutveckling med effekt i hela kommunens organisation. Kommunens digitala utbildningsplattform Kunskapstorget har implementerats, med ökad tillgänglighet till kompetensutveckling och minskat manuellt arbete som följder. En digitaliserad anställningsprocess och förberedelse för nytt HR- och lönesystem innebär bättre och effektivare verksamhet. Digitalisering av brandskyddskontroller har pågått och införs i hela organisationen med start februari 2026.

Ett viktigt arbete har handlat om att stärka kommunen som arbetsgivare. Arbetet med konceptet verksamhetsskap och medarbetarskap har inletts och en verksamhetsutvecklare har rekryterats för att långsiktigt driva arbetet. Implementeringen av kommunens nya värdegrund har genomförts i samtliga verksamheter och en struktur har tagits fram för att hålla värdegrunden levande i organisationen. Arbetet med ständiga förbättringar visar god framdrift där utbildningsomgångar startar en gång per halvår. HR-avdelningen har samtidigt arbetat med att stärka organisationens förmåga att genomföra åtgärdsplanen för minskad sjukfrånvaro och personalomsättning genom riktade stödinsatser och förstärkt kapacitet.

I arbetet med säkerhet och beredskap har förvaltningen stöttat och samordnat förvaltningarnas pågående kontinuitetsplanering och behovsinventering. Vidare har en angelägen genomlysning av kommunens arbete mot välfärdsbrottslighet genomförts. En ny informationssäkerhetspolicy har tagits fram med rutiner för händelser och incidentrapportering och förberedelser för ny lagstiftning på området. Fokus har också legat på effektiva administrativa processer. Förvaltningen har bland annat genomfört en översyn av kommunens samtliga reglementen, och arbetet med nämndernas informationshanteringsplaner pågår. Arbetet med översyn av nämndernas delegationsordningar har inletts liksom revidering av arvodesreglementet. Samtidigt är arbetet med befolkningsprognos utmanande och processen kommer över tid att ses i perspektiv av pågående översyn av den reformerade lokalförsörjningsprocess som tas fram.

Näringslivsklimatet i Ale är fortsatt starkt och kommunen fick i maj 2025 det bästa sammanfattande omdömet hittills med 3,82 jämfört med 3,45 för riket. Kontaktcenter har under året hanterat 66 601 kontakter varav 7 811 besök, 9 317 via e-post och 49 473 via telefon. Jämfört med föregående år innebär detta en viss minskning totalt av antal kontakter, men en ökning av antal via e-post samt en viss minskning av antal besök mot föregående år.

Under året var den totala sjukfrånvaron i kommunledningsförvaltningen 5,5 procent, vilket innebär en ökning med 0,6 procentenheter jämfört med 2025 och en något högre nivå än 2023. Den externa personalomsättningen exklusive pensionsavgångar minskade kraftigt till 7,2 procent under 2025, jämfört med 17,0 procent 2024.

Kommunstyrelsen har för 2025 ett överskott på 4,6 mkr varav merparten är relaterat till uteblivna personalkostnader.

9.1.1 Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott

Under 2025 har Kultur- och fritidsverksamheterna genomfört ett stort antal planerade aktiviteter i linje med mål och uppdrag. Majoriteten av uppdrag har slutförts enligt plan, med undantag för ett försenat uppdrag som fortsätter kommande år. Sammantaget bedöms målen vara uppfyllda.

Kultur- och fritidsverksamhetens arbete med trygghetsmålet har bland annat resulterat i flera prova-på och lovaktiviteter där några exempel är Megadagar, läsfrämjande aktiviteter, Pep-up turné med Fritidsbanken och sommarläger för barn med socioekonomiska utmaningar. Ungefär 1,5 mkr av öronmärkt föreningsbidrag för att främja trygghet och inkludering har delats ut till Ales föreningar. Investeringsbidrag till föreningslivet har under året fördelats till ett stort antal föreningar och möjliggjort förbättringar av lokaler, utrustning och anläggningar.

I arbetet mot en ökad kundnytta har kultur- och fritidsverksamheterna under året utvecklat dialogen med sina målgrupper. Bland annat har föreningar bjudits in till öppet hus och föreläsningar och biblioteket har undersökt läsfrämjandebehovet hos kommunens barn och unga för att på sikt kunna kundanpassa insatser för dessa. En ökad samverkan med andra interna och externa verksamheter har bidragit till lyckade aktiviteter. Några samver-

kanspartners under året är individ- och familjeomsorgen, måltidsservice, Älvgymnasiet, Nödingeskolan, serviceförvaltningen, daglig verksamhet, kommunikationsenheten samt Göteborgs universitet. *End of summer games* som var en prova på dag tillsammans med föreningslivet besöktes av hela 1500 deltagare. Satsningen resulterade i ett pris som bästa förbättring i Ale kommun.

Kopplat till målet om en effektivare organisation har kultur- och fritidsverksamheterna startat upp ett samarbete mellan Fritidsbanken och daglig verksamhet för att skapa verksamhet för målgruppen med funktionsnedsättningar. Arbete tillsammans med serviceförvaltningen pågår där bland annat bokningsprocess och säkerställande av bemanning vid evenemang ingår. Kultur- och fritid ingår också med representanter i två forum med koppling till samhällsbyggnadsprocessen för att på ett tidigt stadium samverka kring projekt där konst-/gestaltningsfrågor kommer att ingå.

Projekt Nya Glasbruksmuseet har påbörjats och under hösten har dialog förts med berörda aktörer samt förberedelser gjorts för flytt av samlingar och inventarier. Arbetet har även omfattat omvärldsbevakning och ansökningar om extern finansiering

Kultur och fritids specifika utskottsmål är uppfyllt genom det varierade utbud som erbjudits under året. Avdelningens systematiska arbete med barnrätt fortsätter med att än mer låta barnkonventionen vara utgångspunkt för de aktiviteter som erbjuds till barn och ungdomar.

Kultur- och fritids resultat för 2025 visar en positiv avvikelse, främst till följd av ett extra investeringsbidrag på drygt 1 mkr beslutat av kommunfullmäktige. Resultatet har även stärkts av statliga bidrag samt personalrelaterade uteblivna kostnader såsom vakanser och föräldraledigheter. Överskott inom stab och administration förklaras av outnyttjad utvecklingsreserv och lägre sociala avgifter än budgeterat. Samtidigt redovisar vissa verksamheter mindre underskott eller ökade kostnader kopplade till nödvändiga investeringar och verksamhetsutveckling. Sammantaget bidrar både högre intäkter och lägre personalkostnader till ett bättre resultat än förväntat.

9.2 Servicenämnden

Servicenämnden har under 2025 arbetat systematiskt med uppdragen från kommunfullmäktige och nämndplanen. Arbetet har präglats av utveckling av trygghet, kundnytta, effektivitet och hållbar kompetensförsörjning.

Flera mål har uppfyllts eller bedömts komma att uppfyllas, bland annat genom förbättrade säkerhetsåtgärder i kommunens lokaler, digitala förstärkningar såsom multifaktorautentisering, utvecklade dialogformer och nya arbetssätt inom verksamhetsservice. Arbetet med tillitsbaserad styrning har fortsatt i samverkan med andra förvaltningar, och projekt har drivits för att minska matsvinn, stärka måltidskvalitet, öka tillgängligheten till lokaler samt vidareutveckla verksamhetsskap och medarbetarskap.

Uppdrag enligt budget och nämndplan har i huvudsak genomförts enligt plan. Flera utvecklingsutredningar, bland annat kring framtidens IT-organisation, ruttoptimering samt vertikal blandning av funktioner, har avslutats. Vissa uppdrag har avvikelse eller fortsätter 2026.

Serviceförvaltningen redovisar en negativ avvikelse mot budget om Serviceförvaltningen redovisar en negativ avvikelse mot budget på -894 tkr, exklusive tomställda lokaler. Avvikelsen är i linje med prognosen från oktober, men fördelas annorlunda mellan verksamheterna.. Avvikelsen förklaras främst av ökade licens- och systemkostnader inom IT-enheten, obudgeterade avskrivningar samt kostnader för telefoni och omlokalisering.

Fastighetsverksamheten visar ett totalt positivt resultat på +535 tkr, men med ett underskott för tomställda lokaler motsvarande –1,1 mkr. Kostverksamheten redovisar ett överskott drivet främst av lägre personalkostnader till följd av långtidssjukfrånvaro och vakans. Serviceenheterna inom verksamhetsservice redovisar ett resultat nära noll, medan IT-enheten har en negativ avvikelse om –3,3 mkr.

Investeringsutfallet uppgår till 96 mkr av budgeterade 158 mkr. Störst avvikelse finns inom lokalförsörjning där flera projekt fått justerade tidplaner och förskjuten byggstart, vilket flyttar investeringsutgifter till 2026.

Antalet tillsvidareanställda ökade till 256 medarbetare, till följd av organisationsförändringar och förstärkningar inom flera enheter. Personalomsättningen minskade tydligt jämfört med föregående år och ligger på 7,2 %, vilket är lägre än tidigare år.

Sjukfrånvaron uppgår till 11,7 %, en minskning från året innan, men ligger fortsatt över kommunens genomsnitt. Långtidssjukfrånvaro är den största delen av frånvaron, särskilt inom kost och vissa enheter inom verksamhetsservice. Ett omfattande arbete pågår tillsammans med HR för att minska sjukfrånvaron genom rehabiliteringsinsatser, arbetsmiljöåtgärder, ergonomiska investeringar och kompetensstöd.

Kompetensförsörjningen har stärkts genom utbildningar, handledarstrukturer, rekryteringar inom IT, rollbreddning inom verksamhetsservice och kontinuerlig utveckling inom samtliga verksamheter.

Året har präglats av flera större förändringar:

- Ny serviceorganisation med servicemedarbetare och serviceteam infördes för att skapa högre flexibilitet och effektivitet.
- Flytten av IT-enheten till Nödinge gav förbättrad tillgänglighet och kortare ledtider för support.
- Investeringar i ny teknik, bland annat robotisering inom lokalvård, har påbörjats.
- Utvecklingen av skolfrukostpilot, samverkan kring matsvinn och förbättrad måltidskvalitet har gett positiva effekter för elever och äldre.
- Förvaltningen har hanterat flera större lokalprojekt, bland annat nya skolor i Alafors och Bohus, vilket påverkat både planering och investeringsutfall.
- Arbetet med att förbättra tillgängligheten i kommunens lokaler och parker har fortsatt utifrån inkomna synpunkter och pågående flerårigt förbättringsarbete.

Serviceförvaltningen bedömer att 2025 präglats av omfattande utvecklingsarbete, stabil styrning och framsteg inom centrala områden som kundnytta, trygghet, digitalisering och arbetsmiljö.

9.3 Utbildningsnämnden

Sammanfattningsvis har utbildningsnämnden i stort sett genomfört aktiviteter och uppdrag enligt 2025 års plan.

Utbildningsnämnden har under hela året haft en stabil ekonomisk planering och uppföljning. Den positiva avvikelsen för 2025 motsvarar cirka två promille av den totala budgeten. Ett överskott prognostiserades efter sommaren då det fanns risk att inte alla beslutade PO-medlen skulle hinna användas, samtidigt som ett överskott uppstod avseende köpta platser. I delårsrapport 2 angavs att "Förvaltningen arbetar med att nyttja överskottet på 6,6 mkr (4,6 + 2,0) i enlighet med fattade beslut." Efter senare delen av hösten lämnar utbildningsnämnden nu 2,1 mkr som till största del avser utvecklingsreservens överskott på köpta platser.

Skolresultatet för eleverna i årskurs 9 våren 2025 sjönk och andel som blev behöriga till nationella program på gymnasiet minskade. Dessutom har skillnaden i skolresultat ökat mellan grupperna utifrån föräldrars utbildningsnivå. Att med säkerhet identifiera orsakssamband som löper över så lång tid är svårt på lokal nivå. Det betyder att förutom de lokala analyserna för Ale får större studier och forskning visa vägen mot förbättrade resultat. Inför läsåret 2024/25 togs nya strategier och bedömningen är att de bör fortsätta leda framåt. En viktig del är att försöka skifta resurserna till yngre åldrar. Ett viktigt inslag är också satsningen på att rektor ska utöva ett mer undervisningsnära ledarskap som startades upp i augusti i samarbete med ett antal andra kommuner runtom i landet. Förvaltningen har också påbörjat ett strukturellt och kulturellt omställningsarbete som innebär att bredda basen i organisationen genom att höja kompetens och utveckla god arbetsplatskultur samt omfördela resurser mer lokalt. Detta förväntas ge effekt under 2026 och framåt.

Ett aktivt arbete och fler insatser har bedrivits kring målet med fler invånare i sysselsättning. Genom samverkansstrukturen för arbetsmarknadsstrategisk och operativ samverkan som skapats i Ale erbjuds fler ungdomar, unga vuxna samt de invånare som ej är i sysselsättning att komma i en egen hållbar försörjning genom olika förvaltningsövergripande åtgärder och insatser.

Avseende sjukfrånvaro, antal anställda, personalomsättning och kompetensförsörjning har utbildningsförvaltningen fortsatta utmaningar i flera avseenden men har också tagit kliv framåt.

Sjukfrånvaron är i princip oförändrad jämfört med föregående år vilket visar att det är rätt prioritering att satsa på. Att gå från en relativt hög sjukfrånvaro till en hög frisknärvaro kräver ny kunskap, nya perspektiv och förändrade arbetssätt. Genom att skapa välutvecklade organisationskulturer där handlingskraft och känsla av sammanhang är centrala komponenter bör vi nå längre i arbetet med att minska sjukfrånvaro. Med det nya fokuset nås

både de identifierade riskgrupperna och utvecklar samtidigt viktiga friskfaktorer för en hållbar organisation som bör ge goda effekter inom samtliga områden för arbetsmiljö.

Gällande kompetensförsörjningen och de anställda i förvaltningen följer det i stort barn- och elevtalsutvecklingen. Antalet tidsbegränsade anställningar har ökat, det är utmanande att skapa en långsiktig planering med låg tillgång på behörighet inom vissa ämnen, sjukfrånvaro, kortsiktiga satsningar och en omvärld i snabb förändring både avseende befolkningsutvecklingen och den statliga styrningen.

9.4 Socialnämnden

De aktiviteter som planerades för året kopplade till mål och uppdrag har i allt väsentligt genomförts enligt plan. Många processer så som exempelvis arbetet med verksamhetsskap, att sänka sjukfrånvaron och ställa om utifrån den nya socialtjänstlagen är dock långsiktiga och kräver fortsatt arbete. Tillitsdialogerna har under året genomförts med fokus på implementering av värdegrunden i enlighet med uppdraget från kommunfullmäktige.

Årets resultat inkluderat de extra medlen för personalomkostnader (PO-medlen) är 1,2 mkr. Exkluderat PO-medlen är resultatet -588 tkr.

Individ- och familjeomsorgen har haft utmaningar under året framför allt avseende försörjningsstödet, köpt vård och många vakanser som delvis fått täckas med konsulter.

Inom äldreomsorgen redovisar de särskilda boendena överlag goda resultat. De ekonomiska utmaningarna återfinns framförallt inom hemtjänsten, där antalet timmar stadigt ökat under året. En genomgång av ärenden har minskat antalet timmar och därmed förbättrat budgeten för LOV (lagen om valfrihet). Platsbrist avseende särskild boende för äldre har ökat utmaningarna med hemtagning från sjukhus, om den enskilde haft behov av korttidsplats. Trots detta har antalet betaldagar inte blivit fler än 9 tack vare snabba hemtagningar under merparten av året.

Trots ett ärende inom personlig assistans som belastar funktionsstöd med 5 mkr är det samlade underskottet för verksamhetsområdet något förbättrat mot senast prognos vilket förklaras av hemtagningseffekt samt att de allra flesta boendena inom verksamhetsområdet gör goda ekonomiska resultat.

Förändrade eller ökade behov hos målgrupperna är alltjämt huvudförklaringen till ökade kostnader inom myndighet och specialiststöd, där kostnader för personal, bostadsanpassning och olika typer av hjälpmedel fortsatt öka något.

Sammantaget konstateras att vidtagna åtgärder från våren och framåt för att bromsa negativ ekonomisk utveckling gett resultat även om det inte fullt ut kunnat kompensera även för tillkommande utmaningar, såsom exempelvis ytterligare behov av köpt vård. Årets resultat är i paritet med fjolårets och inför 2026 har ekonomiska förstärkningar gjorts på flera sårbara områden.

Personalomsättningen har sjunkit något jämfört föregående år, likaså antalet deltidsanställda. Totalt antal anställda har ökat mellan åren vilket är rimligt när verksamheten växer. Under året har flera kompetenshöjande satsningar kunnat genomföras för de så kallade PO-medlen, exempelvis kring patientsäkerhet, återfallsprevention och sårvård men även satsningar på chefer, till exempel utbildning i motiverande ledarskap.

Arbetet med att minska sjukfrånvaron redovisas i avsnitt 3.3.2.3 och har pågått under året, med stöd av HR-specialister. På övergripande nivå har frånvaron minskat avseende kort och medellång frånvaro. Efter genomlysning enhet för enhet har man konstaterat att antalet långtidssjukskrivna över 60 dagar på heltid där det, inom överskådlig tid, finns möjlighet att påverka frånvaron är få, 9 individer. Fokus i detta skede har därför legat på korttidsfrånvaron och en försiktigt positiv tolkning är att det gett visst resultat. Lokalt på vissa enheter är effekten tydlig men det varierar och vakansläget avseende chefer senaste året har sannolikt bidragit till variationen eftersom kontinuitet i första linjen är en viktig faktor i detta arbete. Det är uppenbart att det krävs ett långsiktigt och metodiskt arbete som också kopplas ihop med verksamhetsskap och värdegrund.

9.5 Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsförvaltningens arbete med mål och uppdrag 2025 bedöms i huvudsak ha nått förväntade resultat. Det samlade trygghetsarbetet i samhällsbyggnad utvecklas enligt plan. Klimatanpassningsarbetet har till exempel intensifierats i Alafors, Nödinge, Nol och Älvängen – områden där riskerna bedöms som mest kritiska och där stor del av Alesamhällets utveckling kommer att ske de kommande åren. Både klimatanpassningsarbetet och myndighetsgemensamma insatser mot välfärdsbrottslighet kräver dock fortsatt långsiktiga beslut och prioriteringar.

Arbetet med att förbättra kundnyttan i förvaltningens processer har fortgått under 2025. Bland annat genomfördes en genomlysning av planeringsdelen inom plan- och exploateringsenheten med målet att öka kommunens leveranskapacitet för detaljplaner. Nya principer för resursplanering och uppföljning är framtagna. Sammantaget visar utfallet på tydliga steg mot ökad kundnytta och bättre service. Inom flera områden står förvaltningen dock inför strategiska vägval – bland annat i fråga om hur kapaciteten på Sörmossen ska hanteras samt hur kommunen långsiktigt ska möta nya lagkrav och förväntningar från invånare och företagare.

I syfte att fortsätta effektivisera förvaltningens processer har flera medarbetare erbjudits utbildningen *Ständiga förbättringar* vilket har stärkt kunskapen om förbättringsarbete. Exempel på andra åtgärder är VA-verksamhetens dialoger med alla medarbetare på temat ”framtidens VA” och en ny rutin för hantering av VA-projekt i skredriskområden. Ett kopplat kartlager har utvecklats, vilket ger bättre överblick och möjliggör säkrare planering i riskutsatta områden. Flera digitaliserings- och processutvecklingsinsatser har dock gått långsammare under 2025 än planerat, då den tillförordnade förvaltningschefen beslutade att avvakta större initiativ tills ny förvaltningschef var på plats.

De skattefinansierade verksamheterna gör ett överskott på 830 tkr och resultatet för affärsverksamheten blev -12,3 mkr, vilket är 0,9 mkr sämre än det budgeterade resultatet på -11,4 mkr. Förvaltningen bedömer att debiteringsgraden generellt sett behöver förbättras i syfte både att ha balans i ekonomin och för att säkerställa produktionsvolym. Dessutom behöver taxor ses över för flera verksamheter för att bättre motsvara den faktiska kostnadsnivån.

Dryga 35 procent av de skattefinansierade investeringarna kom till stånd 2025 liksom dryga 60 procent av de taxefinansierade investeringarna. Det är ungefär på samma nivå som för 2024 och 2023. Det är en utmaning för förvaltningen att de planerade investeringarna inte följer budget flera år i rad. Åtgärder behöver vidtas för att förbättra budgetföljsamheten. Bland annat strävar förvaltningen efter att tidigarelägga investeringsplaneringen och vara redo att starta arbetet med tyngdpunkt i början på året för att sedan under andra halvåret slutföra. Då kommer förvaltningens planerade investeringar i högre utsträckning att avslutas under rätt budgetår.

Långtidssjukfrånvaron ökade något under 2025, både i form av planerad frånvaro som inte var arbetsrelaterad, men också på grund av hög arbetsbelastning för vissa individer. Arbetet med att analysera och förbättra arbetsförhållanden är påbörjat, men det står redan nu klart att tjänster behöver tillsättas för att skapa långsiktig stabilitet. VA-beredskapen behöver t.ex. tryggas utan att kommunen över tid är beroende av externa aktörer.

Flera enheter har en tydlig utbildningsplan för sina medarbetare, som kombinerar interna och externa insatser. Det har lett till en bättre kunskapsspridning. Längre och strukturerade introduktionsperioder med seniora specialister har också fungerat väl och kommer vara en viktig strategi framöver. Förvaltningen började dessutom bjuda in studenter att göra praktik och examensarbeten under 2025 och erbjöd platser för LIA-studenter.

Sammantaget har förvaltningen en låg personalomsättning inom flera enheter och en stabil och motiverad personalgrupp.

9.6 Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden har sammanlagt per helåret 374 aktiva akter, vilket är en ökning med 3 % jämfört med föregående år. Den största ökningen finns inom barnärenden men även förvaltarskapen har ökat.

Totalt har nämnden granskat 221 årsräkningar avseende år 2024. Av dessa kom 77 % in inom lagstadgad tid, det vill säga senast den 28 februari 2025. 80 % av dessa årsräkningar hade granskats i slutet av juni 2025, vilket lever

upp till nämndens mål. Vidare är målet att alla årsräkningar ska vara granskade per sista september, om inte särskilda skäl föreligger. Detta har inte uppnåtts. 45 årsräkningar hade en handläggningstid på över sju månader, vilket främst beror på den generella kvaliteten på årsräkningarna och mängden kompletteringar som krävts. Kompletteringar begärdes in i ungefär hälften av alla ärenden. Den genomsnittliga granskningstiden för 2025 blev 17,9 veckor. Totalt 28 årsräkningar granskades med anmärkning, vilket motsvarar 13 procent.

Verksamheten har genomfört en grundutbildning i Ale i januari 2025 samt en godmanskväll med fördjupning i december. Utöver det har verksamheten tagit emot besök i Ale under året samt varit på plats för att ge tips kring årsräkningarna inför inlämningen i februari.

Överförmyndarnämnden redovisar ett positivt utfall 2025 om 83 tkr. Överskottet beror främst på att utfall för arvode och ersättningar till ställföreträdare är lägre än budgeterat.

I och med avtalssamverkan har inte Ale kommun egen anställd personal då dessa är anställda av Alingsås kommun. Enheten består vid årets slut av sex handläggare, enhetschef och administratör. Rekrytering av ytterligare en handläggare med juristbakgrund pågår.

Under hösten 2025 påbörjades en utredning kring förutsättningar för en gemensam överförmyndarnämnd istället för dagens tre separata nämnder. Ärendet kommer att behandlas under 2026.

9.7 Valnämnden

Under hösten 2025 startade arbetet med 2026 års riksdagsval och val till region- och kommunfullmäktige.

Valnämnden har år 2025 inte haft någon budget för sin verksamhet. Nämnden har dock löpande kostnader även under de år det ej är val, så också under år 2025. Detta är i form av bland annat arvoden till valnämndens ledamöter och ersättare och hyreskostnader för lokalerna där nämndens valmaterial förvaras. Valnämndens kostnader för 2025 uppgick till 74 tkr. Eftersom nämnden inte hade någon budget gjorde nämnden därmed också ett negativt resultat på 74 tkr för året, jämfört med budget.

I och med nyheter från Valmyndigheten kommer kommunen att behöva justera sitt arbetssätt. Bland annat behöver avtal om hämtning av förtidsröster tecknas med Postnord. Andra nyheter och lagändringar som innebär kostnader är tillgänglighets- och utrymningskrav på vallokaler och en digital hantering av röstkort och framöver även röstlängder. En större digital hantering ställer krav på annan utrustning än den som valnämnden tidigare år har använt vid de olika valen. Säkerhetsläget påverkar också kostnaderna utifrån att andra lokaler behövs och för arbete med säkerhet för såväl väljare, som förtroendevalda och personal.

BILAGA TILL ÅRSREDOVISNING 2025

Affärsverksamheterna

Affärsverksamheterna i Ale kommun är placerade under Samhällsbyggnadsnämnden och följer samma redovisningsprinciper som kommunen. Kommunens ekonomiavdelning hanterar behovet av extern finansiering och ränta räknas månadsvis på det utnyttjade beloppet. Gemensamma kostnader för IT, lokaler, redovisnings- och personaladministration, kommunledning har belastat verksamheterna liksom dess andel av Sektor Samhällsbyggnads administration. Faktiska kostnader, uppskattad tidsåtgång och verksamheternas storlek i förhållande till kommunens totala storlek har använts som fördelningsunderlag.

VA-verksamheten

VA-verksamhetens uppdrag är att:

Distribuera dricksvatten av godkänd kvalitet och kvantitet

Omhänderta och rena spillvatten

Omhänderta och avleda dag- och ytvatten

Planera och genomföra utbyggnad/nyanläggning av VA-nätet för tillkommande bostäder och industrier

Utföra drift, underhåll och förnyelse av kommunens befintliga VA-nät

Utföra drift, underhåll och förnyelse av kommunens pumpstationer, reningsverk och reservoarer

Byta ut vattenmätare enligt bestämt tidsintervall

Utforma taxa och ABVA (Allmänna bestämmelser VA)

Inom VA-verksamheten arbetar idag totalt 26 personer. Sedan 2021 är VA-verksamheten uppdelad i två separata enheter.

Infrastruktur (VA-planering): VA-planering utgör en del av Infrastrukturenheten. Fokus ligger på planering, projektering och byggnation av infrastruktur (gata, trafik och VA) samt kundtjänst/adm.

VA-drift: Fokus för VA-Drift är drift och underhåll samt planering, projektering, säkerhetsarbete och förnyelse/reinvesteringar av befintliga VA-system.

Under 2025 har följande vakanser ersatts:
En VA-handläggare på VA-planering, en projektledare på VA-planering

En rörläggare på VA-drift, en VA-tekniker på VA-drift, en Mätningsingenjör på VA-drift.

Driftsansvar

Den dagliga driften omfattar drift och underhåll av ett 50-tal avlopps- och dagvatten-pumpstationer, 1 avloppsreningsverk, 5 vattenreservoarer, 7 tryckstegringsstationer och drygt 64 mil ledningsnät.

Vatten som Livsmedel och Hälsa

Vatten är ett av våra viktigaste livsmedel och har en stor betydelse för folkhälsan.

Driftövervakningssystem för Vattenhantering

Både renvattensidan och avloppssidan har ett driftövervakningssystem, där man får information om volymer, statistik, driftförhållanden och eventuella störningar.

Planering och Förvaltning av VA-system

Projektering och upprättande av sanerings/förnyelseplaner, inmätningar till det digitala kartverket samt all debitering till brukarna ingår i VA-verksamhetens uppgifter.

Utmaningar med Tillskottsvatten och Avloppsbrister

Ökade mängder tillskottsvatten i kombination med bristerna i avloppsystemen innebär att VA-systemet inte är framtidssäkrat vad gäller aspekterna samhällets ekonomi, miljö och människors hälsa och välbefinnande.

Övergripande Styrdokument för VA-verksamhet

För att möta ovanstående utmaningar finns ett övergripande styrdokument i form av en VA-plan inklusive VA-översikt, VA-strategi, VA-program och Vattentjänstplan.

Reinvesteringsprojekt och Entreprenadstrategier

Förutom drift och underhåll av VA-systemet pågår även reinvesteringsprojekt där gamla uttjänta VA-ledningar byts ut. Majoriteten av reinvesteringsobjekten under 2025 har genomförts med eget manskap förstärkt med ramavtals-upphandlad entreprenör för grävtjänster.

Åtgärder mot Inläckage och Effektivisering av Avloppsflöden

Utöver reinvesteringsprojekten pågår även ett långsiktigt arbete med att minimera inläckage av tillskottsvatten (regn- och dräneringsvatten) till spillvattensledningarna. Detta utförs genom att inventera/identifiera felkopplade fastigheter och därefter tillskriva fastighetsägarna att vidta åtgärder samt genom separering av kombinerade spill och dagvattenledningar. Under 2025 har verksamheten investerat i en rörinspektionsbuss och rekrytering av rörnätsinspektör genomförs i början av 2026.

Skyfallshantering och Dagvattenhantering för Stadsutveckling

Skyfallshanteringen inklusive VA-verksamhetens dagvattenhantering är kritisk och måste lyftas och förankras övergripande i samband med planering och markanvändning i Ale kommun.

Hållbar Stadsplanering med Fokus på Vattenresurser

Vatten är, och skall betraktas, som en resurs i den hållbara staden och kan skapa attraktivitet genom grönska och trevnad. Rätt placerade kan grönområden, vegetation och öppna bäckar ta hand om regn och avlasta avloppssystemen. En trevlig och säker stadsmiljö kan skapas parallellt med att översvämningar undviks och vattenkvalitén förbättras genom mindre utsläpp av dåligt renat avloppsvatten.

Beslut om Taxehöjning för VA-tjänster

KF beslutade i juni 2025 en höjning av VA-taxans brukningsavgifter med 3 %.

Årets resultat

VA-verksamheten gör ett negativt resultat på 6,2 mkr. I budget 2025 ingår upplösning av resultatfond med 7,6 mkr. I och med årets resultat blir upplösningen av resultatfonden 1,4 mkr lägre än budgeterat. Inom resultatet finns flera poster som bidrar till det högre resultatet, bland annat minskning av lagerförda inventarier. Räntekostnaderna har beräknats till 3,0%.

Investeringar

Årets investeringar uppgick till 347 142 tkr. Majoriteten av VA-kollektivets kostnader har avsett reinvesteringar, där förnyelse av VA-ledningar i Hövägen, Fornminnesvägen, Skolvägen, totalrenovering av Torsbro avloppspumpstation och Keillers väg avloppspumpstation varit några av de största projekten. Vidare har åtgärder och kostnader behövt läggas på reningsverket i Älvängen för att upprätthålla och bibehålla erforderlig funktion. Fokus vad gäller VA-kollektivets nyinvesteringar har varit fortsatt byggnation av ny överföringsledning Älvängen-St. Viken. Vidare har projektering påbörjats för kommunalt vatten och avlopp § 6 Skönningared samt ny matarledning Dannemark.

Avvikelser i investeringsbudgeten beror främst på att arbetet med Döse dragit ut på tiden då Ale är beroende av Kungälvs nya vattenledning. Uppgradering ledningsnät Älvängen ARV Svenstorp har skjutits framåt i tiden på grund av överföringsledningen.

Överföringsledningen har efter beslut i kommunfullmäktige under september 2024 nu en totalbudget på 600 Mkr och kontrakt för genomförandet är signerat med upphandlad entreprenör. Arbetet påbörjades under november 2024 efter ett års fördjupad projektering och beräknas vara klart under Q2 2026. Projektet är en stor anledning till att avsättningarna till investeringsfonden är stora men projektet har på grund av olika omständigheter blivit senarelagt.

Organisation

VA-verksamheten är i Ale kommun placerad under verksamhet Teknik som sorterar under samhällsbyggnadsnämnden. VA-verksamheten är uppdelad i 2 enheter, VA-planering (Infrastrukturenheten) samt VA-drift.

Verksamhetsmått

	2020	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Antal vattenprov tjänligt med anmärkning (mikrobiologisk och/eller kemisk)	1	2	2	1	3
Antal läckor per 10 km ledning, st.	0,3	0,12	0,1	0,7	0,7
Antal stopp per 10 km ledning (per år)	0,4	0,2	0,68	1,65	1,67
Reningsgrad/reduktion fosfor (%)	95,6	94,8	99	98,6	92,7

VA-verksamheten Ekonomisk sammanställning

Resultaträkning (tkr)	**Not**	**2024**	**2025**
Verksamhetens intäkter	1	85 187	102 702
Verksamhetens kostnader	2	-64 833	-72 480
Avskrivningar	3	-10 757	-13 639
Verksamhetens nettokostnader		**9 597**	**16 583**
Finansiella intäkter	4	114	241
Finansiella kostnader	5	-9 711	-16 824
Årets resultat		**0**	**0**

Balansräkning (tkr)	**Not**	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader o tekniska anl	6	313 583	396 917
Maskiner, fordon o inventarier	7	18 271	28 869
Pågående ny-, till- och ombyggnader		161 591	401 164
Summa anläggningstillgångar		**493 445**	**826 950**
Omsättningstillgångar			
Varulager		3 792	6 331
Kundfordringar		17 867	5 485
Kortfristig fordran	8	1 569	1 577
Förutbet.kostnader, upplupna intäkter		902	2 079
Summa omsättningstillgångar		**24 131**	**15 472**
Summa tillgångar		**517 576**	**842 422**
Eget kapital och skulder			
Årets resultat		0	0
Balanserat Eget kapital		0	0
Summa Eget kapital		**0**	**0**
Avsättningar			
Investeringsfond	9	-20 282	-20 198
Skulder			
Långfristiga skulder			
Lån av kommunen		-372 849	-682 290
Anslutningsavgifter		-70 064	-73 342
Summa långfristiga skulder		**-442 914**	**-755 632**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		-26 719	-44 389
Kortfristiga skulder	10	-25 459	-19 385
Upplupna kostnader/förutbetalda intäkter	11	-2 203	-2 818
Summa kortfristiga skulder		**-54 381**	**-66 591**
Summa Eget kapital och skulder		**-517 576**	**-842 421**

Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

- Verksamhetens resultat- och balansräkning har upprättats i enlighet med Lagen om kommunal redovisning samt med få undantag de rekommendationer som lämnats av rådet för kommunal redovisning.
- Fordringar har upptagits till det belopp varmed de beräknas inflyta.
- Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges.
- Periodisering av intäkter och kostnader har skett enligt god redovisningssed. Inkomster avseende anslutningsavgifter för VA har från och med år 2014 skuldförts. Anslutningsavgifterna intäktsförs i samma takt som avskrivningstiden för de utgifter som anslutningsavgifterna är avsedda att täcka.
- Pensionsutbetalningar, pensionsskuld och ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 har ännu inte fördelats till affärsverksamheten utan förutsätts täckas genom personalomkostnadspåslaget.

Not 1 Verksamhetens intäkter	**2024**	**2025**
Brukningsavgifter	88 554	93 874
Anslutningsavgifter	1 575	1 665
Upplupna/förutbetalda intäkter	-6 020	6 156
Återföring investeringsfond	84	84
Vinst vid avyttring av anläggningstillgångar	231	219
Övriga intäkter	763	704
	85 187	102 703

Not 2 Verksamhetens kostnader		
Material	15 512	17 884
Personalkostnader	15 538	16 868
Lokalkostnad	601	591
Externt köpta tjänster	19 000	21 016
Från kommunen fördelade kostnader	1 114	1 082
Övriga kostnader	13 1068	15 039
	64 833	72 480

Av de gemensamt fördelade kostnaderna avser 510 tkr administration och ledning på samhällsbyggnadsförvaltningen. Kostnaderna har fördelats utifrån de resurser verksamheten tar i anspråk. 444 tkr avser del av gemensamma kostnader för telefonväxel, personalavdelning och ekonomiadministration och 128 tkr kostnader för samhällsbyggnadsnämnden.

Not 3 Avskrivningar

Anläggningstillgångarna skrivs av enligt plan över den förväntade nyttjandeperioden. Följande avskrivningsprocent tillämpas:

Materiella anläggningstillgångar	**År**	**%**
Vatten- och avloppsledningar	50-70	1,5-2
Byggnader, reningsverk	20-33	3-5
Vattenmätare, maskiner	5-10	10-20
Inventarier, fordon	5-10	10-20

Årets avskrivningar fördelas på:	**2024**	**2025**
VA-ledningar, fastigheter och tekniska anläggningar	8 904	11 087
Maskiner o inventarier	1 354	2 212
Fordon transportmedel	499	340
	10 757	13 639

Not 4 Finansiella intäkter

	2024	2025
Dröjsmålsränta på kundfordringar	114	241
Övriga finansiella intäkter	0	0
	114	241

Not 5 Finansiella kostnader

Ränta på långfristig skuld hos kommunen Beräknas till 3,0 % på genomsnittlig låneskuld	9 648	16 814
Övriga finansiella kostnader	62	10
	9 711	16 824

Not 6 Mark, byggnader o tekniska anläggningar

	2024-12-31	2025-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Ingående anskaffningsvärden	372 296	445 369
Inköp	73 073	94 424
Försäljningar/utrangeringar	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	445 369	539 793
Ackumulerad avskrivning enligt plan		
Ingående avskrivningar enligt plan	-122 880	-131 785
Försäljningar/utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar enligt plan	-8 906	-11 091
Utgående avskrivningar enligt plan	-131 785	-142 876
Utgående planenligt restvärde	313 583	396 917

Not 7 Maskiner, fordon, inventarier

Ackumulerade anskaffningsvärden		
Ingående anskaffningsvärden	19 066	28 444
Inköp	11 280	13 150
Försäljningar utrangeringar	-1 902	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	28 444	41 594
Ackumulerad avskrivning enligt plan		
Ingående avskrivningar enligt plan	-9 953	-10 174
Försäljningar/utrangeringar	1 633	0
Årets avskrivningar enligt plan	-1 852	-2 551
Utgående avskrivningar enligt plan	-10 174	-12 725
Utgående planenligt restvärde	18 271	28 869

Not 8 Kortfristiga fordringar

Fordran på kollektivet, att återställa inom 3 år	0	0
Övriga kortfristiga fordringar	1 569	1 577
	1 569	1 577

Not 9 Avsättningar

Investeringsfond dimensionshöjning av avlopps-ledningsnätet från Nödinge till avloppstunnel Stora Viken.		
Avsättning 2009	3 066	2 982
Återföring (motsvarande avskrivning)	-84	-84
Utgående balans	2 982	2 898
Investeringsfond åtgärder Älvängens reningsverk.		
Avsättning 2017	8000	8 000
Avsättning 2018	8000	8 000
Avsättning 2019	1 300	1 300
Återföring (motsvarande avskrivning)	0	0
Utgående balans	17 300	17 300
Utgående balans avsättningar totalt	20 282	20 198

Not 10 Kortfristiga skulder

	2024-12-31	2025-12-31
Förutbetalda intäkter från överuttag som återförs inom tre år	25 459	19 302
övriga kortfristiga skulder	0	83
	25 459	19 385

Not 11 Upplupna kostnader/förutbetalda intäkter

Semesterlöneskuld	862	810
Förutbetalda intäkter (Länsstyrelsen)	0	0
Övriga upplupna kostnader	1 341	2 008
	2 203	2 203

Renhållningsverksamheten

Renhållningens uppdrag är att på ett kostnadseffektivt och miljöanpassat sätt omhänderta avfall från hushåll, verksamheter och företag i kommunen. Verksamheten ska finansieras till 100 % med avgifter eller annan ersättning via renhållningstaxan. Taxan miljöstyrs med avseende på utsortering av matavfall och kärlvolym. Renhållningens mål är att ha en robust avfallshantering och möjliggöra för invånarna att vara en del av det hållbara samhället genom att underlätta och främja de översta stegen i avfallstrappan så som återvinning, återanvändning och avfallsminimering.

Trenden med insamlade avfallsmängder avgörs främst av hushållens konsumtionsmönster. Mer pengar i plånboken ger ökade mängder grovavfall. Grovavfallet har under 2025 ökat med ca 12% sedan 2024. Insamlat matavfall har inte förändrats under 2025 medan restavfallet minskat med ca 8%.

Mobil ÅVC har genomförts i tre orter under vår och höst för att underlätta för invånare som bor nära centralorterna och saknar bil att kunna lämna grovavfall, elektronik och prylar till återbruk.

Fortsatt arbete med målen i Göteborgsregionen minskar avfallet -Avfallsplan för tretton kommuner till 2030. Fler av målen är också direkt kopplade till ändrad lagstiftning och nya förordningar. Del av mål och aktiviteter som enheten arbetat med under året är:

- Mål - Minst 90 % av allt inlämnat avfall på återvinningscentraler ska vara rätt sorterat, varav inget farligt avfall i fel fraktion
  - Arbetat aktivt för att få rena fraktioner med fokus på trä, hårdplast, förpackningsmaterial och energiåtervinning
  - Fortsatt arbete med att informera våra besökare att allt ska sorteras och inga osorterade säckar i containern till energiåtervinning.
- Mål - Hushållsavfallet ska minska med 30 % per invånare
  - Från 1/1 2024 är det obligatoriskt för alla hushåll och verksamheter separera matavfall från restavfall. Arbete har under året pågått att allt matavfall ska sorteras ut från restavfallet.
  - Från 1/1 2027 ska fastighetsnära insamling av förpackningar vara infört och politiskt beslut är taget att i Ale utveckla befintligt insamlingssystem för att nå lagkrav. Under året har förberedelse gjorts för ett smidigt införande under hösten 2026 då samtliga en- och tvåbostadshus får kärl för full hemsortering.
  - Information kring osynligt avfall samt hur man sorterar sitt avfall.
  - Fortsatt aktivt arbete på ÅVC Sörmossen att lyfta avfallet upp i avfallstrappan för att öka mängden återbrukade prylar och således också minska mängden hushållsavfall.

Årets resultat

Förvaltningen budgeterade med ett negativt resultat på -3,8 mkr men årets resultat blev 2,3 mkr lägre, dvs -6,1 mkr. Resultatet beror på att inköp av nya avfallskärl togs direkt på resultatet samt en större reglering till Renova AB för fler bilar och mer personal i samband med införandet av den fastighetsnära förpackningsinsamlingen.

Underskottet tillhör taxekollektivet och regleras mot det tidigare balanserat överskott.

Investeringar

Investering som inte nyttjats under året är inköp container (nämndanslag). De inverteringar som är gjorda under året är på återvinningscentralen Sörmossen och gäller utbyggnad av personalbyggnaden för att få mer plats och skapa olika omklädningsrum för kvinnor och män.

Organisation

Renhållningsenheten är i Ale kommun placerad under Samhällsbyggnadsnämnden och tillhör verksamhet teknik. Antal månadsavlönade årsarbetare var år 2025 10 stycken.

Ekonomisk sammanställning

Resultaträkning (tkr)	**Not**	**2024**	**2025**
Verksamhetens intäkter	1	47 155	61 340
Verksamhetens kostnader	2	-46 000	-60 317
Avskrivningar	3	-1 400	-1 297
Verksamhetens nettokostnader		**-245**	**-274**
Finansiella intäkter	4	248	277
Finansiella kostnader	5	-3	-3
Årets resultat		**0**	**0**

Balansräkning (tkr)	**Not**	**2024-12-31**	**2025-12-31**
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader o tekniska anl	6	1 506	1 357
Maskiner, fordon o inventarier	7	2 503	1 356
Pågående ny-, till- och ombyggnader		0	254
Summa anläggningstillgångar		**4 009**	**2 967**
Omsättningstillgångar			
Kundfordringar		7 708	2 326
Kortfristig fordran	8	7 736	8 668
Förutbet.kostnader, upplupna intäkter		1 959	5 042
Summa omsättningstillgångar		**17 403**	**16 035**
Summa tillgångar		**21 412**	**19 002**
Eget kapital och skulder			
Årets resultat		0	0
Balanserat Eget kapital		0	0
Summa Eget kapital		**0**	**0**
Skulder			
Långfristiga skulder			
Lån av kommunen		0	0
Summa långfristiga skulder		**0**	**0**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		-43	-1 435
Kortfristiga skulder	10	-18 496	-12 353
Upplupna kostnader/förutbetalda intäkter	11	-2 873	-5 213
Summa kortfristiga skulder		**-21 412**	**-19 002**
Summa Eget kapital och skulder		**-21 412**	**-19 002**

Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

- Verksamhetens resultat- och balansräkning har upprättats i enlighet med Lagen om kommunal redovisning samt med få undantag de rekommendationer som lämnats av rådet för kommunal redovisning.
- Fordringar har upptagits till det belopp varmed de beräknas inflyta.
- Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges.
- Periodisering av intäkter och kostnader har skett enligt god redovisningssed.
- Pensionsutbetalningar, pensionsskuld och ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 har ännu inte fördelats till affärsverksamheten men förutsätts täckas genom personalomkostnadspåslaget.

Not 1 Verksamhetens intäkter	**2024**	**2025**
Avgifter	48 774	54 927
Upplupna/förutbetalda intäkter	-1 896	6 143
Vinst vid avyttring av anläggningstillgångar	30	0
Övriga intäkter	247	270
	47 155	61 340

Not 2 Verksamhetens kostnader		
Material	1 293	8 960
Personalkostnader	7 459	6 588
Lokalkostnad	427	687
Externt köpta tjänster	28 473	33 644
Från kommunen fördelade kostnader	1 097	1 064
Övriga kostnader	7 238	9 374
Förlust vid avyttring av anläggningstillgångar	12	0
	46 000	60 317

Av de gemensamt fördelade kostnaderna avser 510 tkr administration och ledning på samhällsbyggnadsförvaltningen. Kostnaderna har fördelats utifrån de resurser verksamheten tar i anspråk. 426 tkr avser del av gemensamma kostnader för telefonväxel, personalavdelning och ekonomiadministration och 128 tkr avser kostnader för samhällsbyggnadsnämnden.

Not 3 Avskrivningar

Anläggningstillgångarna skrivs av enligt plan över den förväntade nyttjandeperioden. Följande avskrivningsprocent tillämpas:

Materiella anläggningstillgångar	**År**	**%**
Fastigheter	20-33	3-5
Maskiner, fordon, inventarier	5-10	10-20

Årets avskrivningar fördelas på:	**2024**	**2025**
Fastigheter	113	150
Maskiner, fordon, inventarier	1 287	1 147
	1 400	1 297

Not 4 Finansiella intäkter	**2024**	**2025**
Dröjsmålsränta på kundfordringar	15	18
Ränteintäkt fordran kommunen	233	259
	248	277

Not 5 Finansiella kostnader

	2024	2025
Ränta på långfristig skuld hos kommunen	0	0
Beräknas till 2,5 % på genomsnittlig låneskuld		
Övriga finansiella kostnader	3	3
	3	3

Not 6 Fastigheter

	2024-12-31	2025-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Ingående anskaffningsvärden	4 272	5 022
Inköp	750	0
Försäljningar utrangeringar	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	5022	5 022
Ackumulerad avskrivning enligt plan		
Ingående avskrivningar enligt plan	-3 404	-3 516
Försäljningar/utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar enligt plan	-112	-149
Utgående avskrivningar enligt plan	-3 516	-3 665
Utgående planenligt restvärde	1 506	1 357

Not 7 Maskiner, fordon, inventarier

Ackumulerade anskaffningsvärden		
Ingående anskaffningsvärden	10 007	10 362
Inköp	516	0
Försäljningar utrangeringar	-161	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	10 362	10 362
Ackumulerad avskrivning enligt plan		
Ingående avskrivningar enligt plan	-6 720	-7 858
Försäljningar/utrangeringar	149	0
Årets avskrivningar enligt plan	-1 287	- 1 148
Utgående avskrivningar enligt plan	-7 858	-9 006
Utgående planenligt restvärde	2 503	1 356

Not 8 Kortfristig fordran

Fordran på kommunen	7 701	8 632
Övriga kortfristiga fordringar	35	81
	7 736	8 713

Not 9 Kortfristiga skulder

Förutbetalda intäkter från överuttag som återförs inom tre år		
	18 496	12 353
	18 496	12 353

Not 10 Upplupna kostnader

Semesterlöneskuld	522	69
Övriga upplupna kostnader	2 351	5 144
	2 873	5 213

Bilaga – Finansiell rapport 2025

Låneportföljen

Kommunens låneportfölj består av lån med både fast och rörlig ränta. All upplåning sker i svenska kronor. I tabellen nedan framgår låneportföljens sammansättning avseende volym, instrument, ränta och löptid. Indexkolumnen visar lånen med rörlig räntas underliggande index och marginal. Genomsnittlig låneränta under året har varit 3,02 % samt återstående lånetid > 6 månader = 280 Mkr

Produkttyp	Lånebelopp	(Valuta)	Startdatum	Slutdatum	Långivare	Räntetyp	Räntesats
Lån	100 000 000,00	SEK	2023-02-22	2026-05-12	Kommuninvest	Fast	3,3100%
Lån	60 000 000,00	SEK	2024-02-16	2026-06-10	Kommuninvest	Fast	3,3950%
Lån	100 000 000,00	SEK	2025-06-19	2026-06-30	Kommuninvest	Fast	2,3290%
Lån	150 000 000,00	SEK	2025-06-30	2028-11-29	Kommuninvest	Fast	2,5350%
Lån	130 000 000,00	SEK	2025-12-10	2027-11-25	Kommuninvest	Fast	2,4320%
	540 000 000,00						

Ale kommun hade 2025-12-31 en kreditlimit hos Nordea på 35 mkr för leasing av personbilar varav 10,8 mkr har utnyttjats.

Räntenetto

Räntenettot illustrerar förhållandet mellan de kassaflöden som uppstår till följd av kommunens utlåning samt dess finansiering av sina egna skulder.

Räntenetto mkr	2024	2025
Ränteintäkter	12,1	5,7
Utdelningar	1,5	2,3
Borgensprovisioner	3,6	3,7
	17,2	***11,8***
Räntekostnader	-11,4	-13,1
Ränta pensionsskuld	-28,3	-13,6
	-39,8	***-26,7***
Netto	**-22,5**	**-14,9**

Kommunens negativa räntenetto har minskat jämfört med föregående år som följd av att räntekostnaderna på kommunens pensionsskuld minskat kraftigt. Detta är en effekt av prisbasbeloppet tillsammans med inflation vilket påverkar storleken på pensionsskulden vilket i sin tur leder till lägre pensionskostnader.

Kommunens snittränta för extern upplåning har minskat något från 3,07 % till 3,02 % som följd av de lägre marknadsräntorna vilket även det bidragit till högre räntekostnader.

Nya delegationsbeslut

- 4 juni 2025 beslutades att uppta lån om 100 MSEK med omsättningsdag 19 juni 2025. Av detta avser 100 MSEK omsättning av ett befintligt lån. Lånet löper till 2025-06-30 med fast ränta.
- 19 juni 2025 beslutades om att uppta lån om 150 MSEK med omsättningsdag 30 juni 2025. Lånet är nyupplåning. Lånet löper till 2028-11-29 med fast ränta.

- 26 november 2025 beslutades om att uppta lån om 130 MSEK med omsättningsdag 12 december 2025 varav 80 MSEK avser omsättning av ett befintligt lån och 50 MSEK avser nyupplåning. Lånet löper till 2027-11-25 med fast ränta.

Likviditet och valuta

Kommunen har inga tillgångar eller skulder i annan valuta än svenska kronor. Därav har Ale ingen utestående valutaexponering.

Per 2025-12-31 hade Ale likviditet för att täcka 139 % av en genomsnittlig månads utflöde av likvida medel. Det vill säga att Ale har en kortsiktig betalningsberedskap på 1,39 månader.

Under året har kommunen gjort upplåning av 380 Mkr och amorterat 180 Mkr vilket innebär att kommunen vid årets slut har en låneskuld som är 200 Mkr högre än motsvarande period 2025-12-31.

Placeringsportfölj

Ale har för närvarande inga utestående placeringar i värdepapper eller liknande instrument.

Borgensåtaganden

Koncernen, intressebolag och föreningar

Kommunens borgensåtaganden för AB Alebyggen har ökat med 45 Mkr under året och uppgår nu till 1 260 Mkr. AB Alebyggen har ökat sin upplåning under året med anledning av främst renoveringsprojekt. Detta är fortfarande inom ramen för beslutad borgen som uppgår till 1 380 Mkr.

Kommuninvest

Ale kommun har tecknat solidarisk borgen för Kommuninvests verksamhet. Enligt åtagandebesked från Kommuninvest per 2025-12-31 är Ale kommuns andel av bolagets skulder/åtaganden 1 969,8 Mkr medan andelen av tillgångarna är 2 054,0 Mkr

Ägartillskott

Ale Utveckling AB som är ett helägt kommunalt bolag har under 2025 förvärvat fastigheter i Nödinge (Södra delen Ale torg) samt fastigheter i centrala Älvängen som ett led i framtida och pågående exploatering. Ägartillskottet uppgår till 60,5 Mkr.

Årsredovisning 2025

Kultur- och fritidsutskottet

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
1 Ekonomisk analys 2
1.1 Analys och förslag för framtiden 3
1.1.1 Sammanfattande tabeller 4
1.2 Verksamhetsmått 4
2 Uppföljning av mål och uppdrag 7
2.1 Uppföljning av riktningsmålen 7
2.1.1 Ett tryggare Ale 7
2.1.2 Fokus på kundnytta i Ale 7
2.1.3 En effektivare organisation i Ale 8
2.2 Uppföljning av mål 9
2.2.1 Kultur och fritid ska genom ett mångfacetterat och rikt nyanserat utbud skapa mening, skänka flera dimensioner samt bidra till god folkhälsa och ökat välbefinnande. 9
2.3 Uppföljning av uppdrag 10
2.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget 10
2.3.2 Uppföljning av uppdrag 10
2.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 13
2.4.1 Tabell - Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 13
2.4.2 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 13
3 Övrig uppföljning 15
3.1 Inkomna synpunkter under året 15
3.2 Avtalssamverkan 15
4.4

1 Sammanfattning

Mål och uppdrag

Under 2025 har Kultur- och fritidsverksamheterna genomfört ett stort antal planerade aktiviteter i linje med mål och uppdrag. Majoriteten av uppdrag har slutförts enligt plan, med undantag för ett försenat uppdrag som fortsätter kommande år. Sammantaget bedöms målen vara uppfyllda.

Kultur- och fritidsverksamhetens arbete med trygghetsmålet har bland annat resulterat i flera prova-på och lovaktiviteter där några exempel är Megadagar, läsfrämjande aktiviteter, Pep-up turné med Fritidsbanken och sommarläger för barn med socioekonomiska utmaningar. Ungefär 1,5 mkr av öronmärkt föreningsbidrag för att främja trygghet och inkludering har delats ut till Ales föreningar. Investeringsbidrag till föreningslivet har under året fördelats till ett stort antal föreningar och möjliggjort förbättringar av lokaler, utrustning och anläggningar.

I arbetet mot en ökad kundnytta har kultur- och fritidsverksamheterna under året utvecklat dialogen med sina målgrupper. Bland annat har föreningar bjudits in till öppet hus och föreläsningar och biblioteket har undersökt läsfrämjandebehovet hos kommunens barn och unga för att på sikt kunna kundanpassa insatser för dessa. En ökad samverkan med andra interna och externa verksamheter har bidragit till lyckade aktiviteter. Några samverkanspartners under året är individ- och familjeomsorgen, måltidsservice, Älvgymnasiet, Nödingeskolan, serviceförvaltningen, daglig verksamhet, kommunikationsenheten samt Göteborgs universitet. *End of summer games* som var en prova på dag tillsammans med föreningslivet besöktes av hela 1500 deltagare. Satsningen resulterade i ett pris som bästa förbättring i Ale kommun.

Kopplat till målet om en effektivare organisation har kultur- och fritidsverksamheterna startat upp ett samarbete mellan Fritidsbanken och daglig verksamhet för att skapa verksamhet för målgruppen med funktionsnedsättningar. Arbete tillsammans med serviceförvaltningen pågår där bland annat bokningsprocess och säkerställande av bemanning vid evenemang ingår. Kultur- och fritid ingår också med representanter i två forum med koppling till samhällsbyggnadsprocessen för att på ett tidigt stadium samverka kring projekt där konst-/gestaltningsfrågor kommer att ingå.

Projekt Nya Glasbruksmuseet har påbörjats och under hösten har dialog förts med berörda aktörer samt förberedelser gjorts för flytt av samlingar och inventarier. Arbetet har även omfattat omvärldsbevakning och ansökningar om extern finansiering

Kultur och fritids specifika utskottsmål är uppfyllt genom det varierade utbud som erbjudits under året. Avdelningens systematiska arbete med barnrätt fortsätter med att än mer låta barnkonventionen vara utgångspunkt för de aktiviteter som erbjuds till barn och ungdomar.

Ekonomi

Kultur- och fritids resultat visar på en positiv avvikelse trots en av kommunfullmäktige beslutad utbetalning av ett extra investeringsbidrag på drygt 1 mkr. Det positiva resultatet är en följd av högre statliga bidrag samt uteblivna personalrelaterade kostnader utifrån vakanser, föräldraledigheter samt sjukfrånvaro. Överskott inom stab och administration förklaras av en outnyttjad utvecklingsreserv samt att budget från de lägre sociala avgifterna lagts på enheten medan utfallet för beslutade åtgärder främst ligger på enheten kultur- och fritidsutveckling.

Utöver stab och administration gör även öppen ungdom och fält ett överskott uteslutande beroende på lägre personalkostnader. Övriga enheter har mindre underskott vilket inkludera kultur- och fritidsutveckling där underskottet mer eller mindre motsvaras av tidigare nämnd utbetalning av investeringsbidraget.

1 Ekonomisk analys

Kultur- och fritids resultat för 2025 är något bättre än förväntat då ett extra investeringsbidrag utbetalats i enlighet med beslut i kommunfullmäktige på drygt 1 mkr. Ett statligt bidrag för arbete med Pepup kommun under hösten samt en vakans under 2 månader för tjänsten som avdelningschef har också haft en positiv inverkan på resultatet.

Invånarservice stab och administrations överskott är ett resultat av en outnyttjad utvecklingsreserv samt överskott från minskade sociala avgifter i relation till budget. Utfallet för beslutade åtgärder kopplat till överskottet från de sociala avgifterna ligger i huvudsak under kultur- och fritidsutveckling.

Resultatet för kultur- och fritidsutveckling är direkt kopplat till beslutet från kommunfullmäktige om en extra utbetalning av investeringsbidrag som nämnts ovan. I resultatet ligger också merparten av kostnaderna kopplat till överskottet från de sociala avgifterna. Medlen har i huvudsak använts till en förstärkt bemanning på fritidsbanken under hösten samt inköp till samma verksamhet.

Öppen ungdom och fältverksamhetens överskott är till stora delar personalrelaterat. Föräldraledigheter, vakanser samt en relativt stor personalomsättning påverkar det ekonomiska utfallet i en positiv riktning men får också motsatt effekt på verksamheten. I utfallet finns ej budgeterade lönekostnader och intäkter kopplat till ett projekt som delfinansierats av Länsstyrelsen. Projektets inriktning var våldspreventivt arbete riktat mot ungdomar och projektets påverkan på resultatet är marginell.

Biblioteket har i sitt resultat genomfört nödvändiga elarbeten i Skepplanda för att uppdatera belysningen i lokalerna där den tidigare var bristfällig. I utfallet finns också kostnader för en inredningsarkitekt för kommande arbete med att uppdatera barnavdelningen på huvudbiblioteket i Nödinge. Utöver detta så ligger kostnaderna för böcker, tidningar samt webmedia något över tilldelad budget. Det har dock gjorts en översyn av framför allt kostnaderna för tidningar och tidskrifter och 2026 års utbud speglar bättre behovet satt i relation till den ekonomiska tilldelningen.

Kulturskolan har för 2025 ett mindre underskott orsakat av en något högre förbrukning än vad budgeten medgav. Med detta sagt så överstiger vissa år behovet tilldelade medel och verksamhetens karaktär kräver i möjligaste mån adekvat utrustning. Hänsyn har även tagits till kultur- och fritids resultat i sin helhet. Kulturskolan har likväl som öppen ungdom och fält fått bidrag från Länsstyrelsen för våldspreventionsarbete riktat mot förskolan och även i detta fall är inverkan på resultatet marginell.

Sammanfattningsvis så har kultur- och fritid trots ett extra investeringsbidrag på drygt 1 mkr en positiv avvikelse vid årets slut och som nämnts så är det i huvudsak personalrelaterade uteblivna kostnader som är orsaken. Avdelningens intäkter har även de bidragit till det positiva resultatet.

1.1 Analys och förslag för framtiden

Analysen av 2025 visar att kultur- och fritidsverksamheten i huvudsak har bedrivits i linje med uppsatta mål och inom tilldelade ekonomiska ramar, med ett sammantaget positivt resultat. Utfallet präglas av god kostnadskontroll, där avvikelser i huvudsak kan kopplas till personalrelaterade faktorer samt variationer i verksamheternas behov över tid.

För kommande år bedöms behovet av fortsatta prioriteringar vara stort, särskilt avseende kompetensförsörjning, lokalanvändning och stöd till föreningslivet. För att möta ökade krav på tillgänglighet, trygghet och inkludering behöver arbetet med samverkan, effektivisering och långsiktig planering vidareutvecklas. Fokus framåt bör ligga på att säkerställa hållbara arbetssätt, stärka dialogen med målgrupperna samt skapa förutsättningar för verksamhetsutveckling inom givna ekonomiska ramar.

Projekt Nya Glasbruksmuseet har sedan uppstart identifierat kostnadsposter som inte inryms i befintlig budget och det konstateras att projektet under 2026 vidare kommer att behöva utreda behov av extern expertis och ta fram förslag på hur driften kan se ut för att nå den beslutade målbilden.

1.1.1 Sammanfattande tabeller

Resultaträkning

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
Intäkter	2 232	3 733	1 501
Kostnader	-54 053	-55 299	-1 246
Netto	**-51 821**	**-51 566**	**256**

Nettokostnad per verksamhet

Besluts-/verksamhetsområde	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget 2025	Avvikelse budget 2024
Invånarservice stab och adm	-6 268	-7 262	995	348
Kultur- och fritidsutveckling	-16 975	-15 792	-1 183	-788
Öppen ungdom och Fält	-10 001	-10 674	673	99
Bibliotek	-11 807	-11 669	-137	197
Kulturskolan	-6 515	-6 423	-91	-259
Nettokostnader	**-51 566**	**-51 821**	**256**	**-403**

Investeringar

Investeringar, belopp i Tkr	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse
Årsanslag Kultur- och fritid	-445	-1 000	555
Offentlig utsmyckning	-631	-741	110
Totalt:	**-1 076**	**-1 741**	**665**

Årsanslaget har använts till bland annat möbler, musikinstrument samt solskydd till Skepplanda bibliotek.

Offentlig utsmyckning har via tilldelade investeringsmedel färdigställt ett konstverk på Da Vinciskolan som påbörjades 2024. Utöver det har in medlen använts till konstinköp.

1.2 Verksamhetsmått

Bibliotek
Det är glädjande att se att aleborna fortsätter att besöka biblioteken och låna media i allt större utsträckning och samtliga mätpunkter ökar. Det är dock viktigt att ta med i analysen att resurserna, såsom personal eller medieanslag, inte ökat vilket även medför att bibliotekariernas arbetsbelastning påverkas.

Kulturskolan
Antalet inskrivna deltagare i kulturskolan ökar stadigt. Antal genomförda kulturarrangemang med kulturskolan ligger på ungefär samma nivå som under samma period förra året men publikantalet har ökat något. Ett stort evenemang under året har varit satsningen på musikalen Bugsy Malone med totalt sex föreställningar – tre för allmänheten och tre skolföreställningar.

Kultur- och fritidsutveckling

Antalet redovisade kulturarrangemang och publikbesök är något lägre än föregående år. En bidragande orsak är att några av verksamhetens större årliga evenemang, såsom julkonserten, under året har genomförts i föreningsregi. Standup-verksamheten som tidigare år startades upp av verksamheten har i år hyrts ut till en privat aktör och gett fullsatta salonger i Ale kulturrum. Utöver de redovisade arrangemangen genomförde Kultur- och fritidsutveckling även en Skapande skola-aktivitet med Freestyle Phanatix, bestående av fyra föreställningar med totalt 694 besökare.

Fritidsbankens nya lokalisering samt det breddade utbudet av utrustning har bidragit till en ökning av utlåningen med 57 procent jämfört med föregående år. Även antal aktiverade personer och utlån till skolor har ökat markant. Under sommarlovet genomfördes Fritidsbanken Pep Up-turné under fem veckor på olika platser i kommunen, vilket resulterade i att fler personer kom i aktivitet. Skollånen fortsätter att öka till följd av den förstärkta samverkan med skolan, där Fritidsbanken regelbundet besöker skolor under terminerna.

Antalet registrerade aktivitetstillfällen för barn och unga med stöd av aktivitetsbidrag (LOK-stöd) har ökat stadigt sedan 2023. Även antalet föreningar som beviljats bidrag har ökat, liksom föreningarnas rapporterade medlemsantal.

Öppen ungdom och fält

Antalet aktiviteter har minskat till följd av hög personalfrånvaro, vilket har inneburit att verksamheten har behövt förstärka bemanningen och koncentrera öppettiderna till en plats. Detta har varit nödvändigt för att säkerställa en trygg arbetsmiljö för personalen, då tidigare förutsättningar upplevdes som otrygga. Begränsningen har samtidigt medfört svårigheter att bedriva parallella verksamheter.

Trots färre öppettimmar visar statistiken att det genomsnittliga antalet besökare per timme har ökat från fyra till fem personer. Detta tolkar vi som ett tecken på att mötesplatserna upplevs som attraktiva. Därutöver ser vi en positiv trend i att andelen flickor som besöker mötesplatserna ökar.

Verksamhet	Verksamhetsmått	2025	2024	2023
Bibliotek	Totalt utlån	185 323	162 910	152 189
	-filialbibliotek	73 893	70 368	63 065
	- huvudbibliotek	96 785	92 542	89 124
	Antal besökare	132 812	129 970	131 364
	Totalt antal inloggningar under meröppettid på biblioteken	20 583	19 834	17 796
	Utlåning av e-media som ej ingår i summan av totalt utlån	12 903	12 425	11 728
	Totalt antal utlån app bibblix, e-böcker för barn och unga	1 742	1 019	974
Kulturskolan	Antal inskrivna deltagare i kulturskolan, terminsbaserad	756	748	729
	Antal genomförda kulturevenemang kulturskola	38	41	54
	Antal publik vid kulturarrangemang kulturskola	4 951	4 274	4 400
	Antal inskrivna deltagare i kulturskolans lovverksamhet	852	1 110	783
Kultur och fritidsutveckling	Antal genomförda kulturevenemang allmänkultur	128	153	236
	Antal publik vid kulturevenemang allmänkultur	4 741	5 118	8 700
	Aktivitetstillfällen barn och unga, från aktivitetsbidraget	217 465	202 061	185 259
	Totalt antal utlån Fritidsbanken	41 887	26 615	28 940
	- varav skolor och snabblån	30 181	19500	24 554
	Antal aktiverade personer via Fritidsbanken	27 810	10777	10 879

Verksamhet	Verksamhetsmått	2025	2024	2023
	Antal föreningar som beviljats bidrag (exklusive studieförbund)	73	62	70
	Antal föreningsmedlemmar	20 893	17 966	
Öppen ungdomsverksamhet	Antal aktiviteter	357	541	646
	Antal deltagartillfällen i den öppna ungdomsverksamheten	7 817	9 396	13 067
	Andel tjejer (%), deltagartillfällen i den öppna ungdomsverksamheten	45	42	41
	Totalt antal öppna timmar i öppen ungdomsverksamhet	1 525	2 177	2 745
	Totalt antal öppna timmar i stödchatt	165	144	130
	Antal chatt-tillfällen i stödchatt	174*	147	109

2 Uppföljning av mål och uppdrag

2.1 Uppföljning av riktningsmålen

2.1.1 Ett tryggare Ale

Detta har genomförts

Megadagar har genomförts med ett brett utbud av kultur- och fritidsaktiviteter för barn och unga att prova på under loven. Vecka 7 genomfördes Megadag i Älvängen och vecka 25 var det Megadag i Skepplanda. På höstlovet genomfördes Megadag i Nödinge i Ale kulturrum. Kultur- och fritidsverksamheterna deltog också med verksamhet under nationaldagsfirandet på Klöverstigen.

Fritidsbanken Pep up turné genomfördes under fem veckor i början och slutet på sommarlovet. Under turnén har Fritidsbanken varit ute på olika platser i kommunen. Med hjälp av sommarjobbande ungdomar har ett stort antal unga kunnat låna utrusning och varit aktiva under sommarlovet.

1,5 miljoner i riktat föreningsbidrag har beviljats för att skapa aktiviteter kopplat till trygghet och inkludering.

Kulturskolans lovverksamhet har fortsatt med bland annat kortkurser under sommarlovet i piano, bild och musikal. I slutet av sommaren anordnades ett sommarläger i samverkan mellan kulturskolan, individ- och familjeomsorgen samt måltidsservice.

Biblioteken har erbjudit lovbio och halloweenfirande i Skepplanda och sagostunder och pyssel i Älvängen och Surte.

Öppen ungdom har under skollov anordnat aktiviteter för barn i mellanstadiet med positiva resultat. För målgrupp mellanstadiet fortsätter också arbetet med att ämnet livskunskap vilket sker i samverkan mellan fältenheten och utbildningsförvaltningen.

Projektet *Dans för hälsa* har fortlöpt under perioden och en rekryteringsturné på högstadiet genomfördes under vecka 36 där danspedagog och skolsköterska informerade om konceptet. Under hösten har kulturskolans pedagog och personal från elevhälsan genomfört skolbesök för att berätta om verksamheten. Några elever har testat att komma i verksamhet.

Nyheten *End of Summer Games* i slutet av sommarlovet lockade över 1 500 deltagare som fick möjlighet att möta en bredd av föreningar och andra för att prova på en eventuell fritidsverksamhet. Satsningen fick pris som "Bästa förbättring" i Ale kommun.

Det har varit fullsatta grupper i Senior sport school under året, 20 deltagare på våren och 20 deltagare på hösten. Väldigt fina resultat i utvärdering där flera lyfter fram att de hittat ett socialt sammanhangoch hittat till någon aktivitet. Utöver Fritidsbanken har det varit 10-12 föreningar som varit med och hållit i en aktivitet i programmet . I programmet ingår även kostföreläsning, HLR och skadeförebyggande.

Under 2025 ordnade Kultur- och fritidsutveckling ”prova på-verksamhet” under Kulturhäng tillexempel: måla akvarell, origami, brodera, repslagning. Under Nationaldagen kunde besökare vara med och skapa ett gemensamt textilt konstverk med konstnärer från Allas ateljé. I Älvis garage har ungdomar varit delaktiga i framtagandet av ett konstverk och på Hjärtmello sjöng och spelade personer med funktionsvariationer. Inom GR-projektet Framtidens stationsmiljöer har elever från årskurs fem på Nolskolan deltagit i workshops på Röhsska muséet i Göteborg. Elever i årskurs ett har utifrån den dikt som producerades inom ramen för projektet, skrivit en låt som de sedan spelat in tillsammans under ledning av lärare och studiotekniker.Under påsklovet var det barnteater på två filialbibliotek. Under sommarlovet genomfördes Aroseniusdagen. Höstlovet inleddes med musikteater under Barnbokens dag.

Helhetsbedömning

Ett flertal aktiviteter har genomförts under perioden helt enligt plan, inom ramen för riktningsmålet ett tryggare Ale.

2.1.2 Fokus på kundnytta i Ale

Detta har genomförts

Under året har Öppen ungdom och fältenheten inlett dialog med mellanstadiet i syfte att stärka det förebyggande arbetet genom tidig samverkan med skola och elever. Fältverksamheten har genomfört lektioner och bedrivit fältarbete på mellanstadiet för att bygga relationer med barn och unga i ett tidigt skede. Arbetet har skett i nära samverkan med elevhälsoteamet (EHT) och kopplats till skolans värdegrundsarbete. Öppen ungdom har även riktat verksamhet mot mellanstadiet under lovperioder för att etablera tidiga kontakter med målgruppen. Verksamheten har deltagit i etablerade samverkansforum såsom BRÅ, SSPF, SIG och SIP. Inom Öppen ungdom har även lägerverksamhet genomförts, där socialtjänsten deltagit aktivt och bidragit till att uppmärksamma individer med särskilt stort behov av stöd och miljöombyte.

Biblioteket har under året genomfört en utredning av läsfrämjandebehovet bland barn och unga i Ale, vilket resulterat i en rapport med konkreta förbättringsförslag som underlag för det fortsatta planeringsarbetet, särskilt med fokus på grupper som är svåra att nå. En ny biblioteksplan för folkbiblioteken har antagits av kommunstyrelsen och gäller för perioden 2026–2029. Biblioteket har vidareutvecklat samverkan med bland annat ungdomsmottagningen, förskolor, simhallen, Ungkan, La Plaza och Fritidsbanken, där bokdepositioner görs tillgängliga för besökare. Bibliotekets ungdomsbibliotekarie deltog även i Öppen ungdoms sommarläger för att bygga relationer och erbjuda litteratur på ett ungdomsanpassat sätt. Samverkan har även skett med Studieförbundet Vuxenskolan genom projektet *EPA Book Club* tillsammans med föreningen Älvis samt språkcafé i samarbete med ABF.

Enheten för kultur- och fritidsutveckling har arbetat för att stärka dialogen med sina målgrupper genom bland annat föreningsfrukostar och öppet hus. Öppet hus-tillfällena har varit välbesökta och riktat sig till föreningar inom både kultur- och fritidsområdet. Under året har även en bidragskväll genomförts samt föreläsningar i samverkan med föreningsrådet. Föreningsrådet har genomfört tio fysiska möten samt ett stormöte, där arbetet med ett nytt reglemente varit ett prioriterat fokus. Nya rutiner för hantering av bidragsgodkända föreningar samt nya bidragsriktlinjer har tagits fram. Samverkan med föreningslivet har även genomförts inom ramen för en temavecka med fokus på natur, kultur och friluftsliv.

Samverkan med skolorna genom Fritidsbanken har vidareutvecklats under året. Skolbesök genomförs numera på fredagar, där samtliga skolor får besök en gång per termin. Inköp och samverkan kring rastbodar har genomförts.

Kulturskolan har genomfört ett sommarläger i samverkan med individ- och familjeomsorgen samt måltidsservice, där barn och familjer inskrivna hos individ- och familjeomsorgen har getts förtur. Intresset för lägret har ökat över tid och verksamheten syftar till att nå målgrupper som traditionellt inte tar del av kulturskolans utbud, med ökad inkludering som följd. Kulturskolan samverkar fortsatt med fritidshemmet på Nödingeskolan genom orkesterverksamheten *Showtime*, där elever i årskurs 2 ges möjlighet att prova instrument under åtta veckor. Vidare sker samverkan med närliggande kommuner för att nå fler barn och unga med funktionsvariationer i åldrarna 7–26 år, med målet att erbjuda kontinuerliga kulturaktiviteter anpassade efter målgruppens behov och förutsättningar. I samverkan med Göteborgs universitet pågår även en forskningsstudie med temat *”Hur kan vi skapa framtidstro hos barn och unga genom teaterundervisning i kulturskolan?”*, där teaterproduktionen *Jag är ingen* ingår och framförs av kulturskolans elever under 2026.

Under året deltog kulturskolan i en filmfestival på Bio Roy i Göteborg, där filmelever fick visa sina verk för en bredare publik. Kulturskolan har även genomfört totalt sex föreställningar av musikalen *Bugsy Malone*, varav tre offentliga föreställningar och tre riktade till elever i årskurs 2–6.

Helhetsbedömning

Aktiviteter pågår enligt plan, i enlighet med riktningsmålet om fokus på kundnytta i Ale.

2.1.3 En effektivare organisation i Ale

Detta har genomförts

Inom ramen för arbetet med ständiga förbättringar märks ett planeringsarbete tillsammans med daglig verksamhet för att med hjälp av Fritidsbanken skapa aktivitet för målgruppen med funktionsnedsättningar.

Ett arbete tillsammans med serviceförvaltningen för att förbättra bokningsprocessen och säkerställa bemanningen är påbörjad.

Processer för att revidera kulturarvsplanen har tagits fram i samverkan mellan kultur- och fritidsutveckling samt samhällsbyggnadsförvaltningen. Förslaget till revideringsprocess antogs av kommunfullmäktige 9 september och uppdraget att revidera delas mellan kultur- och fritidsutveckling och samhällsbyggnadsförvaltningen. Arbetet

med att analysera vilka delar som behöver uppdateras och kompletteras har påbörjats. Bygglovsenheten har samtidigt uttryckt ambition att ansöka om medel från Länsstyrelsen för kostnader kopplade till byggnadsinventering.

I Samhällsbyggnadsforum, som anordnas månatligen av samhällsbyggnadsförvaltningen, representeras numer avdelningen invånarservice av en representant från kultur- och fritidsutveckling för att säkerställa möjligheter till konst kopplat till byggprojekt, ombyggnation etc. I ytterligare ett forum, förvaltningsövergripande samrådsgrupp för konst, diskuteras också pågående och kommande projekt där konst kan inkluderas.

Ett nytt konstverk, *Spektrum* av Finn Hallin, färdigställdes i Da Vinci i början av augusti och invigdes den 5 september i samverkan med skolan. Konstverket utgör ett tillskott till den offentliga miljön och stärker kopplingen mellan kultur och utbildning.

Den 13 juni genomförde konstnären Jonas ”Cabelone” Berntson ett konstnärssamtal i Älvis garage. Med samtalet som utgångspunkt skapades därefter en väggmålning i Älvis mötesplats, i syfte att tillgängliggöra samtidskonst och skapa delaktighet för unga.

Under perioden har kulturskolan startat kursen *CREW*, en verksamhet där elever ges möjlighet att ta del av flera delar av en scenisk produktion. Kursen omfattar utbildning inom ljud- och ljusteknik, scenarbete samt värdskap. Eleverna har därefter praktiserat sina kunskaper i samband med kulturskolans scenproduktioner. Genom att bredda verksamheten har kulturskolan nått nya målgrupper och väckt intresse hos elever som tidigare inte tagit del av kulturskolans utbud.

Inom området bild och film har en kortkurs genomförts i samverkan med individ- och familjeomsorg, riktad till barn och unga inskrivna inom verksamheten. Syftet har varit att stimulera skapande och delaktighet samt att nå en målgrupp som traditionellt sett varit underrepresenterad i kulturskolans verksamhet.

Helhetsbedömning

Aktiviteter pågår enligt plan, i enlighet med riktningsmålet om fokus på en effektivare organisation i Ale.

2.2 Uppföljning av mål

2.2.1 Kultur och fritid ska genom ett mångfacetterat och rikt nyanserat utbud skapa mening, skänka flera dimensioner samt bidra till god folkhälsa och ökat välbefinnande.

Beskrivning

Kultur och fritid ska vid planering och genomförande av verksamhet sträva efter att skapa jämlika förutsättningar för god folkhälsa i Ale kommun. Det utbud som förvaltningen erbjuder invånare i Ale och besökare behöver präglas både av bredd och djup i kvalitet för att skapa mesta möjliga kundnytta.
Verksamheten för barn och unga ska med utgångspunkt i barnkonventionen bidra till ett utbud som stimulerar till lek, rörelse, fantasi och skapande. Barn och ungdomar ska erbjudas ett utbud med fokus på deras lediga tid.

Kommentar

Kultur- och fritids olika verksamheter är viktiga aktörer för att bidra till god folkhälsa och ökat välbefinnande hos Aleborna. Med stöd ifrån folkhälsomedel har följande insatser genomförts under året: feriearbetare till Fritidsbanken pep up, Piffl-boxar för spontanidrott, senior sport school, sommar- och lovaktiviteter i föreningsregi, hitta ut, stödchatten.

Arbetet med att implementera barnrättsperspektivet i verksamheten är påbörjad. Avdelningen har en barnrättsgrupp med barnrättstrateger som arbetar aktivt med att utbilda kollegorna för att skapa goda rutiner och för att systematiskt kunna implementera barnkonventionen. Under året genomfördes en grundutbildning i barnrätt där hela avdelningen bjöds in. Enheterna har genomfört workshop i barnkonventionen på APT.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

Nämnd

2.3 Uppföljning av uppdrag

2.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfull mäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Friluftsfrämjande insatser	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Investeringsbidrag till föreningslivet	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utreda möjligheten att införa en kulturgaranti i grundskolan	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Öppen ungdom ska möta/attrahera fler olika typer av ungdomar i kommunen	Försenad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Öka tillgängligheten till kommunens anläggningar och lokaler och sänk driftskostnaderna	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Innovation och ständiga förbättringar	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Innovation och ständiga förbättringar	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts 25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

2.3.2 Uppföljning av uppdrag

Friluftsfrämjande insatser

Beskrivning

Utred insatser och/eller åtgärder som ökar vistelse i natur och miljö. Förslag ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under 2025 togs en utredning fram i samverkan med serviceförvaltningen. Ärendet planeras att behandlas i servicenämnden och kultur- och fritidsutskottet under våren, för att därefter överlämnas till kommunfullmäktige för beslut.

Investeringsbidrag till föreningslivet

Beskrivning

Kultur och fritid ska fördela ett investeringsbidrag till föreningslivet på 1,0 miljoner kronor

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under 2025 inkom 33 bidragsansökningar från 22 föreningar inom kultur-, idrotts-, vuxen- och anläggningsverksamhet. Det totala ansökningsbeloppet uppgick till cirka 3,2 miljoner kronor. Den ordinarie investeringsbidragsbudgeten om 1,0 miljon kronor nyttjades fullt ut och förstärktes under hösten med ett tilläggsanslag om 1,2 miljoner kronor. Totalt betalades därmed 2,2 miljoner kronor ut i investeringsbidrag till föreningslivet under 2025.

Utreda möjligheten att införa en kulturgaranti i grundskolan

Beskrivning

Utred införandet av en kulturgaranti för barn och unga. Garantin ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys. Samfinansiering med regionen ska undersökas.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Utredningen genomfördes under våren 2025 och kommunfullmäktige beslutade att införa en kulturgaranti i samband med beslut om budget 2026. Under hösten har arbete pågått inför implementering av kulturgaranti i skolan 2026.

Öppen ungdom ska möta/attrahera fler olika typer av ungdomar i kommunen

Beskrivning

Öppen ungdom ska i högre grad bidra till att fler ungdomar får en meningsfull fritid genom att pröva nya koncept/verksamheter och i samverkan med föreningslivet.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Försenad

Verksamhetens plan för genomförande har varit att fokusera på tre olika koncept/verksamheter under året:

1. Bjuda in föreningslivet till den öppna verksamheten, initiera samarrangemang vid lov samt ledigheter.
2. Samverka i högre grad med kulturverksamheten, öppna upp lokaler för kreativitet (skapande av sång, musik, dans).
3. Fortsatt arbete med att inspirera ungdomar till att skapa verksamheter som de vill ha på sina mötesplatser samt i andra delar av kommunen utifrån behov och önskemål.

De två första insatserna har varit utmanande att genomföra och arbetet kommer fortsätta kommande år. Den sista insatsen har varit pågående enligt plan.

Öka tillgängligheten till kommunens anläggningar och lokaler och sänk driftskostnaderna

Beskrivning

Högt bokningstryck och kvalitetskrav på våra anläggningar och lokaler ställer krav på att vi flyttar positionerna framåt inom ny teknik för att kunna nyttja kommunens lokaler mer effektivt och sänka driftskostnader på våra anläggningar. Kommunen måste arbeta och bereda vägen för ökade investeringar i ny teknik som ger eftersökta effekter.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Uppdraget är inte slutfört bland annat beroende på att Ale kommun väntar på en teknisk lösning från vår leverantör av låssystem. Uppdraget går över helt till servicenämnden att slutföras under 2026 eftersom bokningsfunktionen nu är organiserad hos service.

Bland framgångarna bör nämnas en lokal i Bohusskolans hus som gjorts i ordning för att nu samnyttjas av grundskolan, kulturskolan och en lokal förening. Ett lyckat exempel på hur kommunen kan arbeta för att nyttja lokaler mer effektivt.

Under året har arbete påbörjats med att förbättra informationen om bokningsbara lokaler på kommunens hemsida - genomförts i samverkan med serviceförvaltningen och kommunikationsenheten.

Innovation och ständiga förbättringar

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Flera exempel på innovationer har testats under året:

- *End of summer games* som var en prova på dag tillsammans med föreningslivet besöktes av hela 1500 deltagare. Satsningen resulterade i ett pris som bästa förbättring i Ale kommun.
- *Bok och boll* som innebär att litteratur exponeras för barn och unga som väntar inne på Fritidsbanken medan deras vårdnadshavare lånar utrustning. Litteratur kan lånas hem och personal på plats registrerar lånen.
- Ett arbete med att säkerställa *bokningsflöde och bemanning* vid arrangemang har påbörjats tillsammans med

serviceförvaltningen.

Innovation och ständiga förbättringar

Beskrivning

Alla förvaltningar skall under Q1 2025 till nämnd redovisa olika förslag till utveckling och förbättring av verksamheten som var och en, eller till del av, motsvarar 1% av tilldelad budget. Nämnden ges då möjlighet att göra politiska prioriteringar motsvarande 1%. Processen är framåt tänkt att vara en naturlig del av årshjulet.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

2.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

2.4.1 Tabell - Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfullmäktige eller nämnd)
Glasbruket i Surte	Avslutad	N
Stödet till föreningslivet	Pågående	N
Samnyttja lokaler och strategisk lokalplanering	Avslutad med avvikelse	N

2.4.2 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

Glasbruket i Surte

Beskrivning

Under 2023 har ett visionsarbete för glasbruket i Surte genomförts. När målbilden är beslutad finns ett behov av att i samverkan med föreningsliv och näringsliv utreda förutsättningarna för att starta ett projekt med målet att öka platsens attraktivitet och öka kundnyttan för aleborna.

Beslutad av

Nämnd

Status

Avslutad

Kommentar

Serviceförvaltningens förstudie har avslutats och förvaltningen inväntar besked om tidplan för byggstart. Serviceförvaltningen ansvarar för projektledningen av ombyggnationen.

Avdelning invånarservice Projekt Nya Glasbruksmuseet har påbörjats och under hösten har dialog förts med berörda aktörer samt förberedelser gjorts för flytt av samlingar och inventarier. Arbetet har även omfattat omvärldsbevakning och ansökningar om extern finansiering.

Stödet till föreningslivet

Beskrivning

Föreningslivets behov av stöd är stort både i fråga om ekonomiskt stöd, men även konsultativt och i fråga om kompetensutveckling. Föreningslivet har stora utmaningar när det gäller återväxten av ideella ledare och övriga ideella krafter. Även villkoren för föreningarna som i dagsläget sköter anläggningar genom drift- och tillsynsavtal har ändrats vilket gör att det finns ett utökat behov av stöd. Det kräver resurser, prioriteringar och investeringar i ny teknik. Förutsättningarna för att utveckla stödet till föreningslivet behöver utredas vidare.

Beslutad av

Nämnd

Status

Pågående

Kommentar

Genom införandet av ett permanent investeringsbidrag har stödet till föreningslivet förstärkts. Under året beviljades 1,5 miljoner kronor i bidrag för föreningarnas arbete med trygghet och inkludering. Arbetet med föreningsrådets reglemente har pågått under året, där Föreningsrådet även har fungerat som remissinstans.

Samnyttja lokaler och strategisk lokalplanering

Beskrivning

För ökad kundnytta och för att kunna möta behov i alla kommundelar behövs fler och bättre anpassade lokaler för föreningsverksamhet och kultur och fritids verksamheter i alla kommundelar. Kultur och fritid kommer att tillsammans med övriga förvaltningar se över hur lokaler kan användas mer effektivt av föreningslivet och av kultur och fritids verksamheter.

Beslutad av

Nämnd

Status

Avslutad med avvikelse

Kommentar

Flera av de lokaler som kultur- och fritidsverksamheten disponerar har under perioden anpassats för att kunna användas för flera olika ändamål. Ytterligare tre olika lokaler anpassas under hösten 2025. Väntan på en teknisk lösning för att integrera bokning med lås- och larmfunktioner har dock försenat arbetet som därmed inte är avslutat. Serviceförvaltningen tar över ansvaret för det fortsatta arbetet

3 Övrig uppföljning

3.1 Inkomna synpunkter under året

Enligt kommunens styrmodell ska inkomna synpunkter vara en del av kommunens kontinuerliga förbättringsarbete. Inkomna synpunkter ska ses som en del i kommunens analysarbete för att förstå hur organisationen kan förändra arbetssätt, bemötande, rutiner med mera.

Nedan redovisas utifrån kategorisering de synpunkter som kommit in och vad dessa har lett till.

Januari - December 2025	
Antal synpunkter totalt	12
Synpunkter fördelat efter kategori: **-Utförande tjänst** **-Bemötande** **-Återkoppling av ärende** **-Handläggning** **-Bristande information** **-Övrigt**	 2 3 7
Antal synpunkter som inneburit åtgärder utifrån lagstiftning	
Antal synpunkter som inneburit verksamhetsförändringar	
System som synpunkter hanterats inom	Evolution

Utveckling av verksamhet utifrån inkomna synpunkter

Synpunkterna har inte inneburit några större verksamhetsförändringar. Synpunkterna handlade om bibliotekets verksamhet, föreningslivets behov, frågor kring kulturskolans ekonomi. En synpunkt handlade om behovet av ett nytt kulturcenter i Älvängen, synpunkten har lett vidare till ett uppdrag i kultur- och fritidsutskottets budget.

3.2 Avtalssamverkan

Bibliotek i Väst (BiV) är ett samarbete mellan biblioteken i: Ale, Kungälv, Lilla Edet, Orust, Stenungsund, Tjörn och Öckerö. Kommunerna har tillsammans ett gemensamt bibliotekssystem, delar bibliotekskatalog och webbplats. Datadelningsavtalet har tecknats med anledning av användning av gemensamt bibliotekssystem med integrerade digitala tjänster och delad hantering av inkommande e-post till den gemensamma mailadressen.

Bibliotek i Väst har ett tydligt användarfokus med effektivt resursutnyttjande, vilket bland annat innefattar att samtliga invånare i samverkanskommunerna för tillgång till gemensamma resurser i form av medier och information. Bibliotek i Väst är gemensamt en stark aktör i kontakt med leverantörer och andra samverkansparter. Kompetensutveckling och kollegialt lärande gör att biblioteken erbjuder likvärdig och hög servicenivå. Personalen träffas regelbundet utifrån olika fokusområden över kommungränserna.

Årsredovisning 2025

Samhällsbyggnadsnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
2 Ekonomisk analys 3
2.1 Analys och förslag för framtiden 3
2.1.1 Sammanfattande tabeller 4
2.2 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader 6
3 Uppföljning av mål och uppdrag 7
3.1 Uppföljning av riktningsmålen 7
3.1.1 Ett tryggare Ale 7
3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale 7
3.1.3 En effektivare organisation i Ale 9
3.2 Uppföljning av mål 9
3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning 9
3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar. 10
3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv. 11
3.2.4 Hållbart arbetsliv 11
3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap 12
3.3 Uppföljning av uppdrag 12
3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget 12
3.3.2 Uppföljning av uppdrag 13
3.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 17
3.4.1 Tabell - Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 17
4 Personalanalys 18
4.1 Kommunens anställda 18
4.1.1 Antal anställda 18
4.2 Sjukfrånvaro 18
4.2.1 Sjukfrånvaro tabell 18
4.3 Personalanalys och förslag för framtiden 19
5 Övrig uppföljning 21
5.1 Inkomna synpunkter under året 21
5.2 Avtalssamverkan 21
5.3 Privata utförare 22
5.4 Internationellt samarbete 22

I Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningens arbete med mål och uppdrag 2025 bedöms i huvudsak ha nått förväntade resultat. Det samlade trygghetsarbetet i samhällsbyggnad utvecklas enligt plan. Klimatanpassningsarbetet har till exempel intensifierats i Alafors, Nödinge, Nol och Älvängen – områden där riskerna bedöms som mest kritiska och där stor del av Alesamhällets utveckling kommer att ske de kommande åren. Både klimatanpassningsarbetet och myndighetsgemensamma insatser mot välfärdsbrottslighet kräver dock fortsatt långsiktiga beslut och prioriteringar.

Arbetet med att förbättra kundnyttan i förvaltningens processer har fortgått under 2025. Bland annat genomfördes en genomlysning av planeringsdelen inom plan- och exploateringsenheten med målet att öka kommunens leveranskapacitet för detaljplaner. Nya principer för resursplanering och uppföljning är framtagna. Sammantaget visar utfallet på tydliga steg mot ökad kundnytta och bättre service. Inom flera områden står förvaltningen dock inför strategiska vägval – bland annat i fråga om hur kapaciteten på Sörmossen ska hanteras samt hur kommunen långsiktigt ska möta nya lagkrav och förväntningar från invånare och företagare.

I syfte att fortsätta effektivisera förvaltningens processer har flera medarbetare erbjudits utbildningen *Ständiga förbättringar* vilket har stärkt kunskapen om förbättringsarbete. Exempel på andra åtgärder är VA-verksamhetens dialoger med alla medarbetare på temat ”framtidens VA” och en ny rutin för hantering av VA-projekt i skredriskområden. Ett kopplat kartlager har utvecklats, vilket ger bättre överblick och möjliggör säkrare planering i riskutsatta områden. Flera digitaliserings- och processutvecklingsinsatser har dock gått långsammare under 2025 än planerat, då den tillförordnade förvaltningschefen beslutade att avvakta större initiativ tills ny förvaltningschef var på plats.

De skattefinansierade verksamheterna gör ett överskott på 830 tkr och resultatet för affärsverksamheten blev -12,3 mkr, vilket är 0,9 mkr sämre än det budgeterade resultatet på -11,4 mkr. Förvaltningen bedömer att debiteringsgraden generellt sett behöver förbättras i syfte både att ha balans i ekonomin och för att säkerställa produktionsvolym. Dessutom behöver taxor ses över för flera verksamheter för att bättre motsvara den faktiska kostnadsnivån.

Dryga 35 procent av de skattefinansierade investeringarna kom till stånd 2025 liksom dryga 60 procent av de taxefinansierade investeringarna. Det är ungefär på samma nivå som för 2024 och 2023. Det är en utmaning för förvaltningen att de planerade investeringarna inte följer budget flera år i rad. Åtgärder behöver vidtas för att förbättra budgetföljsamheten. Bland annat strävar förvaltningen efter att tidigarelägga investeringsplaneringen och vara redo att starta arbetet med tyngdpunkt i början på året för att sedan under andra halvåret slutföra. Då kommer förvaltningens planerade investeringar i högre utsträckning att avslutas under rätt budgetår.

Långtidssjukfrånvaron ökade något under 2025, både i form av planerad frånvaro som inte var arbetsrelaterad, men också på grund av hög arbetsbelastning för vissa individer. Arbetet med att analysera och förbättra arbetsförhållanden är påbörjat, men det står redan nu klart att tjänster behöver tillsättas för att skapa långsiktig stabilitet. VA-beredskapen behöver t.ex. tryggas utan att kommunen över tid är beroende av externa aktörer.

Flera enheter har en tydlig utbildningsplan för sina medarbetare, som kombinerar interna och externa insatser. Det har lett till en bättre kunskapsspridning. Längre och strukturerade introduktionsperioder med seniora specialister har också fungerat väl och kommer vara en viktig strategi framöver. Förvaltningen började dessutom bjuda in studenter att göra praktik och examensarbeten under 2025 och erbjöd platser för LIA-studenter.

Sammantaget har förvaltningen en låg personalomsättning inom flera enheter och en stabil och motiverad personalgrupp.

2 Ekonomisk analys

2.1 Analys och förslag för framtiden

Förvaltningsövergripande - 1,1 mkr

Kostnader för interna detaljplaner översteg budget med -2 845 tkr. FÖP Älvängen gjorde ett litet överskott mot budget med 160 tkr och kostnader direkt under förvaltningschef ett överskott på ca 300 tkr. Stöd- och utvecklingsstabens överskott på 500 tkr beror till stor del på tjänstledigheter och sjukfrånvaro.

Samhällsbyggnadsnämnden fattade beslut om att använda PO-överskottet på 635 tkr till skyfallsåtgärder i Nol, inventering av invasiva arter, genomlysning av planenheten, energiplan samt att visualisera detaljplanestatus. Visualiseringen kunde inte genomföras under året och utfallet för övriga åtgärder landade på totalt -1 176 tkr för helåret 2025, vilket är 541 tkr mer än beslutat. I årets budget fanns dock ytterligare 2 000 tkr avsatta för utredningar och tillfälliga uppdrag och under året har budgetutrymme för vissa vakanser dessutom omförts motsvarande ett belopp på 1 750 tkr till utredningar och tillfälliga åtgärder. Bland annat har en fördjupad geoteknisk utredning av Hållsdammsbäcken, utredningsarbete för Rished och framtagande av skogsvårdsplan genomförts, samt att kvarvarande kostnader för rivning av en fastighet i Älvängen togs 2025. Totalt belastar dessa utredningar och åtgärder resultatet med 2 470 tkr. Det är förvaltningens bedömning att budgetposterna för skredsäkring och skyfallsåtgärder kommer att behöva vara väsentligt större under de närmaste åren.

Verksamhetsområde Plan och Myndighet + 1,6 mkr

Resultatet för verksamhetsområdet exklusive hyreshusen i Älvängen innebär ett underskott på -100 tkr. Enheterna arbetar med sina respektive utmaningar, men generellt gäller att självfinansieringsgraden behöver förbättras i syfte både att ha balans i ekonomin och för att säkerställa produktionsvolym. Taxorna behöver av olika anledningar ses över för verksamhetsområdet. Det finns osäkerheter inför framtiden med avseende på vilken påverkan ändringar i plan- och bygglagen kommer att ha på intäkterna, främst vad gäller byggenheten. För att säkerställa fakturering inom miljöenheten har ett arbete påbörjats med rutiner för fakturering - bland annat för att kunna följa olika typer av intäkter och att fakturering ska kunna ske mer löpande i ärenden som pågår under lång tid. Faktureringen för arbete med detaljplaner släpar efter en månad på grund av att underlaget behöver kvalitetsgranskas. Planenheten ser därför över rutinerna för fakturering. Intäkterna för planer kommer i högre utsträckning än tidigare från arbete med interna planer vilket speglar förvaltningens kostnader för det interna planarbetet där kostnaden överskreds med 2,8 mkr 2025.

Verksamhetsområde Teknik + 0,4 mkr

Den skattefinansierade delen av verksamhetsområde Teknik visar sammantaget en mindre avvikelse mot budget. Större avvikelser mot budget märks i poster som t.ex. kostnader för elarbeten +1 000 tkr, vinterväghållning +200 tkr, licenskostnader -300 tkr, konsulter -200 tkr samt att parkeringsövervakning -100 tkr.

Taxefinansierad verksamhet - 12,3 mkr

VA-verksamheten gör ett negativt resultat med på -6,2 mkr, vilket är 1,4 mkr bättre än det budgeterat resultat på -7,6 mkr och med årets resultat uppgår VA-verksamhetens resultatfond till 19,3 mkr vid årets slut.

Årets resultat beror främst på lägre räntekostnader. Men också personalkostnaderna blev lägre än budgeterat på grund av vakanser även om de i stor utsträckning har täckts med konsulter. Kostnad för asfaltering översteg budget samtidigt som kostnaden för inköp av dricksvatten var lägre än förväntat, liksom faktureringen från Gryaab.

Under slutet av 2026 kommer överföringsledningen att färdigställas och avlopp även från kommunens norra delar att ledas till Gryaab. Kapitaltjänstkostnaderna kommer då att öka markant 2027 och verksamheten kommer att få ändrade driftkostnader.

Renhållningen budgeterade med ett negativt resultat på -3,8 mkr. Utfall 2025 blev -6,1 mkr, vilket är 2,3 mkr

sämre än det budgeterat och renhållningens resultatfond vid årets slut uppgick till 12,3 mkr. Inköpet av kärl till fastighetsnära insamling av förpackningar påverkade årets resultat mest med -3,2 mkr.

2.1.1 Sammanfattande tabeller

Resultaträkning taxefinansierad verksamhet (ÅR)

Resultaträkning, taxefinansierad verksamhet (tkr)	Budget (ack)	Utfall (ack)	Avvikelse budget (ack)
Intäkter	156 169	151 744	-4 425
Kostnader	-156 169	-164 043	-7 874
Nettokostnader	**0**	**-12 299**	**-12 299**

Resultaträkning skattefinansierad verksamhet (ÅR)

Resultaträkning, skattefinansierad verksamhet (tkr)	Budget (ack)	Utfall (ack)	Avvikelse budget (ack)
Intäkter	22 640	27 257	4 617
Kostnader	-97 827	-101 614	-3 787
Nettokostnader	**-75 187**	**-74 357**	**830**

Nettokostnad per verksamhet

Besluts-/verksamhetsområde	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget 2025	Avvikelse budget 2024
Sektorledning	-17 740	-16 082	-1 657	667
Stöd och utvecklingsstab	-12 309	-12 832	522	2 275
Plan och Myndighet	-17 969	-19 581	1 612	1 039
Teknik	-38 638	-26 692	-11 946	8 043
Nettokostnader	**-86 656**	**-75 187**	**-11 469**	**12 024**

Investeringar

Investeringsanalys

Resultatet av utbyggnaden av GC-nätet i Ale visar på ett överskott om ca 3,5 miljoner kr för 2025, bland annat beroende på en vakans under delar av året. Gatubelysningsinvesteringarna överskred budgeten med ca 700 tkr, beroende på att specialstolpar behövde monteras under en kraftledning vid Keillers damm samtidigt som det tillkom kostnader för trafikövervakning vid arbete på Trafikverkets vägar.

Kostnaderna för justering av toppbeläggning (asfalt) genererade ett överskott om 1,3 miljoner kr - främst genom att projektet vid Elysörvägen drog ut på tiden samt att en del arbeten i december fick avbrytas på grund av kylan.

Överföringsledningen pågick enligt plan 2025, men med senare start än planerat så är investeringen förskjuten i tid framåt. Matarledning Dannemark ska slutbesiktigas i februari 2026. Teknikhus Döse skjuts på framtiden då det synkroniseras med Kungälvs arbete med ledningen. Uppgraderingen av ledningsnätet mellan Älvängens avloppsreningsverk och Svenstorp är beroende av överföringsledningsprojektet och kom inte i gång som beräknat 2025.

Investeringar taxefinansierad verksamhet

Investeringar, belopp i Tkr	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse
VA			
VA Öf ledn Älv-Nöd inkl 2	-270 322	-328 327	58 005
Dricksvattenledn Klädk-Nödinge-Älvä		-33 000	33 000
Ny matarledning Dannemark	-10 380	-10 000	-380
Nya Döse (teknikhus o ledningar)	-32	-1 500	1 468
VA nämndanslag	-1 642	-20 000	18 358
VA utbyggnad DP Båstorp/Kattleberg	0	-2 000	2 000
VA utbyggnation Nödinge-Stommen 1:7	-8	0	-8
div VA inv i DP	0	-30	30
Ny väg etapp 1 Joel	0	-250	250
Ny väg etapp 2 Bobollplan	0	-250	250
VA, Reinvest / Rat.invest	-40 019	-48 700	8 681
VA-övervakningssystem utbyggnation/optimering	-2 949	-2 500	-449
Skalskydd, säk åtg vatt r	-2 360	-2 000	-360
VA Ventiler o brandposter	-11 573	-3 500	-8 073
VA-anslutningar	-2 375	-3 000	625
Vattenmätare	-2 342	-5 000	2 658
Pumpstationer	-2 288	-6 000	3 712
Renovering av vattentorn	-853	-200	-653
TS Kronogården	0	-2 000	2 000
Renhållning			
Renhållning nämndanslag		-50	50
Fastighetsnära insamling		-13 600	13 600
Utbyggnad personalbyggnad ÅVC	-254	-1 000	746
Totalt:	**-347 395**	**-482 907**	**135 512**

Investeringar skattefinansierad verksamhet

Investeringar, belopp i Tkr	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse
Markreserv	-8 200	-25 000	16 800
Stadspark Nödinge 38:2		-250	250
Dammsäkerhet		-2 150	2 150
Åtg allmän plats	-1 902	-1 100	-802
Utbyte gatubelysning samling	-4 708	-4 000	-708
Utbyggnad av GC-nät	-1 508	-5 000	3 492
GC Alingsåsvägen i Alafors	-12		-12
Belysning CG-väg Alingsåsvägen (prästalund)	-1 172		-1 172
Just toppbeläggn gator GC	-1 683	-3 000	1 317
Bärlager		-500	500
Infr strukt för koll traf		-1 000	1 000
Infrastruktur vid exploat		-10 000	10 000

Årsanslag	-411	-2 700	2 289
Medfinans GC-väg Alingsåsvägen (prästalund)		-8 770	8 770
Medfin GC Kilanda Ka-Hult		-9 300	9 300
Totalt:	**-19 595**	**-72 770**	**53 175**

2.2 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader

Samhällsbyggnadsnämnden beslut om att använda PO-överskottet på 635 tkr till skyfallsåtgärder i Nol, inventering av invasiva arter, energiplan samt att visualisera detaljplanestatus. Utfallet för insatserna landade på totalt -1 176 tkr för helåret 2025, vilket är 541 tkr mer än budgeterat där utredning kring skyfall i Nol är den post som tillåtits ytterligare medel från förvaltningens övriga budget.

Utredning av möjliga alternativ för att visualisera detaljplanestatus har påbörjats och förhoppningen är att förvaltningen ska kunna leverera en lösning under 2026. Skyfallsutredningen i Nol har resulterat i en kostnadsanalys i förhållande till samhällsnytta i området.
Utifrån underlaget kan man bland annat värdera insatserna för klimatanpassning relaterat till det värde en utbyggnad skulle innebära.

Underlaget som behandlar invasiva arter är klart och innefattar kort beskrivning av problemen i kommunen samt hur olika enheter kommer i kontakt med ide olika arterna och av vad som faller under respektive enhets ansvar.

Vad gäller energiplan så är första delen av planen framtagen och den avser nulägesbeskrivningen. Nu återstår samverkan kring en gemensam målbild och åtgärdsplan för vidare arbete.

3 Uppföljning av mål och uppdrag

3.1 Uppföljning av riktningsmålen

3.1.1 Ett tryggare Ale

Detta har genomförts

Teknik

Exempel på åtgärder som stärkt tryggheten i kommunen är arbetet med kommunens dagvattendammar. Arbetet har stärkt invånarnas trygghet genom bättre information och ökad kunskap. Nya dagvattenledningar har tagits i drift. Teknikhuset i Dannemark står klart och överföringsledningsprojektet följer tidsplanen.

I skolorna har ett riktat cykelprojekt genomförts i flera fjärdeklasser där barnen fått utbildning i säker cykling både teoretiskt och praktiskt. Infrastrukturarbetet har fortgått enligt plan under 2025. Flera gång- och cykelvägar har färdigställts, vilket skapar tryggare och mer tillgängliga stråk i våra tätorter. Planering pågår för ytterligare GC-lösningar på strategiska platser.

Arbetet med digitala vattenmätare har fortsatt och bidrar till ökad säkerhet genom tidig upptäckt av läckage. Parallellt förstärks både det fysiska och digitala skyddet av våra anläggningar.

Plan och myndighet

Bygg- och miljöenheterna har under året deltagit i två myndighetsgemensamma insatser som en del av kommunens brottsförebyggande arbete. Därtill har viktiga utbildningstillfällen genomförts med fokus på välfärdsbrottslighet och otillbörlig påverkan, tillsammans med kommunpolis och säkerhetsenheten.

En viktig slutsats från 2025 är att genomförandet av myndighetsgemensamma insatser är personberoende. En rutin tas därför fram för att säkerställa långsiktighet och robusthet.

Övergripande

Staben har integrerat trygghetsperspektivet i sina strategiska uppdrag, särskilt avseende klimatanpassning och infrastruktur. Klimatanpassningsarbetet har intensifierats i Alafors, Nödinge, Nol och Älvängen – områden där riskerna bedöms som mest kritiska.

Arbetet med geodata är också centralt. Uppdaterad och kvalitetssäkrad kommundata är avgörande för att t.ex. blåljusaktörer snabbt ska hitta rätt vid insatser. Kommunen följer här de standarder som ställs genom Blåljuskollen och samverkar brett med andra förvaltningar.

Helhetsbedömning

Det samlade trygghetsarbetet i samhällsbyggnad utvecklas enligt plan. Flera områden visar god framdrift, medan andra – särskilt klimatanpassning och myndighetsgemensamma insatser – kräver fortsatta långsiktiga beslut och prioriteringar.

3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale

Detta har genomförts

Teknik

- Förvaltningen har stärkt dialogen och utbildningsinsatserna mot Kontaktcenter, vilket innebär att fler frågor som rör Renhållning, VA och Gata/Trafik nu besvaras direkt där.
- Digitala vattenmätare installeras löpande och bidrar till rättvis debitering samt minskar risken för att kunder bygger upp skulder över tid.
- Fastighetsnära insamling av förpackningar är nu införd för samtliga hushåll i kommunen.
- ”Sopklubbar” har etablerats, där hushåll kan samarbeta om kärl för att minska kostnader och antal behållare.
- Reglerna för särskilda skäl för tätare sophämtning har förtydligats inför taxa 2026.

- Fria besök på Sörmossen har ökat antalet besök med cirka 50 procent – framför allt på helger. Det ökade besökstrycket på Sörmossen skapar dock högre trafikbelastning genom Bohus och köer på området. Detta är en fråga som kräver fortsatt hantering och eventuella framtida kapacitetslösningar.
- Återbruket på Sörmossen har optimerats och är mycket välbesökt.

Enheten har kommit längre i arbetet med att involvera infrastrukturfrågorna tidigare i planprocesser, vilket leder till snabbare genomförande för kund och bättre efterlevnad av tidsplaner.

Plan och myndighet

- Miljöenhetens förbättringsprojekt har pågått kontinuerligt.
- Bygg- och miljöenheten deltar i ett projekt tillsammans med Tillväxt och tillsyn för att stärka kundservicen gentemot företag.
- En genomlysning av planeringsdelen inom planering- och exploateringsenheten har genomförts, med målet att öka kommunens leveranskapacitet för detaljplaner.
- Mötesstrukturen har setts över och nya principer för resursplanering och uppföljning är framtagna.

Insatserna för att öka kundnyttan är viktiga och pågår enligt plan, men det finns fortsatt utvecklingsbehov. Byggenhetens NKI för företag har tappat något, vilket delvis kan förklaras av ett ovanligt högt resultat 2024. År 2025 var dessutom ett år med omfattande förändringar i Plan- och bygglagen samt stora förändringar i Boverkets byggregler, vilket påverkat både arbetsbelastning och omställningsbehov.

Övergripande

Stabens fokus har framför allt legat på system- och serviceutveckling till nytta för flera verksamheter, vilket bidrar till ökad tillgänglighet och bättre upplevelse av kommunens service över tid.

Kundundersökningen inom mätområdet har fortsatt, även om svarsfrekvensen fortfarande är låg. En analys ska genomföras för att identifiera orsakerna och åtgärder planeras för att öka deltagandet. De svar som inkommit visar att kunderna är nöjda eller mycket nöjda med bemötande och hantering.

Helhetsbedömning

Arbetet i samtliga enheter visar på tydliga steg mot ökad kundnytta, bättre service och effektivare processer. Inom flera områden står förvaltningen inför strategiska vägval – bland annat hur kapaciteten på Sörmossen ska hanteras samt hur kommunen långsiktigt ska möta nya lagkrav och förväntningar från invånare och företagare.

Mått	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Nöjd kund indexet (NKI företag) för myndighetsutövning inom bygg ska öka	63 %	80 %	61 %
Nöjd kund indexet (NKI företag) för myndighetsutövning inom miljö ska öka	77 %	67 %	74 %
Nöjd kund index (NKI) för myndighetsutövning (gällande både företag och privatpersoner) inom bygg ska öka	66 %	68 %	59 %
Nöjd kund index NKI för myndighetsutövning (gällande både företag och privatpersoner) inom miljö ska öka	72 %	67 %	78 %

3.1.3 En effektivare organisation i Ale

Detta har genomförts

Teknik

Infrastrukturenheten har under året fortsatt sitt arbete med att utveckla arbetssätt och stärka organisationens

långsiktiga förmåga.

- Medarbetare erbjuds utbildningen *Ständiga förbättringar*. Två medarbetare har hittills gått utbildningen, vilket stärker den gemensamma kunskapen om förbättringsarbete.
- Under verksamhetsdagen i december genomfördes dialoger och övningar med alla VA-medarbetare på temat ”framtidens VA”. Ett bra underlag togs fram i arbetet med att staka ut vägen framåt och visar vad medarbetarna själva ser som utvecklingsområden.
- Utbildningsinsatserna inom ramen för *Ständiga förbättringar* skapar en stabil grund för framtida utvecklingsarbete och en mer hållbar verksamhet över tid.

Plan och myndighet

- Verksamhetsområdet fortsätter att arbeta utifrån sina långsiktiga förutsättningar och utmaningar inom kompetensförsörjning och myndighetsutövning.
- Fokus ligger på att säkerställa stabilitet, kvalitet och rättssäkerhet i en verksamhet där specialistkunskap är avgörande.

Övergripande

Staben fortsätter sitt arbete med utveckling av förvaltningens processer och digitalisering, men året har påverkats av organisatoriska förutsättningar.

- En ny rutin för hantering av VA-projekt i skredriskområden har tagits fram. Ett kopplat kartlager har utvecklats, vilket ger bättre överblick och möjliggör säkrare planering i riskutsatta områden.
- Flera digitaliserings- och processutvecklingsinsatser har gått långsammare under 2025 än planerat, då den tillförordnade förvaltningschefen beslutade att avvakta större initiativ tills ny förvaltningschef är på plats.
- Det finns goda förutsättningar för att arbetet ska ta fart under 2026.

Helhetsbedömning

Arbetet inom verksamheterna visar på ett stabilt fokus på förbättring, kvalitet och långsiktig utveckling. Infrastrukturenheten har tagit tydliga kliv framåt i sitt förbättringsarbete, medan Staben står redo att accelerera sitt digitaliseringsarbete under 2026. Plan och myndighet fortsätter att upprätthålla kvalitet och stabilitet inom en verksamhet som är beroende av specialistkompetens.

3.2 Uppföljning av mål

3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning

Beskrivning

Säkerställ att vi använder alla kompetenser på rätt plats i organisationen och att vi automatiserar och effektiviserar i största möjliga utsträckning. Säkerställ arbetet med vidareutveckling av möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Kommentar

Under 2025 arbetade förvaltningen för att säkerställa en hållbar kompetensförsörjning. Ett antal enheter, främst på teknik och miljö, har en tydlig utbildningsplan för sina medarbetare, som kombinerar interna och externa insatser. Det har lett till en god kunskapsspridning inom enheterna, där medarbetarna delar sina erfarenheter och kunskaper med varandra. Förvaltningen har också en låg personalomsättning inom vissa enheter, vilket tyder på en stabil och motiverad personalgrupp. Dessutom har förvaltningen lyckats med att internt omplacera medarbetare för att täcka behov för att nyttja befintlig kompetens.

Samtidigt står förvaltningen inför utmaningar. En av de största är att rekrytera viss personal med specialistkompetens. Det är svårt på dagens arbetsmarknad och blir sannolikt inte mindre svårt framöver, när flera seniora medarbetare med specialistkompetens går i pension. För att minska sårbarheten och säkerställa

tillgången till kompetens har förvaltningen infört en längre period av brevidgång för nya medarbetare inför kommande pensionsavgångar och på sätt bidragit till mer lärande och kompetensuppbyggnad. Förvaltningen har också som mål att attrahera studenter att göra praktik och examensarbeten. Ett angreppssätt är att erbjuda platser för LIA-studenter, vilket genomfördes under 2025 med gott resultat.

För att möta kompetensförsörjningsutmaningen behöver kommunen överväga att erbjuda mer flexibla anställningsformer, såsom delning av kompetens mellan kommunen och andra myndigheter. Förvaltningen har ett stort kontaktnät inom Göteborgsregionen och ingår i ett flertal nätverk. Samverkan mellan kommuner gör att mycket av utbildningsinsatser och kunskapslyft kan ske inom GR: s olika nätverk.

Framöver kommer förvaltningen att fortsätta arbeta med kompetensutvecklingsplaner, såsom exempelvis kompetensros, för att säkerställa att behovet av kompetens vid framtida rekryteringar tillgodoses. Dessutom behöver chefer få kontinuerlig kompetensutveckling, vid sidan av centrala insatser, för att kunna leda och utveckla personalen på bästa sätt.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar.

Beskrivning

Arbetet med utveckling och integration av den tillitsbaserade styrningen och uppföljningen av densamma i förhållande till den antagna styrmodellen skall fortgå. Detta ska ske tillsammans med samtliga nämnder och bolag.

Kommentar

Förvaltningen arbetar kontinuerligt för att förbättra samarbete och processer inom och över förvaltningsgränserna. Förvaltningen har ett nära samarbete och kunskapsutbyte med kontaktcenter för att fler frågor ska kunna hanteras direkt vid första kundkontakten.

Under året har även samarbetet med serviceförvaltningens stärkts bland annat då ett gemensamt förslag till ny rutin för lokaliseringsutredning tagits fram i syfte att öka leveransen.

Under de senare åren har ett antal förvaltningsöverskridande samverkansforum skapats på olika nivåer. Utvärderingar visar på att de mötens bedöms göra skillnad.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Beskrivning

Organisationen ska kontinuerligt ifrågasätta vad som går att förbättra och effektivisera för att höja kvalitet och/eller sänka kostnader. Det löpande arbetet skall ligga som en naturlig del i årshjulet och redogöras för i nulägesanalysen.

Kommentar

Flera medarbetare på förvaltningen har gått kommunens utbildning ständiga förbättringar, en utbildning i förbättringsmetodik, där deltagarna också får ta del av andra verksamheters förbättringsarbeten. Förvaltningen behöver utveckla fler sätt att tillvarata och sprida kunskapen, metodiken och tankesättet inom förvaltningen.

Förvaltningen har också infört gemensamma morgonträffar dit alla medarbetare än inbjudna. på de mötena ges aktuell information och ibland exempel på förbättringar eller en genomgång av ett förbättringsarbete.

Ett försök med surfplattor som stöd i miljöinspektionsarbetet har påbörjats. Foton och text kan laddas ner och enkelt plockas upp i datorn.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.4 Hållbart arbetsliv

Beskrivning

Kommunen som arbetsgivare ska främja trygghet, kompetens och professionell utveckling. Ständiga förbättringar ska prägla våra arbetsplatser där innovation och medarbetarengagemang står i fokus.

Kommentar

Förvaltningen strävar efter att balans i arbetslivet ska kunna genomsyra verksamheten. Det märks bland annat i det att förvaltningen har få arbetsrelaterade sjukskrivningar och relativt sett låga sjuktal.

Förvaltningsledningen har under året arbetat med att skapa en struktur för styr- och ledningsfrågor som innebär tydligare utgångspunkt i ett årshjul, prioriterade uppgifter och arbetsbelastningen för cheferna mer jämt fördelad under året. På sikt bedöms arbetet innebära att planering och prioritering märks av även på medarbetarnivå.

Inom verksamhet Teknik pågår ett arbete där enheterna mejslar fram hållbara arbetssätt med fokus på att tydliggöra vad som ska göras och när det bäst görs.

I miljöenhetens förbättringsprojekt är samtliga medarbetare på enheten engagerade i relevanta delar. Det har lyft gruppen som helhet. Att föreslagna förbättringar genomförs så snabbt det går och inte fastnar på vägen är en viktig förutsättningen för att behålla engagemanget.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap

Beskrivning

För att stärka organisationen ska kommunen aktivt arbeta med att införa och utveckla principer för verksamhetsskap och medarbetarskap, utöver dagens arbete med ledarskap. Målet är att alla medarbetare ska känna sig delaktiga och engagerade i sitt arbete och att ledarskapet systematiskt stödjer detta.

Kommentar

Arbetet inleddes formellt genom en gemensam föreläsning och kick-off under hösten där samtliga chefer deltog tillsammans med grundarna till arbetssättet. Insatsen skapade en gemensam kunskapsbas och förståelse för verksamhetsskap som förhållningssätt, samt gav inspiration inför det fortsatta arbetet med att omsätta principerna i praktiken i kommunens olika verksamheter. Förvaltningen kommer att ta arbetet vidare under 2026.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.3 Uppföljning av uppdrag

3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfull mäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Skogsbruksplan	Pågående med avvikelse	N	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utred förutsättningar att vertikalt kunna blanda olika funktioner, till exempel kommunala verksamheter, verksamhetslokaler och bostäder mm	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Upphäva landsbygdsprogrammet	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till samhällsbyggnadsnämnden att omorganisera sin verksamhet för att uppnå en effektiv organisation och budget	Avslutad	KF	E Tilläggsbudget 2024
Innovation och ständiga förbättringar	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts 25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Ta fram en plan/strategi för tätortsnära skog, exempelvis Dammekärr och Furulundsområdet. Planen ska också täcka in mindre grönområden som angränsar till privatperson.	Pågående med avvikelse	KF	23 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts
Hur kan vi minska antalet vildsvin och skadorna som de ställer till med i våra samhällen	Avslutad	KF	23 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts

3.3.2 Uppföljning av uppdrag

Skogsbruksplan

Beskrivning

Upprätta en skogsbruksplan som beskriver hur skogen bör brukas, bevaras, avverkas, tillgängliggöras, med mera.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Nämnd

Status

Pågående med avvikelse

Arbetet med skogsbruksplanen är försenat men pågår. En konsult har arbetat med kunskapsunderlag till skogsförvaltning under Q4 2025 och materialet levereras under Q1 2026. Uppdraget hänger ihop med arbetet att ta fram både en skogspolicy och en strategi för tätortsnära skog. Skogsbruksplan bedöms antas under 2026.

Skogspolicyn tas fram som en följd av kommunens miljömål och ska beskriva kommunens skogsinnehav, historik, dagens användning, risker samt skogens ekologiska, sociala och ekonomiska värden. Den visar också redogöra för hur kommunen vill använda skogen nu och i framtiden.

Skogsbruksplanen innehåller en inventering av kommunens skog och förslag på åtgärder. Inventeringen är central även för arbetet med tätortsnära skog, eftersom den visar var dessa områden finns, vilken typ av skog det är och hur den används. När skogen är inventerad kan kommunen avgöra lämpliga områden för rekreation, naturvärden och avverkning.

Utred förutsättningar att vertikalt kunna blanda olika funktioner, till exempel kommunala verksamheter, verksamhetslokaler och bostäder mm

Beskrivning

För en hållbar samhällsplanering som dessutom ger en ökad social hållbarhet och trygghet, behöver Ale kommun hitta nya rutiner och förhållningssätt som ger oss möjlighet att stapla innehåll och verksamheter vertikalt, ibland kallat 3d-fastighetsbildning. Aktuella geografiska områden bör i första hand vara pendelstations nära.
Utredningen skall belysa vilka eventuella hinder som finns idag samt ge förslag på nya rutiner eller andra åtgärder för att minimera eller helt eliminera eventuella hinder samt utvärderas genom en nuläges-, omvärlds- och konsekvensanalys. Utredningen är förvaltningsövergripande.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Kommunfullmäktige förklarade uppdraget som fullgjort 2025-10-06 (KF § 171). Samhällsbyggnadsförvaltningen har tillsammans med serviceförvaltningen deltagit i arbetet som kommunstyrelsen lett.

Upphäva landsbygdsprogrammet

Beskrivning

Översiktsplan 2021 ersätter nuvarande landsbygdsprogram

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Beslut att upphäva landsbygdsprogrammet togs i kommunfullmäktige 2025-05-26 (KF § 223).

Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning

Beskrivning

Implementera, följ upp och utvärdera löpande effekter av åtgärdsplan framtagen i utredning kring "Sjukfrånvaro och personalomsättning"

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Förvaltningsledningen har studerat utfall för sjukfrånvaro och personalomsättning och gjort analysen att långtidsfrånvaron ökat något det senaste året. Utifrån det har varje enhet tillsammans med HR-specialist gått igenom hur det ser ut på individnivå och vid behov vidtagit vissa åtgärder för att tidigt upptäcka signaler om att det är arbetet som på något sätt är orsak. Personalomsättningen bedöms som normal 2025 då den till viss del bestått av flera pensionsavgångar.

Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid

Beskrivning

Ale kommun finns till för dess invånare, besökare och företagare. Kommunens nya värdegrund fastställer att kunden ska vara i fokus och att hela organisationen behöver ta ett gemensamt ansvar för detta. Det är avgörande att kommunens värdegrund genomsyrar hela organisationen. Detta innebär att en kulturförändring behöver ske och att den behöver hålla över en överskådlig tid framåt. Utvärderingen av värdegrundens effekter ska följa såväl kunders som anställdas upplevda förändring. Den externa kunddialogen är av stor vikt för att förstå och förfina förändringsarbetet. För att ytterligare säkerställa implementering ska värdegrunden vara fokus för alla tillitsdialoger under 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Implementering av Ale kommuns värdegrund har skett enligt angiven plan. Den nya värdegrunden har diskuteras med medarbetarna på APT:er under året med stöd av material som kommunledningsförvaltningen tagit fram.

Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till samhällsbyggnadsnämnden att omorganisera sin verksamhet för att uppnå en effektiv organisation och budget

Om uppdraget

E Tilläggsbudget 2024
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Förvaltningen bedömer att uppdraget är avslutat då flera genomlysningar har genomförts varav av en resulterade i att parkenheten flyttades till Serviceförvaltningen. En förvaltningsövergripande genomlysning har också gjorts och resultatet har redovisats för nämnden.

Innovation och ständiga förbättringar

Beskrivning

Alla förvaltningar skall under Q1 2025 till nämnd redovisa olika förslag till utveckling och förbättring av verksamheten som var och en, eller till del av, motsvarar 1% av tilldelad budget. Nämnden ges då möjlighet att göra politiska prioriteringar motsvarande 1%. Processen är framåt tänkt att vara en naturlig del av årshjulet.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Förslag till utveckling och förbättring togs fram i nulägesanalysen vilken beslutades i samhällsbyggnadsnämnden i april 2025.

Ta fram en plan/strategi för tätortsnära skog, exempelvis Dammekärr och Furulundsområdet. Planen ska också täcka in mindre grönområden som angränsar till privatperson.

Beskrivning

Löv, grenar, skugga och ovårdat intryck. Om det varit en
vanlig granne hade det mesta gått att lösa, låt oss hitta motsvarande lösning.

Om uppdraget

23 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Uppdraget att ta fram en plan/strategi för tätortsnära skog är nära kopplat till arbetet med att ta fram en skogspolicy samt en skogsbruksplan. Inventeringen av kommunens skog, som görs inom ramen för arbetet med skogspolicyn och skogsbruksplanen, blir central även inom ramen för att ta fram en plan för tätortsnära skog När skogsinnehavet är inventerat vet kommunen var det är lämpligt att avsätta skog för rekreation, var det finns höga naturvärden samt lämpliga avverkningsområden.

Under året har förvaltningen arbetat med att samla in underlag och utredningar till policyn och skogsbruksplanen. Bland annat har en perspektivsinsamling i mindre omfattning gjorts i kommunen kring skogens sociala värden. Underlagen ska sammanställas och skogspolicyn, skogsbruksplanen och planen för tätortsnära skog planeras att antas under 2026.

Hur kan vi minska antalet vildsvin och skadorna som de ställer till med i våra samhällen

Beskrivning

Ändrade jaktarrenden, inköp av fällor till kommunjägaren.

Om uppdraget

23 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Kommunfullmäktige beslutade 2025-04-07 att återremittera ärendet till samhällsbyggnadsnämnden för att ta fram konkreta förslag för hur Ale kommun kan minska vildsvinsstammen och beskriva ekonomiska konsekvenser av reviderade förslag. Ärendet har hanterats av samhällsbyggnadsnämnden under 2025 och kommunfullmäktige beslutade uppdraget som fullgjort på sammanträde 2026-02-09, §20.

3.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

3.4.1 Tabell - Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfullmäktige eller nämnd)
Effektivisering av miljöenheten	Pågående	N

Uppdraget löper enligt plan i 13-14 månader och startades feb-mars 2025. Därför har det inte avslutats eller slutredovisats ännu.

4 Personalanalys

4.1 Kommunens anställda

4.1.1 Antal anställda

Värden i tabellen för antal anställda är ett genomsnitt under perioden. I beräkningen för årsarbetare så inkluderas timmar för; månadslön, timlön, semester, ferie, föräldraledighet, vab samt frånvaro upp till 60 dagar.

Antal anställda

	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Antal tillsvidareanställda	**98**	**117**	**-19**	**115**
-varav kvinnor i procent	56,6	52,5	4,1	50,0
-varav män i procent	43,4	47,5	-4,1	50,0
Antal tidsbegränsat anställda	**7**	**5**	**2**	**3**
Samtliga anställda (tillsvidare och tidsbegränsade)				
Antal heltidsanställda	102	120	-18	115
Antal deltidsanställda	4	3	1	4
Totalt antal arbetade timmar (timavlönade)	**3 027**	**2 947**	**80**	**4 094**
-varav kvinnor	1 191	1 241	-50	2 554
-varav män	1 835	1 706	129	1 540
Totalt antal årsarbetare (samtlig personal omräknat till heltidstjänster)	**103**	**119**	**-16**	**121**
-månadsavlönade	101	118	-17	119
-timavlönade	2	1	1	2

Personalomsättning

Procent	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Total, intern och extern	15,3	13,8	1,5	13,7
Total, extern	14,3	9,5	4,8	12,8
Extern, exklusive pensionsavgångar	8,2	7,8	0,4	11,2

4.2 Sjukfrånvaro

4.2.1 Sjukfrånvaro tabell

Statistiken för sjukfrånvaro anges i procent av ordinarie arbetstid och omfattar kommunens månadsanställda. Sjukfrånvaron är indelad i två typer utifrån kön och ålder och kompletteras med korttids- och långtidssjukfrånvaro.

Urval: alla månadsavlönade enligt AB (ej PAN, BEA, TIM, vilande anställningar)

Sjukfrånvaro i procent (månadsanställd personal, AB) av ordinarie arbetstid	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Sjukfrånvaro totalt	5,5	3,8	1,7	4,1
Sjukfrånvaro per kön				
Sjukfrånvaro, kvinnor	5,4	5,1	0,3	4,4
Sjukfrånvaro, män	5,5	2,5	3,0	3,8

Sjukfrånvaro i procent (månadsanställd personal, AB) av ordinarie arbetstid	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Sjukfrånvaro per ålderskategori, utfall per åldersgrupp				
Ålder - 29 år	16,3	2,4	13,9	3,4
Ålder 30 - 49 år	5,2	4,0	1,2	3,4
Ålder 50 -	4,9	3,7	1,2	5,4
Fördelning av sjukfrånvaro per sjukdomslängd				
Korttidssjukfrånvaro 1-14 dagar	2,9	2,6	0,3	2,7
Sjukfrånvaro 15-59 dagar	1,1	0,5	0,6	0,6
Långtidssjukfrånvaro 60 dagar eller mer	1,6	0,7	0,9	0,8

Sjukfrånvaron ökade 2025 jämfört med året innan, men det är främst långtidssjukskrivningarna som ökat för ett fåtal individer.

4.3 Personalanalys och förslag för framtiden

Året 2025 har präglats av hög arbetsbelastning och behov av vikarier för att hålla verksamheten igång.

Inom Teknik arbetade t.ex. en vikarierande trafikingenjör under våren och en ny ordinarie trafikingenjör rekryterades och började i september 2025. En timvikarie stöttade VA-handläggaren under intensiva perioder.

En behovsinventering är slutförd för att tydliggöra var rekryteringsbehovet är som störst. Som ett av resultaten av det arbetet rekryteras en projektledare inom VA samtidigt som rekrytering av VA-handläggare ska påbörjas – båda tjänsterna innebär en förstärkning av organisationen.

Sjukskrivningarna ökade något under 2025, både planerat och på grund av hög arbetsbelastning. Arbetet med att analysera och förbättra arbetsförhållanden är påbörjade, men det står redan nu klart att fler tjänster behöver tillsättas för att skapa långsiktig stabilitet och rådighet över det arbete som utförs i egen regi. VA-beredskapen behöver t.ex. tryggas utan att kommunen är beroende av externa aktörer.

Inom plan och myndighet finns en hög andel specialistkompetenser, vilket innebär särskilda utmaningar. Kompetensförsörjning är en kontinuerlig utmaning då många roller saknar motsvarigheter i kommunen.

- Verksamheten måste balansera en hög kompetensnivå med krav på kostnadseffektivitet.
- För att lyckas långsiktigt behöver organisationen stärka sin attraktionskraft – både internt och externt. Det är dock ett gemensamt ansvar inom hela kommunorganisationen att skapa en arbetsmiljö som lockar kompetenta medarbetare som stannar kvar.

Staben upplevde en mer ansträngd situation kopplat till sjukfrånvaro och pensionsavgångar 2025. Sjukfrånvaron har varit dubbelt så hög under 2024–2025 jämfört med 2023. Men det beror främst på ett fåtal långtidssjukskrivningar. Korttidsfrånvaron ökade något under 2025.

- Flera medarbetare har gått i pension och vissa tjänster har inte återbesatts. Ytterligare pensionsavgångar kommande år behöver hanteras utan onödig förlust av kompetens.
- Ett samverkansavtal med Stenungsund innebär att de hanterar energi- och klimatrådgivningen för Ales räkning.
- En av tjänsterna som mätingenjör hålls vakant, men behovet bevakas aktivt.
- Längre och strukturerade introduktionsperioder med seniora specialister har fungerat väl och kommer vara en viktig strategi framöver.

Sammanfattningsvis är personal- och kompetensförsörjningsfrågorna centrala för att upprätthålla och utveckla kommunens samhällsbyggnadsfunktioner. Behoven är tydliga där förvaltningen behöver prioritera fortsatt arbete med robusta bemanningar, minskad sårbarhet och ett långsiktigt arbete för att vara en attraktiv arbetsgivare för kvalificerad specialistkompetens.

5 Övrig uppföljning

5.1 Inkomna synpunkter under året

Enligt kommunens styrmodell ska inkomna synpunkter vara en del av kommunens kontinuerliga förbättringsarbete. Inkomna synpunkter ska ses som en del i kommunens analysarbete för att förstå hur organisationen kan förändra arbetssätt, bemötande, rutiner med mera.

Nedan redovisas utifrån kategorisering de synpunkter som kommit in och vad dessa har lett till.

Januari - December 2025	
Antal synpunkter totalt	61
Synpunkter fördelat efter kategori: **-Utförande tjänst** **-Bemötande** **-Återkoppling av ärende** **-Handläggning** **-Bristande information** **-Övrigt**	
Antal synpunkter som inneburit åtgärder utifrån lagstiftning	
Antal synpunkter som inneburit verksamhetsförändringar	
System som synpunkter hanterats inom	Evolution

Utveckling av verksamhet utifrån inkomna synpunkter

Förvaltningen mottog under 2025 61 synpunkter i kommunens ärende- och diarieföringssystem Evolution. Systemet möjliggör inte sortering utifrån kategori. Drygt en tredjedel av de inkomna synpunkterna rör dock införandet hushållsnära insamling inklusive tömningsintervall.

Utöver synpunkterna registrerade i Evolution tillkommer synpunkter som inkommit direkt till enheterna där registrering sker på olika sätt beroende på enhet. Förvaltningen har inte ett gemensamt system eller rutin för hur de ska hanteras, registreras och dokumenteras vilket innebär att det inte går att ta fram heltäckande statistik och få en överblick över samtliga synpunkter.

Förvaltningen strävar efter att inkomna synpunkter både besvaras och åtgärdas av handläggare och att den som ställt sin synpunkt till förvaltningen också får återkoppling.

5.2 Avtalssamverkan

Avtalets namn	Avtalsparter	Verksamhet som bedrivs med stöd av avtalet	Extern delegering	Kommentar
Geodatasamverkan	Lantmäteriet	Geodata	Nej	
Samarbetsavtal om gemensam organisation för Energi- och klimatrådgivning	Stenungsund, Tjörn, Orust, Lilla Edet, Kungälv, Öckerö	Energi- och klimatrådgivning	Nej	

5.3 Privata utförare

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inga verksamheter som utförs av privata utförare.

5.4 Internationellt samarbete

Under 2025 förekom inga internationella samarbeten inom verksamheten.

Årsredovisning 2025

Servicenämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning....2
2 Ekonomisk analys....4
2.1 Analys och förslag för framtiden....4
2.1.1 Sammanfattande tabeller....5
2.2 Verksamhetsmått....7
2.3 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader....7
3 Uppföljning av mål och uppdrag....9
3.1 Uppföljning av riktningsmålen....9
3.1.1 Ett tryggare Ale....9
3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale....9
3.1.3 En effektivare organisation i Ale....10
3.2 Uppföljning av mål....11
3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning....11
3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar....13
3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv....14
3.2.4 Hållbart arbetsliv....15
3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap....15
3.3 Uppföljning av uppdrag....16
3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget....16
3.3.2 Uppföljning av uppdrag....17
3.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar....25
4 Personalanalys....26
4.1 Kommunens anställda....26
4.1.1 Antal anställda....26
4.2 Sjukfrånvaro....26
4.2.1 Sjukfrånvaro tabell....28
4.3 Personalanalys och förslag för framtiden....28
4.4 Jämställdhet och mångfald....29
5 Övrig uppföljning....30
5.1 Inkomna synpunkter under året....30
5.2 Avtalssamverkan....30
5.3 Privata utförare....31
5.4 Internationellt samarbete....31

1 Sammanfattning

Mål och uppdrag

Servicenämnden har under 2025 arbetat systematiskt med uppdragen från kommunfullmäktige och nämndplanen. Arbetet har präglats av utveckling av trygghet, kundnytta, effektivitet och hållbar kompetensförsörjning.

Flera mål har uppfyllts eller bedömts komma att uppfyllas, bland annat genom förbättrade säkerhetsåtgärder i kommunens lokaler, digitala förstärkningar såsom multifaktorautentisering, utvecklade dialogformer och nya arbetssätt inom verksamhetsservice. Arbetet med tillitsbaserad styrning har fortsatt i samverkan med andra förvaltningar, och projekt har drivits för att minska matsvinn, stärka måltidskvalitet, öka tillgängligheten till lokaler samt vidareutveckla verksamhetsskap och medarbetarskap.

Uppdrag enligt budget och nämndplan har i huvudsak genomförts enligt plan. Flera utvecklingsutredningar, bland annat kring framtidens IT-organisation, ruttoptimering samt vertikal blandning av funktioner, har avslutats. Vissa uppdrag har avvikelse eller fortsätter 2026.

Ekonomi

Serviceförvaltningen redovisar en negativ avvikelse mot budget om Serviceförvaltningen redovisar en negativ avvikelse mot budget på **-894** tkr, exklusive tomställda lokaler. Avvikelsen är i linje med prognosen från oktober, men fördelas annorlunda mellan verksamheterna.. Avvikelsen förklaras främst av ökade licens- och systemkostnader inom IT-enheten, obudgeterade avskrivningar samt kostnader för telefoni och omlokalisering.

Fastighetsverksamheten visar ett totalt positivt resultat på **+535 tkr**, men med ett underskott för tomställda lokaler motsvarande **−1,1 mkr**. Kostverksamheten redovisar ett överskott drivet främst av lägre personalkostnader till följd av långtidssjukfrånvaro och vakans. Serviceenheterna inom verksamhetsservice redovisar ett resultat nära noll, medan IT-enheten har en negativ avvikelse om **−3,3 mkr**.

Investeringsutfallet uppgår till 96 mkr av budgeterade 158 mkr. Störst avvikelse finns inom lokalförsörjning där flera projekt fått justerade tidplaner och förskjuten byggstart, vilket flyttar investeringsutgifter till 2026.

Personal

Antalet tillsvidareanställda ökade till **256** medarbetare, till följd av organisationsförändringar och förstärkningar inom flera enheter. Personalomsättningen minskade tydligt jämfört med föregående år och ligger på **7,2 %**, vilket är lägre än tidigare år.

Sjukfrånvaron uppgår till **11,7 %**, en minskning från året innan, men ligger fortsatt över kommunens genomsnitt. Långtidssjukfrånvaro är den största delen av frånvaron, särskilt inom kost och vissa enheter inom verksamhetsservice. Ett omfattande arbete pågår tillsammans med HR för att minska sjukfrånvaron genom rehabiliteringsinsatser, arbetsmiljöåtgärder, ergonomiska investeringar och kompetensstöd.

Kompetensförsörjningen har stärkts genom utbildningar, handledarstrukturer, rekryteringar inom IT, rollbreddning inom verksamhetsservice och kontinuerlig utveckling inom samtliga verksamheter.

Övrigt – större händelser och förändringar

Serviceförvaltningen har under året genomfört flera viktiga förändringar och samtidigt hanterat ett omfattande löpande uppdrag. Varje år registreras omkring 7 000 ärenden i förvaltningens ärendehanteringsystem (Pythagoras) – felanmälningar, skadeanmälningar och beställningar – motsvarande cirka 30 ärenden per arbetsdag. Därtill dokumenteras löpande tillsyn, skötsel och planerat underhåll. Förvaltningen ansvarar även för stora grunduppdrag som lokalvård, måltider, vaktmästeri och lokalförsörjning.

Årets större förändringar inkluderar införandet av en ny serviceorganisation, IT-enhetens flytt till Nödinge, samt investeringar i ny teknik, bland annat robotisering inom lokalvård. Arbetet med skolfrukostpilot, matsvinn och måltidsutveckling har gett positiva effekter. Förvaltningen har även drivit större lokalprojekt, såsom nya skolor i Alafors och Bohus, samt fortsatt arbetet med att förbättra tillgängligheten i kommunens miljöer.

Sammantaget har året präglats av stabil styrning, utvecklingsarbete och framsteg inom kundnytta, trygghet, digitalisering och arbetsmiljö.

2 Ekonomisk analys

2.1 Analys och förslag för framtiden

Serviceförvaltningen övergripande

Serviceförvaltningen redovisar en negativ avvikelse mot budget på 894 tkr, exklusive tomställda lokaler. Avvikelsen är i linje med prognosen från oktober, men fördelas annorlunda mellan verksamheterna.

Servicechef

Avvikelsen i det ackumulerade utfallet för perioden förklaras huvudsakligen av fakturor avseende juridisk rådgivning och konsulttjänster. Avvikelsen omfattar även kostnader hänförliga till *Service i rörelse*, som utgör en del av satsningen finansierad med PO-medel. Därutöver ingår vissa kostnader som avser 2024.

Fastighet

Verksamhet Fastighets resultat för 2025 är +535 tkr mot budget och ett resultat för tomställda lokaler om -1 148 tkr mot budget. Verksamhetens resultatenheters utfall varierar och förklaras nedan.

Lokalförsörjningsenheten: -431 tkr. Underskottet i sin helhet förklaras genom att enheten belastats med kostnader för rivning av Himlaskolan. Rivningen av Himlaskolan blev betydligt dyrare än budget, bland annat på grund av sanering. Den allra största delen av rivningskostnaden hanterades genom kommunens finans medan överskjutande del om -612 tkr tas på enhetens resultat.

Drift- och underhållsenheten: +1 502 tkr. I resultatet ingår skadekostnader med -650 tkr och kostnader för evakuering Hövägen på 100 tkr. Den största anledningen till det positiva resultatet förklaras genom ett överskott på löner med ett resultat om +1 500 tkr bättre än budget. Skälet är vakanser i perioder mellan befintlig personal slutat eller övergått till ny tjänst på enheten på grund av organisationsförändringar och fram till att nya medarbetare börjat sin anställning. Vakanserna har resulterat i en hög arbetsbelastning hos befintlig personal och enhetens ambition är därför att uppkomna vakanser ska tillsättas så snart som möjligt.

Park- och anläggningsenheten: -1 160 tkr. Prognosen för enheten var vid delårsbokslut 2 en budget i balans men tillkommande kostnader och uteblivna intäkter från Naturvårdsverket om 407 tkr resulterade i underskottet. Bland annat blev utfallet för helår för mediakostnader 343 tkr över budget. Även kostnader för trädfällning i slutet av året om 113 tkr var oförutsedda. Enhetens kostnader kommer analyseras löpande under 2026 och åtgärder vidtas om dessa avviker från budget.

Tomställda lokaler: -1 148 tkr. Underskottet för tomställda lokaler förklaras genom sedan tidigare tomställda lokaler, tomställda lokaler inför ombyggnation för ny hyresgäst samt uppsägningar av internhyresavtal för förskolelokaler. Beslut om rivning av 4 tomställda objekt och försäljning av 1 objekt är fattat av samhällsbyggnadsnämnden och servicenämnden har uppdraget att riva objekten. Miljöutredningar är genomförda för samtliga rivningsobjekt och upphandling av entreprenör för rivning är genomförd och rivningarna planeras genomföras under perioden mars-juli 2026.

All inclusive Järnkontoret och Nödinge kommunhus: +165 tkr

Kost

Kostverksamheten gör ett plusresultat vid årets slut. Kostverksamheten har arbetat med uppdraget att förstärka matkvalitén i skolor och äldreomsorgen och klarat att genomföra uppdraget utifrån tillskottet samt då livsmedelspriserna legat på en stabil nivå under 2025. Risk finns att livsmedelspriserna ökar mer än 2,5% 2026 som kostverksamheten har fått indexuppräkning med då de i genomsnitt historiskt ökat mer än så.

Det är främst personalkostnaderna som ligger under budget. Kostverksamheten har flera långtidssjukskrivningar och detta i samband med att det är svårt att få in utbildade kockar som vikarier har detta lett till ett plusresultat. Förhoppningen är att det inte kommer vara så i framtiden. Kostverksamheten har även haft en vakant tjänst som bemanningskock som under större delen av året inte blivit tillsatt på grund av kompetensbrist på de sökande.

Kostverksamheten hade högre intäkter än budgeterat, intäkt för ansökta medel från KOM-KR kom 2025

men fakturan för språkstärkande utbildning betalades och bokfördes 2024. Det har även varit något lägre transportkostnader för måltider än budgeterat bland annat med anledning av att Byvägens förskola stängdes och transport dit inte längre behövs.

Verksamhetsservice

Serviceenheter: De tre serviceenheterna levererar i princip ett nollresultat för året (-27 tkr). 2025 har präglats av genomförande av organisationsförändring, flytt av driftkontor och genomlysning. Det nya arbetssättet har implementerats alltmer under året och statistik visar på framsteg både i hantering av antal ärenden jämfört med tidigare och totalt antal ärenden som slutförts. Fler och fler ärenden löses i operativ drift, helt i linje med målsättningarna. Under 2026 kommer tjänster som tidigare legat under beställning att ingå i basleveransen med syfte att minska behovet av administration och snabbare leverans. I detta finns möjlighet att lägga till ytterligare tjänster, framför allt om arbetssättet kan få tid att utveckla kommande behov i samråd med övriga förvaltningar. En viktig del för att skapa utrymme för fler tjänster är även en fortsatt ökning av robotisering. Under 2026 kommer en städmaskin som hanterar klister i idrottshallar ses över och eventuellt testas under senare delen av året, alternativt 2027. Det är en av de mer tidsomfattande tjänster som utförs inom serviceenheterna och en effektivisering inom området frigör resurser.

Lokalvårdsuppdraget avseende utökning på kvällar och helger kommer att genomföras under början av 2026. Dels via interna medarbetare, dels via upphandlade leverantörer. Rekrytering inför uppdraget är påbörjad.

IT-enheten: Enheten påvisar ett underskott för 2025 på ca 3,3 mkr:

- 2,4 mkr beror på ökade licenskostnader, bland annat på grund av att Microsoftavtal ökade med 40%. Kostnader för specifika verksamhetssystem där IT-enheten inte kan styra kostnaderna, till exempel på grund av klickavgifter, har ökat.
- 1,3 mkr härleds till tidigare avskrivningar som inte varit budgeterade eller felbudgeterade. Delar av dessa är från flera år tillbaka som behöver hanteras även under 2026.
- 800 tkr, kostnader för telefoni där IT-enheten står för alla kommunens kostnader när användare överskrider sin surfpott. Dessa kostnader ska omfördelas till ansvarig verksamhet men har historiskt hanterats av IT-enheten.
- 300 tkr, flytt av IT-enheten och ökade lokalkostnader på grund av omlokalisering till Nödinge.
- Lägre personalkostnader på grund av vakans inom enheten, lägre konsultkostnader (enligt plan) och högre intäkt än beräknat från interna IT debiteringar och BORF, minskar avvikelsen med 1,5 mkr. Vilket resulterar i en negativ avvikelse på -3,3 mkr.

Under 2025 har fokus varit förändringar och utredningar, både framtidens IT-organisation samt ekonomisk genomlysning av enheten. Den sistnämnda har varit avgörande för att komma åt hela budgetunderlaget och en omfattande förändring av budget inför 2026 är framarbetat tillsammans med controller. Ett förändringsarbete inom enheten pågår där samtliga delar, drift, applikation och support omarbetas för att skapa mindre sårbarhet och ökad tydlighet i uppdragen. Rutiner och processer har förtydligats och kommer att arbetas vidare med under 2026, både avseende rutiner för användande av hårdvara, leverans av IT-enheten och kommunövergripande processer som förvaltningsmodell IT, gemensam systemförvaltarorganisation och informationssäkerhetsprocessen.

2.1.1 Sammanfattande tabeller

Resultaträkning

Resultaträkning - tabell

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
Intäkter	314 398	317 051	2 653
Kostnader	-522 246	-526 941	-4 695
Netto	**-207 848**	**-209 890**	**-2 042**

Nettokostnad per verksamhet

Besluts-/verksamhetsområde	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget 2025	Avvikelse budget 2024
Servicechef	-6 388	-6 358	30	-425
IT-enheten	-15 765	-19 076	-3 311	664
Fastighet	-64 586	-65 200	613	-339
- varav Tomställda lokaler	-4 264	-5 412	-1 148	-603
Verksamhetsservice	-44 335	-44 361	-27	-422
Kost	-76 774	-74 895	1 879	1 530
Nettokostnader	**-207 848**	**-290 890**	**-2 042**	**998**

Investeringar

Investeringsanalys

Totalt har cirka 96 mkr av beviljade 158 mkr nyttjats, en nyttjandegrad på 61%. Differensen mellan budget och utfall är 62 Mkr.

Av verksamhet Fastighets beviljade investeringsram om 136 mkr användes 76 mkr under året vilket motsvarar 56 % av beviljade medel. Avvikelsen är primärt relaterad till lokalförsörjning som beviljats 70 mkr där utfallet blev 21 mkr vilket motsvarar en nyttjandegrad på 31%.

Förklaringen till den betydande avvikelsen inom lokalförsörjning är att beviljade medel till lokalprojekten kommer användas men när kostnaden faller ut kan justeras utifrån en mängd olika parametrar. Som exempel kan nämnas två stora lokalprojekt, "Ny skola i Alafors" och "Ny skolbyggnad i Bohus" med en total investeringsbudget om 468 mkr där 38 mkr planerades att nyttjas under 2025 men utfallet blev 11 mkr. Båda projekten planerades inför 2025 att ha byggstart under senare delen av året med kostnader som skulle falla ut under 2025 men projekten beslutades ha en justerad användning till även anpassad grundskola vilket medförde en beslutsprocess samt justerad projektering. Byggstarten är därför flyttad till början av 2026 och de medel som ej nyttjades under 2025 kommer att önskas överföras till 2026.

Övrig större avvikelse för lokalprojekt är LSS Surte som är färdigställt och kommer slutredovisa ett ej nyttjat utrymme om 4,4 mkr.

IT har använt 91% av sin investeringsbudget på 21 mkr.

Investeringar

Investeringar

Investeringar, belopp i Tkr	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse
IV6003 Lekplatser	-25	-1 500	-1 475
IV6020 Konstgräsplaner	-2 051	-6 050	-3 999
IV6027 Parkutrustning	-635		635
IV6028 Säkerhets.föreb. åtgärder	-7 228		7 228
IV6049 Attraktivare Älv	-292	-300	-8
IV6065 Fordonsbyte parkenheten	-2 346	-2 500	-154
IV6096 Upprustning skolgårdar	-726	-1 000	-274
IV6301 Planerat underhåll yttre miljö	-1 825	-1 482	343
IV6302 Inköp sorteringsskåp Renhållning	-545	-573	-28
IV6303 Planerat underhåll Kulturbyggnader	-749	-2 699	-1 950
IV6305 Tillgänglighetsprojekt	-11	-2 997	-2 986
IV6306 Akuta lokalbehov	-2 931	-5 996	-3 065
IV6311 Ny F-6 skola och idrottshall Alafors	-6 187	-20 059	-13 872
IV6312 Energibesparande åtgärder	-3 712	-3 500	212

IV6316 Om- och tillbyggnad Nolskolan	-40		40
IV6317 Gymnasium och Komvux i gemensamma lokaler	-1 040	-1 783	-743
IV6318 Trygghets- och trivselskapande belysning	-715	-1 000	-285
IV6321 Räddningsstation	-29		29
IV6322 Kulturhuset Glasbruket	-231	-1 100	-869
IV6323 Gymnasium och Komvux i gemensamma lokaler etapp 2	-5 270		5 270
IV6354 Brandskyddsåtgärder	-148	-12 100	-11 952
IV6357 Aroseniusskolan	-29		29
IV6359 Kommunens hus	-159	-701	-542
IV6363 Fastighetsunderhåll	-23 757	-36 231	-12 474
IV6382 Upprustning idrottsanl	-3 079	-2 600	479
IV6389 Arb.miljöåtg skolor,fskl	-140	-500	-360
IV6390 Mindre anpassningar skolo	-1 479	-4 843	-3 364
IV6411 Investering förskola	-2 466		2 466
IV6412 Invest produktionskök	-31		31
IV6413 Inv maskinpark kök skola	-1 323		1 323
IV6415 Inventarier kök (utensi)	-174	-200	-26
IV6416 Återställning skyddsrum	-586		586
IV6420 Övriga lokalutredningar		-1 000	-1 000
IV6439 Ny förskola Surte	-11		11
IV6441 Surteskolan	-8		8
IV6442 Bohusskolan	-4 821	-18 000	-13 179
IV6447 Ersätta Madenskolan	-15		15
IV6448 Tillbyggnad Alboskolan	-73		73
IV6461 LSS-Danska vägen Surte	-302	-4 742	-4 440
IV6463 Särsk boende södra kommun	-18	-1 223	-1 205
IV6464 MIndre lokalap. drift och underhåll	-613	-800	-187
IV7000 IT-investeringar	-19 234	-21 200	-1 966
IV7152 Reinvest anslag Internser	-960	-1 000	-40
IV7154 Inv drift o underhåll	-31	-500	-469
IV7623 Robotisering idrottsanläggningar		-350	-350
Totalt:	**-96 045**	**-158 529**	**-62 484**

2.2 Verksamhetsmått

2.3 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader

Serviceförvaltningen fick ett överskott på 1,7 mkr i PO-medel för 2025, då det faktiska PO-pålägget blev lägre än det preliminära. Kommunfullmäktige beslutade att överskottet får användas till engångsinsatser, vilket servicenämnden valde att göra genom tre satsningar: skolfrukostpilot, säkerhetskonsult och en friskvårdssatsning "service i rörelse" för förvaltningens samtliga medarbetare.

Säkerhetsinsatsen har inte genomförts då servicenämnden för budget 2026 fick en resursförstärkning att anställa en säkerhetssamordnare och friskvårdssatsningen har delvis justerats ned på grund av skattetekniska hinder. Kostnaden för skolfrukost blev 170 tkr och friskvårdssatsningens kostnader blev 220 tkr

Under hösten bedömdes det ekonomiska resultatet bli ett underskott för servicenämnden. Servicenämnden beslutade i enlighet med gällande riktlinjer att tillfråga kommunfullmäktige om att få använda 700 tkr av PO-medlen för att täcka prognostiserat underskott vilket kommunfullmäktige biföll.

3 Uppföljning av mål och uppdrag

3.1 Uppföljning av riktningsmålen

3.1.1 Ett tryggare Ale

Detta har genomförts

Serviceförvaltningen har under året arbetat brett och strukturerat för att bidra till kommunfullmäktiges mål om ett tryggare Ale. Genom insatser inom såväl fastighetsområdet som verksamhetsservice och IT har förvaltningen stärkt både den fysiska och digitala säkerheten för kommunens invånare, medarbetare och verksamheter.

Fastighet

Drift- och underhållsenheten har fortsatt sitt arbete med att höja säkerheten i kommunens lokaler. Under året har uppgraderingar av passersystem genomförts, belysningen kring kommunägda lokaler förbättrats samt ett test av elektromekaniska nycklar påbörjats. Denna teknik innebär att borttappade nycklar snabbt kan spärras, vilket höjer säkerhetsnivån samtidigt som kostnaderna hålls nere jämfört med traditionella passersystem.

Lokalförsörjningsenheten har i sina skolprojekt säkerställt att ny- och ombyggnationer utformas med särskilt fokus på trygghet och säkerhet. I samarbetet med entreprenörer, genom partneringdeklarationen, har trygghet lyfts som ett gemensamt fokusmål i alla större projekt.

Park- och anläggningsenheten har arbetat operativt för att skapa trygga och säkra miljöer vid kommunens evenemang och arrangemang. Genom bemanning och säkerhetsnärvaro har brandskydd, larmrutiner, trafikflöden och infrastruktur stöttats. Enheten har även arbetat förebyggande genom gallring i tätortsnära skogar och genom att säkra spångar och broar längs vandringsleder, vilket ökar tryggheten för allmänheten i kommunens friluftsområden.

Verksamhetsservice/IT

IT-enheten har fortsatt att stegvis stärka kommunens digitala säkerhet. Under året avslutades och implementerades det kommunövergripande projektet för multifaktorautentisering (MFA), vilket innebär att samtliga medarbetare nu omfattas av en högre säkerhetsnivå vid inloggning. Även om IT-enheten främst arbetar internt mot kommunens medarbetare, får detta arbete en direkt betydelse för aleborna genom ökad säkerhet i de verksamhetssystem där personuppgifter och samhällskritiska funktioner hanteras.

Helhetsbedömning

Serviceförvaltningens samlade insatser under året har bidragit tydligt och konkret till målet om ett tryggare Ale. Genom att stärka säkerheten både i kommunens byggda miljö, i offentliga rum och i den digitala infrastrukturen har förvaltningen lagt vikt vid såväl förebyggande som direkt trygghetsskapande åtgärder. Arbetet har genomförts systematiskt, med ett helhetsperspektiv och i nära samverkan med andra aktörer, vilket gör att målet bedöms vara väl uppfyllt för förvaltningens del.

3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale

Detta har genomförts

Serviceförvaltningen har under året genomfört ett brett arbete för att stärka kundnyttan för kommunens invånare, föreningsliv och interna verksamheter. Genom utvecklade dialogformer, förbättrade processer och riktade satsningar har förvaltningen skapat mer tillgängliga, användarvänliga och behovsanpassade tjänster.

Fastighet

Fastighetsverksamheten har fortsatt sitt arbete med att utveckla processer och stödsystem för att förbättra servicen mot verksamheterna och de externa kundgrupper som nyttjar kommunens lokaler. Under året har dialogmöten genomförts med idrottsföreningar för att fånga upp synpunkter kring hur anläggningar och

bokningsrutiner kan utvecklas för att bättre möta föreningslivets behov.

I nära samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen har projekt startats för att möjliggöra ett ökat och mer flexibelt nyttjande av kommunens lokaler. Arbetet inkluderar utveckling av system som ger föreningar och privatpersoner enklare sätt att boka och få tillgång till lokaler. För att detta ska kunna genomföras fullt ut krävs både teknikupphandlingar och vissa lokalanpassningar för att säkerställa att ordinarie verksamheter kan bedrivas tryggt och ostört. Det långsiktiga målet är att skapa högre tillgänglighet och en mer användarvänlig kundresa för alla som nyttjar kommunens lokaler.

Kost

Kostverksamheten har fortsatt utveckla dialogen med sina matgäster genom regelbundna måltidsråd på enhetsnivå. Dessa forum ger elever, brukare och andra gäster möjlighet att bidra med synpunkter på menyer, miljö och service inom ramen för verksamhetens krav och riktlinjer. Utöver detta hålls även dialogmöten på verksamhets- och enhetsnivå för att säkerställa att kundperspektivet fångas upp i såväl planering som uppföljning.

En av årets mest betydelsefulla satsningar är projektet med skolfrukost för elever på två högstadieskolor. Projektet har utvärderats mycket positivt, med hög svarsfrekvens i elevenkäten under höstterminen 2025. Resultatet visar att eleverna uppskattar frukosten och att satsningen haft en positiv inverkan på skolmiljön. Projektet förlängs under 2026 och utökas till ytterligare en skola, med målsättningen att utvärdera långsiktiga effekter vid slutet av året.

Verksamhetsservice/IT

För att stärka den interna kundnyttan har IT-enheten flyttat från Alafors till en mer centralt belägen plats i Nödinge. Den nya placeringen gör att enheten kommer närmare sina interna kunder, vilket förenklar direkt support för exempelvis datorer, system och telefoner. Även om många IT-relaterade arbetsmoment är platsoberoende innebär närheten en tydlig effektivisering för medarbetare ute i verksamheterna.

Under året har också en ny serviceorganisation skapats genom en omorganisation som trädde i kraft den 1 januari 2025. Målet med förändringen är att bygga en mer robust och flexibel verksamhetsservice där fler medarbetare kan utföra en bredare palett av uppgifter. Detta svarar mot de ökande förväntningarna på snabb och anpassad service från kommunens verksamheter. Den nya strukturen gör det möjligt att möta både aktuella och framtida behov på ett mer kundorienterat sätt.

Helhetsbedömning

Serviceförvaltningens insatser under året har haft tydligt fokus på att stärka kundnyttan i Ale. Genom ökad dialog med föreningar och matgäster, förbättrad tillgänglighet till kommunens lokaler, riktade insatser inom måltidsverksamheten samt utveckling av verksamhetsservice och IT har förvaltningen arbetat systematiskt för att skapa mer värde för invånare, elever, föreningsliv och interna verksamheter. Förvaltningen bedömer att målet om ökad kundnytta har uppfyllts väl, och att arbetet har lagt en stabil grund för fortsatt utveckling kommande år.

3.1.3 En effektivare organisation i Ale

Detta har genomförts

Serviceförvaltningen har under året genomfört flera åtgärder för att stärka effektiviteten i organisationen. Genom strukturella förändringar, kompetensutveckling, digitalisering och ett tydligt fokus på att utföra mer arbete i egen regi har förvaltningen aktivt arbetat för att skapa bättre resursutnyttjande och ökad intern kapacitet.

Fastighet

Fastighetsverksamheten har haft ett löpande fokus på att utveckla uppdrag och arbetssätt för att skapa en mer effektiv organisation. Arbetet har särskilt riktats mot den nya park- och anläggningsenheten samt drift- och underhållsenheten. Under perioden har kompetensbehov analyserats noggrant för att säkerställa att enheterna står rustade inför framtida krav, med tydlig inriktning på att ta hem arbetsuppgifter som tidigare utförts av externa leverantörer till högre kostnad.

Drift- och underhållsenheten har aktivt arbetat för att öka mängden uppdrag som utförs i egen regi, där ekonomistyrning används som ett centralt beslutsstöd. Park- och anläggningsenheten har genomfört

omfattande kompetensutveckling, vilket gett medarbetarna möjlighet att bemanna flera olika uppdrag inom enhetens verksamhetsområden. Dessutom har maskinparken optimerats för att delas mellan enheterna, vilket skapar flexibilitet, kostnadseffektivitet och ett bättre resursutnyttjande.

Kost

Inom kostverksamheten har arbetet med att minska matsvinnet varit en viktig del av kommunens klimatlöften för perioden 2024–2026. Under 2025 etablerades två arbetsgrupper med representanter från olika kök och kostområden för att fokusera på metoder och rutiner som minskar svinnet.

I samarbete med IT har en digital lösning för matsvinnsmätning utvecklats, vilket gör det möjligt att följa upp matsvinn på ett mer systematiskt, enhetligt och effektivt sätt. De mätningar som hittills genomförts visar på en successiv minskning av matsvinnet, även om det kräver fortsatt arbete för att nå de långsiktiga målen. Den digitala uppföljningen skapar bättre beslutsunderlag och ökar förmågan att styra mot både ekologiska och ekonomiska vinster.

Verksamhetsservice/IT

Flytten av IT-enheten till Nödinge har inneburit effektivare stöd till kommunens verksamheter genom minskade restider och enklare tillgång till snabb teknisk support. Flytten har underlättat för medarbetare att få hjälp med exempelvis datorer och telefoner, vilket minskar stilleståndstid och ökar den interna effektiviteten.

Under året har också tre nyanställningar inom IT skapat en mer stabil bemanning och minskat beroendet av externa konsulter. Detta har resulterat i högre servicegrad och större intern kompetens, vilket långsiktigt stärker förvaltningens kapacitet.

Inom Verksamhetsservice har en ny struktur införts med servicemedarbetare och serviceteam, vilket från årsskiftet har lett till mer flexibla arbetssätt och en ökad bredd i uppdrag som kan utföras. Den nya organisationen är utformad för att skapa bättre robusthet, möjliggöra resurssamordning och möta verksamheternas ökade behov av stöd på ett effektivare sätt.

Helhetsbedömning

Serviceförvaltningens arbete under året har haft en tydlig inriktning på att skapa en mer effektiv organisation. Genom att ta hem uppdrag som tidigare köpts externt, stärka kompetensen inom centrala enheter, utveckla digitala verktyg och införa nya arbetssätt har förvaltningen skapat både ekonomiska och organisatoriska vinster. Resultatet är en mer flexibel och kapacitetsstark organisation som står bättre rustad för framtida behov. Förvaltningen bedömer därför att målet om en effektivare organisation har uppfyllts väl.

3.2 Uppföljning av mål

3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning

Beskrivning

Säkerställ att vi använder alla kompetenser på rätt plats i organisationen och att vi automatiserar och effektiviserar i största möjliga utsträckning. Säkerställ arbetet med vidareutveckling av möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Kommentar

Serviceförvaltningen har under året arbetat systematiskt med att säkerställa en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning. Arbetet har utgått från kommunens mål att använda kompetenser på rätt plats, utveckla karriärvägar och effektivisera arbetssätt genom modern teknik. Förvaltningen bedömer att detta mål kräver både kontinuerlig intern utveckling och samverkan på kommunövergripande nivå, vilket varit en röd tråd i årets insatser.

Fastighet

Inom Fastighet har verksamheten arbetat aktivt och strukturerat med SKR:s strategier för hållbar kompetensförsörjning. Ett genomgående fokus har varit att kompetensutveckla medarbetare i takt med förändrade krav och att skapa goda förutsättningar för omställning och utveckling inom uppdraget.

Ett nära och närvarande ledarskap har bidragit till starka friskfaktorer och stabil närvaro, vilket också kan förklara verksamhetens låga sjukfrånvaro i jämförelse med branschsnitt. Samtidigt fortsätter verksamheten att analysera och pröva ny teknik, vilket blir allt mer centralt i takt med att ansvaret för anläggningar och yttre miljö breddas.

Fastighet lyfter även att målet om hållbar kompetensförsörjning bara kan nås genom kommunövergripande samverkan. Inom flera av SKR:s strategier fungerar detta väl, men verksamheten bedömer att områdena ”attrahera och rekrytera” samt ”synliggöra lön, villkor och förmåner” behöver prioriteras ytterligare. Här ligger Ale kommun efter grannkommuner som verksamheten konkurrerar med om samma kompetenser.

Kost

Kostverksamheten arbetar utifrån en årlig utbildningsplan som fylls på kontinuerligt när nya behov identifieras. Under 2025 har kompetensförsörjning skett löpande genom utbildningar, studiebesök och föreläsningar. Insatserna har omfattat bland annat ergonomiutbildning och genomgång av Livsmedelsverkets riktlinjer för alla medarbetare.

Kostverksamheten bedriver även regelbundna interna utbildningar inom specialkost och livsmedelshygien. Genom medel från KOM-KR har en språkstärkande utbildning genomförts för medarbetare, vilket stärker både kompetens och arbetsmiljö.

Handledarstrukturen är en viktig del av verksamhetens långsiktiga kompetensförsörjning. Handledarna besöker yrkesskolor för att informera om yrket i Ale kommun, vilket stärker rekryteringsmöjligheterna, och stöttar samtidigt ny personal så att introduktionen blir trygg och effektiv. Kontinuerliga uppföljningsmöten med timvikarier har säkerställt att kunskapen upprätthålls och att eventuella utbildningsbehov fångas tidigt.

Verksamhetsservice

Verksamhetsservice har genomfört en organisatorisk förändring under året som syftar till att stärka robusthet och flexibilitet. Genom införandet av servicemedarbetare har yrkesroller breddats, vilket skapat en mer varierad och utvecklande arbetssituation samtidigt som efterfrågan från verksamheterna kan mötas mer effektivt.

För att ytterligare effektivisera arbetet inom lokalvård har verksamheten investerat i en ny städrobot, särskilt avsedd för större ytor som gymnastikhallar. Behovet av robotisering bedöms öka ytterligare under 2026, vilket kommer att kräva både ny teknik och nya kompetenser.

Inom IT-enheten har tre nya medarbetare rekryterats under året, vilket minskat beroendet av konsulter och stärkt den interna kapaciteten. Utvecklingen inom cybersäkerhet gör att kompetenskraven fortsätter att öka, och en vakans inom IT-säkerhet kommer att tillsättas under början av 2026. Sammantaget bidrar detta till en mer självständig och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning inom IT-området.

Helhetsbedömning

Serviceförvaltningen har under året tagit tydliga steg mot att stärka en hållbar kompetensförsörjning genom kompetensutveckling, karriärvägar, teknikanvändning och organisatorisk utveckling. Arbetet har bedrivits både strategiskt och operativt, med utgångspunkt i förändrade krav och framtida behov.

Förvaltningen bedömer att målet om hållbar kompetensförsörjning är uppfyllt, med goda resultat inom kompetensutveckling, teknikanpassning och breddade yrkesroller. Samtidigt finns ett fortsatt utvecklingsbehov inom kommunens förmåga att attrahera och rekrytera samt att tydligare kommunicera lönebild, villkor och förmåner i syfte att stärka konkurrenskraften. Arbetet har därmed lagt en stabil grund för fortsatt utveckling kommande år.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar.

Beskrivning

Arbetet med utveckling och integration av den tillitsbaserade styrningen och uppföljningen av densamma i förhållande till den antagna styrmodellen skall fortgå. Detta ska ske tillsammans med samtliga nämnder och bolag.

Kommentar

Detta har genomförts

Under 2025 har Serviceförvaltningen fortsatt arbetet med att utveckla och integrera den tillitsbaserade styrningen i enlighet med kommunens styrmodell. Arbetet har både bedrivits internt inom förvaltningen och i nära samverkan med övriga förvaltningar och bolag, i enlighet med kommunfullmäktiges intentioner.

Ett centralt område har varit förenkling och effektivisering av processer för att skapa större kundnytta och ökad tillit mellan organisationens olika delar. Ett konkret exempel är samarbetet mellan serviceförvaltningen, kommunledningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen för att utveckla en mer sammanhållen och effektiv investeringsprocess samt stärka kopplingen mellan lokalförsörjningsprocessen och samhällsbyggnadsprocessen. Detta arbete har under året fortsatt stegvis och bidragit till tydligare ansvarsfördelning, bättre framförhållning och ett mer sammanhållet arbetssätt.

Kommunledningsförvaltningen har parallellt tagit fram en handlingsplan för målet, där ett av de prioriterade områdena är att förstärka strukturerna för interna kunddialoger mellan stödfunktioner och kärnverksamheter. Handlingsplanen betonar behovet av att utveckla forum där ansvarsfördelning mellan de tre stödjande förvaltningarna – kommunstyrelsen, serviceförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen – kan diskuteras och utvärderas i syfte att maximera effektivitet och kundnytta.

Handlingsplanen är långsiktig och under hösten har den förankrats i nämnder och bolag. Den kommer att utgöra en viktig del i kommunens fortsatta kulturarbete kopplat till tillitsbaserad styrning. Ett centralt inslag i detta arbete är utvecklingen och implementeringen av gemensamma processer och arbetssätt som stärker förståelsen och tilliten mellan förvaltningar och som i slutändan skapar bättre värde för kommunens invånare och verksamheter.

Helhetsbedömning

Nämndplanen för servicenämnden 2025 slår fast att förvaltningen ska göra nödvändiga anpassningar till den reviderade styrmodellen och fortsatt utveckla, kartlägga och optimera processer – både inom den egna organisationen och över förvaltningsgränserna. Arbetet under året har följt denna inriktning.

De insatser som genomförts, inklusive deltagandet i utvecklingsarbetet kring investerings- och lokalförsörjningsprocesserna samt förankringen och implementeringen av handlingsplanens åtgärder, ligger helt i linje med nämndens ansvar och planerade aktiviteter.

Serviceförvaltningen bedömer därför att arbetet med målet har pågått enligt plan och inom ramen för den beslutade inriktningen. De genomförda åtgärderna har skapat viktiga förutsättningar för fortsatt utveckling och fördjupad tillitsbaserad styrning i kommunen.

Målet bedöms därmed vara: Uppfyllt / Kommer att uppfyllas.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Beskrivning

Organisationen ska kontinuerligt ifrågasätta vad som går att förbättra och effektivisera för att höja kvalitet och/eller sänka kostnader. Det löpande arbetet skall ligga som en naturlig del i årshjulet och redogöras för i nulägesanalysen.

Kommentar

Detta har genomförts

Arbetet med innovation och ständiga förbättringar har under 2025 bedrivits som en integrerad del av Serviceförvaltningens ordinarie utvecklingsarbete. Förvaltningen arbetar löpande med att identifiera förbättringsområden, effektivisera processer och hitta nya arbetssätt som bidrar till ökad kvalitet, bättre resursutnyttjande och sänkta kostnader. Detta sker såväl inom den egna förvaltningen som i samverkan med andra delar av organisationen, i linje med kommunfullmäktiges intentioner om ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Serviceförvaltningen hänvisar till den mer omfattande redovisningen inom uppdraget **”Innovation och ständiga förbättringar”**, men vill samtidigt lyfta fram ett särskilt utvecklingsarbete som genomförts under året. I nära samarbete med äldreomsorgen inom socialförvaltningen har ett projekt startats med syfte att minska matsvinn och förebygga undernäring inom äldreomsorgen.

Projektet leds av måltidsutvecklare från kostverksamheten och har under våren och hösten samlat personal från både kök och omsorgsverksamheter kring gemensamma arbetssätt, kunskapshöjning och systematiskt förbättringsarbete. Genom praktiska träffar och gemensam analys har verksamheterna utvecklat rutiner som stärker både kvaliteten i måltidssituationen och den långsiktiga hållbarheten i kommunens måltidsarbete.

Arbetet är ett tydligt exempel på hur innovation och förbättringar kan växa fram i mötet mellan förvaltningar, där praktisk kompetens, digitala verktyg och verksamhetsnära erfarenhet kombineras för att lösa komplexa utmaningar – i detta fall både ur ett omsorgs-, hållbarhets- och ekonomiperspektiv.

Helhetsbedömning

Utifrån nämndens inriktning att kontinuerligt utveckla processer och effekthemtagning inom en tillitsbaserad styrning kan Serviceförvaltningen konstatera att årets arbete genomförts enligt plan. Förvaltningen har under 2025 fortsatt integrera innovation och ständiga förbättringar i årshjulet, och flera av de genomförda utvecklingsinsatserna – särskilt det tvärförvaltliga arbetet kring matsvinn och undernäringsförebyggande insatser – ligger helt i linje med kommunfullmäktiges mål.

Sammantaget bedömer Serviceförvaltningen att målet **är uppfyllt / kommer att uppfyllas**, och att arbetet har lagt en stabil grund för fortsatt förbättrings- och innovationsarbete kommande år.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.4 Hållbart arbetsliv

Beskrivning

Kommunen som arbetsgivare ska främja trygghet, kompetens och professionell utveckling. Ständiga förbättringar ska prägla våra arbetsplatser där innovation och medarbetarengagemang står i fokus.

Kommentar

Detta har genomförts

Serviceförvaltningen har under 2025 fortsatt sitt arbete med att skapa ett hållbart arbetsliv genom att stärka arbetsmiljön, öka medarbetarengagemanget och säkerställa möjligheter för kompetensutveckling. Arbetet har bedrivits systematiskt och i linje med kommunens ambition att vara en trygg och utvecklande arbetsgivare där innovation, lärande och ständiga förbättringar är en naturlig del av verksamheten.

Ett centralt fokusområde har varit att kontinuerligt utveckla arbetsmiljöarbetet för att uppnå långsiktigt positiva effekter. Förvaltningen betonar vikten av ett uthålligt, strukturerat och förebyggande arbetsmiljöarbete där befintliga arbetssätt regelbundet omprövas för att möta nya behov och skapa bättre förutsättningar för både medarbetare och verksamhet.

Minskad sjukfrånvaro har varit ett särskilt prioriterat område. Arbetet är viktigt både för att stärka driftsäkerheten och minska sårbarheten i verksamheterna, men också ur ett kostnadsperspektiv. En viss minskning av sjukfrånvaron har skett under det senaste året, men för att nå en mer långsiktig förbättring krävs att arbetssätt analyseras och utvecklas vidare samt att nya åtgärder identifieras.

De insatser som genomförts har tagits fram i nära samarbete med kommunens HR-funktion, och utgår dels från HR:s kartläggning och åtgärdsplaner, dels från Serviceförvaltningens egna behov och utmaningar. Arbetet kommer att fortsätta i enlighet med den åtgärdsplan som kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutade om våren 2025, och behöver intensifieras för att nå fullt genomslag.

Mer information om arbetet med sjukfrånvaro finns i avsnitt 4.2 i årsredovisningen.

Helhetsbedömning

Serviceförvaltningen bedömer att arbetet under 2025 genomförts i linje med kommunfullmäktiges mål och enligt de prioriteringar som fastställts i nämndens planering. Grunden för ett hållbart arbetsliv har stärkts genom ett mer systematiskt arbetsmiljöarbete, riktade insatser för att minska sjukfrånvaron samt fortsatt fokus på kompetensutveckling och engagemang hos medarbetarna.

Därmed bedöms målet vara:
Uppfyllt / Kommer att uppfyllas.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap

Beskrivning

För att stärka organisationen ska kommunen aktivt arbeta med att införa och utveckla principer för verksamhetsskap och medarbetarskap, utöver dagens arbete med ledarskap. Målet är att alla medarbetare ska känna sig delaktiga och engagerade i sitt arbete och att ledarskapet systematiskt stödjer detta.

Kommentar

Detta har genomförts

Under 2025 har Ale kommun tagit viktiga steg i arbetet med att införa och vidareutveckla principerna för verksamhetsskap och medarbetarskap. Syftet är att stärka delaktighet, engagemang och gemensamt ansvarstagande i hela organisationen, samtidigt som ledarskapet utvecklas för att systematiskt stödja denna inriktning.

Som en gemensam startpunkt genomfördes den 29 september en föreläsning för samtliga chefer i kommunen, ledd av grundarna till arbetssättet *Verksamhetsskap*. Föreläsningen fungerade som en kick-off för det fortsatta arbetet och syftade till att skapa en gemensam begreppsgrund, bygga förståelse och ge inspiration inför implementeringen av arbetssättet i kommunens verksamheter. Serviceförvaltningen har därefter följt upp arbetet i den egna chefsgruppen under hösten som ett led i att påbörja förankringen och omsättningen i praktiken.

Kommunens HR-avdelning har under året förstärkts med en verksamhetsutvecklare med särskilt ansvar för att ta fram strategier för implementering och vidareutveckling av verksamhetsskap och medarbetarskap. Arbetet bygger på att skapa långsiktiga strukturer som stärker medarbetarnas engagemang, delaktighet och inflytande, samt säkerställer att ledarskapet aktivt bidrar till att främja dessa mål.

Serviceförvaltningens ledningsgrupp har under hösten haft dialog med verksamhetsutvecklaren kring implementeringen av arbetssättet inom förvaltningens olika verksamheter. Fokus framåt ligger på hur principerna kan omsättas i praktiken i vardagliga arbetsprocesser, i medarbetarsamtal, i samverkansforum och i utvecklingsarbete.

Helhetsbedömning

Arbetet med att etablera verksamhetsskap och medarbetarskap befinner sig i ett uppstarts- och utvecklingsskede under 2025. Serviceförvaltningen har tagit de steg som förväntades enligt plan, bland annat genom gemensam utbildning, intern uppföljning och dialog med den ansvariga verksamhetsutvecklaren.

Förvaltningen bedömer att genomförandet ligger i linje med nämndens ansvar och att målet **är uppfyllt / kommer att uppfyllas**, i takt med att strategier och strukturer utvecklas vidare under kommande år.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.3 Uppföljning av uppdrag

3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfull mäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Ruttoptimering för kommunens samtliga fordon	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utred förutsättningar att vertikalt kunna blanda olika funktioner, till exempel kommunala verksamheter, verksamhetslokaler och bostäder mm	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Friluftsfrämjande insatser	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Förstärkt matkvalitet i skolor och äldreomsorgen	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfull mäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Öka tillgängligheten till kommunens anläggningar och lokaler och sänk driftskostnaderna	Avslutad med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till servicenämnden att effektivisera IT-avdelningen	Avslutad	KF	E Tilläggsbudget 2024
Utred att servicenämnden tar huvudansvaret för Ale kommuns fordonsflotta	Avslutad	N	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Utred digital signering	Avslutad med avvikelse	N	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Utred servicenämndens köp och säljfinansiering till förmån för kommunbidrag	Avslutad med avvikelse	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Utred framtidens IT-organisation	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Innovation och ständiga förbättringar	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts 25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Flerdimensionellt äldreboende i södra kommundelen	Avslutad med avvikelse	KF	23 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts

3.3.2 Uppföljning av uppdrag

Ruttoptimering för kommunens samtliga fordon

Beskrivning

Utred ruttoptimering och analysera kommunens samtliga fordon för att förstå hur fordon körs och används idag i syfte att fordonen används så effektivt som möjligt.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Önskan är att implementera uppdraget vid beslut om placering av en sammanhållen fordonsflotta inom serviceförvaltningen. Önskemålet är kommunicerat till servicenämnden då det bedöms mer effektivt att genomföra ruttoptimering och hantera dess konsekvenser när en och samma förvaltning har ansvar och mandat över hela fordonsflottan.

Utred förutsättningar att vertikalt kunna blanda olika funktioner, till exempel kommunala verksamheter, verksamhetslokaler och bostäder mm

Beskrivning

För en hållbar samhällsplanering som dessutom ger en ökad social hållbarhet och trygghet, behöver Ale kommun hitta nya rutiner och förhållningssätt som ger oss möjlighet att stapla innehåll och verksamheter vertikalt, ibland kallat 3d-fastighetsbildning. Aktuella geografiska områden bör i första hand vara pendelstations nära. Utredningen skall belysa vilka eventuella hinder som finns idag samt ge förslag på nya rutiner eller andra åtgärder för att minimera eller helt eliminera eventuella hinder samt utvärderas genom en nuläges-, omvärlds- och konsekvensanalys. Utredningen är förvaltningsövergripande.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Utredning är genomförd av kommunledningsförvaltningen i samarbete med serviceförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen och presenterad i kommunstyrelsen under hösten 2025.

Friluftsfrämjande insatser

Beskrivning

Utred insatser och/eller åtgärder som ökar vistelse i natur och miljö. Förslag ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

En komplett utredning är genomförd och presenteras i kultur- och fritidsutskottet och servicenämnden under januari 2026.

Förstärkt matkvalitet i skolor och äldreomsorgen

Beskrivning

Måltider som serveras i Ale kommun skall främja goda matvanor och folkhälsa. Genom en särskild satsning för att öka matkvalitén på kommunens måltider ges förutsättningar för en god måltidsupplevelse för såväl unga som äldre.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Kostverksamheten har höjt matkvalitén genom en översyn av menyplanering och inköp samt att fortsatt arbete har skett genom att involvera gästerna via måltidsråd och genom att involvera gästerna i menyplaneringen genom mästerkockskonceptet. Kostverksamheten har även sett över behovet av köksutrustning och köpt in utrustning för att kunna tillaga mat på bästa sätt samt säkerställt kunskaper hos köksmedarbetarna. Kostverksamheten har investerat i en färsmaskin som skapar förutsättningar för köken att producera mat från grunden som är god och näringsriktig på ett enklare sätt trots stora volymer. Färsmaskinen har använts av flera för att kunna laga biffar och bullar av olika slag som höjt kvalitet på rätter med större variation och smak.

Måltidsråd hålls kontinuerligt på enheterna för att få önskemål från elever, barn och äldre för att deras önskemål ska hamna på matsedel. Önskedagar och temaveckor genomförs då och då för att tillgodose elever, barns och de boendes önskemål. Äldreboenden arbetar på samma sätt med måltidsträffar med de boende. Veckovis avstämning sker mellan vårdpersonal och köken gällande specifika behov och återkoppling på helgens mat och högtider.

Bohusskolans mästerkock har fortsatt då det upplevts som ett lyckat koncept samt så har mästerkocken även startats upp på Aroseniusskolan. Här samverkar kost med hem- och konsumentkunskap där eleverna ska skapa en maträtt som är god, ekonomisk, hållbar och näringsriktig. Vinnarmaträtten utses av en jury och därefter tillagas maträtten i skolköket tillsammans med köksmedarbetarna och serveras till övriga elever på skolan. Vinnarrätten sätts även på matsedeln för hela kommunen. Ett lyckat koncept som planeras fortsätta även framöver.

Utifrån upphandlingsavtal väljs svenska råvaror i första hand där möjlighet finns.

Öka tillgängligheten till kommunens anläggningar och lokaler och sänk driftskostnaderna

Beskrivning

Högt bokningstryck och kvalitetskrav på våra anläggningar och lokaler ställer krav på att vi flyttar positionerna framåt inom ny teknik för att kunna nyttja kommunens lokaler mer effektivt och sänka driftskostnader på våra anläggningar. Kommunen måste arbeta och bereda vägen för ökade investeringar i ny teknik som ger eftersökta effekter.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad med avvikelse

För att skapa förutsättningar för ett utökat användande av kommunens lokaler har projekt genomförts i samverkan med kultur och fritid. Bland annat har det studerats hur föreningar, privatpersoner med flera kan boka och få access till den lokal som önskas för aktiviteten och detta planeras att fortsätta till ett successivt genomförande. Dock förutsätter detta inköp av teknik samt i vissa fall i lokalanpassningar för att bibehålla tryggheten för ordinarie verksamheter och övriga lokaler. Dialogmöten har under perioden hållits med idrottsföreningar som använder kommunala anläggningar där syftet varit att inhämta synpunkter på hur förutsättningarna kan utvecklas Arbetet med att öka tillgängligheten till kommunala lokaler kommer att fortsätta under 2026.

Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning

Beskrivning

Implementera, följ upp och utvärdera löpande effekter av åtgärdsplan framtagen i utredning kring "Sjukfrånvaro och personalomsättning"

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Detta har genomförts

Under 2025 har Serviceförvaltningen fortsatt det prioriterade arbetet med att sänka sjukfrånvaron och personalomsättningen i enlighet med åtgärdsplanen framtagen i utredningen "Sjukfrånvaro och personalomsättning". Implementeringen har skett i nära samverkan med HR, med både kommunövergripande och förvaltningsspecifika insatser.

Fastighet

År 2025 var det första hela året med park- och anläggningsenheten integrerad i verksamheten, vilket innebar en fördubbling av antalet anställda. Den totala sjukfrånvaron ökade jämfört med 2024, huvudsakligen relaterad till ett ökat antal långtidssjukskrivningar. Nivån ligger nu i linje med kommunens genomsnitt.

Mot bakgrund av utvecklingen kommer Fastighet att genomföra en fördjupad analys under 2026 för att identifiera bakomliggande orsaker och möjliga åtgärder. I övrigt är personalsituationen stabil. Rekryteringsläget har varit gynnsamt, med stort antal sökande och god kompetensförsörjning vid ersättningsrekryteringar. Samtidigt bedömer verksamheten att konkurrensen om kvalificerad personal i GR-regionen fortsatt är hög.

Fastighet rekommenderar därför att kommunen överväger bredare satsningar på löneförmåner och villkor för att förbättra attraktionskraften och långsiktigt stärka kompetensförsörjningen.

Kost

Arbetet med att sänka sjukfrånvaron är en central och återkommande del av det operativa ledarskapet inom Kost. Sjukfrånvaron består till stor del av långtidssjukskrivningar där flera medarbetare varit borta under lång tid. Detta skapar behov av mer stöd, tid och kompetens hos enhetscheferna för att kunna driva ärendena framåt.

Korttidsfrånvaron har däremot fortsatt minska, vilket till stor del beror på tidiga insatser som uppföljningssamtal, tydlig information om rättigheter och skyldigheter och aktivt stöd genom företagshälsovården.

Under 2025 har flera hälsofrämjande och arbetsmiljöförbättrande insatser genomförts:

- **Ergonomiföreläsning** under våren med fokus på arbetsmiljö i kök.
- **Investeringar i ergonomiska hjälpmedel och köksutrustning**.
- **Friskvårdsprojekt** under hösten i samarbete med företagshälsovården, inkluderande föreläsning och uppföljande enkät.

Kostverksamheten har även arbetat aktivt med kompetensförsörjning genom utbildningar, studiebesök och samverkan med yrkesskolor samt ett etablerat handledarstöd för ny personal.

Verksamhetsservice / IT

Inom Verksamhetsservice har sjukfrånvaron varit hög under året, framför allt till följd av

långtidssjukskrivningar och effekter av genomförd omorganisation. Detta har påverkat vissa enheter mer än andra och arbetet med att minska sjukfrånvaron har därför varit prioriterat.

Även inom IT-enheten ligger långtidssjukfrånvaron relativt högt, vilket påverkar statistiken märkbart i en enhet med få medarbetare. Personalomsättningen är generellt låg inom både Verksamhetsservice och IT, vilket är positivt, men arbetet med att minska långtidssjukskrivningar är fortsatt en stor utmaning och kräver ytterligare stöd från HR och fortsatt utveckling av arbetssätt.

Helhetsbedömning

Serviceförvaltningen har under året genomfört de åtgärder som ålagts enligt åtgärdsplanen och arbetat aktivt och systematiskt för att minska sjukfrånvaron. Arbetet sker strukturerat på varje enhet, med särskilt fokus på långtidssjukfrånvaro, som fortsatt är den största utmaningen. Personalsituationen är i huvudsak stabil och personalomsättningen låg, men vissa enheter påverkas starkt av enstaka långtidssjukskrivningar.

I linje med nämndens uppdrag bedöms arbetet **pågå enligt plan, men med identifierade avvikelser kopplade till ökade långtidssjukskrivningar**. Förvaltningen bedömer därmed att målet är:

Status: Pågående med avvikelse – Kommer att uppfyllas.

Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid

Beskrivning

Ale kommun finns till för dess invånare, besökare och företagare. Kommunens nya värdegrund fastställer att kunden ska vara i fokus och att hela organisationen behöver ta ett gemensamt ansvar för detta. Det är avgörande att kommunens värdegrund genomsyrar hela organisationen. Detta innebär att en kulturförändring behöver ske och att den behöver hålla över en överskådlig tid framåt. Utvärderingen av värdegrundens effekter ska följa såväl kunders som anställdas upplevda förändring. Den externa kunddialogen är av stor vikt för att förstå och förfina förändringsarbetet. För att ytterligare säkerställa implementering ska värdegrunden vara fokus för alla tillitsdialoger under 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Den nya värdegrunden har tagits upp på APT:er med tillhörande diskussionsfrågor enligt plan.

Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till servicenämnden att effektivisera IT-avdelningen

Om uppdraget

E Tilläggsbudget 2024
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Detta uppdrag har utretts inom ramen för uppdraget Framtidens IT som beskrivs mer i detalj i avsnitt 3.3.2.12

Utred att servicenämnden tar huvudansvaret för Ale kommuns fordonsflotta

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Beslutad av
Nämnd

Status

Avslutad

Uppdraget återremitterades från kommunstyrelsen till servicenämnden under hösten och var uppe för beslut igen i servicenämnden 251211. Kommunstyrelsen behandlade uppdraget på sitt möte 260127 och beslutade att föreslå kommunfullmäktige att anse uppdraget fullgjort och avslutat.

Utred digital signering

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Beslutad av
Nämnd

Status

Avslutad med avvikelse

Uppdraget ligger numera på kommunstyrelsen då det behövs en kommunövergripande lösning där IT-enheten kommer vara involverad utifrån teknisk kompetens och kansli utifrån juridisk och arkivkompetens då frågan behöver belysas från flera håll.

Utred servicenämndens köp och säljfinansiering till förmån för kommunbidrag

Beskrivning

Under 2022 har några av servicenämndens verksamheter lämnat köp- och säljfinansiering i förmån för kommunbidrag. Detta har av aktuella verksamheter upplevts som en positiv förändring för att kunna planera och använda resurser inom given budgetram. Samverkan blir mer tydlig och inte så fokuserad på enbart intäkter/utgifter utan mer på leverans av funktion av aktuell service. Förändringen har dessutom skapat mer tid för strategiskt och långsiktigt arbete med ökad digitalisering.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad med avvikelse

I kommunfullmäktiges budget för 2024 fick servicenämnden ett fortsatt uppdrag att utreda servicenämndens köp och säljfinansiering till förmån för kommunbidraget. Bakgrunden var att under 2022 hade några av servicenämndens verksamheter lämnat köp- och säljfinansiering i förmån för kommunbidrag vilket upplevts som en positiv förändring för att kunna planera och använda resurser inom given budgetram. För serviceförvaltningens del handlar således denna förändring om verksamheter inom fastighet, verksamhetsservice och IT. Verksamhet Kost är i dagsläget redan finansierad enligt budgetram.

För verksamhetsservice har samtliga serviceenheter numera ramfinansiering. På IT-enheten, som ligger tillfälligt placerad i verksamheten, har en större ekonomisk utredning tillsammans med upphandlade konsulter genomförts och redovisats under våren 2025. Om utredningen gällande framtidens IT-enhet placeras någon annanstans organisatoriskt har samtliga enheter inom verksamhetsservice övergått till kommunbidragsfinansierad verksamhet.

För verksamhet Fastighet verksamhet så har den absoluta merparten över tid varit finansierad genom olika köp- och säljmodeller som exempelvis internhyresmodellen och direktfakturering från Fastighet till respektive hyresgäst för faktiskt media- och kapitalkostnad. Nyligen tillkomna verksamheter från kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden är i sin helhet ramfinansierade och målsättningen är att även att övrig finansiering succesivt skall gå över till ram. Det är dock en utmaning vid ramfinansiering av lokaler att behålla incitament utifrån en hyresgästs ansvar samt hur tillkommande och frångående lokalytor och den faktiska kostnaden för denna skall regleras mellan åren. Av denna anledning har verksamhet Fastighet tillsammans med ekonomiavdelningen under 2024 skapat ett isolerat pilotprojekt med ramfinansiering av kommunens administrativa lokaler Nödinge kommunhus och Järnkontoret med start 1 januari 2025. Detta projekt skall utvärderas löpande och ligga till grund för beslut om övergång till ramfinansiering för resterande delar inom verksamheten.

Utred framtidens IT-organisation

Beskrivning

Utred framtidens IT-organisation med fokus på:

- Hur ligger IT-verksamheten till i jämförelse i kvalité och ekonomi?
- Hur säkerställs kompetensförsörjningen inom IT-verksamheten?
- Har IT-verksamheten möjlighet att ha anställda specialister eller skall dessa funktioner köpas externt?
- Hur skall en framtida IT-organisation se ut?

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Uppdraget redovisades första gången till kommunstyrelsen 250227, efter det har ärendet ett flertal gånger hanterats i både servicenämnden och kommunstyrelsen. På servicenämndens möte den 11 december 2025 överlämnades ärendet återigen till kommunstyrelsen och på kommunstyrelsens möte 260127 beslutade KS att föreslå kommunfullmäktige att uppdraget skall anses fullgjort.

Innovation och ständiga förbättringar

Beskrivning

Alla förvaltningar skall under Q1 2025 till nämnd redovisa olika förslag till utveckling och förbättring av verksamheten som var och en, eller till del av, motsvarar 1% av tilldelad budget. Nämnden ges då möjlighet att göra politiska prioriteringar motsvarande 1%. Processen är framåt tänkt att vara en naturlig del av årshjulet.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Detta har genomförts

Uppdraget att under Q1 2025 redovisa förslag på utvecklings- och förbättringsåtgärder motsvarande 1 % av tilldelad budget har genomförts i enlighet med kommunfullmäktiges beslut. Arbetet är tänkt att långsiktigt integreras i årshjulet och bidra till ett mer systematiskt förbättringsarbete inom samtliga förvaltningar.

Inom Serviceförvaltningen pågår arbetet med innovation och ständiga förbättringar löpande genom etablerade strukturer, bland annat via återkommande inslag på chefsmöten, ledningsgruppens dagordning samt i verksamheternas egna forum. Utvecklingsarbetet kopplas också till kvalitet, digitalisering och effektivisering, vilket gör att det är integrerat i förvaltningens ordinarie styrning.

Kost

Kostverksamheten har under året arbetat strukturerat med flera förbättringsinitiativ, bland annat kopplade till digitalisering, hållbarhet och utveckling av kvaliteten i de offentliga måltiderna.

Digitalisering och systemutveckling
Verksamheten har gjort en översyn av kostdatasystemet och identifierat behov av ett mer användarvänligt och ändamålsenligt system. Arbetet har lett fram till en kommande upphandling av både nytt kostdatasystem och digital egenkontroll. Digitaliseringen syftar till bättre uppföljning, effektivare arbetsflöden och minskad administrativ belastning.

Arbete med minskat matsvinn
Ale kommuns klimatlöften för 2024–2026 har varit en viktig drivkraft i arbetet med att reducera matsvinn. Två arbetsgrupper har bildats med representanter från olika kök och kostområden. Tillsammans med IT-enheten har de utvecklat en digital lösning för matsvinnsmätning, vilket möjliggör mer träffsäker uppföljning och bättre beslutsunderlag för fortsatta åtgärder. Arbetet sprids successivt till hela kostverksamheten.

Samverkan med äldreomsorgen
Under 2025 startade ett gemensamt projekt med äldreomsorgen för att minska matsvinn och förebygga undernäring. Projektet leds av måltidsutvecklare och har inkluderat gemensamma workshops, behovsanalys och framtagande av handlingsplan. Arbetet har lett till flera positiva följdeffekter:

- Ökad förståelse mellan kökspersonal och omsorgspersonal.
- Säkrad kvalitet genom tydligare beställningar i kostdatasystemet.
- Framtagna lathundar för uppvärmning och hantering av måltider.

Utvecklingssamarbeten i skolan
Under 2025 genomfördes återigen tävlingen *Mästerkocken*, i samverkan mellan hem- och konsumentkunskapslärare och kommunens måltidsutvecklare. Elever tävlade i att skapa hållbara, ekonomiska och näringsriktiga rätter, som sedan tillagades tillsammans med kökspersonal. Tävlingen har utvecklats och omfattade under året både Bohusskolan och Aroseniusskolan. Aktiviteten främjar elevengagemang, stärker yrkesstolthet inom måltidsverksamheten och bidrar till ökad framtida kompetensförsörjning.

Verksamhetsservice / IT

Servicenämnden har under året tilldelat resurser för att utöka lokalvården på kvällar och helger, framför allt för att förbättra service och tillgänglighet för kommunens föreningsliv. Inom ramen för detta uppdrag pågår fackliga förhandlingar tillsammans med HR, vilket tagit längre tid än planerat. Rekryteringsarbete är påbörjat och verksamheten väntas starta under våren 2026.

Detta utvecklingsarbete bedöms leda till ökad servicekvalitet, mer flexibla arbetssätt och ett bättre nyttjande av kommunens lokaler – både för externa och interna kunder.

Helhetsbedömning

Serviceförvaltningen har genomfört kommunfullmäktiges uppdrag och arbetar idag systematiskt med innovation och ständiga förbättringar i hela organisationen. Arbetet drivs både förvaltningsövergripande och inom respektive verksamhet, med särskilt goda exempel från kostverksamheten där digitalisering, hållbarhet och samverkan bidragit till konkreta förbättringar.

Uppdraget bedöms vara avslutat, och arbetet är integrerat i förvaltningens ordinarie utvecklingsprocesser.

Flerdimensionellt äldreboende i södra kommundelen

Beskrivning

Bygg samman särskilt boende, förskola, VC, fotvård mm.

Om uppdraget

23 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2023 som ej slutförts
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad med avvikelse

Tidplanen med framtagande av detaljplan för särskilt boende i de södra kommundelarna är försenad och väntas nu antas kvartal 2 2027. En antagen detaljplan kommer att visa vilka förutsättningar som finns för att skapa en byggnation som möjliggör flera verksamheter på en och samma plats/byggnad. Redan visar dock nuläget att möjligheterna är begränsade då byggrätten är begränsad på grund av strandskydd samt då gata ska passera genom tomten för att betjäna befintliga fastigheter

3.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

4 Personalanalys

4.1 Kommunens anställda

4.1.1 Antal anställda

Värden i tabellen för antal anställda är ett genomsnitt under perioden. I beräkningen för årsarbetare så inkluderas timmar för; månadslön, timlön, semester, ferie, föräldraledighet, vab samt frånvaro upp till 60 dagar.

Antal anställda

	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Antal tillsvidareanställda	**256**	**219**	**37**	**227**
-varav kvinnor i procent	69,1	74,5	-5,4	73,1
-varav män i procent	30,9	25,5	5,4	26,9
Antal tidsbegränsat anställda	**6**	**6**	**0**	**7**
Samtliga anställda (tillsvidare och tidsbegränsade)				
Antal heltidsanställda	254	214	40	224
Antal deltidsanställda	8	12	-4	11
Totalt antal arbetade timmar (timavlönade)	**23 803**	**29 892**	**-6 089**	**26 343**
-varav kvinnor	17 045	24 082	-7 037	23 882
-varav män	6 758	5 810	948	2 461
Totalt antal årsarbetare (samtlig personal omräknat till heltidstjänster)	**261**	**236**	**25**	**242**
-månadsavlönade	249	221	28	229
-timavlönade	12	15	-3	13

Personalomsättning

Procent	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Total, intern och extern	7,2	15,8	-8,6	8,7
Total, extern	6,0	10,8	-4,8	8,2
Extern, exklusive pensionsavgångar	4,8	7,2	-2,4	5,2

4.2 Sjukfrånvaro

jukfrånvaron inom serviceförvaltningen uppgick under mätperioden till **11,7 %**, vilket innebär en minskning med **0,8 procentenheter** jämfört med samma period föregående år. Korttidsfrånvaron låg på **3,6 %**, medan sjukfrånvaro dag 15–59 uppgick till **1,5 %**. Långtidssjukfrånvaron uppgick till **6,6 %**, en minskning med **0,6 procentenheter** jämfört med föregående år.

Trots förbättringarna är sjukfrånvaron fortsatt högre än Ale kommun som helhet (kommunens siffra saknas i underlaget och ska fyllas i).

Fastighet

År 2025 var det första hela året med park- och anläggningsenheten integrerad i organisationen, vilket medfört en fördubbling av antalet medarbetare. Den totala sjukfrånvaron ökade jämfört med 2024 och ligger nu i nivå med kommunens genomsnitt. Ökningen är helt kopplad till långtidssjukskrivningar.

En fördjupad analys av sjukfrånvaron kommer att genomföras under 2026.

- Drift- och underhållsenheten har en medarbetare som är långtidssjukskriven, ej arbetsrelaterat.
- Park- och anläggningsenheten har två långtidssjukskrivningar: en ej arbetsrelaterad och en kopplad till långvariga förslitningsskador som inte kan härledas till nuvarande anställning i Ale

kommun.

Kost

Sjukfrånvaron inom kostverksamheten är fortsatt hög men visar en mindre förbättring. Under 2025 uppgick den totala sjukfrånvaron till **12,7 %**. Den största delen består av långtidssjukskrivningar (dag 60–), som uppgår till **6,8 %**. Flera av dessa gäller medarbetare som varit sjukskrivna under flera år och som fortsatt är sjukskrivna helt eller delvis.

Arbetet med att sänka sjukfrånvaron pågår löpande genom:

- individuella uppföljningssamtal
- rehabiliteringsplaner
- insatser via företagshälsovården
- ergonomiska investeringar och utbildningar

Korttidsfrånvaron är relativt stabil och hanteras genom tidiga insatser, uppföljning och tydlig information om rättigheter och skyldigheter.

Verksamhetsservice och IT

Övergripande

Långtidssjukfrånvaro är den dominerande orsaken till sjukfrånvaron inom verksamhetsservice. Sammanlagt finns cirka sju medarbetare som varit långtidssjukskrivna under flera år, vilket påverkar statistiken kraftigt.

För serviceenhet gul har sjukfrånvaron ökat markant, delvis till följd av den omorganisation som trädde i kraft vid årsskiftet 2024/2025. Individuella personalärenden hanteras löpande tillsammans med HR.

IT-enheten har fortsatt låg korttidsfrånvaro men påverkas av en långtidssjukskriven medarbetare, vilket får stort genomslag i en enhet med få anställda.

Detaljerade siffror per enhet

IT-enheten – total sjukfrånvaro 9,53 %

- Korttid: **2,84 %**
- Dag 15–59: **0,15 %**
- Långtid: **6,54 %**

Trenden är nedåtgående jämfört med tidigare år.

Serviceenhet Grön – total sjukfrånvaro 6,81 %

- Korttid: **3,86 %**
- Dag 15–59: **1,11 %**
- Långtid: **1,84 %**

Enheten redovisar låg sjukfrånvaro i samtliga kategorier och är en positiv avvikelse inom verksamhetsservice.

Serviceenhet Röd – total sjukfrånvaro 15,86 %

- Korttid: **5,88 %**
- Dag 15–59: **2,48 %**
- Långtid: **9,28 %**

Enheten har hög långtidsfrånvaro och kräver fortsatt riktade insatser.

Serviceenhet Gul – total sjukfrånvaro 19,76 %

- Korttid: **3,62 %**
- Dag 15–59: **2,31 %**
- Långtid: **13,83 %**

Detta är den enhet med högst sjukfrånvaro och den mest omfattande långtidssjukfrånvaron. Organisationsförändringen har påverkat både arbetsmiljö och statistik.

Sammanfattande analys

- Serviceförvaltningen har minskat sjukfrånvaron något men ligger fortsatt över kommunens genomsnitt.
- Långtidssjukfrånvaro är den huvudsakliga orsaken till de höga nivåerna.
- Vissa enheter, såsom Serviceenhet grön och IT, visar positiva trender.
- Andra enheter, särskilt serviceenhet gul och delar av kost, kräver fortsatt förstärkt arbete tillsammans med HR.

4.2.1 Sjukfrånvaro tabell

Statistiken för sjukfrånvaro anges i procent av ordinarie arbetstid och omfattar kommunens månadsanställda. Sjukfrånvaron är indelad i två typer utifrån kön och ålder och kompletteras med korttids- och långtidssjukfrånvaro.

Urval: alla månadsavlönade enligt AB (ej PAN, BEA, TIM, vilande anställningar)

Sjukfrånvaro i procent (månadsanställd personal, AB) av ordinarie arbetstid	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Sjukfrånvaro totalt	11,7	12,5	-0,8	10,4
Sjukfrånvaro per kön				
Sjukfrånvaro, kvinnor	12,0	13,3	-1,3	11,4
Sjukfrånvaro, män	11,0	10,0	1,0	7,6
Sjukfrånvaro per ålderskategori, utfall per åldersgrupp				
Ålder - 29 år	3,6	4,8	-1,2	9,2
Ålder 30 - 49 år	9,2	7,9	1,3	7,2
Ålder 50 -	14,4	16,6	-2,2	12,8
Fördelning av sjukfrånvaro per sjukdomslängd				
Korttidssjukfrånvaro 1-14 dagar	3,6	4,0	-0,4	4,0
Sjukfrånvaro 15-59 dagar	1,5	1,2	0,3	1,5
Långtidssjukfrånvaro 60 dagar eller mer	6,6	7,2	-0,6	4,8

4.3 Personalanalys och förslag för framtiden

Serviceförvaltningen arbetar intensivt med att minska sjukfrånvaron, framför allt inom kostverksamheten där korttidsfrånvaron har minskat, men långtidssjukfrånvaron är fortsatt hög, ofta av ej arbetsrelaterade orsaker.

Fastighet

År 2025 var det första hela året med park- och anläggningsenheten integrerad, vilket innebar en fördubbling av antalet medarbetare. Den totala sjukfrånvaron ökade och består helt av långtidssjukskrivningar. Nivån ligger nu i linje med kommunens genomsnitt och en fördjupad analys planeras under 2026. I övrigt är personalsituationen stabil. Rekryteringar under året har haft god söktillströmning, men konkurrensen om kompetens i GR-regionen är fortsatt hög.

Drift- och underhållsenheten har haft en vakant tjänst som drifttekniker VVS, som nu omvandlats till drifttekniker inom lås och larm för att minska behovet av externa tjänster. En långtidssjukskrivning inom förvaltarområdet ledde till ett vikariat som tillsattes vid årsskiftet. Lokalförsörjningsenheten har ökat antalet projektledare med en tjänst under hösten för att möta det växande antalet investeringsprojekt; dessa finansieras fullt ut av projekten. En pensionsavgång på en strategisk funktion väntas vid slutet av 2026, och ersättningsrekrytering planeras med överlapp.

Park- och anläggningsenheten har sett över relationen mellan tillsvidareanställda och säsongsanställda. Under sommarhalvåret arbetade tre säsongsanställda i relation till åtta ordinarie medarbetare. En vakans på enhetschefsnivå löstes genom interimlösning i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen fram till ny chef tillträder i januari 2026. En driftledare har rekryterats och administrationen förstärkts med 40

procent inför en pensionsavgång våren 2026.

Kost

Sjukfrånvaron har varit hög under 2025, särskilt långtidssjukfrånvaron. Vid behov har vikarier tagits in. Enhetscheferna lägger mycket tid på rehabiliterings- och uppföljningsarbete, och komplexiteten i ärendena gör att ytterligare stöd och kompetens behövs framåt. Flera långtidssjukskrivningar är inte arbetsrelaterade och svåra att påverka. Korttidsfrånvaron hanteras genom tidiga samtal och tydliga åtgärder.

Under året har kostverksamheten gjort investeringar i ergonomiska hjälpmedel och köksutrustning för att stärka arbetsmiljön. Rekryteringen av kompetent personal är fortsatt utmanande. Verksamheten samarbetar med yrkesskolor, erbjuder praktikplatser och utvecklar introduktionsrutiner genom sina handledare. Interna utbildningar genomförs löpande inom specialkost och livsmedelshygien. Via KOM-KR har tre medarbetare genomgått språkstärkande utbildning.

Verksamhetsservice/ IT: 2025 har präglats av stora förändringar inom serviceenheterna med införande av serviceteam och servicemedarbetare, samt inom IT-enheten genom pågående utredningar och genomlysningar. IT har under året gjort viktiga ersättningsrekryteringar.

4.4 Jämställdhet och mångfald

Servicenämnden följer riktlinjen för mångfald och jämställdhet antagen av kommunfullmäktige juni 2023. Riktlinjerna tar avstamp i Ale kommuns värdegrund: Allas lika värde, berikande mångfald och jämställdhet. Det har en tydlig koppling till det övergripande målet ”en arbetsgivare” samt är ett stöd till Ale kommuns arbetsgivarpolicy där det fastslås att ”Ale kommun är en jämlik och jämställd arbetsplats som kännetecknas av ett inkluderande klimat där alla har ett ansvar för att motverka trakasserier, kränkningar och diskriminering.” Målet är att vara en inkluderande arbetsplats där alla har samma förutsättningar och vara attraktiv som arbetsgivare.

Ale kommun ska aktivt bedriva ett mångfald- och jämställdhetsarbete som utgår från de sju lagstadgade diskrimineringsgrunderna, grundläggande principerna om likabehandling och diskriminering avseende:

- kön/könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Dessa grundläggande principer ska genomsyra kommunens och därmed serviceförvaltningens hela verksamhet, som arbetsgivare, såväl som i relation till och i kontakter med kommuninvånare. Samtliga anställda på förvaltningen omfattas av riktlinjen oavsett roll eller funktion. Nolltolerans av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande särbehandling eller repressalier är ett ovillkorligt krav ur demokratisk synvinkel, arbetsmiljösynpunkt och ur effektivitetssynpunkt.

Frågor om mångfald och jämställdhet har under året behandlats på serviceförvaltningens skyddskommitté, arbetsplatsträffar och i medarbetarsamtal. Arbetet med aktiva åtgärder har gjorts i samverkan med medarbetarna.

5 Övrig uppföljning

5.1 Inkomna synpunkter under året

Enligt kommunens styrmodell ska inkomna synpunkter vara en del av kommunens kontinuerliga förbättringsarbete. Inkomna synpunkter ska ses som en del i kommunens analysarbete för att förstå hur organisationen kan förändra arbetssätt, bemötande, rutiner med mera.

Nedan redovisas utifrån kategorisering de synpunkter som kommit in och vad dessa har lett till.

Januari - December 2025	
Antal synpunkter totalt	25
Synpunkter fördelat efter kategori: **-Utförande tjänst** **-Bemötande** **-Återkoppling av ärende** **-Handläggning** **-Bristande information** **-Övrigt**	 4 1 20
Antal synpunkter som inneburit åtgärder utifrån lagstiftning	
Antal synpunkter som inneburit verksamhetsförändringar	
System som synpunkter hanterats inom	Evolution

Utveckling av verksamhet utifrån inkomna synpunkter

Totalt har serviceförvaltningen fått 25 synpunkter under året. 4 avser utförande av tjänst, 1 bristande information och 20 faller in under kategorin övrigt. Av dessa 20 avser 5 upplevda brister i tillgänglighet i och runt kommunala verksamhetslokaler och yttre miljö och är inskickad av en och samma synpunktslämnare. Inom verksamhet Fastighet pågår det sedan cirka 3 år ett förbättringsarbete utifrån tillgänglighet där samtliga kommunala lokaler är bedömda och de mest akuta bristerna dit allmänhet har tillträde är åtgärdade och arbetet med ytterligare förbättringsarbeten kommer att genomföras under 2026. 15 stycken avser synpunkter inom park och anläggningar som bristande skyltning, önskemål om annan lekutrustning på lekplatser, övernattning med husbil vid badplats med mera.

5.2 Avtalssamverkan

Styrelsen ska årligen till fullmäktige rapportera om kommunens eller regionens avtalssamverkan enligt 37 § eller enligt annan lag eller författning. Lag (2019:835).

Kravet omfattar samtliga samverkansavtal, såväl avtal som ingås med stöd av 9 kap. 37 § KL som avtal med samma innebörd som ingås med stöd av bestämmelser i speciallagstiftning, t.ex. 23 kap. 1 § skollagen. Rapporteringsskyldigheten innebär att kommunstyrelsen årligen måste sammanställa befintliga och nya samverkansavtal och rapportera dessa till fullmäktige. Syftet med rapporteringen är att fullmäktige ska få en överblick över den samverkan som kommunen eller landstinget ingår i.

Servicenämnden har inte ingått några samverksansavtal i enlighet med ovan nämnda lagstiftning och har därför inget att rapportera kring denna uppföljning.

Avtalets namn	Avtalsparter	Verksamhet som bedrivs med stöd av avtalet	Extern delegering	Kommentar

5.3 Privata utförare

Ej aktuellt för servicenämnden.

5.4 Internationellt samarbete

Serviceförvaltningen har ej haft något internationellt samarbete under 2025.

Årsredovisning 2025

Socialnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
2 Ekonomisk analys 3
2.1 Analys och förslag för framtiden 3
2.1.1 Sammanfattande tabeller 4
2.2 Verksamhetsmått 4
2.2.1 Orosanmälningar 7
2.3 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader 8
3 Uppföljning av mål och uppdrag 9
3.1 Uppföljning av riktningsmålen 9
3.1.1 Ett tryggare Ale 9
3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale 9
3.1.3 En effektivare organisation i Ale 10
3.2 Uppföljning av mål 11
3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning 11
3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar. 13
3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv. 14
3.2.4 Hållbart arbetsliv 14
3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap 15
3.2.6 Nämndens verksamheter ska fortsätta omställningsarbetet utifrån intentionerna i den nya socialtjänstlagen med utgångspunkt i ett salutogent perspektiv 15
3.3 Uppföljning av uppdrag 17
3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget 17
3.3.2 Uppföljning av uppdrag 17
3.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 23
3.4.1 Tabell - Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 23
3.4.2 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 23
4 Personalanalys 29
4.1 Kommunens anställda 29
4.1.1 Antal anställda 29
4.2 Sjukfrånvaro 29
4.2.1 Sjukfrånvaro tabell 29
4.3 Personalanalys och förslag för framtiden 30
4.4 Jämställdhet och mångfald 30
5 Övrig uppföljning 32
5.1 Inkomna synpunkter under året 32
5.2 Avtalssamverkan 33
5.3 Privata utförare 33
5.4 Internationellt samarbete 33

I Sammanfattning

Mål och uppdrag
De aktiviteter som planerades för året kopplade till mål och uppdrag har i allt väsentligt genomförts enligt plan. Många processer så som exempelvis arbetet med verksamhetsskap, att sänka sjukfrånvaron och ställa om utifrån den nya socialtjänstlagen är dock långsiktiga och kräver fortsatt arbete. Tillitsdialogerna har under året genomförts med fokus på implementering av värdegrunden i enlighet med uppdraget från kommunfullmäktige.

Ekonomi
Årets resultat inkluderat de extra medlen för personalomkostnader (PO-medlen) är 1,2 Mkr. Exkluderat PO-medlen är resultatet -588 tkr.

Individ- och familjeomsorgen har haft utmaningar under året framför allt avseende försörjningsstödet, köpt vård och många vakanser som delvis fått täckas med konsulter.

Inom äldreomsorgen redovisar de särskilda boendena överlag goda resultat. De ekonomiska utmaningarna återfinns framförallt inom hemtjänsten, där antalet timmar stadigt ökat under året. En genomgång av ärenden har minskat antalet timmar och därmed förbättrat budgeten för LOV (lagen om valfrihet). Platsbrist avseende särskild boende för äldre har ökat utmaningarna med hemtagning från sjukhus, om den enskilde haft behov av korttidsplats. Trots detta har antalet betaldagar inte blivit fler än 9 tack vare snabba hemtagningar under merparten av året.

Trots ett ärende inom personlig assistans som belastar funktionsstöd med 5 Mkr är det samlade underskottet för verksamhetsområdet något förbättrat mot senast prognos vilket förklaras av hemtagningseffekt samt att de allra flesta boendena inom verksamhetsområdet gör goda ekonomiska resultat.

Förändrade eller ökade behov hos målgrupperna är alltjämt huvudförklaringen till ökade kostnader inom myndighet och specialiststöd, där kostnader för personal, bostadsanpassning och olika typer av hjälpmedel fortsatt öka något.

Sammantaget konstateras att vidtagna åtgärder från våren och framåt för att bromsa negativ ekonomisk utveckling gett resultat även om det inte fullt ut kunnat kompensera även för tillkommande utmaningar, såsom exempelvis ytterligare behov av köpt vård. Årets resultat är i paritet med fjolårets och inför 2026 har ekonomiska förstärkningar gjorts på flera sårbara områden.

Personal
Personalomsättningen har sjunkit något jämfört föregående år, likaså antalet deltidsanställda. Totalt antal anställda har ökat mellan åren vilket är rimligt när verksamheten växer. Under året har flera kompetenshöjande satsningar kunnat genomföras för de så kallade PO-medlen, exempelvis kring patientsäkerhet, återfallsprevention och sårvård men även satsningar på chefer, till exempel utbildning i motiverande ledarskap.

Arbetet med att minska sjukfrånvaron redovisas i avsnitt 3.3.2.3 och har pågått under året, med stöd av HR-specialister. På övergripande nivå har frånvaron minskat avseende kort och medellång frånvaro. Efter genomlysning enhet för enhet har man konstaterat att antalet långtidssjukskrivna över 60 dagar på heltid där det, inom överskådlig tid, finns möjlighet att påverka frånvaron är få, 9 individer. Fokus i detta skede har därför legat på korttidsfrånvaron och en försiktigt positiv tolkning är att det gett visst resultat. Lokalt på vissa enheter är effekten tydlig men det varierar och vakansläget avseende chefer senaste året har sannolikt bidragit till variationen eftersom kontinuitet i första linjen är en viktig faktor i detta arbete. Det är uppenbart att det krävs ett långsiktigt och metodiskt arbete som också kopplas ihop med verksamhetsskap och värdegrund.

2 Ekonomisk analys

2.1 Analys och förslag för framtiden

Årets resultat inkluderat de extra medlen för personalomkostnader (PO-medlen) är 1,2 Mkr. Exkluderat PO-medlen är resultatet -588 tkr. Som framgår av redovisningen under avsnitt 2.3 har nyttjandet av dessa medel inte blivit fullt ut till den nivå som var avsett.

Individ- och familjeomsorgen har under hela året haft utmaningar avseende såväl försörjningsstödet som den köpta vården. Sedan senaste prognos har ytterligare beslut tillkommit om köpt vård vilket försämrat resultatet mot senast lagda prognos med 500 tkr. Försörjningsstödet fluktuerar månad för månad men har under andra halvåret i snitt legat lägre än första halvåret. Anledningen är framförallt högre intäkter andra halvåret avseende återbetalning av försörjningsstöd från till exempel Försäkringskassan, vilket i sig är ett resultat av enhetens medvetna arbete. Kostnader för konsulter inom verksamhetsområdet, såväl avseende enhetschefer som medarbetare har varit höga under 2025 men kompenseras av lägre personalkostnader som en konsekvens av vakansläget. Rekryteringsarbetet har löpt på sedan hösten och flera nya medarbetare börjar sin anställning runt årsskiftet.

Inom äldreomsorgen redovisar de särskilda boendena överlag goda resultat. De ekonomiska utmaningarna återfinns framförallt inom hemtjänsten, där antalet timmar stadigt ökat under året. Under andra halvan av hösten gjordes en genomgång av ärenden tillsammans med biståndsenheten och man har minskat antalet timmar från årets högsta värde på drygt 21000 timmar per månad till drygt 19000 timmar per månad. Detta får en positiv påverkan på budgeten för LOV (lagen om valfrihet) med 1 Mkr men ställer högre krav på verkställigheten att anpassa antalet medarbetare efter en lägre ersättning. Detta arbete har pågått parallellt men kräver jämförelsevis något mer tid.

Behovet av platser inom särskilt boende är inte tillgodosett. Den kortsiktiga lösningen att öppna ytterligare 8 lägenheter i Skepplanda kunde inte genomföras tidig höst som avsett. Lägenheterna har istället hyrts ut till funktionsstöd eftersom en av bostäderna med särskild service i Skepplanda (6 lägenheter) drabbats av översvämning och behövde renoveras. Äldre med beslut om särskilt boende har, som en konsekvens av detta, väntat på lägenhet, antingen i hemmet med extra hemtjänst i vissa fall eller på korttidsboende. Det i sin tur har ökat utmaningarna med hemtagning från sjukhus, om den enskilde haft behov av korttidsplats. Trots detta har antalet betaldagar inte blivit fler än 9 (varav 7 av dem funnits med sedan början av 2025) tack vare att Ale tagit hem många kommuninvånare tidigare än de maximala tre dagarna och beräkningen görs som ett snitt. Inflytt för målgruppen i de 8 lägenheterna planeras till januari vilket kommer underlätta situationen tillfälligt. Behovet av ytterligare platser under 2026 kvarstår dock.

Inför 2025 beskrevs som en ekonomisk risk ett ärende inom funktionsstöd (personlig assistans) med en årskostnad på 5 Mkr för det fall Försäkringskassans beslut enligt socialförsäkringsbalken inte skulle bli gynnande. Erforderliga beslut internt kunde inte fattas förrän efter flera månader och därmed blev ansökan till Försäkringskassan fördröjd och något beslut har ännu inte kommit vilket innebär att hela kostnaden har fallit ut inom funktionsstöd. Trots detta är det samlade underskottet för verksamhetsområdet något förbättrat mot senaste prognos vilket förklaras av hemtagningseffekt samt att de allra flesta boendena inom verksamhetsområdet gör goda ekonomiska resultat. Kostnader som genererats av översvämningen i Skepplanda har kompenserats såväl förvaltningen som de påverkade kommuninvånarna i målgruppen.

Förändrade eller ökade behov hos målgrupperna är alltjämt huvudförklaringen till ökade kostnader inom myndighet och specialiststöd, där kostnader för personal, bostadsanpassning och olika typer av hjälpmedel fortsatt öka något.

Sammantaget konstateras att vidtagna åtgärder från våren och framåt för att bromsa negativ ekonomisk utveckling gett resultat även om det inte fullt ut kunnat kompensera även för tillkommande utmaningar, såsom exempelvis ytterligare behov av köpt vård. Årets resultat är i paritet med fjolårets och inför 2026 har ekonomiska förstärkningar gjorts på flera sårbara områden. Dessutom är ekonomiskt utrymme avsatt för drift av 20 nya lägenheter inom särskilt boende för äldre från hösten.

2.1.1 Sammanfattande tabeller

Resultaträkning

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
Intäkter	207 892	234 992	27 099
Kostnader	-963 860	-989 751	-25 891
Netto	**-755 968**	**-754 760**	**1 208**

Nettokostnad per verksamhet

Besluts-/verksamhetsområde	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget 2025	Avvikelse budget 2024
Socialtjänst centralt	-25 922	-9 027	16 895	8 249
Individ- och familjeomsorg	-168 145	-174 897	-6 752	-9 402
Funktionsstöd	-219 831	-220 720	-889	4 940
Myndighet- och specialiststöd	-89 255	-91 647	-2 392	-1 950
Äldreomsorg	-252 816	-258 469	-5 653	-2 266
Nettokostnader	**-755 968**	**-754 760**	**1 208**	**-420**

Investeringar

Investeringsanalys

Av 2025 års reinvesteringsbudget samt budget avsatt till utbyte av grundutrustning har knappt 1,7 mkr nyttjats av total budget om 2,5 mkr. Inom äldreomsorgen har investeringar avseende grundutrustning och larm främst gjorts vid Ale Seniorcentrum. Lyftanordningar har köpts in till ett par hemtjänstenheter samt matvagnar till nystartade verksamheten öppen matsal. Inom funktionsstödsverksamheten har komplettering av inventarieinköp gjorts till Danska vägens serviceboende, armatur har bytts ut i lokalen för träffpunktsverksamheten samt att inköp har gjorts av ett par lyft- och vändningsanordningar till LSS Skepplanda samt Änggatans boende. En Memo-planner samt ljud- och ljusinventarier har köpts in till daglig verksamhet. Till individ- och familjeomsorgen har investeringarna bestått av inköp av möbler till IFO-huset samt ombyggnation och gardiner till arbetsmarknads- och försörjningsstödsenhetens lokaler vid Ale torg. Funktionsstödsverksamheten har även bytt ut ett av sina fordon som främst nyttjas av transportgruppen och investeringar avseende E-hälsa/digitalisering har gjorts i utveckling av robot till hjälp för ekonomiskt bistånd.

Investeringar

Investeringar, belopp i Tkr	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse
Årsanslag/reinvestering	-1 200	2 000	800
E-hälsa Digitalisering	-430	500	70
Nya boenden Funktionsstöd, inventarier	-76	720	644
Utbyte grundutrustning	-455	500	45
Fordon Funktionsstöd	-769	945	176
Totalt:	**-2 930**	**4 665**	**1 735**

2.2 Verksamhetsmått

Äldreomsorg

Utfallet för samtliga mått har ökat vilket är ett förväntat resultat utifrån den rådande kösituationen till särskilt boende och ökat antal äldre i befolkningen.

Antalet betaldagar har påverkats av att fler personer som är beviljade särskilt boende väntar på korttidsplatserna och flödet av platser minskar. I slutet av januari förväntas de åtta platserna på Klockareängen kunna återöppnas och därmed kunna lätta lite på väntetiden till särskilt boende.

De större ärendena i hemtjänsten bidrar till ett tillfälligt ökat behov av personal vilket flera gånger får justeras

med vikarier då det är temporära uppgångar i väntan på platser på särskilt boende.

Avseende antal personer med hemtjänstbeslut visar utfallet inte på någon större ökning av antalet personer, men siffran avseende genomsnittstiden visar däremot att de som bor hemma har större behov och fler timmar.

Gällande de icke verkställda besluten så är flertalet av dessa personer från andra kommuner som önskar ett specifikt boende i Ale kommun. Boendesamordnaren återkopplar alltid när väntetiden drar ut och det händer då också att de som kommer från andra kommunen redan har fått ett boende i sin hemmakommun och tackar nej. När Klockareängen öppnar erbjuds personer plats som har väntat sedan i oktober.

Det är fortfarande övervägande beslut som rör demensboende i förhållande till somatisk plats. Detta medför att dessa platser är färre och således skapas viss väntetid även till dessa platser. Boendesamordnare informerar också alltid om möjligheten att tacka ja till erbjuden plats, även om det inte är förstahandsvalet och sedan stå i byteskö för att kunna flytta in och få det stöd och den hjälp som krävs.

Funktionsstöd

Under året har genomsnittet för ej verkställda beslut avseende bostad med särskild service legat på åtta. Året inleddes med tio ej verkställda beslut, vilket successivt minskade under våren och nådde årets lägsta nivå under sommaren med totalt sex ej verkställda beslut. Under hösten ökade antalet åter och uppgick i december till nio ej verkställda beslut, främst till följd av nya beslut. Ökningen av ej verkställda beslut under årets slut behöver ses i relation till både inflödet av nya beslut och pågående processer kring verkställighet.

Boendeplacering är en komplex och individnära process som kräver tid. För många brukare behöver det finnas möjlighet att successivt bli mogna och motiverade att ta ställning till en flytt till ny bostad. Parallellt pågår boendestrategens arbete med stödbehovsmätningar för att säkerställa att placeringen blir behovsmatchad, vilket är avgörande för en långsiktigt hållbar lösning. Även tillgången till lediga platser på boenden som motsvarar brukarens behov påverkar verkställighetstakten.

Verksamhetsområdet har under en längre tid arbetat aktivt med att motivera till så kallad *boendekarriär*, det vill säga flytt från gruppbostad till servicebostad eller vidare till egen lägenhet med boendestöd. Syftet är både att främja självständighet och att frigöra platser på gruppbostäder där omfattande personalstöd finns tillgängligt. Under året har en sådan flytt genomförts, vilket frigjort en lägenhet på en gruppbostad.

Individ- och familjeomsorg

Vårddygn har ökat jämfört med föregående år. Det gäller samtliga former av vård förutom vid SiS institution där antalet vårddygn har minskat i jämförelse. Orsaken är att behovet av vård enligt LVM har varit lägre samt att en del tvångsvård har kunnat flyttas ut i öppnare former både avseende LVM och LVU. Avseende stödboende är ett antal av vårddygnen kompensation i väntan på verkställande av särskilt boende enligt SoL där verksamheten inte kan påverka verkställigheten.

Antalet placeringar i HVB har i jämförelse med 2024 ökat. Överlag är antalet individer i behandling fler. Målet är att antalet vårddygn för barn och unga i HVB, SiS och externa konsulentstödda familjehem, ska minska till förmån för insatser i egen regi.

Bostad först har tidigare år ökat och nått en, för en kommun i Ales storlek, hög nivå. Under året har antalet bostad först minskat med ett par individer där man gått vidare till annan boendeform och bostad först har kunnat avslutas, vilket är helt i linje med insatsens målsättning. Bostad först är en insats med evidens men är också beroende av tillgången på bostäder vilket det råder ett underskott på då verksamheten inte får använda andra lägenheter som hyrs till Bostad först.

Det syns ett något minskat behov av sociala kontrakt vilket också kan förklaras av att sociala kontrakt gått över till eget kontrakt för individen eller att hyresgästen gått vidare till annan bostad med eget kontrakt. Verkställighet har varit möjligt i samma utsträckning som behoven, då lägenheter har frigjorts genom att klienter har gått vidare till egna kontrakt i andra lägenheter än de verksamheten förhyr.

I samtliga fall av barnplaceringar har olika varianter av insatser på hemmaplan uttömts och då behoven av vård har varit utifrån allvarliga brister i omsorgen har placering utanför hemmet varit nödvändigt. Verksamheten har som målsättning att antalet vårddygn för barn och unga vid HVB, SiS och konsulentstödda familjehem ska minska och ersättas av insatser i egen regi. Ett årshjul gällande rekrytering av familjehem har arbetats fram och familjehemssekreterare har arbetat aktivt på olika sätt för att rekrytera uppdragstagare. Det har gett resultat så att det vid årets slut finns fem familjehem kontrakterade och det pågår rekrytering av jourfamiljehem i egen regi. Detta innebär att kommande behov av familjehem kan tillgodoses av kommunens kontrakterade familjehem men också, i viss mån, omplacering från konsulentstödda familjehem till kontrakterade familjehem. Verksamheten ser

också över hur avtal skrivs med externa familjehem för att säkerställa att en eventuell vårdnadsöverflytt kan prövas och om möjligt verkställas.

Gruppverksamhet för vuxna med risk- och missbruk samt för deras anhöriga har utvecklats under föregående år vilket skapat fler platser som i hög grad nyttjas. För barn och deras familjer har utbudet av gruppverksamhet varit detsamma som föregående år. Dock sker avhopp från gruppverksamhet för föräldrar i en omfattning som föranleder att verksamheten ser över vad orsakerna till det är. Med anledning av att deltagare anmäler sig, men sedan avbokar har verksamheten startat färre antal gruppverksamheter för barn och unga vilket sannolikt bidrar till det lägre antalet deltagare i jämförelse med föregående år.

Det är en markant ökning av stödsamtal jämfört med föregående år. Stödsamtal till vuxna ges vid Krismottagning för våld i nära samt vid socialmedicinska mottagningen. En bidragande orsak till ökningen kan vara att den socialmedicinska mottagningen arbetat bort köer som funnits. Även stödsamtal vid familjestödsenheten har ökat vilket sannolikt beror på den förbättrade tillgängligheten. Stödsamtal kan erbjudas en till två veckor efter första kontakt. Familjestödsenheten går numera också att nå direkt utan att gå via kontaktcenter vilket också bedöms ha bidragit till ökningen.

Sedan hösten 2024 så ges familjerådgivningen i kommunal samverkan med Kungälv, vilket innebär att Kungälv utför insatsen. Enligt avtal ska rapportering med analys ske årligen. Vid rapportering har inte analys från Kungälv inkommit varför det inte går att rapportera en mer ingående analys för perioden, dock syns en markant ökning av antal besökare.

Verksamhet	Verksamhetsmått	2025	2024	2023
Äldreomsorg	Antal personer med hemtjänstbeslut (fram till 2024 räknades endast antal personer över 65 år med hemtjänstbeslut. Men fr.o.m. 2024 räknas alla personer med hemtjänstbeslut in i måttet)	507	500	652
	Antal stora ärenden i hemtjänsten (överstigande 120 h beviljad tid)	29	21	
	Genomsnittstid (ersatt tid/brukare) per månad i hemtjänsten	40	38	
	Antal betaldagar (inom slutenvården)	9	0	62
	Ej verkställda beslut om särskilt boende	13	5	
Funktionsstöd	Ej verkställda beslut bostad med särskild service, (snitt för perioden)	8	9	5
	Antal personer som skulle kunna flytta till eget boende.	2	3	
	Antal personer som har flyttat till eget boende/ordinärt boende	1	2	
Individ- och familjeomsorg	Antal vårddygn stödboende	5 357	4 822	
	Antal vårddygn HVB	3 451	3 014	
	Antal vårddygn SiS institution	936	1 201	
	Antal vårddygn kontrakterade jourhem	0	2 328	
	Antal vårddygn konsulentstödda familjehem	3 102	2 056	
	Antal sociala kontrakt	28	34	
	Antal bostad först	15	17	

Verksamhet	Verksamhetsmått	2025	2024	2023
	Antal individer som deltar i grupper	136	176	
	Antal individer som får stödsamtal	532	348	
	Antal individer som besöker familjerådgivningen	501	312	

2.2.1 Orosanmälningar

Avvikelser	Utfall (antal) 2024	Utfall (antal) 2025
Orosanmälningar vuxna	215	212

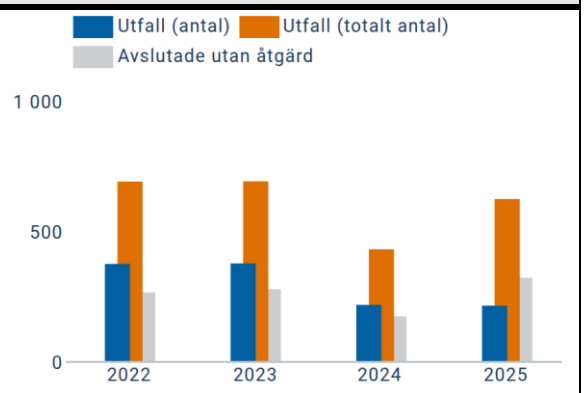

Kommentar 2025

En orosanmälan leder till en kontakt med den enskilde. Fortsatt kontakt sker endast om den enskilde själv ansöker om stöd alternativt om en LVM utredning bedöms nödvändig. Antalet orosanmälningar har ökat i jämförelse med föregående år dock är antalet anmälningar som lett till insats varit ungefär detsamma som föregående år. Det indikerar att det under året funnits ett större antal individer som det funnits oro för, men att individerna själva inte varit motiverade till att ta emot stöd samt att det inte varit så stor oro att utredning enligt LVM inte varit tillämpligt.

Orosanmälningar barn och unga	796	853

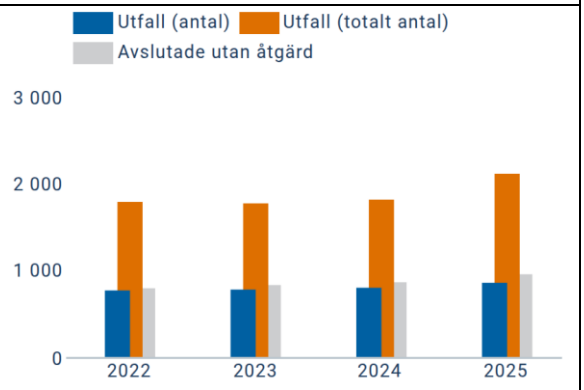

Kommentar 2025

Inflödet av orosanmälningar är fortsätter att öka. Antal orosanmälningar 0-17, 2108 att jämföra med 1810 föregående år. Såväl avslut utan åtgärd som med åtgärd är också markant högre än tidigare år. De senaste tre åren före 2025 har antalet orosanmälningar legat på ungefär samma höga nivå medan det under 2025 har ökat ca 300. Utfallet unika individer och totala antalet orosanmälningar indikerar på flera anmälare per individ. Det talar för att flera runt individen är oroliga alternativt att orosanmälningar gällande samma individ sker vid olika tillfällen under året vilket inte framgår av statistiken. De anmälningarna som avslutas utan åtgärd kan kontakten med familjen och den unge resulterat i en bedömning att inga åtgärder har varit nödvändiga och att ingen ansökan om stöd har skett. Familjen kan också ha en kontakt med familjestöd utan beslut om bistånd.

Utfall (antal) avser unika individer.

2.3 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader

Socialnämnden beslutade att överskottet genererat av det sänkta PO-påslaget skulle används till utbildningsinsatser, inköp och bemanning i enlighet med förvaltningens förslag. Nedan redovisas den

uppskattade kostnaden samt utfallet för de olika kategorierna.

Att utfallet avseende bemanning är 0 kr beror på att dessa kostnader istället gått på statsbidrag nya SoL.

Satsning/prioritering	Kommentar	Uppskattad kostnad (tkr)	Utfall (tkr)
Utbildning/kompetensutveckling	Utbildning till medarbetare inom exempelvis patientsäkerhet, sårvård, återfallsprevention och metoder så som ASI, CRA och SARA*, föreläsningar till allmänheten inom demens och anhörigstöd, stöd till enhetschefer i form av handledning och utbildning inom motiverande ledarskap, deltagande på barnrättsdagarna och demensdagarna etc.	1000	1254
Inköp	Avser dels köp av tjänst så som jurist och konsult CGI för förberedelser nya SoL, dels inköp för förstärkt beredskap och material till välfärdsbiblioteket.	2700	1312
Bemanning	Tillfällig förstärkning av systemförvaltare för förberedelser inför nya SoL, förstärkning ledningsstöd och utveckling (också med anledning av nya SoL). 2026 avses eventuella kvarvarande anställningar att rymmas i statsbidraget för omställningen nya SoL.	600	0
Förstärkning buffert	På grund av volymökningar i verksamheten.	2700	2700
Totalt		7000	5266

3 Uppföljning av mål och uppdrag

3.1 Uppföljning av riktningsmålen

3.1.1 Ett tryggare Ale

Som beskrivits i förvaltningens plan för genomförande har trygghetsmålet flera olika aspekter. Under året har framför allt aktiviteter relaterat till det brottsförebyggande arbetet genomförts samt aktiviteter med bäring på den upplevda tryggheten hos målgrupperna.

Avseende det brottsförebyggande arbetet har utbildning skett inom individ- och familjeomsorgen inom ramen för projektet Risksam som drivs av Örebro universitet. Målet med projektet är att införa en ny modell för hur polisen och socialtjänsten samverkar gällande våld i nära relationer och stalkning. Vidare har även utbildningsinsats genomförts internt med arbetsgruppen enligt SIG (social insatsgrupp): RBM, risk, behov och mottaglighet. SIG har även flyttats rent organisatoriskt från familjestöd till vuxenenheten då behovet av stöd ligger hos vuxna.

Inom funktionsstöd har en rutin avseende hur verksamheten ska arbeta mer förebyggande avseende våld i nära relation och hedersrelaterat våld arbetats fram och ska implementeras under 2026. Rutinen ska stötta medarbetarna i vardagen, tydliggöra ansvarsroller och skapa stabilitet för brukarna. Webbutbildningar, tematiska planeringsdagar och dialoger på APT har ökat medvetenhet, trygghet och samsyn i arbetsgrupperna.

Den upplevda tryggheten hos målgrupperna har adresserats genom bland annat en ny rutin för de omsorgstagare som inte är inskrivna i den kommunala primärvården. Dessa följs upp av omsorgshandledarna som antingen ringer eller gör hembesök. Det kan även handla om att stötta personer att få kontakt med läkare eller rehab för att få hjälpmedel. Tanken är att genom dessa samtal kunna öka kvarboendet och att omsorgstagarna upplever en större trygghet i sitt hem.

Inom funktionsstöd fortsätter arbetet med att utveckla kompetensen inom AKK (Alternativ och Kompletterande Kommunikation) för att öka brukarnas delaktighet och trygghet i vardagen och inom myndighet och specialiststöd har arbetet fortgått med utveckling av det teambaserade arbetssättet, personcentrerad vård samt omställning till nära vård.

Helhetsbedömning
Planerade aktiviteter har under året fortgått enligt plan. Dock finns ett fortsatt behov av att utveckla arbetet med stöd till personer i utsatta situationer. Såväl personer som möter våld i nära relationer som personer som befinner sig i kriminalitet eller kriminella miljöer och behöver stöd att ta sig ur det.

3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale

Den öppna mötesplatsen med lunchservering är öppen sedan i december 2025. Mötesplatsen finns i gemensamhetslokalen på Klockareängens särskilda boende och i mötesplatslokalen i Alafors intill Björkliden. Mötesplatsen har öppet två dagar i veckan på Klockareängen och en gång per vecka i Alafors och bemannas av medarbetare inom det förebyggande arbetet i äldreomsorgen. Fram till mitten på januari 2026 har totalt 17 portioner mat beställts. Uppföljning av arbetet kommer ske under 2026 med fokus på antal deltagare och kostnader.

Dagverksamheten på Garverivägen har utvecklat sin verksamhet för att bättre möta målgruppens behov och öppnade i slutet av året upp för en ny träff – måndagsträffen. Denna riktar sig till kommuninvånare som nyligen fått en demensdiagnos och som vill träffa andra i samma situation eller till anhöriga som vill ha en kortare avlastning. Till träffen kan alla komma utan anmälan eller biståndsbeslut. Anhörigstödjare finns tillhands för de som har behov av ett enskilt samtal. Utvärdering kommer ske under 2026.

Äldreplanen har i stället för fasta temagrupper jobbat med temadialoger som varit öppna för allmänheten att delta i. Under året har tre temadialoger hållits; boendeformer för äldre, välfärdsteknik och anhöriga. Materialet från dialogerna kommer tillsammans med arbetet som skett i de tidigare grupperna att ligga till grund för sammanställningen av arbetet utifrån äldreplanen som kommer att ske under 2026.

Genomförandeplanerna för både särskilt boende och hemtjänst har följts upp och reviderats i syfte att skapa mer tydlighet för både omsorgstagare och medarbetare. Inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet genomförs

stickprov två gånger per år där ett antal genomförandeplaner granskas. Årets granskningar visar på god följsamhet vilket tros bero på det arbete som omsorgshanledarna gör i att stötta medarbetarna i arbetet med genomförandeplanerna.

Det hälsofrämjande arbetet med teman som kost, fysisk aktivitet, social samvaro och psykiskt välbefinnande har varit i fokus inom funktionsstöd. Hälsoinspiratörer har lett aktiviteter som dagliga promenader, friluftsutflykter, rörelsestunder med dans och lekar samt hälsosamma matlagningstillfällen, vilket har ökat glädje, motivation och delaktighet hos brukarna.

Inom individ- och familjeomsorgen (IFO) pågår arbetet med att jobba fram metoder för att korta ner placeringar av barn och unga på institution med komplex problematik. Samverkan med två jourhem har inletts under året. Vidare har arbetssättet inom försörjningsstödet där man nu arbetar mer i team etablerats. Genom att organisera team utifrån olika grader av behov av stöd kan verksamheten både individanpassa och effektivisera stödet till egenförsörjning och självständighet. Resultaten är så här långt goda.

Arbetet med individbaserad systematisk uppföljning (ISU) har börjat införas inom IFO och kommer fortgå under nästa år. ISU handlar om att beskriva och mäta brukares behov, insatser och resultat för att sedan sammanställa dem på gruppnivå i syfte att analysera och utveckla verksamheten.

Under 2025 har kommunal primärvård genomfört gemensamma APT och planeringsdagar med fokus på personcentrerad vård, tvärprofessionellt teamarbete och en gemensam förståelse för verksamhetens uppdrag och värdegrund. Reflektion och dialog kring personcentrerad vård har skett med stöd av projektledare för nära vård/personcentrerad vård från GR. Dialogerna syftar till att ligga till grund för kommande års planering av omställning till nära vård.

Helhetsbedömning
Aktiviteterna genomförda under året speglar verksamheternas ambition att utveckla erbjudandet till målgrupperna och kvaliteten i verksamheten för att möta nya och förändrade behov.

3.1.3 En effektivare organisation i Ale

Genom en ny upphandling av digitala matinköp inom hemtjänsten där leverantören även kan bistå med att sätta in varorna i köket/kylskåpet kan tid och resurser inom hemtjänsten användas på ett mer effektivt sätt. Eftersom medarbetarna inte behöver möta upp direkt vid leverans kan besöken hos omsorgstagarna planeras på ett bättre sätt.

Tillsyner som utförs via kamera ökar sakta men säkert. Detta frigör resurser till att kunna utföra fler insatser, samtidigt som det bidrar till en trygghet för omsorgstagare som inte behöver bli väckta som vid ett vanligt tillsynsbesök av personal.

Arbetsdifferentiering har testats inom äldreomsorgen i syfte att frigöra tid för undersköterskor och vårdbiträden. Dock kunde ingen egentlig effekt konstateras eftersom det var allt för få personer som sökte tjänsterna som enbart innefattade serviceinsatser. Verksamheten följer utvecklingen av detta inom GR där arbete pågår för att se hur nytt test kan genomföras.

En återstart av arbetsgruppen för förstärkt intern samverkan har initierats under hösten 2025. Arbetsgruppen har i uppdrag att främja och utveckla den interna samverkan mellan verksamhetsområdena utifrån utmaningarna som ny lagstiftning och förändrade målgrupper bär med sig. Ett av huvudmålen med en utvecklad samverkansprocess är ökad effektivitet.

PRIIS: Placering, register, inköp i samverkan är ett gemensamt utförarregister inom individ- och familjeomsorgen och funktionsstöd som drivs av GR. Projektet syftar till att utveckla ett IT-stöd för att säkerställa korrekt hantering av köp från privata utförare av vård och boende. Under december blev systemet färdigt för Ale att använda då alla ramavtal nu är inlagda och sökbara för placerande socialsekreterare. Nästa fas är att implementera PRIIS brett i verksamheten och under våren 2026 övergår PRIIS från projekt till förvaltning.

Inom individ- och familjeomsorgen har man testat att effektivisera arbetsplatsträffar. Information som ska till alla medarbetare samlas ihop och ges på ett personalmöte vilket frigör tid på APT. På så sätt får också alla medarbetare samma information samtidigt och får kännedom om vem/vilken funktion man kan vända sig till med frågor. Tidsbesparing uppstår även för exempelvis planeringsledare då informationen ges till flera samtidigt i stället för en till en.

Samtliga verksamheter har under året arbetat med ständiga förbättringar som både medför ökad nytta för alebon

samt i många fall även effektiviserar verksamheten. Dessa beskrivs mer utförligt kopplat till uppdraget om "Innovation och ständiga förbättringar".

Helhetsbedömning
Arbetet med ständiga förbättringar som både medför ökad nytta för alebon samt i många fall även effektiviserar verksamheten beskrivs mer utförligt kopplat till uppdraget om "Innovation och ständiga förbättringar" samt i separat bilaga där genomförda förbättringar under året listas. Förvaltningen fortsätter kommande år att ta tillvara förslag och idéer för att möjliggöra ytterligare effektiviseringar.

3.2 Uppföljning av mål

3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning

Beskrivning

Säkerställ att vi använder alla kompetenser på rätt plats i organisationen och att vi automatiserar och effektiviserar i största möjliga utsträckning. Säkerställ arbetet med vidareutveckling av möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Kommentar

Under året har medarbetare från myndighet inom individ- och familjeomsorgen arbetat vid enheter för verkställighet med till exempel MiniMaria. Enheter har också haft intern rörlighet mellan uppdrag. Verksamheten kommer arbeta vidare med systematisering av karriärvägar för medarbetare under 2026. Automatisering av ekonomiskt bistånd och tillhandahållande av e-tjänster är ytterligare åtgärder.

Antalet anställda inom både särskilt boende och ordinärt boende med undersköterskeutbildning får anses vara fortsatt högt. Inom särskilda boende är andelen 93% och inom hemtjänst 87%. Andelen utbildade undersköterskor har ökat sedan föregående år både i hemtjänst och särskilt boende. Ambitionen är att verksamhetsområdet ska fortsätta arbeta strategiskt med rekrytering av medarbetare med undersköterskekompetens, men också fortsätta kompetenshöja medarbetare som redan finns i verksamheten utan formell kompetens. Under perioden har en undersköterska som utbildats genom samarbetet med Komvux och Lilla Edet blivit klar och en ny omgång av utbildning till undersköterska via vård- och omsorgscollege har startat med åtta deltagare från Ale.

Inom funktionsstöd är det en fortsatt hög nivå av utbildade stödassistenter och stödpedagoger. Valideringsutbildning har startat under hösten med 10 medarbetare som får möjligheten till grundläggande kompetensutveckling och förhoppningen är att verksamhetsområdet i samarbete med vård-och omsorgscollege kan utbilda genom validering vartannat år. Flera enheter deltar också med medarbetare på Yrkesresan för utförare inom funktionsstöd. Dessutom pågår kompetenshöjande insatser internt inom bland annat social dokumentation, AKK (alternativ och kompletterande kommunikation) samt utbildare för språkstöd.

Medarbetarnas utbildningsnivå inom funktionsstöd är relativt hög, särskilt när det gäller gymnasiekompetens, samtidigt finns det utmaningar med att rekrytera och behålla medarbetare med YH-utbildning, särskilt inom stödpedagogrollen, vilket kan förklara den minskade andelen i denna kategori. Genom att omvandla vissa tjänster och planera för nya utbildningar och valideringar försöker verksamheten hantera dessa utmaningar och säkerställa kompetensförsörjningen på lång sikt.

Inom äldreomsorgen har man jobbat vidare med ombudsrollerna. Ombuden får utbildning inom sitt fördjupningsområde och förväntas sedan sprida kompetensen till övriga medarbetare i sin arbetsgrupp. Exempel på ombudsgrupper som är igång är hygienombud och demensombud.

Den kommunala primärvården har fortsatt med att hålla regelbundna utbildningsinsatser för vård- och omsorgspersonal på teman som "Aktiv på Säbo" och delegering. Demensteamets förändrade uppdrag har också fått effekten att den kommunala primärvården gått från uppsökande till konsultativ roll.

Arbetet inom arbetsgruppen Hållbar bemanning fortsätter. Här träffas representanter inom äldreomsorgen, funktionsstöd, HR och bemanningsplaneringsenheten för gemensamma frågor rörande bemanning. Exempel på teman som berörs i gruppen är schemaläggning, sommarrekrytering och rekrytering.

Årets sommarrekrytering av timvikarier har kännetecknats av något färre inkomna ansökningar och genomförda intervjuer jämfört med tidigare år, samtidigt som en större andel kandidater gått vidare i rekryteringsprocessen

och vidare till anställning. Detta bedöms vara ett resultat av ett mer träffsäkert urvalsarbete samt en högre kvalitet bland de sökande. Många har visat ett genuint intresse för verksamheten och haft både relevant utbildning och tidigare arbetslivserfarenhet som väl motsvarat verksamheternas behov. Sammantaget har cirka 25 procent av de sökande i slutändan påbörjat anställning.

Enligt reflektioner från chefer samt arbetsledare och koordinatorer har sommaren överlag fungerat väl. Verksamheterna har haft tillgång till många återkommande och kompetenta timvikarier, vilket har bidragit till stabilitet och kontinuitet i verksamheten. Samarbetet mellan bemanningsplaneringsenheten och verksamheterna har fungerat väl och har varit en viktig förutsättning för ett gott resultat under perioden.

Rekryterare från bemanningsplaneringsenheten representerar socialförvaltningen i den centrala kompetensförsörjningsgruppen. Gruppen utgör ett forum där kommunens förvaltningar samverkar kring frågor som rör kommunens övergripande arbete med kompetensförsörjning. Gruppen har under året fokuserat på hur kommunen kan stärka sin position som attraktiv arbetsgivare. Arbetet har bland annat omfattat analyser av förmåner, lönenivåer och marknadsföringsinsatser, liksom faktorer som påverkar varför kandidater söker sig till kommunen, vad som särskiljer Ale kommun som arbetsgivare samt vad som bidrar till att medarbetare väljer att stanna kvar. En uppföljning av kompetensförsörjningsplanen lyftes på nämndens sammanträde i januari 2026.

Andra exempel på pågående arbete inom verksamheterna med bäring på målsättningen;

- Fördela ut medarbetare som inte har körkort i hemtjänstgrupperna för att fler medarbetare i arbetsgrupperna ska kunna täcka för varandra vid sjukdom eller ledighet.
- Ett särskilt boende har i år testat att överanställa för att undvika att ta in vikarier samt för att minska risken att bli utan vikarier. Testet har fallit väl ut och man har klarat mycket av den akuta sjukfrånvaron med befintlig bemanning.
- Ökad rörlighet inom särskilt boende där medarbetare ska kunna byta enheter vid behov. Verksamheten arbetar också med "löpare" som går mellan enheterna och stöttar upp där det behövs.
- Gällande kompetenshöjning för enhetscheferna så har alla under hösten 2025 genomgått en MI-utbildning (Motiverande Ledarskap) som skett lokalt av utbildare från GR. Nya enhetschefer har även utbildats i ledarutvecklarprogrammet som anordnas centralt av HR.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

Mått	Utfall 2025	Utfall 2024
Andel medarbetare (tillsvidareanställda) inom funktionsstöd med gymnasiekompetens.	89 %	88 %
Andel medarbetare (tillsvidareanställda) inom funktionsstöd med YH-utbildning.	11 %	12 %
Andel utbildade undersköterskor (tillsvidareanställda) i särskilt boende.	93 %	91 %
Andel utbildade undersköterskor (tillsvidareanställda) i hemtjänsten.	87 %	85,3 %

3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar.

Beskrivning

Arbetet med utveckling och integration av den tillitsbaserade styrningen och uppföljningen av densamma i förhållande till den antagna styrmodellen skall fortgå. Detta ska ske tillsammans med samtliga nämnder och bolag.

Kommentar

Verksamheternas arbete med processkartläggning fortgår och fokus under året har varit att processkartlägga inflyttningsprocessen till särskilt boende, korttidsboende och bostad med särskild service, BmSS. Arbetet

fortskrider enligt plan och syftar till att skapa en tydlig och enhetlig struktur för processerna för att säkerställa rätt förutsättningar redan från början, samt att höja kvaliteten i hela vård- och omsorgskedjan. Inom särskilt boende omfattar kartläggningen även det sista steget i boendeprocessen, när en omsorgstagare avlider.

En utmaning i arbetet är att det inom både äldreomsorgen och funktionsstöd saknas vissa styrande och stödjande dokument som behöver kopplas till respektive processteg. Detta innebär att parallella insatser pågår för att identifiera, utveckla och tillgängliggöra dokumentationen så att processkartläggningen blir heltäckande och användbar i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Under 2026 kommer arbetet med processerna att fortsätta, med fokus på att vidareutveckla och förtydliga den information som är kopplad till processkartorna. Detta innefattar bland annat kompletterande rutinbeskrivningar, stödmaterial och fördjupad dokumentation, i syfte att ytterligare stärka efterlevnad, kvalitet och ett enhetligt arbetssätt i verksamheten.

Utöver ovanstående har förvaltningen initierat en översyn av samverkansprocessen för det delregionala mobila palliativa teamet tillsammans med regional primärvård och slutenvård. Syftet är att ta fram ett nytt förslag till samverkansrutin för att tydliggöra roller och ansvar i samverkansprocessen för målgruppen (patienter med palliativt vårdbehov som är inskrivna i kommunal primärvård med samtidigt behov av insatser på specialistvårdsnivå). Arbetet färdigställdes strax innan årsskiftet och nytt förslag på samverkansrutin har gått ut på remiss till samtliga vårdgivare i delregionen.

På delregional nivå har det kontinuerliga arbetet med att förbättra in- och utskrivningsprocessen fortgått. Flera revideringar av processen har genomförts på delregional nivå; bland annat har det blivit obligatoriskt för regionen att fylla i och kvalitetssäkra checklista vid vårdövergång från sluten- till öppenvård. Syftet är att säkra att all nödvändig information finns tillgänglig för regional och kommunal primärvård. Arbetet följs upp löpande inom ramen för SIMBA (delregional vårdsamverkan som omfattar Ale, Kungälv, Stenungsund och Tjörn).

I syfte att stärka samverkan mellan organisationens olika delar pågår arbete inom flera av nämndens verksamheter. Barn och familjeenheten har haft givande dialog med Nödingeskolan om hur myndighet kan närma sig de yngre åldersgrupperna med syfte att komma in i ett tidigare skede. Dialogen handlade även om hur myndighet och utbildning kan arbeta mer tillsammans. Inom funktionsstöd sker samverkan exempelvis med kultur- och fritidsverksamheten i syfte att arbeta mer hälsofrämjande för målgruppen samt med Alebyggen gällande att få tillgång till fler lägenheter för att hålla boendekarriärsarbetet igång. Här krävs långsiktigt motivationsarbete samt stödbehovsmätningar för att bedöma hur långt brukaren har nått i sin självständighet och hur redo hen är för att flytta till ett eget självständigt boende. Arbetsmarknads- och försörjningsstödsenheten har upprättat samverkan med vuxenutbildning kring svenska för invandrare, SFI och integrationsarbetet och arbetet med plan för arbetsmarknadsstrategiskt arbete, PASA har fortgått enligt plan.

Att få till väl fungerande samverkan bidrar till att förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta till målgrupperna samt bidrar till en ökad tillit. Då flera ärenden lyfts där det finns frågeställningar mellan myndighet och verkställighet ser förvaltningen ett behov av ett forum för att lyfta dessa frågor. Arbetsgruppen för förstärkt intern samverkan har därför återaktiverats (se mer under avsnitt 3.4.2.7). Dock tenderar alla kommunens förvaltningar att jobba tillsammans och på ett förtroendefullt sätt ta ansvar när en verklig kris inträffar, vilket till exempel visade sig både under pandemin och vid översvämningen som under sommaren drabbade ett av boendena inom funktionsstöd.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Beskrivning

Organisationen ska kontinuerligt ifrågasätta vad som går att förbättra och effektivisera för att höja kvalitet och/eller sänka kostnader. Det löpande arbetet skall ligga som en naturlig del i årshjulet och redogöras för i nulägesanalysen.

Kommentar

Enligt beskrivningen från kommunfullmäktige lyftes nämndens genomlysning i nulägesanalysen på sammanträdet i februari (**SN 2024/310**). Avseende arbetet med ständiga förbättringar återfinns denna beskrivning i uppföljning av uppdraget "Innovation och ständiga förbättringar" (avsnitt 3.3.2.7).

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.4 Hållbart arbetsliv

Beskrivning

Kommunen som arbetsgivare ska främja trygghet, kompetens och professionell utveckling. Ständiga förbättringar ska prägla våra arbetsplatser där innovation och medarbetarengagemang står i fokus.

Kommentar

Förvaltningen har under året intensifierat arbetet med HR-specialisterna och arbetar på med uppdraget avseende att sänka sjukfrånvaro och minska personalomsättningen (se avsnitt 3.3.2.3). Målet om ett hållbart arbetsliv knyter även an till uppdraget om innovation och ständiga förbättringar (se avsnitt 3.3.2.7).

Utöver detta kan nämnas att två av hemtjänstgrupperna i äldreomsorgen har haft besök av arbetsmiljöverket med inriktning på "Ett hållbart arbetsliv i välfärden - hemtjänsten". i slutet på året. De områden som de granskade är; organisatorisk arbetsmiljö, belastningsergonomi, våld och hot, ensamarbete och olycksfall i arbetet.

Efter det första besöket togs nya checklistor fram för att undersöka arbetsmiljön i ordinärt boende. En riskbedömning görs nu för varje ny omsorgstagare. Enhetscheferna skapade även en medarbetarundersökning med handlings-/åtgärdsplan. Arbetsmiljöverket berömde arbetet vid återbesöken och har avslutat sitt ärende i Ale. Det nya arbetssättet med checklistor och handlings-/åtgärdsplaner implementeras även i resterande verksamheter och kommer att bidra till en bättre arbetsmiljö för medarbetarna i hemtjänsten.

Målet kvarstår i kommunfullmäktiges mål och budget för 2026 och kommer fortsätta följas inom ramen för den ordinarie uppföljningsprocessen.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap

Beskrivning

För att stärka organisationen ska kommunen aktivt arbeta med att införa och utveckla principer för verksamhetsskap och medarbetarskap, utöver dagens arbete med ledarskap. Målet är att alla medarbetare ska känna sig delaktiga och engagerade i sitt arbete och att ledarskapet systematiskt stödjer detta.

Kommentar

Arbetet med verksamhetsskap och medarbetarskap leds av HR-avdelningen. Under hösten har arbetet inletts med dialog och föreläsning på det kommungemensamma chefsmötet. Under 2026 kommer arbetet preciseras ytterligare genom att samordnaren från HR kommer ut till ledningsgrupper och enheter för stötta verksamheterna med att planera och genomföra arbetet.

Målet kvarstår i kommunfullmäktiges mål och budget för 2026 och kommer fortsätta följas inom ramen för den ordinarie uppföljningsprocessen.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.6 Nämndens verksamheter ska fortsätta omställningsarbetet utifrån intentionerna i den nya socialtjänstlagen med utgångspunkt i ett salutogent perspektiv

Beskrivning

Den nya socialtjänstlagen syftar till att nå människor tidigt, innan problem uppstått eller vuxit sig stora, att sänka trösklarna och erbjuda snabbare insatser på enklare sätt än idag samt att verksamheten ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. I inledningen av lagen lyfts även det salutogena perspektivet fram; att socialtjänsten ska inriktas på att utveckla enskildas och gruppers egna resurser. För nämndens verksamheter innebär detta att fortsätta det redan påbörjade omställningsarbetet utifrån huvudförslagen i lagen med utgångspunkt i ett salutogent förhållningssätt.

Kommentar

Ett brett omställningsarbete har påbörjats under året. Insatserna har bland annat handlat om att förankra lagens intentioner hos medarbetare, uppdatera interna rutiner och riktlinjer, samt stärka samarbetet med andra aktörer. Ett viktigt fokus har legat på kompetensutveckling för att ge personalen rätt förutsättningar att möta de nya kraven.

Inför lagens ikraftträdande den 1 juli genomfördes en genomgripande revidering av nämndens delegeringsordning samt omfattande och nödvändiga förändringar i förvaltningens verksamhetssystem för att möta den nya lagstiftningen. Förvaltningen har också tillsatt en arbetsgrupp med representanter från samtliga verksamhetsområden som har i uppdrag att samordna framtida förvaltningsgemensamma initiativ i implementeringen av den nya lagen. Arbetet är långsiktigt och kommer att fortgå lång tid framöver. I denna fas handlar mycket om att bygga upp gemensamma arbetssätt, skapa strukturer för uppföljning och säkerställa att verksamheten kan erbjuda stöd som är både rättssäkert och anpassat till individens behov.

I november genomförde förvaltningen en workshop riktad till såväl andra förvaltningar som till aktörer och intressenter utanför socialnämndens verksamhet då omställningsarbetet behöver ske på bred front i samhället. Som ett stöd i omställningen utifrån ny socialtjänstlag har SKR, Sveriges Kommuner och Regioner utvecklat ett nationellt koncept; Lärprocess Framtidens socialtjänst 2026-2028. Lärprocessen utvecklas av SKR, men det är RSS, regionala samverkans- och stödstrukturer som genomför processen tillsammans med kommunerna. Lärprocessen innehåller tre delar där den största insatsen behöver göras i utvecklingsarbetet på hemmaplan;

- **Lärande tillsammans:** Lärträffar där kommunerna strukturerat lär av varandra.
- **Vägledning och stöd** att driva förflyttningar i linje med nya socialtjänstlagen.
- **Eget förändringsarbete:** Mellan träffarna driver kommunerna utvecklingsarbete på hemmaplan.

Att ge insatser utan behovsprövning är en möjlighet som ges till kommunerna i och med den nya lagen. Insatser som ges utan individuell behovsprövning kan vara öppna för alla eller riktade mot specifika målgrupper eller viss problematik. Dock krävs alltid individuell behovsprövning när det gäller insatser för ekonomiska behov. Nämnden fattade i juni beslut om att de insatser som redan innan lagen trädde ikraft tillhandahölls utan behovsprövning skulle fortsätta ges i den formen. Det som återstår att utreda, och som kommer lyftas till nämnden under hösten 2026, är eventuella undantag från dokumentationsskyldigheten.

Som beskrivits under avsnitt *3.1.2 Fokus på kundnytta* har förvaltningen under året påbörjat arbetet med att införa individbaserad systematisk uppföljning, ISU. ISU är en metod för att samla in och analysera data om klienternas behov och insatser och fungerar som en brygga mellan det dagliga mötet med klienten och utvecklingen av hela verksamheten.

I nya SoL finns ett uttalat ansvar för socialtjänsten avseende det brottsförebyggande arbetet, speciellt gentemot barn och unga. Ale deltog i slutet av året i det första mötet i det lokala BOB-rådet. Bob (Barn och unga i

organiserad brottslighet) är en myndighetsgemensam samverkansstruktur som ska förhindra att unga dras in i gängkriminalitet. Råden, som finns på nationell, regional och lokal nivå, involverar polis, socialtjänst och skola för att skapa trygghet och snabba insatser runt barn i riskzonen.

På sikt förväntas omställningen bidra till en mer hållbar och kvalitativ socialtjänst, med bättre förutsättningar att möta invånarnas behov i tid. Samtidigt finns utmaningar; omställningen innebär initialt ett ökat resursbehov, särskilt kopplat till utbildning, utvecklingsarbete och samordning. Kompetensförsörjning är en central fråga, där både rekrytering och kompetensutveckling behöver prioriteras för att säkerställa att verksamheten klarar de nya uppdragen. Även tidsmässigt innebär omställningen en utmaning eftersom förändringsarbetet måste genomföras parallellt med ordinarie verksamhet.

Sammanfattningsvis står socialtjänsten inför en intensiv period av utveckling. Dock sker inte utvecklingen från ett nolläge utan verksamheterna hade, redan innan den nya lagen trädde ikraft, kommit en bit på väg. Trots de utmaningar som följer med omställningen finns en stark ambition och riktning i arbetet, med målet att långsiktigt skapa en socialtjänst som är mer förebyggande, kunskapsbaserad, lätt tillgänglig samt jämlik och jämställd.

Omställningsprocessen är långsiktig och målet återfinns i nämndplanen för 2026.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

N Nämnd

3.3 Uppföljning av uppdrag

3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfull mäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Utred införandet av klassmorfar/klassmormor	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
“Familjerådgivnings-check”	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Handlingsplan digitalisering	Avslutad	N	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Uppdrag välfärdsteknik	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts 25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Innovation och ständiga förbättringar	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts 25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

3.3.2 Uppföljning av uppdrag

Utred införandet av klassmorfar/klassmormor

Beskrivning

Utred förutsättningarna för att få fler äldre i skolan med målet att öka det sociala utbytet över generationsgränser. Utredningen ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Uppdraget har genomförts i samverkan med utbildningsförvaltningen och redovisats i sin helhet till socialnämnden i september (**SN 2025/97**). Utredningen omfattar i huvudsak omvärldsanalys, bestående av erfarenheter från andra kommuner, forskningsläget, rättslig reglering samt organisatoriska och ekonomiska förutsättningar för genomförande.

Erfarenheter från andra kommuner och internationell forskning visar på positiva effekter för både elever och seniorer. För att lyckas bör införandet föregås av en tydlig rutin som beskriver ansvarsfördelningen mellan socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen, samt projektets olika delar från rekrytering till avslut. Det är även viktigt att ta fram en introduktionsutbildning samt definiera seniorvolontärens uppdrag, inklusive uppgifter, förväntningar och krav. Kostnaderna är beroende av antalet deltagande seniorer. Beräkning har skett utifrån posterna måltid, samordning, administration samt handledning.

Seniorer i skolan kan med fördel implementeras som ett pilotprojekt i mindre skala för att därefter utvärdera och följa upp genomförandet i syfte att bedöma resultat samt för att ta beslut avseende framtida förändringar och resursallokering**.** Äldreomsorgen och utbildningsförvaltningen kommer fortsätta samverka i frågan. För äldreomsorgen handlar det främst om att kunna stötta med spridning av uppdraget i olika sammanhang och mötesplatser för att kunna hitta seniorer som skulle vilja vara med.

"Familjerådgivnings-check"

Beskrivning

Utred införande av en "familjerådgivnings-check" eller motsvarande. Förslag ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Utredningen lyftes på nämndens sammanträde i slutet av september (**SN 2025/96**). Förslaget var att inte införa familjerådgivningscheck men att tydligare informera om familjerådgivningen och det stöd som kan fås via familjecentralerna.

Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning

Beskrivning

Implementera, följ upp och utvärdera löpande effekter av åtgärdsplan framtagen i utredning kring "Sjukfrånvaro och personalomsättning"

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under året har arbetet tillsammans med HR avdelningen intensifierats och HR har regelbundet deltagit såväl på verksamhetsområdenas ledningsgrupper som på förvaltningsledningens möten i syfte att få en förflyttning i frågan. Ett behov som framkommit var att revidera rutinen för sjukfrånvaro för hela förvaltningen. I rutinen förtydligas ansvar och kontakt vid sjukfrånvaro för såväl medarbetare som chef.

HR har även gått igenom alla rehabärenden enhetsvis för att stötta enhetscheferna i hur arbetet framåt ska planeras och vilka som just nu inte är möjliga att arbeta med på grund av att till exempel behandling pågår. Av de som är föremål för rehab är det i dagsläget endast 9 individer som verksamheterna kan jobba med medan det för resterande ännu är oklart när återgång till arbete kommer kunna ske.

För att rusta enhetscheferna att bättre kunna omhänderta HR-relaterade frågor har förvaltningen under året använt en del av PO-pengarna för att stärka enhetschefernas kompetens inom detta området. Utbildningen, Motiverande ledarskap, har genomförts under senvåren och hösten och ska utvärderas i början av 2026.

Den generella trenden i förvaltningen avseende sjukfrånvaro är att den totalt sett stigit något. Ökningen återfinns inom långtidssjukfrånvaron. Den korta och medellånga frånvaron har sjunkit vilket kan indikera att arbetet gett effekt, även om det får betraktas som en preliminär slutsats. Det finns positiva exempel på hur enträget arbete gett fina resultat vilket bland annat visar sig i att avseende de medarbetare som under ett år haft fyra frånvarotillfällen eller mer har antalet sjukdagar mellan mars och november i år minskat med ca 1000 dagar. Dessutom finns enskilda enheter som har en påtaglig positiv utveckling avseende sjukfrånvaron;

		December 2023	December 2024	December 2025
Stödinsatser/Korttid	**Total sjukfrånvaro % (R12)**	12,96%	14,69%	6,99%
	Korttidssjukfrånvaro dag 1-14 % (R12)	5,45%	2,75%	3,26%
	Sjukfrånvaro dag 15-59 % (R12)	2,53%		0,02%
	Långtidssjukfrånvaro dag 60- % (R12)	4,99%	11,94%	3,71%
Personlig ass./Boendeserv/Vht pedagog	**Total sjukfrånvaro % (R12)**	16,26%	10,98%	8,24%
	Korttidssjukfrånvaro dag 1-14 % (R12)	4,49%	4,36%	4,02%
	Sjukfrånvaro dag 15-59 % (R12)	1,33%	1,98%	0,94%
	Långtidssjukfrånvaro dag 60- % (R12)	10,44%	4,63%	3,29%

Enheterna har lyckats sänka sin sjukfrånvaro genom idogt arbete utifrån de rutiner som finns avseende sjukfrånvaro där exempelvis tidig kontakt med medarbetare vid frånvaro är en viktig del. Kontinuitet avseende chefsrollen bedöms också som en framgångsfaktor.

Som en del i att adressera uppdraget från kommunfullmäktige om att prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och minska personalomsättningen har varje verksamhetsområde valt att särskilt fokusera på en enhet som sticker ut avseende sjukfrånvaron för att närmare analysera vad den beror på och, tillsammans med aktuell enhetschef, vidta åtgärder.

Myndighet och specialiststöd
Rehabenheten valdes ut i början av året som prioriterad enhet. De har, tillsammans med HR, analyserat enhetens frånvaro. Arbetet har omfattat en kartläggning av nuvarande frånvaromönster, dialog med medarbetare och chefer, samt analys av eventuella organisatoriska eller arbetsrelaterade faktorer som kan påverka närvaron. Hittills

har årets analys visat på att korttidssjukfrånvaron följt säsongssmittornas mönster medan den längre sjukfrånvaron inte fluktuerat i någon högre utsträckning, vilket är i linje med vad enheten förutsåg vid årets början. Korttidssjukfrånvaron har på enheten minskat från ca 11% per mars till ca 7,5% per december. Det finns en hög medvetenhet på enheten kring rutiner vid sjukfrånvaro. Planer för återgång till arbete finns upprättade där det behövs.

Äldreomsorg
Inom äldreomsorgen har arbetet skett gemensamt i ledningsgruppen med stöd av HR samt enhetsvis i separata möten. Material med information om sjukfrånvaro och vad som gäller, både för medarbetare och arbetsgivare, gås igenom på APT. Samtliga enheter inom verksamhetsområdet ser över den aktuella sjukfrånvaron, arbetar aktivt med rehabärenden och har fokus på främjande insatser i arbetsmiljön.

Analys av sjukfrånvaron på den enhet som valdes ut i början av året visar att den inte nämnvärt sticker ut i jämförelse med andra enheter. Det finns en hög andel som är långtidssjukskrivna vilket påverkar procentsatsen kraftigt men dessa har inte arbetsrelaterade orsaker.

Funktionsstöd
Den enhet som sticker ut lite extra gällande sjukfrånvaron har haft viss omsättning på enhetschefsposten. Ny enhetschef var på plats i mitten av januari 2025, då identifieringsarbete gällande orsaker och åtgärder påbörjades. Trolig påverkan på den höga sjukfrånvaron är dels att omsättning av chefer varit hög för enhetsområdet, dels att arbetet med att minska sjukfrånvaro och omsättning ej blivit prioriterat.

En åtgärdsplan initierades och under hösten har verksamhetsområdet fått stöd i arbetet både av HR och av Nyckeltalsinstitutet. Det viktigaste förbättringsområdet var att göra det grundläggande arbetet med telefonsamtal senast andra sjukdagen och hålla omtankessamtal för att undvika att korttidsfrånvaro blir långtidsfrånvaro. Som styrkor bedömdes att systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs på ett bra sätt samt att rehabiliteringsarbetet från långtidssjukfrånvaro tillbaka till arbetet fungerar väl.

Genomgång av aktiviteter kopplat till sjukfrånvaro följs upp på ledningsgruppsmötena, dels för att fortsätta hålla fokus på uppdraget, dels för att sprida goda exempel från verksamheterna.

Individ- och familjeomsorgen
Inom individ- och familjeomsorgen är sjukfrånvaron ganska jämnt fördelad över enheterna med en liten övervikt på den enhet som prioriterats i detta arbete. Här är det framför allt korttidssjukfrånvaron som är i fokus. Ett förslag om schemalagd reflektionstid har arbetats fram som en åtgärd för att förbättra arbetsmiljön och är lämnat till HR avdelningen för fortsatt hantering.

Uppdraget avslutas inom ramen för nämndplan 2025 men det fortsatta arbetet följs inom ramen för målet om ett hållbart arbetsliv som även återfinns i nämndplanen för 2026.

Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid

Beskrivning

Ale kommun finns till för dess invånare, besökare och företagare. Kommunens nya värdegrund fastställer att kunden ska vara i fokus och att hela organisationen behöver ta ett gemensamt ansvar för detta. Det är avgörande att kommunens värdegrund genomsyrar hela organisationen. Detta innebär att en kulturförändring behöver ske och att den behöver hålla över en överskådlig tid framåt. Utvärderingen av värdegrundens effekter ska följa såväl kunders som anställdas upplevda förändring. Den externa kunddialogen är av stor vikt för att förstå och förfina förändringsarbetet. För att ytterligare säkerställa implementering ska värdegrunden vara fokus för alla tillitsdialoger under 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

I enlighet med uppdraget har kommunens värdegrund varit fokus för tillitsdialogerna under året. Likt tidigare år genomfördes en dialog under våren och en i början av hösten (i samband med delårsuppföljningarna). Deltog på dialogerna gjorde ledamöterna från nämnden, några enhetschefer från respektive verksamhetsområde samt förvaltningsledningen.

Den första dialogen för året genomfördes dels i form av reflekterande team, dels som en skattningsövning utifrån de tre delarna i värdegrunden; "Vi tar ansvar för Alebornas bästa", "Vi arbetar tillsammans i en organisation" och "Vi skapar förtroende". Den andra dialogen ägnades främst åt olika exempel från verksamheterna om hur värdegrundens olika perspektiv omsatts i praktiken och hur allt hänger ihop; värdegrund, riktningsmål och omställningsarbetet utifrån nya socialtjänstlagen. Sammanfattande noteringar från dialogerna finns i verksamhetssystemet Evolution (SN 2025/297).

Samtliga verksamheter följer den implementeringsplan och använder det gemensamma materialet som kommunledningsförvaltningen tagit fram.

Handlingsplan digitalisering

Beskrivning

Genomförande av beskrivna aktiviteter i handlingsplanen

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
Beslutad av
Nämnd

Status

Avslutad

Under 2024 införlivades aktiviteterna i handlingsplan digitalisering i nämndplanen. De aktiviteter som listas nedan är sådana som antingen inte kunde slutföras under förra året eller som löpte över årsskiftet. Avseende handlingsplan digitalisering för innevarande år följs den upp i separat ärende ihop med förslag till ny handlingsplan för 2026 **(SN 2025/407).**

Aktiviteter	Kommentar
Utveckla ytterligare 3 digitala blanketter Avslutad med avvikelse	Blanketten för socialförvaltningens digitaliseringsförslag "förslag om förändring" är färdig och har publicerats på intranätet. Blankett för "Samtycke till registerutdrag" är klar och publicerad på ale.se. Aktiviteten pågår fortsatt med avvikelse på grund av att det under perioden för aktiviteten saknades personalresurser för utveckling av e-blanketter och e-tjänster i e-tjänsteplattformen Self Point. Två ytterligare digitala blanketter är under utveckling i samarbete med systemutvecklare på IT-enheten.
Utveckla ytterligare 1 e-tjänst Avslutad	Utförd enligt plan. Samtyckesblankett för familjehem har publicerats på ale.se för digital signering.
Införa Treresvas hälso- och sjukvårdsmodul “Hälsoärende” Avslutad	Hälsoärende är infört enligt plan.

Uppdrag välfärdsteknik

Beskrivning

Innevarande års utredning och omvärldsbevakning skall under Q1 2025 resultera i en konsekvensbeskrivning samt plan för införande av välfärdsteknik på bred front inom socialnämndens område, som ett inspel till budgetarbete inför 2026. Syftet med införandet av välfärdsteknik är att höja kvalitet, motverka utmaningen med kompetensförsörjning samt optimera hur, och till vad, vi använder vår personal.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Äldreomsorgen inkom under Q1 med en nulägesbild av införande av läkemedelsautomater där varken förutsättningar eller möjligheter förändrats från föregående bedömning varpå tidigare bedömning kvarstod. Nämnden beslutade om att återremittera ärendet för djupare omvärldsbevakning och analys. Utredningen visar fortsatt att ett införande av läkemedelsautomater inte är ekonomiskt lönsamt. Omvärldsbevakningen som utförts inom ramen för utredningen visar att kommuner som infört läkemedelsautomater uppvisar stor variation i upplevda effekter (**SN 2024/112**).

De tydligaste positiva effekterna med läkemedelsautomater avser ökad självständighet/patientsäkerhet samt förbättrad resursplanering. Dessa nyttor är centrala i förvaltningens pågående förberedelser för att implementera arbetssättet "digital hemtjänst" vilket nämnden beslutade om 2025. Digital hemvård/hemtjänst möjliggör ett nytt arbetssätt där verksamheten kan arbeta på bredare front, erbjuda fler alternativ till omsorgstagarna, öka självständigheten och samtidigt dra nytta av ett resurssmart alternativ. Arbetet med förstudien om digital hemtjänst förväntas färdigställas under första kvartalet 2026.

Digitala läkemedelsskåp håller på att införas inom både äldreomsorgen och funktionsstöd. De digitala läkemedelsskåpen möjliggör en spårbarhet och stärker patientsäkerheten för omsorgstagarna. Inköp och införande i verksamheterna sker successivt.

Arbetet med välfärdsteknik utgår från principen om behovsstyrt och ändamålsenligt införande, där teknik ska bidra till ökad kvalitet för brukare, stärkt kompetensförsörjning och ett mer effektivt nyttjande av personalresurser. Välfärdstekniska lösningar bedöms därför samlat och införs först när behov, nytta och förväntade effekter står i rimlig proportion till kostnader och organisatoriska konsekvenser. Här fyller de etablerade testmiljöerna en viktig funktion. Under året har tester startats av det digitala planeringsverktyget MEMO-planner inom funktionsstöd och av en översättningsapplikation inom äldreomsorgen. Testerna pågår fortfarande och kommer utvärderas innan beslut tas om ett eventuellt breddinförande.

Under året har välfärdsbiblioteket öppnats i Nödinge för att ge Aleborna möjlighet att ta del av och testa olika tekniska hjälpmedel med hjälp av medarbetare som visar produkterna på plats. De mest utlånade produkterna är strumppådragare och robotdammsugare.

Automatiseringen av handläggning av ekonomiskt bistånd är i drift sedan början av maj. Roboten gör allt, både handlägger, fattar beslut och skickar meddelande till handläggaren när allt är klart. Från och med juni begärs inga underlag i form av kvitton och kontoutdrag utan i stället genomförs stickprovskontroller.

Innovation och ständiga förbättringar

Beskrivning

Alla förvaltningar skall under Q1 2025 till nämnd redovisa olika förslag till utveckling och förbättring av verksamheten som var och en, eller till del av, motsvarar 1% av tilldelad budget. Nämnden ges då möjlighet att göra politiska prioriteringar motsvarande 1%. Processen är framåt tänkt att vara en naturlig del av årshjulet.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Uppdraget bedöms som slutfört i och med nämndens beslut om nulägesanalys 2024-2025. Se ärende **SN 2024/310.**

Gällande det kontinuerliga arbetet med ständiga förbättringar har flera medarbetare inom verksamheterna utbildat sig till ”förbättringshackers” som ett led i kommunens centrala satsning på ständiga förbättringar. En viktig del i förbättringsarbetet är att implementera begreppet ständiga förbättringar i det vardagliga arbetet för att påminna medarbetare och varandra om det arbete smått som stort, som görs dagligen och som faktiskt är just ständiga förbättringar.

Nedan följer några exempel på förbättringar som gjorts under perioden;

- Tydligare mentorskap och välkomstmappar till nya vikarier inom äldreomsorgen med information om arbetsplatsen för att skapa trygghet och en bra arbetsmiljö.
- Ny rutin är framtagen gällande personer som inte är inskrivna i kommunal primärvård. Omsorgshandledare ringer upp och följer upp hälsa, stöd i hemmet samt om personen är i behov av kontakt med tex vårdcentral eller rehab. Detta görs i förebyggande syfte för att skapa trygghet och underlätta processen för omsorgstagaren och samtidigt få en ökad kvalitet.
- Socialsekreterare arbetar viss del inom utförarverksamhet, exempelvis med gruppverksamhet inom vuxen. Socialsekreterare bemannar MiniMaria som en del av sin tjänst. Båda förbättringarna utvecklar samarbetet mellan verkställighet och myndighet och snabbar på handläggningsprocesser samt skapar kompetensutveckling för medarbetare.
- Förbättring av e-tjänstformuläret för ansökan om färdtjänst för att förenkla handläggningen för sökande.
- Förbättrat tillgängligheten gentemot kommuninvånarna genom att ta bort avgiftshandläggarnas telefontider.
- Vidareutveckling av digitala arbetssätt genom MEMO-planner, ett digitalt planerings- och kalenderhjälpmedel som ger kognitivt stöd till personer som behöver hjälp med tidsuppfattning och struktur.

En lista med genomförda förbättringar i verksamheterna finns som separat bilaga till årsredovisningen.

3.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

3.4.1 Tabell - Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfullmäktige eller nämnd)
Utveckla en boendestödsgrupp	Avslutad	N
Test av fysiska- och digitala hjälpmedel inom äldreomsorgen	Avslutad	N
Statistikuttag, Treserva	Avslutad	N
Översyn av brukarnas arbetstider inom daglig verksamhet	Avslutad	N

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfullmäktige eller nämnd)
Förändra delegation för kostsamma och omfattande insatser	Avslutad	N
Digital hemvård/digitalt stöd	Avslutad	N
Tätare kommunikation mellan verkställighet och myndighet	Avslutad	N
Resurschef, test inom funktionsstöd	Avslutad	N

3.4.2 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

Utveckla en boendestödsgrupp

Beskrivning

För att den enskilde i större utsträckning ska kunna bo i en ordinär lägenhet krävs ett mer utvecklat och flexibelt boendestöd. Individ- och familjeomsorgen ihop med funktionsstöd skulle gemensamt kunna utveckla en boendestödsgrupp som arbetar utan biståndsbeslut för målgruppen med beroende/missbruk. I första hand blir detta ett samarbete mellan IFO:s bostad först-behandlare och boendestödjare inom funktionsstöd.

Beslutad av

Nämnd

Status

Avslutad

Kommentar

En arbetsgrupp är tillsatt för att arbeta fram arbetsflöde och rutin. Under året har berörda medarbetare haft regelbundna gemensamma möten kring pågående och nya ärenden i syfte att rikta insatser rätt och vid behov intensifiera insatsen samt nyttja insatsen boendestöd optimalt. Kartläggning kommer ske av vilka som har boendestöd och behandling på socialmedicinsk mottagning.

Personal inom boendestöd som arbetar med skadligt bruk och beroende har under hösten genomgått utbildning i vård- och stödsamordning. Samverkan har även initierats med psykiatrin, med målet att stärka insatserna för målgruppen.

Ledningen för vuxenenheten och boendestöd kommer träffas regelbundet för att tillsammans arbeta med gemensamma frågor och utreda hur verksamheten kan tillgodose behoven för målgruppen på bästa sätt.

Test av fysiska- och digitala hjälpmedel inom äldreomsorgen

Beskrivning

Inom ramen för testbädden inom äldreomsorgen testa och utvärdera både fysiska och digitala hjälpmedel som kan underlätta såväl för den enskilde som för medarbetare.

Beslutad av

Nämnd

Status

Avslutad

Kommentar

Under perioden har arbetsgruppen inom AllAgeHub gått vidare från att beskriva och definiera verksamhetens

behov till att aktivt söka lösningar hos externa leverantörer. Via AllAgeHubs digitala plattform ”Matcharenan” har företag kunnat presentera förslag på hur det aktuella behovet, översättning av språk för att möjliggöra likvärdig vård och omsorg oavsett omsorgstagarens språkbakgrund, kan tillgodoses. Efter en urvalsprocess har de mest lovande alternativen identifierats, vilket slutligen resulterade i valet av en leverantör.

Under hösten har en översättningsapplikation från företaget Care to Translate testats på Klockareängens särskilda boende i Skepplanda. Testperioden omfattar sex månader och kommer att utvärderas innan ställning tas till ett eventuellt införande. Utvärderingen fokuserar på i vilken utsträckning tjänsten uppfyller verksamhetens krav avseende kvalitet, användarvänlighet och tillförlitlighet samt hur väl den stödjer samspelet och kommunikationen mellan omsorgstagare och medarbetare.

Statistikuttag, Treserva

Beskrivning

BI-verktyg kopplat till Treservas statistikdatabas för kvalitetssäkrat statistikuttag (TDW)

Beslutad av

Nämnd

Status

Avslutad

Kommentar

Det nya statistikverktyget TDW beslutsstöd är infört. Den tekniska installationen är färdigställd och en basmall för statistikuttag har testats och verifierats. Arbetet med att utforma verksamhetsspecifika rapportmallar pausades tillfälligt under en period till förmån för andra projekt. Den första rapporten, avseende avvikelser, har publicerats på Ale kommuns intranät. Projektet har etablerat en strukturerad databas och koppling till Microsoft Power BI, vilket skapar förutsättningar för fortsatt utveckling och publicering av ytterligare rapportpaket inom olika verksamhetsområden.

Översyn av brukarnas arbetstider inom daglig verksamhet

Beskrivning

Förändrade öppettider/arbetstider för brukarna på daglig verksamhet skulle kunna generera ett bättre nyttjande av både lokaler och personalresurser genom att fler beslut om daglig verksamhet skulle kunna verkställas med befintliga resurser. Arbete inlett, men fortsätter under 2025.

Beslutad av

Nämnd

Status

Avslutad

Kommentar

Under året har arbetet med dessa justeringar inletts, även om processen har påverkats något då enhetschef behövt rekryteras till daglig verksamhet. I dagsläget omfattar verksamheten 171 uppdrag, varav 5 SoL-beslut och 4 tillsynsbeslut, samt ansvar för morgonomsorg. Redan under första halvåret har en tydlig ökning av verkställda beslut kunnat observeras, vilket visar att insatserna börjar ge effekt och bidrar till en smidigare vardag för både brukare och personal.

Effekten av förändringarna är att verksamheten blir mer flexibel och förutsägbar. Brukarna får större kontinuitet, tillgång till fler aktiviteter och stöd som är anpassat efter deras behov, samtidigt som personalen får en jämnare arbetsbelastning och bättre möjligheter att planera sin tid och använda lokalerna på bästa sätt.

Förändra delegation för kostsamma och omfattande insatser

Beskrivning

En förändring av delegationsordningen (från socialsekreterare till 1:e socialsekreterare) avseende beslut om omfattande insatser som till exempel särskilt boende enligt SoL eller bostad med särskild service enligt LSS skulle medföra en ökad kontroll av dessa beslutsprocesser. Det skulle minska risken att dessa beslut fattas när behoven istället skulle kunna tillgodoses på annat sätt. Förslaget riskerar få negativa effekter avseende tillit och upplevd arbetsmiljö och behöver därför utredas.

Beslutad av

Nämnd

Status

Avslutad

Kommentar

Enheterna som har delegation för kostsamma beslut på handläggarnivå är vuxenenheten och biståndsenheten. Delegationen för kostsamma och omfattande insatser för särskilt boende, hemtjänst (max) och boende med särskilt stöd har närmare undersökts. Verksamheten har tittat på genomströmningstid samt uppskattning av effekter utifrån perspektiven besparingar, förbättringar och effektiviseringar.

Särskilt boende
Baserat på statistik avseende hur många ansökningar om särskilt boende som beviljades respektive avslogs under 2023, 2024 och första delen av 2025 konstateras att den enskilde inte ansöker om särskilt boende förrän hen verkligen är i behov utav det, baserat på de få avslag procentuellt som erhålls utifrån sökandens behov. Detta i sin tur innebär att en förändring av delegation inte skulle medföra några kostnadsbesparingar i det avseendet då det är ett så lågt antal individer som inte bedöms ha rätt till insatsen särskilt boende.

Beslut om särskilt boende inom vuxenenheten är tidsbegränsade. Arbetsledningen bedömer att nuvarande delegationsnivå – på socialsekreterarnivå – inte behöver ändras, eftersom denna typ av utredningar och beslut alltid föregås av ärendedragningar och fördjupade diskussioner med arbetsledning. De tillsvidarebeslut om särskilt boende som är aktuella idag är ärenden där beslut har fattats inom biståndsenheten och därefter överförts till vuxenenheten.

Hemtjänst
När en person uppnår 120 hemtjänsttimmar per månad är detta en indikation på att hen är i behov utav särskilt boende. Dessa personer följs kontinuerligt upp av biståndsenheten för att motivera den enskilde att ansöka om särskilt boende. I vissa fall önskar den enskilde dock att fortsätta bo kvar i sin ordinära bostad med maximal hemtjänst.

Bostad med särskild service (BmSS)
Idag finns 106 pågående BmSS beslut. Av dem är 85 beslut tillsvidare och 21 beslut tidsbegränsade (som kortast tom 250731 och som längst till 330331). Volymen är inte lika stor som för särskilt boende, men det är inte själva volymen i sig som är kostnadsgenererande avseende BmSS utan snarare de beslut som redan finns.

Sedan tidigare är det känt att biståndsenheten inte kunnat följa upp beslut som fattats om BmSS i den omfattning som krävts. Det föreligger således en uppföljningsskuld som mellan 2012-2015 har "lösts" genom att beslut om BmSS fattades tillsvidare. I dagsläget utgör dessa beslut ca 2/3 av alla beslut om BmSS. Dessa beslut bör alltid vara tidsbegränsade då behov kan förändras i takt med att förmågor arbetas upp och förbättras för att på sikt kunna klara av att leva och bo självständigt i en ordinär lägenhet med hjälp av boendestöd.

Biståndsenheten har under 2025 fått tillskott med en socialsekreterare vilket möjliggör ett krafttag i uppföljningstakt avseende insatsen BmSS och möjlighet för omprövning av befintliga tillsvidarebeslut. Tilläggas bör att uppföljningsarbetet avseende BmSS är en långsiktig process som oftast föranleder en överklagan från den enskilde eller dennes företrädare. Med långa handläggningstider hos förvaltnings- och kammarrätten kan det ta 2-3 år innan uppföljningsarbetet och dess omprövningar kan ge effekt avseende ekonomin.

Vid en förändring av delegation ser verksamheten en risk för fördröjning av beslut då processen blir mer

utdragen. Att lämna nuvarande delegering oförändrad visar på en tilltro och tillit till medarbetarnas bedömningar och beslut. Med hänsyn till de uppgifter som verksamheten tagit fram bedöms dessutom en förändring av delegation inte medföra några direkta kostnadsbesparingar.

Digital hemvård/digitalt stöd

Beskrivning

Utreda digital hemvård/digitalt stöd (enligt modellen i Lunds kommun) samt göra en plan för införande

Beslutad av

Nämnd

Status

Avslutad

Kommentar

Förvaltningen har utrett möjligheterna med digital hemvård, det vill säga digitala besök som ett alternativ inom hemtjänsten. Utredningen omfattar en behovsanalys för hemtjänstens enheter, en genomgång av erfarenheter från andra kommuner samt en bedömning av hur omsorgstagare kan påverkas. Digital hemtjänst öppnar för ett bredare arbetssätt, ökad valfrihet och självständighet för omsorgstagare, samtidigt som det kan ge en mer resurseffektiv verksamhet.

Med utredningen som underlag beslutade socialnämnden om upprättande av en förstudie. Förstudien planeras att presenteras för nämnden under Q1 2026. Arbetet bedrivs i enlighet med Ale kommuns digitaliseringsprocess.

Tätare kommunikation mellan verkställighet och myndighet

Beskrivning

En tätare kommunikation kring nyttjandet av beslutade insatser mellan verkställighet och myndighet skulle kunna ge effekt i form av en snabbare omprövning av beslut än vad som sker idag. Omprövningar av beslut kan leda till mindre kostsamma insatser för förvaltningen som helhet och mer träffsäker omsorg för den enskilde.

Beslutad av

Nämnd

Status

Avslutad

Kommentar

Samverkansmodellen lyfts kontinuerligt på APT och/eller verksamhetsmöten i syfte att öka medvetandegraden hos medarbetarna samt nytillkomna enhetschefer. Regelbundna möten hålls mellan verkställighet och myndighet för att stämma av trender, utmaningar och det aktuella läget. Ett exempel är de möten som hålls mellan korttidsenheten och biståndsenheten i syfte att planera för dem som fått ett korttidsbeslut. Uppföljning är här en viktig del för att få till ett så bra flöde som möjligt avseende korttidsplatserna och möjliggöra hemtagning av de personer som är på sjukhus med behov av korttidsplats vid utskrivning.

Under hösten genomförde biståndsenheten, tillsammans med hemtjänstenheterna, en uppföljning av hemtjänsttimmarna. Syftet var att säkerställa att beviljade timmar i högre grad överensstämmer med utförda timmar och att insatserna motsvarar den enskildes aktuella behov. Arbetet ledde till en minskning av de beviljade timmarna med cirka 1 500 timmar.

Som en del av arbetet stärktes även samarbetet mellan biståndsenheten och hemtjänstenheterna, där regelbundna avstämningar genomförs för att följa upp beslut, diskutera förändrade behov och säkerställa att insatserna är ändamålsenliga. Arbetssättet bedöms som framgångsrikt och kommer fortsätta under 2026.

Då flera ärenden lyfts där det finns frågeställningar mellan myndighet och verkställighet ser förvaltningen ett behov av ett forum för att lyfta dessa frågor. Under hösten har därför gruppen för förstärkt intern samverkan återaktiverats med målsättningen om en ökad samverkan och förståelse mellan förvaltningens olika verksamhetsområden för att kunna omhänderta de förändrade och ökade behoven hos målgrupperna på bästa sätt.

Resurschef, test inom funktionsstöd

Beskrivning

För att avlasta verksamheten och fylla i de glapp som uppstår vid rekryteringar föreslås inom funktionsstöd att man har någon form av resurschef. Test i liten skala.

Beslutad av

Nämnd

Status

Avslutad

Kommentar

En resurschef tillsattes i januari 2025, men vederbörande valde att avsluta sin tjänst under sommaren. Resurschefen hann vara en resurs på daglig verksamhet som saknade en enhetschef samt göra en kartläggning av arbetsmiljön inom ett annat enhetsområde. Ny resurschef är rekryterad och börjar i mitten av februari 2026.

4 Personalanalys

4.1 Kommunens anställda

4.1.1 Antal anställda

Värden i tabellen för antal anställda är ett genomsnitt under perioden. I beräkningen för årsarbetare så inkluderas timmar för; månadslön, timlön, semester, ferie, föräldraledighet, vab samt frånvaro upp till 60 dagar.

Antal anställda

	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Antal tillsvidareanställda	**861**	**842**	**19**	**855**
-varav kvinnor i procent	85,9	86,9	-1,0	87,0
-varav män i procent	13,8	12,9	0,9	12,6
Antal tidsbegränsat anställda	**64**	**44**	**20**	**66**
Samtliga anställda (tillsvidare och tidsbegränsade)				
Antal heltidsanställda	888	847	41	859
Antal deltidsanställda	38	40	-2	61
Totalt antal arbetade timmar (timavlönade)	**215 870**	**169 694**	**46 176**	**172 271**
-varav kvinnor	148 832	116 586	32 246	118 585
-varav män	66 101	52 179	13 922	53 205
Totalt antal årsarbetare (samtlig personal omräknat till heltidstjänster)	**941**	**908**	**33**	**921**
-månadsavlönade	832	822	10	834
-timavlönade	109	86	23	87

Personalomsättning

Procent	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Total, intern och extern	16,1	18,4	-2,3	20,6
Total, extern	13,0	14,4	-1,4	17,7
Extern, exklusive pensionsavgångar	11,7	12,5	-0,8	16,8

4.2 Sjukfrånvaro

4.2.1 Sjukfrånvaro tabell

Statistiken för sjukfrånvaro anges i procent av ordinarie arbetstid och omfattar kommunens månadsanställda. Sjukfrånvaron är indelad i två typer utifrån kön och ålder och kompletteras med korttids- och långtidssjukfrånvaro.

Urval: alla månadsavlönade enligt AB (ej PAN, BEA, TIM, vilande anställningar)

Sjukfrånvaro i procent (månadsanställd personal, AB) av ordinarie arbetstid	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Sjukfrånvaro totalt	11,6	11,1	0,5	11,5
Sjukfrånvaro per kön				
Sjukfrånvaro, kvinnor	11,9	11,6	0,3	11,9
Sjukfrånvaro, män	9,6	7,9	1,7	8,5
Sjukfrånvaro per ålderskategori, utfall per åldersgrupp				

Sjukfrånvaro i procent (månadsanställd personal, AB) av ordinarie arbetstid	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Ålder - 29 år	9,0	10,3	-1,3	8,6
Ålder 30 - 49 år	12,0	11,1	0,9	10,6
Ålder 50 -	12,1	11,5	0,6	12,4
Fördelning av sjukfrånvaro per sjukdomslängd				
Korttidssjukfrånvaro 1-14 dagar	4,2	4,3	-0,1	4,7
Sjukfrånvaro 15-59 dagar	1,4	1,4	0,0	1,6
Långtidssjukfrånvaro 60 dagar eller mer	6,1	5,5	0,6	5,2

4.3 Personalanalys och förslag för framtiden

Personalomsättningen har sjunkit något jämfört föregående år, likaså antalet deltidsanställda. Totalt antal anställda har ökat mellan åren vilket är rimligt när verksamheten växer. Ett exempel på detta är det ökade antalet timmar inom hemtjänsten som självfallet också ökar behovet av medarbetare.

Under året har flera kompetenshöjande satsningar kunnat genomföras för de så kallade PO-medlen, exempelvis kring patientsäkerhet, återfallsprevention och sårvård men även satsningar på chefer, till exempel utbildning i motiverande ledarskap.

Arbetet med att minska sjukfrånvaron redovisas i avsnitt 3.3.2.3 och har pågått under året, med stöd av HR-specialister. På övergripande nivå har frånvaron minskat avseende kort och medellång frånvaro. Efter genomlysning enhet för enhet har man konstaterat att antalet långtidssjukskrivna över 60 dagar på heltid där det, inom överskådlig tid, finns möjlighet att påverka frånvaron är få, 9 individer. Fokus i detta skede har därför legat på korttidsfrånvaron och en försiktigt positiv tolkning är att det gett visst resultat. Lokalt på vissa enheter är effekten tydlig men det varierar och vakansläget avseende chefer senaste året har sannolikt bidragit till variationen eftersom kontinuitet i första linjen är en viktig faktor i detta arbete. Det är uppenbart att det krävs ett långsiktigt och metodiskt arbete som också kopplas ihop med verksamhetsskap och värdegrund.

Flera uppdrag som getts inför 2025 har bäring på personalrelaterade frågor och dessa redovisas i särskilda avsnitt.

4.4 Jämställdhet och mångfald

Under året har två pulsmätningar genomförts; kränkande särbehandling och ohälsosam arbetstid samt arbetsbelastning. Svaren från medarbetarna i förvaltningen ligger i allt väsentligt i linje med svaren från medarbetarna i kommunen som helhet. Dock är det problematiskt att svarsfrekvensen överlag är ganska låg, strax över 50%**.** Många av förvaltningens medarbetare har tillgång till digital teknik i första hand via sina telefoner och det förefaller som att de IT-managerade telefonerna inte tillåtit åtkomst till enkätverktyget vilket skulle kunna vara en delförklaring till den låga svarsfrekvensen.

Avseende kränkande särbehandling uppger ca hälften av de svarande i enkäten att de blivit kränkta av andra än medarbetare eller chef, det vill säga personer utanför organisationen. Det kan vara målgruppen och/eller dess närstående som står för kränkningen vilket behöver adresseras på annat sätt än om kränkningen sker av en kollega eller chef.

Samtliga verksamhetsområden arbetar aktivt för en inkluderande och jämställd arbetsplats via bland annat kompetensbaserad rekrytering samt årlig information och dialog på APT om jämställdhet, mångfald, diskriminering och kränkande särbehandling.

Bemanningen inom individ- och familjeomsorgen, IFO, visar på mångfald avseende etnisk och kulturell bakgrund vilket är positivt och borgar för ett gott bemötande av de som söker verksamhetens stöd. Verksamheten strävar dock efter att få en mer jämn könsfördelning i bemanningen då medarbetarna till övervägande del utgörs av kvinnor, vilket sannolikt inte är så olikt de flesta kommuners IFO-verksamheter. Vid rekryteringar dominerar kvinnliga sökande vilket sannolikt beror på att uppdragen traditionellt och normativt i lägre grad lockar manliga sökande.

Sedan flera år tillbaka har man inom verksamhetsområdet funktionsstöd arbetat målmedvetet med att stärka kunskapen kring HBTQI-frågor. Detta har skett genom utbildningar i samarbete med RFSL samt genom

medarbetare som, efter egen utbildning, sprider kunskap vidare till kollegor. Stödpedagogsnätverket har utbildats, vilket innebär att det nu finns kompetensspridare i samtliga enhetsområden. Webbaserade utbildningar från Socialstyrelsen används som ett kompletterande stöd i verksamheten. Under 2025 genomfördes även en omcertifiering av både ledningsgruppen och boendestödsverksamheten, vilket ytterligare har bidragit till ett mer inkluderande och tryggt arbetssätt.

Precis som för IFO utgörs merparten av de anställda inom såväl äldreomsorg som funktionsstöd av kvinnor. Dock ses i år en positiv utveckling i könsfördelningen inom funktionsstöd där andelen män har ökat från 22 % till 23,8 %.

5 Övrig uppföljning

5.1 Inkomna synpunkter under året

Enligt kommunens styrmodell ska inkomna synpunkter vara en del av kommunens kontinuerliga förbättringsarbete. Inkomna synpunkter ska ses som en del i kommunens analysarbete för att förstå hur organisationen kan förändra arbetssätt, bemötande, rutiner med mera.

Nedan redovisas utifrån kategorisering de synpunkter som kommit in och vad dessa har lett till.

Januari - December 2025	
Antal synpunkter totalt	
Synpunkter fördelat efter kategori: **-Utförande tjänst** **-Bemötande** **-Återkoppling av ärende** **-Handläggning** **-Bristande information** **-Övrigt**	
Antal synpunkter som inneburit åtgärder utifrån lagstiftning	
Antal synpunkter som inneburit verksamhetsförändringar	
System som synpunkter hanterats inom	

Utveckling av verksamhet utifrån inkomna synpunkter

En viktig del i förvaltningens systematiska kvalitetsarbete är att ta emot och utreda synpunkter och klagomål. Närmast ansvarig chef ansvarar för kvalitetsförbättring inom sitt ansvarsområde och är skyldig att löpande behandla inkomna synpunkter och klagomål. Inkomna synpunkter och klagomål som är kopplade till enskilda patienter och som avser uteblivna insatser eller som inte överensstämmer med en enskild individs vård- och omsorgsplanering, fastställda rutiner eller vad som är förenligt med lag och föreskrift rapporteras som en avvikelse. Kvalitetsbrister och andra synpunkter på vården hanteras enligt rutin för synpunkter och klagomål.

Synpunkter och klagomål kan lämnas via kommunens hemsida, på särskild blankett, brev, personligt besök eller via telefon. Synpunkter och klagomål kan även anmälas direkt till Inspektionen för vård och omsorg, IVO, eller patientnämndens verksamhet. Mer information om hur man går tillväga finns på ale.se.

Avvikelser	Utfall (antal) 2024	Utfall (antal) 2025	Kommentar
Synpunkter och klagomål	200	84	Av de 84 synpunkterna är 25 st registrerade på förvaltningsövergripande nivå.

Antalet synpunkter avser de som finns registrerade i Treserva och Evolution.

Under året har synpunkter inom individ- och familjeomsorgen oftast avsett bemötande i kontakten med handläggare, men också tillgänglighet samt frågor om handläggningens korrekthet i förhållande till lagar och förordningar. Verksamheten svarar på synpunkter, i de allra flesta fall, inom en rimlig tid och begärda handlingar lämnas ut efter sekretessprövning. Under året har flera begäran om byte av handläggare skett där enhetschefer tillsammans med handläggare mött klienterna för att därefter vidta åtgärder för att på bästa sätt bemöta begäran. Sammantaget bedöms att kontinuerlig fortbildning i bemötande behöver införas i syfte att trygga såväl klienter som personal.

Biståndsenhetens synpunkter och klagomål rör främst enhetens tillgänghet, med kritik kring svårigheter att nå handläggare. Enheten har telefontid mellan 8.30-9.30. Det är en avvägning mellan att skapa förutsättningar för koncentrerat handläggningsarbete och att vara tillgänglig för medborgarna. Dock kontaktar många kommunens kontaktcenter och vid brådskande eller akuta ärenden tar kontaktcenter kontakt via mejl eller Teams med förste socialsekreterare eller enhetschef, som då säkerställer att återkoppling når den enskilde.

Inom äldreomsorgen är inkomna synpunkter av mer blandad karaktär. Av den analys som enhetscheferna har gjort på sina enheter kan inga tydliga mönster upptäckas. Det finns inte heller någon enhet som sticker ut i antal, utan synpunkterna är jämnt fördelade över enheterna. Någon enhet har inga registrerade synpunkter eller klagomål alls. Dock kan ibland en synpunkt eller klagomål tas emot av personal eller chef muntligen och besvaras direkt utan att den leder till en registrering i systemet.

Inom funktionsstöd har synpunkter och klagomål från brukare och anhöriga varit få inom samtliga enheter. Analysen visar att orsaken till den låga förekomsten av formella klagomål är ett medvetet och nära arbete med brukare och anhöriga, där frågor och eventuellt missnöje hanteras tidigt. Genom samtal med enhetschef, arbetsledare och stödpedagog kan problem identifieras och lösas innan de eskalerar. Effekterna är flera: ökad trygghet och tillit bland brukare och anhöriga, färre formella klagomål, förbättrad arbetsmiljö och ett öppet, förebyggande och lärande arbetsklimat. Samtidigt finns en risk för mörkertal, vilket gör det viktigt att tydliggöra rutiner för hur synpunkter och klagomål kan lämnas och vikten av formell återkoppling.

5.2 Avtalssamverkan

Kungälv utför familjerådgivning åt Ale kommun genom avtalssamverkan. Ingen delegering sker för att uppdraget ska kunna genomföras. Göteborgs social resurs utför socialjour åt Ale kommun genom avtalssamverkan. För att handläggare ska kunna utföra uppdraget delegeras vad som är nödvändigt enligt socialnämndens delegeringsordning till tjänstemän vid socialjouren. Båda samverkansformerna fungerar väl. Besökare till familjerådgivningen ökade under 2025. Även ärenden vid socialjouren ökade markant under 2025 vilket leder till rejält ökade kostnader för socialjour 2026 då kostnaden beräknas på föregående års utförda tjänster.

Avtalets namn	Avtalsparter	Verksamhet som bedrivs med stöd av avtalet	Extern delegering	Kommentar
Regionalt samverksansavtal	Socialförvaltning, Utbildningsförvaltning, Lilla Edets kommun.	Utbildningsinsatser		
Familjerådgivning	Kungälv	Familjerådgivning		
Socialjour	Göteborgs social resurs	Socialjour kvällar, nätter och helger	Ja	
Samverkansavtal avseende alkohol och tobakstillsyn	Partille kommun och Ale kommun	Uppgifter som ankommer på kommun i alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter samt lagen om tobaksfria nikotinprodukter.		
Ungdomsmottagning	Västra Götalandsregionen och Ale kommun	Besöksverksamhet för unga		

5.3 Privata utförare

Vid Individ- och familjeomsorgen utförs vård av barn och unga, och i vissa fall även vuxna missbrukare, vid familjehem som kommunen kontrakterar. Familjehemmen erhåller arvode och omkostnadsersättning enligt SKR s rekommendationer. Under 2025 har Ale kommun inte haft något eget kontrakterat familjehem som utfört uppdrag. I slutet av året rekryterades fem nya familjehem som kommer att få uppdrag under 2026. Planen är att engagera ett eller två familjehem som jourhem vilket innebär att de kan ta emot barn och ungdomar med kort varsel och under en tid då ett mer varaktigt familjehem söks.

5.4 Internationellt samarbete

Inom nämndens verksamheter har inget internationellt arbete bedrivits under 2025.

Årsredovisning 2025

Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
2 Ekonomisk analys 3
2.1 Analys och förslag för framtiden 3
2.1.1 Sammanfattande tabeller 6
2.2 Verksamhetsmått UBN 7
2.3 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader 11
3 Uppföljning av mål och uppdrag 13
3.1 Uppföljning av riktningsmålen 13
3.1.1 Ett tryggare Ale 13
3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale 15
3.1.3 En effektivare organisation i Ale 16
3.2 Uppföljning av mål 17
3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning 17
3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar. 19
3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv. 20
3.2.4 Hållbart arbetsliv 21
3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap 22
3.2.6 Lika möjligheter till framgångsrikt lärande för alla invånare 22
3.2.7 Fler Aleinvånare i sysselsättning 27
3.3 Uppföljning av uppdrag 29
3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget 29
3.3.2 Uppföljning av uppdrag 29
4 Personalanalys 36
4.1 Kommunens anställda 36
4.1.1 Antal anställda 36
4.2 Sjukfrånvaro 37
4.2.1 Sjukfrånvaro tabell 38
4.3 Personalanalys och förslag för framtiden 38
4.4 Jämställdhet och mångfald 39
5 Övrig uppföljning 40
5.1 Inkomna synpunkter under året 40
5.2 Avtalssamverkan 41
5.3 Privata utförare 41
5.4 Internationellt samarbete 41

1 Sammanfattning

Sammanfattningsvis har utbildningsnämnden i stort sett genomfört aktiviteter och uppdrag enligt 2025 års plan.

Utbildningsnämnden har under hela året haft en stabil ekonomisk planering och uppföljning. Den positiva avvikelsen för 2025 motsvarar cirka två promille av den totala budgeten. Ett överskott prognostiserades efter sommaren då det fanns risk att inte alla beslutade PO-medlen skulle hinna användas, samtidigt som ett överskott uppstod avseende köpta platser. I delårsrapport 2 angavs att "Förvaltningen arbetar med att nyttja överskottet på 6,6 mkr (4,6 + 2,0) i enlighet med fattade beslut". Efter senare delen av hösten lämnar utbildningsnämnden 2,1 mkr som till största del avser utvecklingsreservens överskott på köpta platser.

Skolresultatet för eleverna i årskurs 9 våren 2025 sjönk och andel som blev behöriga till nationella program på gymnasiet minskade. Dessutom har skillnaden i skolresultat ökat mellan grupperna utifrån föräldrars utbildningsnivå. Att med säkerhet identifiera orsakssamband som löper över så lång tid är svårt på lokal nivå. Det betyder att förutom de lokala analyserna för Ale får större studier och forskning visa vägen mot förbättrade resultat. Inför läsåret 2024/25 togs nya strategier och bedömningen är att de bör fortsätta leda framåt. En viktig del är att försöka skifta resurserna till yngre åldrar. Ett viktigt inslag är också satsningen på att rektor ska utöva ett mer undervisningsnära ledarskap som startades upp i augusti i samarbete med ett antal andra kommuner runtom i landet. Förvaltningen har också påbörjat ett strukturellt och kulturellt omställningsarbete som innebär att bredda basen i organisationen genom att höja kompetens och utveckla god arbetsplatskultur samt omfördela resurser mer lokalt. Detta förväntas ge effekt under 2026 och framåt.

Ett aktivt arbete och fler insatser har bedrivits kring målet med fler invånare i sysselsättning. Genom samverkansstrukturen för arbetsmarknadsstrategisk och operativ samverkan som skapats i Ale erbjuds fler ungdomar, unga vuxna samt de invånare som ej är i sysselsättning att komma i en egen hållbar försörjning genom olika förvaltningsövergripande åtgärder och insatser.

Avseende sjukfrånvaro, antal anställda, personalomsättning och kompetensförsörjning har utbildningsförvaltningen fortsatta utmaningar i flera avseenden men har också tagit kliv framåt.

Sjukfrånvaron är i princip oförändrad jämfört med föregående år vilket visar att det är rätt prioritering att satsa på. Att gå från en relativt hög sjukfrånvaro till en hög frisknärvaro kräver ny kunskap, nya perspektiv och förändrade arbetssätt. Genom att skapa välutvecklade organisationskulturer där handlingskraft och känsla av sammanhang är centrala komponenter bör vi nå längre i arbetet med att minska sjukfrånvaro. Med det nya fokuset nås både de identifierade riskgrupperna och utvecklar samtidigt viktiga friskfaktorer för en hållbar organisation som bör ge goda effekter inom samtliga områden för arbetsmiljö.

Gällande kompetensförsörjningen och de anställda i förvaltningen följer det i stort barn- och elevtalsutvecklingen. Antalet tidsbegränsade anställningar har ökat, det är utmanande att skapa en långsiktig planering med låg tillgång på behörighet inom vissa ämnen, sjukfrånvaro, kortsiktiga satsningar och en omvärld i snabb förändring både avseende befolkningsutvecklingen och den statliga styrningen.

2 Ekonomisk analys

2.1 Analys och förslag för framtiden

Utbildningsnämnden har under hela året haft en stabil ekonomisk planering och uppföljning. Den positiva avvikelsen för 2025 motsvarar cirka två promille av den totala budgeten.

I budget 2025 fick utbildningsnämnden en extra tilldelning till förskolan med 11,6 mkr att använda som stötdämpning på grund av minskade barnantal. Beslut om stängning av tre förskolor har verkställts inför höstterminen 2025. Utbildningsnämnden fick även en ramhöjning med 6,1 mkr till grundskolan för att kunna bibehålla lärartätheten på samma nivå som 2024. 3,2 mkr tilldelades för ökade taxikostnader vilket inte räckte fullt ut för de ökade kostnaderna på grund av volymökningar och längre distanser.

Ett överskott prognostiserades efter sommaren då det fanns risk att inte alla beslutade PO-medlen skulle hinna användas, samtidigt som ett överskott uppstod avseende köpta platser. I delårsrapport 2 angavs att "Förvaltningen arbetar med att nyttja överskottet på 6,6 mkr (4,6 + 2,0) i enlighet med fattade beslut". Efter senare delen av hösten lämnar utbildningsnämnden 2,1 mkr som till största del avser utvecklingsreservens överskott på köpta platser.

PO-medel och statsbidrag gör att det tillkommit medel för 2025 som kommer att synas som ökade medel som använts, ökade kostnader för grundskola i jämförelsedatabasen Kolada. Dessa avser främst extra lärare årskurs 9 och förstärkt personal på fritidshemmen samt undervisningsmaterial. Även förändringen med tidsbegränsade förstelärare kommer under en övergångsperiod synas som högre kostnader i Kolada.

Utbildningsnämnden har under 2025 rekvirerat hela statsbidraget med cirka fyra miljoner för inköpta läromedel och litteratur.

Utvecklingsreserven har använts för att hantera volymförändringar och oförutsedda kostnader. Följande poster har hanterats:

- En större del har gått till anpassad skola, som tagit emot fler elever än budgeterat. Förskolan har haft fler barn än budgeterat, trots fortsatt minskning jämfört med föregående år.
- Retroaktiv lokalersättning för 2023–2024 har betalats ut till en fristående förskola efter att ansökan inkommit i år. Kostnaden har finansierats via utvecklingsreserven i stället för att belasta förskolans budget.
- Komvux har fått kompensation för volymförändringar till följd av regelverksändringar kring Frisök.
- Under hösten minskade kostnaderna för köpta gymnasieplatser.

En viktig del i ekonomistyrningen handlar om att få ut pengarna i personaltäthet och därav görs prognoser på det inför budgetbesluten i både kommunfullmäktige och nämnd. Vid årets slut jämförs budget och utfall och under våren kommer nationell statistik som möjliggör jämförelser.

Personaltätheten i förskolan i oktober 2025 var 5,0 barn per årsarbetare, något bättre än de senaste tre åren (5,2). Den ökade tilldelningen för att klara omställningen till minskade barnantal har inneburit att personaltätheten kunnat bibehållas och förbättras. Från och med 2024 gör förvaltningen en beräkning av personaltäthet avseende grundbemanning exklusive löparteamen med fasta vikarier. Det innebär att det finns två siffror att förhålla sig till. Personaltäthet utan fasta vikarier var i oktober 5,4 barn per årsarbetare. Prognosen som gjordes i samband med budget var relativt träffsäker, men något bättre än utfallet. 4,9 barn per årsarbetare och 5,3 barn per årsarbetare när löpare är borträknande. Personaltätheten i riket har över tid varit 5,1–5,2 barn per årsarbetare. Den nationella statistiken med jämförelser presenteras av Skolverket under våren 2026.

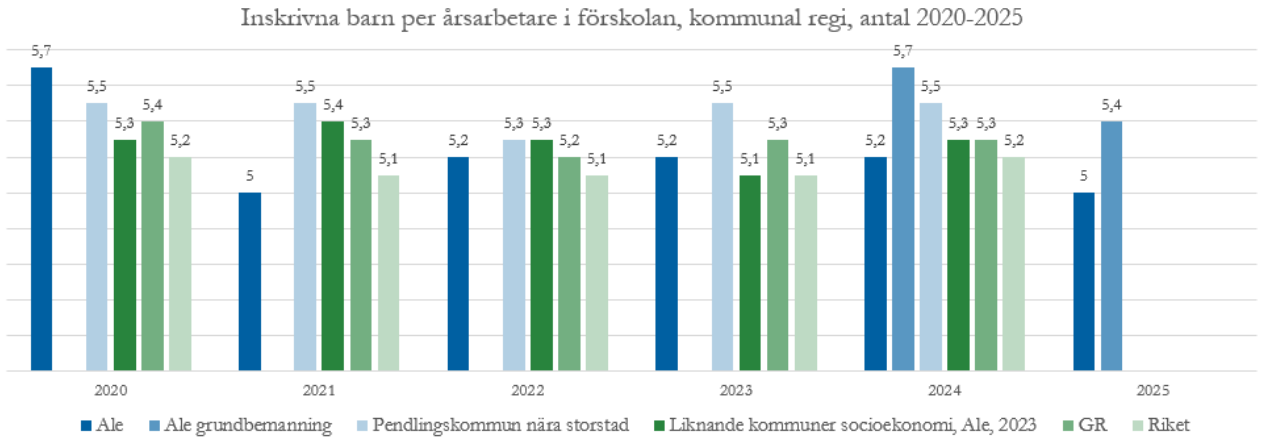

Kolada ID: N11010

Ramhöjningen till grundskolan har inneburit att lärartätheten i grundskolan har kunnat bibehållas. Lärartätheten i årskurs 1–9, var i oktober 2025 12,4 elever per heltidsanställd lärare. Den politiska satsningen med att anställa nio extra lärare i årskurs 9 under hösten innebär en förbättring av lärartätheten. Utan de nio extra lärarna hade lärartätheten varit 12,8. Prognosen som gjordes i samband med budget efter ramhöjningen var 13 elever per lärare. Ytterligare skäl till att utfallet är bättre än prognosen beror på att skolornas inre organisation har fördelat mindre personal till fritidshemmen och mer till grundskolan.

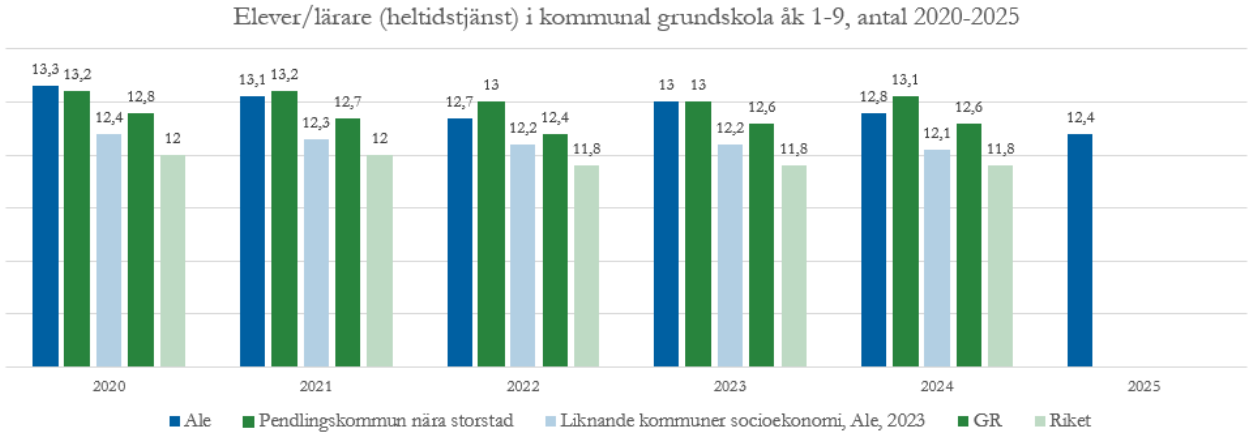

Kolada ID: N15034

Prognosen för fritidshemmen 2025 var 25 elever per årsarbetare, i oktober var det 23,8 elever årsarbetare. Att utfallet blev bättre än prognosen beror främst på en ökad personaltäthet på fritidshem i anpassad grundskola. Den tillfälliga politiska satsningen med att förstärka fritidshemmen med sex årsarbetare under hösten har inneburit en förbättrad personaltäthet på de flesta skolors fritidshem, men en av skolorna har under hösten haft mycket vakanser som täckts upp med timvikarier som inte räknas med i statistiken.

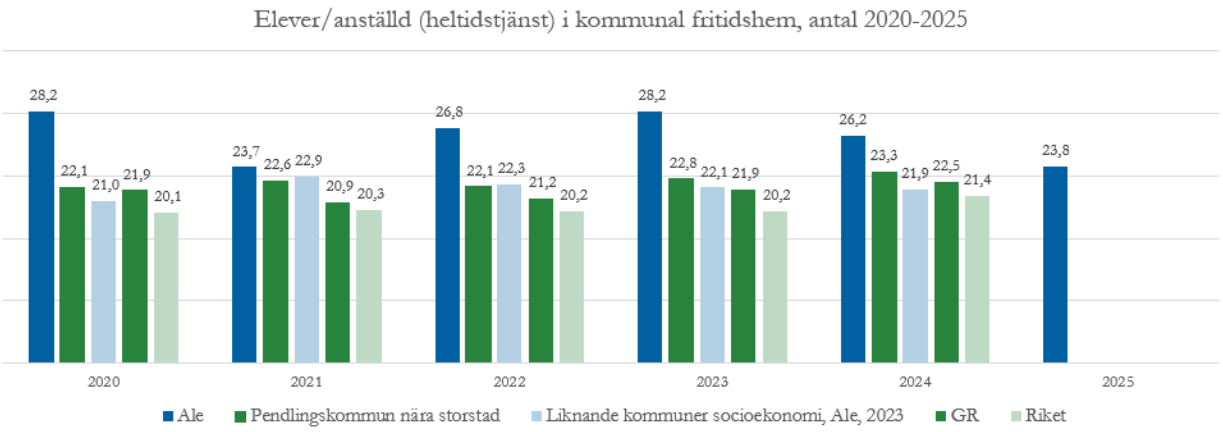

Kolada ID: N13805

Nationell statistik för att kunna jämföra personaltätheten 2025 presenteras under våren 2026.

Ledning och administration
Ledning och administration visar ett mindre överskott på grund av vakanser samt korttidssjukfrånvaro.

Förskola
Förskolan redovisar en positiv avvikelse där de centrala delarna samt förskoleenheterna visar en positiv avvikelse. De ekonomiska förutsättningarna för förskolan under 2025 innebar ett fortsatt arbete med anpassning till det minskade barnantalet jämfört med föregående år. Barnantalet har ändå varit högre än budgeterat, vilket medfört att ytterligare medel tilldelats från utvecklingsreserven.

Köpta och sålda platser inom förskolan redovisar en negativ avvikelse till följd av ett ökat antal köpta platser jämfört med budget.

Grundskola centralt samt enheter
Grundskolan centralt samt enheterna visar respektive ett överskott. I de centrala delarna handlar det främst om minskade lokalkostnader gentemot budget, medan enheterna visar ett överskott på grund av ökade intäkter men också ett medvetet arbete kring personalplanering.

Grundskola köpta, sålda, skolskjuts
Köpta, sålda platser samt skolskjuts visar ett mindre överskott, trots att platserna är färre än budgeterat. Det beror främst på ökade kostnader i form av dyrare placeringar samt skolskjutskostnader kopplade till dessa placeringar.

Verksamhetschef elevhälsa med flera
Verksamhetschef elevhälsa visar ett överskott på grund av att planerade tjänster som tillsattes under året, kom in senare än beräknat.

Elevhälsa inklusive Gula Villan
Elevhälsan inklusive gula villan visar ett mindre överskott som primärt kopplas till sjukfrånvaro och vakanser.

Enheten för flerspråkighet
Enheten för flerspråkighet visar ett överskott på grund av ett för året, mindre behov av språk än tidigare, samtidigt som man ökat sina intäkter i form av försäljning av språk till externa parter.

Familjecentralen
Familjecentralens överskott beror på minskade lokalkostnader.

Verksamhetschef för anpassad skola, gymnasium, Komvux
Verksamhetschef för anpassad skola, gymnasium och Komvux redovisar en negativ avvikelse.
Den främsta orsaken är rekryteringen av en biträdande enhetschef inom anpassad skola, till följd av den kraftiga ökningen av elevantalet och med det behovet av ytterligare personal.

Anpassad skola
Anpassad skola (anpassad grundskola, köpta platser i anpassad grundskola samt köpta platser i anpassat gymnasium) redovisar sammantaget en negativ avvikelse för året.

Anpassad grundskola har prognosticerat ett underskott till följd av ett kraftigt ökat elevantal, även om motsva-

rande elevpeng har tilldelats från utvecklingsreserven. Detta underskott beräknades initialt kunna kompenseras genom minskade skoltaxikostnader. Det uppkomna underskottet beror dock på att det prognosticerade överskottet inom skoltaxi för både anpassad grundskola och anpassat gymnasium har blivit mindre än beräknat, eftersom taxikostnaderna ökade under hösten.

Gymnasium köpta/sålda
Köpta/sålda inom gymnasiet visar på ett överskott på grund av minskade antal platser samt minskade kostnader för tilläggsbelopp än beräknat.

Älvgymnasiet
Älvgymnasiet visar på en budget i balans.

Komvux
Komvux redovisar en negativ avvikelse för året. Orsaken är minskade intäkter jämfört med budget och prognos.

2.1.1 Sammanfattande tabeller

Resultaträkning

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse tkr			
Intäkter	323 319	345 258	21 939			
Kostnader	-1 360 072	-1 379 917	-19 845			
Nettokostnader	-1 036 753	-1 034 658	2 095			

Nettokostnad per verksamhet

Besluts-/verksamhetsområde	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget 2025	Avvikelse budget 2024
Utvecklingsreserv	- 637	-	637	924
Ledning och administration	- 39 631	- 39 359	273	- 1 004
Förskola centralt, förskoleenheter	- 220 011	- 218 801	1 211	2 713
Förskola köpta, sålda	- 24 765	- 25 347	- 581	- 2 360
Grundskola centralt, fskklass, grundskola, fritids	- 414 786	- 413 876	910	114
Grundskola köpta, sålda, skolskjuts	- 51 620	- 51 544	76	368
Verksamhetschef för barn, elevhälsa och social hållbarhet	- 10 632	- 10 325	306	- 0
Elevhälsa	- 25 765	- 25 654	111	473
Flerspråkighet	- 11 119	- 10 648	472	- 749
Familjecentralen	- 1 072	- 950	122	- 7
Verksamhetschef för anpassad skola, gymnasium, komvux	- 4 714	- 5 266	- 551	580
Anpassad skola	- 48 070	- 49 154	- 1 084	- 7
Gymnasium köpta, sålda	- 148 630	- 147 816	814	224
Älvgymnasiet	- 22 737	- 22 722	15	15
Komvux	- 12 562	- 13 196	- 634	50
Nettokostnader	**- 1 036 753**	**- 1 034 658**	**2 095**	**1 333**

Investeringar

Investeringsanalys
Utbildningsnämnden har nyttjat cirka hälften av den totala investeringsbudgeten på 9,0 mkr. De investeringar som nämnden genomfört under året omfattar investeringar i inventarier till både förskolor och skolor samt investering i IT-utrustning.

Investeringar i nya lokaler avseende gymnasiets/komvux nya lokaler har delvis genomförts och kommer fortsätta

under 2026.

Budget för IT-investeringar har genomförts, även om beloppen är av mindre karaktär. En bidragande faktor till det mindre beloppet är att en större del IT-utrustning under året har hyrts genom leasing via IT-avdelningen, snarare än att utbildningsförvaltningen själva köpt in som investering. Planen framåt är att det ska fortsätta, vilket innebär att IT-investeringarna kommer minska, medan leasing ökar.

Investeringar

Investeringar

Investeringar, belopp i Tkr	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse
Reinvesteringar utbildning	-2 565	-5 000	2 435
IT-investeringar utbildning	-163	-1 000	837
Investeringar i nya lokaler utbildning	-1 505	-3 000	1 495
Totalt:	**-4 233**	**-9 000**	**4 767**

2.2 Verksamhetsmått UBN

Verksamhet	Verksamhetsmått	Budget 2025	Utfall 2025	*Utfall 2024*
Barnomsorg, barn 1-5 år	Antal barn i kommunala förskolor i Ale	1 633	1 658	*1 718*
	Antal barn i pedagogisk omsorg, kommunal i Ale	16	19	*18*
	- varav barn från andra kommuner i förskola och pedagogisk omsorg	5	11	*7*
	Ale-barn i fristående verksamhet	159	164	*173*
	Ale-barn i kommunal verksamhet i annan kommun	9	14	*14*
	Summa Ale-barn i förskola och pedagogisk omsorg	1 812	1 844	*1 916*
Grundskola Förskoleklass - årskurs 9	Elever årskurs F-6			
	Elever i kommunala skolor i Ale, F-6	3 049	3 031	*3 044*
	- varav elever från andra kommuner, F-6	48	44	*51*
	Ale-elever i andra skolor (fristående och kommunala) F-6	246	244	*241*
	- varav Ale-elever F-6 i fristående verksamhet	218	218	*210*
	- varav Ale-elever F-6 i kommunal verksamhet i annan kommun	28	26	*31*
	Summa Ale-elever, F-6	3 247	3 231	*3 234*
	Elever årskurs 7-9			
	Elever i kommunala skolor i Ale, årskurs 7–9	1 238	1 229	*1 223*
	- varav elever från andra kommuner, 7–9	41	44	*48*
	Ale-elever i andra skolor (fristående och kommunala) 7–9	183	179	*175*
	- varav Ale-elever 7–9 i fristående verksamhet	167	164	*158*

Verksamhet	Verksamhetsmått	Budget 2025	Utfall 2025	*Utfall 2024*
	-varav Ale-elever 7–9 i kommunal verksamhet i annan kommun	16	15	*17*
	Summa Ale-elever, 7-9	1 380	1 364	*1 350*
	Summa Ale-elever, F-9	4 627	4 595	*4 584*
Fritidshem	Antal barn på kommunala fritidshem i Ale	1 515	1 533	*1 671*
	Antal barn på kommunala fritidshem (anpassad grundskola) i Ale	26	25	*21*
	- varav barn från andra kommuner i fritidshem	17	15	*17*
	Ale-barn i andra fritidshem (fristående och kommunala)	179	168	*177*
	- varav Alebarn på fritidshem i fristående verksamhet	164	157	*160*
	- varav Alebarn på fritidshem i kommunal verksamhet i annan kommun	15	11	*17*
	Summa Ale-barn i fritidshem	1 703	1 711	*1 852*
	Antal barn på kommunala fritidsklubbar, årskurs 4–6, i Ale	235	187	*161*
	- varav barn från andra kommuner i fritidsklubbar		3	*4*
Anpassad grundskola	Antal elever i kommunal anpassad grundskola i Ale	45	54	*44*
	- varav barn från andra kommuner i anpassad grundskola		0	
	Ale-elever i annan anpassad grundskola (fristående och kommunal)	2	2	*2*
	Summa Ale-elever i anpassad grundskola	47	56	*46*
	-varav integrerade Ale-elever i anpassad grundskola	3	3	*2*
Modersmålsundervisning och studiehandledning	Elever som har modersmålsundervisning		603	*609*
	Elever som har studiehandledning		80	*82*
Gymnasium	Antal elever i Ale gymnasium			*124*
	-varav elever från andra kommuner			*26*
	Antal elever på Älvgymnasiet	177	126	
	-varav elever från andra kommuner	29	29	
	Ale-elever i andra gymnasieskolor (fristående och kommunala)	1 142	1 154	*1 156*
	Summa Ale-elever i gymnasium	1 290	1 251	*1 254*

Verksamhet	Verksamhetsmått	Budget 2025	Utfall 2025	*Utfall 2024*
Anpassad gymnasieskola	Ale-elever i anpassad gymnasieskola (fristående och kommunala i andra kommuner)	27	28	*27*
Summering	Antal Ale-barn och elever i förskola grundskola och gymnasium	7 803	7 774	*7 829*
Kommunala aktivitetsansvaret	Antal ungdomar inom kommunala aktivitetsansvaret		100	*105*
Komvux	Antal elever på gymnasial och grundläggande nivå		314	*408*
	Antal på gymnasial och grundläggande nivå (omräknat till heltidsplatser)		83	*83,7*
	- varav elever från andra kommuner, komvux		29	*19*
	Ale-elever komvux i annan kommun (omräknat till heltidsplatser)			
	Ale-elever komvux som har fått utbildning beviljad i annan kommun		45	*51*
	Antal elever på sfi		159	*182*
	- varav elever från andra kommuner, sfi		45	*51*
	Ale-elever sfi i annan kommun		12	

De flesta verksamhetsmått är beräknade på ett genomsnitt av 12 månader, januari-december. För komvux beräknas måtten utifrån vissa avstämningsmånader, i denna rapport avser måtten ett genomsnitt av februari och november 2025. Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) avser december 2025.

För modersmålsundervisning, KAA och komvux finns ingen budget utan verksamhetsmåtten är endast med som utfall för perioden.

Barn- och elevtalsutveckling

Barn- och elevantalet har under flera år ökat men sedan 2023 har barnantalet minskat inom förskolan, dock inte lika mycket som beräknades i budget för 2025. Inom grundskola och gymnasium har elevantalet ökat över tid, men den senaste befolkningsprognosen är nedskriven jämfört med tidigare och innebär att grundskolan inte når upp till den budget för 2025 som byggde på en tidigare befolkningsprognos.

Barn och elever boende i Ale

Diagrammet nedan visar barn- och elevtalsutvecklingen den senaste tioårsperioden för alla barn som bor i Ale och är inskrivna i förskola och skola, oavsett vilken förskola eller skola de går i.

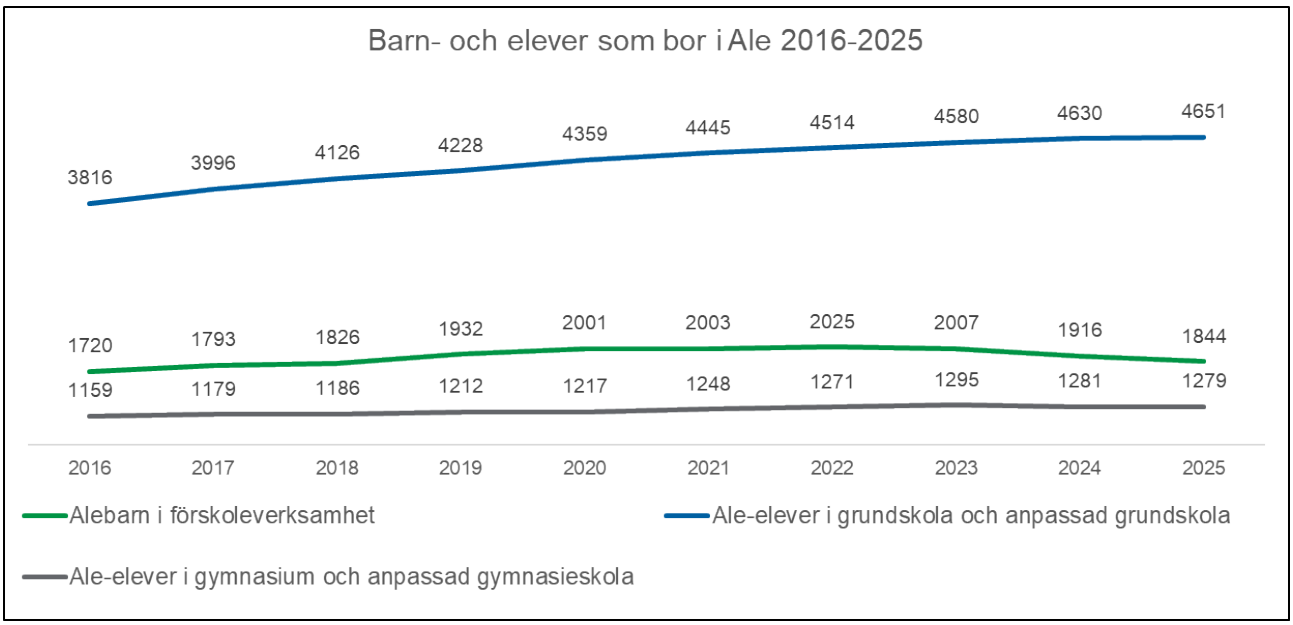

Barn- och elevtalsutveckling barn och elever boende i Ale i samtliga förskolor och skolor i och utanför Ale 2016–2025. Antalet visar ett genomsnitt av 12 månader. Källa: Verksamhetsstatistik i Ale

Prognosen som gjordes i delårsbokslut 2 för 2025 stämmer totalt sett väl överens med utfallet för 2025. Antalet barn i förskola blev cirka 30 fler än budget och antal elever i grundskola drygt 20 färre än budget.

Antalet barn i fristående och kommunala förskolor i andra kommuner blev något fler än budget och antal elever i fristående och kommunala grundskolor i andra kommuner något färre.

Antal skolbarn i anpassad grundskola ökar mer än vad som budgeterats, trenden med fler elever i anpassad grundskola är nationell.

Antalet elever i gymnasium blev cirka 40 färre än budgeterat, en del av budgeterade elever finns i stället inom det kommunala aktivitetsansvaret där antalet ökat något det senaste året.

Barn och elever i Ales kommunala förskolor och skolor

Diagrammet nedan visar barn- och elevtalsutvecklingen i Ales kommunala förskolor och grundskolor 2016–2025.

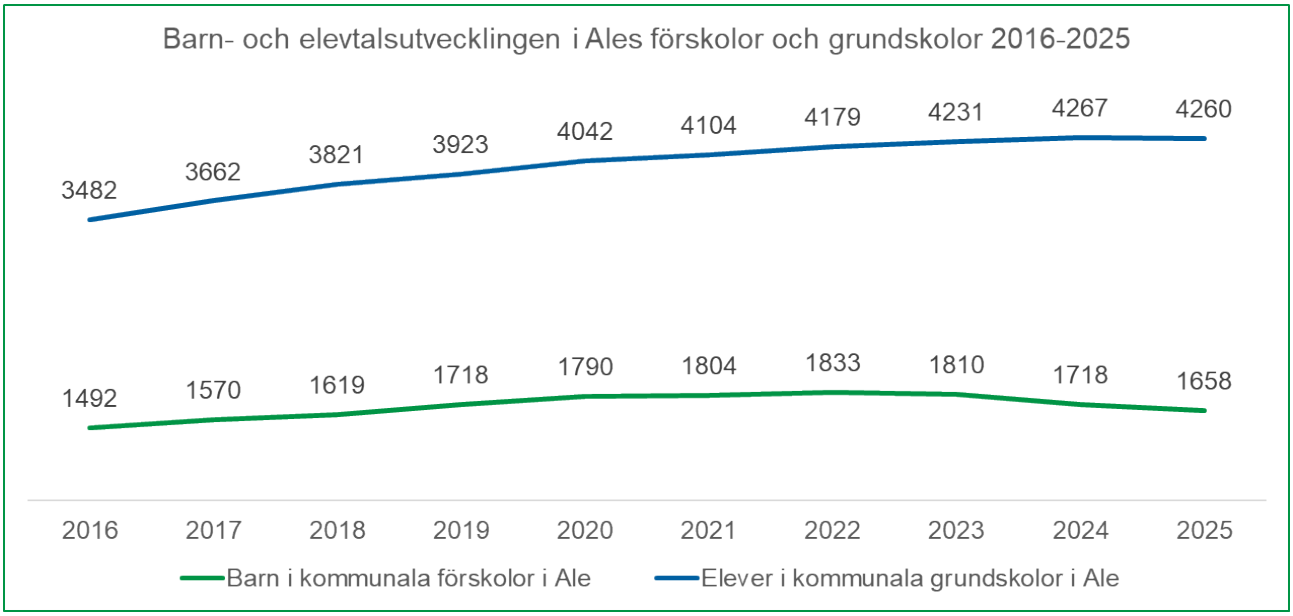

Barn- och elevtalsutveckling i Ales kommunala förskolor och grundskolor 2016–2025. Källa: Verksamhetsstatistik i Ale

I Ales kommunala förskolor och pedagogisk omsorg blev antalet 28 fler barn än vad som antogs i budget.

I Ales kommunala grundskolor blev elevantalet lägre än vad som budgeterats för 2025, en minskning med 27 elever jämfört med budget. En del av minskningen, nio elever, beror på att elevantalet i anpassad grundskola i Ale

har ökat mer än budget.

Antalet elever i fritidshem blev 18 fler elever än budget, men färre elever i fritidsklubb. Totalt sett blev antalet 66 färre elever i fritidshem och fritidsklubb än budget. Andelen elever i årskurs 4–6 som var inskrivna i fritidshem i oktober har minskat till fyra procent jämfört med sex procent 2024.

Antal elever med modersmålsundervisning är ungefär samma som föregående år.

Hösten 2025 startade nationella program på Älvgymnasiet i Ale. Elevantalet var svårt att budgetera och har till en början blivit en lägre nivå än budget.

Antalet ungdomar inom det kommunala aktivitetsansvaret är ungefär lika många som i december 2024.

Inom komvux har antalet studerande minskat, men omräknat till heltidsplatser är det fler än föregående år. Elevantalet inom sfi (svenska för invandrare) har minskat.

2.3 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader

PO-pålägget (personalomkostnadspålägget) justerades ned efter att budgeten för 2025 antogs. Detta innebar i praktiken ett överskott i förhållande till ramtilldelningarna för 2025. Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde 2025-01-27 att överskottet av personalomkostnadspålägget för 2025 skulle användas och prioriteras av respektive nämnd. För utbildningsnämnden uppgick beloppet till 8 669 tkr. Förvaltningen genomförde beräkningar utifrån förslag från utbildningsnämnden.

Utbildningsnämnden beslutade på sitt sammanträde 2025-05-07 att använda överskott av PO-medlen enligt nedanstående tabell. Förvaltningen har använt medlen enligt utbildningsnämndens intentioner. Medel har till viss del fördelats om mellan poster i dialog med utbildningsnämnden och arbetsutskottet.

Sammanställning av beslutade kostnader			Utfall	differens
1	**Extra satsning för nuvarande årskurs 8 under höstterminen 2025**			
	Nio tjänster under fem månader	2 650 536 kr	2 473 834 kr	176 702 kr
2	**Undervisningsmaterial, alla skolformer, som används över tid**			
	Inköp under hösten utifrån enheternas behov,	1 421 680 kr	1 999 427 kr	-577 747 kr
3	**Inköp av utematerial efter elevrådens önskemål**			
	Inköp under hösten	1 000 000 kr	1 085 000 kr	-85 000 kr
4	**Hälsocoach och fysisk aktivitet, initiativärende**			
	Hälsocoach fem månader	238 408 kr	95 363 kr	143 045 kr
5	**Kulturgaranti - utflykt i höst en årskurs slutet av sept.**			
	inklusive planering utifrån beräkning i utredningen av kulturgarantin.	200 000 kr	126 000 kr	74 000 kr
6	**Personal till fritidshemmet**			
	sex årsarbetare under fem månader	1 388 376 kr	1 388 376 kr	0 kr
	Material till fritidshem			
7	Utemiljö fritidshem: Rastbodar och lekutrustning till alla fritidshem	1 000 000 kr	1 066 000 kr	-66 000 kr
8	Innemiljö fritidshem: Soffor och textilier, brandsäkrade	1 000 000 kr	665 000 kr	335 000 kr
	Total summa	**8 899 000 kr**	**8 899 000 kr**	**0 kr**

En felräkning av det totala beloppet fanns med i beslutet, men alla enskilda kostnader överensstämmer med beslut.

Extra lärare i årskurs 9
Att rekrytera nio lärare under hösten med korta anställningar har varit utmanande och alla skolor kunde inte bemanna direkt vid terminsstart. De flesta som tillsattes var behöriga lärare. Det går inte att dra några slutsatser av huruvida satsningen förbättrat betygen. Dels är den kortvarig i förhållande till elevernas hela skolgång, dels finns ingen jämförelsegrupp. Antaganden görs om att insatsen haft betydelse för några elevers betyg och har mottagits positivt.

Exempel på inköpta undervisningsmaterial:
Matematikböcker, kopieringspapper, lamineringsplast, labbverktyg till NO, koncentrationshjälpmedel och hörlurar för undervisningsmaterial.

Utematerial utifrån elevrådens önskemål
Elevråden har fått arbeta med val av inköp av rastleksaker och har bland annat valt frisbee, hoppstyltor, hinkar, spadar, krattor, leksakslådor att förvara bollar och sandleksaker i. I dialog med elevråden på högstadieskolorna köptes det bland annat in fotbollsspel, pingisbord, leksaker, innebandymål, högtalare för utevistelse och picknikbord.

Hälsocoach
Tjänsten kom i gång från oktober-november i Skepplanda. Bland annat har det genomförts morgongymnastik med högt deltagande och över lag har responsen från elever och personal varit positiv.

Kulturutflykt
Alla elever i årskurs 4 har deltagit i en kulturaktivitet i september och oktober.

Personal till fritidshemmet
Flera fritidshem har fått en extra medarbetare vilket upplevts positivt.

Material till fritidshemmet
En inventering av skolenheternas tillgång till rastbodar har genomförts enligt utbildningsnämndens beslut och resulterat i att en rastbod har beställts så att alla F-6 skolenheter nu har rastbodar. Soffor är inköpta till våra fritidshem, vilket innebär att alla fritidshem nu kan erbjuda lärmiljöer med mjuka möbler. Även ljudabsorbenter är beställda till de av våra fritidshem som var i behov av en bättre ljudmiljö i lärmiljöerna. Medel har också använts till att köpa in lekutrustning för ute- och innemiljön.

3 Uppföljning av mål och uppdrag

3.1 Uppföljning av riktningsmålen

3.1.1 Ett tryggare Ale

Helhetsbedömning
Förvaltningens samlade bedömning är att de insatser som planerats för året genomförts enligt plan, men att det finns mer att göra för att skapa ett tryggare Ale. Det främsta förebyggande arbetet är att göra alla elever behöriga till gymnasiet vilket minskat i andel 2025.

Tillit och gemenskap och invånarnas perspektiv
Förebygga utanförskap bland unga
Att bli behörig till gymnasiet är för varje individ ett avgörande steg för framtiden och bidrar till att skapa ett tryggt samhälle. Läsåret 2024/2025 blev 81 procent behöriga till ett nationellt program på gymnasiet, vilket är en minskning från föregående års toppresultat på 86 procent. 77 elever avslutade årskurs 9 utan behörighet till nationella program.

Under året har enheterna arbetat vidare med ett stort fokus på skolnärvaro. Det finns ingen återkommande nationell jämförelse av skolfrånvaro, men i jämförelse med Skolverkets kartläggning hösten 2023 visar resultaten att Ale ligger på samma nivå som riket. Fortfarande återstår mycket arbete för att minska omfattningen även om frånvaron gått ned något. Att både satsa på åtgärdande, förebyggande och främjande insatser samtidigt är krävande i tid och resurser, många olika insatser har pågått under året och fler krävs. Bland annat har frånvaroteamen blivit skolsociala team, Pep kommun har kommit i gång och flera insatser kopplat till psykisk hälsa har genomförts.

TSI - tidigt samordnade insatser är ett forum för att underlätta samverkan mellan förvaltningar och mellan kommun och region. Förvaltningarna bidrar med resurser i olika omfattning beroende på projekt eller insats. Arbetet har pågått under flera år, vilket gett etablerade samverkansstrukturer och relationer. Arbetet med TSI pågår på samtliga nivåer. Förskolan utgör en viktig roll för att så tidigt som möjligt upptäcka barns utsatthet. Arbetet utgörs av främjande, förebyggande och riktade insatser vid behov. Under 2025 var det övergripande fokuset psykisk hälsa. Genom arbetet inom TSI har det blivit allt tydligare med vikten av tidiga insatser och att rikta om resurser till tidiga åldrar. Som ett led i detta har de första stegen för att starta ett arbete med socionom i förskolan tagits under hösten. Det är ett samarbete med socialförvaltningen och med stöd av Göteborgsregionen.

Föräldrastödsinsatser
Föräldrahälsa är ett projekt inom ramen för TSI som sedan våren 2025 omfattar alla Ales kommunala skolor och de fem vårdcentralerna i kommunen. Projektet startade med en pilot i Skepplanda och efter positiva effekter har det skalats upp till att innefatta hela kommunen. Under våren skedde förberedelser och från och med höstterminen är projektet aktivt i hela kommunen. Projektet pågår fram till augusti 2027. Projektets primära målgrupp är vårdnadshavare till barn som uppmärksammats i skolans elevhälsoteam. Dessa vårdnadshavare erbjuds ett hälsosamtal för att få hjälp med sitt eget mående. Målet är att skapa en modell för hur skolor tillsammans med vårdcentraler kan förbättra föräldrars hälsa så att deras förutsättningar att stödja sitt barns skolgång ökar. Under 2025 tackade närmare 100 vårdnadshavare ja till hälsosamtal.

Föräldrastödsprogrammet Päronguiden är implementerad och ingår som en del av förskolornas och skolornas ordinarie verksamhet. Päronguiden syftar till att stärka föräldrar i sin föräldraförmåga, hänvisa till föräldrastöd som finns i kommunen samt möjliggöra ett utbyte och samtal mellan föräldrar. Alla föräldrar i Ale har möjlighet att delta var tredje år under barnets uppväxt**.** Följeforskning har påbörjats med högskolan i Skövde och flera kommuner så som Alingsås, Partille och Stenungsund har anslutit sig till programmet.

Brottsförebyggande arbete
SSPF (Skola, socialtjänst, polis och fritid) har i uppdrag att förebygga att barn och unga hamnar i kriminalitet eller drogmissbruk. Under våren och början på hösten har SSPF tagit hjälp av Göteborgsregionen för att utvärdera effekterna av deras insatser. Rapporten har färdigställts under hösten 2025 och utifrån slutsatserna kommer SSPF:s vidare organisation och arbete att utvecklas.

Våldsprevention
Grundutbildningar inom våldsprevention har fortsatt och under våren 2025 har totalt har 281 personer i kommunen utbildats, av dessa är 265 personer inom utbildningsförvaltningen. Totalt sedan utbildningen började ge-

nomföras har 1 166 medarbetare i kommunen deltagit. Syftet är att stärka och systematisera arbetet med att förebygga våld i barn och ungas relationer. All personal i låg- och mellanstadiet har nu fått utbildningen. Inom projektet har en systematik tagits fram så att det våldspreventiva arbetet ska kunna fortsätta i de olika verksamheterna som en del av det systematiska utvecklingsarbetet vilket gör att arbetet kan fortsätta utan extern finansiering. För nyanställd personal kommer det att finnas möjlighet att ta del av grundutbildningen två gånger per år via kunskapstorget.

PAR - Polis, Ambulans, Räddningstjänst - årskurs 8
Syftet med PAR är att bland ungdomar skapa tillit till och förståelse för blåljuspersonalens arbete och att stärka relationerna dem emellan. Det innefattar också att informera om vad det innebär att bli straffmyndig. Elever i årskurs 8 besöker räddningstjänsten och får träffa och lära känna lokala poliser, brandmän och ambulanssjukvårdare. Blåljuspersonal, främst kommunpolisen, kommer kontinuerligt och spontant på besök till skolan och träffar eleverna. Det fungerar väl och har gett effekt över tid i och med att ungdomarnas förtroende för blåljuspersonalen ökar vilket bidrar till att skapa trygghet.

Skolsäkerhet och trygghet
En av de viktigaste åtgärderna som utbildningsförvaltningen gör för ett tryggare Ale är det relationsbyggande och trygghetsskapande arbetet med barnen och eleverna som de möter varje dag. Skolorna arbetar både främjande och förebyggande med trygghetsfrågor, det innebär både trygghetsvandringar och trygghetsenkäter för att identifiera otrygghet på skolan. Men också att ta hand om allvarliga händelser och samlas kring det stärker känslan av gemenskap och tilliten till varandra. Verksamhetscheferna arbetar nära enheterna för att stödja tryggheten och det finns ett gott samarbete internt i kommunen mellan förvaltningarna och med polisen. Kommunpolisen har även deltagit vid vissa föräldramöten under året.

Under våren har skolsäkerhet fått ett stärkt fokus och allvarliga händelser i skolsverige har aktualiserat vikten av att förbereda och öva inför kris och våld. Säkerhetsarbetet har utvecklats under året och anpassats efter de nya regleringarna i skollagen. Sedan i våras har också Centrum mot våldsbejakande extremism (CVE) en stödfunktion som rektorer inom utbildningsförvaltningen tagit hjälp av till skolor vid oro kring elever.

Den nya säkerhetsappen har implementerats genom ett pilotprojekt vid skolorna i Nödinge. Förvaltningen fortsätter med fler övningar och implementeringen av säkerhetsappen i övriga skolområden under 2026 samt åtgärder i den fysiska miljön.

Under våren har det blivit tydligt med ett behov av att öka tryggheten på nätet, digital utsatthet har drabbat både elever, personal och chefer i förvaltningen. Nolltolerans och aktiv dialog med polisen är av största vikt och förvaltningen har gjort flera polisanmälningar.

Elevernas upplevelse av trygghet
En gång om året genomförs den regiongemensamma enkäten och vartannat år genomförs Skolinspektionens enkät till årskurs 5 och 8. Enkäterna undersöker bland annat trygghet. Jämfört med landets kommuner ligger svaren för Ales elever på genomsnittet. I Skolinspektionens enkät våren 2025 svarade 78 procent av eleverna i årskurs 8 att de känner sig och helt och hållet trygga eller till stor del trygga. I årskurs 5 är motsvarande andel 82 procent.
Kolada ID: N15613 Känner du dig trygg i skolan årskurs 5
Kolada ID: N15643 Känner du dig trygg i skolan årskurs 8

Trygghetsarbetet på skolorna, främst mellanstadiet och högstadiet, har fortsatt behov av utveckling genom fler medarbetare med riktade uppdrag och kompetens inom främjande och förebyggande arbete. Genom tydliga prioriteringar i budgetarbetet kommer det arbetet i viss utsträckning möjliggöras under 2026.

Kamerabevakning för ökad trygghet
Efter utredning och beslut har kameror varit i gång på Da Vinciskolan sedan våren 2024. Arbetet har skett i bred samverkan mellan kommunens berörda förvaltningar samt Bohus räddningstjänstförbund och polisen. Den första utvärderingen gjordes under våren 2025 och vissa förbättringar syns under perioden. Kamerabevakningen har underlättat utredning av kränkningar och minskat andelen larm. I övrigt går det inte att urskilja vilka av de trygghetsskapande åtgärderna som gett vilken effekt och det är för tidigt för att dra några slutsatser om sambandet mellan insats och förbättringar på längre sikt. Se ärende UBN 2025/100 för den fullständiga utvärderingen. Under 2026 kommer Aroseniusskolan att bli nästa skola aktuell för kamerabevakning.

Fysisk miljö och design
Skadegörelse på skolorna har inträffat vid flera tillfällen och behöver framöver åtgärdas snabbare för att förebygga ytterligare skadegörelse.

Mått	Målvärde 2025	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Andel (%) elever i årkurs 5 som svarar "Helt och hållet" eller "Till stor del" på frågan Känner du dig trygg i skolan? (Skolenkäten)		82 %	86 %	86,2 %
Andel (%) elever i årkurs 8 som svarar "Helt och hållet" eller "Till stor del" på frågan Känner du dig trygg i skolan? (Skolenkäten)		78 %	77 %	74,8 %

3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale

Helhetsbedömning
Det har varit ett stort fokus på ökad kvalitet i verksamheterna vilket i olika utsträckning nått framgång. Flera exempel finns på enheter som erbjuder barn och elever en bättre utbildning men betygen för åk 9 innevarande år nådde inte upp till önskad nivå.

Detta har genomförts
Förutom det som planerades inför årets start har andra aktiviteter lett till ökad kundnytta så som utökning av skolbibliotekstjänster, ökad fysisk aktivitet i skolor samt skolornas bidrag med bemanning vid skolfrukost.

Kunskapsresultat
Elevernas kunskapsresultat för årskurs 9 försämrades våren 2025. 81 procent av eleverna blev behöriga till gymnasiet jämfört med 86 procent föregående läsår. 70 procent av eleverna uppnådde betygskriterierna i alla ämnen jämfört med 77 procent föregående år. Även det genomsnittliga meritvärdet försämrades något. En jämförelse med nationell statistik visar att Ales resultat var lägre än genomsnittet för riket.

Nationella gymnasieprogram i Ale
Under året har nationella gymnasieprogram startat i Ale. Syftet är att skapa utbud i närområdet för de ungdomar boende i Ale som hittills pendlat till andra kommuner samt förbättra utbud och resultat för de som idag studerar på Älvgymnasiet.

Ansökan till förskola och skola
Utbildningsnämnden strävar efter att alla vårdnadshavare ska få sina förstahandsval enligt skollagen. Erfarenheten visar att omflyttningar ökar och kontinuiteten minskar om inte förstahandsvalet kan tillgodoses i förskolan. När vårdnadshavare ansöker om förskoleplats ska kommunen erbjuda plats inom fyra månader. Ale kommun erbjuder alltid plats inom denna tidsperiod.

Det är dock inte alla som får sitt förstahandsval till förskola. I år är det ett ökat antal vårdnadshavare som inte fått önskad plats på sin ort, dels på grund av förskolestängningar som inte kunnat anpassas till exakt barnantal, på grund av ökat barnantal mot prognos, dels en oförutsedd stängning i Älvängen av fastighetstekniska skäl.

I årets skolval till förskoleklass fick 100 procent sitt förstahandsval, 95 procent fick sitt förstahandsval till årskurs 7.

Fler i sysselsättning
Insteget är en förvaltningsövergripande verksamhet i Ale som ska hjälpa invånare, främst ungdomar 16–29 år, att komma i arbete eller studier utifrån sina behov. Verksamheten ansvarar även för att driva det arbetsmarknadsstrategiska arbetet enligt *Plan för arbetsmarknadsstrategiskt arbete i Ale* (PASA), där bland annat lokalvårdsutbildningen och TINK-projektet ingår. TINK (tillsammans i norra klustret). En styrgrupp och två samordnare leder arbetet. TINK är ett kommunövergripande projekt inom Göteborgsregionens norra kommuner. Projektet pågår under tre år med start från november 2025. För projektet i Ale samverkar komvux och Älvgymnasiet tillsammans med arbetsmarknads- och försörjningsstödsenheten och skapar förvaltningsövergripande aktiviteter.

Insteget håller i nätverksmöten mellan olika förvaltningar och följer också upp utbildning för ungdomar som placerats av socialtjänsten utanför kommunen. Under 2025 har Insteget gått in i en ny fas där resurserna fokuseras på mer komplexa ärenden som kräver samverkan. Fyra sådana fall har hanterats i nätverket, medan enklare ärenden löses genom direktkontakter mellan enheter, vilket har lett till snabbare insatser och bättre förståelse för varandras uppdrag.

Lärcentrum
På Göta Älvdalens lärcentrum har studerande kunnat få stöd under hela 2025. Ales invånare har också kunnat få studie-och yrkesvägledning utan att först boka tid och det är därmed mer lättillgängligt att få ett inledande vägledningssamtal. Språkutvecklande aktiviteter för nyanlända har anordnats. Vidare har den gemensamma sats-

ningen med kaféverksamhet, Café Ale hjärtat, flyttat in och driver både undervisning och kafé som del i språkutveckling på sfi samt arbetsträning.

Regiongemensam enkät till vårdnadshavare i förskolan
Den regiongemensamma enkäten till vårdnadshavare i förskolan gör det möjligt för vårdnadshavare att påverka kvaliteten i förskolan. Svarsfrekvensen på enkäten minskade i år från 57 till 39 procent vilket försvårar analys, svarsfrekvensen minskade inom hela GR och berodde på problem i samband med e-postutskick av enkäten. Svaren visade dock på en något ökad nöjdhet jämfört med tidigare år. Helhetsomdömet ligger under året på 4,4 (skala 1–5 där 5 är det mest positiva).

Klagomålshantering
Klagomålshanteringen har fortsatt att utvecklas vilket innebär både att hanteringen av klagomål håller god kvalitet och att de vid behov leder till förbättringar i verksamheterna.
En redovisning av klagomålen finns under avsnitt 5.1 *Inkomna synpunkter under året.*

Förenklade digitala tjänster för vårdnadshavare
Arbetet med att skapa en förenkling av de digitala tjänster som vårdnadshavare möter pågår, men tar tid. Infrastrukturen med alla system och integrationer behöver göras om, och arbetet med ny upphandling av system har inletts.

Mått	Målvärde 2025	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Andel elever som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet efter årskurs 9		81,2 %	86,4 %	80,7 %
Vårdnadshavares helhetsomdöme om barnets förskola (GR vårdnadshavarenkät)		4,43	4,4	4,35
Andel som får förskoleplats inom 4 månader		100 %	100 %	100 %
Andel som får sitt förstahandsval, förskoleklass		100 %	100 %	100 %
Andel som får sitt förstahandsval, årskurs 7		95 %	98 %	100 %

3.1.3 En effektivare organisation i Ale

Helhetsbedömning
Förvaltningens samlade bedömning är att de insatser som planerats för året har genomförts enligt plan, men flera utmaningar finns avseende digitala processer i verksamheten.

Detta har genomförts

Anpassningar av verksamheten efter befolkningsprognos
En av de stora ekonomiska effektiviseringarna inom utbildningsverksamheterna handlar om att ha väl strukturerade arbetssätt för att snabbt anpassa sig till förändringar i målgrupperna. Det sker varje år och kontinuerligt varje månad inom verksamheterna. Under 2025 stängde ytterligare tre förskolor. Det kräver ett stort arbete av många involverade från beräkningar och underlag till genomförande och sammanslagningar av verksamheter för barn och pedagoger. Ett överklagande av hanteringen resulterade i att förvaltningsrätten bedömde att utbildningsnämnden och förvaltningen hade hanterat processen helt korrekt.

När det gäller anpassad grundskola märkte Ale sent av den ökning som kommit tidigare nationellt och regionalt. Det ökade elevantalet under året resulterade i akut lokalbehov där omflytt inom förvaltningen bidragit till att det kunnat lösas på kort sikt. På längre sikt finns beslut om tidigarelagd nybyggnation för anpassad grundskola.

Nyckeltal och ekonomistyrning
Utbildningsförvaltningen har fortsatt att utveckla sitt arbete med nyckeltal och ekonomistyrning. Det är tydligt i utbyten med andra kommuner att Ale kommit långt inom detta och att det underlättar möjligheterna att styra resurserna till kärnverksamheten. Prognoserna av nyckeltal gällande personaltäthet har i stort stämt väl. Däremot har förvaltningen sent fångat upp ökningen av elever i anpassad grundskola, vilket gav anledning till en intern analys.

Lokaler
Lokaleffektivitet är ytterligare en stor pusselbit i utbildningsnämndens arbeta mot en mer effektiv organisation. Det pågår ett arbete för ett effektivare lokalutnyttjande och minskat investeringsbehov. Kartläggning av utbildningslokaler och hur de kan byggas om på ett mer resurseffektivt sätt och därmed minska behovet av paviljonger och nybyggnation pågår. En funktionsbeskrivning för skola har också arbetats fram inför de kommande nybygg-

nationerna.

Digitalisering och administration
Digitaliseringspolicyn som införts förbättrar både samarbete och effektivitet i kommunen som helhet. En ny handlingsplan för utbildning ligger som förslag till utbildningsnämnden i början av 2026. Handlingsplanen innehåller både utveckling av den pedagogiska verksamheten genom digitalisering och digitalisering för en mer effektiv administration.

Ett pilotprojekt med medarbetare med olika befattningar inom förvaltningen har pågått sen våren 2024 i syfte att hitta ett brett spektrum av effektiviseringsmöjligheter. Utvärderingen hittills visar på positiva effekter, läs mer under målet om ständiga förbättringar. Kommunfullmäktige har antagit en riktlinje kring AI vilken stärker förvaltningens och medarbetares möjligheter att effektivisera processer med hjälp av AI-verktyg.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att förbättra de digitala systemen och ett nytt elevhälsosystem har införts. Systemet förbättrar både journalföring, administration, rektors dokumentation, elevhälsans processer och kontakter med vårdnadshavare.

Arbetet med att upphandla nya administrativa elevsystem pågår och kommer att skapa en mer effektiv process kring elevadministration. Upphandlingen är omfattande och en väl genomarbetad kravspecifikation tar tid och fortsätter under våren 2026.

De digitala nationella proven som skulle startat under vårterminen 2025 fungerade inte. Skolverket kunde inte garantera funktionalitet och säkerhet utan ställde in dessa med kort varsel och skolorna fick lägga mycket onödig tid på förberedelse och sedan arbete med manuell hantering med papper och kopiering. I Ale kunde proven till viss del genomfördes digitalt, men organisation och genomförande behövde styras om på grund av den nationella styrningen. Inför proven låg Ale väl framme, hade god framhållning i planering och testning. I slutet av året kom regeringen i dialog med Skolverket fram till att det behövs ett omtag i arbetet med digitala nationella prov. Digitaliseringen av de nationella proven behöver ske i takt med kommande reformer. Eleverna kommer därför att genomföra nationella prov på papper de närmaste åren.

Den administrativa organisationen har fortsatt att se över rutiner, mål och arbetssätt för mer effektiva flöden och processer, något som behöver pågå kontinuerligt. Hittills har bland annat nya arbetssätt införts avseende skolskjutsbeslut som delvis automatiseras. Förberedelsearbete har gjorts för att sätta upp en automatiserad funktion för beräkning och köhantering av förskoleplaceringar i samband med val till förskola. Funktionen kommer att börja användas under 2026 och förväntas minska det administrativa arbetet med köhantering. Processerna för skolval och schemaläggning är också föremål för effektivisering.

Förvaltningen har i ökad grad använt möjligheter till samberedning och därmed effektiviserat beslutsprocesser men det kommer att dröja in i 2026 innan effekten kommit i kapp och är synbar.

3.2 Uppföljning av mål

3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning

Beskrivning

Säkerställ att vi använder alla kompetenser på rätt plats i organisationen och att vi automatiserar och effektiviserar i största möjliga utsträckning. Säkerställ arbetet med vidareutveckling av möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Kommentar
Utifrån ovanstående målbeskrivning har utbildningsförvaltningen tagit flera steg i att säkerställa en hållbar kompetensförsörjning och ytterligare steg kan tas kommungemensamt.

Under året har utbildningsförvaltningen arbetat med hållbar kompetensförsörjning utifrån den i februari antagna planen för hållbar kompetensförsörjning. I planen formulerades flera mål och utmaningar som varit utgångspunkten för årets arbete på området.

För att all personal som kommunens barn och unga möter ska ha minst grundläggande pedagogisk utbildning har flera medarbetare studerat till pedagog i fritidshem som tidigare saknade pedagogisk utbildning. En första kull är examinerad och den andra omgången av utbildningen avslutades i november 2025. Inom förskolan har

även ett tiotal medarbetare påbörjat studier för att bli barnskötare, där samtliga förväntas vara klara i december 2026. Ales komvux har en fortsatt nyckelroll i att vidareutbilda förvaltningens pedagogiska personal, men erbjuder även vidareutbildning till medarbetare i andra förvaltningar.

Förvaltningen ger stöd till studier i flera format för lärare att utöka sin behörighet. Det sker en samlad styrning genom förvaltningens kompetensförsörjningsgrupp för att säkerställa att stödet går till de behörigheter Ale har brist av och att de kan användas effektivt i hela organisationen. Bedömningen av behoven utgår från befintliga behörigheter hos personalen tillsammans med Skolverkets lärarprognos och Ales befolkningsprognos.

Den första september infördes det nationella professionsprogrammet för lärare och rektorer som preciserar huvudmannens arbete med kompetensutveckling. Under hösten beviljades en dussintalmedarbetare att till vårterminen studera kursen *Professionshandledning för VFU-handledare.* Kursen är meriterande för de som är intresserade av att göra det och den bidrar också långsiktigt till förvaltningens kompetensförsörjning. Framöver när kursutbudet har breddats, kommer prioriteringen av kurser förhoppningsvis att kunna ha en tydligare koppling till utvecklingsbehoven. I dagsläget finns inget statsbidrag som möter de nya kraven på huvudmannen utan reformen tar befintliga medel i anspråk.

Inom förskolan har 18 medarbetare tagit del av språkfrämjande kompetensutveckling. Det är en utbildning via Skolverket med syftet att öka kvaliteten på utbildningen och bidra till språkutveckling hos personalen och därmed också hos barnen. I syfte att bredda utbudet av möjliga medarbetare och säkra kvaliteten skulle ytterligare språkstärkande utbildningar behövas.

Ett mindre antal medarbetare har under året fortsatt haft stöd till behörighetsgivande studier. Detta är en viktig men kostnadsdrivande insats för att öka andelen med legitimation där den är som lägst, det vill säga fritidshem och förskola.

Under våren har flera insatser genomförts för att stärka skolledarnas ledarskap. Den första omgången av aspirantprogrammet avslutades till årsskiftet och har utvärderats med goda resultat där två av deltagarna har fått skolledaruppdrag i förvaltningen idag. För att stärka cheferna i förvaltningen har verksamhetscheferna ett viktigt uppdrag i att utgöra ett nära ledarskap som kontinuerligt bygger kapacitet hos den enskilde ledaren och hos teamen. I januari 2026 publicerades den statliga utredningen *Rektor i fokus* (SOU 2026:4) som anger riktningen för det fortsatta arbetet med kompetensförsörjning av rektorer. Detta kan bli kostnadsdrivande.

I samband med verksamhetsövergripande tjänsteplanering ses möjligheterna över att kompetensväxla mellan enheter och mellan yrkesgrupper. Detta bidrar till en effektivare användning av den kompetens som finns.

För att säkerställa en god kompetensförsörjning behöver alltid kompetensen i förvaltningen användas på bästa sätt. Det innebär att personalen behöver användas till det dem är utbildade, har särskild kompetens inom samt att i de yrken som är svårrekryterade får tid för att verkligen genomföra sitt grunduppdrag. Det läggs idag inom förvaltningen tid och därmed pengar på arbete som inte kräver pedagogisk utbildning. Det är av stor vikt att de yrkesgrupper som är mest svårrekryterade har mest tid för det som kräver utbildning, oavsett förvaltning och att det sker en klok planering och fördelning av kommunens samlade arbetsuppgifter, till exempel kopplat till servicearbetsuppgifter. I dagsläget har utbildningsnämnden också matsalstjänster på några av våra förskolor, vilket inte kräver pedagogisk utbildning.

Karriärvägarna för lärare har genomgått ett förändringsarbete under året där förstelärare inte längre är tillsvidareanställda utan har tidsbegränsade uppdrag. Det innebär att över tid har fler lärare i förvaltningen möjlighet till denna karriärväg och uppdragen kan formas efter utvecklingsbehoven på enheten.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

Mått	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Andel förskollärare med legitimation (andel av all personal i förskolan) - Kolada ID: N11810	42 %	40 %	40 %
Andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne (N15814)	75,2 %	74,8 %	71,5 %
Andel personal med legitimation lärare i fritidshem (andel av all personal i fritidshem)	20 %	22 %	17 %

Mått	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Personalomsättning (extern, utöver pensionsavg.) barnskötare	4,8 %	4,6 %	9 %
Personalomsättning (extern, utöver pensionsavg.) förskollärare	4,5 %	4 %	12,3 %
Personalomsättning (extern, utöver pensionsavg.) lärare grundskola	8,6 %	10,3 %	12 %
Personalomsättning (extern, utöver pensionsavg.) skolledare	5,5 %	8,7 %	14,8 %

Statistiken gällande personalomsättning är uttagen från systemet Insikt, tidigare rapportering har utgått från manuellt uträknad personalomsättning vilket gör att det i vissa fall finns vissa skillnader i rapporteringen i tidigare bokslut.

3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar.

Beskrivning

Arbetet med utveckling och integration av den tillitsbaserade styrningen och uppföljningen av densamma i förhållande till den antagna styrmodellen skall fortgå. Detta ska ske tillsammans med samtliga nämnder och bolag.

Kommentar

Kommunledningsförvaltningen har tagit fram en handlingsplan utifrån detta mål. Handlingsplanen omfattar tre delar:

- **Fortsätta implementeringen** av ständiga förbättringar kopplat till kommunens värdegrund, verksamhetsskap/medarbetarskap och tillitsdelegationens sju principer. Genom att hålla ihop arbetet skapas en helhet i denna kulturförändring samtidigt som det minskar onödig administration.
- **Förstärk strukturer för samberedning** genom en högre grad av samberedning skapas en högre grad helhetsbild och genomförbarhet. Detta gäller inte minst framtagande av kommunövergripande strategier och policys.
- **Förstärk strukturer för interna kunddialoger** mellan stödfunktioner och kärnverksamheter. Ale kommuns har tre förvaltningar; kommunstyrelsen, serviceförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen, med ett stödjande, rådgivande och styrande ansvar mot övriga förvaltningar. Ansvarsfördelning mellan dessa förvaltningar och övriga förvaltningar behöver fördelas utifrån att maximera effektivitet och kundnytta.

Strukturer för samberedning inom och mellan förvaltningar har stärkts genom ett nytt arbetssätt för att fånga upp behov av kommungemensam ärendeberedning. En ny rutin för framtagande och revidering av styrdokument bidrar till helhetssyn i kommunövergripande styrdokument. Implementering och fortsatt levandegörande av kommunens värdegrund samordnas med verksamhetsskap, ständiga förbättringar och tillitsbaserad styrning och ledning för att underlätta för chefer att fortsätta arbetet med kommunens värdegrund. En utvärdering av formerna för interna dialoger mellan stödfunktioner och kärnverksamheter har planerats och ska genomföras under 2026.

Arbetet inom utbildningsnämndens ansvarsområden med ökad tillit fortgår och olika typer av dialogmöten har utvecklats mellan förvaltningar i syfte att öka kundnyttan. Processer förenklas i och med det men det finns fortsatta behov av utveckling.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Beskrivning
Organisationen ska kontinuerligt ifrågasätta vad som går att förbättra och effektivisera för att höja kvalitet och/eller sänka kostnader. Det löpande arbetet skall ligga som en naturlig del i årshjulet och redogöras för i nulägesanalysen.

Kommentar
Ständiga förbättringar är inom utbildning oftast benämnt systematiskt kvalitetsarbete och sker kontinuerligt på förskole- och skolenheterna. Det systematiska arbetet leder till både mindre och större förbättringar som dokumenteras i enheternas kvalitetsrapporter. Syftet med ett systematiskt kvalitetsarbete är att synliggöra kvalitet och likvärdighet, vad som görs, varför och vad det leder till. Genom att planera, följa upp, analysera, dokumentera och utveckla utbildningen kan alla tillsammans skapa och dela kunskap om vad som leder till framgång avseende de pedagogiska resultaten.

Förvaltningen bedömer att förbättringar kontinuerligt identifieras och pågår i den utsträckning att det motsvarar målet.

Arbetet med innovation pågår men det kräver mycket att göra transformationer i befintliga strukturer.

Nedan följer några exempel på förbättringar som arbetats med på förvaltningsnivå:

Ökad frisknärvaro
Arbetet utifrån handlingsplanen har satt i gång men ännu är det för tidigt att se resultat.

Pilotprojektet med AI
Pilotprojektet med AI har nu pågått sedan våren 2024. En grupp medarbetare med olika befattningar inom förvaltningen ingår i syfte att hitta ett brett spektrum av effektiviseringsmöjligheter. Av utvärderingar framgår hittills att

- Deltagandet i piloten ledde till att deltagarnas generella AI-kompetens och digitala självförtroende ökade.
- Flera deltagare i piloten rapporterade att Copilot 365 sparade tid i deras arbete, i vissa fall över fyra timmar per vecka.
- Deltagarna upplevde att användningen av Copilot 365 ökade kvaliteten på deras arbete och deras effektivitet. Specifika arbetsuppgifter som textbearbetning, sammanfattningar och transkribering blev enklare och snabbare att utföra. För exempelvis lärare underlättade Copilot skapandet av lektionsmaterial, prov och anpassning av material för elever på olika nivåer och språk.

Sammanfattningsvis har Copilot 365-piloten inte bara levererat direkta och mätbara effektivitetsvinster för deltagarnas arbete, utan också initierat en djupare, mer transformativ förändring genom att öka digital kompetens, stimulera innovation och förändra arbetssätt, vilket skapar förutsättningar för framtida utveckling. Dock har en relativt liten grupp omfattats av detta hittills.

Under 2025 har ytterligare utbildningar inom AI startats i förvaltningen. Alla rektorer har genomgått utbildning i att leda AI och digitalisering. Utbildningar fortsätter för pedagoger och annan personal under 2026. Arbetet med att utveckla användning av AI i verksamheten förväntas leda till både effektiviseringar och nya arbetssätt i förvaltningen.

Magma ett digitalt matematikverktyg
Magma har införts i kommunens skolor och hjälper lärare att fatta mer informerade beslut. Lärare får en snabb förståelse om varje elevs utmaningar och kan differentiera undervisningen.

Automatiserad funktion för beräkning av förskoleplaceringar
Under 2025 har förberedelsearbete gjorts för att sätta upp en automatiserad funktion för beräkning och köhantering av förskoleplaceringar i samband med val till förskola. Funktionen kommer att börja användas under 2026 och förväntas minska det administrativa arbetet med köhantering.

Automatiserade beslutsunderlag för skolskjuts

En ny modul skapar automatiserade beslut utifrån skolskjutsansökningar som är enkla utifrån tydliga regler. Alla beslut gås igenom före utskick till vårdnadshavare, men skapar en minskad administration av skolskjutshanteringen.

Elevhälsodata Väst
Inom elevhälsans arbete finns mycket viktig information som i större utsträckning kan systematiseras och ligga till grund för utvecklingsarbete. För att få en fördjupad och systematiserad kunskap om barn och ungas hälsa och för att kunna följa hälsans utveckling har elevhälsans mediciniska insats anslutit sig till en digital elevhälsoenkät. Om vårdnadshavaren (för de yngre barnen) och eleven lämnar sitt samtycke, överförs en del av svaren till en regiongemensam databas – Elevhälsodata Väst vilket ger möjlighet att bearbeta data om elevers hälsa inom kommun och region.

Utveckling av skolbiblioteksverksamheten
Under perioden har skolbiblioteksverksamheten genomgått en utveckling i syfte att stärka dess roll som pedagogisk resurs och främja elevernas läs- och mediekompetens. Arbetet har utgått från Skolverkets riktlinjer för skolbibliotekens funktion i undervisningen och har inneburit förbättringar. Ett särskilt fokus har lagts på att stärka elevernas medie- och informationskunnighet (MIK). MIK-lektioner har genomförts för samtliga elever i årskurs 2, med syfte att ge en grundläggande förståelse för källkritik, informationssökning och digitalt ansvar. Undervisningen har letts av skolbibliotekarien i nära samverkan med mentorer.

Ett nätverk mellan skolbibliotekarie och kontaktpersoner på respektive skola har påbörjats, vilket syftar till att skapa en mer strukturerad och långsiktig samverkan kring skolbibliotekets roll i undervisningen. Arbetet utgör ett led i att stärka skolbibliotekets funktion enligt Skollagens krav och att säkerställa likvärdig tillgång till skolbibliotekets kompetens och resurser för alla elever i kommunen.

Arbetsgrupp administration
Ett arbete har påbörjats med översyn av administrativa roller och arbetsuppgifter på förskolor och skolor samt centrala enheten. Det är ett arbete som kommer att pågå in i 2026.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.4 Hållbart arbetsliv

Beskrivning
Kommunen som arbetsgivare ska främja trygghet, kompetens och professionell utveckling. Ständiga förbättringar ska prägla våra arbetsplatser där innovation och medarbetarengagemang står i fokus.

Kommentar

Utbildningsförvaltningen arbetar kontinuerligt med att förbättra arbetsmiljön och främja professionell utveckling. För att uppnå de positiva effekterna i arbetsmiljön behöver arbetsmiljöarbetet vara en ständigt pågående process som bedrivs systematiskt, långsiktigt och uthålligt. Befintliga arbetssätt kan behöva omprövas för att hitta nya framgångar.

Att öka insatserna för att minska sjukfrånvaron är ett angeläget arbete för samtliga chefer i förvaltningen, främst för att minska sårbarheten i verksamheterna och skapa en verksamhet av god kvalitet, men också för att minska kostnaderna det innebär. De senaste åren har det skett en mindre minskning av sjukfrånvaron men för att minska sjukfrånvaron ytterligare och kostnaderna har befintliga arbetssätt omvärderats och nya åtgärder identifierats. Utifrån utbildningsförvaltningens handlingsplan för frisknärvaro har det bland annat blivit tydligt med vikten av medarbetarengagemang och lokal handlingskraft och åtgärder kopplat till kulturen. Se Handlingsplan för frisknärvaro.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap

Beskrivning

För att stärka organisationen ska kommunen aktivt arbeta med att införa och utveckla principer för verksamhetsskap och medarbetarskap, utöver dagens arbete med ledarskap. Målet är att alla medarbetare ska känna sig delaktiga och engagerade i sitt arbete och att ledarskapet systematiskt stödjer detta.

Kommentar

HR-avdelningen har under hösten förstärkts med en verksamhetsutvecklare som arbetar med att ta fram strategier för hur kommunen ska implementera och vidareutveckla verksamhetsskap och medarbetarskap. Förvaltningen deltar i gemensamt arbete i frågan. Utbildningsförvaltningens ledningsgrupp har läst boken och deltagit i det kommungemensamma arbetet. HR:s verksamhetsutvecklare har även deltagit i arbetet på en av förvaltningens enheter för att stödja organisationen i tillämpningen av förhållningssättet.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.6 Lika möjligheter till framgångsrikt lärande för alla invånare

Beskrivning

För att samhället ska kunna utvecklas med allas aktiva deltagande är en god utbildning för alla (Globala målet nr 4) av stor vikt. Det finns idag en betydande skillnad i kunskapsresultat för Ales samt för Sveriges elever beroende på socioekonomisk bakgrund.

Utvecklingen av utbildningen bedrivs inom ramen för det som kallas systematiskt kvalitetsarbete och beskrivs årligen i de pedagogiska boksluten för de olika skolformerna. Inom det systematiska kvalitetsarbetet finns också de planer och aktiviteter som på huvudmannanivå förväntas leda mot ökad kvalitet. Utöver det ska nämnden verka för:

- En gynnsam sammansättning av barn och elever inom enheter och över kommunen som helhet. Det innefattar planering för nybyggnation, placeringsområden samt sammansättningar av grupper och klasser.

- Att fördelningen av kompetens och behörighet baseras på behoven hos kommunens barn och elever.

- Långsiktighet och minskad omsättning av rektorer och pedagoger.

- Ett kommungemensamt samarbete med invånarna i fokus avseende både främjande, förebyggande och åtgärdande insatser för barn, ungdomar och deras familjer.

Helhetsbedömning

Skolresultatet för eleverna i årskurs 9 våren 2025 sjönk och andelen som blev behöriga till nationella program på gymnasiet minskade. Dessutom har skillnaden i skolresultat ökat mellan grupperna utifrån föräldrars utbildningsnivå. Att med säkerhet identifiera orsakssamband som löper över så lång tid är svårt på lokal nivå. Det betyder att förutom de lokala analyserna för Ale får större studier och forskning visa vägen mot förbättrade resultat. Inför läsåret 2024/25 togs nya strategier och bedömningen är att de bör fortsätta leda framåt. En del är att försöka skifta resurserna till yngre åldrar. Ett viktigt inslag är också utvecklandet av rektorers undervisningsnära ledarskap som startades upp i augusti i samarbete med ett antal andra kommuner runtom i landet.

Förvaltningen har också påbörjat ett strukturellt och kulturellt omställningsarbete som innebär att bredda basen i

organisationen genom att höja kompetens och utveckla god arbetsplatskultur samt omfördela resurser mer lokalt. Detta förväntas ge effekt under 2026 och framåt.

Resultat och strategier (se årets kvalitetsrapporter Pedagogiska bokslut per skolform)

Kort sammanställning av 2025
Resultatrapporter från läsåret 2024/25 kan läsas i sin helhet i de pedagogiska boksluten som presenterades på utbildningsnämndens sammanträde 2025-10-01, ärende 2025/347.

Inskrivningsgraden i förskolan i Ale är ungefär samma nivå som i riket och pendlingskommuner nära storstad. Av de barn som är 3–5 år och bor i Ale är över 96 procent inskrivna i förskoleverksamhet.

Förskoleverksamheten har under det senaste läsåret haft ett fokus på att utveckla projekterande arbetssätt, medvetna lärmiljöer samt okodat material (sådant som inte har en förutbestämd funktion eller tydlig symbolik). Fokus har legat på lek, rörelse och estetiska lärprocesser, där barnens intressen och reflektioner får vara vägledande. Detta bedöms ha stärkt undervisningens helhet och kvalitet och därigenom skapat större hållbarhet på flera plan. Det finns dock fortfarande skillnader i lärmiljöer och pedagogiskt förhållningssätt på de olika förskolorna. Det undersökande förhållningssättet tillsammans med väl genomtänkta lärmiljöer ger effekt på flera plan, inte enbart för barnens möjligheter till god undervisning, utan också i arbetet med hållbart arbetsliv och främjandet av frisknärvaro. En viktig faktor att fortsätta arbeta med är andelen samt fördelning av legitimerade förskollärare i kommunens förskolor.

Elevernas kunskapsresultat för årskurs 9 försämrades våren 2025. 81 procent av eleverna blev behöriga till gymnasiet jämfört med 86 procent föregående läsår. 70 procent av eleverna uppnådde betygskriterierna i alla ämnen jämfört med 77 procent föregående år. Även det genomsnittliga meritvärdet försämrades något. En jämförelse med nationell statistik visar att Ales resultat var lägre än genomsnittet för riket.

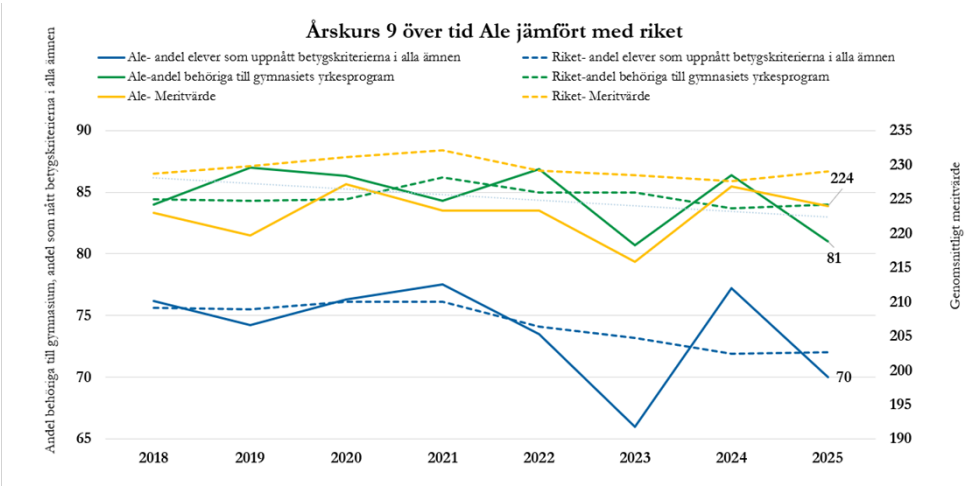

Andelen elever i årskurs 9 i Ales kommunala skolor som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, behörighet till gymnasiet efter årskurs 9 samt, meritvärde 2018–2025, jämfört med riket. Källa: Skolverket

De flesta elever som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet är också behöriga till ett högskoleförberedande program. Av Ales elever i årskurs 9 lämnade 77 grundskolan utan behörighet till nationella program på gymnasiet. 41 av de 77 eleverna hade över 20 procents frånvaro.

Elevfrånvaron i Ale har minskat under höstterminen 2025 och andelen förmodas vara på rikets nivå enligt tillgänglig statistik. Den bedöms fortfarande som hög och är fortsatt ett prioriterat område. Under höstterminen 2025 hade 30 procent av eleverna i årskurs F-9 en frånvaro på tio procent eller mer, en minskning med fem procentenheter jämfört med hösten 2024. Även den frånvaro som är över 20 procent har minskat något. Det finns ingen återkommande nationell jämförelse av skolfrånvaro, men i jämförelse med Skolverkets kartläggning hösten 2023 var Ale då på samma nivå som riket. Det har skett prioriteringar och ett intensivt strukturellt arbete för att främja skolnärvaro har gjorts under 2025. De centrala närvaroteamen har efter utvärdering skiftats till tre områdesvisa skolsociala team och projektet Skolanknytning och närvaro (SAON) har fortsatt för Älvgymnasiet och DaVinciskolan.

Internkontrollen visade på behov av viss revidering av riktlinjen för skolnärvaro, vilket har genomförts under hösten 2025 och ska tas in utbildningsnämnden i februari 2026. Arbetet under 2025 har haft fokus på kulturen kring elevnärvaro för att få ett ändrat synsätt både för vårdnadshavare, elever och personal, detta arbete fortsätter under 2026. Arbetet med skolsociala team har också bidragit till vidare insikter i skolnärvaro. Inom grundskolan

har även frågan fått ta större utrymme i de yngre årskurserna för att tidigt visa på vikten av att ta del av utbildningen och sätta goda vanor för resten av elevens skolgång. När ett område har stort behov av utveckling kräver det ofta att både det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet kan stärkas under en period tills det vänder, vilket ger behov av ökade resurser. Ingen av åtgärderna kan ännu kopplas till 2025 års resultat.

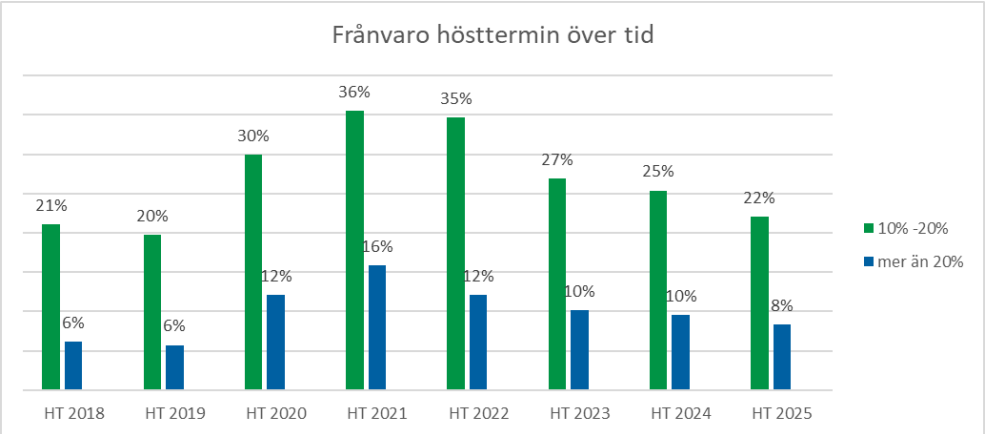

Ett sätt att se om utbildningen i Ale lyckas med att skapa lika möjligheter till framgångsrikt lärande är att minska betygsskillnaden mellan elevgrupper med olika bakgrund. Föräldrars utbildningsnivå spelar stor roll för elevernas betygsresultat. Problematiken med bristande likvärdighet är ett nationellt problem och de insatser som görs är mycket långsiktiga vilket innebär att det tar tid innan resultat syns. Ale har under flera år haft stort fokus på att förbättra likvärdigheten i både förskola och skola, men betygsskillnaden ökade mellan grupperna med vårterminens betyg 2025. Diagrammet nedan visar gymnasiebehörighet över tid, uppdelat utifrån föräldrarnas utbildningsnivå.

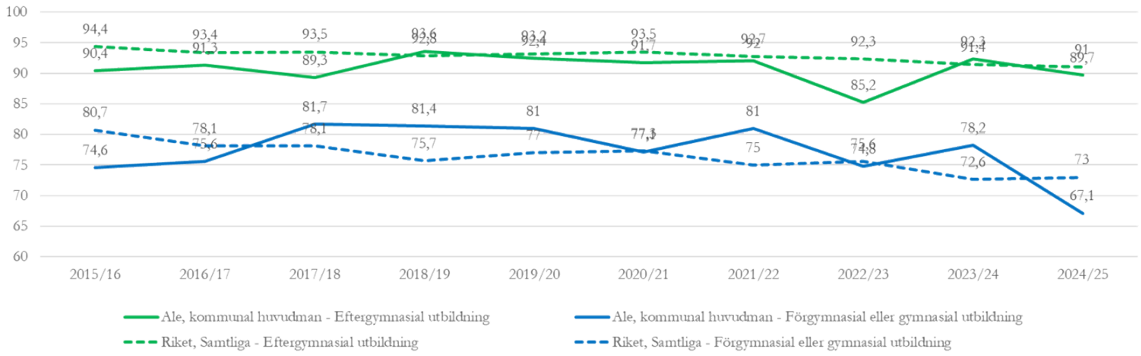

Andel elever i Ales kommunala skolor jämfört med riket som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet efter årskurs 9, uppdelat efter föräldrars utbildningsnivå. Källa: Skolverket och Statistiska centralbyrån. Beräkningen baseras på den föräldern med högst utbildningsnivå

Under våren 2025 och i viss mån även höstterminen har en av Ales högstadieskolor haft flera stora utmaningar, bland annat svårigheter att genomföra all undervisning enligt timplan. Arbete enligt handlingsplan har pågått och vid avslut av 2025 var flera åtgärder i hamn.

De nationella programmen som startats har det första läsåret färre elever än prognosen. Så småningom förväntas förbättringar för Ale-elever som tidigare behövt söka plats utanför kommunen, samt Ales elever på individuella program. Gymnasiet har genomfört mycket nya aktiviteter och insatser för att nå målen. Utvärderingar görs utifrån varje ämne, utökning av undervisningstiden, tvålärarsystem och särskild närvarorutin och visar på vissa effekter.

Komvux har strukturerat om den inre organisationen och utvecklat det systematiska kvalitetsarbetet. Kursplaneringen har förändrats och tydliggjorts utifrån elevernas förutsättningar och möjliggör för eleverna att klara utbildningen utan att förlänga kurserna. Förbättringen av studieplaneringen ger större förutsägbarhet för eleverna och förväntas ge effekt med färre individuella kursförlängningar och en jämnare ström. Ett förändrat arbete med de nationella proven har också bidragit till en minskning av kursförlängningar vilket är viktigt för eleverna som oftast har kort tid på sig att genomföra kurser samt tar studielån för att klara sitt uppehälle under studierna.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

Nämnd

Mått	Målvärde 2025	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Andel inskrivna barn i åldern 3–5 år i kommunen, Kolada ID: N11821		95,6 %	96,5 %	96,3 %
Andel elever som uppnår kravnivån på samtliga delprov i det nationella provet i svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 3		69,7 %	66,1 %	61,6 %
Andel elever som uppnår kravnivån på samtliga delprov i det nationella provet i matematik i årskurs 3		69,3 %	67,1 %	62,7 %
Andel elever som har lägst betyget E i samtliga ämnen efter årskurs 6		74,5 %	76,3 %	74,6 %
Genomsnittligt meritvärde efter årskurs 9		223,7	227,4	215,8
Andel elever som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet efter årskurs 9		81,2 %	86,4 %	80,7 %
Andel elever som har föräldrar med förgymnasial eller gymnasial utbildning som uppnår behörighet till gymnasiet.		67,1 %	78,2 %	75,6 %
Andel elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning som uppnår behörighet till gymnasiet.		89,7 %	92,3 %	85,2 %

Terminsbetyg årskurs 6-9 hösten 2025

Höstens betygsresultat för årskurs 6 är på ungefär samma nivå som höstterminen 2024. För årskurs 7 syns en försämring jämfört med hösten 2024 och för årskurs 8 en förbättring jämfört med hösten 2024. Eleverna i årskurs 7 har försämrat sina resultat jämfört med vårterminen i årskurs 6. Eleverna i årskurs 8 har förbättrat resultaten sedan våren i årskurs 7. Resultaten för årskurs 9 har förbättrats jämfört med hösten 2024, men försämrats något avseende andel behöriga till gymnasiet. Eleverna i årskurs 9 har förbättrat sina betygsresultat jämfört med våren i årskurs 8.

Årskurs 6

I årskurs 6 har drygt 66 procent av eleverna uppnått betygskriterierna i alla ämnen, vilket är ungefär samma nivå som hösten 2024, men lägre än hösten 2023 då 73 procent klarade alla betygskriterierna. Höstbetygen för årskurs 6 har varierat över tid och höstterminens betyg i årskurs 6 är svåra att jämföra över tid eftersom det inte är säkert att alla elever har hunnit läsa alla ämnen. Matematik är fortsatt en stor utmaning i årskurs 6 och språklig sårbarhet påverkar också resultaten i text- och begreppstäta ämnen som de naturorienterande ämnena (biologi, kemi, fysik och teknik) och de samhällsorienterande ämnena (religion, historia, samhällskunskap och geografi).

Årskurs 7

I årskurs 7 har 67,6 procent av eleverna uppnått betygskriterierna i alla ämnen, det är en minskning med tre procentenheter jämfört med hösten 2024. Det genomsnittliga meritvärdet är 209 och har minskat med fyra meritpoäng jämfört med hösten. Resultatet är lägre än det samma elevgrupp hade efter vårterminen 2025 i årskurs 6, då cirka 75 procent av eleverna klarade betygskriterierna i alla ämnen.

Matematik är en fortsatt utmaning då 19 procent av eleverna saknar godkänt betyg. Generellt visar resultaten en relativt hög andel F i kemi och biologi. De ämnen som utmärker sig i en positiv bemärkelse är engelska där närmare tio procent av eleverna har betyget A. Även franska och spanska har en relativt hög andel A.

Årskurs 8

I årskurs 8 har 71 procent av eleverna uppnått betygskriterierna i alla ämnen, en ökning med fyra procentenheter jämfört med hösten 2024. 80 procent av eleverna har godkänt i ämnen som ger gymnasiebehörighet vilket är en något högre andel än hösten 2024. Meritvärdet är i genomsnitt 211 poäng, ungefär samma nivå som årskurs 8 föregående höstterminen. För elevgruppen har andel som uppnått betygskriterierna i alla ämnen ökat med tre procentenheter sedan årskurs 7, vårterminen 2025. Även meritvärdet och ämnen som ger gymnasiebehörighet har ökat.

Över lag är andelen av de högsta betygen relativt små. Modersmål och franska är de ämnen som utmärker sig positivt men då dessa grupper utgörs av relativt små populationer blir det procentuella uttrycket mindre lämpligt för

en jämförelse. De ämnen som uppvisar en större andel F-betyg är främst matematik där 14 procent av eleverna saknar godkänt betyg. Värt att notera är att andelen F-betyg totalt sett har minskat under den senaste tvåårsperioden.

Årskurs 9

I årskurs 9 har andel elever som uppnått betygskriterierna i alla ämnen ökat till 69,4 procent, knappt tre procentenheter jämfört med hösten 2024. Andel behöriga till gymnasiet har minskat något, 77 procent jämfört med 78 procent förra hösten. Det genomsnittliga meritvärdet har ökat till 221 meritpoäng jämfört med 218 hösten 2024. Diagrammet nedan visar förändring över tid avseende andel elever i årskurs 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, gymnasiebehörighet och meritvärde, höstterminsbetyg 2016–2025.

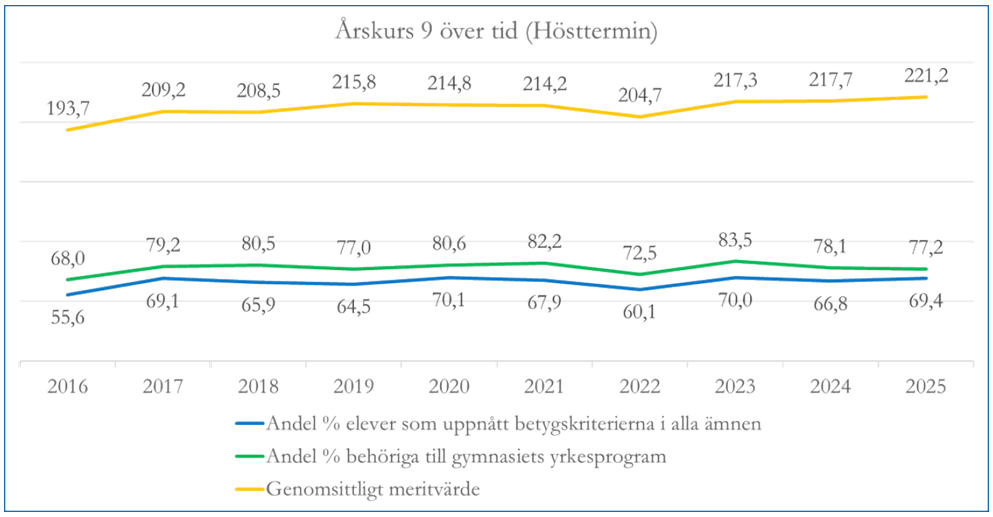

Andelen elever i Ales kommunala skolor som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, behöriga till yrkesprogram på gymnasiet, samt meritvärde höstterminen 2016–2025 Källa: Ales verksamhetsstatistik

Gällande ämnesbetygen utmärker sig engelska och huvuddelen av de praktisk-estetiska ämnena positivt med en relativt sett högre andel A-betyg. Även modersmål och franska utmärker sig positivt här men då dessa grupper utgörs av relativt små populationer blir det procentuella uttrycket mindre lämpligt för en jämförelse. De ämnen som uppvisar en större andel F-betyg är främst matematik där 19,5 procent av eleverna saknar godkänt betyg, vilket är en del av en marginell ökning över de senaste två åren. Även fysik och kemi uppvisar en högre andel F-betyg. Andelen betyg i Svenska som andraspråk är fortsatt hög men populationen är relativt liten vilket påverkar det procentuella utfallet. Värt att notera är också att andelen F-betyg har minskat under den senaste treårsperioden.

Vid en jämförelse med samma elevgrupp i årskurs 7 och årskurs 8 syns en ökad andel som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, men minskad andel med godkända ämnen som ger gymnasiebehörighet. Det genomsnittliga meritvärdet har ökat något under perioden. Diagrammet nedan visar utvecklingen för årets årskurs 9 från hösten 2023 till och med 2025.

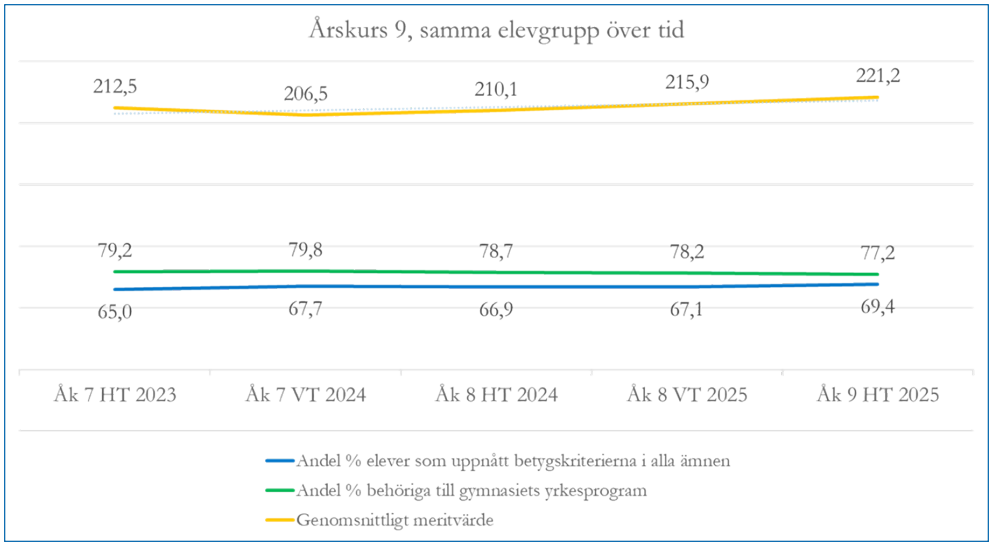

Andelen elever i Ales kommunala skolor i årskurs 9, höstterminen 2025, som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, behöriga till

yrkesprogram samt meritvärde från årskurs 7–9.

Sammantaget visar resultaten för eleverna i årskurs 6–9 att matematik och svenska som andraspråk är de ämnen där störst andel elever saknar godkänt betyg. Resultaten indikerar att de elever som i slutet av årskurs 6 har svårt att nå målen i matematik i stor utsträckning har kvar dessa svårigheter när de lämnar årskurs 9.

I svenska som andraspråk syns en ökning av måluppfyllelsen ju längre skolgången fortskrider. Samtidigt är elevgruppen som läser ämnet relativt liten. Trots detta är andelen elever som inte når målen betydande.

Slutsatser och insatser framåt

De beslutade strategierna ligger fast som huvudmannens inriktningar i arbetet mot ökad måluppfyllelse. Det handlar bland annat om att stödja varje enhet i att bli skicklig på att i god tid identifiera behov av både främjande, förebyggande och åtgärdande arbete samt att bredda baskompetensen för att möta barn och elever i behov av stöd.

Det finns ett antal stödinsatser på skolnivå som tillämpas med målet att få så många elever som möjligt att nå behörighet till de nationella gymnasieprogrammen. Stödverksamhet i matematik är en insats som återfinns på samtliga enheter. Vidare tillämpas lovskola för att ge elever ytterligare möjlighet att nå en högre måluppfyllelse i både matematik och NO-ämnen.

Höstens satsning på extra lärare i årskurs 9 upplevs positiv av personal och elever. I nuläget är det svårt att knyta detta till ökad måluppfyllelse även om den gett förbättrade förutsättningar för det. Insatsen har även inneburit större möjligheter för pedagogerna att kunna stimulera de högpresterande eleverna.

Matematiken är fortsättningsvis ett ämne som utmärker sig negativt även om det finns variation mellan skolorna båda när det gäller nuläge och trend. Den övergripande analysen pekar på att lärarna inte fullt räcker till för att kompensera för alla elevers behov inom ramen för undervisningstiden och gruppen. De enheter som genomfört försök med undervisning i mindre elevgrupper bedömer att det har gynnat inlärningen.

En annan generell slutsats är att det finns en relativt stor andel elever som hämmas av en bristande språklig förmåga. Man planerar på flera håll att arbeta mer intensivt med språkstöd i form av begreppsstöd, systematiska sammanfattningar av lektioner och ämnesområden.

Extra undervisning och stödinsatser för elever som läser svenska som andraspråk finns på vissa av skolorna. Det kan handla om mer undervisning i mindre grupp och periodvis intensivträning.

3.2.7 Fler Aleinvånare i sysselsättning

Beskrivning

Ales ungdomar, unga vuxna samt de invånare som ännu ej är i sysselsättning har behov av flexibla insatser och ett brett utbud av möjligheter. Idag bedöms möjligheterna begränsade. En ny förordning innebär ett ökat ansvar för kommuners samverkan för fler utbildningar som leder till arbete inom gymnasium och komvux. Nämnden ska verka för fler lokala möjligheter till utbildning för Ales ungdomar och vuxna. Dessa bör ha fokus mot lokal och regional arbetsmarknad i enlighet med den nya förordningen som trädde i kraft 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 31 december 2024.

Genom den nya samverkansstrukturen för arbetsmarknadsstrategisk och operativ samverkan som skapats i Ale ska fler ungdomar, unga vuxna samt de invånare som ej är i sysselsättning erbjudas att komma i en egen hållbar försörjning genom olika förvaltningsövergripande åtgärder och insatser.

Helhetsbedömning

Förvaltningens bedömning är att det pågående utvecklingsarbetet i samverkan mellan kommunens förvaltningar har gett resultat, men att det fortfarande finns utmaningar för att få ännu fler Aleinvånare i sysselsättning.

Detta har genomförts

Samverkansstruktur mellan sfi och Arbetsmarknads och försörjningsstödsenheten (AMFE) finns för att hålla samman sfi. Sfi har ändrat periodiseringen av antagningen och sfi-eleverna får nu undervisning fem dagar per vecka vilket innebär bättre kontinuitet för eleverna. Nästa steg är att öka undervisningstiden. Arbetet med att driva kaféverksamhet med och för sfi-elever i samarbete med AMFE har utvecklats. Eleverna sköter budget, inköp och bakning och andra elever kommer dit och fikar och tränar språk.

Inom lagstiftningen för yrkesvux finns också krav på att kommunen ska ta reda på hur det går för de studerande. En stor majoritet av eleverna på Ales yrkesutbildningar inom vuxenutbildning går vidare till arbete efter avslutad utbildning.

Skolinspektionen har genomfört inspektion kring vuxenutbildningens uppsökande verksamhet och förvaltningen har redovisat hur komvux arbetar med att nå ut till de som har rätt att läsa. Information har bland annat utökats på familjecentralen. Inspektionen krävde inga åtgärder.

Den senaste statistiken i Kolada visar också att av eleverna som avslutat gymnasial utbildning på komvux i Ale arbetar 60 procent året efter och 20 procent studerar. *Kolada ID: N18958, N18942*

Av eleverna som avslutade gymnasium 2023 har 85 procent av eleverna som bor i Ale etablerat sig på arbetsmarknaden två år efter gymnasieexamen. *Kolada ID: N18601*

Det kommunala aktivitetsansvaret omfattar ungdomar 16–19 som inte har gymnasieexamen. Kommunen ska erbjuda ungdomarna inom aktivitetsansvaret aktiviteter som, i första hand, ska motivera till studier. Insatserna är frivilliga för ungdomarna och de kan delta i en eller flera. Det är utmanande på flera plan att kunna resurssätta och framgångsrikt genomföra relevanta aktiviteter för denna målgrupp och bedömningen är att mer kan göras inom området. I december fanns 100 ungdomar inom aktivitetsansvaret och detta rapporteras separat till utbildningsnämnden i mars.

Lärcentrum har utvecklats under året, bland annat inom kommunens lokalvårdsutbildning får eleverna stöd på Lärcentrum, utbildningen som omfattar 12 veckor, en dag teori och två dagar praktik, avslutas med prov för Professionellt Yrkescertifikat Lokalvårdare (PRYL-certifikat). De som klarar utbildningen brukar få timanställning i kommunen**.** Inom Lärcentrumverksamheten har också studie- och yrkesvägledningen utvecklats för att vara mer lättillgänglig. Studie- och yrkesvägledare har bemannat Lärcentrum under två tillfällen per vecka. Här har Ales invånare kunnat komma för vägledning utan att först boka tid, vilket har gjort det mer lättillgängligt att få ett inledande vägledningssamtal. Arbetet med att knyta uppdraget enligt det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) till lärcentrum påbörjades under 2025 och planeras att utvecklas under kommande år.

Insteget är en förvaltningsövergripande verksamhet med syfte att skapa förutsättningar för Ales invånare att komma i arbete eller studier utifrån sina egna behov och förutsättningar. Verksamheten har även ett övergripande ansvar för arbetet utifrån *Plan för arbetsmarknadsstrategiskt arbete i Ale (*PASA) som är antagen både av utbildningsnämnden och socialnämnden. Detta arbete löper på och lokalvårdsutbildningen är en del av detta arbete. Tillsammans i norra klustret (TINK)-projektet som beskrivs nedan ingår i arbetet med PASA. Styrgruppen för Insteget leder och beslutar i frågor som rör PASA och två samordnare från utbildningsförvaltningen respektive socialförvaltningen samordnar och driver arbetet.

Insteget arbetar också med förvaltningsövergripande nätverksmöten för ungdomar 16 till 29 år, med syfte att skapa förutsättningar för ungdomar som varken arbetar eller studerar att komma i arbete eller studier utifrån sina egna behov och förutsättningar. Insteget har också ett uppföljande uppdrag att följa upp utbildningen för ungdomar som placeras av socialtjänsten utanför kommunen, samt att planera för hemgången kring utbildning och arbete. Insteget har under 2025 övergått i en ny fas. Syftet med den nya fasen är att lägga de begränsade resurserna på de fall där det behövs mer samverkan för att nå framgång. Under året har det varit fyra komplexa fall som lyfts i nätverket för att skapa en sammansatt grupp utifrån de enheter som behöver vara aktiva i ärendet. I många fall tas det direktkontakt mellan olika enheter över förvaltningarna i de mindre komplexa fallen som då inte lyfts i nätverket. Detta har medfört en snabbare väg till insats där kunskapen om respektive enhets uppdrag skapats genom deltagande och dialog i Instegets nätverk.

Kompetensförsörjningsinsatser görs kontinuerligt inom komvux för barnskötare och medarbetare i äldreomsorgen.

TINK – tillsammans i norra klustret
TINK är ett kommunövergripande projekt mellan Göteborgsregionens norra kommuner. Projektet pågår under tre år med start november 2025. I Ale samverkar komvux och Älvgymnasiet tillsammans med arbetsmarknads- och försörjningsstödsenheten och skapar förvaltningsövergripande aktiviteter.

De tre övergripande projektområdena är:

- Kommunövergripande tillgängliga lärcentrum
  För att målgruppen ska kunna öka sin anställningsbarhet blir det viktigt att tillgängliggöra insatser som når arbetslösa invånare även utanför den egna kommunens gränser. Deltagande kommuner ämnar bland annat utveckla mer tillgängliga lärcentrum i kommunerna med devisen att lärcentret blir tillgängligt över

kommungränserna och ett större utbud av stöd och tillgängliga öppettider. Tillgängligheten planeras vara både fysiskt på plats och digitalt. En inriktning är att de deltagare som erbjuds plats på jobb-/utbildningsspåren inom projektet ska få stöd och coachning för vidare studier eller arbete.
- Utveckla jobb-/utbildningsspår utifrån branschspecifika behov som deltagare från alla berörda kommuner kan erbjudas
- Förstärka målgruppsanpassade insatser för unga arbetslösa utifrån lokala behov, såsom vid övergången från avslutad gymnasieskola utan examen till arbete eller utbildning

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

N Nämnd

3.3 Uppföljning av uppdrag

3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfullmäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Höja kompetens kring psykisk hälsa och sunda relationer för pedagoger och elever.	Avslutad	N	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utifrån de pedagogiska bokslutens sammanställning fastställs följande områden för prioriterade insatser under 2025.	Avslutad	N	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utred införandet av klassmorfar/klassmormor	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Möjliggör för att en skola ska kunna drivas som intraprenad	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Öka studiero och trygghet i klassrummen	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utreda möjligheten att införa en kulturgaranti i grundskolan	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Innovation och ständiga förbättringar	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts 25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

3.3.2 Uppföljning av uppdrag

Höja kompetens kring psykisk hälsa och sunda relationer för pedagoger och elever.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Nämnd

Status

Avslutad

Psykisk hälsa
God psykisk hälsa är, enligt World Health Organization:s definition, inte endast frånvaron av psykisk sjukdom utan "ett tillstånd av psykiskt välbefinnande där varje individ kan förverkliga sina egna möjligheter, klara av vanliga påfrestningar, arbeta produktivt och bidra till det samhälle som hen lever i."

Psykisk hälsa är ett samlingsbegrepp som beskriver positiva sidor som lycka och välbefinnande, men även ens motståndskraft och förmåga att hantera livshändelser. I begreppet ingår även goda sociala relationer och att ha möjligheten att nå sin potential utifrån sina förutsättningar. Den negativa sidan av psykisk hälsa innehåller allt från lättare psykiska besvär till psykiatriska tillstånd och suicid.

Regeringen har gett Skolverket i uppdrag att ta fram stödmaterial inom idrott och hälsa samt biologi som syftar till att ge lärarna bättre stöd i att undervisa om faktorer som påverkar elevernas psykiska hälsa. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet under våren 2026. Uppdraget bevakas och förvaltningen kommer att följa utvecklingen och tillvarata det stödmaterial som tas fram för att vidare implementeras på ett ändamålsenligt sätt i verksamheten.

För att hamna rätt i insatser och fokus är en gemensam förståelse av stor vikt. De kunskapsöversikter som redovisas framhåller relationskompetens, trygga miljöer och fokus på lärande som de viktigaste komponenterna för elevernas mående, snarare än explicit kunskapshöjning inom psykisk hälsa.

Begrepp inom området psykisk hälsa
Psykisk hälsa är således ett mycket brett begrepp och likaså finns en mängd faktorer som konstaterats i olika utsträckning påverka individers psykiska hälsa. Folkhälsomyndigheten ger en översikt av dessa i *Vad påverkar vår psykiska hälsa?* Områden som tas upp är till exempel uppväxtvillkor, hemmiljö, socioekonomiska förutsättningar, föräldrarnas mående, användningen av digitala medier samt fritid och tillgång till fysisk aktivitet. Skolrelaterade faktorer som påverkar den psykiska hälsan är till exempel skolprestationer, förekomst av mobbning och tillgången till stöd vid behov.

Skolans roll för psykisk hälsa
Skolans roll fördjupas i Skolverkets kunskapsöversikt *Hälsa för lärande – lärande för hälsa* (2019): "Psykisk hälsa påverkas av många faktorer som ligger utanför förskolan och skolan, till exempel socioekonomisk utsatthet, psykisk ohälsa i familjen och livsstilsfaktorer. Men den påverkas också i hög grad av faktorer i förskolan och skolan som vi kan göra något åt, till exempel relationer, skolklimat, bemötande och undervisningskvalitet."

I Skolverkets kunskapsöversikt *Skapa trygghet för lärande* (2022) redovisas forskning som styrker vikten av att arbeta med de sociala relationerna i skolan. Ett positivt skolklimat, goda lärar-elev-, samt elev-elev-relationer gynnar inte bara upplevd trygghet på skolan, det ger även förbättrade skolprestationer och främjar psykisk hälsa. I kunskapsöversikten nämns forskning som visar på samband mellan psykosocialt skolklimat och psykisk hälsa. Både internationell och svensk forskning sammanfattas i utvärdering av förebyggande arbete mot mobbing och kränkningar. Översikten listar såväl direkta förebyggande insatser som visat sig betydelsefulla för att skapa trygghet för lärande, som mer övergripande aspekter för att skapa och bibehålla ett positivt skolklimat.

Sammantaget är en skola av god kvalitet den främsta faktorn för utbildningsförvaltningen att fokusera på i syfte att uppnå psykisk hälsa.

Arbete mot uppdraget
Pågående fokusområde för TSI (tidigt samordnande insatser) – Under året har socialtjänst, utbildning och fritid arbetat i den förvaltningsövergripande samverkansformen TSI med psykisk hälsa som fokusområde. Arbetsgruppen har lämnat underlag med 14 olika insatsförslag till styrgruppen som rör sig över ett flertal av de områden som har en främjande effekt.

Utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA, Mental Health First Aid), i syfte att ge kommunanställda större kunskap i de vanligaste psykiatriska tillstånden och hur man kan stötta.

Arbetet med våldsprevention, där personal och elever i Ales skolor utbildas för att öka medvetenheten om bland annat psykiskt våld och hur man kan agera våldsförebyggande i vardagen.

Föräldrastödsprogrammet "Päronguiden" som alla föräldrar får ta del av under sina barns uppväxt, bland annat på föräldramöten, har också ökat pedagogernas kunskap.

Pep Kommun - Ett samlat grepp för kommunens arbete att alla barn och unga ska ha kunskap, goda möjligheter och viljan att leva ett aktivt och hälsosamt liv.

Samtliga dessa insatser riktar sig mot faktorer som forskningen visar har en stor påverkan på barns och elevers psykiska hälsa: relationer till föräldrar/vårdnadshavare, trygghet i skolmiljö, fysisk aktivitet och hälsosam kost.

Skolorna i Ale genomför och planerar för en rad olika kompetenshöjande insatser kring sådant som påverkar psykisk hälsa i rätt riktning. Det är ett arbete som identifieras som viktigt och det är avgörande att insatserna riktas mot de mest avgörande områdena.

På flera skolor finns arbete utifrån metoder och modeller som man bedömer kan svara väl mot behovet på skolan. Exempel på detta är "Livsviktiga snack", "Dans för hälsa" och skolmodellen PALS som är en evidensbaserad modell som ger skolpersonal verktyg i att skapa en god lärmiljö för alla elever. Modellen kommer från Norge och förkortningen PALS står för Positiv Atferd (positivt beteende), Lärningsmiljö (gynnsam inlärningsmiljö) och Samhandling (samspel/relation mellan skolpersonal och elever).

Genomgående för flertalet skolor är att elevhälsopersonalen används i konsultativa och handledande roller, vilket framhålls som något som ger ett lärande både i specifika ärenden och även generellt. Ytterligare som tas upp är professionella lärande gemenskaper utifrån hälsofrämjande lärmiljö, fortbildningar kring skärmanvändning och mående, kompetenshöjning i arbetet med kränkningar med mera.

För att verkligen lyckas förbättra arbetet närmast eleverna visar forskning att skolorna bör ha möjlighet att i det kontinuerliga kvalitetsarbetet lokalt bedöma hur man ska stödja elevernas välmående och utveckling genom att skapa en riktigt god utbildningskvalitet på den aktuella skolan. Huvudmannen ska se till att det finns kompetens att förstå vad som gör skillnad samt struktur och vägledning som stödjer och utmanar.

Regeringsuppdraget till Skolverket är ännu ej genomfört och förvaltningen kommer att följa utvecklingen och tillvarata det stödmaterial som tas fram för vidare implementeras på ett ändamålsenligt sätt i verksamheten.

Utifrån de pedagogiska bokslutens sammanställning fastställs följande områden för prioriterade insatser under 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Nämnd

Status

Avslutad

- Kompetent ledarskap och Professionell utveckling
- Hälsofrämjande lärmiljö och Kompensatoriska insatser
- Systematiskt kvalitetsarbete med undervisningen i fokus
- Förtroendefullt klimat och Tydlig roll- och ansvarsfördelning

Arbetet med strategierna bedöms vara rätt identifierade och kommer att fortsätta under 2026. Mest utmanande är fortsatt Hälsofrämjande lärmiljö och Kompensatoriska insatser. Uppföljning för läsåret 2024/25 finns i sin helhet i de pedagogiska boksluten som presenterades på nämndsammanträdet 2025-10-01, ärende UBN 2025/347.

Utred införandet av klassmorfar/klassmormor

Beskrivning

Utred förutsättningarna för att få fler äldre i skolan med målet att öka det sociala utbytet över generationsgränser. Utredningen ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Uppdraget redovisades till UBN sammanträde 2025-09-03, ärende UBN 2025/294 och till kommunfullmäktige 2025-11-03, ärende KS 2025/484. Kommunfullmäktige beslutade att uppdraget att ”utreda införandet av klassmorfar/klassmormor” är slutfört.

Möjliggör för att en skola ska kunna drivas som intraprenad

Beskrivning

Ta fram en plan för att omvandla minst en skola till intraprenad och att detta redovisas innan sista juni 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Uppdraget redovisades till UBN sammanträde 2025-06-11, ärende UBN 2025/211.

Utbildningsnämnden beslutade om en plan som möjliggör intraprenad på en av skolenheterna från och med 2027. Beslutet förutsätter att det fattas beslut om kommungemensamma styrprinciper för intraprenad som driftsform i Ale kommun. Detta arbete har fördröjts och utbildningsnämnden fattar vid februaris sammanträde beslut om att ta initiativ till en kommungemensam arbetsgrupp.

Öka studiero och trygghet i klassrummen

Beskrivning

Redovisa utbildningsförvaltningens arbete för att säkerställa studiero och trygghet i klassrummet, för alla elever, samt lämna förslag på ytterligare åtgärder samt kostnader och konsekvenser av dessa åtgärder.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

I januari 2025 presenterades utredningen *Bättre förutsättningar för trygghet och studiero* (SOU 2025:8) som syftar till att åstadkomma en varaktigt förbättrad trygghet och studiero i skolan. Under våren 2025 var utredningen på remiss och från hösten 2026 inväntas ny nationell styrning på området. Riksdagen har beslutat att avsätta medel för förändringen i budget för 2026 och i mars 2026 förväntas riksdagsbeslut om förslagen utifrån utredningen. Det be-

döms klokt att invänta dessa ändringar innan ytterligare eller andra åtgärder definieras på kommunnivå men trygghetsarbetet har oavsett detta haft fortsatt stort fokus under året.

Med hänvisning till titeln på uppdraget bör nämnas att det går att använda begreppen studiero och trygghet för miljön i klassrummet, ett annat sätt är att se till tryggheten i hela skolmiljön och studieron främst som klassrumsorienterad. När trygghetsenkäter och mätningar görs baseras det i dagsläget på hela skolans miljö medan studiero mäts i klassrummen.

Utifrån elevernas enkätsvar upplever eleverna i kommunens skolor en trygghet som är relativt god i jämförelse med andra men inte fullgod, de bedömer inte heller studieron som lika bra. Statistik visar att upplevelsen av trygghet och studiero försämras med stigande ålder, då vuxnas närvaro minskar under raster och aktiviteter. Det finns variationer mellan skolor och stadier där rektorers ledarskap och personalens samlade arbete har haft olika framgång i att skapa förutsättningar för studiero och lärande. Större enheter har också lättare att tillsätta heltidstjänster som kan arbeta med skolsocialt fokus.

I de pedagogiska boksluten har ett antal framgångsfaktorer identifierats. Detta är arbete som pågår på kommunens skolor och behöver utvecklas i olika utsträckning på olika enheter.

Elevråd, klassråd och dialogtorg ger elever möjlighet att påverka sin arbetsmiljö. Flera av enheterna lyfter vikten av ett tydligt ledarskap i klassrummet för att främja trygghet och goda sociala relationer mellan vuxna och elever. Eleverna är tydliga med att det är pedagogens ledarskap som är avgörande för studieron, vilket i sin tur leds av rektor i att sätta förväntningar, fokus och förutsättningar kring ledarskap samt en engagerande och varierad undervisning.

Mentorskapet framkommer som en identifierad framgångsfaktor där ett starkt och engagerat mentorskap främjar ett gott socialt klimat som krokar arm med vårdnadshavare i att få en fungerande skolgång. En välfungerande elevhälsa kommer att utvecklas på alla skolor, ett tydligt ledarskap i klassrummet är fokus för flera skolor och en ökad vuxennärvaro har prioriterats i förvaltningens budgetarbete.

Flera viktiga faktorer kommer sammantaget att få sitt fokus för att lyckas bättre, parallellt med att ny statlig styrning inväntas.

Utreda möjligheten att införa en kulturgaranti i grundskolan

Beskrivning

Utred införandet av en kulturgaranti för barn och unga. Garantin ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys. Samfinansiering med regionen ska undersökas.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad
Uppdraget redovisades till UBN sammanträde 2025-05-07, ärende UBN 2025/164 hanterades i kommunfullmäktiges budget för 2026 vilket innebär att alla elever i förskoleklass till och med årskurs 9 ska delta i minst en kulturaktivitet varje läsår.

Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning

Beskrivning

Implementera, följ upp och utvärdera löpande effekter av åtgärdsplan framtagen i utredning kring "Sjukfrånvaro och personalomsättning"

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Att öka insatserna för att minska sjukfrånvaron är ett angeläget arbete för alla chefer i förvaltningen, i syfte att förbättra kvaliteten och arbetsmiljön men också för att minska kostnaderna det innebär.

De senaste åren har det skett en mindre minskning av sjukfrånvaron i utbildningsförvaltningen men för att minska sjukfrånvaron ytterligare behövde befintliga arbetssätt omvärderas och nya åtgärder identifieras. I november togs utbildningsförvaltningens *Handlingsplan för frisknärvaro* där ett förnyat fokus på organisationskultur, medarbetarengagemang och handlingskraft förväntas ge bättre förutsättningar för att minska sjukfrånvaron.

Insatserna som genomförs har tagits fram i nära samarbete med HR, dels utifrån kartläggning och åtgärdsplan av HR, dels riktade åtgärder för att möta utbildningsförvaltningens utmaningar.

Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid

Beskrivning
Ale kommun finns till för dess invånare, besökare och företagare. Kommunens nya värdegrund fastställer att kunden ska vara i fokus och att hela organisationen behöver ta ett gemensamt ansvar för detta. Det är avgörande att kommunens värdegrund genomsyrar hela organisationen. Detta innebär att en kulturförändring behöver ske och att den behöver hålla över en överskådlig tid framåt. Utvärderingen av värdegrundens effekter ska följa såväl kunders som anställdas upplevda förändring. Den externa kunddialogen är av stor vikt för att förstå och förfina förändringsarbetet. För att ytterligare säkerställa implementering ska värdegrunden vara fokus för alla tillitsdialoger under 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under 2025 har samtliga enheter arbetat med värdegrunden. Tillitsdialogerna för all personal inom förskola och skola hade värdegrund som tema under året.

Innovation och ständiga förbättringar

Beskrivning
Alla förvaltningar skall under Q1 2025 till nämnd redovisa olika förslag till utveckling och förbättring av verksamheten som var och en, eller till del av, motsvarar 1% av tilldelad budget. Nämnden ges då möjlighet att göra politiska prioriteringar motsvarande 1%. Processen är framåt tänkt att vara en naturlig del av årshjulet.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under första kvartalet 2025 redovisade förvaltningen förslag på utveckling och förbättring av verksamheten som motsvarar en procent av tilldelad budget. Förslagen fanns med i nulägesanalysen, ärende UBN2025/42, utbildningsnämndens sammanträde 2025-02-26.

Förvaltningens förslag var i stora delar långsiktiga och det viktigaste förslaget till förbättring som också är mest ekonomiskt omfattande innebär att minska kostnader för sjukfrånvaron genom att styra om resurser för att göra större satsningar på minskad sjukfrånvaro i ett inledande skede. Utbildningsnämnden har i nämndplan 2025 fattat beslut om fler av förslagen vilka återkommer med konsekvensbeskrivning under våren 2026.

4 Personalanalys

4.1 Kommunens anställda

Antalet årsarbetare har ökat med 15 jämfört med 2024 och var under året totalt 1191. Den största ökningen finns inom grundskolan och beror dels på extratjänsterna i årskurs 9 och fritidshemmet under hösten, dels på ramhöjningen som gjordes för grundskolan 2025. I förskolan har antalet årsarbetare minskat i relation till det minskade barnantalet. Förändringen av årsarbetare stämmer väl överens med de förändringar som budgeterats och planerats för 2025.

Antalet tillsvidareanställda har minskat med tio medarbetare, antalet tidsbegränsade anställda har ökat med 49 medarbetare och antalet heltidsanställda har ökat med 33 medarbetare jämfört med föregående år.

Personal inom förskolan var under året 432 årsarbetare, och har därmed minskat med sju årsarbetare jämfört med föregående år. Samtidigt har antalet tillsvidareanställda ökat på flera enheter. Till följd av ett nationellt minskat barnantal har anpassningar inom verksamheten gjorts, vilket har medfört en minskning av det totala antalet medarbetare inom förskolan. Personaltätheten har kunnat bibehållas i och med den extra tilldelningen som förskolan fick som stötdämpning 2025.

Inom grundskolan var antalet årsarbetare 565 och har ökat med tolv jämfört med föregående år. Det är främst andelen månadsavlönade som ökat. Antalet tillsvidareanställda har minskat med 18 medarbetare, antalet tidsbegränsade anställda har ökat med 38 och antalet heltidsanställda har ökat med 20 medarbetare. Under höstterminen 2025 har nio extratjänster för årskurs 9 och sex extratjänster i fritidshemmet tillsatts tillfälligt efter politiska beslut om användning av PO-medlen. Resterande ökning beror på ramhöjningen för grundskolan samt en liten ökning av elevantalet.

Inom anpassad grundskola, gymnasium och komvux var antalet årsarbetare i genomsnitt 101, en ökning med en årsarbetare jämfört med föregående år. Anpassad grundskola har under året ökat med nio årsarbetare, komvux har minskat med två årsarbetare och inom gymnasiet är antalet årsarbetare oförändrat.

Andelen personal inom barn- och elevhälsa och social hållbarhet har under året ökat med sju årsarbetare och var 68 årsarbetare. Antalet tillsvidareanställda har ökat med 14. I och med omorganisation och införandet av ett nytt verksamhetsområde från augusti 2024 har en överflyttning av flera tjänster mellan grundskola och området barn- och elevhälsa och social hållbarhet genomförts.

Under året har antalet tillsvidareanställda minskat och antalet tidsbegränsade anställningar ökat på flera enheter. Att antalet tidsbegränsade anställda har ökat under året beror främst på att ordinarie personal har varit frånvarande, dels på grund av sjukfrånvaro, dels på grund av annan frånvaro. Vikarier har därmed anställts för en tidsbegränsad period, på deltid eller med timanställning för att täcka upp verksamhetens behov. Ökningen av tidsbegränsat anställda speglar även svårigheter i rekrytering av legitimerad personal. Brist på behöriga lärare innebär att obehörig personal anställs på visstid. Flera obehöriga lärare som anställts med en tidsbegränsad anställning har under året övergått till en tillsvidareanställning efter att medarbetaren fått sin legitimation. Särskilda satsningar eller förstärkning på enskilda enheter utifrån behov har också gett en viss ökning av visstidsanställda.

Personalomsättning
Personalomsättningen var under året 12,9 procent och har ökat något jämfört med föregående år. Den externa personalomsättningen exklusive pensionsavgångar var sju procent. För barnskötare och förskollärare var den externa personalomsättningen exklusive pensionsavgångar 4,8 procent respektive 4,5 procent och för grundskollärare var personalomsättningen 8,6 procent.

Den totala personalomsättningen bland skolledare uppgick till 11 procent, vilket är en minskning jämfört med föregående år då den var 14,4 procent. Den externa personalomsättningen exklusive pensionsavgångar för skolledare var 5,5 procent, vilket är en minskning med tre procentenheter jämfört med föregående år.

4.1.1 Antal anställda

Värden i tabellen för antal anställda är ett genomsnitt under perioden. I beräkningen för årsarbetare så inkluderas timmar för; månadslön, timlön, semester, ferie, föräldraledighet, vab samt frånvaro upp till 60 dagar.

Antal anställda

	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Antal tillsvidareanställda	**1 074**	**1 084**	**-10**	**1 093**
-varav kvinnor i procent	83,6	82,8	0,8	82,9
-varav män i procent	16,3	17,1	-0,8	17,0
Antal tidsbegränsat anställda	**139**	**90**	**49**	**90**
Samtliga anställda (tillsvidare och tidsbegränsade)				
Antal heltidsanställda	1 150	1 117	33	1 117
Antal deltidsanställda	54	53	1	58
Totalt antal arbetade timmar (timavlönade)	**111 483**	**109 653**	**1 830**	**112 716**
-varav kvinnor	88 823	89 516	-693	103 229
-varav män	22 660	20 137	2 523	9 487
Totalt antal årsarbetare (samtlig personal omräknat till heltidstjänster)	**1 191**	**1 176**	**15**	**1 175**
-månadsavlönade	1 135	1 120	15	1 118
-timavlönade	56	55	1	57

Personalomsättning

Procent	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Total, intern och extern	12,9	12,7	0,2	14,6
Total, extern	8,2	8,9	-0,7	11,4
Extern, exklusive pensionsavgångar	7,0	7,3	-0,3	10,4

4.2 Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron har under året minskat med 0,3 procentenheter, från 8,6 procent till 8,3 procent. Sjukfrånvaron hos kvinnor har minskat och hos män ökat något. Den totala sjukfrånvaron inom åldersgruppen 30–49 år har minskat med 3,6 procent, inom åldersgruppen under 29 år har sjukfrånvaron ökat något och inom åldersgruppen över 50 år är sjukfrånvaron likvärdig föregående år. Korttidssjukfrånvaron och långtidssjukfrånvaron har minskat något och sjukfrånvaron dag 15–59 är oförändrad jämfört med föregående år. Sjukfrånvaron skiljer sig mellan de olika verksamhetsområdena.

Inom förskolan har den totala sjukfrånvaron minskat med 1,6 procentenheter och var under året 11,2 procent. Sjukfrånvaron har minskat inom samtliga kategorier. Sjukfrånvaron inom åldersgruppen över 50 år är fortsatt högst med 13,8 procent, men har minskat med 4,6 procent jämfört med föregående år. Långtidssjukfrånvaron är högst med 5,6 procent men har minskat något under året.

Den totala sjukfrånvaron inom grundskolan var under året sju procent och har därmed ökat något jämfört med föregående år. Sjukfrånvaron är högst inom åldersgruppen över 50 år med 9,1 procent. Korttidssjukfrånvaron är högst med 3,1 procent och är nästintill oförändrad jämfört med föregående år, sjukfrånvaron dag 15–59 och långtidssjukfrånvaron har ökat något under året. Likt tidigare är sjukfrånvaron högre inom grundskolans yngre åldrar och det är till stor del personal inom fritidshemmet som har en hög andel av sjukfrånvaron, både lärare i fritidshem och fritidsledare. Detta kan bero på flera faktorer, man arbetar ofta större delen av sin arbetsdag nära eleverna men kan också förklaras av en jämförelsevis låg grundbemanning som ökar arbetsbelastningen i fritidshemmet. Samtidigt är det inom grundskolans äldre åldrar som ökningen av sjukfrånvaro ökat mest som är till följd av ett ansträngt läge på flera av enheterna.

Inom anpassad grundskola, gymnasium och komvux var den totala sjukfrånvaron 6,9 procent och har därmed minskat något jämfört med föregående år. Sjukfrånvaron har minskat inom samtliga ålderskategorier men främst inom åldersgruppen över 50 år. Sjukfrånvaron är fortsatt högst inom åldersgruppen under 29 år med 10,1 procent och inom korttidssjukfrånvaron med 3,7 procent.

Inom barn- och elevhälsa och social hållbarhet var den totala sjukfrånvaron 5,2 procent, och har därmed minskat något jämfört med föregående år. Sjukfrånvaron är högst inom åldersgruppen över 50 år med 6,3 procent och

inom långtidssjukfrånvaron med 2,5 procent.

Även om den procentuella sjukfrånvaron nästintill är oförändrad har kostnaderna för sjuklön ökat med 351 tkr jämfört med 2024 och var under 2025 på 11,8 mkr, exklusive PO. Det är en ökning med tre procent. Att kostnaderna ökar beror på att även om grundskola har en lägre procentuell sjukfrånvaro än förskola är det fler årsarbetare inom grundskola och generellt en högre lönenivå. När sjukfrånvaron ökar i grundskola jämfört med förskola ökar sjuklönekostnaderna i högre grad. Sjuklönekostnaderna följer även löneökningen som under perioden var på 3,5 procent, men att tillskriva kostnadsökningen endast till löneökningen är inte en tillräcklig förklaring då sjuklönekostnaden per verksamhetsområde varierar mellan minskningar på 10 procent till ökningar på 17 procent.

Arbetet med att minska sjukfrånvaron är fortsatt ett prioriterat arbete och *Handlingsplan för frisknärvaro* togs vid utbildningsnämndens sammanträde i november 2025. I den är insatser för unga medarbetare ett prioriterat område och det stämmer överens med resultaten för 2025. En rad insatser finns beskrivna i den och flera har påbörjats, bland annat dialogmöten med HR har genomförts, där cheferna fått ytterligare verktyg för att komma vidare i arbetet.

4.2.1 Sjukfrånvaro tabell

Statistiken för sjukfrånvaro anges i procent av ordinarie arbetstid och omfattar kommunens månadsanställda. Sjukfrånvaron är indelad i två typer utifrån kön och ålder och kompletteras med korttids- och långtidssjukfrånvaro.

Sjukfrånvaro i procent (månadsanställd personal, AB) av ordinarie arbetstid	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Sjukfrånvaro totalt	8,3	8,6	-0,3	9,3
Sjukfrånvaro per kön				
Sjukfrånvaro, kvinnor	9,1	9,5	-0,4	10,2
Sjukfrånvaro, män	5,0	4,9	0,1	5,0
Sjukfrånvaro per ålderskategori, utfall per åldersgrupp				
Ålder - 29 år	7,4	6,9	0,5	8,1
Ålder 30 - 49 år	4,5	8,1	-3,6	9,1
Ålder 50 -	9,9	9,9	0,0	9,9
Fördelning av sjukfrånvaro per sjukdomslängd				
Korttidssjukfrånvaro 1-14 dagar	3,6	3,7	-0,1	4,0
Sjukfrånvaro 15-59 dagar	1,0	1,0	0,0	1,1
Långtidssjukfrånvaro 60 dagar eller mer	3,8	3,9	-0,1	4,2

Urval: alla månadsavlönade enligt AB (undantagna är PAN, BEA, timavlönade och vilande anställningar).
PAN- Anställning för personlig assistent och anhörigvårdare
BEA – Bestämmelser för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser.

4.3 Personalanalys och förslag för framtiden

Utifrån ovanstående om sjukfrånvaro, antal anställda, personalomsättning och kompetensförsörjning har utbildningsförvaltningen fortsatta utmaningar i flera avseenden men har också tagit kliv framåt.

Sjukfrånvaron är i princip stillastående jämfört med föregående år vilket visar att det är rätt prioritering att satsa på. Att gå från en relativt hög sjukfrånvaro till en hög frisknärvaro kräver ny kunskap, nya perspektiv och förändrade arbetssätt. Arbetet har sedan i november tagit sin utgångspunkt i utbildningsförvaltningens handlingsplan för frisknärvaro där handlingskraft och motståndskraft mot arbetslivets påfrestningar genom ett hälsofrämjande ledarskap är centralt. Ett särskilt fokus läggs på att förebygga sjukfrånvaro hos de unga. De är framtidens arbetskraft och att redan som ung ha en hög frånvaro lägger inte en god grund för ett långt och hållbart arbetsliv. Samtidigt som de unga behöver stöd för att hitta sin roll i arbetslivet behövs också resurser och insatser för att minska långtidssjukfrånvaron som är högst hos kvinnor 50 år och äldre.

Genom att skapa välutvecklade organisationskulturer där handlingskraft och känsla av sammanhang är centrala komponenter bör vi nå längre i arbetet med att minska sjukfrånvaro. Med det nya fokuset nås både de identifie-

rade riskgrupperna och utvecklar samtidigt viktiga friskfaktorer för en hållbar organisation som bör ge goda effekter inom samtliga områden för arbetsmiljö.

Gällande kompetensförsörjningen och de anställda i förvaltningen följer det i stort barn- och elevtalsutvecklingen, men det är utmanande att skapa en långsiktig planering med låg tillgång på behörighet inom vissa ämnen, kortsiktiga satsningar och en omvärld i snabb förändring både avseende befolkningsutvecklingen och den statliga styrningen. Det ökade antalet tidsbegränsade anställningar speglar dessa förhållanden och avsikten är att minska dessa under 2026.

4.4 Jämställdhet och mångfald

Utbildningsförvaltningen har en hög andel medarbetare som är kvinnor, 83,6 procent av de tillsvidareanställda är kvinnor. Av förvaltningens timavlönade har dock andelen män ökat med 11 procent jämfört med föregående år. Att det är en hög andel kvinnor i utbildningsverksamhet och inom offentlig förvaltningen är inget ovanligt och visar att arbetsmarknaden fortsatt är könssegregerad, detta är en gemensam utmaning nationellt. De senaste åren har könssegregeringen minskat något men det beror på att fler kvinnor arbetar i mansdominerade yrken än att fler män väljer yrken som är kvinnodominerade (Jämställdhetsmyndigheten, 2023:8). Detta är en stor utmaning som är svår att möta för en enskild förvaltning eller kommun. Viktiga åtgärder där förvaltningen kan bidra för att minska segregationen är att bidra till läraryrkets attraktivitet, erbjuda kvalitativ verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och erbjuda studie- och yrkesvägledning där varje elev får möjlighet att göra väl underbyggda beslut om sin utbildnings- och yrkesutveckling som inte begränsas av kön eller socioekonomisk bakgrund. För att stärka jämställdheten och mångfalden är det viktigt att arbeta för att skapa en inkluderande arbetsmiljö där alla medarbetare, oavsett kön, etnicitet eller bakgrund har lika möjligheter till anställning, utveckling och karriär.

Resultaten från höstens medarbetarenkät om kränkande särbehandling visar en positiv utveckling där andelen medarbetare som upplevt kränkande särbehandling, trakasserier eller sexuella trakasserier minskat från åtta till sju procent. Detta är även lägre än kommungenomsnittet på nio procent, vilket tyder på att det systematiska arbetsmiljöarbetet ger resultat. Trots denna förbättring är det oroande att sju procent fortfarande utsätts, och att detta sker från flera håll – inte enbart från arbetskamrater utan även från omsorgstagare, elever, vårdnadshavare och i vissa fall från närmsta chef. Med en svarsfrekvens på 68,7 procent ger enkäten en relativt god bild av situationen, men det är viktigt att fortsätta det förebyggande arbetet och att tydligt markera nolltolerans mot all form av kränkande behandling för att skapa en trygg och säker arbetsmiljö för alla medarbetare.

Under 2026 kommer EU:s lönetransparensdirektiv införas där samtliga medlemsstater ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att arbetsgivare har lönestrukturer som säkerställer lika lön för lika eller likvärdigt arbete. Detta blir en viktig nyckel i att utveckla arbetet med att skapa jämlika möjligheter till lön. Utbildningsförvaltningen kommer följa och delta i arbetet som leds av HR-avdelningen.

5 Övrig uppföljning

5.1 Inkomna synpunkter under året

Enligt kommunens styrmodell ska inkomna synpunkter vara en del av kommunens kontinuerliga förbättringsarbete. Inkomna synpunkter ska ses som en del i kommunens analysarbete för att förstå hur organisationen kan förändra arbetssätt, bemötande, rutiner med mera.

Nedan redovisas utifrån kategorisering de synpunkter som kommit in och vad dessa har lett till.

Utveckling av verksamhet utifrån inkomna synpunkter

Klagomål 2025
Inom utbildningsförvaltningens verksamheter redovisas klagomål enligt Skollagen. Huvudmannens ansvar för att hantera klagomål gällande utbildningen regleras i 4 kap. 7–8 §§ skollagen (2010:800). Enligt skollagen ska alla huvudmän ha rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen och lämna information om sina rutiner på ett lämpligt sätt. Huvudmannen ska vidare se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det genom uppföljning, klagomål eller på annat sätt framkommer att det finns brister i verksamheten.

Utbildningsförvaltningen använder, likt Skolinspektionen, Svenska Akademiens ordlistas definition: *Klagomål är en yttring av missnöje och synpunkt är en åsikt*. Samtliga ärenden betraktas, utreds och besvaras som klagomål, eftersom huvudmannen åläggs behandla klagomål enligt skollagen.

En väl fungerande klagomålshantering ger huvudmannen möjlighet att uppmärksamma och åtgärda brister på lokal nivå så tidigt som möjligt. Klagomålshanteringen ger också viktig information till huvudmannens och enhetens kvalitetsarbete, vilket kan bidra till högre kvalitet i verksamheterna för alla barn och elever.

Under 2025 har det inkommit 160 klagomål i utbildningsförvaltningens verksamheter. Diagrammet nedan visar de områden som klagomålen handlar om. Diagrammet visar vad klagomålet huvudsakligen berör, men flera klagomål berör ofta flera områden.

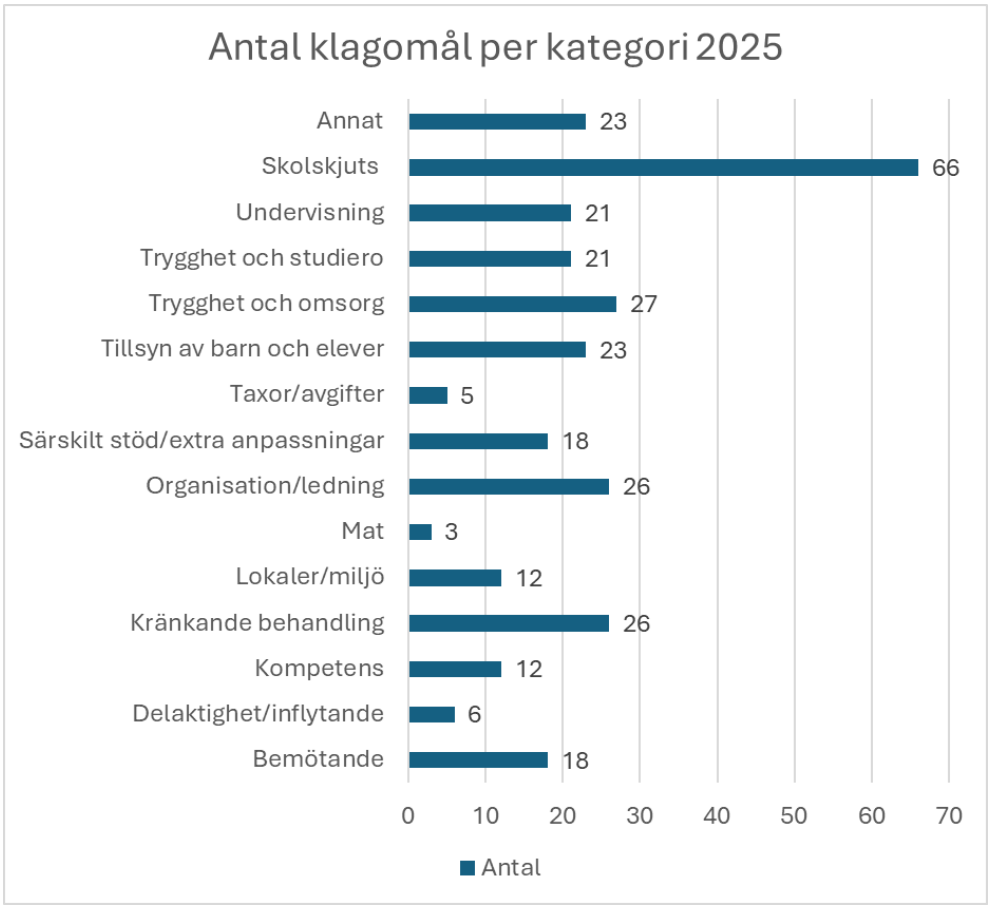

Det finns totalt 14 ärenden som rör förskola och 66 ärenden som rör grundskola. Ytterligare 73 ärenden handlar om frågor på förvaltningsnivå, varav 66 specifikt gäller skolskjuts. Därutöver finns det ett ärende som rör gymnasium och två ärenden som rör vuxenutbildning. Samtliga ärenden är avslutade, återkopplade och åtgärdade i förekommande fall. Ökningen av klagomål avseende skolskjuts, jämfört med föregående år, beror främst på att förvaltningen har förbättrat dokumentationen av dessa ärenden, vilket gör att dessa nu följs upp mer systematiskt.

De allra flesta klagomålen avser områden i skollagen som till exempel särskilt stöd/extra anpassningar, tillsyn av barn och elever, trygghet, omsorg och studiero samt kränkande behandling. Det sistnämnda hanteras inom arbetet med kränkande behandling. Övriga hanteras utifrån barn- och elevers behov och lagstiftning. Enheterna tar in klagomålen i det systematiska kvalitetsarbetet och de utgör en del av underlagen för utveckling av verksamheten. En del av klagomålen är en konsekvens av att kommunikation och samverkan mellan skola och hem brustit. Ett förbättrat och mer systematiskt arbete med klagomålshantering har i flera fall gett goda samtal med berörda och förbättringsåtgärder har vidtagits.

Två av klagomålen för året har lett till utredningar hos Skolinspektionens barn-och elevombud (BEO) avseende kränkande behandling. Ytterligare ett ärende har inletts avseende kränkande behandling. Nämnas bör att Skolinspektionen inte delger kommunen samtliga anmälningar, utan enbart vid de tillfällen då inspektionen väljer att utreda och huvudmannen ombeds inkomma med yttrande.

Klagomålsärenden hänvisar i allt större utsträckning till specifika lagrum och rättsliga regleringar, vilket ger ärendena en mer juridisk karaktär. Det har även skett en ökning av antalet överklaganden inom olika typer av ärenden, exempelvis till Skolväsendets överklagandenämnd. Denna utveckling kan delvis kopplas till bredare samhällsförändringar, där tillgången till digitala verktyg/AI-verktyg och information gör det enklare för enskilda att driva ärenden på juridisk grund.

5.2 Avtalssamverkan

Inom utbildningsnämndens ansvarsområden finns ingen avtalssamverkan som innebär att utbildningsnämnden lagt ut uppdrag inom sitt område som huvudman.

5.3 Privata utförare

Detta uppföljningsområde har tillkommit sent i processen och finns därav med främst för kommande uppföljning.

Utbildningsnämnden anlitar idag privata utförare där skolskjutsutförare samt utförare av vuxenutbildning är de mest väsentliga. Uppföljning av avtalens innehåll bland annat avseende leverans och kvalitet genomförs löpande men då utbildningsnämnden inte har beslutade former för sådan uppföljning bör det beslutet fattas först, i enlighet med anvisningarna i Program för uppföljning av privata utförare. Ett sådant ärende återkommer till utbildningsnämnden under våren 2026.

5.4 Internationellt samarbete

Utbildningsnämndens verksamheter har inte haft något internationellt samarbete under 2025.

Årsredovisning 2025

Valnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
2 Ekonomisk analys 3
2.1 Analys och förslag för framtiden 3
2.1.1 Sammanfattande tabeller 3
2.2 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader 3
3 Uppföljning av mål och uppdrag 4
3.1 Uppföljning av riktningsmålen 4
3.1.1 Ett tryggare Ale 4
3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale 4
3.1.3 En effektivare organisation i Ale 4
3.2 Uppföljning av mål 5
3.3 Uppföljning av uppdrag 5
3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget 5
3.3.2 Uppföljning av uppdrag 5
3.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar 5
4 Övrig uppföljning 6
4.1 Avtalssamverkan 6
4.2 Internationellt samarbete 6

I Sammanfattning

Under hösten 2025 startade arbetet med 2026-års riksdagsval och val till region- och kommunfullmäktige.

Valnämnden har år 2025 inte haft någon budget för sin verksamhet. Nämnden har dock löpande kostnader även under de år det ej är val, så också under år 2025. Detta är i form av bland annat arvoden till valnämndens ledamöter och ersättare och hyreskostnader för lokalerna där nämndens valmaterial förvaras. Valnämndens kostnader för 2025 uppgick till 74 tkr. Eftersom nämnden inte hade någon budget gjorde nämnden därmed också ett negativt resultat på 74 tkr för året, jämfört med budget.

I och med nyheter från Valmyndigheten kommer kommunen att behöva justera sitt arbetssätt. Bland annat behöver avtal om hämtning av förtidsröster tecknas med PostNord. Andra nyheter och lagändringar som innebär kostnader är tillgänglighets- och utrymningskrav på vallokaler och en digital hantering av röstkort och framöver även röstlängder. En större digital hantering ställer krav på annan utrustning än den som valnämnden tidigare år har använt vid de olika valen. Säkerhetsläget påverkar också kostnaderna utifrån att andra lokaler behövs och för arbete med säkerhet för såväl väljare, som förtroendevalda och personal.

2 Ekonomisk analys

Valnämnden har inte någon budget för 2025 men kommer ändå att generera vissa kostnader för året. Dessa kostnader utgörs av hyreskostnader för lokaler, arvoden till politiker, samt en kredit på 47tkr avseende tvist med leverantör i samband med valet 2024.

Eftersom nämnden inte hade någon budget gör nämnden ett totalt resultat motsvarande årets kostnader. Totalt hade nämnden kostnader på 74 tkr under året. Nämndens gjorde därmed ett negativt resultat på 74 tkr för 2025, jämfört med budget.

2.1 Analys och förslag för framtiden

Det är lämpligt att valnämnden har en budget för löpande utgifter även de år val inte genomförs då nämnden bland annat har hyreskostnader för lokaler.

Genomförande av ett val tenderar att ge dolda kostnader eftersom personal och lokaler används utan att kostnader redovisas. Under arbetet med valet 2026 kommer därför en ny mall som är framtagen av Valmyndigheten och SKR att användas för att se dolda kostnader.

Kommande val kan även innebära nya typer av kostnader eftersom införande av digitala röstkort kräver resurser i form av datorer i alla vallokaler. Även back-up för eventuella fel eller andra händelser kommer att behövas från IT.

Lokaler som ska användas som förtidsröstnings- eller vallokal behöver vara utformad på visst sätt för att dels klara uppkopplingskrav, men även utrymningskrav utifrån både brand och antagonistiska angrepp. De köer som uppstod genom att valsedlar ska kunna tas i enskildhet ställer även detta krav på lokalerna. Under hösten har en genomlysning av befintliga lokaler påbörjats. Den visar att vissa av de lokaler som använts i tidigare val inte uppfyller de krav som nu ställs.

2.1.1 Sammanfattande tabeller

Resultaträkning

Resultaträkning - tabell

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
Intäkter			
Kostnader		-74	-74
Netto		**-74**	**-74**

2.2 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader

Ej aktuellt för valnämnden

3 Uppföljning av mål och uppdrag

3.1 Uppföljning av riktningsmålen

3.1.1 Ett tryggare Ale

Valnämnden är enligt kommunens styrmodell undantagen från fullmäktiges riktningsmål, men målet kommenteras ändå.

Detta har genomförts
Under 2025, som är ett mellanvalsår, har inga större insatser genomförts. En valsamordnare har utsetts och denna har påbörjat arbetet inför 2026 års val.

Helhetsbedömning
Att genomföra korrekta och rättssäkra val en grundpelare i det svenska statsskicket. Att redan ett år före nästa val ha en valsamordnare på plats borgar för att genomförandet kommer att vara väl planerat och att insatser som behövs kommer att vara identifierade och genomförda i god tid.

3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale

Valnämnden är enligt kommunens styrmodell undantagen från fullmäktiges riktningsmål, men målet kommenteras ändå.

Detta har genomförts
En valsamordnare har utsetts under hösten för att i god tid se över hur valet 2026 ska kunna genomföras med tanke på tillgänglighet, säkerhet och korrekthet. Valnämnden har haft sammanträden där viktiga beslut tagits för att följa ändringar i lagstiftningen och för att redan under 2025 påbörja rekrytering av röstmottagare och lokalöversyn.

Helhetsbedömning
De åtgärder som genomförts under hösten 2025 bedöms underlätta fortsatt arbete med fokus på att alla i Ale kommun ska kunna rösta på ett informerat och tillgängligt sätt.

3.1.3 En effektivare organisation i Ale

Valnämnden är enligt kommunens styrmodell undantagen från fullmäktiges riktningsmål, men målet kommenteras ändå.

Detta har genomförts
Genom att redan under hösten 2025 tillsätta tjänsten som valsamordnare visar kanslienheten, som även är valkansli, att uppgiften är viktig. Detta har i sin tur lett till att många personer såväl internt som externt har hört av sig för att erbjuda sig att delta i valarbetet framöver.

Genom att ha personal internt i kommunen säkerställer vi att arbetet sköts effektivt och även rättssäkert genom att kompetensen finns kvar internt.

Helhetsbedömning
Hela kanslienheten och avdelning demokrati ser flera samordningsmöjligheter i att redan ha startat upp arbetet.

Det är viktigt att kompetensen att genomföra allmänna val finns i kommunen så att externa konsulter inte behöver användas mer än i yttersta nödfall.

Valdeltagandet sjönk något i EU-valet 2024 jämfört med 2019 och kommunen behöver därmed fokusera på insatser för att generellt höja valdeltagandet i de allmänna valen.

3.2 Uppföljning av mål

3.3 Uppföljning av uppdrag

3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfull mäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Innovation och ständiga förbättringar	Ej påbörjad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts 25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

3.3.2 Uppföljning av uppdrag

Innovation och ständiga förbättringar

Beskrivning

Alla förvaltningar skall under Q1 2025 till nämnd redovisa olika förslag till utveckling och förbättring av verksamheten som var och en, eller till del av, motsvarar 1% av tilldelad budget. Nämnden ges då möjlighet att göra politiska prioriteringar motsvarande 1%. Processen är framåt tänkt att vara en naturlig del av årshjulet.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Ej påbörjad

Valnämnden har för år 2025 ingen tilldelad budget och har därmed inte arbetet med uppdraget.

3.4 Uppföljning av prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

4 Övrig uppföljning

4.1 Avtalssamverkan

Valnämnden har ingen avtalssamverkan.

Avtalets namn	Avtalsparter	Verksamhet som bedrivs med stöd av avtalet	Extern delegering	Kommentar

4.2 Internationellt samarbete

Valnämnden har inte något internationellt samarbete.

Årsredovisning 2025

Överförmyndarnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
2 Ekonomisk analys 3
2.1 Analys och förslag för framtiden 3
2.1.1 Sammanfattande tabeller 3
2.2 Verksamhetsmått 3
2.3 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader 4
3 Uppföljning av mål och uppdrag 5
3.1 Uppföljning av riktningsmålen 5
3.1.1 Ett tryggare Ale 5
3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale 5
3.1.3 En effektivare organisation i Ale 5
3.2 Uppföljning av mål 5
3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning 5
3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar. 6
3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv. 6
3.2.4 Hållbart arbetsliv 7
3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap 7
3.2.6 Överförmyndarnämnden ska tidigt upptäcka och hantera brister i ställföreträdarens förvaltning för att skydda den enskilde från ekonomisk skada 7
3.3 Uppföljning av uppdrag 8
3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget 8
3.3.2 Uppföljning av uppdrag 9
4 Övrig uppföljning 11
4.1 Avtalssamverkan 11
4.2 Internationellt samarbete 11

I Sammanfattning

Överförmyndarnämnden har sammanlagt per helåret 374 aktiva akter, vilket är en ökning med 3 % jämfört med föregående år. Den största ökningen finns inom barnärenden men även förvaltarskapen har ökat.

Totalt har nämnden granskat 221 årsräkningar avseende år 2024. Av dessa kom 77 % in inom lagstadgad tid, det vill säga senast den 28 februari 2025. 80 % av dessa årsräkningar hade granskats i slutet av juni 2025, vilket lever upp till nämndens mål. Vidare är målet att alla årsräkningar ska vara granskade per sista september, om inte särskilda skäl föreligger. Detta har inte uppnåtts. 45 årsräkningar hade en handläggningstid på över sju månader, vilket främst beror på den generella kvaliteten på årsräkningarna och mängden kompletteringar som krävts. Kompletteringar begärdes in i ungefär hälften av alla ärenden. Den genomsnittliga granskningstiden för 2025 blev 17,9 veckor. Totalt 28 årsräkningar granskades med anmärkning, vilket motsvarar 13 procent.

Verksamheten har genomfört en grundutbildning i Ale i januari 2025 samt en godmanskväll med fördjupning i december. Utöver det har verksamheten tagit emot besök i Ale under året samt varit på plats för att ge tips kring årsräkningarna inför inlämningen i februari.

Överförmyndarnämnden redovisar ett positivt utfall 2025 om 83 tkr. Överskottet beror främst på att utfall för arvode och ersättningar till ställföreträdare är lägre än budgeterat.

I och med avtalssamverkan har inte Ale kommun egen anställd personal då dessa är anställda av Alingsås kommun. Enheten består vid årets slut av sex handläggare, enhetschef och administratör. Rekrytering av ytterligare en handläggare med juristbakgrund pågår.

Under hösten 2025 påbörjades en utredning kring förutsättningar för en gemensam överförmyndarnämnd istället för dagens tre separata nämnder. Ärendet kommer att behandlas under 2026.

2 Ekonomisk analys

Överförmyndarnämnden budgeterar inte med några intäkter. Utfall och avvikelse om 62 tkr förklaras av fakturering avseende professionell ställföreträdare.

Utfallet för arvoden och ersättningar till ställföreträdare visar en positiv avvikelse med 198 tkr jämfört med budget. 1 896 tkr avser debitering från Överförmyndarsamverkan, vilket är i enlighet med budget.

Årets resultat landar på 83 tkr. Sammantaget är utfallet förväntat utifrån tidigare år då nämnden gjort ett överskott. Överskottet är ca 25 tkr lägre än prognosen per sista augusti.

2.1 Analys och förslag för framtiden

Nämnden har under våren 2025 beslutat om ny arvodesriktlinje som träder i kraft fullt ut 1 januari 2026. Beslutet innebär att arvoden till ställföreträdare anpassas till de arvoden som finns i Lerums och Alingsås kommuner. Anpassningen innebär att arvoden generellt sett sänks i förhållande till 2025. Inför 2026 har även PO-kostnader avseende arvoden setts över. Åtgärderna syftar till en bättre budgetföljsamhet och säkrare prognoser avseende arvoden till ställföreträdare.

Den 1 juli 2026 förmodas lagändringar i föräldrabalken träda i kraft baserat på propositionen *Ett ställföreträdarskap att lita på* (prop. 2025/26:92). Omställningsarbete inför detta måste därför ske under våren 2026, samtidigt som verksamheten har sin arbetstopp med att granska årsräkningar. Lagändringarna kommer innebära att överförmyndarens utredningar behöver bli mer omfattande eftersom beslutanderätten i otvistiga godmanskap flyttas från tingsrätterna till överförmyndaren. Kraven på information till den enskilde huvudmannen, både från överförmyndaren och ställföreträdaren, ökar. Det införs också ett krav på utbildning för att få ta uppdrag. Detta uppfylls delvis sedan Ale ingick i samverkan med Alingsås och Lerum, då det i verksamheten finns krav på utbildning för utomstående gode män. Det nya kravet på utbildning föreslås omfatta även ställföreträdare som redan är förordnade när ändringen träder i kraft 1 juli 2026. En god man eller förvaltare som har förordnats före den 1 juli 2026 ska senast den 31 december 2028 ha genomgått en introduktionsutbildning om vad ett sådant ställföreträdarskap innebär. Utredningen föreslår också att det är överförmyndarens ansvar att följa upp att utbildning genomförts samtidigt som själva utbildningen föreslås tas fram av den nya myndighet som ska få ansvar för frågorna.

2.1.1 Sammanfattande tabeller

Resultaträkning

Resultaträkning - tabell

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
Intäkter		62	62
Kostnader	-3 252	-3 230	22
Netto	**-3 252**	**-3 169**	**83**

2.2 Verksamhetsmått

Det har synts en tydlig ökning av antalet förmynderskap, det vill säga omyndiga barn, sedan en ny ärendetyp tillkommit efter överenskommelse mellan SKR och Kronofogden. Ökningen sedan föregående år är 22 %.

Utöver det har förvaltarskapen ökat med 40 % sedan föregående år, från 20 till 28. Även om det handlar om relativt få ärenden i rena siffror är ökningen kännbar då det generellt är svårare att rekrytera till förvaltarskap, framför allt om ärendet är av mer komplex karaktär.

Sammanlagt har nämnden per helåret 374 aktiva akter, vilket är en ökning med 20 sedan delårsbokslutet i augusti motsvarande 5,5 %.

Verksamhet	Verksamhetsmått	2025	2024	2023
Överförmyndarverksamhet	Förmyndarskap	169	131	145
	Godmanskap enl. FB 11:4	175	181	170
	Förvaltarskap enl. FB 11:7	28	20	17
	Ensamkommande barn i kommunen	1	0	2

2.3 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader

Nämnden har inte någon egen anställd personal.

3 Uppföljning av mål och uppdrag

3.1 Uppföljning av riktningsmålen

3.1.1 Ett tryggare Ale

Överförmyndarnämnden är enligt kommunens styrmodell undantagen från fullmäktiges riktningsmål, men målet kommenteras ändå.

Detta har genomförts
Nämnden har antagit riktlinjer för granskning av årsräkningar. I internkontrollen följs förvaltningens efterlevnad av fastställda rutiner upp. Nämnden har regelbundet granskat de delegationsbeslut som anmälts utifrån en checklista.

Helhetsbedömning

Bedömningen är att åtgärderna ger nämnden goda förutsättningar att säkerställa ett stärkt skydd för den enskilde med ställföreträdare.

3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale

Överförmyndarnämnden är enligt kommunens styrmodell undantagen från fullmäktiges riktningsmål, men målet kommenteras ändå.

Detta har genomförts
Genom bland annat e-tjänster och instruktionsfilmer stärker nämnden sin digitala tillgänglighet vilket snabbar upp både handläggning och beslutsfattande i vissa ärendegrupper. Samtidigt har nämnden bevakat att möjligheten för fysiska besök i Ale kvarstår, även efter samverkan inleddes.

Helhetsbedömning

Genom sin avtalssamverkan med Alingsås och Lerum har nämnden ökat sin digitala mognad genom de e-tjänster som finns, samtidigt som möjligheten för både fysiska utbildningar och besök i Ale kvarstår.

3.1.3 En effektivare organisation i Ale

Överförmyndarnämnden är enligt kommunens styrmodell undantagen från fullmäktiges riktningsmål, men målet kommenteras ändå.

Helhetsbedömning

Genom att från 1 oktober 2024 ingå avtalssamverkan "Överförmyndarsamverkan Alingsås Lerum Ale" har möjligheterna för att effektivisera både arbetssätt och processer ökat samtidigt som sårbarheten verksamheten minskat.

3.2 Uppföljning av mål

3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning

Beskrivning

Säkerställ att vi använder alla kompetenser på rätt plats i organisationen och att vi automatiserar och effektiviserar i största möjliga utsträckning. Säkerställ arbetet med vidareutveckling av möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Kommentar

Ale kommun har ingen egen förvaltningsorganisation i och med avtalssamverkan utan styrningen utgår från Alingsås kommun

Från och med den 1 oktober 2024 hanteras förvaltningen av överförmyndarnämndens ansvar genom samverkan med Alingsås kommun. Gemensamma frågor som rör området hanteras inom det samrådsforum som sker minst två gånger årligen, eller vid behov, där presidierna från de samverkande kommunerna deltar tillsammans med tjänstepersoner från kommunerna. Information delges nämnden löpande via rapportering från förvaltningen.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar.

Beskrivning

Arbetet med utveckling och integration av den tillitsbaserade styrningen och uppföljningen av densamma i förhållande till den antagna styrmodellen skall fortgå. Detta ska ske tillsammans med samtliga nämnder och bolag.

Kommentar

Ale kommun har ingen egen förvaltningsorganisation i och med avtalssamverkan utan styrningen utgår från Alingsås kommun

Från och med den 1 oktober 2024 hanteras förvaltningen av överförmyndarnämndens ansvar genom samverkan med Alingsås kommun. Gemensamma frågor som rör området hanteras inom det samrådsforum som sker minst två gånger årligen, eller vid behov, där presidierna från de samverkande kommunerna deltar tillsammans med tjänstepersoner från kommunerna.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Beskrivning

Organisationen ska kontinuerligt ifrågasätta vad som går att förbättra och effektivisera för att höja kvalitet och/eller sänka kostnader. Det löpande arbetet skall ligga som en naturlig del i årshjulet och redogöras för i nulägesanalysen.

Kommentar

Ale kommun har ingen egen förvaltningsorganisation i och med avtalssamverkan utan styrningen utgår från Alingsås kommun

Från och med den 1 oktober 2024 hanteras förvaltningen av överförmyndarnämndens ansvar genom samverkan med Alingsås kommun. Gemensamma frågor som rör området hanteras inom det samrådsforum som sker minst två gånger årligen, eller vid behov, där presidierna från de samverkande kommunerna deltar tillsammans med tjänstepersoner från kommunerna.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.4 Hållbart arbetsliv

Beskrivning

Kommunen som arbetsgivare ska främja trygghet, kompetens och professionell utveckling. Ständiga förbättringar ska prägla våra arbetsplatser där innovation och medarbetarengagemang står i fokus.

Kommentar

Ale kommun har ingen egen förvaltningsorganisation i och med avtalssamverkan utan styrningen utgår från Alingsås kommun.

Från och med den 1 oktober 2024 hanteras förvaltningen av överförmyndarnämndens ansvar genom samverkan med Alingsås kommun. Gemensamma frågor som rör området hanteras inom det samrådsforum som sker minst två gånger årligen, eller vid behov, där presidierna från de samverkande kommunerna deltar tillsammans med tjänstepersoner från kommunerna. Information delges nämnden löpande via rapportering från förvaltningen

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap

Beskrivning

För att stärka organisationen ska kommunen aktivt arbeta med att införa och utveckla principer för verksamhetsskap och medarbetarskap, utöver dagens arbete med ledarskap. Målet är att alla medarbetare ska känna sig delaktiga och engagerade i sitt arbete och att ledarskapet systematiskt stödjer detta.

Kommentar

Då förvaltningsorganisationen tillhör Alingsås kommun hanteras frågor avseende medarbetarskap och ledarskap utifrån Alingsås kommuns styrning. Information delges nämnden löpande via rapportering från förvaltningen och vid de samrådsmöten som genomförs varje halvår.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.6 Överförmyndarnämnden ska tidigt upptäcka och hantera brister i ställföreträdarens förvaltning för att skydda den enskilde från ekonomisk skada

Beskrivning

Överförmyndarnämnden ska tidigt upptäcka och hantera brister i ställföreträdarens förvaltning för att skydda den enskilde från ekonomisk skada.

Granskning av ställföreträdarnas årliga redovisning är det främsta verktyget i nämndens tillsyn. Målet har en tydlig koppling till risk- och väsentlighetsanalysen, där risken att enskilda drabbas på grund av förskingring och bedrägligt beteende hos ställföreträdare har det högsta riskvärdet.

En bieffekt av målet är att ställföreträdare får snabb återkoppling på sin redovisning och kan åtgärda eventuella mindre brister tidigt. I förekommande fall beslutas också om arvode avseende föregående år i samband med granskningen. Att ställföreträdare kan räkna med återkoppling på sin redovisning före sommaren är en viktig förutsättning för att kunna rekrytera och behålla ställföreträdare med rätt kompetens.

Kommentar

Totalt hade nämnden ansvar för att granska 221 årsräkningar avseende år 2024. Av dessa kom 77 % in inom lagstadgad tid, det vill säga senast den 28 februari 2025. 80 % av dessa årsräkningar har granskats inom den tid nämnden satt upp som mål.

Sammantaget behövde förvaltningen begära in komplettering i ungefär hälften av alla ärenden. Arbetet med att begära in kompletteringar är tidskrävande och medför längre handläggningstider, även för de ärenden som inte kräver komplettering. Den genomsnittliga granskningstiden 2025 blev 17,9 veckor. Den sista årsräkningen granskades 2026-01-14.

Målet är att alla årsräkningar ska vara granskade per sista september, om inte särskilda skäl föreligger som exempelvis att begärda kompletteringar inte inkommit. Detta har inte uppnåtts. Totalt hade 45 årsräkningar en handläggningstid på över sju månader. Den främsta orsaken är den generella kvaliteten på årsräkningarna och mängden kompletteringar som krävts. Detta var dock förväntat utifrån att både blanketten och granskningsrutinen var nya för ställföreträdarna och sannolikt kommer det förbättras över tid.

Avseende djupgranskning har fyra av de utvalda 20 årsräkningarna inte kunnat djupgranskas, varför resultatet blev 7 % istället för 10.

Det slutliga resultatet blev att 28 årsräkningar, 13 %, granskades med anmärkning. Flera av dessa på grund av att kompletteringar inte inkommit trots begäran och påminnelse.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

Nämnd

Mått	Målvärde 2025	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
80 % av alla årsräkningar som har inkommit i tid ska vara färdiggranskade i slutet av juni 2025.	80 %	80 %		
Alla årsräkningar ska vara påbörjade sista juni 2025, om inte särskilda skäl föreligger för enskilda årsräkningar.	100 %	82 %		
Handläggningen av en enskild årsräkning får inte överstiga sju månader från det att den inkom, om inte särskilda skäl föreligger.	0 %	20 %		
10 % av årsräkningarna ska genomgå djupgranskning (nivå 3). Bland dessa ska räkningar som granskats med anmärkning föregående år ingå. Övriga ska väljas ut genom stickprov och omfatta alla kategorier av förordnade ställföreträdare.	10 %	7 %		

3.3 Uppföljning av uppdrag

3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfullmäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning	Avslutad	KF	Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid	Avslutad	KF	Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfull mäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Innovation och ständiga förbättringar	Avslutad med avvikelse	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts 25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

3.3.2 Uppföljning av uppdrag

Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning

Beskrivning

Implementera, följ upp och utvärdera löpande effekter av åtgärdsplan framtagen i utredning kring "Sjukfrånvaro och personalomsättning"

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Uppdraget är ej aktuellt då Alingsås kommun är värdkommun för samverkan.

Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid

Beskrivning

Ale kommun finns till för dess invånare, besökare och företagare. Kommunens nya värdegrund fastställer att kunden ska vara i fokus och att hela organisationen behöver ta ett gemensamt ansvar för detta. Det är avgörande att kommunens värdegrund genomsyrar hela organisationen. Detta innebär att en kulturförändring behöver ske och att den behöver hålla över en överskådlig tid framåt. Utvärderingen av värdegrundens effekter ska följa såväl kunders som anställdas upplevda förändring. Den externa kunddialogen är av stor vikt för att förstå och förfina förändringsarbetet. För att ytterligare säkerställa implementering ska värdegrunden vara fokus för alla tillitsdialoger under 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Aktiviteten är ej aktuell då Alingsås kommun är värdkommun för samverkan.

Innovation och ständiga förbättringar

Beskrivning

Alla förvaltningar skall under Q1 2025 till nämnd redovisa olika förslag till utveckling och förbättring av verksamheten som var och en, eller till del av, motsvarar 1% av tilldelad budget. Nämnden ges då möjlighet att göra politiska prioriteringar motsvarande 1%. Processen är framåt tänkt att vara en naturlig del av årshjulet.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad med avvikelse

Överförmyndarnämnden har gjort en genomlysning av tidigare fattade beslut kring arvoden till ställföreträdare. Efter denna antog nämnden nya riktlinjer för arvoden som, utifrån analysen, bedöms vara väl förankrade med rådande praxis om vad som anses vara skäligt arvode enligt föräldrabalkens regler. Bedömningen är att den nya riktlinjen kommer medföra en besparing av arvoden som kommunen ska betala inför 2026.

Under hösten 2025 påbörjades, efter förfrågan från Lerums kommun till de samverkande kommunerna, en utredning kring förutsättningar för bildandet av en gemensam överförmyndarnämnd istället för dagens tre separata nämnder. Kommunstyrelsen ställde sig efter remiss till överförmyndarnämnden positiv till att genomföra utredningen och frågan kommer att behandlas av kommunfullmäktige i respektive kommun under våren 2026.

4 Övrig uppföljning

4.1 Avtalssamverkan

Ale kommun ingår sedan 1 oktober 2024 genom beslut av kommunfullmäktige i avtalssamverkan med Alingsås och Lerums kommuner. Samverkan innebär att överförmyndarnämndens förvaltningsorganisation finns i Alingsås kommun. Ett nära samarbete utifrån budget, delårsrapport, internkontroll, nämndadministration etc finns mellan de samverkande kommunerna på tjänstepersonsnivå. Två gånger årligen genomförs samrådsmöten där gemensamma frågeställningar diskuteras på presidienivå med ansvariga tjänstepersoner från de samverkande kommunerna. Frågor som diskuteras är t.ex. budget och bokslut, digitalisering, bemanningsfrågor och övriga förändringar till följd av nya krav utifrån lagstiftning. Kommunstyrelsens arbetsutskott har regelbundna uppsiktsmöten där nämndens presidium samt ansvarig chef från Alingsås deltar.

Avtalets namn	Avtalsparter	Verksamhet som bedrivs med stöd av avtalet	Extern delegering	Kommentar
Överförmyndarsamverkan Alingsås Lerum Ale	Alingsås kommun och Lerums kommun	Överförmyndarverksamhet	Ja	Beslut KF 2024-06-17

4.2 Internationellt samarbete

Överförmyndarnämnden har inte något internationellt samarbete.

Revisionsberättelse för år 2025

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder samt genom utsedda lekmannarevisorer/revisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige. Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen av räkenskaperna har genomförts av vårt sakkunniga biträde i enlighet med standard för kommunal räkenskapsrevision. Vår granskning har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Efter genomförd granskning vill revisionen särskilt uppmärksamma att kommunens årsredovisning innehåller ett väsentligt fel i balansräkningen. Felet avser att tillgångar om 441 mnkr och skulder om 475 mnkr inte har redovisats. Bakgrunden till detta är kommunens beslut att frångå Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 5, som rör redovisning av leasing. Ale kommun hyr verksamhetslokaler till betydande värden, vilka enligt aktuell rekommendation ska redovisas som tillgångar respektive skulder.

Enligt lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska kommunen tillämpa god redovisningssed. Förarbetena till lagen tydliggör att Rådet för kommunal redovisning är normgivande organ inom området, vilket innebär att dess rekommendationer ska följas. LKBR ger möjlighet till undantag från dessa rekommendationer, men endast under exceptionella omständigheter där tillämpningen skulle ge en missvisande bild i just det specifika fallet. Eftersom det är vanligt att svenska kommuner hyr verksamhetslokaler, bedöms lagens utrymme för undantag från rådets rekommendationer inte vara tillämpliga i detta fall.

Revisionen noterar att kommunen medvetet har valt att avvika från gällande lagstiftning. Vid flera tillfällen har revisionen understrukit vikten av att kommunens delårs- och årsrapport upprättas i enlighet med god redovisningssed. Om rättelse inte sker under 2026 kommer revisionen att överväga att lämna en anmärkning mot kommunstyrelsen inför ansvarsprövningen 2026.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Ale kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer i enlighet med det sakkunniga biträdets bedömning att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande med reservation för redovisat avsteg från rådet för kommunal redovisnings rekommendation avseende leasing. Avsteget innebär ett väsentligt fel i kommunens balansräkning.

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att balanskravet efterlevs.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2024.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi åberopar bifogad redogörelse och de rapporter som inte tidigare tillställts fullmäktige. Övriga rapporter har översänts till fullmäktige löpande under året.

Nödinge den 8 april 2026

Iréne Hellekant Ordförande	Wimar Sundeen Vice ordförande
Lennart Dahl	Willy Kölborg
Jonas Ekstrand	Lennarth Nilsson

Bilagor:

1. Redogörelse för revisionen år 2025
2. Det sakkunniga biträdets yttrande och rapport om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter
3. Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat
4. Grundläggande granskning 2025
5. Granskningsrapport AB Alebyggen

Kommunrevisionen
Ale kommun

Redogörelse för revisionen 2025

Granskning av digitaliseringsarbetet

Syftet med granskning var att bedöma om kommunstyrelsen säkerställt ett ändamålsenligt arbete med digitalisering.

Den sammanfattande bedömning var att kommunstyrelsen endast delvis säkerställt att digitaliseringsarbetet i kommunen utförs på ett ändamålsenligt sätt.

Utifrån granskning lämnades fem rekommendationer till kommunstyrelsen.

Kartläggande granskning av beredningsprocessen inför beslut om avtalssamverkan avseende överförmyndarverksamheten

Syftet med granskningen var att kartlägga kommunstyrelsens och överförmyndarnämndens beredning av ärendet om att ingå samverkansavtal gällande överförmyndarverksamheten. Kartläggningen omfattade en redogörelse för hanteringen av ärendet samt det aktuella beslutsunderlaget.

Vår sammanfattande bedömning, utifrån granskningens syfte och grunderna för ansvarsprövning, var att kommunstyrelsen och överförmyndarnämnden har säkerställt en beredning i enlighet med kommunens rutiner för ärendeberedning samt att beslutsunderlaget i ärendena i allt väsentligt varit tillräckligt.

Utifrån granskningen lämnades två rekommendationer till kommunstyrelsen och en rekommendation till överförmyndarnämnden.

Granskning av kunskap och medvetenhet inom phishing

Syftet med granskningen var att bedöma om det fanns brister i det praktiska arbetet med IT- och informationssäkerhet genom att testa utbildning och medvetenhet hos personalen inom kommunen. Personalens kunskap, medvetenhet och därmed även förmåga att hantera hot utgör en viktig beståndsdel i arbetet med IT- och informationssäkerhet. Den valda metoden för granskningen var att simulera en attack där angriparen försöker komma åt kommunens IT-miljö med hjälp av falska e-postmeddelanden.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte var att kommunstyrelsen delvis har säkerställt att kommunens personal har en tillräcklig nivå av utbildning och medvetenhet inom IT- och informationssäkerhet för att på ett ändamålsenligt sätt hantera hotet från angrepp via e-post.

Utifrån granskningen lämnades tre rekommendationer till kommunstyrelsen.

Granskning av delårsrapport

Syftet med granskningen har varit att bedöma om den finansiella informationen i delårsrapporten i allt väsentligt är upprättade i enlighet med den tillämpliga föreställningsramen för finansiell rapportering.

Av revisionsrapporten framgår att delårsrapporten innehåller ett väsentligt fel i kommunens balansräkning. Felet medför att kommunens nyckeltal för soliditet blir missvisande. Orsaken är att kommunen har gjort avsteg från Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R5 om redovisning av leasing. Syftet med rekommendationen är att säkerställa en neutral redovisning av kommuners tillgångar, vilket innebär att tillgångar ska redovisas på samma sätt oavsett om de finansieras genom lån eller leasing. Ale kommun hyr verksamhetslokaler till väsentliga värden som, i enlighet med rekommendationen, ska redovisas som anläggningstillgångar med motsvarande långfristig skuld. Vidare ska delar av kommunens kostnader omklassificeras från verksamhetens resultat till resultat efter finansiella poster.

Kommunen har valt att inte tillämpa rekommendationen i redovisningen utan i stället redovisat effekterna i not 28 i delårsrapporten. Om hyresavtalen hade redovisats i enlighet med rekommendationen skulle detta ha medfört ökade tillgångar om 574 mnkr, ökade skulder om 619 mnkr samt en sänkning av soliditeten från 56 procent till 46,3 procent.
Av lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning framgår att kommunen ska följa god redovisningssed. Av förarbetena till lagen framgår vidare att Rådet för kommunal redovisning är normgivande organ inom kommunal redovisning, med uppgift att utveckla god redovisningssed. Lagen medger visserligen möjlighet att avvika från rådets rekommendationer, men endast under förutsättning att skälen för avvikelsen redovisas i not i årsredovisningen.

Enligt information från Rådet för kommunal redovisning ska möjligheten till avsteg tillämpas restriktivt och endast i undantagsfall, när en kommun kan visa att tillämpning av en rekommendation i det enskilda fallet skulle leda till en icke rättvisande bild. Eftersom hyra av verksamhetslokaler är vanligt förekommande bland svenska kommuner kan lagens utrymme för avsteg inte anses vara tillämpligt i detta fall.

Kommunens avsteg från Rådet för kommunal redovisnings rekommendation bedöms därmed utgöra en bristande efterlevnad av lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Granskning av årsredovisning

EY har på uppdrag av kommunrevisionen genomfört en granskning av kommunens årsredovisning, resultat- och balansräkningar med nothänvisningar, kassaflödesanalyser, driftsredovisning samt investeringsredovisning. EY har även granskat intern kontroll kopplat till bokslutsprocessen, finansieringsprocessen, löneprocessen, inköpsprocessen, intäktsprocessen samt investeringsprocessen/anläggningsprocessen. Granskningen omfattar kommunen, dotterbolagen och de sammanställda räkenskapernas resultat- och balansräkning, kassaflöde och noter.

Granskningen visar att årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, med reservation för den omständighet som beskrivs gällande leasing, upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2025. Gällande intern kontroll lämnas flera rekommendationer kring bland annat bokslutsprocessen, löneprocessen, inköpsprocessen samt exploateringsprocessen.

Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

Varje kommun ska enligt kommunallagen ha riktlinjer och mål för god ekonomisk hushållning. Revisorerna bedömer om resultaten delårsrapport och årsredovisning är förenliga med de mål fullmäktige beslutat samt om kommunen klarar kravet på en ekonomi i balans.

Revisorerna kan inte bedöma om kommunen uppnår god ekonomisk hushållning. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs att hälften av riktningsmålen går i rätt riktning. Avsaknaden av tydliga kriterier för att bedöma måluppfyllelse och utveckling av riktningsmålen innebär att vi inte kan göra en bedömning av om god ekonomisk hushållning föreligger. Vi bedömer dock att resultatet i årsredovisningen i allt väsentligt är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige har beslutat om samt att kommunen uppfyller balanskravet.

Utifrån granskningen lämnas en rekommendation till kommunstyrelsen.

Grundläggande granskning 2025

Revisionen ska varje år genomföra en så kallad grundläggande granskning. Den grundläggande granskningen består av granskning av måluppfyllelse samt granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll.

Den grundläggande granskningen är översiktlig, men ska vara tillräckligt omfattande för att ge oss en bra grund för de bedömningar vi gör.
Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi genomfört dialoger med kommunens olika presidier.

Den grundläggande granskningen under 2025 har omfattat kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, servicenämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden.

Utifrån granskningen riktas två rekommendationer till servicenämnden och kommunstyrelsen.

Lekmannarevision 2025

Under året har lekmannarevisorerna genomfört en grundläggande granskning av AB Alebyggen. Utifrån genomförd granskning bedömer vi att bolagets verksamhet skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Någon grund för anmärkning mot styrelsens och verkställande direktörens förvaltning föreligger inte.

I granskningen lämnades två rekommendationer till styrelse och VD.

Det sakkunniga biträdets yttrande

Till revisorerna i Ale kommun (org.nr 212000-1439)

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Ale kommun utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för år 2025-01-01–2025-12-31.

Våra uttalanden i detta yttrande är förenliga med innehållet i den revisionsrapport som har överlämnats till kommunens förtroendevalda revisorer 2026-04-08.

Yttrande om årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter

Uttalanden med reservation

Vi har utfört en revision av årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för Ale kommun för år 2025-01-01–2025-12-31 avgiven av kommunstyrelsen den 2026-04-07. Vi har granskat förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna samt drift- och investeringsredovisningen enligt särskilda instruktioner i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*.
Enligt vår bedömning har årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, med reservation för den omständighet som beskrivs i nedan stycke, upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Grund för uttalanden med reservation

Vi har utfört uppdraget enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet *Det sakkunniga biträdets ansvar*. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till kommunen.
Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden med reservation.
Som framgår av not 28 har Ale kommun genomfört en översyn av samtliga leasingavtal. Resultatet av översynen visar att väsentliga delar av den leasing som nu redovisas som operationell ska redovisas som finansiell leasing.
En omklassificering till finansiell leasing innebär att balansomslutningen påverkas genom att anläggningstillgång respektive långfristig skuld redovisas för berörda leasingobjekt. Denna effekt bedömer vi är väsentlig för kommunens balansräkning, och därigenom även på nyckeltal som påverkas av densamma. Nettoeffekten på resultaträkningen bedöms inte vara väsentlig, men delar av kostnaderna ska omklassificeras från Verksamhetens resultat till Resultat efter finansiella poster.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter och denna andra information återfinns på sidorna 1-9 samt 48-93. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.
Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt LKBR. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga biträdets ansvar

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande som en del av en revisionsrapport till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.
Som del av en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- Identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag,
- Skaffar vi oss en förståelse av den del av kommunens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- Måste vi informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste

Penneo dokumentnyckel: 2OWM7-2KBBG-PERYF-L5RVL-FGHO1-496FF

också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Det sakkunniga biträdets granskning av förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna samt drift- och investeringsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna samt drift- och investeringsredovisningen och att dessa upprättas i enlighet med LKBR. Vår granskning har skett enligt "Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse", "Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper" samt "Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning" i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna och drift- och investeringsredovisningen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

Förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Sammanställda räkenskaper har upprättats i enlighet med LKBR.

Drift- och investeringsredovisning har upprättats i enlighet med LKBR.

Undertecknande

Göteborg den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Ernst & Young AB

Björn Hulthén
Ansvarigt sakkunnigt biträde
Auktoriserad revisor

Penneo dokumentnyckel: 2OWM7-2KBBG-PERYF-L5RVL-FGHO1-496FF

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

BJÖRN HULTHÉN
Auktoriserad revisor
Serienummer: cdd841b88f4e7c[…]57fc770480339
IP: 147.161.xxx.xxx
2026-04-09 08:41:36 UTC

Penneo dokumentnyckel: 2OWM7-2KBBG-PERYF-L5RVL-FGHO1-496FF

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

Årsredovisning 2025

Ale kommun

Building a better working world

1. God ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

Varje kommun ska enligt kommunallagen ha riktlinjer och mål för god ekonomisk hushållning. Målen ska utvärderas i delårsrapport och årsredovisning. Fullmäktiges, kommunstyrelsens och revisorernas roll illustreras i figuren nedan.

1 Riktlinjer/mål

Fullmäktige beslutar om mål för god ekonomisk hushållning.

2 Delårsrapport

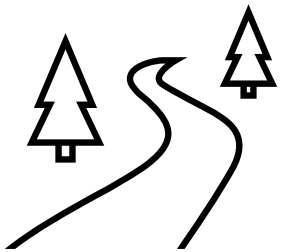

Kommunstyrelsen utvärderar målen i delårsbokslutet och gör en prognos över måluppfyllelsen för helåret.

3 Årsredovisning

Kommunstyrelsen utvärderar målen i årsredovisningen och gör en bedömning av måluppfyllelsen för helåret.

Revisorerna bedömer om resultaten i delårsrapport och årsredovisning är förenliga med de mål fullmäktige beslutat samt om kommunen klarar kravet på en ekonomi i balans.

2. Kommunfullmäktiges definition av god ekonomisk hushållning

- Kommunfullmäktige har i riktlinjer för god ekonomisk hushållning antagna 26 maj 2025 beslutat om tre finansiella mål för god ekonomisk hushållning. I kommunfullmäktiges budget finns därtill tre riktningsmål (verksamhetsmässiga mål). För att avgöra om kommunen uppnår God ekonomisk hushållning ska en helhetsbedömning göras av de verksamhetsmässiga riktningsmålen och de finansiella målen.

- Kommunfullmäktige har beslutat om följande kriterier för vilken måluppfyllelse som krävs för att uppnå god ekonomisk hushållning:
  - Om maximalt ett av de finansiella målen inte uppnåtts två år i rad
  - Om en majoritet av riktningsmålen (trygghet, effektivitet och kundnytta) går i rätt riktning

- Vi konstaterar att det saknas tydliga kriterier att bedöma uppfyllelsen av de individuella verksamhetsmässiga riktningsmålen.

3. Kommunstyrelsens uppföljning av god ekonomisk hushållning och balanskrav

- Kommunens balanskravsresultat uppgår till 101,9 mnkr.
- Kommunstyrelsen följer upp samtliga av sex målsättningar i årsredovisningen.
  - 3 av 3 finansiella mål har uppnåtts under året
  - 2 av 3 riktningsmålen bedöms gå i rätt riktning.

- Riktningsmålen följs upp genom beskrivning av vilka aktiviteter som har genomförts, det finns också vissa mått kopplat till riktningsmålen, dessa mått har dock inte en avgörande betydelse för helhetsbedömningen.

4. Vår bedömning

- Vår bedömning är, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls.
- Vår bedömning är att utfallet är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt.
- Vi kan inte bedöma om prognosen är förenlig med de verksamhetsmässiga mål som fullmäktige har fastställt, då det saknas tydliga kriterier för att följa upp riktningsmålen.
  - I förarbetena till kommunallagen (prop. 2003/04:105) anges att verksamhetsperspektivet i god ekonomisk hushållning tar sikte på kommunens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. För att skapa förutsättningar för god ekonomisk hushållning måste det finnas ett tydligt samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. För att åstadkomma detta krävs bland annat tydliga och mätbara mål. Bedömningen av huruvida de verksamhetsmässiga målen går i rätt riktning sker utifrån vilka aktiviteter som har genomförts, snarare än vilka effekter som har uppnåtts. Enligt vår mening medför detta risk för 1) subjektiva bedömningar av måluppfyllelse, 2) avsaknad av ett tydligt kausalt samband mellan genomförda aktiviteter och målets utveckling samt 3) att målen i praktiken blir mycket svåra att inte uppfylla, eftersom de kan anses uppfyllda genom i princip vilka aktiviteter som helst, förutsatt att dessa genomförs enligt plan.

Vår samlade bedömning

- Vi kan inte bedöma om kommunen uppnår god ekonomisk hushållning. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs att hälften av riktningsmålen går i rätt riktning. Avsaknaden av tydliga kriterier för att bedöma måluppfyllelse och utveckling av riktningsmålen innebär att vi inte kan göra en bedömning av om god ekonomisk hushållning föreligger. Vi bedömer dock att resultatet i årsredovisningen i allt väsentligt är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige har beslutat om samt att kommunen uppfyller balanskravet.

5. Våra rekommendationer

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att de verksamhetsmässiga mål som ligger till grund för bedömningen av om kommunen uppnår god ekonomisk hushållning är uppföljningsbara, genom att bereda kriterier för bedömning av måluppfyllelse för beslut i kommunfullmäktige.

8 april 2026

Johan Palmgren, granskningsledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Mikaela Gretzer, uppdragsledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Grundläggande granskning 2025

Ale kommun

2026

Shape the future with confidence

Innehållsförteckning

1. Inledning 2
2. Samlade bedömning 4
3. Kommunstyrelsen 7
4. Socialnämnden 9
5. Samhällsbyggnadsnämnden 11
6. Servicenämnden 13
7. Utbildningsnämnden 15

Bilaga 1. Revisionskriterier 17

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionssed. Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras i kommunallagen 6 kap. 6 §. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed. Den grundläggande granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

- Har nämnderna säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt?
- Har nämnderna säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.
- Har nämnderna säkerställt en tillräcklig intern kontroll? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunallagen samt kommunens styrmodell.

1.3 Metod

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- Kommunallagen, (2017:725) kap 6
- Riktlinje för intern kontroll i Ale kommun, 2024
- Ale kommuns styrmodell, 2025
- Riktlinje kommunstyrelsens uppsiktsansvar, 2022

1.4 Avgränsning

Granskningen avser verksamhetsåret 2025 och omfattar kommunstyrelsen, socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, servicenämnden och utbildningsnämnden.

1.5 Utgångspunkter för vår granskning

Följande ramverk av kriterier/kontrollmoment bygger på de krav som återfinns i kommunens styrmodell och anvisningar. Ramverket beskriver hur styrelsen och nämnderna ska arbeta med styrning, uppföljning och internkontroll och är utgångspunkten för de iakttagelser och avvikelser som redogörs för i efterföljande kapitel.

Utifrån styrdokument och reglementen är vår tolkning att styrelse och nämnder ska ha genomfört följande för att ha säkerställt dels att verksamhet och ekonomi styrs och följs upp utifrån de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, dels ett tillräckligt internkontrollarbete.

A. Tillräcklig styrning för att leva upp till mål och riktlinjer

A1.Genomfört aktiviteter och åtgärder som bidragit till måluppfyllelse.

A2. Beslutat om en nulägesanalys i enlighet med kommunens styrmodell.

B. Tillräcklig uppföljning av verksamhet och ekonomi

B1. Följt upp mål och uppdrag i enlighet med kommunens styrmodell.

B2. Följt upp ekonomi i enlighet med kommunens styrmodell.

B3. Vidtagit åtgärder för att komma till rätta med avvikelser gällande verksamhet och ekonomi.

*B4: **Kommunstyrelsen**: Genomfört protokollförda uppsiktsdialoger med presidierna i nämnder och bolag två gånger under året.*

C. Tillräcklig intern kontroll i verksamheten

C1. Genomfört en riskanalys och upprättat en internkontrollplan

C2. Följt upp internkontrollarbetet.

*C3: **Kommunstyrelsen:** Följt upp bolagens och nämndernas internkontrollarbete.*

2. Samlade bedömning

2.1 Bedömning utifrån revisionskriterierna

Nedan sammanställer vi våra bedömningar utifrån granskningens revisionskriterier.

Tabell 1. Sammanställd bedömning per styrelse och nämnd.

	Styrning		Uppföljning				Intern kontroll		
	A1	A2	B1	B2	B3	B4	C1	C2	C3
Kommunstyrelsen					ET				
Socialnämnden					ET	ET			ET
Samhällsbyggnadsnämnden						ET			ET
Servicenämnden						ET			ET
Utbildningsnämnden					ET	ET			ET

Färgkod	Beskrivning av hur bedömning görs
	Kriteriet är ej uppfyllt, bedöms som en större avvikelse utifrån revisionskriterierna.
	Kriteriet är delvis uppfyllt, bedöms som en mindre avvikelse utifrån revisionskriterierna.
	Kriteriet är uppfyllt, inga avvikelser utifrån revisionskriterierna.
ET	Kriteriet är inte tillämpligt för styrelsen/nämnden.

2.2 Reflektioner kring målstyrning i Ale kommun

Vår förståelse av kommunens styrmodell är att kommunfullmäktige formulerar riktningsmål utifrån kommunens vision. Med utgångspunkt i de övergripande riktningsmålen kan mer specifika mål och uppdrag riktas till styrelse och nämnder. Styrelse och nämnd ska alltid förhålla sig till riktningsmålen och ska årligen fastställa en plan där de redovisar vilka aktiviteter och åtgärder som ska genomföras under det kommande året i relation till målsättningarna. Enligt den för 2025 gällande styrmodellen ska kommunfullmäktige fastställa att nämndplanerna överensstämmer med budgetens intentioner.

Mål och uppdrag ska följas upp och redovisas i delårsbokslut per augusti och i nämndernas årsredovisningar. Nämnderna följer upp vilka åtgärder som har genomförts utifrån riktningsmålen, men gör ingen bedömning om riktningsmålen är uppfyllda eller inte, och utifrån vår tolkning av styrmodellen är det inte heller syftet med riktningsmålen. Nämnderna följer däremot upp övriga mål och uppdrag som kommunfullmäktige har fastställt i budget och gör en bedömning om målet uppfylls eller ej.

Genomgång av nämndernas årsredovisningar visar att fokus i uppföljningarna av samtliga mål ligger på vilka åtgärder som har genomförts, snarare än vilka effekter som har uppnåtts.

Enligt vår mening riskerar detta att leda till 1) subjektiva bedömningar av måluppfyllelse, 2) avsaknad av ett tydligt kausalt samband mellan genomförda aktiviteter och målets utveckling samt att 3) målen i praktiken blir mycket svåra att inte uppfylla.

Vi anser att detta gäller för samtliga mål, men exemplifierar och utvecklar vårt resonemang nedan genom målet "hållbar kompetensförsörjning". Målet syftar till att säkerställa att kommunen använder all kompetens på rätt plats i organisationen och automatiserar samt effektiviserar i största möjliga utsträckning. Målet syftar även till att säkerställa arbetet med vidareutveckling och möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Samtliga nämnder bedömer i sina årsredovisningar att målet antingen har uppnåtts eller är på väg att uppfyllas. Varje nämnd redogör för de åtgärder som vidtagits i relation till målet. Kommunstyrelsen rapporterar exempelvis att en kommunövergripande kompetensförsörjningsplan har upprättats, socialnämnden anger att arbetet med automatisering av ekonomiskt bistånd har fortgått under året, samhällsbyggnadsnämnden beskriver omplaceringar av medarbetare för att möta verksamhetens behov, servicenämnden beskriver genomförda utbildningar, studiebesök och föreläsningar inom kostverksamheten, medan utbildningsnämnden bland annat har följt upp nyckeltal relaterade till personalomsättning och andelen legitimerad personal, dock utan fastställda målvärden.

(1) Subjektivitet: Varken kommunfullmäktige, styrelse eller nämnder har definierat när målet kan anses vara uppfyllt, och uppföljningen bygger till stor del på styrelsens och nämndernas egna uppfattningar om aktiviteter har genomförts.

(2) Avsaknad av kausalt samband: Det saknas i huvudsak kvantitativa mått eller motsvarande som grund för att bedöma om utvecklingen går åt rätt håll. I de fall där nyckeltal finns saknas målvärden.

(3) Svårt att misslyckas: Av punkt 1 och 2 följer att måluppfyllelse i praktiken är beroende av att aktiviteter genomförs, snarare än om de haft avsedd effekt. Det innebär att måluppfyllelse kan uppnås med nästan vilka aktiviteter som helst, förutsatt att de genomförts enligt plan.

2.3 Slutsatser

Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna i huvudsak säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att styrelsen och nämnderna följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget ovan.

Vi bedömer att kommunstyrelsen, socialnämnden, utbildningsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Vi bedömer däremot att servicenämnden inte säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering. Bedömningen grundar vi på att nämnden inte beslutat om tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans.

Vidare bedömer vi att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Shape the future with confidence

Göteborg den 8 april 2026

Johan Palmgren
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB
Granskningsledare

Mikaela Gretzer
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB
Kvalitetssäkrare

3. Kommunstyrelsen

3.1 Styrning

Kommunstyrelsen har antagit en nämndplan för 2025 i december 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Enligt kommunstyrelsens årsredovisning bedöms de aktiviteter och åtgärder som genomförts under året bidragit till riktningsmålen. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till kommunstyrelsen i budget 2026 bedöms att tre mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att två mål är delvis uppfyllda. Endast tre av tolv uppdrag utifrån budget och nämndplan är avslutade. Åtta uppdrag är pågående med avvikelse och ett uppdrag är ej påbörjat. Kommunstyrelsen har fastställt en nulägesanalys för 2024-2025 i enlighet med kraven i kommunens styrmodell. Nulägesanalysen fastställdes i mars 2025.

3.2 Uppföljning

Kommunstyrelsen har följt upp mål och uppdrag i delårsrapport 2 och årsredovisning i enlighet med styrmodellen. Kommunstyrelsen har följt upp ekonomin vid i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisning i enlighet med kommunens styrmodell. Vid samtliga prognostillfällen har kommunstyrelsen prognosticerat ett överskott för helåret. Kommunstyrelsen redovisar ett resultat om 4,6 mnkr för helåret 2025.

3.2.1 Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsens arbetsutskott har under 2025 genomfört uppsiktsdialoger med samhällsbyggnadsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och Alebyggen. Dialogerna har genomförts både på våren och på hösten. Därtill har en dialog genomförts med överförmyndaren. För respektive dialog finns ett protokoll som beskriver vilka som deltagit och agenda för dialogerna. Enligt protokollen var agendan för mötena under våren ”utmaningar och utvecklingsarbete” gällande ekonomi, personal, samverkan, invånare/brukare och uppsatta mål från kommunfullmäktige och nämnd. Vid höstens dialoger diskuterades även ”nuläge”. Det framgår dock inte av protokollen vad som framkommit vid dialogerna utifrån de punkter som anges i agendan. Av kommunstyrelsen protokoll framgår at protokollen från höstens dialoger anmälts som delegeringsbeslut till kommunstyrelsens sammanträde, det framgår dock inte av protokoll att protokollen från vårens dialoger som genomfördes den 25 mars samt 6 maj 2025 anmälts till kommunstyrelsen.

3.3 Intern kontroll

Kommunstyrelsen beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt åtta identifierade risker. För varje risk finns en beskrivning samt en värdering av sannolikhet och konsekvens, där värderingen görs på en femgradig skala. Internkontrollplanen innehåller totalt åtta kontrollmoment. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Kommunstyrelsen har följt upp internkontrollplanen den 24 februari 2026. Av skriftliga svar från förvaltningen framgår att kommunstyrelsen

kommer att behandla uppföljningen av nämndernas internkontrollplaner den 7 april 2026[1].

3.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att kommunstyrelsen i huvudsak säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att styrelsen följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2. Vi noterar att en majoritet av kommunstyrelsens uppdrag är pågående med avvikelse.

Uppföljning

Vi bedömer att kommunstyrelsen i delvis har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att dokumentationen från uppsiktsdialogerna saknar information om vad som framkommit i dialoger samt att protokoll från uppsiktsdialogerna under våren 2025 inte anmälts till kommunstyrelsen. Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela kommunstyrelsen. I vår mening behöver dokumentationen från uppsiktsdialogerna därför vara tillräckligt utförliga så att ledamöter som inte själva närvarat vid dialogerna kan följa vad som framkommit i dialogerna.

Intern kontroll

Vi bedömer att kommunstyrelsen i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att kommunstyrelsens upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Säkerställer att uppsiktsdialogerna dokumenteras mer utförligt samt att protokollen från dialogerna delges hela kommunstyrelsen. Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela kommunstyrelsen, och dokumentationen från dessa dialoger behöver därför vara så pass detaljerad att ledamöter som inte närvarat vid dialogerna kan följa vad som framkommit i dialogerna.

[1] EY har inte tagit del av uppföljningen vid granskningens genomförande.

4. Socialnämnden

4.1 Styrning

Socialnämnden har antagit en nämndplan för 2025 i november 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Genomgång av nämndens årsredovisning visar att nämnden följt upp arbetet utifrån kommunfullmäktiges tre riktningsmål. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till kommunstyrelsen i budget 2026 bedöms att tre mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att två mål är delvis uppfyllda. Samtliga uppdrag bedöms vara avslutade utan avvikelse. Socialnämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025 i enlighet med kommunens styrmodell.

4.2 Uppföljning

Socialnämnden har följt upp mål och uppdrag i enlighet med kommunens styrmodell. Socialnämnden har följt upp ekonomi i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisning i enlighet med kommunens styrmodell. Vid prognostillfället per april prognosticerade nämnden en positiv avvikelse om 4,6 mnkr. Vid prognosen per augusti prognosticerade nämnden ett noll-resultat. Socialnämnden redovisar ett resultat om 1,2 mnkr för helåret 2025.

4.3 Intern kontroll

Socialnämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt tio identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt tio kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Socialnämnden har tagit del av uppföljning av samtliga kontrollmoment i februari 2026.

4.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att socialnämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att socialnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att nämnden följt upp verksamhet och ekonomi i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.

Intern kontroll

Vi bedömer att socialnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

5. Samhällsbyggnadsnämnden

5.1 Styrning

Samhällsbyggnadsnämnden har antagit en nämndplan för 2025 i november 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Genomgång av nämndens årsredovisning visar att nämnden följt upp arbetet utifrån kommunfullmäktiges tre riktningsmål. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till samhällsbyggnadsnämnden i budget 2026 bedöms att fyra mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att ett mål är delvis uppfyllt. Sju av totalt nio uppdrag bedöms avslutade utan avvikelse. Två uppdrag är pågående med avvikelse. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025 i enlighet med kommunens styrmodell.

5.2 Uppföljning

Nämnden har följt upp mål och uppdrag i delårsrapport 2 och årsredovisning. Nämnden har följt upp ekonomin i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisningen i enlighet med kommunens styrmodell. Nämnden prognostiserade en negativ budgetavvikelse om –8,9 mnkr i delårsrapport 1. Delårsrapport 1 behandlades på nämndens sammanträde den 7 maj, nämnden beslutade dock inte om några åtgärder för att nå en budget i balans. Vid delårsrapport 2, som behandlades av nämnden den 1 oktober, uppgick den prognostiserade avvikelsen till –9,3 mnkr. Nämnden beslutade inte om några åtgärder för att nå en budget i balans. I årsredovisningen redovisar nämnden en negativ avvikelse om –11,4 mnkr. Vid samtliga uppföljningar under året har avvikelsen kopplats till den renhållningsverksamheten verksamheten. Enligt kommunens styrmodell ska nämnden vidta åtgärder vid en prognosticerade budgetavvikelse. Renhållningsverksamheten är dock avgiftsfinansierad vilket innebär att överskott bokas som en skuld till taxekollektivet. Av skriftliga svar från förvaltningen framgår att orsaken till att inte åtgärder vidtogs var på grund av det fanns tidigare överuttag inom den taxefinansierade verksamheten att återställa.

5.3 Intern kontroll

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt elva identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt elva kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Samhällsbyggnadsnämnden har följt upp samtliga kontrollmoment i internkontrollplanen i februari 2026. Därtill har nämnden genomfört en delårsuppföljning av kontrollmomenten i september 2025.

5.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i huvudsak säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering. Vi noterar att nämnden redovisar ett underskott om ca -11,4 mnkr, underskottet härleds dock till den avgiftsfinansierade verksamheten. Beaktat att nämnden haft ett tidigare överuttag att återställa riktar vi ingen rekommendation härvidlag.

Intern kontroll

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

6. Servicenämnden

6.1 Styrning

Servicenämnden har antagit en nämndplan för 2025 i december 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Enligt servicenämndens årsredovisning bedöms de aktiviteter och åtgärder som genomförts under året bidragit till riktningsmålen. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till servicenämnden i budget 2025 bedöms att samtliga fem mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att två mål är delvis uppfyllda. 12 av 14 uppdrag bedöms avslutade utan avvikelse. Två uppdrag är pågående med avvikelse. Servicenämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025.

6.2 Uppföljning

Nämnden har följt upp mål och uppdrag i delårsrapport 2 och årsredovisning. Nämnden har följt upp ekonomin i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisningen, i enlighet med kommunens styrmodell. Vid prognostillfället i april redovisade nämnden en negativ avvikelse om cirka 1 mnkr, där underskottet härleddes till IT-enheten. Prognosen för helåret uppgick till -0,4 mnkr. Åtgärder för att nå budget i balans presenterades vid nämndens sammanträde i juni. Av förslag på åtgärdsplanen framgår att underskottet under juni hade ökat till 2,1 mnkr, varav 1,3 mnkr av underskottet härrörde från tomställda lokaler. Resterande del av underskottet utgjordes av kostnader inom IT-enheten samt juridiska kostnader för en pågående rättslig tvist. Förvaltningen presenterade förslag på åtgärder om totalt 0,4 mnkr, vilket nämnden godkände. Vid behandlingen av delårsrapport 2 uppgick det prognostiserade underskottet till cirka 1,9 mnkr, där underskottet återigen härleddes till IT-enheten.

Nämnden beslutade vid mötet om att skicka en begäran om att få använda delar nämndens PO-överskott för att räcka delar av nämndens prognosticerade underskott. I årsredovisningen redovisar nämnden en negativ avvikelse om ca -2 mnkr för helåret 2025. Ca 1,1 mnkr av underskottet härleds till kostnader för tomställda lokaler. Av skriftliga svar från ekonomichef framgår att underskottet för tomställda lokaler inte behöver inarbetas av nämnden då kommunens nämnder har möjlighet att lämna lokaler som de inte längre behöver vilket innebär en kostnad som kan vara svår att förutse. Detta framgår dock inte av kommunens styrmodell.

6.3 Intern kontroll

Servicenämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt nio identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt nio kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Servicenämnden har tagit del av uppföljning av samtliga kontrollmoment i februari 2026.

6.4 Vår bedömning och rekommendationer

- Styrning

Vi bedömer att servicenämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att servicenämnden inte säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att nämnden inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans i enlighet med kommunens styrmodell.

Intern kontroll

Vi bedömer att servicenämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

Vi rekommenderar servicenämnden att:

- Vid konstaterat eller befarat underskott, besluta om tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans.

7. Utbildningsnämnden

7.1 Styrning

Utbildningsnämnden har antagit en nämndplan för 2025 i december 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Enligt utbildningsnämndens årsredovisning bedöms de aktiviteter och åtgärder som genomförts under året bidragit till riktningsmålen. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till servicenämnden i budget 2025 bedöms att fyra av fem mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att ett mål är delvis uppfyllt. Sju av nio uppdrag bedöms avslutade utan avvikelse. Två uppdrag bedöms pågående med avvikelse.
Utbildningsnämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025.

7.2 Uppföljning

Uppföljning av mål och uppdrag sker i delårsrapport 2 samt i årsredovisning. I delårsrapport och årsredovisning framgår förvaltningens samlade bedömning kring de insatser som genomförts kring respektive inriktningsmål, mål och uppdrag som givits av fullmäktige.
Utbildningsnämnden har följt upp ekonomin i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisningen, i enlighet med kommunens styrmodell. Vid samtliga uppföljningar under året har nämnden redovisat ett positivt resultat. Nämnden redovisar en positiv om avvikelse om 2 mnkr för helåret 2025.

7.3 Intern kontroll

Utbildningsnämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt tio identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt nio kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen.

Servicenämnden har tagit del av uppföljning av samtliga kontrollmoment i februari 2026. Därtill har nämnden genomfört en delårsuppföljning av kontrollmomenten i september 2025.

7.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att utbildningsnämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att utbildningsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att nämnden följt upp verksamhet och ekonomi i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.

Intern kontroll

Vi bedömer att utbildningsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

Bilaga 1. Revisionskriterier

Kommunallagen (2017:725)

Av kommunallagens 6 kap. 1 § framgår att styrelsen ansvarar för att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamhet. Kommunstyrelsen ska även ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag och kommunalförbund som kommun är medlem i. Enligt 3 kap 12 § kommunallagen inkluderar detta uppsikt över kommunala bolag, stiftelser och föreningar. Enligt 6 kap 6 § kommunallagen har nämnderna ansvar för att var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Likaså skall nämnderna se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett övrigt tillfredsställande sätt.

Ale kommuns styrmodell

Riktningsmål

Riktningsmålen har sin utgångspunkt i kommunens vision och ska utgöra grunden för kommunfullmäktiges långsiktiga styrning. Med utgångspunkt i riktningsmålen kan mål och uppdrag fördelas till nämnder och bolag för kommande år. Uppdrag kan även kopplas direkt till specifika mål.

Minst var fjärde år fastställer kommunfullmäktige kommunens riktningsmål. Riktningsmålen gäller för samtliga nämnder och helägda bolag. De ska bidra till att staka ut viljeinriktningen på lång sikt och tydliggöra politiska prioriteringar för hela koncernen. Nämnder och bolag ska alltid förhålla sig till riktningsmålen i sina prioriteringar och planera utifrån att, vid behov, gemensamt möjliggöra förflyttningar inom respektive riktningsmål.

Uppföljning av verksamhet och ekonomi

Uppföljning av mål och uppdrag ska följas upp och redovisas i delårsbokslut per augusti och nämndens årsredovisning.

Ekonomisk uppföljning med prognos sker i delårsbokslut 1 (1 januari-31 mars), delårsbokslut 2 och årsredovisning.

Om prognos visar på negativt utfall för helåret så ska detta generera ett ärende med åtgärder till nästkommande nämnd för att få budget i balans och ska redovisas kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Plan för nämnder och bolag

Nämnder och helägda bolag ansvarar för att utforma en plan med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål och budget. Utöver den ekonomiska planeringen ska planen tydligt redovisa vilka åtgärder och aktiviteter som ska genomföras under det kommande året i relation till kommunfullmäktiges mål och budget.

Kommunfullmäktige prövar och fastställer att respektive plan överensstämmer med budgetens intentioner. Om kommunfullmäktige bedömer att planen inte är förenlig med dessa intentioner ska berörd nämnd eller bolagsstyrelse revidera planen.

Nulägesanalys

Nämnder och helägda bolag ska årligen fastställa en nulägesanalys som underlag för den kommande budgetprocessen. Nulägesanalysen utgör en central del i att skapa förutsättningar för att de förtroendevalda ska kunna fatta välgrundade beslut.

Syftet med nulägesanalysen är att utgöra beslutsunderlag för mål- och budgetbeslut för nästkommande år. Analysen ska dels beskriva nuläget, dels belysa möjliga förflyttningar som förvaltningen eller bolaget bedömer vara genomförbara.

Vid framtagandet av nulägesanalysen är det, utifrån ett tillitsbaserat förhållningssätt, viktigt att utgå från kommunens uppdrag och vilka kommunen är till för, samt att ta tillvara professionens kunskap och perspektiv.

Kommunstyrelsens nulägesanalys ska, utöver analys av det egna ansvarsområdet, även ha ett koncernövergripande perspektiv. Kommunstyrelsens arbetsutskott fastställer årligen vilket fokus nulägesanalysen ska ha.

Följande områden ska alltid ingå i nulägesanalysen:

- Nuläge utifrån trender, förändringar och utmaningar
- Verksamhetens resultat i nuläget
- Möjliga förflyttningar för att förbättra, effektivisera eller minska kostnader

Riktlinjer för intern kontroll

Fastställande av internkontrollplan

Varje nämnd och styrelse ska inför kommande år anta en internkontrollplan med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys. I planen ska det framgå vilka riskområden som ska följas upp. Planen för kommande års arbete med intern kontroll ska antas av respektive nämnd och styrelse för att överlämnas till kommunstyrelsen senast den 31 december.

Uppföljning av internkontrollplan

Resultatet av den interna kontrollen ska årligen fastställas i nämnd eller styrelse. Vid brister eller avvikelser ska åtgärder fastställas. Uppföljning av internkontrollplan ska översändas till kommunstyrelsen senast i februari.

Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen har ansvaret för den interna kontrollen på ett övergripande plan och ska säkerställa att en samlad rapportering och ett uttalande om den interna kontrollen årligen upprättas och överlämnas till kommunfullmäktige. Denna rapportering ska ske innan fullmäktiges beslut om ansvarsfrihet

Riktlinje för kommunstyrelsens uppsiktsplikt (antagen 2022-11-01)

Enligt riktlinjen ska kommunstyrelsens arbetsutskott genomföra två uppsiktsdialoger med respektive bolag nämnd. Uppsiktsdialogerna sker med nämnders respektive bolags

presidium. Vid dessa möten förs protokoll som sedan anmäls till kommunstyrelsens sammanträde.

GRANSKNINGSRAPPORT

Till bolagsstämman i Aktiebolaget Alebyggen Org.nr 556093-0504
Till kommunfullmäktige för kännedom

Vi har granskat bolagets verksamhet under år 2025. Granskningen har utförts i enlighet med bestämmelserna i aktiebolagslagen, kommunallagen och god sed. Det innebär att vi har planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning bedömer vi att bolagets verksamhet skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Någon grund för anmärkning mot styrelsens och verkställande direktörens förvaltning föreligger inte.

Någon grund för anmärkning mot styrelsens och verkställande direktörens förvaltning föreligger inte.

Ale 23 mars 2026

Wimar Sundeen
Av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Willy Kölborg
Av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Bilaga. 1 Granskningsredogörelse AB Alebyggen 2025

AB Alebyggen

Lekmannarevisionens granskningsredogörelse år 2025

Innehåll

1. Inledning 3
1.1. Bakgrund 3
1.2. Syfte och revisionsfrågor 3
1.3. Metod 3
1.4. Ansvarig styrelse samt avgränsning 4

2. Sköts verksamheten på ett ändamålsenligt sätt? 5
2.1. Styrande dokument 5
2.2. Bolagsstyrningsrapport 5
2.3. Arbete utifrån kommunfullmäktiges mål 5
2.4. Nulägesanalys 6
2.5. Uppföljning 6
2.6. Vår bedömning 6

3. Sköts verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt? 7
3.1. Styrning ekonomi 7
3.2. Vår bedömning 7

4. Är den interna kontrollen tillräcklig? 8
4.1. Bestämmelser för intern kontroll 8
4.2. Vår bedömning 8

5. Samlad bedömning 9
5.1. Slutsatser och rekommendationer 9

Bilaga 1: Utgångspunkter för granskningen 11

Bilaga 2. Hur styrs bolaget? 12
5.2. Inledning 12
5.3. Bolagsordning 12
5.4. Ägardirektiv 12

1. Inledning

1.1. Bakgrund

I helägda kommunala bolag ska det, utöver en yrkesrevisor, finnas en eller flera lekmannarevisorer. Syftet med lekmannarevision är att stärka den demokratiska insynen och kontrollen i kommunala aktiebolag. Lekmannarevisorer väljs på det kommunala bolagets bolagsstämma efter kommunfullmäktiges förslag. Lekmannarevisorernas uppgift regleras av aktiebolagslagen (2005:551), kommunallagen (2017:725) samt bolagets bolagsordning. Av aktiebolagslagens 10 kap. 3 § framgår att lekmannarevisorns uppdrag är att granska:

- Om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt sätt.
- Om verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.
- Om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver. Lekmannarevisorerna i Alebyggen AB har beslutat att genomföra en grundläggande granskning av bolaget för revisionsåret 2025. Resultatet av granskningen sammanställs i denna granskningsredogörelse som ligger till grund för lekmannarevisorernas uttalande i granskningsrapporten.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om styrelse och VD säkerställt en ändamålsenlig styrning och kontroll över bolaget. I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- Har bolagets styrelse och VD säkerställt att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt?
- Har bolagets styrelse och VD säkerställt att verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt?
- Har bolagets styrelse och VD säkerställt att den interna kontrollen i bolaget är tillräcklig?

1.3. Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier samt intervjuer. Den grundläggande granskningen omfattar följande:

- Genomgång av styrelseprotokoll och handlingar
- Insamling, genomgång och översiktlig analys av väsentliga styrdokument
- Översiktlig genomgång av system för styrning, uppföljning och intern kontroll

De dokument vi har tagit del av och de funktioner vi har intervjuat framgår av bilaga 1. Samtliga intervjuade har beretts tillfälle att sakfelsgranska redogörelsen.

1.4. Ansvarig styrelse samt avgränsning

Granskningen omfattar Alebyggen AB. Granskningen avgränsas i enlighet med ovanstående revisionsfrågor. En grundläggande granskning är en övergripande granskning och avser endast bolagets ändamålsenlighet, ekonomiska skötsel och interna kontroll på ett översiktligt vis. Lekmannarevisionen granskar inte bolagets redovisning eller interna kontroll i redovisningsfrågor. För mer information om redovisningen hänvisas till den valda yrkesrevisorns granskning.

2. Sköts verksamheten på ett ändamålsenligt sätt?

2.1. Styrande dokument

Enligt ägardirektivet ska bolagstämma fastställa av kommunfullmäktige beslutade styrdokument. Av protokoll från bolagstämman den 26 maj framgår att bolaget fastställt följande styrande dokument: *Generellt ägardirektiv*, *styrmodell*, *arkivreglemente*, *arbetsordning för styrelse och nämnder*, *vision*, *värdegrund*, *mål och budget*, *god ekonomisk hushållning och finansiella mål*, *finanspolicy* , *upphandlingspolicy*, *sponsringspolicy*, *arbetsgivarpolicy*, *lönepolicy*, *policy om förtroendeskapande verksamhet*, *etiskt regelverk gällande mutor*, *jäv och representation*, *riktlinjer för representation och gåvor*, *arvodesbestämmelser*, *policy för kommunikation*, *program för civil beredskap*, *energi- och klimatstrategi*, *bostadsförsörjningsprogram*, *digitaliseringspolicy* och *brandskyddspolicy*.

2.2. Bolagsstyrningsrapport

Enligt ägardirektivet ska bolaget upprätta en bolagsstyrningsrapport. Genomgång av utkast på bolagsstyrningsrapporten visar att rapporten är upprättad i enlighet med kraven i ägardirektivet.

2.3. Arbete utifrån kommunfullmäktiges mål

Enligt det generella ägardirektivet ska bolaget årligen upprätta en budget för kommande år samt en allmännyttig plan för de två efterföljande åren. I denna plan ska bolagen redovisa hur de förhåller sig till kommunens budget och mål. De mål som kommunfullmäktige fastställer ska redovisas i bolagens plan utifrån hur dessa mål hanteras i bolagets verksamhet. I budgeten för 2025 har kommunfullmäktige beslutat om tre riktade riktningsmål som gäller för bolaget[1]

1. Ett tryggare Ale
2. Fokus på kundnytta i Ale
3. En effektivare organisation i Ale

I bolagets allmännyttiga plan för 2025 beskrivs bolagets "mission", där det anges att Alebyggen ska vara ett engagerat bostadsföretag som skapar hemlängtan. Särskilt fokus ska ligga på kundnytta, effektivitet och trygghet, vilket förverkligas genom:

- Bostadsproduktion och -underhåll som möter människors behov
- Social hållbarhet med trygghet och trivsel i boendet
- En engagerad förvaltning som bryr sig om detaljerna
- Ett fokuserat miljöarbete

Bolaget har utifrån den allmännyttiga planen beslutat om en handlingsplan med åtgärder och aktiviteter. Handlingsplanen följs upp under året och presenteras för styrelsen.

[1] Kommunfullmäktige har utifrån riktningsmålen beslutat om ytterligare målsättningar, dessa mål gäller enligt kommunledningen inte för bolaget.

2.4. Nulägesanalys

Enligt Ale kommuns styrmodell, som antogs 2024, ska bolaget upprätta en nulägesanalys. Nulägesanalysen ska beskriva:

- Nuläget utifrån trender, förändringar och utmaningar
- Verksamhetens resultat i dag
- Förflyttningsmöjligheter för att förbättra, effektivisera eller minska kostnader

Bolaget har inte upprättat någon separat nulägesanalys för 2025. I bolagets bolagsstyrningsrapport anges att bolaget bedömer att dess förvaltningsberättelse utgör bolagets nulägesanalys. Förvaltningsberättelsen beskriver risker, riskhantering samt ger en utblick över kommande år.

2.4.1. Dialog med ägaren

Enligt ägardirektivet ska bolagets presidium och VD två gånger årligen delta vid ägardialog med kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU). Av protokoll från KSAU framgår att bolaget haft två uppsiktsmöten under 2025. Ett möte i maj och ett möte i oktober.

2.5. Uppföljning

Styrelsen ska enligt arbetsordningen sammanträda minst sju gånger per år. Av protokoll framgår att åtta styrelsemöten genomförts under 2025. Styrelsen tar del av en rapport från VD vid varje sammanträde. Rapporteringen innehåller information om väsentliga händelser så som pågående projekt, hyresförhandlingar och detaljplaner.

Styrelsen tar vid varje sammanträde del av ekonomiska rapporter innehållande information om bolagets likviditet, lånestruktur och genomgång av aktuella projekt.

2.6. Vår bedömning

Enligt vår bedömning har styrelse och VD i huvudsak säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. I ägardirektivet finns krav på att bolaget i sin allmännyttiga plan ska redovisa hur bolaget förhåller sig till kommunfullmäktiges mål. Bolaget har upprättat en allmännyttig plan, i planen beskrivs bolagets mission som inkluderar ledorden kundnytta, effektivitet och trygghet utifrån kommunfullmäktiges tre riktningsmål. Bolaget ska enligt styrmodellen även upprätta en nulägesanalys. Bolaget har i sin bolagsstyrningsrapport angett att förvaltningsberättelsen utgör bolagets nulägesanalys. Enligt vår mening är det dock inte helt tydligt att innehållet i förvaltningsberättelsen motsvarar kraven på vad som ska framgå i nulägesanalysen enligt styrmodellen. Beaktat att kommunens nämnder upprättar separata nulägesanalyser och att nulägesanalysen ska fastställas senast den 28 februari, anser vi även att det är lämpligt att bolaget upprättar nulägesanalysen som ett separat dokument.

3. Sköts verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt?

3.1. Styrning ekonomi

I ägardirektivet anges bolagets finansiella mål:

- Bolagets långsiktiga direktavkastning ska uppgå till 4,0 % av fastighetsvärdet beräknat på det bokförda värdet.
- Bolaget ska eftersträva att vid varje tillfälle ha en soliditet på lägst 20 procent även det beräknat på det bokförda värdet.
- Bolaget ska ge utdelning i enlighet med de begränsningsregler som följer av lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.

Bolagets direktavkastning på bokförda värden uppgår till 5,58 procent, vilket innebär att målet avseende direktavkastning uppfylls. Bolagets soliditet på bokförda värden uppgår till 25,8 procent, vilket innebär att målet avseende soliditet uppfylls.

Bolagets resultat uppgår till cirka 13,8 mnkr. Bolagets rörelseresultat uppgår till cirka 44,6 mnkr. Av förslag på vinstdisposition framgår att bolaget avser lämna utdelning på 319 200 kr i enlighet med kravet i ägardirektivet och lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.

3.2. Vår bedömning

Vi bedömer att bolaget verksamhet i allt väsentligt bedrivits från en ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt under 2025. Bedömning grundar vi på att bolaget uppfyller samtliga av de finansiella målen.

4. Är den interna kontrollen tillräcklig?

4.1. Bestämmelser för intern kontroll

I Ale kommun finns riktlinjer för intern kontroll som är antagna av kommunstyrelsen. Dessa riktlinjer har inte antagits av bolagsstämman, men riktlinjen nämner dock specifikt bolagen. Därtill framgår det i Ale kommuns styrmodell (som är antagen av bolagsstämman) att det styrande dokumentet för intern kontroll är riktlinjen för intern kontroll. Enligt vår tolkning är dokumentet därmed styrande för bolaget.

Styrelsen i Alebyggen har beslutat om en riskanalys med tillhörande internkontrollplan. Riskanalysen är grupperad i åtta huvudprocesser. För respektive process finns en eller flera "oönskade händelser", fortsättningsvis kallat risker. För varje risk bedöms sannolikheten och konsekvensen på en femgradig skala. Genom att multiplicera dessa värden ges ett sammanlagt riskvärde.

I riskanalysen beskrivs också befintliga kontrollaktiviteter. I de fall där befintliga kontrollaktiviteter bedöms som tillräckliga accepteras risken. Om befintliga kontroller inte bedöms som tillräckliga utifrån riskanalysen ska utökade kontrollaktiviteter genomföras under kommande år. I 2025 års internkontrollplan har två risker valts ut för kontroll, båda dessa risker har koppling till arbetsmiljö.

Av uppföljningsrapporten avseende internkontrollplanen som presenterades för styrelsen i december framgår att samtliga kontroller har genomförts.

I likhet med föregående år noterar vi att beskrivning av riskerna i båda fallen är otydlig och det är inte helt enkelt att utläsa vari risken består och vad som föranlett kontrollen. Det är inte heller tydligt utifrån internkontrollplanen hur kontrollen är tänkt att genomföras samt vilka bedömningsgrunder som ska användas i kontrollen. I båda fallen anges att kontrollen ska genomföras genom "manuell kontroll".

4.2. Vår bedömning

Vi bedömer att bolaget i huvudsak säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att bolaget genomfört en riskanalys, utarbetat en internkontrollplan samt följt upp genomförda kontroller i enlighet med riktlinjen för intern kontroll. I likhet med föregående år noterar vi att dokumentationen av internkontrollarbetet är mycket kortfattad vilket försvårar möjligheten att följa bolagets arbete med internkontroll.

5. Samlad bedömning

5.1. Slutsatser och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning är att bolaget i huvudsak har säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. I ägardirektivet finns krav på att bolaget i sin allmännyttiga plan ska redovisa hur bolaget förhåller sig till kommunfullmäktiges mål. Bolaget har upprättat en allmännyttig plan, i planen beskrivs bolagets mission som inkluderar ledorden kundnytta, effektivitet och trygghet utifrån kommunfullmäktiges tre riktningsmål. Bolaget ska enligt styrmodellen även upprätta en nulägesanalys. Bolaget har i sin bolagsstyrningsrapport angett att förvaltningsberättelsen utgör bolagets nulägesanalys. Enligt vår mening är det dock inte helt tydligt att innehållet i förvaltningsberättelsen motsvarar kraven på vad som ska framgå i nulägesanalysen enligt styrmodellen. Beaktat att kommunens nämnder upprättar separata nulägesanalyser och att nulägesanalysen ska fastställas senast den 28 februari, anser vi även att det är lämpligt att bolaget upprättar nulägesanalysen som ett separat dokument.

Bolaget ska enligt styrmodellen även upprätta en nulägesanalys. Bolaget har i sin bolagsstyrningsrapport angett att förvaltningsberättelsen utgör bolagets nulägesanalys. Enligt vår mening är det dock inte helt tydligt att innehållet i förvaltningsberättelsen motsvarar kraven på vad som ska framgå i nulägesanalysen enligt styrmodellen. Beaktat att kommunens nämnder upprättar separata nulägesanalyser och att nulägesanalysen ska fastställas senast den 28 februari, anser vi även att det är lämpligt att bolaget upprättar nulägesanalysen som ett separat dokument.

Vi bedömer att bolaget i huvudsak har säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att bolaget har genomfört en riskanalys, utarbetat en internkontrollplan samt följt upp genomförda kontroller i enlighet med riktlinjen för intern kontroll. I likhet med föregående år noterar vi att dokumentationen av internkontrollarbetet är mycket kortfattad, vilket försvårar möjligheten att följa bolagets arbete med internkontroll.

Vi bedömer att bolagets verksamhet i allt väsentligt har bedrivits på ett tillfredsställande sätt ur ekonomisk synpunkt under 2025. Denna bedömning grundar vi på att bolaget uppfyller samtliga av de finansiella målen.

Under granskningen har vi identifierat vissa förbättringsområden och våra rekommendationer framgår nedan. Vi rekommenderar styrelse och VD att:

- Stärka dokumentationen avseende internkontrollarbetet och tillse att risker och planerade kontroller beskrivs mer utförligt.
- Tillse att bolaget upprättar en nulägesanalys som ett separat dokument och att nulägesanalysen inkluderar de punkter som anges i styrmodellen samt de fokusområden som fastställts av kommunstyrelsens arbetsutskott.

Göteborg den 23 mars 2026

Mikaela Gretzer
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB
Kvalitetssäkrare

Johan Palmgren
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB

Bilaga 1: Utgångspunkter för granskningen

Den grundläggande granskningen är översiktlig. Exempel på revisionsfrågor som styr granskningen är följande:

- Om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt sätt, med fokus på mål och uppföljning av dessa.
    - Har bolagsstämman fastställt av kommunfullmäktige beslutade styrdokument?
    - Har bolaget upprättat en bolagsstyrningsrapport enligt ägardirektivet?
    - Har bolaget upprättat en allmännyttig plan där bolaget redovisar hur de förhåller sig till kommunens budget och riktningsmål?
    - Har bolaget följt upp målen i den allmännyttiga planen?
    - Genomförs ägardialoger?
    - Tar styrelsen del av ekonomi- och verksamhetsuppföljning?

- Om verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, där fokus är att följa hur bolaget uppfyller ekonomiska/finansiella mål från ägaren.
    - Uppnås de finansiella målen i ägardirektivet?

- Om bolagets interna kontroll är tillräcklig, där fokus är att följa kedjan i internkontroll.
    - Görs en analys av risker i verksamheten?
    - Upprättas en internkontrollplan årligen?
    - Följs internkontrollplanen upp i styrelsen?

Bilaga 2. Hur styrs bolaget?

5.2. Inledning

Ägarens styrning av bolaget sker enligt kommunallagens 10 kap. 3 § genom upprättande av bolagsordning och ägardirektiv, utseende av bolagsstyrelse och lekmannarevisorer samt rätten att ta ställning till viktiga beslut inom bolaget. Vidare finns möjlighet för ägaren att använda ägardialog som styrmedel.

Nedan beskrivs de mest väsentliga styrdokumenten ägaren upprättat som styrelse och VD ska följa när de styr bolaget, såsom bolagsordning och ägardirektiv.

5.3. Bolagsordning

Ändamålet med Alebyggens verksamhet är att främja kommunens behov av bostäder, service och andra kollektiva anordningar. Enligt bolagsordningen ska styrelsen bestå av minst fem och högst sju ledamöter med lika många ersättare.

5.4. Ägardirektiv

Kommunfullmäktige har antagit ett generellt ägardirektiv för kommunens bolag samt ett särskilt ägardirektiv för AB Alebyggen. Styrdokumenten antogs av kommunfullmäktige den 3 mars och fastställdes av bolagsstämman den 26 maj 2025.

Det specifika ägardirektivet anger bolagets ändamål och ekonomiska målsättningar.

Det generella ägardirektivet anger att bolaget ska tillse att kommunstyrelsen få ta ställning till beslut inom bolagets verksamhet som är av principiell betydelse. Kommunstyrelsen ansvarar för att ärendet bereds vidare till kommunfullmäktige.

- Bolagstämma ska fastställa av kommunfullmäktige beslutade styrdokument
- Styrelsen ska fastställa en arbetsordning och en VD-instruktion
- Bolagen ska årligen i särskild handling redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och i kommunens ägardirektiv angivna syfte och dess ramar. I bolagsstyrningsrapporten ska:
    - Styrelsens arbete under året redovisas i form av vilka frågor som behandlats vid styrelsemöten.
    - Redovisning av ärende som bedömts vara frågor av principiell betydelse eller av större vikt
    - Närvaro vid styrelsemöten redovisas
    - Efterlevnad av kommunfullmäktiges mål och budget redovisas

- Efterlevnad av det fastställda kommunala ändamålet redovisas
- Efterlevnad av de kommunala befogenheterna redovisas
- Efterlevnad av ägardirektiv redovisas
- Bolagets internkontrollarbete redovisas
- Alla styrande dokument som fastställts av bolagsstämman redovisas. Eventuella avsteg ska från bolagstämmans fastställda styrande dokument ska då också redovisas.

- Bolagen ska årligen upprätta en budget för kommande år med tillhörande verksamhetsplan för de två efterföljande åren. I verksamhetsplan/affärsplan/allmännyttiga plan ska bolagen redovisa hur de förhåller sig till kommunens budget och riktningsmål.

Bolaget ska genomföra två strategiska dialoger/uppsiktsdialoger med kommunstyrelsens presidium.

Ägardirektivet anger även finansiella direktiv för Alebyggen avseende soliditet, direktavkastning och utdelning.

- Bolaget ska eftersträva att vid varje tillfälle ha en soliditet på lägst 30 procent.
- Bolagets långsiktiga direktavkastning ska uppgå till 4 procent av fastighetsvärdet.

Av ägardirektivet framgår vidare att bolaget med iakttagande av de begränsningsregler som följer av lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag ska lämna utdelning. Utdelningen ska motsvara verksamhetsårets genomsnittliga statslåneränta under föregående räkenskapsår med tillägg av en procentenhet räknat på det kapital om 9,5 mnkr som ägaren skjutit till i bolaget som betalning för aktier. Värdeöverföringarna får dock inte överstiga hälften av bolagets resultat för föregående räkenskapsår.

Bolagets verksamhet ska utgå ifrån kommunens vision, övergripande mål och strategisk inriktning. Bolagets presidium och VD ska två gånger årligen delta vid ägardialog med företrädare för kommunen.

Alebyggen ska årligen fastställa en affärsplan med strategiska mål för de närmaste tre räkenskapsåren och budget för nästkommande räkenskapsår samt en plan för efterföljande tre år innehållande resultat- och balansräkning, kassaflöde och investeringsplaner samt kommande behov av upplåning. I planen ska bolaget redovisa hur bolaget förhåller sig till kommunens budget och verksamhetsplan med strategiska mål.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 77

KS 2025/694

Uppföljning av internkontroll 2025 nämnder och bolag

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att fastställa uttalande om den interna kontrollen 2025.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anteckna information om kommunstyrelsens uttalande om den interna kontrollen 2025 samt om nämndernas och bolagets uppföljning av internkontrollplaner för 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Nämnderna ska enligt 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) se till att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten, och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Alla nämnder beslutar varje år om en internkontrollplan för sin verksamhet. Planerna består av identifierade risker och planerade kontrollmoment för att kontrollera dessa.

I uppföljningen redovisas resultatet för respektive nämnds samt AB Alebyggens interna kontroll 2025. I uppföljningen redovisas också åtgärder som tagits fram utifrån de avvikelser som identifierats i den interna kontrollen.

Enligt kommunens riktlinjer ska en dokumenterad uppföljning av internkontrollplanen vara fastställd av respektive nämnd och översänd till kommunstyrelsen senast i februari. Samtliga nämnders uppföljning sammanställs av kommunstyrelsen till kommunfullmäktige. Vidare ska kommunstyrelsen göra ett uttalande om den interna kontrollen under året.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-12
- Uttalande om den interna kontrollen 2025
- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Kommunövergripande risker
- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Kommunstyrelsen

- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Samhällsbyggnadsnämnden
- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Servicenämnden
- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Socialnämnden
- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Utbildningsnämnden
- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Jävsnämnden
- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Överförmyndarnämnden
- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Alebyggen

Beslutet skickas till

Kommunchef och förvaltningschefer
Avdelningschef demokrati
Alebyggen AB

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/694
Datum: 2026-03-12
Utvecklingsledare Olle Andersson

Kommunstyrelsen

Uppföljning av internkontroll 2025 nämnder och bolag

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att fastställa uttalande om den interna kontrollen 2025.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anteckna information om kommunstyrelsens uttalande om den interna kontrollen 2025 samt om nämndernas och bolagets uppföljning av internkontrollplaner för 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Nämnderna ska enligt 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) se till att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten, och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Alla nämnder beslutar varje år om en internkontrollplan för sin verksamhet. Planerna består av identifierade risker och planerade kontrollmoment för att kontrollera dessa.

I uppföljningen redovisas resultatet för respektive nämnds samt AB Alebyggens interna kontroll 2025. I uppföljningen redovisas också åtgärder som tagits fram utifrån de avvikelser som identifierats i den interna kontrollen.

Enligt kommunens riktlinjer ska en dokumenterad uppföljning av internkontrollplanen vara fastställd av respektive nämnd och översänd till kommunstyrelsen senast i februari. Samtliga nämnders uppföljning sammanställs av kommunstyrelsen till kommunfullmäktige. Vidare ska kommunstyrelsen göra ett uttalande om den interna kontrollen under året.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokrati

Beslutsunderlag

- Uttalande om den interna kontrollen 2025

- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Kommunövergripande risker
- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Kommunstyrelsen
- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Samhällsbyggnadsnämnden
- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Servicenämnden
- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Socialnämnden
- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Utbildningsnämnden
- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Jävsnämnden
- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Överförmyndarnämnden
- Uppföljningsrapport internkontrollplan 2025 – Alebyggen

Ärendet

Nämnderna ska enligt 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) se till att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten, och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen ska med rimlig grad av säkerhet säkerställa att följande övergripande mål uppnås:

- att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt
- att informationen och rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och rättvisande
- att verksamheten efterlever lagar, regler, avtal mm
- att skydda organisationen och dess medarbetare från risker, förluster, bedrägerier, misstankar och andra skador.
- att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister.

Alla nämnder beslutar varje år om en internkontrollplan för sin verksamhet. Kommunstyrelsen beslutar även om kommunövergripande risker som kontrolleras av samtliga nämnder utom jävs-, val- och överförmyndarnämnden. Nämndernas internkontrollplaner består av identifierade risker och planerade kontrollmoment för att kontrollera om kommunens riskminimerande processer eller rutiner följs och är funktionella. Valnämnden har inte haft en internkontrollplan under 2025.

I uppföljningen redovisas resultatet för respektive nämnds samt AB Alebyggens interna kontroll 2025. I uppföljningen redovisas också åtgärder som tagits fram utifrån de avvikelser som identifierats i den interna kontrollen. Åtgärderna syftar till att minimera risker eller den påverkan de har på verksamheten.

Enligt kommunens riktlinjer ska en dokumenterad uppföljning av internkontrollplanen vara fastställd av respektive nämnd och översänd till kommunstyrelsen senast i februari. Samtliga nämnders uppföljning sammanställs av kommunstyrelsen till kommunfullmäktige. Vidare ska kommunstyrelsen göra ett uttalande om den interna kontrollen under året.

I internkontrollplanerna för 2025 har nämnderna och bolaget sammanlagt lyft 24 risker. 8 av dessa är kommunövergripande risker som kontrollerats av samtliga nämnder, med undantag för jävs-, val och överförmyndarnämnden. Tabellen nedan visar utfall för kontrollerna per

riskområde för samtliga nämnder och för Alebyggen. Ett antal risker har kontrollerats genom flera kontrollmoment. Utfall redovisas per kontroll. För de kommunövergripande riskerna redovisas det sammanvägda utfallet för samtliga nämnder.

Nämnd	Riskområde	Utfall
Kommunövergripande risk	Risk för brister i kommunens civila beredskap	Större avvikelser
Kommunövergripande risk	Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete	Mindre avvikelser
		Större avvikelser
Kommunövergripande risk	Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete	Mindre avvikelser
		Större avvikelser
Kommunövergripande risk	Risk för sena betalningar	Inga avvikelser
Kommunövergripande risk	Risk för brister vid köp av varor och tjänster	Inga avvikelser
		Mindre avvikelser
Kommunövergripande risk	Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete	Större avvikelser
		Större avvikelser
Kommunövergripande risk	Risk för att beslut inte verkställs	Mindre avvikelser
Kommunövergripande risk	Risk för att allmänna handlingar inte registreras	Större avvikelser
Samhällsbyggnadsnämnden	Brister i samarbetet mellan interna enheter	Inga avvikelser
Samhällsbyggnadsnämnden	Projektredovisning – utebliven intäkt	Inga avvikelser
Samhällsbyggnadsnämnden	Inaktuella styrdokument	Inga avvikelser
		Mindre avvikelser
Servicenämnden	Felaktig informationshantering	Mindre avvikelser
		Mindre avvikelser
Servicenämnden	RSA	Mindre avvikelser
Socialnämnden	Risk för försenad eller (i värsta fall) utebliven leverans både gällande uppdrag och utvecklingsarbete avseende digitala införanden	Mindre avvikelser
Socialnämnden	Risk för bristande effektivitet såväl inom som mellan förvaltningar, när implementering av förändringar inte görs fullt ut	Inga avvikelser
Utbildningsnämnden	Risk för bristfällig it-systeminfrastruktur	Inga avvikelser
Utbildningsnämnden	Risk för att skollagens krav på skolplikt inte uppfylls	Mindre avvikelser
Jävsnämnden	Risk för jäv	Inga avvikelser
Överförmyndarnämnden	Förskingring eller bedrägligt beteende av ställföreträdare	Inga avvikelser
Överförmyndarnämnden	Brist på lämpliga ställföreträdare	Inga avvikelser
Överförmyndarnämnden	Olämpliga ställföreträdare	Inga avvikelser

Överförmyndarnämnden	Bristande handläggning eller felaktiga beslut	Inga avvikelser
AB Alebyggen	Riskarbeten - rutinbeskrivningar	Inga avvikelser
AB Alebyggen	Skyddsronder och områdesbesiktningar – Nytt systemstöd	Inga avvikelser

Förvaltningens bedömning

Den interna kontrollen ska förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister i verksamheten. 2025 års interna kontroll bidrog till att identifiera avvikelser inom hälften av de kontrollerade riskområdena. Utifrån resultatet av genomförda kontroller har kommer förvaltningen att arbeta med åtgärder under 2026 för att minska sannolikheten för att risker inträffar eller som lindrar konsekvensen om risker inträffar. Förvaltningen bedömer att åtgärderna kommer att åtgärda de brister som upptäckts vid kontroll.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Inga ekonomiska kostnader kopplade till detta beslut. Syftet med internkontroll är att säkra en effektiv och rättssäker förvaltning och att undgå allvarliga fel. Detta gäller inte minst den ekonomiska förvaltningen. En god intern kontroll främjar ekonomisk hållbarhet.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Inom ramen för internkontrollarbetet berörs alla riktningsmål: Ett tryggare Ale, Fokus på kundnytta och En effektivare organisation.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Fortsatt utveckling av och stöd i arbetet med intern kontroll tillhandahålls av avdelningen demokrati vid kommunledningsförvaltningen.

Beslutet skickas till:

Kommunchef och förvaltningschefer
Avdelningschef demokrati
Alebyggen AB

Diarienummer: 2025/694
Datum: 6 mars 2026
Handläggare: Utvecklingsledare Olle Andersson
E-post: olle.andersson@ale.se

Uttalande om den interna kontrollen 2025

Ärendet

Nämnderna ska enligt 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) se till att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten, och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen ska med rimlig grad av säkerhet säkerställa att följande övergripande mål uppnås:

- att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt
- att informationen och rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och rättvisande
- att verksamheten efterlever lagar, regler, avtal mm
- att skydda organisationen och dess medarbetare från risker, förluster, bedrägerier, misstankar och andra skador.
- att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att tillse att det finns en god intern kontroll, enligt Ale kommuns riktlinje för intern kontroll. Enligt riktlinjen ska kommunstyrelsen utvärdera kommunens samlade interna kontroll och årligen upprätta ett uttalande om den interna kontrollen. Uttalandet ska överlämnas till fullmäktige tillsammans med den samlade rapporteringen av årets interna kontroll.

2025 är det första år som kommunstyrelsen beslutat om kommunövergripande risker. De kommunövergripande riskerna med tillhörande kontrollmoment har varit obligatorisk del i samtliga nämndernas internkontrollplaner, med undantag för jävs-, val- och överförmyndarnämnden.

Inför uttalandet har kommunstyrelsen tagit del av nämndernas och AB Alebyggens uppföljning av den interna kontrollen.

Uttalande

Den interna kontrollen ska förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister i verksamheten. 2025 års interna kontroll bidrog till att identifiera avvikelser inom hälften av de kontrollerade riskområdena. Utifrån resultatet av genomförda kontroller har kommer förvaltningen att arbeta med åtgärder under 2026 för att minska sannolikheten för att risker inträffar eller som lindrar konsekvensen om risker inträffar.

Förvaltningen bedömer att den samlade interna kontrollen i kommunen bidragit till att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister i verksamheten. De övergripande riskerna och kontrollerna har bidragit till kvalitet i genomförande av kontroller och förbättrad möjlighet att kontrollera gemensamma riskområden i samtliga förvaltningar.

För en fortsatt god intern kontroll krävs träffsäker värdering och prioritering av riskområden samt att åtgärder genomförs som planerat.

Uppföljning av internkontroll-plan 2025, kommunövergri-pande risker för samtliga nämnder

Ale kommun (KF)

Innehållsförteckning

1 Inledning....3
1.1 Sammanställning av kontroller och utfall kommunövergripande....3
2 Uppföljning....8
2.1 Risk för brister i kommunens civila beredskap....8
2.1.1 Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats....8
2.2 Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete....9
2.2.1 Kunskapskontroll informationssäkerhet....9
2.2.2 Kontroll av hantering av hårdvara....10
2.3 Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete....11
2.3.1 Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts....11
2.3.2 Kvalitetskontroll av månadskontroll....12
2.4 Risk för sena betalningar....12
2.4.1 Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter....13
2.5 Risk för brister vid köp av varor och tjänster....14
2.5.1 Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr per år....14
2.5.2 Kontroll av avtalstrohet....14
2.6 Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete....15
2.6.1 Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella....15
2.6.2 Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts....17
2.7 Risk för att beslut inte verkställs....17
2.7.1 Stickprovskontroll om beslut verkställts....18
2.8 Risk för att allmänna handlingar inte registreras....18
2.8.1 Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas ut till alla medarbetare....18

1 Inledning

Nämnder och styrelser ska enligt 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten sköts på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

En kommun som Ale hanterar tusentals risker. Internkontrollplanen är ett verktyg för kommunens förtroendevalda att få insyn i specifika områden och om de åtgärder som finns fastställda efterföljs och fungerar.

Nedan följer redovisning av de kontroller som fastställts. Vid större avvikelser redovisas åtgärder. Vid mindre avvikelser kan åtgärdsförslag redovisas.

1.1 Sammanställning av kontroller och utfall kommunövergripande

<table>
<tr><th>Risker</th><th>Kontroller</th><th>Åtgärder</th></tr>
<tr><td>Risk för brister i kommunens civila beredskap

Kommunövergripande risk</td><td>Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats
Större avvikelser

<table>
<tr><th>Organisation</th><th>Bedömning</th><th>Period</th></tr>
<tr><td>Kommunstyrelsen</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Socialnämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Samhällsbyggnadsnämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Utbildningsnämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Servicenämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Ale kommun (KF)</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr>
</table></td><td>Initiera insatser för att stärka kommunens strukturella arbete civil beredskap

Säkerställ resurser</td></tr>
<tr><td>Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete

Kommunövergripande risk</td><td>Kunskapskontroll informationssäkerhet
Mindre avvikelser

<table>
<tr><th>Organisation</th><th>Bedömning</th><th>Period</th></tr>
<tr><td>Kommunstyrelsen</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Servicenämnden</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Socialnämnden</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Samhällsbyggnadsnämnden</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Utbildningsnämnden</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Ale kommun (KF)</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr>
</table></td><td>Stärkt hantering av informationssäkerhetsincidenter

Utbildning cybersäkerhet</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Risker</th><th>Kontroller</th><th>Åtgärder</th></tr>
<tr><td></td><td>Kontroll av hantering av hårdvara
 Större avvikelser

<table><tr><th>Organisation</th><th>Bedömning</th><th>Period</th></tr><tr><td>Kommunstyrelsen</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Servicenämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Socialnämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Samhällsbyggnadsnämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Utbildningsnämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Ale kommun (KF)</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr></table></td><td>Informera om rutiner</td></tr>
<tr><td>Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete

Kommunövergripande risk</td><td>Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts
 Större avvikelser

<table><tr><th>Organisation</th><th>Bedömning</th><th>Period</th></tr><tr><td>Kommunstyrelsen</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Servicenämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Socialnämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Samhällsbyggnadsnämnden</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Utbildningsnämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Ale kommun (KF)</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr></table></td><td>Digitalisering av det systematiska brandskyddsarbetet</td></tr>
<tr><td></td><td>Kvalitetskontroll av månadskontroll
 Mindre avvikelser

<table><tr><th>Organisation</th><th>Bedömning</th><th>Period</th></tr><tr><td>Kommunstyrelsen</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Servicenämnden</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Socialnämnden</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Samhällsbyggnadsnämnden</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Utbildningsnämnden</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Ale kommun (KF)</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr></table></td><td>Utbildning i månadsrapportering</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Risker</th><th>Kontroller</th><th>Åtgärder</th></tr>
<tr><td>Risk för sena betalningar

Kommunövergripande risk</td><td>Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter
Inga avvikelser
<table><tr><th>Organisation</th><th>Bedömning</th><th>Period</th></tr><tr><td>Kommunstyrelsen</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Servicenämnden</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Socialnämnden</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Samhällsbyggnadsnämnden</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Utbildningsnämnden</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Ale kommun (KF)</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr></table></td><td></td></tr>
<tr><td>Risk för brister vid köp av varor och tjänster

Kommunövergripande risk</td><td>Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr per år.
Inga avvikelser
<table><tr><th>Organisation</th><th>Bedömning</th><th>Period</th></tr><tr><td>Kommunstyrelsen</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Servicenämnden</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Socialnämnden</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Samhällsbyggnadsnämnden</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Utbildningsnämnden</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Ale kommun (KF)</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr></table></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>Kontroll av avtalstrohet
Mindre avvikelser
<table><tr><th>Organisation</th><th>Bedömning</th><th>Period</th></tr><tr><td>Kommunstyrelsen</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Servicenämnden</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Socialnämnden</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Samhällsbyggnadsnämnden</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Utbildningsnämnden</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Ale kommun (KF)</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr></table></td><td>Upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Risker</th><th>Kontroller</th><th>Åtgärder</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete

Kommunövergripande risk</td><td>Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella.
Större avvikelser
<table>
<tr><th>Organisation</th><th>Bedömning</th><th>Period</th></tr>
<tr><td>Kommunstyrelsen</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Servicenämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Socialnämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Samhällsbyggnadsnämnden</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Utbildningsnämnden</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Ale kommun (KF)</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr>
</table></td><td>Kompetenshöjande insatser ang systematik och förebyggande arbetsmiljöarbete

Digital utbildning - att hantera tillbud och arbetsskador med stöd av Stella

Förbättra och förenkla det digitala verktyget Stella</td></tr>
<tr><td>Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts
Större avvikelser
<table>
<tr><th>Organisation</th><th>Bedömning</th><th>Period</th></tr>
<tr><td>Kommunstyrelsen</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Servicenämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Socialnämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Samhällsbyggnadsnämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Utbildningsnämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr>
<tr><td>Ale kommun (KF)</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr>
</table></td><td>Dialog om vikten av systematik i det förebyggande arbetsmiljöarbetet

Revidera rutinen för årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Risker</th><th>Kontroller</th><th>Åtgärder</th></tr>
<tr><td>Risk för att beslut inte verkställs

Kommunövergripande risk</td><td>Stickprovskontroll om beslut verkställts

Mindre avvikelser

<table><tr><th>Organisation</th><th>Bedömning</th><th>Period</th></tr><tr><td>Kommunstyrelsen</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Servicenämnden</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Socialnämnden</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Samhällsbyggnadsnämnden</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Utbildningsnämnden</td><td>Inga avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Ale kommun (KF)</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr></table></td><td></td></tr>
<tr><td>Risk för att allmänna handlingar inte registreras

Kommunövergripande risk</td><td>Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas ut till alla medarbetare

Större avvikelser

<table><tr><th>Organisation</th><th>Bedömning</th><th>Period</th></tr><tr><td>Kommunstyrelsen</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Servicenämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Socialnämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Samhällsbyggnadsnämnden</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Utbildningsnämnden</td><td>Mindre avvikelser</td><td>2025</td></tr><tr><td>Ale kommun (KF)</td><td>Större avvikelser</td><td>2025</td></tr></table></td><td>Utbildning och information om allmänna handlingar

Utveckla stödjande och styrande dokument</td></tr>
</table>

2 Uppföljning

2.1 Risk för brister i kommunens civila beredskap

Beskrivning av risk

Inom det civila försvaret har kommuner och regioner ett viktigt ansvar för att inom sina respektive ansvarsområden bland annat kunna värna och hjälpa civilbefolkningen.

Ale kommun har ett behov av att förstärka sin civila beredskap utifrån ett förändrat världsläge, NATO-medlemskap och statens krav.

Brister i civil beredskap kan leda till fara liv och hälsa för kommunens invånare i händelse av kris.

Riskminimerade åtgärd idag

Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys utgör utgångspunkten för arbetet med civil beredskap.

I den fastställda analysen finns krav inom alla förvaltningar på att planera och budgetera för att prioriterade åtgärder blir genomförda.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.1.1 Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Fyra av fem nämnder bedöms ha en större avvikelse och på kommunövergripande nivå bedöms därför kontrollen med en större avvikelse.

Samtliga nämnder har påbörjat arbete med risk- och sårbarhetsanalysarbete (RSA), men framdriften varierar kraftigt. Gemensamma utmaningar är tids- och resursbrist (både personal och ekonomi), samt beroenden mellan förvaltningarna som försvårar genomförandet. Det finns ett tydligt behov av stöd i det praktiska genomförandet, trots att struktur och metodik finns på plats.

Åtgärd er	Beskrivning	Kommentar
Initiera insatser för att stärka kommunens strukturella arbete civil beredskap **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Pågående	I samverkan med säkerhetsenheten kommer förvaltningen att genomföra utbildning, utveckla metodikstöd och att se över hur det praktiska stödet kan öka. Inom ramen för detta kommer också förvaltningen tillsammans med säkerhetsenheten se över hur arbetet kan förbättras genom att skapa forum för att samla och sprida goda exempel och öka den generella kompetensen inom hela kommunen.	Arbete med utbildning och stöd inom området pågår. I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap.

Åtgärd er	Beskrivning	Kommentar
Säkerställ resurser **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Pågående	Förvaltningen kommer att kontrollera att resurser för detta arbete säkerställs för den egna organisationen och i de fall beroenden finns till andra förvaltningar.	I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap. Planen skapar förutsättningar för att 2026 etablera en struktur för öronmärkning av resurser i budgetprocessen. Enligt planen ska resurser till civil beredskap stärkas.

2.2 Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete

Beskrivning av risk

Kommunens anställda har i olika grad tillgång till information som kan leda till skada för den enskilde och kommunen som organisation. En grundläggande kunskap om hantering av information är viktig för en organisation som Ale kommun.

Riskminimerade åtgärd idag

Kommunen har under 2024 utbildat all personal i grundläggande kunskap om informationssäkerhet genom så kallad nano-learning.

Hantering av hårdvara med information finns fastställd i rutin vid avslut av anställning.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.2.1 Kunskapskontroll informationssäkerhet

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Bedömning baseras på hur stor andel mottagare som klickar på länken i det phishing e-postmeddelande som skickades ut. Bedömning bygger på:

- Stor avvikelse (Mycket hög risk Hög risk) 10 % och fler
- Mindre avvikelse (Medelhög risk) 5–10 %
- Inga avvikelser (Låg risk) Upp till 5 %

Andel mottagare som klickar på länken i e-postmeddelandet var för hela organisationen 5,9 %. Fördelat per förvaltning var fördelningen som nedan:

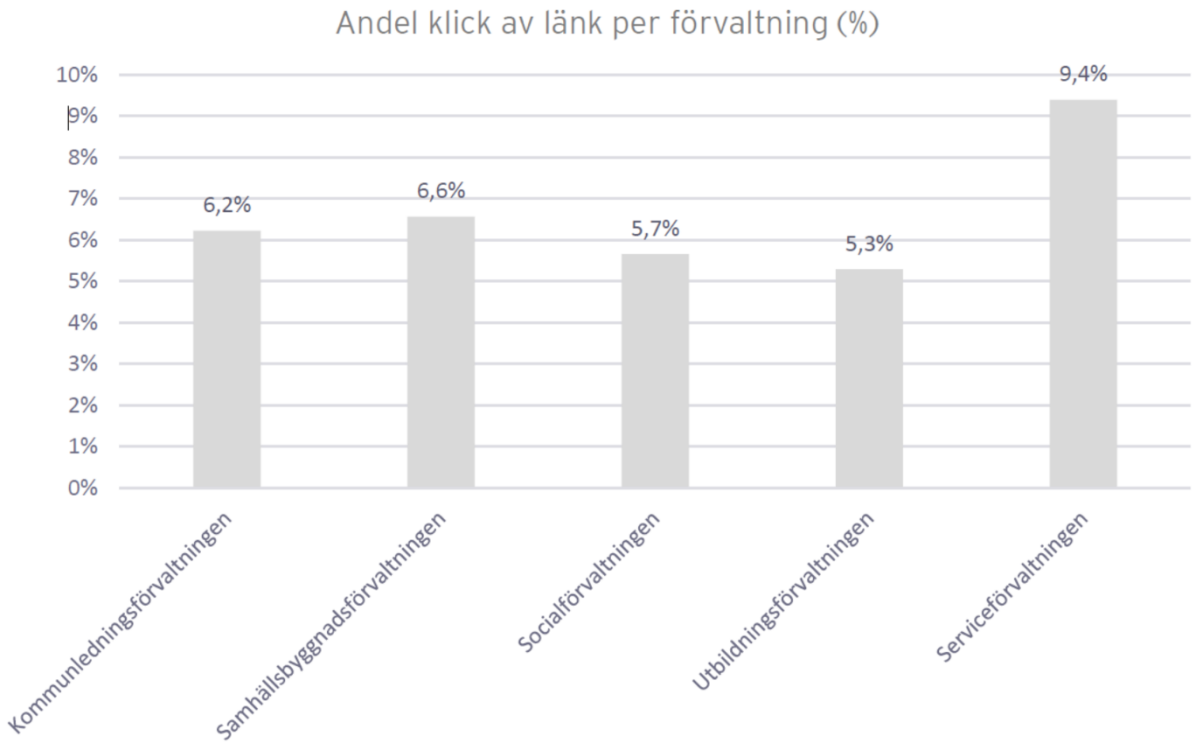

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Stärkt hantering av informationssäkerhetsincidenter **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	För att minska risken kommer kommunen att stärka rutinerna för incidentrapportering, för att säkerställa att misstänkta händelser snabbt upptäcks och hanteras. En e-tjänst lanseras där det blir en tydlig väg för incidentrapportering. Tydliga och lättillgängliga instruktioner tas fram för att hjälpa medarbetare att agera korrekt vid misstänkt incident.	Åtgärden genomförs under 2026.
Utbildning cybersäkerhet **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Utbildningsinsatser för att öka medvetenheten och höja den digitala säkerhetskompetensen hos samtliga medarbetare.	Åtgärden genomförs under 2026

2.2.2 Kontroll av hantering av hårdvara

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Bedömningen grundas på dessa parametrar vid kontroll av hårdvara:

0-20 % grönt
20 % - 49 % gul
Över 50 % - rött

Generellt finns avvikelser inom alla förvaltningar i olika hög grad.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Informera om rutiner **Ansvarig chef** IT-chef Förvaltningschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Förvaltningen kommer att genomföra en informationsinsats kopplat till rutinen om hantering av hårdvara för att säkerställa en följsamhet som säkerställer en god hantering av hårdvara för att på sätt kunna tillförsäkra en god hantering av den information som kan finns på enheterna. Inom ramen för detta kommer förtydligande genomföras av rutinen för att stärka kontrollen av hårdvara.	Rutinen kommer att förtydligas för att säkerställa en tydligare hantering. När den nya rutinen är beslutad kommer den att informeras om. Detta planeras att genomföras under första kvartalet 2026.

2.3 Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete

Beskrivning av risk

Systematiskt brandskyddsarbete (SBA) handlar om att känna till vilket brandskydd som finns i byggnaden och hur det ska upprätthållas över tid. Det handlar också om att personalen ska förberedas på vad de ska göra om det börjar brinna. Ett systematiskt brandskyddsarbete kan helt enkelt ses som ett sätt att ha ordning och reda i sitt brandskydd.

Riskminimerade åtgärd idag

Fastighetsägare och verksamhetsutövare behöver tillsammans och på ett organiserat sätt planera, dokumentera, kontrollera och följa upp sitt brandskyddsarbete. Idag finns krav på genomförande av månadskontroll och utrymningsövningar.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.3.1 Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Den samlade bilden visar på betydande brister i efterlevnaden av rutiner för månadskontroller samt i viss mån utrymningsövningar inom kommunens verksamheter. Det är viktigt att belysa att detta gäller den aktuella perioden för internkontrollen, det vill säga månadskontroller för januari och februari samt underlag på senaste utrymningsövningen.

- Totalt har 32 månadskontroller efterfrågats och 12 inkommit, vilket motsvarar en täckningsgrad på

37,5 %.

- Gällande underlag för utrymningsövningar har 8 av 14 inkommit, vilket motsvarar en täckningsgrad på ca 57 %.

Detta bedöms som en tydlig avvikelse vad gäller kontinuitet och dokumentation inom det systematiska brandskyddsarbetet. Samtidigt framträder ett tydligt mönster. Där säkerhetsenheten som samordnande funktion varit delaktiga, till exempel genom att samordna och kalla till utrymningsövningar, erbjuda stöd och konsultera verksamheterna i utvärderingen av utrymningsövning, ser vi generellt ett bättre utfall. Det tyder på att stödinsatser gör skillnad ute bland verksamheterna.

Däremot är följsamheten lägre när det gäller återkommande rutiner såsom månadskontroller, särskilt i verksamheter som inte haft direkt stöd. Det är värt att notera att januari och februari av flera verksamheter pekas ut som sårbara månader, till följd av faktorer som julledigheter och hög sjukfrånvaro. Detta sammantaget har påverkat förmågan att upprätthålla kontinuitet i det systematiska brandskyddsarbetet. Det är därmed rimligt att anta att motsvarande utmaningar kan uppstå även under sommaren eller andra perioder då nyckelpersoner är lediga, vilket bör beaktas i fortsatt planering, uppföljning och eventuell förstärkning av samordnande insatser.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Digitalisering av det systematiska brandskyddsarbetet **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2025-12-31 Försenad	Under 2025 genomförs en digitalisering av brandskyddsarbetet som kommer möjliggöra central uppföljning och kontroll av att rutin följs.	Ett pilottest har genomförts under 2025 och från första kvartalet 2026 kommer all rapportering av det systematiska brandskyddsarbetet ske i verksamhetssystemet Stratsys. Digitalisering innebär att all information samlas på en och samma plats och möjliggör samlad månadsvis uppföljning av alla lokaler som ska brandskyddskontrolleras.

2.3.2 Kvalitetskontroll av månadskontroll

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

En bedömning per förvaltning kan inte genomföras då för få objekt har kontrollerats. Den generella bedömningen är att mindre avvikelser finns i månadsrapporteringen. Avvikelser är framförallt kopplade till brister i bedömning där olika bedömningar görs.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Utbildning i månadsrapportering **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Utbildning och workshop av säkerhetsombud för att säkerställa god kvalité i rapportering av månadskontroller inom ramen för det systematiska brandskyddsarbetet. Detta planeras att påbörjas under första halvåret 2026.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026 med start under första kvartalet.

2.4 Risk för sena betalningar

Beskrivning av risk

Ale kommun betalar idag minst 60 000 kr i dröjsmålsränta varje år på grund av att fakturor inte betalas i tid. Exakt siffra är idag svår att fastställa då kontering av denna avgift inte alltid sker korrekt. Förvaltningens bedömning är också att en klar majoritet av förseningarna är på grund av felaktig hantering internt. Detta genererar inte bara onödiga kostnader för kommunen utan skapar också merarbete internt och kan generera förtroendeskada gentemot kommunens leverantörer.

Riskminimerade åtgärd idag

Redovisningsenheten genomför i sitt ordinarie arbete kontroller för att säkerställa inkomna fakturor är korrekta, att de fördelas till rätt person och att ansvarig hanterar fakturan i tid.

Utbildningsinsatser genomfördes 2024 för berörda medarbetare.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.4.1 Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Förvaltningen ser ingen dramatisk minskning under 2025 i hur mycket kommunen betalar i dröjsmålsräntor och förseningsavgifter. Kommunen håller sig fortsatt på den lägre nivå som etablerades under slutet av 2024.

Totala påminnel-seavgifter och dröjsmålsräntor	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Summa (kr)
Kommunled-ningsförvaltning	0,00	0,00	220,88	465,80	278,00	**964,68**
Samhällsbygg-nadsförvaltning	2 946,00	1 083,40	3 632,83	1 999,00	28,80	**9 690,03**
Serviceförvalt-ning	226,60	982,00	974,70	561,52	2 373,33	**9 737,86**
Socialförvaltning	330,00	5 983,04	669,68	3 031,74	769,68	**10 894,14**
Utbildningsför-valtning	0,00	0,00	0,00	128,53	122,00	**250,53**
Totalt	**3 502,60**	**8 048,44**	**5 498,09**	**6 186,59**	**3 571,81**	**26 807,53**

Sett till hur stor del av det totala beloppet de olika förvaltningarna blivit fakturerade under perioden så utmärker sig utbildningsförvaltningen.

Procent av totalt faktura-belopp	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Totalt
Kommunled-ningsförvaltning	0,000%	0,000%	0,002%	0,005%	0,002%	**0,002%**
Samhällsbygg-nadsförvaltning	0,017%	0,004%	0,010%	0,006%	0,000%	**0,007%**
Serviceförvalt-ning	0,001%	0,005%	0,003%	0,003%	0,016%	**0,004%**
Socialförvaltning	0,003%	0,047%	0,005%	0,023%	0,005%	**0,016%**
Utbildningsför-valtning	0,000%	0,000%	0,000%	0,001%	0,001%	**0,000%**

2.5 Risk för brister vid köp av varor och tjänster

Beskrivning av risk

Kommunen köper varor och tjänster för cirka 803 mkr per år och antalet leverantörer för 2023 var 1877. Sannolikheten för att det sker fel vid upphandlingar bedömer därför förvaltningen som sannolik.

Risken som kan falla ut vid avsteg från kommunens beslutade processer och rutiner är att kommunen lider ekonomisk skada och förtroendeskada. Förtroendeskada kan på sikt leda till att kommunen får färre anbud och sämre priser. Felaktiga upphandlingar riskerar också leda till att kommunen inte får den kvalité som önskas eller att oseriösa aktörer på marknaden gynnas.

Riskminimerade åtgärd idag

För att minska risken för felaktigheter vid inköp av varor och tjänster arbetar kommunen bland annat med dessa processer och arbetssätt:

- All direktupphandling, där avtal saknas, ska konkurrensutsättas. Vid ett beräknat inköp över 100 tkr gäller kommunens regler för direktupphandling. Upphandlingen ska även dokumenteras enligt lagen om offentlig upphandling.

- Kommunens avtal finns publicerade i en publik avtalsdatabas på intranätet. Det är av avgörande betydelse att kommunen följer ingångna avtal samt följer upp dessa.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.5.1 Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr per år.

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Inga otillåtliga direktupphandlingar för perioden 1 januari till 31 maj av totalt 378 ackumulerade leverantörsfakturor för hela kommunen.

20 av 378 ackumulerade leverantörsfakturor kommer att utredas vidare då det finns risk för att direktupphandlingsgränsen överskrids.

2.5.2 Kontroll av avtalstrohet

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Under 2025 kan inte respektive nämnds utfall redovisas. Mindre avvikelser förekommer totalt sett inom alla nämnder. Av totalt inköpt volym är avvikelsen 1,3 procent. Avvikelse innebär att direktupphandling skett felaktigt. Majoriteten av avvikelserna har en naturlig förklaring och kommunen som helhet kommer att hantera dessa avvikelser framåt och innebär i praktiken att upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas **Ansvarig chef** Upphandlingschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Upprätta ramavtal inom avtalsområden där det idag saknas ramavtal.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

2.6 Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete

Beskrivning av risk

Arbetsgivaren ska enligt Arbetsmiljölagen och dess föreskrifter ha ett systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) för att förebygga risker för olycksfall och ohälsa i arbetet samt uppnå tillfredsställande arbetsmiljö.

Systematiken ska säkerställa att arbetsmiljöarbetet är en del av det dagliga arbetet och sker kontinuerligt där arbetsmiljörisker tas bort eller minimeras.

Att utreda och åtgärda tillbud och arbetsskador är en väsentlig del av arbetsmiljölagstiftningen och det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM), och syftar i synnerhet till att förebygga eller ta bort risker i arbetsmiljön så att oönskade händelser inte sker.

Riskminimerade åtgärd idag

Idag finns fastställda rutiner i hur chef ska hantera anmälda tillbud- och arbetsskador.

Tillbud och arbetsskador ska kontinuerligt utredas, åtgärdas och dokumenteras i IT-stödet Stella av ansvarig chef

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.6.1 Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella.

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Antal rapporterade händelser i Stella under perioden 1 jan-31 dec 2024

Totalt antal rapporterade händelser:

1389 st varav 1181 st (85 %) är avslutade,

99 (7 %) under utredning och 109 (8 %) ej hanterade.

12 händelser är klassificerade som allvarlig händelse (3:3a), varav 10 (83 %) är anmälda till Arbetsmiljöverket.

Motivering till bedömningen

Att 85% av händelserna är avslutade är bra, men syftet med tillbudsrapporteringen är att tidigt fånga upp signaler på brister och risker i arbetsmiljön, så att man kan förebygga dem. Av dokumentationen kan man utläsa att det av de 1181 avslutade händelserna endast finns 96 konkreta åtgärder dokumenterade. Att det i över 90% av händelserna inte skulle behövas några förebyggande åtgärder låter osannolikt. Misstanken stärks även utifrån resulta-

ten av de genomförda medarbetarundersökningarna, som visar på en del brister i den organisatoriska och sociala arbetsmiljön och de höga sjuktalen.

Anmälan av allvarliga händelser (3:3a) till Arbetsmiljöverket ska göras skyndsamt, så efter drygt 4 månader borde alla vara anmälda. Att två händelser inte anmälts, varav en där utredning inte ens påbörjats efter drygt fyra månader, är bekymmersamt.

Kontroll 2 - Hösten 2025

Antal rapporterade händelser i Stella under perioden 1 jan- 30 juni 2025

Totalt antal rapporterade händelser:

732 st varav 610 st (83 %) är avslutade,

65 (9 %) under utredning och

57 (8 %) ej hanterade.

4 händelser är klassificerade som allvarlig händelse (3:3a), varav 4 (100 %) är anmälda till Arbetsmiljöverket.

Motivering till bedömningen

83% av händelserna är avslutade. En minskning med 2% mot föregående kontroll.

9% av händelserna är under utredning. En ökning med 2% mot föregående kontroll

8% av händelserna är ej hanterade. En oförändrad siffra mot föregående kontroll.

100% av allvarliga händelser har anmälts till arbetsmiljöverket. En ökning med 17% mot föregående kontroll.

Att 83% av händelserna är avslutade är bra, men syftet med tillbudsrapporteringen är att tidigt fånga upp signaler på brister och risker i arbetsmiljön, så att man kan förebygga dem. Det är fortfarande 8% av händelserna som är ej hanterade efter mer än fyra månader och 9% av händelserna som är under utredning efter mer än fyra månader vilket är bekymmersamt.

Ett tydlig förbättring avseende allvarliga händelser har skett vilket är bra.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Kompetenshöjande insatser ang systematik och förebyggande arbetsmiljöarbete **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Kompetenshöjande insatser ang systematik och hantering av tidiga signaler; utredning, riskbedömning, förebyggande åtgärder och uppföljning. Genomförs av HR-enheten i dialog med chefer.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
Digital utbildning - att hantera tillbud och arbetsskador med stöd av Stella **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	HR-enheten tar fram digital utbildning till Kunskapstorget, i att arbeta systematiskt med tillbud och arbetsskador med stöd av Stella.	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026.
Förbättra och förenkla det digitala verktyget Stella **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-03-31 Ej påbörjad	HR-enheten ser över och justerar inställningar i Stella, så det bättre stödjer de olika stegen i processen; utreda, riskbedöma, förebygga och följa upp.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.

2.6.2 Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Kontroll 1, vår: Vid den årliga uppföljningen av SAM 2024, identifierade kommunchef, förvaltningschefer och centrala skyddskommittén gemensamt en förbättringsåtgärd på övergripande nivå, kring stödet i arbetet med mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Förbättringsåtgärden är genomförd enligt plan och stödet kring arbetet med friskfaktorer är nu uppdaterat.

Den samlade bilden av utfallet i organisationen är att färre än 50% av enheterna, varav 25% av ledningsgrupperna, har fastställt förbättringsåtgärder för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

På övergripande nivåer (verksamhet/avdelning och förvaltning) saknas det i ännu högre utsträckning fastställda förbättringsåtgärder; endast 6% av verksamheterna och 20% av förvaltningarna har förbättringsåtgärder. Om det betyder att det inte identifierats behov av gemensamma åtgärder på övergripande nivåer, eller om det inte dokumenterats i Stratsys arbetsmiljö återstår att se vid.

Den samlade bedömningen av utfallet på både enhets- och övergripande nivåer är att en alldeles för låg andel har fastställt förbättringsåtgärder i förhållande till bristerna som framkom i den årliga uppföljningen. Bedömningen motiveras även sett till att det idag läggs mycket resurser på sena åtgärder på individnivå (utifrån ohälsa, tillbud/olycksfall, arbetsmiljöproblem och personalomsättning, som bottnar i brister i arbetsmiljön) i stället för att kontinuerligt arbeta med ständiga förbättringar av arbetsmiljön, både på organisations- och gruppnivå, så som Arbetsmiljölagen och föreskrifterna anger. Proaktiva/tidiga åtgärder på organisations- och gruppnivå är generellt mer effektivt än sena åtgärder på individnivå.

Kontroll 2, höst: Samhällsbyggnadsförvaltningens fastställda åtgärder pågår och en har avslutats. Socialförvaltningen har fastställt en förbättringsåtgärd som pågår.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Dialog om vikten av systematik i det förebyggande arbetsmiljöarbetet **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	HR-enheten genomför dialog i alla ledningsgrupper om vikten av att arbeta systematiskt i det förebyggande arbetsmiljöarbetet och hur övergripande nivåer kan stödja och samordna olika insatser och fånga upp och åtgärda brister som behöver åtgärdas på övergripande nivåer.	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026. I samband med åtgärden genomförs också kontrollen av förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2025.
Revidera rutinen för årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-06-30 Ej påbörjad	Revidera rutinen med syfte att höja kvalitén på analysen så att grundorsaker identifieras och kan åtgärdas med rätt åtgärder. Ta fram stöd för kvalitativ analys utifrån utfall, som utgångspunkt för årlig uppföljning, samt stöd för analys på övergripande nivåer.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.

2.7 Risk för att beslut inte verkställs

Beskrivning av risk

De förtroendevalda i Ale kommun ska genom beslut styra kommunen. Om beslut fattas utan att de genomförs förhindras den demokratiska styrningen av kommunen.

Riskminimerade åtgärd idag

Ärendehantering sköts i systemet Evolution där de fördelas för verkställighet.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.7.1 Stickprovskontroll om beslut verkställts

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Utifrån stickprovskontroller finns två avvikelser där beslutet är pågående men med avvikelse, av totalt 25 kontrollerade beslut. Då avvikelsen bedöms som liten bedöms inga åtgärder behöva genomföras.

2.8 Risk för att allmänna handlingar inte registreras

Beskrivning av risk

Grundläggande för en myndighet som Ale kommun är att efterfölja Offentlighets- och sekretesslagen och Tryckfrihetsförordningen. Detta genom en korrekt hantering av handlingar för ett "främjande av ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande" (Tryckfrihetsförordningen 2 kap 1 §).

Riskminimerade åtgärd idag

I Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), 5 kap. 1 §, står skrivet att ”Allmänna handlingar ska registreras så snart de har kommit in till eller upprättats hos en myndighet”.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.8.1 Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas ut till alla medarbetare

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Kontroll har genomförts i syfte att kartlägga kompetensnivå och följsamhet till lagstiftningen i samband med ärenden rörande frågor om allmänna handlingar. Undersökning har kartlagt kommunens förmåga att hantera inkomna ärenden så som: begäran om uppgifter och begäran om allmän handling. Handläggningen har kartlagts utifrån: service och bemötande, resultat eller uteblivet svar, tid (från uppdrag till leverans), hur handlingen lämnades ut, ifall utlämningen fakturerades samt registrering.

Detta innebär att kontrollen inte genomfördes som planerat genom ett test till alla medarbetare. Detta utifrån att kommunledningsförvaltningen att ett sådant test inte skulle generera en tillräcklig information för att kontrollera riskområdet.

I korthet bedöms respektive förvaltning som nedan.

	Antal stickprov med inga avvikelser	Antal stickprov med mindre avvikelser	Antal stickprov med större avvikelser	Slutlig helhetsbedömning
Kommunledningsförvaltningen	9	0	1	Inte helt tillfredsställande
Samhällsbyggnadsförvaltningen	8	0	2	Inte tillfredsställande
Serviceförvaltningen	7	1	2	Inte tillfredsställande
Socialförvaltningen	7	1	2	Inte tillfredsställande
Utbildningsförvaltningen	9	0	1	Inte helt tillfredsställande

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Utbildning och information om allmänna handlingar **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Kanslienheten kommer att genomföra riktade utbildningsinsatser i alla förvaltningar för att höja kunskapen om lagkraven kring allmänna handlingar. Information om hantering av allmänna handlingar kommer att ingå i kommunens onboardingpaket med utbildning för nyanställda i kommunen.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
Utveckla stödjande och styrande dokument **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Förvaltningen kommer att se över styrande och stödjande dokument på området för att stärka förutsättningarna för efterlevnad. Det handlar bland annat om rutiner, mallar för korrespondens och taxa för fysiska kopior.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

Uppföljning av internkontroll-plan 2025 helår

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

1 Inledning 3
1.1 Sammanställning av kontroller och utfall 3
2 Uppföljning 5
2.1 Risk för brister i kommunens civila beredskap 5
2.1.1 Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats 5
2.2 Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete 6
2.2.1 Kunskapskontroll informationssäkerhet 6
2.2.2 Kontroll av hantering av hårdvara 6
2.3 Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete 7
2.3.1 Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts 7
2.3.2 Kvalitetskontroll av månadskontroll 8
2.4 Risk för sena betalningar 8
2.4.1 Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter 8
2.5 Risk för brister vid köp av varor och tjänster 9
2.5.1 Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr per år. 9
2.5.2 Kontroll av avtalstrohet 10
2.6 Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete 10
2.6.1 Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella. 10
2.6.2 Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts 11
2.7 Risk för att beslut inte verkställs 12
2.7.1 Stickprovskontroll om beslut verkställts 12
2.8 Risk för att allmänna handlingar inte registreras 13
2.8.1 Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas ut till alla medarbetare 13

I Inledning

Nämnder och styrelser ska enligt 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten sköts på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

En kommun som Ale hanterar tusentals risker. Internkontrollplanen är ett verktyg för kommunens förtroendevalda att få insyn i specifika områden och om de åtgärder som finns fastställda efterföljs och fungerar.

Nedan följer redovisning av de kontroller som fastställts. Vid större avvikelser redovisas åtgärder. Vid mindre avvikelser kan åtgärdsförslag redovisas.

1.1 Sammanställning av kontroller och utfall

Risker	Kontroller	Åtgärder	Kommentar
Risk för brister i kommunens civila beredskap *Kommunövergripande risk*	Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats Mindre avvikelser	Initiera insatser för att stärka kommunens strukturella arbete civil beredskap Pågående	Arbete med utbildning och stöd inom området pågår. I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap.
		Säkerställ resurser Pågående	I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap. Planen skapar förutsättningar för att 2026 etablera en struktur för öronmärkning av resurser i budgetprocessen. Enligt planen ska resurser till civil beredskap stärkas.
Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete *Kommunövergripande risk*	Kunskapskontroll informationssäkerhet Mindre avvikelser	Stärkt hantering av informationssäkerhetsincidenter Ej påbörjad	
		Utbildning cybersäkerhet Ej påbörjad	
	Kontroll av hantering av hårdvara Mindre avvikelser	Informera om rutiner Ej påbörjad	Rutinen kommer att förtydligas för att säkerställa en tydligare hantering. När den nya rutinen är beslutad kommer den att informeras om. Detta planeras att genomföras under första kvartalet 2026.
Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete *Kommunövergripande risk*	Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts Större avvikelser	Digitalisering av det systematiska brandskyddsarbetet Försenad	Ett pilottest har genomförts under 2025 och från första kvartalet 2026 kommer all rapportering av det systematiska brandskyddsarbetet ske i verksamhetssystemet Stratsys. Digitalisering innebär att all information samlas på en och samma plats och möjliggör samlad månadsvis uppföljning av alla lokaler som ska brandskyddskontrolleras.
	Kvalitetskontroll av månadskontroll Mindre avvikelser	Utbildning i månadsrapportering Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026 med start under första kvartalet.
Risk för sena betalningar *Kommunövergripande risk*	Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter Inga avvikelser		
	Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr		

Risker	Kontroller	Åtgärder	Kommentar
Risk för brister vid köp av varor och tjänster *Kommunövergripande risk*	per år. Inga avvikelser		
	Kontroll av avtalstrohet Mindre avvikelser	Upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete *Kommunövergripande risk*	Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella. Inga avvikelser	Kompetenshöjande insatser ang systematik och förebyggande arbetsmiljöarbete Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
		Digital utbildning - att hantera tillbud och arbetsskador med stöd av Stella Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026.
		Förbättra och förenkla det digitala verktyget Stella Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.
	Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts Större avvikelser	Dialog om vikten av systematik i det förebyggande arbetsmiljöarbetet Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026. I samband med åtgärden genomförs också kontrollen av förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2025.
		Revidera rutinen för årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.
Risk för att beslut inte verkställs *Kommunövergripande risk*	Stickprovskontroll om beslut verkställts Inga avvikelser		
Risk för att allmänna handlingar inte registreras *Kommunövergripande risk*	Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas ut till alla medarbetare Mindre avvikelser	Utbildning och information om allmänna handlingar Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
		Utveckla stödjande och styrande dokument Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

2 Uppföljning

2.1 Risk för brister i kommunens civila beredskap

Beskrivning av risk

Inom det civila försvaret har kommuner och regioner ett viktigt ansvar för att inom sina respektive ansvarsområden bland annat kunna värna och hjälpa civilbefolkningen.

Ale kommun har ett behov av att förstärka sin civila beredskap utifrån ett förändrat världsläge, NATO-medlemskap och statens krav.

Brister i civil beredskap kan leda till fara liv och hälsa för kommunens invånare i händelse av kris.

Riskminimerade åtgärd idag

Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys utgör utgångspunkten för arbetet med civil beredskap.

I den fastställda analysen finns krav inom alla förvaltningar på att planera och budgetera för att prioriterade åtgärder blir genomförda.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.1.1 Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Under våren 2025 har uppföljning genomförts inom Kommunledningsförvaltningens olika verksamheter i syfte att klarlägga i vilken utsträckning identifierade behov av åtgärder, utifrån risk- och sårbarhetsanalysen (RSA), har genomförts eller beaktats i budgetprocessen. Det övergripande utfallet visar att verksamheterna har kommit olika långt i processen. Kommunledningsförvaltningen har generellt sett gjort goda framsteg och i flera fall integrerat RSA-relaterade åtgärder i den ordinarie planerings- och budgetcykeln. Samtidigt finns områden där arbetet har varit lite mer trögstartat eller helt stannat av, främst till följd av brist på tid men i vissa fall pga. brist på personella och ekonomiska resurser.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Initiera insatser för stärka kommunens strukturella arbete civil beredskap **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Pågående	I samverkan med säkerhetsenheten kommer förvaltningen att genomföra utbildning, utveckla metodikstöd och att se över hur det praktiska stödet kan öka. Inom ramen för detta kommer också förvaltningen tillsammans med säkerhetsenheten se över hur arbetet kan förbättras genom att skapa forum för att samla och sprida goda exempel och öka den generella kompetensen inom hela kommunen.	Arbete med utbildning och stöd inom området pågår. I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap.
Säkerställ resurser **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Pågående	Förvaltningen kommer att kontrollera att resurser för detta arbete säkerställs för den egna organisationen och i de fall beroenden finns till andra förvaltningar.	I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap. Planen skapar förutsättningar för att 2026 etablera en struktur för öronmärkning av resurser i budgetprocessen. Enligt planen ska resurser till civil beredskap stärkas.

2.2 Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete

Beskrivning av risk

Kommunens anställda har i olika grad tillgång till information som kan leda till skada för den enskilde och kommunen som organisation. En grundläggande kunskap om hantering av information är viktig för en organisation som Ale kommun.

Riskminimerade åtgärd idag

Kommunen har under 2024 utbildat all personal i grundläggande kunskap om informationssäkerhet genom så kallad nano-learning.

Hantering av hårdvara med information finns fastställd i rutin vid avslut av anställning.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.2.1 Kunskapskontroll informationssäkerhet

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Bedömning baseras på hur stor andel mottagare som klickat på länken i det e-postmeddelande med phishing-test som skickades ut. Bedömning bygger på:

- Stor avvikelse (Mycket hög risk Hög risk) 10 % och fler
- Mindre avvikelse (Medelhög risk) 5–10 %
- Inga avvikelser (Låg risk) Upp till 5 %

Andel mottagare som klickar på länken i e-postmeddelandet var för kommunledningsförvaltningen 6,2 %, vilket motsvarar en mindre avvikelse.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Stärkt hantering av informationssäkerhetsincidenter **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	För att minska risken kommer kommunen att stärka rutinerna för incidentrapportering, för att säkerställa att misstänkta händelser snabbt upptäcks och hanteras. En e-tjänst lanseras där det blir en tydlig väg för incidentrapportering. Tydliga och lättillgängliga instruktioner tas fram för att hjälpa medarbetare att agera korrekt vid misstänkt incident.	
Utbildning cybersäkerhet **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Utbildningsinsatser för att öka medvetenheten och höja den digitala säkerhetskompetensen hos samtliga medarbetare.	

2.2.2 Kontroll av hantering av hårdvara

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Av totalt 12 kontrollerade enheter, som varit inaktiva under de senaste tre månaderna, är fem där avvikelser finns. Övriga har en naturlig förklaring där medarbetaren eller förtroendevald inte använt enheten. För medarbetare beror inaktivitet på bland annat föräldraledighet eller sjukskrivning.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Informera om rutiner **Ansvarig chef** IT-chef Förvaltningschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Förvaltningen kommer att genomföra en informationsinsats kopplat till rutinen om hantering av hårdvara för att säkerställa en följsamhet som säkerställer en god hantering av hårdvara för att på sätt kunna tillförsäkra en god hantering av den information som kan finns på enheterna. Inom ramen för detta kommer förtydligande genomföras av rutinen för att stärka kontrollen av hårdvara.	Rutinen kommer att förtydligas för att säkerställa en tydligare hantering. När den nya rutinen är beslutad kommer den att informeras om. Detta planeras att genomföras under första kvartalet 2026.

2.3 Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete

Beskrivning av risk

Systematiskt brandskyddsarbete (SBA) handlar om att känna till vilket brandskydd som finns i byggnaden och hur det ska upprätthållas över tid. Det handlar också om att personalen ska förberedas på vad de ska göra om det börjar brinna. Ett systematiskt brandskyddsarbete kan helt enkelt ses som ett sätt att ha ordning och reda i sitt brandskydd.

Riskminimerade åtgärd idag

Fastighetsägare och verksamhetsutövare behöver tillsammans och på ett organiserat sätt planera, dokumentera, kontrollera och följa upp sitt brandskyddsarbete. Idag finns krav på genomförande av månadskontroll och utrymningsövningar.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.3.1 Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

För kommunstyrelsen har kontroll genomförts av två verksamheter. Ingen av de två verksamheterna har inkommit med månadskontroller för januari eller februari och endast en av verksamheterna har inkommit med dokumentation gällande genomförd utrymningsövning.

Mot bakgrund av detta konstateras att det finns brister i det systematiska brandskyddsarbetet vad gäller kontinuitet och dokumentation.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Digitalisering av det systematiska brandskydds-arbetet **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2025-12-31 Försenad	Under 2025 genomförs en digitalisering av brandskyddsarbetet som kommer möjliggöra central uppföljning och kontroll av att rutin följs.	Ett pilottest har genomförts under 2025 och från första kvartalet 2026 kommer all rapportering av det systematiska brandskyddsarbetet ske i verk-samhetssystemet Stratsys. Digitalisering inne-bär att all information samlas på en och samma plats och möjliggör samlad månadsvis uppföl-jning av alla lokaler som ska brandskyddskon-trolleras.

2.3.2 Kvalitetskontroll av månadskontroll

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

En bedömning per förvaltning kan inte genomföras då för få objekt har kontrollerats. Den generella bedöm-ningen är att mindre avvikelser finns i månadsrapporteringen. Avvikelser är framförallt kopplade till brister i be-dömning där olika bedömningar görs.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Utbildning i månadsrapportering **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Utbildning och workshop av säkerhetsombud för att säkerställa god kvalité i rapportering av må-nadskontroller inom ramen för det systematiska brandskyddsarbetet. Detta planeras att påbörjas under första halvåret 2026.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026 med start under första kvartalet.

2.4 Risk för sena betalningar

Beskrivning av risk

Ale kommun betalar idag minst 60 000 kr i dröjsmålsränta varje år på grund av att fakturor inte betalas i tid. Ex-akt siffra är idag svår att fastställa då kontering av denna avgift inte alltid sker korrekt. Förvaltningens bedömning är också att en klar majoritet av förseningarna är på grund av felaktig hantering internt. Detta genererar inte bara onödiga kostnader för kommunen utan skapar också merarbete internt och kan generera förtroendeskada gente-mot kommunens leverantörer.

Riskminimerade åtgärd idag

Redovisningsenheten genomför i sitt ordinarie arbete kontroller för att säkerställa inkomna fakturor är korrekta, att de fördelas till rätt person och att ansvarig hanterar fakturan i tid.

Utbildningsinsatser genomfördes 2024 för berörda medarbetare.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.4.1 Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Kontroll har genomförts för årets 5 första månader och kommunledningsförvaltningen har haft låga kostnader för dröjsmålsavgifter under hela perioden, även sett till det totala fakturabeloppet.

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Totalt
Totala påminnel-seavgifter och dröjsmålsräntor (kr)	0,00	0,00	220,88	465,80	278,00	**964,68**
Procent av totalt faktura-belopp	0,000%	0,000%	0,002%	0,005%	0,002%	**0,002%**

2.5 Risk för brister vid köp av varor och tjänster

Beskrivning av risk

Kommunen köper varor och tjänster för cirka 803 mkr per år och antalet leverantörer för 2023 var 1877. Sannolikheten för att det sker fel vid upphandlingar bedömer därför förvaltningen som sannolik.

Risken som kan falla ut vid avsteg från kommunens beslutade processer och rutiner är att kommunen lider ekonomisk skada och förtroendeskada. Förtroendeskada kan på sikt leda till att kommunen får färre anbud och sämre priser. Felaktiga upphandlingar riskerar också leda till att kommunen inte får den kvalité som önskas eller att oseriösa aktörer på marknaden gynnas.

Riskminimerade åtgärd idag

För att minska risken för felaktigheter vid inköp av varor och tjänster arbetar kommunen bland annat med dessa processer och arbetssätt:

- All direktupphandling, där avtal saknas, ska konkurrensutsättas. Vid ett beräknat inköp över 100 tkr gäller kommunens regler för direktupphandling. Upphandlingen ska även dokumenteras enligt lagen om offentlig upphandling.

- Kommunens avtal finns publicerade i en publik avtalsdatabas på intranätet. Det är av avgörande betydelse att kommunen följer ingångna avtal samt följer upp dessa.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.5.1 Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr per år.

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Inga otillåtliga direktupphandlingar för perioden 1 januari till 31 maj av totalt 378 ackumulerade leverantörsfakturor för hela kommunen. 20 av 378 ackumulerade leverantörsfakturor kommer att utredas vidare då det finns risk för att direktupphandlingsgränsen överskrids.

2.5.2 Kontroll av avtalstrohet

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Under 2025 kan inte respektive nämnds utfall redovisas. Mindre avvikelser förekommer totalt sett inom alla nämnder. Av totalt inköpt volym är avvikelsen 1,3 procent. Avvikelse innebär att direktupphandling skett felaktigt. Majoriteten av avvikelserna har en naturlig förklaring och kommunen som helhet kommer att hantera dessa avvikelser framåt och innebär i praktiken att upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas **Ansvarig chef** Upphandlingschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Upprätta ramavtal inom avtalsområden där det idag saknas ramavtal.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

2.6 Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete

Beskrivning av risk

Arbetsgivaren ska enligt Arbetsmiljölagen och dess föreskrifter ha ett systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) för att förebygga risker för olycksfall och ohälsa i arbetet samt uppnå tillfredsställande arbetsmiljö.

Systematiken ska säkerställa att arbetsmiljöarbetet är en del av det dagliga arbetet och sker kontinuerligt där arbetsmiljörisker tas bort eller minimeras.

Att utreda och åtgärda tillbud och arbetsskador är en väsentlig del av arbetsmiljölagstiftningen och det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM), och syftar i synnerhet till att förebygga eller ta bort risker i arbetsmiljön så att oönskade händelser inte sker.

Riskminimerade åtgärd idag

Idag finns fastställda rutiner i hur chef ska hantera anmälda tillbud- och arbetsskador.

Tillbud och arbetsskador ska kontinuerligt utredas, åtgärdas och dokumenteras i IT-stödet Stella av ansvarig chef

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.6.1 Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella.

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Den enda händelsen som är rapporterad är också utredd och avslutad.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Kompetenshöjande insatser ang systematik och förebyggande arbetsmiljöarbete **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Kompetenshöjande insatser ang systematik och hantering av tidiga signaler; utredning, riskbedömning, förebyggande åtgärder och uppföljning. Genomförs av HR-enheten i dialog med chefer.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
Digital utbildning - att hantera tillbud och arbetsskador med stöd av Stella **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	HR-enheten tar fram digital utbildning till Kunskapstorget, i att arbeta systematiskt med tillbud och arbetsskador med stöd av Stella.	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026.
Förbättra och förenkla det digitala verktyget Stella **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-03-31 Ej påbörjad	HR-enheten ser över och justerar inställningar i Stella, så det bättre stödjer de olika stegen i processen; utreda, riskbedöma, förebygga och följa upp.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.

2.6.2 Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Kontroll 1: Finns inte några planerade förbättringsåtgärder varken på förvaltnings- eller avdelningsnivå. På enhetsnivå är det 29% av enheterna, varav en ledningsgrupp (ekonomi), som har planerade förbättringsåtgärder utifrån de brister som finns i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Kontroll 2: Av 15 planerade förbättringsåtgärder är 1 avslutad och 1 pågående, resten ej påbörjade.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Dialog om vikten av systematik i det förebyggande arbetsmiljöarbetet **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	HR-enheten genomför dialog i alla ledningsgrupper om vikten av att arbeta systematiskt i det förebyggande arbetsmiljöarbetet och hur övergripande nivåer kan stödja och samordna olika insatser och fånga upp och åtgärda brister som behöver åtgärdas på övergripande nivåer.	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026. I samband med åtgärden genomförs också kontrollen av förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2025.
Revidera rutinen för årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-06-30 Ej påbörjad	Revidera rutinen med syfte att höja kvalitén på analysen så att grundorsaker identifieras och kan åtgärdas med rätt åtgärder. Ta fram stöd för kvalitativ analys utifrån utfall, som utgångspunkt för årlig uppföljning, samt stöd för analys på övergripande nivåer.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.

2.7 Risk för att beslut inte verkställs

Beskrivning av risk

De förtroendevalda i Ale kommun ska genom beslut styra kommunen. Om beslut fattas utan att de genomförs förhindras den demokratiska styrningen av kommunen.

Riskminimerade åtgärd idag

Ärendehantering sköts i systemet Evolution där de fördelas för verkställighet.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.7.1 Stickprovskontroll om beslut verkställts

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

I de fem stickprov som kontrollerats har alla beslut verkställts eller enligt plan kommer att verkställas.

Ärende	Beslut	Status
KS 2024/1125 Revidering av Kommunstyrelsens delegeringsordning	Kommunstyrelsen beslutar att anta revidering av kommunstyrelsens delegeringsordning	Fastställd och upplagd i kommunens författningssamling
KS 2024/599 Kommunövergripande förslag på förbättringar, effektiviseringar och besparingar samt nulägesanalys 2023-2024 för alla nämnder	Kommunfullmäktige beslutar att uppdraget genomlysning av hela organisationen, med särskilt fokus på det förvaltningsöverskridande, som slutfört.	Klart
	<u>Kommunfullmäktige beslutar att nämnder och kommunstyrelse får i uppdrag:</u>	
	att hantera och prioritera nulägesanalysernas redovisade förslag i kommande nämndplan(er), med start 2025.	Genomfört
	att eventuella kvarstående förslag som inte hanteras och prioriteras, bifogas nämndplan(er) som en "restlista" inför nästkommande nämndplan, med start 2025.	Genomfört
	att utfall av prioritering och förslag i nämndplan(er) redovisas i delårsrapport(er), med start 2025.	Planeras att genomföras i delårsrapport 2
	att kommunstyrelsen får i uppdrag att samordna nämndernas arbete med förvaltningsöverskridande förslag.	Genomfört
KS 2024/1465 Uppdrag ur mål och budget 2024-2027; sjukfrånvaro och personalomsättning	<u>Kommunfullmäktige beslutar:</u>	
	Att gå vidare med beslut om mål och uppdrag utifrån de åtgärdsförslag som levererats till Kommunstyrelsen.	Genomfört
	Att HR prioriterar åtgärder samt utvecklar strategier och verktyg för hur organisationen ska arbeta med åtgärdsförslagen samt redovisa prioritet, strategier och verktyg till kommunstyrelsen	Genomfört
	Att nämnderna får ansvar för att följa upp personalomsättning och sjuktal regelbundet under året och redovisa resultat och analys i delårsrapporterna samt i samband med dessa till kommunstyrelsen	Genomfört

Ärende	Beslut	Status
KS 2024/1497 Process för mål och budget 2026	Kommunfullmäktige beslutar att anta tidsplan gällande mål och budget 2026 för Ale kommun.	Tidplan följs
KS 2024/1520 Biblioteksplan 2025	Kommunstyrelsen beslutar att anta biblioteksplan för Ale kommun 2025.	Fastställd och upplagd i kommunens författningssamling. Förvaltningen arbetar idag utifrån planen.

2.8 Risk för att allmänna handlingar inte registreras

Beskrivning av risk

Grundläggande för en myndighet som Ale kommun är att efterfölja Offentlighets- och sekretesslagen och Tryckfrihetsförordningen. Detta genom en korrekt hantering av handlingar för ett "främjande av ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande" (Tryckfrihetsförordningens 2 kap 1 §)

Riskminimerade åtgärd idag

I Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), 5 kap. 1 §, står skrivet att ”Allmänna handlingar ska registreras så snart de har kommit in till eller upprättats hos en myndighet”.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.8.1 Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas ut till alla medarbetare

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Kommunledningsförvaltningen fick ett resultat på:
• 9 stickprov med inga avvikelser,
• 0 stickprov med mindre avvikelser,
• 1 stickprov med större avvikelser.

De stickprov som inte hade några avvikelser hanterades tillräckligt skyndsamt och begärda handlingar eller uppgifter lämnades ut. Dessa hade även vid de flesta fall ett godtagbart bemötande. Inget stickprov har fått bedömningen ”Mindre avvikelser”. Det stickprov som bedömdes ha större avvikelser var via e-post. Bedömningen utgick från att utlämnandet skedde först efter cirka åtta arbetsdagar samt då det krävdes en påminnelse. Ingen återkoppling gavs heller innan utlämnandet gjordes. Utifrån resultatet i stickprovskontrollen har förvaltningen fått den slutliga helhetsbedömningen inte helt tillfredsställande.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Utbildning och information om allmänna handlingar **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Kanslienheten kommer att genomföra riktade utbildningsinsatser i alla förvaltningar för att höja kunskapen om lagkraven kring allmänna handlingar. Information om hantering av allmänna handlingar kommer att ingå i kommunens onboardingpaket med utbildning för nyanställda i kommunen.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Utveckla stödjande och styrande dokument **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Förvaltningen kommer att se över styrande och stödjande dokument på området för att stärka förutsättningarna för efterlevnad. Det handlar bland annat om rutiner, mallar för korrespondens och taxa för fysiska kopior.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

Uppföljning internkontrollplan 2025 helår

Samhällsbyggnadsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning 2
1.1 Sammanställning av kontroller och utfall 2
2 Uppföljning 5
2.1 Brister i samarbetet mellan interna enheter 5
2.1.1 Enkätundersökning där cheferna får svara hur tydligt de upplever ansvarsfördelningen 5
2.2 Projektredovisning - utebliven intäkt 5
2.2.1 Kontrollera tidrapporter 6
2.3 Inaktuella styrdokument 6
2.3.1 Granska listan över styrdokument 6
2.3.2 Kontrollera att signal har gått ut inför revidering 6
2.4 Risk för brister i kommunens civila beredskap 7
2.4.1 Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats 7
2.5 Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete 8
2.5.1 Kunskapskontroll informationssäkerhet 8
2.5.2 Kontroll av hantering av hårdvara 9
2.6 Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete 9
2.6.1 Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts 10
2.6.2 Kvalitetskontroll av månadskontroll 10
2.7 Risk för sena betalningar 10
2.7.1 Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter 11
2.8 Risk för brister vid köp av varor och tjänster 11
2.8.1 Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr per år 12
2.8.2 Kontroll av avtalstrohet 12
2.9 Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete 12
2.9.1 Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella 13
2.9.2 Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts 14
2.10 Risk för att beslut inte verkställs 14
2.10.1 Stickprovskontroll om beslut verkställts 15
2.10.2 Genomgång av listan över uppdrag i förvaltningen 15
2.11 Risk för att allmänna handlingar inte registreras 16
2.11.1 Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas ut till alla medarbetare 16

1 Inledning

Nämnder och styrelser ska enligt 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten sköts på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

En kommun som Ale hanterar tusentals risker. Internkontrollplanen är ett verktyg för kommunens förtroendevalda att få insyn i specifika områden och om de åtgärder som finns fastställda efterföljs och fungerar.

Nedan följer redovisning av de kontroller som fastställts. Vid större avvikelser redovisas åtgärder. Vid mindre avvikelser kan åtgärdsförslag redovisas.

1.1 Sammanställning av kontroller och utfall

Risker	Kontroller	Åtgärder	Kommentar
Brister i samarbetet mellan interna enheter *Förvaltningsövergripande risk*	Enkätundersökning där cheferna får svara hur tydligt de upplever ansvarsfördelningen Inga avvikelser		
Projektredovisning - utebliven intäkt *Förvaltningsövergripande risk*	Kontrollera tidrapporter Inga avvikelser		
Inaktuella styrdokument *Förvaltningsövergripande risk*	Granska listan över styrdokument Inga avvikelser		
	Kontrollera att signal har gått ut inför revidering Mindre avvikelser	Säkerställa att signal för revidering fungerar Avslutad	
Risk för brister i kommunens civila beredskap *Kommunövergripande risk*	Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats Större avvikelser	Initiera insatser för stärka kommunens strukturella arbete civil beredskap Pågående	Arbete med utbildning och stöd inom området pågår. I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap.
		Säkerställ resurser Ej påbörjad	I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap. Planen skapar förutsättningar för att 2026 etablera en struktur för öronmärkning av resurser i budgetprocessen. Enligt planen ska resurser till civil beredskap stärkas.
Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete *Kommunövergripande risk*	Kunskapskontroll informationssäkerhet Mindre avvikelser	Stärkt hantering av informationssäkerhetsincidenter Ej påbörjad	Åtgärden genomförs under 2026.
		Utbildning cybersäkerhet Ej påbörjad	Åtgärden genomförs under 2026
	Kontroll av hantering av hårdvara Större avvikelser	Informera om rutiner Ej påbörjad	Rutinen kommer att förtydligas för att säkerställa en tydligare hantering. När den nya rutinen är

Risker	Kontroller	Åtgärder	Kommentar
			beslutad kommer den att informeras om. Detta planeras att genomföras under första kvartalet 2026.
Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete *Kommunövergripande risk*	Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts Inga avvikelser	Digitalisering av det systematiska brandskyddsarbetet Försenad	Ett pilottest har genomförts under 2025 och från första kvartalet 2026 kommer all rapportering av det systematiska brandskyddsarbetet ske i verksamhetssystemet Stratsys. Digitalisering innebär att all information samlas på en och samma plats och möjliggör samlad månadsvis uppföljning av alla lokaler som ska brandskyddskontrolleras.
	Kvalitetskontroll av månadskontroll Mindre avvikelser	Utbildning i månadsrapportering Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026 med start under första kvartalet.
Risk för sena betalningar *Kommunövergripande risk*	Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter Inga avvikelser		
Risk för brister vid köp av varor och tjänster *Kommunövergripande risk*	Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr per år. Inga avvikelser		
	Kontroll av avtalstrohet Mindre avvikelser	Upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete *Kommunövergripande risk*	Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella. Mindre avvikelser	Kompetenshöjande insatser ang systematik och förebyggande arbetsmiljöarbete Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
		Digital utbildning - att hantera tillbud och arbetsskador med stöd av Stella Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026.
		Förbättra och förenkla det digitala verktyget Stella Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.
	Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts Större avvikelser	Dialog om vikten av systematik i det förebyggande arbetsmiljöarbetet Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026. I samband med åtgärden genomförs också kontrollen av förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2025.
		Revidera rutinen för årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.
Risk för att beslut inte verkställs *Kommunövergripande risk*	Stickprovskontroll om beslut verkställts Mindre avvikelser		

Risker	Kontroller	Åtgärder	Kommentar
	Genomgång av listan över uppdrag i förvaltningen Mindre avvikelser		
Risk för att allmänna handlingar inte registreras *Kommunövergripande risk*	Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas ut till alla medarbetare Större avvikelser	Utbildning och information om allmänna handlingar Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
		Utveckla stödjande och styrande dokument Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

2 Uppföljning

2.1 Brister i samarbetet mellan interna enheter

Beskrivning av risk

Ledning och arbetsfördelning.
Frågor hamnar mellan stolarna pga. brister i samarbetet mellan interna enheter. Olika målbilder gör det svårt att komma överens.

Riskminimerade åtgärd idag

Om det finns otydligheter i ansvarsfördelningen i förvaltningen samt mellan förvaltningen och andra förvaltningar rapporteras det genom en enkät som ligger öppen året runt i Microsoft Forms.

Typ av risk

Förvaltningsövergripande risk

2.1.1 Enkätundersökning där cheferna får svara hur tydligt de upplever ansvarsfördelningen

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Resultaten av enkäterna för 2025 är bättre jämfört med 2024. Cheferna upplever att ansvarsfördelningen är tydligare, att ledning och styrning inom förvaltningen har stärkts samt att dialogen fungerar bättre när otydliga frågor uppstår.

2.2 Projektredovisning - utebliven intäkt

Beskrivning av risk

När tid inte redovisas och alla timmar inte faktureras på projekt ger det en missvisande ekonomisk bild och utebliven intäkt. Det kan också innebära att skattekollektivet får bära en kostnad som egentligen borde ligga på exploatören.

Risken uppstår i flera steg: dels när det finns oklarheter i vad som ska faktureras och inte, när tidrapportering inte görs i tid eller alls eller görs felaktigt, när underlaget sammanställs för fakturering, när fakturan går iväg och när fakturan betalas och redovisas.

Riskminimerade åtgärd idag

Tidredovisning i Antura
Medarbetarna rapporterar sin tid i projektverktyget Antura, tiden samlas i en rapport som skickas automatiskt varje månad till koordinator som använder uppgifterna för att fakturera extern part.

Typ av risk

Förvaltningsövergripande risk

2.2.1 Kontrollera tidrapporter

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Medarbetarnas tidsredovisning i utvalt projekt jämfördes med avsatt tid för möten kopplat till projektet. Inga avvikelser upptäcktes.

2.3 Inaktuella styrdokument

Beskrivning av risk

Felaktiga beslut fattas, osäkerhet i handläggningen och oklarheter i ansvarsfördelning riskeras när gamla/inaktuella styrdokument tillåts leva vidare utan att upphävas.

Riskminimerade åtgärd idag

Styrdokumenten ligger inlagda i Stratsys som påminner när dokumentet behöver revideras. Systemet skickar ut notis till handläggare inför gilitighetstidens utgång.

Typ av risk

Förvaltningsövergripande risk

2.3.1 Granska listan över styrdokument

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Genomgång av listan över styrdokument har gjorts i slutet av 2025. Den visade att några underlag behöver uppdateras och i de allra flesta fall pågår det arbetet.

2.3.2 Kontrollera att signal har gått ut inför revidering

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Det finns begräsningar i systemet som inte medger att påminnelse skickas i samband med att ett styrdokument ska revideras. Förvaltningen gjorde i slutet av året en uppföljning där status och eventuella åtgärder på alla styrande dokument redovisades.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Säkerställa att signal för revidering fungerar **Ansvarig chef** Utvecklingschef **Slutdatum** 2026-02-28 Avslutad	Förvaltningen behöver säkerställa att signal för revidering av styrdokument gått ut för revideringar så att styrdokument revideras i tid.	

2.4 Risk för brister i kommunens civila beredskap

Beskrivning av risk

Inom det civila försvaret har kommuner och regioner ett viktigt ansvar för att inom sina respektive ansvarsområden bland annat kunna värna och hjälpa civilbefolkningen.

Ale kommun har ett behov av att förstärka sin civila beredskap utifrån ett förändrat världsläge, NATO-medlemskap och statens krav.

Brister i civil beredskap kan leda till fara liv och hälsa för kommunens invånare i händelse av kris.

Riskminimerade åtgärd idag

Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys utgör utgångspunkten för arbetet med civil beredskap.

I den fastställda analysen finns krav inom alla förvaltningar på att planera och budgetera för att prioriterade åtgärder blir genomförda.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.4.1 Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Inom samhällsbyggnadsförvaltningen varierar graden av genomfört arbete med åtgärder kopplade till risk- och sårbarhetsanalysen (RSA) mellan verksamheterna. Vissa enheter har kommit längre och påbörjat konkret arbete med att identifiera sårbarheter och ta fram åtgärdsförslag, medan andra ännu inte har kunnat starta processen i någon större omfattning.

De utmaningar som identifierats i samhällsbyggnadsförvaltningens uppföljning är till stora delar gemensamma med övriga förvaltningar:

Tidsbrist och prioriteringsproblematik: Många verksamheter har ett omfattande löpande uppdrag som kräver fullt fokus, vilket gör det svårt att frigöra tid för att arbeta systematiskt med RSA-åtgärder. Även om viljan finns, prioriteras akuta och verksamhetsnära frågor framför långsiktigt beredskapsarbete. Här ska dock VA-verksamheten ges en stor eloge för deras arbete och engagemang i kontinuitetsarbetet.

Resurs- och kostnadsutmaningar: Flera identifierade åtgärder innebär betydande ekonomiska investeringar, exempelvis inom infrastruktur, tekniska system och försörjningsberedskap.

Det finns även inom samhällsbyggnadsförvaltningen ett behov av stöd i att driva processen framåt, någon som kan samordna, vägleda och följa upp genomförandet i praktiken. Brist på tid och resurser påverkar

möjligheterna att skapa ett enhetligt och framåtriktat kontinuitetsarbete inom hela förvaltningen.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Initiera insatser för stärka kommunens strukturella arbete civil beredskap **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Pågående	I samverkan med säkerhetsenheten kommer förvaltningen att genomföra utbildning, utveckla metodikstöd och att se över hur det praktiska stödet kan öka. Inom ramen för detta kommer också förvaltningen tillsammans med säkerhetsenheten se över hur arbetet kan förbättras genom att skapa forum för att samla och sprida goda exempel och öka den generella kompetensen inom hela kommunen.	Arbete med utbildning och stöd inom området pågår. I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap.
Säkerställ resurser **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Förvaltningen kommer att kontrollera att resurser för detta arbete säkerställs för den egna organisationen och i de fall beroenden finns till andra förvaltningar.	I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap. Planen skapar förutsättningar för att 2026 etablera en struktur för öronmärkning av resurser i budgetprocessen. Enligt planen ska resurser till civil beredskap stärkas.

2.5 Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete

Beskrivning av risk

Kommunens anställda har i olika grad tillgång till information som kan leda till skada för den enskilde och kommunen som organisation. En grundläggande kunskap om hantering av information är viktig för en organisation som Ale kommun.

Riskminimerade åtgärd idag

Kommunen har under 2024 utbildat all personal i grundläggande kunskap om informationssäkerhet genom så kallad nano-learning.

Hantering av hårdvara med information finns fastställd i rutin vid avslut av anställning.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.5.1 Kunskapskontroll informationssäkerhet

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Bedömning baseras på hur stor andel mottagare som klickat på länken i det e-postmeddelande med phishing-test som skickades ut. Bedömning bygger på:

- Stor avvikelse (Mycket hög risk Hög risk) 10 % och fler
- Mindre avvikelse (Medelhög risk) 5–10 %
- Inga avvikelser (Låg risk) Upp till 5 %

Andel mottagare som klickar på länken i e-postmeddelandet var för samhällsbyggnadsförvaltningen 6,6 %, vilket motsvarar en mindre avvikelse.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Stärkt hantering av informationssäkerhetsincidenter **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	För att minska risken kommer kommunen att stärka rutinerna för incidentrapportering, för att säkerställa att misstänkta händelser snabbt upptäcks och hanteras. En e-tjänst lanseras där det blir en tydlig väg för incidentrapportering. Tydliga och lättillgängliga instruktioner tas fram för att hjälpa medarbetare att agera korrekt vid misstänkt incident.	Åtgärden genomförs under 2026.
Utbildning cybersäkerhet **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Utbildningsinsatser för att öka medvetenheten och höja den digitala säkerhetskompetensen hos samtliga medarbetare.	Åtgärden genomförs under 2026

2.5.2 Kontroll av hantering av hårdvara

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Av de åtta datorer som inte hade återlämnats saknade fem rimliga skäl.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Informera om rutiner **Ansvarig chef** IT-chef Förvaltningschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Förvaltningen kommer att genomföra en informationsinsats kopplat till rutinen om hantering av hårdvara för att säkerställa en följsamhet som säkerställer en god hantering av hårdvara för att på sätt kunna tillförsäkra en god hantering av den information som kan finns på enheterna. Inom ramen för detta kommer förtydligande genomföras av rutinen för att stärka kontrollen av hårdvara.	Rutinen kommer att förtydligas för att säkerställa en tydligare hantering. När den nya rutinen är beslutad kommer den att informeras om. Detta planeras att genomföras under första kvartalet 2026.

2.6 Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete

Beskrivning av risk

Systematiskt brandskyddsarbete (SBA) handlar om att känna till vilket brandskydd som finns i byggnaden och hur det ska upprätthållas över tid. Det handlar också om att personalen ska förberedas på vad de ska göra om det börjar brinna. Ett systematiskt brandskyddsarbete kan helt enkelt ses som ett sätt att ha ordning och reda i sitt brandskydd.

Riskminimerade åtgärd idag

Fastighetsägare och verksamhetsutövare behöver tillsammans och på ett organiserat sätt planera, dokumentera, kontrollera och följa upp sitt brandskyddsarbete. Idag finns krav på genomförande av månadskontroll och utrymningsövningar.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.6.1 Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Serviceförvaltningen genomför kvartalsvis kontroller avseende brandskydd på Järnkontoret.

Utrymningsutövning har genomförts under maj 2025.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Digitalisering av det systematiska brandskyddsarbetet **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2025-12-31 Försenad	Under 2025 genomförs en digitalisering av brandskyddsarbetet som kommer möjliggöra central uppföljning och kontroll av att rutin följs.	Ett pilottest har genomförts under 2025 och från första kvartalet 2026 kommer all rapportering av det systematiska brandskyddsarbetet ske i verksamhetssystemet Stratsys. Digitalisering innebär att all information samlas på en och samma plats och möjliggör samlad månadsvis uppföljning av alla lokaler som ska brandskyddskontrolleras.

2.6.2 Kvalitetskontroll av månadskontroll

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

En bedömning per förvaltning kan inte genomföras då för få objekt har kontrollerats. Den generella bedömningen är att mindre avvikelser finns i månadsrapporteringen. Avvikelser är framförallt kopplade till brister i bedömning där olika bedömningar görs.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Utbildning i månadsrapportering **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Utbildning och workshop av säkerhetsombud för att säkerställa god kvalité i rapportering av månadskontroller inom ramen för det systematiska brandskyddsarbetet. Detta planeras att påbörjas under första halvåret 2026.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026 med start under första kvartalet.

2.7 Risk för sena betalningar

Beskrivning av risk

Ale kommun betalar idag minst 60 000 kr i dröjsmålsränta varje år på grund av att fakturor inte betalas i tid. Exakt siffra är idag svår att fastställa då kontering av denna avgift inte alltid sker korrekt. Förvaltningens bedömning också att en klar majoritet av förseningarna är på grund av felaktig hantering internt. Detta genererar inte bara onödiga kostnader för kommunen utan skapar också merarbete internt och kan generera förtroendeskada gentemot kommunens leverantörer.

Riskminimerade åtgärd idag

Redovisningsenheten genomför i sitt ordinarie arbete kontroller för att säkerställa inkomna fakturor är korrekta, att de fördelas till rätt person och att ansvarig hanterar fakturan i tid.

Samtidigt kommer det ske utbildningsinsatser för berörda medarbetare under hösten 2024 och proaktiva kontroller av fakturor som håller på att gå mot förfall.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.7.1 Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Kontroll har genomförts för årets 5 första månader och samhällsbyggnadsförvaltningen har haft låga kostnader för dröjsmålsavgifter under hela perioden, sett till det totala fakturabeloppet.

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Totalt
Totala påminnelse-avgifter och dröjsmåls-räntor (kr)	2 946,00	1 083,40	3 632,83	1 999,00	28,80	**9 690,03**
Procent av totalt faktura-belopp	0,017%	0,004%	0,010%	0,006%	0,004%	**0,007%**

2.8 Risk för brister vid köp av varor och tjänster

Beskrivning av risk

Kommunen köper varor och tjänster för cirka 803 Mkr per år och antalet leverantörer för 2023 var 1877. Sannolikheten för att det sker fel vid upphandlingar bedömer därför förvaltningen som sannolik.

Risken som kan falla ut vid avsteg från kommunens beslutade processer och rutiner är att kommunen lider ekonomisk skada och förtroendeskada. Förtoendeskada kan på sikt leda till att kommunen får färre anbud och sämre priser. Felaktiga upphandlingar riskerar också leda till att kommunen inte får den kvalité som önskas eller att oseriösa aktörer på marknaden gynnas.

Riskminimerade åtgärd idag

För att minska risken för felaktigheter vid inköp av varor och tjänster arbetar kommunen bland annat med dessa processer och arbetssätt:

- All direktupphandling, där avtal saknas, ska konkurrensutsättas. Vid ett beräknat inköp över 100 tkr gäller kommunens regler för direktupphandling. Upphandlingen ska även dokumenteras enligt LOU.

- Kommunens avtal finns publicerade i en publik avtalsdatabas på intranätet. Det är av avgörande betydelse att kommunen följer ingångna avtal samt följer upp dessa.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.8.1 Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr per år.

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Inga otillåtliga direktupphandlingar för perioden 1 januari till 31 maj av totalt 378 ackumulerade leverantörsfakturor för hela kommunen. Tjugo av 378 ackumulerade leverantörsfakturor kommer att utredas vidare då det finns risk för att direktupphandlingsgränsen överskrids.

2.8.2 Kontroll av avtalstrohet

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Under 2025 kan inte respektive nämnds utfall redovisas. Mindre avvikelser förekommer totalt sett inom alla nämnder. Av totalt inköpt volym är avvikelsen 1,3 procent. Avvikelse innebär att direktupphandling skett felaktigt. Majoriteten av avvikelserna har en naturlig förklaring och kommunen som helhet kommer att hantera dessa avvikelser framåt och innebär i praktiken att upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas **Ansvarig chef** Upphandlingschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Upprätta ramavtal inom avtalsområden där det idag saknas ramavtal.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

2.9 Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete

Beskrivning av risk

Arbetsgivaren ska enligt Arbetsmiljölagen och dess föreskrifter ha ett systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) för att förebygga risker för olycksfall och ohälsa i arbetet samt uppnå tillfredsställande arbetsmiljö.

Systematiken ska säkerställa att arbetsmiljöarbetet är en del av det dagliga arbetet och sker kontinuerligt där arbetsmiljörisker tas bort eller minimeras.

Att utreda och åtgärda tillbud och arbetsskador är en väsentlig del av arbetsmiljölagstiftningen och det systematiska

arbetsmiljöarbetet (SAM), och syftar i synnerhet till att förebygga eller ta bort risker i arbetsmiljön så att oönskade händelser inte sker.

Riskminimerade åtgärd idag

Idag finns fastställda rutiner i hur chef ska hantera anmälda tillbud- och arbetsskador.

Tillbud och arbetsskador ska kontinuerligt utredas, åtgärdas och dokumenteras i IT-stödet Stella av ansvarig chef

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.9.1 Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella.

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Kommunen har bestämda perioder för uttag av statistik avseende tillbud och arbetsskador. För delårsuppföljningen är det föregående helårsresultat som ska redovisas.

Det totala antalet rapporterade händelser under 2024 för förvaltningen är 17, varav 47 procent är avslutade, 41 procent är under utredning och 12 procent har efter fyra månader eller mer, inte börjat hanteras.

Kontroll 2 - Hösten 2025

Antal rapporterade händelser i Stella under perioden 1 jan- 30 juni 2025

Totalt antal rapporterade händelser:

15 st varav 11 st (73 %) är avslutade,

3 (20 %) under utredning och

1 (7 %) ej hanterade.

1 händelse är klassificerade som allvarlig händelse (3:3a), varav 1 (100 %) är anmäld till Arbetsmiljöverket.

Motivering till bedömningen

73% av händelserna är avslutade. En ökning med 26% mot föregående kontroll.

20% av händelserna är under utredning. En minskning med 21% mot föregående kontroll

7% av händelserna är ej hanterade. En minskning med 5% mot föregående kontroll.

100% av allvarliga händelser har anmälts till arbetsmiljöverket. En ökning med 17% mot föregående kontroll.

Att 73% av händelserna är avslutade är bra, men syftet med tillbudsrapporteringen är att tidigt fånga upp signaler på brister och risker i arbetsmiljön, så att man kan förebygga dem. Ökningen av händelser som är avslutade är markant och att endast 7% (1st) händelse ej är hanterad efter mer än fyra månader är en stark siffra.

Ett tydlig förbättring.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Kompetenshöjande insatser ang systematik och förebyggande arbetsmiljöarbete **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Kompetenshöjande insatser ang systematik och hantering av tidiga signaler; utredning, riskbedömning, förebyggande åtgärder och uppföljning. Genomförs av HR-enheten i dialog med chefer.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
Digital utbildning - att hantera tillbud och arbetsskador med stöd av Stella **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	HR-enheten tar fram digital utbildning till Kunskapstorget, i att arbeta systematiskt med tillbud och arbetsskador med stöd av Stella.	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026.
Förbättra och förenkla det digitala verktyget Stella **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-03-31 Ej påbörjad	HR-enheten ser över och justerar inställningar i Stella, så det bättre stödjer de olika stegen i processen; utreda, riskbedöma, förebygga och följa upp.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.

2.9.2 Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Finns en planerad förbättringsåtgärd på förvaltningsnivå men inte någon på verksamhetsnivå.

På enhetsnivå är det 44% av enheterna, varav inte någon ledningsgrupp, som har planerade förbättringsåtgärder utifrån de brister som finns i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Dialog om vikten av systematik i det förebyggande arbetsmiljöarbetet **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	HR-enheten genomför dialog i alla ledningsgrupper om vikten av att arbeta systematiskt i det förebyggande arbetsmiljöarbetet och hur övergripande nivåer kan stödja och samordna olika insatser och fånga upp och åtgärda brister som behöver åtgärdas på övergripande nivåer.	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026. I samband med åtgärden genomförs också kontrollen av förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2025.
Revidera rutinen för årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-06-30 Ej påbörjad	Revidera rutinen med syfte att höja kvalitén på analysen så att grundorsaker identifieras och kan åtgärdas med rätt åtgärder. Ta fram stöd för kvalitativ analys utifrån utfall, som utgångspunkt för årlig uppföljning, samt stöd för analys på övergripande nivåer.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.

2.10 Risk för att beslut inte verkställs

Beskrivning av risk

De förtroendevalda i Ale kommun ska genom beslut styra kommunen. Om beslut fattas utan att de genomförs förhindras den demokratiska styrningen av kommunen.

Riskminimerade åtgärd idag

Ärendehantering sköts i systemet Evolution där de fördelas för verkställighet.

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Genomgång av listan över uppdrag i förvaltningen för att säkerställa att alla uppdrag har fördelats och genomförs enligt tidplan.
Uppdragslistan lyfts i samband med delårsuppföljning.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.10.1 Stickprovskontroll om beslut verkställts

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Antal:

- Genomfört: 2
- Pågående enligt plan: 1
- Pågående med avvikelse: 2
- Ej genomfört (avvikelse)

Bedömning: Grönt 5; Gult 3-4; Rött 0-2

SBN 2024/109 Handlingsplan för klimatanpassning Kommentar: Utredningar har inletts i ett antal delar av kommunen, såsom Nol inom FÖP Älvängen. Det har varit aningen trögt att få igång arbetet varför det inte fanns någon framdrift att rapportera om. Det fanns inte heller någon struktur för hur uppdraget skulle rapporteras i årsredovisningen. (Pågående med avvikelse)

SBN 2024/67 Begäran om planbesked för Utby 1:125 Kommentar: FÖP:en är inte klar ännu, så beslutet kan inte verkställas, ärendet finns med i planprioriteringen. (Pågående med avvikelse)

SBN 2024/130 Planförslag för fördjupad översiktsplan (FÖP) Älvängen Kommentar: FÖP:en har varit på samråd och formuleringen arbetades in i samrådsförslaget. (Klar)

SBN 2024/181 Begäran om planbesked för Surte 1:291, 1:275 m.fl. Glasbruket Kommentar: Planen är prioriterad för start under hösten 2025. (Pågående enligt plan)

SBN 2024/394 Knaptorp 1:42 - Rivning av bostadshus samt förråd Kommentar: Startbesked beviljat den 2024-11-18. Samhällsbyggnadsförvaltningen genomför inte åtgärden och avgör därför inte om åtgärden genomförs eller inte då ett rivningslov inte är en tvingande åtgärd. (Klar)

2.10.2 Genomgång av listan över uppdrag i förvaltningen

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Uppdragen har beslutats av kommunfullmäktige, samhällsbyggnadsnämnd, förvaltningschef samt

verksamhetschefer. Av de 29 uppdragen återstår 16 uppdrag att arbeta med under 2026.

Status	Antal	Procent
Ej påbörjad	2	7%
Pågående med avvikelse	4	14%
Avslutad	14	48%
Pågående	2	7%
Försenad	7	24%

2.11 Risk för att allmänna handlingar inte registreras

Beskrivning av risk

Grundläggande för en myndighet som Ale kommun är att efterfölja Offentlighets- och sekretesslagen och Tryckfrihetsförordningen. Detta genom en korrekt hantering av handlingar för ett "främjande av ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande"
(Tryckfrihetsförordningens 2 kap 1 §)

Riskminimerade åtgärd idag

I Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), 5 kap. 1 §, står skrivet att ”Allmänna handlingar ska registreras så snart de har kommit in till eller upprättats hos en myndighet”.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.11.1 Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas ut till alla medarbetare

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Samhällsbyggnadsförvaltningen fick ett resultat på:
• 8 stickprov med inga avvikelser,
• 0 stickprov med mindre avvikelser,
• 2 stickprov med större avvikelser.

De stickprov som inte hade några avvikelser genomfördes tillräckligt skyndsamt och begärda handlingar eller uppgifter lämnades ut. Dessa hade även vid de flesta fall ett godtagbart bemötande. Inget stickprov har fått bedömningen ”Mindre avvikelser”. De två stickprov som bedömdes ha större avvikelser var via e-post. Bedömningarna utgick från att utlämnandet av handlingarna skedde först efter cirka sju eller åtta arbetsdagar där även påminnelser skickades ut innan handling lämnades ut. Vid ett av dessa fall diarieförde även ärendet trots att det inte borde ha diarieförts. Utifrån resultatet i stickprovskontrollen har förvaltningen fått den slutliga helhetsbedömningen inte tillfredsställande.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Utbildning och information om allmänna handlingar	Kanslienheten kommer att genomföra riktade utbildningsinsatser i alla förvaltningar för att höja	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Slutdatum 2026-12-31 Ej påbörjad	kunskapen om lagkraven kring allmänna handlingar. Information om hantering av allmänna handlingar kommer att ingå i kommunens onboardingpaket med utbildning för nyanställda i kommunen.	
Utveckla stödjande och styrande dokument **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Förvaltningen kommer att se över styrande och stödjande dokument på området för att stärka förutsättningarna för efterlevnad. Det handlar bland annat om rutiner, mallar för korrespondens och taxa för fysiska kopior.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

Uppföljning internkontrollplan 2025 helår

Servicenämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning 2
1.1 Sammanställning av kontroller och utfall 2
2 Uppföljning 5
2.1 Felaktig informationshantering 5
2.1.1 Kontroll att regelverket följs 5
2.2 RSA 5
2.2.1 RSA 6
2.3 Risk för brister i kommunens civila beredskap 6
2.3.1 Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats 6
2.4 Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete 7
2.4.1 Kunskapskontroll informationssäkerhet 8
2.4.2 Kontroll av hantering av hårdvara 8
2.5 Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete 9
2.5.1 Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts 9
2.5.2 Kvalitetskontroll av månadskontroll 10
2.6 Risk för sena betalningar 10
2.6.1 Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter 11
2.7 Risk för brister vid köp av varor och tjänster 11
2.7.1 Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr per år 11
2.7.2 Kontroll av avtalstrohet 12
2.8 Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete 12
2.8.1 Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella 13
2.8.2 Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts 14
2.9 Risk för att beslut inte verkställs 14
2.9.1 Stickprovskontroll om beslut verkställts 15
2.10 Risk för att allmänna handlingar inte registreras 15
2.10.1 Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas ut till alla medarbetare 15

1 Inledning

Nämnder och styrelser ska enligt 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten sköts på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

En kommun som Ale hanterar tusentals risker. Internkontrollplanen är ett verktyg för kommunens förtroendevalda att få insyn i specifika områden och om de åtgärder som finns fastställda efterföljs och fungerar.

Nedan följer redovisning av de kontroller som fastställts. Vid större avvikelser redovisas åtgärder. Vid mindre avvikelser kan åtgärdsförslag redovisas.

1.1 Sammanställning av kontroller och utfall

Risker	Kontroller	Åtgärder	Kommentar
Felaktig informationshantering	Kontroll att regelverket följs Mindre avvikelser	Anta en informationshanteringsplan för serviceförvaltningen Pågående med avvikelse	Serviceförvaltningen arbetar tillsammans med kansliet på kommunledningsförvaltningen på att ta fram en ny informationshanteringsplan. Denna plan skall bygga på den kommungemensamma informationshanteringsplanen som blev klar under hösten 2025. Arbete pågår med att ta fram serviceförvaltningens informationshanteringsplan för beslut till servicenämnden senast 30 april för senare fastställande i kommunfullmäktige.
		Implementera informationshanteringsplan för serviceförvaltingen. Pågående med avvikelse	Serviceförvaltningen arbetar tillsammans med kansliet på kommunledningsförvaltningen på att ta fram en ny informationshanteringsplan. Denna plan skall bygga på den kommungemensamma informationshanteringsplanen som blev klar under hösten 2025. Arbete pågår med att ta fram serviceförvaltningens informationshanteringsplan för beslut till servicenämnden senast 30 april för senare fastställande i kommunfullmäktige.
RSA	RSA Mindre avvikelser	Genomförande av risk- och sårbarhetsanalys Pågående med avvikelse	Serviceförvaltningens arbete med att ta fram och genomföra en risk och sårbarhetsanalys pågår. Under våren 2026 kommer serviceförvaltningen att anställa en säkerhetssamordnare som kommer att som en av sina prioriterade arbetsuppgifter slutföra detta arbete.
Risk för brister i kommunens civila beredskap *Kommunövergripande risk*	Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats Större avvikelser	Initiera insatser för stärka kommunens strukturella arbete civil beredskap Pågående	Arbete med utbildning och stöd inom området pågår. I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap.
		Säkerställ resurser Ej påbörjad	I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det

Risker	Kontroller	Åtgärder	Kommentar
			fortsatta arbetet med civil beredskap. Planen skapar förutsättningar för att 2026 etablera en struktur för öronmärkning av resurser i budgetprocessen. Enligt planen ska resurser till civil beredskap stärkas.
Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete *Kommunövergripande risk*	Kunskapskontroll informationssäkerhet Mindre avvikelser	Stärkt hantering av informationssäkerhetsincidenter Ej påbörjad	Åtgärden genomförs under 2026.
		Utbildning cybersäkerhet Ej påbörjad	Åtgärden genomförs under 2026
	Kontroll av hantering av hårdvara Större avvikelser	Informera om rutiner Ej påbörjad	Rutinen kommer att förtydligas för att säkerställa en tydligare hantering. När den nya rutinen är beslutad kommer den att informeras om. Detta planeras att genomföras under första kvartalet 2026.
Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete *Kommunövergripande risk*	Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts Större avvikelser	Digitalisering av det systematiska brandskyddsarbetet Försenad	Ett pilottest har genomförts under 2025 och från första kvartalet 2026 kommer all rapportering av det systematiska brandskyddsarbetet ske i verksamhetssystemet Stratsys. Digitalisering innebär att all information samlas på en och samma plats och möjliggör samlad månadsvis uppföljning av alla lokaler som ska brandskyddskontrolleras.
	Kvalitetskontroll av månadskontroll Mindre avvikelser	Utbildning i månadsrapportering Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026 med start under första kvartalet.
Risk för sena betalningar *Kommunövergripande risk*	Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter Inga avvikelser		
Risk för brister vid köp av varor och tjänster *Kommunövergripande risk*	Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr per år. Inga avvikelser		
	Kontroll av avtalstrohet Mindre avvikelser	Upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete *Kommunövergripande risk*	Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella. Större avvikelser	Kompetenshöjande insatser ang systematik och förebyggande arbetsmiljöarbete Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
		Digital utbildning - att hantera tillbud och arbetsskador med stöd av Stella Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026.
		Förbättra och förenkla det digitala verktyget Stella	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet

Risker	Kontroller	Åtgärder	Kommentar
		Ej påbörjad	2026.
	Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts Större avvikelser	Dialog om vikten av systematik i det förebyggande arbetsmiljöarbetet Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026. I samband med åtgärden genomförs också kontrollen av förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2025.
		Revidera rutinen för årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.
Risk för att beslut inte verkställs *Kommunövergripande risk*	Stickprovskontroll om beslut verkställts Inga avvikelser		
Risk för att allmänna handlingar inte registreras *Kommunövergripande risk*	Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas ut till alla medarbetare Större avvikelser	Utbildning och information om allmänna handlingar Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
		Utveckla stödjande och styrande dokument Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

2 Uppföljning

2.1 Felaktig informationshantering

Beskrivning av risk

Det finns en risk att förvaltningens handläggare inte har kännedom om nu gällande informationshanteringsplan. Nuvarande plan bedöms dessutom sakna en del viktigt innehåll. Inträffar risken kan detta leda till bland annat felaktig diarieföring och/eller arkivering vilket potentiellt påverkar spårbarheten och att serviceförvaltningen inte uppfyller offentlighetsprincipen.

Riskminimerade åtgärd idag

Serviceförvaltningen arbetar tillsammans med kansliet på kommunledningsförvaltningen på att ta fram en ny informationshanteringsplan. Denna plan skall bygga på den kommungemensamma informationshanteringsplanen som blev klar under hösten 2025. Arbete pågår med att ta fram serviceförvaltningens informationshanteringsplan för beslut till servicenämnden senast 30 april för senare fastställande i kommunfullmäktige.

2.1.1 Kontroll att regelverket följs

Utfall

Mindre avvikelser

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Anta en informationshanteringsplan för serviceförvaltningen **Slutdatum** 2025-12-31 Pågående med avvikelse		Serviceförvaltningen arbetar tillsammans med kansliet på kommunledningsförvaltningen på att ta fram en ny informationshanteringsplan. Denna plan skall bygga på den kommungemensamma informationshanteringsplanen som blev klar under hösten 2025. Arbete pågår med att ta fram serviceförvaltningens informationshanteringsplan för beslut till servicenämnden senast 30 april för senare fastställande i kommunfullmäktige.
Implementera informationshanteringsplan för serviceförvaltingen. **Slutdatum** 2025-12-31 Pågående med avvikelse		Serviceförvaltningen arbetar tillsammans med kansliet på kommunledningsförvaltningen på att ta fram en ny informationshanteringsplan. Denna plan skall bygga på den kommungemensamma informationshanteringsplanen som blev klar under hösten 2025. Arbete pågår med att ta fram serviceförvaltningens informationshanteringsplan för beslut till servicenämnden senast 30 april för senare fastställande i kommunfullmäktige.

2.2 RSA

Beskrivning av risk

På grund av läget i omvärlden bedöms serviceförvaltningen avsaknad av en risk och sårbarhetsanalys som en hög risk eftersom förvaltningen saknar plan, organisation och förebyggande åtgärder om särskild händelse uppstår. Under 2024 har det dock pågått ett kommunövergripande arbete kring plan och organisation som serviceförvaltningen deltagit aktivt i. Detta arbete ska färdigställas under 2025.

Riskminimerade åtgärd idag

Ta fram en risk och sårbarhetsanalys (RSA) för serviceförvaltningen samt sätta arbete kring plan och organisation med RSA som utgångspunkt.

2.2.1 RSA

Utfall

Mindre avvikelser

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Genomförande av risk- och sårbarhetsanalys **Slutdatum** 2025-12-31 Pågående med avvikelse	Serviceförvaltningen kommer under 2025 genomföra en RSA analys och kontinuitetsplanering och ta fram en RSA för serviceförvaltningen	Serviceförvaltningens arbete med att ta fram och genomföra en risk och sårbarhetsanalys pågår. Under våren 2026 kommer serviceförvaltningen att anställa en säkerhetssamordnare som kommer att som en av sina prioriterade arbetsuppgifter slutföra detta arbete.

2.3 Risk för brister i kommunens civila beredskap

Beskrivning av risk

Inom det civila försvaret har kommuner och regioner ett viktigt ansvar för att inom sina respektive ansvarsområden bland annat kunna värna och hjälpa civilbefolkningen.

Ale kommun har ett behov av att förstärka sin civila beredskap utifrån ett förändrat världsläge, NATO-medlemskap och statens krav.

Brister i civil beredskap kan leda till fara liv och hälsa för kommunens invånare i händelse av kris.

Riskminimerade åtgärd idag

Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys utgör utgångspunkten för arbetet med civil beredskap.

I den fastställda analysen finns krav inom alla förvaltningar på att planera och budgetera för att prioriterade åtgärder blir genomförda.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.3.1 Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Under våren 2025 har uppföljning skett av hur serviceförvaltningen arbetat vidare med identifierade behov och åtgärder kopplade till resultatet i kommunens risk- och sårbarhetsanalys (RSA).

Det har varit tydligt att serviceförvaltningen i hög grad är beroende av andra förvaltningars och verksamheters behovsinventeringar för att kunna påbörja sitt eget kontinuitets- och åtgärdsarbete. Det har inneburit att delar av processen fördröjts, då arbetet inte kunnat starta förrän underlag från andra verksamheter har inkommit.

Den största utmaningen framåt är nu att flera av de åtgärdsförslag som tagits fram är resurskrävande, både vad gäller investeringar och driftkostnader. För att serviceförvaltningen ska kunna möta de behov som identifierats ute i verksamheterna krävs betydande ekonomiska insatser, vilket i nuläget utgör ett hinder för genomförande i önskad takt och omfattning.

Likt övriga delar av organisationen finns ett behov av fortsatt stöd i det praktiska genomförandet av kontinuitetsarbetet. Strukturen och metodiken är framtagen i enlighet med mitt uppdrag som utvecklingsledare, men med ett brett ansvarsområde och flera parallella uppdrag och lagkrav att hantera, finns begränsade möjligheter för mig att erbjuda det kontinuerliga stöd som förvaltningen efterfrågar.

För att säkra framdrift och långsiktig effekt av det arbete som påbörjats behöver åtgärder prioriteras tidigt i budgetprocessen, och organisatoriska förutsättningar ses över för att möjliggöra ett mer aktivt genomförande.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Initiera insatser för stärka kommunens strukturella arbete civil beredskap **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Pågående	I samverkan med säkerhetsenheten kommer förvaltningen att genomföra utbildning, utveckla metodikstöd och att se över hur det praktiska stödet kan öka. Inom ramen för detta kommer också förvaltningen tillsammans med säkerhetsenheten se över hur arbetet kan förbättras genom att skapa forum för att samla och sprida goda exempel och öka den generella kompetensen inom hela kommunen.	Arbete med utbildning och stöd inom området pågår. I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap.
Säkerställ resurser **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Förvaltningen kommer att kontrollera att resurser för detta arbete säkerställs för den egna organisationen och i de fall beroenden finns till andra förvaltningar.	I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap. Planen skapar förutsättningar för att 2026 etablera en struktur för öronmärkning av resurser i budgetprocessen. Enligt planen ska resurser till civil beredskap stärkas.

2.4 Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete

Beskrivning av risk

Kommunens anställda har i olika grad tillgång till information som kan leda till skada för den enskilde och kommunen som organisation. En grundläggande kunskap om hantering av information är viktig för en organisation som Ale kommun.

Riskminimerade åtgärd idag

Kommunen har under 2024 utbildat all personal i grundläggande kunskap om informationssäkerhet genom så kallad nano-learning.

Hantering av hårdvara med information finns fastställd i rutin vid avslut av anställning.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.4.1 Kunskapskontroll informationssäkerhet

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Bedömning baseras på hur stor andel mottagare som klickat pålänken i det e-postmeddelande medphishing-test som skickades ut. Bedömning bygger på:

- Stor avvikelse (Mycket hög risk Hög risk) 10 % och fler
- Mindre avvikelse(Medelhög risk) 5–10 %
- Inga avvikelser (Låg risk) Upp till 5 %

Andel mottagare som klickar på länken i e-postmeddelandet var för serviceförvaltningen 9,4 %, vilket motsvarar en mindre avvikelse.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Stärkt hantering av informationssäkerhetsincidenter **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	För att minska risken kommer kommunen att stärka rutinerna för incidentrapportering, för att säkerställa att misstänkta händelser snabbt upptäcks och hanteras. En e-tjänst lanseras där det blir en tydlig väg för incidentrapportering. Tydliga och lättillgängliga instruktioner tas fram för att hjälpa medarbetare att agera korrekt vid misstänkt incident.	Åtgärden genomförs under 2026.
Utbildning cybersäkerhet **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Utbildningsinsatser för att öka medvetenheten och höja den digitala säkerhetskompetensen hos samtliga medarbetare.	Åtgärden genomförs under 2026

2.4.2 Kontroll av hantering av hårdvara

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Av de 10 kontrollerade enheterna så är det 5 med avvikelser.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Informera om rutiner **Ansvarig chef** IT-chef Förvaltningschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Förvaltningen kommer att genomföra en informationsinsats kopplat till rutinen om hantering av hårdvara för att säkerställa en följsamhet som säkerställer en god hantering av hårdvara för att på sätt kunna tillförsäkra en god hantering av den information som kan finns på enheterna. Inom ramen för detta kommer förtydligande genomföras av rutinen för att stärka kontrollen av hårdvara.	Rutinen kommer att förtydligas för att säkerställa en tydligare hantering. När den nya rutinen är beslutad kommer den att informeras om. Detta planeras att genomföras under första kvartalet 2026.

2.5 Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete

Beskrivning av risk

Systematiskt brandskyddsarbete (SBA) handlar om att känna till vilket brandskydd som finns i byggnaden och hur det ska upprätthållas över tid. Det handlar också om att personalen ska förberedas på vad de ska göra om det börjar brinna. Ett systematiskt brandskyddsarbete kan helt enkelt ses som ett sätt att ha ordning och reda i sitt brandskydd.

Riskminimerade åtgärd idag

Fastighetsägare och verksamhetsutövare behöver tillsammans och på ett organiserat sätt planera, dokumentera, kontrollera och följa upp sitt brandskyddsarbete. Idag finns krav på genomförande av månadskontroll och utrymningsövningar.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.5.1 Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Inget underlag har inkommit från den aktuella verksamheten inom Serviceförvaltningen avseende månadskontroller för januari och februari samt genomförd utrymningsövning. För servicenämnden har en verksamhetslokal kontrollerats, en administrativa lokal där serviceförvaltningen har ett tydligt eget verksamhetsansvar.

Serviceförvaltningens verksamheter är ofta integrerade delar i andra förvaltningars verksamheter, exempelvis inom kost och lokalvård. I dessa fall är det vanligtvis den större, "ansvariga verksamheten" som har överblick och kontroll över det systematiska brandskyddsarbetet.

Avsaknaden av dokumentation från den aktuella enheten innebär att brandskyddsarbetet inte kunnat följas upp, vilket är en brist ur både kontinuitet- och dokumentationsperspektiv.

Mot denna bakgrund bedöms avvikelsen som större.

Serviceförvaltningens kommentar:

Det systematiska brandskyddsarbetet i förvaltningen följs årligen upp och redovisas till kommunstyrelsen i februari. Uppföljningen omfattar om kommunfullmäktiges fastställda brandskyddspolicy har uppfyllts och om det systematiska brandskyddsarbetet bedrivs enligt policyn och av kommunchefen fastställda bestämmelser. I den senaste uppföljningen (dnr 2024/172) konstaterades att för serviceförvaltningen har målen för det systematiska brandskyddsarbetet till stor del uppfyllts och arbetet bedrivits enligt rådande policy och fastställda bestämmelser. Av totalt 13 frågeområden var 10 helt uppfyllda, 2 delvis uppfyllda och 1 uppfylld i låg grad. Förklaringen till delvis uppfyllda mål var tillkommande verksamheter samt ombyggda lokaler på Järnkontoret och bedömningen var att dessa mål kom att vara helt uppfyllda inom kvartal 1 2025. Under kvartal 1 och 2 2025 har målen vad gäller Järnkontoret uppfyllts och en utrymningsövning genomförts i maj 2025.

Vad gäller målet ”Månadskontroller - utförda och dokumenterade alla 12 månader?" konstaterades i uppföljningen enbart uppfylld i låg grad och tyvärr fanns brister i att följa upp om kontroller görs och

dokumenteras och detta beslutades därför vara ett särskilt utvecklingsområde för serviceförvaltningen under 2025. Utifrån stickprovsresultatet ovan av en verksamhetslokal kan förvaltningen konstatera att detta fortsatt är ett utvecklingsområde och förvaltningen planerar därför insatser under hösten för att säkerställa att månadskontroller utförs som planerat.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Digitalisering av det systematiska brandskyddsarbetet **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2025-12-31 Försenad	Under 2025 genomförs en digitalisering av brandskyddsarbetet som kommer möjliggöra central uppföljning och kontroll av att rutin följs.	Ett pilottest har genomförts under 2025 och från första kvartalet 2026 kommer all rapportering av det systematiska brandskyddsarbetet ske i verksamhetssystemet Stratsys. Digitalisering innebär att all information samlas på en och samma plats och möjliggör samlad månadsvis uppföljning av alla lokaler som ska brandskyddskontrolleras.

2.5.2 Kvalitetskontroll av månadskontroll

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

En bedömning per förvaltning kan inte genomföras då för få objekt har kontrollerats. Den generella bedömningen är att mindre avvikelser finns i månadsrapporteringen. Avvikelser är framförallt kopplade till brister i bedömning där olika bedömningar görs.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Utbildning i månadsrapportering **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Utbildning och workshop av säkerhetsombud för att säkerställa god kvalité i rapportering av månadskontroller inom ramen för det systematiska brandskyddsarbetet. Detta planeras att påbörjas under första halvåret 2026.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026 med start under första kvartalet.

2.6 Risk för sena betalningar

Beskrivning av risk

Ale kommun betalar idag minst 60 000 kr i dröjsmålsränta varje år på grund av att fakturor inte betalas i tid. Exakt siffra är idag svår att fastställa då kontering av denna avgift inte alltid sker korrekt. Förvaltningens bedömning också att en klar majoritet av förseningarna är på grund av felaktig hantering internt. Detta genererar inte bara onödiga kostnader för kommunen utan skapar också merarbete internt och kan generera förtroendeskada gentemot kommunens leverantörer.

Riskminimerade åtgärd idag

Redovisningsenheten genomför i sitt ordinarie arbete kontroller för att säkerställa inkomna fakturor är korrekta, att de fördelas till rätt person och att ansvarig hanterar fakturan i tid.

Samtidigt kommer det ske utbildningsinsatser för berörda medarbetare under hösten 2024 och proaktiva kontroller av fakturor som håller på att gå mot förfall.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.6.1 Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Kontroll har genomförts för årets 5 första månader och serviceförvaltningen har haft låga kostnader för dröjsmålsavgifter sett till det totala fakturabeloppet. Maj stack ut som en ovanligt hög månad.

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Totalt
Totala påminnelseavgifter och dröjsmålsräntor (kr)	226,60	982,00	974,70	561,52	2 373,33	**5 118,15**
Procent av totalt faktura-belopp	0,001%	0,005%	0,003%	0,003%	0,016%	**0,004%**

2.7 Risk för brister vid köp av varor och tjänster

Beskrivning av risk

Kommunen köper varor och tjänster för cirka 803 Mkr per år och antalet leverantörer för 2023 var 1877. Sannolikheten för att det sker fel vid upphandlingar bedömer därför förvaltningen som sannolik.

Risken som kan falla ut vid avsteg från kommunens beslutade processer och rutiner är att kommunen lider ekonomisk skada och förtroendeskada. Förtroendeskada kan på sikt leda till att kommunen får färre anbud och sämre priser. Felaktiga upphandlingar riskerar också leda till att kommunen inte får den kvalité som önskas eller att oseriösa aktörer på marknaden gynnas.

Riskminimerade åtgärd idag

För att minska risken för felaktigheter vid inköp av varor och tjänster arbetar kommunen bland annat med dessa processer och arbetssätt:

- All direktupphandling, där avtal saknas, ska konkurrensutsättas. Vid ett beräknat inköp över 100 tkr gäller kommunens regler för direktupphandling. Upphandlingen ska även dokumenteras enligt LOU.

- Kommunens avtal finns publicerade i en publik avtalsdatabas på intranätet. Det är av avgörande betydelse att kommunen följer ingångna avtal samt följer upp dessa.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.7.1 Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr per år.

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Inga otillåtliga direktupphandlingar för perioden 1 januari till 31 maj av totalt 378 ackumulerade leverantörsfakturor för hela kommunen. 20 av 378 ackumulerade leverantörsfakturor kommer att utredas vidare då det finns risk för att direktupphandlingsgränsen överskrids.

2.7.2 Kontroll av avtalstrohet

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Under 2025 kan inte respektive nämnds utfall redovisas. Mindre avvikelser förekommer totalt sett inom alla nämnder. Av totalt inköpt volym är avvikelsen 1,3 procent. Avvikelse innebär att direktupphandling skett felaktigt. Majoriteten av avvikelserna har en naturlig förklaring och kommunen som helhet kommer att hantera dessa avvikelser framåt och innebär i praktiken att upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas **Ansvarig chef** Upphandlingschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Upprätta ramavtal inom avtalsområden där det idag saknas ramavtal.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

2.8 Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete

Beskrivning av risk

Arbetsgivaren ska enligt Arbetsmiljölagen och dess föreskrifter ha ett systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) för att förebygga risker för olycksfall och ohälsa i arbetet samt uppnå tillfredsställande arbetsmiljö.

Systematiken ska säkerställa att arbetsmiljöarbetet är en del av det dagliga arbetet och sker kontinuerligt där arbetsmiljörisker tas bort eller minimeras.

Att utreda och åtgärda tillbud och arbetsskador är en väsentlig del av arbetsmiljölagstiftningen och det systematiska
arbetsmiljöarbetet (SAM), och syftar i synnerhet till att förebygga eller ta bort risker i arbetsmiljön så att oönskade händelser inte sker.

Riskminimerade åtgärd idag

Idag finns fastställda rutiner i hur chef ska hantera anmälda tillbud- och arbetsskador.

Tillbud och arbetsskador ska kontinuerligt utredas, åtgärdas och dokumenteras i IT-stödet Stella av ansvarig chef

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.8.1 Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella.

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Totala antalet rapporterade händelser under 2024 är 53, varav 79% är avslutade, 6% är under utredning och 15 % har efter fyra månader eller mer, inte börjat hanteras.

Kontroll 2 - Hösten 2025

Antal rapporterade händelser i Stella under perioden 1 jan- 30 juni 2025

Totalt antal rapporterade händelser:

23 st varav 20 st (87 %) är avslutade,

3 (13 %) under utredning och

0 (0 %) ej hanterade.

0 händelser är klassificerade som allvarlig händelse (3:3a).

Motivering till bedömningen

87% av händelserna är avslutade. En ökning med 8% mot föregående kontroll.

13% av händelserna är under utredning. En minskning med 2% mot föregående kontroll

0% av händelserna är ej hanterade. En minskning med 15% mot föregående kontroll

Att 87% av händelserna är avslutade är mycket bra. Syftet med tillbudsrapporteringen är att tidigt fånga upp signaler på brister och risker i arbetsmiljön, så att man kan förebygga dem. Det finns inga händelser som är ej hanterade efter mer än fyra månader vilket är föredömligt. Däremot är 13% av händelserna under utredning efter mer än fyra månader vilket fortfarande är bekymmersamt.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Kompetenshöjande insatser ang systematik och förebyggande arbetsmiljöarbete **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Kompetenshöjande insatser ang systematik och hantering av tidiga signaler; utredning, riskbedömning, förebyggande åtgärder och uppföljning. Genomförs av HR-enheten i dialog med chefer.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
Digital utbildning - att hantera tillbud och arbetsskador med stöd av Stella **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	HR-enheten tar fram digital utbildning till Kunskapstorget, i att arbeta systematiskt med tillbud och arbetsskador med stöd av Stella.	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026.
Förbättra och förenkla det digitala verktyget	HR-enheten ser över och justerar inställningar i	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Stella **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-03-31 Ej påbörjad	Stella, så det bättre stödjer de olika stegen i processen; utreda, riskbedöma, förebygga och följa upp.	under första kvartalet 2026.

2.8.2 Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Finns inte några planerade förbättringsåtgärder på förvaltningsnivå och endast kostverksamheten har förbättringsåtgärd på verksamhetsnivå.

På enhetsnivå är det 54% av enheterna, varav en ledningsgrupp (kostverksamheten), som har planerade förbättringsåtgärder utifrån de brister som finns i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Serviceförvaltningens kommentar:

Serviceförvaltningen kan konstatera att bilden av att det inte finns några planerade förbättringsåtgärder på förvaltningsnivå samt endast en på verksamhetsnivå stämmer. Förvaltningsledningen analys av detta läge är att rådande systematik bygger på att följa upp avvikelser som framkommer i samband med undersökningar av arbetsmiljön. Om några avvikelser inte uppkommer i samband med kartläggning så fyller man heller inte i checklistan för uppföljning. Detta kan förklara att det inte finns fler planerade förbättringsåtgärder på verksamhet samt förvaltningsledningsnivå.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Dialog om vikten av systematik i det förebyggande arbetsmiljöarbetet **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	HR-enheten genomför dialog i alla ledningsgrupper om vikten av att arbeta systematiskt i det förebyggande arbetsmiljöarbetet och hur övergripande nivåer kan stödja och samordna olika insatser och fånga upp och åtgärda brister som behöver åtgärdas på övergripande nivåer.	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026. I samband med åtgärden genomförs också kontrollen av förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2025.
Revidera rutinen för årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-06-30 Ej påbörjad	Revidera rutinen med syfte att höja kvalitén på analysen så att grundorsaker identifieras och kan åtgärdas med rätt åtgärder. Ta fram stöd för kvalitativ analys utifrån utfall, som utgångspunkt för årlig uppföljning, samt stöd för analys på övergripande nivåer.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.

2.9 Risk för att beslut inte verkställs

Beskrivning av risk

De förtroendevalda i Ale kommun ska genom beslut styra kommunen. Om beslut fattas utan att de genomförs förhindras den demokratiska styrningen av kommunen.

Riskminimerade åtgärd idag

Ärendehantering sköts i systemet Evolution där de fördelas för verkställighet.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.9.1 Stickprovskontroll om beslut verkställts

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Samtliga beslut som kontrollerades har genomförts eller är pågående utan avvikelse.

2.10 Risk för att allmänna handlingar inte registreras

Beskrivning av risk

Grundläggande för en myndighet som Ale kommun är att efterfölja Offentlighets- och sekretesslagen och Tryckfrihetsförordningen. Detta genom en korrekt hantering av handlingar för ett "främjande av ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande"
(Tryckfrihetsförordningens 2 kap 1 §)

Riskminimerade åtgärd idag

I Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), 5 kap. 1 §, står skrivet att ”Allmänna handlingar ska registreras så snart de har kommit in till eller upprättats hos en myndighet”.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.10.1 Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas ut till alla medarbetare

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Serviceförvaltningen fick ett resultat på:
• 7 stickprov med inga avvikelser,
• 1 stickprov med mindre avvikelser,
• 2 stickprov med större avvikelser.

Majoriteten av stickprov som inte hade några avvikelser genomfördes tillräckligt skyndsamt och lämnade ut begärda uppgifter och handlingar samt hade ett godtagbart bemötande. För ett stickprov tog det längre tid att få begärd handling men anledning för detta var att mejlet hade hamnat i skräpposten. Efter en första påminnelse såg personen detta och lämnade ut handlingarna skyndsamt och bad om ursäkt. Det stickprov som bedöms ha mindre avvikelser var via telefon och gavs bedömningen då frågor ställdes om identitet

och syfte i samband med begäran av allmän handling. De två stickprov som bedömdes ha större avvikelser var via e-post. Bedömningen för en av dessa utgick från ett ifrågasättande bemötande med negativ ton där personen frågade vad syftet med frågan var och vem som var uppdragsgivare för att ställa frågan. Bedömningen utgick även från handläggningstiden på cirka sju arbetsdagar innan svar på frågan och utlämnande av handling. Bedömningen för det andra stickprovet utgick från att informationen som gavs inte återspeglar det som står på kommunens hemsida och då ingen återkoppling har givits när frågan ställdes kring detta. Utifrån resultatet i stickprovskontrollen har förvaltningen fått den slutliga helhetsbedömningen inte tillfredsställande.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Utbildning och information om allmänna handlingar **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Kanslienheten kommer att genomföra riktade utbildningsinsatser i alla förvaltningar för att höja kunskapen om lagkraven kring allmänna handlingar. Information om hantering av allmänna handlingar kommer att ingå i kommunens onboardingpaket med utbildning för nyanställda i kommunen.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
Utveckla stödjande och styrande dokument **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Förvaltningen kommer att se över styrande och stödjande dokument på området för att stärka förutsättningarna för efterlevnad. Det handlar bland annat om rutiner, mallar för korrespondens och taxa för fysiska kopior.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

Uppföljning internkontrollplan 2025 helår

Socialnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning....3
1.1 Sammanställning av kontroller och utfall....3
2 Uppföljning....6
2.1 Risk för försenad eller (i värsta fall) utebliven leverans både gällande uppdrag och utvecklingsarbete avseende digitala införanden....6
2.1.1 Månadsavstämningar där både kommande införanden och förvaltning/utveckling av befintliga system följs upp. Socialnämnden ska, i samband med delåren, informeras om utvecklingen....6
2.2 Risk för bristande effektivitet, såväl inom som mellan förvaltningar, när implementering av förändringar inte görs fullt ut....7
2.2.1 Stickprov av implementerade förändringar. Socialnämnden ska, i samband med delåren, informeras om utvecklingen....8
2.3 Risk för brister i kommunens civila beredskap....8
2.3.1 Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats....8
2.4 Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete....9
2.4.1 Kunskapskontroll informationssäkerhet....9
2.4.2 Kontroll av hantering av hårdvara....10
2.5 Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete....11
2.5.1 Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts....11
2.5.2 Kvalitetskontroll av månadskontroll....12
2.6 Risk för sena betalningar....12
2.6.1 Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter....12
2.7 Risk för brister vid köp av varor och tjänster....13
2.7.1 Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr per år....13
2.7.2 Kontroll av avtalstrohet....14
2.8 Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete....14
2.8.1 Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella....15
2.8.2 Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts....16
2.9 Risk för att beslut inte verkställs....16
2.9.1 Stickprovskontroll om beslut verkställts....16
2.10 Risk för att allmänna handlingar inte registreras....17
2.10.1 Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas ut till alla medarbetare....17

I Inledning

Nämnder och styrelser ska enligt 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten sköts på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

En kommun som Ale hanterar tusentals risker. Internkontrollplanen är ett verktyg för kommunens förtroendevalda att få insyn i specifika områden och om de åtgärder som finns fastställda efterföljs och fungerar.

Nedan följer redovisning av de kontroller som fastställts. Vid större avvikelser redovisas åtgärder. Vid mindre avvikelser kan åtgärdsförslag redovisas.

1.1 Sammanställning av kontroller och utfall

Risker	Kontroller	Åtgärder	Kommentar
Risk för försenad eller (i värsta fall) utebliven leverans både gällande uppdrag och utvecklingsarbete avseende digitala införanden.	Månadsavstämningar där både kommande införanden och förvaltning/utveckling av befintliga system följs upp. Socialnämnden ska, i samband med delåren, informeras om utvecklingen. Mindre avvikelser		
Risk för bristande effektivitet, såväl inom som mellan förvaltningar, när implementering av förändringar inte görs fullt ut.	Stickprov av implementerade förändringar. Socialnämnden ska, i samband med delåren, informeras om utvecklingen. Inga avvikelser		
Risk för brister i kommunens civila beredskap *Kommunövergripande risk*	Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats Större avvikelser	Initiera insatser för att stärka kommunens strukturella arbete civil beredskap Pågående	Arbete med utbildning och stöd inom området pågår. I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap.
		Säkerställ resurser Pågående	I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap. Planen skapar förutsättningar för att 2026 etablera en struktur för öronmärkning av resurser i budgetprocessen. Enligt planen ska resurser till civil beredskap stärkas.
Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete *Kommunövergripande risk*	Kunskapskontroll informationssäkerhet Mindre avvikelser	Stärkt hantering av informationssäkerhetsincidenter Ej påbörjad	Åtgärden genomförs under 2026.
		Utbildning cybersäkerhet Ej påbörjad	Åtgärden genomförs under 2026
	Kontroll av hantering av hårdvara Större avvikelser	Informera om rutiner Ej påbörjad	Rutinen kommer att förtydligas för att säkerställa en tydligare hantering. När den nya rutinen är beslutad kommer den att informeras om. Detta planeras att genomföras under första kvartalet 2026.

Risker	Kontroller	Åtgärder	Kommentar
Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete *Kommunövergripande risk*	Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts Större avvikelser	Digitalisering av det systematiska brandskyddsarbetet Försenad	Ett pilottest har genomförts under 2025 och från första kvartalet 2026 kommer all rapportering av det systematiska brandskyddsarbetet ske i verksamhetssystemet Stratsys. Digitalisering innebär att all information samlas på en och samma plats och möjliggör samlad månadsvis uppföljning av alla lokaler som ska brandskyddskontrolleras.
	Kvalitetskontroll av månadskontroll Mindre avvikelser	Utbildning i månadsrapportering Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026 med start under första kvartalet.
Risk för sena betalningar *Kommunövergripande risk*	Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter Inga avvikelser		
Risk för brister vid köp av varor och tjänster *Kommunövergripande risk*	Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr per år. Inga avvikelser		
	Kontroll av avtalstrohet Mindre avvikelser	Upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete *Kommunövergripande risk*	Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella. Större avvikelser	Kompetenshöjande insatser ang systematik och förebyggande arbetsmiljöarbete Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
		Digital utbildning - att hantera tillbud och arbetsskador med stöd av Stella Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026.
		Förbättra och förenkla det digitala verktyget Stella Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.
	Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts Större avvikelser	Dialog om vikten av systematik i det förebyggande arbetsmiljöarbetet Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026. I samband med åtgärden genomförs också kontrollen av förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2025.
		Revidera rutinen för årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.
Risk för att beslut inte verkställs *Kommunövergripande risk*	Stickprovskontroll om beslut verkställts Inga avvikelser		
Risk för att allmänna handlingar inte registreras *Kommunövergripande risk*	Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas	Utbildning och information om allmänna handlingar Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

Risker	Kontroller	Åtgärder	Kommentar
	ut till alla medarbetare Större avvikelser	Utveckla stödjande och styrande dokument Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

2 Uppföljning

2.1 Risk för försenad eller (i värsta fall) utebliven leverans både gällande uppdrag och utvecklingsarbete avseende digitala införanden.

Beskrivning av risk

Socialförvaltningen befinner sig i en kritisk period med många och viktiga införanden, där både interna och externa roller utifrån förvaltningsmodellen fyller en avgörande funktion. Dessutom innebär den gemensamma processen för digitala införanden att förvaltningen inte ensam har rådighet över vilka införanden som prioriteras och i vilken takt.

Riskminimerade åtgärd idag

Förvaltningens utvecklingsledare för digitalisering har regelbundna avstämningar med representanter för IT-enheten.

2.1.1 Månadsavstämningar där både kommande införanden och förvaltning/utveckling av befintliga system följs upp. Socialnämnden ska, i samband med delåren, informeras om utvecklingen.

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Digitaliseringsarbetet omfattar flera parallella initiativ med fokus på informationssäkerhet, effektivare arbetsprocesser och ökad digital mognad. Arbetet sker i olika faser, från behovsanalys och förstudier till implementering och systemförvaltning.

Den 1 juli 2025 trädde den nya socialtjänstlagen i kraft. Inför detta har ett omfattande omställningsarbete i verksamhetssystemet Treserva genomförts. Nya beslutstyper, mallar, dokument och fraser har skapats och systemstödet i Treserva är därmed anpassat för att stödja den nya lagstiftningen från och med ikraftträdandet.

För att säkerställa fortsatt stabil drift och utveckling av verksamhetssystemet Treserva har behovsinventering och avtalsdialog genomförts. Arbetet har resulterat i att ett nytt avtal har tecknats med leverantören inför avtalets utgång i oktober 2025 samt att ett tilläggsavtal har tecknats för Nya Treserva, inklusive IBIC-modulen (Individens behov i centrum), en nationell modell som syftar till att stärka individens delaktighet och möjliggöra behovsbaserad och systematisk dokumentation, samt modulen UppSkattning.

Under året har arbetet med informationssäkerhet och dataskydd intensifierats. En ny rutin för systematiskt informationssäkerhets- och dataskyddsarbete har beslutats och förankrats i samtliga ledningsgrupper och informationssäkerhetsombud har utsetts och utbildats på varje enhet. En gap-analys har kartlagt nuläget och identifierat prioriterade åtgärder, samtidigt som förvaltningens informationssäkerhetshandläggare deltar i utvecklingen av den kommungemensamma informationssäkerhetsmodulen och IT-förvaltningsmodulen i Stratsys. Intensifieringen har visat att arbetet ställer ökade krav på resurser och samordning inom förvaltningen och med andra kommunala funktioner, särskilt säkerhetsenheten och IT-enheten, för att säkerställa synkronisering av planer och tillgång till rätt kompetens vid rätt tidpunkt.

Förstudien för Säker digital kommunikation (SDK) är avslutad och övergår nu till projekt- och upphandlingsfas. Behovsanalysen har tydliggjort kommunens behov av tilläggstjänsterna säkra meddelanden (säker e-post) och

säkra videomöten, vilket gör att dessa nu inkluderas i införandeprojektet. I det fortsatta arbetet har ett ökat behov av kommunövergripande samordning identifierats och projektledarskapet delas mellan IT-enheten, socialförvaltningen och kommunledningsförvaltningen.

Projektet för säker inloggning i Treserva är tills vidare pausat i väntan på strategiskt beslut och tekniska förutsättningar från IT-enheten. Projektet förväntas återupptas under våren 2026.

För att förbättra kvaliteten i det dagliga arbetet och skapa effektivare processer genomförs även projekt med fokus på automatisering och bättre statistikunderlag. Projektet för robotisering av återansökan om ekonomiskt bistånd är avslutat och roboten är i drift. Införandet av standardiserade statistikuttag från Treserva (TDW beslutsstöd) är genomfört, vilket innefattar teknisk installation och verifiering av rapportmallar. Framtagandet av verksamhetsanpassade rapporter pausades tillfälligt på grund av resursprioriteringar, men återupptogs under hösten 2025 och fortsätter löpande utifrån verksamhetsområdenas statistikbehov.

Inom området för välfärdsteknik har en förstudie genomförts för att utreda förutsättningarna att införa digitala medicinskåp inom särskilt boende och funktionsstöd. Förstudien är slutförd, granskad och godkänd av förvaltningsledningen och går nu vidare till den kommungemensamma digitaliseringsprocessens beredningsgrupp för fortsatt hantering och beslut. Inom välfärdstekniksområdet pågår även arbete med tester av olika digitala välfärdstekniker som stödjer utveckling inom äldreomsorg och funktionsstöd. Dataskydds- och informationssäkerhetsaspekter innebär att testerna måste utformas med hög säkerhet, vilket ställer ökade krav på samordning och resurser för att säkerställa korrekt hantering av personuppgifter.

Arbetet med vidareutveckling av digitala blanketter fortsätter, dock med fördröjning i avvaktan på informationssäkerhetsklassificering av både aktuellt e-tjänstesystem och de informationsmängder som ska hanteras. Arbetet med digitalisering av blanketter kommer framgent ingå i socialförvaltningens ordinarie process för digitaliseringsförslag. Genom denna samordning kan förvaltningen arbeta mer systematiskt med både nya e-tjänster och vidareutveckling av befintliga lösningar. Arbetet kommer även att kopplas till det kommungemensamma projektet Mina sidor.

För att säkerställa långsiktigt stabil drift av viktiga system pågår förberedande arbete inför nödvändiga systemuppgraderingar av Treserva, TES planeringssystem och larmsystemet på Garverivägens särskilda boende och korttidsboende.

2.2 Risk för bristande effektivitet, såväl inom som mellan förvaltningar, när implementering av förändringar inte görs fullt ut.

Beskrivning av risk

Konsekvensen kan bli parallella organisationer för att hantera en och samma insats och därmed onödiga, tillkommande kostnader. I värsta fall kan konsekvenser också komma att drabba den enskilde i form av uteblivna eller bristfälligt utförda insatser.

Riskminimerade åtgärd idag

Förvaltningen har under hösten 2024 arbetat fram en implementeringsstrategi som stöd i implementering av såväl nya rutiner som arbetssätt. Denna förväntas bidra till att implementeringar genomförs fullt ut och att dessa även följs upp för att se på effekten av förändringen.

2.2.1 Stickprov av implementerade förändringar. Socialnämnden ska, i samband med delåren, informeras om utvecklingen.

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Under kvartal 4 har implementeringsstrategin följts upp och förvaltningen konstaterar att strategin med den tillhörande blanketten gör skillnad. Upplevelsen är att den underlättar egen planering och framdrift i förvaltningens processer. Förbättringsförslag har inkommit under utvärderingsperioden vilka resulterar i en uppdaterad blankett för kommande implementeringar.

Uppföljning av de rutiner och arbetssätt som implementerats med hjälp av strategin har gjorts på ett mer systematiskt sätt än tidigare. Uppföljningarna visar på god följsamhet till implementeringsstrategin och fångar upp eventuella behov av ytterligare utveckling och revidering av respektive rutin eller arbetssätt.

2.3 Risk för brister i kommunens civila beredskap

Beskrivning av risk

Inom det civila försvaret har kommuner och regioner ett viktigt ansvar för att inom sina respektive ansvarsområden bland annat kunna värna och hjälpa civilbefolkningen.

Ale kommun har ett behov av att förstärka sin civila beredskap utifrån ett förändrat världsläge, NATO-medlemskap och statens krav.

Brister i civil beredskap kan leda till fara liv och hälsa för kommunens invånare i händelse av kris.

Riskminimerade åtgärd idag

Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys utgör utgångspunkten för arbetet med civil beredskap.

I den fastställda analysen finns krav inom alla förvaltningar på att planera och budgetera för att prioriterade åtgärder blir genomförda.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.3.1 Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Under året har förvaltningens fokus varit att tillgodose verksamheternas behov av vatten och kost i händelse av begränsad tillgång. Samplanering sker med serviceförvaltningen. Vidare har arbetet fortgått med det förvaltningsövergripande beredskapsförrådet för vårdmaterial (handskar, förkläden, munskydd, visir etc). Även ytdesinfektion och handsprit innefattas i förrådet. Dock är förvaringen av dessa varor komplex då de är brandfarliga,

vilket kräver särskilt tillstånd vid förvaring av så stora volymer som förvaltningen bedömer sig behöva.

Ett baspaket innehållandes exempelvis powerbanks, filtar och vevradio har köpts in till varje enhet. Enheterna själva har även under året sett över sina behov av basalt matförråd. Vissa inköp har dessutom gjorts i syfte att kunna stötta försörjningsstödstagare i en krissituation.

Arbetet med informationssäkerhet är också prioriterat och där pågår upprättande av kontinuitetsplaner och driftstoppsrutiner för förvaltningens primära verksamhetssystem.

Under året har även fortsatta övningar i stabsmetodik genomförts tillsammans med säkerhetsenheten.

Utifrån uppföljningen med säkerhetsenheten framgår dock att socialförvaltningens fortsatta arbete i flera delar är beroende av annan förvaltnings framdrift, exempelvis när det gäller försörjning och logistik kopplat till mat, vatten och material. Detta har inneburit att vissa delar av kontinuitetsplaneringen fördröjts i väntan på att andra förvaltningars inventeringar och planeringsunderlag ska bli klara. Förvaltningen bedömer dock att viktiga steg tagits under året och att aktiviteter i stort sett genomförts som planerat. Det fortsatta arbetet utifrån risk- och sårbarhetsanalysen behöver dock ske i samverkan med övriga förvaltningar.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Initiera insatser för stärka kommunens strukturella arbete civil beredskap **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Pågående	I samverkan med säkerhetsenheten kommer förvaltningen att genomföra utbildning, utveckla metodikstöd och att se över hur det praktiska stödet kan öka. Inom ramen för detta kommer också förvaltningen tillsammans med säkerhetsenheten se över hur arbetet kan förbättras genom att skapa forum för att samla och sprida goda exempel och öka den generella kompetensen inom hela kommunen.	Arbete med utbildning och stöd inom området pågår. I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap.
Säkerställ resurser **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Pågående	Förvaltningen kommer att kontrollera att resurser för detta arbete säkerställs för den egna organisationen och i de fall beroenden finns till andra förvaltningar.	I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap. Planen skapar förutsättningar för att 2026 etablera en struktur för öronmärkning av resurser i budgetprocessen. Enligt planen ska resurser till civil beredskap stärkas.

2.4 Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete

Beskrivning av risk

Kommunens anställda har i olika grad tillgång till information som kan leda till skada för den enskilde och kommunen som organisation. En grundläggande kunskap om hantering av information är viktig för en organisation som Ale kommun

Riskminimerade åtgärd idag

Kommunen har under 2024 utbildat all personal i grundläggande kunskap om informationssäkerhet genom så kallad nano-learning.

Hantering av hårdvara med information finns fastställd i rutin vid avslut av anställning.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.4.1 Kunskapskontroll informationssäkerhet

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Bedömning baseras på hur stor andel mottagare som klickat på länken i det e-postmeddelande med phishing-test som skickades ut. Bedömning bygger på:

- Stor avvikelse (Mycket hög risk Hög risk) 10 % och fler
- Mindre avvikelse(Medelhög risk) 5–10 %
- Inga avvikelser (Låg risk) Upp till 5 %

Andel mottagare som klickar på länken i e-postmeddelandet var för socialförvaltningen 5,7 %, vilket motsvarar en mindre avvikelse.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Stärkt hantering av informationssäkerhetsincidenter **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	För att minska risken kommer kommunen att stärka rutinerna för incidentrapportering, för att säkerställa att misstänkta händelser snabbt upptäcks och hanteras. En e-tjänst lanseras där det blir en tydlig väg för incidentrapportering. Tydliga och lättillgängliga instruktioner tas fram för att hjälpa medarbetare att agera korrekt vid misstänkt incident.	Åtgärden genomförs under 2026.
Utbildning cybersäkerhet **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Utbildningsinsatser för att öka medvetenheten och höja den digitala säkerhetskompetensen hos samtliga medarbetare.	Åtgärden genomförs under 2026

2.4.2 Kontroll av hantering av hårdvara

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Av totalt 24 kontrollerade enheter, som varit inaktiva under kontrollperioden, finns 20 avvikelser. Dessa beror till största del på att datorer inte återlämnats i samband med att medarbetare slutat utan blivit kvar på enheten eller att datorerna inte återfinns i verksamheten. Som avvikelse räknas även de datorer som är återlämnade men finns kvar i registret. Dessa utgör 8 st av de 20 avvikelserna.

Övriga har en naturlig förklaring till inaktiviteten så som att datorn inte fungerar och ska bytas ut eller att den används i t.ex gruppverksamhet.

Informationsinsatsen beskriven i åtgärden nedan kommer genomföras så snart rutinen är uppdaterad.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Informera om rutiner **Ansvarig chef** IT-chef Förvaltningschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Förvaltningen kommer att genomföra en informationsinsats kopplat till rutinen om hantering av hårdvara för att säkerställa en följsamhet som säkerställer en god hantering av hårdvara för att på sätt kunna tillförsäkra en god hantering av den information som kan finns på enheterna. Inom ramen för detta kommer förtydligande genomföras av rutinen för att stärka kontrollen av hårdvara.	Rutinen kommer att förtydligas för att säkerställa en tydligare hantering. När den nya rutinen är beslutad kommer den att informeras om. Detta planeras att genomföras under första kvartalet 2026.

2.5 Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete

Beskrivning av risk

Systematiskt brandskyddsarbete (SBA) handlar om att känna till vilket brandskydd som finns i byggnaden och hur det ska upprätthållas över tid. Det handlar också om att personalen ska förberedas på vad de ska göra om det börjar brinna. Ett systematiskt brandskyddsarbete kan helt enkelt ses som ett sätt att ha ordning och reda i sitt brandskydd.

Riskminimerade åtgärd idag

Fastighetsägare och verksamhetsutövare behöver tillsammans och på ett organiserat sätt planera, dokumentera, kontrollera och följa upp sitt brandskyddsarbete. Idag finns krav på genomförande av månadskontroll och utrymningsövningar.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.5.1 Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Vid genomgång av det systematiska brandskyddsarbetet inom socialförvaltningen, baserat på underlag från fem verksamheter, framkommer framförallt brister i efterlevnaden av rutiner kring månadskontroller men även i viss mån gäller detta utrymningsövningar. Endast en av fem verksamheter har inkommit med fullständigt underlag. Andra enheter uppvisar varierande avvikelser, där månadskontroller saknas helt eller delvis (exempelvis finns kontroller för andra månader än januari och februari) och i vissa fall har utrymningsövningar inte genomförts eller dokumenterats.

Av totalt 5 verksamheter har det efterfrågats:

10 månadskontroller

5 underlag på utrymningsövning

Det som inkommit är:

6 månadskontroller

3 underlag på utrymningsövning

Med tanke på omfattningen av de uteblivna underlagen och att majoriteten av verksamheterna inte kunnat redovisa komplett material, görs bedömningen att det rör sig om större avvikelser i arbetet med det systematiska brandskyddet under den aktuella perioden, som är månadskontroller för januari och februari samt underlag från senaste utrymningsövning.

I december gjordes ett uppföljningsbesök hos en av de berörda enheterna i förvaltningen. Då lämnades inga anmärkningar. Under hösten reviderades också handboken för SBA där dokumentationskraven förtydligades.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Digitalisering av det systematiska brandskydds-arbetet **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2025-12-31 Försenad	Under 2025 genomförs en digitalisering av brandskyddsarbetet som kommer möjliggöra central uppföljning och kontroll av att rutin följs.	Ett pilottest har genomförts under 2025 och från första kvartalet 2026 kommer all rapportering av det systematiska brandskyddsarbetet ske i verk-samhetssystemet Stratsys. Digitalisering inne-bär att all information samlas på en och samma plats och möjliggör samlad månadsvis uppföl-jning av alla lokaler som ska brandskyddskon-trolleras.

2.5.2 Kvalitetskontroll av månadskontroll

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

En bedömning per förvaltning kan inte genomföras då för få objekt har kontrollerats. Den generella bedöm-ningen är att mindre avvikelser finns i månadsrapporteringen.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Utbildning i månadsrapportering **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Utbildning och workshop av säkerhetsombud för att säkerställa god kvalité i rapportering av må-nadskontroller inom ramen för det systematiska brandskyddsarbetet. Detta planeras att påbörjas under första halvåret 2026.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026 med start under första kvartalet.

2.6 Risk för sena betalningar

Beskrivning av risk

Ale kommun betalar idag minst 60 000 kr i dröjsmålsränta varje år på grund av att fakturor inte betalas i tid. Ex-akt siffra är idag svår att fastställa då kontering av denna avgift inte alltid sker korrekt. Förvaltningens bedömning också att en klar majoritet av förseningarna är på grund av felaktig hantering internt. Detta genererar inte bara onödiga kostnader för kommunen utan skapar också merarbete internt och kan generera förtroendeskada gente-mot kommunens leverantörer.

Riskminimerade åtgärd idag

Redovisningsenheten genomför i sitt ordinarie arbete kontroller för att säkerställa inkomna fakturor är korrekta, att de fördelas till rätt person och att ansvarig hanterar fakturan i tid.

Samtidigt kommer det ske utbildningsinsatser för berörda medarbetare under hösten 2024 och proaktiva kontroll-er av fakturor som håller på att gå mot förfall.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.6.1 Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Kontroll har genomförts för årets 5 första månader och socialförvaltningen har haft låga kostnader för dröjsmålsavgifter under stora delar av perioden, februari sticker ut och indikerar att det i januari missades fler betalningar än normalt för dem.

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Totalt
Totala påminnel-seavgifter och dröjsmålsräntor (kr)	330,00	5 983,04	669,68	3 031,74	769,68	**10 784,14**
Procent av totalt faktura-belopp	0,003%	0,047%	0,005%	0,023%	0,005%	**0,016%**

2.7 Risk för brister vid köp av varor och tjänster

Beskrivning av risk

Kommunen köper varor och tjänster för cirka 803 Mkr per år och antalet leverantörer för 2023 var 1877. Sannolikheten för att det sker fel vid upphandlingar bedömer därför förvaltningen som sannolik.

Risken som kan falla ut vid avsteg från kommunens beslutade processer och rutiner är att kommunen lider ekonomisk skada och förtroendeskada. Förtoendeskada kan på sikt leda till att kommunen får färre anbud och sämre priser. Felaktiga upphandlingar riskerar också leda till att kommunen inte får den kvalité som önskas eller att oseriösa aktörer på marknaden gynnas.

Riskminimerade åtgärd idag

För att minska risken för felaktigheter vid inköp av varor och tjänster arbetar kommunen bland annat med dessa processer och arbetssätt:

- All direktupphandling, där avtal saknas, ska konkurrensutsättas. Vid ett beräknat inköp över 100 tkr gäller kommunens regler för direktupphandling. Upphandlingen ska även dokumenteras enligt LOU.

- Kommunens avtal finns publicerade i en publik avtalsdatabas på intranätet. Det är av avgörande betydelse att kommunen följer ingångna avtal samt följer upp dessa.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.7.1 Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr per år.

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Inga otillåtliga direktupphandlingar för perioden 1 januari till 31 maj av totalt 378 ackumulerade leverantörsfakturor för hela kommunen. 20 av 378 ackumulerade leverantörsfakturor kommer att utredas vidare då det finns risk för att direktupphandlingsgränsen överskrids.

2.7.2 Kontroll av avtalstrohet

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Under 2025 kan inte respektive nämnds utfall redovisas. Mindre avvikelser förekommer totalt sett inom alla nämnder. Av totalt inköpt volym är avvikelsen 1,3 procent. Avvikelse innebär att direktupphandling skett felaktigt. Majoriteten av avvikelserna har en naturlig förklaring och kommunen som helhet kommer att hantera dessa avvikelser framåt och innebär i praktiken att upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas **Ansvarig chef** Upphandlingschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Upprätta ramavtal inom avtalsområden där det idag saknas ramavtal.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

2.8 Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete

Beskrivning av risk

Arbetsgivaren ska enligt Arbetsmiljölagen och dess föreskrifter ha ett systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) för att förebygga risker för olycksfall och ohälsa i arbetet samt uppnå tillfredsställande arbetsmiljö.

Systematiken ska säkerställa att arbetsmiljöarbetet är en del av det dagliga arbetet och sker kontinuerligt där arbetsmiljörisker tas bort eller minimeras.

Att utreda och åtgärda tillbud och arbetsskador är en väsentlig del av arbetsmiljölagstiftningen och det systematiska
arbetsmiljöarbetet (SAM), och syftar i synnerhet till att förebygga eller ta bort risker i arbetsmiljön så att oönskade händelser inte sker.

Riskminimerade åtgärd idag

Idag finns fastställda rutiner i hur chef ska hantera anmälda tillbud- och arbetsskador.

Tillbud och arbetsskador ska kontinuerligt utredas, åtgärdas och dokumenteras i IT-stödet Stella av ansvarig chef

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.8.1 Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella.

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Totala antalet rapporterade händelser under 2024 är 462, varav 85% är avslutade, 9% är under utredning och 6% har efter fyra månader eller mer, inte börjat hanteras. Detta följs upp regelbundet på skyddskommitté i förvaltningen och där framkommer att det är vanligt att en och samma händelse genererar flera tillbud. Åtgärden blir då samma för samtliga tillbud men det händer att bara en tillbudsanmälan utreds och avslutas, av tidsmässiga skäl. Enhetschefer påminns om detta kontinuerligt. Genomsnittligt antal dagar från anmälan till avslut 108 dagar.

Kontroll 2 - Hösten 2025

Antal rapporterade händelser i Stella under perioden 1 jan- 30 juni 2025

Totalt antal rapporterade händelser:

330 st varav 267st (81 %) är avslutade,

21st (6 %) under utredning och

42st (13 %) ej hanterade.

2st (1%) händelser är klassificerade som allvarlig händelse (3:3a) och dessa är anmälda till arbetsmiljöverket.

Genomsnittligt antal dagar från anmälan till avslut har minskat från 108 - 86 dagar.

Motivering till bedömningen

Handläggningstiden har kortats ner med 22 dagar men i i övrigt går trenden åt fel håll.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Kompetenshöjande insatser ang systematik och förebyggande arbetsmiljöarbete **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Kompetenshöjande insatser ang systematik och hantering av tidiga signaler; utredning, riskbedömning, förebyggande åtgärder och uppföljning. Genomförs av HR-enheten i dialog med chefer.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
Digital utbildning - att hantera tillbud och arbetsskador med stöd av Stella **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	HR-enheten tar fram digital utbildning till Kunskapstorget, i att arbeta systematiskt med tillbud och arbetsskador med stöd av Stella.	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026.
Förbättra och förenkla det digitala verktyget Stella **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-03-31 Ej påbörjad	HR-enheten ser över och justerar inställningar i Stella, så det bättre stödjer de olika stegen i processen; utreda, riskbedöma, förebygga och följa upp.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.

2.8.2 Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Finns inte några planerade förbättringsåtgärder varken på förvaltnings- eller verksamhetsnivå.

På enhetsnivå är det 50% av enheterna, varav en ledningsgrupp (IFO), som har planerade förbättringsåtgärder utifrån de brister som finns i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Dialog om vikten av systematik i det förebyggande arbetsmiljöarbetet **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	HR-enheten genomför dialog i alla ledningsgrupper om vikten av att arbeta systematiskt i det förebyggande arbetsmiljöarbetet och hur övergripande nivåer kan stödja och samordna olika insatser och fånga upp och åtgärda brister som behöver åtgärdas på övergripande nivåer.	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026. I samband med åtgärden genomförs också kontrollen av förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2025.
Revidera rutinen för årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-06-30 Ej påbörjad	Revidera rutinen med syfte att höja kvalitén på analysen så att grundorsaker identifieras och kan åtgärdas med rätt åtgärder. Ta fram stöd för kvalitativ analys utifrån utfall, som utgångspunkt för årlig uppföljning, samt stöd för analys på övergripande nivåer.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.

2.9 Risk för att beslut inte verkställs

Beskrivning av risk

De förtroendevalda i Ale kommun ska genom beslut styra kommunen. Om beslut fattas utan att de genomförs förhindras den demokratiska styrningen av kommunen.

Riskminimerade åtgärd idag

Ärendehantering sköts i systemet Evolution där de fördelas för verkställighet.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.9.1 Stickprovskontroll om beslut verkställts

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Samtliga beslut som kontrollerats har också genomförts.

2.10 Risk för att allmänna handlingar inte registreras

Beskrivning av risk

Grundläggande för en myndighet som Ale kommun är att efterfölja Offentlighets- och sekretesslagen och Tryckfrihetsförordningen. Detta genom en korrekt hantering av handlingar för ett "främjande av ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande" (Tryckfrihetsförordningens 2 kap 1 §)

Riskminimerade åtgärd idag

I Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), 5 kap. 1 §, står skrivet att ”Allmänna handlingar ska registreras så snart de har kommit in till eller upprättats hos en myndighet”.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.10.1 Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas ut till alla medarbetare

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Socialförvaltningen fick ett resultat på:
• 7 stickprov med inga avvikelser,
• 1 stickprov med mindre avvikelser,
• 2 stickprov med större avvikelser.

De stickprov som inte hade några avvikelser genomfördes tillräckligt skyndsamt och begärda handlingar eller uppgifter lämnades ut. Dessa hade även i de flesta fall ett godtagbart bemötande. Det stickprov som bedömdes ha mindre avvikelser var via e-post. Stickprovet gavs bedömningen då svarstiden var cirka fyra arbetsdagar och då en påminnelse krävdes. De två stickproven som bedömdes ha större avvikelser var via e-post. Bedömningarna utgick från att ingen av de efterfrågade handlingarna har lämnats ut. Vid en av dessa har återkoppling getts med ett godtagbart bemötande men då ingen handling har lämnats ut i tid samt då två påminnelser har skickats har stickprovet bedömts ha större avvikelser. Det andra stickprovet har ingen återkoppling givits utöver autosvar trots två påminnelser. Utifrån resultatet i stickprovskontrollen har förvaltningen fått den slutliga helhetsbedömningen inte tillfredsställande.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Utbildning och information om allmänna handlingar **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Kanslienheten kommer att genomföra riktade utbildningsinsatser i alla förvaltningar för att höja kunskapen om lagkraven kring allmänna handlingar. Information om hantering av allmänna handlingar kommer att ingå i kommunens onboardingpaket med utbildning för nyanställda i kommunen.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
Utveckla stödjande och styrande dokument **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Förvaltningen kommer att se över styrande och stödjande dokument på området för att stärka förutsättningarna för efterlevnad. Det handlar bland annat om rutiner, mallar för korrespondens och taxa för fysiska kopior.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

Uppföljning internkontrollplan 2025 helår

Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning 3

1.1 Sammanställning av kontroller och utfall 3

2 Uppföljning 5

2.1 Risk för brister i kommunens civila beredskap 5

2.1.1 Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats 5

2.2 Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete 6

2.2.1 Kunskapskontroll informationssäkerhet 6

2.2.2 Kontroll av hantering av hårdvara 7

2.3 Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete 7

2.3.1 Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts 8

2.3.2 Kvalitetskontroll av månadskontroll 8

2.4 Risk för sena betalningar 9

2.4.1 Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter 9

2.5 Risk för brister vid köp av varor och tjänster 9

2.5.1 Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr per år. 10

2.5.2 Kontroll av avtalstrohet 10

2.6 Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete 11

2.6.1 Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella. 11

2.6.2 Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts 12

2.7 Risk för att beslut inte verkställs 13

2.7.1 Stickprovskontroll om beslut verkställts 13

2.8 Risk för att allmänna handlingar inte registreras 14

2.8.1 Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas ut till alla medarbetare 14

2.9 Risk för bristfällig it- systeminfrastruktur 15

2.9.1 Kontroll av hur arbetet fortlöper 15

2.10 Risk för att skollagens krav på skolplikt inte uppfylls 16

2.10.1 Stickprov av genomförda utredningar 16

1 Inledning

Nämnder och styrelser ska enligt 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten sköts på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

En kommun som Ale hanterar tusentals risker. Internkontrollplanen är ett verktyg för kommunens förtroendevalda att få insyn i specifika områden och om de åtgärder som finns fastställda efterföljs och fungerar.

Nedan följer redovisning av de kontroller som fastställts. Vid större avvikelser redovisas åtgärder. Vid mindre avvikelser kan åtgärdsförslag redovisas.

1.1 Sammanställning av kontroller och utfall

Risker	Kontroller	Åtgärder	Kommentar
Risk för brister i kommunens civila beredskap *Kommunövergripande risk*	Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats Större avvikelser	Initiera insatser för stärka kommunens strukturella arbete civil beredskap Pågående	Arbete med utbildning och stöd inom området pågår. I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap.
		Säkerställ resurser Ej påbörjad	I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap. Planen skapar förutsättningar för att 2026 etablera en struktur för öronmärkning av resurser i budgetprocessen. Enligt planen ska resurser till civil beredskap stärkas.
Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete *Kommunövergripande risk*	Kunskapskontroll informationssäkerhet Mindre avvikelser	Stärkt hantering av informationssäkerhetsincidenter Ej påbörjad	Åtgärden genomförs under 2026.
		Utbildning cybersäkerhet Ej påbörjad	Åtgärden genomförs under 2026
	Kontroll av hantering av hårdvara Större avvikelser	Informera om rutiner Ej påbörjad	Rutinen kommer att förtydligas för att säkerställa en tydligare hantering. När den nya rutinen är beslutad kommer den att informeras om. Detta planeras att genomföras under första kvartalet 2026.
Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete *Kommunövergripande risk*	Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts Större avvikelser	Digitalisering av det systematiska brandskyddsarbetet Försenad	Ett pilottest har genomförts under 2025 och från första kvartalet 2026 kommer all rapportering av det systematiska brandskyddsarbetet ske i verksamhetssystemet Stratsys. Digitalisering innebär att all information samlas på en och samma plats och möjliggör samlad månadsvis uppföljning av alla lokaler som ska brandskyddskontrolleras.
	Kvalitetskontroll av månadskontroll Mindre avvikelser	Utbildning i månadsrapportering Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026 med start under första kvartalet.
Risk för sena betalningar	Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter		

Risker	Kontroller	Åtgärder	Kommentar
Kommunövergripande risk	Inga avvikelser		
Risk för brister vid köp av varor och tjänster *Kommunövergripande risk*	Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr per år. Inga avvikelser		
	Kontroll av avtalstrohet Mindre avvikelser	Upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete *Kommunövergripande risk*	Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella. Mindre avvikelser	Kompetenshöjande insatser ang systematik och förebyggande arbetsmiljöarbete Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
		Digital utbildning - att hantera tillbud och arbetsskador med stöd av Stella Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026.
		Förbättra och förenkla det digitala verktyget Stella Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.
	Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts Större avvikelser	Dialog om vikten av systematik i det förebyggande arbetsmiljöarbetet Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026. I samband med åtgärden genomförs också kontrollen av förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2025.
		Revidera rutinen för årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.
Risk för att beslut inte verkställs *Kommunövergripande risk*	Stickprovskontroll om beslut verkställts Inga avvikelser		
Risk för att allmänna handlingar inte registreras *Kommunövergripande risk*	Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas ut till alla medarbetare Mindre avvikelser	Utbildning och information om allmänna handlingar Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
		Utveckla stödjande och styrande dokument Ej påbörjad	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
Risk för bristfällig it- systeminfrastruktur	Kontroll av hur arbetet fortlöper Inga avvikelser		
Risk för att skollagens krav på skolplikt inte uppfylls	Stickprov av genomförda utredningar Mindre avvikelser	Revidering av riktlinje vid skolfrånvaro Pågående	Revidering av riktlinje vid skolfrånvaro har genomförts och förvaltningen har tagit fram ett förslag som förväntas beslutas av utbildningsnämnden i februari 2026.

2 Uppföljning

2.1 Risk för brister i kommunens civila beredskap

Beskrivning av risk

Inom det civila försvaret har kommuner och regioner ett viktigt ansvar för att inom sina respektive ansvarsområden bland annat kunna värna och hjälpa civilbefolkningen.

Ale kommun har ett behov av att förstärka sin civila beredskap utifrån ett förändrat världsläge, NATO-medlemskap och statens krav.

Brister i civil beredskap kan leda till fara liv och hälsa för kommunens invånare i händelse av kris.

Riskminimerade åtgärd idag

Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys utgör utgångspunkten för arbetet med civil beredskap.

I den fastställda analysen finns krav inom alla förvaltningar på att planera och budgetera för att prioriterade åtgärder blir genomförda.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.1.1 Kontroll av att fastställda åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen har hanterats

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Under våren 2025 har uppföljning skett av hur utbildningsförvaltningen arbetat vidare med identifierade behov och åtgärder kopplade till resultatet i kommunens risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Den största utmaningen som framkommit i uppföljningen är svårigheten att få vissa behov tillgodosedda av annan förvaltning, exempelvis i frågor som rör leverans vatten, el och logistik i en krissituation. Många av utbildningsförvaltningens identifierade åtgärder är direkt beroende av att andra verksamhetsområden inom kommunen kan leverera stödjande insatser i tid och i rätt omfattning. När sådant stöd uteblir, påverkar det utbildningsförvaltningens möjligheter att ta arbetet vidare.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Initiera insatser för stärka kommunens strukturella arbete civil beredskap **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Pågående	I samverkan med säkerhetsenheten kommer förvaltningen att genomföra utbildning, utveckla metodikstöd och att se över hur det praktiska stödet kan öka. Inom ramen för detta kommer också förvaltningen tillsammans med säkerhetsenheten se över hur arbetet kan förbättras genom att skapa forum för att samla och sprida goda exempel och öka den generella kompetensen inom hela kommunen.	Arbete med utbildning och stöd inom området pågår. I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Säkerställ resurser **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Förvaltningen kommer att kontrollera att resurser för detta arbete säkerställs för den egna organisationen och i de fall beroenden finns till andra förvaltningar.	I december 2025 antogs Ale kommuns plan för civil beredskap av kommunfullmäktige. Planen ger målbild och inriktning för det fortsatta arbetet med civil beredskap. Planen skapar förutsättningar för att 2026 etablera en struktur för öronmärkning av resurser i budgetprocessen. Enligt planen ska resurser till civil beredskap stärkas.

2.2 Risk för brister i kommunens informationssäkerhetsarbete

Beskrivning av risk

Kommunens anställda har i olika grad tillgång till information som kan leda till skada för den enskilde och kommunen som organisation. En grundläggande kunskap om hantering av information är viktig för en organisation som Ale kommun

Riskminimerade åtgärd idag

Kommunen har under 2024 utbildat all personal i grundläggande kunskap om informationssäkerhet genom så kallad nano-learning.

Hantering av hårdvara med information finns fastställd i rutin vid avslut av anställning.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.2.1 Kunskapskontroll informationssäkerhet

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Bedömning baseras på hur stor andel mottagare som klickat på länken i det e-postmeddelande med phishing-test som skickades ut. Bedömning bygger på:

- Stor avvikelse (Mycket hög risk Hög risk) 10 % och fler
- Mindre avvikelse(Medelhög risk) 5–10 %
- Inga avvikelser (Låg risk) Upp till 5 %

Andel mottagare som klickar på länken i e-postmeddelandet var för utbildningsförvaltningen 5,3 %, vilket motsvarar en mindre avvikelse.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Stärkt hantering av informationssäkerhetsincidenter **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	För att minska risken kommer kommunen att stärka rutinerna för incidentrapportering, för att säkerställa att misstänkta händelser snabbt upptäcks och hanteras. En e-tjänst lanseras där det blir en tydlig väg för incidentrapportering. Tydliga och lättillgängliga instruktioner tas fram för att hjälpa medarbetare att agera korrekt vid misstänkt incident.	Åtgärden genomförs under 2026.
Utbildning cybersäkerhet	Utbildningsinsatser för att öka medvetenheten	Åtgärden genomförs under 2026

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Ansvarig chef Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	och höja den digitala säkerhetskompetensen hos samtliga medarbetare.	

2.2.2 Kontroll av hantering av hårdvara

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Av de totalt 32 enheterna som kontrollerats upptäcktes 20 avvikelser. Övriga har en naturlig förklaring där medarbetaren inte använt enheten, vilket bland annat beror på föräldraledighet eller sjukskrivning. Enheter som kontrollerades var sådana som varit inaktiva under de senaste tre månaderna.

Merparten av avvikelserna beror på att datorerna inte är inlämnade till IT-enheten då dator bytts ut eller anställning avslutats, eller att datorn är återlämnad men ändå finns med i registret över inaktiva inventarier.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Informera om rutiner **Ansvarig chef** IT-chef Förvaltningschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Förvaltningen kommer att genomföra en informationsinsats kopplat till rutinen om hantering av hårdvara för att säkerställa en följsamhet som säkerställer en god hantering av hårdvara för att på sätt kunna tillförsäkra en god hantering av den information som kan finns på enheterna. Inom ramen för detta kommer förtydligande genomföras av rutinen för att stärka kontrollen av hårdvara.	Rutinen kommer att förtydligas för att säkerställa en tydligare hantering. När den nya rutinen är beslutad kommer den att informeras om. Detta planeras att genomföras under första kvartalet 2026.

2.3 Risk för brister i kommunens systematiska brandskyddsarbete

Beskrivning av risk

Systematiskt brandskyddsarbete (SBA) handlar om att känna till vilket brandskydd som finns i byggnaden och hur det ska upprätthållas över tid. Det handlar också om att personalen ska förberedas på vad de ska göra om det börjar brinna. Ett systematiskt brandskyddsarbete kan helt enkelt ses som ett sätt att ha ordning och reda i sitt brandskydd.

Riskminimerade åtgärd idag

Fastighetsägare och verksamhetsutövare behöver tillsammans och på ett organiserat sätt planera, dokumentera, kontrollera och följa upp sitt brandskyddsarbete. Idag finns krav på genomförande av månadskontroll och utrymningsövningar.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.3.1 Stickprovskontroll om månadskontroll genomförts och att utrymningsövningar genomförts

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Vid genomgång av det systematiska brandskyddsarbetet inom utbildningsförvaltningen, baserat på underlag från fem verksamheter, framkommer brister i efterlevnaden av rutiner kring månadskontroller och utrymningsövningar. En av de fem verksamheterna har inkommit med fullständigt underlag för den aktuella perioden, övriga enheter uppvisar varierande avvikelser.

Med tanke på de uteblivna underlagen samt att vissa verksamheter inte kunnat redovisa komplett material görs bedömningen att det rör sig om större avvikelser i arbetet med det systematiska brandskyddet under den aktuella perioden. Förvaltningen är medveten om de identifierade utvecklingsområdena och kommer fortsatt arbeta med efterlevnaden av rutiner och dokumentation kring månadskontroller och utrymningsövningar.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Digitalisering av det systematiska brandskyddsarbetet **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2025-12-31 Försenad	Under 2025 genomförs en digitalisering av brandskyddsarbetet som kommer möjliggöra central uppföljning och kontroll av att rutin följs.	Ett pilottest har genomförts under 2025 och från första kvartalet 2026 kommer all rapportering av det systematiska brandskyddsarbetet ske i verksamhetssystemet Stratsys. Digitalisering innebär att all information samlas på en och samma plats och möjliggör samlad månadsvis uppföljning av alla lokaler som ska brandskyddskontrolleras.

2.3.2 Kvalitetskontroll av månadskontroll

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

En bedömning per förvaltning kan inte genomföras då för få objekt har kontrollerats. Den generella bedömningen är att mindre avvikelser finns i månadsrapporteringen. Avvikelser är framförallt kopplade till brister i bedömning där olika bedömningar görs.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Utbildning i månadsrapportering **Ansvarig chef** Säkerhetschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Utbildning och workshop av säkerhetsombud för att säkerställa god kvalité i rapportering av månadskontroller inom ramen för det systematiska brandskyddsarbetet. Detta planeras att påbörjas under första halvåret 2026.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026 med start under första kvartalet.

2.4 Risk för sena betalningar

Beskrivning av risk

Ale kommun betalar idag minst 60 000 kr i dröjsmålsränta varje år på grund av att fakturor inte betalas i tid. Exakt siffra är idag svår att fastställa då kontering av denna avgift inte alltid sker korrekt. Förvaltningens bedömning också att en klar majoritet av förseningarna är på grund av felaktig hantering internt. Detta genererar inte bara onödiga kostnader för kommunen utan skapar också merarbete internt och kan generera förtroendeskada gentemot kommunens leverantörer.

Riskminimerade åtgärd idag

Redovisningsenheten genomför i sitt ordinarie arbete kontroller för att säkerställa inkomna fakturor är korrekta, att de fördelas till rätt person och att ansvarig hanterar fakturan i tid.

Samtidigt kommer det ske utbildningsinsatser för berörda medarbetare under hösten 2024 och proaktiva kontroller av fakturor som håller på att gå mot förfall.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.4.1 Kontroll av kostnaderna för dröjsmålsavgifter

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Kontroll har genomförts för årets 5 första månader och utbildningsförvaltningen har haft låga kostnader för dröjsmålsavgifter under hela perioden, även sett till det totala fakturabeloppet.

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Totalt
Totala påminnelseavgifter och dröjsmålsräntor (kr)	0,00	0,00	0,00	128,53	122,00	**250,53**
Procent av totalt faktura-belopp	0,000%	0,000%	0,000%	0,001%	0,001%	**0,000%**

2.5 Risk för brister vid köp av varor och tjänster

Beskrivning av risk

Kommunen köper varor och tjänster för cirka 803 Mkr per år och antalet leverantörer för 2023 var 1877. Sannolikheten för att det sker fel vid upphandlingar bedömer därför förvaltningen som sannolik.

Risken som kan falla ut vid avsteg från kommunens beslutade processer och rutiner är att kommunen lider ekonomisk skada och förtroendeskada. Förtroendeskada kan på sikt leda till att kommunen får färre anbud och

sämre priser. Felaktiga upphandlingar riskerar också leda till att kommunen inte får den kvalité som önskas eller att oseriösa aktörer på marknaden gynnas.

Riskminimerade åtgärd idag

För att minska risken för felaktigheter vid inköp av varor och tjänster arbetar kommunen bland annat med dessa processer och arbetssätt:

- All direktupphandling, där avtal saknas, ska konkurrensutsättas. Vid ett beräknat inköp över 100 tkr gäller kommunens regler för direktupphandling. Upphandlingen ska även dokumenteras enligt LOU.

- Kommunens avtal finns publicerade i en publik avtalsdatabas på intranätet. Det är av avgörande betydelse att kommunen följer ingångna avtal samt följer upp dessa.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.5.1 Kontroll av köp från leverantörer där kommunen köpt över 100 tkr per år.

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Inga otillåtliga direktupphandlingar för perioden 1 januari till 31 maj av totalt 378 ackumulerade leverantörsfakturor för hela kommunen. 20 av 378 ackumulerade leverantörsfakturor kommer att utredas vidare då det finns risk för att direktupphandlingsgränsen överskrids.

2.5.2 Kontroll av avtalstrohet

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Under 2025 kan inte respektive nämnds utfall redovisas. Mindre avvikelser förekommer totalt sett inom alla nämnder. Av totalt inköpt volym är avvikelsen 1,3 procent. Avvikelse innebär att direktupphandling skett felaktigt. Majoriteten av avvikelserna har en naturlig förklaring och kommunen som helhet kommer att hantera dessa avvikelser framåt och innebär i praktiken att upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Upprätta ramavtal inom avtalsområden där detta saknas **Ansvarig chef** Upphandlingschef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Upprätta ramavtal inom avtalsområden där det idag saknas ramavtal.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

2.6 Risk för brister i kommunens systematiska arbetsmiljöarbete

Beskrivning av risk

Arbetsgivaren ska enligt Arbetsmiljölagen och dess föreskrifter ha ett systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) för att förebygga risker för olycksfall och ohälsa i arbetet samt uppnå tillfredsställande arbetsmiljö.

Systematiken ska säkerställa att arbetsmiljöarbetet är en del av det dagliga arbetet och sker kontinuerligt där arbetsmiljörisker tas bort eller minimeras.

Att utreda och åtgärda tillbud och arbetsskador är en väsentlig del av arbetsmiljölagstiftningen och det systematiska
arbetsmiljöarbetet (SAM), och syftar i synnerhet till att förebygga eller ta bort risker i arbetsmiljön så att oönskade händelser inte sker.

Riskminimerade åtgärd idag

Idag finns fastställda rutiner i hur chef ska hantera anmälda tillbud- och arbetsskador.

Tillbud och arbetsskador ska kontinuerligt utredas, åtgärdas och dokumenteras i IT-stödet Stella av ansvarig chef

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.6.1 Kontroll om tillbud/arbetsskador är under utredning eller avslutade i IT-stödet Stella.

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Totala antalet rapporterade händelser under 2024 är 856, varav 81% är avslutade, 8% är under utredning och 11 % har efter fyra månader eller mer, inte börjat hanteras.

Kontroll 2 - Hösten 2025

Antal rapporterade händelser i Stella under perioden 1 jan- 30 juni 2025

Totalt antal rapporterade händelser:

364 st varav 312 st (86 %) är avslutade,

38 (10 %) under utredning och

14 (4 %) ej hanterade.

2 händelser är klassificerade som allvarlig händelse (3:3a), varav 2 (100 %) är anmäld till Arbetsmiljöverket.

Motivering till bedömningen

86% av händelserna är avslutade. En ökning med 5% mot föregående kontroll.

10% av händelserna är under utredning. En ökning med 2% mot föregående kontroll

4% av händelserna är ej hanterade. En minskning med 7% mot föregående kontroll.

100% av allvarliga händelser har anmälts till arbetsmiljöverket.

Att 86% av händelserna är avslutade är bra, men syftet med tillbudsrapporteringen är att tidigt fånga upp signaler på brister och risker i arbetsmiljön, så att man kan förebygga dem. Ökningen av händelser som är avslutade går åt rätt håll men att händelser som fortfarande är under utredning efter 4 månader och 4% som är ej hanterade behöver förbättras.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Kompetenshöjande insatser ang systematik och förebyggande arbetsmiljöarbete **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Kompetenshöjande insatser ang systematik och hantering av tidiga signaler; utredning, riskbedömning, förebyggande åtgärder och uppföljning. Genomförs av HR-enheten i dialog med chefer.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.
Digital utbildning - att hantera tillbud och arbetsskador med stöd av Stella **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	HR-enheten tar fram digital utbildning till Kunskapstorget, i att arbeta systematiskt med tillbud och arbetsskador med stöd av Stella.	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026.
Förbättra och förenkla det digitala verktyget Stella **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-03-31 Ej påbörjad	HR-enheten ser över och justerar inställningar i Stella, så det bättre stödjer de olika stegen i processen; utreda, riskbedöma, förebygga och följa upp.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.

2.6.2 Kontrollera om förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2024 finns fastställda och om de har genomförts

Utfall

Större avvikelser

Kommentar

Finns inte några planerade förbättringsåtgärder varken på förvaltnings- eller verksamhetsnivå.

På enhetsnivå är det 46% av enheterna, varav en ledningsgrupp (förskola), som har planerade förbättringsåtgärder utifrån de brister som finns i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Dialog om vikten av systematik i det förebyggande arbetsmiljöarbetet **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-12-31	HR-enheten genomför dialog i alla ledningsgrupper om vikten av att arbeta systematiskt i det förebyggande arbetsmiljöarbetet och hur övergripande nivåer kan stödja och samordna olika insatser och fånga upp och åtgärda brister som behöver åtgärdas på övergripande nivåer.	Förbättringsåtgärden kommer genomföras under 2026. I samband med åtgärden genomförs också kontrollen av förbättringsåtgärder utifrån årlig uppföljning 2025.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Ej påbörjad		
Revidera rutinen för årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete **Ansvarig chef** HR-chef **Slutdatum** 2026-06-30 Ej påbörjad	Revidera rutinen med syfte att höja kvalitén på analysen så att grundorsaker identifieras och kan åtgärdas med rätt åtgärder. Ta fram stöd för kvalitativ analys utifrån utfall, som utgångspunkt för årlig uppföljning, samt stöd för analys på övergripande nivåer.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under första kvartalet 2026.

2.7 Risk för att beslut inte verkställs

Beskrivning av risk

De förtroendevalda i Ale kommun ska genom beslut styra kommunen. Om beslut fattas utan att de genomförs förhindras den demokratiska styrningen av kommunen.

Riskminimerade åtgärd idag

Ärendehantering sköts i systemet Evolution där de fördelas för verkställighet.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.7.1 Stickprovskontroll om beslut verkställts

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

UBN 2024/376- Genomgång av granskning särskilt stöd

- Pågående enligt plan (Genomföra de åtgärder som presenteras i svar avseende Revisionsrapport – Granskning av särskilt stöd.)

Revidering av mallen för utbildningsförvaltningens kvalitetsrapporter sker under vårterminen och är en del av kvalitetsrapporterna för läsåret 24-25. Översynen av resursfördelningsmodellen för elevhälsan ses över till budgetåret 2026.

UBN 2024/399 - Fjärrundervisning för elever i grundskolan, anpassade grundskolan och gymnasieskolan

- Verkställd och sker inom ramarna för gällande regelverk och lagstiftning (21 kapitlet 11-13 §§ skollagen och proposition 2019/20:127)

UBN 2024/172 - Plan för arbetsmarknadsstrategiskt arbete i Ale kommun

Pågående enligt plan. Insteget: gruppen har börjat arbeta med planen. Syftet är att skapa förberedande jobbspår. Arbetet har påbörjats med att gemensamt fördela resurser. Komvux och AME bidrar, och arbetet bygger mot lokalvård för de arbetslösa som inte hanteras av arbetsförmedlingen. Styrgruppen ska årligen ska rapportera till nämnd, vilket förväntas göras inom kort.

UBN 2024/163 - Remiss av betänkande av Yrkesvuxutredningen (SOU 2024:16) - Växla yrke som vuxen

- en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna

Verkställd (remissvar skickat 24 juni 2024)

UBN 2024/245 - Dimensionering förskolor Ale kommun

Pågående enligt plan. Utbildningsnämnden har beslutat att bifalla förslag B, det vill säga att stänga Björklövens och Nolängens förskolor.

2.8 Risk för att allmänna handlingar inte registreras

Beskrivning av risk

Grundläggande för en myndighet som Ale kommun är att efterfölja Offentlighets- och sekretesslagen och Tryckfrihetsförordningen. Detta genom en korrekt hantering av handlingar för ett "främjande av ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande" (Tryckfrihetsförordningens 2 kap 1 §)

Riskminimerade åtgärd idag

I Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), 5 kap. 1 §, står skrivet att ”Allmänna handlingar ska registreras så snart de har kommit in till eller upprättats hos en myndighet”.

Typ av risk

Kommunövergripande risk

2.8.1 Kontroll av grundläggande kunskap om hantering av allmän handlingar genom ett test som skickas ut till alla medarbetare

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Utbildningsförvaltningen fick ett resultat på:
• 9 stickprov med inga avvikelser,
• 0 stickprov med mindre avvikelser,
• 1 stickprov med större avvikelser.

De stickprov som inte hade några avvikelser genomfördes tillräckligt skyndsamt och begärda handlingar eller uppgifter lämnades ut. Dessa hade även ett godtagbart bemötande. Inget stickprov har fått bedömningen ”Mindre avvikelser”. Det stickprov som bedömdes ha större avvikelser var via telefon. Bedömningen utgick från att utlämnandet avvisades och ärendet bollades mellan enheter utan hjälp, vilket i sig innebar att handlingen inte lämnades ut.
Utifrån resultatet i stickprovskontrollen har förvaltningen fått den slutliga helhetsbedömningen inte helt tillfredsställande.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Utbildning och information om allmänna handlingar **Slutdatum** 2026-12-31	Kanslienheten kommer att genomföra riktade utbildningsinsatser i alla förvaltningar för att höja kunskapen om lagkraven kring allmänna handlingar. Information om hantering av allmänna handlingar kommer att ingå i kommunens onboardingpaket med utbildning för nyanställda	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Ej påbörjad	i kommunen.	
Utveckla stödjande och styrande dokument **Slutdatum** 2026-12-31 Ej påbörjad	Förvaltningen kommer att se över styrande och stödjande dokument på området för att stärka förutsättningarna för efterlevnad. Det handlar bland annat om rutiner, mallar för korrespondens och taxa för fysiska kopior.	Förbättringsåtgärden kommer att genomföras under 2026.

2.9 Risk för bristfällig it- systeminfrastruktur

Beskrivning av risk

Risk för bristande översyn av it-system, både inom och mellan förvaltningar. Risken kan delas in i flera led: - övergripande systemöversyn missas innan upphandling/inköp av moduler görs. - brist på kontroll av nuvarande systemanvändning kan leda till dubbelregistrering. - bristande integration mellan system kan leda till överflödig manuell handläggning. Detta leder till negativa ekonomiska följder och ineffektiv myndighetsutövning.

Riskminimerade åtgärd idag

Förvaltningen har inlett arbete för att dokumentera systemfloran, vilket ska bidra till bättre helhetsöversyn över våra system. Detta genom organisering av IT-möten (månatligen) som ett forum för kontroll och översyn. Därtill har beredningsgrupp implementerats med deltagare från samtliga förvaltningar med regelbundna träffar (månatligen).

2.9.1 Kontroll av hur arbetet fortlöper

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Systemflora och digital infrastruktur

En kartläggning av förvaltningens systemflora har genomförts, inklusive en genomlysning av integrationsstrukturer och identifiering av överlappande funktionalitet mellan systemen. Kartläggningen visar att flera system erbjuder likartade funktioner genom tilläggsmoduler. Förvaltningen har medvetet avstått från att anskaffa motsvarande moduler i flera system, i syfte att säkerställa en samordnad och kostnadseffektiv funktionalitet.

Forum och samordning inom digitalisering

Utöver de månatliga IT-mötena, som hanterar både långsiktiga och operativa frågor, har ett nytt digitaliseringsforum etablerats för att samordna frågor kring digitalisering, kompetensutveckling inom AI och innovation samt säkerhets- och juridikfrågor. Under 2025 har ett digitaliseringsforum etablerats inom förvaltningen som ett komplement till det kommunövergripande forumet, i syfte att hantera och samordna förvaltningens lokala digitaliseringsfrågor.

För att ytterligare minska otydlighet i ansvarsfördelning sker även regelbundna avstämningar mellan utbildningsförvaltningen och IT-enheten.

Systemutveckling och effektivisering

Som ett första steg i att avhjälpa och effektivisera hantering av integrationer, e-tjänster och dokumentation implementerades elevjournalsystemet Prorenata under höstterminen 2026. Arbetet pågår med att utöka systemets

användningsområden, exempelvis för beslut och ärendehantering, i syfte att samla elevrelaterad dokumentation på ett mer enhetligt sätt.

Ett andra steg i effektiviseringen av systeminfrastrukturen är implementeringen av ny lärplattform, nytt elevregister och nytt schemaläggningssystem. Detta planerades ursprungligen till våren 2026 och har föregåtts av omfattande kartläggning. När implementeringen kan ske är ännu inte fastställt, då tidplanen beror på utfallet av den upphandling som genomförs under 2026.

För att minska manuell hantering och dubbelregistrering utreds möjligheterna till ytterligare automatisering och förbättrade integrationer. Under året har både kartläggning och delvis implementering av automatisering i olika IT-system genomförts. Förvaltningen fortsätter att stärka integrationsarbetet, både i samband med upphandlingar och genom användning av kommunens egen integrationsplattform, som är oberoende av system och leverantör. Kommunens integrationsplattform används ännu inte av utbildningsförvaltningen, men en utredning pågår kring hur plattformen kan tas i bruk och integreras i förvaltningens systemstruktur

2.10 Risk för att skollagens krav på skolplikt inte uppfylls

Beskrivning av risk

Enligt Skollagen 7 kap. 2–3 §§ (2010:800) har alla barn bosatta i Sverige skolplikt och rätt att gå i skola. Risk finns att elevens rätt till utbildning inte tillgodoses.

Ansvaret för att skolplikten fullgörs är delat mellan flera parter.
Barnets vårdnadshavare ansvarar för att barnet kommer till skolan och för att uppmana barnet till att delta i utbildningen, medan hemkommunen vid behov samordnar insatser med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs. En del i detta är utredning av elevs frånvaro.

Kommunrevisionens granskning uppmärksammades brister i dokumentationen av utredningar, och och riktlinjen för skolfrånvaro reviderades. Som en del i uppföljning av implementering av revideringen av riktlinje vid skolfrånvaro, utgör denna risk föremål för intern kontroll.

Riskminimerade åtgärd idag

Implementering av reviderad riktlinje vid skolfrånvaro som tydliggör ansvarsfördelning/arbetsgång vid skolfrånvaro med tillhörande checklista för att säkerställa att samtliga insatser genomförs.

2.10.1 Stickprov av genomförda utredningar

Utfall

Mindre avvikelser

Kommentar

Det kan konstateras en förbättring av följsamheten gentemot rutinen sedan kommunrevisionens granskning. Sammantaget visar genomförda stickprov att följsamheten inte är fullständig gentemot riktlinje vid skolfrånvaro.

Stickprov med kompletterande frågor till berörd personal har genomförts utifrån mätdatum terminsstart till höstlovet 2024. Två elever per stadium och skola har kontrollerats med en varierande frånvarograd mellan 20%-100% frånvaro.

Kontroll har skett av samtliga steg i frånvarorutinen, med särskilt fokus på granskning av genomförd frånvaroutredning i enlighet med bilaga 2. I samtliga fall där elev har över 20% frånvaro har bilaga 2 genomförts, men är i

vissa fall ej fullständigt utförd. Genom kontrollen har också framkommit att rapporteringsgraden (Steg 1) är otillfredsställande. Dokumentation av de första samtalen (Steg 1 sker ej regelmässigt). Mätningen sker inte alltid likvärdigt, då avstämningsintervaller kan variera något mellan enheterna (Steg 1). Vad det gäller steg 3-5 i riktlinjen konstateras att rektorer upplever viss ovisshet kring när dessa ska genomföras, vilket leder till att de tillämpas något olika.

Utöver att stickprovet visar att det finns utrymme att förbättra följsamheten konstateras främst att rutinen kan utvecklas för att uppnå ett än mer ändamålsenligt och närvarofrämjande arbete. Mot bakgrund av detta har därför förvaltningen reviderat riktlinje vid skolfrånvaro, vilken förväntas behandlas av utbildningsnämnden i under vårterminen 2026.

Åtgärder	Beskrivning	Kommentar
Revidering av riktlinje vid skolfrånvaro **Ansvarig chef** Förvaltningschef **Slutdatum** 2026-12-31 Pågående	Förvaltningen initierar revidering av riktlinje vid skolfrånvaro under hösten 2025 då det finns utrymme att förbättra och förenkla följsamheten samt utveckla rutinen för att uppnå ett än mer ändamålsenligt och närvarofrämjande arbete.	Revidering av riktlinje vid skolfrånvaro har genomförts och förvaltningen har tagit fram ett förslag som förväntas beslutas av utbildningsnämnden i februari 2026.

Arbetsyta - 2025 (Jävsnämnden)

Risker	Sannolikhet och konsekvens	Riskminimerade åtgärd idag	Hur den riskminimerande processen kontrolleras	Utfall kontroll	Forms-kopplingar	Eventuella åtgärder
Risk för jäv **Lagar, förordningar, interna riktlinjer och policies** Kommunallagen 6 kap 47 § - fastställer: En ledamot får inte delta i handläggningen av ett ärende som personligen rör ledamoten själv, ledamotens make, sambo, förälder, barn eller syskon eller någon annan närstående. **Till internkontrollplan** **Till internkontrollplan** Ja Jäv uppstår när en person som deltar i beslut eller i handläggningen av ett ärende har ett personligt intresse som kan påverka beslutet. Detta kan inkludera ekonomiska intressen, nära relationer eller	2. Mindre sannolikt 4. Allvarlig **Motivering - Sannolikhet** Sannolikheten bedöms som mindre sannolik då antalet ledamöter är få liksom antalet ärenden nämnden behandlar vilket minskar risken för att jäv uppstår. **Motivering - Konsekvens** Konsekvensen kan bli upphävande av beslut, skadat förtroende för Ale kommun och rättsliga påföljder. 8 Hantera	Vid varje nämndmöte finns en punkt på dagordning där ledamöterna får en påminnelse om jävsbestämmelser. Därtill finns Policy om förtroendeskapande verksamhet, etiskt regelverk gällande mutor, jäv och representation. Policyn innebär att anställda och förtroendevalda: •Verkar på kommunmedlemmarnas uppdrag och ska iaktta saklighet och opartiskhet i sin tjänsteutövning •Handlar på ett sådant sätt att de inte kan misstänkas för att påverkas av ovidkommande hänsyn eller intressen i sitt arbete. •Iakttar ett sådant förhållningssätt att det inte kan förekomma risk för att göra sig skyldig till jäv, tagande av muta eller givande av muta. •Betraktar varje förmån som otillbörlig om den	**Kontroll om beslut tagits som kan bedömas som jäv** **Beskrivning*** Genomgång av nämndens beslut där kontroll genomförs om jäv föreligger i respektive ärende **Ansvarig chef** Förvaltningschef	Inga avvikelser Jävsnämndens protokoll har gåtts igenom för 2025 och ordförande har vid varje jävsnämnd påmint jävsnämnden om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser kring jäv. Ingen ledamot har anmält jäv i något ärende. Inga avvikelser har noterats.		

Risker	Sannolikhet och konsekvens	Riskminimerade åtgärd idag	Hur den riskminimerande processen kontrolleras	Utfall kontroll	Forms-kopplingar	Eventuella åtgärder
andra personliga band.		kan misstänkas påverka tjänsteutövningen				

Uppföljning internkontrollplan 2025 helår

Överförmyndarnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning 2
1.1 Sammanställning av kontroller och utfall 2
2 Uppföljning 3
2.1 Förskingring eller bedrägligt beteende av ställföreträdare 3
2.1.1 Uppföljning av Överförmyndarnämndens beslutade mål för granskning av årsräkningar och att granskning genomförs utifrån den beslutade rutinen 3
2.2 Brist på lämpliga ställföreträdare 3
2.2.1 Uppföljning av ärenden som gått ut på rekrytering vid fler än fyra tillfällen utan att någon person anmält intresse 3
2.3 Olämpliga ställföreträdare 4
2.3.1 Uppföljning av rekrytering, både avseende nya uppdrag och vid byten 4
2.4 Bristande handläggning eller felaktiga beslut 4
2.4.1 Uppföljning av checklista som nämnden använder vid sin granskning av anmälda delegationsbeslut. 4

1 Inledning

Nämnder och styrelser ska enligt 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten sköts på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

En kommun som Ale hanterar tusentals risker. Internkontrollplanen är ett verktyg för kommunens förtroendevalda att få insyn i specifika områden och om de åtgärder som finns fastställda efterföljs och fungerar.

Nedan följer redovisning av de kontroller som fastställts. Vid större avvikelser redovisas åtgärder. Vid mindre avvikelser kan åtgärdsförslag redovisas.

1.1 Sammanställning av kontroller och utfall

Risker	Kontroller	Åtgärder	Kommentar
Förskingring eller bedrägligt beteende av ställföreträdare	Uppföljning av Överförmyndarnämndens beslutade mål för granskning av årsräkningar och att granskning genomförs utifrån den beslutade rutinen Inga avvikelser		
Brist på lämpliga ställföreträdare	Uppföljning av ärenden som gått ut på rekrytering vid fler än fyra tillfällen utan att någon person anmält intresse Inga avvikelser		
Olämpliga ställföreträdare	Uppföljning av rekrytering, både avseende nya uppdrag och vid byten Inga avvikelser		
Bristande handläggning eller felaktiga beslut	Uppföljning av checklista som nämnden använder vid sin granskning av anmälda delegationsbeslut. Inga avvikelser		

2 Uppföljning

2.1 Förskingring eller bedrägligt beteende av ställföreträdare

Beskrivning av risk

På grund av förskingring eller bedrägligt beteende hos ställföreträdare uppstår risk för ekonomisk skada för huvudmannen, vilket även leder till skadat förtroende för myndigheten.

Riskminimerade åtgärd idag

Tydliga målsättningar och rutiner för granskning

2.1.1 Uppföljning av Överförmyndarnämndens beslutade mål för granskning av årsräkningar och att granskning genomförs utifrån den beslutade rutinen

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Samtliga årsräkningar som valts ut för kontroll har granskats enligt rutinen.

2.2 Brist på lämpliga ställföreträdare

Beskrivning av risk

På grund av brist på lämpliga personer som kan ta uppdrag som ställföreträdare får huvudmän vänta länge innan de får en ställföreträdare. Befintliga ställföreträdare som vill bli entledigade kan få vänta länge på att bli utbytta.

Riskminimerade åtgärd idag

Regelbundna grundutbildningar.

2.2.1 Uppföljning av ärenden som gått ut på rekrytering vid fler än fyra tillfällen utan att någon person anmält intresse

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Av 41 ärenden med nya godmanskap och förvaltarskap har rekrytering inom två månader gjorts i 11, vilket motsvarar 23 %. I 20 ärenden har det inte blivit aktuellt med rekrytering. Endast två ärenden har överskridit två månader, men rekrytering har genomförts. I övriga sex ärenden pågick rekrytering vid årsskiftet.

Avseende byten har det kommit in totalt tolv ansökningar om byte under 2025. Åtta av dessa har genomförts inom fyra månader och en har tagit längre tid än så. Övriga har antingen avslutats utan byte eller pågår vid årsskiftet.

2.3 Olämpliga ställföreträdare

Beskrivning av risk

På grund av bristande kontroller kan aktiva ställföreträdare vara olämpliga i föräldrabalkens mening.

Riskminimerade åtgärd idag

Årliga kontroller och rutin för kontroller inför nytt uppdrag

2.3.1 Uppföljning av rekrytering, både avseende nya uppdrag och vid byten

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

I samtliga ärenden som valts ut för kontroll har lämplighetsprövning genomförts enligt rutin.

2.4 Bristande handläggning eller felaktiga beslut

Beskrivning av risk

På grund av brist på skriftliga rutiner uppstår risk att handläggningen inte är korrekt, att beslut fattas av obehörig eller att beslut fattade på delegation inte anmäls.

Riskminimerade åtgärd idag

Nämnden granskar utvalda delegationsbeslut minst två gånger per år.

2.4.1 Uppföljning av checklista som nämnden använder vid sin granskning av anmälda delegationsbeslut.

Utfall

Inga avvikelser

Kommentar

Inga avvikelser har noterats i de ärenden som nämnden granskat.

AB Alebyggen

Uppföljningsrapport - intern kontroll 2025

Innehållsförteckning

1 Inledning....3
2 Uppföljning av kontrollmoment och åtgärder....4
3 Slutsats av uppföljning....6

1 Inledning

Riskanalys och internkontrollplan upprättas årligen i AB Alebyggen i enlighet med "Riktlinjer för intern kontroll i Ale kommun" antagna av kommunstyrelsen 2021-06-08 § 133. Bolagets styrelse skall inför varje verksamhetsår anta framtagen plan och densamma skall överlämnas till kommunstyrelsen senast den 31 december innevarande år. Dokumenterad uppföljning av intern kontrollplan avseende föregående år skall fastställas av styrelsen samt översändas till kommunstyrelsen senast den 28 februari.

Riskanalysen bygger på en genomgång av bolagets huvudprocesser samt identifiering av de underprocesser som medför att risk föreligger. I de processer där befintliga kontrollaktiviteter bedöms tillräckliga accepteras risken. I de processer där risk- och konsekvensanalysen har pekat ut behov av utökade kontrollaktiviteter så redogörs hur dessa skall förstärkas under det kommande året.

2 Uppföljning av kontrollmoment och åtgärder

2.1 Arbetsmiljö

Risker	Kontroll/åtgärd	Ansvarig chef	Uppföljande kontroll
Riskarbeten - rutinbeskrivningar	Rutinbeskrivningar behöver genomgång efter att AFS-koder förändrats. Gjordes senast 2020 **Vad kontrolleras?** Kontroll att brister åtgärdats **Hur sker kontrollen?** Manuell kontroll **När utförs kontrollen?** Vår 2025	Förvaltningschef	Ledningens genomgång i oktober

Kontrollmoment
Genomgång under våren av samtliga rutiner för riskarbeten. Uppdaterade hänvisningar gällande AFS-koder. Löpande genomgång med personal på fastighetsservicemöte. Specifik genomgång med beställande personal avseende hantering risk och arbetsmiljöplan vid beställning av ramavtalsentreprenör.

Uppföljande kontroll
Säkerställt vid förvaltningsledningsmöte höst samt ledningens genomgång 3/11 2025

Status	Åtgärder
Avslutad	
Kommentar Reviderat och klart	

2.2 Arbetsmiljö

Risker	Kontroll/åtgärd	Ansvarig chef	Uppföljande kontroll
Skyddsronder och områdesbesiktningar – Nytt systemstöd	Rutinbeskrivningar finns. Nytt uppföljningsstöd behöver etableras i uppgraderat fastighetssystem **Vad kontrolleras?** Att uppföljning sker i enlighet med rutiner. **Hur sker kontrollen?** Manuell kontroll **När utförs kontrollen?** Vår 2025	Förvaltare	Ledningens genomgång i oktober

Kontrollmoment
Manuell hantering säkerställt kontroll under kortare övergångsperiod. Tillsynsbesiktning upprättad i fastighetssystem under våren. Kontrollkoder, tidsintervall samt ansvarsfunktioner införda, testade och driftsatta

Uppföljande kontroll
Status genomgången i samband med ledningens genomgång 3/11 2025

Status	Åtgärder
✔ Avslutad	
Kommentar Funktionalitet säkerställd	

3 Slutsats av uppföljning

Uppföljningsrapport intern kontroll 2025 är en rapportstruktur i linje med Ale kommuns. För bolagets vidkommande är arbetet med internkontroll en del av kvalitetsarbetet inom kvalitetsledningssystemet FR-2000. Om frågeställningar fortsatt behöver beredas hanteras dessa inom ramen för Handlingsplan – Allmännyttig plan 2026.

PROTOKOLL
Kommunfullmäktiges presidium
Sammanträdesdatum: 2026-04-09
KF ber § 1

KS 2026/259

Ansvarsfrihet för styrelse och nämnder 2025

Beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår att kommunfullmäktige beslutar att bevilja ansvarsfrihet för kommunstyrelsen, övriga nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Samtal förs kring revisionsberättelsen. I samband med att kommunfullmäktige beslutar om årsredovisningen behandlas revisionsberättelsen för det gångna året. I revisionsberättelsen framgår att revisorerna tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar styrelse och samtliga nämnder ansvarsfrihet för det gångna året samt godkänner årsredovisningen. Kommunfullmäktiges presidium tillstyrker revisionsberättelsen med godkännande av årsredovisningen 2025 samt beviljande av ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och övriga nämnder.

Revisionen överlämnar bilaga ”Budget 2027 för lekmannarevision” samt ”Budget 2027 för kommunrevisionen” som ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) mottar.

Beslutsunderlag

- Revisionsberättelse för år 2025

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

PROTOKOLL
Kommunfullmäktiges presidium
Sammanträdesdatum: 2026-04-09
KF ber § 1

KS 2026/259

Ansvarsfrihet för styrelse och nämnder 2025

Beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår att kommunfullmäktige beslutar att bevilja ansvarsfrihet för kommunstyrelsen, övriga nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Samtal förs kring revisionsberättelsen. I samband med att kommunfullmäktige beslutar om årsredovisningen behandlas revisionsberättelsen för det gångna året. I revisionsberättelsen framgår att revisorerna tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar styrelse och samtliga nämnder ansvarsfrihet för det gångna året samt godkänner årsredovisningen. Kommunfullmäktiges presidium tillstyrker revisionsberättelsen med godkännande av årsredovisningen 2025 samt beviljande av ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och övriga nämnder.

Revisionen överlämnar bilaga ”Budget 2027 för lekmannarevision” samt ”Budget 2027 för kommunrevisionen” som ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) mottar.

Beslutsunderlag

- Revisionsberättelse för år 2025

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

PROTOKOLL
Kommunfullmäktiges presidium
Sammanträdesdatum: 2026-04-09
KF ber § 1

KS 2026/259

Ansvarsfrihet för styrelse och nämnder 2025

Beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår att kommunfullmäktige beslutar att bevilja ansvarsfrihet för kommunstyrelsen, övriga nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Samtal förs kring revisionsberättelsen. I samband med att kommunfullmäktige beslutar om årsredovisningen behandlas revisionsberättelsen för det gångna året. I revisionsberättelsen framgår att revisorerna tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar styrelse och samtliga nämnder ansvarsfrihet för det gångna året samt godkänner årsredovisningen. Kommunfullmäktiges presidium tillstyrker revisionsberättelsen med godkännande av årsredovisningen 2025 samt beviljande av ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och övriga nämnder.

Revisionen överlämnar bilaga ”Budget 2027 för lekmannarevision” samt ”Budget 2027 för kommunrevisionen” som ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) mottar.

Beslutsunderlag

- Revisionsberättelse för år 2025

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

PROTOKOLL
Kommunfullmäktiges presidium
Sammanträdesdatum: 2026-04-09
KF ber § 1

KS 2026/259

Ansvarsfrihet för styrelse och nämnder 2025

Beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår att kommunfullmäktige beslutar att bevilja ansvarsfrihet för kommunstyrelsen, övriga nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Samtal förs kring revisionsberättelsen. I samband med att kommunfullmäktige beslutar om årsredovisningen behandlas revisionsberättelsen för det gångna året. I revisionsberättelsen framgår att revisorerna tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar styrelse och samtliga nämnder ansvarsfrihet för det gångna året samt godkänner årsredovisningen. Kommunfullmäktiges presidium tillstyrker revisionsberättelsen med godkännande av årsredovisningen 2025 samt beviljande av ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och övriga nämnder.

Revisionen överlämnar bilaga ”Budget 2027 för lekmannarevision” samt ”Budget 2027 för kommunrevisionen” som ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) mottar.

Beslutsunderlag

- Revisionsberättelse för år 2025

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

PROTOKOLL
Kommunfullmäktiges presidium
Sammanträdesdatum: 2026-04-09
KF ber § 1

KS 2026/259

Ansvarsfrihet för styrelse och nämnder 2025

Beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår att kommunfullmäktige beslutar att bevilja ansvarsfrihet för kommunstyrelsen, övriga nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Samtal förs kring revisionsberättelsen. I samband med att kommunfullmäktige beslutar om årsredovisningen behandlas revisionsberättelsen för det gångna året. I revisionsberättelsen framgår att revisorerna tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar styrelse och samtliga nämnder ansvarsfrihet för det gångna året samt godkänner årsredovisningen. Kommunfullmäktiges presidium tillstyrker revisionsberättelsen med godkännande av årsredovisningen 2025 samt beviljande av ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och övriga nämnder.

Revisionen överlämnar bilaga ”Budget 2027 för lekmannarevision” samt ”Budget 2027 för kommunrevisionen” som ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) mottar.

Beslutsunderlag

- Revisionsberättelse för år 2025

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

PROTOKOLL
Kommunfullmäktiges presidium
Sammanträdesdatum: 2026-04-09
KF ber § 1

KS 2026/259

Ansvarsfrihet för styrelse och nämnder 2025

Beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår att kommunfullmäktige beslutar att bevilja ansvarsfrihet för kommunstyrelsen, övriga nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Samtal förs kring revisionsberättelsen. I samband med att kommunfullmäktige beslutar om årsredovisningen behandlas revisionsberättelsen för det gångna året. I revisionsberättelsen framgår att revisorerna tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar styrelse och samtliga nämnder ansvarsfrihet för det gångna året samt godkänner årsredovisningen. Kommunfullmäktiges presidium tillstyrker revisionsberättelsen med godkännande av årsredovisningen 2025 samt beviljande av ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och övriga nämnder.

Revisionen överlämnar bilaga ”Budget 2027 för lekmannarevision” samt ”Budget 2027 för kommunrevisionen” som ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) mottar.

Beslutsunderlag

- Revisionsberättelse för år 2025

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

PROTOKOLL
Kommunfullmäktiges presidium
Sammanträdesdatum: 2026-04-09
KF ber § 1

KS 2026/259

Ansvarsfrihet för styrelse och nämnder 2025

Beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår att kommunfullmäktige beslutar att bevilja ansvarsfrihet för kommunstyrelsen, övriga nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Samtal förs kring revisionsberättelsen. I samband med att kommunfullmäktige beslutar om årsredovisningen behandlas revisionsberättelsen för det gångna året. I revisionsberättelsen framgår att revisorerna tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar styrelse och samtliga nämnder ansvarsfrihet för det gångna året samt godkänner årsredovisningen. Kommunfullmäktiges presidium tillstyrker revisionsberättelsen med godkännande av årsredovisningen 2025 samt beviljande av ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och övriga nämnder.

Revisionen överlämnar bilaga ”Budget 2027 för lekmannarevision” samt ”Budget 2027 för kommunrevisionen” som ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) mottar.

Beslutsunderlag

- Revisionsberättelse för år 2025

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

PROTOKOLL
Kommunfullmäktiges presidium
Sammanträdesdatum: 2026-04-09
KF ber § 1

KS 2026/259

Ansvarsfrihet för styrelse och nämnder 2025

Beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår att kommunfullmäktige beslutar att bevilja ansvarsfrihet för kommunstyrelsen, övriga nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Samtal förs kring revisionsberättelsen. I samband med att kommunfullmäktige beslutar om årsredovisningen behandlas revisionsberättelsen för det gångna året. I revisionsberättelsen framgår att revisorerna tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar styrelse och samtliga nämnder ansvarsfrihet för det gångna året samt godkänner årsredovisningen. Kommunfullmäktiges presidium tillstyrker revisionsberättelsen med godkännande av årsredovisningen 2025 samt beviljande av ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och övriga nämnder.

Revisionen överlämnar bilaga ”Budget 2027 för lekmannarevision” samt ”Budget 2027 för kommunrevisionen” som ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) mottar.

Beslutsunderlag

- Revisionsberättelse för år 2025

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 75

KS 2026/141

Överföring av investeringsbudget 2025-2026

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att godkänna överföringen med 128 628 tkr, varav 9 300 tkr avser medfinansiering, av 2025 års investeringsanslag till 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I samband med beredning av 2025 års bokslut prövas om önskemål av investeringsmedel för investeringar som inte har färdigställts ska överföras till kommande år. Kommunfullmäktiges verksamhetsplan anger att grundprincipen är att beslutat investeringsanslag får tas i anspråk även efterföljande kalenderår om investeringen inte färdigställts under budgetåret. Överföring önskas göras från nämnderna med ett belopp om 128 628 tkr från 2025 till 2026.

Av beloppet 128 628 tkr avser 60 219 tkr den taxefinansierade verksamheten och 68 409 tkr den skattefinansierade verksamheten. Av de 68 409 tkr avser 9 300 tkr medfinansieringsbidrag till Trafikverket.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-18
- Överföring 2025 till 2026

Beslutet skickas till

Ekonomichef
Servicenämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Utbildningsnämnden
Socialnämnden

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/141
Datum: 2026-03-18
Controller Annelie Eriksson

Kommunstyrelsen

Överföring av Investeringsbudget 2025 till 2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att godkänna överföringen med 128 628 tkr, varav 9 300 tkr avser medfinansiering, av 2025 års investeringsanslag till 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I samband med beredning av 2025 års bokslut prövas om önskemål av investeringsmedel för investeringar som inte har färdigställts ska överföras till kommande år. Kommunfullmäktiges verksamhetsplan anger att grundprincipen är att beslutat investeringsanslag får tas i anspråk även efterföljande kalenderår om investeringen inte färdigställts under budgetåret. Överföring önskas göras från nämnderna med ett belopp om 128 628 tkr från 2025 till 2026.

Av beloppet 128 628 tkr avser 60 219 tkr den taxefinansierade verksamheten och 68 409 tkr den skattefinansierade verksamheten. Av de 68 409 tkr avser 9 300 tkr medfinansieringsbidrag till Trafikverket.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Ken Gunnesson
Ekonomichef

Beslutsunderlag

- Överföring 2025 till 2026

Ärendet

I samband med beredning av 2025 års bokslut prövas om önskemål av investeringsmedel för investeringar som inte har färdigställts ska överföras till kommande år. Kommunfullmäktiges verksamhetsplan anger att grundprincipen är att beslutat investeringsanslag kan användas även efterföljande kalenderår om investeringen inte färdigställts under budgetåret. Investeringar som utförs inom årsanslaget (reinvesteringsanslaget) överförs vanligtvis inte. Nästkommande års anslag används för att genomföra dem.

Förvaltningens bedömning

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Tkr	Budget 2026	Överföring från 2025	Budget 2026 efter överföringar
Kommunledningsförvaltningen	2 500	3 556	6 056
-varav Kultur och fritidsutskottet	*3 500*	*2 000*	*5 500*
Serviceförvaltningen	396 100	53 415	449 515
Utbildningsförvaltningen	6 000	1 495	7 495
Socialförvaltningen	3 000	643	3 643
Samhällsbyggnad - Skattefinansierat	77 459	9 300	86 759
-Varav medfinansieringsbidrag		*9 300*	9 300
Samhällsbyggnad - Taxefinansierat	316 158	60 219	376 377
Totalt	**801 217**	**128 628**	**929 845**

Av beloppet 128 628 tkr avser 60 219 tkr den taxefinansierade verksamheten och 68 409 tkr den skattefinansierade verksamheten. Av de 68 409 tkr avser 9 300 tkr medfinansieringsbidrag till Trafikverket.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har en sekundär koppling till kommunfullmäktiges mål då investeringsmedel ofta används för att uppnå kommunfullmäktiges mål.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutet skickas till:

Ekonomichef
Servicenämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Utbildningsnämnden
Socialnämnden

Tkr	Budget 2026	Överföring från 2025	Budget 2026 efter överföringar
Kommunledningsförvaltningen	2 500	3 556	6 056
-varav Kultur och fritidsutskottet	*3 500*	*2 000*	*5 500*
Serviceförvaltningen	396 100	53 415	449 515
Utbildningsförvaltningen	6 000	1 495	7 495
Socialförvaltningen	3 000	643	3 643
Samhällsbyggnad - Skattefinansierat	77 459	9 300	86 759
-Varav medfinansieringsbidrag		*9 300*	9 300
Samhällsbyggnad - Taxefinansierat	316 158	60 219	376 377
Totalt	**801 217**	**128 628**	**929 845**

Investering	Kod	Total Budget 2025	Utfall 2025	Återstår 2025	Överföras till 2026	Motivering	Nämnd
Projekt Glasbruket KoF	IV7621	2 000	0	2 000	2 000	Projektet precis uppstartat, inget utfall 2025, parallellt projekt med upprustning Glasbruket	KoF
Trygghetspunkter med reservkraft	IV7069	7 235	5 679	1 556	1 556	Komplettering till grundinvestering kan fortsatt behövas under 2026	KS
Lekplats & -utrustning / Parkutrustning	IV6003/IV6027	1 500	660	840	500	Inköp av gräsklippare	Service
Konstgräsplaner	IV6020	6 050	2 051	3 999	3 999	Nol och Alafors	Service
Fordonsbyte parkenheten	IV6065	2 500	2 346	154	154	Ramen för 2026 är redan bokad via inköp av sopmaskin på 1,7 msek	Service
Planerat underhåll Kulturbyggnader	IV6303	2 699	749	1 950	1 950	Pågående projekt	Service
Tillgänglighetsprojekt	IV6305	2 997	11	2 986	2 986	Pågående projekt	Service
Akuta lokalbehov	IV6306	5 996	4 094	1 902	1 902	Pågående projekt. Bla. Ridåvägg Ale arena, ventilationsarbeten Ahlafors fria mfl.	Service
Ny skola och idrottshall Alafors	IV6311	20 059	6 187	13 872	13 872	Pågående projekt	Service
Kulturhuset Glasbruket	IV6322	1 100	231	869	869	Pågående projekt	Service
Brandskyddsåtgärder	IV6354	12 100	148	11 906	11 906	Pågående projekt	Service
Kommunens hus	IV6359	701	159	542	542	Pågående projekt	Service
Bohusskolan	IV6442	18 000	4 821	13 179	13 179	Pågående projekt	Service
Särsk boende södra kommun	IV6463	1 223	18	1 205	1 205	Pågående projekt	Service
Robotisering idrottsanläggningar	IV7623	350	0	350	350	Pågående projekt. Utförande år 2026.	Service
Nya boenden FH inventarier	IV7839	720	77	643	643	Tillkommande kostnader inventarier nya boenden FS	Social
Investeringar i nya lokaler	IV7605	3 000	1 505	1 495	1 495	Gymnasiet/Komvux flyttar in i nya lokaler, pengarna hann ej användas 2025	Utbildning
Medfinansiering GC Kilanda Ka-Hultasjövägen	IV6062	9 300	0	9 300	9 300	Medfinansieringsprojektet pågår och budget behöver flyttas med till 2026	Samhällsbyggnad - skattefinansierat
Utbyggnad personalbyggnad ÅVC	IV6220	1 000	254	746	746	Projektet försenat, resterande inv.medel äskas därför flyttas med till 2026.	Samhällsbyggnad - Taxefinansierat
Ombyggnad/nedläggning Älvängen R, ledningar & 2 pumpstationer	IV6166	328 327	270 322	58 005	58 005	Projektet försenat, resterande inv.medel äskas därför flyttas med till 2026.	Samhällsbyggnad - Taxefinansierat
Nya Döse (teknikhus o ledningar)	IV6126	1 500	32	1 468	1 468	Kommunens bygganation av teknikhus för mottagning av vatten är beroende av när Kungälvs kommuns utbyggnad av vattenledning sker och äskas därför flyttas fram	Samhällsbyggnad - Taxefinansierat
				Summa	**128 628**		

Grundläggande granskning 2025

Ale kommun

2026

Shape the future with confidence

Shape the future with confidence

Innehållsförteckning

1. Inledning 2
2. Samlade bedömning 4
3. Kommunstyrelsen 7
4. Socialnämnden 9
5. Samhällsbyggnadsnämnden 11
6. Servicenämnden 13
7. Utbildningsnämnden 15

Bilaga 1. Revisionskriterier 17

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionssed. Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras i kommunallagen 6 kap. 6 §. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed. Den grundläggande granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

- Har nämnderna säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt?
- Har nämnderna säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.
- Har nämnderna säkerställt en tillräcklig intern kontroll? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunallagen samt kommunens styrmodell.

1.3 Metod

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- Kommunallagen, (2017:725) kap 6
- Riktlinje för intern kontroll i Ale kommun, 2024
- Ale kommuns styrmodell, 2025
- Riktlinje kommunstyrelsens uppsiktsansvar, 2022

1.4 Avgränsning

Granskningen avser verksamhetsåret 2025 och omfattar kommunstyrelsen, socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, servicenämnden och utbildningsnämnden.

1.5 Utgångspunkter för vår granskning

Följande ramverk av kriterier/kontrollmoment bygger på de krav som återfinns i kommunens styrmodell och anvisningar. Ramverket beskriver hur styrelsen och nämnderna ska arbeta med styrning, uppföljning och internkontroll och är utgångspunkten för de iakttagelser och avvikelser som redogörs för i efterföljande kapitel.

Utifrån styrdokument och reglementen är vår tolkning att styrelse och nämnder ska ha genomfört följande för att ha säkerställt dels att verksamhet och ekonomi styrs och följs upp utifrån de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, dels ett tillräckligt internkontrollarbete.

A. Tillräcklig styrning för att leva upp till mål och riktlinjer

A1.Genomfört aktiviteter och åtgärder som bidragit till måluppfyllelse.

A2. Beslutat om en nulägesanalys i enlighet med kommunens styrmodell.

B. Tillräcklig uppföljning av verksamhet och ekonomi

B1. Följt upp mål och uppdrag i enlighet med kommunens styrmodell.

B2. Följt upp ekonomi i enlighet med kommunens styrmodell.

B3. Vidtagit åtgärder för att komma till rätta med avvikelser gällande verksamhet och ekonomi.

*B4: **Kommunstyrelsen**: Genomfört protokollförda uppsiktsdialoger med presidierna i nämnder och bolag två gånger under året.*

C. Tillräcklig intern kontroll i verksamheten

C1. Genomfört en riskanalys och upprättat en internkontrollplan

C2. Följt upp internkontrollarbetet.

*C3: **Kommunstyrelsen:** Följt upp bolagens och nämndernas internkontrollarbete.*

2. Samlade bedömning

2.1 Bedömning utifrån revisionskriterierna

Nedan sammanställer vi våra bedömningar utifrån granskningens revisionskriterier.

Tabell 1. Sammanställd bedömning per styrelse och nämnd.

	Styrning		Uppföljning				Intern kontroll		
	A1	A2	B1	B2	B3	B4	C1	C2	C3
Kommunstyrelsen					ET				
Socialnämnden					ET	ET			ET
Samhällsbyggnadsnämnden						ET			ET
Servicenämnden						ET			ET
Utbildningsnämnden					ET	ET			ET

Färgkod	Beskrivning av hur bedömning görs
	Kriteriet är ej uppfyllt, bedöms som en större avvikelse utifrån revisionskriterierna.
	Kriteriet är delvis uppfyllt, bedöms som en mindre avvikelse utifrån revisionskriterierna.
	Kriteriet är uppfyllt, inga avvikelser utifrån revisionskriterierna.
ET	Kriteriet är inte tillämpligt för styrelsen/nämnden.

2.2 Reflektioner kring målstyrning i Ale kommun

Vår förståelse av kommunens styrmodell är att kommunfullmäktige formulerar riktningsmål utifrån kommunens vision. Med utgångspunkt i de övergripande riktningsmålen kan mer specifika mål och uppdrag riktas till styrelse och nämnder. Styrelse och nämnd ska alltid förhålla sig till riktningsmålen och ska årligen fastställa en plan där de redovisar vilka aktiviteter och åtgärder som ska genomföras under det kommande året i relation till målsättningarna. Enligt den för 2025 gällande styrmodellen ska kommunfullmäktige fastställa att nämndplanerna överensstämmer med budgetens intentioner.

Mål och uppdrag ska följas upp och redovisas i delårsbokslut per augusti och i nämndernas årsredovisningar. Nämnderna följer upp vilka åtgärder som har genomförts utifrån riktningsmålen, men gör ingen bedömning om riktningsmålen är uppfyllda eller inte, och utifrån vår tolkning av styrmodellen är det inte heller syftet med riktningsmålen. Nämnderna följer däremot upp övriga mål och uppdrag som kommunfullmäktige har fastställt i budget och gör en bedömning om målet uppfylls eller ej.

Genomgång av nämndernas årsredovisningar visar att fokus i uppföljningarna av samtliga mål ligger på vilka åtgärder som har genomförts, snarare än vilka effekter som har uppnåtts.

Enligt vår mening riskerar detta att leda till 1) subjektiva bedömningar av måluppfyllelse, 2) avsaknad av ett tydligt kausalt samband mellan genomförda aktiviteter och målets utveckling samt att 3) målen i praktiken blir mycket svåra att inte uppfylla.

Vi anser att detta gäller för samtliga mål, men exemplifierar och utvecklar vårt resonemang nedan genom målet "hållbar kompetensförsörjning". Målet syftar till att säkerställa att kommunen använder all kompetens på rätt plats i organisationen och automatiserar samt effektiviserar i största möjliga utsträckning. Målet syftar även till att säkerställa arbetet med vidareutveckling och möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Samtliga nämnder bedömer i sina årsredovisningar att målet antingen har uppnåtts eller är på väg att uppfyllas. Varje nämnd redogör för de åtgärder som vidtagits i relation till målet. Kommunstyrelsen rapporterar exempelvis att en kommunövergripande kompetensförsörjningsplan har upprättats, socialnämnden anger att arbetet med automatisering av ekonomiskt bistånd har fortgått under året, samhällsbyggnadsnämnden beskriver omplaceringar av medarbetare för att möta verksamhetens behov, servicenämnden beskriver genomförda utbildningar, studiebesök och föreläsningar inom kostverksamheten, medan utbildningsnämnden bland annat har följt upp nyckeltal relaterade till personalomsättning och andelen legitimerad personal, dock utan fastställda målvärden.

(1) Subjektivitet: Varken kommunfullmäktige, styrelse eller nämnder har definierat när målet kan anses vara uppfyllt, och uppföljningen bygger till stor del på styrelsens och nämndernas egna uppfattningar om aktiviteter har genomförts.

(2) Avsaknad av kausalt samband: Det saknas i huvudsak kvantitativa mått eller motsvarande som grund för att bedöma om utvecklingen går åt rätt håll. I de fall där nyckeltal finns saknas målvärden.

(3) Svårt att misslyckas: Av punkt 1 och 2 följer att måluppfyllelse i praktiken är beroende av att aktiviteter genomförs, snarare än om de haft avsedd effekt. Det innebär att måluppfyllelse kan uppnås med nästan vilka aktiviteter som helst, förutsatt att de genomförts enligt plan.

2.3 Slutsatser

Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna i huvudsak säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att styrelsen och nämnderna följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget ovan.

Vi bedömer att kommunstyrelsen, socialnämnden, utbildningsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Vi bedömer däremot att servicenämnden inte säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering. Bedömningen grundar vi på att nämnden inte beslutat om tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans.

Vidare bedömer vi att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Göteborg den 8 april 2026

Johan Palmgren
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB
Granskningsledare

Mikaela Gretzer
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB
Kvalitetssäkrare

3. Kommunstyrelsen

3.1 Styrning

Kommunstyrelsen har antagit en nämndplan för 2025 i december 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Enligt kommunstyrelsens årsredovisning bedöms de aktiviteter och åtgärder som genomförts under året bidragit till riktningsmålen. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till kommunstyrelsen i budget 2026 bedöms att tre mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att två mål är delvis uppfyllda. Endast tre av tolv uppdrag utifrån budget och nämndplan är avslutade. Åtta uppdrag är pågående med avvikelse och ett uppdrag är ej påbörjat. Kommunstyrelsen har fastställt en nulägesanalys för 2024-2025 i enlighet med kraven i kommunens styrmodell. Nulägesanalysen fastställdes i mars 2025.

3.2 Uppföljning

Kommunstyrelsen har följt upp mål och uppdrag i delårsrapport 2 och årsredovisning i enlighet med styrmodellen. Kommunstyrelsen har följt upp ekonomin vid i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisning i enlighet med kommunens styrmodell. Vid samtliga prognostillfällen har kommunstyrelsen prognosticerat ett överskott för helåret. Kommunstyrelsen redovisar ett resultat om 4,6 mnkr för helåret 2025.

3.2.1 Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsens arbetsutskott har under 2025 genomfört uppsiktsdialoger med samhällsbyggnadsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och Alebyggen. Dialogerna har genomförts både på våren och på hösten. Därtill har en dialog genomförts med överförmyndaren. För respektive dialog finns ett protokoll som beskriver vilka som deltagit och agenda för dialogerna. Enligt protokollen var agendan för mötena under våren ”utmaningar och utvecklingsarbete” gällande ekonomi, personal, samverkan, invånare/brukare och uppsatta mål från kommunfullmäktige och nämnd. Vid höstens dialoger diskuterades även ”nuläge”. Det framgår dock inte av protokollen vad som framkommit vid dialogerna utifrån de punkter som anges i agendan. Av kommunstyrelsen protokoll framgår at protokollen från höstens dialoger anmälts som delegeringsbeslut till kommunstyrelsens sammanträde, det framgår dock inte av protokoll att protokollen från vårens dialoger som genomfördes den 25 mars samt 6 maj 2025 anmälts till kommunstyrelsen.

3.3 Intern kontroll

Kommunstyrelsen beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt åtta identifierade risker. För varje risk finns en beskrivning samt en värdering av sannolikhet och konsekvens, där värderingen görs på en femgradig skala. Internkontrollplanen innehåller totalt åtta kontrollmoment. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Kommunstyrelsen har följt upp internkontrollplanen den 24 februari 2026. Av skriftliga svar från förvaltningen framgår att kommunstyrelsen

kommer att behandla uppföljningen av nämndernas internkontrollplaner den 7 april 2026[1].

3.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att kommunstyrelsen i huvudsak säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att styrelsen följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2. Vi noterar att en majoritet av kommunstyrelsens uppdrag är pågående med avvikelse.

Uppföljning

Vi bedömer att kommunstyrelsen i delvis har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att dokumentationen från uppsiktsdialogerna saknar information om vad som framkommit i dialoger samt att protokoll från uppsiktsdialogerna under våren 2025 inte anmälts till kommunstyrelsen. Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela kommunstyrelsen. I vår mening behöver dokumentationen från uppsiktsdialogerna därför vara tillräckligt utförliga så att ledamöter som inte själva närvarat vid dialogerna kan följa vad som framkommit i dialogerna.

Intern kontroll

Vi bedömer att kommunstyrelsen i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att kommunstyrelsens upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Säkerställer att uppsiktsdialogerna dokumenteras mer utförligt samt att protokollen från dialogerna delges hela kommunstyrelsen. Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela kommunstyrelsen, och dokumentationen från dessa dialoger behöver därför vara så pass detaljerad att ledamöter som inte närvarat vid dialogerna kan följa vad som framkommit i dialogerna.

[1] EY har inte tagit del av uppföljningen vid granskningens genomförande.

4. Socialnämnden

4.1 Styrning

Socialnämnden har antagit en nämndplan för 2025 i november 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Genomgång av nämndens årsredovisning visar att nämnden följt upp arbetet utifrån kommunfullmäktiges tre riktningsmål. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till kommunstyrelsen i budget 2026 bedöms att tre mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att två mål är delvis uppfyllda. Samtliga uppdrag bedöms vara avslutade utan avvikelse. Socialnämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025 i enlighet med kommunens styrmodell.

4.2 Uppföljning

Socialnämnden har följt upp mål och uppdrag i enlighet med kommunens styrmodell. Socialnämnden har följt upp ekonomi i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisning i enlighet med kommunens styrmodell. Vid prognostillfället per april prognosticerade nämnden en positiv avvikelse om 4,6 mnkr. Vid prognosen per augusti prognosticerade nämnden ett noll-resultat. Socialnämnden redovisar ett resultat om 1,2 mnkr för helåret 2025.

4.3 Intern kontroll

Socialnämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt tio identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt tio kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Socialnämnden har tagit del av uppföljning av samtliga kontrollmoment i februari 2026.

4.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att socialnämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att socialnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att nämnden följt upp verksamhet och ekonomi i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.

Intern kontroll

Vi bedömer att socialnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

5. Samhällsbyggnadsnämnden

5.1 Styrning

Samhällsbyggnadsnämnden har antagit en nämndplan för 2025 i november 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Genomgång av nämndens årsredovisning visar att nämnden följt upp arbetet utifrån kommunfullmäktiges tre riktningsmål. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till samhällsbyggnadsnämnden i budget 2026 bedöms att fyra mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att ett mål är delvis uppfyllt. Sju av totalt nio uppdrag bedöms avslutade utan avvikelse. Två uppdrag är pågående med avvikelse. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025 i enlighet med kommunens styrmodell.

5.2 Uppföljning

Nämnden har följt upp mål och uppdrag i delårsrapport 2 och årsredovisning. Nämnden har följt upp ekonomin i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisningen i enlighet med kommunens styrmodell. Nämnden prognostiserade en negativ budgetavvikelse om –8,9 mnkr i delårsrapport 1. Delårsrapport 1 behandlades på nämndens sammanträde den 7 maj, nämnden beslutade dock inte om några åtgärder för att nå en budget i balans. Vid delårsrapport 2, som behandlades av nämnden den 1 oktober, uppgick den prognostiserade avvikelsen till –9,3 mnkr. Nämnden beslutade inte om några åtgärder för att nå en budget i balans. I årsredovisningen redovisar nämnden en negativ avvikelse om –11,4 mnkr. Vid samtliga uppföljningar under året har avvikelsen kopplats till den renhållningsverksamheten verksamheten. Enligt kommunens styrmodell ska nämnden vidta åtgärder vid en prognosticerade budgetavvikelse. Renhållningsverksamheten är dock avgiftsfinansierad vilket innebär att överskott bokas som en skuld till taxekollektivet. Av skriftliga svar från förvaltningen framgår att orsaken till att inte åtgärder vidtogs var på grund av det fanns tidigare överuttag inom den taxefinansierade verksamheten att återställa.

5.3 Intern kontroll

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt elva identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt elva kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Samhällsbyggnadsnämnden har följt upp samtliga kontrollmoment i internkontrollplanen i februari 2026. Därtill har nämnden genomfört en delårsuppföljning av kontrollmomenten i september 2025.

5.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i huvudsak säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering. Vi noterar att nämnden redovisar ett underskott om ca -11,4 mnkr, underskottet härleds dock till den avgiftsfinansierade verksamheten. Beaktat att nämnden haft ett tidigare överuttag att återställa riktar vi ingen rekommendation härvidlag.

Intern kontroll

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

6. Servicenämnden

6.1 Styrning

Servicenämnden har antagit en nämndplan för 2025 i december 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Enligt servicenämndens årsredovisning bedöms de aktiviteter och åtgärder som genomförts under året bidragit till riktningsmålen. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till servicenämnden i budget 2025 bedöms att samtliga fem mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att två mål är delvis uppfyllda. 12 av 14 uppdrag bedöms avslutade utan avvikelse. Två uppdrag är pågående med avvikelse. Servicenämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025.

6.2 Uppföljning

Nämnden har följt upp mål och uppdrag i delårsrapport 2 och årsredovisning. Nämnden har följt upp ekonomin i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisningen, i enlighet med kommunens styrmodell. Vid prognostillfället i april redovisade nämnden en negativ avvikelse om cirka 1 mnkr, där underskottet härleddes till IT-enheten. Prognosen för helåret uppgick till -0,4 mnkr. Åtgärder för att nå budget i balans presenterades vid nämndens sammanträde i juni. Av förslag på åtgärdsplanen framgår att underskottet under juni hade ökat till 2,1 mnkr, varav 1,3 mnkr av underskottet härrörde från tomställda lokaler. Resterande del av underskottet utgjordes av kostnader inom IT-enheten samt juridiska kostnader för en pågående rättslig tvist. Förvaltningen presenterade förslag på åtgärder om totalt 0,4 mnkr, vilket nämnden godkände. Vid behandlingen av delårsrapport 2 uppgick det prognostiserade underskottet till cirka 1,9 mnkr, där underskottet återigen härleddes till IT-enheten.

Nämnden beslutade vid mötet om att skicka en begäran om att få använda delar nämndens PO-överskott för att räcka delar av nämndens prognosticerade underskott. I årsredovisningen redovisar nämnden en negativ avvikelse om ca -2 mnkr för helåret 2025. Ca 1,1 mnkr av underskottet härleds till kostnader för tomställda lokaler. Av skriftliga svar från ekonomichef framgår att underskottet för tomställda lokaler inte behöver inarbetas av nämnden då kommunens nämnder har möjlighet att lämna lokaler som de inte längre behöver vilket innebär en kostnad som kan vara svår att förutse. Detta framgår dock inte av kommunens styrmodell.

6.3 Intern kontroll

Servicenämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt nio identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt nio kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Servicenämnden har tagit del av uppföljning av samtliga kontrollmoment i februari 2026.

6.4 Vår bedömning och rekommendationer

- Styrning

Vi bedömer att servicenämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att servicenämnden inte säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att nämnden inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans i enlighet med kommunens styrmodell.

Intern kontroll

Vi bedömer att servicenämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

Vi rekommenderar servicenämnden att:

- Vid konstaterat eller befarat underskott, besluta om tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans.

7. Utbildningsnämnden

7.1 Styrning

Utbildningsnämnden har antagit en nämndplan för 2025 i december 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Enligt utbildningsnämndens årsredovisning bedöms de aktiviteter och åtgärder som genomförts under året bidragit till riktningsmålen. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till servicenämnden i budget 2025 bedöms att fyra av fem mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att ett mål är delvis uppfyllt. Sju av nio uppdrag bedöms avslutade utan avvikelse. Två uppdrag bedöms pågående med avvikelse.
Utbildningsnämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025.

7.2 Uppföljning

Uppföljning av mål och uppdrag sker i delårsrapport 2 samt i årsredovisning. I delårsrapport och årsredovisning framgår förvaltningens samlade bedömning kring de insatser som genomförts kring respektive inriktningsmål, mål och uppdrag som givits av fullmäktige.
Utbildningsnämnden har följt upp ekonomin i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisningen, i enlighet med kommunens styrmodell. Vid samtliga uppföljningar under året har nämnden redovisat ett positivt resultat. Nämnden redovisar en positiv om avvikelse om 2 mnkr för helåret 2025.

7.3 Intern kontroll

Utbildningsnämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt tio identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt nio kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen.

Servicenämnden har tagit del av uppföljning av samtliga kontrollmoment i februari 2026. Därtill har nämnden genomfört en delårsuppföljning av kontrollmomenten i september 2025.

7.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att utbildningsnämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att utbildningsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att nämnden följt upp verksamhet och ekonomi i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.

Intern kontroll

Vi bedömer att utbildningsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

Bilaga 1. Revisionskriterier

Kommunallagen (2017:725)

Av kommunallagens 6 kap. 1 § framgår att styrelsen ansvarar för att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamhet. Kommunstyrelsen ska även ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag och kommunalförbund som kommun är medlem i. Enligt 3 kap 12 § kommunallagen inkluderar detta uppsikt över kommunala bolag, stiftelser och föreningar. Enligt 6 kap 6 § kommunallagen har nämnderna ansvar för att var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Likaså skall nämnderna se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett övrigt tillfredsställande sätt.

Ale kommuns styrmodell

Riktningsmål

Riktningsmålen har sin utgångspunkt i kommunens vision och ska utgöra grunden för kommunfullmäktiges långsiktiga styrning. Med utgångspunkt i riktningsmålen kan mål och uppdrag fördelas till nämnder och bolag för kommande år. Uppdrag kan även kopplas direkt till specifika mål.

Minst var fjärde år fastställer kommunfullmäktige kommunens riktningsmål. Riktningsmålen gäller för samtliga nämnder och helägda bolag. De ska bidra till att staka ut viljeinriktningen på lång sikt och tydliggöra politiska prioriteringar för hela koncernen. Nämnder och bolag ska alltid förhålla sig till riktningsmålen i sina prioriteringar och planera utifrån att, vid behov, gemensamt möjliggöra förflyttningar inom respektive riktningsmål.

Uppföljning av verksamhet och ekonomi

Uppföljning av mål och uppdrag ska följas upp och redovisas i delårsbokslut per augusti och nämndens årsredovisning.

Ekonomisk uppföljning med prognos sker i delårsbokslut 1 (1 januari-31 mars), delårsbokslut 2 och årsredovisning.

Om prognos visar på negativt utfall för helåret så ska detta generera ett ärende med åtgärder till nästkommande nämnd för att få budget i balans och ska redovisas kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Plan för nämnder och bolag

Nämnder och helägda bolag ansvarar för att utforma en plan med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål och budget. Utöver den ekonomiska planeringen ska planen tydligt redovisa vilka åtgärder och aktiviteter som ska genomföras under det kommande året i relation till kommunfullmäktiges mål och budget.

Kommunfullmäktige prövar och fastställer att respektive plan överensstämmer med budgetens intentioner. Om kommunfullmäktige bedömer att planen inte är förenlig med dessa intentioner ska berörd nämnd eller bolagsstyrelse revidera planen.

Nulägesanalys

Nämnder och helägda bolag ska årligen fastställa en nulägesanalys som underlag för den kommande budgetprocessen. Nulägesanalysen utgör en central del i att skapa förutsättningar för att de förtroendevalda ska kunna fatta välgrundade beslut.

Syftet med nulägesanalysen är att utgöra beslutsunderlag för mål- och budgetbeslut för nästkommande år. Analysen ska dels beskriva nuläget, dels belysa möjliga förflyttningar som förvaltningen eller bolaget bedömer vara genomförbara.

Vid framtagandet av nulägesanalysen är det, utifrån ett tillitsbaserat förhållningssätt, viktigt att utgå från kommunens uppdrag och vilka kommunen är till för, samt att ta tillvara professionens kunskap och perspektiv.

Kommunstyrelsens nulägesanalys ska, utöver analys av det egna ansvarsområdet, även ha ett koncernövergripande perspektiv. Kommunstyrelsens arbetsutskott fastställer årligen vilket fokus nulägesanalysen ska ha.

Följande områden ska alltid ingå i nulägesanalysen:

- Nuläge utifrån trender, förändringar och utmaningar
- Verksamhetens resultat i nuläget
- Möjliga förflyttningar för att förbättra, effektivisera eller minska kostnader

Riktlinjer för intern kontroll

Fastställande av internkontrollplan

Varje nämnd och styrelse ska inför kommande år anta en internkontrollplan med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys. I planen ska det framgå vilka riskområden som ska följas upp. Planen för kommande års arbete med intern kontroll ska antas av respektive nämnd och styrelse för att överlämnas till kommunstyrelsen senast den 31 december.

Uppföljning av internkontrollplan

Resultatet av den interna kontrollen ska årligen fastställas i nämnd eller styrelse. Vid brister eller avvikelser ska åtgärder fastställas. Uppföljning av internkontrollplan ska översändas till kommunstyrelsen senast i februari.

Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen har ansvaret för den interna kontrollen på ett övergripande plan och ska säkerställa att en samlad rapportering och ett uttalande om den interna kontrollen årligen upprättas och överlämnas till kommunfullmäktige. Denna rapportering ska ske innan fullmäktiges beslut om ansvarsfrihet

Riktlinje för kommunstyrelsens uppsiktsplikt (antagen 2022-11-01)

Enligt riktlinjen ska kommunstyrelsens arbetsutskott genomföra två uppsiktsdialoger med respektive bolag nämnd. Uppsiktsdialogerna sker med nämnders respektive bolags

presidium. Vid dessa möten förs protokoll som sedan anmäls till kommunstyrelsens sammanträde.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 76

KS 2026/165

Revidering av investeringsbudget 2026

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att minska 2026 års beslutade investeringsanslag efter överföringar med 84 579 tkr. Av detta belopp avser 4 300 tkr den taxefinansierade verksamheten och 80 279 tkr den skattefinansierade verksamheten.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I samband med överföring av föregående års investeringsmedel och nästkommande investeringsplan revideras också innevarande års budget. Investeringsmedel som ej bedöms behövas under 2026 flyttas framåt alternativt stryks helt. Utökningar sker utifrån behov som har uppkommit sedan beslut fattades om investeringsbudget 2026. Det senare gäller tillfälligt särskilt boende (modullösning), projektering ny räddningsstation samt särskilt boende Backa.

Revideringen sker efter att överföring från 2025 till 2026 har beslutats, då vissa av beloppen påverkas av överföring.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-18
- Revidering 2026 - Totalt Ale kommun
- Revidering av investeringsbudget 2026 Servicenämnden
- Revidering av investeringsbudget 2026 Socialnämnden
- Ombudgetering av investeringsbudget 2026 Samhällsbyggnadsnämnden
- Äskande om investeringsmedel för tillfälligt Särskilt boende Beslut SERN 2026-02-26 §19
- Äskande av investeringsmedel 2026 för projektering ny räddningstjänststation Servicenämnden
- Protokoll SERN 250904 Återrapportering fördjupad förstudie ny räddningstjänststation
- Beslut SERN 2026-02-26 §21 Äskande av investeringsmedel 2026 för projektering ny räddningstjänststation
- Beslut SERN 2026-02-26 §20 Äskande av investeringsmedel - Särskilt boende Backa
- Äskande av investeringsmedel särskilt boende Backa

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07

Beslutet skickas till

Ekonomichef
Servicenämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Socialnämnden

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/165
Datum: 2026-03-18
Controller Annelie Eriksson

Kommunstyrelsen

Revidering investeringsbudget 2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att minska 2026 års beslutade investeringsanslag efter överföringar med 84 579 tkr. Av detta belopp avser 4 300 tkr den taxefinansierade verksamheten och 80 279 tkr den skattefinansierade verksamheten.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I samband med överföring av föregående års investeringsmedel och nästkommande investeringsplan revideras också innevarande års budget. Investeringsmedel som ej bedöms behövas under 2026 flyttas framåt alternativt stryks helt. Utökningar sker utifrån behov som har uppkommit sedan beslut fattades om investeringsbudget 2026. Det senare gäller tillfälligt särskilt boende (modullösning), projektering ny räddningsstation samt särskilt boende Backa.

Revideringen sker efter att överföring från 2025 till 2026 har beslutats, då vissa av beloppen påverkas av överföring.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Ken Gunnesson
Ekonomichef

Beslutsunderlag

- Revidering 2026 - Totalt Ale kommun
- Revidering av investeringsbudget 2026 Servicenämnden
- Revidering av investeringsbudget 2026 Socialnämnden
- Ombudgetering av investeringsbudget 2026 Samhällsbyggnadsnämnden
- Äskande om investeringsmedel för tillfälligt Särskilt boende Beslut SERN 2026-02-26 §19
- Äskande av investeringsmedel 2026 för projektering ny räddningstjänststation Servicenämnden

- Protokoll SERN 250904 Återrapportering fördjupad förstudie ny räddningstjänststation Beslut SERN 2026-02-26 §21 Äskande av investeringsmedel 2026 för projektering ny räddningstjänststation
- Beslut SERN 2026-02-26 §20 Äskande av investeringsmedel - Särskilt boende Backa
- Äskande av investeringsmedel särskilt boende Backa

Ärendet

I samband med överföring av föregående års investeringsmedel och nästkommande investeringsplan revideras också innevarande års budget. Investeringsmedel som ej bedöms behövas under 2026 flyttas framåt alternativt stryks helt. Utökningar sker utifrån behov som har uppkommit sedan beslut fattades om investeringsbudget 2026.

Revideringen sker efter att överföring från 2025 till 2026 har beslutats, då vissa av beloppen påverkas av överföring.

Förvaltningens bedömning

Revideringen följer tidigare år där främsta orsaken till revidering är att projekt flyttas fram i tiden och där tidigare bedömningar från förvaltningarna ofta varit en högre ambitionsnivå tillsammans med osäkerhet i när projekt kan komma att påbörjas.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

	Budget 2026 efter överföringar (tkr)	Revidering (tkr)	Budget 2026 efter revidering (tkr)
Kommunledningsförvaltningen	6 056	7 000	13 056
-varav Kultur och fritidsutskottet	5 610	4 000	9 610
Serviceförvaltningen	449 515	-67 000	382 515
Utbildningsförvaltningen	7 495	0	7 495
Socialförvaltningen	3 643	2 000	5 643
Samhällsbyggnadsförvaltningen - Skattefinansierat	86 759	-22 279	64 480
Samhällsbyggnadsförvaltningen - Taxefinansierat	376 377	-4 300	372 077
Totalt	**929 845**	**-84 579**	**845 266**

Uppdaterad investeringsbudget 2026 består av tre delar. Beslutat investeringsbudget 2026 av KF juni 2025, överföring av investeringsmedel från 2025 till 2026 samt revidering av 2026 års budget efter överföring från 2025. Överföringen från 2025 på cirka 129 mkr minus de ca 85 mkr i tabellen ovan medför en ökad investeringsram för 2026 mot den som fastställdes 2025 på ca 41 mkr. Genomförandegraden av investeringarna historiskt brukar uppgå till omkring 60% med variation mellan åren.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslutet skickas till:

Ekonomichef
Servicenämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Socialnämnden

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Diarienummer: 2026/64
Datum: 2026-02-19
Controller Sofie Tauson

Samhällsbyggnadsnämnden

Ombudgetering 2026

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att godkänna samhällsbyggnadsnämndens ombudgering av investeringsmedel.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Efter genomgång av 2025 års investeringsutfall har förvaltningen tagit fram ett förslag till ombudgetering av investeringsmedel med 38 140 tkr och medfinansieringsbidrag med 9 300 tkr för samhällsbyggnadsnämnden.

Efter sammanställning av samtliga nämnder förslag till ombudgetering kommer kommunfullmäktige besluta om ombudgetering av investeringsanslag 2026 för Ale kommun.

Staffan Lekenstam
Förvaltningschef

Jenny Ronnebro
Enhetschef stöd- och utvecklingsstaben

Beslutsunderlag

- Ombudgetering investeringsanslag 2026; 2026-01-30

Ärendet

Efter genomgång av 2025 års investeringsutfall har förvaltningen tagit fram ett förslag till ombudgetering av investeringsmedel med 38 140 tkr och medfinansieringsbidrag med 9 300 tkr för samhällsbyggnadsnämnden.

Efter sammanställning av samtliga nämnders förslag till ombudgetering kommer kommunfullmäktige besluta om ombudgetering av investeringsanslag 2026 för Ale kommun.

Förvaltningens bedömning

Förslag på ombugetering av investeringsanslag 2026 är framtaget utifrån ej utförda investeringar 2025 och för att investeringarna ska kunna genomföras behöver investeringsanslag ombudgeteras till år 2026. Det finns också investeringar budgeterade för 2026 som ej kommer kunna genomföras under innevarande år och därför behöver inga investeringsmedel för dessa under 2026.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Ombudgeteringen av investeringsanslag 2026 innebär en minskad investeringsbudget med -19 279 tkr och en utökad ram för medfinansieringsbidrag med 9 300 tkr för skattekollektivet och en utökad investeringsbudget med 57 419 tkr för den taxefinansierade verksamheten inom samhällsbyggnadsnämnden.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har en sekundär koppling till kommunfullmäktiges mål då investeringsmedel ofta används för att uppnå kommunfullmäktiges mål.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Efter sammanställning av samtliga nämnders förslag till ombudgetering kommer kommunfullmäktige besluta om ombudgetering av investeringsanslag 2026 för Ale kommun.

Beslutet skickas till:

För vidare hantering; budgetcontroller kommunstyrelsen.

Serviceförvaltningen
Diarienummer: 2026/26
Datum: 2026-02-05
Verksamhetschef Tony Jönsson

Servicenämnden

Revidering av investeringsbudget 2026

Förslag till beslut

Servicenämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att bevilja servicenämnden revidering av investeringsmedel i enlighet med beslutsunderlaget "Revidering av investeringsbudget 2026".

Servicenämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Totalt har servicenämnden beviljats investeringar om 396 100 tkr för 2026. Av dessa planeras 329 100 tkr att nyttjas under 2026 och av denna anledning önskas en revidering av investeringsmedlen för 2026 i enlighet med beslutsunderlag.

Förändringar för 2026 avser justering av genomförandetid för enskilda projekt utifrån gällande projektplan. Projektplanen bygger på gällande lokalförsörjningsplan och baseras bland annat på när behov av lokal uppstår, tid för fastställande av detaljplan samt om andra ny- om- och tillbyggnadsprojekt påverkar det enskilda projektets möjlighet för genomförande.

Nya investeringsprojekt där förvaltningen önskar anslag och tidigareläggande av projektering äskas genom separata ärenden.

Maria Augustsson
Förvaltningschef

Tony Jönsson
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

- Revidering av investeringsbudget 2026

Ärendet

Hänvisar till sammanfattning av ärendet och bilagt beslutsunderlag ”Revidering av investeringsbudget 2026”.

Förvaltningens bedömning

Önskemål om revidering av investeringsmedel för 2026 har behandlats i respektive projekts styrgrupp och serviceförvaltningen föreslår därför servicenämnden att besluta i enlighet med föreslag till beslut.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Beaktas i varje enskilt investeringsprojekt.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Beaktas i varje enskilt investeringsprojekt.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Beaktas i varje enskilt investeringsprojekt.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Beaktas i varje enskilt investeringsprojekt.

Remiss och samberedning

Ärendet har i de delar som avser lokalförsörjningsprojekt beretts i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Vid beslut i enligt underlag kommer serviceförvaltningen att genomföra projekten enligt investeringsplan för 2026.

Beslutet skickas till:

Servicenämnd, verksamhet Fastighet
Kommunstyrelsen, Ekonomiavdelningen

Socialförvaltningen
Diarienummer: 2026/19
Datum: 2026-02-04
Ulrika Johansson verksamhetschef äldreomsorgen

Socialnämnden

Revidering av investeringsbudget 2026

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anta revidering av investeringsbudget för 2026.

Socialnämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

På grund av ökande äldre befolkning i Ale kommun och en växande kö till särskilt boende för äldre har socialnämnden beslutat öppna 20 tillfälliga lägenheter för särskilt boende. Om dessa inte öppnas riskerar kommunen ökade kostnader i form av betaldagar för utskrivningsklara inom slutenvården samt särskild avgift från Inspektionen för vård och omsorg för ej verkställda beslut.

Driften för de 20 lägenheterna har tagits i beaktande i budgetarbetet inför 2026. Dock behöver investeringsbudgeten revideras för att inkludera inventarier för uppskattningsvis 2 miljoner kronor. Då kontrakt ännu inte är skrivna eller lokalisering inte finns klar behöver även vitvaror vara en del av kostnaden, vilket annars inte är brukligt.

Ebba Gierow
Förvaltningschef

Ulrika Johansson
Verksamhetschef äldreomsorgen

Beslutsunderlag

- Socialnämndens beslut 2025/119 om tillfälliga alternativa boendeplatser

Ärendet

Andelen äldre i Ale ökar och med det ökar behovet av lägenheter inom särskilt boende för äldre.

Äldreomsorgen har i lokalbehovsanalyser beskrivit att det behöver tillkomma nya särskilda boenden och planen har varit ett nytt i söder, ett i mitt och ett i norr i kommunen. Då

nybyggnationen försenats och de nya lägenheterna inte kunnat öppnas i den takt som krävts har kön till särskilt boende ökat. I och med att kön har ökat stoppas flödet även på korttidsplatserna då flera som vistas på korttidsplats väntar på en plats på särskilt boende.

Då de nya boendena dröjer fattade socialnämnden beslut om att öppna tillfälliga platser. Det finns ännu inget beslut om lokalisering eller tidsplan, men verksamheten har bedömt behovet till senvåren 2026. I budgeten för 2026 har driftskostnader tagits i beaktande, men ett tillägg behöver göras i investeringsbudgeten gällande inventarier till det nya tillfälliga boendet.

Beräkning av kostnader för inventarier:

Köksutrustning/Vitvaror	600 000
Inventarier/möbler gemensamma utrymmen	500 000
Inventarier/möbler enskilda utrymmen	900 000

Totalt uppskattning av behov av medel för investering: 2 miljoner kronor.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att det är nödvändigt att öppna de 20 tillfälliga lägenheterna så snart som möjligt för att minska kön till särskilt boende och därmed kunna tillgodose kommuninvånarnas behov.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Om det tillfälliga särskilda boendet inte kommer till stånd riskerar kommunen ökade kostnader för betaldagar för utskrivningsklara på sjukhuset (dygnskostnad 13200 kr) och eventuellt också särskild avgift för ej verkställda beslut från Inspektionen för vård och omsorg. Om särskild avgift utdöms baseras avgiften på vilken kostnad kommunen skulle haft om beslutet verkställts vilket innebär att det riskerar bli stora belopp.

I budgetarbetet för 2026 har kostnader för drift av de 20 tillfälliga platserna tagits i beaktande vilket innebär att ärendet enbart gäller de investeringar som är nödvändiga för att öppna boendet.

Då avtal inte tecknats ännu gällande de tillfälliga platserna finns endast uppskattningar av kostnaderna och det är dessutom inte klart vad som kommer ingå varför även posten vitvaror behöver finnas med, trots att det inte är brukligt.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Beslutet är en förutsättning för att kunna tillgodose kommuninvånarna i målgruppens behov.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Alla inköp av inventarier är beräknade utifrån att de köps begagnade enligt Ale kommuns policy.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har koppling framförallt till kommunfullmäktiges mål om kundnytta.

Remiss och samberedning

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslutet kommer att genomföras i samverkan med serviceförvaltningen.

Beslutet skickas till:

Ekonomichef
Controller
Verksamhetschef Serviceförvaltningen
Förvaltningschef Socialförvaltningen
Verksamhetschef Äldreomsorgen

Serviceförvaltningen
Diarienummer: 2026/28
Datum: 2026-02-05
Verksamhetschef Tony Jönsson

Servicenämnden

Äskande av investeringsmedel för tillfälligt särskilt boende

Förslag till beslut

Servicenämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att anslå investeringsmedel om 8 000 tkr för 2026 för kostnader vid markåtgärder, anpassningar med mera vid uppförande av tillfälligt särskilt boende i form av inhyrda moduler.

Servicenämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Socialnämnden har i lokalbehovsanalyser sedan 2020 angett behov av utökat behov av boendeplatser inom särskilda boenden för äldre. Först i behoven har angetts ett behov av boende i kommunens södra delar med ett färdigställande till 2024. Planbesked lämnades för nytt särskilt boende inom fastigheten Skårdal 67:1 i november 2022. Tiden till fastställande av detaljplan har förskjutits och är nu bedömd till andra kvartalet 2027 varför ett nytt boende i söder tidigast kan vara klart under 2030. I separat ärende äskas investeringsmedel för nytt särskilt boende med 60 platser inom Backaområdet, Nödinge med ett preliminärt färdigställande våren 2029.

Då det råder akut brist på boendeplatser inom särskilda boenden i Ale kommun projekteras därför för ett tillfälligt modulboende med ett färdigställande under 2026 och för detta ändamål äskas investeringsmedel för markåtgärder, anpassningar med mera.

Maria Augustsson
Förvaltningschef

Tony Jönsson
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

Ärendet

Socialnämnden har i lokalbehovsanalyser sedan 2020 angett behov av utökat behov av boendeplatser inom särskilda boenden för äldre. Först i behoven har angetts ett behov av boende i kommunens södra delar med ett färdigställande till 2024. Planbesked lämnades för nytt särskilt boende inom fastigheten Skårdal 67:1 i november 2022. Tiden till fastställande av detaljplan har förskjutits och är nu bedömd till andra kvartalet 2027 varför ett nytt boende i söder tidigast kan vara klart under 2030.

I separat ärende äskas investeringsmedel för nytt särskilt boende med 60 platser inom Backaområdet, Nödinge med ett preliminärt färdigställande våren 2029.

Då det råder akut brist på boendeplatser inom särskilda boenden i Ale projekteras därför för ett tillfälligt modulboende med ett färdigställande under 2026 och för detta ändamål äskas investeringsmedel för markåtgärder, anpassningar med mera vid uppförandet av modulboendet.

Upphandling av förhyrning av boendemoduler är vid ärendeberedningen i sitt slutskede och förslag på lämplig lokalisering förväntas inom kort att presenteras av samhällsbyggnadsförvaltningen. När lokalisering finns kommer projektering genomföras och bygglov sökas.

Vid positivt beslut om investeringsmedel och beviljande av bygglov samt efter projektering kommer hyresunderlag skickas till socialnämnden för godkännande före avrop av moduler och iordningsställande av mark.

Förvaltningens bedömning

Då tidplanen till färdiga boenden inom särskilt boende för äldre förskjutits och alternativa lösningar saknas eller bedöms bli dyrare för att lösa socialnämndens akuta situation med brist på boendeplatser föreslår serviceförvaltningen att servicenämnden beslutar i enlighet med förslag till beslut.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Serviceförvaltningen bedömer att ett tillfälligt särskilt boende i form av inhyrda moduler är den mest kostnadseffektiva lösningen utifrån rådande situation.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Investeringen och inhyrning av moduler bedöms lösa socialnämndens akuta behov av boendeplatser inom särskilt boende för äldre Alebor.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Tydliga kopplingar finns till målen kundnytta och trygghet.

Remiss och samberedning

Ärendet är framtaget i samarbete mellan serviceförvaltningen, socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Vid positivt beslut om investeringsmedel kommer serviceförvaltningen ansvara för att projektering genomföras, socialnämndens godkännande av kommande hyra inhämtas och vid erhållna erforderliga myndighetsbeslut uppföra modulboendet under 2026.

Beslutet skickas till:

Servicenämnd, verksamhet Fastighet
Kommunstyrelsen, Ekonomiavdelningen

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-02-26
SERN § 19

SERN 2026/28

Äskande av investeringsmedel för tillfälligt särskilt boende

Beslut

Servicenämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att anslå investeringsmedel om 8 000 tkr för 2026 för kostnader vid markåtgärder, anpassningar med mera vid uppförande av tillfälligt särskilt boende i form av inhyrda moduler.

Servicenämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Socialnämnden har i lokalbehovsanalyser sedan 2020 angett behov av utökat behov av boendeplatser inom särskilda boenden för äldre. Först i behoven har angetts ett behov av boende i kommunens södra delar med ett färdigställande till 2024. Planbesked lämnades för nytt särskilt boende inom fastigheten Skårdal 67:1 i november 2022. Tiden till fastställande av detaljplan har förskjutits och är nu bedömd till andra kvartalet 2027 varför ett nytt boende i söder tidigast kan vara klart under 2030. I separat ärende äskas investeringsmedel för nytt särskilt boende med 60 platser inom Backaområdet, Nödinge med ett preliminärt färdigställande våren 2029.

Då det råder akut brist på boendeplatser inom särskilda boenden i Ale kommun projekteras därför för ett tillfälligt modulboende med ett färdigställande under 2026 och för detta ändamål äskas investeringsmedel för markåtgärder, anpassningar med mera.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2026-02-05

Beslutet skickas till

Servicenämnd, verksamhet Fastighet
Kommunstyrelsen, Ekonomiavdelningen

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-02-26
SERN § 21

SERN 2026/29

Äskande av investeringsmedel 2026 för projektering ny räddningstjänststation

Beslut

Servicenämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att anslå investeringsmedel om 5 000 tkr för 2026 till projektering inför nyproduktion av ny räddningstjänststation med tillhörande.

Servicenämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2024-05-14 att ge Servicenämnden i uppdrag att projektera för en ny räddningstjänststation i samarbete med samhällsbyggnadsnämnden, Bohus Räddningstjänstförbund (BORF) samt Kungälvs kommun.

Uppdraget är återrapporterat till servicenämnden 2025-09-04 som då beslutade att godkänna förvaltningens utredning och därmed sända fördjupad behovsanalys samt beslut om lokalisering till kommunstyrelsen för kännedom.

Servicenämnden beslutade samtidigt att ge förvaltningen uppdraget att fortsätta förarbetet för ny kombinerad räddningstjänst- och ambulansstation på Osbacken 1:35 och 1:38 och då investeringsmedel är beviljade, övergå i projekteringsfas snarast möjligt.

Investeringsmedel för ny kombinerad räddningstjänst- och ambulansstation är upptagna i kommunens investeringsplan för åren 2027, 2028, 2029 om totalt 136 000 tkr och detta ärende avser äskade av investeringsmedel om 5 000 tkr för 2026 för att omgående påbörja detaljprojekteringen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-02-06
- Protokoll SERN 250904 Återrapportering fördjupad förstudie ny räddningstjänststation

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-02-26

Beslutet skickas till

Servicenämnd, verksamhet Fastighet
Kommunstyrelsen, Ekonomiavdelningen

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2025-09-04
SERN § 75

SERN 2025/150

Återrapportering fördjupad förstudie ny räddningstjänststation

Beslut

Servicenämnden beslutar att godkänna förvaltningens utredning och därmed sända fördjupad behovsanalys samt beslut lokalisering till kommunstyrelsen för kännedom.

Servicenämnden beslutar att ge förvaltningen uppdraget att fortsätta förarbetet för ny kombinerad räddningstjänst- och ambulansstation på Osbacken 1:35 och 1:38 och då investeringsmedel är beviljade, övergå i projekteringsfas snarast möjligt.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2024-05-14 att ge Servicenämnden i uppdrag att projektera för en ny räddningstjänststation i samarbete med samhällsbyggnadsnämnden, Bohus Räddningstjänstförbund (BORF) samt Kungälvs kommun.

Kommunstyrelsen beslutade även att Bohusräddningstjänstförbund (BORF) ombeds arbeta igenom sin behovsanalys med förtydliganden kring vad som är krav, behov och önskemål. Kommunstyrelsen beslutar att RSG (Räddningstjänsten Storgöteborg) ska vara remissinstans avseende utformning och lokalisering.

Sedan beslutet har serviceförvaltningen tillsammans med BORF och RSG uppdaterat och förtydligat den behovsanalys som låg till grund för den förstudie som presenterades våren 2024.

Vid färdigställd revidering av behovsanalys beställde servicenämnden 241212 lokalisering av kombinerad räddningstjänst- och ambulansstation av samhällsbyggnadsnämnden. 250611 fattade samhällsbyggnadsnämnden beslut om lokalisering till Osbacken i Alafors varför uppdraget från kommunstyrelsen nu återrapporteras till servicenämnden och vid godkänd utredning vidare till kommunstyrelsen för kännedom.

Investeringsmedel för ny kombinerad räddningstjänst- och ambulansstation är beviljade 2027, 2028, 2029 och vid revideringen av investeringsbudget våren 2026

kommer serviceförvaltningen att äska om revidering av investeringsbudget för 2026 genom att omfördela beviljade investeringsmedel för ny kombinerad räddningstjänst- och ambulansstation så att investeringsmedel även finns tillgängliga för 2026.

Därav innefattar detta ärende även ett beslut från servicenämnden om fortsatta förberedelser inför byggnation.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2025-08-29
- Fördjupad behovsbeskrivning ny räddningstjänststation 241128
- Beslut SBN 250611 Ny lokalisering av kombinerad räddningstjänst- och ambulansstation
- Beslut KS 2024-05-14 § 99 Förstudie ny räddningstjänststation

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Lokalförsörjningsenheten

Serviceförvaltningen
Diarienummer: 2026/29
Datum: 2026-02-06
Verksamhetschef Tony Jönsson

Servicenämnden

Äskande av investeringsmedel 2026 för projektering ny räddningstjänststation

Förslag till beslut

Servicenämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att anslå investeringsmedel om 5 000 tkr för 2026 till projektering inför nyproduktion av ny räddningstjänststation med tillhörande.

Servicenämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2024-05-14 att ge Servicenämnden i uppdrag att projektera för en ny räddningstjänststation i samarbete med samhällsbyggnadsnämnden, Bohus Räddningstjänstförbund (BORF) samt Kungälvs kommun.

Uppdraget är återrapporterat till servicenämnden 2025-09-04 som då beslutade att godkänna förvaltningens utredning och därmed sända fördjupad behovsanalys samt beslut om lokalisering till kommunstyrelsen för kännedom.

Servicenämnden beslutade samtidigt att ge förvaltningen uppdraget att fortsätta förarbetet för ny kombinerad räddningstjänst- och ambulansstation på Osbacken 1:35 och 1:38 och då investeringsmedel är beviljade, övergå i projekteringsfas snarast möjligt.

Investeringsmedel för ny kombinerad räddningstjänst- och ambulansstation är upptagna i kommunens investeringsplan för åren 2027, 2028, 2029 om totalt 136 000 tkr och detta ärende avser äskade av investeringsmedel om 5 000 tkr för 2026 för att omgående påbörja detaljprojekteringen.

Maria Augustsson
Förvaltningschef

Tony Jönsson
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

- Protokoll SERN 250904 Återrapportering fördjupad förstudie ny räddningstjänststation

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2024-05-14 att ge Servicenämnden i uppdrag att projektera för en ny räddningstjänststation i samarbete med samhällsbyggnadsnämnden, Bohus Räddningstjänstförbund (BORF) samt Kungälvs kommun.

Uppdraget är återrapporterat till servicenämnden 2025-09-04 som då beslutade att godkänna förvaltningens utredning och därmed sända fördjupad behovsanalys samt beslut om lokalisering till kommunstyrelsen för kännedom.

Servicenämnden beslutade samtidigt att ge förvaltningen uppdraget att fortsätta förarbetet för ny kombinerad räddningstjänst- och ambulansstation på Osbacken 1:35 och 1:38 och då investeringsmedel är beviljade, övergå i projekteringsfas snarast möjligt.

Investeringsmedel för ny kombinerad räddningstjänst- och ambulansstation är upptagna i kommunens investeringsplan för åren 2027, 2028, 2029 om totalt 136 000 tkr och detta ärende avser äskade av investeringsmedel om 5 000 tkr för 2026 för att omgående påbörja detaljprojekteringen.

Vid positivt beslut om investeringsmedel och när detaljprojektering genomförts och ekonomiskt underlag finns framtagna för kommande hyror, kommer hyresunderlag skickas till Bohusläns Räddningstjänstförbund och Västra Götalandsregionen för godkännande av hyra före beslut i servicenämnden om start av genomförandeentreprenad och byggnation.

Förvaltningens bedömning

Serviceförvaltningens bedömning är att äskande av medel för detaljprojektering av ny räddningstjänststation följer servicenämndens beslut från 2025-09-04. Därför föreslår serviceförvaltningen att servicenämnden beslutar i enlighet med förslag till beslut.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Beaktas i kommande projektering.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Behovet av ny kombinerad räddningstjänststation och ambulansstation är förmedlad via Bohusläns räddningstjänstförbund och Västra Götalandsregionen för att säkerställa en effektiv räddnings- och ambulansverksamhet inom Ale kommun.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Beaktas i kommande projektering.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet bedöms ha koppling till kommunfullmäktiges samtliga mål.

Remiss och samberedning

Ärendet är samberett med samhällsbyggnadsförvaltningen utifrån lokalisering samt Bohusläns Räddningstjänstförbund och Västra Götalandsregionen utifrån fördjupad behovsanalys.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Vid positivt beslut om investeringsmedel kommer serviceförvaltningen ansvara för att projektering genomförs under 2026 med möjlig byggstart under 2027.

Beslutet skickas till:

Servicenämnd, verksamhet Fastighet
Kommunstyrelsen, Ekonomiavdelningen

SERN 2026/35

Äskande av investeringsmedel - Särskilt boende Backa

Beslut

Servicenämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att anslå investeringsmedel om 10 000 tkr för 2026 till projektering inför nyproduktion av särskilt boende inom Backaområdet Nödinge.

Servicenämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Socialnämnden har i lokalbehovsanalyser sedan 2020 angett behov av utökat behov av boendeplatser inom särskilda boenden för äldre. Först i behoven har angetts ett behov av boende i kommunens södra delar med ett färdigställande till 2024. Planbesked lämnades för nytt särskilt boende inom fastigheten Skårdal 67:1 i november 2022. Tiden till fastställande av detaljplan har förskjutits och är nu bedömd till andra kvartalet 2027 varför ett nytt boende i söder tidigast kan vara klart under 2030. I nu gällande lokalförsörjningsplan anger socialnämnden även behov av ett nytt särskilt boende i kommunens norra del och ett nytt särskilt boende i kommunens mittre del.

Då en möjlig tomt för nytt särskilt boende med 60 platser finns tillgänglig på kommunägd mark inom ny detaljplan vid Backa, Nödinge och att denna detaljplan planeras att gå till antagande i början av 2026, föreslår serviceförvaltningen att nytt särskilt boende i kommunens mittre del byggs först av de tre särskilda boenden som socialnämnden angett i sitt behov.

Detta ärende avser äskande av investeringsmedel för 2026 om 10 000 tkr till projektering. För 2027 äskas 90 000 tkr och för 2028 äskas 124 000 tkr för genomförande i ett separat ärende. Det totala äskandet av investeringsmedel är i detta tidiga skede baserad på kalkylnivå D enligt riktlinjer för lokalförsörjning och är därmed en uppskattning utifrån nyckeltal och antaganden.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2026-02-05

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-02-26

Beslutet skickas till

Servicenämnd, verksamhet Fastighet
Kommunstyrelsen, Ekonomiavdelningen

Serviceförvaltningen
Diarienummer: 2026/35
Datum: 2026-02-05
Verksamhetschef Tony Jönsson

Servicenämnden

Äskande av investeringsmedel särskilt boende Backa

Förslag till beslut

Servicenämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att anslå investeringsmedel om 10 000 tkr för 2026 till projektering inför nyproduktion av särskilt boende inom Backaområdet Nödinge.

Servicenämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Socialnämnden har i lokalbehovsanalyser sedan 2020 angett behov av utökat behov av boendeplatser inom särskilda boenden för äldre. Först i behoven har angetts ett behov av boende i kommunens södra delar med ett färdigställande till 2024. Planbesked lämnades för nytt särskilt boende inom fastigheten Skårdal 67:1 i november 2022. Tiden till fastställande av detaljplan har förskjutits och är nu bedömd till andra kvartalet 2027 varför ett nytt boende i söder tidigast kan vara klart under 2030. I nu gällande lokalförsörjningsplan anger socialnämnden även behov av ett nytt särskilt boende i kommunens norra del och ett nytt särskilt boende i kommunens mittre del.

Då en möjlig tomt för nytt särskilt boende med 60 platser finns tillgänglig på kommunägd mark inom ny detaljplan vid Backa, Nödinge och att denna detaljplan planeras att gå till antagande i början av 2026, föreslår serviceförvaltningen att nytt särskilt boende i kommunens mittre del byggs först av de tre särskilda boenden som socialnämnden angett i sitt behov.

Detta ärende avser äskande av investeringsmedel för 2026 om 10 000 tkr till projektering. För 2027 äskas 90 000 tkr och för 2028 äskas 124 000 tkr för genomförande i ett separat ärende. Det totala äskandet av investeringsmedel är i detta tidiga skede baserad på kalkylnivå D enligt riktlinjer för lokalförsörjning och är därmed en uppskattning utifrån nyckeltal och antaganden.

Maria Augustsson
Förvaltningschef

Tony Jönsson
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

Ärendet

Socialnämnden har i lokalbehovsanalyser sedan 2020 angett behov av utökat behov av boendeplatser inom särskilda boenden för äldre. Först i behoven har angetts ett behov av boende i kommunens södra delar med ett färdigställande till 2024. Planbesked lämnades för nytt särskilt boende inom fastigheten Skårdal 67:1 i november 2022. Tiden till fastställande av detaljplan har förskjutits och är nu bedömd till andra kvartalet 2027 varför ett nytt boende i söder tidigast kan vara klart under 2030. I nu gällande lokalförsörjningsplan anger socialnämnden även behov av ett nytt särskilt boende i kommunens norra del och ett nytt särskilt boende i kommunens mittre del.

Då en möjlig tomt för nytt särskilt boende med 60 platser finns tillgänglig på kommunägd mark inom ny detaljplan vid Backa, Nödinge och att denna detaljplan planeras att gå till antagande i början av 2026 föreslår serviceförvaltningen att nytt särskilt boende i kommunens mittre del byggs först av de tre särskilda boenden som socialnämnden angett i sitt behov

Detta ärende avser äskande av investeringsmedel för 2026 om 10 000 tkr till projektering. För 2027 äskas 90 000 tkr och för 2028 äskas 124 000 tkr för genomförande i ett separat ärende. Det totala äskandet av investeringsmedel är i detta tidiga skede baserad på kalkylnivå D enligt riktlinjer för lokalförsörjning och är därmed en uppskattning utifrån nyckeltal och antaganden.

Ingen bilaga finns tillgänglig i detta tidiga skede utan ärendet kompletteras inför servicenämndens beslut om start av genomförandeentreprenad och byggnation.

Vid positivt beslut om investeringsmedel och när projektering genomförts och ekonomiskt underlag finns framtagna för en kommande hyra kommer hyresunderlag skickas till socialnämnden för godkännande av hyra före beslut i servicenämnden om start av genomförandeentreprenad och byggnation.

Förvaltningens bedömning

Serviceförvaltningens bedömning är att byggnation av nytt särskilt boende i Backa, Nödinge förkortar tiden till färdigställande av nytt boende och därmed till viss del kan tillgodose socialnämndens behov av boendeplatser. Därför föreslår serviceförvaltningen att servicenämnden beslutar i enlighet med förslag till beslut.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Beaktas inför kommande beslut om genomförande.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Socialnämnden har i lokalbehovsanalyser angett ett större behov av boendeplatser inom formen särskilt boende och detta ärende syftar till att tillgodose del av förmedlat behov.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Beaktas i kommande projektering.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Tydliga kopplingar finns till målen kundnytta och trygghet.

Remiss och samberedning

Ärendet är framtaget i samarbete mellan serviceförvaltningen, socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Vid positivt beslut om investeringsmedel kommer serviceförvaltningen ansvara för att projektering genomförs under 2026 med planerad byggstart under 2027.

Beslutet skickas till:

Servicenämnd, verksamhet Fastighet
Kommunstyrelsen, Ekonomiavdelningen

	Budget 2026 efter överföringar (tkr)	Revidering (tkr)	Budget 2026 efter revidering (tkr)
Kommunledningsförvaltningen	6 056	7 000	13 056
-varav Kultur och fritidsutskottet	5 610	4 000	9 610
Serviceförvaltningen	449 515	-67 000	382 515
Utbildningsförvaltningen	7 495	0	7 495
Socialförvaltningen	3 643	2 000	5 643
Samhällsbyggnadsförvaltningen - Skattefinansierat	86 759	-22 279	64 480
Samhällsbyggnadsförvaltningen - Taxefinansierat	376 377	-4 300	372 077
Totalt	**929 845**	**-84 579**	**845 266**

Investering	Investeringskod	Budget 2026	Revideras	Budget 2026 efter revidering	Motivering	Nämnd
Nytt personalsystem	IV7070		3 000	3 000		Kommunledningsförvaltningen
Projekt Glasbruket KoF	IV7621		4 000	4 000	Efter genomlysning konstateras att beslutade inv.medel inte räcker för att säkerställa genomförandet samt inköp av möbler och inventarier.	KoF-utskottet
Ny skola och idrottshall Alafors	IV6311	117 000	-24 000	93 000	Investeringsmedel flyttas till år 2027 pga. justerad tidplan.	Service
Räddningsstation	IV6321		5 000	5 000	Åskande för projektering. Separat beslutsärende.	Service
Aroseniusskolan	IV6357	30 000	-30 000	0	Investeringsmedel flyttas till år 2028 pga. senare lagd detaljplan.	Service
Förskola 1 Nödinge (Backa)	IV6435	5 000	-5 000	0	Investeringsmedel flyttas till år 2027 pga justerad tidplan för exploatering.	Service
Bohus ny skolbyggnad 7-9	IV6442	105 000	-10 000	95 000	Investeringsmedel flyttas till år 2027 pga. justerad tidplan.	Service
Särskilt boende södra kommundelarna	IV6463	21 000	-21 000	0	Investeringsmedel flyttas till år 2027 pga framflyttad tidplan för detaljplan.	Service
Särskilt boende Backa	IV6465		10 000	10 000	Nyåskande. Separat beslutsärende.	Service
Modullösning SÄBO	IVXXXX		8 000	8 000	Nyåskande. Separat beslutsärende.	Service
Inventarier moduler ÄO		0	2 000	2 000	Inventarier till moduler särskilt boende med planerad start hösten 2026	Socialnämnden
Belysning GC-väg Kilanda-Hultasjön	IV6062	1 620	-1 620	0	Kommunen bygger ut belysning i samverkan med trafikverkets utbyggnad av GC-väg. Kommunen styr inte över tidsplan och trafikverkets projekt är försenat	Samhällsbyggnad - Skattefinansierat
GC-väg Alingsåsvägen i Alafors	IV6007	3 000	-3 000	0		
Infrastrukturåtgärder vid exploatering	IV7107	10 000	-2 400	7 600	Hela budgeten bedöm ej gå åt till investeringar i exploateringsområden,	Samhällsbyggnad - Skattefinansierat
Dagvattendamm Skepplanda	NY		2 400	2 400	En önskan om att istället nyttja del av investeringen till dagvattendamm i Skepplanda	Samhällsbyggnad - Skattefinansierat
Nödinge 5:93 (Joel 2) allmän plats		800	-800	0	projektet är försenat	Samhällsbyggnad - Skattefinansierat
Nödinge 38:2 (Bobollplan) allmän plats		500	-500	0	projektet är försenat	Samhällsbyggnad - Skattefinansierat
Nödinge-Stommen 1:261 (Backasäteri) allmän plats		3 000	-3 000	0	projektet är försenat	Samhällsbyggnad - Skattefinansierat
Nödinge-Stommen 7:1 (Bräckans väg) allmän plats		6 000	-6 000	0	projektet är försenat	Samhällsbyggnad - Skattefinansierat
Nödinge 38:2 (Bobollplan) aktivitetsstråk		500	-500	0	projektet är försenat	Samhällsbyggnad - Skattefinansierat
Nödinge 5:134 (Joel 1) Ny väg inom Nödinge 38:2		500	-500	0	projektet är försenat	Samhällsbyggnad - Skattefinansierat
Nödinge 38:2 (Bobollplan) Ny väg		359	-359	0	projektet är försenat	Samhällsbyggnad - Skattefinansierat
Backa 1:13 (Orkla) allmän plats		6 000	-6 000	0	projektet är försenat	Samhällsbyggnad - Skattefinansierat
Backa 1:13 (Orkla) VA	IV6115	6 000	-6 000	0	projektet är försenat	Samhällsbyggnad -Taxefinansierat
Nödinge 5:134 (Joel 1) VA		750	-750	0	projektet är försenat	Samhällsbyggnad -Taxefinansierat
VA-utbyggnation Nödinge Stommen 7:1 Nödinge-Stommen 7:1 (Bräckans väg) V/	IV6221	6 000	-5 000	1 000	projektet är försenat	Samhällsbyggnad -Taxefinansierat
Huvudledningar ARV-Svenstorpsvägen Älvängen	IV6154	3 800	8 700	12 500	En större del av utbyggnaden sker i samband med överföringsledningens färdigställande istället för år 2027 som budgeterat	Samhällsbyggnad -Taxefinansierat
Utbyggnad personalbyggnad ÅVC	IV6220	0	200	200	Efter upphandling blev utbyggnaden dyrare än budgeterat och om överskottet från 2025 års budget på 746 tkr överförs så saknas ytterligare 200 tkr som äskas som tillägg	Samhällsbyggnad -Taxefinansierat
Lastbil renhållningen		0	550	550	I samband med tillkommande verksamhet, övertag av städ av återvinningstationer, har ett behov uppstått av ett arbetsfordon i form av lätt lastbil under 2026	Samhällsbyggnad -Taxefinansierat
Nytt teknikhus mottagning nya drickvattenled. från Kungälv	IV6126	2 000	-2 000	0	Efter överföring av kvarvarande budget för 2025 till 2026 (1 468 tkr) så kan budgeten för 2026 flyttas ett år framåt	Samhällsbyggnad -Taxefinansierat

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 78

KS 2026/186

Ansvarsfrihet för Bohus räddningstjänstförbund 2025

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att bevilja ansvarsfrihet för ledamöterna i Bohus räddningstjänstförbunds förbundsdirektion för verksamhetsåret 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Jäv

Gunnar Skaven (S) anmäler jäv och deltar därför inte i handläggningen eller i beslutet.

Sammanfattning

Enligt förbundsordningen ska Bohus Räddningstjänstförbund BORF årligen upprätta en årsredovisning med förvaltningsberättelse. Handlingarna ska överlämnas till förbundets medlemmar. Kommunfullmäktige ska besluta om ansvarsfrihet för respektive verksamhetsår. Revisorerna föreslår att direktionen beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025. För 2025 visar Bohus Räddningstjänstförbund ett positivt resultat på 1,7 mkr, jämfört med föregående års negativa resultat på -6,3 mkr.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-12
- Årsredovisning BORF 2025
- Yttrande BORF 2025 sign
- Protokoll direktionssammanträde 2026-02-25
- Granskning av bokslut och årsredovisning 2025 - BORF

Beslutet skickas till

Bohus räddningstjänstförbund

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/186
Datum: 2026-03-12
Ekonomichef Ken Gunnesson

Kommunstyrelsen

Ansvarsfrihet för Bohus räddningstjänstförbund 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att bevilja ansvarsfrihet för ledamöterna i Bohus räddningstjänstförbunds förbundsdirektion för verksamhetsåret 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt förbundsordningen ska Bohus Räddningstjänstförbund BORF årligen upprätta en årsredovisning med förvaltningsberättelse. Handlingarna ska överlämnas till förbundets medlemmar. Kommunfullmäktige ska besluta om ansvarsfrihet för respektive verksamhetsår. Revisorerna föreslår att direktionen beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025. För 2025 visar Bohus Räddningstjänstförbund ett positivt resultat på 1,7 mkr, jämfört med föregående års negativa resultat på -6,3 mkr.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Ken Gunnesson
Ekonomichef

Beslutsunderlag

- Årsredovisning BORF 2025
- Yttrande BORF 2025 sign
- Protokoll direktionssammanträde 2026-02-25
- Granskning av bokslut och årsredovisning 2025 - BORF

Ärendet

Bohus Räddningstjänstförbund är ett kommunalförbund med ansvar för räddningstjänsten i Ale och Kungälvs kommuner. Ale kommuns andel av förbundet var för 2025 39,5% och Kungälvs kommun var 60,5%. Enligt förbundsordningen ska Bohus Räddningstjänstförbund BORF årligen upprätta en årsredovisning med förvaltningsberättelse. Handlingarna ska överlämnas till förbundets medlemmar. Kommunfullmäktige ska besluta om ansvarsfrihet för respektive verksamhetsår.

Förvaltningens bedömning

Verksamheten har bedrivits i enlighet med verksamhetsplan och med en mindre positiv ekonomisk avvikelse i förhållande till omsättning. Förvaltningen gör ingen annan bedömning än revisorerna och föreslår att Bohus Räddningstjänstförbunds direktion beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bohus Räddningstjänstförbund är ett kommunalförbund med ansvar för räddningstjänsten i Ale och Kungälvs kommun. Ale kommuns andel av förbundet uppgår till 39.5 % och Kungälvs kommuns andel uppgår till 60,5 %. Räddningstjänstförbundet redovisar 2025 ett resultat på 1,7 mkr. Ale kommuns driftbidrag 2025 till förbundet var 38,6 mkr inkl extra tilläggsbidrag och Kungälvs kommuns driftbidrag var 58,5 mkr inkl extra tilläggsbidrag.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutet skickas till:

Bohus räddningstjänstförbund

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

Webbplats
www.ale.se

BOHUS
RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND

Årsredovisning 2025

Ordföranden har ordet. 3
Förbundschefen har ordet 4
Förvaltningsberättelse 6
Verksamhetsbeskrivning 6
Översikt över verksamhetens utveckling 6
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 6
Händelser av väsentlig betydelse 11
Väsentliga personalförhållanden 12
Andra förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning 15
Förväntad utveckling 15
Måluppföljning 15
God ekonomisk hushållning 17
Internkontrollplan 18
Ekonomisk ställning 19
Balanskravsresultat 21
Resultaträkning 22
Balansräkning 23
Kassaflödesanalys 24
Redovisningsprinciper 25
Noter 27
Investeringsredovisning 35

Ordföranden har ordet.

Det gångna året har återigen visat vilken avgörande roll Bohus Räddningstjänstförbund spelar för tryggheten i Ale och Kungälv. Vår verksamhet verkar i ett samhälle som förändras snabbt – med ökande komplexitet i riskbilden, nya tekniska utmaningar och högre krav på beredskap, kompetens och samverkan. Mitt i allt detta står vår personal. Och det är där jag vill börja.

Våra medarbetare gör ett fantastiskt arbete – varje dag.

De möter olyckor, bränder och kriser med professionalism, mod och omtanke. Samtidigt bidrar de till utveckling, effektivisering och förbättringar i verksamheten. Att vi idag har bättre kostnadskontroll, högre kvalitet och en stabilare verksamhet är i mycket ett resultat av deras engagemang och ansvarstagande. Om räddningstjänst vore ett lagspel – vilket det är – så har Bohus Räddningstjänstförbund ett lag som både tränar hårt och levererar när det gäller.

Vi har under året också arbetat målmedvetet med ekonomin. Kostnadsmedvetenhet är inte alltid det mest glamorösa arbetet, men det är nödvändigt. Här har organisationen gjort ett imponerande jobb. Tillsammans med ökade anslag har detta skapat ett något större handlingsutrymme. Det innebär inte att utmaningarna är borta – men att vi just nu har bättre förutsättningar att arbeta långsiktigt, utveckla verksamheten och skapa en mer hållbar arbetsmiljö. Kort sagt: lite mer arbetsro, och mer fokus på det som verkligen är vårt uppdrag.

En av de viktigaste frågorna framåt är den pågående processen kring ett eventuellt samgående med Räddningstjänsten Storgöteborg. Jag har full förståelse för att detta väcker frågor – och också oro. Det är naturligt.

Just därför måste ett eventuellt samgående hanteras med största noggrannhet och precision. Det handlar inte om att springa fort, utan om att gå rätt. Alla relevanta perspektiv måste belysas: operativa, ekonomiska, organisatoriska och mänskliga. Målet är inte förändring för förändringens skull, utan att skapa bästa möjliga förutsättningar för framtidens räddningstjänst.

Samtidigt är min övertygelse tydlig: framtiden kommer att kräva större och mer robusta organisationer. Kraven på räddningstjänsten ökar – bland annat inom brandskydd, civilt försvar, teknisk utveckling, digitalisering, komplexa byggnader och nya riskmiljöer. Att möta detta med små, isolerade organisationer blir allt svårare. Samverkan och skala är inte längre ett val – det är i längden en nödvändighet.

Men oavsett organisatorisk form är en sak konstant: det är människor som gör skillnaden.

Jag vill avsluta med ett varmt tack till våra medarbetare, ledning, direktion och medlemskommuner. Tillsammans fortsätter vi att bygga en räddningstjänst som är professionell, modern och redo för framtiden – med tryggheten för våra medborgare som självklart mål.

Peter Harrysson

Förbundsordförande, direktionen i Bohus Räddningstjänstförbund

Förbundschefen har ordet

Bohus Räddningstjänstförbund är ett kommunalförbund med ansvar för räddningstjänsten i Ale och Kungälvs kommun. Ale kommuns andel av förbundet uppgår till 39.5 % och Kungälvs kommuns andel uppgår till 60,5 %. Räddningstjänstförbundet redovisar 2025 ett resultat på 1 744 tkr. Ale kommuns driftbidrag 2025 till förbundet var 38 644 tkr och Kungälvs kommuns driftbidrag var 58 505 tkr. Utöver budget har våra medlemskommuner varit tvungna att tillföra ett extra tilläggbidrag för att vi ska kunna bedriva vår verksamhet på ett tillfredställande sätt.

Verksamheten utgår från förbundsordningen som styrs av ”Handlingsprogram till skydd mot olyckor” och omfattar Räddningsinsatser vid olyckor eller överhängande fara för olyckor, tillsyn enligt Lag om skydd mot olyckor samt Lag om brandfarliga och explosiva varor. Därtill finns ytterligare beslutade uppgifter enligt förbundsordningen.

Förbundets direktion har under året genomfört sex möten. Därtill har medlemskommunerna träffats tillsammans med förbundets direktion och ledning vid tre schemalagda tillfällen och ett extra möte. Vid dessa tillfällen redovisas förbundets verksamhet, ekonomiska status samt framtida utmaningar. Det extrainsatta medlemssamrådet var för att hantera medlemsprocessen till Räddningstjänsten Storgöteborg.

Direktionen har även under 2025 genomfört två strategidagar som enligt förbundsordningen skall genomföras en gång under varje mandatperiod. Detta för att arbeta med förbundets kommande fokusområden och verksamhetsfrågor.

Värdegrundsarbetet har under 2025 hanterats i egen regi med hjälp av utsedda ambassadörer ur flera delar av verksamheten. Detta är ett led i att hålla det levande och över tid där alla i olika verksamheten är involverade.

Kommunikationen för våra medarbetare har vi fortsatt arbeta med under 2025 med ett aktivt intranät, regelbundna chefsmöten och arbetsplatsträffar. Hemsida i förbundet fortsätter utvecklas för att bli informationsvänlig och följa dagens standard. Detta arbete kommer fortgå under 2026.

Det skadeavhjälpande arbetet har under året fortsatt att utvecklas för att möta samhällets risker och krav. Antal bränder ökat marginellt i hela vårt uppdragningsområde samtidigt som alla andra olyckstyper har minskat från förgående år vilket känns glädjande. Förbundet har även arbetat proaktivt tillsammans med kommunerna gällande hot om suicid i led med att försöka minska denna händelsetyp. Enligt statistiken har händelsetypen varit ungefär samma i antal 2025 och inte ökat något nämnvärt från 2024. Detta arbete tar tid men där nu kommunen och övriga samhällsfunktioner samarbetar på ett effektivt sätt minska denna olyckstyp.

Arbete med att försöka anpassa Bohus Räddningstjänstförbund till dom nya arbetstidsreglerna med elva timmars dygnsvila har visat sig fortsatt vara extremt svårt att få till stånd. Organisationen har under en lång tid byggt upp sin verksamhet på personal som jobbar i dygnstjänstgöring samt att ungefär 30% av medarbetarna har dubbelanställning på både heltid och deltid. Förbundet har förlängt sin beviljande dispens för 2026 som möjliggör att fortsatt kunna arbeta i dygnstjänstgöring under 2026 för att få en längre tid för omställning till dom nya arbetstidsreglerna.

Förbundet har i övrigt varit förskonade från större händelser och händelser utdragna i tid. Förbundet har dock, enligt avtal inom Göteborgsregionen avseende "Gränslös räddningstjänst", varit våra grannkommuner till hjälp vid flertal tillfällen. Totalt har förbundet vid 154 tillfällen bidragit med hjälp vid räddningsinsats utanför vårt geografiska ansvarsområde.

Förbundet har under 2025 arbetat med nyrekrytering av vakanser av både operativ och administrativ personal. Problem kvarstår dock med att rekrytera räddningspersonal i beredskap till Marstrands brandstation. Kontinuerligt genomförs rekryteringskampanjer för att hitta lämpliga medarbetare. Vi har inte riktigt kommit ifatt med att fylla upp våra vakanser men försöker hela tiden vara proaktiva med hjälp av Myndigheten för civilt försvars och förbundets egna kampanjer både extern och internt med hjälp av våra medarbetare.

Förbundet kommer under 2026 utvärdera sammanslagningen av Surte och Nols Brandstation som blev Ale brandstation i Nols lokaler. Sammanslagningen har nu varit i drift drygt ett år och nu börjar arbetet med att utvärdera om vi är rätt dimensionerade för vårt uppdrag. Sammanslagningen har inte påverkat våra medborgare då vi har ett samverkansavtal med RSG för att vara behjälpliga att hantera Bohus och Surte upptagningsområde.

Förbundet har även investerat och reinvesterat i fordon och material enligt den av direktionen beslutade planen för 2025. Förbundet har även sett över investeringsbehoven på kort och lång sikt.

Projekteringen av Nya Ale räddningsstation fortsätter. Nästa steg är att utvärdera våra och ambulansens behov på utsedd tomt i Osbacken.

Vi lever i ett förändrat samhälle som kräver allt större kunskap om risker och hur man hanterar alltmer komplexa byggnationer, en mer elektrifierande vardag i form av el-fordon, batterier samt solcellsanlägganingar. Detta gör att arbetet inom räddningstjänsten blir alltmer komplext och komplicerat. För att möta framtiden och uppbyggnaden av civilt försvar genomförs kontinuerlig utbildning för vår personal både internt och externt. Därtill anpassas fordon och material för att kunna ge så god effekt som möjligt vid räddningsinsatser och förebyggande arbete.

Räddningstjänst under höjd beredskap, RUHB, innebär att vi ska har en likvärdig förmåga vid både krig och fredstid är något som förbundet omvärlds bevakar och följer noggrant myndigheternas krav och rekommendationer för att säkerställa vårt uppdrag. Under 2025 har samtlig personal genomgått MSB:s utbildning i krigets kontext som är en av fyra grundutbildningar som ska genomföras fram till 2028.

Allt detta, samt mycket därtill arbetar vi med för att förbundet skall fortsätta att vara en viktig del i att bygga och förvalta ett tryggt, säkert och hållbart samhälle med fokus på medborgarna.

Christian Weberberger

Tillförordnad förbundschef och räddningschef i Bohus Räddningstjänstförbund

Förvaltningsberättelse

Verksamhetsbeskrivning

Förbundet är en sammanslagning av räddningstjänsterna i Kungälv- och Ale kommun. Förbundets politiska styrning utövas av en direktion bestående av 4 ordinarie ledamöter och 4 ersättare från respektive kommun. Verksamhetens mål är nedtecknade och beslutade i förbundets handlingsprogram vilket är upprättat enligt Lag [2003:778] om skydd mot olyckor (LSO). Ytterligare verksamhetsmål står att läsa i beslutad förbundsordning.

Förbundet är organiserat i följande enheter;

- Administration och ledning
- Verksamhetsstöd
- Förebyggande uppdrag
- Räddningsuppdrag

Översikt över verksamhetens utveckling

Belopp i Tkr	2025	2024	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter	105 829	97 449	94 743	90 284	87 111
Verksamhetens kostnader	-93 285	-92 429	-84 182	-79 502	-77 151
Året resultat	1 744	-6 332	-544	228	4 209
Soliditet *	11,0%	10,1%	14,7%	15,6%	16,0%
Likviditet	65,5%	38,3%	80,3%	57,2%	44,3%
Investeringar (netto)	10 610	8 999	2 799	8 841	6 186
Långfristiga skulder	47 408	51 353	54 374	57 710	61 128
Antal hel- och deltidsanställda	53	51	53	51	45
Räddningstjänst i beredskap	95	89	109	100	94

*Förändring av leasingredovisning gjordes schablonmässigt 2021 och med faktiska belopp 2022, det innebär att soliditeten har påverkats. Omräkning har inte gjorts av åren dessförinnan.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Räddning

Räddningsinsatser har hanterats på ett tillfredsställande sätt över hela förbundet. Förbundet har varit förskonade från några större eller i tid utdragna räddningsinsatser. Totalt har förbundet hanterat 863 uppdrag, vilket visar att det vart relativt lite händelser jämfört med tidigare år. Tittar man på antal trafikolyckor och automatlarm så ser man en minskning av antal larm. Antal händelser kopplat till bränder har ökat på grund av att förbundet bistått grannkommunerna mer än tidigare år.

Förbundet har inte drabbats av några egna omfattande bränder eller övriga händelser och har varit behjälplig med stöd till angränsande kommuner vid dess räddningsinsatser. En stor förändring under

året är att en sammanslagning av Ales räddningstjänst i beredskap har genomförts. Detta för att få bättre förutsättningar att upprätthålla rätt bemanning och förmåga. Det har även implementerats en drönarförmåga i förbundet som utgår från Ale.

Antal händelser		
2025	**2024**	**2023**
863	898	1006

Tabell 1 - Antal händelser inom förbundet under åren 2023–2025

Antal trafikolyckor		
2025	**2024**	**2023**
115	127	170

Tabell 2 - Antal trafikolyckor inom förbundet under åren 2023–2025

Antal bränder		
2025	**2024**	**2023**
191	151	199

Tabell 3 - Antal bränder inom förbundet under åren 2023–2025

Antal automatiska brandlarm		
2025	**2024**	**2023**
227	263	280

Tabell 4 - Antal automatiska brandlarm inom förbundet under åren 2023–2025

Insatsledarfunktionen

Under 2025 har insatsledarfunktionen fungerat väl och ingen längre frånvaro har påverkat verksamheten. Löpande semesterplanering samt kortvarig sjukfrånvaro har kunnat hanteras genom vikarie- och avlösarfunktionen, vilket har säkerställt en stabil bemanning.

Avtalet med Räddningstjänsten Storgöteborg om att Bohus Räddningstjänsts insatsledarfunktion verkar inom områdena Tjörn, Stenungsund och Lilla Edet har fortsatt under året. Inom ramen för samarbetet har ett antal samverkansövningar genomförts tillsammans med industriverksamheter i Stenungsund.

Under året har en insatsledare introducerats till den förebyggande avdelningen och kommer även att kunna verka i rollen som tillsynsförrättare. Inför 2026 kommer en medarbetare att avsluta sin tjänst i samband med pensionering, och rekryteringsarbetet pågår.

Förebyggande

Allmänt

Sedan januari 2025 har samtliga tjänster på den förebyggande avdelningen varit tillsatta. Avdelningen beviljades under året att utöka bemanningen med ytterligare en tjänst. Tjänsten tillsattes av en brandingenjör i början av december 2025.

Avdelningen har under året stått inför stora utmaningar för att möta kraven inom dess uppdragsområde. Räddningstjänsten utgör tillsynsmyndighet och tillståndsgivare inom Lag om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Under 2025 har räddningstjänsten tagit del av ett flertal remisser rörande föreskriftsförslag utifrån de förändringar som genomförts inom LBE. Fler förändringar inom aktuell lagstiftning förväntas ske framgent. Dessutom har Boverket reviderat

byggreglerna gällande brandskydd, de nya byggreglerna trädde i kraft 1 juli 2025. Detta innebär att räddningstjänstens personal fortsatt kommer att behöva öka kunskapen inom respektive arbetsområde under 2026 för att kunna möta förändringarna.

Den förebyggande avdelningen har under 2025 arbetat med ett flertal interna projekt exempelvis suicidprevention inom den fysiska miljön, räddningstjänsten som alternativ utrymningsväg samt brand- och släckvattenhantering. Räddningstjänsten kommer fortsätta att arbeta med dessa under 2026 och arbetet sker i samverkan med den operativa avdelningen.

Utöver myndighetsutövning enligt LSO (Lag om skydd mot olyckor) och LBE samt remisshantering utgör information och rådgivning till allmänheten och andra aktörer en stor del av enhetens arbetsuppgifter.

Statistik

Nedan visas statistik över avdelningens myndighetsutövning genom tillsyn och tillstånd samt remisshantering för verksamhetsåret 2025.

Ärendetyp (antal ärenden)	**2025**	**2024**	**2023**
Plan och bygg	100	99	39
Tillsyn	143	151	134
Tillstånd brandfarlig vara	22	18	14
Tillstånd explosiv vara	12	5	5
Anmälan explosiv vara	12	-	-
Polisiära remisser	43	42	25
Serveringstillstånd	13	8	0

Tillsynsplaneringen utgår från riktlinjerna i *”Planering av tillsyner”* som antogs av direktionen 2022. Riktlinjerna är framtagna utifrån de föreskriftsförslag som beslutats av Myndigheten för civilt försvar, MCF (tidigare Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap, MSB). Avdelningen har under 2025 hanterat ett stort antal remisser och arbetat för att stärka vår samverkan med respektive kommun. Detta i kombination med tidigare förändringar i arbetssättet för tillsyner (varje enskild tillsyn kräver mer arbetstid av respektive handläggare) innebär en ökad arbetsbelastning på den förebyggande avdelningen. Antalet tillsyner enligt LSO och LBE som planerades för år 2025 var 139. Totalt genomfördes 143 tillsyner år 2025 vilket innebär att målet för verksamhetsåret uppfylldes. En viktig aspekt gällande tillsyner är en osäkerhetsfaktor av hur mycket efterarbete respektive tillsynsärende kräver. En del av ärendena pågår under en längre tid och kräver fortsatt arbete genom möten, avstämningar, uppföljning och skrivelser.

Utöver tillsyn enligt LBE utgör räddningstjänsten även tillståndsmyndighet och hanterar samt utfärdar tillstånd för hantering av brandfarliga och explosiva varor. Antalet hanterade tillståndsansökningar för brandfarliga och explosiva varor ökade något under 2025 gentemot 2024. Detta kan förklaras av att befintliga tillstånds giltighetstid gått ut samt att det tillkommit verksamheter som kommer börja eller har börjat att hantera tillståndspliktig mängd av brandfarliga eller explosiva varor.

Resultatet för hanterade tillstånd enligt LBE är dynamiskt och beroende av giltighetsintervall och nya inkomna ansökningar. Förbundet håller de handläggningstider och intervall som ställs enligt lagstiftningen. Förändringarna i LBE innebar även att en anmälningsskyldighet för

verksamhetsutövare i samband med användning av explosiva varor eller förvaring av explosiva varor i flyttbart förråd infördes. Enligt MCF ska tillsyn även omfatta de platser där en anmälan inkommit för användning av explosiva varor eller förvaring av explosiva varor i flyttbart förråd. Till följd av detta har avdelningen under 2025 påbörjat arbetet med att ta fram rutiner för denna typ av tillsyn, vilket kommer att fortsätta under 2026. Tillsyner utifrån anmälningsskyldigheten kommer att vara utöver det planerade antalet tillsyner som omfattas av betinget och det råder stor osäkerhet i hur stort antalet kommer att bli.

Tillsyn har genomförts på de verksamheter som planerats för 2025 enligt LSO 2 kapitlet 4 §. Inom förbundet är antalet farliga verksamheter oförändrat jämfört med föregående år och det finns fortsatt tre anläggningar.

En anläggning klassificeras som farlig verksamhet i den högre kravnivån, varpå denna anläggning omfattas av krav på kommunal plan för räddningsinsatser. Under 2025 påbörjade anläggningen arbetet med att uppdatera säkerhetsrapporten, detta dokument kommer att ligga till grund för den uppdatering av dokumentet kommunal plan för räddningsinsatser som räddningstjänsten kommer att genomföra. Målet var att dokumentet kommunal plan för räddningsinsatser skulle varit färdigställd och antagen under 2025 men då säkerhetsrapporten ej färdigställdes kunde målet ej uppnås.

Räddningstjänsten deltar regelbundet på samverkansmöten med respektive kommuns plan- och byggavdelningar. I samband med dessa möten diskuteras olika ärenden och beslut om vilka ärenden som ska skickas på remiss fattas. Trenden tyder på ett fortsatt högt antal inkomna remisser avseende plan- och byggärenden.

Räddningstjänsten har under 2025 ungefär lika många remisser som föregående år från kommunernas plan- och byggavdelningar och polisen, även remisser rörande serveringstillstånd är jämförbara med föregående år. Under 2025 har räddningstjänsten erhållit ett stort antal övriga remisser, främst avseende släckvattenutredningar, föreskriftsförslag och miljötillstånd. Antalet övriga remisser bedöms fortsätta att öka under 2026 till följd av samhällets krav och utveckling.

Utbildningar

Räddningstjänsten har fortsatt utbildat kommunanställda i Brandkunskap för alla, BKA och Hjärtlungräddning, HLR, i enligt överenskommelse med ägarkommunerna. Förbundet har under året fått indikationer från kommunernas avdelningar om att det finns ett större behov av HLR- och BKA-utbildning än antalet platser som funnits att tillgå. Räddningstjänsten har aktivt arbetat för att möta kommunernas önskemål. Antalet utbildade för året understiger planerat utfall på 1120 personer.

Nedanstående tabell redovisar antalet personer som deltagit på utbildning, totalt har 1 291 personer varit anmälda, men 270 personer har inte dykt upp på utbildningarna. 1 021 personer totalt för båda kommunerna har gått utbildning i BKA och HLR. Vid ett flertal tillfällen har endast enstaka personer kommit till utbildningstillfället. Detta påverkar räddningstjänstens verksamhet negativt då all extern utbildning kräver noggrann planering och räddningstjänsten arbetar för att möta efterfrågan utifrån resurssättning, material och lokal.

Samverkansutbildningar tillsammans med polis och ambulans, PAR, för barn i årskurs 8 har genomförts enligt plan likaså konceptet barn på buss.

Under 2025 har ett större antal personer utbildats i heta arbeten jämfört med 2024, delvis kan detta förklaras genom att behovet styrs av certifikatens giltighetstid.

Utbildningar (antal personer)	2025	2024	2023
PAR-utbildade elever (Polis, Ambulans, Räddningstjänst)	1075	1025	575
Barn på buss	888	725	580
Heta arbeten	37	23	60
Brandkunskap för alla/Hjärt-lungräddning Ale	494	588	751
Brandkunskap för alla/Hjärt-lungräddning Kungälv	527	856	678

Brandskyddskontroll och rengöring (sotning)

Avtal gällande fackmannamässigt utförande av sotningstjänster av rensningspliktiga objekt enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor är upprättade mellan Bohus Räddningstjänstförbund och sotningsentreprenör i Ale respektive Kungälvs kommun utifrån genomförd upphandling under 2024. Det nya avtalet med sotningsentreprenörerna innebar att sotningstaxan behövde lyftas för beslut inom Ales respektive Kungälvs kommunfullmäktige under 2024. Justering av sotningstaxan genomfördes 1 juni 2025 utifrån det specifika sotningsindexet som räddningstjänsten erhöll från SKR till följd av tidpunkten då den nya taxan antogs av respektive kommunfullmäktige.

I samband med brandskyddskontroll och rengöring (sotning) hos privatpersoner informeras fastighetsägarna om brandskydd i hemmet, brandvarnare och handbrandsläckare. Sotningsentreprenören gör en notering om dialogen samt förekomsten av brandvarnare och handbrandsläckare hos den enskilde även om projektet som tidigare bedrivits i samarbete med brandskyddsföreningen har upphört.

Brandskyddskontroll och rengöring (sotning) på rensningspliktiga objekt har utförts enligt plan för 2025 inom Ale och Kungälv kommun.

Kommunen får enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor medge att en fastighetsägare utför eller låter annan utföra sotning på den egna fastigheten. Förbundet prövar och beslutar om medgivande för egensotning. Totalt finns det 237 medgivanden för egensotning i Ale och Kungälvs kommuner till och med år 2025. Under 2025 har räddningstjänsten hanterat 23 ärenden som rör ansökan om egensotning och ansökan om annan utförare av sotningstjänst, vissa av dessa ärenden är fortsatt pågående. Detta visar att antalet ansökningar som inkommit under 2025 var betydligt högre i jämförelse med de åtta ansökningar som inkom under år 2024.

Drift

Löpande underhåll och utveckling av övningsanläggningen har genomförts under året. Bland annat har översyn och besiktning av gasolanläggningen Gasolina utförts samt projektering och förberedelser för uppförande av staket runt området.

Under året har flera skador inträffat på både fordon och portar vid Kungälvs brandstation. Höjdfordonet (stegbilen) skadades i sådan omfattning att den var under reparation i cirka sju månader. Ett antal portar i vagnhallen är för närvarande ur drift och dialog förs med försäkringsbolaget inför kommande reparationer.

Investeringsplanen har följts löpande under året. Tidigare beslutad investering om inköp av ny räddningsenhet har levererats samt en ny sexhjuling.

Inför uppbyggnaden av Räddningstjänst under beredskap, RUHB så har inköp av skyddsmask 90 införskaffats till samtlig operativ personal.

Vidare har vissa anpassningar och renoveringar på Ale brandstation genomförts i samverkan med Ale kommun och fastighetsansvariga.

Pensionsförpliktelse

	2025	2024
Avsättning inkl. särskild löneskatt	21 593	16 341
Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	0	0
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	0	0
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	0	0
Summa pensionsförpliktelser (inkl. försäkring och stiftelse)	**21 593**	**16 341**
Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde		
Totalt pensionsförsäkringskapital	0	0
Totalt kapital pensionsstiftelse	0	0
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel	0	0
Summa pensionsförpliktelser (inkl. försäkring och stiftelse)	**0**	**0**
Finansiering		
Återlånade medel	21 593	16 341
Konsolideringsgrad	0	0

*Det finns inga placeringar avseende pensionsmedel

Händelser av väsentlig betydelse

Under året har Surtes och Nols brandstationer slagits samman och är förlagd till Nols brandstation och heter numera Ale brandstation. Sammanslagningen kommer behövas följas upp under nästa år inom det operativa uppdraget och gällande arbetsmiljön. Detta för att säkerhetsställa att förändringen fick den effekt som var tänkt. Både vad det gäller kopplat till vårt uppdrag att tillgodose räddningstjänst och för personalen vilket arbetssätt har förändrats väsentligt i och med den här förändringen.

Medlemskommunernas har skickat in en formell ansökan om att Bohus Räddningstjänst ska ingå i Räddningstjänsten Storgöteborg. Under året har förutsättningarna för ett sammangående utretts vilket har resulterat i ett förslag på ny förbundsordning och samverkansavtal. Dessa är ute på remiss hos alla medlemskommuner och beslut från medlemskommunerna förväntas komma under våren 2026.

Det har i övrigt inte inträffat några väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut.

Väsentliga personalförhållanden

Personal

Förbundets personal bemannar 4 stationer; Kungälv, Ale, Kode och Marstrand. Den större delen av personalstyrkan är Räddningstjänst i beredskap, RiB. Av förbundets 19 kvinnliga medarbetare så arbetar 15 i uttryckande tjänst (heltid och RiB). Förbundet har en hög andel kvinnliga medarbetare vilket är väldigt positivt. Bohus Räddningstjänstförbund har också kvinnliga befäl vilket många andra räddningstjänster inte har.

Antal anställda inom förbundet	**2025**		**2024**	
	Hel-och deltidsanställda	**Räddningstjänst beredskap**	**Hel-och deltidsanställda**	**Räddningstjänst beredskap**
Totalt	**53**	**95**	**51**	**89**
Könsfördelning:				
Kvinnor	11	7	11	8
Män	42	88	40	81
Åldersfördelning:				
29 år och yngre	8	11	7	6
30–49 år	34	61	33	59
50 år och äldre	11	23	11	24
Genomsnittlig ålder	41	45	41	45

Rekrytering och avgång

Två nya medarbetare anställdes under 2025, en brandingenjör som rekryterades externt och en brandman internt via ett sommarvikariat. En projektanställning förlängdes med ett år, projektanställningen delas med Räddningstjänsten i Storgöteborg.

Avgångsorsakerna har bland annat handlat om nytt arbete, familjesituationen eller att man vill sluta inom räddningstjänsten. Förbundet har lyckats rekrytera ett tiotal nya brandmän på deltid i början av året vilket är väldigt bra. Mest sårbart är behålla och rekrytera befäl.

Rekrytering och avgång	**2025**		**2024**	
	Hel-och deltidsanställda	**Räddningstjänst beredskap**	**Hel-och deltidsanställda**	**Räddningstjänst beredskap**
Rekryteringar totalt	**2**	**7**	**4**	**10**
Kvinnor	0	0	1	3
Män	2	7	3	7
Avgångar totalt		**4**	**4**	**5**
Kvinnor	0	2	0	0
Män	1	2	4	5

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har minskat med 1,5 procentenheter jämfört med föregående år vilket är väldigt positivt. Det finns just nu enbart långtidig hundraprocentig frånvaro och där pågår en arbetsrättslig process. Andra sjukdomsfall under året är åter fullt i arbete.

Förbundet prioriterar är att försöka fånga signaler på ohälsa i ett tidigt skede. Detta sker genom att arbetsledandepersonal har hälsosamtal vid behov och snabbt genomför insatser för att förhindra sjukskrivning. Längre sjukskrivningar följs upp med rehabiliteringssamtal med chef och HR. Vid behov deltar läkare, psykolog och/eller Försäkringskassan.

Insatser från företagshälsovården som har använts under 2025 är samtalsstöd, läkarundersökningar, medicinska kontroller enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter och enklare hälsoundersökningar.

Brandmän genomför årligen lagstadgade hälsoundersökningar, detta erbjuds även till administrativ personal som en förebyggande insats. All personal har ett årligt friskvårdsbidrag och möjlighet att träna på arbetstid utifrån verksamhetensbehov. Under 2025 har 52 medarbetare (av heltid och deltidspersonal) plockat ut sitt friskvårdsbidrag. Under 2024 var det 47 medarbetare.

Siffrorna indikerar att personalen generellt har en god hälsa.

	2025	2024
Sjukfrånvaro av ordinarie tillgänglig arbetstid (%)	**Hel-och deltidsanställda**	**Hel-och deltidsanställda**
Total sjukfrånvaro	2,7	4,2
Total sjukfrånvaro fördelat på kön		
Kvinnor	2,1	1,1
Män	2,9	5,0
Totalt sjukfrånvaro fördelat på ålder		
29 och yngre	1,8	0,8
30–49 år	1,0	2,7
50 år och äldre	8,9	10,1
Sjukfrånvaro överstigande 60 dagar	27,3	22,6

Arbetsmiljö

Avtal som Huvudöverenskommelse, HÖK, Allmänna bestämmelser och tillhörande Bilagor och Räddningstjänst i Beredskap, RiB har omförhandlats och blev klart under året. Den nya avtalsperioden blev tvåårigt och märket för löneökningarna landade på 6,4%. Märket för löneökningen 2025 blev 3,4% och 2026 blir 3,0%. De flesta arbetstagarorganisationer har nu garanterade utrymmen vilket innebär att arbetsgivaren inte får flytta utrymme mellan olika fackförbund.

Förbundet gjorde en omorganisation i början av 2025 som innebar att bli 5 skiftlag i stället för 4. Detta kunde genomföras utifrån befintlig personal från Kungälv och Ale. All operativ personal går nu på Bilaga R gällande arbetstid.

En dispensansökan togs fram i dec 2024 för att kunna bemanna med 5 skiftlag och blev godkänd av Arbetstidsnämnden. Denna dispens gällde tom 4 december 2025. En ansökan om att fortsätta på

nuvarande dispens samverkades i september och beslutades av direktionen i december. Förbundet kan nu lokalt via samverkan och direktionen besluta om att fortsätta med dygn som nuvarande dispens avser utifrån tilläggsöverenskommelsen i Allmänna bestämmelser som tillkom från den 17 april.

Processen fortgår för Bohus Räddningstjänstförbund gällande ett samgående med Räddningstjänsten Storgöteborg. Beslutet ligger på en politisknivå och en tydligare inriktning väntas tas i början av 2026. Ovissheten och en långdragen process påverkar medarbetarna negativt.

Nya riktlinjer gällande Asbest trädde i kraft i dec 2025 från arbetsmiljöverket. De nya riktlinjerna angav lägre nivåer vilket innebär att fler yrkesgrupper behöver ha en grundutbildning och nya rutiner gällande Ren arbetsplats. Förbundet kommer samverka med Räddningstjänsten Storgöteborg och Södertörns brandförsvar gällande utbildningsmaterial och rutiner.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet genomfördes i samverkan i januari 2026 för året 2025. Handlingsplanen för 2026 innefattar bland annat, fler skyddsombud, arbetsledande personal bör gå ledarutbildning, bättre uppföljning av inrapporterade incidenter och värdegrundsarbete med fokus på ”vi och dem”.

Det kommer också göras en medarbetarundersökning under våren, men fokus på senaste året. I medarbetarundersökningen kommer man prioritera frågorna kring ”vi och dem”-känsla mellan enheter och även mellan heltids- och deltidspersonal. Det kommer även ligga fokus på trivsel, inkludering och nolltolerans mot kränkande beteende. Utöver det kommer det ställas frågor kring friskperspektiv där fokus ligger på förtroende för varandra både som person och i sin yrkesroll och om personalen har en positiv känsla av att komma till jobbet.

Arbetsmiljöambassadörerna satte under hösten ihop gemensamma aktiviteter utifrån de områden som är i fokus i medarbetarundersökningen. Några exempel på aktiviteter är att ge feedback till kollegor, prata med andra kollegor än de man oftast pratar med, fira framgångar, hjälpa varandra.

Det har också identifierats aktiviteter som medarbetarna redan gör för att skapa trivsel i förbundet, exempelvis genom att hålla en god ton i mail och sms, att vara snälla mot varandra och utgå ifrån att alla gör sitt bästa samt att undvika interna och exkluderande skämt.

Värdegrundsarbetet följs upp via medarbetarundersökningen, utvecklingssamtalet och lönesamtalet. Det framtagna kulturramverket som markerar vad vi gör och inte gör på arbetsplatsen finns uppsatt på alla stationer.

Skyddsronderna har from 2025 frågeställningar om jämställdhet, mångfald och inkludering. Arbetsgruppen för Jämställdhet och inkludering tog fram en jämlikhetspolicy som är samverkad och kommunicerade ut bland medarbetarna. Under hösten genomfördes en enkätundersökning om jämlikhet och inkludering, både för heltid och deltidsverksamheten. Resultatet har presenterats på arbetsplatsträffar. En arbetsgrupp arbetar med aktiviteter kopplat mot resultatet, dessa kommer tas

upp på ledningsgruppsmötet under januari för beslut. Därefter kommer förbundet arbeta med dessa aktiviteter i en tidsatt handlingsplan året ut.

Andra förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning

Förbundet följer det av direktionen beslutade handlingsprogrammet vilket finns nedbrutet i mål som redovisas under rubriken Måluppföljning.

Förbundet har sedan föregående år ansökt om dispens för att få längre omställningstid till de nya arbetstidsreglerna anpassade utefter det nya EU-direktivet gällande dygnsvila. I slutet på året beslutade direktionen att förlänga dispensen för 2026 vilket skapar arbetsro för kommande år. Detta för att kunna hantera en eventuell sammanslagning med Räddningstjänsten Storgöteborg.

Förväntad utveckling

Förbundet kommer utvärdera den organisationsförändringen som genomfördes i Ale kommun med sammanslagningen av RiB-verksamheten. Detta för att säkerhetsställa att förändringen fick den effekt som var tänkt. Både vad det gäller kopplat till vårt uppdrag att tillgodose räddningstjänst och för personalen vilket arbetssätt har förändrats väsentligt i och med den här förändringen. Det planeras även för att en ny brandstation ska byggas i Ale. Utvärderingen ska även lägga vikt i att vi har rätt organisation som är anpassad för en ny modern brandstation avsedd för framtiden.

Förbundet deltar i arbetet med att revidera Ale och Kungälvs kommuns oljeskyddsplaner. Arbetet utförs tillsammans med säkerhetsavdelningarna samt miljöavdelningarna i respektive kommun.

Förbundet kommer under nästa år få ett beslut om man ska genomföra en sammanslagning med Räddningstjänsten Storgöteborg. Detta kommer påverka hur förbundet fördelar sina resurser och tid under nästa år.

Måluppföljning

Status för verksamhetsmål

Alla verksamhetsmål som finns med för 2025 är skapade utefter det gällande handlingsprogrammet som ska gälla mellan åren 2024-2027.

Årets verksamhetsmål är sju till antalet och berör sex av våra tio lokala mål i handlingsprogrammet. Samtliga verksamhetsmål för 2025 har tagits med från 2024 och ambitionen var att de ska till största delen vara uppfyllda per 2025-12-31. Detta för att kunna anpassa oss inför ett eventuellt medlemskap med räddningstjänsten storgöteborg. Blir det inget medlemskap så kommer nya verksamhetsmål tas fram.

Information och rådgivning till allmänheten

Beslut har tagits om att genomföra Öppet hus under 2025. Utvärdering har genomförts av barn på buss konceptet vilket resulterat i att utbildningen har justerats. Det återstår arbete med att ta fram

en rutin för att analysera händelserapporter för att fånga upp händelser i bostadsområden som kan därmed kan behöva information och rådgivning.

Ras och skred

Drönarförmåga driftsattes 1 maj. Utbildning för personal hur man vistas och agerar i ett skredutsatt område har genomförts. Målet är därmed uppfyllt.

Förebyggande kompetenslyft för operativ personal

All personal har utbildats för att höja kunskapen inom byggnadsregler och skapa en gemensam grundkunskap på skadeplats. Målet är därmed uppfyllt.

Utveckla den flexibla förmågan i beredskapsarbetet

Beslut har tagits om grundbemanning i Ale samt hur styrkorna ska åka vid olika bemanningar och driftsattes 2 juni. Hantering av bemanningsavvikelse i Marstrand har också förhandlats och beslutas under maj månad. Målet är därmed uppfyllt.

Öka förmågan mot förbundets öar

Förmågan har ökat på att få ut material till öarna vid en eventuell händelse. Kode har fått en bättre båt för ändamålet. Det återstår att färdigställa en packningslista över vilket material som ska med vid en händelse. De två öar som förbundet skulle fokusera på att utbilda har inte visat något intresse och tackat nej till utbildning. En annan ö fick en upprepande utbildning från tidigare år. Att öka förmågan ute på öarna övergår till löpande arbete. Återstående arbete i projektet är att öka vår förmåga att få ut vårt material till öarna.

Öka förmågan för att kunna hantera olyckor med höga hus

Instruktion är framtagen och beslutad. Därmed finns en instruktion som operativ personal jobbar efter när det kommer till händelser vid höga hus. Under vecka tre kommer samtlig heltidspersonal genomföra en slutövning för att sätta metodiken vid ett praktiskt utförande. Målet är därmed uppfyllt.

Hot om suicid

Samtlig heltidspersonal har utbildats på hur man hanterar en person med självmordstankar. Arbetet med hotspots fortlöper i samverkan med kommunerna för att finna eventuella åtgärder. Målet är därmed uppfyllt.

Status mål beslutade i förbundets handlingsprogram

I förbundets handlingsprogram fanns det 10 uppsatta mål. Verksamhetsplanen har varit ett verktyg för ledningsgruppen att arbeta med för att klara av de nationella respektive lokala (handlingsprogrammet) krav vilket förbundet har. De 10 målen är:

1. Regional Samverkan skall öka. Förbundet skall prioritera: God förmåga till samverkan med närliggande räddningstjänster inom Göteborgsregionen. Tillsammans med andra myndigheter utreda ökad samverkan till räddningsinsatser i kustzonen

2. Förbereda för att starta upp och leda räddningsinsatser i skredområden samt tillsammans med kommunerna, myndigheterna och andra aktörer bidra till att förebygga större skred.

3. Förbundet skall bli mer flexibelt och anpassningsbart för att bättre uppfylla samhället totala krav.

4. Tillvarata erfarenheter från genomförda olycksutredningar internt och externt för att utveckla effektivare insatser.

5. Öka förbundets förmåga att arbeta under hög oro i samband med antagonistisk händelse.

6. Trygga avbrottsfri alarmering och prioriterade åtaganden genom sårbarhetsanalys och upprättande av handlingsplaner för relevanta scenarier avseende inkommande samt utgående alarmering.

7. Öka personalens förmåga att arbeta inom hela förbundets verksamhetsutövning.

8. Kvalitetssäkra förmågan i det operativa räddningstjänstuppdraget.

9. Stärka kunskapen hos allmänheten om räddningstjänsten, risker samt riskförebyggande åtgärder mot bränder.

10. Skapa rutiner och påbörja arbetet för att reducera risken för brandrelaterade olyckor samt bidra till att reducera risker för andra olyckor. De riskreducerande åtgärderna ska främst fokuseras mot riskutsatta grupper.

Resultat

Uppfyllnadsgrad för 2025

Verksamhetsmål	**Uppfyllnadsgrad**	**Lokalt mål i handlings-programmet**
Information och rådgivning till allmänheten	70 – 80 %	Lokalt mål 9
Ras och skred	Klart	Lokalt mål 2
Förebyggande kompetenslyft för operativ personal	Klart	Lokalt mål 3
Utveckla den flexibla förmågan i beredskapsarbetet	Klart	Lokalt mål 8
Öka förmågan mot förbundets öar	60 – 70 %	Lokalt mål 1
Öka operativa förmågan för att kunna hantera olyckor med höga hus	Klart	Lokalt mål 8
Hot om suicid	Klart	Lokalt mål 10

Tabell 1: Uppfyllnadsgrad för verksamhetsmålen för 2025.

Tabellen ovan visar att alla verksamhetsmålen under året har en hög uppfyllnadsgrad på över 50 %. Fem verksamhetsmål är klara och övriga mål kommer skjutas över till verksamhetsplanen för 2026. Man kan avläsa att verksamhetsmålen berör 6 utav de 10 lokala målen i handlingsprogrammet. Lokala mål 4-7 har arbetats med tidigare i handlingsprogrammets tidsperiod.

God ekonomisk hushållning

Förbundet har för 2025 satt upp två finansiella mål och två verksamhetsmål, för att god ekonomisk hushållning ska vara uppnådd krävs att två mål har nåtts, varav minst ett finansiellt. Samtliga mål har uppnåtts och därmed bedöms förbundet uppfylla kraven för god ekonomisk hushållning.

Finansiella mål

Förbundet ska hämta igen underskottet från 2023 på 844 tkr. Balanskravsresultatet på 1,5 mkr 2025 innebär att underskottet från 2023 hämtas igen i sin helhet. Målet är uppnått.

Soliditeten ska öka under 2025. Vid utgången av 2024 låg soliditeten på 10,1%, efter 2025 ligger soliditeten på 11,0%, vilket är en förbättring och målet är uppnått.

Verksamhetsmål

Organisationens verksamhetsplan innehåller sju verksamhetsmål. För att verksamhetsperspektivet av god ekonomisk hushållning ska vara uppnått ska minst hälften av målen vara uppnådda. Enligt Tabell 1 under uppfyllnadsgrad för 2025 så går det avläsa att fem av sju verksamhetsmål är klara. Detta innebär att mer än hälften av verksamhetsmålen är uppnådda och resurserna har använts på ett tillfredställande sätt. Målet är uppnått.

Sjukfrånvaron i förbundet ska vara under 4%. Under 2025 så uppgår sjukfrånvaron till 2,7%, vilket understiger 4%- Målet är uppnått.

Internkontrollplan

Under året så har tre internkontroller genomförts för att undersöka ifall verksamheten bedrivs på ett tillfredställande sätt och att regelverk efterlevs. Dessa berör förbundets inköp, hur förebyggavdelning är organiserad utefter ny lagstiftning och hur budgetprocessen efterlevs.

Förebyggandeavdelningens organisering

Under året så har två stora lagförändringar vilket berör Boverkets byggregler (BBR) samt Lag om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Båda dessa lagstiftningar har stor påverkan på förebyggandeavdelningens arbete då de agerar som experter (remissinstans) åt kommunerna angående brandskyddet kopplat till BBR. Samt att man ansvarar för kommunernas arbete som kopplas till LBE.

Under året så har förebyggandeavdelningen fått en utökad bemanning med en ytterligare tjänst för att kunna hantera dessa lagförändringar. Tjänsten tillsattes inte förens i december vilket innebär att avdelningens organisering inte har kunnat få tilltänkt effekt under 2025. Lagstiftningarna har inte heller fått fullt genomslag då både berörda verksamheter ska anpassa sig efter lagstiftningarna och BBR fortfarande har en överlappande tidsskala för när den ska börja gälla fullt ut. Därmed så har inte förebyggandeavdelningens organisering kunnat analyserats fullt ut efter den nya lagstiftningen så denna internkontroll får fortsätta under 2026.

Inköp

Internkontrollen har genomförts med stickprov gjorda en av förbundets ekonom i Kungälvs kommun. Ekonomen kom fram till att förbundet saknar ramavtal på grund av små belopp så förbundet kommer inte upp i sådana volymer att ramavtal är tillämpligt.

Vid större upphandlingar så sparas direktupphandlings dokument enligt de direktiv man fått från upphandlingen i Kungälv. Man jobbar nära upphandlaren i Kungälvs kommun. I vissa fall väljs leverantören av tekniska skäl då leverantören bruka serva och laga anläggningen och känner därför till den. Vid inköp bedöms alltid så att man får det lägsta möjliga priset och rätt produkt eller tjänst. Därmed så fungerar inköpen tillfredställande och inga åtgärder krävs.

Budgetprocessen

Syftet med internkontrollen var att kontrollera ifall förbundets budgetprocess efterlevs efter förbundsordningen. Enligt förbundsordningen § 16 Budget och ekonomisk styrning så ska

förbundsdirektionen årligen fastställa budget för förbundet inom de ekonomiska ramar och enligt de riktlinjer i övrigt som förbundsmedlemmarna enats om och som de angivit före juni månads utgång.

Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret och den kommande fyraårsperioden samt plan för investeringar för den kommande femårsperioden. Förbundsdirektionen ska fastställa budgeten före november månads utgång. Internkontrollen har följts upp genom avstämningar under året för att se så tidslinjerna har fullföljts. Budgetprocessen har efterlevts och fungerar vilket därmed visar att inga åtgärder krävs.

Ekonomisk ställning

För 2025 visar Bohus Räddningstjänstförbund ett positivt resultat på 1,7 mkr, jämfört med föregående års resultat på –6,3 mkr. För året är ett resultat på 1,5 mkr budgeterat, i delårsrapporten per 2025-08-31 prognostiserades ett resultat på -4,4 mkr exklusive extra tilläggsbidrag från Kungälvs kommun.

Intäkterna visar på ett överskott på 1,4 mkr. I budget ligger ett extra tilläggsbidrag från Kungälvs kommun inräknat på 3,6 mkr, detta bidrag har inte nyttjats under året. Däremot så har förbundet erhållit extra bidrag från ägarkommunerna för att täcka ökade pensionskostnader.

Verksamhetens kostnader överstiger budget med 1,8 mkr. Det beror framför allt på ökade pensionskostnader som översteg budget med 4,2 mkr. Bortsett från pensionerna så ligger personalkostnader 0,7 mkr under budget. Övriga externa kostnader ligger 1,6 mkr under budget.

Avskrivningar understiger budget med 0,5 mkr, det beror framför allt på att vissa anläggningstillgångar har försenats och därmed har det inte hunnit göras lika stora avskrivningar som förväntat. Finansiella kostnader understiger budget med 0,1 mkr.

Förbundet har haft ett år utan större händelser, det innebär att man sluppit långvariga räddningsinsatser som kräver mycket resurser. Förbundet har även haft stor återhållsamhet för förbundets allmänna kostnader och har på så vis lyckats spara in 1,6 mkr jämfört med budget på övriga externa kostnader. Dessa besparingar kommer inte helt utan konsekvenser, det kan leda till ökade kostnader framgent.

Förbundet ökade återställningsavgiften för automatlarm från och med första mars, det har lett till ökade intäkter för förbundet. Förbundet har även arbetat för att hyra ut övningsområdet så mycket som möjligt för att dra in extra intäkter. Det har också gjorts en prioritering av vilket underhåll som är nödvändigt på övningsområdet. Detta för att både få ökade intäkter och minskade kostnader.

Under året så har avtalet med Sjöfartsverket angående transport av personal med hjälp av deras båtar och personal avslutas. Bedömning har gjorts att förbundet klarar detta genom egna förmågor och lagstiftning. Detta innebär en mindre kostnad för förbundet.

Kostnaderna för inhyrd förbundschef från Räddningstjänsten Storgöteborg har minskat. Det till följd av en omorganisering och minskat behov av närvaro från dem. Behovet har varierat under året, men det har gjorts löpande avstämningar för att hålla nere kostnader när det inte har funnits behov.

I februari så löpte hyresavtalet för Surte brandstation ut. Detta har inneburit lägre driftkostnader för förbundet både hyresmässigt och underhållsmässigt. På grund av denna effektivisering så har även andra kostnader minskat då det givit synergieffekter för den operativa verksamheten. På grund av sammanslagningen så har flera anläggningstillgångar avyttrats, eftersom det gjorts i samband med en omorganisation påverkar realisationsvinsten för detta inte balanskravsresultatet.

Investeringar

Förbundet arbetar aktivt med de investeringar som beviljats i investeringsbudgeten. Investeringsutfallet uppgår till 11,3 mkr för 2025. Årets budget uppgår till 8,4 mkr och 7,1 mkr återstod av föregående årsbudget. Investeringsbudget på totalt 1,8 mkr kommer flyttas med till 2026.

Nyckeltal och förpliktelser

Förbundets soliditet uppgår till 11,0 % (10,1%), den har förbättrats jämfört med föregående år. Även likviditeten har förbättrats jämfört med föregående år, den ligger på 65,5% (38,3%). Betalningsförmågan av kortfristiga skulder säkras upp av att förbundet ingår i Kungälvs kommuns koncernkontosystem där Bohus Räddningstjänstförbund har möjlighet att nyttja en checkräkningskredit.

Förbundet har inga övriga förpliktelser i form av panter eller ansvarsförbindelser.

Balanskrav

Kommunallagen innehåller krav på att intäkterna ska överstiga kostnaderna. Om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det negativa resultatet regleras och resultatet återställas under de närmast följande tre åren. Balanskravsresultatet uppgår till 1,5 mkr 2025 och därmed är balanskravet uppnått. Det innebär att underskottet från 2023 återställs i sin helhet och en del av underskottet från 2024 återställs. Det återstår 5,8 mkr från 2024 att återställa senast 2027.

Finansiella mål

Förbundet har två finansiella mål för 2025.

Förbundet ska hämta igen underskottet från 2023 på 844 tkr. Eftersom balanskravsresultatet uppgår till 1,5 mkr så täcks hela underskottet från 2023 och en del av underskottet från 2024.

Soliditeten ska öka under 2025. Soliditeten har gått från 10,1% till 11,0% under 2025.

Därmed är båda de finansiella målen uppnådda.

Driftredovisning

Förbundet upprättar ingen särskild driftredovisning, den redogörs för genom uppställd resultaträkning nedan. I den framgår utfallet i förhållande till budget för den löpande verksamheten.

Balanskravsresultat

Tkr	2025-12-31	2024-12-31
Årets resultat	**1 744**	**-6 332**
Realisationsvinster	-772	-73
Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	465	0
Realisationsförluster	17	0
Orealiserade vinster	0	0
Återföring orealiserade vinster	0	0
Verksamhetens resultat	***1 454***	***-6 405***
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0
Balanskravsresultat	**1 454**	**-6 405**

Tkr	2025-12-31	2024-12-31
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	-7 249	**-844**
- Varav från 2023	-844	-844
- Varav från 2024	-6 405	0
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	1 454	-6 405
UB ackumulerade negativa resultat att återställa inom tre år	**-5 795**	**-7 249**
UB ackumulerade negativa resultat	**-5 795**	**-7 249**
Varav från år 2023, återställs senast 2026	0	-844
Varav från år 2024, återställs senast 2027	-5 795	-6 405

Justering har gjorts för realisationsvinst respektive realisationsförlust vid försäljning av anläggningstillgångar. En del av försäljningarna är kopplade till nedläggningen av Surte brandstation och därför har de återlagts enligt undantagsregler. Balanskravsresultatet uppgår till 1,5 mkr och därmed är balanskravet för 2025 uppfyllt. Överskottet innebär också att förbundet täcker hela det negativa balanskravsresultatet som gjordes 2023 och en del av det som gjordes 2024.

Under 2026 kommer förbundet göra en analys av 2027 års budget för att ta fram en plan för att återställa resterande underskott. Det råder en viss osäkerhet kopplat till medlemsansökan till Räddningstjänsten Storgöteborg vilket kan påverka hur detta underskott kommer hanteras. Beslut kring medlemsansökan förväntas komma under våren 2026.

Resultaträkning

Tkr		2025-12-31	Budget 2025	2024-12-31
Verksamhetens intäkter	1	105 829	104 400	97 449
Verksamhetens kostnader	2,3,4,5	-93 285	-91 510	-92 266
Avskrivningar	6	-9 053	-9 506	-9 333
Verksamhetens nettokostnader		**3 491**	**3 384**	**-4 150**
Skatteintäkter		0	0	0
Generella statsbidrag och utjämning		0	0	0
Verksamhetens resultat		***3 491***	***3 384***	***-4 150***
Finansiella intäkter		67	0	71
Finansiella kostnader	7	-1 814	-1 884	-2 252
Resultat efter finansiella poster		***1 744***	***1 500***	***-6 332***
Extraordinära poster		0	0	0
Årets resultat		**1 744**	**1 500**	**-6 332**

Balansräkning

	Not	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar		0	0
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	8,10	42 106	46 092
Maskiner och inventarier	9	45 635	41 060
Summa materiella anläggningstillgångar		*87 741*	*87 153*
Finansiella anläggningstillgångar		0	0
Summa anläggningstillgångar		**87 741**	**87 153**
Bidrag till infrastruktur		**0**	**0**
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Fordringar	11	14 343	5 992
Kortfristiga placeringar		0	0
Kassa och bank		0	233
Summa omsättningstillgångar		**14 343**	**6 225**
SUMMA TILLGÅNGAR		**102 084**	**93 377**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
EGET KAPITAL	12		
Eget Kapital		9 448	15 780
Årets resultat		1 744	-6 332
Summa Eget kapital		**11 192**	**9 448**
AVSÄTTNINGAR			
Avsättningar för pensioner	13	21 593	16 341
Andra avsättningar		0	0
Summa avsättningar		**21 593**	**16 341**
SKULDER			
Långfristiga skulder	14	47 408	51 353
Kortfristiga skulder	15	21 891	16 235
Summa skulder		**69 299**	**67 588**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		**102 084**	**93 377**
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser och panter		Inga	Inga

Kassaflödesanalys

Belopp i Tkr	2025	2024
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Årets resultat, not 12	1 744	-6 332
Avskrivningar & nedskrivningar, not 6	9 036	9 333
Förändring avsättningar, not 13	5 252	3 188
Justering för övriga ej likvidpåverkande poster	0	0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapitalet	**16 032**	**6 189**
Förändring kortfristiga fordringar, not 11	-8 351	13 404
Förändring kortfristiga placeringar	0	0
Förändring kortfristiga skulder, not 15	5 493	-1 873
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**13 174**	**17 721**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Ökning/minskning värdepapper	0	0
Investering i immateriella och materiella anläggningstillgångar, not 8-9	-10 610	-8 999
Försäljning av immateriella och materiella anläggningstillgångar, not 8-9	985	587
Investering i finansiella anläggningstillgångar	0	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-9 625**	**-8 412**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Upplåning	0	0
Amortering	0	0
Förändring kortfristig del	0	0
Förändring övriga långfristiga skulder, not 14	-3 945	-3 021
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**-3 945**	**-3 021**
Årets kassaflöde	**-396**	**6 287**
Likvida medel vid årets början	233	-6 054
LIKVIDA MEDEL VID ÅRETS SLUT	**-163**	**233**

Redovisningsprinciper

Bohus Räddningstjänstförbund följer Lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597), övrig redovisningspraxis och de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Intäkter

Intäkter redovisas, i enlighet med RKR 2 Intäkter, till det värde som erhållits eller kommer erhållas. Intäkterna består huvudsakligen av förbundsbidrag från ägarkommunerna. Bidraget beslutas av kommunerna och förbundet fakturerar kommunerna tertialvis.

Personalkostnader

Lönerna är bokförda enligt kontantprincipen. Förändring av semesterlön och övertidsskuld redovisas som en kostnad i verksamheten. Sociala avgifter bokförs som ett procentuellt påslag på lönekostnaden. Timlöner och ersättning för obekväm arbetstid som är intjänade den sista månaden som omfattas av bokslutet tas upp som kortfristig skuld, då den utbetalas först månaden därpå.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärde efter avdrag för planmässiga avskrivningar och nedskrivningar. Den ekonomiska livslängden ska överstiga tre år och anskaffningsvärdet ska överstiga ett värde om minst ett ½ prisbasbelopp för att en anskaffning ska redovisas som en anläggningstillgång.

Anläggningstillgångar i balansräkningen som övertogs från medlemskommunerna har upptagits till det bokförda värde objekten haft i respektive medlemskommuns balansräkning i samband med förbundets bildande.

Leasingavtal

Enligt RKR R5 så fördelas leasing på finansiell och operationell leasing. Den finansiella leasingen redovisas som en materiell anläggningstillgång och framtida leasingavgifter redovisas som en skuld. Operationella leasingavtal redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden. Tillgången respektive skulden utgörs av framtida leasingavgifter som förbundet är bundet till genom avtal. Då avtalen ursprungligen löper på upp till 3 år, så har nyttjandetiden uppskattats på alla avtal.

Med finansiella leasingavtal avses i det här fallet lokaler där leasingperioden omfattar större delen av leasingobjektets ekonomiska livslängd även om inte äganderätten övergår. Dessa lokaler har specifikt anpassats efter räddningstjänstens verksamhet och kan inte med lätthet ersättas av annan lokal.

Med operationell leasing avses korttidshyra av maskiner och inventarier samt lokaler som förbundet med lätthet kan säga upp och ersätta med andra lokaler.

Avskrivningar

Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärdet. Bestämmande av den ekonomiska livslängden görs utifrån beräknad nyttjandeperiod i enligt med RKR 4 Materiella anläggningstillgångar. Aktivering av anläggningstillgångar sker normalt den månad som investeringen tas i bruk. Nominell metod används för beräkning av avskrivningar, det vill säga linjär avskrivning på ursprungligt anskaffningsvärde.

På de anläggningar som övertogs vid förbundets bildande beräknas internränta på deras bokförda värde. SKR:s förslag på internräntesatser används. På redan befintliga anläggningstillgångar så har komponentavskrivning inte tillämpats, däremot på nyanskaffade maskiner så har en del komponenter

bedömts ha kortare avskrivningstid och har därför delats upp på olika komponenter med olika avskrivningstider.

Avskrivningstider	År
Byggnader	20–33
Fordon	5–20
Räddningstjänstutrustning	5–10
Maskiner och inventarier	5–20
Mark	Ingen avskrivning

Pensionsskuld

Pensioner från och med 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen inklusive löneskatt. Beräkning har skett enligt RIPS19. Pensionsåtagande avseende anställda före år 2013 redovisas som åtagande i Ale- respektive Kungälvs kommuns årsredovisning.

Från och med 2000 har arbetstagaren själv fått möjlighet att placera en del av sin tjänstepension. Det innebär att Bohus Räddningstjänstförbund årligen betalar ut den intjänade individuella delen till KPA som administrerar fördelningen av pensionspengarna till respektive individs valda förvaltare. Den del av pensionsskulden med tillhörande löneskatt, som betalas ut under 2026, bokas upp som kortfristig skuld under 2025 enligt KPA:s prognos.

Inga medel är placerade för att möta framtida pensionsutbetalningar. Pensionsåtagande finns för den före detta förbundschefen vid dennes pensionsavgång, i övrigt har förbundet inga pensionsåtaganden för personer i ledande ställning eller direktionen.

Avsättningar för pensioner

Bohus Räddningstjänstförbund har en avsättning för pensioner inklusive löneskatt. Varje år bokförs förändringen (ökningen/minskningen) av skulden mot årets resultat, detta år har avsättningen ökat avsevärt. Det beror på att avsättning har gjorts för pensionsåtagandet gentemot den före detta förbundschefen motsvarande överenskommet belopp inklusive löneskatt.

Skulder

Vid förbundets bildande skedde ett övertagande av anläggningstillgångar från medlemskommunerna. Detta övertagande finansierades genom ett reverslån mot respektive kommun. Reverslånen amorteras i takt med avskrivningarna av tillgångarna. Tillämpad ränta är den rekommenderande internräntan som Sveriges kommuner och regioner (SKR) fastställer. Räntan för 2025 är 2,54 %. Den del av reverslånen som förfaller inom ett år redovisas som en kortfristig skuld.

Förbundets likviditet hanteras i ett gemensamt koncernkontosystem där Kungälvs kommun och övriga kommunala bolag ingår.

Nyckeltal och förpliktelser

Soliditet är ett mått på hur stor andel av förbundet totala resurser som finansieras med eget kapital.

Förbundet har inga övriga förpliktelser i form av panter eller ansvarsförbindelser.

Noter

Not 1 Verksamhetens intäkter

Belopp i tkr	2025-12-31	Budget	2024-12-31
Förbundsbidrag Ale kommun	38 644	36 494	35 528
Förbundsbidrag Kungälvs kommun	58 505	59 456	53 738
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	202	0	60
Automatlarm	3 811	4 100	3 492
Utbildning	705	720	769
Avgift brandsyn	505	600	558
Tillståndsavgifter	253	220	98
Realisationsvinster på materiella anläggningstillgångar	803	460	73
Övriga intäkter	2 401	2 350	3 132
Summa	**105 829**	**104 400**	**97 449**

Not 2 Verksamhetens kostnader

Belopp i tkr	2025-12-31	Budget	2024-12-31
Personalkostnader	-67 887	-65 203	-66 921
Hyra	-4 809	-5 190	-5 413
Brandvatten	-1 900	-1 900	-1 900
Övriga kostnader	-18 688	-17 322	-18 032
Summa	**-93 285**	**-89 615**	**-92 266**

Not 3 Revision

Belopp i tkr	2025-12-31	2024-12-31
Kostnader för räkenskapsrevision	-520	-634
Övrig revision	0	0
Summa	**-520**	**-634**

Räkenskaperna granskas i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision. De sakkunniga biträdets yttrande samt granskningsrapporter avseende bokslut och årsredovisning kommer finns tillgängliga på förbundets hemsida.

Not 4 Operationella leasingavtal fastigheter

Framtida minimileaseavgifter som ska erläggas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal

Belopp i tkr	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Förfaller till betalning inom ett år	-132	-204
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år	-397	0
Förfaller till betalning senare än fem år	0	0
Under perioden kostnadsförda leasingavgifter	**-530**	**-204**
Varav kommunkoncerninterna operationella leasingavtal:		
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Inom 1 år	-132	-204
Senare än 1 år men inom 5 år	-397	0
Senare än 5 år	0	0
Summa	**-530**	-204
Varav externa operationella leasingavtal:		
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Inom 1 år	0	0
Senare än 1 år men inom 5 år	0	0
Senare än 5 år	0	0
Summa	**0**	**0**

Not 5 Operationella leasingavtal maskiner och inventarier

Framtida minimileaseavgifter som ska erläggas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal

Belopp i tkr	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Förfaller till betalning inom ett år	-438	0
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år	-1 133	0
Förfaller till betalning senare än fem år	0	0
Under perioden kostnadsförda leasingavgifter	**-1 571**	0
Varav kommunkoncerninterna operationella leasingavtal:		
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Inom 1 år	0	0
Senare än 1 år men inom 5 år	0	0
Senare än 5 år	0	0
Summa	**0**	0
Varav externa operationella leasingavtal:		
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Inom 1 år	-438	-204
Senare än 1 år men inom 5 år	-1 133	0
Senare än 5 år	0	0
Summa	**-1 571**	-204

Not 6 Av- och nedskrivningar

Belopp i tkr	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Avskrivning av byggnader och anläggningar	-3 106	-3 037
Avskrivning av maskiner och inventarier	-5 931	-6 296
Summa	**-9 036**	-9 333

Not 7 Finansiella kostnader

Belopp i tkr	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Räntekostnader	-112	-171
Ränta finansiell leasing	-1 192	-1 261
Ränta pensionsskuld	-510	-820
Summa	**-1 814**	**-2 252**

Not 8 Mark, byggnader och tekniska anläggningar

Belopp i tkr	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Ingående anskaffningsvärde	81 971	80 886
Årets anskaffningar	47	1 085
Utrangeringar	-1 571	0
Utgående ackumulerade anskaffningar	**80 447**	**81 971**
varav pågående investeringar	*0*	*0*
Ingående ackumulerade avskrivningar	-35 879	-32 842
Utrangeringar	644	0
Årets avskrivningar	-3 106	-3 037
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-38 341**	**-35 879**
Utgående planenligt restvärde	**42 106**	**46 092**
därav finansiell leasing	*40 756*	*43 662*
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod (år)	17,6	17,6

Not 9 Maskiner och inventarier

Belopp i tkr	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Maskiner och inventarier		
Anskaffningsvärde anläggningar	91 525	84 899
Årets anskaffningar	10 563	7 914
Försäljningar	-1 478	-1 288
Utrangeringar	-4 828	0
Utgående ackumulerade anskaffningar	**95 782**	**91 525**
Varav pågående investeringar	*1 205*	*701*
Ingående ackumulerade avskrivningar	-50 465	-44 870
Försäljningar	1 420	701
Utrangeringar	4 828	0
Årets avskrivningar	-5 930	-6 296
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-50 147**	**-50 465**
Utgående planenligt restvärde	**45 635**	**41 060**
därav finansiell leasing	*40 756*	*43 662*
Genomsnittlig nyttjandeperiod maskiner och inventarier	8,3	8,2

Not 10 Finansiell leasing

Framtida minimileaseavgifter som ska erläggas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal

	2025-12-31	2024-12-31
Totala minimileaseavgifter	56 640	60 621
Framtida finansiella kostnader	-9 526	-10 718
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	**47 114**	**49 902**
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:		
Förfaller till betalning inom ett år	2 859	2 788
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år	12 122	11 847
Förfaller till betalning senare än fem år	32 133	35 268
Summa:	**47 114**	**49 902**

Varav kommunkoncerninterna finansiella leasingavtal	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Totala minimileaseavgifter	56 640	60 621
Framtida finansiella kostnader	-9 526	-10 718
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	**47 114**	**49 902**
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:		
Förfaller till betalning inom ett år	2 859	2 788
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år	12 122	11 847
Förfaller till betalning senare än fem år	32 133	35 268
Summa:	**47 114**	**49 902**

Varav externa finansiella leasingavtal	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Totala minimileaseavgifter	0	0
Framtida finansiella kostnader	0	0
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	**0**	**0**
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:		
Förfaller till betalning inom ett år	0	0
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år	0	0
Förfaller till betalning senare än fem år	0	0
Summa:	**0**	**0**

Not 11 Kortfristiga fordringar

Belopp i tkr	2025-12-31	2024-12-31
Kundfordringar	10 559	2 499
Fordran Skatteverket	565	548
Fordran mervärdesskatt	562	380
Övriga kortfristiga fordringar	0	0
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 656	2 265
Summa	**14 343**	**5 692**

Not 12 Eget kapital

Belopp i tkr	2025-12-31	2024-12-31
Ingående eget kapital	9 448	15 780
Årets resultat	1 744	-6 332
Summa	**11 192**	**9 448**

Not 13 Avsättningar pensioner

Belopp i tkr	2025-12-31	2024-12-31
Ingående avsättning	13 205	9 880
Pensionsutbetalningar	-106	-99
Aktualiseringar	0	0
Nyintjänad pension	4 542	2 036
Ränte- och basbeloppsuppräkningar	471	820
Förändring av löneskatt	1 171	649
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0
Övrigt	-83	-81
Sänkning av diskonteringsränta	0	0
Total pensionsavsättning	**19 201**	**13 205**
Avsatt till pensioner	15 452	10 627
Löneskatt	3 749	2 578
Summa pensionsåtagande	19 201	13 205
Återlånade medel	**19 201**	**13 205**
Pensioner som avsättning	19 201	13 205
Pensioner som ansvarsförbindelse	0	0
Summa pensionsåtagande	19 201	13 205
Återlånade medel	**19 201**	**13 205**
Särskild avtalspension		
Pension	1 926	2 524
Löneskatt	467	612
Summa	**2 392**	**3 136**
Total pensionsavsättning	**21 593**	**16 341**

Pensioner före 2013 tryggas av Ale respektive Kungälvs kommun och redovisas därmed som pensionsåtagande i deras respektive årsredovisning.

Särskild avtalspension avser ett pensionsåtagande gentemot den före detta förbundschefen. Avsättningen motsvarar överenskommet belopp inklusive löneskatt.

Not 14 Långfristiga skulder

Belopp i tkr	2025-12-31	2024-12-31
Reverslån Ale kommun	224	1 170
Reverslån Kungälvs kommun	70	280
Leasingavtal relaterat till finansiell leasing av fastigheter	47 114	49 902
Summa	**47 408**	**51 353**

Not 15 Kortfristiga skulder

Belopp i tkr	2025-12-31	2024-12-31
Kortfristig del av reverslån Ale kommun	41	92
Kortfristig del av reverslån Kungälvs kommun	210	210
Kortfristig skuld Kungälvs Kommun*	163	0
Leverantörsskulder	7 277	5 279
Upplupna personalkostnader (exkl pensioner)	6 741	6 557
Upplupna pensionskostnader	1 731	1 981
Övriga kortfristiga skulder	1 044	1 060
Förutbetalda riktade statsbidrag och kostnadsersättningar	150	0
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	4 533	1 056
Summa	**21 891**	**16 235**

*Kungälvs kommun har med bank avtalat om ett så kallat koncernkontosystem. Mellan kommunen och Bohus Räddningstjänstförbund har interna kreditvolymer avtalats. Om det är en skuld på koncernkontot på koncernkontot vid årsskiftet redovisas det som en kortfristig skuld till Kungälvs kommun. Den koncerninterna kreditlimiten uppgår till 10 000 tkr.

Investeringsredovisning

Belopp i Tkr	2025-12-31	Budget	Avvikelse mot budget
Båtar*	690	750	60
Slangtvätt ultraljudstvätt och ren arbetsmiljö*	74	380	306
Släck räddningsfordon*	7 344	6 000	-1 344
Ledningsfordon	0	1 500	1 500
Transportfordon och småbilar	679	850	171
MC 6*6	235	300	65
Däck tunga fordon	0	300	300
Räddningstjänstutrustning	161	175	14
Ras och skred	151	150	-1
Reinvesteringar	214	150	-64
Kem och Rökskydd	522	650	128
Tvättmaskin Torkskåp RAP	0	200	200
Reningsteknik	0	1 000	1 000
Motorspruta	0	200	200
Motorsågar och motorkapar	0	200	200
Larmställ och höghöjdsskydd hjälmar	259	350	91
Indikeringsutrustning Kem	0	175	175
Värmekamera	66	150	84
Övningsfält	47	200	153
Brandslang och armatur skogsbrand	251	250	-1
Utlarmning/sökare	120	150	30
Rakelutbyte	35	200	165
Navigation	0	150	150
Larmteknik / servar	141	150	9
Rökdykarradiosystem	30	50	20
Robust höjd beredskap stab ledningsutr	0	500	500
Fystestutrustning	100	125	25
Säkerhetsskåp/exskåp	35	100	65
Möbler och investeringar	157	125	-32
	11 311	**15 480**	**4 169**

*Överflyttat från tidigare års budget

Det sakkunniga biträdets yttrande

Till revisorerna i Bohus Räddningstjänstförbund (BORF) (org.nr 222000–3004)

Inledning

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i BORF utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för år 2025-01-01–2025-12-31.

Våra uttalanden i detta yttrande är förenliga med innehållet i den revisionsrapport som har överlämnats till förbundets förtroendevalda revisorer 2026-03-05.

Yttrande om årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för BORF för år 2025-01-01–2025-12-31 avtagen av direktionen den 2026-02-25. Vi har granskat förvaltningsberättelsen samt investeringsredovisningen enligt särskilda instruktioner i *Standard för kommunal räkenskapsrevision.*

Enligt vår bedömning har årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundens finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Grund för uttalanden

Vi har utfört uppdraget enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet *Det sakkunniga biträdets ansvar*. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till förbundets.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter och denna andra information återfinns på sidorna 3-5. Det är direktionen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter.

Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Penneo document key: HVMLH-UWAGB-8YL01-4D233-YX1OA-8BB3A

Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Sådan information som granskas enligt särskilda instruktioner utgör inte annan information.

Direktionens ansvar

Det är direktionen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning. Direktionen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga biträdets ansvar

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande som en del av en revisionsrapport till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.

Som del av en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- Identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag.
- Skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i direktionens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Penneo document key: HVMLH-UWAGB-8YL01-4D233-YX1OA-8BB3A

- Måste vi informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Det sakkunniga biträdets granskning av förvaltningsberättelsen och investeringsredovisningen

Det är direktionen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen samt investeringsredovisningen och att dessa upprättas i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Vår granskning har skett enligt ”Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse” och ”Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning” i Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen och investeringsredovisningen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

Förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Investeringsredovisning har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Sundsvall den 5 mars 2026

Azets Revision & Rådgivning AB

Kristoffer Bodin

Auktoriserad revisor/Ansvarigt sakkunnigt biträde

Penneo document key: HVMLH-UWAGB-8YL01-4D233-YX1OA-8BB3A

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Yngve Roger Kristoffer Bodin
Auktoriserad revisor
Serienummer: 0a6fb105ff7c07[…]b670372d4c2b2
IP: 37.123.xxx.xxx
2026-03-05 14:05:13 UTC

Penneo dokumentnyckel: HVMLH-UWAGB-8YL01-4D233-YX1OA-8BB3A

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Plats och tid	Brandstationen, Kode 2026-02-25, kl 14:00-17:30
Närvarande ledamöter	Peter Harrysson (M) ordförande Erik Liljeberg (M) vice ordförande Glenn Linhem (L) Gunnar Skaven (S)
Närvarande ersättare	Monica Samuelsson (S) Thomas Loong (L) Kathrine Månsson (S)
Frånvarande	Maria-Bianca Andersson (KD)
Övriga deltagande	Christian Weberberger, tf förbundschef/ räddningschef David Henningberg, BORF Anette Fredriksson, ekonom (deltar till § 7) Frida Engdahl, ekonom (deltar till § 7) Christina Carlsson, revisor (deltar till § 7) Iréne Hellekant, revisor (deltar till §7) Kristoffer Bodin, Azets Revision & Rådgivning AB (§5-7) (Erik Bjärke, Ale kommun (deltar § 8) Kristoffer Ränkedal, RSG (deltar § 10) Ida Haglund Friberg, BORF (deltar § 9) Maria Berger, sekreterare, BORF
Närvarande personalföreträdare	Anders Eriksson, Vision Mats Hansson, Ledarna Carl Björkell, Kommunal Fredrik Olsson, BRF (deltar via Teams)
Frånvarande personalföreträdare	-
Utses att justera	Erik Liljeberg (M)
Justeringens plats och tid	Kungälv, digital signatur 2026-03-04

Underskrifter

Sekreterare
Maria Berger
Maria Berger

Ordförande
Peter Harrysson (Mar 3, 2026 13:48:19 GMT+1)
Peter Harrysson (M)

Justerande
Erik Liljeberg (Mar 3, 2026 12:54:40 GMT+1)
Erik Liljeberg (M)

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ	Direktionen för Bohus Räddningstjänstförbund
Sammanträdesdatum	2026-02-25
Datum för anslags uppsättande	2026-03-04
Datum för anslags nedtagande	2026-03-25
Förvaringsplats för protokollet	Kungälvs stadshus
Underskrift	*Maria Berger* Maria Berger *Sekreterare*

Innehåll

§ 01/2026 Upprop 4
§ 02/2026 Val av justerare 5
§ 03/2026 Tillkommande och utgående ärenden 6
§ 04/2026 Eventuell anmälan om jäv 7
§ 05/2026 Bokslutsgenomgång och årsredovisning 2025 8
§ 06/2026 Revisionsberättelse och yttrande från sakkunnig genomgång 9
§ 07/2026 Beslut om bokslut 10
§ 08/2026 Information ny räddningsstation Ale 11
§ 09/2026 Uppdatering av BORFs delegationsordning 12
§ 10/2026 Räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB) 13
§ 11/2026 Medlemsansökan RSG 14
§ 12/2026 Internkontrollplan 15
§ 13/2026 Delegationsbeslut 16
§ 14/2026 Övriga frågor 17
§ 15/2026 Nästa sammanträde 18
§ 16/2026 Arbetsmöte direktionen angående medlemsprocess och medlemssamråd 19
§ 17/2026 Avslutande av mötet 20

§ 01/2026 Upprop

Frånvarande ledamöter, ersättare och förtroendevalda representanter enligt följande:

Frånvarande ledamöter

-

Frånvarande ersättare

- Maria-Bianca Andersson (KD)

Frånvarande personalföreträdare

-

§ 02/2026 Val av justerare

Erik Liljeberg föreslås justera sammanträdets protokoll.
Protokollet justeras digitalt senast 2026-03-04.

Beslut

Erik Liljeberg utses att jämte ordföranden justera sammanträdets protokoll.

___

§ 03/2026 Tillkommande och utgående ärenden

Ett par punkter från dagens agenda flyttas över till nästkommande möte den 18 mars 2026.

- Utredning Ales operativa bemanning
- Förbundschefen/räddningschefen informerar

Beslut

Föredragningslistan fastställs och informationen noteras till protokollet.

§ 04/2026 Eventuell anmälan om jäv

Ingen anmälan om jäv.

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

§ 05/2026 Bokslutsgenomgång och årsredovisning 2025

Anette Fredriksson och Frida Engdahl, förvaltnings respektive redovisningsekonom, gick igenom årsredovisningen som bifogades kallelsen.

Positivt resultat för 2025 vilket bland annat beror på återhållsamhet i förbundet för att komma i ekonomisk balans samt extra resurser från ägarkommunerna. Räddningstjänsten är oförutsedd ekonomiskt ur många aspekter.

Resultat: 1,744 mkr

Balanskrav: 1,5 mkr vilket också innebär att hela underskottet från 2023 samt delar av 2024 års underskott återställs.

5,8 mkr från 2024 kvarstår och ska vara återställt senast 2027.

Beslut
Informationen noteras till protokollet, och beslut om bokslut tas efter revisionsberättelsen.

___

§ 06/2026 Revisionsberättelse och yttrande från sakkunnig genomgång

Kristoffer Bodin, Azets Revision & Rådgivning AB, samt Christina Carlsson och Irené Hellekant presenterar sig själva och sin roll samt redogör för den finansiella granskning av bokslut och årsredovisning som är genomförd.

Tydliga mål finns ej gällande drift dock är det inget krav och man får en tillräckligt bra bild genom annan dokumentation.

Mål- god ekonomisk hushållning- målen är för året 2025 uppnådda.

Finansiella mål
Förbundet har två finansiella mål för 2025 vilka båda är uppnådda.

Förbundet ska hämta igen underskottet från 2023 på 844 tkr. Eftersom balanskravsresultatet uppgår till 1,5 mkr så täcks hela underskottet från 2023 och en del av underskottet från 2024. 5,8 msk ska återställas under 2027 och det får ske i dialog med ägarkommunerna.

Soliditeten ska öka under 2025. Soliditeten har gått från 10,1% till 11,0% under 2025.

Balanskravsresultatet uppfylls för 2025.

Årsredovisningen ger en rättvis bild av verksamheten. Inga noteringar vad gäller de finansiella rapporterna, de är upprättade utifrån god redovisningssed.

Räkenskaperna är rättvisande, också vad gäller styrning och ledning. Tillfredsställande dokumentering har också gjorts under året.

Beslut

Informationen från revisionen antecknas till protokollet.

___

§ 07/2026 Beslut om bokslut

Efter budgetgenomgång, redovisning av årsberättelse samt sakkunnighetsutlåtande från revisorer fattar direktionen för BORF beslut om bokslut, årsredovisning 2025.

Yrkande

Ordförande yrkar att direktionen beslutar att godkänna bokslut 2025.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att direktionen beslutar detsamma.

Beslut
Direktionen fattar beslut om bokslut 2025, och detta nedtecknas i protokollet.

___

§ 08/2026 Information ny räddningsstation Ale

Erik Bjerke, projektledare från Ale kommun redogör för nuvarande status kring ny räddningsstation i Ale där både Räddningstjänst samt ambulansverksamhet ingår. Redovisningen sker på en övergripande nivå vad gäller plats och ungefärlig utformning.

Volymstudie och beslut kommer om allt flyter på att vara klart under våren och först efter det ser man på verksamhetens behov.

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

___

§ 09/2026 Uppdatering av BORFs delegationsordning

Ida Haglund Friberg, chef förebyggandeavdelningen, redovisar ett par punkter ur en ny författning från MCF gällande bland annat tillsyn och anmälningsskyldighet för brandfarliga och explosiva varor (**MCFFS 2026:2)**. (bilaga till kallelsen).
Dessa behöver finnas med i BORFs delegationsordning genom två nytillkomna punkter. Övriga delar innefattas av redan befintliga delar i delegationsordningen.

Beslut

Direktionen beslutar att godkänna ändringarna i delegationsordningen och informationen antecknas till protokollet.

§ 10/2026 Räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB)

Kristoffer Ränkedal, RSG är inbjuden för att delge information kring krigsorganisation och Räddningstjänst under höjd beredskap.

Förväntan från myndigheten MCF är att under 2027 (för BORFs) ska krigsorganisationen vara etablerad i förbundet.

Förbundets kapacitet är idag dimensionerad för verksamhet i fredstid vilket betyder att det finns ett visst resursbehov.

Rimligt är att i 2026 års budget ha med en post för planeringskostnad och verksamhetsbehov (som inte täcks av finansiering genom MCF).

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

___

§ 11/2026 Medlemsansökan RSG

Avtalsförslag är ute på remiss till befintliga medlemskommuner inom RSG. Ägarkommunerna, Ale och Kungälv, ser över avtal och ekonomiska frågor.

BORF och Direktionen är i nuläget inte inblandade i de ekonomiska och avtalsprocesser som pågår på ägarnivå.

Ansvarsbiten för processen har vandrat och inte varit tydlig men i nuläget är det ägarkommunerna som bär ansvaret för frågan och förhoppningen är att ett inriktningsbeslut kommer snarast. Tyvärr har processen dragit ut på tiden, detaljfrågor hade kunnat lösas tidigare.

BORF står inför stora processer i verksamheten som kräver mycket tid och kommer ta mycket personaltimmar i anspråk, därför behövs ett beslut.

Indikationen från verksamheten är att ovissheten är det som är svårast att hantera vilket de fackliga företrädarna och dess medlemmar låter meddela.

Beslut

Informationen noteras till protokollet.

§ 12/2026 Internkontrollplan

Förslag på internkontrollplan för 2026 bifogades kallelsen och då är det följande två punkter som kommer hanteras:

Förebyggandeavdelningens organisering

Räddningstjänst under höjd beredskap

Beslut

Planen godkännas och informationen antecknas till protokollet.

§ 13/2026 Delegationsbeslut

Christian Weberberger redovisar delegation om ny räddningsledare i BORF som är utsedd, Jacob Billborg.

Beslut

Informationen noteras till protokollet.

§ 14/2026 Övriga frågor

Thomas Loong har två övriga frågor som kommer flyttas över till nästkommande möte

- Rekrytering RiB i samverkan med kommunerna
- Skrivelse från 2021 kring Kungälvs brandstation.

§ 15/2026 Nästa sammanträde

Nästa sammanträde äger rum 18 mars 2026 på stationen i Kungälv.

Beslut

Informationen noteras till protokollet.

§ 16/2026 Arbetsmöte direktionen angående medlemsprocess och medlemssamråd

Enbart direktionen deltar under denna punkt och dagordning till medlemssamrådet den 4 mars går ut till ägarkommunerna efter dagens möte.

§ 17/2026 Avslutande av mötet

Peter Harrysson tackar alla deltagare på dagens direktionssammanträde och avslutar mötet.

Beslut

Antecknas till protokollet.

Protokoll direktionssammanträde 20260225

Final Audit Report 2026-03-03

Created:	2026-03-03
By:	Maria Berger (maria.berger@borf.se)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAAZgRMXoPDqgdzhu9VUc_hSvGU8-ke8rPv

History

Document created by Maria Berger (maria.berger@borf.se)
2026-03-03 - 11:52:06 AM GMT

Document emailed to Peter Harrysson (peter@phcab.se) for signature
2026-03-03 - 11:52:11 AM GMT

Document emailed to Erik Liljeberg (erik.liljeberg@ale.se) for signature
2026-03-03 - 11:52:11 AM GMT

Document emailed to Maria Berger (maria.berger@borf.se) for signature
2026-03-03 - 11:52:11 AM GMT

Email viewed by Erik Liljeberg (erik.liljeberg@ale.se)
2026-03-03 - 11:53:47 AM GMT

Document e-signed by Erik Liljeberg (erik.liljeberg@ale.se)
Signature Date: 2026-03-03 - 11:54:40 AM GMT - Time Source: server

Email viewed by Peter Harrysson (peter@phcab.se)
2026-03-03 - 12:47:54 PM GMT

Document e-signed by Peter Harrysson (peter@phcab.se)
Signature Date: 2026-03-03 - 12:48:19 PM GMT - Time Source: server

Email viewed by Maria Berger (maria.berger@borf.se)
2026-03-03 - 12:59:53 PM GMT

Document e-signed by Maria Berger (maria.berger@borf.se)
Signature Date: 2026-03-03 - 1:01:08 PM GMT - Time Source: server

Agreement completed.
2026-03-03 - 1:01:08 PM GMT

Adobe Acrobat Sign

Granskning av bokslut och årsredovisning 2025

Bohus Räddningstjänstförbund

2026-03-05

Azets Revision & Rådgivning har av Bohus Räddningstjänstförbund (BORF) revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2025. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Syftet med granskningarna har varit att bedöma om förbundets årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Som del av en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen.

Sundsvall den 5 mars 2026

Kristoffer Bodin
Auktoriserad revisor/Certifierad kommunal revisor

Utöver denna granskningsrapport avlämnas av den auktoriserade revisorn även *Det sakkunniga biträdets yttrande* som omfattar räkenskapsrevisionen.

Innehåll

01	Sammanfattning	3
02	Inledning	7
03	Översiktlig granskning av processer	14
04	Granskningsresultat- Räkenskapsrevision	16
05	Granskningsresultat- God ekonomisk hushållning	19
06	Granskningsresultat- Balanskravsresultat	23

Sammanfattning

01

Sammanfattning

Azets Revision & Rådgivning har av BORFs revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2025. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025. Syftet med granskningarna har varit att bedöma om förbundets årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Årsredovisningens räkenskaper

Vi har ej gjort några väsentliga noteringar.

Sammanfattning

God ekonomisk hushållning

Finansiella mål/verksamhetsmål

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål/verksamhetsmål som direktionen fastställt i budget 2025.

Balanskravsresultat

Förbundet kommer med årets balanskravsresultat på 1 454 tkr att återställa 2023 års negativa balanskravs-resultat på -844 tkr och delar av 2024 års negativa balanskravsresultat. Totalt kvarstår -5 795 tkr att återställa senast år 2027.

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls.

Sammanfattning - Revisionsfrågor

Räkenskapsrevision

- Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning och kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?

- Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?

- Har investeringsredovisningen upprättas i enlighet med LKBR?

God ekonomisk hushållning

- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som direktionen beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?

Balanskravsresultat

- Efterlever förbundet det lagstadgade balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?

Inledning

02

Inledning

Vi har av BORFs revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2025. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap. kommunallagen (2017:725) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska vid granskning av årsredovisning pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisorernas revisionsberättelse.

Årsredovisningen granskas enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Standarden ska tillämpas av de sakkunniga som utför räkenskapsrevision på uppdrag av förtroendevalda revisorer i kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund.

Standarden består av:

- Ramverk
- Anvisningar för tillämpning i kommunal räkenskapsrevision av International Standards on Auditing (ISA) samt International Standard on Review Engagements (ISRE 2410)
- Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper
- Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse
- Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning

Följande moment regleras inte av standarden utan tillkommer i enlighet med SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022:

- Granskningen av utfallet rörande verksamhetsmålen med betydelse för god ekonomisk hushållning samt själva bedömningen av huruvida resultaten i årsredovisningen är förenliga med verksamhetsmålen samt de finansiella målen.
- Bedömning om förbundet efterlever balanskravet samt eventuellt åberopande av synnerliga skäl omfattas inte av Standard för kommunal räkenskapsrevision.

Syfte och revisionsfrågor

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för utlåtandet respektive revisionsberättelse. Syftet med granskningarna är att bedöma om förbundets årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Granskningen av årsredovisningen ska besvara följande revisionsfrågor:

Räkenskapsrevision

- Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning och kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?
- Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?
- Har drift- och investeringsredovisningen upprättas i enlighet med LKBR?

God ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som direktionen beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?
- Efterlever förbundet det lagstadgade balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?

Avgränsning

- Vår granskning omfattar årsredovisningen per 2025-12-31.
- Granskningen av räkenskaperna har utförts i den omfattning som krävs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision.
- Granskningen av måluppfyllelse och bedömning av balanskravet har utförts enligt SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022.
- Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen, hade påverkat dennes bedömning av förbundet. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan förbund och verksamheter.

Revisionskriterier

Bedömningsgrund för våra bedömningar avseende delårsrapport och årsredovisningens räkenskaper bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR)

Bedömningsgrund för våra bedömningar avseende god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat bygger på följande revisionskriterier:

- God redovisningssed i kommunal verksamhet 2022 (SKR)
- Rekommendation R5 Granskning av delårsrapport och årsredovisning (Skyrev)
- Interna regelverk och instruktioner
- Direktionsbeslut

Prövning av oberoende

- Vi har i enlighet med vårt regelverk, Standard för kommunal räkenskapsrevision samt Skyrevs rekommendationer prövat vårt oberoende. Vi har inte funnit några sådana omständigheter som tyder på att vårt oberoende och integritet kan ifrågasättas.

Metod

Revisionen har genomförts genom bland annat:

- Processgenomgång av relevanta processer för upprättandet av de finansiella rapporterna
- Stickprov och andra urvalsmetoder
- Dataanalys
- Kartläggning av IT-miljön
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner
- Avstämning mot redovisningsregelverk
- Verifiering av delårsrapport och årsredovisning mot huvudbok samt underlag för denna
- Översiktlig analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av direktionen beslutade målen

Ansvarig styrelse

- Granskningarna avser förbundets delårsrapport och årsredovisning som avges av direktionen.
- Rapporten är faktakontrollerad av förbundets ekonom.

Bedömningsnivåer

Bedömningsnivåerna skiljer sig åt baserat på granskningsområde, givet att bedömning utgår ifrån olika lagar, regelverk och rekommendationer.

Räkenskapsrevision	Bedömningsnivå	Bedömningssymbol
De bedömningar som lämnas i rapporten avseende räkenskapsrevision baseras på följande nivåer	I allt väsentligt	
	Endast delvis	
	Nej	

God ekonomisk hushållning	Bedömningsnivå	Bedömningssymbol
De bedömningar som lämnas i rapporten avseende god ekonomisk hushållning baseras på följande nivåer och utgår från Skyrevs rekommendation *nr. 5 Granskning av delårsrapport och årsredovisning*	Förenligt med fullmäktiges beslut	
	Delvis förenligt med fullmäktiges beslut	
	Ej förenligt med fullmäktiges beslut	
	Otydligt eller ostrukturerat, går ej att bedöma	

Balanskravsresultat	Bedömningsnivå	Bedömningssymbol
De bedömningar som lämnas i rapporten avseende räkenskapsrevision baseras på följande nivåer	Uppfylls	
	Uppfylls ej	

Översiktlig granskning av processer

03

Översiktlig granskning av processer

Under hösten har vi skapat oss en förståelse för processer som är relevanta för upprättandet av de finansiella rapporterna och identifierat lämpliga granskningsåtgärder. Vi uttalar oss inte om effektiviteten i kontrollerna/processerna.

Slutsats

Vår slutsats är att vi i samband med granskningen av relevanta processer inte har funnit några avvikelser av sådan väsentlig karaktär att vår ursprungliga riskbedömning och granskningsansats har behövt ändras.

Granskningsresultat - Räkenskapsrevision

04

Årsredovisningens räkenskaper

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning och sammanställda räkenskaper (om sådana upprättas enligt 12 kap 2 § LKBR).

Vi har ej gjort några väsentliga noteringar.

Bedömning

Räkenskapsrevision

Revisionsfråga	Bedömning	Bedömningsnivå
• Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning och kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?	Enligt vår bedömning har årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.	
• Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?	Förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.	
• Har investeringsredovisningen upprättas i enlighet med LKBR?	Investeringsredovisning har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.	

Granskningsresultat – God ekonomisk hushållning

05

God ekonomisk hushållning

Kommunalförbund ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar).

I KL stadgas även att kommunalförbund ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar förbundets ekonomi.

Enligt kommunallagens bestämmelser ska direktionen i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av direktionen beslutade målen.

Direktionen har för 2025 satt upp två finansiella mål och två verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning.

Finansiella mål för god ekonomisk hushållning:

- Förbundet ska hämta igen underskottet från 2023 på 844 tkr.
- Soliditeten ska öka under 2025.

Då förbundet uppvisar ett balanskravsresultat på 1,5 mnkr och en soliditet på 11 % (10,1 %) bedöms båda de finansiella målen för god ekonomisk hushållning uppnådda.

God ekonomisk hushållning forts.

Verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning:

- Sjukfrånvaron i förbundet ska vara under 4 %.
- Minst hälften av förbundets sju verksamhetsmål i verksamhetsplanen ska vara uppnådda.

Verksamhetsmål	Uppfyllnadsgrad	Lokalt mål i handlings-programmet
Information och rådgivning till allmänheten	70 – 80 %	Lokalt mål 9
Ras och skred	Klart	Lokalt mål 2
Förebyggande kompetenslyft för operativ personal	Klart	Lokalt mål 3
Utveckla den flexibla förmågan i beredskapsarbetet	Klart	Lokalt mål 8
Öka förmågan mot förbundets öar	60 – 70 %	Lokalt mål 1
Öka operativa förmågan för att kunna hantera olyckor med höga hus	Klart	Lokalt mål 8
Hot om suicid	Klart	Lokalt mål 10

Sjukfrånvaron uppgår till 2,7 % och förbundet uppnår fem av sju verksamhetsmål enligt tabell ovan. Båda verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning bedöms därmed som uppnådda.

Sammantagen bedömning:

För att god ekonomisk hushållning ska vara uppnådd krävs att två av fyra mål har uppnåtts, varav minst ett finansiellt. Då alla fyra målen för god ekonomisk hushållning är uppnådda bedömer direktionen att god ekonomisk hushållning har uppnåtts. Vi gör ingen annan bedömning.

Bedömning

God ekonomisk hushållning

Revisionsfråga

- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som direktionen beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?

Bedömning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål/verksamhetsmål som direktionen fastställt i budget 2025.

Bedömningsnivå

Granskningsresultat – Balanskravsresultat

06

Balanskravsresultat

Ett kommunalförbund ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

Förbundet kommer med årets balanskravsresultat på 1 454 tkr att återställa 2023 års negativa balanskravs-resultat på -844 tkr och delar av 2024 års negativa balanskravsresultat. Totalt kvarstår -5 795 tkr att återställa senast år 2027.

Balanskravsresultat

Tkr	2025-12-31	2024-12-31
Årets resultat	**1 744**	**-6 332**
Realisationsvinster	-772	-73
Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	465	0
Realisationsförluster	17	0
Orealiserade vinster	0	0
Återföring orealiserade vinster	0	0
Verksamhetens resultat	***1 454***	***-6 405***
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0
Balanskravsresultat	**1 454**	**-6 405**

Tkr	2025-12-31	2024-12-31
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	-7 249	**-844**
- Varav från 2023	-844	-844
- Varav från 2024	-6 405	0
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	1 454	-6 405
UB ackumulerade negativa resultat att återställa inom tre år	**-5 795**	**-7 249**
UB ackumulerade negativa resultat	**-5 795**	**-7 249**
Varav från år 2023, återställs senast 2026	0	-844
Varav från år 2024, återställs senast 2027	-5 795	-6 405

Bedömning

Balanskravsresultat

Revisionsfråga	Bedömning	Bedömningsnivå
• Efterlever förbundet det lagstadgade balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?	Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls. Inga synnerliga skäl har åberopats.	

Tack för ert förtroende!

azets.com/sv-se

Move forward with confidence >

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 79

KS 2026/207

Instruktion till bolagsstämma AB Alebyggen

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att valt ombud instrueras att på bolagsstämma för AB Alebyggen rösta för:

- att styrelse och verkställande direktör beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025

- att godkänna styrelsens förslag till disposition av verksamhetsårets vinst enligt fastställd balansräkning

- att fastställa i årsredovisningen ingående resultat- och balansräkning

- att framföra kommunens vilja om samlokalisering av kontorslokaler i det nya kommunens hus

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 7 kap. 1 § aktiebolagslagen utövas aktieägares lagstadgade inflytande i bolaget vid bolagsstämman, som är bolagets högsta beslutande organ. Ombudet röstar på stämman enligt utfärdad instruktion. Förslag till beslut om ansvarsfrihet grundas i revisionens granskning som redovisas i granskningsrapport och granskningsredogörelse.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-31
- Årsredovisning med revisionsberättelse och lekmannarevisorernas granskningsrapport – AB Alebyggen 2025
- Granskningsredogörelse AB Alebyggen 2025
- Bolagsstyrningsrapport AB Alebyggen 2025
- Protokoll uppsiktsdialog AB Alebyggen 2025

Yrkande

Dennis Ljunggren (S) yrkar att valt ombud instrueras att på bolagsstämma för AB Alebyggen rösta för att framföra kommunens vilja om samlokalisering av kontorslokaler i det nya kommunens hus.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på Dennis Ljunggrens (S) tilläggsyrkande och finner kommunstyrelsen beslutar detsamma.

Beslutet skickas till

Ombud vid årsstämma med AB Alebyggen
AB Alebyggens styrelse
AB Alebyggens VD

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/207
Datum: 2026-03-31
Utvecklingsledare Olle Andersson

Kommunstyrelsen

Instruktion till bolagsstämma AB Alebyggen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att valt ombud instrueras att på bolagsstämma för AB Alebyggen rösta för:

- att styrelse och verkställande direktör beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025
- att godkänna styrelsens förslag till disposition av verksamhetsårets vinst enligt fastställd balansräkning
- att fastställa i årsredovisningen ingående resultat- och balansräkning.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 7 kap. 1 § aktiebolagslagen utövas aktieägares lagstadgade inflytande i bolaget vid bolagsstämman, som är bolagets högsta beslutande organ. Ombudet röstar på stämman enligt utfärdad instruktion. Förslag till beslut om ansvarsfrihet grundas i revisionens granskning som redovisas i granskningsrapport och granskningsredogörelse.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokrati

Beslutsunderlag

- Årsredovisning med revisionsberättelse och lekmannarevisorernas granskningsrapport – AB Alebyggen 2025
- Granskningsredogörelse AB Alebyggen 2025
- Bolagsstyrningsrapport AB Alebyggen 2025
- Protokoll uppsiktsdialog AB Alebyggen 2025

Ärendet

AB Alebyggen är ett helägt kommunalt bolag. Enligt 7 kap. 1 § aktiebolagslagen utövas aktieägares lagstadgade inflytande i bolaget vid bolagsstämman, som är bolagets högsta beslutande organ. Ombudet röstar på stämman enligt utfärdad instruktion. Ombudsinstruktioner beslutas av kommunfullmäktige.

Varje år ska bolaget hålla bolagsstämma och där fastställa

- resultaträkning och balansräkning,
- hur företaget ska disponera årets vinst eller förlust,
- om styrelsen och den verkställande direktören ska få ansvarsfrihet för det avslutade räkenskapsåret

Förslag till beslut om ansvarsfrihet grundas i revisionens granskning som redovisas i granskningsrapport och granskningsredogörelse.

I revisionsberättelsen framgår att bolagets revisor tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen. Vidare tillstyrker bolagets revisor att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och att bolagsstämman beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

I lekmannarevisorernas granskningsrapport bedöms att AB Alebyggens verksamhet skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Vidare skriver lekmannarevisorerna att någon grund för anmärkning mot styrelsens och verkställande direktörens förvaltning inte föreligger.

Utifrån att bolagen fastställer styrmodellen innebär detta också att bolagen årligen ska inkomma med en bolagsstyrningsrapport inför ansvarsprövning. I bolagsstyrningsrapporten ska alla styrande dokument som fastställts av tidigare bolagsstämmor redovisas. Syftet är att förtydliga ägarens, kommunfullmäktiges, styrning. Eventuella avsteg från styrande dokument, som kommunfullmäktige och senare bolagsstämman fastställt, ska då också redovisas.

Förvaltningens bedömning

Bolagets ägare representeras på bolagsstämma av ett ombud som röstar för ägaren. I de flesta fall består ombudets instruktion enbart av formellt uppdrag med kan omfatta hur ombudet ska rösta i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars större vikt.

Ombudsinstruktionen är styrning av och stöd till kommunens ombud.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har inte direkt koppling till kommunfullmäktiges mål.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslutet expedieras bolagens styrelser som hanterar bolagsstämmans dagordning.

Kommunens ägarombud deltar vid årsstämma för AB Alebyggen och röstar i enlighet med beslut.

Granskningsredogörelsens rekommendationer ska hanteras av bolagets styrelse och informeras kommunfullmäktige.

Beslutet skickas till:

Ombud vid årsstämma med AB Alebyggen
AB Alebyggens styrelse
AB Alebyggens VD

ÅRSREDOVISNING 2025

Alebyggen

INNEHÅLL

VD har ordet	Sida 4
Vår verksamhet	Sida 5
Hyresgästreportage 1 Tågen tuffar på hemma hos Lennart	Sida 7
Fastighetsutveckling	Sida 8
Energi, klimat och miljö	Sida 10
Våra hyresgäster	Sida 11
Hyresgästreportage 2 Det frodas på förskolan i Nol	Sida 13
Vår ekonomi	Sida 14
Hyresgästreportage 3 Blöt men glädjefylld nationaldag i Nödinge	Sida 15
Förvaltningsberättelse	Sida 18
Flerårsöversikt	Sida 22
Granskningsrapport (Lekmannarevisorer)	Sida 41
Revisionsberättelse (Ernst & Yong AB)	Sida 42
Bilaga A, B och C	Sida 44

AB Alebyggen
Besöksadress: Ale Torg 7, Nödinge
Postadress: Box 104, 449 22 Nödinge
Telefonnummer: 0303-330800
Hemsida: www.alebyggen.se
Mail: info@alebyggen.se
Organisationsnummer: 556093-0504

Bilder:
Magnus Soovik, Alebyggen
Mats Fundberg, PEAB och Göran Assnér
Artiklar från hemlängtan:
Text Kajsa Sandin, Skriva
Foto: Magnus Soovik, Alebyggen
Samtliga bilder tillhör AB Alebyggen
Framsida: Armbandstillverkning på Nationaldagen 6 juni 2025
Baksida: Det växer och frodas på vårt dagis i Änggården, Nol
Bild till höger: Smutsiga händer när man planterar på dagis i Änggården, Nol
Foto: Magnus Soovik

VD har ordet

Då lägger vi bakom oss den första fjärdedelen av det tjugoförsta århundradet, och konstaterar att en hel generation fötts mellan 11 septemberattackerna i New York och ett mellanstatligt krig på den europeiska kontinenten. Den som minns 1990-talet minns en annan tid.

Trögheten i den konjunkturella svackan hänger ihop med oro och osäkerhet. Europas beroende av gasuppvärmning, konsekvenserna av krig i vårt närområde, handelskonflikter med forna partners, global konkurrens inom nya sektorer mm påverkar mycket av det som länge tagits för givet. Arbetslösheten stampar, kronan stärks, inflationen borde vara besegrad. Skall styrräntan upp eller ned?

På bostadsmarknaden i Ale är efterfrågan fortsatt stabil, samtidigt som vi konstaterar att vakanser visat sig på flera håll i vårt närområde. Under året som gått har vi jobbat vidare för att åstadkomma nya byggstarter, men överklaganden har gjort att inget nybygge inletts. En förtätning av centrala Nödinge är en kommande prioritering i kommunens samhällsbyggnadsprocess. Samtidigt jobbar vi metodiskt vidare med att renovera badrum, stammar och mycket annat i miljonprogramsbeståndet.

Mest glädjande under året var det att ta del av NKI-resultatet för 2025, där vi återigen kan konstatera riktigt fina siffror. 83,7% av hyresgästerna tycker att vi levererar bra eller mycket bra service, vilket är ett gott kvitto på att vi jobbar med rätt saker på rätt sätt. Att vidmakthålla hög nöjdhet i en tid med både ekonomisk osäkerhet och en hel del renoveringsstök är ett styrketecken. Nu tar arbetet vid med det ständiga förbättringsarbetet.

Johan Redlund, VD

Vår verksamhet

AB Alebyggen är Ale kommuns allmännytta i enlighet med lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Bolaget är helägt av kommunen med uppdrag att förvalta bostäder som upplåts med hyresrätt, främja bostadsförsörjningen i kommunen samt erbjuda möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget. Verksamheten skall bedrivas enligt affärsmässiga principer, vilket medför marknadsmässiga avkastningskrav i stället för kommunallagens självkostnadsprincip.

Bolagets verksamhet regleras av bolagsordning och ägardirektiv fastställda av Ale kommunfullmäktige, samt antagna vid Alebyggens bolagsstämma 2025.

Enligt bolagsordningen skall bolaget främja kommunens behov av bostäder, service och andra kollektiva anordningar. Därtill har bolaget till föremål för verksamheten;

- *att förvärva och äga fastigheter samt uppföra och förvalta bostadshus,*
- *att bedriva bostadsanknuten offentlig eller kommersiell verksamhet samt*
- *att bedriva exploateringsverksamhet, uppföra och förvalta fastigheter för kontor, handel, industri och annan kommersiell eller offentlig verksamhet samt att uppföra och försälja småhus.*

Enligt ägardirektivet skall bolagets ändamål, därtill vara följande;

- *att vara ett viktigt bostadspolitiskt instrument för Ale kommun samt verka för en utveckling som ökar Ale kommuns attraktionskraft.*
- *att erbjuda bostadssökande bostad utan ekonomisk eller social rangordning med utgångspunkt i en tydlig uthyrningspolicy.*
- *att erbjuda ett attraktivt och varierat bostadsutbud, med en konkurrenskraftig hyressättning och varierande bostadsformer.*
- *att arbeta med att ta socialt ansvar och verka för trygghet, inkludering och social sammanhållning.*

Vision och mål

Alebyggen vägleds av Ale kommuns vision ”Ett Ale. -I Ale skapar människor, föreningar och företag möjligheter och framtiden tillsammans i ett samhälle där vi gemensamt tar ansvar. Mellan skog och älv växer vi med en storslagen småskalighet där småstadens fördelar bevaras. Ett pärlband av orter, var och en unik, här finns en plats för alla. Här har vi nära till varandra, naturen och stadens brus. Ale – Sveriges längsta småstad.”

Alebyggens affärsidé är att erbjuda ett attraktivt bostadsalternativ, anpassat till varje livssituation, för dagens och morgondagens hyresgäster.

Bolagets mission är vara ett engagerat bostadsföretag som skapar hemlängtan. Särskilt fokus skall vara på kundnytta, effektivitet och trygghet vilket förverkligas genom;

- bostadsproduktion och underhåll som möter människors behov,
- social hållbarhet med trygghet och trivsel i boendet,
- en engagerad förvaltning som bryr sig om detaljerna samt
- ett fokuserat miljöarbete.

Under 2025 har arbete bedrivits utifrån Allmännyttig plan 2025 och ekonomisk prognos 2025–2028 med målsättningar kopplade till ovanstående.

Fastighetsbestånd

Alebyggens fastighetsbestånd finns i kommunens större orter från Bohus i söder till Alvhem och Skepplanda i norr. Alebyggen äger och förvaltar ca 2300 lägenheter och erbjuder ett flertal olika bostadsalternativ. Halva fastighetsbeståndet är uppfört under de så kallade rekordåren då bostadsbristen var stor och närmare 100 000 bostäder byggdes årligen i landet. Åren runt -70 uppfördes flera av våra stora bostadsområden såsom flerbostadshusen på Södra och Norra Klöverstigen i Nödinge, Trast- och Sparvvägen och Folketshus- och Mossvägen i Nol samt Trädgårdsvägen i Älvängen.

Den andra halvan av beståndet är mer varierat i utförande men kännetecknas av en stor andel bostadsområden med trähusbebyggelse i tvåplan där hyresgästerna har tillgång till en egen liten täppa. Närheten till det gröna och möjligheten till en egen trädgård bidrar på ett påtagligt sätt till områdenas attraktivitet. Alebyggen erbjuder även områden med fristående villor med tillhörande tomt. Flertalet av dessa områden är byggda under 80-tal och tidigt 90-tal. Utöver den småskaliga bebyggelsen tillkommer terrasshusen på Källarliden, punkthusen på Byvägen i Bohus samt de fastigheter som färdigställts under 2000-talet.

Förvaltningsorganisation

Bolaget bedriver verksamhet med egen personal för kundservice, administration, teknisk förvaltning, projektledning, fastighetsskötsel och städning. Ramavtal tecknas med entreprenörer avseende löpande reparationer och underhållsarbeten. Ny- och ombyggnadsarbeten samt större underhållsprojekt upphandlas projektspecifikt. Konsultinsatser köps för projektering samt juridik och IT-system.

Fastighetsskötsel i våra bostadsområden utförs av våra kvartersvärdar och lokalvårdare, organiserade i två kvartersvärdsteam i norr (S. Nol och norrut) respektive söder (Nödinge och söderut). Kvartersvärdarna leds av en förvaltare och ansvarar för löpande skötsel och områdesförvaltning. Arbetet utgår från fem expeditioner i våra bostadsområden.

Kvartersvärden är första kontaktpunkt för hyresgästerna i alla typer av ärenden och ansvarar för den löpande skötseln inom sina kvarter. I uppdraget ingår dagliga ronderingar i bostadsområdet för att säkerställa en god förvaltningskvalité. Genom den dagliga blicken kan brister åtgärdas proaktivt, helst innan hyresgästerna upptäcker det. Skötselplaner fastställer de ordinarie arbetsmoment som skall utföras i ett bostadsområde, såsom exempelvis grönyteskötsel, vid sidan av serviceanmälningar som i huvudsak syftar till avhjälpande av fel.

I övrigt är företaget organiserat i tre avdelningar. Uthyrningsavdelningen hanterar uthyrning, kundmottagning, lägenhetsunderhåll, PLUS-val, boinflytande, ombyggnadssamordning, IT och information. Ekonomiavdelningen bemannar ekonomi, administration och personaladministration. Fastighetsavdelningen hanterar nyproduktion, planerat underhåll, miljö och energi.

Under året har två personer varit aktiva i projektet Steget för städning av allmänna utrymmen och yttre skötsel. Steget är bolagets koncept för att skapa möjligheter för människor som långvarigt stått en bit från arbetsmarknaden.

Ett antal studenter på yrkesgymnasier eller KY-utbildningar har beretts möjlighet att göra praktik inom verksamheten under året.

Under grönytesäsongen förstärktes organisationen med säsongsarbetare och likt tidigare år har många sommararbetande ungdomar varit delaktiga i att rensa rabatter och få fint i våra utemiljöer.

FR2000-certifierade

Alebyggen är certifierat enligt FR2000 verksamhetsledning vilket är ett integrerat ledningssystem för kvalitet, miljö och arbetsmiljö. Kraven utgår från ISO 9001 (kvalitet), ISO 14001 (miljö) och ISO 45001 (arbetsmiljö). Årlig revision genomfördes i juni 2025 och certifikatet förnyades därefter.

fr2000 CERTIFIERAD VERKSAMHET

Hyresgästreportage 1

Tågen tuffar på hemma hos Lennart i Nol

Text: Kajsa Sandin, Skriva
Bild: Magnus Soovik, Alebyggen

Gästrum, syrum, hemmakontor eller kanske ett bibliotek. Det finns många sätt att använda extrarummet för den som har ett sådant. Hos Lennart Olsson i Nol har en stor modelljärnväg tagit plats.

Redan som femåring hemma i Lunden i Göteborg på 50-talet lekte Lennart Olsson med sin första modelljärnväg. De tyska miniatyrbanorna var de flesta pojkars dröm och i dag finns många entusiaster och samlare som har bevarat sitt intresse. Lennart är en av dem. Modelljärnvägen har fått följa med genom livet och olika flyttar.

– Jag tog med den när jag och Eva gifte oss och flyttade ihop, och därefter lekte vår äldste son med den en del.

LENNART HAR UTÖKAT modelljärnvägen efterhand och köpt till lok, vagnar, byggnader med mera. Plåtskenorna från barndomen är sålda och ersatta med den senaste modellen. De senaste 20 åren har modellandskapet varit uppbyggt i Lennart och Evas extrarum i tre rummaren på Mossvägen.

– Jag är härinne nästan varje dag. Det här är min fritid – och fisket. Fiskeintresset har jag och Eva gemensamt, säger Lennart.

HANS SKAPELSE AV spår och stationer står i bordshöjd på en egensnickrad anordning med grön filtduk som går ända in i två av rummets hörn.

– Jag hade egentligen velat ha mer utrymme så jag hade kunnat komma emellan från alla håll, med det är inte möjligt, säger han.

När modellandskapet ska städas eller byggas om få Lennart helt enkelt klättra upp på den 12 kvadrat- meter stora bänkskivan och vara försiktig. Alla kopplingar finns under tågbanan så där får Lennart krypa in och fixa när något inte fungerar som det ska.– Det är som ett spindelnät därunder.

LENNART STARTAR ETT av alla tåg och ett tuffande ljud hörs. Gatulampor och stoppsignaler lyser. Allt är digitalt och han styr det han vill göra från en central station – tågens hastighet, vilket lok han vill använda och så vidare. Växlingen sköter han på en separat apparat som står alldeles intill.

– Hus och sånt köper jag begagnat på Tradera. Loken köper jag främst i en hobbybutik vid Stigbergstorget i Göteborg.

Tåget passerar förbi ett berg med en kyrka, en tågstation och ett vackert vitt fyravåningshus. På ett ställe står ett X2000 och väntar på att lämna stationen. Lennart beskriver tåget som väldigt lätt i nosen vilket gör att det enkelt spårar ur. Tåget är dessutom alldeles för långt för Lennarts tågbana, så många extravagnar är undanplockade.

Vad är det roligaste med din modelljärnväg?
– Att den fungerar. Det händer något hela tiden och det är ett sätt att hålla i gång hjärnan. Jag tycker det är en fin hobby – men dyr. Hade jag vetat om det från början hade jag kanske satsat på nåt annat, säger han och skrattar.

Tåg, vagnar, hus, träd och stationer finns på Lennarts modelljärnväg i Nol.

Fastighetsutveckling

Under de senaste åren har flera nyproduktionsprojekt varit i genomförandefas. Parallellt bereds flera detaljplaner för framtiden för att ge klara förutsättningar för byggstart när tidpunkten är rätt. Bolaget ser gärna förtätning och förnyelse av befintliga områden på redan ägd mark, i kombination med en strävan att utöka beståndet i de attraktiva, kollektivtrafiknära lägena.

Under 2020-talet har 274 nya lägenheter färdigställts. I de fastigheter som uppfördes på 60- och 70-talen pågår ett successivt renoveringsarbete. Nedan följer en sammanställning över de projekt som Alebyggen under 2025 drivit framåt.

Klöverstigen 2.0, Nödinge

Ambitioner för Klöverstigen 2.0 omfattande social, teknisk och ekonomisk hållbarhet formulerades inom ramen för rådande affärsplan 2018. Dialog med hyresgäster har skett dels via dialoggrupper samt dels på boendemöten i området. NKI-undersökningar har kompletterat med viktiga perspektiv. Utifrån konstaterade tekniska behov samt hyresgästers preferenser fördes förhandlingar kring innehåll, villkor samt hyreskonsekvenser med Hyresgästföreningen vilket resulterade i förhandlingsöverenskommelser under hösten 2019.

Utifrån de grundläggande förutsättningarna genomfördes en förstudie av tekniska förutsättningar och metodval för att säkerställa underhållsåtgärder inom Södra och Norra Klöverstigen. Parallellt genomfördes en studie av gårdsmiljöer, belysning samt gestaltning av entrénära miljöer, balkonger, uteplatser samt egna täppor.

Efter upphandling 2020 tecknades partneringavtal med entreprenör och renovering av de första 76 lägenheterna inleddes. Åtgärder omfattar fönster och balkonger, solceller på tak, stammar och våtrum, elanläggning, kulvertar, ventilation mm. Bottenplanslägenheter har i ett antal huskroppar rivits ut och byggts upp i sin helhet. Vid utgången av 2025 har 447 lägenheter i området färdigställts. Projektet planeras fortgå tom 2028 omfattande ytterligare 268 lägenheter.

Renoveringsetapperna genomförs i upphandlad partnering med en successiv avtalsbindning etapp för etapp. Effektivitet i entreprenad, hög hyresgästnöjdhet samt en tillfredsställande projektekonomi är central för projektets fortsatta framdrift.

I projektet läggs stort fokus internt på att etablera en hög nivå på information och dialog med hyresgäster i god tid före etappstart för att säkerställa att boendet fungerar under själva renoveringsperioden.

Under året har organisationen förstärkts med en anställd byggledare för kontroll och styr av projektgenomförande. Internt samordnar vår ombyggnadssamordnare processen för hyresgästen som i normalfallet bor kvar under renoveringen.

Projektportfölj

Vallmovägen, Älvängen
Detaljplan för byggnation av ca 60 lägenheter antogs av kommunfullmäktige i september 2019 och har vunnit laga kraft. Fastigheten förvärvad. Projektering har inletts under 2025 med ambition att söka bygglov under 2026 och byggstart under 2027.

Jalles kulle, Nödinge
Alebyggens markanvisning med planerad byggnation om ca 50 lägenheter vid kullen i anslutning till Ale Kulturrum i Nödinge, har tidigare varit del i ett sammanhållet detaljplanearbete för Nödinge centrum. Detta detaljplanearbete avbröts på kommunens initiativ under 2024. Alebyggen inväntar att arbetet skall återupptas.

Myternas väg, Älvängen
Markanvisningsavtal tecknades hösten 2019 avseende fastigheten Utby 20:48. Planerad byggnation inom fastigheten omfattar ca 40 lägenheter. Det bygglov som beviljades 2023 överklagades hela vägen till Mark- och Miljööverdomstolen varpå lovet oväntat avslogs i augusti 2025. Alebyggen avser fortsatt att bebygga fastigheten och värderar för närvarande konsekvenserna för projektet.

Två gårdar, Nödinge
En övergripande analys av Södra och Norra Klöverstigen inleddes 2018 med bäring på bostadsområdets struktur och planering. I uppdraget ingick att studera rumslig karaktär samt identifiera förutsättningar för förtätning. Positivt planbesked erhölls 2019 om en första förtätning om ca 50 lägenheter på två gårdar på Södra Klöverstigen samt utreda förutsättningar för kontorshuset på Södra Klöverstigen 2, den dag då kommunal verksamhet i huset flyttar in i nytt kommunhus. Planläggning inleddes under 2023 och planen förväntas gå ut på samråd under 2026. Planerat antagande 2027.

Påvels väg, Skepplanda
Detaljplanen för byggnation av ca 30 lägenheter antogs av kommunfullmäktige i december 2020 och har vunnit laga kraft. Fastigheten förvärvad. Planerad byggstart ej beslutad.

Gallåsvägen, Nol
Efter begäran om planbesked lämnades 2017 ett positivt planbesked för byggnation av ca 36 lägenheter på egen mark. Planläggning inleddes under 2019. Planen är vilande i avvaktan på åtgärder för skyfall.

Bohus centrum, Bohus
Efter detaljplaneansökan lämnades ett positivt planbesked 2017 avseende Alebyggens planer för centrala Bohus. Planerna innefattar förtätning med ca 150 bostäder, utveckling av Bohus centrum samt förskola. Potentialen i området är stor med möjlighet att förtäta i ett pendeltrafiknära läge med mycket goda kommunikationer. Efter att planarkitekt tilldelats under 2021 har Alebyggen genomfört en riskanalys som ett första steg i planarbetet för att utreda förutsättningar för främst bostadsbyggnation. Under 2025 har planavtal med planenheten tagits fram. Alebyggen väntar på att arbete skall påbörjas.

Bobollplan och Rödklövergatan, Nödinge
Viss strategisk samordning har under året skett med kommunen med ambition att inleda ett kommande detaljplanearbete längs med Rödklövergatan mellan Södra och Norra Klöverstigen via Bobollplan till skolområdet. Bolagets ambition är att skapa byggrätter i området inom ramen för ett gemensamt planarbete.

Underhåll

Alebyggens modell för lägenhetsunderhåll heter PLUS och innebär att varje hyresgäst med bestämda tidsintervall kan få nya ytskikt i lägenheten. Systemet är likvärdigt för alla och transparent då det för varje rum går att se hur många år som återstår innan hyresgästen kan beställa en ny tapetsering eller golvläggning utan kostnad. Systemet möjliggör också att hyresgästen kan välja att beställa i förtid och erlägger då den mellanskillnad som återstår. Underhållsintervall i lägenheterna är fastställda men utfall år till år blir en direkt effekt av hur mycket lägenhetsunderhåll som hyresgästerna beställer.

Det planerade yttre underhållet administreras integrerat i vårt fastighetssystem. Genom att arbeta med rullande tvåårsplaner är ambitionen att på ett bra sätt kunna informera hyresgäster om planerade åtgärder.

Utgångspunkten i varje års underhållsbudget är att möta fastigheternas underhållsbehov i rätt tid. Under de år när ränteläget var särskilt gynnsamt medgavs extra satsningar på underhåll, vilket av naturliga skäl inte kan vidmakthållas när de ekonomiska förutsättningarna förändras. De omfattande åtgärder som genomförs i framförallt miljonprogrammet gör att tyngdpunkten, vid sidan av kostnadsförda underhållsprojekt, blir inom ramen för reinvesteringar som aktiveras i balansräkningen.

De pågående underhållsinsatser som genomförs i den del av beståndet som byggdes under miljonprogrammets rekordår kommer i ett antal år att genomsyra hela organisationens arbetssätt och påverka många hyresgäster i deras bostäder. Utgångspunkterna i arbetet är naturligtvis flera och kräver en kvalificerad sammanvägning av hyresgästers preferenser, fastigheternas tekniska behov samt vad som är möjligt ekonomiskt samt administrativt.

Energi, miljö- och klimat

Alebyggen tillgodoser värme- och varmvattenbehovet till övervägande del med fjärrvärme. Till mindre del används el till uppvärmning men primärt till drift av nödvändiga fastighetsfunktioner. Energianvändningen i Alebyggens fastigheter är den största klimatpåverkande faktorn och ett flertal projekt och aktiviteter pågår för att minska företagets energianvändning samt bidra till en hållbar utveckling.

Under 2025 har arbetet fortgått för att nå satta energi- och miljömål. I den löpande driften byts kontinuerligt till energisnåla installationer avseende vattenarmaturer, fläktar, ventilationsaggregat, pumpar, värmepumpar och belysningsarmaturer. Stegvis byggs system med rumsgivare och uppkoppling av fastigheter ut för förbättrade styr- och reglerfunktioner.

I alla lägenheter som stamrenoverats de senaste åren har varmvattenmätare installerats. Under 2025 har förhandling genomförts med Hyresgästföreningen för att separera varmvatten från hyran för att varje hyresgäst skall betala för sin egen förbrukning. För den genomsnittlige förbrukaren kommer hyran efter förhandling att vara oförändrad. Förändringen har trätt i kraft under kvartal 4 för 162 lägenheter på Folketshus- och Mossvägen.

Ett projekt under året som särskilt bör nämnas är bergvärmesinstallation på Kungs- och Alfs väg i Alvhem där befintlig pelletspanna avvecklats. Investeringen ger en effektiv och driftssäker installation med väsentligt mindre skötsel och tillsyn än den förra anläggningen. I samband med bytet försvinner även den oljebrännare som funnits som backup vilket gör att hela bolagets uppvärmning framgent är baserad på el eller fjärrvärme.

Styrelsen fattade inför 2019 beslut att ansluta Alebyggen till Allmännyttans Klimatinitiativ för att sätta målambitioner i linje med Sveriges Allmännyttas branschinitiativ. De två övergripande mål som ingår i Sveriges Allmännyttas mål är att dels fasa ut fossilanvändningen till 2030, dels minska energianvändningen med 30 % utifrån basår 2007. Under 2025 har bolaget antagit en ny Miljö- och klimatpolicy för att tydliggöra prioriteringar och principer.

Den el som bolaget köper har ursprungsmärkning fossilfri. Alebyggen kan svårligen påverka fjärrvärmemixen och i enlighet med Sveriges allmännyttas definition så beräknas fossilfriheten i relation till den fjärrvärmemix som råder i respektive fjärrvärmenät. Utifrån detta är Alebyggens energiförbrukning till ca 97,4 % fossilfri. För att nå målet om fossilfritt i det egna beståndet är det som kvarstår för Alebyggen att ställa om fordons- och maskinparken.

Med det givna basåret 2007 har Alebyggen åstadkommit en minskning av energianvändningen med 20,0% till och med år 2024. Beräkningen av energianvändning sker utifrån normalårskorrigering för att kunna jämföra utveckling över tid korrigerat för specifik temperatur enskilda år. Kommande installationer av ventilation med värmeåtervinning, så kallad FTX är viktiga för det fortsatta arbetet att nå 30% reduktion till 2030.

Kallvattenanvändningen har under flera år haft en tydlig nedåtgående trend men vi noterar en ökning under 2025 vilket behöver analyseras. Vattenbesparande åtgärder genomförs och planeras löpande, varav särskilt viktigt är byte till snålspolande armaturer i ROT renoveringar samtidigt som individuell mätning och debitering (IMD) av vatten stegvis införs.

Alebyggens första solcellsanläggning färdigställdes på Trädgårdsvägen 2020. I samband med renoveringen av Klöverstigen har solcellsanläggningar successivt installerats på de tak som har rätt förutsättningar. Totalt har bolagets anläggningar producerat 263 MWh (189) under året. Målet är fortsatt att installera solceller i området för att effektivisera uttaget och dra nytta av stora takvolymer med rätt förutsättningar.

Laddplatser för hyresgästers fordon installeras fortlöpande i Alebyggens nyproduktion och finns för närvarande att tillgå i sex bostadsområden. I befintliga bostadsområden sker en successiv utbyggnad samtidigt som bolaget följer utvecklingen av framtida laddningsinfrastruktur. För rena elbilar ter sig en publik laddinfrastruktur, sannolikt tillhandahållen i anslutning till befintliga bensinstationer och handelsplatser vara mer ändamålsenlig, eller åtminstone ett viktigt komplement till bostadsnära laddning, vilket varit nödvändigt för laddhybriderna.

Hyresgästernas möjlighet till källsortering är väl utbyggd med kärl för matavfallsinsamling i samtliga bostadsområden. Flera förändringar pågår avseende ansvar för återvinning av material vilket påverkar den fastighetsnära sorteringen kommande år. Flera insatser har gjorts under året för att främja hyresgästernas möjligheter att sortera mer och sortera rätt.

Allmännyttans Klimatinitiativ

År	2025	2024	2023	2022	2021
Fjärrvärme totalt MWh	18800	19 295	17 906	18 564	18 717
Fjärrvärme (kWh/m2)	103	107	100	107	110
El totalt MWh	2707	2 659	2 619	2 803	2 797
El [kWh/m2]	13,7	13,6	13,5	14,4	14,9
Produktion el (MWh)	263	189	115	92	39
Solcellsanläggningar (antal)	8	7	5	1	1
Laddplatser fordon (antal)	43	33	25	25	12
Vatten totalt (m3)	247490	233 374	231 064	250 564	266 522
Vatten [m3/m2]	1,50	1,35	1,38	1,50	1,65

Våra hyresgäster

Det övergripande målet för förvaltningsorganisationen är att, vid sidan av fastigheter i gott skick, arbeta för nöjda hyresgäster. I dagliga kontakter med hyresgäster diskuteras hur bostadsområden kan utvecklas, hur problem kan lösas och hur människor gemensamt skapar hemlängtan. En del hyresgäster är engagerade vilket leder till täta kontakter. Samtidigt är det många som vi inte är i dialog med under långa perioder av boendetiden.

Vart annat år görs en större NKI-undersökning som delas ut till alla hyresgäster. Det ger oss ett mycket bra underlag om vad hyresgäster tycker om sitt boende, om sin hyresvärd och om sitt bostadsområde. Ett fördjupat analysarbete med all personal görs efter varje mätning för att ta fram förbättringsåtgärder utifrån respektive bostadsområdes enkätsvar. Under 2025 har vi fortsatt arbetat med slutförande av de åtgärdsplaner som togs fram efter mätning hösten 2023.

Bolagets målambition är att vara bland de 25% bäst presterande bolagen i serviceindex, vilket för närvarande kräver 85,2%. Ny mätning genomfördes under hösten 2025 med 65,5% svarsfrekvens. Resultat i serviceindex 2025 visar fina 83,7%, vilket visar att bolaget fortsatt vidmakthåller en god servicenivå totalt sett i beståndet. Resultatet är en förbättring med 2,3% sedan senaste mätningen. Resultatnivå kan översättas med att 84 av 100 hyresgäster totalt sett tycker att Alebyggens service är mycket bra eller ganska bra, medan 16 tycker att den är mindre bra eller dålig.

Fokus i förvaltningen är fortsatt att hålla en hög nöjdhet i hyresgästkontakter och avhjälpande av fel i lägenhet men samtidigt prioritera satsningar på yttre miljö samt tillsyn och skötsel av allmänna utrymmen. I enkäten ser vi att bemötande och att ta kunden på allvar ger en nöjdhet på 85,6% och att 88,6% svarar att de är nöjda med den hjälp de fått när det behövts. Bland de frågor som prioriterats sedan senaste mätningen så ser vi förbättringar i att komma i kontakt med rätt person och allmän tillgänglighet. Den organisatoriska förstärkning som gjorts i vår kundmottagning har sannolikt på ett påtagligt sätt påverkat i dessa delar. Därutöver ser vi också tydliga förbättringar i skötsel av utemiljö och rent & snyggt i allmänhet.

Prioriterat framåt är fortsatt att nyttja möjligheter till riktad information via mail och genom mina sidor för att möta behovet av information vid störningar eller planerade arbeten.

Vi konstaterar vidare i mätningen riktigt starka resultat vad gäller felavhjälpande åtgärder i lägenheten och kontakt med kvartersvärd. Det är fint att vidmakthålla detta samtidigt som vi stegvis stärker arbetet avseende grönt & skönt och rent & snyggt i allmänna utrymmen och utemiljöer.

Slutligen summerar vi enkäten med att 89,7% trivs i sitt bostadsområde, att 86,4% trivs med Alebyggen och att 86,2% av hyresgästerna kan rekommendera Alebyggen som hyresvärd.

Marknaden och bostadsbristen

Efterfrågan på bostäder i Ale kommun är fortsatt hög och den grundläggande förutsättningen för bolagets nyproduktionsplaner. Utvecklingen från att ha varit en bruksortskommun i anslutning till den stora staden till att bli en attraktiv, integrerad del i tillväxtmotorn Göteborg sker stegvis.

Enligt Svensk mäklarstatistik ökade bostadsrättspriserna i Ale kommun med 177% under de påföljande 10 åren efter Alependelns invigning 2012, vilket kan jämföras med 91% uppgång i storgöteborg under samma period. Det är värt att ha detta i minnet när bostadsmarknaden i Ale de senaste åren blivit avvaktande med ett kvadratmeterpris som stampat på +/- 30 000 kr/kvm.

Alebyggens uthyrning utgår ifrån en köprincip, där alla bostadssökande har möjlighet att anmäla intresse på lediga lägenheter. Antalet aktivt sökande i Alebyggens kö har under de senaste åren ökat kraftigt till följd av automatiska kötjänster online. Vid årsskiftet var 35 236 personer registrerade i vårt kösystem. Kötiden för att få en lägenhet i befintligt bestånd var under föregående år i genomsnitt 4,9 år. Nivån har varit relativt stabil över de senaste åren.

Hyresnivån i nyproduktionen följer de senaste årens ökade produktionskostnader och vi noterar fortsatt en stabil efterfrågan trots en svagare konjunktur. Att hålla hyresnivån relevant är avgörande för attraktiviteten. Samtidigt som bolaget måste kunna erbjuda olika kvalitéer för ett gott boende i livets olika skeden.

I bolagets allmännyttiga grunduppdrag ingår också att tillhandahålla boendelösningar för hushåll som inte på egna meriter kan få en bostad. En nära samverkan med Ale kommuns Individ- och familjeomsorg (IFO), löser olika typer av bostadslösningar för hushåll med särskilda behov. Det sker i form av sociala kontrakt, träningslägenheter, jourlägenheter och inom ramen för konceptet Bostad 1. I dagsläget är 68 lägenheter (74), motsvarande 2,8 % av beståndet uthyrda på sociala hyreskontrakt med Ale kommun som hyresgäst.

År	2025	2024	2023	2022	2021
Kötid i snitt - Bohus	2688	1640	1 695	1 781	1 671
Kötid i snitt - Nödinge	1420	1075	1 247	1 371	1 420
Kötid i snitt - S Nol	3320	1810	2 607	2 189	2 099
Kötid i snitt - Nol	1247	913	888	891	1 030
Kötid i snitt - Alafors	1358	1117	1 437	1 502	985
Kötid i snitt - Älvängen	2560	1634	2 066	1 553	1 887
Kötid i snitt - Alvhem	-	1549	1 846	1 593	1 692
Kötid i snitt - Skepplanda	2420	1418	1 428	1 639	1 474
Antal i bostadskön	35236	44 391	24 598	16 746	11 472
Antal skrivna bostadskontrakt	313	356	325	436	305

Social hållbarhet och områdesutveckling

Den 6 juni 2025 kunde Alebyggen för femte gången i samverkan med Ale kommun och ideella krafter arrangera ett fantastiskt nationaldagsfirande på Klöverstigen. Ambitionen med firandet är att bjuda in till fest i vårt största bostadsområde och både visa upp boendemiljöer samt skapa möjligheter till härliga upplevelser och mänskliga möten.

Vädret avvek från tradition och det blev för första gången ett firande i regnskurar. Trots denna omständighet var humöret gott och besökarantal nästan jämförbart med tidigare år. Hyresgäster, Alebor i allmänhet och personal kunde njuta av en härlig dag med uppträdanden från Kulturskolan, loppis, vikingar, minibondgård, hoppborg och mycket mer. Räddningstjänst, polis, Fritidsbanken och föreningsliv fanns på plats för att visa upp och berätta om sina verksamheter. Nytt för året var cirkusföreställning som gjorde succé med allsköns upptåg.

På flera gårdar i området fanns det olika aktiviteter för både stora och små och scenen med food-courten var den givna mittpunkten under dagen, där bland annat nyblivna medborgare välkomnades av kommunfullmäktiges ordförande.

På nationaldagen uppmärksammade vi vårt arbete med konceptet ”Våga bry dig!”, inspirerat av det arbetssätt som Störningsjouren Göteborg m.fl. använder för att förebygga våld i hemmet. Genom att både som anställd och som hyresgäst vara extra uppmärksam på omständigheter som kan tyda på utsatthet är syftet att förebygga att människor i våra bostadsområden far illa.

De lokala hyresgästföreningar som verkar i våra områden gör ett viktigt arbete i skapandet av god sammanhållning i våra bostadsområden. Samtidigt har vi över längre tid sett en trend av att våra hyresgäster inte organiserar sig på samma sätt som tidigare. Alebyggen verkar för att stötta social sammanhållning och boinflytande i våra områden.

Särskilt fokus är på att vara möjliggörare för inflytande, trygghet och trivsel inom ramen för arbetet Klöverstigen 2.0 i Nödinge. Arbetet syftar inte till att i första hand bedriva verksamhet utan att skapa förutsättningar för verksamhet samt kanalisera engagemang i våra områden.

På Klöverstigen är Alebyggen samverkanspartner till projektet Ale Attitude som varje vår och höst arrangerar dialoggrupper för tjejer och killar i området.

Gruppaktiviteterna syftar till att stärka deltagarna, som är i 14–17 års åldern, visa goda förebilder och förebygga utanförskap. Projektägare är Nödinge SK Fotboll/ Ale United och Ale kommun. Tillsammans med Ale Attitude arrangerades Sommarveckor på Klöverstigen där sommararbetande aktivitetsvärdar arrangerade uppskattade aktiviteter i området för barn och ungdomar.

Med inspel från dialoggrupper så har gårdsprojekt på Södra Klöverstigen samt ängsmark på Norra Klöverstigen förverkligats med stöd från Boverket. Omdaningen har fokuserat på att stärka biologisk mångfald och att tillgängliggöra miljöerna. Tillsammans med nya lekredskap, pergolas, fasta grillar och planteringar har nu utemiljön i området fått en påtagligt ansiktslyft. Odlingslotter för intresserade hyresgäster och förstärkt utomhusbelysning har stegvis etablerats i området. Bägge viktiga delar i Klöverstigen 2.0 där stor tyngdpunkt läggs på trygghet och trivsel i området, i vilken utemiljön spelar en central roll. Arbetsmodellen kommer tillämpas i arbetet med kommande gårdar. Genom förvärv av det gamla servicehuset på Klöverstigen under 2025 har ambitioner kring ett aktivitetshus börjat att formeras vilket skall konkretiseras under 2026.

Sedan 2019 har vi på olika sätt skapat möjligheter till arbete genom projektet Steget för människor som står långt från arbetsmarknaden. I samarbete med Ale kommuns arbetsmarknadsenhet AME har detta lett till att ett 20-tal personer varit verksamma i projektanställningar inom städning och yttre skötsel. Genom projektet uppnås flera saker vid sidan av högre kvalitet med egen personal istället för entreprenör. Genom att egna hyresgäster arbetar i det egna beståndet med städ och yttre skötsel, finns det självklara sociala mervärden. Dessutom ges möjligheter till erfarenhetsutbyte mellan personal och hyresgäster samt inte minst möjlighet för personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden att få relevant erfarenhet och referenser. Under året har två personer varit aktiva inom projektet.

Under året har hyresgästerna, i tre av bolagets bostadsområden, i varierande omfattning påtagit sig arbetsuppgifter för områdets gemensamma yttre skötsel, så kallad självförvaltning. Bolaget ser positivt på detta och arbetsformen är, när den fungerar, ett fint sätt att skapa gemenskap i ett bostadsområde.

Hyresgästreportage 2

Det frodas på förskolan i Södra Nol

Text: Kajsa Sandin, Skriva
Bild: Magnus Soovik, Alebyggen

Pallkragar är perfekt för odling och plantering. Under sommaren fick barnen på Änggårdens förskola hjälpa till att fylla flera stycken med bland annat blommor och kryddväxter.

Änggårdens förskola i Nol har en stor, härlig utegård med gräsytor, fruktträd och platser för lek. Här finns sedan tidigare pallkragar där barn och pedagoger har odlat luktärtor, morot, squash och majs. I juli fick de påfyllning när kvartersvärdar och miljövärdar från Alebyggen kom med jord, pallkragar, fröer och plantor. Alebyggen äger ju byggnaden och mark och sköter om utemiljön här.

– Att bidra med fler pallkragar är ett sätt att jobba med det allmännyttiga syftet som vi har – ett bredare samhällsengagemang och inte bara sköta själva förvaltningen, säger Patrik Björk, förvaltare på Alebyggen.

PALLKRAGARNA PLACERADES på markduk och fylldes sedan med den jord som kvartersvärden Hugo Rydén kom med i skopan på en traktor. Därefter hjälpte Alebyggens personal förskolebarnen att stoppa ner växterna i jorden.

– Barnen har fått plantera bland annat perenner och kryddväxter. Här har vi persilja, mynta, citronmeliss och lavendel, säger Mona Östebo, miljövärd.

Även fältvädd – en lättskött blomma på hög stjälk – fick sin plats i pallkragarna.

– Fältvädd är en så kallad värdväxt. En del fjärilar är helt beroende av den för att överleva.

JULIA HAMMAR ÄR pedagog på en av förskolans sex avdelningar och var med under planteringen.

– Det är toppen och roligt att få göra det här. Pollinatörerna är redan på plats. Och just pollinatörer är något som vi pratat mycket om på förskolan, säger hon.

När alla plantor var i jorden behövdes det såklart också vattnas. Det gjorde barnen med dagvatten som tas tillvara i en tunna.

– Det har blivit något som alla barn är engagerade i.

Vår ekonomi

Alebyggen har sedan flera år tillbaka varit i en expansiv fas med stora investeringar i både nyproduktion samt reinvesteringar i miljonprogrammet. Under året har visst detaljplanearbete bedrivits men ingen nyproduktion initierats. När det gäller renovering av miljonprogrammet så har bolaget fram till årets slut hanterat 716 lägenheter motsvarande 67 procent av bolagets miljonprogramslägenheter. Under 2026 ligger ytterligare ett hundratal i genomförandefas.

Det starkt förändrade kostnadsläget de senaste åren med kraftigt ökade kostnader för el, värme, vatten och avfall samt starkt ökande byggpriser har varit utmanande. Därtill kommer den räntebana som förflyttat kapitalkostnaderna påtagligt från perioden av minus- eller nollräntor.

Mediakostnader innehållande fjärrvärme, el, vatten och avfall har haft flera år av kraftiga uppgångar, vilket kan följas i den årliga Nils Holgersonrapporten. För ett typiskt flerbostadshus i Ale kommun innebar taxehöjningar ökade kostnader med 8,4% 2025. Detta efter flera år av tvåsiffriga ökningar pga. ökade bränslepriser och reinvesteringsbehov i infrastruktur. En specifik utmaning i Ale är fjärrvärmebolagets fortsatt kraftiga prisavseringar där Alebyggen två år i rad begärt medling i Fjärrvärmenämnden.

Förändringstakten på byggkostnadsindex för flerbostadshus har under 2024 planat ut, och etablerat sig på en högre nivå, trots vikande produktionstakt. Under 2025 är förändringstakten 1,3% på årsbasis med sjunkande räntor som dämpade faktor avseende byggherrekostnader. Trend är fortsatt avmattning och avvaktan i branschen vilket är föga förvånande efter en period med kostnadsökningar som inte skådats sedan 1970-talet.

Fastighetsbranschen är kapitalintensiv och det förhöjda ränteläget har gjort ett tydligt avtryck. Den åtstramningscykel som Riksbankens inledde i maj 2022 ledde till att styrräntan stegvis höjdes från 0 till 4% på 18 månader. I maj 2024 kom så den första räntesänkningen vilket gjort att bolagets låneomläggningar under årets andra halva inte längre kom att höja låneportföljens snittränta. Under 2025 har kapitalkostnaderna varit närmast oförändrade trots en ökad upplåning om 45 mkr.

Alebyggen har en upparbetad projektportfölj och en tydlig målsättning att bidra till kommunens utveckling genom att primärt bygga nya hyresrätter. Det är fortsatt en brist på bostäder i kommunen men förändringar i konjunktur och demografi gör det än viktigare att värdera varje projekts byggstart givet målgruppsanalysen. Flertalet pausade projekt runt om i regionen gör att eftersläpningen ökar. Beroende på hur lång tid det tar innan de ekonomiska utsikterna klarnar är det troligt att en del projekt skjuts framåt, i väntan på mer förutsägbara tider.

För bolaget är rimliga förhandlingsöverenskommelser med Hyresgästföreningen centralt för att hitta rätt balans mellan projektspecifika intäkter och samtidigt kunna parera för den generella kostnadsutvecklingen. Förhandlingar förs utifrån gällande trepartsöverenskommelse på nationell nivå mellan Hyresgästföreningen, Fastighetsägarna och Sveriges allmännytta, innehållande parametrar för årlig hyresförhandling.

I förhandlingen om 2025 års hyror argumenterade bolaget utifrån modellen och synliggjorde hur kraftiga kostnadsökningar för drift och underhåll i kombination med det förändrade ränteläget påverkar bolaget framåt. Med respekt för att hyresgästernas hushållsekonomi satts under press de senaste åren, så behöver bolaget ha förutsättningar att hantera de planerade underhållet på ett ansvarsfullt sätt.

Parterna enades i en lokal överenskommelse om en höjning av hyrorna med 4,75% from 1 januari 2025. I förhandling om hyrorna för 2026 har parterna enats om en höjning med 3,1% from den 1 januari 2026.

Hyresgästreportage 3

Blöt men glädjefylld nationaldag i Nödinge

Text: Kajsa Sandin, Skriva
Bild: Magnus Soovik, Alebyggen

Lite regn kunde inte stoppa Aleborna från att fira nationaldagen med Alebyggen på Södra Klöverstigen. Det fanns mycket roligt att uppleva – bland annat en uppskattad cirkusshow.

Det är femte gången som Alebyggen bjuder in till nationaldagsfirande på ett av sina största bostadsområden, Klöverstigen i Nödinge. I år återvände firandet från Norra till de nyupprustade gårdarna på Södra Klöverstigen.

Firandet inleddes klockan 11 med att Alebyggens vd Johan Redlund och kommunfullmäktiges ordförande Claes-Anders Bengtsson hälsade välkommen från scenen. Nationalsången framfördes av Alice Danielsson, sång, och Stefan Lindström, fiol.

DÄREFTER FICK alla Alebor som under året blivit svenska medborgare ta emot ett diplom på scenen av Claes-Anders Bengtsson. Bland dessa fanns bland annat familjen Hoxha från Albanien, som bott i Sverige i 12 år.

– Vi bodde i Småland först men 2018 började min man jobba i Göteborg. Nu har vi har bott i Ale kommun i fyra och ett halvt år och har nyss köpt hus i Nol. Vi ska inte flytta härifrån. Vi trivs – det är lugnt och människor är jättesnälla, säger Aida, mamma i familjen.

NATIONALDAGEN BJÖD PÅ regn i hela landet och Nödinge var inget undantag. Men med regnkläder och paraplyn höll Aleborna uppe glädjen och firarlusten på Södra Klöverstigens gårdar som hade olika teman. På bondgården fanns en väldigt populär ponnyridning för de minsta och dessutom hade gården besök av tre alpackor från Skepplanda Alpackagård. På Trygga gården gick det som vanligt att träffa polis, räddningstjänst, ordningsvakter och nattvandrare.

Sirine, 6 år, bor på Norra Klöverstigen. Ponnyridningen var favoritaktiviteten den här dagen. På Trygga gården gick det att provsitta polisbilen. De som ville ta en paus från regndropparna kunde gå in i Alebyggens lokal på nummer 31. Där pågick ansiktsmålning och Robloxspel där den som ville fick testa på att jobba i fastighetsbranschen som till exempel fastighetstekniker eller fastighetsvärd.

DAGENS STÖRSTA publikmagnet var Malte Knapp's cirkus. Flera hundra barn och deras föräldrar samlades på Alebyggens gård för att underhållas av Maltes spektakulära cirkuskonster. När showen var över tömde cirkusartisten en hel släpkärra med olika skojiga cyklar och cirkushästar med hjul, som barnen var snabba att prova. Den som vågade kunde också testa att lägga sig på en spikmatta.

– Det är så fantastiskt med all härlig energi! I år blev det ett blött mingel men lika mycket glädje och feststämning som vanligt, säger Johan Redlund, Alebyggens vd.

Bolagsstyrning och förvaltning

Bolagets styrelse och lekmannarevisorer utses av Ale kommunfullmäktige med en mandattid av 4 år. Personalrepresentanter utses av respektive facklig organisation. Auktoriserad revisor utses av bolagsstämman. Årsstämma avhölls 2025-05-26.

Styrelsen har under verksamhetsåret avhållit 8 st sammanträden samt en strategidag. Under året har styrelsens presidie och bolagets VD haft 2 st uppsiktsmöten med kommunledningen. Styrelsen har under året bestått av följande personer:

Styrelsens ordinarie ledamöter

Fredrik Johansson (M) ordförande sedan 2023
Christine Marttila (S) vice ordförande sedan 2024, ledamot 2023
Mahlin Engstrand (S), ledamot sedan 2011
Kristina Camp (SD), ledamot sedan 2023
Stefan Gustafson (FIA), ledamot sedan 2021
Christina Oskarsson (S), ledamot sedan 2016
Kenneth Sandow (SD), ledamot sedan 2019

Styrelsesuppleanter

Kajsa Nilsson (M), suppleant sedan 2023
Monica Samuelsson (S), suppleant sedan 2023
Ann-Sofie Johansson (FiA), suppleant sedan 2024
Ronny Jägerholt (KD), 2025-01-01- 2025-04-07
Tony Karlsson (KD), 2025-04-07 – 2025-12-31
David Rydén (KD), suppleant sedan 2023
Jan-Åke Bernsten (C), suppleant sedan 2020
Niklas Ulfheden (S) 2025-01-01 – 2025-10-06
Erika Håkansson (S) 2025-10-06 – 2025-12-31

Arbetstagarrepresentanter

Camilla Johansson, Fastighetsanställdas Förbund, representant sedan 2023
Catarina Mattila, Unionen, representant sedan 2023

Ledning

Johan Redlund, VD, anställd sedan 2011
Anette Olsson, Ekonomichef, anställd sedan 2017
Patric Hultskär, Förvaltningschef, anställd sedan 2019
Daniel, Shamoun, Fastighetschef, anställd sedan 2022
Patrik Björk, Förvaltare, anställd sedan 2006

Lekmannarevisor

Willy Kölborg och Wimar Sundeen.

Revisor

Ernst & Young AB

Organisationsanslutning

Bolaget är anslutet till följande intresseorganisationer:
Sveriges Allmännytta
FASTIGO - Fastighetsbranschens arbetsgivarorganisation
FABUR - Fastighetsbranschens centrum för utbildning och rekrytering
HBV - Husbyggnadsvaror HBV förening
Västsvenska handelskammaren

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Aktiebolaget Alebyggen, (556093-0504), avger följande årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2025.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Årets verksamhet

Ägarförhållanden och verksamhet

AB Alebyggen är ett allmännyttigt kommunalt bostadsaktiebolag i enlighet med SFS 2010:879, helägt av Ale kommun. Bolaget skall enligt denna huvudsakligen förvalta bostäder som upplåts med hyresrätt, främja bostadsförsörjningen i kommunen samt erbjuda möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget. Verksamheten skall vidare bedrivas enligt affärsmässiga principer, vilket medför marknadsmässiga avkastningskrav i stället för kommunallagens självkostnadsprincip.

Bolagets ändamål är att främja kommunens behov av bostäder, service och andra kollektiva anordningar.

Styrelsen och verkställande direktören bedömer att bolagets verksamhet är i linje med kommunens ändamål med sitt ägande av bolaget och att bolaget har följt de principer som framgår i bolagsordningen.

Styrning

Bolagets verksamhet är målstyrd. Ale kommuns vision, ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget samt antagna policys ger vägledning för styrelsen att fastställa bolagets strategi och inriktning. Utifrån dessa styrdokument fastställer styrelsen årligen "Allmännyttig plan och ekonomisk prognos". Antagen plan omsätts av förvaltningen i handlingsplan med mål och aktiviteter för respektive avdelning, och därefter i mål för enskilda medarbetare.

Fastigheter

Alebyggen ägde vid årsskiftet 73 (68) fastigheter med en total uthyrningsbar yta på 175 427 kvm (172 786). Fastigheterna innehåller 2 341 bostadslägenheter (2 309) med en total bostadsyta på 164 414 kvm (162 569).

Investeringar, förvärv och försäljningar i fastigheter

Planarbete och projektering för nyproduktion har bedrivits under året utan att någon produktion påbörjats. Vid årsskiftet är pågående nyanläggningar 97 mnkr (76), huvudsakligen hänförliga till pågående renoveringsetapper. Årets aktiverade investeringar i fastigheter uppgick till 96 mnkr (191), innefattande färdigställda renoveringsetapper.

Under året har förvärv av två fastigheter i bolagsform skett. Fastigheterna omfattar 27 lägenheter samt lokaler på Södra Klöverstigen 31-32 samt ett LSS-boende på Fyrklövergatan 26, bägge objekten i Nödinge. I övrigt har fastighet på Påvels väg i Skepplanda förvärvats för framtida exploatering. Inga andra förvärv eller försäljningar av fastigheter har skett.

Marknadsvärde och direktavkastning

Till årsskiftet 2025/2026 har bolagets fastighetsbe
rats av auktoriserad extern fastighetsvärderare til
415). Detta överstiger fastigheternas bokförda vä
mnkr (1 734). Marknadsvärdet motsvarar 20 030 l
ningsbar yta (19 764).

Styrelsen arbetar strategiskt för att bibehålla föru
långsiktig direktavkastning enligt ägardirektivet.

Direktavkastningen under året är i bokförda värd
(5,32) och i marknadsvärden 2,95 procent (2,83).

De senaste årens kraftiga värdeutveckling på fast
det har gett en god värdetillväxt samtidigt som b
stegvis höjts i takt med nödvändiga reinvestering

Beståndets ålderssammansättning, med knappt
fastigheterna byggda kring 1970, innebär för när
period med omfattande underhållsåtgärder och
tills områdena är genomgångna. Framtagen flerå
vikten av att hyresutvecklingen följer kostnadsut
att direktavkastningskravet skall uppnås samtidig
nivå på det planmässiga underhållet upprätthålls

Finansiering och finansnetto

Bolagets finansiering styrs utifrån årligen fastställ
med årlig fastställd kommunal borgensram. Fina
ränte- och refinansieringsstrategi för bolaget bas
ekonomisk riskanalys utan att arbeta med deriva
liknande finansiella instrument.

Riksbankens inflationsbekämpning från mitten a
fram till halvårsskiftet 2024 innebärande snabba
övergick därefter till stegvisa räntesänkningar fra
2025. Med nuvarande styrränta på 1,75% har bol
planat ut.

Bolagets genomsnittsränta vid årets utgång var 2
(2,92) inkl. borgensavgift. Borgensavgiften till kor
procent (0,3) av bolagets genomsnittliga lån me
borgen under året. Andelen lån med rörlig ränta
de löptid inom 1 år är vid årets utgång 36,69 pro
bolagets totala lånestock.

Upplåningsbehov på grund av reinvestering sam
har under de senaste åren fallit ut enligt plan. Till
det förändrade ränteläget har detta resulterat i at
der ökat från 4,2 mnkr 2021 till nuvarande nivå p
årligen.

Finansiell ställning
Alebyggen har en stark finansiell ställning. Bolagets egna kapital uppgick vid årsskiftet till 490 mnkr (477) och de räntebärande skulderna till 1 260 mnkr (1 215). Bolagets synliga soliditet uppgår till 25,8 procent (27,2). Bolagets justerade soliditet, dvs med hänsyn tagen till fastigheternas bedömda marknadsvärden, uppgår till 52,7 procent (53,2)

I den fas som bolaget för närvarande befinner sig i har omfattande renovering och reinvestering i beståndet genomförts de senaste åren. De renoveringsbehov som föreligger måste adresseras för att säkra fastighetsvärden och fortsatt erbjuda attraktiva bostäder.

Planering för fortsatt renovering, mest centralt avseende stammar och våtrum, planeras fram tom 2028. Styrelsen vinnlägger sig om att klara detta åtagande och fortsatt vidmakthålla en balanserad nivå på soliditet och belåningsgrad.

Under året har ekonomisk långtidsprognos för bolaget reviderats innehållande kommande planerad nyproduktion samt reinvesteringar i bolagets miljonprogramsområden. Allmännyttig plan 2026 med ekonomisk prognos 2026-2029 har under hösten antagits av bolagets styrelse.

Belåningsgraden i förhållande till fastigheternas marknadsvärde motsvarar 36 procent (36).

Årets resultat
Årets resultat efter finansiella poster, före bokslutsdispositioner och skatt uppgår till 11,2 mnkr (7,3).

Medarbetare
Antalet tillsvidareanställda var vid årsskiftet 43 (45), varav 18 (18) kvinnor och 25 (27) män. Av de anställda var 23 (23) fastighetsanställda och 20 (22) tjänstemän. Antalet nyanställningar under 2025 var 3 (4). Medelåldern för bolagets anställda var 50 (51). Sjukfrånvaron var under året 9,2 procent (12,1).

Kvalitetsarbete och internkontroll
För att bolaget ska uppfylla sina mål krävs att verksamheten bedrivs effektivt och ändamålsenligt, att rapporteringen är tillförlitlig och att lagar, regler och riktlinjer följs.

Det interna kvalitetsarbetet organiseras utifrån strukturen i kvalitetsledningssystemet FR 2000, med ett årshjul innehållande ledningens genomgång, internrevision, externrevision och certifiering. FR 2000 är ett integrerat ledningssystem för kvalitet, miljö och arbetsmiljö. Kraven utgår från ISO 9001(kvalitet), ISO 14001 (miljö) och ISO 45001 (arbetsmiljö).

Kvalitetsarbetet utgår vidare från kommunens riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll. I bolagets samlade arbete identifieras risker och ett förbättringsarbete bedrivs inom ramverket med internkontrollplaner.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret
Under året har bolaget förvärvat två fastigheter i Nödinge. Genom köpet återbördas det före detta servicehuset på Klöverstigen, vilket ger Alebyggen möjlighet att ta det fulla utvecklingsansvaret i området. Ambitionerna för huset är flera med idéer om särskilda boendeformer och aktivitetsytor. En samverkansprocess är startad för att hitta rätt funktion och innehåll för huset.

Skå-dal 31:3 AB är ett dotterbolag ägt av Alebyggen till 100%. Bolaget äger enbart Bohus Centrum och förvärvades 1 april 2009.

Dotterbolagets resultat efter finansiella poster är 23 tkr (840 tkr). Bolaget intages i koncernredovisningen enligt förvärvsmetoden.

Risker och riskhantering

OMVÄRLDSRISKER		
Risk	**Hantering**	**Status 2025**
Konjunktur - Bostadsmarknaden påverkas av den ekonomiska tillväxten, arbetsmarknaden i Göteborg med omnejd samt hyresgästernas efterfrågan.	En långsiktig strategi för successiv tillväxt genom nyproduktion i attraktiva lägen i kommunen. Befintligt bestånd har hög efterfrågan och attraktiva hyresnivåer. Bolaget arbetar strategisk med att bygga för en bred målgrupp.	Konjunkturläget präglas av en trevande återhämtning. Hushållen är fortsatt påverkade av inflationsårens eftersläpande verkningar på hushållsekonomin. Geo- och realpolitisk osäkerhet givet omvärlden. Befolkningstillväxten har justerats ned, med lägre födelsetal och migration. Befolkningsökning i storgöteborg fortsatt sannolik. Än viktigare med starka kärnvärden i bolagets erbjudande och kommunens attraktivitet.
Politiska och myndighetsbeslut – Politiska beslut kring bostadspolitik, upplåtelseformer, skatter och kommunal planering etc. kan förändra förutsättningarna.	Alebyggen bevakar aktivt de politiska förslag som bereds samt de myndighetsdirektiv som påverkar verksamheten. Medlem i Sveriges allmännytta som driver opinionsbildning för allmännyttans intressen.	Inga tecken på bostadspolitiska initiativ som påtagligt kommer förändra marknadens förutsättningar.
Konkurrens om entreprenad och mark - Konkurrenssituationen om både mark- och byggentreprenörer kan leda till ökade byggkostnader.	Konkurrenssituationen bevakas och hanteras löpande genom aktivt upphandlingsarbete. Förtätning på egen mark är en uttalad strategi. I varje projekt värderas möjligheten att bygga typhus i syfte att reducera kostnader.	Byggkostnadsindexutvecklingen har avstannat efter en period av kraftiga uppgångar. Kostnadsbilden är utmanande för kommande projekt, särskilt givet hushållens betalningsvilja.

OPERATIVA RISKER		
Risk	**Hantering**	**Status 2025**
Efterfrågan nyproduktion hyresrätt – Flera nyproduktionsprojekt i produktion ökar risk för vakans givet högre hyresnivåer.	God kunskap om lokal bostadsmarknad. Strukturellt bostadsunderskott i storgöteborg. Stabil kö i bolagets egna kösystem med analys av vilka objekt som efterfrågas. Kommunens konkurrensfördel är god infrastruktur med goda pendlingsmöjligheter samt potential till inflyttning från närliggande kommuner.	Bolaget har under de senaste åren färdigställt ett antal större nyproduktioner. Uppstart av kommande projekt har bromsats in, delvis i avvaktan på stabilare konjunkturförutsättningar. Inga vakanser i nyproduktion, dock högre omflyttning under de första åren efter inflyttning.
Ett attraktivt erbjudande i befintligt bestånd – Risk för ökande vakanser.	Bostadsproduktionstakten i regionen möter inte ökande efterfrågan generellt. Reinvestering i befintligt bestånd sker med fokus på tekniska behov samt trygghetsstärkande. Aktiv strategi att reinvestera på en nivå som fortsatt håller hyresnivån attraktiv. NKI mäts regelbundet och handlingsplaner implementeras.	Fortsatt stark efterfrågan i det äldre beståndet. Dock har 18% hyresutveckling på 4 år förflyttat hyresnivåer. Närheten till Göteborg mycket viktig faktor i en svagare konjunktur.

FINANSIELLA RISKER		
Risk	**Hantering**	**Status 2025**
Tillgång till kapital – Tillgång till extern finansiering påverkar starkt förutsättningarna att genomföra byggprojekt samt reinvestera i befintligt bestånd.	God soliditet gör Alebyggen attraktivt för långivare. Då upplåning sker med kommunal borgen har bolaget kontinuerlig dialog med Ale kommun om den samfällda låneskulden per kommuninvånare.	Reinvestering i beståndet är nödvändig och påverkan på soliditetsnivån följs nära av styrelsen inför uppstart av nya projekt.
Räntenivåer - Förändringar i marknadsräntorna kan få negativ inverkan på resultat och kassaflöde.	Finanspolicy för hantering av ränterisk och refinansieringsrisk. Utrymme för underhållsåtgärder bedöms delvis utifrån prognosticerade kapitalkostnader.	Inflationen har stegvis sjunkit likväl som styrräntan. Snitträntan i låneportföljen har under 2025 varit oförändrad.
Likviditetsrisk – Risken att inte kunna fullgöra betalningsåtaganden. Risken att inte få betalt av kunder.	God kontroll över likvida medel. God bevakning av hyresförfall samt låga hyresförluster.	Tillgång till finansiering och därmed likviditet bedöms som god. Betalningsförmåga i ekonomiskt utsatta hushåll kan påverkas i ett ansträngt ekonomiskt läge. Kreditrisken i kundfordringarna är dock begränsade då de avser ett stort antal kunder.

HÅLLBARHETSRISKER		
Risk	**Hantering**	**Status 2025**
Social sammanhållning – Risk för social oro, kriminalitet och utanförskap	Nära samarbete med socialtjänst, polis, hyresgäster och övriga aktörer för att tidigt möta problembilder. Grundläggande uppdrag att erbjuda bostäder till alla. Specifikt uppdrag i organisationen att jobba med områdesutveckling och social hållbarhet.	Aktivt förebyggande arbete både på ett strukturellt plan samt i det enskilda hyresförhållandet avseende bostadssociala beteenden. Fortsatt positiv trend i trygghetsfrågor noteras i NKI 2025.
Klimat och miljö – Ökande krav på minskad klimat- och miljöpåverkan. Negativa effekter på verksamheten pga. klimatförändringar.	Inför fastighetsförvärv och nya projekt görs genomlysningar för att identifiera eventuella miljörisker samt minska förekomsten av material med negativ effekt på människa och miljö. Alebyggen arbetar löpande med energieffektivisering samt implementering av ny teknik i både befintligt fastighetsbestånd och vid nyproduktion.	Omhändertagande av material sker vid åtgärder i miljonprogrammet kommande år. Energiåtgärder genomförs enligt plan för att nå utsatta Klimatmål. Stegvis utbyggnad av solcellsanläggningar och laddningsinfrastruktur pågår.
Personal – Svårigheter att attrahera, rekrytera och behålla kompetenta medarbetare.	Värderingsstyrd företagskultur. Kompetensutveckling prioriterat. Aktivt systematiskt arbetsmiljöarbete med facklig samverkan och uppföljning. Nöjd medarbetarindex (NMI) mäts återkommande.	Pågående generationsskifte har inneburit några år med flera nya kollegor, särskilt bland kvartersvärdar. En hanterbar generell nivå på personalomsättningen.

Utblick 2026

Allmännyttig plan 2026

Alebyggen har under hösten tagit fram Allmännyttig plan 2026 och ekonomisk prognos 2026–2029. I planen fastställs målambitioner för kommande år samt ekonomiska förutsättningar.

Inom organisationen har respektive avdelning jobbat fram handlingsplaner för nyproduktion, underhåll, kundservice, förvaltning, kvalité, personal och administration.

Hyresgästfokus

I samband med årsskiftet har bolaget arbetat igenom resultat från höstens NKI- undersökning där serviceindex landat på fina 83,7%. Resultatet är en förbättring med 2,3% jämfört senaste mätningen 2023. I det förbättringsarbete som nu tar vid tittar vi på respektive bostadsområdes svar för att identifiera vad vi gör bra och vad som kan förbättras område för område. Utifrån detta fastställs och resurssätts NKI-åtgärder med sikte mot nästa mätning.

Projekt

Under en flerårsperiod arbetar bolaget systematiskt med omfattande stamrenoveringar i miljonprogramsbeståndet. Under 2026 fortsätter framdrift av renoveringsetapper på Klöverstigen i Nödinge, med ambitionen att hela området skall vara genomgånget 2028.

Bygglovet för planerad nyproduktion på Myternas väg i Älvängen avslogs oväntat i Mark- och miljööverdomstolen i augusti 2025. Konsekvensen är att projektet fördröjs då projektering behöver justeras och nytt bygglov sökas.

Parallellt projekteras inför bygglovsansökan avseende ca 60 lägenheter på Vallmovägen i Älvängen.

Energi- och miljöarbete

Arbetet med att spara och effektivisera bolagets energiavtryck fortsätter. Den värmeåtervinning som uppnås i ventilationsombyggnader (FTX) i renoveringsetapper på Klöverstigen i Nödinge har varit framgångsrika och fortsätter under 2026. Med insatserna förväntas påtagliga energibesparingar i kombination med ett förbättrat inomhusklimat.

Bolaget har i förverkligandet av miljö- och energipolicy under året fattat beslut om att 2026 montera solceller i samband med takåtgärder samt fortsätta utöka laddningsmöjligheter för fordon i beståndet.

Den större genomlysning som under 2025 gjordes av bolagets avfallshantering skall 2026 omsättas i optimering av avfallskärl och tömningsfrekvenser. Bolaget strävar efter att göra hyresgästerna delaktiga i detta arbete.

Möjliggörare

Alebyggen arbetar för att stärka bostadsområden och verka för trivsel, trygghet, grönt och skönt. Under året planeras för nationaldagsfirande på Klöverstigen i Nödinge med feststämning och möten mellan människor.

Under året skall koncept för ett gemenskapens hus formuleras på Klöverstigen med både bostäder och utåtriktade verksamheter.

Genomgående är strategin att agera möjliggörare för hyresgästers idéer kring samskapande och boinflytande.

Ekonomi

Under några konjunktursvaga år med kostnadsökningar har förväntan varit att det förr eller senare skulle vända. Insikten om att det nya normala är en mer oförutsägbar värld har dock sjunkit in.

Förväntan 2026 är trots allt att hushållen skall känna ökad tillförsikt och att reallöneökningar stegvis bör leda till högre efterfrågan i ekonomin.

För bolaget är det nya kostnadsläget utmanande då underhållet skall adresseras i rätt tid.

Reinvesteringsbehovet i miljonprogrammet är fortsatt stort i ytterligare 2-3 år. Centralt för takt och omfattning är kostnadsbilden i kombination med framtida prognos om jämviktsränta.

Medarbetare

Trivsel och hög medarbetarnöjdhet är grundläggande för en god arbetsplats med förutsättningar att lösa ålagda uppgifter. Årlig medarbetarundersökning visar goda resultat och är en viktig utgångspunkt för samverkan, dialog och gemensamt utvecklingsarbete.

Under några års tid har företaget genomgått en generationsväxling, vilket är en spännande fas i företagets kulturutveckling.

Flerårsöversikt (tkr)

Moderbolaget	2025	2024	2023	2022	2021
Resultat- och balans i tkr					
Nettointäkter	268 081	254 261	235 509	212 103	192 740
Driftkostnader	173 262	166 463	158 535	157 161	134 268
Driftnetto	94 849	87 798	76 974	54 943	57 904
Resultat efter finansiella poster	11 270	7 266	18 849	1 897	28 241
Balansomslutning	1 854 293	1 803 457	1 762 382	1 590 416	1 392 767
Räntebärande skulder	1 274 277	1 229 277	1 189 277	1 034 277	817 750
Förvaltning					
Antal bostadslägenheter	2 341	2 309	2 280	2 280	2 159
Yta bostäder	164 414	162 569	161 037	161 037	154 204
Antal lokaler	40	38	38	38	38
Ytor lokaler	11 012	10 217	10 217	10 217	10 217
Nyckeltal					
Bostadsintäker per kvm	1 522	1 463	1 371	1 297	1 245
Hyresjusteringar i %	4,75	5,3	4,98	1,86	1,5
Lokalintäkter per kvm	1 333	1 384	1 375	1 242	1 116
Driftnetto per kvm	541	508	449	321	352
(1) Soliditet i % av bokförda värden	25,8	27,2	27,5	30	34,6
(2) Soliditet i % av marknadsvärdet	52,7	53,2	51,6	55,2	60,6
(3) Direktavkastning i bokförda värden	5,58	5,32	5,12	3,92	6,05
(4) Direktavkastning i marknadsvärden	2,95	2,83	2,82	2,08	2,31
(5) Genomsnittlig skuldränta	2,77	2,92	2,43	1,34	0,6
(6) Belåningsgrad marknadsvärde i %	36	36	39	33	28
Bokfört värde fastigheter per kvm	9 681	9 553	8 781	8 180	5 822
Taxeringsvärde per kvm	12 035	12 448	12 509	12 315	10 153
Marknadsvärde per kvm	20 030	19 764	17 723	17 832	17 524

(1) Eget kapital inkl obeskattade reserver efter skatt/balansomslutning
(2) Eget kapital inkl. obeskattade reserver plus övervärden i tillgångar (de båda sista efter avdrag för latent skatt) / i förhållande till balansomslutning plus övervärden i tillgångar
(3) Driftnetto i förhållande till fastigheternas bokförda värden
(4) Driftnetto (justerat för central adm 8,7 mkr) i förhållande till fastigheternas beräknade marknadsvärden
(5) Årets räntekostnader på räntebärande skulder + borgensavgift i förhållande till genomsnittlig låneskuld under året
(6) Räntebärande skulder i förhållande till marknadsvärde

Förändring av eget kapital

Koncernen	Aktiekapital	Övrigt tillskjutet kapital	Balanserade vinstmedel inkl. årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	17 400 000	44 837 647	415 110 518	477 348 165
Disposition enligt beslut av årsstämman				
Utdelning			-299 250	-299 250
Förskjutning mellan bundna och fria reserver		-4 056 000	4 056 000	0
Årets resultat			9 807 479	9 807 479
Belopp vid årets utgång	**17 400 000**	**40 781 647**	**428 674 747**	**486 856 394**

Moderbolaget	Aktiekapital	Reservfond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	17 400 000	37 247 000	416 009 366	6 183 462	**476 839 828**
Disposition enligt beslut av årsstämman:					
Utdelning			-299 250		**-299 250**
Balanseras i ny räkning			6 183 462	-6 183 462	**0**
Årets resultat				13 855 132	**13 855 132**
Belopp vid årets utgång	**17 400 000**	**37 247 000**	**421 893 578**	**13 855 132**	**490 395 710**

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	421 893 577
årets vinst	13 855 132
	435 748 709

disponeras så att	
till aktieägare utdelas	319 200
i ny räkning överföres	435 429 509
	435 748 709

Styrelsen föreslås bemyndigas att besluta om tidpunkt då utdelningen skall betalas.

Tilläggsupplysning:
Med iakttagande av de begränsningsregler som följer av lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag ska bolaget till kommunen årligen lämna utdelning motsvarande verksamhetsårets genomsnittliga statslåneränta under föregående räkenskapsår med ett tillägg av en procentenhet räknat på det kapital om 9,5 mkr som ägaren skjutit till i bolaget som betalning for aktier. Värdeöverföringarna får dock inte överstiga hälften av bolagets resultat för föregående räkenskapsår.

Koncernens Resultaträkning

	Not	2025-01-01 -2025-12-31	2024-01-01 2024-12-31
Hyresintäkter	1	267 134 316	250 867 077
Övriga förvaltningsintäkter	2	818 946	1 315 310
Övriga rörelseintäkter	3	4 191 148	6 141 681
		272 144 410	**258 324 068**
Rörelsens kostnader			
Material	4	-13 046 143	-11 580 730
Tjänster	5	-61 831 993	-64 248 634
Taxebundna kostnader	7	-26 551 487	-25 940 452
Uppvärmning	8	-20 752 728	-20 079 646
Fastighetsskatt		-5 117 811	-4 032 185
Övriga externa kostnader	6, 9, 10	-4 589 572	-494 279
Personal och styrelse		-34 369 374	-33 426 694
Avskrivningar och nedskrivningar	12	-50 602 091	-47 556 308
Övriga rörelsekostnader	13	-10 371 743	-8 770 978
		-227 232 942	**-216 129 906**
Rörelseresultat		**44 911 468**	**42 194 162**
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	14	629 230	867 627
Räntekostnader och liknande resultatposter		-34 256 583	-34 955 622
		-33 627 353	**-34 087 995**
Resultat efter finansiella poster		**11 284 115**	**8 106 167**
Resultat före skatt		**11 284 115**	**8 106 167**
Skatt på årets resultat	15	-2 620 636	-8 302
Uppskjuten skatt		1 144 000	-7 733 188
Årets resultat		**9 807 479**	**364 677**

Koncernens Balansräkning

	Not	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	16, 17	1 712 514 635	1 665 222 471
Inventarier, verktyg och installationer	18	4 217 846	3 285 021
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	19	98 465 892	75 835 019
Summa materiella anläggningstillgångar		**1 815 198 373**	**1 744 342 511**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav		1 470 708	1 470 708
Andra långfristiga fordringar		0	303 811
Summa finansiella anläggningstillgångar		1 470 708	1 774 519
Summa anläggningstillgångar		**1 816 669 081**	**1 746 117 030**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		428 552	4 760 356
Fordringar hos Kommunen		782 074	0
Aktuella skattefordringar		4 766 651	5 471 319
Övriga fordringar	23	2 395 241	30 263
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 368 100	588 720
Koncernkonto Ale kommun		21 281 236	40 405 158
Summa kortfristiga fordringar		**31 021 854**	**51 255 816**
Kassa och bank		1 858	26 321
Summa omsättningstillgångar		**31 023 712**	**51 282 137**
SUMMA TILLGÅNGAR		**1 847 692 793**	**1 797 399 167**

Koncernens Balansräkning

	Not	2025-12-31	2024-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Aktiekapital		17 400 000	17 400 000
Övriga reserver		40 781 648	44 837 648
Balanserade vinstmedel inkl årets resultat		428 674 748	415 110 518
Summa eget kapital		**486 856 396**	**477 348 166**
Avsättningar			
Avsättningar för uppskjuten skatt	24, 26	44 252 156	42 782 641
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		1 260 000 000	1 215 000 000
Övriga skulder		14 277 300	14 277 300
Summa långfristiga skulder		**1 274 277 300**	**1 229 277 300**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		9 727 300	8 935 145
Skulder till Kommunen		0	4 256 477
Aktuella skatteskulder		465 292	840 178
Övriga skulder	30	2 969 468	3 375 841
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	31	29 144 881	30 583 419
Summa kortfristiga skulder		**42 306 941**	**47 991 060**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**1 847 692 793**	**1 797 399 167**

Koncernens Kassaflödesanalys

	Not	2025-01-01 -2025-12-31	2024-01-01 -2024-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		11 284 115	8 106 167
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m		50 053 091	47 548 393
Betald skatt		322 661	-41 739
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		**61 659 867**	**55 612 821**
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändring av kortfristiga fordringar		405 372	-2 377 558
Förändring leverantörsskulder		-5 309 233	0
Förändring av kortfristiga skulder		0	-6 785 054
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**56 756 006**	**46 450 209**
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-121 457 953	-78 827 282
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		549 000	0
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar		303 811	-75 261
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-120 605 142**	**-78 902 543**
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån		45 000 000	40 000 000
Utbetald utdelning		-299 249	-330 600
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**44 700 751**	**39 669 400**
Årets kassaflöde		**-19 148 385**	**7 217 066**
Likvida medel vid årets början			
Likvida medel vid årets början		40 431 479	33 214 413
Likvida medel vid årets slut	36	**21 283 094**	**40 431 479**

Moderbolagets Resultaträkning

	Not	2025-01-01 -2025-12-31	2024-01-01 -2024-12-31
Hyresintäkter	1	262 454 297	246 228 604
Övriga förvaltningsintäkter	2	817 866	1 225 532
Övriga rörelseintäkter	3	4 808 899	6 806 521
		268 081 062	**254 260 657**
Rörelsens kostnader			
Material	4	-12 714 609	-11 325 372
Tjänster	5	-61 210 752	-63 804 746
Taxebundna kostnader	7	-25 637 403	-25 200 025
Uppvärmning	8	-20 414 149	-19 740 572
Fastighetsskatt		-4 906 481	-3 820 855
Övriga externa kostnader	9, 10	-3 683 356	-378 647
Personal och styrelse	11	-34 369 374	-33 426 694
Avskrivningar och nedskrivningar	12	-50 185 883	-46 575 496
Övriga rörelsekostnader	13	-10 325 733	-8 766 203
		-223 447 740	**-213 038 610**
Rörelseresultat		**44 633 322**	**41 222 047**
Resultat från finansiella poster			
Resultat från andelar i koncernföretag		-22 002 154	0
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar		22 002 154	0
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	14	893 989	1 000 059
Räntekostnader och liknande resultatposter		-34 256 509	-34 955 456
		-33 362 520	**-33 955 397**
Resultat efter finansiella poster		**11 270 802**	**7 266 650**
Bokslutsdispositioner	32	5 200 000	8 300 000
Resultat före skatt		**16 470 802**	**15 566 650**
Skatt på årets resultat	15	-2 615 670	-9 383 188
Årets resultat		**13 855 132**	**6 183 462**

Moderbolagets Balansräkning

	Not	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	16, 17	1 698 352 100	1 650 643 728
Inventarier, verktyg och installationer	18	4 217 846	3 285 021
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	19	97 243 256	75 835 019
Summa materiella anläggningstillgångar		**1 799 813 202**	**1 729 763 768**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	20	12 650 000	12 600 000
Fordringar hos dotterföretag		9 850 000	9 850 000
Andra långfristiga värdepappersinnehav	21	1 470 708	1 470 708
Andra långfristiga fordringar	22	444 597	303 811
Summa finansiella anläggningstillgångar		**24 415 305**	**24 224 519**
Summa anläggningstillgångar		**1 824 228 507**	**1 753 988 287**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		428 552	4 760 356
Fordringar hos dotterföretag		339 011	856 118
Aktuella skattefordringar		4 766 651	5 604 180
Övriga fordringar	23	1 872 292	29 902
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 375 489	560 070
Koncernkonto hos kommunen		21 281 236	37 631 647
Summa kortfristiga fordringar		**30 063 231**	**49 442 273**
Kortfristiga placeringar			
Kassa och bank		1 858	26 321
Summa omsättningstillgångar		**30 065 089**	**49 468 594**
SUMMA TILLGÅNGAR		**1 854 293 596**	**1 803 456 881**

Moderbolagets Balansräkning

	Not	2025-12-31	2024-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	25		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		17 400 000	17 400 000
Reservfond inkl konsolideringsfond		37 247 000	37 247 000
		54 647 000	**54 647 000**
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst eller förlust		421 893 577	416 009 364
Årets resultat		13 855 132	6 183 462
		435 748 709	**422 192 826**
Summa eget kapital		**490 395 709**	**476 839 826**
Obeskattade reserver	33	4 500 000	9 700 000
Avsättningar			
Avsättningar för uppskjuten skatt	24	43 572 608	40 956 938
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	27	1 260 000 000	1 215 000 000
Övriga skulder	28	14 277 300	14 277 300
Summa långfristiga skulder		**1 274 277 300**	**1 229 277 300**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		8 848 370	8 808 762
Skulder till kommunen	34	1 244 523	4 161 952
Aktuella skatteskulder		0	471 074
Övriga skulder	30	2 907 655	3 298 514
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	31	28 547 431	29 942 515
Summa kortfristiga skulder		**41 547 979**	**46 682 817**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**1 854 293 596**	**1 803 456 881**

Moderbolagets Kassaflödesanalys

	Not	2025-01-01 -2025-12-31	2024-01-01 -2024-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		11 270 802	7 266 650
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	35	49 636 883	47 055 496
Betald skatt		849 672	-25 525
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		**61 757 357**	**54 296 621**
Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet			
Förändring av kortfristiga fordringar		2 191 102	-3 408 302
Förändring av kortfristiga skulder		-5 146 981	-6 145 881
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**58 801 478**	**44 742 438**
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-120 235 317	-78 827 282
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		549 000	320 000
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar		-190 786	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	1 424 739
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-119 877 103**	**-77 082 543**
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån		45 000 000	40 000 000
Utbetald utdelning		-299 249	-330 600
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**44 700 751**	**39 669 400**
Årets kassaflöde		**-16 374 874**	**7 329 295**
Likvida medel vid årets början			
Likvida medel vid årets början		37 657 968	30 328 673
Likvida medel vid årets slut	36	**21 283 094**	**37 657 968**

NOTER - Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar
Årsredovisningen och koncernredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Intäktsredovisning
Intäkter som intjänats intäktsredovisas enligt följande. Hyresintäkter i den period de avser. Ränteintäkter i enlighet med effektiv avkastning.

För bostäder är hyresavtalen löpande med möjlighet för hyresgästen att säga upp avtalet på 3 månader.

Försäljning
Vid en försäljning av en fastighet eller anläggning tas anläggningen ur anläggningsregistret och anskaffningsvärde och avskrivningar återförs. I systemet markeras fastigheten eller anläggningen som såld och vidare avskrivningar upphör. Erforderlig bokföring genomförs. I bokslutsarbetet hanteras det skattemässiga resultatet.

Inkomstskatter
Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som skall betalas eller erhållas avseende aktuellt år, justeringar avseende tidigare års aktuella skatt och förändringar i uppskjuten skatt. Värdering av samtliga skatteskulder/- fordringar sker till nominella belopp och görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden på temporära skillnader som uppkommer mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. De temporära skillnaderna har huvudsakligen uppkommit genom avskrivning av fastigheter.

Lånekostnader
Ränta på lånekostnader redovisas som kostnader i den period de avser.

Fordringar
Upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Materiella anläggningstillgångar
Avskrivning enligt plan med följande avskrivningstider
Inventarier, maskiner och fordon mm: 5 år

Värderingsprinciper mm
Tillgångar, skulder och avsättningar har värderats till anskaffningsvärden och skulder till nominella belopp, om inget annat anges nedan.

Materiella anläggningstillgångar
Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen när det på basis av tillgänglig information är sannolikt att den framtida ekonomiska nyttan som förknippad med innehavet tillfaller företaget och att anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Tillkommande utgifter
Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet till den del de ekonomiska fördelarna kommer tillfalla bolaget i framtiden. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Pågående nyanläggningar
Kostnader för nyproduktion och större om- och tillbyggander aktiveras i balansräkningen som tillgång. Projekt som ej fullföljs kostnadsförs omgående då detta fastställts.

Avskrivningsprinciper för materiella anläggningstillgångar
Byggnader
Bolaget tillämpar komponentavskrivning sedan 2014 års bokslut.

Avskrivning sker linjärt över komponentens beräknade nyttjandeperiod.

Bolaget har valt att dela upp fastigheterna i komponenter enligt nedanstående tabell. Livslängd per komponent kan variera beroende på t ex olika material.

Komponent	Livslängd, år
Stomme, grund, innerväggar	100 år
Värme, sanitet, el, fasad, fönster, restpost	50 år
Kök, badrum, yttertak, ventilation	40 år
Hissar	30 år
Styr-/reglerutrustning	20 år
Markanläggningar	20 år

Tillgångar i en fastighet som vid övergången till K3 inte klassats som egen komponent har samlats i begreppet restpost. Exempel på sådana tillgångar är vitvaror, badrumsporslin, inre ytskikt.

När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, utrangeras den gamla komponenten och eventuellt kvarvarande bokfört värde belastar rörelseresultatet som övrig rörelsekostnad och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras med en ny avskrivningsplan.

Fastighetsvärdering
Samtliga fastigheter har under 2025 värderats av ett utomstående värderingsinstitut (CBRE).

Finansiella tillgångar och skulder
Finansiella tillgångar och skulder redovisas i enlighet med kapitell 11 (Finansiella instrument värderas utifrån anskaffningsvärdet) i BFNAR 2012:1.

Kassaflödesanalys
Upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar.

Koncernredovisning
Konsolideringsmetod
Koncerninterna fordringar och skulder samt transaktioner mellan koncernföretag liksom orealiserade vinster elimineras i sin helhet. Orealiserade förluster elimineras också såvida inte transaktionen motsvarar ett nedskrivningsbehov.

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Detta innebär att förvärvade verksamheters identifierbara tillgångar och skulder redovisas till marknadsvärde enligt upprättad förvärvsanalys. Överstiger verksamhetens anskaffningsvärde det beräknade marknadsvärdet av de förväntade nettotillgångarna enligt förvärvsanalysen redovisas skillnaden som goodwill.

Koncernredovisningen omfattar de företag i vilket moderföretaget direkt eller indirekt innehar mer än hälften av rösterna för samtliga andelar eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande enligt ÅRL 1:4. Dotterföretagens resultat ingår i koncernens resultat. I koncernredovisningen ingår Skå-dal 31:3 AB (556677-4997) som dotterbolag med ägarandel 100 %.

Not 1 - Hyresintäkter

Koncernen	2025	2024
Intäkter		
Bostäder	248 493 819	231 871 395
Lokaler	20 893 058	19 728 562
Bilplatser	4 324 111	4 025 338
Mediaavgifter	3 908 533	4 480 295
Övriga hyresintäkter	0	1 167
	277 619 521	**260 106 757**
Intäktsreduceringar		
Outhyrda bostäder, garage och bilplatser	-4 214 380	-3 163 537
Outhyrda lokaler	-2 215 496	-1 715 069
Hyresnedsättningar	-4 055 329	-4 361 071
	-10 485 205	**-9 239 677**
	267 134 316	**250 867 080**
Framtida ej uppsägningsbara väsentliga lokalhyreskontrakt		
Inom ett år	2 588 028	1 109 420
Mellan två och fem år	53 986 315	45 278 981
Senare än fem år	6 000 000	11 537 520
	62 574 343	**57 925 921**

Koncernens leasingintäkter avseende lokalhyreskontrakt uppgår till 20 852 000 kr.

Moderbolaget	2025	2024
Intäkter		
Bostäder	248 414 263	231 871 395
Lokaler	15 122 202	14 030 839
Bilplatser	4 286 911	3 988 138
Mediaavgifter	3 988 089	4 480 295
	271 811 465	**254 370 667**
Intäktsreduktion		
Outhyrda bostäder, garage och bilplatser	-4 214 380	-3 163 537
Outhyrda lokaler	-1 087 458	-617 452
Hyresnedsättningar	-4 055 329	-4 361 071
	-9 357 167	**-8 142 060**
	262 454 298	**246 228 607**
Framtida ej uppsägningsbara väsentliga lokalhyreskontrakt		
Inom ett år	2 552 028	687 945
Mellan två och fem år	42 435 416	40 760 699
	44 987 444	**41 448 644**

Moderbolagets leasingintäkter avseende lokalhyreskontrakt uppgår till 16 263 000 kr.

Not 2 - Övriga förvaltningsintäkter

Koncernen	2025	2024
Övriga ersättningar från hyresgäster	771 611	1 146 454
Kravavgifter	46 255	79 078
Återvunna Kundfordringar	0	87 618
Intäkter - Juridiska åtgärder	1 080	2 160
	818 946	**1 315 310**

Moderbolaget	2025	2024
Övriga ersättningar från hyresgäster	771 611	1 146 454
Kravavgifter	46 255	79 078
	817 866	**1 225 532**

Not 3 - Övriga rörelseintäkter

Koncernen	2025	2024
Administrativ och teknisk förvaltning	92 909	91 469
Förvaltning dotterbolag	0	-56 714
Förvaltning Ale kommun	869 119	779 136
Vinst vid försäljning anläggningstillgångar	549 000	320 000
Övriga intäkter	2 680 120	5 007 790
	4 191 148	**6 141 681**

Moderbolaget	2025	2024
Administrativ och teknisk förvaltning	92 909	91 469
Förvaltning dotterbolag	622 782	613 130
Förvaltning Ale kommun	869 119	779 136
Vinst vid försäljning anläggningstillgångar	549 000	320 000
Övriga intäkter	2 675 089	5 002 786
	4 808 899	**6 806 521**

Not 4 - Material

Koncernen	2025	2024
Förbrukning fastighetsskötsel	-5 639 622	-6 251 853
Uttagsskatt	-1 429 096	-1 438 730
Förbrukning administration	-5 977 425	-3 890 147
	-13 046 143	**-11 580 730**

Moderbolaget	2025	2024
Förbrukning fastighetsskötsel	-5 329 607	-6 011 844
Uttagsskatt	-1 429 096	-1 438 730
Förbrukning administration	-5 955 907	-3 874 798
	-12 714 610	**-11 325 372**

Not 5 - Tjänster

Koncernen	2025	2024
Lokalkostnader	-1 702 670	-2 480 831
Marknadsföring	-244 582	-389 548
Konsulter	-3 319 195	-4 918 361
Lokalkostnader / arrende parkering	-32 800	-32 800
	-5 299 247	**-7 821 540**
Underhåll		
Periodiskt	-19 478 564	-24 176 826
Lägenhetsrep inom fondsystemet	-6 782 675	-8 730 692
Löpande	-30 271 507	-23 519 577
	-56 532 746	**-56 427 095**
	-61 831 993	**-64 248 635**

Moderbolaget	2025	2024
Lokalkostnader	-1 702 670	-2 480 831
Marknadsföring	-244 582	-389 548
Konsulter	-3 314 223	-4 918 361
	-5 261 475	**-7 788 740**
Underhåll		
Periodiskt	-19 478 564	-24 176 826
Lägenhetsrep inom fondsystemet	-6 782 675	-8 730 692
Löpande	-29 688 038	-23 108 488
	-55 949 277	**-56 016 006**
	-61 210 752	**-63 804 746**

Not 6 - Leasingavtal

Årets leasingkostnader avseende leasingavtal, uppgår till 4 335 859 kronor

Framtida leasingavgifter, för icke uppsägningsbara leasingavtal, förfaller till betalning enligt följande:

Koncernen	2025	2024
Inom ett år	4 399 264	4 335 859
Senare än ett år men inom fem år	7 423 953	3 036 798
	11 823 217	**7 372 657**

Not 7 - Taxebundna kostnader

Koncernen	2025	2024
Vatten	-12 645 247	-12 002 949
El	-6 456 541	-7 694 045
Renhållning	-7 449 699	-6 243 459
	-26 551 487	**-25 940 453**

Not 7 - Taxebundna kostnader (forts.)

Moderbolaget	2025	2024
Vatten	-12 508 413	-11 885 933
El	-5 945 283	-7 309 578
Renhållning	-7 183 707	-6 004 515
	-25 637 403	**-25 200 026**

Not 8 - Uppvärmning

Koncernen	2025	2024
Oljeinköp	-129 679	0
Pelletsinköp	-56 223	-156 295
Eluppvärmning	-430 193	-529 700
Fjärrvärme	-19 733 888	-19 088 783
Övriga kostnader för uppvärmning	-402 745	-304 868
	-20 752 728	**-20 079 646**

Moderbolaget	2025	2024
Oljeinköp	-129 679	0
Pelletsinköp	-56 223	-156 295
Eluppvärmning	-430 193	-529 700
Fjärrvärme	-19 396 856	-18 749 710
Övriga kostnader för uppvärmning	-401 198	-304 868
	-20 414 149	**-19 740 573**

Not 9 - Övriga externa kostnader

Koncernen	2025	2024
Avskrivna hyresfordringar	-2 601 517	632 605
Inkasso- och upplysningskostnader	-180 900	-186 628
Revisionskostnader	-280 112	-292 626
Övriga externa kostnader	-667 914	-560 310
Avskrivning hyres-/kundfordran	-853 722	-86 086
Inkassokostnader	-5 407	-1 234
	-4 589 572	**-494 279**

Moderbolaget	2025	2024
Avskrivna hyresfordringar	-2 601 517	632 605
Inkasso- och upplysningskostnader	-180 900	-186 628
Revisionskostnader	-250 614	-265 314
Övriga externa kostnader	-650 325	-559 310
	-3 683 356	**-378 647**

Not 10 - Arvode till revisorer

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.
Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Koncernen	2025	2024
Revisionsuppdrag	-256 770	-230 014
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-23 342	-62 611
	-280 112	**-292 625**

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Moderbolaget	2025	2024
Revisionsuppdrag	-227 272	-202 702
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-23 342	-62 611
	-250 614	**-265 313**

Not 11 - Anställda och personalkostnader

Moderbolaget	2025	2024
Medelantalet anställda		
Kvinnor	18,41	18,29
Män	26,00	25,87
	44,41	**44,16**
Löner och andra ersättningar		
Fastighetsanställda	9 559 792	9 259 547
Tjänstemän	11 071 111	10 874 900
Ersättning till VD och styrelse	1 718 771	1 703 634
	22 349 674	**21 838 081**
Sociala kostnader		
Arbetsgivaravgifter	6 923 932	7 009 476
Löneskatt	483 217	472 149
Pensionskostnader	2 085 058	1 360 132
VD:s pensionskostnader		385 968
	9 492 207	**9 227 725**
Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	**31 841 881**	**31 065 806**
Könsfördelning bland ledande befattningshavare		
Andel kvinnor i styrelsen	57 %	50 %
Andel män i styrelsen	43 %	50 %
Andel kvinnor bland övriga ledande befattningshavare	25 %	25 %
Andel män bland övriga ledande befattningshavare	75 %	75 %

Not 12 - Avskrivningar och nedskrivningar

Koncernen	2025	2024
Byggnader	-45 872 978	-43 418 785
Markanläggning	-3 577 907	-3 294 409
Inventarier	-1 151 206	-843 114
	-50 602 091	**-47 556 308**

Moderbolaget	2025	2024
Byggnader	-45 456 770	-42 437 973
Markanläggning	-3 577 907	-3 294 409
Inventarier	-1 151 206	-843 114
	-50 185 883	**-46 575 496**

Not 13 - Övriga rörelsekostnader

Koncernen	2025	2024
Försäkringar	-7 304 667	-6 060 677
Vägavgifter	-1 501 133	-1 413 523
Kabel-TV mm	-1 067 563	-1 106 626
Hyresgästföreningen	-497 744	-190 153
Andra områdeskostnader	-636	0
	-10 371 743	**-8 770 979**

Moderbolaget	2025	2024
Försäkringar	-7 258 657	-6 055 902
Vägavgifter	-1 501 133	-1 413 523
Kabel-TV mm	-1 067 563	-1 106 626
Hyresgästföreningen	-497 744	-190 153
Andra områdeskostnader	-636	0
	-10 325 733	**-8 766 204**

Not 14 - Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

Koncernen	2025	2024
Bankinlåning	0	576 023
Ränteintäkter från dotterbolag	254 212	236 667
Övriga ränteintäkter	637 778	185 370
Ränteintäkter koncernföretag	-264 760	-132 433
Utdelningar	2 000	2 000
	629 230	**867 627**

Moderbolaget	2025	2024
Bankinlåning	0	576 023
Ränteintäkter från dotterbolag	254 212	236 667
Övriga ränteintäkter	637 778	185 370
Utdelningar	2 000	2 000
	893 990	**1 000 060**

VD:s uppsägningstid är ömsesidig om 6 månader. Vid uppsägning från bolagets sida gäller avgångsvederlag om 12 månadslöner. Från 55 års ålder gäller 18 månadslöner.

Not 15 - Aktuell och uppskjuten skatt

Koncernen	2025	2024
Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	-7 121	8 302
Uppskjuten skatt	-1 469 515	-7 733 188
Totalt redovisad skatt	**-1 476 636**	**-7 724 886**

Avstämning av effektiv skatt	Procent	Belopp	Procent	Belopp
Redovisat resultat före skatt		11 284 115		8 106 167
Skatt enligt gällande skattesats	20,60	-2 324 528	20,60	-1 669 870
Ej avdragsgilla kostnader		-12 115		-18 860
Ej skattepliktiga intäkter		13 359		23 236
Övrigt		-82 138		-185 532
Temporära skillnader byggnader inkl. förändrad skattesats		-2 613 515		2 488 817
Skattemässiga avskrivningar		6 495 573		-8 362 677
Redovisad effektiv skatt	**-13,09**	**1 476 636**	**95,30**	**-7 724 886**

Moderbolaget	2025	2024
Skatt på årets resultat		
Uppskjuten skatt	2 615 670	9 383 188
Totalt redovisad skatt	**2 615 670**	**9 383 188**

Avstämning av effektiv skatt	Procent	Belopp	Procent	Belopp
Redovisat resultat före skatt		16 470 802		15 566 650
Skatt enligt gällande skattesats	20,60	-3 392 985	20,60	-3 206 730
Ej avdragsgilla kostnader		-12 100		-18 852
Ej skattepliktiga intäkter		13 354		23 221
Skattemässiga avskrivningar		3 473 743		-8 244 214
Övrigt		-82 012		-185 532
Temporära skillnader byggnader inkl. förändrad skattesats		-2 615 670		2 248 919
Redovisad effektiv skatt	**15,88**	**-2 615 670**	**60,28**	**-9 383 188**

Not 16 - Byggnader och mark

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	2 335 180 152	2 142 536 259
Inköp	37 149 866	94 349
Omklassificeringar	59 593 183	192 549 544
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**2 431 923 201**	**2 335 180 152**
Ingående avskrivningar	-649 957 681	-603 244 487
Årets avskrivningar	-49 450 885	-46 713 194
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-699 408 566**	**-649 957 681**
Ingående nedskrivningar	-20 000 000	-20 000 000
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-20 000 000**	**-20 000 000**
Utgående redovisat värde	**1 712 514 635**	**1 665 222 471**
Taxeringsvärden byggnader	1 692 455 000	1 671 973 000
Taxeringsvärden mark	439 874 000	499 985 000
	2 132 329 000	**2 171 958 000**
Bokfört värde byggnader	1 636 291 942	1 597 364 122
Bokfört värde mark	76 222 693	67 858 349
	1 712 514 635	**1 665 222 471**

Fastigheternas marknadsvärde har genom CBRE värderats till 3 536 420 000 kr med en värdetidpunkt 2025-12-31.

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	2 308 571 310	2 115 927 417
Inköp	37 149 866	94 349
Omklassificeringar	59 593 183	192 549 544
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**2 405 314 359**	**2 308 571 310**
Ingående avskrivningar	-637 927 582	-592 195 200
Årets avskrivningar	-49 034 677	-45 732 382
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-686 962 259**	**-637 927 582**
Ingående nedskrivningar	-20 000 000	-20 000 000
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-20 000 000**	**-20 000 000**
Utgående redovisat värde	**1 698 352 100**	**1 650 643 728**
Taxeringsvärden byggnader	1 675 255 000	1 654 973 000
Taxeringsvärden mark	435 959 000	495 852 000
	2 111 214 000	**2 150 825 000**
Bokfört värde byggnader	1 624 347 149	1 585 003 121
Bokfört värde mark	74 004 951	65 640 607
	1 698 352 100	**1 650 643 728**

Fastigheternas marknadsvärde har genom CBRE värderats till 3 513 720 000 kr.

Not 17 - Balanslåneposter

Årlig avskrivning sker med 10% från år 2005. Tidigare har avskrivning skett med 3% enligt särskilda övergångsbestämmelser 1993. Restavskrevs 2009.
Hålls kvar i balansräkningen medan skattemässig avskrivning pågår.

Moderbolaget	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Ingående anskaffningsvärden	33 965 079	33 965 079
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**33 965 079**	**33 965 079**
Ingående avskrivningar	-33 965 079	-33 965 079
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-33 965 079**	**-33 965 079**
Utgående redovisat värde	**0**	**0**

Not 18 - Inventarier, verktyg och installationer

Koncernen	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Ingående anskaffningsvärden	19 357 397	18 847 528
Inköp	2 084 031	1 577 869
Försäljningar/utrangeringar	-1 090 655	-1 068 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**20 350 773**	**19 357 397**
Ingående avskrivningar	-16 072 376	-16 297 262
Försäljningar/utrangeringar	1 090 655	1 068 000
Årets avskrivningar	-1 151 206	-843 114
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-16 132 927**	**-16 072 376**
Utgående redovisat värde	**4 217 846**	**3 285 021**

Moderbolaget	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Ingående anskaffningsvärden	19 281 605	18 771 736
Inköp	2 084 031	1 577 869
Försäljningar/utrangeringar	-1 090 655	-1 068 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**20 274 981**	**19 281 605**
Ingående avskrivningar	-15 996 584	-16 221 470
Försäljningar/utrangeringar	1 090 655	1 068 000
Årets avskrivningar	-1 151 206	-843 114
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-16 057 135**	**-15 996 584**
Utgående redovisat värde	**4 217 846**	**3 285 021**

Not 19 - Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningar

Koncernen	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Ingående anskaffningsvärden	75 835 019	191 229 498
Aktiverat under året	89 803 588	89 110 898
Omfört till byggnader	-59 593 183	-191 639 543
Omklassificering kostnad	-8 802 168	-12 865 834
Aktiverat under året	1 222 636	0
	98 465 892	**75 835 019**

Moderbolaget	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Ingående anskaffningsvärden	75 835 019	191 229 498
Aktiverat under året	89 803 588	89 110 898
Omfört till byggnader	-59 593 183	-191 639 543
Omklassificering kostnad	-8 802 168	-12 865 834
	97 243 256	**75 835 019**

Not 20 - Andelar i koncernföretag - Moderbolaget

Skå-Dal 31:3 AB, org 556677-4997
Alebyggen Nödinge AB, org 559517-9291

	2025-12-31	**2024-12-31**
Ingående anskaffningsvärden	15 074 000	15 074 000
Inköp	50 000	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**15 124 000**	**15 074 000**
Ingående nedskrivningar	-2 474 000	-2 474 000
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-2 474 000**	**-2 474 000**
Utgående redovisat värde	**12 650 000**	**12 600 000**

Not 21 - Andra långfristiga papper

Moderbolaget	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Andelar Ale Elförening	1 430 708	1 430 708
Andelar Husbyggnadsvaror Förening HBV	40 000	40 000
	1 470 708	**1 470 708**

Not 22 - Andra långfristiga fordringar

Moderbolaget

Återbäringsfordran HBV

	2025-12-31	**2024-12-31**
Ingående anskaffningsvärden	303 811	228 550
Tillkommande fordringar	140 786	75 261
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**444 597**	**303 811**
Utgående redovisat värde	**444 597**	**303 811**

Not 23 - Övriga fordringar

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Skattekonto	989 406	29 902
Övriga interimsfordringar	970 530	0
Mervärdesskatt	77 950	0
Övriga fordringar	0	361
HBV Återbäring	357 355	0
	2 395 241	**30 263**

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Skattekonto	989 406	29 902
Övriga interimsfordringar	882 886	0
	1 872 292	**29 902**

Not 24 - Avsättningar

Beräknad skattekostnad på skillnaden mellan bokförda respektive skattemässiga restvärden för byggnader samt balanslånepost.

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Uppskjuten skattefordran / skatteskuld		
Belopp vid årets ingång	-40 956 938	-31 573 750
Årets förändring	-2 615 670	-9 383 188
	-43 572 608	**-40 956 938**

Beräknad skattekostnad på skillnaden mellan bokförda respektive skattemässiga restvärden för byggnader.

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Uppskjuten skattefordran / skatteskuld		
Belopp vid årets ingång	-40 956 938	-31 573 750
Årets förändring	-2 615 670	-9 383 188
	-43 572 608	**-40 956 938**

Not 25 - Antal aktier och kvotvärde

Moderbolaget	Antal aktier	Kvotvärde
Namn		
Antal A-aktier	17400	1000
	17400	

Not 26 - Uppskjuten skatt

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Uppskjuten skatt	0	-105 000
Temporära skillnader byggnader samt balanslånepost	43 312 647	40 882 931
Obeskattade reserver	933 509	2 004 710
	44 246 156	**42 782 641**

Not 27 - Skulder till kreditinstitut

Moderbolaget	2024	2023
Långfristiga skulder	-1 260 000 000	-1 215 000 000
	-1 260 000 000	**-1 215 000 000**

Lån med rörlig ränta, alt återstående räntebindningstid inom 1 år (2026-12-31), 554,75 mkr
Lån med räntebindningstid inom 2 år (2027-12-31), 205 mkr
Lån med räntebindningstid inom 3 år (2028-12-31), 170 mkr
Lån med räntebindningstid inom 4 år eller fler år (efter 2029-01-01), 330,25 mkr

Not 28 - Övriga långfristiga skulder

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Räntefri skuld till ekonomiska föreningar kooperativ hyresrätt	-13 277 300	-13 277 300
Övrig räntefri långfristig skuld	-1 000 000	-1 000 000
	-14 277 300	**-14 277 300**

Not 29 - Koncernkonto Ale Kommun

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Beviljad kredit uppgår till	2 000 000	2 000 000

Not 30 - Övriga kortfristiga skulder

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Mervärdeskatt	-207 536	-824 922
Innehållen skatt anställda	-471 330	-551 105
Lokal HGF-avräkning	-1 636 695	-1 577 032
Övriga kortfristiga skulder	-653 907	-422 782
	-2 969 468	**-3 375 841**

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Mervärdeskatt	-207 536	-824 922
Innehållen skatt anställda	-471 330	-551 105
Lokal HGF-avräkning	-1 636 695	-1 577 032
Övriga kortfristiga skulder	-592 094	-345 456
	-2 907 655	**-3 298 515**

Not 31 - Upplupna kostnader och förbetalda intäkter

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Förskottsbetalda hyres- och kundfordringar	-19 102 020	-18 566 426
Semesterlöner	-2 161 804	-2 253 400
Arbetsgivaravgifter enligt lag	-1 283 578	-1 315 184
Arbetsgivaravgifter enligt avtal	-124 214	-125 954
Räntor	-2 354 991	-2 464 649
Övriga upplupna kostnader	-4 118 274	-5 857 806
	-29 144 881	**-30 583 419**

Not 31 - Upplupna kostnader och förbetalda intäkter

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Förskottsbetalda hyres- och kundfordringar	-19 102 020	-18 036 444
Semesterlöner	-2 161 804	-2 253 400
Arbetsgivaravgifter enligt lag	-1 283 578	-1 315 184
Arbetsgivaravgifter enligt avtal	-124 214	-125 954
Räntor	-2 354 991	-2 464 649
Övriga upplupna kostnader	-3 520 824	-5 746 884
	-28 547 431	**-29 942 515**

Not 32 - Bokslutsdispositioner

Moderbolaget	2025	2024
Återföring från periodiseringsfond	5 200 000	7 500 000
Lämnade koncernbidrag	0	800 000
	5 200 000	**8 300 000**

Not 33 - Obeskattade reserver

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Periodiseringsfond 2019-12-31	0	5 200 000
Periodiseringsfond 2020-12-31	2 000 000	2 000 000
Periodiseringsfond 2021-12-31	2 500 000	2 500 000
	4 500 000	9 700 000
Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond	39 165	92 832

Not 34 - Fordringar/skulder till kommunen

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Kund- och hyresfordringar	106 865	376 577
Leverantörsskulder	-1 351 388	-4 538 529
	-1 244 523	**-4 161 952**

Not 35 - Justering för poster som inte ingår i kassaflödet

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Avskrivningar	50 602 091	47 556 308
Resultat avyttring anläggningstillgångar	-549 000	0
Övrigt	0	-7 915
	50 053 091	**47 548 393**

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Avskrivningar/Nedskrivningar	50 185 883	46 575 496
Koncernbidrag	0	800 000
Resultat avyttring anläggningstillgångar	-549 000	-320 000
	49 636 883	**47 055 496**

Not 36 - Likvida medel

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Likvida medel		
Banktillgodohavanden	1 858	26 321
Tillgodohavanden på koncernkonto	21 281 236	40 405 157
	21 283 094	**40 431 478**

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Likvida medel		
Banktillgodohavanden	1 858	26 321
Tillgodohavanden på koncernkonto	21 281 236	37 631 647
	21 283 094	**37 657 968**

Not 37 - Eventualförpliktelser och ställda panter

Koncernen	2025-12-31	2024-12-31
Garantiförbindelse Fastigo	380 984	370 010
	380 984	**370 010**

Moderbolaget	2025-12-31	2024-12-31
Garantiförbindelse Fastigo	380 984	370 010
	380 984	**370 010**

Aktiebolaget Alebyggen
Org.nr 556093-0504

Undertecknade försäkrar härmed att årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och god redovisningssed, att aktuella redovisningsnormer har tillämpats och att lämnade uppgifter stämmer med faktiska förhållanden.

Årsredovisningen beslutades Ale den 4 / 3 2026

Christine Marttila

Kristina Camp

Mahlin Engstrand

Stefan Gustafsson

Christina Oskarsson

Kennet Sandow

Johan Redlund
Verkställande direktör

Fredrik Johansson
Ordförande

Lekmannarevisorns granskningsrapport avseende bolagets verksamhet under 2025 har avgivits
Ale den 23 / 3 2026

Willy Kölborg
Lekmannarevisor

Wimar Sundeen
Lekmannarevisor

Revisorspåteckning

Vår revisionsberättelse har lämnats den 25 / 3 2026

Ernst & Young AB

Anders Linusson
Auktoriserad revisor

GRANSKNINGSRAPPORT

Till bolagsstämman i Aktiebolaget Alebyggen Org.nr 556093-0504
Till kommunfullmäktige för kännedom

Vi har granskat bolagets verksamhet under år 2025. Granskningen har utförts i enlighet med bestämmelserna i aktiebolagslagen, kommunallagen och god sed. Det innebär att vi har planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning bedömer vi att bolagets verksamhet skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Någon grund för anmärkning mot styrelsens och verkställande direktörens förvaltning föreligger inte.

Någon grund för anmärkning mot styrelsens och verkställande direktörens förvaltning föreligger inte.

Ale 23 mars 2026

Wimar Sundeen
Av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Willy Kölborg
Av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Building a better working world

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Aktiebolaget Alebyggen, org.nr 556093 - 0504

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Aktiebolaget Alebyggen för räkenskapsåret 2025. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 18-40 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dessas finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 4-17 samt 44-47. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

Building a better working world

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- planerar och utför vi koncernrevisionen för att inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för företag eller affärsenheter inom koncernen som grund för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och genomgång av det revisionsarbete som utförts för koncernrevisionens syfte. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Aktiebolaget Alebyggen för räkenskapsåret 2025 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Göteborg den 25 mars 2026

Ernst & Young AB

Anders Linusson
Auktoriserad revisor

BILAGA A
Fastighetsförteckning

			Byggnadsår	Anskaffningsvärde					
			Förvärv	Byggnader	Invest annans mark	Mark	Mark-anläggning	Avskrivning	
BOHUS	2200	Källarliden	1992	82 044 500		127 500		55 149 835	
	2500	Byvägen	1990-91	60 956 667		91 000	289 000	38 092 562	
NÖDINGE	3010	Klockarevägen	2006	29 258 000		2 300 000		11 338 610	
	3017	Klockarevägen (KHR)	2008	42 108 000		5 748 000		12 375 299	
	3119	Rödjans väg	2002	28 331 000		868 000		18 990 998	
	3129	Norra Kilandavägen, Panncentralen	2009	511 000		210 000		251 595	
	3200	Södra Klöverstigen	1969-71	422 755 629		2 170 000	14 848 759	79 939 443	
	3300	Norra Klöverstigen	1971-72	48 463 117		1 491 000	1 120 000	27 829 665	
	3302	Norra Klöverstigen 8B, 22,24	2017	36 202 615				5 437 560	
	3317	Norra Klöverstigen 20, (KHR)	2011	33 631 000				7 839 982	
	3609	Kontorshuset	omb. 1984	15 688 218		100 000		11 121 485	
	3808	Södra Klöverstigen	2025	22 101 873		4 920 934		61 616	
	3818	Fyrklövergatan	2025	6 683 649		1 283 410		18 195	
	3826	Södra Trolleviksvägen	2009	21 663 991		1 685 000		5 534 886	
	3900	Gästgivarevägen	1995	15 951 107		2 262 000		9 782 137	
	3910	Gästgivarevägen	2016	1 913 450		850 000		275 058	
NOL	4200	Folketshus o Mossvägen	1969-72	198 258 107	1 708 470	125 300	6 595 130	35 429 102	
	4210	Folketshusvägen 14A och 14B	2021	102 658 144			12 074 636	10 940 158	
	4220	Folketshusvägen 10 och 12	2022	111 777 366			1 771 216	8 747 060	
	4230	Folketshusvägen 2	2024	65 603 403			1 112 017	1 813 984	
	4310	Mossvägen 1	2022	56 335 744				3 943 238	
	4409	Noltorget, Stationsvägen	1994	6 509 000	21 730	447 000		6 096 712	
	4500	Trast- o Sparvvägen	1968	4 201 595	305 245	20 000		2 630 222	
	4510	Trastvägen 1	2007	1 482 000	14 555	475 000		639 624	
SÖDRA NOL	4600	Trollbärsvägen	1984	9 382 748		156 000		5 128 150	
	4700	Vildrosvägen	1987	14 111 446		200 000		7 958 763	
	4800	Hallonvägen	1988	8 996 496		121 000		5 035 047	
	4900	Krokängsvägen	1990	54 951 981		328 500	1 487 051	34 214 856	
	4910	Gallåsvägen	1992	54 842 375		355 000		33 273 087	
	4920	Änggårdsvägen/Krokängsvägen	1992	66 376 809		510 800		40 816 024	
	4939	Änggårdens Förskola	1991	10 318 956		107 000		5 224 264	
	4949	Änggården kvartersbutik	1994	977 000				757 408	
ALAFORS	5100	Lövåsvägen	1987	14 265 662		102 500	400 000	7 271 037	
	5200	Sjövallavägen	1989	18 369 659		123 300	401 000	10 502 064	
	5400	Eklidsvägen	2015	34 300 000		8 000 000		6 590 481	
	5500	Ekstigen	2019	11 914 646		1 768 000	3 723 750	1 373 594	
	5909	Ledetvägen 5	2002	5 907 000		1 000 000		3 262 529	
ÄLVÄNGEN	6110	Skogsråets väg	2014	43 131 000		7 260 000		8 473 023	
	6120	Myternas väg	2022			5 468 672			
	6200	Göteborgsvägen 74	2003	6 201 000		700 000		2 308 516	
	6317	Göteborgsvägen 93 (KHR)	2007/2008	66 402 000		8 218 000		20 026 435	
	6400	I Aronisenius Väg	1982	30 477 749		155 600	230 000	16 333 722	
	6500	Helgesvägen	1989	49 048 950		207 800		28 359 645	
	6600	Trädgårdsvägen	1971	3 636 547		300 000		1 921 140	
	6700	Carlmarks-/Malmers väg	1988	19 656 154		364 500		11 752 715	
	6800	Änggatan	2022	211 814 474		4 035 000		17 896 823	
	6900	Vallmovägen	2021			3 240 000			
	6919	Carlmarks industriområde	1992			28 000			
SKEPPLANDA	7100	Åkersliden	1967	3 422 970		200 000		1 931 363	
	7208	Odalvägen. (G:a)	1967	724 155		40 000		479 445	
	7300	Alehemsvägen	1973	3 446 817		152 760		1 838 490	
	7400	Kyrkbacken	1985	4 869 168		145 000		2 820 540	
	7410	Prästgården	2017	52 105 467		1 470 000		8 037 755	
	7500	Arnes Väg	1987	23 344 398		350 675	326 250	11 653 883	
	7700	Gustavs Väg	1993	18 284 000		858 000		11 563 992	
	7808	Odalvägen	1984	10 129 755		192 000	500 000	5 823 267	
	7900	Påvels Väg	2025			1 447 200			
	7901	Påvels Väg	2025			712 800			
	7909	Albotorget	1973	1 725 817		12 700		810 974	
ALVHEM	8100	Kungs- o Alfs Väg	1964-66	3 119 784		150 000		2 071 093	
	8200	Stinsvägen	1986	9 100 946		350 000		3 776 303	
		TOTALER		**2 280 445 104**	**2 050 000**	**74 004 951**	**44 878 809**	**673 565 454**	

						Taxeringsvärde			
			Avskrivning Markanlägg	Nedskrivning	Tot. Bokfört värde	Byggnader	Mark	Totalt	Samtaxering
BOHUS	2200	Källarliden			27 022 165	54 000 000	10 800 000	64 800 000	
	2500	Byvägen	149 420		23 094 685	59 000 000	12 000 000	71 000 000	
NÖDINGE	3010	Klockarevägen			20 219 390	24 188 000	7 040 000	31 228 000	
	3017	Klockarevägen (KHR)			35 480 701	39 000 000	6 400 000	45 400 000	
	3119	Rödjans väg			10 208 002	11 690 000	3 285 000	14 975 000	
	3129	Norra Kilandavägen, Panncentralen			469 405	1 399 000	751 000	2 150 000	
	3200	Södra Klöverstigen	1 979 006		357 855 939	447 169 000	112 370 000	559 539 000	Fastigheter A ingår i taxeringsvärdet
	3300	Norra Klöverstigen	844 727		22 399 725				A
	3302	Norra Klöverstigen 8B, 22,24			30 765 055				A
	3317	Norra Klöverstigen 20, (KHR)			25 791 018				A
	3609	Kontorshuset			4 666 733				A
	3808	Södra Klöverstigen			26 961 191				
	3818	Fyrklövergatan			7 948 864				
	3826	Södra Trolleviksvägen			17 814 105	19 000 000	3 960 000	22 960 000	
	3900	Gästgivarevägen			8 430 970	12 576 000	9 900 000	22 476 000	
	3910	Gästgivarevägen			2 488 392	1 703 000	1 349 000	3 052 000	
NOL	4200	Folketshus o Mossvägen	2 242 183		169 015 722	224 467 000	47 712 000	272 179 000	Fastigheter B ingår i taxeringsvärder
	4210	Folketshusvägen 14A och 14B	1 403 732		102 388 890	57 000 000	8 600 000	65 600 000	
	4220	Folketshusvägen 10 och 12	88 572		104 712 950				B
	4230	Folketshusvägen 2	55 606		64 845 830				B
	4310	Mossvägen 1			52 392 506				B
	4409	Noltorget, Stationsvägen			881 018	2 659 000	765 000	3 424 000	
	4500	Trast- o Sparvvägen			1 896 618	20 689 000	7 285 000	27 974 000	
	4510	Trastvägen 1			1 331 931	1 400 000	927 000	2 327 000	
SÖDRA NOL	4600	Trollbärsvägen			4 410 598	17 472 000	11 802 000	29 274 000	
	4700	Vildrosvägen			6 352 683	21 481 000	15 774 000	37 255 000	
	4800	Hallonvägen			4 082 449	12 364 000	10 802 000	23 166 000	
	4900	Krokängsvägen	229 289		22 323 387	164 192 000	40 076 000	204 268 000	Fastigheter C ingår i taxeringsvärdet
	4910	Gallåsvägen			21 924 288				C
	4920	Änggårdsvägen/Krokängsvägen			26 071 585				C
	4939	Änggårdens Förskola			5 201 692				C
	4949	Änggården kvartersbutik			219 592				C
ALAFORS	5100	Lövåsvägen	300 060		7 197 065	40 508 000	10 326 000	50 834 000	Fastigheter D ingår i taxeringsvärdet
	5200	Sjövallavägen	300 780		8 091 115				D
	5400	Eklidsvägen			35 709 519	26 000 000	3 970 000	29 970 000	
	5500	Ekstigen	1 303 340		14 729 462	9 650 000	1 260 000	10 910 000	
	5909	Ledetvägen 5			3 644 471	2 778 000	657 000	3 435 000	
ÄLVÄNGEN	6110	Skogsråets väg			41 917 977	39 000 000	8 400 000	47 400 000	
	6120	Myternas väg			5 468 672		3 950 000	3 950 000	
	6200	Göteborgsvägen 74			4 592 484	4 155 000	1 218 000	5 373 000	
	6317	Göteborgsvägen 93 (KHR)			54 593 565	30 600 000	6 394 000	36 994 000	
	6400	I Aronisenius Väg	173 447		14 356 180	104 000 000	22 000 000	126 000 000	Fastigheter E ingår i taxeringsvärdet
	6500	Helgesvägen			20 897 105				E
	6600	Trädgårdsvägen			2 015 407	14 000 000	4 408 000	18 408 000	
	6700	Carlmarks-/Malmers väg			8 267 939	19 564 000	5 917 000	25 481 000	
	6800	Änggatan		20 000 000	177 952 651	95 000 000	12 400 000	107 400 000	
	6900	Vallmovägen			3 240 000		598 000	598 000	
	6919	Carlmarks industriområde			28 000				
SKEPPLANDA	7100	Åkersliden			1 691 607	6 400 000	2 235 000	8 635 000	
	7208	Odalvägen. (G:a)			284 710	3 837 000	5 400 000	9 237 000	
	7300	Alehemsvägen			1 761 087	8 000 000	2 364 000	10 364 000	
	7400	Kyrkbacken			2 193 628	21 518 000	3 244 000	24 762 000	
	7410	Prästgården			45 537 712	2 342 000	790 000	3 132 000	
	7500	Arnes Väg	126 480		12 240 960	17 400 000	4 638 000	22 038 000	
	7700	Gustavs Väg			7 578 008	13 620 000	9 630 000	23 250 000	
	7808	Odalvägen	264 668		4 733 820	12 912 000	10 800 000	23 712 000	
	7900	Påvels Väg			1 447 200				
	7901	Påvels Väg			712 800				
	7909	Albotorget			927 543				Specialfastighet
ALVHEM	8100	Kungs- o Alfs Väg			1 198 691	7 878 000	2 660 000	10 538 000	
	8200	Stinsvägen			5 674 643	4 644 000	1 102 000	5 746 000	
		TOTALER	**9 461 310**	**20 000 000**	**1 698 352 100**	**1 675 255 000**	**435 959 000**	**2 111 214 000**	

BILAGA B

Bostadslägenheter, lokaler och grage/carportar

		OMRÅDE	1 rk	2 rk	3 rk	4 rk	5 rk	6rk	Ant lgh	Tot lgh yta	Ant lok	Tot lok yta	Garage	Carport	Inflyttn.
BOHUS	2200	Källarliden		32	17	13	3		65	5 404,5			46		1992
	2500	Byvägen	11	47	28	6			92	6 042,5	4	294,0	13	15	1990-91
NÖDINGE	3010	Klockarevägen 18-20		14	5	5			24	1 768,3	1	124,0	8		2005/06
	3017	Klockarevägen 32-46		20	11	9			40	2 616,0			24		2008
	3119	Rödjans väg 7									4	3 145,0			2002/03
	3129	Norra Kilandavägen									1	867,1			2009
	3200	Söda Klöverstigen	35	123	181	68	1		408	29 008,8	7	435,5	120		1969-71
	3300	Norra Klöverstigen	16	59	124	64	14		277	21 199,0	3	293,0	78		1971-72
	3302	Norra Klöverstigen 8b, 22-24		10	12				22	1 424,2					2017
	3317	Norra Klöverstigen 20		12	8				20	1 288,0					2011
	3609	Kontorshuset									1	1 300,0			1969-71
	3808	Södra Klöverstigen 31-32	6	21					27	1 615,5	1	640,0			2025
	3826	Södra Trolleviksvägen	5						5	230,0	1	155,0			2025
	3900	Gästgivarevägen	3	23	1				27	1 583,5					1989
	3910	Gästgivarevägen 11			6		5	7	18	1 808,0					1995
NOL	4200	Folketshusvägen					1		1	100,0					2016
	4210	Folketshusvägen 14A och 14B	9	18	23	1			51	3 549,3	1	11,0	17		1969-72
	4220	Folketshusvägen 10 och 12	10	28	20				58	3 064,0					2021
	4230	Folketshusvägen 2	10	28	20				58	3 064,0					2022
	4300	Mossvägen	5	14	10				29	1 532,0					2024
	4310	Mossvägen 1	27	53	28	3			111	7 023,2	3	127,8	37		1969-72
	4409	Noltorget	5	14	10				29	1 532,0					2022
	4500	Trastvägen / Sparvvägen									1	664,0			1993
	4510	Trastvägen	14	7	21				42	2 851,1			22		1968
SÖDRA NOL	4600	Trollbärsvägen		1				1	2	178,0	1	28,0			2008
	4700	Vildrosvägen					14		14	1 659,0			14		1984
	4800	Hallonvägen					20		20	2 385,0				20	1987
	4900	Krokängsvägen					11		11	1 303,5				11	1988
	4910	Gallåsvägen	1	38	23	8			70	5 184,0			21	18	1990-91
	4920	Ängårdsvägen / Krokängsvägen		38	24	8			70	5 206,0			39		1991
	4939	Änggårdens Förskola		25	21	16	8		70	5 562,0			70		1992
	4949	Änggårdens Butik									1	760,0			1991
	4950	Kvartersgården									1	135,0			1995
ÄLVÄNGEN	5100	Lövåsvägen									1	307,0			1990-91
	5200	Sjövallavägen		10	14	4			28	2 029,0			18		1987
	5400	Eklidsvägen		16	10	4			30	1 972,0			18		1989
	5500	Ekstigen		12	12				24	1 587,6					2015
	5909	Ledetvägen 3		8					8	517,2					2019
	6110	Skogsråets väg									2	609,0			2002
	6200	Göteborgsvägen / Tingsvägen		12	12	12			36	2 433,6					2014
	6317	Kooperativ hyresrätt	4	1	1				6	288,0	2	462,0			2003
	6400	Ivar Arosenius Väg		16	19	2			37	2 601,6	1	180,0			2008
	6500	Helgesvägen		36	24	16			76	6 001,0			36		1989
	6600	Trädgårdsvägen	16	16					32	1 771,2					1971
	6700	Carlmarks väg / Malmers väg		22	10	4			36	2 377,0			9		1988
	6800	Änggatan	2	28	44	4			78	5 028,0					2021-22
SKEPPLANDA	7100	Åkersliden	6	6	9	1			22	1 491,6					1967
	7208	Odalvägen 52-72	9	3					12	518,0					1967
	7300	Alehemsvägen	4	18	4				26	1 576,2					1973
	7400	Kyrkbacken		7	3	1			11	761,0	1	40,0			1985
	7410	Arnes väg 2-6, 10-14		8	10	4			22	1 403,3					2020
	7500	Arnes väg		28	16	2			46	3 092,0			23		1987
	7700	Gustavs väg		10	9	3			22	1 563,5				15	1993
	7808	Odalvägen 4-50		24					24	1 632,0					1984
	7909	Albotorget									2	435,0			1973
ALVHEM	8100	Kungsvägen / Alfs väg	6	5	12	2			25	1 770,4					1964-66
	8200	Stinsvägen		6	6				12	735,0					1986
		TOTALER	**210**	**941**	**833**	**272**	**77**	**8**	**2341**	**164 414,6**	**40**	**11 012,4**	**644**	**79**	

BILAGA C

Snitthyra per bostadsområde

	Bostadsområden	Antal lgh	Yta	Hyra 2025-12-31 kr/kvm	Notering
Bostadsområden					
2200	Källarliden	65	5405	1446,82	
2500	Byvägen	92	6043	1428,71	
3010	Klockarevägen 18-20	18	1422	1501,17	
3017	Klockarevägen 32-46	40	2616	1866,11	
3200	Södra Klövertigen	400	28710	1621,98	1)
3300	Norra Klöverstigen	277	21199	1285,33	1)
3302	Norra Klöverstigen 8b, 22-24	22	1424	1913,53	1,3)
3317	Norra Klöverstigen 20	20	1288	1937,18	1,2,3)
3808	Södra Klöverstigen 31-32	27	1616	1334,45	1)
3826	Södra Trolleviksvägen	27	1584	1705,70	
3900	Gästgivarevägen	18	1808	1222,10	2,3,4)
3910	Gästgivarevägen 11	1	100	1327,30	5)
4200	Folketshusvägen 4-8	51	3549	1591,21	3)
4210	Folketshusvägen 14A och 14B	58	3064	2136,27	3)
4220	Folketshusvägen 10 och 12	58	3064	2136,74	3)
4230	Folketshusvägen 2	29	1532	2128,51	3)
4300	Mossvägen 3-11	111	7023	1628,51	3)
4310	Mossvägen 1	29	1532	2134,18	3)
4500	Trast-/Sparvvägen	42	2851	1211,58	
4510	Trastvägen 1	2	178	1110,44	
4600	Trollbärsvägen	14	1659	1057,94	6)
4700	Vildrosvägen	17	2020	1096,61	6)
4800	Hallonvägen	11	1304	1109,80	6)
4900	Krokängsvägen	70	5184	1412,68	
4910	Gallåsvägen	70	5206	1399,34	
4920	Änggårdsvägen	70	5562	1565,60	7)
5100	Lövåsvägen	28	2029	1300,13	2,8)
5200	Sjövallavägen	30	1972	1353,27	8)
5400	Eklidsvägen	24	1588	1929,41	3)
5500	Ekstigen	8	517	1992,80	3)
6110	Skogsråets väg	36	2434	1894,47	
6200	Göteborgs-/Tingsvägen	6	288	1435,53	8)
6400	Ivar Arosenius väg	61	4850	1336,03	
6500	Helgesvägen	76	6001	1310,67	
6600	Trädgårdsvägen	32	1771	1247,26	1)
6700	Carlmarks väg	36	2377	1321,42	
6800	Änggatan	78	5028	2105,73	3)
7100	Åkersliden	22	1492	1167,70	
7208	Odalvägen 52-78	12	518	1571,57	
7300	Alehemsvägen	26	1576	1322,26	
7400	Kyrkbacken	11	761	1244,30	
7410	Arnes väg 2, 6-10, 14	22	1403	2007,36	3)
7500	Arnes väg	46	3092	1347,29	
7700	Gustavs väg	22	1564	1425,69	
7808	Odalvägen 4-50	24	1632	1492,32	2,3)
8100	Kungsvägen/Alfs väg	25	1770	1200,04	
8200	Stinsvägen	12	735	1390,43	2,8)
		2 276	**160 341**	**1525,65**	
Särskilda boenden	**Särskilda boenden**				
3010	Klockarevägen 18	6	345	1900,94	
3200	Södra Klöverstigen 38	8	298	2033,76	
6400	Göteborgsvägen 109	6	233	1790,32	
		20	**876**	**1908,34**	

NOTERING:

1) Individuell mätning och debitering (IMD) av el tillkommer
2) Individuell mätning och debitering (IMD) av kallt vatten tillkommer
3) Individuell mätning och debitering (IMD) av varmt vatten tillkommer
4) Individuell mätning och debitering (IMD) av fjärrvärme tillkommer
5) Kallhyra exkl vatten. Betalas individuellt till resp leverantör
6) Kallhyra exkl vatten och renhållning. Betalas individuellt till resp leverantör
7) Garage ingår i hyran
8) Kallhyra

AB Alebyggen

Bolagsstyrningsrapport 2025

Innehållsförteckning

1 Inledning 3
2 Styrelsens arbete under året 3
3 Efterlevnad av kommunfullmäktiges mål och budget 4
4 Efterlevnad av det fastställda kommunala ändamålet 5
5 Efterlevnad av de kommunala befogenheterna 5
6 Efterlevnad av ägardirektiv 6
7 Redovisning av bolagets internkontrollarbete 6
8 Redovisning av styrande dokument fastställda på bolagsstämma samt eventuella avsteg 7

1 Inledning

Alebyggen ska i enlighet med instruktion i generellt ägardirektiv för kommunens bolag, årligen i särskild handling redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och i kommunens ägardirektiv angivna syfte och dess ramar.

I bolagsstyrningsrapporten ska:

Styrelsens arbete under året redovisas i form av vilka frågor som behandlats vid styrelsemöten.

Redovisning av ärende som bedömts vara frågor av principiell betydelse eller av större vikt för kommunen redovisas

Närvaro vid styrelsemöten redovisas

Efterlevnad av kommunfullmäktiges mål och budget redovisas

Efterlevnad av det fastställda kommunala ändamålet redovisas

Efterlevnad av de kommunala befogenheterna

Efterlevnad av ägardirektiv

Bolagets internkontrollarbete redovisas

Alla styrande dokument som fastställts av bolagsstämman redovisas. Eventuella avsteg ska från bolagstämmans fastställda styrande dokument ska då också redovisas.

2 Styrelsens arbete under året

2.1 Frågor som behandlats av styrelsen under året

Styrelsen svarar för AB Alebyggens organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Därvid skall styrelsen iaktta av ägaren vid var tid utfärdade direktiv med mera. Bolagsstyrelsen skall säkerställa att det finns ett effektivt system för styrning, uppföljning och kontroll. Styrelsen skall årligen fastställa en samlad riskbild och intern kontrollplan.

Styrelsen skall tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kan kontrolleras på ett betryggande sätt. Styrelsen skall fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation. Styrelsen skall fastställa

och fortlöpande övervaka efterlevnad av affärs- och verksamhetsplan, samt utöva tillsyn över att den verkställande direktören fullgör sina åtaganden.

Styrelsens uppfattning är att den fullgjort sina åtaganden i ovanstående delar. Utöver gängse hantering av arbetsuppgifter och ansvarsområden som kan betecknas ordinarie verksamhet kan två beslutsärenden nämnas särskilt. Reinvesteringsbeslut har fattats för etappvis rot-renovering på Klöverstigen omfattande ca 100 lägenheter. Förvärv av två fastigheter i Nödinge har beslutats och genomförts under året.

2.2 Ärenden av större betydelse eller principiell vikt för kommunen

Ärenden av större vikt eller principiell betydelse för kommunen skall underställas kommunfullmäktige för beslut. Inget ärende har under året av styrelse eller VD bedömts vara av sådan art.

2.3 Närvaro vid styrelsemöten

Under året har 8 styrelsemöten avhållits.

Närvaro ordinarie ledamöter: Fredrik Johansson (8/8) Christine Marttila (7/8), Kennet Sandow (5/8), Christina Oskarsson (7/8), Kristina Camp (8/8), Mahlin Engstrand (6/8), Stefan Gustavsson (5/8).

Närvaro suppleanter: Kajsa Nilsson (7/8), Monica Samuelsson (4/8), Ann-Sofie Johansson (8/8), Tony Karlsson (5/5), Jan-Åke Bernsten (6/8), David Rydén (8/8), Erika Håkansson (1/3).

Ledamöter och ersättare som lämnat under året Ronny Jägerholt (0/3), Niklas Ulfheden (5/5).

3 Efterlevnad av kommunfullmäktiges mål och budget

Kommunfullmäktiges riktningsmål avseende ett trygghetsskapande arbete, fokus på kundnytta samt en effektivare organisation omsätts i bolagets Allmännyttiga plan samt dess årliga handlingsplan i specifika mål och aktiviteter. På detta sätt anser styrelsen att bolaget arbetar i enlighet med riktningsmålen.

Kommunfullmäktiges budget och finansiella mål är inte tillämpbara på bolaget. Bolagets verksamhets finansieras genom bolagets egna hyresintäkter. Ägarens specifika ekonomiska mål för

bolaget fastställs i ägardirektivet och dessa mål uppnås.

4 Efterlevnad av det fastställda kommunala ändamålet

Det kommunala ändamålet, det vill säga vad AB Alebyggens verksamhet ska bidra med, anges i §3 i Bolagsordningen samt även i Ale kommuns generella ägardirektiv för helägda bolag och i ägardirektivet för bolaget.

Verksamheten har bedrivits enligt målen i bolagets allmännyttiga plan, som baserar sig på det kommunala ändamålet. Bolaget anser därmed att verksamheten är förenlig med det fastställda kommunala ändamålet.

5 Efterlevnad av de kommunala befogenheterna

AB Alebyggen anser att verksamheten bedrivs inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Likställighetsprincipen En kommun ska behandla sina invånare lika om det inte finns sakliga skäl för annat. Exempelvis ska taxor gälla lika för alla. *AB Alebyggen arbetar enligt likställighetsprincipen och har som princip att inte gynna enskilda invånare om det inte finns sakliga skäl.*

Lokaliseringsprincipen En kommun får endast bedriva verksamhet inom det egna geografiska området eller för deras medlemmar. *Alebyggen äger endast fastigheter inom Ale kommun.*

Självkostnadsprincipen En kommun får inte ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller. *AB Alebyggen omfattas av Lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag (Allbolagen) sedan den 1 januari 2011. När Allbolagen infördes innebar den en stor förändring för allmännyttan. Bolagens huvudsakliga uppgift är fortfarande att i allmännyttigt syfte förvalta fastigheter med hyresrätter, främja bostadsförsörjningen i kommunen och erbjuda hyresgäster inflytande. Men verksamheten ska drivas enligt affärsmässiga principer och med normala avkastningskrav. Kravet på affärsmässighet innebar ett undantag från kommunallagens självkostnadsprincip och från förbudet mot att driva företag i vinstsyfte. Det innebär också att bostadsföretagen alltid skulle utgå från vad som är långsiktigt bäst för företaget. Det ska inte få några särskilda fördelar som gynnar företaget ekonomiskt i förhållande till privata konkurrenter.*

Enligt 55§, Kap 12 Jordabalken gäller bruksvärdesprincipen vid fastställande av hyrans storlek. Bruksvärdesprincipen innebär att för att en fastställd hyra skall ses som skälig får den inte vara påtagligt högre än hyran för lägenheter som med hänsyn till bruksvärdet är likvärdiga. Alebyggens hyror är förhandlade med Hyresgästföreningen varigenom lägenhetens bruksvärde, alltså värdet av bostadens kvalitet och standard, fastställs. Bruksvärdet och därmed hyran ska spegla hyresgästernas allmänna värderingar om olika kvaliteter i boendet.

6 Efterlevnad av ägardirektiv

Styrelsen anser att bolaget bedriver verksamhet i enlighet med ägardirektivets definierade verksamhetsområde samt ändamål. Bolaget lever upp till fastslaget avkastningskrav samt soliditetskrav.

7 Redovisning av bolagets internkontrollarbete

Riskanalys och internkontrollplan upprättas årligen i AB Alebyggen i enlighet med "Riktlinjer för intern kontroll i Ale kommun" antagna av kommunstyrelsen 2021-06-08 § 133. Bolagets styrelse skall inför varje verksamhetsår anta framtagen plan och densamma skall överlämnas till kommunstyrelsen senast den 31 december innevarande år. Dokumenterad uppföljning av intern kontrollplan avseende föregående år skall fastställas av styrelsen samt översändas till kommunstyrelsen senast den 28 februari.

Riskanalysen bygger på en genomgång av bolagets huvudprocesser samt identifiering av de underprocesser som medför att risk föreligger. I de processer där befintliga kontrollaktiviteter bedöms tillräckliga accepteras risken. I de processer där risk- och konsekvensanalysen har pekat ut behov av utökade kontrollaktiviteter så redogörs hur dessa skall förstärkas under det kommande året.

Uppföljningsrapport intern kontroll är en rapportstruktur i linje med Ale kommuns. För bolagets vidkommande är arbetet med internkontroll en del av kvalitetsarbetet inom kvalitetsledningssystemet FR-2000. Frågeställningar som fortsatt behöver beredas hanteras inom ramen för Handlingsplan – Allmännyttig plan.

Internkontrollplan för 2026 samt uppföljning av internkontrollplan 2025 är översända till ägaren efter att de fastställts på styrelsemöte i december.

8 Redovisning av styrande dokument fastställda på bolagsstämma samt eventuella avsteg

8.1 Generellt ägardirektiv för kommunens bolag – antaget 25 mars 2025

Punkt 2.1 Bolaget skall låta KF ta ställning till frågor av principiell beskaffenhet eller större vikt såsom större strategiska investeringar. *Vilken typ av ärende som skulle kunna vara av denna dignitet har diskuterats i ägardialog under året.*

Punkt 3.2 I allmännyttig plan skall bolaget redovisa hur det förhåller sig till kommunens budget och riktningsmål. *Görs i tillämplig del i Allmännyttig plan för 2026.*

Punkt 3.3 Bolaget skall arkivera sina handlingar enligt arkivlagen, arkivreglemente och ”Riktlinjer för arkivvård och informationsförvaltning” i Ale kommun. *Nytt systemstöd för arkiv och diariehantering upphandlat under 2025. Implementering och anpassningsarbete pågår*.

Punkt 3.6 Bolagen skall årligen för dialog med kommunen om krisberedskap och risk- och sårbarhetsanalys. *Efterfrågats av bolaget och genomfört under höst 2025.*

8.2 Styrmodell – Ale kommun – antaget 16 dec 2024

4.4.3 Bolaget skall årligen fastställa en nulägesanalys för den kommande budgetprocessen. *Bolaget anser att detta görs i allmännyttig plan.*

8.3 Arkivreglemente – antaget 7 april 2025

Anpassningsarbete pågår i enlighet med ovan 8.1, punkt 3.3

8.4 Arbetsordning för styrelse och nämnder – antagen 20 juni 2022

Tillämpas i erforderliga delar. *Alebyggens styrelse fastställer årligen egen arbetsordning.*

8.5 Vision – antagen 12 november 2023

Ingen avvikelse

8.6 Värdegrund – antagen 27 maj 2024

Ingen avvikelse

8.7 Mål och budget 2025–2028 – antaget 17 juni 2024

Rubrik 5-6 avser utgångspunkter för budget och finansiering vilket ej är tillämpligt på bolaget.

8.8 God ekonomisk hushållning och finansiella mål – antaget 13 november 2023

Finansiella mål avser Ale kommun vilket ej är tillämpligt på bolaget.

8.9 Finanspolicy för Ale kommunkoncern - antagen 14 november 2022

Ingen avvikelse. Bolaget egen finanspolicy genomgången höst 2025.

8.10 Upphandlingspolicy – antagen 27 april 2015

Ingen avvikelse

8.11 Sponsringspolicy – antagen 10 september 2018

Sponsringspolicy utgår från beslut av nämnd eller på delegation till sektorschef. Bör inte ske längre än 2 år. Skall utvärderas årligen. Förteckning skall upprättas. *Styrelsens uppfattning är att policyn endast i vissa delar är tillämpbar på bolaget. Anpassningsprocess pågår.*

8.12 Arbetsgivarpolicy – antagen 7 april 2025

Ingen avvikelse

8.13 Lönepolicy – antagen 19 november 2021

Ingen avvikelse

8.14 Policy om förtroendeskapande verksamhet, etiskt regelverk gällande mutor, jäv och representation – antagen 25 januari 2021

Ingen avvikelse

8.15 Riktlinje för representation och gåvor – antagen 29 oktober 2024

Gällande principer för uppvaktning vid högtidsdag avviker från policy. Hanteras enligt Skatteverkets rekommendation. Styrelsens bedömning är att avvikelsen är godtagbar.

8.16 Arvodesbestämmelser för förtroendevalda mfl – antagna 19 juni 2023

Ingen avvikelse

8.17 Policy kommunikation, service och bemötande – antagna 21 juni 2021

Ingen avvikelse

8.18 Program för civil beredskap Ale kommun – antaget 18 december 2023

Årlig avstämning/samverkan genomförd under höst 2025

8.19 Energi- och klimatstrategi – antagen 27 maj 2024

Ingen avvikelse

8.20 Bostadsförsörjningsprogram – antaget 27 maj 2024

I tillämpliga delar.

8.21 Digitaliseringspolicy – antagen 20 juni 2022

Ingen avvikelse

8.22 Brandskyddspolicy – antagen 3 april 2023

Ingen avvikelse

8.23 Särskilt ägardirektiv för AB Alebyggen – antaget 25 mars 2025

Ingen avvikelse

8.24 Bolagsordning för AB Alebyggen – antagen 25 januari 2021

Ingen avvikelse

Anteckningar från ägardialog med Alebyggen

Närvarande

Fredrik Johansson, ordförande Alebyggeb
Christine Mattila, vice ordförande Alebyggen
Henrik Fogelklou, kommunstyrelsens ordförande
Dennis Ljunggren, kommunstyrelsens vice ordförande
Robert Jansson, kommunstyrelsens andre vice ordförande
Johan Redlund, VD Alebyggen
Maria Kosterlind Reinholdsson, kommunchef

Sammanfattning

Syftet med de dialoger som Ale kommun har med Alebyggen

Enligt kommunallagen ska KS ha uppsikt över bolaget vilket regleras i kommunens styrmodell. Enligt ägardirektivet ska primärkommunen och bolaget har ägardialog två gånger per år. Dialogmöten kan användas för samtal, testa idéer ta initiativ till eventuellt kommande ärenden.

Allmänna frågor

Myternas väg. I samband med prövning i MÖD har SBF bedömt att förvaltningen gjort en felaktig bedömning av hur stor byggrätten är. Detta kan leda till att byggnation av bostadshus och LSS-boende ibedöms annorlunda i MÖD än i tidigare instans.

Alebyggen uttrycker frustration över kommunens arbete med deltaljplaner. Arbetet upplevs omständligt och långsamt. VD uttrycker behov av mer delaktighet. VD bjuds numer in till strategiskt samhällsbyggnadsforum som processleds av förvaltningschef för Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kösituationen till Alebyggens bostäder. Det finns inga vakanser idag. Det finns fortfarande kö. Omvärlden visar att det har skett en förändring rörande att nyproduktion stor tomt i vissa kommuner.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef
maria.kosterlind-reinholdsson@ale.se
Förvaltningsledning

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 80

KS 2025/496

Inrättande av en gemensam överförmyndarnämnd

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att

1. Ale kommun ska från och med den 1 januari 2027 ingå i en gemensam överförmyndarnämnd med Alingsås kommun som värdkommun tillsammans med de kommuner som fattar motsvarande beslut.

2. Den gemensamma överförmyndarnämnden ska vara öppen för att ytterligare kommuner kan ansluta efter beslut av respektive ansökande kommuns kommunfullmäktige samt efter att samverkansavtalet därefter godkänts av samtliga samverkande kommuner.

3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med de samverkande kommunerna, ta fram förslag på reglemente och uppdaterat samverkansavtal samt förslag till hur utredningens slutsatser i övrigt omhändertas i relevanta styrdokument.

4. Ale kommun gör medskicket att särskilt lyfta vikten av att de positiva aspekterna för medborgare och ställföreträdare tydliggörs i det fortsatta arbetet

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunerna Ale, Alingsås och Lerum har efter beslut i respektive kommunstyrelse under hösten 2025 gemensamt utrett förutsättningarna för att bilda en gemensam överförmyndarnämnd. Kommunstyrelsen remitterade den färdiga utredningen till överförmyndarnämnden för inhämtande av synpunkter. Utredningen föreslår att de tre kommunerna bildar en gemensam överförmyndarnämnd och lämnar ett antal rekommendationer kopplat till detta. Överförmyndarnämnden beslutade 2026-02-23 §14 att ställa sig bakom utredningen.

Under utredningens gång har Vårgårda ansökt om att ingå i avtalssamverkan med Alingsås, Lerum och Ale. Ärendet har lyfts till överförmyndarnämnden för

information. Även Herrljunga har inlett dialog med Alingsås kring ett eventuellt inträde i samverkan. Avtalssamverkan och gemensam överförmyndarnämnd kan därmed komma att omfatta fler kommuner än de tre som utredningen omfattar. Den formella hanteringen av detta hanteras i separata ärenden.

Om beslut om gemensam nämnd fattas behöver de samverkande kommunerna gemensamt ta fram reglemente och uppdaterat samverkansavtal samt förslag till hur utredningens slutsatser i övrigt omhändertas i relevanta styrdokument.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-18
- Överförmyndarnämndens beslut § 13 2026-02-23
- Tjänsteutlåtande, svar på remiss – Utredning om förutsättningar för en gemensam överförmyndarnämnd, 2026-02-17
- Presentation av gemensam överförmyndarnämnd 2026-01-30
- Förutsättningar för en gemensam överförmyndarnämnd 2026-01-23
- Kommunstyrelsens beslut § 218 2025-10-21

Yrkande

Ann-Sofie Hellvard (V) yrkar avslag på förvaltningens 1 och 2 beslutsförslag.

Ordförande Henrik Fogelklou (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på samtliga punkter i förvaltningens förslag var för sig och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservation

Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Beslutet skickas till

Överförmyndarnämnden
Alingsås kommun
Lerums kommun
Kommunchef

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/496
Datum: 2026-03-18
Utvecklingsledare Sara Botö

Kommunstyrelsen

Inrättande av en gemensam överförmyndarnämnd

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att

1. Ale kommun ska från och med den 1 januari 2027 ingå i en gemensam överförmyndarnämnd med Alingsås kommun som värdkommun tillsammans med de kommuner som fattar motsvarande beslut.
2. Den gemensamma överförmyndarnämnden ska vara öppen för att ytterligare kommuner kan ansluta efter beslut av respektive ansökande kommuns kommunfullmäktige samt efter att samverkansavtalet därefter godkänts av samtliga samverkande kommuner.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med de samverkande kommunerna, ta fram förslag på reglemente och uppdaterat samverkansavtal samt förslag till hur utredningens slutsatser i övrigt omhändertas i relevanta styrdokument.
4. Ale kommun gör medskicket att särskilt lyfta vikten av att de positiva aspekterna för medborgare och ställföreträdare tydliggörs i det fortsatta arbetet

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunerna Ale, Alingsås och Lerum har efter beslut i respektive kommunstyrelse under hösten 2025 gemensamt utrett förutsättningarna för att bilda en gemensam överförmyndarnämnd. Kommunstyrelsen remitterade den färdiga utredningen till överförmyndarnämnden för inhämtande av synpunkter. Utredningen föreslår att de tre kommunerna bildar en gemensam överförmyndarnämnd och lämnar ett antal rekommendationer kopplat till detta. Överförmyndarnämnden beslutade 2026-02-23 §14 att ställa sig bakom utredningen.

Under utredningens gång har Vårgårda ansökt om att ingå i avtalssamverkan med Alingsås, Lerum och Ale. Ärendet har lyfts till överförmyndarnämnden för information. Även Herrljunga har inlett dialog med Alingsås kring ett eventuellt inträde i samverkan. Avtalssamverkan och

gemensam överförmyndarnämnd kan därmed komma att omfatta fler kommuner än de tre som utredningen omfattar. Den formella hanteringen av detta hanteras i separata ärenden.

Om beslut om gemensam nämnd fattas behöver de samverkande kommunerna gemensamt ta fram reglemente och uppdaterat samverkansavtal samt förslag till hur utredningens slutsatser i övrigt omhändertas i relevanta styrdokument.

Maria Kosterlind Reinholdsson — Kommunchef

Patrik Skog — Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

- Överförmyndarnämndens beslut § 13 2026-02-23
- Tjänsteutlåtande, svar på remiss – Utredning om förutsättningar för en gemensam överförmyndarnämnd, 2026-02-17
- Presentation av gemensam överförmyndarnämnd 2026-01-30
- Förutsättningar för en gemensam överförmyndarnämnd 2026-01-23
- Kommunstyrelsens beslut § 218 2025-10-21

Ärendet

De tre kommunerna Ale, Alingsås och Lerum har efter beslut i respektive kommunstyrelse fattades efter en förfrågan från Lerums kommun att genomföra denna utredning gemensamt. I Ale fattade överförmyndarnämnden 2025-09-29 § 44 beslut om att ställa sig positiv till att genomföra utredningen Kommunstyrelsen i Ale fattade därefter beslutet att medverka i utredningen 2025-10-21 § 218.

Utredningen har nu färdigställts och lämnats över till kommunstyrelsen i respektive kommun. Kommunstyrelsen i Ale har remitterat utredningen till överförmyndarnämnden för inhämtande av synpunkter. Överförmyndarnämnden beslutade 2026-02-23 § 13 att ställa sig bakom utredningens förslag och rekommendationer och vill som medskick särskilt lyfta vikten av att de positiva aspekterna för medborgare och ställföreträdare tydliggörs i det fortsatta arbetet.

Under utredningens gång har Vårgårda kommun ansökt om att ingå i avtalssamverkan med Alingsås, Lerum och Ale från och med 2027-01-01. Ansökan inkom i slutet av december 2025 till Alingsås. Ärendet lyftes till överförmyndarnämnden 2023-02-23 för information. Även Herrljunga kommun har inlett dialog med Alingsås kommun kring att eventuellt ansöka om inträde i samverkan. Avtalssamverkan och gemensam överförmyndarnämnd kan därmed komma att omfatta fler kommuner än de tre som utredningen omfattar. Den formella hanteringen av detta sker i separata ärenden.

Utredningens förslag och rekommendationer

Utredningen föreslår att de tre kommunerna bildar en gemensam överförmyndarnämnd. För att kunna bilda en gemensam nämnd krävs att kommunfullmäktige i varje samverkande kommun fattar beslut om ett gemensamt reglemente. Utredningen lämnar också flera rekommendationer.

Bland dessa finns att nämnden ska ha en ledamot och en ersättare per samverkande kommun, att värdkommunen tillsätter nämndens ordförande, att viceordförandeskapet roterar och att slutarkivering ska ske i respektive kommun. Därtill behöver beslut fattas om bland annat formerna för dialog med anledning av uppsiktsplikten.

Översiktlig genomgång av utredningen

Nedan följer ett sammandrag av utredningens upplägg och innehåll. I utredningen beskrivs inledningsvis vad överförmyndarens uppdrag är och hur dagens avtalssamverkan mellan Ale, Alingsås och Lerum fungerar. Därefter beskrivs de rättsliga förutsättningarna för gemensamma nämnder som främst finns i kommunallagen men också i föräldrabalken. Av utredningens omvärldsbevakning framgår att det är vanligt förekommande i Västra Götalandsregionen att kommuner samverkar om överförmyndarverksamhet, och att samverkansformen gemensam nämnd är vanlig när det endast är ett fåtal kommuner som ingår i samverkan.

Därefter går utredningen igenom de fördelar som finns med en gemensam nämnd, som är att nämndadministrationen effektiviseras, att det skapar förutsättningar för att kunna möta ökade krav på digitalisering och nationell samordning samt att ansvar och styrning förtydligas. Eftersom kommunerna redan har en samverkan bedöms införandet av en gemensam överförmyndarnämnd vara en liten organisatorisk förändring men som har betydande administrativa vinster. Genom att ersätta tre nämnder med en minskar dubbelarbete, parallella beslutsvägar och hantering av separata system. Detta skapar en mer sammanhållen, effektiv och rättssäker styrning av verksamheten.

Utredningen beskriver därefter hur styrning, uppföljning och revision bör fungera. Förslaget är att den gemensamma nämnden etableras i värdkommunen Alingsås, och lyder organisatoriskt under värdkommunens styr- och ekonomimodell. Detta innebär att värdkommunens ekonomiadministration, revisionsfunktion och kontrollprocesser blir tillämpliga för nämndens verksamhet. En gemensam nämnd ska dock granskas av revisorerna i var och en av de samverkande kommunerna. Varje kommun ansvarar för arvode till sina förtroendevalda och detta ska ske enligt bestämmelserna i den förtroendevaldes hemkommun. Det finns dock inga hinder för att de samverkande kommunerna antar likalydande arvodesnivåer för den gemensamma nämnden. Efter ett eventuellt beslut om att inrätta en gemensam nämnd behöver ett förslag på hantering tas fram för ställningstagande i respektive kommunfullmäktige.

De personalmässiga konsekvenserna bedöms vara små, då det redan finns en etablerad gemensam enhet inom värdkommunens förvaltning. Värdkommunen kvarstår som arbetsgivare för samtliga medarbetare, precis som idag. Förändringen innebär dock att rollen som nämndsekreterare upphör för överförmyndarnämnden i respektive kommun, med undantag för värdkommunen. Utredningens bedömning är att detta inte medför någon påtaglig påverkan, eftersom uppgiften i dag utgör en begränsad del av respektive nämndsekreterares tjänst.

Utredningen har även gått igenom förutsättningarna för nämnden vid extraordinär händelse eller höjd beredskap. En viktig rekommendation på området är att det behöver framgå av reglementet för nämnden att respektive kommuns krisledningsnämnd kan ta över hela eller delar av verksamhetsområdet vid en sådan extraordinär händelse som avses i lagen (2006:544) om

kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Avslutningsvis berörs hanteringen av slutarkiv i utredningen. Bedömningen är att respektive samverkanskommun ska stå för slutarkivering, eftersom detta innebär att det inte blir någon skillnad för invånare som vill ta del av sina handlingar. Det bör vara enklast för den som i framtiden letar efter sina handlingar om dessa finns i hemkommunen.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att utredningen på ett relevant sätt går igenom förutsättningarna för bildande av en gemensam nämnd. Inrättande av en gemensam nämnd skulle innebära att det administrativa arbetet inom samverkansorganisationen kan effektiviseras då den rapportering som i dag sker till tre olika nämnder, så som delårsrapporter, internkontroll och årsbokslut, i stället görs till en enda nämnd där frigjord tid kan läggas på de verksamheten är till för. En gemensam nämnd skulle också innebära minskad administration för respektive samverkande kommun då hanteringen i stort centraliseras till Alingsås kommun. Att respektive samverkande kommun har en ledamot och en ersättare i den gemensamma nämnden innebär även en lägre kostnad för arvoden.

Förvaltningen föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar att Ale kommun från och med den 1 januari 2027 ska ingå i en gemensam överförmyndarnämnd med Alingsås kommun som värdkommun tillsammans med de kommuner som fattar motsvarande beslut. För att möjliggöra för fler kommuner att delta i samverkan föreslås också att kommunfullmäktige beslutar att den gemensamma överförmyndarnämnden ska vara öppen för att ytterligare kommuner kan ansluta efter beslut av respektive ansökande kommuns kommunfullmäktige. Detta förutsätter dock att samverkansavtalet därefter godkänts av samtliga samverkande kommuner.

Efter ett beslut om att inrätta en gemensam nämnd behöver ett gemensamt reglemente och ett uppdaterat samverkansavtal tas fram. Därtill behöver det säkerställas att utredningens rekommendationer i övrigt omhändertas i relevanta styrdokument. Kommunledningsförvaltningen föreslår därför kommunfullmäktige besluta att ge ett nytt uppdrag till kommunstyrelsen att genomföra detta tillsammans med samverkande kommuner.

Överförmyndarnämnden beslutade att göra ett medskick till den fortsatta processen där man särskilt vill lyfta vikten av att de positiva aspekterna för medborgare och ställföreträdare tydliggörs i det fortsatta arbetet. Kommunledningsförvaltningen instämmer i överförmyndarnämndens medskick.

Avslutningsvis noterar förvaltningen att Vårgårda kommun har inkommit med ansökan om att ingå i avtalsamverkan och att dialog med Herrljunga kommun pågår. Detta kommer att hanteras i separata ärenden inför kommande beslut i respektive kommunfullmäktige.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Ett inrättande av en gemensam nämnd på det sätt som föreslagits i utredningen innebär minskade kostnader för arvoden till förtroendevalda och administration kopplat till nämnden. Överförmyndarsamverkan avsätter en resurs motsvarande cirka 50% under en period om 4-6 månader i syfte att samordna arbetet med den gemensamma nämndens uppstart inför 2027. Kostnaden delas lika av de samverkande kommunerna vid årets slut.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Ett inrättande av en gemensam nämnd ökar effektiviteten genom minskad administration. Genom att samla kompetens och personal kopplat till en gemensam nämnd skapas en mer robust verksamhet som är mindre sårbar. Detta bidrar till en snabbare handläggning, högre kvalitet i tillsynen och därmed bättre service till huvudmän och ställföreträdare.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet kopplar främst till fullmäktiges mål om en effektivare organisation och fokus på kundnytta i Ale. Ett inrättande av en gemensam nämnd ökar effektiviteten genom minskad administration. Genom att samla kompetens och personal skapas en mer robust verksamhet som är mindre sårbar. Detta bidrar till en snabbare handläggning, högre kvalitet i tillsynen och därmed bättre service till huvudmän och ställföreträdare.

Remiss och samberedning

Information om utredningen lämnades vid samrådsmöte den 20 februari 2026 mellan de i avtalssamverkan ingående kommunerna. Överförmyndarnämnden har den 23 februari § 13 ställt sig bakom utredningens förslag.

Behandlad enligt MBL

De fackliga organisationerna informeras i samband med kommuncentralt informations- och förhandlingsmöte 26 mars 2026.

Beslutets påverkan och genomförande

Vid beslut enligt förvaltningens förslag kommer kommunledningsförvaltningen delta i arbetet med att arbeta fram förslag på reglemente och uppdaterat samverkansavtal samt se över vilka styrdokument i övrigt som kan behöva justeras. Detta arbete sker tillsammans med relevanta funktioner i de samverkande kommunerna.

Beslutet skickas till:

Överförmyndarnämnden
Alingsås kommun
Lerums kommun
Kommunchef

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

Webbplats
www.ale.se

PROTOKOLL
Överförmyndarnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-02-23
ÖFN § 13

ÖFN 2025/47

Svar på remiss - Utredning om förutsättningar för en gemensam överförmyndarnämnd

Beslut

Överförmyndarnämnden beslutar att ställa sig bakom utredningens förslag och rekommendationer och översänder detta till kommunstyrelsen.

Överförmyndarnämnden vill som medskick särskilt lyfta vikten av att de positiva aspekterna för medborgare och ställföreträdare tydliggörs i det fortsatta arbetet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

De tre kommunerna Ale, Alingsås och Lerum har efter beslut i respektive kommunstyrelse gemensamt utrett förutsättningarna för att bilda en gemensam överförmyndarnämnd. Utredningen har nu färdigställts och lämnats över till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen har remitterat utredningen till överförmyndarnämnden för inhämtande av synpunkter.

Utredningen föreslår att de tre kommunerna bildar en gemensam överförmyndarnämnd och lämnar ett antal rekommendationer kopplat till detta. Förvaltningen föreslår att överförmyndarnämnden svarar kommunstyrelsen att nämnden ställer sig bakom förslaget att bilda en gemensam nämnd och de rekommendationer som lämnats.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-02-18
- Delegationsbeslut om remiss till ÖFN 2026-01-30
- Utredningen Förutsättningar för en gemensam överförmyndarnämnd Lerum, Alingsås och Ale 2026-01-23
- Presentation

PROTOKOLL
Överförmyndarnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-02-23

Yrkande

Eva Eriksson (S) yrkar bifall på förvaltningens förslag med tilläggsyrkande att Överförmyndarnämnden vill som medskick särskilt lyfta vikten av att de positiva aspekterna för medborgare och ställföreträdare tydliggörs i det fortsatta arbetet.

Robert Roos (SD) yrkar avslag på förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Robert Roos (SD) ställer Eva Erikssons (S) bifallsyrkande mot Robert Roos (SD) avslagsyrkande och finner att nämnden bifaller Eva Erikssons (S) förslag.

Robert Roos (SD) ställer proposition till Eva Erikssons (S) tilläggsyrkande och finner att överförmyndarnämnden beslut i det samma.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Överförmyndarnämnden
Diarienummer: 2025/47
Datum: 2026-02-17
Avdelningschef Patrik Skog

Överförmyndarnämnden

Svar på remiss - Utredning om förutsättningar för en gemensam överförmyndarnämnd

Förslag till beslut

Överförmyndarnämnden beslutar att ställa sig bakom utredningens förslag och rekommendationer och översänder detta till kommunstyrelsen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

De tre kommunerna Ale, Alingsås och Lerum har efter beslut i respektive kommunstyrelse gemensamt utrett förutsättningarna för att bilda en gemensam överförmyndarnämnd. Utredningen har nu färdigställts och lämnats över till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen har remitterat utredningen till överförmyndarnämnden för inhämtande av synpunkter.

Utredningen föreslår att de tre kommunerna bildar en gemensam överförmyndarnämnd och lämnar ett antal rekommendationer kopplat till detta. Förvaltningen föreslår att överförmyndarnämnden svarar kommunstyrelsen att nämnden ställer sig bakom förslaget att bilda en gemensam nämnd och de rekommendationer som lämnats.

Maria Kosterlind-Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Ale kommun	Organisationsnummer	Telefon	E-post	Webbplats
SE-449 80 Alafors	212000-1439	0303-70 30 00	kommun@ale.se	www.ale.se

Beslutsunderlag

- Delegationsbeslut om remiss till ÖFN 2026-01-30
- Utredningen Förutsättningar för en gemensam överförmyndarnämnd Lerum, Alingsås och Ale 2026-01-23
- Presentation

Ärendet

De tre kommunerna Ale, Alingsås och Lerum har efter beslut i respektive kommunstyrelse gemensamt utrett förutsättningarna för att bilda en gemensam överförmyndarnämnd. Besluten fattades efter en förfrågan från Lerums kommun att genomföra denna utredning gemensamt. I Ale fattade överförmyndarnämnden 2025-09-29 § 44 beslut om att ställa sig positiv till att genomföra utredningen. Därefter fattade kommunstyrelsen beslutet 2025-10-21 § 218 att Ale skulle medverka i utredningen.

Utredningen har nu färdigställts och lämnats över till kommunstyrelsen i respektive kommun. Kommunstyrelsen i Ale har remitterat utredningen till överförmyndarnämnden för inhämtande av synpunkter.

Utredningens förslag och rekommendationer

Utredningen föreslår att de tre kommunerna bildar en gemensam överförmyndarnämnd. För att kunna bilda en gemensam nämnd krävs att kommunfullmäktige i varje samverkande kommun fattar beslut om ett gemensamt reglemente. Utredningen lämnar också flera rekommendationer. Bland annat rekommenderas att nämnden ska ha en ledamot och en ersättare per samverkande kommun, att värdkommunen tillsätter nämndens ordförande, att viceordförandeskapet roterar och att slutarkivering sker i respektive kommun. Därtill behöver beslut fattas om bland annat formerna för dialog med anledning av uppsiktsplikten.

Översiktlig genomgång av utredningen

Nedan följer ett sammandrag av utredningens upplägg och innehåll. I utredningen beskrivs inledningsvis vad överförmyndarens uppdrag är och hur dagens avtalssamverkan mellan Ale, Alingsås och Lerum fungerar. Därefter beskrivs de rättsliga förutsättningarna för gemensamma nämnder som främst finns i kommunallagen men också i föräldrabalken. Av utredningens omvärldsbevakning framgår att det är vanligt förekommande i Västra Götalandsregionen att kommuner samverkar om överförmyndarverksamhet, och att samverkansformen gemensam nämnd är vanlig när det endast är ett fåtal kommuner som ingår i samverkan.

Därefter går utredningen igenom de fördelar som finns med en gemensam nämnd, som är att nämndadministrationen effektiviseras, att det skapar förutsättningar för att kunna möta ökade krav på digitalisering och nationell samordning samt att ansvar och styrning förtydligas. Eftersom kommunerna redan har en samverkan bedöms införandet av en gemensam överförmyndarnämnd vara en liten organisatorisk förändring men som har betydande administrativa vinster. Genom att ersätta tre nämnder med en minskar dubbelarbete, parallella beslutsvägar och hantering av

separata system. Detta skapar en mer sammanhållen, effektiv och rättssäker styrning av verksamheten.

Utredningen beskriver därefter hur styrning, uppföljning och revision bör fungera. Förslaget är att den gemensamma nämnden etableras i värdkommunen Alingsås, och lyder organisatoriskt under värdkommunens styr- och ekonomimodell. Detta innebär att värdkommunens ekonomiadministration, revisionsfunktion och kontrollprocesser blir tillämpliga för nämndens verksamhet. En gemensam nämnd ska dock granskas av revisorerna i var och en av de samverkande kommunerna. Vidare beskrivs hur arvodesnivåerna skiljer sig åt mellan överförmyndarnämnderna i de olika kommunerna. Efter ett eventuellt beslut om att inrätta en gemensam nämnd behöver ett förslag på hantering tas fram för ställningstagande i respektive kommunfullmäktige.

De personalmässiga konsekvenserna bedöms vara små, då det redan finns en etablerad gemensam enhet inom värdkommunens förvaltning. Värdkommunen kvarstår som arbetsgivare för samtliga medarbetare, precis som idag. Förändringen innebär dock att rollen som nämndsekreterare upphör för överförmyndarnämnden i respektive kommun, med undantag för värdkommunen. Utredningens bedömning är att detta inte medför någon påtaglig påverkan, eftersom uppgiften i dag utgör en begränsad del av respektive nämndsekreterares tjänst.

Utredningen har även gått igenom förutsättningarna för nämnden vid extraordinär händelse eller höjd beredskap. En viktig rekommendation på området är att det behöver framgå av reglementet för nämnden att respektive kommuns krisledningsnämnd kan ta över hela eller delar av verksamhetsområdet vid en sådan extraordinär händelse som avses i lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Avslutningsvis berörs hanteringen av slutarkiv i utredningen. Bedömningen är att respektive samverkanskommun ska stå för slutarkivering, eftersom detta innebär att det inte blir någon skillnad för invånare som vill ta del av sina handlingar. Det bör vara enklast för den som i framtiden letar efter sina handlingar om dessa finns i hemkommunen.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att utredningen på ett relevant sätt går igenom förutsättningarna för bildande av en gemensam nämnd. Ett inrättande av en gemensam nämnd skulle innebära att den rapportering som i dag sker till tre olika nämnder, så som delårsrapporter och årsbokslut, i stället görs till en enda nämnd. Detta innebär en betydande minskning av administrativt rapporteringsarbete. Förvaltningens bedömning är att detta gagnar de verksamheten är till för, då tid frigörs för att utveckla verksamheten.

Förvaltningens bedömning är att överförmyndarnämnden kan svara kommunstyrelsen att nämnden ställer sig bakom förslaget att bilda en gemensam nämnd. De rekommendationer som lämnats bör beaktas i det fortsatta arbetet. Utredningens bedömningar kring vad som bör regleras i reglemente är viktigt att analysera. Det gäller särskilt hur reglementet behöver formuleras för att

krisledningsnämnden i en av kommunerna ska kunna ta över hela eller delar av nämndens verksamhetsområde om en extraordinär händelse inträffar som gör det nödvändigt att ta över verksamheten.

Avslutningsvis har kommunledningsförvaltningen fått information om att Vårgårda kommun formellt har inkommit till Alingsås kommun med en ansökan att ingå avtalssamverkan avseende överförmyndarverksamheten från 2027-01-01. Alingsås för även dialog med Herrljunga kommun som visar intresse för avtalssamverkan. Den formella hanteringen av detta hanteras i separata ärenden.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet kopplar främst till fullmäktiges mål en effektivare organisation i Ale. Ett inrättande av en gemensam nämnd ökar effektiviteten genom minskad administration.

Remiss och samberedning

Detta tjänsteutlåtande är föranlett av att kommunstyrelsen remitterat utredningen om gemensam överförmyndarnämnd till överförmyndarnämnden för inhämtande av synpunkter.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Kommunledningsförvaltningen bereder ärendet inför beslut i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Gemensam överförmyndarnämnd

För Ale, Alingsås och Lerum

Bakgrund

Alingsås och Lerum har sedan 2021 en avtalssamverkan om överförmyndarverksamhet. Ale gick in i samverkan 2024.

Samverkan sker på förvaltningsnivå och de anställda arbetar inom Alingsås kommuns förvaltning. Varje kommun har sin egen överförmyndarnämnd.

Under hösten 2025 har de tre kommunerna gemensamt utrett förutsättningarna för att bilda en gemensam överförmyndarnämnd.

- Utredningen tillsattes efter att kommunstyrelsen i Lerum tillfrågat övriga kommuner om att gemensamt genomföra denna utredning. Kommunstyrelsen i Ale och Alingsås ställde sig positiva till detta.

Inrätta en gemensam överförmyndarnämnd

Förslaget innebär att tre nämnder i tre kommuner ersätts av en gemensam nämnd.

Förslaget innebär inte någon förändring i organisation på förvaltningsnivå, eftersom kommunerna redan har en avtalssamverkan som innebär att förvaltningen är gemensam.

Utredningen lämnar även ett antal rekommendationer.

Rättsliga förutsättningar och omvärldsbevakning

Kommunallagen ger kommunerna förutsättningar att inrätta gemensamma nämnder och sätter ramarna för detta. Bland annat sägs:

- Varje kommun ska anta nämndens reglemente
- Varje kommun ska ha minst en ledamot och en ersättare
- Budgeten upprättas av värdkommunen men i samråd med övriga kommuner
- Protokoll ska tillkännages på varje kommuns anslagstavla

I föräldrabalken står det uttryckligen att detta även gäller överförmyndarnämnder.

Omvärldsbevakningen visar att det är vanligt förekommande att kommuner samverkar om överförmyndarverksamhet.

Fördelar med en gemensam nämnd

- **Minskad administration:** En nämnd i stället för tre effektiviserar administrativt arbete och tar bort behovet av att hantera tre system och tre olika processer.
- **Förberedelse inför kommande nationella krav:** Den pågående reformen *Ett ställföreträdarskap att lita på* innebär ökade krav på digitalisering, kvalitetssäkring och nationell samordning vilket lättare uppfylls i en gemensam organisation.
- **Tydligare ansvar och styrning:** En gemensam nämnd samlar det politiska ansvaret, vilket gör det tydligt för både verksamheten och ställföreträdarna vem som leder och beslutar.

Nämndens sammansättning samt arvoden till förtroendevalda

Varje kommun föreslås ha en ledamot och en ersättare i nämnden.

- Värdkommunen föreslås tillsätta nämndens ordförande
- Viceordförandeskapet föreslås rotera mellan övriga kommuner
- För en överförmyndarnämnd gäller att dess förtroendevalda väljs för fyra år från och med 1 januari året efter val

Utredningen konstaterar att arvodesnivåerna för överförmyndarnämnderna i de tre kommunerna skiljer sig åt. Det är varje kommun som ansvarar för arvode till ”sina” förtroendevalda, men fullmäktige kan överväga att anta likalydande bestämmelser för denna nämnd.

Styrmodell och ekonomiska förutsättningar

Den gemensamma nämnden organiseras i dagens värdkommun Alingsås

- nämnden lyder organisatoriskt under värdkommunens styr- och ekonomimodell
- värdkommunen beslutar om en budget som omfattar alla kostnader för verksamheten
- arvodesadministrationen för ställföreträdare flyttas till den gemensamma nämnden, vilket innebär att värdkommunen också ansvarar för utbetalningen
- överförmyndarens del av migrationsverkets ersättning för ensamkommande barn föreslås tilldelas den gemensamma nämnden

Kostnadsfördelningen regleras genom ett samverkansavtal och utgår från kommunernas befolkningsandelar.

Uppföljning, revision och uppsiktplikt

Återrapportering och verksamhetsuppföljning ska ske till respektive kommun.

- granskning av revisorerna i varje kommun, även om det är värdkommunens revisorsfunktion som genomför den operativa revisionen
- varje kommunfullmäktige måste fatta ett eget beslut om ansvarsfrihet för den gemensamma nämnden
- varje kommunstyrelse har uppsiktsplikt över en gemensam nämnd

Personal- och organisationsmässiga konsekvenser

Förslaget innebär inte några organisationsförändringar på förvaltningsnivå.

Det finns effektiviseringsvinster som påverkar personalen

- effektiviserat administrativt arbete
- inget behov att hantera tre system och tre olika processer

Rollen som nämndsekreterare för överförmyndarnämnden upphör i alla kommuner utom värdkommunen. Detta bedöms inte medföra någon påtaglig påverkan.

Extraordinär händelse och höjd beredskap

Utgångspunkten bör vara att värdkommunens krisledningsorganisation ansvarar för hantering av kriser som påverkar nämndens verksamhet och för kontakt med aktörer som Länsstyrelsen, Polisen osv.

För att det ska vara möjligt att en krisledningsnämnd i någon av kommunerna behöver ta över hela eller delar av nämndens verksamhetsområde behöver detta framgå av reglementet. Rekommendationen är att detta skrivs in i reglementet.

Utredningen bedömer att den gemensamma nämndens verksamhet bör kunna fortgå även vid höjd beredskap.

Arkivering

Om en gemensam nämnd inrättas behöver nämnden beslut om en informationshanteringsplan. Nämnden behöver då ta ställning till hur slutarkivering ska hanteras.

Utredningen rekommenderar att slutarkivering sker i respektive kommun.

Detta bedöms vara enklast för invånaren och innebär ingen skillnad mot dagens hantering.

Utredningens förslag och rekommendationer

- Inrätta en gemensam överförmyndarnämnd

Utredningen lämnar också följande rekommendationer:

- nämnden ska ha en ledamot och en ersättare per kommun
- värdkommunen tillsätter ordförande och vice ordförandeskapet roterar
- besluta om formerna för dialog kring uppsiktsplikten samt återrapportering till respektive kommun i samband med att reglementet tas fram
- flytta arvodesadministrationen för ställföreträdare till den gemensamma nämnden, vilket innebär att värdkommunen också ansvarar för utbetalningen
- samverkansorganisationen ska ansvara för ersättning från Migrationsverket för ensamkommande barn
- reglera att respektive kommuns krisledningsnämnd kan ta över hela eller delar av nämndens verksamhetsområde vid extraordinär händelse i reglementet
- slutarkivering sker i respektive kommun

Process framåt

Förvaltningarna i respektive kommun förbereder nu ärendet för politisk behandling under våren. Målsättningen är att ärendet ska kunna behandlas i fullmäktige ungefär samtidigt i de tre kommunerna runt månadsskiftet april/maj.

Vid beslut enligt utredningens förslag behöver varje kommunfullmäktige fatta beslut om ett gemensamt reglemente för nämnden. Blir detta aktuellt tar förvaltningarna gemensamt fram ett förslag till detta.

Därtill behöver frågorna om arvode till nämnden samt praktiskt omhändertagande av kommunstyrelsernas uppsiktsplikt hanteras.

Ale kommun, 449 80 Alafors • 0303-70 30 00 • www.ale.se • kommun@ale.se

2026-01-23

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR EN

GEMENSAM ÖVERFÖRMYNDARNÄMND LERUM, ALINGSÅS OCH ALE

Innehållsförteckning

Sammanfattning av uppdraget ... 3
Samlade rekommendationer ... 3
Inledning – Ett litet verksamhetsområde med ett stort samhällsansvar ... 4
Beskrivning av Överförmyndarsamverkan i Alingsås Lerum och Ale ... 5
Rättsliga förutsättningar ... 5
Omvärldsbevakning ... 6
Varför en gemensam överförmyndarnämnd? ... 7
Fördelar med en gemensam överförmyndarnämnd ... 7
Koppling till respektive kommuns mål ... 7
Regeringens lagrådsremiss – Ett ställföreträdarskap att lita på. ... 8
Styrmodell, ansvar och ekonomiska förutsättningar för en gemensam nämnd ... 8
Struktur och styrkedja ... 8
Ekonomiska aspekter och budgetansvar ... 9
Revision och uppsiktplikt ... 9
Personal- och organisationsmässiga konsekvenser ... 10
Förslag till nämndens sammansättning ... 10
Arvoden till nämndens förtroendevalda ... 11
Praktisk hantering av arvoden ... 12
Extraordinär händelse och höjd beredskap ... 12
Extraordinär händelse ... 12
Höjd beredskap ... 13
Nytt lagförslag ... 14
Arkivering ... 15
Bilaga 1 Samverkansformer i Västra Götaland ... 16

Sammanfattning av uppdraget

Den 10 september 2025 fattade kommunstyrelsen i Lerums kommun beslut (diarienummer KS25.222) om att tillställa Ale och Alingsås kommuner en förfrågan om att gemensamt utreda förutsättningarna för en gemensam överförmyndarnämnd. Den 1 oktober 2025 beslutade kommunstyrelsen i Alingsås kommun (diarienummer 2025.431 KS) att tillstyrka förfrågan om att delta i en sådan gemensam utredning. Därefter beslutade kommunstyrelsen i Ale kommun den 21 oktober 2025 (diarienummer KS 2025/496) att ställa sig positiv till att tillsammans med Alingsås och Lerums kommuner utreda frågan om en gemensam överförmyndarnämnd.

Förfrågan grundar sig i Lerums pågående översyn av den politiska organisationen inför nästa mandatperiod. Nuvarande ordning, med tre överförmyndarnämnder och en gemensam förvaltning, innebär parallella styrkedjor, budgetar och uppföljningssystem, vilket medför en hög administrativ belastning. Syftet med att inrätta en gemensam överförmyndarnämnd är att samla det politiska ansvaret, tydliggöra styrningen och skapa en mer effektiv styrmodell som möjliggör att resurser i större utsträckning kan riktas mot verksamhetens kärnuppdrag.

Utredningen har genomförts av Julia Bengtsson, Lerum, Tobias Björk, Alingsås, Alice Clark, Ale och Hampus Hagman, Ale som härmed lämnar följande rekommendationer.

Samlade rekommendationer

Utredningen föreslår att Ale, Alingsås och Lerum inrättar en gemensam överförmyndarnämnd. För detta krävs att kommunerna upprättar ett gemensamt reglemente, antaget i kommunfullmäktige i varje kommun som blir det styrande dokumentet för nämndens arbete. Utredningen lämnar i övrigt nedanstående rekommendationer:

- Besluta att den gemensamma överförmyndarnämnden ska ha en ledamot och en ersättare per samverkande kommun.
- Besluta att värdkommunen Alingsås tillsätter ordförande samt att vice ordförandeskapet i nämnden roterar bland övriga samverkande kommuner.
- Besluta att formerna för dialog kring uppsiktsplikten samt återrapportering till respektive samverkanskommun beslutas i samband med att reglementet tas fram.
- Besluta att arvodesadministrationen för ställföreträdare flyttas från respektive kommun till verksamheten och den gemensamma nämnden, vilket innebär att värdkommunen också ansvarar för utbetalningen.
- Besluta att ansvaret för uppföljning och hantering av ersättning från Migrationsverket som varje kommun i dag ansvarar för ensamkommande barn överförs till samverkansorganisationen.
- Besluta att reglera att respektive kommuns krisledningsnämnd kan ta över hela eller delar av nämndens verksamhetsområde vid extraordinär händelse i reglementet.
- Besluta att slutarkivering sker i respektive kommun.

Inledning – Ett litet verksamhetsområde med ett stort samhällsansvar

Varje kommun i Sverige ska antingen ha en överförmyndare eller en överförmyndarnämnd som utövar tillsyn över förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet. Uppdraget innebär att säkerställa att personer som, på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller annan orsak, inte själva kan tillvarata sina intressen får sina rättigheter tillgodosedda. Det rör sig om ett lagstadgat tillsynsuppdrag enligt föräldrabalken och utgör en av de mest centrala rättssäkerhetsfunktionerna inom kommunens ansvarsområde.

Överförmyndarnämndens uppdrag vilar på en i huvudsak äldre lagstiftning med rötter från 1924, som i flera avseenden inte är anpassad till dagens samhälle. Vissa uppdateringar av regelverket förväntas beslutas under början av 2026 och enligt nuvarande planering träda i kraft den 1 juni 2026.

De tre överförmyndarnämnderna omfattar ett begränsat antal tjänster och har tillsammans en budget om cirka 11 000 tkr för år 2025, inklusive arvoden till ställföreträdare samt kostnader för verksamhet och politisk organisation. Samtidigt berör verksamheten ett stort antal invånare, både direkt och indirekt, i de tre samverkande kommunerna Ale, Alingsås och Lerum, vilka tillsammans har omkring 119 000 invånare. Överförmyndarnämndens verksamhet omfattar i dagsläget cirka 1 300 ärenden, varav drygt 600 godmanskap, omkring 100 förvaltarskap och cirka 600 förmynderskap, därutöver ett mindre antal uppdrag avseende god man för ensamkommande barn. Sammanlagt utövar överförmyndarsamverkan tillsyn över inkomster och tillgångar om mer än 628 miljoner kronor.

Överförmyndarsamverkan i Ale, Alingsås och Lerum präglas av ett stort juridiskt ansvar, höga krav på kvalitet och noggrannhet samt ett omfattande regelverk. Samtidigt ska verksamheten bedrivas med god service, effektivitet och tillgänglighet gentemot både huvudmän och ställföreträdare. Detta ställer höga krav på styrning, samordning och kompetensförsörjning.

Verksamheten bemannas av 6,5 handläggare, en administratör samt en enhetschef som även arbetar operativt med handläggning. Uppdraget påverkar inte enbart huvudmän, gode män och förvaltare, utan har även stor betydelse för anhöriga samt för samverkan med socialtjänst, hälso- och sjukvård, banker och andra myndigheter. En väl fungerande överförmyndarförvaltning är därmed avgörande för många människors trygghet och för att rättssäkerheten ska kunna upprätthållas i vardagen.

Mot denna bakgrund finns ett behov av att fortsätta säkerställa en ändamålsenlig organisation med tillräcklig styrning, kvalitet och långsiktig hållbarhet. Detta gör frågan om inrättandet av en gemensam överförmyndarnämnd för Ale, Alingsås och Lerum till en strategiskt viktig fråga.

Beskrivning av Överförmyndarsamverkan i Alingsås Lerum och Ale

Lerums och Alingsås kommuner har sedan 1 oktober 2021 samverkat inom överförmyndarverksamheten. I oktober 2024 utökades samarbetet till att även omfatta Ale kommun, och bedrivs nu som en gemensam överförmyndarsamverkan genom ett avtal som reglerar hur verksamheten organiseras och utförs. Samverkan innebär att överförmyndarförvaltningen är samlokaliserad i Alingsås och arbetar tillsammans som en gemensam organisatorisk enhet. Förvaltningen är gemensam men varje kommun har behållit sin egen överförmyndarnämnd. Det innebär att nämnderna fortsatt fattar beslut var för sig, utifrån respektive kommuns ansvar och uppdrag.

Dagens samverkansorganisation innebär ett omfattande administrativt arbete och en betydande dubbel- eller trippelhantering av processer, dokument och styrsystem. Varje nämnd har sin egen budget, verksamhetsplan, delårs- och helårsuppföljning, internkontroll och målredovisning. Dessa dokument ska tas fram och rapporteras i respektive kommuns egna system och enligt deras lokala rutiner. Den nuvarande strukturen medför ett stort merarbete för såväl handläggare som chef och administrativ personal.

I dag administrerar de samverkande kommunerna sina egna nämnder, vilket innebär att det finns tre separata nämndsekreterare och tre administrativa processer. Varje nämnd behöver förberedas, kallas till sammanträden, få sina ärenden föredragna, protokollföras och följas upp. Denna process kräver mycket tid från både chefer, handläggare och administratörer, samtidigt som de tre kommunernas olika rutiner och styrdokument skapar komplexitet. Samtidigt finns det enligt kommunallagen möjlighet för kommuner att inrätta en gemensam nämnd, och kommunerna Lerum, Ale och Alingsås har beslutat att utreda förutsättningarna för en sådan lösning.

Rättsliga förutsättningar

Det finns flera lagrum där förutsättningarna för en gemensam nämnd regleras. Det handlar dels om 3 kap 9 § och 9 kap 19 – 36 §§ kommunallagen, dels om 19 kap 16 § föräldrabalken. Flest regleringar finns i 9 kapitlet i kommunallagen, där det inledningsvis framgår av 19 § att fullmäktige får besluta att en nämnd ska vara gemensam med en annan kommun. Samtliga delar av lagen ska givetvis följas, men särskilt relevanta paragrafer att nämna i detta sammanhang är:

- Nämnden tillsätts i någon av de samverkande kommunerna och ingår i den kommunens organisation (20 §).
- Nämnden får fullgöra uppgifter för vilka det enligt lag eller annan författning ska finnas en eller flera nämnder i varje kommun, men dock inte sådana uppgifter som kommunstyrelsen har vid höjd beredskap enligt *lagen om kommuners och regioner åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap* (21 §).
- Nämndens uppgifter ska preciseras närmare i en överenskommelse mellan de berörda kommunerna (22 §).
- Varje kommun ska utse minst en ledamot och en ersättare, men antalet ersättare ska vara lika många som antalet ledamöter (24 §).

- Förtroendevalda i en gemensam nämnd har rätt till ersättning av den kommun som har valt dem (25 §).
- Budgeten upprättas av den kommun som har tillsatt nämnden. Budgeten ska upprättas efter samråd med de övriga samverkande kommunerna (26 §).
- Justeringen av en gemensam nämnds protokoll ska tillkännages på var och en av de samverkande kommunernas anslagstavlor (32 §).
- Reglementet för en gemensam nämnd ska antas av fullmäktige i var och en av de samverkande kommunerna (33 §).

Omvärldsbevakning

Utredningen har genomfört en omvärldsbevakning bland kommunerna i Västra Götalandsregionen. Omvärldsbevakningen visar att det är vanligt förekommande att kommuner samarbetar om överförmyndarverksamhet. Omvärldsbevakningen framgår i sin helhet av bilaga 2. Hösten 2025 samverkar 43 av regionens 49 kommuner i någon form och det finns åtta olika samverkansorganisationer i regionen. Några av dessa inkluderar även kommuner utanför regionen, och därför blir det totala antalet kommuner som ingår i samverkan lite högre än antalet kommuner i regionen.

Fyra av de åtta samverkansorganisationerna har avtalssamverkan där förvaltningsorganisationen är gemensam men de olika kommunerna har egna överförmyndarnämnder/egna överförmyndare. Avtalssamverkan mellan Ale, Alingsås och Lerum är en av dessa. De andra fyra är gemensamma nämnder med gemensam organisation.

Avtalssamverkande organisationer innehåller generellt fler kommuner än de gemensamma nämnderna. Avtalssamverkan mellan Ale, Alingsås och Lerum är ett undantag, annars har dessa organisationer mellan 7 och 13 samverkande kommuner. De gemensamma nämnderna har 3 till 5 samverkande kommuner. I Statskontorets rapport *Hand i hand – en analys av kommunal samverkan* från 2023 konstateras att gemensam nämnd har flera fördelar som samverkansform jämfört med andra samverkansformer, då den bättre tillgodoser demokratiska aspekter som möjlighet att styra, skapa insyn och utkräva ansvar[1]. Samtidigt konstateras att en nackdel är att det kan vara tungrott om många kommuner ingår i samverkan. Det får därmed ses som väntat att det är just avtalssamverkande organisationer som innehåller fler kommuner, än de gemensamma nämnderna.

Över tid har antalet samverkande kommuner ökat. Enligt utredningen *Framtidens överförmyndare* som gjordes 2020 inför att Alingsås och Lerum inledde avtalssamverkan samverkade 37 av regionens 49 kommuner. Även på nationell nivå ökar antalet kommuner som samverkar om överförmyndarverksamheten. Enligt den ovan nämnda rapporten från 2023 har antalet gemensamma överförmyndarnämnder ökat kraftigt sedan 2016[2].

[1] Statskontoret (2023) Hand i hand – en analys av kommunal samverkan, sida 16
[2] sida 44

Varför en gemensam överförmyndarnämnd?

Då Ale, Alingsås och Lerum redan samverkar inom överförmyndarverksamheten innebär ett eventuellt införande av en gemensam överförmyndarnämnd ingen omfattande organisatorisk förändring. Däremot innebär det ett tydligt steg mot en mer sammanhållen och effektiv styrning. Idag hanteras frågorna i tre separata nämnder med olika system och politiska beslutsvägar.

En gemensam nämnd samlar det politiska ansvaret och minskar därmed komplexiteten i styrningen, uppföljningen och beslutsfattandet. En gemensam nämnd gör det enklare att arbeta med enhetliga rutiner, gemensamma riktlinjer och utvecklingsarbete som omfattar hela samverkansområdet. Dessutom blir ansvarsfördelningen tydligare för ställföreträdarna, som får en gemensam nämnd att förhålla sig till.

Den nya lagrådsremissen *Ett ställföreträdarskap att lita på* innebär dessutom ökade krav på digitalisering och kvalitetssäkring. Att ha en gemensam nämnd ger bättre förutsättningar för att möta dessa krav samlat, i stället för att ha tre nämnder som behöver fatta separata beslut om samma frågor.

Sammantaget innebär en gemensam nämnd ingen större omställning i verksamhetens innehåll, men den ger tydliga administrativa och styrningsmässiga vinster som gör verksamheten enklare och mer effektiv.

Fördelar med en gemensam överförmyndarnämnd

- **Minskad administration:** En nämnd i stället för tre minskar dubbelarbete, olika beslutsvägar och behovet av att hantera tre system och tre olika processer.
- **Förberedelse inför kommande nationella krav:** Den pågående reformen *Ett ställföreträdarskap att lita på* pekar mot ökade krav på digitalisering, kvalitetssäkring och nationell samordning vilket lättare uppfylls i en gemensam organisation.
- **Tydligare ansvar och styrning:** En gemensam nämnd samlar det politiska ansvaret, vilket gör det tydligt för både verksamheten och ställföreträdarna vem som leder och beslutar.

Mot bakgrund av att kommunerna redan har en samverkan bedöms införandet av en gemensam överförmyndarnämnd vara en liten organisatorisk förändring men som har betydande administrativa vinster. Genom att ersätta tre nämnder med en minskar dubbelarbete, parallella beslutsvägar och hantering av separata system. Detta skapar en mer sammanhållen, effektiv och rättssäker styrning av verksamheten.

Utredningen rekommenderar därför att Ale kommun, Alingsås kommun och Lerums kommun inrättar en gemensam överförmyndarnämnd.

Koppling till respektive kommuns mål

En gemensam överförmyndarnämnd är en effektiv och hållbar lösning för Ale, Alingsås och Lerum. Genom att samla kompetens och personal skapas en mer robust verksamhet som är mindre sårbar. Detta innebär en snabbare handläggning, högre kvalitet i tillsynen och bättre service till invånare och ställföreträdare.

En gemensam överförmyndarnämnd ligger i linje med Ale och Alingsås mål om ökad effektivitet och god ekonomisk hushållning, samtidigt som den stärker Lerums motsvarande mål om att använda resurser på ett långsiktigt och hållbart sätt. Genom att samla kompetens och resurser minskas sårbarhet och dubbelarbete samt att kommunerna gemensamt kan skapa en mer professionell och stabil tillsynsverksamhet. En gemensam överförmyndarnämnd blir därmed ett sätt att nå kommunernas egna mål om en effektiv, kvalitativ och långsiktigt hållbar organisation. Samtidigt ger detta tydliga fördelar för invånarna.

Regeringens lagrådsremiss – Ett ställföreträdarskap att lita på.

Regeringen presenterade i november 2025 lagrådsremissen *Ett ställföreträdarskap att lita på* vilket syftar till att stärka kvalitén och effektiviteten i överförmyndarverksamheten. I remissen framhålls överförmyndarnämnd, särskilt i gemensam form, som den mest hållbara och rättssäkra organisationsformen. Även om regeringen i nuläget inte föreslår att nämndformen blir obligatorisk, markerar förslaget tydligt en framtida inriktning mot större, mer professionella och digitalt rustade organisationer.

Styrmodell, ansvar och ekonomiska förutsättningar för en gemensam nämnd

Vid införandet av en gemensam överförmyndarnämnd mellan Ale kommun, Alingsås kommun och Lerums kommun krävs tydlig styrning och ansvarsfördelning för att säkerställa en robust och ändamålsenlig förvaltningsmodell. En grundläggande utgångspunkt är att ett gemensamt reglemente, antaget i kommunfullmäktige i varje kommun, blir det styrande dokumentet för nämndens arbete. Detta reglemente fastställer nämndens uppdrag, befogenheter, förhållandet till värdkommunens organisation samt återrapporterings- och uppföljningskrav.

När respektive kommunfullmäktige antar reglementet delegeras uppdraget att utöva överförmyndaransvar till den gemensamma nämnden, samtidigt som varje kommun behåller sitt demokratiska ansvar och sin uppsiktsplikt. Enligt kommunallagen (2017:725) 6 kap. 1 § ska kommunstyrelsen “leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet”. Det innebär att även fast uppdraget delegeras till nämnden, så kvarstår kommunstyrelsernas roll att följa upp att verksamheten bedrivs enligt lagar, beslutade mål och reglemente.

Struktur och styrkedja

Utredningen föreslår att den gemensamma nämnden organiserad i dagens värdkommun Alingsås, och lyder organisatoriskt under värdkommunens styr- och ekonomimodell. Detta innebär att värdkommunens ekonomiadministration, revisionsfunktion och kontrollprocesser blir tillämpliga för nämndens verksamhet. Nämnden är därmed underställd värdkommunens system, men återrapportering och verksamhetsuppföljning sker till fullmäktige i alla tre kommuner.

En sådan styrkedja innebär:

- Reglemente antaget av tre fullmäktige.
- Nämnden bedriver verksamhet under värdkommunens administrativa struktur.
- Årlig verksamhetsplan, internkontroll, budget, delår och helårsuppföljning genomförs enligt värdkommunens modell.

- Resultat och rapporter lämnas till alla tre kommunfullmäktige.

Ekonomiska aspekter och budgetansvar

I den nuvarande ekonomiska modellen har respektive nämnd ansvar för kostnader som avser nämndadministration, arvoden och övriga utgifter för politiker samt ersättningar, arvoden och kostnadsersättningar till ställföreträdare. Varje kommun betalar i dag ut arvoden till sina politiker och ställföreträdare. Verksamhetskostnaderna ligger däremot under värdkommunens kommunstyrelse, som sedan fakturerar respektive kommun. Fördelningen av kostnaderna baseras på antalet invånare i varje kommun.

I praktiken innebär modellen att värdkommunen beslutar om en samlad budget som omfattar alla kostnader för verksamheten, inklusive personal, lokaler, IT-system och nämndadministration. Kostnadsfördelningen regleras genom ett samverkansavtal och utgår från kommunernas befolkningsandelar.

Utredningen har analyserat olika möjliga organisationsformer men bedömer att den nuvarande strukturen bör behållas. Däremot föreslår utredningen justering i hanteringen av arvodeskostnaderna för ställföreträdare. Arvodesadministrationen för ställföreträdare flyttas från respektive kommun till verksamheten i Alingsås och den gemensamma nämnden, vilket innebär att värdkommunen också ansvarar för utbetalningen. Detta skapar en mer samlad och effektiv hantering av arvodena.

En annan del rör ersättning från Migrationsverket när ett ensamkommande barn anvisas till respektive kommun. I dessa fall betalas ett schablonbelopp om 52 000 kronor ut till kommunernas socialtjänst. Enligt nuvarande överenskommelse ska överförmyndarnämnden i respektive kommun tilldelas 26 000 kronor av dessa medel för att täcka de merkostnader som avser god man för ensamkommande barn. Medlen tillförs respektive nämnds arvodesbudget, och varje kommun har i dag eget ansvar för att följa upp att ersättningen tillförs korrekt. Utredningen föreslår att detta ansvar, vid införande av en gemensam nämnd och om arvodeskostnaderna flyttas dit, i stället övertas av samverkansorganisationen.

Revision och uppsiktplikt

Enligt kommunallagen (2017:725) 9 kap. 34 § ska en gemensam nämnd granskas av revisorerna i var och en av de kommuner som deltar i samverkan. Även om kommunerna har valt att organisera verksamheten gemensamt, behåller varje kommun det fulla ansvaret för uppföljning, kontroll och insyn.

Det är värdkommunens revisorsfunktion som genomför den operativa revisionen av den gemensamma nämndens ekonomi, intern kontroll och måluppfyllelse. Men revisorerna i de övriga kommunerna har en lagstadgad rätt till insyn och tillgång till redovisning. Den gemensamma nämnden återrapporterar varje år till alla kommunernas kommunfullmäktige genom en årlig verksamhetsberättelse. Detta underlag ligger sedan till grund för revisorernas granskning och rekommendation. Varje kommunfullmäktige måste årligen fatta ett eget beslut om ansvarsfrihet för den gemensamma nämnden.

Av kommunallagen 6 kap 1 § framgår även att varje kommunstyrelse har uppsiktsplikt över en gemensam nämnd. Det innebär att även om nämnden verkar inom värdkommunens styrmodell, så har varje kommunstyrelse fortsatt ansvar att säkerställa att verksamheten bedrivs enligt fullmäktiges mål, riktlinjer och beslut.

Utredningen föreslår att formerna för dialog kring uppsiktsplikten beslutas i samband med att reglementet tas fram.

Personal- och organisationsmässiga konsekvenser

Bildandet av en gemensam överförmyndarnämnd innebär i detta fall ingen organisatorisk förändring för personalen. Förvaltningen är redan idag gemensam mellan Ale, Alingsås och Lerum, med gemensamma lokaler, gemensam chef och en gemensam personalstyrka. Den förändring som nu föreslås gäller den politiska styrningen men inte förvaltningens inre organisation, arbetsuppgifter eller anställningsförhållanden.

Eftersom den gemensamma förvaltningen redan är etablerad och fungerar som en sammanhållen enhet kommer övergången till en gemensam nämnd inte heller att innebära några förändringar av anställningsvillkor eller arbetsgivaransvar. Värdkommunen kvarstår som arbetsgivare för samtliga medarbetare, precis som idag.

Mot bakgrund av detta bedöms det inte finnas behov av förhandling enligt medbestämmandelagen (MBL). Ingen förändring sker i personalens organisatoriska tillhörighet, arbetsvillkor eller arbetsuppgifter som kan betraktas som en sådan ”väsentlig förändring” som kräver förhandling. Självklart kommer information om beslut och förändringsprocess att ges till de fackliga organisationerna, men det handlar då om sedvanlig informationshantering snarare än en förhandlingsfråga.

Förändringen innebär dock att rollen som nämndsekreterare upphör i respektive kommun, med undantag för värdkommunen. Bedömningen är att detta inte medför någon påtaglig påverkan, eftersom uppgiften i dag utgör en begränsad del av respektive nämndsekreterares tjänst.

Förslag till nämndens sammansättning

I den föreslagna samverkanslösningen inrättas en gemensam överförmyndarnämnd bestående av en ledamot och en ersättare från varje kommun, vilket säkerställer både lokal representation och politisk förankring. Detta följer kommunallagen 9 kap. 24 §, som anger att varje samverkande kommun ska vara representerad med minst en ledamot och en ersättare, och att antalet ersättare ska motsvara antalet ledamöter.

Ordförandeskapet föreslås ligga hos värdkommunen, som även får det administrativa och ekonomiska ansvaret för nämndens arbete. För att säkerställa balans och delaktighet mellan kommunerna föreslås att vice ordförandeskapet roterar mellan de övriga kommunerna mellan mandatperioderna. Detta ger en rättvis fördelning av inflytande och ansvar, samtidigt som nämnden hålls samman genom en tydlig organisatorisk struktur.

Val av ledamöter och ersättare regleras i 19 kap. 7 § föräldrabalken, där det framgår att ”Överförmyndare, ledamot i överförmyndarnämnd och ersättare väljs för fyra år, räknade från och med den 1 januari året efter det, då val i hela riket av kommunfullmäktige ägt rum. Avgår överförmyndare, ersättare för överförmyndare eller ledamot i överförmyndarnämnden, ska fyllnadsval hållas för den återstående delen av tjänstgöringstiden.”

Detta innebär att respektive kommunfullmäktige även fortsättningsvis utser sina egna representanter till den gemensamma nämnden inom ramen för den ordinarie mandatperioden. På så

sätt säkerställs att det demokratiska inflytandet ligger kvar hos varje kommun och att samverkanslösningen inte innebär någon försvagning av den lokala självstyrelsen.

Modellen ger därmed en liten men effektiv politisk organisation med nära koppling till verksamheten, samtidigt som den fullt ut värnar om den lokala demokratin. Kommunerna behåller sin rådighet över vilka förtroendevalda som ska representera dem, och nämnden får en tydlig ledningsstruktur som ger stabilitet, transparens och god styrning.

Arvoden till nämndens förtroendevalda

Utredningen har studerat de avtal som finns för de fyra gemensamma överförmyndarnämnder som finns i Västra Götalandsregionen (se bilaga 2) och konstaterat att i samtliga fall står respektive kommun för arvode till kommunens förtroendevalda. I alla avtal utom ett står det uttryckligen att ersättning utgår i enlighet med de bestämmelser som gäller i respektive kommun. Hanteringen ligger i linje med 9 kap 25 § kommunlagen, där det framgår att de förtroendevalda har rätt till ersättning av den kommun som valt dem.

Arvodesnivåerna mellan de tre kommunerna skiljer sig i dag åt, vilket framgår av tabell 1 nedan. Sättet som arvoden beräknas skiljer sig något mellan de olika kommunerna men samtliga arvoden är i grunden kopplade till arvodet för riksdagsledamot. Beräkningarna nedan utgår från det riksdagsarvode som gäller från januari 2026. Beräkningarna har avrundats till närmaste hela krona.

	Ordförande	Vice ordförande	Ledamot och ersättare
Ale	2 442 kr/månad	1 547 kr/månad	204 kr/timme
Alingsås	5 800 kr/månad	3 867 kr/månad	271 kr/timme
Lerum	4 070 kr/månad	2 035 kr/månad	269 kr/timme

Tabell 1

Som framgår av tabell 1 finns det en spridning i arvodesnivåer mellan de tre kommunerna. Arvodesnivåerna skiljer sig ytterligare på grund av att reglerna för timarvode skiljer sig, då Ale inte betalar timarvode till de månadsarvoderade förtroendevalda. Ales arvodesbestämmelser framgår också att kommunen betalar timarvode för fem timmar, även för sammanträden som är kortare än så[3]. I Lerum betalas dubbelt sammanträdesarvode för första sammanträdestimmen[4]. Utöver arvoden utgår även reseersättning och ersättning för förlorad arbetsinkomst men det finns även andra ersättningar, så som ersättning för kostnader för barnpassning. De exakta regelverken kring dessa ersättningar varierar något mellan kommunerna. Därutöver finns olika regelverk kring teknik för de förtroendevalda.

Av 9 kap 25 § kommunlagen framgår att de förtroendevalda har rätt till ersättning av den kommun som valt dem. Ansvaret för ersättning till de förtroendevalda vilar alltså ytterst på var och en av de samverkande kommunerna och beslut om ersättningen ska därför tas av kommunfullmäktige i respektive kommun. I regeringens proposition 1996/97:105 som togs fram inför att bestämmelsen i 9 kap 25 § infördes (lagrummet hade en annan beteckning vid denna tidpunkt), anfördes att den som väljs till ledamot eller ersättare i en gemensam nämnd ska betraktas som förtroendevald i den kommun som valt personen till uppdraget. Därför är det också varje kommun som ansvarar för

[3] Arvodesbestämmelser för förtroendevalda m fl i Ale kommun, punkt 3.2
[4] Bestämmelser om ersättning till kommunalt förtroendevalda, punkt 3.1.4 a

ersättning till den förtroendevalde. Regeringen skriver vidare att detta visserligen kan leda till att ledamöter i en gemensam nämnd får olika ersättning beroende på vilken kommun de representerar, men att det är att föredra framför att rubba på principen om lika arvode för lika uppdrag i en och samma kommun.

Utgångspunkten är alltså att varje kommun ansvarar för arvode till sina förtroendevalda och att detta ska ske enligt bestämmelserna i den förtroendevaldes hemkommun. Det finns dock inga hinder för att de samverkande kommunerna antar likalydande arvodesnivåer för den gemensamma nämnden.

Totalkostnaden för arvoden minskar i samtliga kommuner då antalet förtroendevalda minskar jämfört med i dag. Efter ett beslut om att gå vidare och inrätta en gemensam nämnd, behöver ett förslag på hantering tas fram så att kommunfullmäktige i varje kommun kan ta ställning till om arvodesbestämmelserna för nämnden ska harmonieras eller inte.

Praktisk hantering av arvoden

Ur ett rent praktiskt perspektiv finns det olika sätt att hantera arvoden. Utredningen har frågat samarbetsorganisationerna i Mölndal och Stenungsund om detta, och konstaterar att systemen skiljer sig åt något. Från Mölndal uppges att man informerar varje samverkanskommun efter varje sammanträde hur lång tid sammanträdet tog. Vid de tillfällen som förtroendevald exempelvis går en utbildning eller medverkar vid samtal med revisorerna skriver nämndsekreteraren ett ärende till nämnden så att det finns med som ett underlag i protokollet att ledamoten/ersättaren ska få arvode även för den tiden.

Från Stenungsund uppges däremot att nämndsekreteraren där rapporterar för de förtroendevalda från Stenungsund, men att det i övrigt är upp till varje förtroendevald att rapportera då det hanteras olika i respektive kommun. Rimligen jämförs de förtroendevaldas ersättningsanspråk mot protokollet. Vid något tillfälle har någon sekreterare från en samarbetskommun ringt och stämt av om den förtroendevalde varit med på en utbildning som den yrkat ersättning för. Utredningen bedömer att Ale, Alingsås och Lerum kan göra på samma sätt som Stenungsund, vilket innebär att de förtroendevalda ska begära arvode enligt respektive kommuns rutiner. Det tydliggör att ansvaret för att rätt arvode begärs vilar på den förtroendevalde som begär arvodet, vilket är att föredra ur ett demokratiskt perspektiv. Frågan om arvode är en fråga mellan den enskilde förtroendevalde och den kommun hen företräder, vilket utredningen bedömer vara i enlighet med lagstiftarens intention. Det underlättar även ansvarsfrågan i det fall det, medvetet eller omedvetet, skulle bli fel.

Extraordinär händelse och höjd beredskap

Extraordinär händelse

Allvarliga händelser och kriser kan uppstå i samhället och kan leda till att kommunens organisation behöver ändras. I lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), anges att alla kommuner har skyldighet att ha en krisledningsnämnd som kan aktiveras vid händelse av en extraordinär händelse. Med extraordinär händelse avses en händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner. Det kan exempelvis vara ett längre elavbrott eller en översvämning men också en mer långdragen kris såsom Covid 19-pandemin.

Det är enbart vid extraordinära händelser i fredstid som en krisledningsnämnd aktiveras, krisledningsnämnden har alltså ingen uppgift att fullgöra vid höjd beredskap.

I 2 kap 4 § LEH framgår att krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen. Detta ska göras i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning. När förhållandena medger det ska krisledningsnämnden besluta att de uppgifter som nämnden har övertagit från andra nämnder ska återgå till ordinarie nämnd. I MSB:s *Handbok i civil beredskap för kommuner* anges dock att krisledningsnämnden inte kan ta över verksamhetsområden från gemensamma nämnder om detta inte framgår av det berörda organets reglemente, avtal eller motsvarande[5].

I reglementet för den samverkan som finns mellan Härryda, Kungsbacka, Mölndal, Partille och Öckerö anges det följande:

”Vid extraordinär händelse som avses i lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap kan samverkanskommunernas respektive krisledningsnämnd ta över hela eller delar av nämndens verksamhetsområde som berör samverkanskommunen och i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning. När förhållandena tillåter det ska krisledningsnämnden besluta att uppgifterna går tillbaka till nämnden.”

Utredningens rekommendation är att den gemensamma nämnden tillämpar liknande rutiner som i samarbetsorganisationen i Mölndal. Detta innebär att samverkanskommunernas krisledningsnämnder kan, när de drabbas av extraordinär händelse och det är nödvändigt, ta över hela eller delar av nämndens verksamhetsområde som berör samverkanskommunen.

Utredningen föreslår vidare att utgångspunkten bör vara att värdkommunens krisledningsorganisation ansvarar för:
- hantering av kriser som påverkar den gemensamma nämndens verksamhet
- arbetsmiljö och säkerhet för personal även vid kris
- att för nämndens räkning sköta kontakt med aktörer såsom Länsstyrelsen, Polisen, MSB etc.

I 2 kap 1 § LEH framgår vidare att kommuner ska göra en risk- och sårbarhetsanalys av vilka extraordinära händelser som kan inträffa och hur det kan påverka verksamheten. Utifrån risk- och sårbarhetsanalysen ska en plan fastställas för hur man kan hantera de extraordinära händelserna. Respektive samverkanskommun ansvarar således för att genomföra en risk- och sårbarhetsanalys samt fastställa en plan som även omfattar den gemensamma nämndens verksamhet.

Höjd beredskap

Regeringen kan besluta om höjd beredskap för att stärka Sveriges försvarsförmåga. Ett sådant beslut kan fattas vid till exempel krig och konflikter i närområdet eller om läget i övrigt i omvärlden allvarligt påverkar landet och hotar dess säkerhet och självständighet[6]. Vid höjd beredskap behöver kommunen kunna se till att de samhällsviktiga och lagstadgade verksamheterna kan fortsätta vara i gång. Eftersom det är obligatorisk för kommuner att ha en överförmyndarnämnd/överförmyndare, behöver nämndens uppgifter kunna fullgöras även vid höjd beredskap.

[5] MSB, *Handbok i civil beredskap för kommuner – 1. Övergripande processer* (2024)
[6] https://www.krisinformation.se/forbered-dig/hojd-beredskap-och-krig

I 9 kap 21 § kommunallagen framgår att uppgifter som kommunstyrelsen har vid höjd beredskap enligt lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, inte får fullgöras av gemensam nämnd. Kommunstyrelsens uppgifter vid höjd beredskap handlar bland annat om ledning av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva samt samordning av den verksamhet som bedrivs i kommunen av olika aktörer. Detta är således inte uppgifter som är aktuella att fullgöra för en överförmyndarnämnd. Vidare bygger det svenska krisberedskapssystemet bland annat på ansvarsprincipen[7], vilket innebär att den nämnd som har ansvaret för verksamheten i normala förhållanden också bör ha det vid höjd beredskap, i den mån det är möjligt. Följaktligen bör den gemensamma nämndens verksamhet kunna fortgå även vid höjd beredskap. Det är dock respektive kommuns ansvar att vidta beredskapsförberedelser för att förbereda sig för situationer av höjd beredskap.

Nytt lagförslag

I utredningen *Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig* föreslås en ny lag som ska ersätta LEH. *Lagen om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap* föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Träder lagen i kraft är det således den som kommer vara aktuell för den gemensamma nämnden. Lagens syfte beskrivs vara att *säkerställa att kommuner och regioner under fredstida krissituationer och höjd beredskap har en ändamålsenlig och likvärdig förmåga att fullgöra sina författningsenliga uppgifter och upprätthålla sina samhällsviktiga verksamheter[8].*

Begreppet extraordinär händelse föreslås ersättas av begreppet fredstida krissituation, där definitionen beskrivs vara en sådan situation som:

• avviker från det normala,

• drabbar många människor, stora delar av samhället eller hotar grundläggande värden,

• innebär en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning av viktiga samhällsfunktioner, och

• kräver samordnade och skyndsamma åtgärder från flera aktörer.

Det adderas även ett begrepp, kvalificerad krissituation, som ska avse *en mycket omfattande och svårartad fredstida krissituation som innebär en hög risk för många människors liv och hälsa eller för mycket omfattande skador på egendom eller miljön[9].*

Lagförslaget är mer omfattande än den nuvarande lagen och tydliggör vissa skyldigheter som kommuner har, exempelvis informationsskyldighet gentemot allmänhet och särskilda verksamhetskrav som bland annat omfattar särskilda samlingsplatser. En skillnad mot LEH är att flera delar i lagförslaget tar sikte på både fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Exempelvis beskrivs det i LEH att risk- och sårbarhetsanalysen ska analysera extraordinära händelser, medan det anges i det nya lagförslaget att risk- och sårbarhetsanalysen ska omfatta både fredstida krissituation och höjd beredskap. Vidare omfattar det nya lagförslaget samma krav på krisledningsnämnd som LEH. Likt LEH kan krisledningsnämnden endast träda i funktion vid fredstida krissituationer, inte vid höjd beredskap.

[7] https://www.krisinformation.se/detta-gor-samhallet/mer-om-sveriges-krishanteringssystem/krishanteringens-grunder
[8] SOU 2024:65, sid 16
[9] SOU 2024:65, sid 32

Sammanfattningsvis ställer det nya lagförslaget högre krav på kommuners förmåga vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Lagförslaget bedöms emellertid inte få andra effekter på bildandet av den gemensamma nämnden. Vad gäller krisledningsnämnd är utredningens rekommendation fortsatt att samverkanskommunernas krisledningsnämnder kan, när de drabbas av en fredstida krissituation och det är nödvändigt, ta över hela eller delar av nämndens verksamhetsområde som berör samverkanskommunen. Vidare bedöms det fortsatt lämpligt att värdkommunen som utgångspunkt ansvarar för:

- hantering av kriser som påverkar den gemensamma nämndens verksamhet

- arbetsmiljö och säkerhet för personal även vid kris

- att för nämndens räkning sköta kontakt med aktörer såsom Länsstyrelsen, Polisen, MSB etc.

Respektive kommun ansvarar vidare för att genomföra en risk- och sårbarhetsanalys samt fastställa plan för planering och åtgärder vid fredstida krissituationer och höjd beredskap, som även omfattar den gemensamma nämnden. Vad gäller höjd beredskap är bedömningen fortsatt att nämndens arbete bör kunna fortgå även vid höjd beredskap.

Arkivering

I den nuvarande avtalssamverkan ansvarar Alingsås kommun för förvaring av aktuell dokumentation. Alingsås kommun bevarar handlingarna i enlighet med samverkanskommunernas informationshanteringsplaner, varefter personakt enligt informationshanteringsplan överlämnas på överenskommet sätt till kommunarkiv hos respektive samverkanskommun.

Om en gemensam nämnd införs ska nämnden besluta om en informationshanteringsplan för att kunna uppfylla Arkivlagens (1990:782) krav. Vad gäller slutarkivering finns det inget hinder mot att personakterna vid avslutat ärende bevaras i respektive samverkanskommun och heller inget hinder mot att personakterna bevaras hos värdkommunen. Utredningens rekommendation är att slutarkivering sker i respektive samverkanskommun. Detta skulle resultera i att det inte blir någon skillnad för en medborgare som vill ta del av sina handlingar, eftersom det förfarandet redan tillämpas. Slutarkivering i respektive kommun bedöms vidare underlätta för medborgaren som i framtiden eftersöker sina handlingar, då det bör vara enklast för personen om handlingarna finns i hemkommunen när ärendet är avslutat.

Bilaga 1 Samverkansformer i Västra Götaland

Avtalssamverkan	**7 kommuner**
Lidköping	
Essunga	
Grästorp	
Götene	
Skara	
Karlsborg	
Vara	
Avtalssamverkan	**13 kommuner**
Bollebygd	
Falköping	
Gullspång	
Herrljunga	
Hjo	
Svenljunga	
Tibro	
Tidaholm	
Tranemo	
Töreboda	
Ulricehamn	
Vårgårda	
Skövde	
Avtalssamverkan	**3 kommuner**
Ale	
Alingsås	
Lerum	
Avtalssamverkan	**8 kommuner**
Uddevalla	
Färgelanda	
Lysekil	
Mellerud	
Munkedal	
Sotenäs	
Strömstad	
Tanum	
Gemensam nämnd	**3 kommuner (varav 1 i VGR)**
Mark	Även Falkenberg och Varberg ingår
Gemensam nämnd	**5 kommuner (varav 4 i VGR)**
Mölndal	Även Kungsbacka ingår
Härryda	
Partille	

Öckerö	
Gemensam nämnd	**4 kommuner**
Stenungsund	
Orust	
Lilla Edet	
Tjörn	
Gemensam nämnd	**5 kommuner (varav 3 i VGR)**
Bengtsfors	Även Säffle och Årjäng ingår i den gemensamma nämnden
Dals-Ed	
Åmål	
Ingen samverkan	
Göteborg	
Kungälv	
Trollhättan	
Vänersborg	
Borås	
Mariestad	

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2025-10-21
KS § 218

KS 2025/496

Förfrågan om att gemensamt utreda förutsättningarna för gemensam överförmyndarnämnd

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att Ale kommun ställer sig positiv till att utreda frågan om gemensam överförmyndarnämnd tillsammans med Alingsås och Lerums kommuner.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Lerums kommun har inkommit med en förfrågan till Ale och Alingsås kommuner om att gemensamt utreda förutsättningarna att bilda en gemensam överförmyndarnämnd. Kommunerna har i dag egna överförmyndarnämnder men all verksamhet inom nämndernas ansvarsområde bedrivs genom avtalssamverkan i Alingsås kommun. Förfrågan sker mot bakgrund av att Lerum genomför översyn av den politiska organisationen inför nästa mandatperiod. Inför kommunstyrelsens beslut har överförmyndarnämnden yttrat sig och ställer sig positiv till att utreda frågan. Förvaltningen bedömer att det kan finnas en effektiviseringspotential i att ha en gemensam nämnd och bedömning är därför att kommunen bör medverka i utredningen. Ett sådant beslut innebär inte att kommunen tar ställning för att bilda en sådan nämnd.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2025-10-01
- Protokollsutdrag överförmyndarnämnden 2025-09-30 § 44
- Överförmyndarnämndens tjänsteutlåtande 2025-09-22
- Protokollsutdrag från kommunstyrelsen i Lerum, KS § 104 2025-09-10

Yrkande

Ann-Sofie Hellvard (V) gör följande tilläggsyrkande:

Att personalen inom överförmyndarverksamheten skall vara tillfrågade i utredningen gällande deras synpunkter om eventuell gemensam överförmyndarnämnd.

Henrik Fogelklou (M) yrkar avslag på Ann-Sofie Hellvards (V) yrkande och bifall till förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på förvaltningens förslag och finner att kommunstyrelsen beslutar detsamma.

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition Ann-Sofie Hellvards (V) yrkande och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Reservation

Dennis Ljunggren (S), Sandi Nordin (S) och Ann-Sofie Hellvard (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för Ann-Sofie Hellvards (V) förslag.

Protokollsanteckning

Jessika Loftbring (C) lämnar följande protokollsanteckning:

Centerpartiet ser positivt på de förändringar som kan skapa fördelar för våra invånare. Dock finns det en oro för att verksamheten hamnar längre bort från den enskilde i behov av överförmyndarnämnden och att tillgängligheten till verksamheten försämras.

Det är viktigt att utredningen visar på de utmaningar som finns med att flytta något längre bort från den som har behovet av en verksamhet. Det är också viktigt att utredningen visar på lösningar för att upprätthålla tillgängligheten, så att det för den enskilde blir en förbättring om vi överväger en gemensam överförmyndarnämnd.

Beslutet skickas till

Kommunchef
Alingsås kommun
Lerums kommun

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 81

KS 2025/743

Uppföljning av uppdrag välfärdsteknik

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att ”uppdrag välfärdsteknik” bedöms som slutfört.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige gav i socialnämndens nämndplan och budget 2024 nämnden i uppdrag att införa välfärdsteknik på bred front i syfte att höja kvalitet, frigöra personalresurser och öka resurseffektiviteten. Uppdraget har under 2024–2025 konkretiserats genom utredningar av läkemedelsautomater, utveckling av välfärdsbibliotek samt utredning av digital hemtjänst/digitalt stöd.

De genomförda utredningarna visar sammantaget att ett införande av läkemedelsautomater inom ramen för kommunal hälso- och sjukvård i nuläget inte bedöms som ekonomiskt lönsamt. Samtidigt har en fördjupad analys och omvärldsbevakning genomförts enligt socialnämndens återremiss 2025, inklusive jämförelse med andra kommuner samt genomgång av underlag från bland annat Sveriges Kommuner och Regioner.

Parallellt har socialnämnden beslutat att inleda en förstudie av digital hemtjänst. Ett välfärdsbibliotek har etablerats under våren 2025 och erbjuder bland annat läkemedelsautomater för privat bruk.

Socialnämnden har beslutat att notera återrapporteringen samt föreslå att kommunfullmäktige bedömer uppdraget som slutfört.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-10
- Socialnämndens beslut § 141 2025-12-11
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-12-05
- Utredning läkemedelsautomater 2025-11-20
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-03-13
- Socialnämndens beslut § 53 2025-05-08
- Uppföljning av kartläggning läkemedelsautomater 2025-04-11

- Digital hemtjänst 2025-04-11
- Socialnämndens beslut § 37 2025-04-03
- Socialstyrelsen Välfärdsteknikens påverkan på kvalitet och resurseffektivitet 2025
- Socialnämndens beslut § 52 2024-06-20
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, 2024-05-30
- Vägledning från SKR april 2024 Läkemedelsautomater Juridiska aspekter

Beslutet skickas till

Förvaltningschef, socialförvaltningen.

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/743
Datum: 2026-03-10
Utvecklingsledare Alice Clark

Kommunstyrelsen

Uppföljning av uppdrag välfärdsteknik

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att ”uppdrag välfärdsteknik” bedöms som slutfört.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige gav i socialnämndens nämndplan och budget 2024 nämnden i uppdrag att införa välfärdsteknik på bred front i syfte att höja kvalitet, frigöra personalresurser och öka resurseffektiviteten. Uppdraget har under 2024–2025 konkretiserats genom utredningar av läkemedelsautomater, utveckling av välfärdsbibliotek samt utredning av digital hemtjänst/digitalt stöd.

De genomförda utredningarna visar sammantaget att ett införande av läkemedelsautomater inom ramen för kommunal hälso- och sjukvård i nuläget inte bedöms som ekonomiskt lönsamt. Samtidigt har en fördjupad analys och omvärldsbevakning genomförts enligt socialnämndens återremiss 2025, inklusive jämförelse med andra kommuner samt genomgång av underlag från bland annat Sveriges Kommuner och Regioner.

Parallellt har socialnämnden beslutat att inleda en förstudie av digital hemtjänst. Ett välfärdsbibliotek har etablerats under våren 2025 och erbjuder bland annat läkemedelsautomater för privat bruk.

Socialnämnden har beslutat att notera återrapporteringen samt föreslå att kommunfullmäktige bedömer uppdraget som slutfört.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef

Beslutsunderlag

- Socialnämndens beslut § 141 2025-12-11
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-12-05
- Utredning läkemedelsautomater 2025-11-20
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-03-13
- Socialnämndens beslut § 53 2025-05-08
- Uppföljning av kartläggning läkemedelsautomater 2025-04-11
- Digital hemtjänst 2025-04-11
- Socialnämndens beslut § 37 2025-04-03
- Socialstyrelsen Välfärdsteknikens påverkan på kvalitet och resurseffektivitet 2025
- Socialnämndens beslut § 52 2024-06-20
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, 2024-05-30
- Vägledning från SKR april 2024 Läkemedelsautomater Juridiska aspekter

Ärendet

Uppdragets bakgrund

”Uppdrag välfärdsteknik” återfinns första gången i socialnämndens nämndplan med budget 2024, med ursprung i kommunfullmäktiges budgetbeslut. Uppdraget formuleras enligt följande:

”Införa välfärdsteknik på bred front inom socialnämndens område med syfte att frigöra personal så att de kan göra det som bara människor kan göra. Investeringar kopplade till uppdraget ska lösa bemanning, sänka kostnader eller öka kvalitén för kunden.”

Under 2024 konkretiserades uppdraget genom utredning av förutsättningar för läkemedelsautomater.

Utredning 2024 – läkemedelsautomater

I tjänsteutlåtandet daterat 2024-05-30 redovisade socialförvaltningen en kartläggning som visade att läkemedelsautomater inom kommunal hälso- och sjukvård inte bedömdes vara ekonomiskt lönsamma. Däremot identifierades möjliga nyttor kopplat till självständighet och patientsäkerhet.

Socialnämnden beslutade 2024-06-20 §52 att:

- Uppdra åt förvaltningen att utreda digitalt stöd motsvarande det arbetssätt som finns i Lunds kommun
- Utveckla ett välfärdsbibliotek
- Fortsatt bevaka frågan om läkemedelsautomater

Nämndplan 2025 – förändrad formulering

I nämndplan med budget 2025 fick uppdraget en mer övergripande formulering och skulle resultera i en konsekvensbeskrivning samt plan för införande av välfärdsteknik på bred front.

Socialförvaltningen tolkade detta som en fortsättning på tidigare genomförda utredningar samt komplettering med digital hemtjänst/digitalt stöd.

Återremiss och fördjupad utredning 2025

Socialnämnden återremitterade i maj (2025-05-08 §53) ärendet avseende läkemedelsautomater med följande uppdrag:

- Att komplettera kartläggningen med en djupare analys och utredning.
- Att presentera relevanta jämförelser och effekter (tex avseende ekonomi, avvikelsehantering, delegering, resursplanering, kompetensförsörjning m.m.).
- Att redovisa olika räkneexempel där relevanta och väl identifierade beståndsdelar ingår.
- Att göra en större och djupare omvärldsbevakning, både i vårt närområde och ute i landet.
- Att de "framgångskommuner på området" som finns, tex Kramfors specifikt vidtalas.
- Att ta del av - och sakligt redovisa - tillgängliga kunskapsunderlag från externa parter, tex SKR.
- Att redovisa utfört uppdrag för nämnd senast sista kvartalet 2025.

I den fördjupade utredningen daterad 2025-12-05 står socialförvaltningen fast vid sin tidigare bedömning att ett införande av läkemedelsautomater inom kommunal hälso- och sjukvård inte är ekonomiskt lönsamt i nuläget. Utredningen visar dock att kommuner som infört läkemedelsautomater upplever positiva effekter kopplat till självständighet, patientsäkerhet och resursplanering, men att ekonomiska effekter varierar kraftigt.

Parallellt har:

- En förstudie av digital hemtjänst initierats
- Ett välfärdsbibliotek etablerats
- Fortsatt omvärldsbevakning genomförts, inklusive deltagande i följeforskning inom Göteborgsregionen

Vid sitt sammanträde 2025-12-11 §141 beslutade socialnämnden följande:

- Socialnämnden beslutar att notera informationen och bedöma återkopplingen som genomförd.
- Socialnämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta att ”Uppdrag välfärdsteknik” bedöms som slutfört.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningen konstaterar att ”uppdrag välfärdsteknik” över tid har förändrats i sin benämning och att det saknas en tydlig avgränsning av vad som ska anses ingå i uppdraget. Detta har bidragit till att det varit bitvis svårt att följa beslutsgången i ärendet.

Samtidigt kan det konstateras att socialförvaltningen under 2024–2025 har:

- Genomfört kartläggning och fördjupad utredning av läkemedelsautomater.
- Genomfört omfattande omvärldsbevakning
- Inhämtat och redovisat externa kunskapsunderlag, inklusive från SKR
- Etablerat ett välfärdsbibliotek
- Initierat en förstudie av digital hemtjänst
- Utvecklat testbäddar för välfärdsteknik

Utifrån uppdragets övergripande intention, att skapa förutsättningar för bredare införande av välfärdsteknik för ökad kvalitet och effektivitet, bedömer kommunledningsförvaltningen att uppdraget i sin ursprungliga form är genomfört i den mening att:

- Nödvändiga analyser har genomförts
- Handlingsvägar har identifierats
- Fortsatt utvecklingsarbete pågår inom ordinarie verksamhet

Däremot utgör införande av enskilda tekniska lösningar, såsom läkemedelsautomater eller digital hemtjänst, ett löpande utvecklingsarbete snarare än ett enskilt uppdrag.

Kommunledningsförvaltningen bedömer därför ”uppdrag välfärdsteknik” som slutfört, med förutsättningen att fortsatt utveckling av välfärdsteknik hanteras inom socialnämndens ordinarie verksamhet.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

I socialförvaltningens utredning framgår det att ett införande av läkemedelsautomater i dagsläget bedöms som inte ekonomiskt lönsamt.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Välfärdsteknik så som läkemedelsautomater har primärt bäring på socialförvaltningens målgrupper inom äldreomsorg och funktionsstöd.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet bedöms ha bäring på kommunfullmäktiges riktningsmål om trygghet, kundnytta samt effektivitet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslutet föranleder ingen större påverkan. Området välfärdsteknik fortsätter att bevakas och hanteras inom socialnämndens ordinarie verksamhet.

Beslutet skickas till:

Förvaltningschef, socialförvaltningen.

Socialförvaltningen

Diarienummer: 2024/112
Datum: 2025-12-05
Verksamhetschef Mattias Leufkens

Socialnämnden

Uppföljning av uppdrag välfärdsteknik avseende läkemedelsautomater

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att notera informationen och bedöma återkopplingen som genomförd

Socialnämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta att ”Uppdrag välfärdsteknik” bedöms som slutfört

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Socialnämnden beslutade 2025-04-03 att bordlägga förslagen som dels innebar att socialnämnden noterar informationen avseende läkemedelsautomater och dels föreslå kommunfullmäktige besluta att ”uppdrag välfärdsteknik” bedöms som slutfört. Socialnämnden beslutade 2025-05-08 att återremittera ärendet avseende läkemedelsautomater till förvaltningen med uppdraget att återkomma med en fördjupad utredning för redovisning till nämnd sista kvartalet 2025. Utredningen visar fortsatt att ett införande av läkemedelsautomater inte är ekonomiskt lönsamt. Omvärldsbevakningen som utförts inom ramen för utredningen visar att kommuner som infört läkemedelsautomater uppvisar stor variation i upplevda effekter vilket också bekräftas i bilagda kunskapsunderlag. Utredningen visar att de tydligaste positiva effekterna med läkemedelsautomater avser ökad självständighet/patientsäkerhet samt förbättrad resursplanering. Dessa nyttor är centrala i förvaltningens pågående förberedelser för att implementera arbetssättet ”digital hemtjänst” vilket nämnden beslutade om 2025. Förvaltningen har i enlighet med nämndens beslut invigt ett välfärdsbibliotek under året. Läkemedelsautomater ingår i bibliotekets sortiment och ger möjlighet till invånare att själva testa och utvärdera produkten inför eventuellt eget inköp. Förvaltningen har genom biblioteket också möjlighet att undersöka målgruppens inställning till produkten inför ett eventuellt framtida införande av läkemedelsautomater.

Ebba Gierow
Förvaltningschef

Mattias Leufkens
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, kartläggning av förutsättningar för läkemedelsautomater 2024-05-30
- Beslut SN 2024-06-20 Kartläggning – förutsättningar för läkemedelsautomater
- Beslut SN 2025-04-03 Uppföljning av uppdrag välfärdsteknik
- Tjänsteutlåtande, uppföljning av uppdrag avseende välfärdsteknik 2025-04-11
- Uppföljning av kartläggning läkemedelsautomater 2025-04-11
- Digital hemtjänst 2025-04-11
- Vägledning från SKR april 2024 Läkemedelsautomater Juridiska aspekter
- Socialstyrelsen Välfärdsteknikens påverkan på kvalitet och resurseffektivitet 2025
- Utredning läkemedelsautomater 2025-11-20

Ärendet

Socialnämnden beslutade 2025-04-03 att bordlägga förslagen som dels innebar att socialnämnden noterar informationen avseende läkemedelsautomater och dels föreslå kommunfullmäktige besluta att ”uppdrag välfärdsteknik” bedöms som slutfört. Socialnämnden beslutade 2025-05-08 att återremittera ärendet avseende läkemedelsautomater med följande uppdrag till förvaltningen:

Att komplettera kartläggningen med en djupare analys och utredning.

Att presentera relevanta jämförelser och effekter (tex avseende ekonomi, avvikelsehantering, delegering, resursplanering, kompetensförsörjning m.m.).

Att redovisa olika räkneexempel där relevanta och väl identifierade beståndsdelar ingår.

Att göra en större och djupare omvärldsbevakning, både i vårt närområde men också ute i landet.

Att de "framgångskommuner på området" som finns, tex Kramfors specifikt vidtalas.

Att ta del av - och sakligt redovisa - tillgängliga kunskapsunderlag från externa parter, tex SKR.

Att redovisa utfört uppdrag för nämnd senast sista kvartalet 2025.

Förevarande ärende avser återkoppling på ovanstående återremiss. Bilagt till ärendet återfinns dels den utredning som utförts enligt ovan uppdrag och dels tidigare utredningar och beslut i frågan.

Utredningen visar fortsatt att ett införande av läkemedelsautomater inte bedöms ekonomiskt lönsamt utifrån aspekter som volymer i målpopulation samt prisläge. Omvärldsbevakningen som

utförts inom ramen för utredningen visar att kommuner som infört läkemedelsautomater uppvisar stor variation i upplevda effekter vilket också bekräftas i bilagda kunskapsunderlag. Utredningen visar att de tydligaste positiva effekterna med läkemedelsautomater avser ökad självständighet/patientsäkerhet samt förbättrad resursplanering. Dessa nyttor är centrala i förvaltningens pågående förberedelser för att implementera arbetssättet ”digital hemtjänst” vilket nämnden beslutade om 2025. Förvaltningen har i enlighet med nämndens beslut också invigt ett välfärdsbibliotek under året. Läkemedelsautomater ingår i bibliotekets sortiment och ger möjlighet till invånare att själva testa och utvärdera produkten inför eventuellt eget inköp. Förvaltningen har genom biblioteket också möjlighet att undersöka målgruppens inställning till produkten inför ett eventuellt framtida införande av läkemedelsautomater.

Förvaltningens bedömning

Utifrån förutsättningarna i dagsläget är ett införande av läkemedelsautomater inom ramen för den kommunala hälso- och sjukvården inte ekonomiskt lönsamt. Effekten på kompetensförsörjningsfrågan bedöms inte heller som tillräckligt stor i dagsläget för att motivera ett införande till den kostnad som det skulle innebära. Dessutom råder fortsatt viss osäkerhet avseende praxis kring användning av läkemedelsautomater vid ett läkemedelsövertag som innefattar *administrering* av läkemedel. Förvaltningen avser dock att följa utvecklingen av både marknaden för läkemedelsautomater och praxis enligt ovan för att kunna ompröva sitt ställningstagande vid förändrade förutsättningar. Förvaltningen finns representerad i styrgruppen för ett pågående följeforskningsprojekt inom ramen för Göteborgsregionen som startade 2025.

Avseende läkemedelsautomater för privat bruk bedömer förvaltningen fortsatt att det nyöppnade välfärdsbiblioteket kan användas för att ge möjlighet för kommuninvånare att låna och testa produkten inför ett eventuellt eget inköp. Detta skulle också öppna för möjligheten att undersöka målgruppens inställning till läkemedelsautomater inför ett eventuellt införande inom den kommunala hälso- och sjukvården.

Förvaltningen har enligt nämndens beslut gått vidare med arbetssättet ”Digital hemtjänst” vilket bedöms omhänderta merparten av de nyttor som läkemedelsautomater ger samt även öppna upp för fler användningsområden. Arbetssättet bedöms bland annat ha potential att få effekt på kompetensförsörjningsfrågan, att motverka social ensamhet samt öka målgruppernas självständighet utifrån ett personcentrerat och salutogent perspektiv.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Ett införande av läkemedelsautomater bedöms i dagsläget inte som ekonomiskt lönsamt.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Välfärdsteknik så som läkemedelsautomater har primärt bäring på förvaltningens målgrupper inom äldreomsorg och funktionsstöd.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet bedöms ha bäring på kommunfullmäktiges riktningsmål om trygghet, kundnytta samt effektivitet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Om beslut antas i enlighet med förslag bedömer socialnämnden återkopplingen som slutförd samt sänder ärendet vidare till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige med förslag till beslut om att bedöma uppdrag välfärdsteknik som slutfört.

Beslutet skickas till:

Förvaltningschef Socialförvaltningen
Verksamhetschef Myndighet och specialiststöd
Verksamhetschef Äldreomsorg
Verksamhetschef Funktionsstöd
Enhetschef Ledningsstöd och utveckling

Utredning

Digital hemtjänst

Godkänd
Datum

Beställare
Ulrika Johansson,
Verksamhetschef äldreomsorg

Angelica Lazo De La Vega,
Enhetschef/medledare
äldreomsorg

Mattias Leufkens,
Verksamhetschef myndighet och
specialiststöd

Organisation
Socialförvaltningen

Projektledare
Moa Edlund Kasimir,
Verksamhetsutvecklare äldreomsorg

Camilla Wennberg,
Samordnare SoL och LSS

Organisation
Socialförvaltningen

Innehåll

1 Bakgrund 3

1.1 Utredningens uppdrag 3

1.2 Utgångspunkter 3

1.3 Beroenden 3

2 Avgränsningar 4

3 Förväntad nytta 4

4 Nulägesanalys 4

5 Intressenter 4

6 Omvärldsbevakning 5

6.1.1 Lund 5

6.1.2 Åtvidaberg 7

6.1.3 Mölndal 8

7 Teknik 10

7.1 Enkelhet 10

7.2 Potential/Nytta 10

8 Resultat 11

1 Bakgrund

Under 2024 utreddes möjligheterna att införa läkemedelsautomater inom Socialförvaltningen. Utredningen påvisade att det fanns fler sätt att angripa syftet (se nedan i beskrivningen). I Nämndplan för Socialförvaltningen 2025 skriver Nämnden under avsnitt 3.4.2 ”Uppdrag välfärdsteknik” följande:

Beskrivning

Innevarande års utredning och omvärldsbevakning skall under Q1 2025 resultera i en konsekvensbeskrivning samt plan för införande av välfärdsteknik på bred front inom socialnämndens område, som ett inspel till budgetarbete inför 2026. Syftet med införandet av välfärdsteknik är att höja kvalitet, motverka utmaningen med kompetensförsörjning samt optimera hur, och till vad, vi använder vår personal.

Förvaltningens plan för genomförande

Förvaltningen tolkar uppdraget som att den utredning som åsyftas är den kartläggning som gjordes avseende förutsättningar för läkemedelsautomater i Ale kommun. För att vidare slå an ett brett perspektiv och inte enbart fokusera på en enskild produkt avser förvaltningen att också återkomma under Q1 med resultatet av utredningen avseende digital hemvård/digitalt stöd (motsvarande det som gjorts i Lunds kommun) inklusive en plan för införande.

1.1 Utredningens uppdrag

Inför påbörjad utredning samlades undertecknade, berörda verksamhetschefer samt administrativ enhetschef för att understryka utredningens primära uppdrag. Utredningens syfte är att belysa förutsättningar, möjligheter och risker inför ett eventuellt införande av digital hemtjänst. Den ska inte behandla en implementeringsprocess, utan enbart ge nämnden ett underlag för att besluta om en förstudie bör genomföras.

Utredningen inkluderar en analys av hur andra kommuner hanterat frågan och vilka lärdomar som kan dras av deras erfarenheter. Dessutom genomförs en intern behovsanalys där enhetschefer får bedöma möjligheten att införa digital hemtjänst inom sina verksamheter.

1.2 Utgångspunkter

Nämndplan och budget 2025, Socialnämnden Ale kommun

1.3 Beroenden

Utredningen kommer presenteras som en del i ett bredare tjänsteutlåtande tillsammans med välfärdsbibliotek och uppföljning av läkemedelsautomater. Med anledning att ge ett samlat svar på de frågor nämnden berör gällande digitalisering inom Socialförvaltningen.

2 Avgränsningar

Utredningen ska endast belysa förutsättningar, möjligheter och risker inför ett eventuellt införande. Utredningen ska inte angripa en implementeringsprocess i detta tidiga skede.

3 Förväntad nytta

Utredningen syftar till att ge nämnden ett välgrundat beslutsunderlag för huruvida en förstudie bör genomföras inför ett eventuellt införande av digital hemtjänst. Genom att analysera hur andra kommuner har hanterat liknande frågor kan vi identifiera både möjligheter och risker, vilket ger värdefulla insikter inför vidare beslut.

Utöver detta omfattar utredningen en intern behovsanalys där enhetschefer får bedöma i vilken utsträckning digital hemtjänst är genomförbar inom deras verksamheter. På så sätt skapas en helhetsbild av både externa erfarenheter och interna förutsättningar.

4 Nulägesanalys

Ale kommun, liksom resten av Sverige, ser en förändrad befolkningsstruktur där andelen äldre ökar samtidigt som färre är i arbetsför ålder. Redan idag innebär detta ett växande behov av omsorg och vårdtjänster, och det påverkar hur samhället planerar för framtiden. Kommunens geografiska variation, med både tätorter och stora landsbygdsområden, innebär olika förutsättningar för hur hemtjänsten organiseras och anpassas för att möta invånarnas behov.

Enhetschefernas insikter är värdefulla för att bedöma förutsättningarna för digital hemtjänst. I dagsläget har de begränsad kunskap om modellen, men ser utmaningar kopplade till målgruppens behov och de tekniska förutsättningarna. Deras erfarenheter och perspektiv kommer att vara centrala i det fortsatta arbetet med att identifiera både möjligheter och eventuella risker.

Den demografiska utvecklingen i kombination med Ale kommuns geografiska förutsättningar gör det därför viktigt att noggrant utreda både möjligheter och begränsningar med digital hemtjänst innan ett eventuellt införande.

5 Intressenter

De som kommer beröras organisatoriskt av ett eventuellt införande är ordinärt boende, därav har kontakt upprättats med enhetschef för respektive hemtjänstenhet. Enhetscheferna har besvarat frågan om möjligheter att införa digitala insatser på respektive enhet finns i dagsläget. Svaret är att det finns viss möjlighet inom samtliga områden men att de berörs av olika geografiska förutsättningar.

Enhetscheferna bedömer att digital hemtjänst främst skulle vara möjlig för omsorgstagare som redan har viss vana vid digital teknik. Flera enhetschefer betonar att de valt att räkna bort omsorgstagare som eventuellt skulle kunna vara aktuella vid ett senare tillfälle, men att de har för lite information för att bedöma det fullt ut i dagsläget.

En ytterligare utmaning är att många omsorgstagare lever i social isolering, vilket gör att den fysiska tillsynen ofta utgör deras enda mänskliga kontakt under dagen. För dessa individer ser enhetscheferna en risk att digital hemvård inte fullgott kan ersätta det behov av social interaktion som det fysiska mötet innebär. Det är främst tillsynsbesök som beräkningarna ovan avser då insatser som dusch, måltid eller promenad innebär ett helt nytt arbetssätt som är svårt för enhetscheferna att beräkna i dagsläget.

Därtill finns praktiska hinder som till exempel att många omsorgstagare saknar egen internetuppkoppling i hemmet, vilket ytterligare begränsar möjligheten att införa digitala lösningar om inte detta kan ingå från leverantör. Det finns även geografiska områden där internetuppkoppling är av sviktande karaktär. I dagsläget erbjuds flera olika leverantörer gällande uppkoppling vid andra tekniska lösningar i hemmet riktade till omsorgstagare. En leverantör kan tillgodose tillräcklig uppkoppling i ett område medan en annan krävs vid ett annat geografiskt område. Vid ett eventuellt införande av digital hemtjänst i Ale kommun behöver frågan finnas med vid upphandling.

6 Omvärldsbevakning

6.1.1 Lund

Bakgrund

Lunds kommun är en av de ledande aktörerna i Sverige när det gäller digital hemvård och har varit en inspirationskälla för alla övriga kommuner vi under omvärldsbevakningen kommit i kontakt med. Projektet startade upp i januari 2023 och redan samma år genomförde kommunen en undersökning bland omsorgstagare som haft digital hemvård i sex månader. Resultatet visade att samtliga brukare var lika nöjda eller mer nöjda med den digitala lösningen jämfört med när de fick fysisk hjälp. Digital hemvård började i projektform och är nu ett permanent arbetssätt i Lunds kommun.

En annan viktig faktor har varit samverkan med akademin där en forskare från Lunds universitet har följt projektet med digital hemvård från start. Vilket har bidragit till att skapa värdefull evidens kring digitalisering inom äldreomsorg. Resultatet beräknas bli tillgängligt under 2025.

Utmaningar

Enligt arbetsledaren för digital hemvård har det inte identifierats några specifika risker under implementeringen, och processen har varit smidig. Dock påpekas vikten av marknadsföring – både intern och extern – för att underlätta implementeringen. Om de hade gjort om projektet skulle mer kraft ha lagts på denna aspekt för att underlätta och förenkla införandet av den digitala lösningen.

En lärdom som Lunds kommun har dragit är vikten av att beakta kulturella skillnader vid implementering av digital hemvård, särskilt i jämförelse med exempelvis Finland. Samtidigt har Oiva Health, som redan har implementerat metoden i Finland, varit en värdefull källa till inspiration och stöd under processen.

Möjligheter

- Omsorgstagarna uppskattar att det ofta är samma medarbetare som utför insatsen.
- De digitala besöken sker nästan uteslutande vid utlovad tid. Det tycker omsorgstagarna är positivt. Fysiska besök blir ibland försenade på grund av oförutsedda händelser som larm hos andra omsorgstagare.
- Videosamtalen skapar en relation och flera har berättat att de ser fram emot att ses. Särskilt uppskattat är att man kan prata i lugn och ro ansikte mot ansikte.
- De digitala besöken hjälper omsorgstagarna att få struktur på dagen.
- Omsorgstagare med oro och ångest har kunnat erbjudas videosamtal, vilket minskat antalet larm.
- Hemvårdens medarbetare upplever mindre stress när antalet larm minskar, men också för att antalet fysiska tillsynsbesök minskar.
- Medarbetarna upplever också att det dagliga arbetet blivit lättare att planera och utföra när vissa insatser sker digitalt från e-hemvården

Organisation och insatser

Lunds kommun startade i november 2024 med att även erbjuda insatser på helgen och har sen dess erbjudit digital hemvård varje dag 07:30-22:00. De har just nu åtta anställda och utför cirka 80 digitala besök per dag. Idag arbetar fyra medarbetare dagtid och två kvällstid.

Lunds kommun har inställningen att alla insatser är möjliga. Varje fall bedöms individuellt i samråd med omsorgstagaren. Vill omsorgstagaren ha hjälpen utfört digitalt? Kan omsorgstagaren utföra insatsen med hjälp av stöttning/guidning, påminnelse eller bara bibehållen känsla av trygghet?

Teknik

Lund har valt att arbeta med två leverantörer, Oiva Health och Salus Mea. Båda leverantörerna erbjuder olika tjänster, men kommunen är nöjd med bägge. Ingen leverantör avråds. Oiva Health, som kommunen har haft ett långt samarbete med, kommer initialt från Finland där företaget redan genomfört liknande projekt.

När det gäller IT-sidan av implementeringen har kommunen haft goda erfarenheter. För att säkerställa en smidig drift krävs det att IT-avdelningen sätter upp en instans i den mobila enhetshanteringslösningen. Det har även varit viktigt att kunna ha kontroll och göra individuella inställningar på enheterna, vilket har fungerat mycket bra i Lunds kommun. Med rätt kompetens och struktur inom enheten har inte IT-stödet varit särskilt tungt, men det beror givetvis på hur verksamheten är uppbyggd.

Teknisk möjlighet finns omsorgstagare att nyttja tekniken till att starta videosamtal med anhöriga.

Ekonomi och avgifter

Kostnad för teknik är 268 SEK per månad och omsorgstagare, i priset ingår surfplatta, telefonabonnemang och mjukvara. Kostnad för digitalt besök skiljer sig inte från övriga fysiska besök.

Sammanfattning

Lunds kommun är ett föregångsexempel för digital hemvård. Kommunen har noggrant utvärderat och samarbetat med två leverantörer för att bygga upp en hållbar digital lösning. Erfarenheterna från Finland, samt en forskare från Lunds universitet som följer projektet, har varit viktiga för utfallet. Det har inte rapporterats några större problem, och omsorgstagarna är mycket nöjda med den digitala lösningen. Samtidigt har kommunen identifierat vikten av marknadsföring och rätt förberedelser för att underlätta införandet av digital hemvård. Digital hemvård är numera ett vedertaget arbetssätt i kommunen och bedrivs samtliga veckodagar.

6.1.2 Åtvidaberg

Bakgrund

Åtvidabergs kommun är en mindre kommun med en åldrande befolkning och stora geografiska avstånd. Digitala lösningar kan bidra till att förbättra omsorgens räckvidd, men enhetschefen betonar att tekniska förutsättningar och målgruppens behov måste beaktas. Åtvidabergs kommun startade vid årsskiftet 2024/2025 ett pilotprojekt inom digital hemtjänst som bygger på Lund kommuns modell.

Utmaningar

Enhetschefen beskriver blandade reaktioner från medarbetarna, där vissa ser potentialen medan andra är mer tveksamma.

Tekniska utmaningar har krävt stöd från IT-avdelningen, och enhetschefen lyfter vikten av att testa tekniken grundligt. Initialt stötte kommunen på lättare tekniska problem bland annat att skärmen släcktes ned efter 90 sekunder något som inte upptäcktes vid ett snabbare test av tekniken. Brandväggar var även en försvårande omständighet som upptäcktes.

En lärdom Åtvidabergs kommun skickar med är vikten av att även informera anhöriga för att samtliga ska ha samma bakgrundsinformation. Om anhöriga inte har kunskap om den digitala modellen finns det en risk att omsorgstagaren drar tillbaka sitt samtycke om att delta digitalt.

Möjligheter

Projektet ses som ett komplement till fysiska besök, inte en ersättning. Det fokuserar främst på förebyggande insatser, såsom trygghetsskapande kontakt och tillsynsbesök för att minska antalet larm. Det finns idéer om att eventuellt använda plattorna för trygghetsskapande och hälsofrämjande aktiviteter längre fram.

Enhetschefen ser digital hemtjänst som en möjlighet att ge mer förutsägbara besök, men betonar att fortsatt utvärdering krävs. Då Åtvidabergs kommun är tidigt i sin projektstart har de ännu inte utvärderat insatsernas utfall.

Organisation och insatser

Två specialistundersköterskor ansvarar för samtalen för att skapa kontinuitet. Processen inleds med en telefonkontakt, följt av ett hembesök där modellen förklaras och plattan installeras.

Samtalen sker måndag till fredag 08–16 och bidrar till en mer förutsägbar hemtjänst för omsorgstagarna.

Fem omsorgstagare har insatserna i dagsläget då de är i uppstartsfas. Främst har den digitala hemtjänsten ersatt fysisk tillsyn samt telefontillsyn. Måltidsstöd har även testats hos en omsorgstagare där medarbetare kan säkerställa att omsorgstagaren börjar äta, denna insats är i ett tidigt skede och kommer utvärderas vidare.

Rutinen om en omsorgstagare inte svarar är att medarbetarna utför två försök digitalt, följt av ett telefonsamtal. Vid fortsatt uteblivet svar återgår insatsen till ett fysiskt besök.

Teknik

Leverantören Digitala Samtal har ansvarat för utbildning och tekniskt stöd.

Hittills har sviktande internetuppkoppling inte varit ett problem, men det kan bli en begränsning i vissa områden.

Teknisk möjlighet saknas för att starta videosamtal med anhöriga, men möjligheten finns att integrera HSL i framtiden.

Ekonomi och avgifter

Under pilotprojektet är digitala besök kostnadsfria för de omsorgstagare som inte har några fysiska insatser. De som redan har fysiska insatser betalar enligt gällande taxa även för de digitala insatserna. Det innebär att en omsorgstagare kan påbörja digital hemtjänst kostnadsfritt men om ytterligare fysiska insatser läggs på kommer även de digitala insatserna kosta framöver. En tydlig informationsinsats har krävts för att förklara avgiftsmodellen.

Ingen kostnad utgår för lån av teknik eller mjukvara.

Sammanfattning

Åtvidabergs kommun har startat ett pilotprojekt för digital hemtjänst, baserat på Lunds modell, för att förbättra tillgängligheten. Projektet kompletterar fysiska besök med digital tillsyn och trygghetsskapande kontakt.

Reaktionerna bland medarbetarna är blandade, och tekniska utmaningar har krävt IT-stöd. Två specialistundersköterskor sköter samtalen, vilket ger kontinuitet. Fem omsorgstagare deltar hittills.

Under pilotperioden är digitala besök kostnadsfria för vissa, och utrustningen lånas ut. Projektets framgång beror på teknikens funktion, målgruppens acceptans och fortsatt utvärdering.

6.1.3 Mölndal

Bakgrund

Mölndals Stad har infört digital tillsyn och kommunikation inom hemtjänsten genom ett pilotprojekt i Lindome, där sju omsorgstagare deltar sedan våren 2024. Initiativet syftar till att minska restider och effektivisera tillsynsbesök samtidigt som det stärker omsorgstagarnas självständighet. Projektet baseras på Cuviva-appen, som även används inom hälso- och

sjukvården (HSL) för digitala vårdkontakter. I Mölndal var det primära fokuset med Cuviva-appen ett HSL perspektiv för att öka patienters möjlighet att själva ta blodtryck och andra mätvärden utan att en sjuksköterska behövde infinna sig fysiskt.

Möjligheter

En positiv utveckling har varit att tydligare differentiera arbetsuppgifter mellan undersköterskor och sjuksköterskor. Exempelvis har undersköterskor kunnat utföra sårvård i samarbete med HSL, vilket bidrar till en mer flexibel och välfungerande vård.

Flera omsorgstagare har uttryckt att de upplever att de digitala tillsynerna blir längre i tidsomfattning samt av större kvalitet än motsvarande fysiska besök. Det mänskliga mötet kan även ske via skärmen.

Även om tjänsten idag främst används för tillsyn och hälsoövervakning, finns potential att utveckla trygghetsskapande och hälsofrämjande aktiviteter via appen. Tankar finns även om att inkludera omsorgstagare som inte innehar andra hemtjänstinsatser.

HSL har redan sett att kontaktvägarna blivit snabbare och att färre samtal samt larm inkommit. Hemtjänsten har ännu inte hunnit utvärdera detta närmare.

Utmaningar

Projektet har mött viss skepsis från medarbetare. Enhetschefen understryker vikten av att tidigt involvera både myndighet och HSL för att samordna arbetet på ett effektivt sätt.

Vissa utmaningar har även uppstått när omsorgstagare använder egna enheter, vilket har krävt extra stöd och anpassningar.

Organisation och insatser

Tre medarbetare delar på arbetet, där en av dem ansvarar för samtalen fem eftermiddagar i veckan. Den digitala tillsynen har ersatt både fysiska och telefonbaserade tillsynsbesök, vilket ger en mer flexibel och effektiv lösning.

Efter en paus under sommaren är projektet nu i gång igen. En viktig framgångsfaktor har varit samarbetet med HSL, där sjuksköterskor kan ta emot mätvärden, såsom blodtryck digitalt och kommunicera med omsorgstagarna via chatt. Appen används även för videosamtal och påminnelser om medicinering, vilket ytterligare stärker stödet och tryggheten för omsorgstagarna.

Teknik

Leverantören Atea står bakom underleverantören Cuviva. Den tekniska supporten sköts av Cuviva, medan IT-avdelningen enbart har genomfört en säkerhetsgranskning av lösningen.

Omsorgstagarna kan använda egna enheter eller låna en surfplatta genom leasing.

Teknisk möjlighet saknas för att starta videosamtal med anhöriga, men integrering med HSL är etablerad.

Ekonomi och avgifter

I dagsläget betalar omsorgstagarna ingen avgift för tjänsten, men detta kan komma att förändras framöver. Licenskostnaden är 200 kronor per person och månad för de som

användер en egen mobiltelefon eller surfplatta. För de som saknar egen enhet är kostnaden 580 kronor, vilket inkluderar en router vid behov. HSL står för dessa kostnader.

Sammanfattning

Mölndals digitala tillsyn har stärkt omsorgstagarnas tekniska självförtroende och förbättrat kontinuiteten i hemtjänsten. Samverkan med HSL har varit avgörande, och kommunen ser möjligheter till vidare utveckling. Samtidigt krävs fortsatt arbete för att få medarbetare och omsorgstagare att känna sig trygga med den digitala lösningen.

7 Teknik

Omvärldsbevakningen visar på fyra olika leverantörer för en möjlig digital hemtjänstlösning.

1. Oiva health – används av Lunds kommun.
2. Salus Mea – används av Lunds kommun.
3. Digitala samtal – används av Åtvidabergs kommun.
4. Atea (Cuviva-app) – används av Mölndals Stad.

Val av leverantör och skillnader gällande förutsättningar utreds närmare vid en eventuell förstudie.

7.1 Enkelhet

Omvärldsbevakningen visar att olika kommuner har valt olika tekniska lösningar för digital hemtjänst.

I Lund och Åtvidaberg har omsorgstagarna fått låna digitala plattor med en funktion som gör det möjligt att enkelt svara eller avböja samtal. Denna lösning anses användarvänlig, även för målgrupper utan tidigare teknikvana.

Mölndals Stad har däremot valt en annan strategi där mjukvaran kan användas på omsorgstagarnas egna enheter, såsom mobiltelefoner eller surfplattor. Denna lösning har fördelen att den kan integreras med redan befintlig teknik, men innebär också en utmaning eftersom inloggning med Bank-ID krävs. Till skillnad från lösningen i Lund och Åtvidaberg är Mölndals app mer omfattande och inkluderar funktioner för chatt, påminnelser och informationsdelning, utöver möjligheten att svara eller avböja samtal. Dock anses denna lösning vara mindre användarvänlig för personer utan teknikvana.

7.2 Potential/Nytta

Kontinuitet

Den tekniska lösningen kan bidra till en ökad kontinuitet gällande tillsynsinsatser som utförs digitalt. Omvärldsbevakningen visade att omsorgstagarna genom digitala tillsynsinsatser träffar ett mindre antal medarbetare vid dessa insatser. Detta skapar en tryggare och mer personlig relation, där samtalen kan fortsätta över flera besök och omsorgstagarna blir en del av ett sammanhang.

Tekniken möjliggör också att insatser ges på utsatt tid utan att påverkas av trafikstörningar eller andra åtaganden. Genom att minska restiden för hemtjänstpersonal frigörs mer tid för kvalitativ omsorg, där personalen kan vara fullt närvarande.

Förebyggande

Digital hemtjänst är ett komplement till fysiska besök och har en viktig förebyggande funktion. Genom trygghetsskapande kontakt och tillsynsbesök kan insatser bidra till att stärka den enskildes självständighet, förebygga ohälsa och minska risken för ökat omsorgsbehov. Ett salutogent förhållningssätt skapar möjligheter att främja hälsa och välbefinnande, vilket kan bidra till att skjuta upp eller minska behovet av mer omfattande insatser. För att digitala lösningar ska vara ett effektivt stöd i det förebyggande arbetet behöver de vara enkla, användarvänliga och utformade för att stärka individens egna resurser och förmåga till självständighet.

Personcentrerat

För omsorgstagarna innebär detta en ökad känsla av att bli sedda och en starkare upplevelse av personcentrerad vård, där individens behov och önskemål står i fokus. Tekniken kan också bidra till ett ökat tekniskt självförtroende, då den är utformad för att vara så enkel att omsorgstagarna kan hantera den självständigt. Detta kan bli ett första steg mot att känna sig mer bekväm med digitala lösningar.

Hälsofrämjande

På sikt skapar tekniken möjligheter för fler hälsofrämjande insatser i syfte att motverka ensamhet och bryta isolering. Särskilt för målgrupper som har svårt att ta sig till sociala aktiviteter eller träning. Genom att erbjuda digitala möten och sociala kontakter kan den digitala hemtjänsten bidra till en mer inkluderande och engagerande vardag för omsorgstagarna.

Framtida förutsättningar

Vid val av leverantör och teknisk lösning är det avgörande att säkerställa möjligheten att smidigt skala upp och anpassa insatser över tid. Tekniken behöver ha en långsiktig utvecklingspotential och kunna följa både omsorgstagarens förändrade behov och den bredare utvecklingen inom digital hemtjänst. Flexibilitet och skalbarhet är centrala faktorer för att möjliggöra framtida innovationer och säkerställa att lösningarna förblir relevanta och effektiva i en föränderlig hemtjänstmiljö.

8 Resultat

Kommunikation

I omvärldsbevakningen framkom vikten av kommunikation. I första hand kommunikationen gentemot omsorgstagaren. Men även samverkan såväl internt med myndighet, medarbetare och IT-enhet, som externt gentemot anhöriga som står omsorgstagarna nära. Lunds kommun rekommenderade att kommunicera utåt i nyhetskanaler medan Åtvidabergs kommun i stället inväntade ett gott resultat som kan presenteras utåt.

Kvalitet

Enhetscheferna i Ale kommuns hemtjänst uttryckte en risk i att det mänskliga mötet skulle försvinna och att detta skulle ställas i kontrast mot att motverka ensamhet och social isolering. Samtliga kommuner som kontaktats i omvärldsbevakningen har beskrivit hur de digitala insatserna snarare ökar upplevelsen av det mänskliga mötet och att omsorgstagarna känner sig mer sedda. Detta med utgångspunkt i att omsorgstagarna träffar samma medarbetare under alla sina besök med få undantag, något som är svårt att planera vid fysiska besök. Då två av tre kommuner främst använder digital hemtjänst till tillsynsinsatser har fokus i omvärldsbevakningen riktats till dessa insatser. Något som även enhetscheferna i Ale kommun såg som rimliga insatser vid ett eventuellt införande.

I Åtvidabergs kommun arbetar de för att främja digitala insatser hos individer som idag inte innehar hemtjänstinsatser genom att erbjuda detta kostnadsfritt. I Mölndals Stad har samtliga omsorgstagare även fysiska hemtjänstinsatser således blir de digitala insatserna inte det enda mötet med hemtjänsten. Lunds kommun har ett större antal omsorgstagare och därmed en större variation. Här motiverar de olika kommunerna ur olika perspektiv vad som anses ge bäst kvalitet och förutsättningar.

Framkomna risker

De risker som framkom i utredningen var dels tekniska risker där surfplattorna och/eller mjukvaran inte fungerade optimalt. Detta sågs dock som en liten risk och främst i uppstart, för att undvika denna risk bör tekniken testas på plats hos omsorgstagarna under ett besök i helhet. Risker framkom även där medarbetare var tveksamma till ett införande vilket kan avspegla sig på omsorgstagarna. För att undvika denna risk bör medarbetarna inkluderas tidigt i processen och få förståelse för syfte och teknik. Ingen risk framkom där omsorgstagare inte klarade av tekniken då urvalsprocessen säkerställde att enbart de som kände sig bekväma med digitala insatser testade metoden. Omsorgstagarna har i samtliga kommuner fått tydliga instruktioner med hembesök till en början för att ytterligare säkerställa detta. Utbildningssatsning har förekommit i mindre skala, tekniken är av förenklad variant hos merparten av leverantörerna.

Förutsättningar

Omvärldsbevakningen visar på olika förutsättningar gällande storlek på kommun och omfattning av implementering. Alla tre kommunerna har uttryckt vikten av att noga välja ut medarbetare med stor kompetens och som kan förmedla trygghet och förtroende. Medarbetaren/medarbetarna som arbetar med den digitala hemtjänsten behöver kunna förmedla det via ett digitalt möte på ett likvärdigt sätt som vid ett fysiskt besök. De medarbetare som idag arbetar med digitala insatser i Åtvidabergs kommun och Mölndals Stad arbetar även med fysiska besök i viss utsträckning.

Gällande omfattning av antal besök eller antal omsorgstagare visar omvärldsbevakningen att detta kan variera stort, samt att alla kommunerna har påbörjat implementeringen i liten skala. Åtvidabergs kommun har idag fem omsorgstagare fördelat över hela kommunen och Mölndal har sju omsorgstagare fördelat inom Lindome (motsvarar knappt en tredjedel av Ale). Bedömningen är att det inte krävs ett specifikt geografiskt område eller en specifik lägsta siffra gällande omsorgstagare för att påbörja digitala insatser i exempelvis ett pilotprojekt.

Slutsats

Utredning visar att de tre kommuner som kontaktats samtliga rekommenderar och är nöjda med digitala hemtjänstinsatser. Kommunerna har kommit olika långt i sina införandet av metoden och skiljer sig något åt i teknik, insatser och kostnad. Lunds kommun som är den kommun som tagit in metoden till Sverige är även den kommun som infört flest typer av digitala insatser samt flest i omfattning per dag där det digitala arbetet är fullt etablerat. Både Åtvidabergs kommun och Mölndals Stad arbetar fortfarande i projektform med ett fåtal omsorgstagare. Bägge kommunerna använder den digitala hemtjänsten nästan uteslutande för att ersätta fysiska tillsynsbesök samt telefontillsyner.

Utredarna bedömer att det finns potential och nyttor för Ale kommun med digital hemtjänst. I enlighet med Ale kommuns digitaliseringsprocess ser utredarna ett behov av att ytterligare utforska hur och om modellen skulle kunna anpassas efter Ale kommuns behov, förutsättningar och önskemål i en förstudie.

Socialstyrelsen

Välfärdsteknikens påverkan på kvalitet och resurseffektivitet

En fallstudie av digital nattillsyn och läkemedelsautomater i tre kommuner

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. På begäran kan vi ta fram publikationen i ett alternativt format för personer med funktionsnedsättning. Skicka frågor om alternativa format till alternativaformat@socialstyrelsen.se.

Artikelnummer: 2025-9-9710

Publicerad: www.socialstyrelsen.se, september 2025

Förord

Socialstyrelsen har haft i uppdrag av regeringen att kartlägga och analysera lokala erfarenheter av att införa vanligt förekommande välfärdstekniker, avseende resurseffektivitet och kvalitetsutveckling. Rapporten lyfter fram tre kommuners erfarenheter av hur välfärdsteknikerna digital nattillsyn och läkemedelsautomater påverkar verksamhetens kvalitet och resurseffektivitet. Projektledare för uppdraget har varit utredaren Julia Lindström. Projektgruppen har bestått av utredarna Ulla Haraldsson och Sundiata Owens samt hälsoekonomerna Tharshini Thangavelu och Mimmi Åström. Eva Wallin har varit ansvarig enhetschef. Socialstyrelsen vill rikta ett stort tack till alla som bidragit med fakta om frågeställningarna och som delat med sig av sina erfarenheter. Socialstyrelsen riktar ett särskilt tack till de tre kommuner som deltagit i vår fallstudie och alla intervjupersoner som medverkat.

Björn Eriksson
Generaldirektör

Innehåll

Förord **3**

Sammanfattning **6**

Leder tekniken till högre kvalitet? 6

Är tekniken resursbesparande? 8

Leder tekniken till ökad resurseffektivitet? 9

Teknikens påverkan på anhöriga och personal 9

Värdekonflikter 10

Behov av fler studier 10

Slutsatser 11

Inledning **12**

Socialstyrelsens uppdrag 12

Att studera kvalitet och resurseffektivitet 13

Metod och genomförande 15

Närliggande rapporter och tidigare forskning 22

Några begrepp som används i rapporten 24

Hur används tekniken i kommunerna? **26**

Digital nattillsyn 26

Läkemedelsautomater 28

Vilka faktorer kan påverka utfallet? **33**

Geografi och infrastruktur 33

Val av teknik, system och avtal 33

Nivå av teknikanvändning 34

Organisering och resurstilldelning 34

Kompetens, utbildning och stöd för personal 36

Arbetssätt och rutiner 37

Teknikens påverkan på kvalitet **39**

Fyller tekniken insatsens syfte? 39

Hur påverkar tekniken insatsens kvalitet? 47

Teknikens påverkan på anhöriga och personal **68**

Teknikens påverkan på anhöriga 68

Teknikens påverkan på personal 70

Teknikens påverkan på resurseffektivitet **78**

Är tekniken mindre resurskrävande än en fysisk insats? 78

Teknikens påverkan på effektivitet: ur personalens perspektiv 91
Hur använder kommunerna den frigjorda tiden? 92
Teknikens påverkan på resurseffektivitet 99
Värdekonflikter 107
Självständighet, integritet och säkerhet 107
Upplevd trygghet och faktisk säkerhet 108
Ökad produktivitet och säkerhet 110
Resursbesparing och individanpassning 110
Hur kan kommuner främja kvalitet och resurseffektivitet? ... 111
Teknikens påverkan är individuell och förändras över tid 111
Faktorer som påverkar insatsens kvalitet 112
Diskussion 121
Värdekonflikter och etiska avvägningar 121
Att jämföra digitala och fysiska insatsers kvalitet 122
Annan teknik då? 124
Andra boendeformer då? 125
Andra kommuner då? 125
Välfärdsteknikens fördelar jämfört med ett helt fysiskt arbetssätt 133
Avslutande kommentar 134
Referenser 136
Bilaga 1 Metod för ekonomisk analys och datainsamling 139
Insamling av kommunspecifik statistik 139
Insamling av kostnadsposter 139
Så har vi genomfört den ekonomiska analysen 139
Begränsningar och osäkerheter kring beräkningar 140
Bilaga 2 Sammanställning av ekonomiska beräkningar 142
Digital nattillsyn 142
Läkemedelsautomater 144
Förklaring av beräkningsmetod för uppskattade resursvinster 146
Bilaga 3 Socialstyrelsens litteratursökning 147
Resultat av litteratursökning 149
Bilaga 4 Litteratursökning av SBU 151

Sammanfattning

Socialstyrelsen fick i mars 2024 i uppdrag av regeringen att kartlägga och analysera lokala erfarenheter av att införa vanligt förekommande välfärdstekniker. Syftet med uppdraget är att bidra med kunskap om hur välfärdsteknik påverkar resurseffektivitet och kvalitetsutveckling i kommunal verksamhet. För att besvara uppdragets frågeställningar har vi gjort en fallstudie i tre kommuner. Vi valde att studera välfärdsteknikerna digital nattillsyn och läkemedelsautomater i ordinärt boende. Dessa tekniker är vanligt förekommande och används i stället för fysiska besök för att utföra tillsyn och stödja patienten i att ta rätt läkemedel i rätt tid. Resultatet går därmed inte att överföra till andra typer av välfärdsteknik eller andra boendeformer, och kan inte heller generaliseras till övriga kommuner. Däremot kan resultatet användas som kunskapskälla och stöd i alla kommuners fortsatta arbete med välfärdsteknik.

Leder tekniken till högre kvalitet?

Fallstudien visar att digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan ge både högre och lägre kvalitet, jämfört med en fysisk insats. Här identifierar Socialstyrelsen en rad olika värden som teknikerna kan förstärka eller försvaga samt faktorer som kan främja ett positivt utfall. Fallstudien visar följande resultat i de tre kommunerna:

- Digital nattillsyn och läkemedelsautomater är lämpligt för vissa individer men inte alla. Brukare och patienter kan påverkas negativt, om tekniken inte fyller deras behov.
  - *Skyddsfaktor:* Genom systematisk och noggrann behovsbedömning kan kommuner minska risken för att individer får en teknik som inte fyller deras behov.
- Brukares och patienters behov är föränderliga, och efter en tid är det möjligt att tekniken inte längre fyller behovet. Då behöver den kompletteras eller ersättas med andra insatser.
  - *Skyddsfaktor:* Genom systematisk och noggrann uppföljning av insatsen kan kommuner minska risken för att individer har en teknik som inte fyller deras behov.
- Digital nattillsyn kan öka kvaliteten på insatsen genom att brukare känner sig tryggare och mer självständiga, sover bättre och upplever att deras integritet bevaras i högre grad än med en fysisk insats. Samtidigt kan digital nattillsyn innebära sämre kvalitet för brukare som känner sig mindre trygga eller upplever att deras integritet bevaras i lägre grad med tekniken.

  - *Skyddsfaktor:* Genom att individanpassa insatsen och ge brukaren möjlighet att välja mellan en fysisk och en digital insats kan kommuner främja en positiv påverkan och minska riskerna.
  - *Skyddsfaktor:* Genom att ge information, introduktion och stöd samt löpande följa upp insatsen kan kommuner främja en positiv påverkan och minska riskerna.
- Läkemedelsautomater kan öka kvaliteten på insatsen genom att patienter känner sig tryggare, mer självständiga, aktiva och delaktiga i sociala sammanhang samt upplever att deras integritet bevaras i högre grad än med en fysisk insats. Samtidigt kan läkemedelsautomater innebära sämre kvalitet för patienter som känner sig mindre trygga med tekniken.
  - *Skyddsfaktor:* Genom att individanpassa insatsen och ge patienten möjlighet att välja mellan en fysisk och en digital insats kan kommuner främja en positiv påverkan och minska riskerna.
  - *Skyddsfaktor:* Genom att ge information, introduktion och stöd samt löpande följa upp insatsen kan kommuner främja en positiv påverkan och minska riskerna.
- Digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan medföra ökad risk för ofrivillig ensamhet och social isolering för brukare och patienter jämfört med en fysisk insats.
  - *Skyddsfaktor:* Genom att individanpassa insatsen och ge individen möjlighet att välja mellan en fysisk och en digital insats kan kommuner minska denna risk.
  - *Skyddsfaktor:* Genom att aktivt erbjuda sociala insatser som komplement till tekniken kan kommuner minska denna risk.
- Digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan både öka och minska verksamhetens säkerhet jämfört med ett fysiskt arbetssätt.
  - *Skyddsfaktor:* Genom systematisk utveckling av verksamhetens beredskap och kontinuitetsplanering samt upphandling av hållbara tekniska lösningar kan kommuner främja en positiv påverkan och minska riskerna.
- Läkemedelsautomater kan både öka och minska patientsäkerheten och patientens följsamhet till sin läkemedelsbehandling jämfört med en fysisk insats.
  - *Skyddsfaktor:* Genom systematisk och noggrann behovsbedömning och uppföljning av insatsen kan kommuner främja en positiv påverkan och minska riskerna.
- Digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan medföra risk för en försämrad uppföljning av insatsen då de fysiska besöken blir färre.
  - *Skyddsfaktor:* Genom systematisk och noggrann uppföljning av insatsen och kan kommuner kan minska denna risk.

Sammantaget bedömer Socialstyrelsen det som troligt att även andra kommuner upplever de positiva och negativa effekter som vi identifierat i fallstudien – särskilt eftersom liknande resultat har lyfts fram i forskning och närliggande rapporter. Detta betyder inte att användningen av digital nattillsyn och läkemedelsautomater automatiskt leder till dessa positiva eller negativa effekter utan att det har potential att göra det. Teknikernas påverkan är individuell, varierar från fall till fall, och förändras över tid.

Utfallet är också kontextbundet och beror på en rad faktorer som inte har direkt koppling till själva tekniken. Detta medför att utfallet kan variera stort mellan olika kommuner. Exempelvis behöver kommunen ha ett systematiskt kvalitetsarbete och ändamålsenliga processer och rutiner för att tekniken ska kunna bida med ökad kvalitet. Andra faktorer som kan påverka utfallet är

- geografi och infrastruktur
- val av teknik, system och avtal
- grad av teknikanvändning
- organisering och resurstilldelning
- kontinuitetsplanering och beredskap
- arbetssätt och rutiner
- kompetens och utbildning för personal.

Är tekniken resursbesparande?

Fallstudien visar att digital nattillsyn och läkemedelsautomater är mindre resurskrävande än en fysisk insats i de tre kommunerna, främst genom att baspersonal ägnar mindre tid åt transporter och fysiska besök. Den tid som frigörs använder kommunerna främst åt att låta personalstyrkan hantera fler insatser. I vissa fall har personalen i stället fått avlastning och mer tid åt befintliga insatser. Sammantaget bedömer Socialstyrelsen att digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan vara resursbesparande också i andra kommuner, men att vinsternas storlek sannolikt varierar stort mellan kommunerna. Det är inte heller säkert att teknikerna leder till några resursvinster.

Fallstudien har visat på flera faktorer som påverkar i vilken utsträckning användningen av digital nattillsyn och läkemedelsautomater leder till resursvinster. Bland dem finns både ”yttre” faktorer som kommunen inte kan påverka, såsom kommunens storlek och infrastruktur, och ”inre” faktorer såsom val av teknisk lösning, organisering, resursfördelning och arbetssätt. En faktor som får stor påverkan på utfallet är vilken nivå av teknikanvänding kommunen har. De tre studerade kommunerna har en högre teknikanvändning än genomsnittet. Kommuner med få användare av tekniken gör troligen lägre resursvinster.

Leder tekniken till ökad resurseffektivitet?

Resurseffektivitet handlar i den här rapporten om att en verksamhet utförs med mindre resurser men med oförändrad eller ökad kvalitet, eller att kvaliteten i en verksamhet ökar utan att mer resurser tillförs. För att avgöra om digital nattillsyn och läkemedelsautomater leder till ökad resurseffektivitet i de tre kommunerna har vi studerat de resurser som används i relation till teknikernas inverkan på kvalitet. Socialstyrelsen har identifierat primärt två sätt som teknikerna kan öka kommunernas resurseffektivitet på, jämfört med en fysisk insats:

1. Genom ökad resurseffektivitet i de enskilda fallen (insatsen uppnår en likvärdig eller högre kvalitet för individen, med mindre resurser)
2. Genom att frigöra resurser som omfördelas och används till kvalitetsutveckling i andra delar av verksamheten.

Vår analys visar att digital nattillsyn och läkemedelsautomater är mer resurseffektiva än fysiska insatser i de fall då teknikerna leder till likvärdig eller högre kvalitet för brukaren eller patienten. Samtidigt kan teknikerna vara mindre resurseffektiva än en fysisk insats i de fall då de leder till en minskad kvalitet. En fysisk insats kan därför vara mer resurseffektiv än en digital insats, trots att den kräver mer resurser, om den leder till högre kvalitet. Detta förutsätter dock att det inte finns något annat sätt att uppnå en likvärdig nytta med mindre resurser, eller en högre kvalitet med samma resurser. Fallstudien visar också att teknikerna har potential att resurseffektivisera verksamheten, genom att omfördela frigjorda resurser till kvalitetsutveckling. I vilken utsträckning de tre kommunerna förverkligar denna potential har Socialstyrelsen inte kunnat bedöma.

Sammantaget visar fallstudien att digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan leda till både ökad och minskad resurseffektivitet samtidigt. Socialstyrelsen ser det som rimligt att teknikerna kan ha samma dubbla påverkan på resurseffektivitet också i andra kommuner. Hur resurseffektiva teknikerna är varierar dock sannolikt stort mellan kommunerna. Dels påverkas utfallet av faktorer som rör kommunens resursanvändning, dels av faktorer som rör kommunens kvalitetsarbete. Dessutom påverkas utfallet av hur kommunen väljer att använda och omfördela de resurser som frigörs.

Teknikens påverkan på anhöriga och personal

Intervjuade anhöriga är positiva till digital nattillsyn och läkemedelsautomater om de ser att tekniken ger ett mervärde för brukaren eller patienten. Teknikerna kan också ge positiva effekter för anhöriga

själva, exempelvis kan anhöriga som sammanbor med brukaren eller patienten få mer lugn och ro och högre integritet med hjälp av tekniken. Samtidigt kan teknikerna också påverka anhöriga negativt. Anhöriga kan uppleva en högre oro när fysiska besök ersätts med digital teknik. Tekniken kan också medföra att anhöriga tar ett större ansvar, exempelvis i att uppmärksamma personal på förändringar i individens behov.

Personal i de tre kommunerna upplever att de påverkas både positivt och negativt av digital nattillsyn och läkemedelsautomater. Exempelvis kan tekniken underlätta arbetet och göra att personalen kan ägna mer tid åt värdeskapande arbetsuppgifter. Men teknikerna kan också medföra krångel och brister i användarvänlighet. Överlag är inställningen positiv förutsatt att tekniken fungerar som den ska. Många av de negativa aspekterna har inte med själva tekniken att göra, utan rör snarare kommunens organisering, rutiner och införandeprocesser.

Värdekonflikter

Fallstudien visar att digital nattillsyn och läkemedelsautomater bidrar med olika värden som kan hamna i konflikt med varandra. Om det ena värdet höjs minskar det andra. Exempelvis kan värdet av självständighet stå i kontrast till värdet av säkerhet. I rapporten har vi lyft fram exempel på dessa värdekonflikter för att stimulera till en diskussion om de olika nyttor som välfärdsteknik kan bidra med. Fallstudien visar att kommunerna har stora möjligheter att forma vilka nyttor som de vill att tekniken ska ge, och i det ingår att göra etiska avvägningar och prioriteringar. Som stöd finns de värden som lyfts i lagar, regler och föreskrifter som gäller för all vård och omsorg, oavsett om den utförs fysiskt eller digitalt. Socialstyrelsen vill särskilt betona värdet av självbestämmande, eftersom det ger individen möjlighet att själv avgöra vad som är viktigt.

Behov av fler studier

Socialstyrelsen har gjort en litteratursökning för att identifiera forskning om hur digital nattillsyn och läkemedelsautomater påverkar kvalitet och resurseffektivitet i kommunal verksamhet. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) utförde under våren 2025 en kompletterande litteratursökning, på uppdrag av Socialstyrelsen. Resultatet visar att evidensläget är begränsat. Socialstyrelsen ser att det behövs fler studier av välfärdsteknikernas påverkan, inte minst effektstudier med fokus på slutanvändarnas egna upplevelser. Det svaga evidensläget har även lyfts i tidigare forskning och av andra myndigheter med liknande uppdrag.

Slutsatser

I denna rapport har Socialstyrelsen undersökt hur användningen av digital nattillsyn och läkemedelsautomater påverkar kvalitet och resurseffektivitet i tre kommuner, jämfört med fysiska besök. Sammanfattningsvis ser vi att:

- Digital nattillsyn och läkemedelsautomater är mindre resurskrävande än fysiska besök. Teknikerna leder till resursbesparingar, framför allt genom frigjord tid för baspersonal.
- Digital nattillsyn och läkemedelsautomater bidrar i vissa fall med ökad kvalitet för brukaren eller patienten, jämfört med fysiska besök.
- Fysiska besök bidrar i vissa fall med ökad kvalitet för brukaren eller patienten, jämfört med digital nattillsyn och läkemedelsautomater.
- Digital nattillsyn och läkemedelsautomater leder i vissa fall till ökad resurseffektivitet, jämfört med fysiska besök. Det gäller om teknikerna medför likvärdig eller högre kvalitet för brukaren eller patienten.
- Digital nattillsyn och läkemedelsautomater leder i vissa fall inte till ökad resurseffektivitet, jämfört med fysiska besök. Det gäller om teknikerna medför en sänkt kvalitet för brukaren eller patienten.
- Digital nattillsyn och läkemedelsautomater har potential att leda till ökad resurseffektivitet om frigjorda resurser används till att kvalitetsutveckla verksamheten.

Rapporten har fokuserat på jämförelsen mellan välfärdsteknik och fysiska besök. Här kvarstår frågan om ett införande av digital nattillsyn och läkemedelsautomater bidrar till ökad kvalitet och resurseffektivitet, jämfört med ett helt fysiskt arbetssätt.

Socialstyrelsen bedömer att digital nattillsyn och läkemedelsautomater har högre potential för ökad kvalitet och resurseffektivitet, än ett helt fysiskt arbetssätt, förutsatt att individen kan välja mellan en digital och fysisk insats. Det innebär att individer som föredrar digital nattillsyn eller en läkemedelsautomat får en sådan lösning, medan de som föredrar fysiska besök får det. I kommuner som endast erbjuder fysiska insatser, eller erbjuder välfärdsteknik som den enda valmöjligheten, minskar kommunens förmåga att anpassa insatsen efter individens behov och önskemål.

För att förverkliga välfärdsteknikens potential behöver kommuner ha en organisation och ett arbetssätt som främjar fördelarna, och minskar riskerna. Vi vill särskilt lyfta fram vikten av att kommunen arbetar systematiskt med löpande behovsbedömning och tät uppföljning av insatsen för att säkerställa att den tillgodoser individens behov. Detta gäller oavsett om insatsen är digital eller fysisk. Dock kan det vara särskilt viktigt med uppföljning av insatser som ges med stöd av välfärdsteknik som minskar den fysiska närvaron av personal.

Inledning

Socialstyrelsens uppdrag

Socialstyrelsen fick i mars 2024 i uppdrag av regeringen att kartlägga och analysera lokala erfarenheter av att införa vanligt förekommande välfärdstekniker, avseende resurseffektivitet och kvalitetsutveckling, i verksamheter inom bland annat äldreomsorgen. I uppdraget ingår att lyfta fram enkelt kvantifierbara faktorer för att beskriva den direkta nyttan med välfärdsteknik och, om möjligt, redovisa exempel på hur kommuner har hanterat eventuell frigjord tid eller andra resurser. I redovisningen ska Socialstyrelsen bedöma på vilket sätt införandet av välfärdsteknik har påverkat kvaliteten i de olika verksamheterna. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 1 september 2025.

Uppdragets syfte och frågeställningar

Syftet med uppdraget är att bidra med ökad kunskap om välfärdsteknikens påverkan på kvalitet och resurseffektivitet i kommunal verksamhet. Ett ytterligare syfte är att ge regering, kommuner och andra aktörer ett bättre kunskapsunderlag i det fortsatta arbetet med digital utveckling för en god vård och omsorg. Utifrån regeringsuppdraget formulerades ett antal frågeställningar som varit vägledande i genomförandet:

- Hur påverkar användning av välfärdsteknik en kommuns verksamhet när det gäller kvalitet?
  - Hur upplever individer som själva använder tekniken att den påverkar dem och insatsens kvalitet?
  - Hur upplever anhöriga (till individer som använder tekniken) att tekniken har påverkat dem och insatsens kvalitet?
  - Hur upplever personalen att tekniken har påverkat deras arbete och insatsens kvalitet?
- Hur påverkar användning av välfärdsteknik en kommuns verksamhet när det gäller resurseffektivitet?
  - Hur upplever verksamheten teknikens påverkan på resurseffektivitet?
  - Vad visar verksamhetsdata om teknikens påverkan på resurseffektivitet?
- Går det att identifiera några faktorer som påverkar utfallet?
  - Ger införandet av välfärdsteknik olika utfall i olika kommuner? Och vad kan dessa skillnader i så fall bero på?
- Går det att identifiera några framgångsfaktorer för att användning av välfärdsteknik ska leda till ökad kvalitet och resurseffektivitet?

Att studera kvalitet och resurseffektivitet

För att kunna studera hur användningen av välfärdsteknik påverkar kvalitet och resurseffektivitet behöver tekniken ställas i relation till något annat. I denna rapport har vi valt att jämföra tekniken med kommunernas traditionella (fysiska) sätt att arbeta, för att undersöka hur förändringen – från ett helt fysiskt arbetssätt till användning av välfärdsteknik – har påverkat kommunerna.

Det finns vissa förutsättningar för att en verksamhet ska kunna uppnå en god kvalitet. Verksamheten behöver uppfylla de krav och mål som gäller enligt lagar och andra föreskrifter för verksamheten, samt beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter. Vidare ska ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete användas för att säkra verksamhetens kvalitet och för att planera, leda och förbättra verksamheten.[1] Det ingår inte i Socialstyrelsens uppdrag att undersöka i vilken utsträckning kommuner uppfyller dessa förutsättningar. I stället har Socialstyrelsen haft som utgångspunkt att användningen av välfärdsteknik sker i enlighet med gällande lagar, regler och föreskrifter.

Kvalitet

I denna rapport använder vi oss av Socialstyrelsens definition av välfärdsteknik:

> Digital teknik som syftar till att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd risk att få en funktionsnedsättning.[2]

Med utgångspunkt i denna definition har vi valt att fokusera på kvalitet ur ett brukar- och patientperspektiv. Dock undersöks också teknikens påverkan på personal och anhöriga i rapporten.

För att ringa in välfärdsteknikens påverkan på kvalitet har vi dels studerat hur väl tekniken fyller insatsens syfte, i relation till ett fysiskt besök. Vi har också studerat hur tekniken kan bidra med andra kvalitetsvärden, i relation till ett fysiskt besök. Välfärdsteknik kan bidra till kvalitet på olika sätt, som inte bara utgår från det avsedda syftet med insatsen. Här har vi utgått från de värden som välfärdsteknik generellt har som syfte att bibehålla eller öka (trygghet, aktivitet, delaktighet och självständighet). Vi har använt oss av dessa fyra kvalitetsvärden i arbetet med att undersöka hur tekniken påverkar verksamhetens kvalitet. Vidare har vi valt att lyfta fram de värden som

[1] För mer information se Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9).
[2] Socialstyrelsens termbank.

individerna själva tillskriver den fysiska respektive digitala insatsen. Vår förståelse av kvalitet i denna rapport kan sammanfattas i följande figur.

Figur 1. Kvalitetsdimensioner för välfärdsteknik

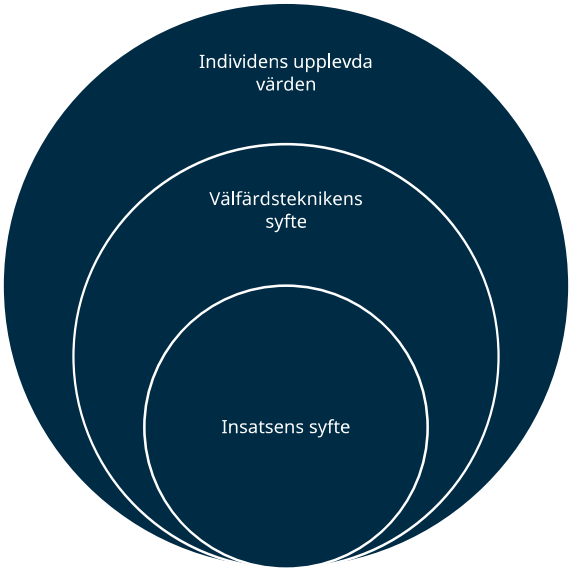

Vi har även valt att komplettera denna modell med de kvalitetsdimensioner som ingår i en god vård och omsorg. För god kvalitet i vård och omsorg är det viktigt att utgå från individens specifika behov och förmågor. All verksamhet ska vara kunskapsbaserad, individanpassad, säker, tillgänglig och jämlik. Dessa dimensioner kommer att ingå i studien på olika sätt. Vissa av kvalitetsdimensionerna har varit mer applicerbara och relevanta för studien än andra. Mycket fokus har exempelvis hamnat på värdena säkerhet och individanpassning.

I arbetet har vi också vägt in vad kommunerna själva uttrycker gällande vilket syfte som den införda tekniken är tänkt att uppnå. Detta har dock inte skilt sig nämnvärt från de kvalitetsvärden som vi redan identifierat.

Resurseffektivitet

I denna rapport förstås resurseffektivitet som en relation mellan resurser och kvalitet. Resurseffektivitet uppnås när en verksamhet utförs med mindre resurser men med oförändrad eller ökad kvalitet, eller då kvaliteten ökar vid användning av samma mängd resurser. För att avgöra om välfärdsteknik leder till resurseffektivitet behöver således de resurser som används ställas i relation till hur tekniken påverkar verksamhetens kvalitet.

Metod och genomförande

En kvalitativ fallstudiedesign

Vi har valt att använda oss av en kvalitativ fallstudiedesign i genomförandet av uppdraget. Kvalitativa fallstudier är särskilt lämpade för att studera fenomen som, likt välfärdsteknik, är svåra att särskilja från kontexten och som kräver en fördjupad analys för att förstå om hur fenomenet verkar i sin kontext utifrån olika perspektiv. I stället för att studera många olika typer av teknik i många kommuner har vi därav valt att göra en djupdykning i ett fåtal tekniker för att se hur de påverkar kvalitet och resurseffektivitet i ett fåtal kommuner. Resultatet kommer således inte att ge en bild av välfärdsteknikens påverkan på kvalitet och resurseffektivitet i stort, utan i stället ge exempel på vilken påverkan en viss typ av teknik kan ha i en specifik kontext.

När Socialstyrelsen fick regeringsuppdraget genomfördes en bred dialog med olika aktörer för att inhämta inspel om hur vi på bästa sätt skulle kunna besvara uppdragets frågeställningar och bidra med användbar kunskap. Dialogmöten genomfördes med Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), tre kommuner som kommit långt i arbetet med välfärdsteknik samt forskare från fem lärosäten som bedriver forskning inom välfärdstekniksområdet.[3] Av dialogmötena framkom att vår undersökning skulle gynnas av en fördjupad analys som tar hänsyn till områdets komplexitet och kontextbundenhet. Ett annat medskick var att studera teknikens påverkan utifrån olika perspektiv. Att lyfta fram brukarperspektivet bedömdes som mycket viktigt samt att lyfta anhörigperspektivet och olika personalgruppers upplevelser – inte minst de som arbetar nära tekniken och brukarna.

Val av välfärdsteknik

I denna rapport har vi valt att studera välfärdsteknikerna digital nattillsyn och läkemedelsautomater. I valet har vi utgått från vår definition av välfärdsteknik, vilket innebär att tekniken behöver ha som syfte att bibehålla eller öka individens trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet. Vidare behöver tekniken, enligt uppdraget, vara vanligt förekommande. Vanligt förekommande förstås i detta sammanhang som att tekniken finns i en majoritet av landets kommuner.

Enligt uppdraget ska Socialstyrelsen också studera teknikens påverkan på resurseffektivitet. Vi har därför valt ut tekniker som ofta används för att uppnå resurseffektivitet, och fokuserat på tekniker där det finns tillgång till

[3] Forskare från: Göteborgs universitet, Högskolan i Skövde, Linnéuniversitetet, Lunds universitet och Mälardalens universitet.

kvantifierbara data för att studera resurseffektivitet. Vidare såg Socialstyrelsen en fördel i att inkludera både en teknik (digital nattillsyn) som funnits länge i kommunerna, och som har studerats i högre utsträckning, och en teknik (läkemedelsautomater) som är nyare och på uppgång i kommunerna. Dessutom såg vi en fördel i att studera två tekniker som är relativt olika varandra, och som används i sammanhang.

Trots att vi enbart studerat två typer av välfärdsteknik bedömer vi att de utgör belysande exempel på välfärdsteknikens möjlighet att öka kvalitet *och* resurseffektivitet. Många andra typer av välfärdsteknik har inte detta dubbla syfte, utan fokuserar enbart på att stödja individen. Enligt Socialstyrelsens uppföljning av e-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna 2025 framkommer att digital nattillsyn och läkemedelsautomater är de tekniker som kommunerna bedömer har störst positivt utfall för brukare och patienter, samtidigt som de bedöms ha ett positivt ekonomiskt utfall, jämfört med några andra vanligt förekommande typer av välfärdsteknik [1]. De är också exempel på tekniker som SKR har lyft fram som prioriterade för kommunerna att införa utifrån att de kan bidra till både ökad kvalitet och ökad resurseffektivitet [2].

Urval (val av fall)

Vägledande i valet av kommuner till fallstudien var att försöka identifiera exempel på normalfall, eller typexempel på var många kommuner befinner sig i dagsläget när det gäller välfärdsteknik. Vi har valt att exkludera kommuner som utgör en form av extremfall, exempelvis kommuner som har en ovanligt hög eller låg användning av tekniken. Vi har således inte valt ut de kommuner som kommit längst i sin digitala utveckling. I stället har vi strävat efter att hitta fall som flera andra kommuner kan känna igen sig i. Vi har också sökt hitta en variation mellan fallen för att kunna spegla och dra lärdom av olika typer av erfarenheter och kontexter. Exempelvis har vi strävat efter att nå en geografisk spridning och en blandning mellan större och mindre kommuner, sett till både invånarantal och storlek på kommunen.

I valet av kommuner tog vi fram ett antal urvalskriterier. Ett kriterium var att teknikerna skulle vara implementerade, och inte i pilotfas. Ett annat kriterium var att kommunen skulle ha kommit upp i en stabil användning av teknikerna över tid. Om teknikerna sällan används är det svårt att analysera vilka effekter de kan ha på kvalitet och resurseffektivitet. Totalt 6 kommuner uppfyllde samtliga urvalskriterier. Av dessa 6 kommuner var det 3 kommuner som anmälde intresse för att delta i studien.

De kommuner som ingår i studien varierar i storlek, invånarantal och demografi samt är belägna i olika delar av landet: en i Sveland, en i Norrland och en i Götaland. De tre kommunerna uppvisar även stora skillnader gällande organisering och arbetssätt. Dessa variationer bedömer vi

har varit gynnsamma för undersökningen och fördjupat analysen. För mer information om de tre kommunerna, se tabell 1.

Tabell 1. Bakgrundsinformation om kommunerna som ingår i fallstudien

	Kommun A	Kommun B	Kommun C	Riket
Antal invånare	15 000–20 000	55 000–60 000	25 000–30 000	-
Kommungrupp (SKR)	Pendlingskommun nära större stad	Mindre stad/tätort	Pendlingskommun nära större stad	-
Kommunyta (kvm2)	Under 500	5 000–10 000	500–1 000	-
Andel som bor på landsbygd (%)	5,3	24,4	25,7	12
Andel personer över 65 år (%)	21,5	21,9	26,5	15
Andel personer över 80 år (%)	6,1	7,1	7,1	6
Andel personer med hemtjänstinsats (%)	2,2	3,2	1,6	2
Medelålder (år)	41,6	44,6	45,1	41,9
Andel med minst 3 års eftergymnasial utbildning (%)	39,5	25,5	20,7	17
Andel som har jobb (%)	85,9	82,8	82,0	69,6

Källa: Socialstyrelsens sammanställning av kommunernas inrapporterade data år 2024 och statistik från Statistikmyndigheten SCB för år 2023.

Mixad metod

I fallstudien har vi använt oss av en mixad metod där vi kombinerat kvalitativa och kvantitativa datainsamlings- och analysmetoder. Den kvalitativa delen består av en intervjustudie med brukare, patienter, anhöriga och personal. Den kvantitativa delen består av en ekonomisk analys av teknikernas resursanvändning och bygger på verksamhetsdata som inhämtats från kommunerna. I den samlade analysen har intervjuresultatet berikat den ekonomiska analysen, och vice versa.

Intervjustudien

I de tre kommunerna genomfördes en intervjustudie under november 2024 till april 2025. Totalt genomfördes intervjuer med:

- 8 individer som hade digital nattillsyn och/eller en läkemedelsautomat
- 8 anhöriga till individer med digital nattillsyn och/eller en läkemedelsautomat
- 59 medarbetare (vid 33 intervjutillfällen).

Intervjuresultatet sammanställdes och kodades systematiskt för att sedan tematiseras utifrån återkommande mönster och perspektiv med utgångspunkt i reflexiv tematisk analys [3]. Utifrån vår informationssäkerhetsbedömning spelades inte intervjuerna in utan transkriberades under samtalets gång. Citaten som används i rapporten har anonymiserats, exempelvis är ”han” och ”hon” ändrat till ”hen” i samtliga citat.

Intervjuerna med brukare, patienter och anhöriga genomfördes via telefon. Intervjuerna var semistrukturerade och utfördes enligt en framtagen intervjuguide.[4] Intervjuguiden genomgick vissa mindre justeringar, och frågorna behövde i vissa fall anpassas något utifrån intervjupersonen, men hölls i princip konstant under hela arbetets gång.

Intervjuerna med personal genomfördes via digitalt videomöte. Intervjuerna var semistrukturerade och utfördes enligt framtagen intervjuguide som anpassades efter varje personalkategori. Intervjuguiden behövde även anpassas till viss del efter den enskilda kommunen. Vissa intervjufrågor togs bort, tillkom och utvecklades under arbetets gång. Personalen i de olika kommunerna fick således inte exakt samma frågor. Dock såg intervjuguiden på det stora hela likadan ut och nyckelfrågor var konstanta.

Intervjuer med brukare, patienter och anhöriga

Totalt genomfördes 16 intervjuer med brukare, patienter och anhöriga varav 4 intervjuer behandlade digital nattillsyn[5] och 12 intervjuer handlade om läkemedelsautomater. Socialstyrelsen hade för avsikt att genomföra fler intervjuer, framför allt om digital nattillsyn. Trots upprepade försök kunde vi inte rekrytera fler intervjupersoner till studien. Följande process användes för att hitta intervjupersoner:

1. Personal på kommunen fick skriftlig information om vilka intervjupersoner som efterfrågades.
2. Socialstyrelsen tog fram ett informationsbrev till brukare, patienter och anhöriga. I brevet betonades att deltagande är anonymt och frivilligt, och det fanns en beskrivning av Socialstyrelsens personuppgiftsbehandling. Personerna fick möjlighet att antingen kontakta Socialstyrelsen direkt om de ville delta i intervjun, eller låta kommunen förmedla deras kontaktuppgifter.

[4] Intervjuguiderna från intervjuerna med brukare, patienter, anhöriga och personal bifogas ej i rapporten men finns tillgängliga hos Socialstyrelsen och lämnas ut på begäran.
[5] Bifynd om digital nattillsyn tillkom från en ytterligare intervju.

3. Personalen delade ut informationsbrevet till aktuella brukare, patienter och anhöriga. Kommunen förmedlade kontaktuppgifter till de som kunde tänka sig att delta, och som inte valt att kontakta Socialstyrelsen direkt.

Socialstyrelsen efterfrågade en jämn fördelning mellan män och kvinnor samt en spridning i åldrarna i den mån det var möjligt. Vi fick inte någon spridning i åldrar, i princip samtliga brukare och patienter som intervjuades var äldre personer. Dock varierade de anhöriga som intervjuades mer i ålder. Könsfördelningen för brukare, patienter och anhöriga var likvärdig. Det skilde sig åt hur länge individerna hade haft tekniken, vilket kunde variera från några månader till några år. Flertalet av individerna hade haft tekniken i ett år eller mer. Det varierade också om de hade haft fysisk hjälp av personal för nattillsyn eller läkemedelshantering innan de fick tekniken. De flesta anhöriga som intervjuades hade ingen relation till de brukare och patienter som intervjuades.

Intervjuer med personal

Socialstyrelsen identifierade vissa roller som bedömdes som centrala för intervjustudien. Fokus var på den personal som arbetar nära brukarna och patienterna och kan beskriva hur de upplever att tekniken påverkar individen. Andra roller som bedömdes som relevanta var resursplanerare, verksamhetsutvecklare och enhetschefer. Vilka roller som bedömdes som centrala skilde sig åt mellan de två teknikerna. I alla tre kommuner har personal intervjuats som har följande roller:

Digital nattillsyn:

- Enhetschef inom hemtjänst
- Biståndshandläggare
- Hemtjänstpersonal nattetid (nattpatrullen)

Läkemedelsautomater:

- Enhetschef inom hemtjänst
- Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)
- Sjuksköterska
- Hemtjänstpersonal dagtid

Övriga roller:

- Verksamhetsutvecklare
- Resursplanerare/schemaläggare

Socialstyrelsen identifierade även andra relevanta roller att intervjua tillsammans med kommunerna. Då de tre kommunerna skiljer sig åt gällande organisering och arbetsfördelning kunde olika personalkategorier bli aktuella i olika kommuner. Exempelvis intervjuades larmtekniker, samordnare och superanvändare i några av kommunerna. Vissa av

intervjuerna var gruppintervjuer och andra enskilda intervjuer, hur många som deltog skilde sig åt mellan kommunerna. Eftersom en av kommunerna var betydligt större än de övriga två deltog i denna kommun fler personal vid intervjutillfällena.

Socialstyrelsen tog fram ett informationsbrev som kommunerna delade ut till personalen. I brevet betonades att deltagande är anonymt och frivilligt, och det innehöll även en beskrivning av Socialstyrelsens personuppgiftsbehandling. Kommunerna ansvarade för att dela ut informationsbrevet och identifiera personal som önskade delta. Socialstyrelsen efterfrågade en bredd när det gäller intervjupersonernas ålder, kön och arbetslivserfarenhet, och upplever att intervjuerna har inrymt en stor bredd. Bland intervjupersonerna finns en stor variation mellan personal som arbetat länge och som nyligen börjat, mellan män och kvinnor och mellan äldre och yngre medarbetare.

Risk för snedvridning och bias

Intervjuerna har haft en tonvikt på äldreomsorgen och kommunens hemtjänstverksamhet. Personalintervjuerna har ofta handlat om hur de upplever att tekniken påverkar äldre personer. Intervjuerna med brukare, patienter och anhöriga har också i princip uteslutande handlat om äldre personer som har digital nattillsyn eller läkemedelsautomater.

Hur tekniken påverkar yngre personer, och personer inom exempelvis socialpsykiatrin och funktionshindersverksamheten, har inte fångats upp i samma utsträckning. Även om det ingår intervjuer med sjuksköterskor inom socialpsykiatrin och funktionshindersverksamheten, samt intervjuer med personal som har en övergripande roll som sträcker sig över flera verksamhetsområden, har vi inte intervjuat baspersonal inom socialpsykiatrin eller funktionshinderverksamheten. Anledningen till detta var att vi behövde avgränsa intervjustudiens omfattning. Detta val har medfört att resultatet till stor del utgår från ett äldreperspektiv, även om vi sökt lyfta fram de exempel som framkommit på hur tekniken påverkar yngre personer.

Studien inkluderar få intervjuer med brukare, patienter och anhöriga, framför allt om digital nattillsyn. Sammansättningen av intervjupersoner får därmed stor påverkan på resultatet och medför risk för snedvridning. Om andra intervjupersoner deltagit skulle andra upplevelser och erfarenheter troligen lyfts fram. Vidare behövde intervjupersonerna ha förmåga att ta till sig information om intervjun och delta i en telefonintervju. Detta exkluderar personer som av olika anledningar kan eller önskar delta i telefonintervjuer.

Studien innehåller en risk för bias i och med att kommunerna var delaktiga i processen att välja ut potentiellt lämpliga intervjupersoner. Exempelvis medför detta en risk för att en kommun väljer ut personer som är särskilt

positiva till tekniken. Socialstyrelsen har inte uppmärksammat tecken på bias utifrån personalintervjuerna som har speglat en rad olika erfarenheter och inställningar till teknikerna; vissa har varit positiva till teknikerna och andra negativa. Intervjuerna med brukare, patienter och anhöriga medför en tydligare risk för bias då de är färre till antalet. Av intervjuerna framkom att de flesta brukare, patienter och anhöriga var positivt inställda till teknikerna. Dock framkommer även här en mångfald i erfarenheter och upplevelser där både positiva och negativa aspekter återges.

För att väga upp eventuell snedvridning och risk för bias har Socialstyrelsen gjort en samlad analys av det som brukare och patienter själva uttrycker, med det som framkommer i intervjuerna med personal och anhöriga. Vi har strävat efter att ge en så balanserad bild som möjligt genom att nyansera resultaten och lyfta både negativa och positiva exempel på hur tekniken kan påverka individen. Vidare har vi samlat in synpunkter och inspel från brukarorganisationer i myndighetens äldreråd för att därigenom stärka brukarperspektivet. Sammanfattningsvis är det viktigt att läsaren väger in dessa risker för snedvridning och bias i förståelsen av resultatet.

Ekonomisk analys

Ett steg i Socialstyrelsens analys av teknikernas resurseffektivitet var att ta reda på om digital nattillsyn och läkemedelsautomater är mindre resurskrävande än fysiska besök. För att kunna genomföra beräkningar av huruvida teknikerna är mindre resurskrävande än fysiska besök samlades data in från de tre kommunerna. Vi ställde frågor till kommunerna om kostnader på ett sätt som möjliggjorde jämförelse mellan fysisk nattillsyn och digital nattillsyn samt mellan fysisk läkemedelshantering och läkemedelsautomater. När kommunerna besvarade frågorna bad vi dem att i första hand använda data från verksamhetssystemet och i andra hand uppskatta ett genomsnitt per individ och månad. Den insamlade informationen analyserades därefter och ligger till grund för de resultat och diskussioner som presenteras i denna rapport. För information om den ekonomiska analysen, se bilaga 1 och 2.

Litteratursökning

Socialstyrelsen har genomfört en litteratursökning för att identifiera relevant och aktuell forskning om välfärdsteknikens påverkan på kvalitet och resurseffektivitet i kommunal verksamhet. Litteratursökningen genomfördes under september 2024. Litteratursökningen omfattade i första hand systematiska översikter och i andra hand kontrollerade effektstudier samt i vissa frågor även kvalitativa studier. Det genomfördes även en sökning efter grå litteratur. Till en början inkluderade litteratursökningen välfärdsteknikområdet som helhet. Då sökresultatet blev för omfattande för att behandla inom ramen för uppdraget valde vi att snäva av sökningen till

enbart teknikerna digital nattillsyn och läkemedelsautomater. Sökresultatet gicks igenom systematiskt utifrån uppsatta inklusionskriterier. För mer information om litteratursökningen, se bilaga 3.

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) utförde under våren 2025 en kompletterande litteratursökning på uppdrag av Socialstyrelsen, med utgångspunkt i vår sökning. SBU:s litteratursökning kompletterade Socialstyrelsens sökning med ett längre tidsspann och hade fokus på systematiska översikter för digital nattillsyn, läkemedelsautomater och närliggande teknik (se bilaga 4). SBU genomförde även en bedömning av risk för bias.

SBU:s litteratursökning resulterade i fem systematiska översikter, med låg till måttlig risk för bias.[6] En av översikterna rör digital nattillsyn mer specifikt, medan övriga fyra översikter rör närliggande teknik, där digital nattillsyn kan ingå. SBU identifierade även tre systematiska översikter gällande läkemedelsautomater, men som bedömdes ha en hög risk för bias. De inkluderade studierna från vår och SBU:s litteratursökning har fungerat som stöd i genomförandet av vår undersökning och analys. I rapportens diskussionsdel kommer vi att relatera vårt resultat till de resultat som framkommit i de inkluderade studierna.

Närliggande rapporter och tidigare forskning

Närliggande rapporter

Välfärdsteknikens påverkan på kvalitet och resurseffektivitet har tidigare undersökts av Socialstyrelsen och andra myndigheter. I vår litteratursökning identifierades en mängd rapporter av olika aktörer. Nedan är några exempel från senare år:

- Socialstyrelsen publicerade 2017 en översikt över forskning om välfärdsteknik där vi summerade de etiska aspekterna [4]. Digital nattillsyn och läkemedelspåminnare tas upp som exempel, bland många andra typer av välfärdsteknik. I översikten lyfts olika nyttor som välfärdsteknik kan bidra med för individen, enligt forskning.
- Socialstyrelsen publicerade 2018 en rapport där vi undersökte digital nattillsyn och gps-larm i tolv kommuner [5]. Rapporten visar exempel på hur användandet av välfärdsteknik påverkar tillvaron för brukare och deras anhöriga, hur tekniken påverkar personalens arbetssituation och vad införandet av välfärdstekniken innebär organisatoriskt och ekonomiskt för

[6] Socialstyrelsens litteratursökning resulterade i tre systematiska översikter, som samtliga även ingick i resultatet av SBU:s litteratursökning. En av dessa översikter bedömdes ha låg till måttlig risk för bias.

kommunerna. Likt i denna rapport genomfördes intervjuer med brukare, anhöriga och personal i de utvalda kommunerna.

- Socialstyrelsen har sedan 2014 publicerat årliga uppföljningsrapporter om utvecklingen av e-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna. I denna serie ingår ofta intervjustudier som belyser framgångsfaktorer och hinder i implementeringen av välfärdsteknik. I 2025 års rapport valde Socialstyrelsen att fokusera på frågan om uppföljning och hur kommunerna bedömer nyttan med välfärdsteknik, med ett särskilt fokus på bland annat digital nattillsyn och läkemedelsautomater [1].
- SBU publicerade 2017 en kartläggning av systematiska översikter över forskning om digitala verktyg som social stimulans för äldre personer med psykisk ohälsa eller risk för sådan [6]. SBU identifierade ett flertal kunskapsluckor och pekade på behov av mer forskning inom området.
- Myndigheten för vård- och omsorgsanalys publicerade 2020 en rapport som undersöker vilka effekter välfärdstekniska lösningar har i äldreomsorgen och i verksamheter för personer med funktionsnedsättning [7]. I rapporten ingår en systematisk litteraturöversikt och en fallstudie i fyra kommuner, med intervjuer med personal.
- Myndigheten för vård- och omsorgsanalys publicerade 2023 en rapport som undersöker välfärdsteknikens effekter och om den bidrar till verksamhetsutveckling och kostnadseffektivitet [8]. Myndigheten genomförde bland annat en enkätundersökning bland äldre personer om deras uppfattning om välfärdsteknik samt intervjuer med medarbetare i äldreomsorgen och en enkätundersökning bland landets socialchefer.
- Statens medicinsk-etiska råd (Smer) publicerade 2014 en rapport som går igenom en rad olika etiska aspekter som är kopplade till användning av robotar och övervakning i vården av äldre [9]. Smer publicerade även en kommentar 2022 gällande etiska aspekter av användning av hälsorobotar, där läkemedelsautomater ingår som en av flera tekniker [10].
- I den statliga utredningen *Digital teknik på lika villkor* från 2025 lyfts exempel på hur välfärdsteknik har införts i svenska kommuner för att effektivisera verksamheten, förbättra arbetsmiljön och underlätta för individen i vardagen [11]. Utredningen omfattar en rad olika tekniker, däribland digital nattillsyn och läkemedelsautomater.
- Research Institutes of Sweden (RISE) publicerade 2018 en rapport om möjliga effektiviseringsvinster med bland annat digital nattillsyn och läkemedelsautomater [12].
- Nordens välfärdscenter publicerade 2019 en rapport om lokala erfarenheter av olika digitala lösningar för vård och omsorg på distans i Norden [13]. I rapporten lyfts exempel rörande digital nattillsyn och läkemedelsautomater.

Tidigare forskning

Nedan presenteras de systematiska översikter som bedöms ha högst relevans för vår undersökning, och en låg till måttlig risk för bias, som identifierats i Socialstyrelsens och SBU:s litteratursökningar.

- En systematisk översikt från 2017 studerar digital teknik för omsorg på distans för äldre personer som bor i ordinärt boende [14]. I översikten inryms en rad olika typer av teknik såsom trygghetslarm, rörelsesensorer och fallarm. Studier om digital tillsyn inkluderas i översikten, men det är oklart om den specifika typ av läkemedelsautomat som studeras i vår rapport ingår. Författarna drar slutsatsen att effekten av digital teknik för omsorg på distans är personbunden, och att implementering av denna typ av teknik behöver ta in äldres perspektiv och erfarenheter, för att tekniken ska kunna möta behovet på ett ändamålsenligt sätt.
- En systematisk översikt från 2021 studerar effekterna av digital nattillsyn i omsorgen för äldre som bor i ordinärt boende eller andra boendeformer [15]. I översikten ingår olika tekniska lösningar för digital nattillsyn, exempelvis sensorer och larm eller annan monitorerande teknik, så resultaten rör inte bara kameratillsyn. Författarnas slutsats är att det i forskningen bara finns ett begränsat stöd för fördelarna med digital nattillsyn jämfört med ett traditionellt arbetssätt.
- En systematisk översikt från 2023 studerar videobaserad Active Assisted Living-teknik (AAL) [16]. AAL är system för tekniskt omsorgsstöd för de som lever på egen hand men har ett behov av vård eller tillsyn. Översikten fokuserar specifikt på teknik som är kamera- eller videobaserad och frågor om acceptans och integritet. Här ingår bland annat digital nattillsyn. Översikten omfattar studier som rör personer som bor i ordinärt boende eller andra boendeformer såsom vård- och omsorgsboenden. Författarna drar slutsatsen att forskningsfältet uppvisar stora metodologiska brister och ser behov av fler studier inom området som är inriktade på användarnas upplevelse av tekniken.

Några begrepp som används i rapporten

Digital nattillsyn

Digital nattillsyn innebär att en trygghetskamera, värmekamera eller annan teknik placeras i brukarens hem, genom vilken larmcentral eller annan personal kan ha uppsikt över brukaren under bestämda tidpunkter under natten. Att använda den digitala tillsynen förutsätter att omsorgsgivaren eller larmcentralen aktivt sätter i gång tekniken för att utföra tillsynen.

Läkemedelsautomat

En läkemedelsautomat (läkemedelsförmedlare, läkemedelsrobot) är en medicinteknisk produkt som påminner patienten när det är dags att ta läkemedel, fördelar läkemedel och signalerar till vårdgivaren om det sker avvikelser.

Brukare och patienter

I rapporten använder vi termen ”brukare” när vi hänvisar till personer som får en socialtjänstinsats och termen ”patienter” när vi hänvisar till personer som får en hälso- och sjukvårdsinsats. Ibland använder vi termerna ”individer”, ”personer” eller ”enskilda” för att beteckna båda dessa grupper.

Anhörig

Begreppet ”anhörig” avser i denna rapport en person inom familjen eller bland de närmaste släktingarna. Det kan exempelvis vara make, maka, sambo, barn, barnbarn eller syskon. I andra sammanhang kan ”närstående” användas, och då är kretsen något utvidgad. I rapporten används samma definition av ”anhörig” och ”närstående” när vi talar om en socialtjänstinsats och en hälso- och sjukvårdsinsats, trots att lagtexterna skiljer sig åt i användningen av dessa begrepp.

Baspersonal

Begreppet ”baspersonal” används i denna rapport för personal som ger direkt stöd i vardagen i den enskildes hem, exempelvis undersköterskor, vårdbiträden eller motsvarande. Baspersonal kan arbeta inom olika verksamhetsområden såsom äldreomsorg, funktionshinderverksamhet och socialpsykiatri. Rapporten behandlar främst baspersonal som arbetar inom kommunens hemtjänstverksamhet.

Hur används tekniken i kommunerna?

I detta kapitel presenteras hur digital nattillsyn och läkemedelsautomater används i de tre kommuner som ingår i fallstudien.

Digital nattillsyn

Typ av digital nattillsyn

Alla tre kommuner använder digital nattillsyn i form av en kamera som installeras i brukarens hem. Kameran aktiveras under ett förbestämt tidsfönster under natten, och är aktiv under ett kort tidsspann (från några sekunder till en minut) då tillsynen utförs. Om personalen inte ser brukaren i kameran kan de vänta en stund innan de aktiverar kameran på nytt och utför ytterligare en tillsyn, innan de slår larm till nattpatrullen. Brukare kan ha beslut om flera tillsynstillfällen per natt, beroende på behov.

Kommunerna använder sig av olika leverantörer, och kvaliteten på tekniken och dess funktionalitet skiljer sig åt mellan kommunerna. Exempelvis kan man i en kommun zooma via kameran, men inte i en annan. Det ser olika ut vilket avtal kommunerna har för kamerorna och hur de organiserat den tekniska supporten. Hur många kameror som är ute hos brukarna varierar över tid. Alla tre kommuner har en användning av digital nattillsyn som är över genomsnittet för landets kommuner.

Användningsområde

I alla tre kommuner är digital nattillsyn en biståndsbedömd insats enligt socialtjänstlagen (2025:400), SoL, som bedöms och beviljas av biståndshandläggare. Alla tre kommuner erbjuder digital nattillsyn för personer som bor i ordinärt boende, tekniken används primärt av äldre personer. Vissa av kommunerna erbjuder tekniken till personer som bor i andra boendeformer. Då Socialstyrelsen valt att fokusera på teknik i ordinärt boende har vi inte undersökt teknikanvändningen i andra boendeformer.

Övergripande process och arbetsfördelning

Nedan beskrivs de tre kommunernas arbete med digital nattillsyn på en övergripande nivå och hur de fördelat arbetet mellan olika yrkesroller:

- Initiativet till digital nattillsyn kan komma från olika håll, till exempel från brukaren själv och anhöriga, eller från baspersonalen som har uppmärksammat ett behov.

- Biståndshandläggaren bedömer behovet av tillsyn nattetid och fattar beslut om tillsynen ska ske fysiskt eller digitalt. Bedömningskriterierna och riktlinjerna skiljer sig åt mellan kommunerna samt i vilken grad anhöriga involveras i processen.
- Biståndshandläggaren ansvarar för att informera brukare (och i vissa fall anhöriga) om tekniken.
- Kameran installeras i brukarens hem av en tekniker på kommunen.
- Den digitala tillsynen utförs. Vem som tittar i kameran skiljer sig åt mellan kommunerna. I en kommun utför nattpatrullen den digitala tillsynen i sina arbetsmobiler. I en annan kommun utförs den digitala tillsynen av nattpersonal på ett särskilt boende för äldre. I den tredje kommunen utförs den digitala tillsynen av en extern aktör.
- Om det uppmärksammas att något är fel eller att personen inte syns i kameran är det kommunens nattpatrull som hanterar larmet och åker ut till brukaren för att utföra tillsynen fysiskt. Om det uppstått ett tekniskt problem kan nattpatrullen i vissa fall söka åtgärda felet, exempelvis genom att starta om kameran.
- Biståndshandläggarna följer upp alla sina beslut med en visst tidsintervall (varje år eller vartannat år i de tre kommunerna). Kommunerna skiljer sig åt i hur de arbetar med den löpande uppföljningen och vilka rutiner de upprättat för detta arbete.
- Baspersonalen uppmärksammar biståndshandläggarna på om insatsen inte fungerar som det ska, om tekniken inte möter behovet, om det behövs fysiska insatser i stället eller fler kameror eller tillsynstillfällen. Anhöriga och brukare själva kan också fylla en central roll i att uppmärksamma kommunen på förändrade behov.

Användarvänlighet

Intervjuerna med brukare och anhöriga förmedlar att tillsynskameran har fungerat bra och att det inte varit några större problem med tekniken. Dock framkommer att den digitala tillsynen kan vara svår för vissa brukare att förstå, primärt personer med kognitiv svikt.

Ur personalens synvinkel uppstår de största utmaningarna när tekniken krånglar eller slutar fungera, exempelvis på grund av uppkopplingsproblem. Men också andra utmaningar i användarvänlighet lyfts i intervjuerna. Exempelvis beskrivs problem när personal behöver göra många inloggningar i flera olika verksamhetssystem, tidskrävande manövrering av kameran eller att kamerabilden skyms eller bländas av något så att personalen inte kan se brukaren. I alla tre kommuner saknas teknisk support under kvällar och helger, vilket personalen uttrycker behov av.

Läkemedelsautomater

Typ av läkemedelsautomat

Alla tre kommuner använder samma variant av läkemedelsautomat. Automaten fylls med läkemedel och programmeras med vilka läkemedel som ska tas vid vilken tidpunkt. Automaten kan endast hantera dosförpackade läkemedel och fylls på med nya dosrullar var fjortonde dag. På angiven tid matar automaten fram dospåsen och påminner patienten om att ta läkemedlet. Automaten förklipper dospåsen när läkemedlet matas ut. Om patienten inte tar loss dospåsen från automaten inom utsatt tid låses dosen in i automaten och ett larm går till personalen. Automaten har ett reseläge som kan aktiveras. Reseläget innebär att dospåsar kan matas ut i förväg om patienten exempelvis ska vara borta från hemmet. En inställning görs om patienten ska få tillgång till att hantera reseläget själv eller om endast personal ska ha tillgång till reseläget.

Verksamheter inom hälso- och sjukvården som använder medicintekniska produkter (såsom en läkemedelsautomat) är skyldiga att se till att endast säkra och medicinskt ändamålsenliga produkter används. I Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2021:52) om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården tydliggörs vårdgivarens och hälso- och sjukvårdspersonalens ansvar när det gäller användning av medicintekniska produkter. Enligt HSLF-FS 2021:52 ska varje vårdgivare fastställa rutiner för förskrivning, utlämnande och tillförande av en medicinteknisk produkt till en patient.[7]

Alla tre kommuner använder samma leverantör av läkemedelsautomater. Leverantören har en teknisk support som kommunerna kan kontakta via telefon dygnet runt, och supporten har möjlighet att koppla upp sig mot automaten och åtgärda fel på distans. Hur många automater som är ute hos patienterna varierar över tid. Alla tre kommuner har en användning av läkemedelsautomater som är över genomsnittet för landets kommuner.

Användningsområde

En person kan behöva stöd med att hantera sina läkemedel av olika anledningar. Det kan handla om allt från stöd i att komma ihåg att ta läkemedlet vid rätt tidpunkt, i form av påminnelser, till stöd i att inta själva läkemedlet. Vilken typ av stöd som personen är i behov av avgör vilken roll hälso- och sjukvården har i personens läkemedelshantering. I många fall kan personer ansvara för sina läkemedel på egen hand, exempelvis med hjälp av olika typer av hjälpmedel eller konsumentprodukter. Men när detta inte är

[7] Se 2 kap. 2 § HSLF-FS 2021:52.

tillräckligt, och en person inte kan hantera sina läkemedel själv, kan hälso- och sjukvården gå in och ta över detta ansvar.

I alla tre kommuner erbjuds läkemedelsautomaten som en hälso- och sjukvårdsinsats enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL, där kommunen har övertagit ansvaret för läkemedelshanteringen.[8] Övertagande av läkemedelshantering kan inbegripa olika delar, såsom att iordningsställa, administrera och överlämna läkemedel.[9] De tre kommunerna erbjuder läkemedelsautomater i de fall patientens behov bedöms kunna tillgodoses av automaten, och personal inte behöver vara fysiskt närvarande.

I alla tre kommuner skrivs patienter in i hemsjukvården när de får en läkemedelsautomat, om de inte redan är inskrivna. Alla tre kommuner erbjuder läkemedelsautomater för personer som bor i ordinärt boende, exempelvis för äldre personer, personer med funktionsnedsättning och personer inom socialpsykiatrin. Det förekommer också exempel på personer i andra boendeformer som har en läkemedelsautomat. Då Socialstyrelsen valt att fokusera på teknik i ordinärt boende har vi inte undersökt teknikanvändningen i andra boendeformer.

Övergripande process och arbetsfördelning

Nedan beskrivs de tre kommunernas arbete med läkemedelsautomater på en övergripande nivå och hur de fördelat arbetet mellan olika yrkesroller:

- Personer som skulle kunna vara aktuella för en läkemedelsautomat identifieras. Detta kan ske på olika sätt, exempelvis genom att baspersonal nämner personer som de tror är lämpliga. Det kan också komma förslag från vårdcentralen, eller så kan en anhörig eller personen själv kontakta kommunen.
- Personens lämplighet när det gäller att ha en läkemedelsautomat bedöms av en sjuksköterska i kommunen. Lämpliga personer tillfrågas om de är intresserade av att ha en läkemedelsautomat och får information om hur den fungerar.
- Sjuksköterskan använder ett stöd i bedömningen, ofta en typ av checklista, med kriterier som behöver vara uppfyllda för att en läkemedelsautomat ska kunna bli aktuell. Exempel på kriterier som kommunerna använder sig av är att:
  - patienten har dosförpackade läkemedel

[8] Grunden för övertagandet är som regel ett beslut av patientansvarig läkare i samråd med patienten. I de tre kommunerna är den kommunala hälso- och sjukvården i ordinärt boende skatteväxlad och överförd till kommunerna.
[9] För mer information se Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2017:37) om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården.

  - patienten är motiverad att ta sina läkemedel och klarar av att ta dem, enligt ordination, med hjälp av automaten
  - patienten har tillräckligt god hörsel och syn för att uppfatta automatens signaler
  - patienten kan öppna en dospåse som är förklippt och inta läkemedlet.
- Kommunerna skiljer sig åt i vilken utsträckning annan personal än sjuksköterskorna involveras i bedömningsarbetet. I en kommun beskrivs hur sjuksköterskorna arbetar teambaserat tillsammans med all övrig personal som jobbar nära patienten, medan en annan kommun beskriver hur sjuksköterskorna arbetar mer självständigt med bedömningen. I vilken utsträckning kontakter inom regionens hälso- och sjukvård är involverade, såsom patientansvarig läkare, skiljer sig också åt mellan kommunerna, samt i vilken utsträckning yrkesroller såsom arbets- och fysioterapeuter är involverade i processen. Överlag är involvering av dessa professioner låg. Kommunerna skiljer sig också åt i vilken grad anhöriga involveras i processen.
- Om patienten tackar ja och bedöms som lämplig installeras läkemedelsautomaten i patientens hem. Patienten får information och introduceras till att använda tekniken. Det kan se olika ut vilken yrkesroll det är som installerar och introducerar automaten.
- Personal går ”bredvid” under cirka två veckor för att säkerställa att det fungerar som det ska. Det betyder att personalen åker hem till patienten vid tidpunkten för läkemedelsintaget och observerar att patienten kan hantera tekniken och tar sina läkemedel. Detta utförs oftast av baspersonal.
- I samtliga kommuner sker en uppföljning av sjuksköterskan efter två veckor, där sjuksköterskan tillsammans med patienten följer upp hur det har gått att använda tekniken, och bedömer om läkemedelsautomaten är en fortsatt lämplig insats.
- Efter de två första veckorna hanterar patienten läkemedelsautomaten självständigt och tar sina läkemedel när automaten signalerar. Baspersonal med delegering kommer och fyller på automaten med nya dosrullar var fjortonde dag.[10] Påfyllnad kan i vissa fall utföras av sjuksköterska.
- Om patienten inte tagit loss dospåsen från automaten inom tidsramen går ett larm till personalen. Personal tar kontakt med patienten, exempelvis över telefon, för att höra vad som hänt. Vid behov skickas baspersonal med delegering hem till patienten. I vissa fall är det sjuksköterskor som agerar på larmen, exempelvis som backup eller under jourtid.
- Om det uppstår något problem med läkemedelsautomaten som gör att dospåsen inte matas ut som den ska går ett larm till personalen. Då

[10] För mer information om delegering se Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 1997:14) om delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård och tandvård samt HSLF-FS 2017:37.

skickas baspersonal med delegering hem till patienten. I vissa fall är det sjuksköterskor som agerar på larmen, exempelvis som backup eller under jourtid.

- Sjuksköterskan är ansvarig för uppföljning av att automaten fyller patientens behov av stöd med sin läkemedelshantering. Kommunerna skiljer sig åt i hur de arbetar med den löpande uppföljningen och vilka rutiner de upprättat för detta arbete. Gemensamt är att uppföljning sker när läkemedelsautomaten fylls på var fjortonde dag. I övrigt kan uppföljningen skilja sig åt mellan olika patienter.
- Baspersonalen är uppmärksam på förändringar och meddelar sjuksköterskan om de ser att något inte fungerar som det ska. Det kan exempelvis vara om de uppmärksammar att patienten inte tar sina läkemedel enligt ordination eller om de märker att tekniken orsakar oro eller stress för patienten. Anhöriga och patienten själv kan också fylla en central roll i att uppmärksamma kommunen på förändrade behov.
- Antal larm som automaten ger ifrån sig följs upp av kommunen. Det skiljer sig åt mellan kommunerna hur denna uppföljning går till och vem som ansvarar för den. Vid uppföljning av larm kan sjuksköterskan göra en ny bedömning av om automaten är en fortsatt lämplig insats eller om den ska tas bort och ersättas med fysiska besök.

Användarvänlighet

Intervjuerna med patienter och anhöriga förmedlar att läkemedelsautomaten överlag är användarvänlig. Patienter beskriver tekniken som enkel och att de vet hur de ska hantera den. En patient uttrycker dock att det krävs både fysisk och kognitiv förmåga att kunna hantera och förstå apparaten. Anhöriga berättar att patienterna inledningsvis kunde vara osäkra eller skeptiska till tekniken, men efter en tid känt sig mer säkra när de fått möjligheter att prova tekniken under en period. Exempelvis beskriver en anhörig hur en patient med låg digital vana klarat av att hantera automaten på ett bra sätt.

En funktion som beskrivs som svår för patienterna själva att hantera är automatens reseläge. Patienter och anhöriga beskriver här hur de behöver personalens hjälp för att plocka ut läkemedlet i förväg om patienten ska lämna hemmet under längre tid. Andra nackdelar som framförs under vissa intervjuer är att patienter kan uppleva apparaten som stor eller klumpig. Överlag uttryckte dock patienterna att de var nöjda med automatens funktion trots att den tar plats.

Personalens syn på läkemedelsautomatens användarvänlighet skiljer sig åt. Vissa beskriver tekniken som enkel och tydlig medan andra beskriver den som avancerad och krånglig. Utmaningar kan uppstå när personalen ska ladda automaten med nya dosrullar eller rätta till dosrullar som ligger fel. Hur personalen upplever tekniken kan vara kopplat till vilken utbildning de

har fått i tekniken, samt hur ofta och hur länge de använt den. Personalen betonar att utbildning är en förutsättning för att kunna hantera tekniken på ett bra sätt och att det finns behov av löpande utbildningsinsatser av personal, då vissa är sällananvändare av tekniken.

Vilka faktorer kan påverka utfallet?

I detta kapitel lyfter Socialstyrelsen några av de faktorer som kan påverka vilket utfall användningen av digital nattillsyn och läkemedelsautomater får i en kommun. Detta ger ingen heltäckande bild utan är endast några exempel som har framkommit i vår fallstudie. Senare i rapporten kommer vi att gå djupare in på några faktorer som kan få särskilt stor påverkan på teknikernas möjlighet att bidra till kvalitet och resurseffektivitet.

Geografi och infrastruktur

I studien ingår både en kommun med mycket glesbygd och långa avstånd, och en geografiskt liten kommun med korta avstånd. Av fallstudien framgår att kommunens geografiska läge och storlek kan påverka utfallet, främst kopplat till resursvinster då tekniken kan frigöra mer tid i kommuner som har långa reseavstånd. Långa körsträckor leder också till högre drivmedelskostnader och ökat fordonsslitage.

En ytterligare aspekt som kan påverka utfallet är infrastrukturen – hur säker uppkopplingen och strömförsörjningen är i kommunen. Två av kommunerna har problem med uppkopplingen, framför allt i kommunens ytterområden, vilket leder till problem med den digitala nattillsynen. När tillsynskamerorna inte fungerar riskerar verksamhetens kvalitet att försämras. Vidare kan teknikproblemen påverka resursanvändningen och personalens arbetsmiljö. Att en kommun har mycket glesbygd och långa avstånd kan således medföra en fördel, då tekniken sparar in mer restid, men också en nackdel om det råder problem med uppkoppling i kommunens ytterområden.

Val av teknik, system och avtal

Det är inte bara kommunens infrastruktur som kan påverka teknikernas funktionalitet, utan också vilken typ av teknik som kommunen har valt att upphandla, och hur avtalet med leverantören ser ut. Digital nattillsyn och läkemedelsautomater är ingen enhetlig teknik. Det finns en rad olika tekniska lösningar som kan vara av olika kvalitet och hållbarhet.

Fallstudien visar att valet av teknisk lösning kan påverka utfallet på olika sätt, exempelvis säkerheten, användarvänligheten och resurseffektiviteten. Brister i den tekniska kvaliteten kan innebära säkerhetsrisker, såsom att insatser försenas eller helt uteblir. Under intervjuer med personal framkommer olika exempel på hur teknikens funktionalitet kan försvåra arbetet. Denna typ av brister medför extraarbete för personalen, som exempelvis måste åka hem till brukare och starta om tillsynkameror, vinkla

om lampor som bländar kameran eller se efter om brukaren är i sängen eftersom kameran inte ger en nog skarp bild. När det gäller läkemedelsautomaten behöver personalen åka hem till patienter för att rätta till dospåsar som fastnat i automaten, justera dosrullar som inte läses av korrekt eller ge läkemedel manuellt eftersom automaten gått sönder och måste bytas ut.

Samtidigt är valet av teknisk lösning en kostnadsfråga vilket också påverkar resurseffektiviteten. Dyrare teknik kan medföra en högre kostnad men även en högre kvalitet. De tre kommunerna uppvisar en snarlik hyreskostnad när det gäller läkemedelsautomaterna, men en större skillnad för tillsynskamerorna (se bilaga 2). Valet av teknik påverkar också individens upplevelse. Intervjupersonerna poängterar vikten av att tekniken är enkel att använda och lätt att förstå. Några intervjupersoner lyfter även fram fördelar med att produkten smälter in i hemmiljön och ser tilltalande ut.

Det är inte bara valet av teknisk lösning som påverkar utfallet. Andra faktorer som påverkar är valet av leverantör, kravställningen i avtal och den tekniska support som kommunen har tillgång till. Tillgång till en bra support dygnet runt beskrivs som en fördel eftersom det minskar teknikproblemens omfattning och medför att personalen ofta kan lösa problemen direkt.

Nivå av teknikanvändning

Av den ekonomiska analysen framgår att kommunernas nivå av teknikanvändning, alltså hur stor andel av brukarna och patienterna som använder digital nattillsyn och läkemedelsautomater, påverkar hur resursbesparande teknikerna är. Ju högre teknikanvändning en kommun har, desto större resursvinster kan kommunen göra. Alla tre kommuner uppvisar en högre användningsnivå av teknikerna än genomsnittet, men de skiljer sig också från varandra (se tabell 2 och 3). En hög teknikanvändning behöver dock inte vara positivt för verksamhetens kvalitet. Det centrala när det gäller kvalitet är att tekniken möter användarens behov, inte mängden individer som har en viss teknik. Fallstudien visar tvärtom att en hög användningsnivå kan innebära att tekniken används i fall där det fysiska besöket skulle bidra med högre kvalitet.

Organisering och resurstilldelning

Av fallstudien framgår att kommunens val av organisering och resurssättning av arbetet kan påverka utfallet. Exempelvis kan kvaliteten och resurseffektiviteten påverkas av hur mycket tid som läggs på olika arbetsmoment och vilken yrkeskategori som utför insatsen samt hur insatsen genomförs, såsom användning av dubbelbemanning. Fallstudien visar att kommunerna skiljer sig åt i hur lång tid som avsätts för olika arbetsmoment. Även om en minskad tidsåtgång kan spara resurser kan det samtidigt

innebära en ökad risk för fel, som i sin tur kräver mer resurser i form av ökad larmhantering. Kommunens val av organisering kan också påverka personalens arbetsmiljö. Digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan medföra att personalen upplever att deras kompetens omhändertas på ett bättre och mer effektivt sätt, men också att de upplever ökad stress och att de behöver hantera okvalificerade arbetsuppgifter.

Kommunens val av organisering kan också få stor påverkan på hur säkra de digitala lösningarna är. Av intervjuerna framgår att kommunerna har hanterat frågan om beredskap och backup på olika sätt. Vissa intervjupersoner beskriver att de har tillräckligt med ordinarie personal för att utföra arbetet fysiskt om tekniken lägger ner. Andra intervjupersoner beskriver att de inte har tillräckligt med ordinarie personal för ett sådant scenario, samt att möjligheten att tillkalla extra personal är begränsad, eller i vissa fall obefintlig, framför allt vid oplanerade avbrott nattetid. Vilken kontinuitetsplanering som finns runt tekniken och vilken möjlighet kommunen har att tillkalla extra personal, kan således få stor påverkan på vilken säkerhet tekniken medför.

Ett annat exempel med koppling till säkerhet är hur kommunerna organiserat de larm som teknikerna resulterar i. Ingen av de tre kommunerna har en särskild ”larmgrupp” som hanterar larmen, utan larmen sköts i regel av ordinarie baspersonal. Hur kommunen valt att organisera larmhanteringen påverkar risken för att personal inte hinner agera på larmen i tid, om de har andra arbetsuppgifter som de måste hantera som är av högre prioritet.

Intervjuerna visar också hur valet av organisering påverkar frågor om sårbarhet. De tre kommuner som ingått i studien skiljer sig åt i hur stor del av personalstyrkan som kan hantera olika arbetsuppgifter. Exempelvis har en kommun koncentrerat många arbetsuppgifter till en superanvändare som ansvarar för att installera och introducera läkemedelsautomater, hantera larm och fylla på läkemedelsautomaterna. De två övriga kommunerna har spridit ut dessa arbetsuppgifter på fler medarbetare. I flera intervjuer påtalar personal fördelen med att många medarbetare kan hantera teknikerna, för att minska sårbarheten.

Kommunens val av organisering och resurssättning av arbetet kan också påverka personalens förutsättningar för att utföra ett arbete av god kvalitet. Ett exempel på detta är hur kommunerna har valt att organisera arbetet med den digitala nattillsynen. Så som beskrevs ovan har kommunerna organiserat detta arbete på olika sätt. Den kommun som har nattpersonal på ett särskilt boende som utför de digitala tillsynerna beskriver hur detta upplägg har underlättat för nattpatrullen som tidigare skötte den digitala nattillsynen. Enhetschefer beskriver att detta medför mindre stress för nattpatrullen och en minskad risk för att de missar en tillsyn för att de behöver prioritera någon annan, mer akut, arbetsuppgift. Att den digitala tillsynen utförs på boendet beskrivs också medföra mindre tekniska problem då det finns en

stabil uppkoppling i lokalen där tillsynen utförs, till skillnad från när nattpatrullen utförde den digitala nattillsynen när de var ute på sina rundor. En nackdel med detta val av organisering som nämns är att nattpersonalen på boendet har lägre brukarkännedom, vilket kan påverka insatsens kvalitet.

I denna rapport kan vi inte uttala oss om vilken typ av organisering som leder till det bästa utfallet. De flesta former av organisering som beskrivs i intervjuerna kommer med både för- och nackdelar ur olika perspektiv. Dock kan Socialstyrelsen konstatera att kommunernas val av organisering, resurssättning och arbetsfördelning påverkar utfallet när det gäller både kvalitet och resurseffektivitet.

Kompetens, utbildning och stöd för personal

En ytterligare aspekt som kan påverka utfallet är personalens kompetens och om de har fått tillräcklig utbildning och stöd i arbetet med tekniken. Av intervjuerna framgår att kommunerna skiljer sig åt i vilken utsträckning personalen har fått utbildning i teknikerna. I vissa fall har de fått mer omfattande utbildning med upprepade utbildningstillfällen. I andra fall har de inte fått någon regelrätt utbildning utan lärts upp av kollegor. I de flesta fall uppger personalen att de upplever att de har tillräcklig kunskap om tekniken för att utföra sitt arbete. Dock uttrycker personal i flera intervjuer önskemål om att få mer utbildning i tekniken.

En konsekvens av att personal inte har tillräcklig utbildning i tekniken kan vara att arbetet blir krångligare och tar längre tid, och att risken för handhavandefel blir högre. Detta framkommer främst rörande läkemedelsautomaterna, som överlag beskrivs som svårare att hantera än tillsynskamerorna. Exempelvis är påfyllnad av läkemedelsautomater ett moment som kräver att personalen har både kunskap i hur de ska gå tillväga och tillräckligt med tid. Om detta saknas finns risk för handhavandefel, såsom att dosrullen sätts i på fel sätt, vilket i sin tur leder till larm och extraarbete för personal som behöver åka ut och rätta till rullen, samt eventuell försening av intag av läkemedel för patienten.

Utöver utbildning uttrycker personalen också andra behov som kan underlätta deras arbete, och öka förutsättningarna för att utföra ett arbete av god kvalitet. Exempelvis att de involveras mer i införande- och utvecklingsprocesser och att de får tillgång till bra informationsmaterial som de kan använda sig av i kontakten med brukare, patienter och anhöriga.

Arbetssätt och rutiner

Vilka arbetssätt och rutiner kommunen har för den digitala nattillsynen och läkemedelsautomaterna är en annan faktor som får stor påverkan på vilken kvalitet och resurseffektivitet som teknikerna leder till i de tre kommunerna. Att kommunerna har ett systematiskt kvalitetsarbete och ändamålsenliga processer och rutiner för behovsbedömning, individanpassning, introduktion och uppföljning får en avgörande påverkan på utfallet, vilket kommer diskuteras vidare i senare kapitel. Fallstudien visar också att en rad andra rutiner kan få stor inverkan på utfallet. Det handlar om allt från rutiner för lagerhållning till informationsöverföring. Socialstyrelsen har här valt att lyfta fram två belysande exempel.

Larmfrekvens och rutiner för kameratittar

Av den ekonomiska analysen framgår att larmfrekvensen påverkar hur resursbesparande teknikerna är. Ju färre larm som teknikerna resulterar i, desto större resursvinster kan kommunen göra. De tre kommunerna skiljer sig åt i hur många larm som teknikerna resulterar i, framför allt gällande den digitala nattillsynen (se bilaga 2). Vilken larmfrekvens kommunen har kan i sin tur bero på faktorer redan nämnda, som infrastruktur och teknisk prestanda, men också på kommunens rutiner.

Ett exempel på detta är kopplat till digital nattillsyn. Av intervjuerna framgår att kommunerna har olika längd på ”tittfönstret” för när den digitala tillsynen får utföras. Med ”tittfönster” avses den tid som personalen kan vänta innan de tittar till brukaren på nytt, om de inte sett brukaren i kameran vid det första tillsynstillfället. I två av kommunerna kan personalen vänta cirka 30 minuter. I den tredje kommunen är tittfönstret endast 10 minuter. Om personalen inte sett brukaren i kameran efter 10 minuter går ett larm till kommunens nattpatrull som åker ut till brukaren.

Att ha ett kortare tittfönster kan påverka verksamhetens kvalitet och resurseffektivitet på olika sätt. En negativ aspekt är att det kan resultera i en hög andel larm utan att det finns något hjälpbehov, eftersom larmet berodde på att brukaren tillfälligt var borta från sängen och inte hunnit tillbaka inom loppet av 10 minuter. Nattpersonalen beskriver hur det korta tittfönstret kan resultera i en rad onödiga fysiska tillsynsbesök som riskerar att störa brukarna, ge personalen en ökad arbetsbelastning och minska effektiviteten. En positiv aspekt är att det korta tittfönstret kan stärka brukarens säkerhet eftersom personalen snabbare kan uppmärksamma hjälpbehov. En annan positiv aspekt är att brukarens integritet kan stärkas genom att tidsfönstret är kort och tydligt avgränsat.

Rutiner för samtidiga insatser

Av intervjuerna framkommer att kommunerna har olika rutiner för läkemedelsautomater kopplat till ”samtidiga” insatser, det vill säga om patienten kan få en automat trots att det redan finns personal på plats som utför en annan insats vid tiden för läkemedelsintaget. Av intervjuerna framgår att kommunerna resonerar på olika sätt om denna fråga. En kommun betonar värdet av att individen kan ha samtidiga insatser. Intervjupersonerna menar att automaten kan öka kvaliteten för patienter, även om de har fysiska besök samtidigt. En annan kommun beskriver hur de är mer restriktiva i att bevilja tekniken för patienter som har samtidiga insatser. Intervjupersonerna resonerar om att tekniken kan vara onödig i fall då personalen ändå är där. Om kommuner beviljar samtidiga insatser eller inte kan påverka verksamhetens kvalitet och hur många patienter som får möjlighet att testa en läkemedelsautomat, men också hur resursbesparande tekniken är, i och med att samtidiga insatser kan innebära en högre kostnad.

Teknikens påverkan på kvalitet

I detta kapitel kommer Socialstyrelsen att presentera resultat från intervjustudien avseende hur digital nattillsyn och läkemedelsautomater påverkar verksamhetens kvalitet i de tre kommunerna.

Fyller tekniken insatsens syfte?

För att besvara frågan om teknikens påverkan på kvalitet har vi i ett första steg undersökt om digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan fylla insatsens syfte, lika väl som ett fysiskt besök.

Digital nattillsyn

Syftet med insatsen

En individ kan ha behov av tillsyn nattetid av olika anledningar. Biståndshandläggarna i de tre kommunerna lyfter främst fram att insatsen syftar att öka individens trygghet och säkerhet nattetid. Det kan exempelvis handla om personer med fallrisk, där tillsynen uppmärksammar hjälpbehov under natten. Flera biståndshandläggare lyfter fram att insatsen ofta beviljas utifrån oro som grund.

Tekniken kan fylla insatsens syfte, men inte alltid

Intervjuerna med brukare, anhöriga och personal förmedlar att den digitala nattillsynen i många fall fyller insatsens syfte och brukarens behov av säkerhet och trygghet nattetid, men inte alltid. I vissa fall är individen i behov av en fysisk insats, för att få sina behov tillgodosedda. Biståndshandläggarna gör en individuell bedömning av om tekniken kan uppfylla behovet eller inte.

Biståndshandläggarna beskriver att en central del i bedömningsarbetet handlar om att utreda om brukaren har ett behov som den digitala nattillsynen inte kan fylla, exempelvis om individen har behov av fysisk närvaro av personal, såsom hjälp till toaletten eller vändning i sängen. Men det handlar också om att utreda vad brukaren behöver för att känna sig trygg. Under intervjuerna tillfrågas biståndshandläggarna om det finns brukare som beviljas fysisk tillsyn enbart ur en trygghetssynpunkt. Samtliga intervjuer med biståndshandläggare tar upp att denna typ av fall kan förekomma, men att de inte är så vanliga. En biståndshandläggare i en kommun beskriver det på följande sätt:

> Vissa är oroliga själar med mycket oro och känner sig ensamma på natten. Behöver ske en bra bedömning av behovet på natten –

> om det handlar om en person med oro som behöver att någon kommer hem till dom.

I en annan kommun beskriver en biståndshandläggare det på liknande sätt:

> Tekniken ska vara trygghetsskapande och även om majoriteten är positivt inställda så finns det en del, de som är oroliga på natten och inte kan sova, som behöver det fysiska, att det kommer en person som tryggar upp (…) Det finns dom som behöver någon att prata med, någon att hålla i handen, då fungerar inte kameran.

Ett annat exempel på varför den digitala nattillsynen inte lämpar sig för en brukare är kopplat till integritetsfrågor. En återkommande aspekt som lyfts fram av biståndshandläggarna är att brukare kan känna sig övervakade av tillsynskameran. Personalen beskriver här hur brukare kan vara skeptiska till tillsynskameran utifrån integritetssynpunkt och hur vissa ”tackar blankt nej, just av orsaken att de tror att de är övervakade”. Men personalen poängterar också att brukarnas inställning kan förändras när de får mer information om hur tekniken fungerar. En biståndshandläggare beskriver det på följande sätt:

> Många är oroliga för detta med integritet så då får man förklara hur det går till. Kan vara saker som skrämmer, att det är någon som tittar på dom, att dom inte vet vem.

En annan del i bedömningsarbetet handlar om att utreda om det finns några säkerhetsrisker som är kopplade till den digitala nattillsynen, jämfört med den fysiska. Under några intervjuer lyfter personal att digital nattillsyn kan vara olämplig för brukare med vissa hälsotillstånd, då personal inte kan uppmärksamma hjälpbehov lika bra via kameran, som vid fysiska besök.

Läkemedelsautomater

Syftet med insatsen

Till skillnad från den digitala nattillsynen, finns inte någon tydligt avgränsad fysisk insats som läkemedelsautomaten kan sägas motsvara i de tre kommunerna. I stället kan läkemedelsautomaten fylla en liknande funktion som vissa typer av fysiska besök, för vissa individer. Den funktion som läkemedelsautomaten kan fylla, och som det fysiska besöket också kan ha, är att fördela rätt läkemedel vid rätt tidpunkt. Men det fysiska besöket kan också fylla fler funktioner, som en läkemedelsautomat inte kan tillgodose. Exempelvis kan personal under besöket samtala med patienten och följa upp hälsostatus och mående, hjälpa till att motivera patienten att ta sina läkemedel, ställa fram dryck så att läkemedlet ska bli lättare att svälja eller hjälpa patienten att inta läkemedlet.

Tekniken kan fylla insatsens syfte, men inte alltid

Av intervjuerna med patienter, anhöriga och personal framkommer att läkemedelsautomater i flera fall kan möta patientens behov av stöd i hanteringen av sina läkemedel, men också att det är vanligt att automaten inte kan fylla individens behov på ett likvärdigt sätt som ett fysiskt besök. Vilket beskrevs i tidigare kapitel så finns det flera kriterier som behöver vara uppfyllda för att en läkemedelsautomat ska kunna användas.

Av intervjuerna med sjuksköterskor i de tre kommunerna framgår att det kan vara svårt att bedöma om individens behov av stöd i sin läkemedelshantering kan tillgodoses med en läkemedelsautomat eller inte. Sjuksköterskorna behöver bland annat bedöma om individen har den funktionsförmåga som krävs för att uppfatta automatens signaler, ta loss dospåsen och inta läkemedlet enligt ordination med stöd av automaten. Sjuksköterskorna behöver också bedöma om individen är motiverad till att ta sina läkemedel och om det finns några patientsäkerhetsrisker som är kopplade till att använda en läkemedelsautomat i det enskilda fallet.

Av intervjuerna framkommer att läkemedelsautomaten kan medföra olika typer av patientsäkerhetsrisker. En av de främsta patientsäkerhetsriskerna som lyfts fram under intervjuerna är risken för att individen inte tar sina läkemedel enligt ordination. Denna risk kan delas upp i två scenarier. Det första scenariot handlar om risk för försenat intag av läkemedel. I detta scenario tar individen inte loss dospåsen från automaten inom den angivna tiden, vilket leder till att läkemedlet låses in i automaten och ett larm utlöses till personal som agerar på larmet.

Det andra scenariot handlar om risk för uteblivet eller felaktigt intag av läkemedel. I detta scenario tar individen loss dospåsen från automaten, men intar inte läkemedlet. I detta fall går inget larm till personal. Här uppstår således en risk för att patienten inte tar läkemedlet överhuvudtaget och att detta inte uppmärksammas av personalen. Ju längre tid det tar att uppmärksamma att läkemedel inte är tagna, desto högre blir patientsäkerhetsriskerna. I detta scenario finns också risker för att individen exempelvis sparar dospåsar och tar fel dos vid fel tidpunkt eller överdoserar läkemedel.

Att en individ inte tagit sitt läkemedel i tid behöver inte alltid medföra att läkemedelsautomaten plockas bort direkt. En hemtjänstpersonal i en kommun beskriver ett fall där en patient inte tagit läkemedlet på utsatt tid. Patienten önskade ha kvar automaten och sjuksköterskan bedömde att de skulle testa en vecka till. Men de märkte att det fortsatt inte fungerade och fick då plocka bort läkemedelsautomaten. Hur stor patientrisken bedöms vara beror på en rad olika faktorer, exempelvis vilket läkemedel det handlar om och hur patienten påverkas om intaget försenas eller uteblir, hur väl individen hanterar automaten i övrigt och hur följsamheten skulle se ut om

individen fick fysiska besök i stället. En sjuksköterska i en kommun beskriver det på följande sätt:

> Om det blir för vanligt [att individen glömmer ta läkemedlet] då får vi ta bort medicingivaren [läkemedelsautomaten]. Sedan att det kan hända en gång, någon gång långt mellan gångerna. Men det är mänskligt, det kan hända oss alla.

Avslutningsvis är detta är ingen heltäckande beskrivning av de patientsäkerhetsrisker som en läkemedelsautomat kan medföra, jämfört med ett fysiskt besök. I stället är det en beskrivning av några av de återkommande patientsäkerhetsrisker som intervjupersonerna själva fört fram under intervjuerna. I sammanhanget bör också påminnas om de patientsäkerhetsrisker som kan uppstå vid fysiska besök för stöd med läkemedelshantering [17]. Under intervjuerna lyfter personal fram exempel på olika risker som kan uppstå vid ett fysiskt arbetssätt såsom förseningar och handhavandefel. Sjuksköterskorna beskriver hur de i det individuella fallet gör en sammanvägd bedömning av de fördelar, nackdelar och patientsäkerhetsrisker som kan uppstå för att avgöra om läkemedelsautomaten kan fylla individens behov eller inte.

Fall då individer har en teknik som inte tillgodoser behoven

I ett idealt scenario används digital nattillsyn och läkemedelsautomater endast i de fall där de fyller insatsens syfte och individens behov. I praktiken är det dock ofrånkomligt att insatser ibland inte motsvarar individens behov. Av intervjuerna framkommer exempel på fall då individer har en digital nattillsyn eller en läkemedelsautomat, men inte får sina behov tillgodosedda. I vissa fall handlar det om att behovsbedömningen inte överensstämmer med individens behov redan från början. I andra fall handlar det om att individens behov har förändrats över tid och att den initiala behovsbedömningen var korrekt, men att situationen har förändrats så att tekniken inte längre är lämplig. Av intervjuerna framgår att detta är ett vanligt förekommande scenario. Förr eller senare kommer de flesta brukare och patienter till en punkt när tekniken inte längre är tillräcklig, utan behöver kompletteras eller ersättas med andra insatser.

När den digitala nattillsynen inte fyller behovet längre

Under personalintervjuerna ställs frågan om vad som kan vara anledningen till att tillsynskameran plockas bort och ersätts med fysisk tillsyn. Svaren är samstämmiga – att det i regel beror på att brukaren försämrats i sitt hälsotillstånd, och är i behov av fysisk hjälp nattetid, eller att brukaren blir otrygg av kameran. Det kan exempelvis handla om brukare med kognitiv

svikt som är uppe mycket på nätterna och vandrar och behöver trygghet genom en persons fysiska närvaro. En enhetschef för hemtjänst i en kommun beskriver det på följande sätt:

> Är det personer med en oro eller kognitiv svikt som rör sig mycket och är ute så blir det svårt med kameror. När vi inte ser personen då måste vi åka dit, och om man [brukaren] går runt åtta till tio gånger per natt måste vi ändå åka dit, då har kameran inte så stor nytta.

Personalen beskriver hur tillsynskameran kan fungera bra under en period, för att sedan fungera sämre och orsaka oro, stress eller rädsla hos brukaren. Denna typ av fall kopplas framför allt till brukare med demenssjukdom som inte längre förstår tekniken, när de kommit längre i sitt sjukdomsförlopp. Samtidigt lyfter personal fram att personer med demenssjukdom är en heterogen grupp och att teknikens påverkan är individuell. På en fråga om någon kan uppleva ökad oro med kameratillsyn svarar en biståndshandläggare så här:

> Det har hänt att brukaren verkar acceptera insatsen när kameran installerades men att det sedan blir en oro kring att man inte förstår kameran och då har man behövt ta bort kameran.

Ett återkommande exempel som lyfts av personalen är brukare som medvetet drar ut sladden till kameran eller täcker över den, vilket kan vara tecken på att de inte samtycker till insatsen, känner obehag över kameran eller upplever sig vara övervakade. Detta nämns främst kopplat till brukare med kognitiv svikt eller demenssjukdom. På frågan om hur nattpersonal i en kommun upptäcker att en brukare med demenssjukdom inte längre vill ha tekniken svarar de så här:

> Det är då dom drar ut kontakten, hänger täcken över, försöker dra ner den, dra ut sladden. Då får det bli fysisk tillsyn i stället, då förstår dom inte varför den är där.

I intervjuerna med brukare och anhöriga lyfts inget uttryckligt exempel på att brukare upplevt oro eller obehag av den digitala nattillsynen. En anhörig beskriver brukarens inställning som ”lite misstänksamt i början, men aldrig något negativt. Dom kom dit och installerade den, och hen[11] var nöjd med det.”. Dock beskriver en anhörig under en intervju hur tillsynskameran inte längre fyllde brukarens behov och behövde ersättas med fysiska besök. Den anhörige beskriver hur det till en början fungerade bra men att den digitala tillsynen sedan behövde ersättas med fysiska insatser när brukarens hälsa försämrades.

[11] ”Han” och ”hon” är ändrat till ”hen” i samtliga citat.

I intervjuerna med brukare och anhöriga lyfts flera exempel på att brukaren kan ha bristande förståelse för hur tillsynskameran fungerar, exempelvis vilka tider den är påslagen och vem det är som tittar i kameran. Under en intervju framgår att brukaren förstår kamerans funktion, att den uppmärksammar om hen ramlar och då tillkallar personal, men att brukaren funderar på när kameran är igång, om den är igång hela tiden eller ”om den bara är igång när lampan lyser eller om den är på annars också”. Under en annan intervju problematiserar en anhörig frågan om brukaren hade tillräcklig förståelse för kameran för att kunna ge sitt samtycke till att den används. Den anhöriga uttrycker sig på följande sätt:

> [Brukaren] fick den [tillsynskameran] när hen blev försämrad, och när hen fick den, vet inte hur mycket hen förstod vad det innebar. Jag tror inte riktigt hen förstod hur den fungerade, förstod hen [nog för] att ge ett direkt samtycke till detta? Då blir jag lite arbetsskadad och undrar över detta, men hen var ju lugn och nöjd i det.

Den anhörige beskriver att brukaren förstod kamerans grundläggande funktion och ”visste att det var kopplat till att hen inte skulle bli liggande på golvet” men inte exempelvis vilka tider tillsynen utfördes. Av personalintervjuerna framgår på liknande sätt att många brukare som har digital nattillsyn inte fullt förstår kamerans funktion, till exempel vem det är som tittar eller när. I alla tre kommuner erbjuds digital nattillsyn till personer med demenssjukdom, och personalen beskriver hur det kan vara svårt för denna målgrupp att förstå tekniken och att komma ihåg den information som de har fått.

Dessa exempel belyser komplexiteten i att avgöra vad som är tillräcklig förståelse av en insats för att kunna ge ett informerat samtycke. I sammanhanget bör påminnas om de regler som gäller för digital nattillsyn. Liksom för övriga insatser enligt SoL finns inget stöd att vidta åtgärder mot någons vilja. Därutöver har lagstiftaren uttalat att viss typ av digital teknik, det vill säga digital teknik som möjliggör monitorering (såsom digital nattillsyn), sensorering och positionering, medför behandling av personuppgifter som är särskilt känsliga ur integritetssynpunkt.[12] Man har därför infört ett krav på ett så kallat integritetshöjande samtycke för att en sådan personuppgiftsbehandling ska vara tillåten.[13]

När läkemedelsautomaten inte fyller behovet längre

Personalen får också frågan om vad som kan vara anledningen till att en läkemedelsautomat ersätts med en fysisk insats. Liksom för den digitala nattillsynen, beskriver personalen att läkemedelsautomater plockas bort om

[12] Se 7 kap. Prop. 2022/23:131 Välfärdsteknik inom äldreomsorgen.
[13] 9 § lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten.

de uppmärksammar att tekniken framkallar känslor av oro eller otrygghet. Exempelvis beskriver personalen att patienter kan uppleva stress över ansvaret att hantera sina läkemedel själva och bli rädda att något ska gå fel. Patienter kan också uppleva stress av automatens ljud och signaler. En chef för sjuksköterskegrupp i en kommun beskriver det på följande sätt:

> De har haft någon person där de försökt implementera medicingivaren [läkemedelsautomaten] där personen nästan kastat ut den genom fönstret för att det blivit ett stresspåslag när maskinen pratar och piper. Det kan även påverka tryggheten när de tappar de fysiska besöken.

Denna typ av fall tas upp i personalintervjuer i alla tre kommuner. Enligt personalen är det främst äldre personer som kan uppleva denna typ av oro eller stress av tekniken, men det är inget som beskrivs skulle gälla äldre personer generellt. Liksom med den digitala nattillsynen, förekommer också exempel på att patienter kan uppfatta automaten som obehaglig eller övervakande. Personalen beskriver att det förekommer att patienter drar ut sladden till läkemedelsautomaten. Ofta sker detta av misstag, men personalen lyfter också något exempel på patienter som drar ur sladden för att de blir oroliga av automaten.

Den vanligaste anledningen till att läkemedelsautomaten plockas bort, som förmedlas i intervjuerna, är när automaten inte längre kan ge det stöd som patienten behöver i hanteringen av sina läkemedel och patientsäkerhetsrisker uppstår. I alla tre kommuner beskriver personal att det förekommit fall där de uppmärksammat att patienter med läkemedelsautomater inte tagit sina läkemedel enligt ordination. I vissa fall har detta uppmärksammats genom att automaten har larmat då patienten inte har tagit loss dospåsen från automaten. I andra fall har detta uppmärksammats av personal på annat sätt, då inget larm utlösts. Ett återkommande exempel är att hemtjänstpersonal har hittat dospåsar med läkemedel som inte är tagna hemma hos patienten, eller att hemtjänstpersonal uppmärksammat ett förändrat hälsotillstånd hos patienten som kan indikera att hen inte tagit sina läkemedel. En hemtjänstpersonal i en kommun beskriver det på följande sätt:

> Vi ser ju bara att de tagit ut medicinen ur maskinen. Vi ser inte att dom tagit och svalt tabletterna. Och det har vi också upptäckt på en [patient] att hen inte hade tagit sin medicin. Då hittade vi dessa påsar oöppnade. Fick rapportera till sjuksköterskan och fick ta ett prat med [sjuksköterskan] och läkare om hen [patienten] skulle fortsätta med det.

Det kan också vara anhöriga som uppmärksammar att patienten inte tagit sina läkemedel enligt ordination. Under en intervju med en anhörig lyfts ett exempel på när automaten fick tas bort för att patienten inte längre kunde hantera den. Den anhöriga beskriver situationen på följande sätt:

> Jag var där och det pep och jag märkte att [patienten] inte tog medicinen. Då var hen rätt sjuk och då förstod vi att hen inte kunde ta hand om det själv.

Personalen betonar att teknikens lämplighet förändras över tid och lyfter fram hur tekniken kan fungera bra under en period, för att sedan fungera sämre och medföra patientsäkerhetsrisker eller orsaka oro och stress. Denna typ av fall handlar framför allt om personer med kognitiv svikt som inte längre förstår eller kan hantera tekniken, när de kommit längre i sitt sjukdomsförlopp. Hemtjänstpersonal i en kommun beskriver ett sådant fall:

> Vi hade en dement person faktiskt, det fungerade jättebra i början, men sedan, det blev som en stress för hen. Helt plötsligt visste hen inte vad det var för apparat. Då var hen där och tryckte på den och drog ut sladden. Det blev en oro för hen efter två till tre månader. Det hade fungerat bra innan, men då blev det ganska snabbt att vi tog bort den därifrån.

Fall då tekniken fyller ett behov som individen inte har

Under vissa intervjuer framkommer att patienter som har en läkemedelsautomat eventuellt skulle kunna få sina behov tillgodosedda med enklare typer av lösningar, exempelvis påminnelseappar eller elektroniska dosetter med påminnelsefunktion. Av intervjuerna framkommer exempel på patienter som personalen tror skulle kunna hantera sina läkemedel på egen hand i ännu högre utsträckning. En sjuksköterska uttrycker sig på följande sätt:

> Nästan alla har en smartphone. Det har funnits hjälpmedel för påminnelser och läkemedel i 15 till 20 år och apoteket har haft en egen variant. Jag tror att många av dom [patienter] som vi har som har [en läkemedelsautomat] skulle klara en enklare variant.

I två intervjuer med patienter beskrivs hur de, innan de fick en läkemedelsautomat, hanterade sina läkemedel helt självständigt. Båda patienterna uttrycker att det finns fördelar med automaten, såsom att den påminner dem och fördelar rätt dos, men också att de upplever att de klarade sig bra innan de fick automaten. En av patienterna beskriver det på följande sätt:

> Innan fick jag sköta det själv, det fungerade bra också, men sedan fick jag genom hemtjänsten att jag skulle ha roboten.

Patienten beskriver att hen är nöjd med automaten men också att den begränsar hens liv eftersom hen behöver vara hemma och passa läkemedelstiderna. Patienten önskar att hen lättare kunde ta med sina

läkemedel när hen ska åka iväg spontant. Patienten beskriver att det är möjligt att ta ut läkemedel i förväg, men att hen då behöver hjälp av personal som behöver kontaktas i god tid. Patienten uttrycker sig på följande sätt:

> Som jag sa tidigare, jag har många kamrater, kanske vill åka och hälsa på dom, dom bor någon mil ifrån, stanna och äta middag. Om jag skulle åka bort – att jag skulle kunna ta ut medicinen och ta med mig den – så skulle jag vilja att den [läkemedelsautomaten] fungerade.

Under flera personalintervjuer lyfts behovet av att se över fler alternativ till läkemedelsautomaten som skulle kunna öka patientens självständighet. Av intervjuerna framkommer inget exempel på patienter som har testat andra typer av stöd, exempelvis påminnelsehjälpmedel, innan de fick en läkemedelsautomat. I vissa fall har patienterna inte heller dosförpackade läkemedel innan de får automaten. Dock lyfter en sjuksköterska att de har som rutin att alltid testa dospåsar i första hand. Samma sjuksköterska beskriver att en anledning till att patienter inte längre vill ha automaten kan vara att de vill ha koll på sina läkemedel helt självständigt.

> Dom [patienter] som har dom [läkemedelsautomater] är väldigt nöjda. Tror under de år jag haft läkemedelsautomater så har en eller max två lämnat tillbaka dom, som vill ha koll på [läkemedels]dosen själva.

Detta citat belyser att vissa patienter kan föredra att hantera sina läkemedel på egen hand i högre utsträckning, än de kan med en läkemedelsautomat. En ytterligare aspekt som framkommer i vissa personalintervjuer är att patienter skrivs in i hemsjukvården, när de får en läkemedelsautomat, trots att de inte har behov av hemsjukvård i övrigt utan endast automaten. Detta är inte kopplat till tekniken i sig, utan till hur kommunerna har organiserat arbetet. Här resonerar några intervjupersoner om att kommunen då tar på sig ett ansvar för patienten, som individen egentligen inte är i behov av, vilket kan begränsa patientens självständighet och förmågor, i stället för att stärka dem.

Hur påverkar tekniken insatsens kvalitet?

I föregående avsnitt konstaterades att digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan fylla insatsens syfte, men inte alltid. Som figuren nedan visar kommer Socialstyrelsen i detta avsnitt att utgå från de fall då tekniken fyller det grundläggande syftet med insatsen och fördjupa oss i frågan om hur tekniken påverkar insatsens kvalitet. Vi kommer här att presentera exempel på hur tekniken kan höja eller sänka insatsens kvalitet, jämfört med ett fysiskt besök.

Figur 2. Välfärdsteknikens påverkan på kvalitet

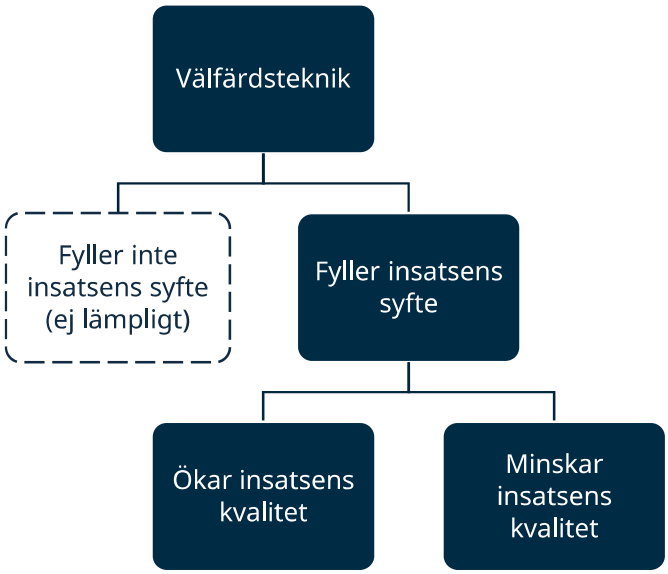

Teknikens påverkan på trygghet

Med trygghet avses här individens känsla av trygghet, vilket vi har separerat från individens säkerhet som kommer behandlas i nästa del.

Tekniken kan leda till ökad trygghet

Under intervjuerna med brukare, anhöriga och personal beskrivs hur den digitala nattillsynen kan öka den upplevda tryggheten för brukaren, jämfört med ett fysiskt tillsynsbesök. Här beskrivs hur den digitala nattillsynen kan medföra mer lugn och ro genom att brukaren slipper bli väckt eller störd av fysiska besök. Med tillsynskameran undviks den oro som de fysiska besöken kan leda till. På en fråga om hen skulle föredra fysisk eller digital nattillsyn svarar en anhörig på följande sätt:

> Tror det var en fördel med kamera i början. [Brukaren] blev inte väckt eller orolig att någon gick i dörren. För sedan blev det så när hen behövde mer hjälp och tillsyn, så då vaknade hen.

En annan anhörig svarar på samma fråga på liknande sätt:

> Ja, tycker det är bättre med kameran. Jag tror hen [brukaren] också skulle bli förvirrad om hen vaknade på natten. Hen har sagt det förut också att hen kunde vakna eftersom dom tände lampan. Hen kunde vakna och sen kunde hen inte somna om.

Personalen beskriver hur brukare kan bli oroade eller skrämda av fysiska tillsynsbesök nattetid. Detta lyfts främst fram gällande personer med kognitiv svikt eller demenssjukdom. Bland dessa kan det finnas individer som upplever besöken som obehagliga om de inte vet vilka det är som kommer in i deras hem eller varför. Här ska dock tilläggas att även digital

tillsyn resulterar i fysiska besök, om än i lägre utsträckning. I situationer då larmet utlöses, utan att brukaren är medveten om det och inte har något hjälpbehov, kan den digitala tillsynen också framkalla liknande oro. Personal i en nattpatrull beskriver det på följande sätt:

> Att det kommer folk när man är van vid kamera – en del vaknar men ger sig inte till känna, ligger stilla och låtsas sova men säger efteråt att dom var livrädda.

Även i intervjuerna om läkemedelsautomater beskriver patienter, anhöriga och personal hur tekniken kan bidra till ökad trygghet. Liksom för digital nattillsyn framkommer att individer kan uppfatta de fysiska besöken som störande och att de får mer lugn och ro med en digital lösning. En patient beskriver det på följande sätt:

> Om det kommer hem [personal för att dela läkemedel] blir ju det massa folk här. Det blir ingen lugn och ro för mig. Apparaten är bra.

Läkemedelsautomaten kan också medföra att individer känner sig trygga med att de får tillgång till sina läkemedel, när de behöver dem, och slipper oroa sig för om personalen kommer i tid eller inte. Exempelvis uttrycker sig en patient på följande sätt:

> Den här [läkemedelsautomaten] är väldigt bra. Hemtjänst skulle säkert klara det men den här är bättre. Jag vet att den finns här hela tiden. (…) Att jag inte behöver fundera på om det kommer någon idag eller inte. Jag vet ju att den står där.

Att läkemedelsautomaten medför att patienter slipper oroa sig för att personalen kommer i tid är något som återkommer i flera intervjuer med patienter och anhöriga.

Tekniken kan leda till minskad trygghet

I intervjuerna lyfts också exempel på hur teknikerna kan medföra en lägre trygghet jämfört med en fysisk insats. Detta betyder inte att individen inte upplever någon trygghet alls med tekniken, men att de känner sig tryggare med fysiska besök. Denna aspekt lyfts främst i intervjuerna med personal. En biståndshandläggare beskriver det på följande sätt, kopplat till digital nattillsyn:

> Det finns dom som tycker att det känns mer säkert och mer bekvämt att någon kommer och tittar till dom. Då vet dom säkrare att någon varit där, vilket de inte vet på samma sätt med kameran. [Det] är också kopplat till hur man litar på tekniken.

Liksom för den digitala nattillsynen framkommer att läkemedelsautomater kan leda till mindre trygghet än fysiska besök. Personalen beskriver här hur

det fysiska besöket kan medföra en extra trygghet. Exempelvis beskriver en chef för en sjuksköterskegrupp i en kommun att det finns ”en trygghet för den enskilde när sköterskan delar medicin då den enskilde också får tillsyn på sätt och vis”.

Sammantaget visar intervjuerna hur digital nattillsyn och läkemedelsautomater både kan öka och minska tryggheten för individen, jämfört med en fysisk insats. Tryggheten ökar för de som upplever besöken som ett orosmoment och minskar för de som upplever besöken som betryggande. I föregående avsnitt lyftes också exempel på hur teknikerna kan medföra en otrygghet för brukaren eller patienten, som gör att de inte kan fylla insatsens syfte och individens behov.

Teknikens påverkan på trygghet jämfört med en fysisk insats

Sammanfattade resultat från intervjuer med brukare, patienter, anhöriga och personal i tre kommuner.

Ökad trygghet

+ Båda teknikerna: Slipper besök (lugn och ro). Undviker att individer blir oroade eller stressade av fysiska besök.

+ Läkemedelsautomater: Patienter kan känna ökad trygghet i att veta att de får tillgång till sina läkemedel i rätt tid och slipper oroa sig för att personal är sen.

Minskad trygghet

- Båda teknikerna: Individer kan känna sig tryggare med fysiska besök än med en digital lösning.

- När teknikerna inte möter behovet: Risk för otrygghet.

Teknikens påverkan på säkerhet

Med säkerhet avses här att individen inte kommer till skada i samband med vård- och omsorgsinsatsen. Här ingår fysisk säkerhet och patientsäkerhet.

Tekniken kan leda till ökad säkerhet

Av intervjuerna framkommer att digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan öka säkerheten för brukare och patienter genom att minska de

säkerhetsrisker som det fysiska arbetssättet medför. Exempelvis beskriver personal hur läkemedelsautomater och digital nattillsyn inte är lika känsligt för sådant som kan förhindra det fysiska arbetet, såsom väderförhållanden, trafikläget eller sjukfrånvaro.

För den digitala nattillsynen beskriver personal hur tekniken kan öka brukarens säkerhet genom att minska fallrisken, då man undviker en situation där brukaren vaknar av den fysiska tillsynen och går upp och ramlar efter att personalen åkt därifrån. En ytterligare säkerhetsaspekt som lyfts fram med den digitala tillsynen är att den möjliggör tätare tillsyner, än vad som vore möjligt med fysisk tillsyn. Personal beskriver här hur den digitala tillsynen kan bidra till ökad säkerhet i och med att man kan lägga in extra tillsynstillfällen under en viss period. En anhörig beskriver denna säkerhetsaspekt på följande sätt:

> Det är bra teknik. Det är lättare att få hjälp så här för när hen har förvirringstillstånd kan dom titta till hen flera gånger på natten. (…) Eftersom det går så upp och ner så kan vi kontakta nattpatrullen om dom kan titta lite mer just nu.

Att tillsynskameran möjliggör tätare tillsyn betyder inte att alla kommuner nyttjar denna möjlighet. I en av kommunerna menar biståndshandläggarna att det inte är någon skillnad på frekvensen mellan fysisk och digital tillsyn. I de två andra kommunerna uppger personalen att tekniken möjliggör tätare tillsyner. Socialstyrelsen finner det svårt att bedöma om denna aspekt hos den digitala nattillsynen kan sägas öka insatsens säkerhet. I grunden är det brukarens behov som behöver styra hur många tillsyner som utförs, oavsett om de utförs fysiskt eller digitalt. Samtidigt kan tekniken sägas *möjliggöra* en annan typ av tillsyn, som inte är möjlig med ett fysiskt arbetssätt, och att fler tillsyner troligen innebär en högre säkerhet.

För läkemedelsautomaterna beskriver personalen att tekniken kan minska patientsäkerhetsrisker som är kopplade till fysiska besök. Ett återkommande exempel är att läkemedelsautomaten kan stärka patientsäkerheten genom att läkemedel i högre utsträckning ges i rätt tid, då fysisk läkemedelshantering kan medföra förseningar. Att det fysiska arbetet kan innebära förseningar framgår i intervjuer med personal, patienter och anhöriga. På frågan om en patient föredrar ett fysiskt besök eller en läkemedelsautomat svarar hen ”Jag föredrar apparaten, för den kommer alltid i tid.”. Personalen lyfter fram fördelar med att patienten kan ta sina läkemedel på exakt samma klockslag varje dag, och att detta kan vara särskilt viktigt för vissa läkemedel. En sjuksköterska beskriver fördelen med läkemedelsautomater på följande sätt:

> Om hemtjänsten ska dela medicin är det svårt att hinna med alla på rätt tid. Det blir en jämnare läkemedelsadministration för patienten. Att det säkerställs att personen får medicin på rätt tid.

Här bör tilläggas att också läkemedelsautomater kan medföra förseningar exempelvis om automaten krånglar och personal behöver åka hem till patienten för att lösa problemet. Dock är den övergripande bilden som förmedlas i intervjuerna att läkemedelsautomater bidrar till att läkemedel i högre utsträckning ges i rätt tid, jämfört med en fysisk insats. Kommunerna delar med sig av statistik från automaterna som visar att patienten tar dospåsen från automaten i rätt tid i över 99 procent av fallen. Det är alltså mindre än 1 procent av gångerna som dospåsen inte tas från automaten i tid. Denna statistik visar dock endast att dospåsen tas loss från automaten, och inte om patienten intar läkemedlet i tid.

Andra fördelar som personalen lyfter fram är att läkemedelsautomater kan minska patientsäkerhetsrisker med att personal ger patienten fel läkemedel eller glömmer att ge läkemedel. En hemtjänstpersonal beskriver hur de fysiska besöken ibland medför en stress i hanteringen av läkemedel som gör att fel kan uppstå, och att den risken kan minska med en läkemedelsautomat.

Tekniken kan leda till minskad säkerhet

Av intervjuerna framkommer att digital nattillsyn och läkemedelsautomater också kan minska säkerheten för brukare och patienter, jämfört med fysiska insatser. Ett återkommande exempel från personalintervjuerna är att den digitala tillsynen inte kan uppmärksamma brukarens hälsotillstånd. Via kameran kan personalen se om någon ligger i sängen eller inte, men inte hur personen mår, vilket kan medföra att vissa hjälpbehov inte uppmärksammas. På liknande sätt lyfts hur läkemedelsautomater kan medföra patientsäkerhetsrisker då tekniken inte kan observera patientens hälsotillstånd eller intag av läkemedel. I vissa fall är säkerhetsriskerna för höga för att tekniken ska kunna fylla insatsens syfte och möta individens behov, vilket beskrevs i tidigare avsnitt.

Även om digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan minska sårbarhet som är kopplad till fysiska arbetssätt medför det digitala arbetssättet andra typer av sårbarheter. Tekniken kan medföra att verksamheten blir mer känslig för sådant som strömavbrott och uppkopplingsproblem, jämfört med ett helt fysiskt arbetssätt. Teknikens funktionalitet kan också brista på olika sätt, eller helt sluta fungera, vilket i sin tur kan leda till att insatser försenas eller helt uteblir. Vilka säkerhetsrisker som teknikproblemen medför är nära kopplat till kommunens kontinuitetsplanering och beredskap.

I alla tre kommuner beskriver personal att det förekommer att tillsynskamerorna inte fungerar, dock i olika utsträckning. Problemen beror oftast inte på tekniken i sig utan på att tillsynskameran inte kopplar upp mot nätverket, att sladden till kameran har dragits ur, att bilden är skymd eller att kameran bländas, vilket gör att den digitala tillsynen inte kan utföras. Denna typ av problem beskrivs som vanligt förekommande i två av kommunerna. Frekvensen kan variera mellan flera gånger i veckan till någon gång i

månaden. Att en tillsynskamera inte fungerar innebär i regel att personal skickas ut till brukaren för att genomföra tillsynen fysiskt, och att tillsynen därigenom försenas. Ju fler kameror som är drabbade av problem, desto större förseningar riskerar att uppstå. Vidare kan förseningar ge följdeffekter i resten av systemet, så att fler insatser blir försenade på grund av krångel med tillsynskamerorna. En resursplanerare i en kommun beskriver det på följande sätt:

> För det drabbar flera, drabbar resten av vårdtagarna också på natten, inte bara den som inte får kameran uppkopplad utan övriga som får sina besök försenade. Till exempel besök för insulin, blodsocker. Finns en viss risk med detta kopplat till läkemedel och fallrisk och dom grejerna.

Samtliga kommuner beskriver också att det förekommit fall där en stor mängd, eller alla, tillsynskameror har slutat fungera, exempelvis kopplat till strömavbrott eller nätverksfel. Personalen beskriver här de säkerhetsrisker som kan uppstå om alla tillsynskameror oväntat slås ut och de inte hinner utföra alla besök fysiskt. Denna typ av omfattande systemfel beskrivs dock inte som vanligt förekommande.

För läkemedelsautomaterna beskrivs inte lika omfattande tekniska problem. Ett av de vanligaste felen som nämns av personalen är att dospåsar fastnar i automaten. Alla kommuner beskriver att detta sker med viss regelbundenhet. Ingen av de tre kommunerna beskriver att det förekommit några fall där alla läkemedelsautomater har slutat fungera. Läkemedelsautomaten beskrivs överlag som säkrare och stabilare än tillsynskamerorna, inte minst eftersom den har ett inbyggt batteri så att den kan klara strömavbrott under en viss tid. Dock förekommer att automaten krånglar eller går sönder, vilket kan göra att insatsen försenas eller helt uteblir. Exempelvis beskriver en sjuksköterska under en intervju en vårdavvikelse där en läkemedelsautomat slutade fungera, men inte larmade. Det var viktigt läkemedel som patienten inte hade fått under tre dagar för att dospåsen inte hade kommit ut, men det hade inte heller gått ett larm till personalen. Även under intervjuer med patienter och anhöriga förekommer exempel på när läkemedelsautomaten krånglat eller slutat fungera. Av intervjuerna framgår att personal i regel snabbt uppmärksammar när automaten inte fungerar och åtgärdar problemet.

Andra säkerhetsrisker som nämns under intervjuerna är kopplade till kommunens rutiner, och inte den tekniska förmågan i sig. Exempelvis beskriver en kommun hur brister i larmkedjan för läkemedelsautomater har lett till avvikelser, då det inte varit tydligt för personalen vem som ska hantera larmet.

Socialstyrelsen har inte kunnat jämföra mängden avvikelser som är kopplade till fysiskt respektive digitalt arbetssätt inom ramen för denna studie. Av intervjuerna framgår att avvikelsehanteringen skiljer sig åt mellan

kommunerna och att jämförelser är komplexa, inte minst eftersom det kan finnas ett stort mörkertal av avvikelser som inte dokumenteras.

Sammantaget visar intervjuerna att digital nattillsyn och läkemedelsautomater både medför en ökad säkerhet, ur vissa aspekter, och en lägre säkerhet ur andra aspekter, jämfört med ett fysiskt arbetssätt. Dessa säkerhetsrisker är nära kopplade till vilken typ av teknik som kommunen upphandlat och vilka säkerhetskrav som tekniken uppfyller. Både fysiska och digitala arbetssätt medför risker för att rutiner inte följs eller att något går fel. Båda arbetssätten innebär också risker för förseningar eller uteblivna insatser. Avgörande för att teknikerna ska bidra till ökad säkerhet är att kommunen har en god kontinuitetsplanering och beredskap om tekniken fallerar.

Teknikens påverkan på säkerhet jämfört med en fysisk insats

Sammanfattade resultat från intervjuer med brukare, patienter, anhöriga och personal i tre kommuner.

Ökad säkerhet

+ Båda teknikerna: Minskar säkerhetsrisker som är kopplade till fysiska arbetssätt såsom förseningar och handhavandefel. Mindre sårbarhet för faktorer som kan hindra den fysiska insatsen (t.ex. trafikläget, väderförhållanden eller sjukfrånvaro).

+ Digital nattillsyn: Undviker risker med att brukare vaknar av den fysiska tillsynen och går upp och exempelvis ramlar.

Minskad säkerhet

- Båda teknikerna: Högre sårbarhet för faktorer som kan hindra den digitala insatsen. Risk för försenad eller utebliven insats (på grund av exempelvis tekniska problem och uppkopplingsproblem).

- Digital nattillsyn: Personal kan inte uppmärksamma vissa hjälpbehov i kameran, som de kan vid fysisk tillsyn.

- När teknikerna inte möter behovet. *Läkemedelsautomater:* Risk för vårdskada om patienten inte tar läkemedlet enligt ordination. *Digital nattillsyn*: Risk för vårdskada om brukaren har ett hjälpbehov som inte uppmärksammas i kameran.

Svårbedömd faktor

+/- Digital nattillsyn: Kan möjliggöra tätare tillsyner än vad som vore möjligt med fysisk tillsyn. Socialstyrelsen har svårt att bedöma denna faktor i relation till insatsens säkerhet.

Teknikens påverkan på självständighet och frihet

Självständighet förstås här som en upplevd nytta av individen själv, av exempelvis oberoende och autonomi. Här ingår också närliggande värden som lyfts under intervjuerna, såsom frihet och makt över sitt eget liv.

Tekniken kan leda till ökad självständighet och frihet

Intervjuerna förmedlar att digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan leda till ökad självständighet och frihet. Under många intervjuer med brukare, patienter, anhöriga och personal beskrivs hur teknikerna kan stärka individens autonomi och förmåga att klara sig själv. Teknikerna gör att individen inte är beroende av personal för tillsyn eller hantering av sina läkemedel.

Värdet av att kunna klara saker på egen hand lyfts tydligast fram i intervjuer om läkemedelsautomater. Här betonar patienter värdet i att behålla en förmåga som de alltid haft, och att de vill fortsätta ta sina läkemedel självständigt då de har ”klarat ta medicinen själv i alla år”. En patient med läkemedelsautomat, som tidigare hade fysiska läkemedelsbesök, beskriver skillnaden på följande sätt:

> Stor skillnad. Jag sköter det själv. Det tycker jag är fördelen, då sköter jag den själv. (…) Dom kommer var fjortonde dag och sätter i [dos]rullen så sköter jag medicinen själv.

Under några intervjuer med personal lyfts att läkemedelsautomaten också kan medföra att patienten blir självständig inom fler områden – att när de kan hantera sina läkemedel på egen hand utvecklas också deras förmåga att hantera andra moment. I vissa fall har det lett till att patienten har kunnat avsäga sig hemtjänstinsatser. En sjuksköterska beskriver att det finns exempel på patienter som via läkemedelsautomaten tränat upp förmågor så att de sedan kunnat klara sig helt utan tekniken:

> Har haft brukare som har haft en läkemedelsautomat, fått en bra kontinuitet och sedan avsagt sig automaten. Dom har fått lite bättre rutin och vet att dom kan ta tillbaka automaten.

I flera intervjuer återkommer beskrivningar av hur läkemedelsautomaten kan öka inte bara självständigheten, utan också patientens självförtroende och självkänsla. Exempelvis beskriver en anhörig att läkemedelsautomater är ”bra för dom som vill klara sig själv, har med självkänslan att göra”. En sjuksköterska beskriver en patient som ”kunde avsäga jättemycket hemtjänstinsatser när hen fick medicingivaren, är nöjd och stolt, kan ta med medicingivaren när hen ska resa, det ger en frihet”.

Teknikerna kan också innebära en *frihet från* besök. Exempelvis beskriver brukare och anhöriga hur brukare i högre utsträckning kan ”rå om sig själv” med hjälp av tillsynskameran och slipper besvärande besök. Att tekniken kan bidra till en högre grad av frihet lyfts tydligast fram i intervjuerna om läkemedelsautomater. Här beskrivs hur de fysiska besöken kan upplevas som begränsande på olika sätt. En patient beskriver hur hen hellre har en läkemedelsautomat, än fysiska besök, eftersom ”Jag är mycket friare att ha en sådan här”. En annan patient beskriver på liknande sätt varför hen föredrar läkemedelsautomaten framför fysiska besök:

> Nej då tror jag att det är bättre med automaten. (…) Är lite friare, man behöver inte hålla på att de kommer, innan så klarade jag det ju själv.

Att individer kan uppleva frihet från besök återkommer i intervjuerna med anhöriga. En anhörig beskriver det på följande sätt kopplat till en läkemedelsautomat:

> [Patienten] upplevde frihet, slapp ha folk springande hemma. Hen kände sig på något sätt mer bunden när det var folk [personal] som skulle komma hem till hen, än med apparaten [läkemedelsautomaten].

Personalen beskriver hur läkemedelsautomaten kan ge individen större möjlighet att själv bestämma över sin dag och sina rutiner. Exempel som tas upp är att personer kan ta läkemedel självständigt på morgonen och sedan själva välja när de vill äta frukost och göra sig i ordning. Det kan också handla om att personen slipper vänta in personalen och anpassa sig efter deras tider. En sjuksköterska beskriver på följande sätt hur läkemedelsautomaten påverkade en patient:

> Hen var så trött att vänta på hemtjänsten. Hen hade tydliga rutiner för hur hen ville ha det och hen tyckte att det var kalasbra att hen kunde trycka fram medicinen själv och sedan vänta på att hemtjänsten skulle komma [och utföra andra insatser]. Så även om man har många insatser från hemtjänsten kan det ändå vara positivt.

En ytterligare aspekt som lyfts under intervjuerna är att läkemedelsautomaten kan hjälpa patienten att bibehålla makt över sitt eget

liv. I dessa fall handlar det inte om att individen är ”fri” från själva besöket, utan att de bibehåller kontroll över hanteringen av sina läkemedel. Hemtjänstpersonal i en kommun beskriver på följande sätt hur läkemedelsautomaten kan ha ett värde för patienten, även om personalen ändå är där för att utföra andra uppgifter.

> Om de [patienterna] har annan hjälp, då är vi där redan. Men det kan göra skillnad för dom [att ha en läkemedelsautomat]. Dom vill göra skillnad i sitt liv, dom vill ha koll. Jag tycker det gör skillnad för dom.

Läkemedelsautomaten kan också medföra att individer känner sig mindre kontrollerade eller styrda av personalen. I flera intervjuer beskriver personal hur fysiska besök för läkemedelshantering kan orsaka irritation eller frustration för vissa individer. Detta beskrivs framför allt inom socialpsykiatrins område, men inte uteslutande. En sjuksköterska inom socialpsykiatrin beskriver fördelarna på följandes sätt:

> Vi blir inte dom som kommer och tjatar om att dom ska ta sina läkemedel, man kan fokusera på viktigare saker än medicinerna. De [personalen] kan släppa det litegrann, inte vara medicinpoliser som kommer. Brukarna känner större frihet och känner ett eget ansvar. Bra för deras eget självförtroende att de klarar det på egen hand.

Sammantaget visar intervjuerna hur digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan öka individens självständighet och frihet på en rad olika sätt. Av intervjuerna framkommer inget exempel på att teknikerna leder till en lägre självständighet eller frihet jämfört med en fysisk insats. Dock framkommer att det är viktigt att individen förstår och kan hantera tekniken, för att den ska kunna stärka individens självständighet.

Teknikens påverkan på självständighet och frihet jämfört med en fysisk insats

Sammanfattade resultat från intervjuer med brukare, patienter, anhöriga och personal i tre kommuner.

Ökad självständighet och frihet

+ Båda teknikerna: Ökad autonomi och frihet från besök.

+ Läkemedelsautomat: Möjlighet att styra över sitt liv och sina rutiner i högre utsträckning.

+ Läkemedelsautomat: Bibehålla förmåga, makt och kontroll över sitt eget liv och sina läkemedel.

Teknikens påverkan på aktivitet och delaktighet

Välfärdsteknik kan också syfta till att öka individens delaktighet och aktivitet. Dessa värden kopplas främst till läkemedelsautomaten i intervjuerna. För den digitala nattillsynen gör intervjupersonerna inte lika tydliga kopplingar till aktivitet och delaktighet, i stället betonas värden såsom ostörd nattsömn, trygghet och säkerhet.

Läkemedelsautomater kan öka aktivitet och delaktighet

Gällande läkemedelsautomaterna framkommer att tekniken kan öka patientens aktivitet och delaktighet. Under intervjuerna beskrivs hur automaten kan möjliggöra ett rörligare och aktivare liv. Exempelvis beskriver personal hur läkemedelsautomaten har underlättat för patienter att ha en daglig sysselsättning, genom att de kan ta ut de läkemedel som de behöver under dagen från automaten. En sjuksköterska inom socialpsykiatrin beskriver det på följande sätt:

> Dom som är och rör på sig och går ut har mest nytta ut av det [läkemedelsautomaten], dom blir mer självständiga och är inte låsta. De som är på jobb hela dagarna eller på daglig verksamhet behöver inte vara hemma en viss tid, de kan plocka ut sina läkemedel i förtid.

Automatens reseläge kan också möjliggöra en större delaktighet i sociala sammanhang. En anhörig beskriver reseläget på följande sätt:

> [Patienten] lärde sig också att trycka ut de doser hen skulle ha på eftermiddagen och kvällen om hen skulle åka iväg och till exempel hälsa på någon.

En ytterligare aspekt är att läkemedelsautomaten kan öka patienters aktivitet och delaktighet i sin egen läkemedelsbehandling. Vidare kan tekniken också bidra till att patienten kan klara fler moment på egen hand, vilket också ökar individens aktivitet. Sammantaget visar intervjuerna att läkemedelsautomater kan öka patienters aktivitet och delaktighet. I intervjuerna har det inte kommit upp något exempel på att teknikerna minskar patientens aktivitet och delaktighet jämfört med ett fysiskt besök. Dock framkommer att det är viktigt att patienten förstår och kan hantera tekniken, för att den ska kunna stärka patientens aktivitet och delaktighet.

Läkemedelsautomaters påverkan på aktivitet och delaktighet jämfört med en fysisk insats

Sammanfattade resultat från intervjuer med patienter, anhöriga och personal i tre kommuner.

Ökad aktivitet och delaktighet

+ Möjlighet till ett friare och aktivare liv, högre delaktighet i aktiviteter och sociala sammanhang.

+ Träna och bibehålla förmåga samt högre delaktighet i sin läkemedelsbehandling.

Teknikens påverkan på integritet

I intervjuerna lyfts exempel på hur teknikerna kan bidra till att stärka eller försvaga individens integritet, framför allt gällande digital nattillsyn.

Tekniken kan stärka individens integritet

En integritetsaspekt som lyfts fram gällande båda teknikerna är att de möjliggör att brukare och patienter får vara ifred i sitt eget hem. Här beskrivs hur vissa individer upplever att de fysiska besöken inkräktar på deras privatliv och privata sfär. Under flera intervjuer beskrivs det fysiska besöket som en situation där främmande människor går in den enskildes bostad. En anhörig beskriver fördelarna med en läkemedelsautomat på följande sätt:

> För hen [patienten] och för hela hens familj var det helt avgörande för att det skulle fungera för hen, för hens självkänsla. Hen vill vara självständig och privat, vill inte ha in främmande människor.

Personal beskriver den fysiska nattillsynen som mer integritetskänslig än det fysiska läkemedelsbesöket, eftersom det sker nattetid när brukare oftast sover. Genom att använda en tillsynskamera, i stället för fysiska besök, menar personalen att man kan stärka brukarens integritet. Att fysiskt befinna sig i samma rum och titta på en person som sover, beskrivs av personalen som ett större integritetsintrång än att titta på en person via kamera. Exempelvis beskriver en biståndshandläggare fördelarna med digital nattillsyn på följande sätt:

> Att det inte är någon som går in i ens hem nattetid, man kan bli rädd att någon står där i dörren. Har också med integritet att göra, att man får vara i fred i sitt hem.

I intervjuerna om digital nattillsyn med brukare och anhöriga lyfts integritetsaspekter mer indirekt, exempelvis att brukare föredrar tillsynskameran för att få mer lugn och ro och slippa bli störda. En anhörig beskriver att dennes anhöriga hade fallrisk men inte ville ha fysiska besök och att kameran då var ett bra alternativ.

En annan integritetsaspekt, som lyfts med läkemedelsautomaterna, är att patienter slipper involvering av personal i sin läkemedelsbehandling. Tidigare nämndes att läkemedelsbesöken kan uppfattas som kontrollerande och styrande vilket också är kopplat till integritet. En i hemtjänstpersonalen beskriver det så här:

> Jag vet att vi hade en [patient] som blev upprörd hela tiden när vi kom och skulle ge medicin, men sen när hen fått den [läkemedelsautomaten] då är det som att hen tycker det är roligt när vi kommer och ska fylla på. Det var alltid en kamp att ge hen medicin, men nu funkar det jättebra.

Under personalintervjuerna nämns också exempel på fall där individer tackar nej till fysiska besök för att de inte vill att någon hjälper dem med deras läkemedel och där läkemedelsautomaten kan fungera som ett mindre integritetskänsligt alternativ. Även i intervjuerna med patienter och anhöriga lyfts denna aspekt fram. En anhörig beskriver fördelarna med automaten på följande sätt:

> Bättre än att någon från hemtjänst kom dit. Det skulle hen [patienten] känna som övertramp. Men en påminnelse från robot behöver ingen annan veta att hen blir påmind. Tekniken är jättebra när den är självvald och den passar personen ifråga, då finns det inga begränsningar.

Tekniken kan inkräkta på individens integritet

Under intervjuerna framkommer också exempel på när teknikerna kan medföra större integritetsintrång än en fysisk insats. Så som lyftes i tidigare avsnitt, beskriver personal fall då tekniken inte längre är en lämplig insats för att möta individens behov på grund av att den upplevs som övervakande samt risker med att individen inte har tillräcklig förståelse för insatsen för att samtycka till den.

En fördel med fysisk tillsyn ur integritetssynpunkt är att personalen under tillsynstillfället kan förklara vilka de är och varför de är där samt ge brukaren möjlighet att uttrycka sin vilja och inställning till att tillsyn utförs. En biståndshandläggare beskriver att ”vissa vill bli väckta för att se att hemtjänstpersonalen är där och vissa vill sova hela natten”. Den fördel som kameran har – att den är mer diskret och inte väcker brukaren – kan således i vissa sammanhang också vara en nackdel när det gäller integritet. Det som inkräktar på vissa brukares integritet (att ha personal i bostaden nattetid) kan

också stärka andra brukares integritet (att brukaren tydligare vet vem som tittar till dem och när).

En skillnad mellan fysisk och digital nattillsyn som framkommer i intervjuerna är att den digitala tillsynen kan innebära en större osäkerhet om när tillsynen utförs. Vid fysisk nattillsyn är det tydligare för brukaren när tillsynen utförs. Dessutom finns inte samma risk för att brukaren kan tro att tillsynen utförs konstant. Här kan olika typer av tillsynskameror skilja sig åt i hur tydligt de signalerar när tillsynen utförs. En larmtekniker beskriver fördelar med kommunens nya tillsynskameror på följande sätt:

> De nya kamerorna, de vrider sig upp i taket och vrids sedan ner [när kameratillsynen utförs]. Hade bekymmer med dom gamla kamerorna. Vissa trodde att kamerorna var på hela tiden, några gubbar som hängde sin keps på dom, tyckte ”att dom ska inte titta på mig hela tiden”. Det blev bättre med dom nya kamerorna.

Sammantaget visar intervjuerna att teknikerna både kan stärka och försvaga individens integritet, jämfört med fysiska besök. Intervjuerna visar också att digital nattillsyn kan medföra högre risker för kränkning av brukarens personliga integritet, än vid fysisk tillsyn, i fall där brukaren har bristande förståelse för insatsen och exempelvis är osäker på under vilka tider tillsynen utförs och av vem. Skälet är att en fysisk tillsyn är lättare för en person att uppmärksamma, förstå och ta ställning till.

Teknikens påverkan på integritet jämfört med en fysisk insats

Sammanfattade resultat från intervjuer med brukare, patienter, anhöriga och personal i tre kommuner.

Stärkt integritet

+ Båda teknikerna: Få vara ifred i sitt eget hem (privat sfär). Stärkt rumslig integritet, undviker att personal fysiskt kommer in i hemmet.

+ Läkemedelsautomater: Minskar personalens involvering i läkemedelshanteringen.

Lägre integritet

- Båda teknikerna: Tekniken kan upplevs som mer inkräktande på den personliga integriteten än en fysisk insats.

- När teknikerna inte möter behovet: Risk att individen upplever tekniken som obehaglig eller övervakande. *Digital nattillsyn:* Risk för allvarligt intrång i den personliga integriteten om individen inte har tillräcklig förståelse för insatsen.

Teknikens påverkan på ensamhet och social samvaro

Teknikens påverkan på brukares och patienters sociala liv är en ytterligare aspekt som tas upp i intervjuerna. Denna aspekt lyfts främst vad gäller läkemedelsautomaterna. Så som nämnts tidigare kan läkemedelsautomater öka patientens delaktighet i sociala sammanhang, jämfört med en fysisk insats, då läkemedelsautomatens reseläge möjliggör en större frihet och rörlighet utanför hemmet. Själva automaten går också att ta med sig för patienter som ska vara borta en längre tid för att exempelvis besöka en närstående. Samtidigt kan läkemedelsautomaten också minska patientens sociala kontakter genom att besöken från personalen blir färre.

Det fysiska besökets sociala funktion beskrivs på olika sätt i intervjuerna. I vissa fall handlar det om att individen uppskattar sällskapet och tycker att det är trevligt när personalen kommer. För läkemedelsautomaterna beskriver personalen att många patienter föredrar fysiska besök, framför en läkemedelsautomat, just av denna anledning. En sjuksköterska beskriver det fysiska besökets sociala funktion på följande sätt:

> En del [patienter] vill ha en fysisk närvaro som dom tycker om. Dom vill ha den sociala biten, handlar inte så mycket om tilldelningstillfället, vill ha någon som kommer och säger hej och växlar några ord och pratar om vädret och så.

På liknande sätt beskriver personalen hur den fysiska nattillsynen kan fylla en social funktion. Exempelvis beskriver nattpersonalen att ”vissa är vakna och tycker att det är trevligt när man kommer och att man kan snacka”. En annan nattpersonal beskriver på liknande sätt att vissa individer ”vill ha ett besök, lite det sociala, att dom vill ha någon som kommer och säger hej”.

Personalen lyfter också exempel på att teknikerna riskerar att leda till ofrivillig ensamhet och social isolering, när besöken fyller en central social funktion för individen. Exempelvis beskriver sjuksköterskor under en gruppintervju hur patienter med ensamhetsproblematik kan börja må sämre när de förlorar de fysiska besöken. En sjuksköterska i en annan kommun beskriver det på följande sätt:

> Vi ser ofta att många har väldigt stor nytta av den personliga kontakten, när man får hjälp med läkemedel, att man missar den personliga kontakten som man inte får annars.

Risken beskrivs som störst för individer som inte har övriga insatser från kommunen samt individer som redan lider av ofrivillig ensamhet och saknar sociala nätverk. Personalen beskriver hur individer som saknar annan social samvaro kan få ut mycket av det fysiska besöket, även om de är där väldigt kort tid. En chef för en hemtjänstgrupp beskriver det på följande sätt:

> Många uppskattar dom fysiska mötena. Detta med ofrivillig ensamhet, skulle kunna vara till nackdel med teknik för just den målgruppen, enda kontakten man har på hela dagen.

I intervjuerna med brukare och patienter framkommer inget exempel på att de saknar den sociala aspekten med fysiska besök. Dock framkommer detta i en intervju med en anhörig som tror att patienten skulle föredra fysiska besök, i stället för en läkemedelsautomat: ”I det skick hen är så tycker jag det skulle vara bättre med hemtjänst. Då skulle hen få lite social kontakt.”

Teknikerns påverkan på ensamhet och social samvaro jämfört med en fysisk insats

Sammanfattade resultat från intervjuer med brukare, patienter, anhöriga och personal i tre kommuner.

Underlätta social samvaro

\+ Läkemedelsautomater: Mer flexibilitet och rörlighet som underlättar delaktighet i sociala sammanhang.

Ökad risk för ofrivillig ensamhet och social isolering

\- Båda teknikerna: Ökad risk för ofrivillig ensamhet och social isolering. Individen förlorar den sociala funktion som de fysiska besöken kan fylla. Störst risk för individer som har få sociala kontakter och inga övriga insatser.

Digital nattillsyns påverkan på sömn

Bättre sömn är en positiv aspekt av digital nattillsyn som återkommande lyfts fram i intervjuerna. I intervjuerna med brukare och anhöriga beskrivs hur brukaren kan riskera att väckas av fysisk tillsyn och hur den digitala nattillsynen medför att brukaren kan sova ostört. En anhörig lyfter fördelarna med digital nattillsyn för en brukare som tidigare kunde vakna av

den fysiska tillsynen och riskerade att vända på dygnet. På samma sätt beskriver personal som arbetar i nattpatrullen hur de kan råka väcka brukare när de utför fysisk tillsyn och att denna risk undviks med digital tillsyn. Fördelar med tillsynskameran lyfts särskilt fram för brukare som är lättväckta och har svårt att somna om. I några intervjuer lyfter personal också fram positiva följdeffekter av bättre sömn. Exempel som tas upp är att brukaren mår bättre och får mer energi och bättre aptit. En biståndshandläggare beskriver det på följande sätt:

> Den största nackdelen med fysisk tillsyn – man [brukaren] blir ofta väckt, man sover sämre vilket också ger ringar på vattnet och andra effekter, till exempel att man äter sämre.

Av intervjuerna har det inte framkommit något exempel på när digital nattillsyn leder till försämrad sömn, jämfört med fysisk nattillsyn.

Digital nattillsyns påverkan på sömn jämfört med en fysisk insats

Sammanfattade resultat från intervjuer med brukare, anhöriga och personal i tre kommuner.

Bättre sömn

+ Undviker risk för att brukaren väcks av fysisk nattillsyn.

Läkemedelsautomaters påverkan på följsamhet till läkemedelsbehandling

Ett värde med läkemedelsautomaterna som återkommande lyfts fram i intervjuerna är att de kan öka patientens följsamhet till sin läkemedelsbehandling. I intervjuer med patienter, anhöriga och personal beskrivs hur läkemedelsautomaten kan medföra att läkemedel i högre utsträckning ges i rätt tid, eftersom fysisk läkemedelshantering kan medföra förseningar. Men så som omnämnts i tidigare avsnitt kan tekniken också innebära en lägre följsamhet och patientsäkerhetsrisker. Hur stora patientsäkerhetsriskerna är avgörs i det individuella fallet. Det är inte nödvändigtvis så att läkemedelsautomaten medför patientsäkerhetsrisker, förutsatt att individen kan hantera automaten på ett bra sätt, uppvisar hög följsamhet och får adekvat uppföljning.

Läkemedelsautomaters påverkan på följsamhet till läkemedelsbehandling jämfört med en fysisk insats

Sammanfattade resultat från intervjuer med patienter, anhöriga och personal i tre kommuner.

Ökad följsamhet

+ Ökad kontinuitet i läkemedelsintaget. Undviker risker med fysisk läkemedelshantering såsom förseningar.

Minskad följsamhet

- Risk för försenat eller uteblivet intag av läkemedel, exempelvis på grund av problem med tekniken eller att patienten glömmer ta läkemedlet på utsatt tid.

- När tekniken inte möter behovet: Risk för vårdskada när patienten inte tar läkemedlet enligt ordination.

Teknikens påverkan på uppföljning

En ytterligare aspekt som framkommer i intervjuerna med brukare, patienter, anhöriga och personal är att uppföljningen av insatsen kan riskera att försvagas då de fysiska besöken ersätts med digital teknik. Denna risk är nära kopplad till frågan om hur teknikerna påverkar insatsens säkerhet. Att använda digital nattillsyn och läkemedelsautomater innebär i regel att personalens fysiska närvaro hos brukaren eller patienten minskar. Det kan i sin tur innebära att personalens insyn i individens mående och hälsostatus minskar, framför allt kopplat till läkemedelsautomaten där det fysiska besöket i regel innebär mer kontakt med individen än vid fysisk nattillsyn. Vid minskad insyn kan också risken öka för att ett förändrat behov hos individen inte uppmärksammas.

Överlag uttrycker personalen att uppföljningen fungerar väl när brukaren eller patienten har andra insatser från kommunen, som innebär att personal är på plats i hemmet och kan följa upp individens mående och hur insatsen fungerar. Men för personer som endast har en läkemedelsautomat eller digital nattillsyn, och inga övriga insatser från kommunen, identifierar personalen större risker. Av intervjuerna framkommer att det kan vara anhöriga eller individen själv som i dessa fall uppmärksammar personalen på förändrade behov. Exempelvis beskriver anhöriga hur de själva kontaktat kommunen när de uppmärksammat att brukaren blivit sämre och påtalat behov av fler digitala tillsynstillfällen eller att patienten inte tagit sina läkemedel. För brukare och patienter som saknar regelbunden kontakt med

anhöriga kan risken därmed bli ännu högre för att förändrade behov inte uppmärksammas.

Under några intervjuer med anhöriga lyfts skillnaden mellan fysiska besök och en läkemedelsautomat när det gäller uppföljning. Exempelvis lyfter anhöriga fram hur personalen, när de utförde fysiska besök, kunde observera hur patienten mår, om patienten äter ordentligt och följa upp förändringar som är kopplade till hälsa och sjukdomstillstånd. Detta lyfts framför allt fram i de fall där patienter har haft dagliga fysiska läkemedelsbesök och sedan fått en läkemedelsautomat. En anhörig uttrycker önskemål om att personalen ska besöka patienten oftare, för att kompensera för de fysiska besök som uteblir med läkemedelsautomaten:

> Behöver inte åka dit flera gånger [per dag] men kanske en till två gånger i veckan. [Att personalen] svänger in och kollar, fysisk kontroll av hen att hen mår bra. Till exempel att dom ser att här ligger påsar som hen inte tagit och öppnat. Att man ser om det fungerar eller inte. Den rutinen skulle varit bra och ett schema för hemtjänst att ha koll på hen.

På liknande sätt lyfter hemtjänstpersonal under en intervju fram behov av kompletterande fysiska besök för att stärka uppföljningen. På frågan om vad de skulle ändra avseende läkemedelsautomaten eller sitt arbetssätt svarar en hemtjänstpersonal på följande sätt:

> Att vi är där oftare [hos patienten], inte bara två veckor. Att se att det går bra, att dom följer sin medicin. (…) Man vet inte efter två veckor om de tar medicin eller inte. Skulle önska att man kunde gå oftare, en gång var tredje dag eller liknande, för brukarnas skull.

Sammantaget visar intervjuerna att teknikerna kan innebära en risk för försämrad uppföljning av individens mående, behov och hälsostatus. Denna risk är som störst för individer som endast har tekniken, och ingen annan insats från kommunen, samt för individer som saknar regelbunden kontakt med anhöriga eller andra närstående. Hur stor denna risk är påverkas av hur kommunen valt att arbeta med uppföljning. Om kommunen kompletterar den digitala insatsen med tät och kontinuerlig uppföljning kan denna risk minska, eller helt försvinna. I sammanhanget bör också påminnas om de lagar och regler som gäller för uppföljning av insatser enligt SoL och HSL samt medicintekniska produkter.[14]

[14] 5 kap. 4 § HSL och 5 kap. 2 § SoL. Se vidare vad detta innebär i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. För medicintekniska produkter se även 2 kap. 3 § HSLF-FS 2021:52.

Teknikens påverkan på uppföljning jämfört med en fysisk insats

Sammanfattade resultat från intervjuer med brukare, patienter, anhöriga och personal i tre kommuner.

Risk för minskad uppföljning

- Båda teknikerna: Kan medföra risk för sämre uppföljning av individens mående, behov och hälsotillstånd, framför allt för individer som saknar andra insatser från kommunen. Denna risk kan minska eller helt försvinna beroende på hur kommunen arbetar med uppföljning.

Sammanfattningsvis visar intervjuerna hur digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan bidra med många fördelar för brukare och patienter, jämfört med fysiska besök. Teknikerna kan öka verksamhetens kvalitet genom att öka individens trygghet, säkerhet, självständighet och integritet. Den digitala nattillsynen kan dessutom förbättra brukarens sömn medan läkemedelsautomaten kan öka patientens följsamhet till sin läkemedelsbehandling samt främja aktivitet och delaktighet i sociala sammanhang. Samtidigt visar intervjuerna att teknikerna också kan medföra en lägre kvalitet på insatsen. I dessa fall kan tekniken riskera att få motsatt effekt och i stället minska individens trygghet, säkerhet och integritet. Teknikerna kan också öka risken för ofrivillig ensamhet och minskad uppföljning, beroende på hur kommunen organiserat sitt arbete. I flera fall kan digital nattillsyn och läkemedelsautomater få liknande effekter, men i andra fall skiljer de sig åt.

Teknikens påverkan på anhöriga och personal

Utöver att påverka brukaren eller patienten kan välfärdsteknik också påverka andra grupper såsom anhöriga och personal. I detta kapitel ges en sammanfattad bild av vad framkommit i Socialstyrelsens analys av intervjuerna om teknikens påverkan på dessa grupper. Även här görs jämförelsen gentemot en fysisk insats.

Teknikens påverkan på anhöriga

Av intervjuerna framkommer att digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan påverka anhöriga på olika sätt. Anhöriga beskriver ofta fördelar som tekniken har inneburit för dem, jämfört med en tidigare situation då individen inte hade någon insats. I dessa fall kan tekniken bidra till att både avlasta anhöriga och minska oron för att individen exempelvis ramlar under natten eller glömmer att ta sina läkemedel. Anhöriga beskriver exempelvis hur läkemedelsautomaten avlastat dem så att de inte längre behöver påminna om läkemedel. Här kommer Socialstyrelsen dock endast beskriva teknikens påverkan på anhöriga jämfört med en fysisk insats. Nedan sammanfattas några av de mest framträdande positiva och negativa aspekterna.

Positiva aspekter

Av intervjuerna framgår att digital nattillsyn och läkemedelsautomater indirekt bidrar positivt för anhöriga om de ser att tekniken ger ett mervärde till brukaren eller patienten. I anhörigintervjuerna uttrycks många fördelar med teknikerna, och i de flesta fall föredrar de en digital lösning framför en fysisk insats, eftersom de ser att tekniken är bättre för individen. Det förekommer också exempel på att anhöriga, mer direkt, påverkas positivt av tekniken. Exempelvis kan tekniken medföra att anhöriga känner sig tryggare. Detta beskrivs främst i samband med den digitala nattillsynen. I en intervju beskriver en anhörig hur hen upplever att tillsynskameran bidrar med större trygghet då den möjliggör fler tillsyner nattetid. Personalen beskriver också hur anhöriga kan bli tryggare med tekniken, och en biståndshandläggare uttrycker sig på följande sätt gällande digital nattillsyn:

> I början var anhöriga mer skeptiska till detta men nu tycker dom mer att det är bra att man inte riskerar att väcka någon, att det inte behöver komma in främmande folk i huset. Det känns som en trygghet för dom.

På samma sätt som brukare och patienter kan störas av fysiska besök, kan också anhöriga som sammanbor med dem göra det. Här kan tekniken ge liknande fördelar för anhöriga som för brukare och patienter, exempelvis

mer lugn och ro och högre integritet. Exempelvis framkommer att den digitala nattillsynen kan bidra till att anhöriga inte vaknar eller störs av tillsynsbesöken, och att läkemedelsautomaten kan bidra till att anhöriga får vara ifred i sitt hem i högre utsträckning. En anhörig beskriver skillnaden mellan fysiska besök och en läkemedelsautomat på följande sätt:

> Då blir det ju ännu mer hembesök och då får man ju ännu mindre egentid. Så jag är jätteglad att jag slipper att det kommer någon och delar medicin.

Negativa aspekter

Av intervjuerna framgår att anhöriga kan uppleva att det känns tryggare med fysiska besök. Personal beskriver här hur anhöriga kan känna sig tryggare med att någon fysiskt kommer och ser till brukaren eller patienten. Detta beskrivs främst kopplat till läkemedelsautomaten, när patienten har haft fysiska besök sedan tidigare. En sjuksköterska beskriver på följande sätt:

> Det är mycket svårare om patienten har haft fysiska besök tidigare, mycket svårare, för anhöriga tycker att det är tryggt att man kommer fysiskt och tittar till.

På en fråga om varför anhöriga föredrar fysiska besök svarar en MAS att det är för att ”man upplever att dom fyller en annan funktion, att det är en människa som kommer dit, lite extra kontroll”. Detta återspeglas i intervjuerna med anhöriga där vissa påtalar att de skulle känna sig tryggare med fysiska besök. En anhörig uttrycker sig på följande sätt:

> Vill ha roboten eftersom jag ser till hens [patientens] perspektiv. Men för mig som anhörig skulle jag hellre vilja ha en levande person som gick in till hen. Men det är mest utifrån mitt egna perspektiv. Det skulle kännas tryggt.

Ingen anhörig nämner att de känner sig otrygga med teknikerna. Dock påpekar en anhörig att den digitala nattillsynen kan vara en ”falsk trygghet” i och med att något kan ske mellan tillsynstillfällena. Detta problem finns dock även med fysisk tillsyn. En biståndshandläggare beskriver på liknande sätt hur digital nattillsyn kan leda till en falsk trygghet för anhöriga:

> Tekniken kan ge viss falsk trygghet till anhöriga, då kameran inte ger några garantier att det inte är stökigt under natten när kameran är avstängd. Vissa anhöriga kan tro att för att det är en kamera, så fångas allt som sker under natten.

Flera anhöriga uttrycker behov av tätare uppföljning och mer återkoppling från personalen. En anhörig uttrycker sig på följande sätt om den digitala nattillsynen:

> Ja det är väl kanske att man kunde få en återkoppling också hur det fungerar och vem man kan vända sig till som sagt om det är något man funderar över, en kontaktperson.

Anhöriga kan också uppleva tekniken som inkräktande på den personliga integriteten. Detta lyfts i samband med den digitala nattillsynen. En enhetschef för hemtjänsten beskriver att anhöriga kan känna ”obehag över att det sitter en kamera hos personen”. Personalen beskriver dock att anhöriga kan bli mer positivt inställda till kameran när de får mer information. Personal i en nattpatrull beskriver det på följande sätt:

> Anhöriga tror ofta att det är övervakning dygnet runt. Den informationen är sjukt viktig [att kameran bara är på korta tidsfönster]. Ibland måste vi ha kontakt med anhöriga och återberätta informationen. Kan vara folk som sover över [hos brukaren] och undrar över kameran och vi får förklara att dom inte blir tittade på hela natten.

En ytterligare aspekt som framkommer i intervjuerna är att teknikerna kan medföra ett större ansvar för anhöriga när det gäller att uppmärksamma och påtala individens behov, framför allt i fall då individen saknar andra insatser från kommunen. Här kan anhöriga behöva fylla en större roll i att påtala för personal när de uppmärksammar något förändrat behov eller att tekniken inte fungerar om den ska. Anhöriga kan indirekt få en form av uppföljningsansvar, som de inte skulle ha på samma sätt om insatsen genomfördes fysiskt.

Digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan också innebära att anhöriga får ta en större roll i att hjälpa individen om något problem uppstår med tekniken. Anhöriga beskriver hur patienter och brukare kan behöva deras delaktighet och hjälp för att kontakta personal och svara på frågor om tekniken, till exempel när patienter med läkemedelsautomat ska resa bort eller vid tillfällig sjukhusvistelse. Anhöriga har då hjälpt till med att kontakta och meddela personalen i förväg för att få hjälp med att ta ut dospåsar. Överlag beskriver anhöriga dock att det gått bra för patienterna att hantera automaten självständigt.

Teknikens påverkan på personal

Av intervjuerna framkommer också hur tekniken kan påverka personalen på olika sätt. Nedan presenteras några centrala teman som framkommit i personalintervjuerna. Även här är fokus på jämförelsen med ett fysiskt arbetssätt. Överlag framkommer främst aspekter som är kopplade till teknikens påverkan på personalens psykiska arbetsmiljö. I princip inga aspekter av den fysiska arbetsmiljön lyfts fram, inte heller gällande den sociala arbetsmiljön. Gällande säkerhet lyfts detta fram vid något enstaka tillfälle, exempelvis av en enhetschef för hemtjänst som uttrycker att

tekniken kan minska risken för trafikolyckor. Analysen av intervjuerna visar att det är mycket svårt att försöka isolera hur tekniken ”i sig” påverkar personalen, från hur kommunen valt att organisera arbetet. I detta avsnitt blandas ofrånkomligt dessa aspekter.

Värdeskapande arbete (meningsfullhet)

Ett centralt tema som framkommer i intervjuerna är att teknikerna kan påverka hur värdeskapande och meningsfulla personalen upplever att deras arbetsuppgifter är. Här lyfts både positiva och negativa aspekter.

Slippa utföra arbete som påverkar individen negativt

En positiv faktor med teknikerna som återkommande lyfts fram är att de kan ta bort arbetsmoment som inte är värdeskapande för individen, utan tvärtom kan ha negativa effekter. Som vi såg i tidigare kapitel kan vissa brukare och patienter, av olika anledningar, föredra tekniken framför fysiska besök. Från baspersonalens perspektiv ger tekniken här ett mervärde i och med att de slipper känna att de stör eller oroar brukare och patienter eller inkräktar på deras privata sfär. Exempelvis beskriver nattpersonalen i en kommun hur de kan påtala behov av digital nattillsyn när de ”märker att vi inte behöver vara där, att vi stör mer än vi gör nytta”.

Prioritera värdeskapande arbetsuppgifter

En annan positiv aspekt med teknikerna som framkommer i intervjuerna är att de kan frigöra tid som baspersonalen kan ägna åt arbetsuppgifter där deras kompetens och arbete ger ett tydligt mervärde för individen. Exempelvis beskriver nattpersonalen i en kommun hur den digitala nattillsynen ger dem ”mer tid till andra viktigare larm”. Teknikerna kan ta bort arbetsmoment som inte är värdeskapande, exempelvis restid. Tid i bil till patienter och brukare som bor långt bort lyfts under flera intervjuer fram som ett exempel på en icke-värdeskapande arbetsuppgift. I en kommun lyfter nattpersonal upp ett exempel på hur en tillsynskamera sparade in 16 mil i resväg varje natt. I en annan kommun beskriver nattpersonal det på följande sätt:

> Det är körtiden som tar tid och man kan känna att det finns andra vårdtagare som har mer behov av vår tid, än att man sitter ute och kör, och det är en stor fördel med kameran.

Gällande läkemedelsautomaten beskriver personal på samma sätt fördelar med att slippa resor, och att de kan ägna sin arbetstid till mer värdeskapande aktiviteter. För läkemedelsautomaten lyfts också exempel på hur tekniken kan skapa bättre förutsättningar för personalens värdeskapande arbete, när patienten hanterar sina läkemedel på egen hand. En sjuksköterska inom

socialpsykiatrin beskriver hur läkemedelsautomaten har påverkat boendestödets arbete på följande sätt:

> Man kan lägga fokus på roligare saker än läkemedel, kan bli ett väldigt tjat om läkemedel hit och dit. För boendestöd behöver det inte bli det stora fokuset på läkemedel utan de kan ha fokus bara på boendestöd och att göra sitt vanliga arbete.

Att sluta utföra arbete som var positivt för individen

På samma sätt som baspersonalen upplever tekniken som positiv när den ger ett mervärde för individen, kan de också uppleva tekniken som negativ, när de upplever att individen saknar det fysiska besöket. I tidigare kapitel lyftes att det fysiska besöket kan bidra till exempelvis högre trygghet och fylla en viktig social funktion för vissa brukare och patienter. Framför allt i intervjuer om läkemedelsautomater framkommer beskrivningar av det fysiska besöket som värdeskapande. En hemtjänstpersonal i en kommun beskriver fördelar med läkemedelsbesök på följande sätt:

> [Att vi ser att] det går bra, att dom följer sin medicin, att dom får sin sociala stund. För det är lika viktigt som medicin tycker jag, det sociala. Inte att vi blir som en robot som bara går dit och fyller på medicin. Man tappar det sociala, vissa har bara hemtjänsten.

Att arbetet tappar sin sociala funktion och bli opersonligt är dock ingen central risk som förs fram i intervjuerna med baspersonal. En anledning till detta kan vara att den personal som Socialstyrelsen intervjuat fortfarande gör många fysiska besök. Tekniken behöver inte minska de sociala kontakterna utan kan till och med öka mängden fysiska besök för en enskild medarbetare.

Att utföra icke-värdeskapande eller okvalificerat arbete

Teknikerna innebär inte bara att tid frigörs till viktiga arbetsuppgifter som ger mervärde för individen, utan också att personalen behöver lägga tid på arbete som kan upplevas som icke-värdeskapande eller okvalificerat. Detta lyfts främst när personalen behöver hantera teknikstrul. I en kommun beskriver sjuksköterskor hur de behöver ägna tid åt problem som kan uppstå med läkemedelsautomaterna, som gör att deras kompetens inte nyttjas på bästa sätt.

Gällande den digitala nattillsynen beskrivs denna nackdel ännu tydligare. Baspersonal uttrycker frustration över att behöva åka hem till brukare och försöka åtgärda teknikstrul och starta om kameror, vilket beskrivs som en arbetsuppgift som också kan påverka brukarna negativt. I den kommun som

har mest teknikproblem beskriver nattpersonalen sin arbetssituation på följande sätt:

> När kamerorna strulade jättemycket för ett tag sedan, och inte något av fallen var på grund av att någon hade skadat sig, kändes det väldigt onödigt att väcka dom [brukarna].

En annan nattpersonal i samma kommun beskriver det på liknande sätt:

> Vi ska inte hålla på med larmen mitt i natten när vårdtagaren ska sova, klart dom blir lite oroliga om vi kommer in och börjar pilla på kameran mitt i natten, så det är det jag önskar jag hade mer att säga till om.

Trygghet, oro och stress

Ett annat tema som framkommer i intervjuerna är hur tekniken kan påverka personalens psykiska arbetsmiljö kopplat till trygghet, oro och stress.

Mer trygghet och lugn

Under vissa personalintervjuer framkommer att teknikerna kan bidra till ökad trygghet och lugn, jämfört med tidigare då de utförde allt arbete fysiskt. För den digitala nattillsynen beskriver nattpersonalen i en kommun att det skapas en trygghet av att kameran finns på plats. Då vet de att brukarna alltid har någon som kan titta till dem. För läkemedelsautomaten beskrivs på liknande sätt hur tekniken kan bidra till ett större lugn i att personalen vet att patienten kommer få sina läkemedel i tid. Hemtjänstpersonal i en kommun beskriver det på följande sätt:

> Med medicingivare [läkemedelsautomater] kan medicin ges mer i tid. Det händer ofta att vi är försenade. Nu är vi underbemannade så det hjälper jättemycket att man vet att de kan ta medicin i tid, till exempel de med parkinson – jätteviktigt att de kan ta medicin i tid.

Under en intervju med hemtjänstpersonal framförs också att läkemedelshanteringen i sig kan vara ett stressande moment och hur läkemedelsautomaten i detta sammanhang blir ett stöd för personalen.

Oro, otrygghet och etisk stress

Intervjuerna visar också hur teknikerna kan medföra känslor av oro, otrygghet och etisk stress. Exempelvis uttrycker personalen att de kan uppleva en oro över att tekniken ska krångla och att det inte finns tillräckligt med tid och resurser för att utföra alla insatser. Vissa intervjupersoner beskriver här hur de kan uppleva en form av etisk stress över att behöva prioritera mellan olika insatser. Detta lyfts främst kopplat till digital

nattillsyn i kommuner som har mycket problem med tekniken. En nattpersonal beskriver sin arbetssituation på följande sätt:

> Det är vid dom tillfällen tekniken krånglar [som man] känner frustration, både jag och mina kollegor. Framför allt när det är mer larm och vi har inte tid, kan inte ge vårdtagaren det den behöver, har bara tio timmar på oss, kan inte tillkalla mer personal. Vi är mer utsatta på nätterna än personalen på dagen.

Den digitala nattillsynen kan också medföra en känsla av oro och osäkerhet över brukarens hälsotillstånd. Exempelvis uttrycker nattpersonal som utför kameratillsyn att de upplever en viss otrygghet i att de inte kan säkerställa att personen mår bra via kameran, utan endast att de ligger i sängen.

På liknande sätt lyfter personal fram hur läkemedelsautomaten kan medföra en oro för patienters följsamhet till sin läkemedelsbehandling. Överlag beskriver personalen att de är trygga med läkemedelsautomaten, men det förekommer också exempel på när personal kan uppleva en oro eller osäkerhet över om patienten tar sina läkemedel. Detta lyfts främst i fall då patienten saknar andra insatser och uppföljningen sker mer sällan. En chef för en hemtjänstgrupp beskriver att baspersonalen inte vågar släppa över fördelningen helt och hållet till läkemedelsautomaten, och att de har kvar besöken under en längre tid efter att automaten är på plats. En hemtjänstpersonal i en annan kommun ger uttryck för denna typ av farhåga: ”Jag blir ibland orolig, tar dom sin medicin?”. På en fråga om det finns något negativt med läkemedelsautomaten svarar en sjuksköterska:

> Vi vet inte till hundra procent säkerhet att dom tar medicinen eller inte. Det kan vi aldrig göra. Det skulle vara det [som är negativt], men handlar lite om tillit.

Arbetsbelastning

Ett annat centralt tema som framkommer i intervjuerna är hur tekniken påverkar personalens arbetsbelastning. Även här lyfts både positiva och negativa aspekter. Den övergripande bild som förmedlas i intervjuerna är att teknikerna underlättar baspersonalens arbete, när allt fungerar som det ska. Dock framgår att teknikerna sällan leder till någon avlastning för baspersonalen i de tre kommunerna, vilket är direkt kopplat till hur kommunen valt att organisera och resurssätta arbetet. Ofta beskriver baspersonalen att arbetsbelastningen ligger på samma nivå som tidigare, eller att den blivit högre. Det förekommer dock några enstaka exempel på att tekniken har lett till en avlastning och lugnare arbetstempo.

Ökad arbetsbelastning och stress

Av intervjuerna framkommer att teknikerna kan öka personalens stress och arbetsbelastning. Detta lyfts främst kopplat till larmhanteringen och är direkt

kopplat till hur kommunen organiserat larmen. Både digital nattillsyn och läkemedelsautomater medför larm som baspersonalen behöver åka på. Baspersonal beskriver att de inte har någon tid avsatt för att hantera larm. Tiden för larm är inget som schemaläggs utan är något som behöver hanteras ”utöver” alla andra arbetsuppgifter. Om tekniken resulterar i många larm innebär detta att personalen får en ökad belastning. För båda teknikerna beskriver baspersonal den ökade stress som tekniken kan leda till när de ska hantera dessa larm.

En försvårande faktor för nattillsynen är att det kan vara svårare att kalla in extra personal på natten. I de tre kommuner som Socialstyrelsen intervjuat uppger nattpersonal att de i regel inte har möjlighet att tillkalla extra personal om det blir något problem med kamerorna, utan de behöver i stället själva jobba mer intensivt och prioritera bland insatserna. I en kommun med mycket teknikproblem beskriver nattpersonal att det ”blir väldigt hög belastning när det inte funkar”. En annan intervjuperson i samma kommun beskriver nattpersonalens situation på följande sätt:

> När jag tittar hur personalen haft det på natten kan jag uppleva att det blivit en väldigt ökad arbetsbelastning för dom. Vi är en stor kommun med stora områden på natten. Vi har inte en specifik grupp som svarar på larmen på natten – det gör nattpersonalen. Och det blir väldigt mycket larm.

Även för läkemedelsautomaterna beskriver personal hur larm kan orsaka arbetstoppar och ökad stress. Dock beskrivs inte larmen vara lika frekventa, och därmed upplevs inte problemet vara lika stort. Under en intervju med hemtjänstpersonal beskrivs hur de kunde uppleva stress över larmen i början, och även fortfarande, om larmen kommer under en stressig dag:

> Vi har ganska tajta scheman, det är tidsstyrt allting. Om det tar tio minuter längre [att fixa med en läkemedelsautomat] så påverkar det resten. Strular den så kan man känna stress över det. Vi har bra tid för att fylla på dom, men om det går larm, då måste man ta det utöver, klämma in det helt enkelt.

En annan negativ aspekt med teknikerna är att de kan göra arbetet mer oförutsägbart för personalen. Resursplanerare beskriver hur allt fler arbetsuppgifter blir reaktiva och utgår från larm. En enhetschef för en nattpatrull beskriver hur tekniken kan leda till att förväntningar inte införlivas och en besvikelse över arbetssituationen uppstår, exempelvis om personalen startar ett arbetspass med ett lugnt schema och det blir en ”stökig natt” med höga arbetstoppar. Personal beskriver också hur de kan känna stress över att missa tidsfönstret för kameratillsynen. Eftersom kameratillsynen ska utföras under särskilda tider finns en risk för att personalen missar tidsfönstret om de har många andra arbetsuppgifter som de behöver prioritera. Här kan kameratillsynen medföra en latent stress.

Digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan även medföra en ökad arbetsbelastning för andra yrkesgrupper än baspersonalen, exempelvis för stödfunktioner, larmtekniker och chefer. Gällande den digitala nattillsynen beskriver exempelvis en enhetschef att tekniken lett till en ökad arbetsbelastning. Chefen beskriver hur tekniken har medfört många nya administrativa arbetsuppgifter som är tidskrävande, men att hen ändå ser att de positiva värdena med tekniken väger över. I andra kommuner kan denna typ av administrativa arbetsuppgifter vara fördelade på andra roller. Gällande läkemedelsautomaterna beskriver vissa sjuksköterskor att läkemedelsautomaterna har lett till en ökad arbetsbelastning, exempelvis genom ökad administration. Under en gruppintervju uttrycker sig en sjuksköterska på följande sätt:

> Jag tycker jag får mer göra med robotarna [läkemedelsautomaterna]. Hemtjänstpersonalen ringer in och är frustrerade och jag vet inte vad man ska göra, behöver prata med supporten, och då behöver man göra mycket admin kring det. Innan så hade jag bara delegering.

Smidigare och flexiblare men i vissa fall krångligare arbetssätt

Av intervjuerna framkommer exempel på hur digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan bidra till en större flexibilitet för personalen. Exempelvis nämns att personalen kan styra mer över sin arbetsdag när de inte behöver anpassa sig efter tiderna för fysiska besök i samma utsträckning. Resursplanerare beskriver hur läkemedelsautomater underlättar planeringen och att de kan planera ett jämnare flöde för baspersonalen och undvika arbetstoppar under vissa tider. Det framkommer också exempel på hur den digitala tekniken kan förenkla arbetet och göra det smidigare. Exempelvis beskrivs hur den digitala nattillsynen är enklare och snabbare att genomföra än fysiska tillsynsbesök, inte bara för att personalen slipper restiden, utan också för att de slipper gå in hos brukare och försöka att inte väcka dem samtidigt som de ska titta till personen.

Samtidigt visar intervjuerna att teknikerna också kan medföra krångel och minskad flexibilitet för personalen. Detta nämns framför allt kopplat till olika typer av teknikproblem. Det förekommer också beskrivningar av ineffektiva arbetssätt och otydlighet i rutiner som kan försvåra personalens arbete. Hur kommunen väljer att organisera arbetet får här stor påverkan på hur effektivt arbetet blir. Exempelvis hur larmkedjan är organiserad. I en av kommunerna gick larmen från läkemedelsautomater under en period till både hemtjänstpersonalen och sjuksköterskorna, vilket skapade en osäkerhet i vem som förväntades hantera larmet. Denna typ av dubbelriktad ansvarsfördelning i organisationen kan skapa fördröjningar och ineffektivitet i hanteringen av tekniken. En annan återkommande problematik som lyfts i

intervjuerna är att tekniken kan vara krånglig att använda, vilket beskrevs i tidigare kapitel.

Sammanfattningsvis visar intervjuerna att digital nattillsyn och läkemedelsautomater påverkar personalen både positivt och negativt i de tre kommunerna. Överlag uttrycker personalen att de är positiva till teknikerna och att de underlättar deras arbete, förutsatt att de fungerar som de ska. Av intervjuerna framgår att många av de negativa aspekterna inte har med tekniken ”i sig” att göra utan snarare är kopplade till andra faktorer såsom arbetets organisering, rutiner, införandeprocesser och utbildningsinsatser.

Teknikens påverkan på resurseffektivitet

I detta kapitel kommer Socialstyrelsen presentera hur digital nattillsyn och läkemedelsautomater påverkar de tre kommunernas resurseffektivitet, jämfört med ett fysiskt arbetssätt. I denna rapport förstås resurseffektivitet som en relation mellan resurser och kvalitet. Resurseffektivitet uppnås när en verksamhet utförs med mindre resurser men med oförändrad eller ökad kvalitet, eller då kvaliteten ökar vid användning av samma mängd resurser.

För att avgöra om digital nattillsyn och läkemedelsautomater leder till ökad resurseffektivitet i de tre kommunerna behöver således de resurser som används ställas i relation till hur teknikerna påverkar verksamhetens kvalitet. Detta behöver i sin tur jämföras med de resurser som används vid fysiska besök, och den kvalitet som det fysiska arbetssättet leder till. I detta kapitel kommer således följande fråga undersökas:

- Är digital nattillsyn och läkemedelsautomater mindre resurskrävande än en fysisk insats?
  - Om ja: Uppnår kommunen en likvärdig eller ökad kvalitet med teknikerna, jämfört med en fysisk insats?

Är tekniken mindre resurskrävande än en fysisk insats?

I detta avsnitt redogörs för den ekonomiska analys som Socialstyrelsen genomfört i de tre kommunerna för att ta reda på om digital nattillsyn och läkemedelsautomater är mindre resurskrävande än en fysisk insats. Vi använder termen ”resursbesparande” när en insats är mindre resurskrävande och termen ”vinster” med hänvisning till frigjorda resurser.

Bakgrundinformation: digital nattillsyn

I dialog med de tre kommunerna har Socialstyrelsen identifierat bakgrundsinformation som är central för vår beräkning av digital nattillsyns resursanvändning. I tabell 2 presenteras beskrivande statistik för respektive kommun. Andelen brukare som har digital nattillsyn, av det totala antalet brukare med nattillsyn, är 31–55 procent i kommunerna. Det genomsnittliga antalet digitala nattillsyner, det vill säga observationer, per natt och per brukare, är 1,0–2,1 i kommunerna. I tabell 2 redovisas kommunernas uppskattningar av kortaste respektive längsta avståndet från arbetsplatsen till brukaren. Den genomsnittliga tidsåtgången för fysisk nattillsyn är 5–10 minuter i kommunerna.

Tabell 2. Information om nattillsyn inom varje kommun

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Antal brukare med beslut om nattillsyn	20	175	85
Antal brukare med digital nattillsyn	11	66	26
Andel brukare med digital nattillsyn av alla med nattillsyn (%)	55	38	31
Genomsnittligt antal digitala nattillsyner per person och natt	1,0	2,1	1,7
Genomsnittlig tidsåtgång för fysisk nattillsyn per besök (min)	10	5	10
Kortaste avståndet från arbetsplats till brukare (km)	1,0	0,5	0,5
Längsta avståndet från arbetsplats till brukare (km)	8	40	15

Källa: Socialstyrelsens sammanställning av de tre kommunernas inrapporterade data år 2024.

Bakgrundsinformation: läkemedelsautomater

Genom dialog med kommunerna har även central bakgrundsinformation om läkemedelsautomater identifierats. I tabell 3 presenteras beskrivande statistik för respektive kommun. Andelen patienter som har en läkemedelsautomat, av det totala antalet patienter som har stöd av kommunen med läkemedelshantering, är 25 procent i kommun A, 16 procent i kommun B och 14 procent i kommun C.[15] Alla tre kommuner rapporterar att läkemedelsautomaten i genomsnitt fylls på med nya läkemedel två gånger per månad. Den genomsnittliga tidsåtgången för påfyllning är 10–20 minuter. Gällande transportsträckorna har kommunerna angett samma uppskattningar som för nattillsynen.

Tabell 3. Information om stöd med läkemedelshantering inom varje kommun

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Antal patienter med stöd med läkemedelshantering[a]	97	596	190

[15] Av det totala antalet personer med stöd med läkemedelshantering ingår en rad olika insatser som kommunen ger. I många av dessa fall lämpar det sig inte med en läkemedelsautomat, exempelvis för att patienten inte har dosförpackade läkemedel eller om patienten behöver stöd i att inta läkemedlet.

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Antal patienter med läkemedelsautomat	24	96	26
Andel patienter med läkemedelsautomat av alla med stöd med läkemedelshantering (%)	25	16	14
Genomsnittlig tidsåtgång för att fylla på läkemedelsautomaten med nya läkemedel (min)	20	10	10–15
Genomsnittligt antal besök för att fylla på läkemedelsautomaten per månad	2	2	2
Genomsnittligt antal gånger läkemedelsautomaten delar ut läkemedel per patient och dag	2,5	2,5	2,5
Kortaste avståndet från arbetsplats till patient (km)	1,0	0,5	0,5
Längsta avståndet från arbetsplats till patient (km)	8	40	15

Källa: Socialstyrelsens sammanställning av de tre kommunernas inrapporterade data år 2024. [a] Patienter med stöd med läkemedelshantering kan även ha beslut om andra samtidiga åtgärder/insatser.

Att räkna på resursanvändning

För att kunna genomföra beräkningar av huruvida digital nattillsyn och läkemedelsautomater är mindre resurskrävande än fysiska besök samlades data in från de tre kommunerna. Data bestod av tre kategorier av kostnader som är relaterade till nattillsyn och läkemedelshantering. Kategorierna var: kostnad för utrustning, besökskostnad och personalkostnader. Socialstyrelsen ställde frågor om kostnader på ett sätt som möjliggjorde jämförelse mellan fysisk och digital nattillsyn samt mellan fysiska läkemedelsbesök och läkemedelsautomater. För information om dessa beräkningar, se bilaga 2.

Begränsningar och antaganden

Beräkningarna av teknikernas resursanvändning fångar inte upp alla typer av resurser som används utan fokuserar på de mest betydande resurs- och kostnadsposterna, som vi identifierat tillsammans med kommunerna. I vissa fall har kommunerna kunnat hämta ut data från sina verksamhetssystem, men i många fall har kommunerna behövt göra uppskattningar av resursåtgången. Vidare har Socialstyrelsen behövt göra antaganden, när data saknas från kommunerna. Detta medför att analysen inte till fullo speglar

verkliga förhållanden i de tre kommunerna. Beroende på vilka antaganden som görs kan bias röra sig mot antingen en överskattning eller en underskattning av teknikernas resursvinster i de tre kommunerna.

En begränsning med vår analys som får stor påverkan på utfallet är att våra beräkningar utgår från de resursvinster som teknikerna kan ge om de *helt och hållet* ersätter ett fysiskt besök. Detta speglar dock sällan verkligheten eftersom flera omsorgsåtgärder ofta utförs vid samma besök, speciellt när det gäller stöd med läkemedelshantering. När en individ får en tillsynskamera eller läkemedelsautomat behöver det fysiska besöket ibland behållas, även om det kan flyttas på i tid. Den resursvinst som teknikerna ger i denna typ av fall blir betydligt mindre, än när hela besöket kan plockas bort. Kommunen sparar då endast in tiden för att utföra tillsynen eller hantera läkemedlet, men inte tiden för transport, vilket är den stora kostnadsposten. Sammantaget medför detta antagande att Socialstyrelsen har överskattat resursvinsterna med teknikerna, framför allt kopplat till läkemedelsautomaterna. I praktiken medför teknikerna inte alltid att fysiska besök kan plockas bort, vilket vi utgått från i våra beräkningar.

En faktor som har varit särskilt svår för kommunerna att ange har varit genomsnittliga transportsträckor och transporttid för fysiska besök. Ingen av kommunerna har specifika mätare i bilarna där det går att urskilja ett visst sorts besök, utan dessa mäter sträckan för samtliga besök. Kommunerna lyfter även att medarbetarna är mobila och oftast inte utgår från arbetsplatsen. Detta gör att det finns många faktorer såsom körschema och oväntade händelser som kan påverka transportsträckor. Socialstyrelsen har behövt göra antaganden för att uppskatta detta. Till exempel har vi utgått från uppskattad kortaste och längsta transportsträcka från arbetsplatsen till individen, och utifrån det uppskattat en genomsnittlig transportsträcka per besök för respektive kommun. Troligtvis är det fler brukare och patienter som bor i tätbebyggelse där transportsträckorna är kortare än det genomsnitt som vi uppskattat, vilket förmodligen innebär att vi har överskattat vinsterna med tekniken.

Ett annat antagande som påverkar vår analys är att alla transportsträckor körs med bil. Det skulle kunna göra att vi överskattar vinsterna med teknikerna eftersom minskade drivmedelskostnader ingår i beräkningen. Det skulle också kunna göra att vi underskattar vinsterna om personalen använder andra färdmedel som tar mer tid i anspråk. Ett ytterligare antagande som Socialstyrelsen har gjort är att kommunerna använder dubbelbemanning för de fysiska nattillsynsbesöken. Om en kommun använder enkelbemanning blir vinsterna mindre.

En annan uppgift som har varit svår för kommunerna att uppskatta är antalet larm som teknikerna resulterar i. För den digitala nattillsynen handlar det om larm när brukaren inte syns i kameran eller när det är något fel på tekniken. För läkemedelsautomaten handlar det om larm när patienten inte tagit loss

dospåsen, eller när automaten krånglar. Mängden larm påverkar utfallet då fler larm – som kräver fysiska besök – också tar mer resurser i anspråk. Uppgifter om antal larm baseras på verksamhetsdata i den utsträckning Socialstyrelsen har haft tillgång till det. I annat fall har vi utgått från kommunernas rapportering om antal larm. Uppgifterna om antal larm har också jämförts med vad som har framkommit i personalintervjuerna. Ytterligare en begränsning i tillvägagångsättet är att vi inte har inkluderat uppstartskostnader vid införandet av teknikerna, till exempel utbildningskostnader.

Resursvinster av införande av digital nattillsyn

Tabell 4 beskriver uppskattade resursvinster som kommunerna gör till följd av att införa digital nattillsyn. Resultatet visar att tillsyskameror är mindre resurskrävande än fysiska besök i alla tre kommuner. Kommunerna gör huvudsakligen besparingar genom minskat antal fysiska besök och transporter, vilket resulterar i frigjord tid för baspersonalen och minskade drivmedelskostnader.[16] I tabell 9 redovisas skillnader i årskostnad mellan ett helt fysiskt arbetssätt och digital nattillsyn. Resultatet visar att kommunernas användning av digital nattillsyn innebär kostnadsbesparingar.

Av tabell 4 framgår att nivån på resursvinsterna skiljer sig åt mellan kommunerna. Kommun A sparar in 15 timmar för personalen, per brukare och månad, genom sitt införande av digital nattillsyn, medan kommun B och kommun C sparar in 37 respektive 25 timmar. Anledningen till att resursvinsterna är lägre i kommun A, jämfört med de övriga kommunerna, är kopplad till besöksfrekvensen för nattillsynen. I tabell 4 framgår att mängden minskade fysiska besök per patient och månad varierar mellan kommunerna (29,9–44,4 besök). Denna variation beror på att kommunerna skiljer sig åt gällande hur många tillsynsbesök brukaren har i genomsnitt. I kommun A är genomsnittet 1,0 besök per natt och brukare, medan det i kommun B är 2,1 besök per natt och i kommun C 1,7 besök per natt. Detta medför att kommun B och kommun C gör större resursvinster än kommun A när de inför digital nattillsyn.

Att kommun B gör de största resursvinsterna beror på att den är geografiskt mycket större än de övriga två kommunerna.[17] Detta leder till att tekniken sparar in mer restid för personal och mer drivmedelskostnader i kommun B jämfört med övriga kommuner. Dock rapporterar kommun B kortare tid (5 minuter) för fysiska tillsynsbesök, jämfört med de andra två kommunerna

[16] Minskningen i antalet besök beräknas som skillnaden mellan antalet schemalagda fysiska besök för nattillsyn och antalet fysiska besök som fortfarande krävs trots användning av digital nattillsyn – det vill säga summan av oplanerade fysiska besök till följd av larm.
[17] För bakgrundinformation om de tre kommunerna, se tabell 1.

(10 minuter), vilket gör att vinsterna i det hänseendet blir mindre för kommun B.

Tabell 4. Uppskattade resursvinster av införande av digital nattillsyn (då tekniken ersätter fysiska besök), per brukare och månad

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Minskat antal besök[a]	29,9	44,4	42,0
Uppskattad minskning i antal körda mil	18	67[b]	29[b]
Utebliven drivmedelskostnad[c] (kr)	314	1 166	515
Frigjord tid (för transport och besök) för baspersonal (timmar)	15	37	25

Källa: Socialstyrelsens sammanställning av kommunernas inrapporterade data år 2024.
[a] Socialstyrelsen har uppskattat larmfrekvensen utifrån kommunernas rapporterade data.
[b] Socialstyrelsen har uppskattat detta genom att utgå från kommunens rapportering av den kortaste och längsta transportsträckan mellan arbetsplatsen och brukaren.
[c] Socialstyrelsen har antagit att transport endast sker med bensindriven bil som förbrukar 0,7 liter/mil samt en kostnad på 25 kr per mil baserat på uppgifter från Skatteverket.

För mer information om beräkningarna som ligger till grund för denna tabell, se bilaga 2. Beräkningen utgår från att den digitala nattillsynen ersätter fysiska tillsynsbesök, vilket innebär att resursvinsterna i kommunerna överskattas.

Resursvinster av införande av läkemedelsautomater

Tabell 5 beskriver uppskattade resursvinster som kommunerna gör till följd av att införa läkemedelsautomater. Resultatet visar att läkemedelsautomater är mindre resurskrävande än fysiska besök i alla tre kommuner. Likt fallet med digital nattillsyn, gör kommunerna huvudsakligen besparingar genom minskat antal fysiska besök och transporter, vilket resulterar i frigjord tid för baspersonalen och minskade drivmedelskostnader.[18] I tabell 13 redovisas skillnader i årskostnad mellan ett helt fysiskt arbetssätt och läkemedelsautomater. Resultatet visar att kommunernas användning av läkemedelsautomater innebär kostnadsbesparingar.

Av tabell 5 framgår att nivån på resursvinsterna skiljer sig åt mellan kommunerna. Kommun A sparar in 30 timmar för personalen, per patient och månad, genom sitt införande av läkemedelsautomater, medan kommun B och kommun C sparar in 61 respektive 36 timmar. Likt fallet med digital

[18] Minskningen i antalet besök beräknas som skillnaden mellan antalet schemalagda fysiska besök för läkemedelshantering och antalet fysiska besök som fortfarande krävs trots användning av läkemedelsautomat, det vill säga summan av besök för påfyllning av läkemedel samt oplanerade fysiska besök till följd av larm.

nattillsyn uppnår kommun B en högre resursvinst än de övriga kommunerna, på grund av att avstånden är längre. Minskat antal fysiska besök per patient och månad varierar i låg utsträckning mellan kommunerna (72,5–72,8 besök). För mer information om beräkningarna som ligger till grund för denna tabell, se bilaga 2. Beräkningen utgår från att läkemedelsautomaten ersätter fysiska besök för stöd med läkemedelshantering – vilket innebär att resursvinsterna i kommunerna överskattas.

Tabell 5. Uppskattade resursvinster av införande av läkemedelsautomater (då tekniken ersätter fysiska besök), per patient och månad

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Minskat antal besök[a]	72,8	72,7	72,5
Uppskattad minskning i antal körda mil	44	109[b]	51[b]
Utebliven drivmedelskostnad[c] (kr)	764	1 908	888
Frigjord tid (för transport och besök) för baspersonal (timmar)	30	61	36

Källa: Socialstyrelsens sammanställning av kommunernas inrapporterade data år 2024.
[a] Socialstyrelsen har uppskattat larmfrekvensen utifrån verksamhetsdata, intervjuer och kommunernas självrapporterade data.
[b] Socialstyrelsen har uppskattat detta genom att utgå från kommunens rapportering av den kortaste och längsta transportsträckan mellan arbetsplatsen och patienten.
[c] Socialstyrelsen har antagit att transport sker endast med bensindriven bil som förbrukar 0,7 liter/mil samt en drivmedelskostnad på 25 kr per mil baserat på uppgifter från Skatteverket.

Av resultatet framgår att läkemedelsautomater frigör mer resurser i de tre kommunerna, jämfört med den digitala nattillsynen. Störst är skillnaden i kommun A – där läkemedelsautomaten frigör dubbelt så mycket tid för baspersonalen som den digitala nattillsynen (30 respektive 15 timmar per patient/brukare och månad). Detta beror på att patienter i snitt har fler läkemedelsbesök (2,5 per dag) än brukare har nattillsynsbesök i kommunerna, vilket innebär att läkemedelsautomaten frigör mer resurser än tillsynskameran. I kommun B och C är skillnaden i besöksfrekvens mellan teknikerna inte lika stor, och därmed är inte skillnaden i resursvinst lika stor som i kommun A.

En ytterligare faktor som gör att läkemedelsautomaten är mer resursbesparande än den digitala nattillsynen i kommun B och C är att tillsynskameran resulterar i fler larm, då personalen behöver åka ut och göra fysiska besök, vilket minskar resursvinsten med kamerorna jämfört med automaterna. I kommun A är larmfrekvensen i stället något högre för läkemedelsautomaterna, jämfört med den digitala nattillsynen. Resursvinsten i transporter och drivmedel, per inbesparat fysiskt besök, är densamma för digital nattillsyn och läkemedelsautomater. Dock är

besparingen i transporter och drivmedel totalt sett högre för läkemedelsautomater eftersom de sparar in fler fysiska besök.

Kostnadsbesparingar av införande av läkemedelsautomater och digital nattillsyn

I denna del presenterar Socialstyrelsen en scenarioanalys av hur digital nattillsyn och läkemedelsautomater påverkar kommunernas kostnader. Det första scenariot illustrerar hur kostnaderna skulle se ut om kommunerna hade ett helt fysiskt arbetssätt. Det andra scenariot illustrerar hur kostnaderna ser ut i dag, då kommunerna använder både en fysisk och en digital lösning. Det tredje scenariot illustrerar hur kostnaderna skulle se ut om kommunerna ökade användningen av digital nattillsyn till 80 procent och läkemedelsautomater till 50 procent. Det tredje scenariot ska *inte* uppfattas som ett målvärde eller önskvärt läge, utan är endast en illustration över hur kostnaderna förändras i takt med att användningsnivån stiger. Socialstyrelsen kan inte uttala sig om vilken nivå av teknikanvändning som vore önskvärd för kommunerna att nå.

I scenarioanalysen utgår vi från samma beräkningsgrunder och antaganden som vi använt oss av i analysen av kommunernas resursvinster ovan. Den faktor som förändras i scenarioanalysen är andel individer som använder tekniken i respektive kommun. Gällande larmfrekvensen har vi utgått från att den ökar proportionellt i takt med en högre användningsgrad av tekniken. För mer information om beräkningarna se bilaga 2.

Scenarioanalys för digital nattillsyn

I denna scenarioanalys tittar vi på olika användningsgrader av digital nattillsyn, där kommunerna i allt större utsträckning ersätter fysisk nattillsyn med digital nattillsyn. Tabell 6 visar kostnaderna för enbart fysisk nattillsyn, tabell 7 visar kostnaderna för kommunernas nuvarande situation där både fysisk och digital nattillsyn används och tabell 8 visar kostnaderna vid ökat antal brukare som har digital nattillsyn, upp till 80 procents användning. Tabell 9 redovisar skillnaderna i kostnad mellan dessa olika scenarier.

Tabell 6. Scenarioanalys 1 – endast fysisk nattillsyn

Scenarioanalys med utvalda kostnadsposter för tre kommuner.

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Antal brukare med fysisk nattillsyn	20	175	85
Andel brukare med digital nattillsyn (%)	0	0	0
Genomsnittligt antal fysiska nattillsyner per år	7 200	94 500	45 900

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Genomsnittlig drivmedelskostnad per år för hela kommunen (kr)	75 600	2 480 625	562 275
Genomsnittlig personalkostnad för transport per år för hela kommunen (kr)	1 711 200	50 533 875	13 025 139
Genomsnittlig personalkostnad för besök per år för hela kommunen (kr)	855 600	5 614 875	5 210 055
Årskostnad för utrustning (kr)	0	0	0
Årskostnad, totalt (kr)	2 642 400	58 629 375	18 797 469
Årskostnad per brukare (kr)	132 120	335 025	221 147

Källa: Socialstyrelsens sammanställning av kommunernas inrapporterade data år 2024. Socialstyrelsen har antagit att besökstiden för larm är 10 minuter. Personalkostnad är baserat på genomsnittlig timlön för undersköterska från kommunens rapporterade data och inklusive socialavgifter enligt Tillväxtverket.

Tabell 6 presenterar kostnadsbilden för enbart fysisk nattillsyn i respektive kommun. Kostnaderna skiljer sig åt mellan kommunerna, och den årliga kostnaden per brukare är 132 120–335 025 kronor. Nästa steg i scenarioanalysen är att beskriva hur kostnaderna ser ut i nuläget, då både fysisk och digital nattillsyn används. Som framgår av tabell 7 är årskostnaden i detta scenario 73 405–164 463 kronor per brukare.

Tabell 7. Scenarioanalys 2 – nuläge, baserat på andelen brukare med digital nattillsyn 2024

Scenarioanalys med utvalda kostnadsposter för tre kommuner.

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Antal brukare med nattillsyn	20	175	85
Antal brukare med digital nattillsyn	11	66	26
Andel brukare med digital nattillsyn (%)	55	38	31
Genomsnittlig drivmedelskostnad per år för hela kommunen (kr)	34 159	1 042 524	401 751
Genomsnittlig personalkostnad för transport per år för hela kommunen (kr)	773 177	21 237 703	9 306 589
Genomsnittlig personalkostnad för besök per år för hela kommunen (kr)	425 019	2 811 502	3 746 541
Årskostnad för utrustning (kr)	235 752	775 368	524 472
Årskostnad, totalt (kr)	1 468 107	25 867 097	13 979 353

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Årskostnad per brukare (kr)	73 405	147 812	164 463

Källa: Socialstyrelsens sammanställning av kommunernas inrapporterade data år 2024. Socialstyrelsen har antagit att besökstiden för larm är 10 minuter. Personalkostnad är baserat på genomsnittlig timlön för undersköterska från kommunens rapporterade data och inklusive socialavgifter enligt Tillväxtverket.

Nästa steg i scenarioanalysen är att beskriva hur kostnaderna ser ut i ett scenario där 80 procent av alla brukare med nattillsyn får denna insats digitalt. Som framgår av tabell 8 är årskostnaden i detta scenario 59 021–87 164 kronor per brukare.

Tabell 8. Scenarioanalys 3 – ökad teknikanvändning, 80 % av brukarna har digital nattillsyn

Scenarioanalys med utvalda av kostnadsposter för tre kommuner.

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Antal brukare med nattillsyn	20	175	85
Antal brukare med digital nattillsyn	16	140	68
Andel brukare med digital nattillsyn (%)	80	80	80
Genomsnittlig drivmedelskostnad per år för hela kommunen (kr)	22 982	522 585	142 443
Genomsnittlig personalkostnad för transport per år för hela kommunen (kr)	520 205	10 645 803	3 299 702
Genomsnittlig personalkostnad för besök per år för hela kommunen (kr)	294 326	2 440 599	1 403 242
Årskostnad för utrustning (kr)	342 912	1 644 720	1 371 696
Årskostnad, totalt (kr)	1 180 426	15 253 707	6 217 082
Årskostnad per brukare (kr)	59 021	87 164	73 142

Källa: Socialstyrelsens sammanställning av kommunernas inrapporterade data år 2024. Socialstyrelsen har antagit att besökstiden för larm är 10 minuter. Personalkostnad är baserat på genomsnittlig timlön för undersköterska från kommunens rapporterade data och inklusive socialavgifter enligt Tillväxtverket.

Tabell 9 visar årskostnaden per brukare för de tre olika scenarierna i respektive kommun. Resultatet visar att digital nattillsyn innebär en lägre kostnad för kommunerna jämfört med fysiska besök. Av tabellen framgår att årskostnaden per brukare minskar i takt med att fler brukare använder digital nattillsyn. Anledningen till att kostnaden skiljer sig åt mellan kommunerna är främst att avstånden är olika långa och att besöksfrekvensen ser olika ut. I kommun A har brukare i genomsnitt 1,0 tillsyn per natt, medan de i kommun

B och C har 2,1 respektive 1,7 tillsyner. Ju fler tillsyner en kommun utför, desto högre är kostnaderna. Så som beskrevs ovan grundar sig analysen på ett antagande om att tekniken ersätter fysiska besök, vilket den inte alltid gör. Detta innebär att kostnadsbesparingen överskattas i denna scenarioanalys.

Tabell 9. Årskostnad per brukare för scenario 1, 2 och 3, då kommunen ökar sin användning av digital nattillsyn (i kronor)

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Scenario 1: Endast fysisk nattillsyn	132 120	335 025	221 147
Scenario 2: Nuläge, nuvarande teknikanvändning	73 405	147 812	164 463
Scenario 3: Ökad teknikanvändning, 80 % digital nattillsyn	59 021	87 164	73 142

Källa: Socialstyrelsens sammanställning av kommunernas inrapporterade data år 2024.

Scenarioanalys för läkemedelsautomater

I denna scenarioanalys tittar vi på olika användningsgrader av läkemedelsautomater, när kommunerna i allt större utsträckning ersätter fysiska besök med läkemedelsautomater. Tabell 10 visar kostnaderna för enbart fysiskt stöd för läkemedelshantering, tabell 11 visar kostnaderna för kommunernas nuvarande situation där både en fysisk och en digital lösning används och tabell 12 visar kostnaderna vid ökat antal patienter som har en läkemedelsautomat, upp till 50 procents användning. Tabell 13 redovisar skillnaderna i kostnad mellan dessa olika scenarier.

I tabell 10 presenteras ett scenario för kostnaderna om kommunerna endast arbetar med fysisk läkemedelshantering. Resultatet visar en årskostnad per patient på 130 200–171 730 kronor i de tre kommunerna.

Tabell 10. Scenarioanalys 1 – endast fysiskt stöd för hantering av läkemedel

Scenarioanalys med utvalda kostnadsposter för tre kommuner.

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Antal patienter med stöd med läkemedelshantering	97	596	190
Andel patienter med läkemedelsautomat (%)	0	0	0
Genomsnittligt antal fysiska läkemedelsbesök per år	87 300	536 400	171 000
Genomsnittlig drivmedelskostnad per år för hela kommunen (kr)	916 650	6 584 508	2 094 750

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Genomsnittlig personalkostnad för transport per år för hela kommunen (kr)	9 370 200	79 816 357	24 262 513
Genomsnittlig personalkostnad för besök per år för hela kommunen (kr)	2 342 550	15 950 261	4 852 503
Årskostnad för utrustning (kr)	0	0	0
Årskostnad, totalt (kr)	12 629 400	102 351 126	31 209 766
Årskostnad per patient (kr)	130 200	171 730	164 262

Källa: Socialstyrelsens sammanställning av kommunernas inrapporterade data år 2024. Socialstyrelsen har antagit att besökstiden för larm är densamma som vid fysiskt läkemedelsbesök (5 minuter). Personalkostnad är baserat på genomsnittlig timlön för undersköterska från kommunens rapporterade data och inklusive socialavgifter enligt Tillväxtverket.

Tabell 11 visar hur kostnaderna ser ut i nuläget då både fysiska besök och läkemedelsautomater används. Resultatet visar att årskostnaden per patient är 106 269–159 586 kronor i kommunerna.

Tabell 11. Scenarioanalys 2 – nuläge, baserat på andelen patienter med läkemedelsautomat 2024

Scenarioanalys med utvalda kostnadsposter för tre kommuner.

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Antal patienter med stöd med läkemedelshantering	97	596	190
Antal patienter med läkemedelsautomat	24	96	26
Andel patienter med läkemedelsautomater (%)	25	16	14
Genomsnittlig personalkostnad för transport per år för hela kommunen (kr)	7 124 664	67 278 395	21 053 051
Genomsnittlig drivmedelskostnad per år för hela kommunen (kr)	696 503	11 882 052	1 817 655
Genomsnittlig personalkostnad för besök per år för hela kommunen (kr)	1 830 846	13 447 465	4 228 318
Årskostnad för utrustning (kr)	656 064	2 505 600	778 440
Årskostnad, totalt (kr)	10 308 077	95 113 512	27 877 463
Årskostnad per patient (kr)	106 269	159 586	146 723

Källa: Socialstyrelsens sammanställning av kommunernas inrapporterade data år 2024. Socialstyrelsen har antagit att besökstiden för larm är densamma som vid fysiskt läkemedelsbesök (5 minuter).

Personalkostnad är baserat på genomsnittlig timlön för undersköterska från kommunens rapporterade data och inklusive socialavgifter enligt Tillväxtverket.

Nästa steg i scenarioanalysen är att beskriva hur kostnaderna ser ut i ett scenario där 50 procent av alla patienter med stöd med läkemedelshantering har en läkemedelsautomat. Som framgår av tabell 12 är årskostnaden i detta scenario 80 548–101 509 kronor per patient.

Tabell 12. Scenarioanalys 3 – ökad teknikanvändning, 50 % av patienterna har läkemedelsautomat

Scenarioanalys med utvalda av kostnadsposter för tre kommuner.

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Antal patienter med stöd med läkemedelshantering	97	596	190
Antal patienter med läkemedelsautomat	49	298	95
Andel patienter med läkemedelsautomater (%)	50	50	50
Genomsnittlig personalkostnad för transport per år för hela kommunen (kr)	4 832 346	41 039 852	12 535 632
Genomsnittlig drivmedelskostnad per år för hela kommunen (kr)	473 603	3 486 798	1 082 288
Genomsnittlig personalkostnad för besök per år för hela kommunen (kr)	1 241 328	8 194 960	2 571 826
Årskostnad för utrustning (kr)	1 265 850	7 777 800	2 844 300
Årskostnad, totalt (kr)	7 813 127	60 499 410	19 034 046
Årskostnad per patient (kr)	80 548	101 509	100 179

Källa: Socialstyrelsens sammanställning av egna insamlade data år 2024. Socialstyrelsen har antagit att besökstiden för larm är densamma som vid fysiskt läkemedelsbesök (5 minuter). Personalkostnad är baserat på genomsnittlig timlön för undersköterska från kommunens rapporterade data och inklusive socialavgifter enligt Tillväxtverket.

I tabell 13 presenteras årskostnaden per patient för de tre olika scenarierna för respektive kommun. Anledningen till att kostnaden skiljer sig åt mellan kommunerna är främst att avstånden är olika långa, vilket gör att kommun B har högst kostnader per patient. Liksom för den digitala nattillsynen, framgår att läkemedelsautomater innebär en lägre kostnad för kommunerna jämfört med fysiska besök. Av tabellen framgår att årskostnaden per patient minskar i takt med att fler patienter har en läkemedelsautomat. Liksom för den digitala nattillsynen grundar sig analysen på ett antagande om att tekniken ersätter fysiska besök, vilket den inte alltid gör. Detta innebär att kostnadsbesparingen överskattas i denna scenarioanalys.

Tabell 13. Årskostnad per patient för scenario 1, 2 och 3, då kommunen ökad sin användning av läkemedelsautomater (i kronor)

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Scenario 1: Endast fysiskt stöd för hantering av läkemedel	130 200	171 730	164 262
Scenario 2: Nuläge, nuvarande teknikanvändning	106 269	159 586	146 723
Scenario 3: Ökad teknikanvändning, 50 % läkemedelsautomater	80 548	101 509	100 179

Källa: Socialstyrelsens sammanställning av kommunernas inrapporterade data år 2024.

Sammantaget visar scenarioanalysen att drivmedels- och personalkostnader minskar när kommunerna ökar användningsgraden av digital nattillsyn och läkemedelsautomater. Det kvarstår dock vissa kostnader som är kopplade till personal och transport. Dessa uppstår vid oplanerade fysiska insatser, främst i samband med larm, samt vid påfyllning av läkemedel i automaterna. Den kostnadspost som ökar mest vid en högre användning av digital teknik är produkthyran. Ju fler enheter som används inom kommunen, desto högre blir de utrustningsrelaterade kostnaderna.

Att teknikerna medför kostnadsbesparingar betyder dock inte att kommunen hämtar hem detta i faktiska finansiella vinster. Om de gör det beror på vad kommunerna gör med den frigjorda tiden, vilket kommer avhandlas längre fram i detta kapitel.

Teknikens påverkan på effektivitet: ur personalens perspektiv

Den ekonomiska analysen visade att digital nattillsyn och läkemedelsautomater medför resursbesparingar och frigör tid för baspersonal. Denna bild återspeglas i intervjuerna med personal. Överlag uttrycker personalen att teknikerna har ökat arbetets effektivitet och frigör tid. Den tid som digital nattillsyn och läkemedelsautomater sparar in beskrivs i regel överskrida den tid som tekniken tar i anspråk. Exempelvis beskriver en sjuksköterska det på följande sätt:

> Om man har en medicingivare [läkemedelsautomat] på brukare som behöver hjälp med läkemedel fyra gånger per dygn, och det är fyra mil ut till den patienten, det är mycket tid och resurser som man sparar på apparaten. Så om den strular någon gång per månad då kanske den ändå sparar tid.

De exempel som lyfts fram på när teknikerna inte effektiviserar arbetet är när kommunen drabbas av stora tekniska problem, exempelvis om

uppkopplingen krånglar för många tillsynskameror, så att personalen ändå måste åka ut och genomföra besöken fysiskt. Den övergripande bild som personalen förmedlar är att när tekniken fungerar som den ska så effektiviserar den arbetet.

Av intervjuerna framkommer också att både digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan bidra till en mer effektiv arbetsfördelning. Exempelvis lyfts att läkemedelsautomaterna kan möjliggöra att fler besök kan genomföras utan att personalen har delegering enligt HSL. Det innebär i sin tur att personal med delegering kan omfördelas och deras kompetens användas där den behövs mest. En samordnare svarar på följande sätt på frågan om läkemedelsautomaten har bidragit till högre effektivitet:

> Jag skulle säga mer effektivt. Kan vara en arbetsgrupp inom hemtjänsten där två tredjedelar har delegering inom HSL. Då, om vi har medicingivare [läkemedelsautomater] som kan ge medicinen i stället, då kan vi rikta in personal med delegering på andra uppdrag. (…) Man kan tänka om där i planeringen – rätt man på rätt plats.

En annan fördel som lyfts med läkemedelsautomaterna är att tekniken kan bidra till ett effektivare arbetsflöde under dagen. Skälet är att tekniken kan minska arbetstoppar och behov av personal med delegering under vissa tider, exempelvis på morgonen.

Hur använder kommunerna den frigjorda tiden?

Av intervjuerna framgår att kommunerna använder den tid som teknikerna frigör på olika sätt. Hur tiden används kan också skilja sig åt mellan olika hemtjänstområden i kommunen. Dessutom kan personalen i samma kommun ge olika bilder av hur den frigjorda tiden används. Detta har medfört utmaningar i att ringa in exakt hur kommunerna hanterar den frigjorda tiden. Hur kommunen använder frigjorda resurser i övrigt, exempelvis besparingar i drivmedelskostnader, har Socialstyrelsen inte kunnat kartlägga inom ramen för detta uppdrag.

Frigjord tid används till mer vård- och omsorgsarbete

Av intervjuerna framkommer att baspersonalen använder den frigjorda tiden till andra arbetsuppgifter. Överlag beskriver baspersonalen att ”tiden som frigörs används till andra brukare” och att ”luckorna fylls på”. På en fråga om läkemedelsautomater effektiviserar arbetet svarar en hemtjänstpersonal på följande sätt:

> Det är klart att det underlättar, man kan koncentrera sig på andra arbetsuppgifter i stället. Tiden som frigörs används till andra brukare – inte så att vi får ledigt.

Detta citat är en talande beskrivning för hur hemtjänstpersonalen beskriver att den frigjorda tiden används kopplat till både digital nattillsyn och läkemedelsautomater. Arbetsbelastningen beskrivs i de flesta fall vara ungefär densamma som innan kommunen hade tekniken. Men det förekommer också exempel på att tekniken lett till ett lugnare arbetstempo för baspersonal eller en högre arbetsbelastning och ökad stress, vilket togs upp i tidigare kapitel.

Baspersonalen ägnar främst den frigjorda tiden åt det vård- och omsorgsarbete som ingick i deras yrkesroll sedan tidigare. Exempelvis kan den tid som tekniken frigör medföra att personalen hinner med fler fysiska besök hos brukare som behöver hjälp med personlig omvårdnad. Socialstyrelsen har inte sett något tydligt exempel på att den frigjorda tiden har använts till exempelvis utbildning eller verksamhetsutveckling. Dock har den frigjorda tiden varit svår att ringa in och det är möjligt att kommunerna har använt tiden på andra sätt än vad som framkommit i intervjuerna.

Flera av de intervjupersoner som deltagit har svårt att beskriva exakt hur den frigjorda tiden används. Exempelvis kan det handla om personer som inte arbetade i kommunen innan tekniken infördes, och därmed inte kan jämföra med hur situationen såg ut tidigare. Vidare finns det en rad olika faktorer som påverkar baspersonalens arbetsuppgifter och arbetssätt, vilket gör det svårt att isolera förändringar som har med teknikerna att göra.

Fyra typfall för användning av frigjord tid

Utifrån intervjumaterialet har fyra typfall för användning av frigjord tid identifierats:

1. Mer tid till befintliga insatser
2. Tid till fler insatser
3. Mer tid till befintliga insatser och fler insatser
4. Ren avlastning (hypotetiskt)

Typfall 1: Mer tid till befintliga insatser

Här används den frigjorda tiden till att skapa ett lugnare arbetstempo och förbättra kvaliteten i de insatser som redan utförs. Baspersonalen får mer tid för varje individ utan att mängden insatser förändras. Detta typfall visualiseras i figur 3.

Kännetecken:

- Oförändrad bemanning. På det stora hela samma personalstyrka som innan tekniken infördes.
- Mer tid för personal att utföra sina arbetsuppgifter. Ett lugnare arbetstempo jämfört med innan tekniken infördes.
- Oförändrad mängd insatser. Ingen avgörande skillnad i antalet insatser som personalstyrkan hanterar, jämfört med innan tekniken infördes.
- Om tekniken togs bort skulle befintlig personalstyrka kunna utföra alla insatser ändå. Personalen skulle då ”återgå” till läget före teknikinförandet, med ett högre arbetstempo och mindre tid till att utföra arbetet.

Figur 3. Typfall 1: Mer tid till befintliga insatser

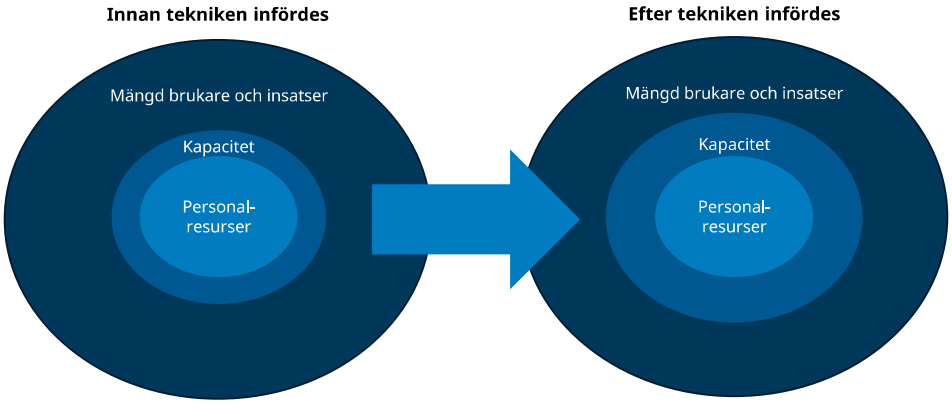

Av intervjuerna framkommer att detta typfall är ovanligt i de tre kommunerna. Ett exempel rörande digital nattillsyn ges av en intervjuperson som arbetar i ett hemtjänstområde med mycket långa avstånd. Intervjupersonen beskriver att det, innan tekniken infördes, var ett konstant resande från arbetspassets början till slut och att den digitala tillsynen bidragit till minskad stress och att hen kan känna sig tryggare med att det finns tid till att utföra arbetsuppgifterna, vilket i sin tur bidragit till en bättre kvalitet i insatsen när hen inte behöver stressa i mötet med brukarna.

När det gäller läkemedelsautomaterna beskriver hemtjänstpersonal i en kommun att de ser att tekniken kan hjälpa dem att göra schemat mer luftigt, minska stressen och ge dem mer tid till andra individer, men att tekniken hittills haft en begränsad effekt på deras arbetsbelastning eftersom det bara är en patient som har tekniken i deras hemtjänstområde. En chef för hemtjänsten i samma kommun beskriver att läkemedelsautomaterna medför

att personalen kan ”frikoppla resurser, att man hinner med sina sysslor på annat sätt, att man inte behöver åka på allt”. Chefen beskriver att läkemedelsautomaten är ett sätt, bland flera, för att underlätta för personalen och skapa mer ”luft i systemet”. Detta typfall skulle också kunna medföra effekter såsom minskad övertid eller minskat behov av att ta in vikarier. Dessa effekter är dock inget som de undersökta kommunerna lyfter fram.

Typfall 2: Tid till fler insatser

Här används den frigjorda tiden för att öka produktionsvolymen. Personalen kan hantera fler insatser, utan att bemanningen ökar. Detta typfall visualiseras i figur 4.

Kännetecken:

- Oförändrad bemanning. På det stora hela samma personalstyrka som innan tekniken infördes.
- Oförändrat arbetstempo. Personalen har samma tid till att utföra sina arbetsuppgifter som innan tekniken infördes.
- Ökad mängd insatser som personalstyrkan hanterar, jämfört med innan tekniken infördes.
- Om tekniken togs bort skulle befintlig personalstyrka inte hinna utföra alla insatser. Personalen skulle då behöva tillkalla extra personal eller prioritera bort insatser.

Figur 4. Typfall 2: Tid till fler insatser

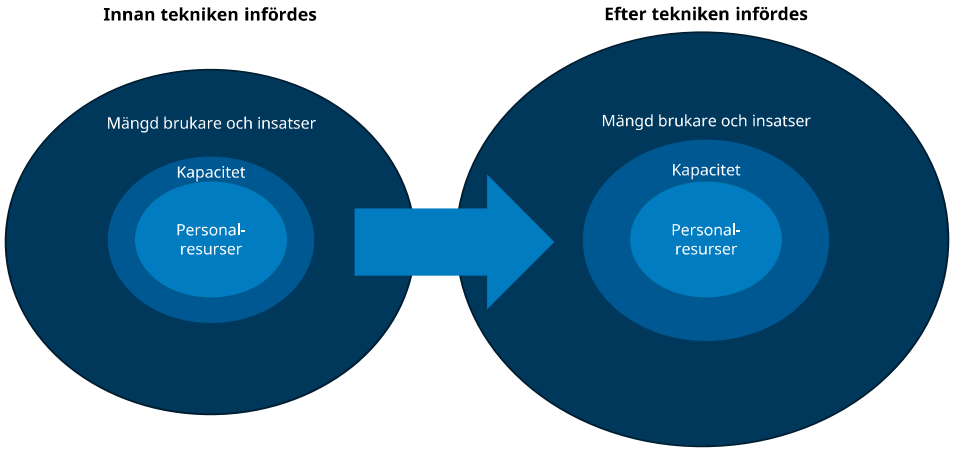

Av intervjuerna framgår att detta är det vanligaste typfallet, för både digital nattillsyn och läkemedelsautomater. I stället för att få mer tid till befintliga arbetsuppgifter får personalen fler insatser att hantera. Det tydligaste tecknet

på att kommunen har använt den frigjorda tiden på detta sätt är att det skulle krävas mer personal ifall tekniken togs bort. Dock är det komplicerat för kommunerna att uppskatta exakt hur mycket mer resurser de skulle behöva för att klara arbetet om det utfördes helt fysiskt. Personalen gör här olika typer av uppskattningar som kan skilja sig mycket åt, också inom samma kommun. I samma kommun kan vissa intervjupersoner bedöma att flera tjänster skulle behöva tillsättas om teknikerna togs bort, medan andra intervjupersoner menar att det handlar om mindre punktinsatser som inte motsvarar en heltidstjänst.

Detta belyser hur svårt det kan vara att räkna om den frigjorda tiden i antal tjänster. Att endast räkna på den tid som tekniken ”sparar in” och sedan omvandla detta i arbetstid och antal tjänster speglar inte hur situationen ser ut i praktiken. I praktiken tillkommer en rad olika faktorer som påverkar hur stor en arbetsgrupp behöver vara. Även om teknikerna frigör tid under vissa tidpunkter kan personalstyrkan fortfarande behöva vara av en viss storlek för att hantera arbetstoppar av fysiska insatser under andra tider på dygnet. Vidare kan personalen behöva upprätthålla en viss kritisk massa, exempelvis för att stötta upp kollegor eller fungera som en backup om det uppstår problem. Även om en tjänst i teorin kan ”sparas in” är det inte nödvändigtvis så att den kan det i praktiken.

Detta leder oss in på frågan om kommunerna har dragit ner på personal som en följd av införandet av teknikerna, när färre kan utföra mer. Intervjupersonerna är samstämmiga i att den stora skillnaden handlar om att kommunen kunnat undvika att anställa fler, inte att de har tagit bort tjänster. Ingen kommun beskriver att tekniken har lett till tydliga nedskärningar av personal, eller att detta varit ett mål med införandet med tekniken. I stället beskriver kommunerna utmaningar med personalbrist och att få tag på tillräckligt med personal att anställa. Under en intervju nämns exempel på att kommunen minskat ner viss bemanning efter införandet av digital nattillsyn, men det är oklart i vilken utsträckning detta beror på att tekniken infördes. Det framkommer inte heller om det skett någon omfördelning av resurser, om kommunerna exempelvis flyttat personal från en del av verksamheten till en annan.

Typfall 3: Mer tid till befintliga insatser och fler insatser

Här används den frigjorda tiden till både avlastning och ökad produktionsvolym. Personalen hanterar fler insatser, men får ändå ett något lugnare arbetstempo. Detta beror på att all frigjord tid inte används till att hantera fler insatser, utan en del av den frigjorda ”sparas” till att avlasta personalen.

Kännetecken:

- Oförändrad bemanning. På det stora hela samma personalstyrka som innan tekniken infördes.
- Mer tid för personal att utföra sina arbetsuppgifter. Ett lugnare arbetstempo jämfört med innan tekniken infördes.
- Ökad mängd insatser. Ökat antal insatser som personalstyrkan hanterar, jämfört med innan tekniken infördes.
- Om tekniken togs bort skulle befintlig personalstyrka inte hinna utföra alla insatser. Personalen skulle då behöva tillkalla extra personal eller prioritera bort insatser.

Av intervjuerna framkommer några exempel på när den frigjorda tiden tycks användas på detta sätt. Exempelvis beskriver nattpersonalen i en kommun att den digitala nattillsynen har underlättat för dem, och bidragit till en avlastning, samtidigt som de inte skulle hinna utföra alla insatser (med befintlig personalstyrka) om tekniken togs bort. I denna kommun tycks den frigjorda tiden från den digitala nattillsynen således ha gett *både* mer tid åt personalen och ökad mängd insatser.

Typfall 4: Ren avlastning (hypotetiskt)

Detta typfall innebär inga nya insatser, inga ökade krav och inte heller mer tid till befintliga insatser utan endast en ren avlastning för personalen. Exempelvis i form av arbetstidsförkortning. Socialstyrelsen har inte sett något exempel på detta typfall i de tre kommunerna.

Skillnader inom kommuner

Av intervjuerna framgår att olika typfall kan återfinnas inom samma kommun. Som tidigare nämnts kan det skilja sig åt hur den frigjorda tiden används och upplevs inom olika hemtjänstområden. Detta kan exempelvis bero på att antalet användare av tekniken skiljer sig åt mellan olika områden och att personalstyrkans storlek varierar. Det kan också bero på hur stora reseavstånden är i de olika områdena. Flera intervjupersoner uttrycker svårigheter med att isolera teknikens effekt från andra faktorer. Exempelvis beskriver vissa intervjupersoner att de är underbemannade, vilket kan

påverka i vilken utsträckning personalen upplever att tekniken avlastar deras arbete. Om bemanningssituationen var en annan skulle kanske effekten av tekniken upplevas på ett annat sätt.

Olika typer av effektivitetsvinster

Effektivitetsvinsterna som de undersökta teknikerna medför i kommunerna kan delas in i fyra kategorier:

- Produktionsmässig effektivitet innebär att personalen frigörs för att hantera fler insatser med samma resurser.
- Kvalitetsmässig effektivitet innebär att personalen får mer tid för insatser och därmed möjlighet till ökad kvalitet i utförandet.
- Arbetsmiljömässig effektivitet innebär att personalen får mindre stress i sina arbetsmoment och kan få mer tid till reflektion och återhämtning.
- Strukturell effektivitet innebär att personalen kan matcha arbetsuppgifter och kompetens mer ändamålsenligt.

Figur 5 illustrerar hur de olika typfallen skulle kunna påverka personalens arbetsbelastning (arbetsmiljömässig effektivitet) och mängden insatser som personalstyrkan hanterar (produktionsmässig effektivitet).

Figur 5. De fyra typfallens inverkan på arbetsbelastning och produktion*

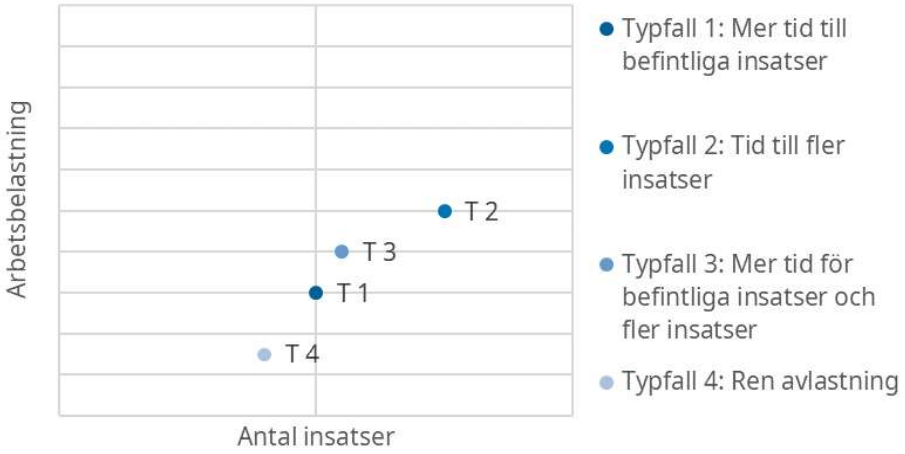

* Figuren är illustrativ för potentiella utfall och bygger inte på fördelning av faktiskt utfall.

Sammanfattningsvis visar intervjuerna att den frigjorda tiden i huvudsak används till att personal ägnar mer tid åt annat vård- och omsorgsarbete. Ofta används den frigjorda tiden till en produktionsmässig effektivitet, där kommunen ökar mängden insatser som personalen hanterar, utan att öka bemanningen. Dock leder den frigjorda tiden inte nödvändigtvis till en produktionsmässig effektivitet. Om den gör det eller inte beror på hur kommunen väljer att hantera den frigjorda tiden. Om kommunen i stället

prioriterar att öka den tid som personal lägger på befintliga insatser eller att avlasta personalen kan andra värden öka, såsom kvaliteten på insatsen eller arbetsmiljön, medan produktiviteten inte påverkas på samma sätt.

Teknikens påverkan på resurseffektivitet

I detta avsnitt kommer Socialstyrelsen att analysera om användningen av digital nattillsyn och läkemedelsautomater är mer resurseffektiv än ett fysiskt arbetssätt. Socialstyrelsen har primärt identifierat två sätt som teknikerna kan öka kommunernas resurseffektivitet på:

- Genom att öka resurseffektiviteten i de enskilda fallen (insatsen uppnår en likvärdig eller högre kvalitet för individen, med mindre resurser).
- Genom att frigöra resurser som omfördelas och används till kvalitetsutveckling av verksamheten (verksamheten uppnår en likvärdig eller högre kvalitet med mindre resurser).

Dessa två vägar till resurseffektivitet kommer att diskuteras var för sig, utifrån resultaten av vår fallstudie i de tre kommunerna.

Teknikens påverkan på resurseffektivitet i de enskilda fallen

En förutsättning för att teknikerna ska vara resurseffektiva är att de ger samma kvalitet som ett fysiskt besök, eller högre. Eftersom teknikens påverkan på kvalitet ser olika ut för olika individer varierar även teknikernas påverkan på resurseffektiviteten. Den resurseffektivitet som tekniken leder till i kommunerna är således inte enhetlig, utan varierar från fall till fall, beroende på hur individen upplever kvaliteten på insatsen.

När tekniken ökar insatsens resurseffektivitet

I tidigare kapitel framkom att digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan öka verksamhetens kvalitet utifrån en rad olika kvalitetsaspekter. Exempelvis kan teknikerna öka individens trygghet, säkerhet och självständighet och stärka individens integritet. Den digitala nattillsynen kan dessutom förbättra brukarens sömn medan läkemedelsautomaten kan öka patientens följsamhet till sin läkemedelsbehandling och individens aktivitet och delaktighet i sociala sammanhang. Samtidigt visade intervjuerna att teknikerna också kan medföra vissa risker när det gäller säkerhet och patientsäkerhet som kan kvarstå trots att andra kvalitetsaspekter ökar.

Fallstudien visar att teknikerna kan öka kvaliteten ur vissa aspekter, samtidigt som kvaliteten försämras ur andra aspekter för en och samma

individ. Detta försvårar bedömningen av om teknikerna leder till en ökad kvalitet för individen eller inte. Trots komplexiteten i att göra avvägningar mellan olika värden och risker, bedömer Socialstyrelsen att digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan öka kvaliteten för individen, jämfört med en fysisk insats. Framför allt i de fall där individen själv har valt den digitala lösningen, framför fysiska besök. Här har Socialstyrelsen ställt upp två hypotetiska exempel som visar hur digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan öka kvaliteten för individen, och därigenom också insatsens resurseffektivitet. Vi vill betona att detta är förenklade exempel av en verklighet som ofta är mer komplex.

Hypotetiskt exempel 1: När digital tillsyn kan öka insatsens resurseffektivitet

Teknikens påverkan på kvalitet

En brukare har fysisk nattillsyn men upplever att hen störs och väcks av de fysiska besöken. Under samtal med biståndshandläggare framkommer att brukaren vill testa digital nattillsyn. Att använda digital nattillsyn bedöms inte medföra någon förhöjd säkerhetsrisk. Brukaren har en tillsynsinsats på grund av fallrisk och kameran bedöms kunna upptäcka fall på ett likvärdigt sätt som fysisk tillsyn. Kameran installeras i brukarens hem och insatsen följs upp regelbundet. Av uppföljningen framkommer att den digitala nattillsynen fungerar väl och att brukaren känner sig trygg och nöjd med insatsen. Brukaren uppger att hen sover bättre och föredrar digital nattillsyn, framför fysiska besök.

Teknikens resurspåverkan

Den digitala nattillsynen minskar de resurser som används och frigör tid för personalen då fysiska besök uteblir.

Teknikens påverkan på resurseffektivitet

Digital nattillsyn är mer resurseffektiv än fysiska besök i det hypotetiska fallet, i och med att tekniken är mindre resurskrävande och uppnår en ökad kvalitet för brukaren.

Hypotetiskt exempel 2: När en läkemedelsautomat kan öka insatsens resurseffektivitet

Teknikens påverkan på kvalitet

En patient har fysiska besök för stöd med sin läkemedelshantering. Patienten upplever att de fysiska besöken begränsar hens vardag. Under samtal med sjuksköterska framkommer att patienten vill testa en läkemedelsautomat. Sjuksköterskan bedömer att patienten uppfyller kriterierna för att få en läkemedelsautomat. Att använda automaten bedöms inte medföra någon förhöjd patientsäkerhetsrisk. Patienten introduceras till tekniken som installeras i hens hem. Insatsen följs upp regelbundet, och av uppföljningen framkommer att läkemedelsautomaten ger patienten det stöd som hen behöver i att ta sina läkemedel enligt ordination. Patienten har en god förståelse för automaten och kan hantera den på ett bra sätt. Patienten känner sig trygg och nöjd med insatsen och föredrar automaten framför fysiska besök. Patienten känner sig självständigare och friare med automaten som medfört att hen kan styra över sin dag och sina rutiner i högre utsträckning. Läkemedelsautomaten innebär att patienten tar sina läkemedel vid samma tidpunkt varje dag. När patienten hade fysiska besök kunde tiden för intaget variera mer, då personalen kom vid olika tidpunkter.

Teknikens resurspåverkan

Läkemedelsautomaten minskar de resurser som används och frigör tid för personalen då fysiska besök uteblir.

Teknikens påverkan på resurseffektivitet

Läkemedelsautomaten är mer resurseffektiv än fysiska besök i det hypotetiska fallet, i och med att tekniken är mindre resurskrävande och uppnår en ökad kvalitet för patienten.

När tekniken inte leder till ökad resurseffektivitet

I tidigare kapitel beskrevs att digital nattillsyn och läkemedelsautomater ibland används i fall där de inte kan fylla insatsens syfte och möta individens behov. Vi lyfte också exempel på när tekniken kan leda till negativa effekter för individen, såsom när individer blir oroliga eller känner sig övervakade av tillsynskameran, eller när följsamheten brister för att patienter inte kan hantera läkemedelsautomaten. Även om teknikerna är mindre

resurskrävande än en fysisk insats, är de i dessa fall inte resurseffektiva eftersom de inte kan uppfylla insatsens syfte och tillgodose individens behov.

Intervjuanalysen visade också på fall när teknikerna visserligen uppfyller syftet med insatsen, men ändå minskar insatsens kvalitet jämfört med ett fysiskt besök. Det kan exempelvis vara på grund av att individer saknar det sociala utbytet med personal eller att de upplever en högre nivå av trygghet vid fysiska besök. Även i dessa fall bedömer Socialstyrelsen att teknikerna inte leder till ökad resurseffektivitet eftersom de inte ger en likvärdig kvalitet som en fysisk insats. Dock finns inget entydigt svar på frågan vad som utgör ”likvärdig kvalitet”. I denna rapport har Socialstyrelsen utgått från en definition av kvalitet som utgår från insatsens syfte och individens upplevelse av kvalitet. Att digital nattillsyn och läkemedelsautomater ger en likvärdig kvalitet som ett fysiskt besök förstås således som att tekniken fyller insatsens syfte på ett likvärdigt sätt och att individen uppfattar kvaliteten som likvärdig. Nedan tar vi upp två hypotetiska exempel på när teknikerna inte leder till likvärdig kvalitet, och därmed inte heller till ökad resurseffektivitet.

Hypotetiskt exempel 3: När digital tillsyn inte leder till ökad resurseffektivitet

Teknikens påverkan på kvalitet

En brukare har fysisk nattillsyn och är nöjd med insatsen som ger brukaren en känsla av trygghet och minskad oro under natten. Under samtal med biståndshandläggare motiveras brukaren att testa digital nattillsyn. Att använda digital nattillsyn bedöms inte medföra någon förhöjd säkerhetsrisk. Brukaren har en tillsynsinsats på grund av fallrisk och kameran bedöms kunna upptäcka fall på ett likvärdigt sätt som fysisk tillsyn. Kameran installeras i brukarens hem och insatsen följs upp regelbundet. Av uppföljningen framkommer att brukaren tycker att det fungerar bra med kameran men också att hen saknar den fysiska nattillsynen. Brukaren vaknar ofta på natten och kan då känna en ensamhet och oro, och saknar att personalen kom hem till hen då de kunde byta några ord. Brukaren uppger att hen skulle föredra fysisk nattillsyn, framför tillsynskameran.

Teknikens resurspåverkan

Den digitala nattillsynen minskar de resurser som används och frigör tid för personalen då fysiska besök uteblir.

Teknikens påverkan på resurseffektivitet

Digital nattillsyn är mer resursbesparande, än fysiska besök, men leder inte till ökad resurseffektivitet i det hypotetiska fallet i och med att tekniken inte uppnår en likvärdig kvalitet för brukaren.

Hypotetiskt exempel 4: När en läkemedelsautomat inte leder till ökad resurseffektivitet

Teknikens påverkan på kvalitet

En patient har fysiska besök för stöd med sin läkemedelshantering. Patienten är nöjd med insatsen, som hjälper hen att komma ihåg tiden för läkemedlen samt att ta rätt dos vid rätt tillfälle. Under samtal med sjuksköterska motiveras patienten att testa en läkemedelsautomat. Sjuksköterskan bedömer att patienten uppfyller kriterierna för att få en läkemedelsautomat. Att använda automaten bedöms inte medföra någon förhöjd patientsäkerhetsrisk. Patienten introduceras till tekniken som installeras i hens hem. Insatsen följs upp regelbundet, och av uppföljningen framkommer att patienten har en god förståelse för automaten och kan hantera den på ett bra sätt. Patienten tar sina läkemedel enligt ordination med stöd av automaten, men den exakta tidpunkten för intaget kan variera lite (på samma sätt som den kunde variera när patienten hade en fysisk insats). Av uppföljningen framkommer att patienten tycker att det fungerar bra med automaten men att hen saknar de fysiska besöken. Patienten uppskattade besökens sociala funktion, som också gav en extra trygghet, och upplever sig som mer ensam med automaten, än tidigare. Patienten uppger att hen skulle föredra fysiska besök, framför läkemedelsautomaten.

Teknikens resurspåverkan

Läkemedelsautomaten minskar de resurser som används och frigör tid för personalen då fysiska besök uteblir.

Teknikens påverkan på resurseffektivitet

Läkemedelsautomaten är mer resursbesparande, än fysiska besök, men leder inte till ökad resurseffektivitet i det hypotetiska fallet i och med att tekniken inte uppnår en likvärdig kvalitet för patienten.

Dessa hypotetiska exempel har utgått från en isolerad insats, och inte beaktat hur kommunerna kan arbeta med andra kompletterande insatser runt individen. Det är fullt möjligt att en kommun kan ”kompensera” den försämrade kvalitet som tekniken medför för en individ med andra insatser som gör att personens totala upplevda kvalitet blir likvärdig med en fysisk insats.

Om man tar det fjärde hypotetiska exemplet ovan skulle patienten kunna erbjudas en social insats som tillgodoser patientens behov av social kontakt och trygghet på ett likvärdigt sätt som dagliga fysiska läkemedelsbesök. På detta sätt kan kommunen uppnå en ökad resurseffektivitet med läkemedelsautomaten, även om tekniken innebär en kvalitetssänkning i ett hänseende, så länge kvaliteten totalt sett är på en likvärdig nivå för patienten. En faktor som dock behöver vägas in här är hur resurskrävande den sociala insatsen är, jämfört med de fysiska läkemedelsbesöken. Om den sociala insatsen i kombination med en läkemedelsautomat är mer resurskrävande än fysiska läkemedelsbesök, och endast ger en likvärdig kvalitet, leder de inte till en ökad resurseffektivitet.

Detta belyser komplexiteten i att bedöma om digital nattillsyn och läkemedelsautomater leder till en ökad resurseffektivitet, trots att vi här har utgått från förenklade, hypotetiska exempel. Av intervjuerna framgår att teknikernas påverkan på insatsens kvalitet ofta är långt mer svårbedömd, exempelvis då tekniken både ökar och minskar kvaliteten ur olika aspekter för en och samma individ.

Teknikens påverkan på resurseffektivitet genom omfördelning av resurser

Digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan också öka resurseffektiviteten för kommunen genom att frigöra resurser som omfördelas och används till andra delar av verksamheten. Om man ser till kommunen som helhet kan teknikerna möjliggöra att mindre resurser används på totalen för att uppnå likvärdig eller högre kvalitet. Här skulle en kommun exempelvis kunna använda de resurser som teknikerna frigör till förebyggande arbete, kompetensutveckling och arbetsmiljösatsningar. Kvalitetsutvecklingen behöver inte ske inom den verksamhet som använder tekniken utan de frigjorda resurserna skulle kunna användas för att skapa en högre kvalitet inom andra områden. Denna typ av resurseffektivisering visualiseras i figur 6.

Figur 6. Resurseffektivitet genom omfördelning

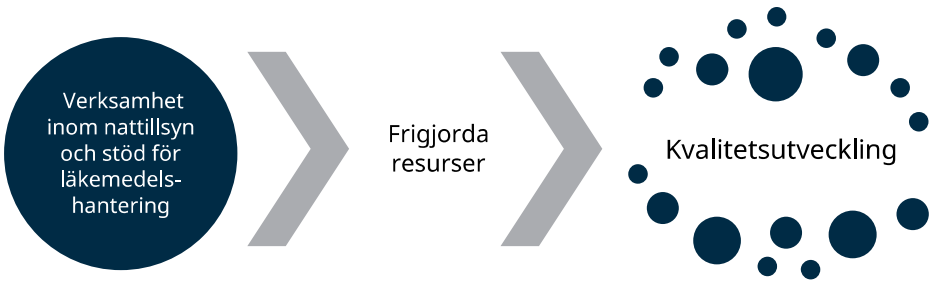

I vår fallstudie har vi inte kunnat kartlägga exakt hur de tre kommunerna har använt de frigjorda resurserna. Det skulle krävas ett mycket mer omfattande arbete för att spåra hur all personal använder sin frigjorda tid och hur kommunen fördelar andra resurser som frigörs inom verksamheten. Dock har vi identifierat några typfall över hur kommunerna hanterar den frigjorda tiden, vilket presenterades i föregående avsnitt.

Det vanligaste typfallet var att kommunen använder de frigjorda resurserna till att hantera en större mängd insatser, på samma personalstyrka. I detta typfall sker ingen omfördelning av resurser till kvalitetsutveckling, utan de frigjorda resurserna används till att öka kommunens produktivitet. Men vi identifierade även exempel på när den frigjorda tiden har avlastat personalen och gett dem mer tid till befintliga insatser och arbetsuppgifter. I dessa fall är det möjligt att de frigjorda resurserna bidragit med en kvalitetsutveckling av verksamheten, och därmed också en resurseffektivisering.

Leder tekniken till ökad resurseffektivitet?

Fallstudien visar att digital nattillsyn och läkemedelsautomater medför potential för att resurseffektivisera verksamheten i de tre kommunerna, genom att omfördela frigjorda resurser till kvalitetsutveckling. Om teknikerna har lett till denna form av resurseffektivisering har inte kunnat fastställas eftersom omfördelning av resurser har varit mycket svårt att klarlägga. Vidare har fallstudien visat att teknikerna kan leda till både ökad och minskad resurseffektivitet i de enskilda fallen, vilket kan ställas upp i följande tabell:

Tabell 14. Hur digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan påverka resurseffektivitet jämfört med en fysisk insats

Teknikens påverkan i det enskilda fallet	Digital nattillsyn och läkemedelsautomater (mindre resurskrävande)	Fysiska insatser (mer resurskrävande)
Tekniken ger högre kvalitet än en fysisk insats	Resurseffektiv*	Ej resurseffektiv

Teknikens påverkan i det enskilda fallet	Digital nattillsyn och läkemedelsautomater (mindre resurskrävande)	Fysiska insatser (mer resurskrävande)
Tekniken ger likvärdig kvalitet som en fysisk insats	Resurseffektiv*	Ej resurseffektiv
En fysisk insats ger högre kvalitet än tekniken	Ej resurseffektiv	Resurseffektiv*

* Förutsatt att det inte finns andra sätt att uppnå likvärdig kvalitet med mindre resurser, eller högre kvalitet med samma resurser.

Tabellen visar att digital nattillsyn och läkemedelsautomater är mer resurseffektiva än fysiska insatser i de fall teknikerna leder till en likvärdig eller ökad kvalitet. Men en fysisk insats kan vara mer resurseffektiv än en digital insats, trots att den kräver mer resurser, om den ger mer nytta. Detta förutsätter dock att det inte finns något annat sätt att uppnå en likvärdig nytta med mindre resurser, eller en högre kvalitet med samma resurser.

Socialstyrelsens analys av resurseffektivitet är begränsad i det avseendet att vi endast har jämfört fysiska besök med två specifika typer av välfärdsteknik. Vi har exempelvis inte undersökt resurseffektiviteten för närliggande tekniska lösningar eller andra typer av stöd. Vi kan således inte uttala oss om vilken lösning som vore den mest resurseffektiva, eftersom detta inte har studerats i denna rapport. Sammantaget visar vår analys att digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan bidra till både en ökad och minskad resurseffektivitet samtidigt. En verksamhet har inte endast en typ av resurseffektivitet; i stället varierar resurseffektiviteten inom verksamhetens olika delar och i de enskilda fallen. Figur 7 är ett försök att visualisera detta.

Figur 7. Välfärdsteknikens påverkan på resurseffektivitet

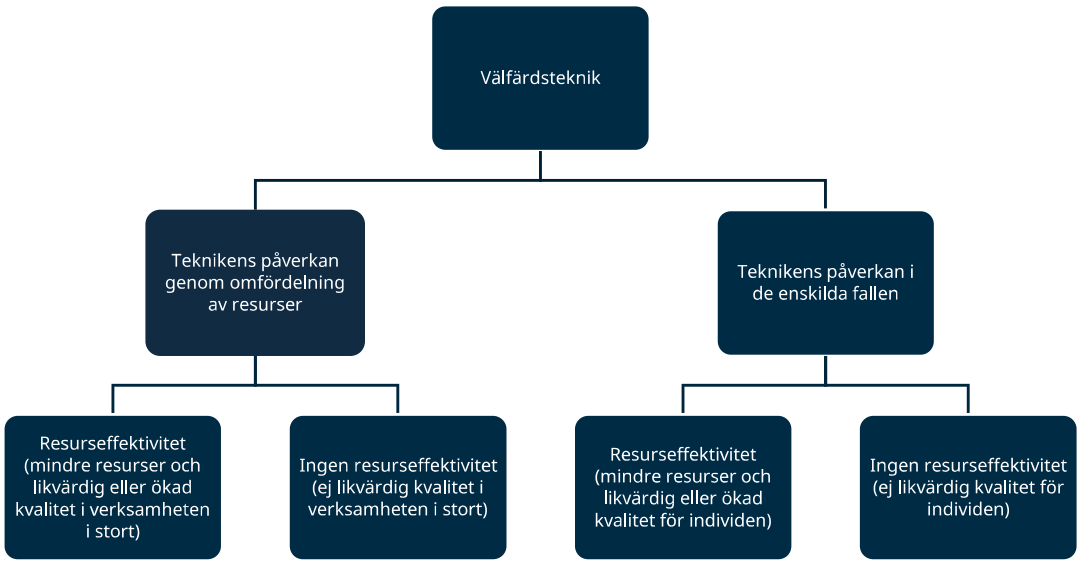

Värdekonflikter

I detta kapitel kommer Socialstyrelsen visa hur de nyttor som digital nattillsyn och läkemedelsautomater bidrar med kan stå i konflikt med varandra – hur tekniken genom att öka en nytta också kan minska en annan. Av intervjuerna framkommer en rad exempel på denna typ av värdekonflikter och här kommer vi lyfta några dem.

Självständighet, integritet och säkerhet

En värdekonflikt som framkommer i intervjuerna är den mellan individens självständighet, integritet och säkerhet. Jämfört med ingen insats alls kan teknikerna bidra till ökad säkerhet, samtidigt som de kan innebära mindre självständighet och ett integritetsintrång. Exempel på detta togs upp i tidigare kapitel av hur vissa patienter kan föredra att hantera sina läkemedel i högre utsträckning på egen hand, än de gör med en läkemedelsautomat – trots att patientsäkerhetsriskerna då kan öka.

För den digitala nattillsynen lyfts liknande värdekonflikter. Digital tillsyn kan utföras oftare än vad som (i regel) är möjligt med fysisk tillsyn, vilket skulle kunna öka brukarens säkerhet. Under vissa personalintervjuer beskrivs hur sensorteknik skulle kunna öka säkerheten ytterligare för brukare, genom att möjliggöra en tätare eller konstant tillsyn som fungerar ”reaktivt” och signalerar till personal om något inträffar. Med denna typ av teknik minskar risken för att något inträffar precis efter tillsynen har genomförts, vilket är en risk som finns med både fysisk tillsyn och digital kameratillsyn. En verksamhetsutvecklare i en kommun beskriver det på följande sätt:

> Idag är det mer att vi tittar till vid vissa tillfällen vilket bidrar till kvalitet men det finns teknik som kan hjälpa till ännu mer, som kan ge ännu mer kvalitet. Vi kollar på sensorlösningar, om det skulle vara en bättre lösning. [Sensorer] går bättre att individanpassa om man vet att vissa brukare till exempel ofta ramlar och kan ställa in var det larmar eller inte. Tror det kan öka kvaliteten ännu mer.

Under andra intervjuer beskriver personal hur säkerheten kan öka med annan kompletterande teknik, såsom dörrlarm som signalerar om brukaren lämnar bostaden. En biståndshandläggare i en kommun uttrycker sig på följande sätt:

> Sensorer skulle kunna minska risken för att något sker efter tillsynen är genomförd. (…) Har sett att rörelsesensorn fungerat väldigt bra på vårt särskilda boende. Finns mycket annan teknik

> som skulle kunna vara ett komplement till detta [kameratillsyn], finns utvecklingspotential.

Samtidigt som digital nattillsyn kan öka säkerheten kan den också minska andra värden såsom brukarens självständighet och integritet. Om tillsyn utförs med högre frekvens, eller konstant via sensorer, kan brukaren uppleva en lägre nivå av autonomi. Det finns också en risk för att brukaren upplever tillsynen som integritetskränkande.

Vilket värde som bör prioriteras i vilket sammanhang kan inte Socialstyrelsen uttala sig om, utan det avgörs i det individuella fallet utifrån de behov som individen har. Dock vill vi påminna om de lagar och regler som gäller för personuppgiftbehandling, däribland uppgiftsminimering, lagringsminimering och kraven på integritetshöjande samtycke för digital teknik som möjliggör monitorering, sensorering och positionering. Dessa regler anger att endast de personuppgifter som är nödvändiga för att uppnå ändamålet med användningen av tekniken får behandlas, och att uppgifterna inte får sparas under längre tid än vad som är nödvändigt för att uppnå det ändamål för vilket uppgifterna samlades in.[19] Reglerna syftar till att säkerställa att personuppgiftsbehandlingen och det intrång i den personliga integriteten som den medför är proportionerlig.[20]

Användandet av välfärdsteknik behöver ske med beaktande av proportionalitetsprincipen, liksom alla andra åtgärder som vidtas av det allmänna i förhållande till enskilda. Proportionalitet är en grundläggande rättslig princip, vilket innebär att en myndighet endast får ingripa i ett enskilt intresse om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet.[21] Åtgärden får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs, och den får endast vidtas om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot. Vid proportionalitetsbedömningen ska intrånget i den enskildes personliga integritet vägas mot de fördelar som intrånget innebär. För att en reglering som inskränker integriteten ska vara tillåten krävs att intrånget är befogat och står i rimlig proportion till de fördelar som intrånget bidrar med. Ytterligare ett krav är att det inte finns några mindre integritetskänsliga alternativ.

Upplevd trygghet och faktisk säkerhet

En annan värdekonflikt som framkommit av intervjuerna är hur en individs ”upplevda” trygghet kan minska samtidigt som den ”faktiska” säkerheten

[19] Se 9 § SoLPUL.
[20] Se proposition 2022/23:131 *Välfärdsteknik inom äldreomsorgen* s. 38 ff.
[21] 5 § förvaltningslagen (2017:900).

ökar. Digital nattillsyn och läkemedelsautomater ökar i regel säkerheten för individen, om man jämför med en situation då personen inte har någon insats av kommunen. I intervjuerna med anhöriga och brukare lyfts exempel på hur digital nattillsyn ökar säkerheten för brukaren, främst genom att upptäcka om brukaren har fallit. Den digitala nattillsynen beskrivs som ett komplement till trygghetslarmet, där tekniken ökar säkerheten för brukare som av olika anledningar inte kan larma med trygghetslarmet. Intervjuerna med personal beskriver på liknande sätt hur digital nattillsyn kan bidra till ökad säkerhet för brukare, ofta kopplat till fall eller akuta sjukdomstillstånd. En larmtekniker i en kommun beskriver det på följande sätt:

> Det kan vara sjukdomsfall. Vissa har ramlat och inte kunnat larma. (…) Det är ändå ganska många där något sjukdomsfall har inträffat, så kamerorna fyller sin funktion kring det med.

I intervjuerna om läkemedelsautomater lyfts också olika exempel på hur tekniken kan öka säkerheten för patienten, främst kopplat till patientsäkerhet och en säker hantering av läkemedel. I intervjuer med anhöriga och patienter beskrivs hur patienterna hade svårt att hantera sina läkemedel på egen hand innan de fick en läkemedelsautomat, och hur automaten har underlättat för dem att ta rätt dos i rätt tid. Också personalen lyfter upp värdet i att automaten bidrar med en högre säkerhet i läkemedelshanteringen, jämfört med att patienten hanterar läkemedlen helt på egen hand.

Samtidigt kan teknikerna innebära en högre otrygghet för individen. I tidigare kapitel beskrevs hur brukare och patienter kan bli oroade av tillsynskameror eller läkemedelsautomater. Exempelvis beskriver personalen patienter som blivit så stressade av läkemedelsautomaten att de föredrar att hantera sina läkemedel på egen hand. Personalen beskriver också att det finns brukare som medvetet drar ut sladden till tillsynskameran eller täcker över den, vilket kan bero att de känner sig övervakad av tekniken. Att brukare på detta sätt själv väljer att hindra tillsynskamerans funktion är ett exempel på hur individens upplevda trygghet kan vara högre utan någon tillsynsinsats, än med tekniken.

Avgörande för att brukare ska uppleva trygghet av digital nattillsyn är att de förstår hur den fungerar och varför de har den. Om brukaren inte vet vad kameran har för funktion leder den inte till ökad trygghet. Om brukaren dessutom upplever kameran som obehaglig minskar den upplevda tryggheten. Under intervjuerna beskrivs flera komplexa fall av personal där kommunen ser behov av tillsyn ur säkerhetssynpunkt men där individen kan bli otrygg både av fysiska besök och av tillsynskameran; detta gäller främst personer med kognitiv svikt. Personalintervjuerna visar att avvägningen mellan säkerhet och trygghet ibland är mycket svår.

Ökad produktivitet och säkerhet

Intervjuerna visar exempel på hur ökad produktivitet och säkerhet kan stå i värdekonflikt med varandra. Förenklat uttryckt: om kommunen ökar sin produktivitet med hjälp av teknikerna, så att färre personal kan hantera fler insatser, ökar också risken för att det saknas personal i händelse av att tekniken fallerar. Så som beskrevs i tidigare kapitel har kommunerna valt att resurssätta arbetet på olika sätt. I vissa hemtjänstområden har personalstyrkan minskat i relation till antalet insatser, och i dessa områden skulle det behövas mer personal för att utföra arbetet fysiskt, om teknikerna slogs ut. Intervjuer med personal i dessa områden pekar på de säkerhetsrisker som kan uppstå vid teknikstrul, såsom att insatser försenas eller helt uteblir, eftersom befintlig personal inte hinner utföra arbetet och möjligheten att kalla in extra personal är liten. I andra hemtjänstområden har teknikerna inte lett till några stora förändringar i personalstyrkan, utan befintlig personalstyrka kan hantera tillsynen och läkemedelshanteringen också om tekniken lägger ner. I dessa områden beskriver personalen inga större säkerhetsrisker, men inte heller att tekniken bidragit med någon märkbar ökad produktivitet. Man kan således säga att det en kommun ”förlorar” i produktivitet kan den samtidigt ”vinna” i säkerhet och vice versa.

Resursbesparing och individanpassning

En annan värdekonflikt kan uppstå mellan resursbesparing och insatsens individanpassning. Den ekonomiska analysen visar att digital nattillsyn och läkemedelsautomater frigör resurser, jämfört med en fysisk insats. Generellt sett minskar kommunerna sin resursanvändning ju fler fysiska insatser som kan ersättas av digital nattillsyn och läkemedelsautomater. Samtidigt som ett utökat antal individer med tekniken kan medföra större resursbesparingar kan det också minska individanpassningen och verksamhetens kvalitet. Fallstudien visar att fysiska besök kan bidra med en högre kvalitet för vissa individer, exempelvis för att de känner sig tryggare eller för att de uppskattar den sociala kontakten. Här talar vi inte om individer vars behov kräver en fysisk insats, utan personer som föredrar en fysisk insats trots att deras behov kan tillgodoses med digital teknik. Individanpassningen skulle öka om dessa individer beviljades en fysisk insats; dock skulle resursbesparingen minska. Av intervjuerna framgår att kommunerna har olika prioriteringar när det gäller dessa två värden där vissa kommuner prioriterar individanpassning högre än andra kommuner.

Hur kan kommuner främja kvalitet och resurseffektivitet?

Kommuner kan arbeta på olika sätt för att främja att användningen av välfärdsteknik leder till ökad kvalitet, och minska risken för att tekniken leder till lägre kvalitet. I vår analys av intervjumaterialet har vi identifierat några främjande faktorer som vi bedömer är av särskild vikt, och som kommer presenteras i detta kapitel. Att användningen av välfärdsteknik medför en likvärdig eller ökad kvalitet, är också en förutsättning för att tekniken ska leda till ökad resurseffektivitet. De faktorer som höjer insatsens kvalitet är därmed också faktorer som främjar en ökad resurseffektivitet.

Teknikens påverkan är individuell och förändras över tid

Fallstudien har visat hur digital nattillsyn och läkemedelsautomater ofta fyller insatsens syfte och individens behov, men inte alltid. Teknikerna passar inte alla individer, och en del kan i stället behöva en fysisk insats för att få sina behov tillgodosedda. Vi har också visat hur teknikerna kan bidra till att öka insatsens kvalitet för vissa brukare och patienter medan de kan minska kvaliteten på insatsen för andra. Vidare har fallstudien visat att individens behov är föränderligt över tid, vilket gör att teknikens påverkan kan gå från att vara positiv för brukaren eller patienten i ett skede, till att vara negativ i ett senare skede. Många brukare och patienter kommer, vid någon tidpunkt, ha ett behov som den digitala insatsen inte kan tillgodose, och då behöver kommunen komplettera eller ersätta tekniken med andra insatser. Denna sammantagna påverkan, som teknikerna kan ha på verksamhetens kvalitet, kan ställas upp på följande sätt (se figur 8).

Figur 8. Välfärdsteknikens påverkan på insatsens kvalitet för individen*

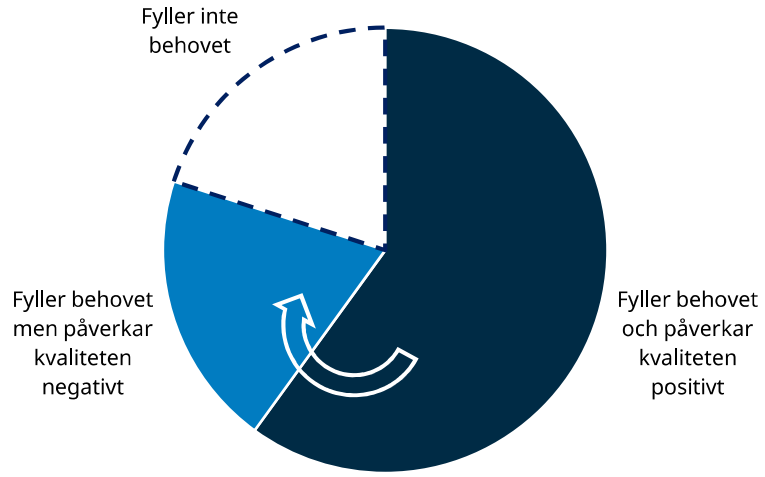

* Figuren är illustrativ för potentiella utfall och bygger inte på fördelning av faktiskt utfall.

Denna figur är endast en visualisering och ska inte ses som en kvantifiering av hur ofta tekniken leder till ett visst utfall. Det Socialstyrelsen vill påvisa med figuren är hur teknikernas påverkan på kvalitet är föränderlig över tid och att det i alla tre kommuner finns individer som tekniken inte lämpar sig för, och individer som tekniken höjer respektive sänker kvaliteten för.

Faktorer som påverkar insatsens kvalitet

En grundläggande faktor som påverkar vilken kvalitet som teknikerna kan leda till är att kommunen har ett systematiskt kvalitetsarbete. Precis som för kommunens övriga arbete, behöver även arbetet med välfärdsteknik ingå i kommunens ledningssystem för kvalitetsarbete. Ledningssystemet ska användas för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet samt för att planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten.[22] Arbete med välfärdsteknik skiljer sig i den bemärkelsen inte från övrigt arbete som kommunen utför.

Bedömningen av individens behov

Avgörande för vilken effekt tekniken får är hur kommunen arbetar med bedömningen av individens behov så att rätt person får rätt insats. Annars finns risk för att tekniken i stället leder till en försämrad kvalitet på insatsen, eller en situation då tekniken inte alls kan tillgodose individens behov. I intervjuerna med personal framkommer de utmaningar som kan finnas med

[22] Se vidare vad detta innebär i SOSFS 2011:9.

att bedöma individens behov, och aspekter som kan påverka bedömningarnas kvalitet. En central aspekt är att personalen har den kompetens som krävs för att göra bedömningen. Exempelvis kan det påverka om personalen har fått tillräcklig utbildning i hur tekniken fungerar och vilka individer den lämpar sig för. Erfarenhet i yrkesrollen i stort, och i arbete med tekniken i synnerhet, kan också påverka bedömningens kvalitet.

Både biståndshandläggare och sjuksköterskor beskriver att det kunde finnas en större osäkerhet i början, när kommunen införde tekniken, än i dagsläget när personalen fått mer erfarenhet av den. Att det finns tillräckligt med tid och resurser för att utföra bedömningen är också något som påverkar kvaliteten. Exempelvis beskriver en sjuksköterskegrupp i en kommun att bedömningsarbetet ofta blir nedprioriterat eftersom andra arbetsuppgifter behöver gå före. De resonerar om att en följd av detta kan vara att patienter som skulle kunna vara hjälpta av en läkemedelsautomat, inte erbjuds den möjligheten. Vilka som involveras i bedömningsarbetet kan också påverka dess kvalitet. Så som beskrevs inledningsvis skiljer sig kommunerna åt i vilka yrkesroller som involveras i bedömningsarbetet samt i vilken utsträckning anhöriga involveras. Sjuksköterskor och biståndshandläggare beskriver det som en fördel att kunna ta hjälp av arbetsgruppen och andra yrkesroller i bedömningsarbetet.

Att det finns rutiner och stödmaterial för personalen att luta sig mot kan också öka bedömningens kvalitet och bidra till en mer likartad bedömning. I alla tre kommuner finns rutiner för hur bedömningsarbetet ska gå till. För den digitala nattillsynen kan rutinerna och riktlinjerna vara mer generella medan det för läkemedelsautomaterna finns specifikt framtagna rutiner och checklistor som sjuksköterskorna ska använda sig av i sin bedömning. En utmaning för sjuksköterskorna som framkommer i intervjuerna är att bedöma om patienten kan ta sina läkemedel enligt ordination med stöd av läkemedelsautomaten, utan att patientsäkerhetsrisker uppstår, vilket beskrevs i tidigare kapitel. Vissa sjuksköterskor ger uttryck för en inställning av att man kan testa och se om det fungerar, och annars plocka bort automaten om det inte fungerar, medan andra sjuksköterskor uttrycker en större försiktighet. Personalen beskriver fördelar med att ha rutiner och stöd i bedömningsarbetet, och att involveras i att ta fram dessa rutiner och justera dem över tid.

En annan viktig faktor som lyfts fram i intervjuerna är att personalen har utrymme för att göra sin professionella bedömning av individens behov. En utmaning i bedömningsarbetet som framförs av både biståndshandläggare och sjuksköterskor är hur de ska förhålla sig till kommunala riktlinjer om ”digitalt först”, det vill säga riktlinjer om att insatser ska erbjudas digitalt i första hand, och fysiskt om den digitala lösningen inte kan fylla behovet. Alla tre kommuner har en rutin om digitalt först när det gäller digital nattillsyn. Här beskriver vissa biståndshandläggare att de känner sig trygga med att göra ett avsteg från rutinen om digitalt först om de uppmärksammar

behov av exempelvis extra trygghet, som kameran inte kan fylla. En biståndshandläggare uttrycker sig på följande sätt:

> Vi har ju riktlinjer men man har lång kunskap och känner när vi ska göra avsteg. (…) Riktlinjer är bra, men man får inte glömma att man ska göra en individuell bedömning.

Andra biståndshandläggare uttrycker en större osäkerhet om när de kan göra avsteg från rutinen. Av intervjuerna framkommer att biståndshandläggarna kan ta hjälp av varandra i handläggargruppen i svåra ärenden, för att avgöra om de ska göra ett avsteg från rutinen eller inte, och det kollegiala stödet beskrivs som viktigt.

Alla tre kommuner har en rutin om digitalt först också när det gäller läkemedelsautomaterna. I en av kommunerna uttrycker sjuksköterskor en utmaning med att bedöma det individuella behovet i relation till kommunens riktlinje om digitalt först. Likt fallet med digital nattillsyn resonerar sjuksköterskorna om när de kan göra avsteg från rutinen. Vissa av sjuksköterskorna i kommunen uttrycker att de upplever en påtryckning uppifrån i organisationen, att testa läkemedelsautomaten i fall när de är osäkra på om tekniken är en lämplig lösning. I flera intervjuer framkommer att sjuksköterskor kan uppleva att de står ensamma i sin bedömning, och att mycket ansvar hamnar på den enskilda medarbetaren. Men likt biståndshandläggarna beskrivs också hur de kan ta stöd från kollegor i bedömningsarbetet, och även ta in synpunkter från anhöriga, hemtjänstpersonal och andra yrkesroller.

Individanpassning

Nära kopplat till bedömningen av individens behov är frågan om vilka möjligheter kommunen ger till individanpassning av insatsen. Ju större möjligheter som ges till att anpassa insatsen efter individens behov, desto högre kvalitet kan insatsen leda till för brukaren eller patienten. Av intervjuerna framgår att möjligheten till individanpassning skiljer sig åt mellan kommunerna. Det kan exempelvis handla om skillnader i

- om brukaren har möjlighet att välja tider för den digitala nattillsynen helt själv
- om brukaren har möjlighet att få fler tillsynskameror installerade i hemmet
- om patienten har möjlighet att aktivera läkemedelsautomatens reseläge på egen hand och ta med sig sina läkemedel när hen ska lämna bostaden
- om patienten har möjlighet att ha en läkemedelsautomat trots att hen har ”samtidiga” fysiska insatser under tiden för läkemedelsintaget.

Utöver dessa exempel finns en rad andra sätt att anpassa tillsynskamerans och läkemedelsautomatens funktionalitet efter individens behov. En mer

grundläggande fråga är dock i vilken utsträckning individen till att börja med har möjlighet att välja mellan en digital och en fysisk insats. Av intervjuerna framgår att denna möjlighet kan vara begränsad i de undersökta kommunerna.

Valfrihet

Möjligheten för brukare att få fysisk tillsyn, enbart för att de föredrar det, är mycket begränsad i alla tre kommuner. Digital nattillsyn är förstahandsalternativet och för att få fysisk tillsyn behöver brukaren ha ett utpekat behov, som inte kan tillgodoses med digital tillsyn. I två av kommunerna beskriver biståndshandläggare att brukaren i så fall behöver styrka ett behov av fysisk tillsyn. I en annan kommun beskriver biståndshandläggare att brukare kan få testa med fysisk tillsyn under en begränsad tidsperiod. Efter denna period sker en uppföljning och om brukaren då inte bedöms vara i behov av fysisk tillsyn kan den fysiska tillsynen tas bort. Gällande läkemedelsautomaten är den tekniken valbar i högre utsträckning än digital nattillsyn. Personalen uppger att det händer att patienter tackar nej till läkemedelsautomaten och då får fysiska besök i stället.

Av intervjuerna med brukare och patienter framkommer att de överlag är nöjda med att ha en tillsynskamera respektive en läkemedelsautomat, i stället för ett fysiskt besök. I vissa fall har personen själv efterfrågan tekniken, och i andra fall var det anhöriga eller personal som initierat det. Flera av intervjupersonerna beskriver att de kunnat vara med och påverka valet mellan att få en digital eller en fysisk insats. Några exempel framkommer då intervjupersonen inte minns om de varit delaktiga i valet av tekniken, men att de ändå är nöjda med att ha den. I vissa fall framkommer hur personalen försökt motivera personen att testa tekniken. På en fråga om patienten fick vara med och bestämma om hen skulle ha en läkemedelsautomat svarar hen så här:

> Jag tänkte att det var en stor maskin men [personalen] är glad och övertal[ande] och sa ”Ta och prova och se hur bra den är” och jag har den fortfarande kvar.

I intervjuerna med anhöriga framkommer olika beskrivningar av i vilken utsträckning brukarna och patienterna har kunnat påverka insatsens utformning. Under flera intervjuer uttrycker anhöriga osäkerhet över om brukaren eller patienten har fått välja mellan en fysisk och en digital insats. Under en intervju beskriver en anhörig patientens möjlighet att välja fysiska besök, i stället för en läkemedelsautomat, som mycket begränsad. Den anhörige uppger att hen tror att patienten hellre skulle föredra en fysisk insats, än en läkemedelsautomat, men att det ändå har fungerat bra med läkemedelsautomaten.

Vissa anhöriga beskriver hur brukaren eller patienten i början var lite skeptiska eller osäkra på tekniken. Dock beskriver de att brukarna och patienterna överlag är nöjda med att ha tekniken efter de fått information om tekniken och fått testa och vänja sig vid den. Både i intervjuer med brukare, patienter och anhöriga betonas värdet av att individen har möjlighet att välja mellan en digital och en fysisk insats, för att insatsen ska kunna anpassas efter, och tillgodose, individens behov på ett så bra sätt som möjligt.

Information och introduktion

En annan faktor som påverkar i vilken utsträckning tekniken kan bidra till ökad kvalitet är kommunens arbete med att introducera brukare och patienter till tekniken. Av intervjuerna framkommer att en förutsättning för att tekniken ska vara till nytta för individen är att de har en grundläggande förståelse för tekniken, och vet hur de ska använda den. I tidigare kapitel lyftes exempel på individer som är osäkra på hur tekniken fungerar, för att den kan vara svår att förstå, och att denna osäkerhet i sin tur kan leda till en otrygghet eller oro. Att individen har en grundläggande förståelse för hur tekniken fungerar är också kopplat till frågor om integritet och självbestämmande, och en förutsättning för att kunna samtycka till användningen. En annan viktig aspekt är att individen vet vart de kan vända sig om de har några frågor om tekniken eller inte är nöjda. I intervjuerna om läkemedelsautomater lyfts vikten av att patienten får möjlighet att prova tekniken och träna på att hantera den tillsammans med personal.

Av intervjuerna framkommer att kommunernas arbete med att introducera brukare och patienter till tekniken skiljer sig åt. Exempelvis skiljer det sig åt vilken profession som introducerar tekniken. Vissa kommuner har filmer, broschyrer och testexemplar av tekniken som de tar med ut till individen och som de får prova, medan andra inte har detta. Vissa kommuner arbetar mer med att informera anhöriga om tekniken, och att anhöriga också kan vara med vid installationstillfället, medan andra kommuner involverar anhöriga i lägre utsträckning. Intervjuerna med personal, både om digital nattillsyn och om läkemedelsautomater, betonar vikten av bra och tydlig information om tekniken. Detta påverkar inte minst individens inställning till att vilja testa tekniken. I en kommun efterfrågar personalen mer informationsmaterial, såsom informationsfilmer, som de kan visa för brukare, patienter och anhöriga.

Enligt intervjuerna med brukare, patienter och anhöriga framkommer att de i många fall vet vart de ska vända sig om det uppstår något problem med tekniken, om de inte är nöjda eller har frågor om tekniken. Men det förekommer också exempel på brukare och patienter som är osäkra på vart de ska vända sig. Exempelvis uttrycker en intervjuperson att hen inte tror att hemtjänstpersonalen kan besvara frågor om tekniken och att hen inte riktigt vet vem hen kan vända sig till. Av intervjuerna framgår att vissa brukare och

patienter önskar mer information om tekniken, exempelvis om den digitala nattillsynens funktionalitet eller läkemedelsautomatens reseläge. Flera brukare och patienter uttrycker en osäkerhet i om de fått skriftlig information om tekniken.

Kommunerna skiljer sig också åt i vilken utsträckning anhöriga har fått information om vem de kan kontakta om det uppstår problem med tekniken eller om brukarens eller patientens behov förändras. Exempelvis berättar anhöriga att de själva fick söka fram sådan information. Det varierar också i vilken utsträckning anhöriga har fått information om själva tekniken. I vissa fall har anhöriga involverats redan från början och fått både skriftlig och muntlig information. I andra fall har anhöriga själva upptäckt att det funnits en broschyr om tekniken när de besökt individen, eller inte fått ta del av någon information alls om tekniken. Det finns exempel på anhöriga som upptäckt att individen har fått en läkemedelsautomat eller tillsynskamera när de hälsar på. I flera intervjuer efterfrågar anhöriga mer information om teknikerna, inte minst skriftlig information. Det framkom särskilt när det gällde digital nattillsyn där anhöriga efterlyser bättre information om tillsynskameran, framför allt i de fall då brukarna själva har svårt att redogöra för hur kameran fungerar. Exempelvis uttrycker sig en anhörig på följande sätt gällande digital nattillsyn:

> [Brukaren] var inte så insatt i vad det innebar. Jag uppfattade att det gick fort, kanske man behöver ha mer information, vid flera tillfällen.

Anhöriga betonar att informationen om hur tekniken fungerar behöver vara tydlig och enkel för att underlätta användningen. Informationen behöver också ges stegvis och vid upprepade tillfällen. Anhöriga framför att de önskar förbättringar när det gäller rutiner och information till både dem själva och till brukaren eller patienten – att de får bra och tydlig information, involveras från början och får erbjudande om att delta vid installationen av tekniken.

Anhörigas delaktighet

Av intervjuerna med brukare, patienter och anhöriga framkommer att anhörigas delaktighet i processen kan vara en förutsättning för att tekniken ska fungera bra för individen. Särskilt framkom det i de fall då brukaren eller patienten inte helt förstod hur tekniken fungerade, på grund av minnesproblematik eller bristande insikt om sina behov. Anhöriga kan vara ett stöd på olika sätt, till exempel genom att motivera individen att testa tekniken, informera personal om förändrade behov och underlätta i dialog och kontakter med personalen om något problem uppstod med tekniken.

Vikten av anhörigas delaktighet lyfts även fram i vissa personalintervjuer. Där beskrivs att anhöriga kan påtala individens behov men också stötta och

vägleda individen när tekniken installeras och sedan ska användas. De anhöriga själva uttrycker att de vill vara involverade i processen, och att de i många fall upplever att de inte varit delaktiga i så hög grad som de hade önskat. Anhöriga efterfrågar också mer återkoppling från personalen om hur det fungerar med tekniken, när individen väl har fått den. De anhöriga som varit involverade och fått bra information beskriver fördelar med detta; de tycker att de själva kan känna en större trygghet och även fungera som ett bättre stöd för brukaren eller patienten.

Uppföljning av insatsen

En annan avgörande faktor som påverkar om tekniken bidrar till ökad kvalitet är hur kommunens uppföljning ser ut. Av intervjuerna framkommer att kommunerna arbetar med uppföljning på olika sätt. En aspekt som påverkar uppföljningens kvalitet är personalens kompetens och erfarenhet. Av intervjuerna framkommer att den löpande uppföljningen av digital nattillsyn och läkemedelsautomater till stor del utförs av baspersonalen. De fyller en viktig roll i att uppmärksamma förändrade behov hos individen, vilket ställer krav på kompetens inom en rad olika områden. Exempelvis behöver personalen ha kunskap om olika funktionsnedsättningar, sjukdomar och hälsotillstånd och hur man tolkar signaler och behov hos personer som har svårt att uttrycka sin vilja.

Av intervjuerna framgår att personalen överlag känner sig trygga i uppföljningsarbetet. Hemtjänstpersonalen beskriver det som en naturlig del i deras arbete att uppmärksamma förändrade behov hos individen. Exempelvis beskriver hemtjänstpersonal på följande sätt hur de ser på uppföljningsarbetet, kopplat till läkemedelsautomater:

> Sitter nog i ryggmärgen att man har lite koll oavsett kring läkemedel. Att man ställer frågan och ser [dos]påsen, är lite inbyggt i oss, att det är självklart.

Dock framkommer av vissa intervjuer att det kan finnas utmaningar för baspersonalen att tolka individens signaler, framför allt kopplat till personer med demenssjukdom. Om individen exempelvis drar ut sladden till tillsynskameran eller läkemedelsautomaten kan det vara ett misstag eller en signal om att individen inte samtycker till insatsen. Det kan också vara en signal om att individen har ett behov som tekniken inte kan tillgodose, och att det finns behov av andra eller kompletterande insatser.

En annan aspekt som påverkar uppföljningens kvalitet är vilka rutiner kommunen har för uppföljningsarbetet, exempelvis hur ofta uppföljningen sker. Fallstudien har visat att många individer, förr eller senare, är i behov av en annan insats när tekniken inte längre kan fylla deras behov. Om kommunen har en tät och kontinuerlig uppföljning kan detta uppmärksammas snabbt och individen få en annan insats som tillgodoser

behovet bättre. Om kommunen har en uppföljning med lägre kontinuitet kan det ta det längre tid innan man uppmärksammar de förändrade behoven, vilket betyder att tekniken försämrat kvaliteten för individen under en längre period. Av intervjuerna framkommer att kommunens rutiner för uppföljning skiljer sig åt. Skillnaden är också stor mellan de två teknikerna.

I tidigare kapitel redovisades kommunernas övergripande process för uppföljning, som biståndshandläggaren respektive sjuksköterskan ansvarar för. Ofta beskriver personalen den löpande uppföljningen som ett inarbetat arbetssätt, där baspersonal meddelar biståndshandläggare respektive sjuksköterska om de uppmärksammar förändrade behov. Under vissa intervjuer uttrycker personal behov av tydligare rutiner för uppföljningsarbetet, framför allt när det gäller individer som saknar övriga insatser från kommunen. Personalen identifierar störst risk för brister i uppföljningen för brukare med digital nattillsyn, som inte har några andra insatser från kommunen – eftersom den digitala nattillsynen inte inbegriper någon regelbunden fysisk kontakt med personal, till skillnad från läkemedelsautomaten som fylls på var fjortonde dag.

Av intervjuerna med brukare, patienter och anhöriga framkommer att de sällan har kännedom om ifall det har skett någon uppföljning av insatsen. Anhöriga framför vikten av rutiner och en tät och kontinuerlig uppföljning för att säkerställa att insatsen fyller individens behov. Detta ansågs vara särskilt viktigt i de fall då personen inte har andra insatser från kommunen eller bor på avstånd från övriga möjligheter till sociala kontakter.

Kopplat till uppföljning är frågor om kommunens rutiner för avvikelserapportering och övergripande kvalitetsarbete. Av intervjuerna framgår att kommunernas rutiner för avvikelsehantering skiljer sig åt, exempelvis i tolkningen av vad som utgör en avvikelse eller inte. Vissa kommuner har som rutin att rapportera vissa typer av brister som avvikelser medan andra kommuner inte har det. Av intervjuerna framkommer att kommuner som har utvecklat ett systematiskt arbetssätt i rapporteringen av avvikelser skapar bättre förutsättningar för att uppmärksamma brister och patientsäkerhetsrisker, och systematiskt motverka dessa.

Sammanfattning

I detta kapitel har Socialstyrelsen lyft fram några faktorer som vi har identifierat som centrala för att främja att användningen av digital nattillsyn och läkemedelsautomater leder till ökad kvalitet, och därmed även ökad resurseffektivitet. Dessa faktorer kan främja ett positivt utfall, och minska risken för att teknikerna leder till ett negativt utfall. Exempelvis kan ett utförligt bedömningsarbete minska risken för att individer erbjuds teknik som inte fyller insatsens syfte och individens behov. Bedömningen är också central för att identifiera individer som i dag har en fysisk insats, men som skulle uppleva en förhöjd kvalitet om de fick digital teknik i stället.

Uppföljningen är i sin tur central för att fånga upp förändrade behov och identifiera de fall där tekniken inte längre fyller insatsens syfte och individens behov. Figur 9 visualiserar dessa risker och skyddsfaktorer.

Figur 9. Välfärdsteknikens påverkan på kvalitet för individen: risker och skyddsfaktorer*

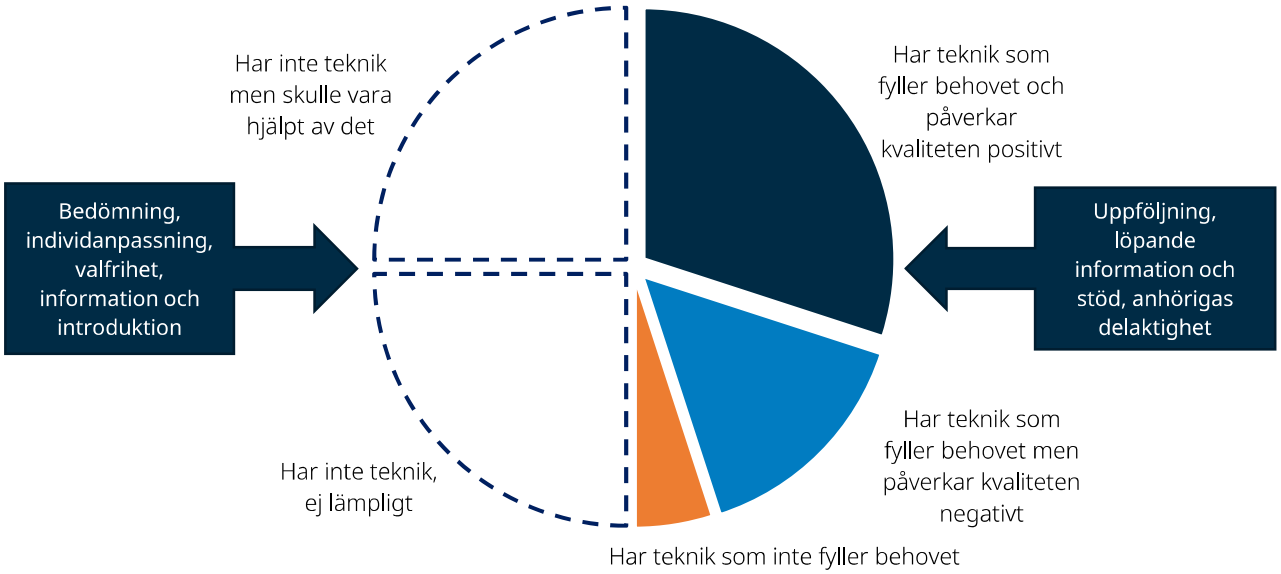

* Figuren är illustrativ för potentiella utfall och bygger inte på fördelning av faktiskt utfall.

Diskussion

Värdekonflikter och etiska avvägningar

Fallstudien visar att digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan bidra till olika nyttor som i sin tur kan stå i konflikt med varandra. Om det ena värdet höjs minskar samtidigt det andra. Denna typ av värdekonflikter förekommer inom all vård och omsorg, och är inget unikt för arbetet med välfärdsteknik. Samtidigt ser Socialstyrelsen behov av att lyfta fram dessa värdekonflikter och stimulera till en diskussion om de olika värden som välfärdstekniken kan bidra med. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys beskriver på liknande sätt att välfärdsteknikens olika effekter behöver vägas mot varandra [8]. Vår fallstudie visar att kommunerna har stora möjligheter att forma vilka nyttor de vill att tekniken ska ge. I detta arbete ingår också att göra etiska avvägningar och prioriteringar, i enlighet med gällande lagar, regler och föreskrifter.

Flera regelverk är aktuella när man inför och använder välfärdsteknik i vård och omsorg.[23] För välfärdsteknik som används inom hälso- och sjukvården (såsom läkemedelsautomater) finns dels krav på vårdens kvalitet och säkerhet, dels krav på att respektera etiska principer såsom vård på lika villkor och respekt för individens människovärde, integritet och självbestämmande.[24] Vården ska vara av god kvalitet[25] och vara i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.[26] Patientens självbestämmande och integritet ska respekteras och vården ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten.[27]

De grundläggande bestämmelserna om hur kommunernas socialtjänst ska bedrivas gäller även för hur välfärdsteknik används inom socialtjänsten (såsom digital nattillsyn).[28] Verksamheten ska exempelvis bygga på respekt för människors rätt till självbestämmande och integritet. Insatserna ska utformas och genomföras tillsammans med brukaren och vara av god kvalitet. Verksamheten ska inriktas på att utveckla brukarens egna resurser och på att brukare får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. När en insats utförs i boendet ska brukaren så långt det är möjligt kunna välja när

[23] De regler som beskrivs nedan är bara ett urval.
[24] Ang. de etiska principerna som ska vara vägledande för all hälso- och sjukvård, se 3 kap. 1 § och 5 kap. 1 § HSL.
[25] 5 kap. 1 § HSL.
[26] 6 kap. 1 § patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL, och 1 kap. 7 § patientlagen (2014:821). I PSL finns ytterligare bestämmelser som ska främja en hög patientsäkerhet, med skyldigheter för vårdgivare och hälso- och sjukvårdspersonal.
[27] 4 kap. 1 § och 5 kap. 1 § patientlagen. Se även ytterligare bestämmelser i denna lag vad gäller patientens ställning i vården.
[28] Jfr t.ex. 2 kap. 1–4 §§, 5 kap. 1–2 §§, 8 kap. 2 § och 10 kap. 3–5 §§ SoL.

och hur insatsen ges. Socialnämnden ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Det finns också reglering som anger att kvaliteten i verksamheter inom både hälso- och sjukvården och socialtjänsten ska utvecklas och säkras systematiskt och fortlöpande.[29]

Vidare finns andra typer av stöd för etiska avvägningar som rör användning av välfärdsteknik i vård och omsorg. Socialstyrelsens översikt presenterar flera etiska aspekter som lyfts fram i forskning och betonar att etiska reflektioner och bedömningar är en central del av kommunernas arbete [4]. Översikten belyser vikten av att utgå från individens upplevelse och situation vid etiska dilemman, samt att personalen får stöd från ledningen och tid till gemensam reflektion. Smer har publicerat material om flera etiska aspekter som rör digital nattillsyn och läkemedelsautomater [9,10]. Smer framhåller vikten av att värna vårdtagarens autonomi och individuella behov, och menar att beslut om välfärdsteknik bör ingå i vårdtagarens individuella vårdplanering som ska utgå från individens behov, förutsättningar och preferenser [10]. I likhet med Smer, vill Socialstyrelsen särskilt lyfta värdet av självbestämmande och att brukare och patienter får möjlighet att förmedla vilka värden som är viktigast för dem och påverka insatsens utformning så att den möter deras behov på bästa sätt.

Att jämföra digitala och fysiska insatsers kvalitet

I denna rapport har Socialstyrelsen studerat hur digital nattillsyn och läkemedelsautomater påverkar kvalitet och resurseffektivitet, jämfört med en fysisk insats. Analysen visar att teknikerna i vissa fall kan fylla insatsens syfte och individens behov på ett likvärdigt sätt som ett fysiskt besök, medan de i andra fall inte kan göra det. Analysen visar dessutom att teknikerna kan bidra med fler nyttor för individen, som inte nödvändigtvis var en del av syftet med att insatsens beviljades. Exempelvis kan digital nattillsyn göra att individen känner sig friare och mer självständig, trots att det värdet inte nödvändigtvis ingår i syftet med SoL-insatsen ”tillsyn”.

På motsvarande sätt kan fysiska insatser också bidra med olika nyttor, som inte är en del av själva syftet med insatsen, som exempelvis en ökad social samvaro. Här blir den sociala samvaron en form av positiv bieffekt som de fysiska besöken kan generera. Figur 10 visar relationen mellan insatsens syfte och bieffekter. Av figuren framgår att fysiska besök och välfärdsteknik

[29] 5 kap. 4 § HSL och 5 kap. 2 § SoL. Se vidare vad detta innebär i SOSFS 2011:9.

kan överlappa när det gäller att fylla insatsens syfte, men att de resulterar i olika bieffekter, som kan vara både positiva och negativa.

Figur 10. Insatsens syfte och bieffekter

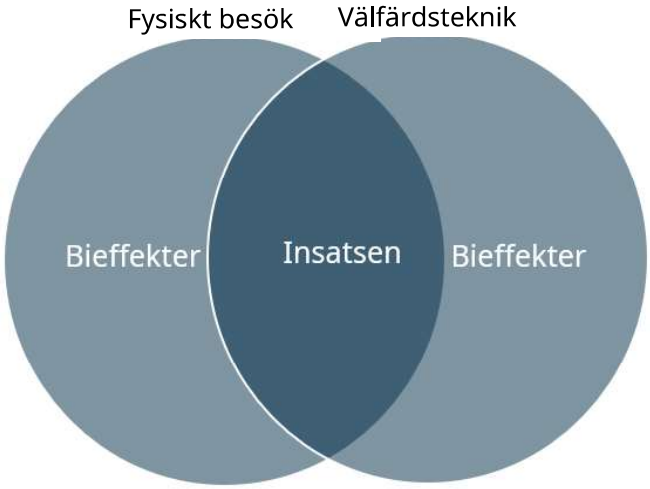

Om man endast ser till insatsens syfte är det lättare att jämföra hur välfärdsteknik och fysiska besök påverkar insatsens kvalitet. Om man också tar hänsyn till bieffekterna blir jämförelsen svårare att göra, eftersom olika nyttor då behöver ställas mot varandra, såsom värdet ”ökad självständighet” och värdet ”ökad social samvaro”. Samtidigt bedömer Socialstyrelsen att det är viktigt att beakta alla de bieffekter som tekniken och det fysiska besöket för med sig för att förstå hur välfärdsteknik påverkar verksamhetens kvalitet.

Fallstudien har visat att bedömningsarbetet ofta är komplext då personalen behöver undersöka hur välfärdsteknik, jämfört med fysiska besök, kan möta individens behov. I detta arbete behöver kommunerna även se över om andra typer av teknik, hjälpmedel eller insatser kan fylla individens behov på ett bättre sätt. Socialstyrelsen ser att det är viktigt att undersöka

- om välfärdstekniken kan fylla insatsens syfte och individens behov på ett likvärdigt sätt som det fysiska besöket
- om välfärdstekniken kan ge några positiva eller negativa bieffekter för individen (även om de inte är direkt kopplade till insatsens syfte)
- om det fysiska besöket kan ge några positiva eller negativa bieffekter för individen (även om de inte är direkt kopplade till insatsens syfte)
- individens önskemål och hur personen själv värderar olika nyttor
- om individen behöver kompletterande insatser vid användning av välfärdsteknik, exempelvis en social insats.

I fallstudien framkommer flera goda exempel på kommuner som arbetar på detta sätt och tar ett helhetsgrepp om individens behov. Den risk som Socialstyrelsen identifierar är om en kommun använder välfärdsteknik utan att undersöka vilken funktion det fysiska besöket hade, eller skulle kunna ha,

för brukaren eller patienten – eller vilka eventuella kompletterande insatser som personen kan behöva när tekniken används.

Denna aspekt lyfts också fram av Smer, som menar att välfärdstekniken bör bedömas i relation till dess betydelse för vården som helhet och inte enbart utifrån specifika effekter inom ett visst område [10]. Smer framhåller vikten av att ha ett brett perspektiv på teknikens konsekvenser, som exempelvis inkluderar risken för att vårdtagarna blir mer socialt isolerade. Socialstyrelsens delar Smers hållning om vikten av att kommunerna gör en helhetsbedömning inför att ny teknik börjar användas. Vi vill också lyfta fram de fördelar som kan finnas med att kombinera digitala och fysiska insatser. Likt Myndigheten för vård- och omsorgsanalys vill Socialstyrelsen betona vikten av att inte se välfärdsteknik och ett fysiskt arbetssätt som två motpoler, utan snarare som två verktyg som kan komplettera varandra för att på bästa sätt möta individens behov [7].

Annan teknik då?

Socialstyrelsen vill understryka att det kan finnas annan teknik som ökar verksamhetens kvalitet och resurseffektivitet, i högre utsträckning än läkemedelsautomater och digital nattillsyn. Teknikerna har valts ut eftersom de är vanligt förekommande, inte utifrån att de skulle vara den bästa lösningen för att möta behoven. Socialstyrelsen vill därför lyfta vikten av att kommuner ser över flera olika tekniska lösningar för att finna den variant som passar verksamhetens och individernas behov på bästa sätt. Teknikutvecklingen går snabbt och det kan vara en utmaning för kommunerna att hitta rätt lösning. Att involvera alla berörda aktörer, däribland brukare, patienter, anhöriga och personal, både i utvecklingen och implementeringen av välfärdsteknik är en återkommande framgångsfaktor som lyfts av Socialstyrelsen och andra myndigheter [8,18,19].

Fallstudiens resultat går inte att generalisera till andra typer av välfärdsteknik. Resultaten går inte heller att generalisera till närliggande teknik som fyller liknande syften, såsom sensorlösningar för tillsyn eller påminnelsehjälpmedel för läkemedel. Dock har Socialstyrelsen identifierat fem systematiska översikter som beskriver effekten av närliggande tekniker och sammanställt några av resultaten. Vår och SBU:s litteratursökning visar att evidensläget är begränsat för välfärdsteknik som används för tillsyn eller som stöd för hantering av läkemedel. Det finns en del forskning om säkerhetsfokuserad teknik för monitorering, sensorering och positionering inom äldreområdet, men få studier som rör andra verksamhetsområden, som funktionshinderområdet och socialpsykiatrin. Det svaga evidensläget lyfts även fram i de systematiska översikterna [14,15,16].

Socialstyrelsen ser behov av mer forskning av hur digital nattillsyn och läkemedelsautomater påverkar kvalitet och resurseffektivitet, inte minst

effektstudier med fokus på slutanvändarnas egna upplevelser. Vidare ser vi, likt Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, behov av mer forskning av välfärdsteknikens påverkan på kommunal verksamhet generellt [7,8]. Behovet av mer forskning aktualiseras inte minst av nya socialtjänstlagens krav på att all verksamhet i socialtjänsten ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet.[30]

Andra boendeformer då?

I denna rapport har Socialstyrelsen endast studerat digital nattillsyn och läkemedelsautomater inom ordinärt boende, men teknikerna skulle kunna ha minst lika stort värde i exempelvis vård- och omsorgsboenden eller gruppboenden. I de systematiska översikterna finns exempel på positiva utfall för närliggande välfärdsteknik i vård- och omsorgsboenden för äldre [15,16,20]. I Socialstyrelsens intervjustudie från 2024 lyftes flera fördelar med att använda digital nattillsyn och läkemedelsautomater inom en rad olika verksamhetsområden och boendeformer [21]. Socialstyrelsen vill betona värdet av att kommuner undersöker hur välfärdsteknik kan användas i många olika sammanhang, inte minst för att möjliggöra en jämlik tillgång till tekniken för alla som önskar och är i behov av den.

Andra kommuner då?

Resultatet från fallstudien går inte att generalisera till övriga kommuner eftersom utfallet är kontextbundet och påverkas av en rad faktorer som skiljer sig åt mellan olika kommuner. I detta avsnitt kommer Socialstyrelsen relatera fallstudiens resultat till tidigare forskning och närliggande rapporter för att ge en bredare bild av hur digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan påverka kvalitet och resurseffektivitet i andra kommuner.

Tekniken kan fylla insatsens syfte, men inte alltid

Digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan troligen fylla insatsens syfte även i andra kommuner, men inte för alla individer. Forskning visar att välfärdsteknik inte passar alla, liksom flera myndighetsrapporter [14,16,21,22]. Exempelvis konstaterade Socialstyrelsen 2018 att digital nattillsyn inte passar alla behov och att tekniken behöver tilldelas rätt målgrupp, för rätt ändamål [5]. Vår intervjustudie från 2024 visar också att digital nattillsyn och läkemedelsautomater inte är lämplig för alla individer och att kommunerna behöver arbeta aktivt med bedömningen av vilka som är lämpliga användare [21]. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

[30] 5 kap. 1 § SoL.

konstaterar på liknande sätt att välfärdsteknik inte alltid möter individens behov, och samma analys görs i utredningen *Digital teknik på lika villkor* [7,11].

Tekniken används ibland av individer som inte får sina behov tillgodosedda

I alla tre kommuner finns exempel på att individer inte fått sina behov tillgodosedda av digital nattillsyn eller läkemedelsautomater. I vissa fall får teknikerna dessutom negativa konsekvenser, såsom när brukare blir oroliga eller känner sig övervakade av tillsynskameran eller när patienter inte kan hantera läkemedelsautomaten och glömmer ta sina läkemedel.

Andra myndighetsrapporter visar på liknande sätt hur välfärdsteknik kan ge negativa konsekvenser [5,7,8]. I Socialstyrelsens studie från 2018 betonas att brukares behov förändras, och att den digitala tillsynen efter en tid kan behöva ersättas med en fysisk insats [5]. Även forskning visar att välfärdsteknik kan ha negativ påverkan. En systematisk översikt lyfter fram att digital teknik för omsorg på distans inte alltid möter användarens behov [14]. Det kan handla om brister i användarvänlighet eller individanpassning, eller att tekniken är svår att förstå. I vissa fall kan bristande förståelse för tekniken, eller bristande förmåga att använda den, leda till säkerhetsrisker och ökad oro, obehag, stress eller rädsla. En annan systematisk översikt visar att videobaserad teknik för monitorering kan upplevas som ett integritetsintrång hos användare som känner sig övervakade [16].

Socialstyrelsen bedömer det som rimligt att det även i andra kommuner finns individer med digital nattillsyn eller en läkemedelsautomat som inte får sina behov tillgodosedda. Det kan variera stort hur många individer detta gäller, och under hur lång period. En viktig faktor som minskar denna risk är hur kommunerna arbetar med behovsbedömningen och uppföljningen. Om en kommun har täta uppföljningar kan de snabbare upptäcka när tekniken inte längre fyller individens behov. Om kommunen brister i sin uppföljning tar det längre tid innan detta uppmärksammas.

Tekniken kan både öka och minska insatsens kvalitet

Fallstudien visar att digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan öka insatsens kvalitet, jämfört med fysiska besök. Exempelvis kan teknikerna öka brukarens eller patientens trygghet, säkerhet, självständighet och integritet. Den digitala nattillsynen kan dessutom förbättra brukarens sömn medan läkemedelsautomaten kan öka patientens följsamhet till sin läkemedelsbehandling och aktivitet och delaktighet i sociala sammanhang. Samtidigt kan teknikerna innebära en försämrad kvalitet och leda till

minskad trygghet, försvagad integritet och ökad ensamhet. Här uppstår frågan i vilken utsträckning dessa positiva och negativa aspekter återfinns i andra kommuner. För att besvara denna fråga kan resultat från tidigare forskning och andra rapporter vara till hjälp.

Vad säger forskningen?

De systematiska översikter som Socialstyrelsens identifierat visar liknande resultat som vår undersökning, men de inkluderar fler typer av teknik som används i olika omsorgskontexter. I en översikt framkommer att digital teknik för omsorg på distans kan bidra till ökad trygghet, säkerhet, självständighet och autonomi för äldre personer, men också att tekniken kan bidra till att äldre känner sig isolerade, ensamma och otrygga [14]. Tekniken kan både stärka och försvaga integriteten för äldre personer. En annan systematisk översikt visar att videobaserad teknik för monitorering kan stärka individens säkerhet, trygghet, integritet, självständighet och autonomi [16]. Översikten lyfter också att tekniken kan leda till lägre trygghet, lägre integritet och mindre social samvaro. I en annan systematisk översikt framkom inga skillnader i hälsorelaterade utfall, såsom antal skador och olyckor, mellan digital nattillsyn och det traditionella arbetssättet [15]. Dock visade livskvalitet och trygghet en viss förbättring.

Vad säger annan litteratur?

Andra rapporter, av bland andra Socialstyrelsen, har visat på hur digital nattillsyn och läkemedelsautomater (eller närliggande teknik) kan bidra till ökad säkerhet och trygghet, ökad självständighet, frihet och autonomi, stärkt integritet, ökad livskvalitet, förbättrad sömn (gällande digital nattillsyn) och fler sociala kontakter [4,5,7,8,11]. I en rapport av Nordens välfärdscenter framgår exempelvis att digital nattillsyn kan leda till bättre nattsömn, minskad oro och ökad säkerhet samt att läkemedelsautomater kan leda till ökad självständighet, aktivitet, känsla av kontroll och följsamhet till behandlingen [13]. Också negativa aspekter med teknikerna har lyfts fram i andra rapporter, som att de kan leda till minskad trygghet, minskad social samvaro, minskad integritet och att tekniken kan framkalla oro och obehag, inte minst för personer som på grund av exempelvis kognitiv svikt har svårt att förstå hur tekniken fungerar [4,5,7,8,11].

Vad säger kommunerna själva?

Socialstyrelsen har sedan 2014 genomfört en enkätundersökning bland landets kommuner om utvecklingen av e-hälsa och välfärdsteknik. I 2025 års enkät var fokus på uppföljning och hur kommunerna bedömer nyttan med välfärdsteknik. Resultatet visar att en majoritet av kommunerna bedömer att digital nattillsyn och läkemedelsautomater bidrar positivt för de flesta brukare och patienter [1]. Samtidigt framgår att det förekommer att brukare och patienter är missnöjda med tekniken (se figur 11).

Figur 11. Kommunernas bedömning av utfall för enskilda per införd teknik, i procent, 2025

Resultat från Socialstyrelsens e-hälsoenkät 2025

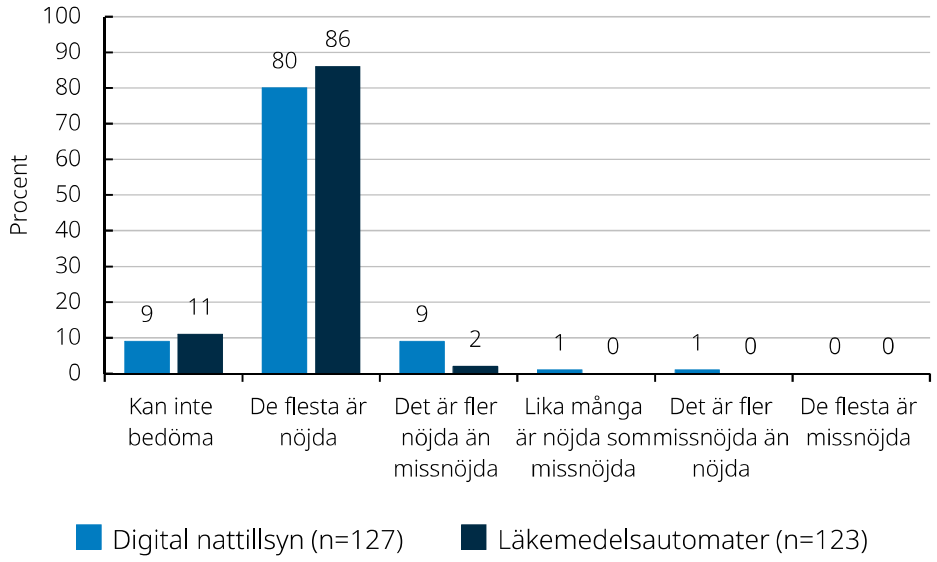

Källa: Socialstyrelsen. E-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna 2025: Uppföljning av den digitala utvecklingen i socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård.

I enkäten ombads de kommuner som följer upp teknikernas utfall beskriva resultatet. Totalt 43 kommuner valde att besvara den följdfrågan. För läkemedelsautomater är de vanligaste positiva utfallen: ökad självständighet, ökad integritet, ökad följsamhet till läkemedelsbehandling och färre störningar för patienterna. För digital nattillsyn är de vanligaste positiva utfallen: ostörd nattsömn, ökad upplevelse av trygghet och ökad säkerhet i och med att kommunen kan göra fler tillsynstillfällen.

Skillnader mellan kommuner

Sammantaget bedömer Socialstyrelsen det som troligt att även andra kommuner upplever de positiva och negativa effekter som vi identifierat i de tre kommuner som ingått i fallstudien – särskilt eftersom liknande resultat har lyfts fram i forskning, närliggande rapporter och Socialstyrelsens e-hälsoenkät. Detta betyder dock inte att digital nattillsyn och läkemedelsautomater automatiskt leder till dessa positiva eller negativa kvalitetsaspekter utan att de har potential att göra det.

I denna fallstudie har Socialstyrelsen identifierat flera faktorer som påverkar i vilken utsträckning användning av välfärdsteknik leder till ökad kvalitet. Exempelvis behöver kommunen ha ett systematiskt kvalitetsarbete och ändamålsenliga processer och rutiner för att bedöma individers behov samt introducera och följa upp insatsen. En annan aspekt som kan göra att utfallet varierar mellan olika kommuner är hur de arbetar med att individanpassa insatsen och i vilken utsträckning individen får välja mellan en fysisk och en digital insats. I de tre studerade kommunerna har individer begränsad

möjlighet att välja helt fritt, framför allt när det gäller digital nattillsyn. I kommuner där individen har en större valfrihet, kan effekterna se annorlunda ut genom att:

- Risken för minskad trygghet minskar. Individer som känner sig tryggare med fysiska besök kan väja fysiska besök, i stället för tekniken.
- Risken för minskad integritet minskar. Individer som upplever de fysiska besöken som mindre integritetskränkande kan välja fysiska besök, i stället för tekniken.
- Risken för ofrivillig ensamhet och social isolering minskar. Individer som vill ha den sociala kontakten kan välja fysiska besök, i stället för tekniken.

En ytterligare faktor som påverkar utfallet är i vilken utsträckning kommunen kompletterar den digitala tekniken med andra insatser för individer som exempelvis önskar mer social samvaro. Om individen erbjuds sociala insatser minskar risken för att tekniken skulle öka ensamheten. En sådan social insats kan dessutom fylla behovet av social samvaro på ett bättre sätt än fysiska besök för tillsyn eller läkemedelshantering.

Kommunernas säkerhetsarbete kan också göra att utfallet varierar. Ett exempel är risken för att tekniken fallerar och det inte finns tillräckligt med personal för att utföra insatserna fysiskt, som är direkt kopplad till kommunens beredskapsarbete och kontinuitetsplanering. I Socialstyrelsens studie från 2018 framkom också att denna säkerhetsrisk ser olika ut beroende på hur kommunerna väljer att rigga sin organisation [5]. En annan aspekt som påverkar säkerheten är hur kommunen har valt att resurssätta arbetet och vilken sårbarhet som finns inbyggd i systemet. Dessutom inverkar kvaliteten på den tekniska lösningen och kommunens infrastruktur. Vissa kommuner kan exempelvis ha kamerautrustning med ett backup-batteri för att hantera strömavbrott, medan andra inte har det [5].

Andra säkerhetsrisker är mer generella för de kommuner som använder samma typ av teknik, på liknande sätt och för samma målgrupper. Exempelvis är det svårare att avgöra brukarens hälsotillstånd med digital kameratillsyn än med fysisk tillsyn, vilket medför högre risk för att hjälpbehov inte uppmärksammas. Denna säkerhetsrisk lyftes även i Socialstyrelsens rapport från 2018 [5]. Ett annat exempel är att läkemedelsautomater medför en högre risk för att patienten inte tar läkemedlet och att detta inte uppmärksammas av personal, jämfört med fysiska besök. Dock kan kommunerna arbeta på olika sätt för att minska dessa säkerhetsrisker, exempelvis genom att utveckla sitt arbete med att bedöma behov och följa upp insatsen.

Skillnader i uppföljningsarbetet kan få stor inverkan utfallet. Fallstudien visar att digital nattillsyn och läkemedelsautomater innebär en risk för sämre uppföljning om personalen får mindre insyn i individens mående och hälsostatus, genom minskat antal fysiska besök. Myndigheten för vård- och

omsorgsanalys har också lyft fram denna risk. I deras intervjustudie framkommer att personalens möjlighet att bedöma och kontrollera individens hälsotillstånd riskerar att minska när de fysiska besöken uteblir [8]. Socialstyrelsen bedömer att digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan medföra risk för försämrad uppföljning också i andra kommuner, som en följd av färre fysiska besök. Hur stor denna risk är kan dock variera mellan kommuner beroende på hur kommunen arbetar med uppföljning och kompletterande insatser.

Tekniken är mindre resurskrävande än en fysisk insats

Fallstudien har visat att digital nattillsyn och läkemedelsautomater är mindre resurskrävande än en fysisk insats i de tre kommunerna, främst genom att teknikerna frigör tid för baspersonal. Kommunerna använder i huvudsak den frigjorda tiden till att öka antalet insatser som personalstyrkan hanterar (produktionsmässig effektivitet). I vissa fall har personalen i stället fått avlastning och mer tid åt befintliga insatser.

Vad säger forskning och annan litteratur?

Forskningen om välfärdsteknikens resursanvändning är mycket begränsad. Från myndighetshåll har man pekat på bristen på forskning inom området och svårigheten i att analysera i vilken utsträckning välfärdsteknik är resursbesparande [7,8]. Socialstyrelsens rapport från 2018 visar att digital nattillsyn kan leda till resursbesparingar [5]. Den största ekonomiska vinsten uppstod genom minskad transporttid och omfördelning av personalresurser, vilket möjliggjorde att kommunerna kunde utföra mer tillsyn, med samma personalresurser. Ett annat exempel är en studie av RISE från 2018 som pekar på möjliga effektiviseringsvinster med digital nattillsyn och läkemedelsautomater, utifrån beräkningar i tre kommuner [12]. Den statliga utredningen *Digital teknik på lika villkor* lyfter exempel på hur digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan bidra till effektiviseringar och resursbesparingar [11]. Teknikerna effektiviserar arbetet främst genom att frigöra tid från transporter och att kommuner med långa reseavstånd kan göra större resursvinster än andra.

Vad säger kommunerna själva?

Enligt Myndigheten för vård- och omsorgsanalys enkätundersökning framgår att digital nattillsyn är den teknik som flest socialchefer bedömer har den största potentialen att bidra till ökad kostnadseffektivitet, medan läkemedelsautomater kom på fjärde plats [8].

I Socialstyrelsens e-hälsoenkät från 2025 svarade de flesta kommuner att digital nattillsyn och läkemedelsautomater leder till ett positivt ekonomiskt

utfall [1]. Samtidigt uppgav flera kommuner att de bedömer att digital nattillsyn och läkemedelsautomater inte leder till ett positivt ekonomiskt utfall (se figur 12).

Figur 12. Kommunernas bedömning av ekonomiskt utfall per införd teknik, i procent, 2025

Resultat från Socialstyrelsens e-hälsoenkät 2025

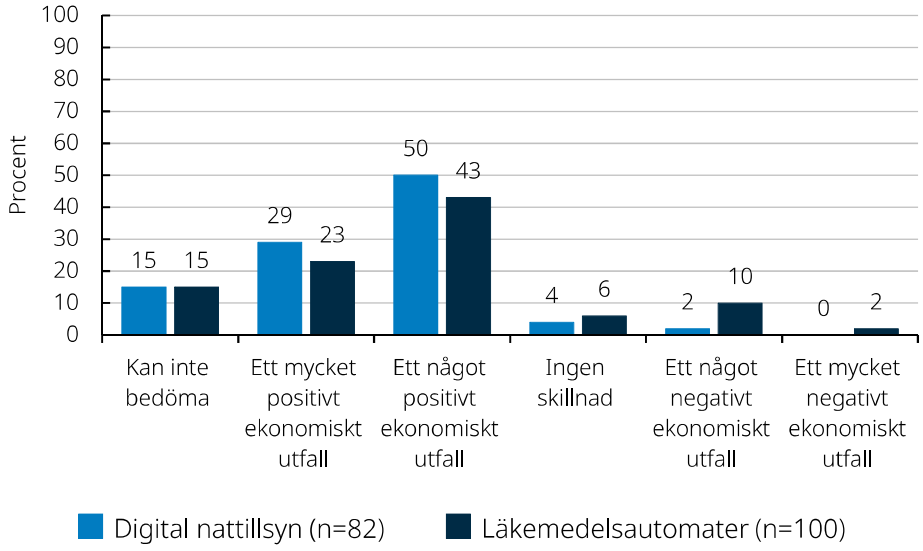

Källa: Socialstyrelsen. E-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna 2025: Uppföljning av den digitala utvecklingen i socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård.

De kommuner som uppgav att de följer upp ekonomiskt utfall för läkemedelsautomater och digital nattillsyn ombads beskriva vad de fann för utfall. Totalt 37 kommuner svarade på frågan. Av fritextsvaren kunde Socialstyrelsen inte utläsa några tydliga trender. Dock framgår utmaningar med att följa upp teknikernas ekonomiska utfall och att kommunerna har olika processer för detta.

Skillnader mellan kommuner

Sammantaget bedömer Socialstyrelsen att digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan vara resursbesparande också i andra kommuner, men att vinsternas storlek sannolikt varierar stort mellan kommunerna. Det är inte heller säkert att teknikerna leder till några resursvinster, vilket e-hälsoenkätens resultat indikerar. Fallstudien har visat på flera faktorer som påverkar i vilken utsträckning digital nattillsyn och läkemedelsautomater leder till resursvinster. Bland dem finns både ”yttre” faktorer som kommunen inte kan påverka, såsom kommunens storlek, geografi och infrastruktur, och ”inre” faktorer såsom val av teknisk lösning, organisering, resursfördelning och arbetssätt.

En annan faktor som får stor påverkan på utfallet är vilken nivå av teknikanvänding kommunen har. De tre studerade kommunerna har en högre

teknikanvändning än genomsnittet. Kommuner med få användare av tekniken gör troligen lägre resursvinster. Fallstudien visar även att kommuner kan använda frigjorda resurser på olika sätt vilket påverkar det ekonomiska utfallet. Kommuner som använder frigjorda resurser till exempelvis kvalitetsutveckling gör inte nödvändigtvis en vinst i ekonomiska termer, även om tekniken är resursbesparande.

Tekniken kan leda till både ökad och minskad resurseffektivitet

Sammantaget visar fallstudien att digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan leda till både ökad och minskad resurseffektivitet samtidigt. En verksamhet har inte endast en typ av resurseffektivitet; i stället varierar resurseffektiviteten inom verksamhetens olika delar och i de enskilda fallen. Socialstyrelsen ser det som rimligt att teknikerna kan ha samma dubbla påverkan på resurseffektivitet också i andra kommuner. Hur resurseffektiva teknikerna är varierar dock sannolikt stort mellan kommunerna. Dels påverkas utfallet av faktorer som rör kommunens resursanvändning, dels av faktorer som rör kommunens kvalitetsarbete. Dessutom påverkas utfallet av hur kommunen väljer att använda och omfördela de resurser som frigörs.

I analysen av resurseffektivitet ingår vissa typer av kvalitetsnyttor som Socialstyrelsen har identifierat i intervjustudien, medan andra typer av kvalitetsnyttor inte ingår, såsom teknikens miljöpåverkan. Välfärdsteknik skulle kunna ge ett positivt utfall på miljön då den innebär minskade transporter, men det har vi inte undersökt inom detta uppdrag. Utifrån våra resultat kan en fråga väckas om digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan sägas öka resurseffektiviteten i en kommun generellt sett, trots att de innebär en kvalitetssänkning för vissa individer. Annorlunda uttryckt: kan en kommun ”kompensera” den minskade kvaliteten för vissa individer med en ökad kvalitet för andra individer eller kvalitetsutveckling inom andra områden? Här är Socialstyrelsens bedömning att så inte är fallet.

Utifrån Socialstyrelsen förståelse är digital nattillsyn och läkemedelsautomater endast resurseffektiva när de medför en likvärdig eller ökad kvalitet. I de fall teknikerna inte leder till en likvärdig kvalitet är de inte resurseffektiva. I ett scenario där merparten av individerna upplever en ökad kvalitet med teknikerna följer inte att tekniken bidrar till ökad resurseffektivitet generellt sett, utan endast att teknikerna bidrar med ökad resurseffektivitet i merparten av fallen, men inte i övriga fall.

Om en teknik minskar kvaliteten för en individ är den inte resurseffektiv i det enskilda fallet oavsett om den leder till ökad kvalitet inom andra områden eller för andra individer. Detta betyder inte att en insats inte är lämplig bara för att den inte är resurseffektiv. En insats kan ändå vara motiverad, av en rad andra anledningar. Dock konstaterar Socialstyrelsen att

en insats, oavsett om den är digital eller fysisk, varken är resurseffektiv eller lämplig om den inte fyller individens behov.

Välfärdsteknikens fördelar jämfört med ett helt fysiskt arbetssätt

I denna rapport har Socialstyrelsen undersökt hur användningen av digital nattillsyn och läkemedelsautomater påverkar kvalitet och resurseffektivitet i tre kommuner, jämfört med fysiska besök. Sammanfattningsvis ser vi att:

- Digital nattillsyn och läkemedelsautomater är mindre resurskrävande än fysiska besök. Teknikerna leder till resursbesparingar, framför allt genom frigjord tid för baspersonal.
- Digital nattillsyn och läkemedelsautomater bidrar i vissa fall med ökad kvalitet för brukaren eller patienten, jämfört med fysiska besök.
- Fysiska besök bidrar i vissa fall med ökad kvalitet för brukaren eller patienten, jämfört med digital nattillsyn och läkemedelsautomater.
- Digital nattillsyn och läkemedelsautomater leder i vissa fall till ökad resurseffektivitet, jämfört med fysiska besök. Det gäller om teknikerna medför likvärdig eller högre kvalitet för brukaren eller patienten.
- Digital nattillsyn och läkemedelsautomater leder i vissa fall inte till ökad resurseffektivitet, jämfört med fysiska besök. Det gäller om teknikerna medför en sänkt kvalitet för brukaren eller patienten.
- Digital nattillsyn och läkemedelsautomater har potential att leda till ökad resurseffektivitet om frigjorda resurser används till att kvalitetsutveckla verksamheten. I vilken utsträckning de tre kommunerna förverkligar denna potential har Socialstyrelsen inte kunnat bedöma.

Rapporten har fokuserat på jämförelsen mellan välfärdsteknik och fysiska besök. Här kvarstår frågan om ett införande av digital nattillsyn och läkemedelsautomater bidrar till ökad kvalitet och resurseffektivitet, jämfört med ett helt fysiskt arbetssätt.

För att besvara denna fråga har Socialstyrelsen ställt upp tre alternativa arbetssätt (se tabell 15). I det första fallet har kommunen ett helt fysiskt arbetssätt. I det andra fallet har kommunen ett digitalt arbetssätt, där välfärdsteknik används som förstahandsalternativ, förutsatt att tekniken bedöms som lämplig. I det tredje fallet kombinerar kommunen ett fysiskt och digitalt arbetssätt där individen fritt kan välja om insatsen ska utföras digitalt eller fysiskt, förutsatt att båda tillvägagångssätten bedöms som lämpliga. Det tredje arbetssättet benämns här som ”digifysiskt”. I tabell 15 listas de tre arbetssätten i förhållande till insatsens kvalitet.

Tabell 15. Jämförelse mellan fysiskt, digitalt och digifysiskt arbetssätt

Det enskilda fallet	Helt fysiskt arbetssätt	Digitalt arbetssätt	Digifysiskt arbetssätt
Individens behov kan endast tillgodoses med fysiska besök	+Fysiska besök	+Fysiska besök	+Fysiska besök
Kvaliteten på insatsen höjs med fysiska besök, jämfört med välfärdsteknik	+Fysiska besök	**-** Välfärdsteknik	+Fysiska besök
Kvaliteten på insatsen höjs med välfärdsteknik, jämfört med fysiska besök	**-**Fysiska besök	+Välfärdsteknik	+Välfärdsteknik

Tabellen visar att det digifysiska arbetssättet kan höja verksamhetens kvalitet genom mer individanpassning, jämfört med de övriga två arbetssätten. I detta scenario får individer som föredrar välfärdsteknik en sådan lösning, och slipper de nackdelar de upplever med fysiska besök, medan de individer som önskar fysiska besök slipper de nackdelar de upplever med tekniken. Socialstyrelsen bedömer att en digifysiskt arbetssätt har potential att höja verksamhetens kvalitet, jämfört med de övriga två alternativen.

Vi ser även att ett digifysiskt arbetssätt har potential att öka verksamhetens resurseffektivitet, jämfört med de övriga två alternativen. En kommun med ett digitalt arbetssätt gör sannolikt de största resursbesparingarna, förutsatt att välfärdstekniken är mindre resurskrävande än de fysiska besöken. Men det arbetssättet behöver inte vara det mest resurseffektiva. För att vara resurseffektiv behöver insatsen uppnå en likvärdig, eller ökad, kvalitet. Detta medför att det digitala arbetssättet inte är lika resurseffektivt som det digifysiska arbetssättet i de fall när tekniken ger en lägre kvalitet än ett fysiskt besök.

Avslutande kommentar

Oavsett om kommunen använder ett fysiskt, digitalt eller ett digifysiskt arbetssätt finns det en rad förutsättningar för att verksamheten ska uppnå en god kvalitet. Kommunen behöver ha ett systematiskt kvalitetsarbete med ändamålsenliga processer och rutiner för bedömning, introduktion och uppföljning av insatsen.

Den individuella behovsbedömningen är avgörande för om välfärdsteknik ska kunna leda till en ökad kvalitet eller inte. Här är det inte bara individens önskemål som spelar in utan också den professionella bedömningen av individens förmågor och behov samt eventuella risker kopplat till användning av tekniken, exempelvis patientsäkerhetsrisker. Bedömningen behöver också ske löpande eftersom individens behov, förmågor och

önskemål förändras över tid. Hur kommunen arbetar med uppföljning avgör hur snabbt de kan upptäcka när tekniken inte längre fyller individens behov. Välfärdsteknik kan medföra risk för en sämre uppföljning, när de fysiska besöken blir färre, vilket ytterligare understryker behovet av en tät och kontinuerlig uppföljning av insatsen för att den ska leda till ökad kvalitet.

I denna studie har Socialstyrelsen medvetet valt att inte försöka kvantifiera utfallet – alltså avgöra i hur många fall som välfärdstekniken leder till positiva eller negativa konsekvenser. Detta eftersom varje enskilt fall ger ett eget svar på frågan om teknikens påverkan på kvalitet och resurseffektivitet. Varje individs upplevelse har betydelse, oavsett hur många andra som upplever samma sak. Att prata om välfärdsteknikens effekter på ett generellt plan riskerar därmed att bli missvisande. Dessutom riskerar det att dra bort fokus från individens upplevelse, behov och önskemål – ett fokus som är nödvändigt att värna om i en personcentrerad vård och omsorg.

Eftersom välfärdsteknikens påverkan är individuell bedömer Socialstyrelsen att ett digifysiskt arbetssätt, där brukare och patienter kan välja mellan fysiska och digitala insatser, har potential att öka en verksamhets kvalitet och resurseffektivitet. Detta arbetssätt ger brukare och patienter en större valfrihet och möjliggör att insatser kan anpassas i högre utsträckning efter deras behov och önskemål.

Referenser

1. Socialstyrelsen. E-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna 2025: Uppföljning av den digitala utvecklingen i socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård. 2025. Hämtad från: https://www.socialstyrelsen.se/publikationer/e-halsa-och-valfardsteknik-i-kommunerna-2025--uppfoljning-av-den-digitala-utvecklingen-i-socialtjanst-och-kommunal-halso--och-sjukvard-2025-5-9625/
2. Sveriges Kommuner och Regioner. Digital basnivå i socialtjänsten: 12 tjänster som verksamheten behöver ha. 2024. Hämtad från: https://skr.se/skr/integrationsocialomsorg/socialomsorg/digitaliseringinomsocialtjansten/verktygochutvecklingsarbeten/digitalbasnivasocialtjanst.81535.html
3. Braun V, Clarke V. Thematic analysis: a practical guide. Los Angeles: SAGE; 2022.
4. Socialstyrelsen. Välfärdsteknik: Forskningsartiklar kring välfärdsteknik och en summering av de etiska aspekterna. 2017. Hämtad från: https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/dokument-webb/kunskapsstod/e-halsa-valfardsteknik-etik-sammanstallning-2017.pdf
5. Socialstyrelsen. Välfärdsteknik: En studie av användningen av trygghetskameror och gps-larm i 12 kommuner. 2018. Hämtad från: https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2018-11-3.pdf.
6. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering. Digitala verktyg som social stimulans för äldre personer med eller vid risk för psykisk ohälsa: En kartläggning av systematiska översikter. 2017. Hämtad från: https://www.sbu.se/contentassets/57e13f4fe3be44f9a55fe16667f8a8d9/valfardsteknik_digitala_verktyg_social_stimulans_aldre_personer_risk_psykisk_ohalsa_smf.pdf
7. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. Innovation efter funktion: Välfärdsteknikens effekter ur fyra perspektiv. 2020. Hämtad från: https://www.vardanalys.se/rapporter/innovation-efter-funktion/
8. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. Digital potential: Utvärdering av satsningen på digital teknik i äldreomsorgen. 2023. Hämtad från: https://www.vardanalys.se/rapporter/digital-potential/
9. Statens medicinsk-etiska råd. Robotar och övervakning i vården av äldre – etiska aspekter. 2014. Hämtad från: https://smer.se/wp-content/uploads/2015/02/Smer-2014_2_webb.pdf
10. Statens medicinsk-etiska råd. Robotar och god vård. 2022. Hämtad från: https://smer.se/wp-content/uploads/2022/04/smer-kommenterar-2022-2-robotar-och-god-vard.pdf
11. Utredningen om digital teknik i socialtjänsten – Digital teknik på lika villkor: en reglering för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS (SOU 2025:39). 2025. Stockholm: Regeringskansliet. Hämtad från: https://regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2025/04/sou-202539

12. Research Institutes of Sweden (RISE). Slutrapport – Modell för beräkning av nyttan av bredband och digitalisering. 2022. Hämtad från: https://digitaliseringssnurran.se/Content/Slutrapport_28aug_2018.pdf
13. Nordens välfärdscenter. Vård och omsorg på distans: 24 praktiska exempel från Norden. 2019. Hämtad från: https://nordicwelfare.org/publikationer/vard-och-omsorg-pa-distans/
14. Karlsen C, Ludvigsen MS, Moe CE, Haraldstad K, Thygesen E. Experiences of community-dwelling older adults with the use of telecare in home care services: a qualitative systematic review. JBI Database of Systematic Reviews and Implementation Reports 2017; 15(12): 2913–2980. Tillgänglig från: https://doi.org/10.11124/JBISRIR-2017-003345
15. Richardson M, Ehn M, Landerdahl Stridsberg S, Redekop K, Wamala-Andersson S. Nocturnal digital surveillance in aged populations and its effects on health, welfare and social care provision: a systematic review. BMC Health Services Research 2021; 21(1): 1–10. Tillgänglig från: https://doi.org/10.1186/s12913-021-06624-9
16. Mujirishvili T, Maidhof C, Florez-Revuelta F, Ziefle M, Richart-Martinez M, Cabrero-García J. Acceptance and Privacy Perceptions Toward Video-based Active and Assisted Living Technologies: Scoping Review. Journal of Medical Internet Research 2023; 25: e45297. Tillgänglig från: https://doi.org/10.2196/45297
17. Socialstyrelsen. Säker läkemedelshantering – med fokus på delegering inom kommunal hälso- och sjukvård. 2023. Hämtad från: https://www.socialstyrelsen.se/publikationer/saker-lakemedelshantering--med-fokus-pa-delegering-inom-kommunal-halso--och-sjukvard-2023-9-8691/
18. Socialstyrelsen. E-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna 2022: Uppföljning av den digitala utvecklingen i socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården. 2022. Hämtad från: https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2022-5-7897.pdf
19. Myndigheten för delaktighet. Välfärdsteknik och e-tjänster: Redovisning av ett regeringsuppdrag att stödja kommunerna med kunskap. 2021. Hämtad från: https://www.mfd.se/material/publikationer/rapport/valfardsteknik-och-e-tjanster/
20. Yeoh Lui CX, Yang N, Tang A, Tam WWS. Effectiveness Evaluation of Smart Home Technology in Preventing and Detecting Falls in Community and Residential Care Settings for Older Adults: A Systematic Review and Meta-Analysis. Journal of the American Medical Directors Association 2025; 26(1): 105347. Tillgänglig från: https://doi.org/10.1016/j.jamda.2024.105347
21. Socialstyrelsen. E-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna 2024: Uppföljning av den digitala utvecklingen i socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård. 2024. Hämtad från: https://www.socialstyrelsen.se/publikationer/e-halsa-och-valfardsteknik-i-kommunerna-2024-2024-5-9099/

22. Folkhälsomyndigheten. Digital teknik för social delaktighet bland äldre personer: Ett kunskapsstöd om möjliga insatser utifrån forskning, praktik, statistik, juridik och etik. 2018. Hämtad från: https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/d/digital-teknik-for-social-delaktighet-bland-aldre-personer/

Bilaga 1 Metod för ekonomisk analys och datainsamling

För att besvara rapportens frågeställning om resurseffektivitet samlades data in från tre kommuner. Den bestod av kommunspecifik statistik och kostnadsposter kopplat till tekniken, som tillsammans låg till grund för den ekonomiska analysen. Kommunerna rapporterade in uppgifterna till Socialstyrelsen som sedan analyserades av projektets hälsoekonomer. Arbetet underlättades av löpande dialog och en fast kontaktperson i varje kommun. Kommunerna som ingår i studien benämns som kommun A, kommun B och kommun C.

Insamling av kommunspecifik statistik

Socialstyrelsen samlade in kommunstatistik för att belysa förutsättningarna för att använda välfärdsteknik i kommunerna, inklusive uppgifter om den interna verksamheten och antal personer med digital nattillsyn och läkemedelsautomater. Uppgifter inhämtades både direkt från de tre kommunerna och från Statistikmyndigheten SCB.

Insamling av kostnadsposter

Kommunerna rapporterade kostnader för digital nattillsyn och läkemedelsautomater som delades in i tre kategorier av kostnadsposter:

- utrustningskostnader
- besökskostnader
- personalkostnader.

Kostnadsposterna låg till grund för kvantifierbara mått, såsom tidsåtgång, transportsträcka och antal tillsynstillfällen, som användes för att bedöma teknikens resursanvändning. Kommunerna ombads att ange ett genomsnitt per individ och månad. Saknade uppgifter hämtades från andra myndigheter. Att uppskatta kostnader och tid för transporter var särskilt utmanade.

Så har vi genomfört den ekonomiska analysen

De tids- och kostnadsuppskattningar som presenteras i analysen bygger på uppgifter från kommunerna, rapporterade som genomsnitt per individ och

per månad. Analysen har fokuserat på tids- och resursbesparing samt utebliven transporttid. Data har bearbetats och analyserats i tre steg:

1. Beskrivande statistik: visar antal och andel individer med tekniken, genomsnittligt antal besök och tidsåtgång.
2. Uppskattad effektanalys: visar i vilka faktorer tekniken ger resursvinster (tabell 4 och 5).
3. Scenarioanalys: jämför tre scenarier för att visa vilka potentiella kostnadsbesparingar som kan uppnås när teknikanvändningen ökar. För att illustrera detta har Socialstyrelsen tagit fram tre jämförande scenarier:
   - scenario 1: endast fysiskt arbetssätt
   - scenario 2: nuläge, kommunernas användningsnivå av digital nattillsyn och läkemedelsautomater 2024
   - scenario 3: ökad teknikanvändning, 80 procent användning av digital nattillsyn och 50 procent användning av läkemedelsautomater.

För scenarioanalysen har Socialstyrelsen antagit:

- två personer utför nattillsyn, oavsett om det rör sig om schemalagda eller larmutlösta besök
- genomsnittlig tidsåtgång för oplanerade larmutlösta besök för läkemedelsautomat är 5 minuter
- genomsnittlig tidsåtgång för oplanerade larmutlösta besök för digital nattillsyn är 10 minuter
- personal använder en bil av normal storlek med en bränsleförbrukning på 0,7 liter per mil.

Kostnaderna avser 2024, baserat på en månad vald av varje kommun representativ för en normal arbetsmånad. Transportkostnader beräknas enligt Skatteverkets schablonbelopp för bilersättningsnivå på 25 kronor per mil för inkomstår 2024–2025.

Begränsningar och osäkerheter kring beräkningar

Även om våra analyser indikerar potentiella resursbesparingar i form av frigjord tid samt kostnadsbesparingar vid ökad användning av välfärdsteknik, bör resultaten tolkas med viss försiktighet. Beräkningarna baseras till stor del på kommunernas egna uppskattningar, där data samlats in via frågeformulär samt kompletterande statistik från bland annat Statistikmyndigheten SCB, Tillväxtverket och Skatteverket (främst för att ge bakgrundsinformation om kommunerna samt för att beräkna personal- och drivmedelskostnader). Vid brist på exakt data har kommunerna lämnat genomsnittliga uppskattningar av kostnader och tidsåtgång för användning

av digital nattillsyn och läkemedelsautomater, vilket påverkar resultatens tillförlitlighet.

Vi har inte heller uppskattat de samhällsekonomiska vinsterna av att kommuner använder digital nattillsyn och läkemedelsautomater som exempelvis påverkan på regional hälso- och sjukvård eller förebyggande effekter såsom individens möjlighet att bo kvar i sitt eget hem under längre tid. Urvalet av kommuner är dessutom litet och resultatet kan inte generaliseras till andra kommuner. Däremot kan resultatet fungera som en grund för vidare studier. I analysen av resurseffektivitet ingår vissa typer av kvalitetsnyttor som Socialstyrelsen har identifierat i intervjustudien medan andra typer av kvalitetsnyttor inte ingår, såsom teknikens miljöpåverkan.

Bilaga 2 Sammanställning av ekonomiska beräkningar

Denna bilaga redovisar mer fördjupad information om kostnader för respektive teknik, inklusive utrustnings- och drivmedelskostnader samt besöksfrekvens per individ och månad. Den beskrivande statistiken bygger på insamlade data från de tre kommunerna under 2024 och ligger till grund för rapportens analyser av uppskattade resursvinster och kostnadsbesparingar.

Digital nattillsyn

Kostnader och tidsåtgång relaterat till utrustning

Tabell 1 redovisar uppgifter om hur kommunerna har organiserat den digitala nattillsynen, med fokus på utförare, kamerakostnader och installationsresurser. Kommun A och B sköter den digitala nattillsynen i egen regi, medan kommun C anlitar en privat aktör. Kamerornas månadshyra varierar mellan kommunerna beroende på leverantör, tjänsteomfattning och avtal. Installationstiden per kamera, inklusive transport till och från brukaren, varierar mellan 60 och 90 minuter och skiljer sig beroende på geografiska avstånd, logistik och förutsättningar vid installation i brukarens hem.

Tabell 1. Kostnad och tidsåtgång relaterat till digital nattillsyn

Deskriptiv statisk över kostnader och tidsåtgång relaterad till digital nattillsyn per månad och per kamera i bruk.

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Anlitar kommunen en privat aktör för att sköta den digitala nattillsynen?	Nej	Nej	Ja
Hyra för digital nattillsyn per kamera och månad (kr)	1 786	979	1 681
Genomsnittlig tidsåtgång för installation per kamera och transporttid (min)	60	90	60–90

Källa: Socialstyrelsens sammanställning av egna insamlade data år 2024.

Besöksfrekvens och drivmedelskostnad

Tabell 2 redovisar uppgifter om användningen av digital nattillsyn i kommunerna, med fokus på volymer, tidsåtgång och relaterade kostnader. Antalet brukare med digital tillsyn varierar mellan kommunerna, från 11 i kommun A till 66 i kommun B. Genomsnittligt antal fysiska nattillsynsbesök per brukare och månad varierar mellan 30 och 45 besök, med en besökstid på 5–10 minuter per besök. Drivmedelskostnaden för dessa besök varierar mellan 450–1 125 kronor per brukare och månad.

Genomsnittligt antal digitala tillsyner per brukare och månad varierar mellan 30 och 60 besök, med en besökstid på 0,3–2 minuter per tillfälle. Även om den digitala tillsynen minskar behovet av fysiska besök, uppstår ibland larm som kräver att nattpatrullen åker hem till brukaren. Antalet sådana larm varierar kraftigt mellan kommunerna, med mellan 1,1 och 78 utryckningar per månad. Sammantaget visar tabell 2 skillnader i arbetssätt och kostnader som är centrala för analysen av resurseffektivitet.

Tabell 2. Besöksfrekvens och drivmedelskostnad för fysisk och digital nattillsyn

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Antal brukare med digital nattillsyn	11	66	26
Genomsnittligt antal fysiska nattillsynsbesök per brukare och månad	30	45	45
Genomsnittlig besökslängd för fysisk nattillsyn per besök (min)*	10	5	10
Drivmedelskostnad (kr) för fysisk nattillsyn per brukare och månad**	450	1 125	788
Genomsnittligt antal digitala nattillsyner (”tittar”) per brukare och månad	30	60	60
Genomsnittlig tidsåtgång för digital nattillsyn per tillsynstillfälle (min)	1,0	2,0	0,3
Genomsnittligt antal larm där nattpatrullen måste åka ut till följd av digital nattillsyn per månad***	1,1	39,6	78,0
Drivmedelskostnad (kr) för uttryckning vid larm till följd av digital nattillsyn per månad**	17	1 485	3 098

Källa: Socialstyrelsens sammanställning av egna insamlade data år 2024. *Tid för transport ingår ej. **Socialstyrelsen har uppskattat att transportsträckan mellan arbetsplats och brukare är 6 km (kommun A), 15 km (kommun B) respektive 7 km (kommun C). ***Socialstyrelsens uppskattning av antal larm per brukare och månad som resulterar i fysiskt besök är härlett från kommuners inrapporterade data.

Läkemedelsautomater

Kostnader och tidsåtgång relaterat till utrustning

Tabell 3 redovisar uppgifter om hur kommunerna har organiserat arbetet med läkemedelsautomater, med fokus på utförare, kostnader och installationsresurser. Alla kommuner ansvarar själva för arbetet med automaterna. Hyreskostnaden per automat varierar mellan kommunerna och uppgår till mellan 2 175 och 2 495 kronor per automat och månad. Skillnaderna kan bero på olika upphandlingsvillkor eller servicenivåer som ingår i hyran. Tidsåtgången för installation är 10 minuter per automat i samtliga kommuner.

Tabell 3. Kostnad och tidsåtgång relaterat till läkemedelsautomater

Deskriptiv statisk över kostnader och tidsåtgång relaterad till läkemedelsautomater per månad och per automat i bruk.

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Anlitar kommunen en privat aktör för att sköta läkemedelsautomaterna?	Nej	Nej	Nej
Hyra för läkemedelsautomat per automat och månad (kr)	2 278	2 175	2 495
Tidsåtgång för installation av läkemedelsautomater per automat (min)*	10	10	10

Källa: Socialstyrelsens sammanställning av egna insamlade data år 2024. *Innefattar ej tid för transport mellan arbetsplats och patient.

Besöksfrekvens och drivmedelskostnad

Tabell 4 redovisar uppgifter om användningen av läkemedelsautomater i kommunerna, med fokus på volymer, tidsåtgång och relaterade kostnader. Antalet patienter med läkemedelsautomat varierar från 24 i kommun A till 96 i kommun B. Det sker i genomsnitt 2,5 fysiska läkemedelsbesök per månad, där varje besök tar i genomsnitt fem minuter. Drivmedelskostnaden för dessa fysiska besök har beräknats för hela kommunen och omräknats till en kostnad per patient och månad. Drivmedelskostnaden varierar mellan 1 125–2 813 kronor i kommunerna, vilket speglar skillnader i geografi, organisation och antal patienter.

Vid användning av läkemedelsautomater krävs i genomsnitt två planerade påfyllnadsbesök per månad, vilka tar mellan 10–20 minuter att genomföra beroende på kommun. Utöver detta kan larm uppstå, till exempel när patienten missat en dos eller vid tekniska fel. Sådana larm leder i vissa fall

till att personal behöver göra ett oplanerat besök. Antalet larmrelaterade fysiska besök per månad varierar kraftigt mellan kommunerna, från 5 i kommun A till 29 i kommun B. Drivmedelskostnaderna för planerade påfyllnadsbesök och oplanerade larmutryckningar ligger mellan 102–1 155 kronor per patient och månad, beroende på larmfrekvens och geografiska förhållanden. Sammantaget visar tabell 4 skillnader i arbetssätt och kostnader som är centrala för analysen av resurseffektivitet.

Tabell 4. Besöksfrekvens och drivmedelskostnad för läkemedelsbesök

	Kommun A	Kommun B	Kommun C
Antal patienter med läkemedelsautomat	24	96	26
Genomsnittligt antal fysiska läkemedelsbesök per patient och månad	75	75	75
Genomsnittlig besökslängd (min) för fysiska läkemedelsbesök per besök*	5	5	5
Drivmedelskostnad (kr) för fysiska läkemedelsbesök för hela kommunen per patient och månad**	1 125	2 813	1 313
Genomsnittligt antal besök för att fylla på läkemedelsautomat per patient och månad	2	2	2
Genomsnittlig tidsåtgång för att fylla på läkemedelsautomat per patient (min)	20	10	10
Genomsnittligt antal larm som resulterar i ett fysiskt (oplanerat) besök per månad***	5	29	13
Drivmedelskostnad (kr) för påfyllnad och besök vid larm för läkemedelsautomater för hela kommunen per patient och månad**	102	1 155	263

Källa: Socialstyrelsens sammanställning av egna insamlade data år 2024. *Tid för transport ingår ej. **Socialstyrelsen har uppskattat att transportsträckan mellan arbetsplats och patient är 6 km (kommun A), 15 km (kommun B) respektive 7 km (kommun C). ***Socialstyrelsens uppskattning av antal larm per patient och månad som resulterar i fysiskt besök är härlett från kommuners inrapporterade data och från intervjuerna.

Förklaring av beräkningsmetod för uppskattade resursvinster

För att uppskatta potentiella resursvinster av digital nattillsyn och läkemedelsautomater, i termer av både tidsbesparingar och kostnadsminskningar, har en stegvis beräkning genomförts per brukare/patient och månad. Som första steg har det minskade antalet fysiska besök beräknats. Beräkningen utgår från antalet planerade fysiska besök minus de oplanerade besök som ändå gjorts, exempelvis vid larm orsakade av att brukaren inte syns i kameran eller när patienten inte tagit loss dospåsen från läkemedelsautomaten. Det framräknade värdet visar antal fysiska besök som ersatts av teknik. Det minskade antalet fysiska besök har använts för att uppskatta minskad körsträcka i mil utifrån genomsnittlig transport mellan arbetsplats och brukare/patient. De sparade milen har omräknats till uteblivna drivmedelskostnader med ett schablonvärde på 25 kronor per mil och justerat bränsleförbrukning om 0,7 liter per mil.

För att uppskatta frigjord för personalen har två typer av tidsvinster beräknats. Den första tidsvinsten avser besökstiden, som beräknats genom att multiplicera antalet fysiska besök med en genomsnittlig besökstid och omräkna till timmar. Den andra tidsvinsten avser transporttiden, där transporttiden per besök har beräknats på motsvarande sätt, men baserat på genomsnittlig restid per besök och omvandlats till timmar. Den totala frigjorda tidsvinsten är summan av dessa två, och har multiplicerats med undersköterskors timkostnad och antal brukare/patienter för att uppskatta personalkostnaden. Metoden kvantifierar därmed resurs- och kostnadsbesparingar som digital nattillsyn och läkemedelsautomater kan ge inom ordinärt boende.

Bilaga 3 Socialstyrelsens litteratursökning

Strukturerade litteratursökningar genomfördes av en av Socialstyrelsens informationsspecialister. Sökningarna som genomfördes syftade främst till att ta reda på:

- Vad säger forskningen om resultat för individen som användare/mottagare av välfärdsteknik inom de kommunala verksamhetsområdena, främst äldreomsorgen? Vad finns det för evidens för att denna typ av teknik ger nytta för den enskilde?
- Vad säger forskningen om välfärdsteknikens resultat för omsorgens organisation, och hur påverkar denna teknik resurseffektivitet och kostnadseffektivitet?
- Vad säger forskningen om resultat för personalen som användare/förmedlare av välfärdsteknik? Hur påverkar användningen av välfärdsteknik arbetsmiljön?

Sökningar gjordes i följande databaser; PubMed (NLM), Cinahl, SocIndex, APA PsycInfo och APA PsycArticles (Ebsco).[31] I de övriga databaserna gjordes sökningen enligt samma sökstrategi med anpassning till de respektive databasernas terminologi, innehåll och gränssnitt. Sökningarna genomfördes 18–25 september 2024. Sökningarna genomfördes med hjälp av sökblock som kombinerade standardiserade ämnesord (kontrollerad vokabulär) och fritextord. Sökningarna är begränsade till språken engelska, svenska, danska och norska, samt publiceringsår från 2019.[32] Avgränsning har också skett avseende studietyp, i första hand ingick systematiska översikter och i andra hand kontrollerade effektstudier samt i vissa frågor även kvalitativa studier. Sökning efter grå litteratur[33] genomfördes i databaserna SwePub, DIVA och webbsidor som exempelvis Nordens välfärdscenter. Litteratursökningen i databaserna kompletterades med manuell genomgång av referenslistor och citeringssökning.

För att ringa in populationen prövade vi oss fram med att använda en kombination av målgrupper (äldre/personer med funktionsnedsättning) och verksamheter, vilket gav ett mycket stort och ofta irrelevant resultat. Vi landade i att enbart söka på verksamheter, vilket även fångade upp målgrupperna och i sökresultatet som helhet gav mer relevans. Till viss del

[31] Sökdokumentationen bifogas ej i rapporten men finns tillgänglig hos Socialstyrelsen och lämnas ut på begäran.
[32] En anledning till avgränsningen är att Myndigheten för vård och omsorgsanalys genomförde en systematisk litteraturöversikt över forskning om välfärdsteknik som innefattade litteratur från 2017 till 2019 [7].
[33] Enligt Karolinska institutet: ”Grå litteratur är den typ av material som inte riktigt går att placera in i de gängse publikationstyper som ges ut av vanliga förlag. Det kan vara rapporter, avhandlingar, manuskript, kliniska riktlinjer, framtagna av myndigheter, universitet och andra organisationer och företag”.

har de olika sökningarna även fångat upp samma studier, eftersom flera av dem exempelvis behandlar både brukarnas och personalens upplevelser.

För att ringa in insatsen (välfärdsteknik inom kommunal verksamhet) fick vi på samma sätt prova oss fram med olika begrepp för att försöka ringa in ett relevant sökresultat. En aspekt som försvårade litteratursökningen är att begreppet ”välfärdsteknik” inte är vanligt förekommande utanför en nordisk kontext. Detta medförde att vi fick komplettera begreppet välfärdsteknik med olika termer för specifika tekniker som i Sverige ses som välfärdsteknik. En svårighet var att sökresultatet ofta inkluderade teknik inom andra typer av verksamheter, som regional hälso- och sjukvård, som inte bedömdes relevanta för vår sökning.

Inledningsvis sökte vi brett på tekniker för att få fram hur forskningsläget såg ut översiktligt, till exempel: digital natt-/dagtillsyn, läkemedelsautomater, mobila trygghetslarm/gps-larm, passiva larm, larmmattor, dörrlarm, sensorer, digitala lås, digitalt stöd för träning och dagliga aktiviteter, duschrobotar, robotdjur, stöd för digitala inköp och digital teknik för kommunikation. En översiktlig relevansbedömning genomfördes av de vetenskapliga artiklarna i den första gallringen av artiklar. Resultatet av den inledande granskningen resulterade i ett brett resultat av litteratur inom en rad olika områden och tekniker. Utifrån studiens omfattning bedömdes att vi inte hade möjlighet att gå vidare med denna bredare sökning. I stället valde vi att fokusera på de två tekniker som rapporten behandlar. Resterande artiklar granskades utifrån detta nya inklusionskriterium, som endast inkluderade litteratur om digital nattillsyn och läkemedelsautomater (se figur 1).

Resultat av litteratursökning

Figur 1. Flödesschema över granskning och urval av systematiska översikter, kontrollerade effektstudier samt kvalitativa studier

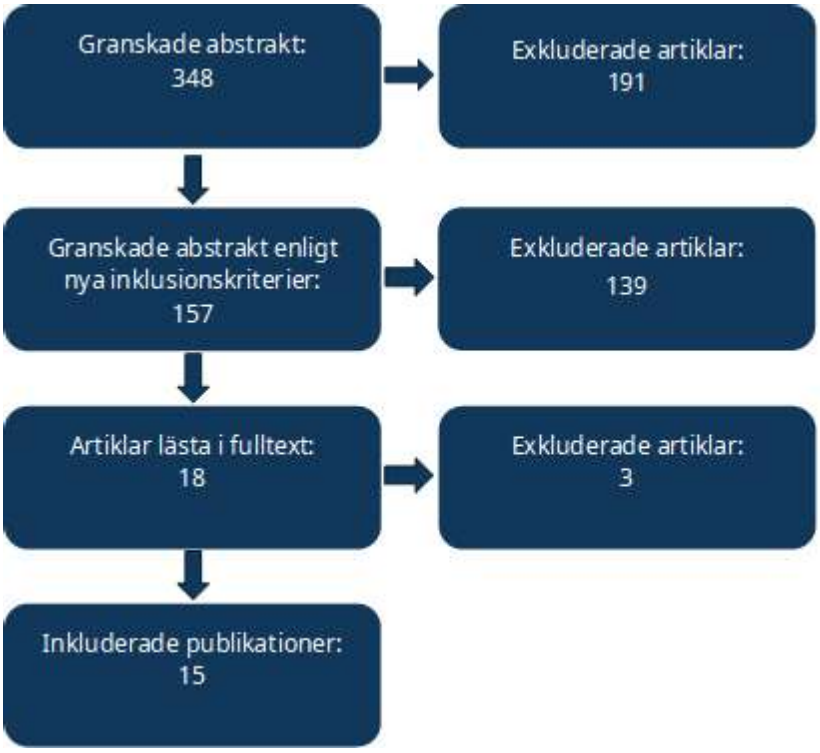

Vi läste samtliga 348 abstrakt översiktligt och 191 artiklar exkluderades på grund av att de ej motsvarade de uppsatta inklusionskriterierna. Exempelvis: ej relevant population, insats eller utfall. Inklusionskriterierna reviderades och därefter lästes 157 abstrakt översiktligt enligt de nya kriterierna och 139 artiklar exkluderades på grund av ej relevant population, urval av välfärdsteknik, insats eller utfall. Slutligen lästes 18 artiklar i fulltext varav 15 artiklar inkluderades. Av dessa 15 artiklar var 3 systematiska översikter, 1 kontrollerad effektstudie och 11 kvalitativa studier.

Tabell 1: Fördelning av antal studier (systematiska översikter, kontrollerade effektstudier samt kvalitativa studier)

Publikationer efter att dubbletter tagits bort	Kvalitativa studier	Kontrollerade effektstudier	Systematiska översikter	Totalt
Påverkan personal	18	3	3	24
Påverkan resurseffektivitet och organisation	3	14	7	24
Påverkan brukare/patienter	210	53	37	300
Totalt	231	70	47	348

Socialstyrelsen har inte genomfört en bedömning av risk för bias för de inkluderade studierna. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) genomförde i sin litteraturstudie en bedömning av risk för bias, se bilaga 4. SBU:s bedömning visade att en av de tre systematiska översikter som Socialstyrelsen identifierat hade måttlig risk för bias, medan övriga två hade hög risk för bias. Eftersom ingen bedömning av risk för bias har genomförts av den kontrollerade effektstudien och de kvalitativa studierna har Socialstyrelsen valt att inte sammanställa resultat från dessa artiklar i rapporten. Dock har resultatet från dessa studier fungerat som stöd i genomförandet av vår undersökning och analys. Av den grå litteratur som sökningen resulterade i (41 studier) har vi gått igenom den översiktligt. Delar av den grå litteratur som bedömdes som relevant hänvisas till i rapporten, övrig grå litteratur av relevans har vi använt som stöd i genomförandet av vår undersökning och analys.

Bilaga 4 Litteratursökning av SBU

Diarienummer: SBU 2025/495 • **Datum:** 10 juni 2025

Digital nattillsyn samt läkemedelsrobotar inom kommunal äldreomsorg och LSS

Frågor

Vad säger sammanställd forskning om effekten och nyttan av, samt attityder kring, digital nattillsyn för brukaren, dess närstående samt för berörd personal inom kommunal äldreomsorg och LSS?

Vad säger sammanställd forskning om effekten och nyttan av, samt attityder kring, läkemedelsrobotar för brukaren, dess närstående samt för berörd personal inom kommunal äldreomsorg och LSS?

Frågeställare: Socialstyrelsen

Frågeställning

Upplysningstjänsten har tillsammans med frågeställaren formulerat frågan enligt följande PIO[1]:

Population:	Brukare och deras närstående, samt övrig personal inom kommunal omsorg
Intervention 1:	Välfärdsteknik i form av digital nattillsyn
Intervention 2:	Väldfärdsteknik i form av läkemedelsautomater (läkemedelsförmedlare, läkemedelsrobot)
Outcome:	Psykisk och fysisk hälsa, självständighet, delaktighet, livskvalitet och isolering. Attityder och erfarenheter av insatsen. Påverkan på personal och anhöriga.

Vi inkluderar systematiska översikter publicerade i vetenskapliga tidskrifter som har publicerats på engelska eller ett av de skandinaviska språken.

Resultat

Vi identifierade en relevant systematisk översikt om digital nattillsyn [1], samt tre systematiska översikter som inkluderade relevanta studier om läkemedelsrobotar [2-4]. Av dessa bedömdes översikten av Richardson och medarbetare, om digital nattillsyn, uppfylla kraven på måttlig risk för bias, för övriga översikter bedömdes risken för bias vara hög [1].

Utöver dessa identifierade vi 15 översikter som handlar om säkerhetsfokuserade interventioner, till exempel sensorer för falldetektion, men där syftet inte uttalat är tillsyn nattetid men där vi bedömt att möjligheten för användning nattetid finns [5-19]. Av dessa har fyra översikter bedömts ha låg till måttlig risk för bias [11-13, 19], och 11 översikter ha hög risk för bias.

Sökning och urval av studier, samt bedömning av risk för bias beskrivs i metodavsnittet. Resultaten har inte analyserats utifrån svenska förhållanden.

Vi har inte gjort någon genomgång av de inkluderade studierna i de olika översikterna, och det kan finnas överlapp i inkluderade primärstudier i de systematiska översikter som utvärderar samma typer av interventioner.

[1] PIO är en förkortning för patient/population/problem, intervention (insats, behandling) och outcome (utfallsmått).

Tabell 1 Systematiska översikter med låg till måttlig risk för bias

*Systematiska översikter identifierade i frågeunderlaget

Digital nattillsyn	
***Richardson et al, 2021 [1]** Nocturnal digital surveillance in aged populations and its effects on health, welfare and social care provision: a systematic review	
Population: Äldre >50 i eget eller särskilt boende **Intervention:** Digitala verktyg för övervakning och tillsyn nattetid **Utfall:** Välfärdsrelaterade utfall som livskvalitet och upplevd säkerhet, hälsorelaterade utfall som skador, samt utfall för vårdgivare som arbetsmiljö och kostnader	**Bedömning:** måttlig risk för bias Vissa brister i dokumentation och täckning av sökning, exkluderade studier saknas
Tillsynsrelaterad, ospecificerat	
Karlsen et al, 2017 [11] Experiences of community-dwelling older adults with the use of telecare in home care services: a qualitative systematic review	
Population: Äldre >60 år, i eget boende **Intervention:** Användning av telemedicin inom hemtjänsten **Utfall:** Upplevelser och erfarenheter	**Bedömning:** låg risk för bias **Kommentar kring relevans:** Svag särredovisning av olika typer av interventioner
Korenhof et al, 2023 [12] Monitoring the Well-being of Older People by Energy Usage Patterns: Systematic Review of the Literature and Evidence Synthesis	
Population: Äldre >60 år, i eget boende **Intervention:** Monitorering genom mätning av förbrukning av elektricitet, gas och vatten, som alternativa, integritetsvärnande interventioner **Utfall:** Trygghet och säkerhet	**Bedömning:** måttlig risk för bias **Kommentar kring relevans:** Endast en inkluderade studie
Mujirishvili et al, 2023 [13] Acceptance and Privacy Perceptions Toward Video-based Active and Assisted Living Technologies: Scoping Review	

Population: Äldre >50 år och deras vårdare **Intervention:** Acceptans och uppfattningar kring integritet, specifikt gällande videobaserad AAL-teknologi (Active and Assisted Living Technologies) **Utfall:** Acceptabilitet och upplevelser	**Bedömning:** måttlig risk för bias Vissa brister i litteratursökningen och risk för bias-bedömning. **Kommentar kring relevans:** Scoping review
Yeoh Lui et al., 2025 [19] Effectiveness Evaluation of Smart Home Technology in Preventing and Detecting Falls in Community and Residential Care Settings for Older Adults: A Systematic Review and Meta-Analysis	
Population: Äldre >60 år i eget eller särskilt boende **Intervention:** Smart hem-baserad teknik för fallprevention och detektion **Utfall:** Fall, fallrädsla, fallrelaterade skador	**Bedömning:** måttlig risk för bias Vissa brister i sökning och hantering av risk för bias i inkluderade studier

Tabell 2 Systematiska översikter med hög risk för bias

Vi har här inkluderat både systematiska översikter samt scoping-översikter.

*Systematiska översikter identifierade i frågeunderlaget

Tillsynsrelaterad, ospecificerat
Brims et al, 2019 [5] Effectiveness of assistive technology in improving the safety of people with dementia: a systematic review and meta-analysis
Chan et al, 2022 [6] Digital care technologies in people with dementia living in long-term care facilities to prevent falls and manage behavioural and psychological symptoms of dementia: a systematic review
Chaudhuri et al, 2014 [7] Fall detection devices and their use with older adults: a systematic review
Choi et al, 2024 [8] Reducing the Burdens of Paid Caregivers of Older Adults by Using Assistive Technology: A Scoping Review
Gettel et al, 2021 [9] Demential Care, Fall Detection, and Ambient-Assisted Living Technologies Help Older Adults Age in Place: A Scoping Review
Hawley-Hague et al, 2014 [10] Older adults' perceptions of technologies aimed at falls prevention, detection or monitoring: a systematic review
Peetom et al, 2015 [14] Literature review on monitoring technologies and their outcomes in independently living elderly people
Read et al, 2023 [15] Passice Remote Monitoring and Aging in Place: A Scoping Review
Sanchez et al, 2017 [16] Ethics of Smart House Welfare Technology for Older Adults: A Systematic Literature Review
***Sapci et al, 2019 [17]** Innovative Assisted Living Tools, Remote Monitoring Technologies, Artificial Intelligence-Driven Solutions, and Robotic Systems for Aging Societies: Systematic Review
Schneider et al, 2024 [18] Impact of digital assistive technologies on the quality of life for people with dementia: a scoping review
Läkemedelsrobotar
Miguel-Cruz et al, 2019 [2] What does the literature say about using electronic pillboxes for older adults? A systematic literature review

Pratiwi et al, 2023 [3] A Systematic Review of Compensation and Technology-Mediated Strategies to Maintain Older Adults' Medication Adherence
***Turjamaa et al, 2020 [4]** How smart medication systems are used to support older people's drug regimens: A systematic literature review

Metod

Sökning

Upplysningstjänsten gör en systematisk sökning i minst två vetenskapliga databaser. Fullständig sökdokumentation finns i Bilaga 1.

Urval

Bedömning av vilka artiklar som är relevanta sker i två steg och utgår från frågeställningen.

1. Två utredare läser titel och sammanfattning av alla identifierade artiklar från sökningen, och gör en oberoende bedömning av artiklarnas relevans.Artiklarna som valts ut i steg 1 läses i fulltext av två utredare, som gör en oberoende bedömning av artiklarnas relevans.

Skillnader i bedömningarna löses genom diskussion.

Flödesschema för urval av artiklar finns i Bilaga 2. Exkluderade artiklar finns i Bilaga 3.

Bedömning av risk för bias

Risk för bias i relevanta systematiska översikter bedöms av två utredare, oberoende av varandra. Skillnader i bedömningarna löses genom diskussion.

Vid bedömning används granskningsmallen SnabbSTAR. SnabbSTAR har fem steg, där översikter som uppfyller de krav som ställs i steg 1–4 bedöms ha måttlig risk för bias, och om 1–5 är uppfyllda bedöms risken för bias vara låg.

En översikt som har brister i stegen 1–4 bedöms ha hög risk för bias och redovisas inte eftersom resultaten kan vara missvisande.

SBU:s bedömning av risk för bias finns redovisad i Bilaga 4. Granskningsmallen SnabbSTAR finns i Bilaga 5.

Vetenskapliga kunskapsluckor

Om sammanställd forskning av god kvalitet saknas registreras det som en vetenskaplig kunskapslucka i SBU:s databas över vetenskapliga kunskapsluckor. Kunskapsluckan kan bestå i att forskning helt saknas, att primärstudier finns men att det inte finns någon systematisk översikt, eller att de existerande systematiska översikterna inte bedöms leva upp till kraven för låg eller måttlig risk för bias.

Databasen över vetenskapliga kunskapsluckor kan nås via:
https://www.sbu.se/sv/kunskapsluckor-sok/

Projektgrupp

Detta svar är sammanställt av Laura Lintamo (utredare), Emma Wojda (utredare, produktsamordnare) Sara Fundell (projektadministratör), samt Pernilla Östlund (avdelningschef) vid SBU.

Referenser

1. Richardson MX, Ehn M, Stridsberg SL, Redekop K, Wamala-Andersson S. Nocturnal digital surveillance in aged populations and its effects on health, welfare and social care provision: a systematic review. BMC Health Serv Res. 2021;21(1):622. Available from: https://doi.org/10.1186/s12913-021-06624-9
2. Miguel-Cruz A, Felipe Bohorquez A, Aya Parra PA. What does the literature say about using electronic pillboxes for older adults? A systematic literature review. Disabil Rehabil Assist Technol. 2019;14(8):776-87. Available from: https://doi.org/10.1080/17483107.2018.1508514
3. Pratiwi H, Kristina SA, Widayanti AW, Prabandari YS, Kusuma IY. A Systematic Review of Compensation and Technology-Mediated Strategies to Maintain Older Adults' Medication Adherence. Int J Environ Res Public Health. 2023;20(1). Available from: https://doi.org/10.3390/ijerph20010803
4. Turjamaa R, Kapanen S, Kangasniemi M. How smart medication systems are used to support older people's drug regimens: A systematic literature review. Geriatr Nurs. 2020;41(6):677-84. Available from: https://doi.org/10.1016/j.gerinurse.2020.02.005
5. Brims L, Oliver K. Effectiveness of assistive technology in improving the safety of people with dementia: a systematic review and meta-analysis. Aging Ment Health. 2019;23(8):942-51. Available from: https://doi.org/10.1080/13607863.2018.1455805
6. Chan DKY, Chan LKM, Kuang YM, Le MNV, Celler B. Digital care technologies in people with dementia living in long-term care facilities to prevent falls and manage behavioural and psychological symptoms of dementia: a systematic review. Eur J Ageing. 2022;19(3):309-23. Available from: https://doi.org/10.1007/s10433-021-00627-5
7. Chaudhuri S, Thompson H, Demiris G. Fall detection devices and their use with older adults: a systematic review. J Geriatr Phys Ther. 2014;37(4):178-96. Available from: https://doi.org/10.1519/JPT.0b013e3182abe779
8. Choi UY, Patterson P, Chinho N. Reducing the Burdens of Paid Caregivers of Older Adults by Using Assistive Technology: A Scoping Review. West J Nurs Res. 2024;46(4):315-26. Available from: https://doi.org/10.1177/01939459241234233
9. Gettel CJ, Chen K, Goldberg EM. Dementia Care, Fall Detection, and Ambient-Assisted Living Technologies Help Older Adults Age in Place: A Scoping Review. J Appl Gerontol. 2021;40(12):1893-902. Available from: https://doi.org/10.1177/07334648211005868
10. Hawley-Hague H, Boulton E, Hall A, Pfeiffer K, Todd C. Older adults' perceptions of technologies aimed at falls prevention, detection or monitoring: a systematic review. Int J Med Inform. 2014;83(6):416-26. Available from: https://doi.org/10.1016/j.ijmedinf.2014.03.002
11. Karlsen C, Ludvigsen MS, Moe CE, Haraldstad K, Thygesen E. Experiences of community-dwelling older adults with the use of telecare in home care services: a qualitative systematic review. JBI Database System Rev Implement Rep. 2017;15(12):2913-80. Available from: https://doi.org/10.11124/JBISRIR-2017-003345
12. Korenhof SA, Fang Y, Luo J, van der Cammen TJM, Raat H, van Grieken A. Monitoring the Well-being of Older People by Energy Usage Patterns: Systematic Review of the Literature and Evidence Synthesis. JMIR Aging. 2023;6:e41187. Available from: https://doi.org/10.2196/41187
13. Mujirishvili T, Maidhof C, Florez-Revuelta F, Ziefle M, Richart-Martinez M, Cabrero-Garcia J. Acceptance and Privacy Perceptions Toward Video-based Active and Assisted

Living Technologies: Scoping Review. J Med Internet Res. 2023;25:e45297. Available from: https://doi.org/10.2196/45297
14. Peetoom KK, Lexis MA, Joore M, Dirksen CD, De Witte LP. Literature review on monitoring technologies and their outcomes in independently living elderly people. Disabil Rehabil Assist Technol. 2015;10(4):271-94. Available from: https://doi.org/10.3109/17483107.2014.961179
15. Read E, Woolsey C, Donelle L, Weeks L, Chinho N. Passive Remote Monitoring and Aging in Place: A Scoping Review. Can J Aging. 2023;42(1):20-32. Available from: https://doi.org/10.1017/S0714980822000198
16. Sanchez VG, Taylor I, Bing-Jonsson PC. Ethics of Smart House Welfare Technology for Older Adults: A Systematic Literature Review. Int J Technol Assess Health Care. 2017;33(6):691-9. Available from: https://doi.org/10.1017/S0266462317000964
17. Sapci AH, Sapci HA. Innovative Assisted Living Tools, Remote Monitoring Technologies, Artificial Intelligence-Driven Solutions, and Robotic Systems for Aging Societies: Systematic Review. JMIR Aging. 2019;2(2):e15429. Available from: https://doi.org/10.2196/15429
18. Schneider C, Nissen M, Kowatsch T, Vinay R. Impact of digital assistive technologies on the quality of life for people with dementia: a scoping review. BMJ Open. 2024;14(2):e080545. Available from: https://doi.org/10.1136/bmjopen-2023-080545
19. Yeoh Lui CX, Yang N, Tang A, Tam WWS. Effectiveness Evaluation of Smart Home Technology in Preventing and Detecting Falls in Community and Residential Care Settings for Older Adults: A Systematic Review and Meta-Analysis. J Am Med Dir Assoc. 2025;26(1):105347. Available from: https://doi.org/10.1016/j.jamda.2024.105347

Bilaga 1 Dokumentation av sökstrategier

Appendix 1 Search strategies

Upplysningstjänsten har gjort sökningar i databaserna *Medline (Ovid), Scopus, SOCINDEX och CINAHL.*

Sökningen har begränsats till systematiska översikter.

Nedan redovisas sökningen som gjorts i de vetenskapliga databaserna.

Medline via OvidSP 08052025

Search terms		Items found
Population		
1.	Residential Facilities/	5835
2.	Housing for the Elderly/	1672
3.	Homes for the Aged/	15 401
4.	Assisted Living Facilities/	1690
5.	Group Homes/	1054
6.	Nursing Homes/	41 237
7.	exp Aged/	3 698 953
8.	Persons with Disabilities/	50 479
9.	Homebound Persons/	761
10.	(care adj3 (old age or home or aged or elderly or elder or residential or institution*or long term)).ab,bt,kf,ti.	107 172
11.	(home* adj3 (nursing or care or senior or old age or aged or group or relief)).ab,bt,kf,ti.	87 653
12.	(homecare or assisted living or supported living or residential facilit* or community health* or adult day care or age in place or aging in place or independent living or home support).ab,bt,kf,ti.	51 198
13.	(elderly or elders or old age or senior or (old* adj2 (adult* or person* or people)) or dementia or disability or disabled or ((cognition or cognitive or functional or motor or physical) adj2 impair*)).ti.	391 565
14.	or/1-13	3 978 999
Intervention		
1)	***Digital nattillsyn***	
15.	Remote Sensing Technology/	4751
16.	(monitoring adj3 (remote or video or system* or night or nocturnal or safety or fall*)).ab,bt,kf,ti.	50 018
17.	(detect* adj3 (movement* or fall*)).ab,bt,kf,ti.	5133
18.	((safe or safety) adj3 (surveillance or technology or system or solution or home*)).ab,bt,kf,ti.	15 134
19.	(surveillance adj3 (electronic or digital or nocturnal or night)).ab,bt,kf,ti.	2311
20.	(camera adj3 (thermal or heat or activated or safety or secure or night)).ab,bt,kf,ti.	1073
21.	(sensor or sensors).ab,bt,kf,ti.	241 752
22.	or/15-21	310 004
2)	***Läkemedelsrobotar***	
23.	Medication Systems/	921

24.	((pharmac* or medicine or medication or drug* or pill* or dose* or tablet*) adj6 (robot* or dispens* or technolog* or automat* or digital or management or system* or smart or machine* or compute* or vending)).ab,bt,kf,ti.	302 086
25.	23 or 24	302 633
Study types: systematic reviews and meta-analysis		
26.	((Systematic Review/ or Meta-Analysis/ or Cochrane Database Syst Rev.ja. or (((systematic or mixed method* or qualitative) adj4 review) or "meta analys*" or metaanalys* or meta synthes* or metasynthes*).ti,bt,ab.) not (editorial/ or letter/ or case reports/))	
Combined sets:		
27.	P AND Nattillsyn AND SÖ	353
28.	P AND Läkemedelsrobotar AND SÖ	1244
Final result		
29.		**1569**

/ = Term from the MeSH controlled vocabulary; **.sh** = Term from the MeSH controlled vocabulary; **exp** = Term from MeSH including terms found below this term in the MeSH hierarchy; **.ti,ab** = Title or abstract; **.tw** = Title or abstract; **.kf** = Keywords; **.kw** = Keywords, exact; **.bt** = Book title. NLM Bookshelf; **.pt** = Publication type; **.ja** = Journal abbreviation; **.af** = All fields; **adj*n*** = Adjacent. Proximity operator retrieving adjacent words, adj3 retrieves records with search terms within two terms from each other; *** or $** = Truncation; **" "** = Citation Marks; searches for an exact phrase

Scopus via scopus.com 08052025

Search terms		Items found
Population:		
1.	TITLE-ABS-KEY (care W/2 ("old age" OR home OR aged OR elderly OR elder OR residential OR institution* OR “long term”))	385 543
2.	TITLE-ABS-KEY (home* W/2 (nursing OR care OR senior OR "old age" OR aged OR group OR relief))	211 166
3.	TITLE-ABS-KEY (homecare OR "assisted living" OR "supported living" OR "residential facilit*" OR "community health*" OR "adult day care" OR "age in place" OR "aging in place" OR "independent living" OR "home support")	154 870
4.	TITLE (elderly OR elders OR "old age" OR senior OR (old* W/1 (adult* OR person* OR people)) OR dementia)	443 276
5.	1 OR 2 OR 3 OR 4	943 345
Intervention:		
1) Digital nattillsyn		
6.	TITLE-ABS-KEY ((monitoring W/2 (remote OR video OR system* OR night OR nocturnal OR safety OR fall*)))	266 052
7.	TITLE-ABS-KEY ((detect* W/2 (movement* OR fall*)))	20 446
8.	TITLE-ABS-KEY (((safe OR safety) W/2 (surveillance OR technology OR system OR solution OR home*)))	109 449
9.	TITLE-ABS-KEY ((surveillance W/2 (electronic OR digital OR nocturnal OR night)))	4733
10.	TITLE-ABS-KEY ((camera* W/2 (thermal OR heat OR activated OR safety OR secure OR night)))	10 218
11.	TITLE-ABS-KEY (sensor OR sensors)	1 725 439
12.	6 OR 7 OR 8 OR 9 OR 10 OR 11	2 045 461
2) Läkemedelsrobotar		
13.	TITLE-ABS-KEY ((pharmac* OR medicine OR medication OR drug* OR pill* OR dose* OR tablet*) W/5 (robot* OR dispens* OR technolog* OR automat* OR digital OR management OR system* OR smart OR machine* OR compute* OR vending))	674 136
Study types: systematic reviews and meta-analysis		
14.	TITLE-ABS-KEY (((systematic OR “mixed method*” OR qualitative) W/2 review) OR "meta analy*" OR metaanaly* OR metasynthesis OR “meta synthesis”) AND (EXCLUDE (DOCTYPE, “le”) OR EXCLUDE (DOCTYPE, “ed”) OR EXCLUDE (DOCTYPE, “ch”) OR EXCLUDE (DOCTYPE, “cp”))	
Combined sets:		
15.	5 AND 12 AND SÖ	422
16.	5 AND 13 AND SÖ	1351
Final result		
17.		1351

TITLE-ABS-KEY = Title, abstract or keywords (including indexed keywords and author keywords); **ALL** = All fields; **W/*n*** = Within. Proximity operator retrieving terms within *n* words from each other; **PRE/*n*** = Precedes by. Proximity operator, the first term in the search must precede the second by *n* words; **LIMIT-TO (X)** = Includes only results of specified type, e.g., publication type or time range; **DOCTYPE** = Publication type; **“re”** = review; **“le”** = letter; **“ed”** = editorial; **“ch”** = book chapter; **“cp”** = conference proceedings; ***** = Truncation; **“ “** = Citation Marks; searches for an exact phrase

CINAHL via EBSCO 08052025

	Search terms	Items found
Population:		
1.	TI ((care N2 ("old age" OR home OR aged OR elderly OR elder OR residential OR institution* OR ”long term”))) OR AB ((care N2 ("old age" OR home OR aged OR elderly OR elder OR residential OR institution* OR ”long term”))) OR SU ((care N2 ("old age" OR home OR aged OR elderly OR elder OR residential OR institution* OR ”long term”)))	124 232
2.	TI ((home* N2 (nursing OR care OR senior OR "old age" OR aged OR group OR relief))) OR AB ((home* N2 (nursing OR care OR senior OR "old age" OR aged OR group OR relief))) OR SU ((home* N2 (nursing OR care OR senior OR "old age" OR aged OR group OR relief)))	109 750
3.	TI ((homecare OR "assisted living" OR "supported living" OR "residential facilit*" OR "community health*" OR "adult day care" OR "age in place" OR "aging in place" OR "independent living" OR "home support")) OR AB ((homecare OR "assisted living" OR "supported living" OR "residential facilit*" OR "community health*" OR "adult day care" OR "age in place" OR "aging in place" OR "independent living" OR "home support")) OR SU ((homecare OR "assisted living" OR "supported living" OR "residential facilit*" OR "community health*" OR "adult day care" OR "age in place" OR "aging in place" OR "independent living" OR "home support"))	91 993
4.	TI (elderly OR elders OR "old age" OR senior OR (old* N1 (adult* OR person* OR people)) OR dementia OR disability OR disabled OR ((cognition OR cognitive OR functional OR motor OR physical) N1 impair*)))	257 087
5.	1 OR 2 OR 3 OR 4	460 707
Intervention:		
1)	***Digital nattillsyn***	
6.	TI (((monitoring N2 (remote OR video OR system* OR night OR nocturnal OR safety OR fall*)))) OR AB (((monitoring N2 (remote OR video OR system* OR night OR nocturnal OR safety OR fall*)))) OR SU (((monitoring N2 (remote OR video OR system* OR night OR nocturnal OR safety OR fall*))))	11 255
7.	TI (((detect* N2 (movement* OR fall*)))) OR AB (((detect* N2 (movement* OR fall*)))) OR SU (((detect* N2 (movement* OR fall*))))	774
8.	TI ((((safe OR safety) N2 (surveillance OR technology OR system OR solution OR home*)))) OR AB ((((safe OR safety) N2 (surveillance OR technology OR system OR solution OR home*)))) OR SU ((((safe OR safety) N2 (surveillance OR technology OR system OR solution OR home*))))	7979
9.	TI (((surveillance N2 (electronic OR digital OR nocturnal OR night)))) OR AB (((surveillance N2 (electronic OR digital OR nocturnal OR night)))) OR SU (((surveillance N2 (electronic OR digital OR nocturnal OR night))))	1032
10.	TI (((camera* N2 (thermal OR heat OR activated OR safety OR secure OR night)))) OR AB (((camera* N2 (thermal OR heat OR activated OR safety OR secure OR night)))) OR SU (((camera* N2 (thermal OR heat OR activated OR safety OR secure OR night))))	176
11.	TI (Sensor OR sensors) OR AB (Sensor OR sensors) OR SU (Sensor OR sensors)	15 817
12.	6 OR 7 OR 8 OR 9 OR 10 OR 11	35 750
2)	***Läkemedelsrobotar***	
13.	TI (((pharmac* OR medicine OR medication OR drug* OR pill* OR dose* OR tablet*) N5 (robot* OR dispens* OR technolog* OR automat* OR digital OR management OR system* OR smart OR machine* OR compute* OR vending))) OR AB (((pharmac* OR medicine OR medication OR drug* OR pill* OR dose* OR tablet*) N5 (robot* OR dispens* OR technolog* OR automat* OR digital OR management OR system* OR smart OR machine* OR compute* OR vending))) OR SU (((pharmac* OR medicine OR medication OR drug* OR pill* OR dose* OR tablet*) N5 (robot* OR dispens* OR technolog* OR automat* OR digital OR management OR system* OR smart OR machine* OR compute* OR vending)))	91 606

Study types: systematic reviews and meta-analysis		
14.	((TI((systematic N3 review) OR "meta analys*" OR metaanalys*) OR AB((systematic N3 review) OR "meta analys*" OR metaanalys*) OR SU((systematic N3 review) OR "meta analys*" OR metaanalys*)) OR (PT "Systematic Review" OR PT "meta analysis")) NOT (MH "Case Studies" OR PT "Commentary" OR PT "Editorial" OR PT "Letter")	
Combined sets:		
15.	5 AND 12 AND SÖ	219
16.	5 AND 13 AND SÖ	586
Final result		
17.		786

TI = Title; **AB** = Abstract; **SU** = Keyword, exact or part (including all other fields for indexed and author keywords); **MH** = Exact subject heading, indexed keywords; **TX** = All text; **PT** = Publication type; **N*n*** = Near. Proximity operator retrieving terms within *n* words from each other; ***** = Truncation; **" "** = Citation Marks; searches for an exact phrase

SOCIndex via EBSCO 08052025

Search terms		Items found
Population:		
1.	TI ((care N2 ("old age" OR home OR aged OR elderly OR elder OR residential OR institution* OR ”long term”))) OR AB ((care N2 ("old age" OR home OR aged OR elderly OR elder OR residential OR institution* OR ”long term”))) OR SU ((care N2 ("old age" OR home OR aged OR elderly OR elder OR residential OR institution* OR ”long term”)))	33 265
2.	TI ((home* N2 (nursing OR care OR senior OR "old age" OR aged OR group OR relief))) OR AB ((home* N2 (nursing OR care OR senior OR "old age" OR aged OR group OR relief))) OR SU ((home* N2 (nursing OR care OR senior OR "old age" OR aged OR group OR relief)))	21 976
3.	TI ((homecare OR "assisted living" OR "supported living" OR "residential facilit*" OR "community health*" OR "adult day care" OR "age in place" OR "aging in place" OR "independent living" OR "home support")) OR AB ((homecare OR "assisted living" OR "supported living" OR "residential facilit*" OR "community health*" OR "adult day care" OR "age in place" OR "aging in place" OR "independent living" OR "home support")) OR SU ((homecare OR "assisted living" OR "supported living" OR "r ...	14 903
4.	TI (elderly OR elders OR "old age" OR senior OR (old* N1 (adult* OR person* OR people)) OR dementia OR disability OR disabled OR ((cognition OR cognitive OR functional OR motor OR physical) N1 impair*)))	37 719
5.	1 OR 2 OR 3 OR 4	97 558
Intervention:		
1)	***Digital nattillsyn***	
6.	TI (((monitoring N2 (remote OR video OR system* OR night OR nocturnal OR safety OR fall*)))) OR AB (((monitoring N2 (remote OR video OR system* OR night OR nocturnal OR safety OR fall*)))) OR SU (((monitoring N2 (remote OR video OR system* OR night OR nocturnal OR safety OR fall*))))	1383
7.	TI (((detect* N2 (movement* OR fall*)))) OR AB (((detect* N2 (movement* OR fall*)))) OR SU (((detect* N2 (movement* OR fall*))))	65
8.	TI ((((safe OR safety) N2 (surveillance OR technology OR system OR solution OR home*)))) OR AB ((((safe OR safety) N2 (surveillance OR technology OR system OR solution OR home*)))) OR SU ((((safe OR safety) N2 (surveillance OR technology OR system OR solution OR home*))))	1194
9.	TI (((surveillance N2 (electronic OR digital OR nocturnal OR night)))) OR AB (((surveillance N2 (electronic OR digital OR nocturnal OR night)))) OR SU (((surveillance N2 (electronic OR digital OR nocturnal OR night))))	1164
10.	TI (((camera* N2 (thermal OR heat OR activated OR safety OR secure OR night)))) OR AB (((camera* N2 (thermal OR heat OR activated OR safety OR secure OR night)))) OR SU (((camera* N2 (thermal OR heat OR activated OR safety OR secure OR night))))	25
11.	TI (Sensor OR sensors) OR AB (Sensor OR sensors) OR SU (Sensor OR sensors)	771
12.	6 OR 7 OR 8 OR 9 OR 10 OR 11	4496
2)	***Läkemedelsrobotar***	
13.	TI (((pharmac* OR medicine OR medication OR drug* OR pill* OR dose* OR tablet*) N5 (robot* OR dispens* OR technolog* OR automat* OR digital OR management OR system* OR smart OR machine* OR compute* OR vending))) OR AB (((pharmac* OR medicine OR medication OR drug* OR pill* OR dose* OR tablet*) N5 (robot* OR dispens* OR technolog* OR automat* OR digital OR management OR system* OR smart OR machine* OR compute* OR vending))) OR SU (((pharmac* OR medicine OR medication OR drug* OR pill* OR dose* OR tablet*) N5 (robot* OR dispens* OR technolog* OR automat* OR digital OR management OR system* OR smart OR machine* OR compute* OR vending)))	6749

Study types: systematic reviews and meta-analysis		
14.	TI((systematic N3 review) OR "meta analys*" OR metaanalys*) OR AB((systematic N3 review) OR "meta analys*" OR metaanalys*) OR SU((systematic N3 review) OR "meta analys*" OR metaanalys*)	
15.		
Combined sets:		
16.	5 AND 12 AND SÖ	8
17.	5 AND 13 AND SÖ	45
Final result		
18.		53

TI = Title; **AB** = Abstract; **SU** = Keyword, exact or part (including all other fields for indexed and author keywords); **N*n*** = Near. Proximity operator retrieving terms within *n* words from each other; ***** = Truncation; **" "** = Citation Marks; searches for an exact phrase

Bilaga 2 Flödesschema för urval av artiklar.

Appendix 2 Flow chart for study selection

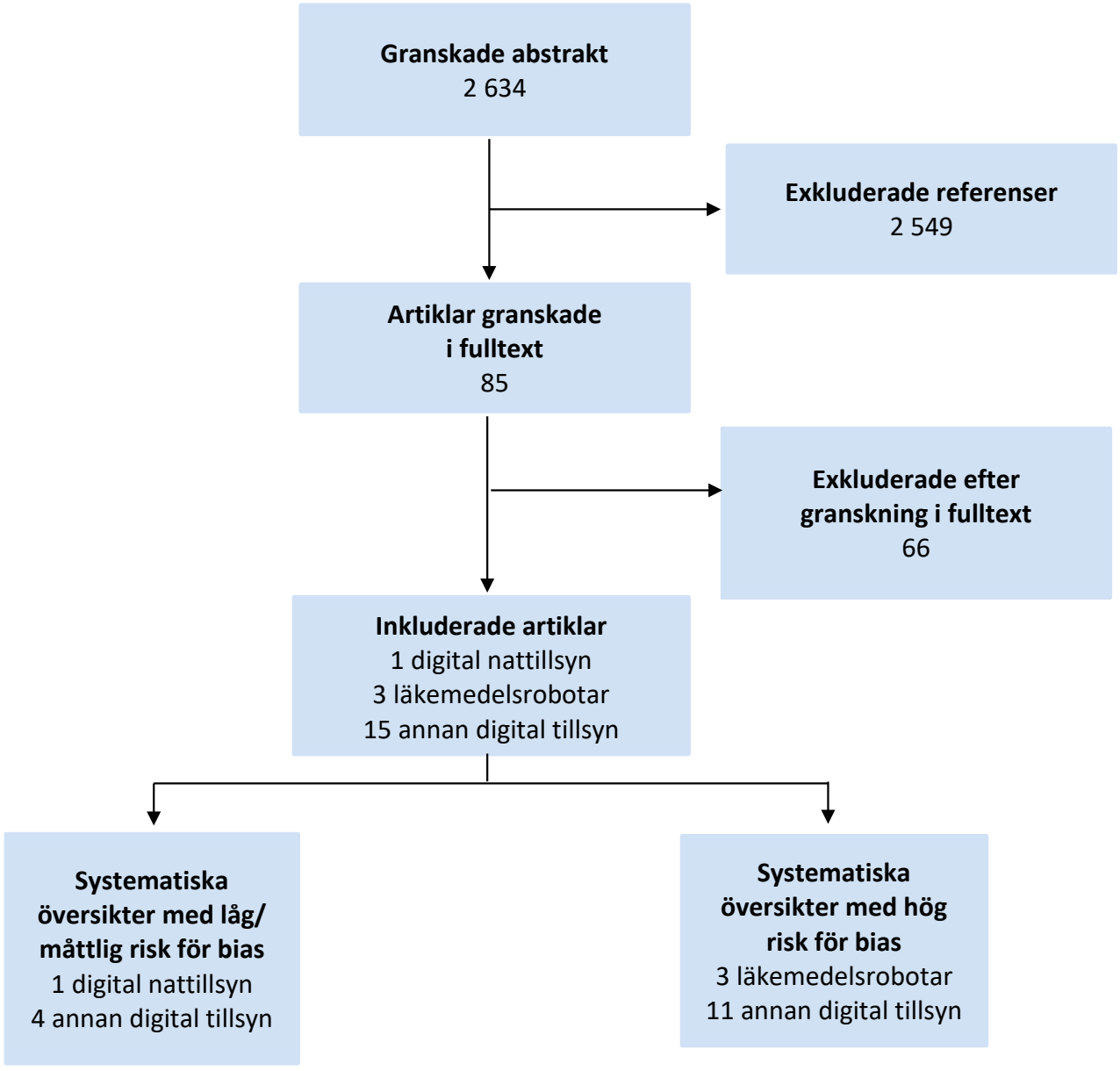

Bilaga 3 Exkluderade artiklar

Appendix 3 Excluded articles

Artiklar som exkluderats efter fulltextläsning på grund av att de inte är relevanta för den här rapportens frågeställning.
Articles excluded after full text assessment of relevance

Excluded articles	Reason for exclusion
Systematic reviews	
Baig MM, Afifi S, GholamHosseini H, Mirza F. A Systematic Review of Wearable Sensors and IoT-Based Monitoring Applications for Older Adults - a Focus on Ageing Population and Independent Living. J Med Syst. 2019;43(8):233. Available from: https://doi.org/10.1007/s10916-019-1365-7	Wrong outcome
Ben-Sadoun G, Michel E, Annweiler C, Sacco G. Human Fall Detection Using Passive Infrared Sensors with Low Resolution: A Systematic Review. Clin Interv Aging. 2022;17:35-53. Available from: https://doi.org/10.2147/CIA.S329668	Wrong outcome
Bet P, Castro PC, Ponti MA. Fall detection and fall risk assessment in older person using wearable sensors: A systematic review. Int J Med Inform. 2019;130:103946. Available from: https://doi.org/10.1016/j.ijmedinf.2019.08.006	Wrong outcome
Bonacaro A, Rubbi I, Sookhoo D. The use of wearable devices in preventing hospital readmission and in improving the quality of life of chronic patients in the homecare Setting: A Narrative Literature Review. Prof Inferm. 2019;72(2):143-51.	Wrong population
Boyle LD, Giriteka L, Marty B, Sandgathe L, Haugarvoll K, Steihaug OM, et al. Activity and Behavioral Recognition Using Sensing Technology in Persons with Parkinson's Disease or Dementia: An Umbrella Review of the Literature. Sensors (Basel). 2025;25(3). Available from: https://doi.org/10.3390/s25030668	Wrong outcome
Campbell JP, Buchan J, Chu CH, Bianchi A, Hoey J, Khan SS. User Perception of Smart Home Surveillance Among Adults Aged 50 Years and Older: Scoping Review. JMIR mHealth uHealth. 2024;12(1):e48526. Available from: https://doi.org/10.2196/48526	Wrong intervention
Cerón J, López DM. Human Activity Recognition Supported on Indoor Localization: A Systematic Review...c15th International Conference on Wearable, Micro and Nano Technologies for Personalized Health, 12-14 June 2018, Gjøvik, Norway. Stud Health Technol Inform. 2018;249:93-101. Available from: https://doi.org/10.3233/978-1-61499-868-6-93	Wrong publication type
Chan A, Cai J, Qian L, Coutts B, Phan S, Gregson G, et al. In-Home Positioning for Remote Home Health Monitoring in Older Adults: Systematic Review. JMIR Aging. 2024;7:e57320. Available from: https://doi.org/10.2196/57320	Wrong intervention
Choukou MA, Shortly T, Leclerc N, Freier D, Lessard G, Demers L, et al. Evaluating the acceptance of ambient assisted living technology (AALT)	Wrong intervention

Excluded articles	Reason for exclusion
in rehabilitation: A scoping review. Int J Med Inform. 2021;150:104461. Available from: https://doi.org/10.1016/j.ijmedinf.2021.104461	
Chu-Ai R, Mahajan N, Visvanathan R, Wilson A. Clinical effectiveness of and attitudes and beliefs of health professionals towards the use of health technology in falls prevention among older adults. Int J Evid Based Healthc. 2015;13(4):213-23. Available from: https://doi.org/10.1097/XEB.0000000000000029	Wrong study design
Cullen A, Mazhar MKA, Smith MD, Lithander FE, M OB, Henderson EJ. Wearable and Portable GPS Solutions for Monitoring Mobility in Dementia: A Systematic Review. Sensors (Basel). 2022;22(9). Available from: https://doi.org/10.3390/s22093336	Wrong outcome
D'Onofrio G, Sancarlo D, Ricciardi F, Panza F, Seripa D, Cavallo F, et al. Information and Communication Technologies for the Activities of Daily Living in Older Patients with Dementia: A Systematic Review. J Alzheimers Dis. 2017;57(3):927-35. Available from: https://doi.org/10.3233/JAD-161145	Wrong outcome
Dorri S, Zabolinezhad H, Sattari M. The Application of Internet of Things for the Elderly Health Safety: A Systematic Review. Adv Biomed Res. 2023;12(1):109. Available from: https://doi.org/10.4103/abr.abr_197_22	Wrong outcome
Ebuenyi ID, Flocks-Monaghan C, Rai SS, Vries R, Bhuyan SS, Pearlman J, et al. Use of Assistive Technology for Persons with Psychosocial Disability: Systematic Review. JMIR Rehabil Assist Technol. 2023;10:e49750. Available from: https://doi.org/10.2196/49750	Wrong population
Elmi AA, Abdullahi MO, Abdullahi HO. Internet of Things in Telemedicine: A Systematic Review of Current Trends and Future Directions. Instrum Mesure Metrol. 2024;23(6):463-72. Available from: https://doi.org/10.18280/i2m.230606	Wrong population
Eost-Telling C, Yang Y, Norman G, Hall A, Hanratty B, Knapp M, et al. Digital technologies to prevent falls in people living with dementia or mild cognitive impairment: a rapid systematic overview of systematic reviews. Age Ageing. 2024;53(1):02. Available from: https://doi.org/10.1093/ageing/afad238	Wrong intervention
Facchinetti G, Petrucci G, Albanesi B, De Marinis MG, Piredda M. Can Smart Home Technologies Help Older Adults Manage Their Chronic Condition? A Systematic Literature Review. Int J Environ Res Public Health. 2023;20(2). Available from: https://doi.org/10.3390/ijerph20021205	Wrong study design
Fotteler ML, Muhlbauer V, Brefka S, Mayer S, Kohn B, Holl F, et al. The Effectiveness of Assistive Technologies for Older Adults and the Influence of Frailty: Systematic Literature Review of Randomized Controlled Trials. JMIR Aging. 2022;5(2):e31916. Available from: https://doi.org/10.2196/31916	Wrong outcome
Garg RK, Thakkar H, Ganapathy K. The translation of technological advancements to enhance patient safety through nursing innovations implemented at the Point of care. Salud Cienc Tecnol. 2023;3. Available from: https://doi.org/10.56294/saludcyt2023462	Not a systematic review

Excluded articles	Reason for exclusion
Gaya-Morey FX, Manresa-Yee C, Buades-Rubio JM. Deep learning for computer vision based activity recognition and fall detection of the elderly: a systematic review. Appl Intell. 2024;54(19):8982-9007. Available from: https://doi.org/10.1007/s10489-024-05645-1	Wrong outcome
Husebo BS, Heintz HL, Berge LI, Owoyemi P, Rahman AT, Vahia IV. Sensing Technology to Monitor Behavioral and Psychological Symptoms and to Assess Treatment Response in People With Dementia. A Systematic Review. Front Pharmacol. 2019;10:1699. Available from: https://doi.org/10.3389/fphar.2019.01699	Wrong outcome
Jose A, Sasseville M, Gorus E, Giguere A, Bourbonnais A, Abbasgholizadeh Rahimi S, et al. Existing Digital Health Technology Index Summary Report for Older Adults Living with Neurocognitive Disorders (Mild and Major) and Their Informal Caregivers: An Environmental Scan. Geriatrics (Basel). 2024;9(4):22. Available from: https://doi.org/10.3390/geriatrics9040085	Not a systematic review
Khan SS, Ye B, Taati B, Mihailidis A. Detecting agitation and aggression in people with dementia using sensors-A systematic review. Alzheimers Dement. 2018;14(6):824-32. Available from: https://doi.org/10.1016/j.jalz.2018.02.004	Wrong outcome
Kleine Deters J, Janus S, Silva JAL, Wörtche HJ, Zuidema SU. Sensor-based agitation prediction in institutionalized people with dementia A systematic review. Pervasive Mob Comput. 2024;98. Available from: https://doi.org/10.1016/j.pmcj.2024.101876	Wrong outcome
Koh V, Xuan LW, Zhe TK, Singh N, D BM, Chan A. Performance of digital technologies in assessing fall risks among older adults with cognitive impairment: a systematic review. GeroScience. 2024;46(3):2951-75. Available from: https://doi.org/10.1007/s11357-024-01098-z	Wrong outcome
Konara Mudiyanselage SP, Yao CT, Maithreepala SD, Lee BO. Emerging Digital Technologies Used for Fall Detection in Older Adults in Aged Care: A Scoping Review. J Am Med Dir Assoc. 2025;26(1):105330. Available from: https://doi.org/10.1016/j.jamda.2024.105330	Wrong outcome
Koo BM, Vizer LM. Examining mobile technologies to support older adults with dementia through the lens of personhood and human needs: Scoping review. JMIR mHealth uHealth. 2019;7(11). Available from: https://doi.org/10.2196/15301	Not a systematic review
Koszalinski R, Tappen RM, Ghoraani B, Vieira ER, Marques O, Furht B. Use of Sensors for Fall Prediction in Older Persons: A Scoping Review. Comput Inform Nurs. 2023;41(12):993-1015. Available from: https://doi.org/10.1097/CIN.0000000000001052	Wrong intervention
Kristoffersson A, Linden M. A Systematic Review on the Use of Wearable Body Sensors for Health Monitoring: A Qualitative Synthesis. Sensors (Basel). 2020;20(5):09. Available from: https://doi.org/10.3390/s20051502	Wrong population
Lenouvel E, Novak L, Nef T, Kloppel S. Advances in Sensor Monitoring Effectiveness and Applicability: A Systematic Review and Update. Gerontologist. 2020;60(4):e299-e308. Available from: https://doi.org/10.1093/geront/gnz049	Wrong outcome

Excluded articles	Reason for exclusion
Li J, Me RC, Ahmad FA, Zhu Q. Investigating the application of IoT mobile app and healthcare services for diabetic elderly: A systematic review. PLoS ONE. 2025;20(4):e0321090. Available from: https://doi.org/10.1371/journal.pone.0321090	Wrong outcome
Liu L, Stroulia E, Nikolaidis I, Miguel-Cruz A, Rios Rincon A. Smart homes and home health monitoring technologies for older adults: A systematic review. Int J Med Inform. 2016;91:44-59. Available from: https://doi.org/10.1016/j.ijmedinf.2016.04.007	Wrong intervention
Loveys K, Prina M, Axford C, Domenec OR, Weng W, Broadbent E, et al. Artificial intelligence for older people receiving long-term care: a systematic review of acceptability and effectiveness studies. Lancet Healthy Longev. 2022;3(4):e286-e97. Available from: https://doi.org/10.1016/S2666-7568(22)00034-4	Wrong intervention
Ludwig W, Wolf KH, Duwenkamp C, Gusew N, Hellrung N, Marschollek M, et al. Health information systems for home telehealth services--a nomenclature for sensor-enhanced transinstitutional information system architectures. Inform Health Soc Care. 2010;35(3-4):211-25. Available from: https://doi.org/10.3109/17538157.2010.534212	Not a systematic review
Mancioppi G, Fiorini L, Timpano Sportiello M, Cavallo F. Novel Technological Solutions for Assessment, Treatment, and Assistance in Mild Cognitive Impairment. Front Neuroinform. 2019;13:58. Available from: https://doi.org/10.3389/fninf.2019.00058	Wrong outcome
Matayong S, Jetwanna KW, Choksuchat C, Choosawang S, Trakulmaykee N, Limsuwan S, et al. IoT-based systems and applications for elderly healthcare: a systematic review. Univers Access Inf Soc. 2023;24(1):99-125. Available from: https://doi.org/10.1007/s10209-023-01055-1	No synthesis
Momin MS, Sufian A, Barman D, Dutta P, Dong M, Leo M. In-Home Older Adults' Activity Pattern Monitoring Using Depth Sensors: A Review. Sensors (Basel). 2022;22(23):23. Available from: https://doi.org/10.3390/s22239067	Not a systematic review
Moore K, O'Shea E, Kenny L, Barton J, Tedesco S, Sica M, et al. Older Adults' Experiences With Using Wearable Devices: Qualitative Systematic Review and Meta-synthesis. JMIR mHealth uHealth. 2021;9(6):e23832. Available from: https://doi.org/10.2196/23832	Wrong intervention
Mugueta-Aguinaga I, Garcia-Zapirain B. Is Technology Present in Frailty? Technology a Back-up Tool for Dealing with Frailty in the Elderly: A Systematic Review. Aging dis. 2017;8(2):176-95. Available from: https://doi.org/10.14336/AD.2016.0901	No synthesis
Nguyen H, Mirza F, Naeem MA, Baig MM. Falls management framework for supporting an independent lifestyle for older adults: a systematic review. Aging Clin Exp Res. 2018;30(11):1275-86. Available from: https://doi.org/10.1007/s40520-018-1026-6	Wrong population
Ogungbe O, Byiringiro S, Adedokun-Afolayan A, Seal SM, Dennison Himmelfarb CR, Davidson PM, et al. Medication Adherence Interventions for Cardiovascular Disease in Low- and Middle-Income Countries: A Systematic Review. Patient Prefer Adherence. 2021;15:885-97. Available from: https://doi.org/10.2147/PPA.S296280	Wrong intervention

Excluded articles	Reason for exclusion
Orejel Bustos AS, Tramontano M, Morone G, Ciancarelli I, Panza G, Minnetti A, et al. Ambient assisted living systems for falls monitoring at home. Expert Rev Med Devices. 2023;20(10):821-8. Available from: https://doi.org/10.1080/17434440.2023.2245320	No synthesis
Peek ST, Wouters EJ, van Hoof J, Luijkx KG, Boeije HR, Vrijhoef HJ. Factors influencing acceptance of technology for aging in place: a systematic review. Int J Med Inform. 2014;83(4):235-48. Available from: https://doi.org/10.1016/j.ijmedinf.2014.01.004	Wrong outcome
Purwar A, Chawla I. A systematic review on fall detection systems for elderly healthcare. Multimedia Tools Appl. 2023;83(14):43277-302. Available from: https://doi.org/10.1007/s11042-023-17190-z	Wrong outcome
Reeder B, Meyer E, Lazar A, Chaudhuri S, Thompson HJ, Demiris G. Framing the evidence for health smart homes and home-based consumer health technologies as a public health intervention for independent aging: a systematic review. Int J Med Inf. 2013;82(7):565-79. Available from: https://doi.org/10.1016/j.ijmedinf.2013.03.007	Wrong outcome
Requena C, Plaza-Carmona M, Alvarez-Merino P, Lopez-Fernandez V. Technological applications to enhance independence in daily activities for older adults: a systematic review. Front Public Health. 2024;12:1476916. Available from: https://doi.org/10.3389/fpubh.2024.1476916	No synthesis
Salmensuu O, Hyttinen-Huotari V, Isotalo J, Rijken M, Linnosmaa I, Kaarakainen M. Systematic Review of Effects of Medication Dispenser Use by Home-Dwelling Older Adults. Nurs Res. 2025;02:02. Available from: https://doi.org/10.1097/NNR.0000000000000824	Wrong intervention
Schoberer D, Breimaier HE, Zuschnegg J, Findling T, Schaffer S, Archan T. Fall prevention in hospitals and nursing homes: Clinical practice guideline. Worldviews Evid Based Nurs. 2022;19(2):86-93. Available from: https://doi.org/10.1111/wvn.12571	Wrong intervention
Sheikhtaheri A, Sabermahani F. Applications and Outcomes of Internet of Things for Patients with Alzheimer's Disease/Dementia: A Scoping Review. Biomed Res Int. 2022;2022:6274185. Available from: https://doi.org/10.1155/2022/6274185	Wrong outcome
Shishehgar M, Kerr D, Blake J. A systematic review of research into how robotic technology can help older people. Smart Health. 2018;7-8:1-18. Available from: https://doi.org/10.1016/j.smhl.2018.03.002	Wrong outcome
Sinnemaki J, Sihvo S, Isojarvi J, Blom M, Airaksinen M, Mantyla A. Automated dose dispensing service for primary healthcare patients: a systematic review. Syst Rev. 2013;2:1. Available from: https://doi.org/10.1186/2046-4053-2-1	Wrong intervention
Sriram V, Jenkinson C, Peters M. Informal carers' experience of assistive technology use in dementia care at home: a systematic review. BMC Geriatr. 2019;19(1):160. Available from: https://doi.org/10.1186/s12877-019-1169-0	Wrong population
Tannou T, Lihoreau T, Couture M, Giroux S, Wang RH, Spalla G, et al. Is research on 'smart living environments' based on unobtrusive technologies for older adults going in circles? Evidence from an	Wrong study design

Excluded articles	Reason for exclusion
umbrella review. Ageing Res Rev. 2023;84:101830. Available from: https://doi.org/10.1016/j.arr.2022.101830	
Tewari RC, Routray A, Maiti J. State-of-the-art radar technology for remote human fall detection: a systematic review of techniques, trends, and challenges. Multimedia Tools Appl. 2024;83(29):73717-75. Available from: https://doi.org/10.1007/s11042-024-19830-4	Wrong outcome
Thordardottir B, Malmgren Fange A, Lethin C, Rodriguez Gatta D, Chiatti C. Acceptance and Use of Innovative Assistive Technologies among People with Cognitive Impairment and Their Caregivers: A Systematic Review. Biomed Res Int. 2019;2019:9196729. Available from: https://doi.org/10.1155/2019/9196729	Wrong intervention
Tong K, Attenborough K, Sharp D, Taherzadeh S, Deepak-Gopinath M, Vseteckova J. Acceptability of Remote Monitoring in Assisted Living/Smart Homes in the United Kingdom and Associated Use of Sounds and Vibrations—A Systematic Review. Applied Sciences. 2024;14(2). Available from: https://doi.org/10.3390/app14020843	Wrong outcome
Torres-Guzman RA, Paulson MR, Avila FR, Maita K, Garcia JP, Forte AJ, et al. Smartphones and Threshold-Based Monitoring Methods Effectively Detect Falls Remotely: A Systematic Review. Sensors (Basel). 2023;23(3). Available from: https://doi.org/10.3390/s23031323	Wrong outcome
Tsertsidis A, Kolkowska E, Hedstrom K. Factors influencing seniors' acceptance of technology for ageing in place in the post-implementation stage: A literature review. Int J Med Inf. 2019;129:324-33. Available from: https://doi.org/10.1016/j.ijmedinf.2019.06.027	Wrong outcome
van Gaans-Riteco D, Stoop A, Wouters E. Values of Stakeholders Involved in Applying Surveillance Technology for People With Dementia in Nursing Homes: Scoping Review. JMIR Aging. 2025;8:e64074. Available from: https://doi.org/10.2196/64074	Wrong outcome
Vrančić A, Zadravec H, Orehovački T. The Role of Smart Homes in Providing Care for Older Adults: A Systematic Literature Review from 2010 to 2023. Smart Cities. 2024;7(4):1502-50. Available from: https://doi.org/10.3390/smartcities7040062	Wrong outcome
Wang K, Ghafurian M, Chumachenko D, Cao S, Butt ZA, Salim S, et al. Application of artificial intelligence in active assisted living for aging population in real-world setting with commercial devices - A scoping review. Comput Biol Med. 2024;173:108340. Available from: https://doi.org/10.1016/j.compbiomed.2024.108340	Wrong outcome
Warrington DJ, Shortis EJ, Whittaker PJ. Are wearable devices effective for preventing and detecting falls: an umbrella review (a review of systematic reviews). BMC Public Health. 2021;21(1):2091. Available from: https://doi.org/10.1186/s12889-021-12169-7	Wrong outcome
Wong ZS, Siy B, Da Silva Lopes K, Georgiou A. Improving Patients' Medication Adherence and Outcomes in Nonhospital Settings Through eHealth: Systematic Review of Randomized Controlled Trials. J Med Internet Res. 2020;22(8):e17015. Available from: https://doi.org/10.2196/17015	No separate reporting of relevant studies
Yang C, Zhu S, Lee DTF, Chair SY. Interventions for improving medication adherence in community-dwelling older people with	Wrong population

Excluded articles	Reason for exclusion
multimorbidity: A systematic review and meta-analysis. Int J Nurs Stud. 2022;126:104154. Available from: https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2021.104154	
Ye B, Chu CH, Bayat S, Babineau J, How TV, Mihailidis A. Researched Apps Used in Dementia Care for People Living With Dementia and Their Informal Caregivers: Systematic Review on App Features, Security, and Usability. J Med Internet Res. 2023;25:e46188. Available from: https://doi.org/10.2196/46188	Wrong intervention
Zhang Y, D'Haeseleer I, Coelho J, Vanden Abeele V, Vanrumste B. Recognition of Bathroom Activities in Older Adults Using Wearable Sensors: A Systematic Review and Recommendations. Sensors (Basel). 2021;21(6):20. Available from: https://doi.org/10.3390/s21062176	Wrong outcome

Socialstyrelsen

Välfärdstekniks påverkan på kvalitet och resurseffektivitet (artikelnr 2025-9-9710)
kan laddas ner från socialstyrelsen.se/publikationer.

SN § 52

SN 2024/112

Kartläggning - förutsättningar för läkemedelsautomater

Beslut

Socialnämnden beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att utreda möjligheten till digitalt stöd liknande det som Lunds kommun tagit fram.

Socialnämnden beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att utveckla ett väldfärdsbibliotek.

Socialnämnden beslutar att notera informationen om att frågan avseende läkemedelsautomater inom ramen för den kommunala hälso- och sjukvården fortsatt kommer att bevakas och att återkoppling kommer ske i samband med delår 1, 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Läkemedelsautomater är en medicinteknisk produkt som fylls med läkemedel för en längre tid och programmeras med vilka läkemedel som ska tas vid vilken tidpunkt. Läkemedelsautomater finns både för privat bruk och för att användas inom den kommunala hälso- och sjukvården. Personer med god följsamhet till sin läkemedelsbehandling men som av olika skäl bland annat behöver påminnelse att ta sina läkemedel, har egen förmåga att hantera/ ta ut tabletter ut en dospåse, förmåga att iordningsställa/tillgång till ett vattenglas eller dylikt för att kunna svälja tabletterna har visat sig ha ett tillräckligt stöd med en läkemedelsautomat för att god och säker vård kan uppnås.

Utifrån förutsättningarna i dagsläget är användandet av läkemedelsautomater inom ramen för den kommunala hälso- och sjukvården inte ekonomiskt lönsamt. Effekten på kompetensförsörjningsfrågan bedöms inte som tillräckligt stor i dagsläget för att motivera ett införande till den kostnad som det skulle innebära. Dessutom råder viss osäkerhet avseende praxis kring användning av läkemedelsautomater vid ett läkemedelsövertag som innefattar *administrering* av läkemedel. Förvaltningen avser dock att följa utvecklingen av både marknaden för läkemedelsautomater och praxis enligt ovan för att kunna ompröva sitt ställningstagande vid förändrade förutsättningar.

Avseende läkemedelsautomater för privat bruk skulle sådana kunna ingå i ett potentiellt välfärdsbibliotek (ihop med annan välfärdsteknik) för att kommuninvånare skulle kunna låna och testa produkten inför ett eventuellt eget inköp.

Förvaltningens bedömning är att ”digital hemvård/digitalt stöd” (motsvarande det som genomförts i Lunds kommun) skulle generera större nytta för kommuninvånarna i behov av stöd och hjälp än en satsning på en enskild produkt. Dessutom möjliggör arbetssättet att erbjuda erfaren personal som inte längre klarar av vård- och omsorgsarbetet rent fysiskt att fortsätta arbeta och bidra med sin kompetens högre upp i åldern. Att fler arbetar allt längre är en av pusselbitarna till att klara kompetensförsörjningen på sikt. Arbetssättet skulle också bidra till att bli en mer attraktiv arbetsgivare.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2024-05-30

Vägledning från SKR april 2024; Läkemedelsautomater Juridiska aspekter

Beslutet skickas till

För vidare hantering

Förvaltningsledningen, socialförvaltningen

För kännedom

Enhetschef ledningsstöd och utveckling

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2025-05-08
SN § 53

SN 2024/112

Uppföljning av uppdrag välfärdsteknik

Beslut

Socialnämnden beslutar att återremittera ärendet till förvaltningen med syftet att tydligt redovisa för- och nackdelar samt presentera ett bättre kunskaps- och beslutsunderlag. Med följande uppdrag:

Att komplettera kartläggningen med en djupare analys och utredning.

Att presentera relevanta jämförelser och effekter (tex avseende ekonomi, avvikelsehantering, delegering, resursplanering, kompetensförsörjning m.m.).

Att redovisa olika räkneexempel där relevanta och väl identifierade beståndsdelar ingår.

Att göra en större och djupare omvärldsbevakning, både i vårt närområde men också ute i landet.

Att de "framgångskommuner på området" som finns, tex Kramfors specifikt vidtalas.

Att ta del av - och sakligt redovisa - tillgängliga kunskapsunderlag från externa parter, tex SKR.

Att redovisa utfört uppdrag för nämnd senast sista kvartalet 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Läkemedelsautomater är en medicinteknisk produkt som fylls med läkemedel för en längre tid och programmeras med vilka läkemedel som ska tas vid vilken tidpunkt. Läkemedelsautomater finns både för privat bruk och för att användas inom den kommunala hälso- och sjukvården. Personer med god följsamhet till sin läkemedelsbehandling men som av olika skäl bland annat behöver påminnelse att ta sina läkemedel, har egen förmåga att hantera/ ta ut tabletter ut en dospåse, förmåga att iordningsställa/tillgång till ett vattenglas eller dylikt för

att kunna svälja tabletterna har visat sig ha ett tillräckligt stöd med en läkemedelsautomat för att god och säker vård kan uppnås.

Utifrån förutsättningarna i dagsläget är användandet av läkemedelsautomater inom ramen för den kommunala hälso- och sjukvården inte ekonomiskt lönsamt. Effekten på kompetensförsörjningsfrågan bedöms inte som tillräckligt stor i dagsläget för att motivera ett införande till den kostnad som det skulle innebära. Dessutom råder viss osäkerhet avseende praxis kring användning av läkemedelsautomater vid ett läkemedelsövertag som innefattar *administrering* av läkemedel. Förvaltningen avser dock att följa utvecklingen av både marknaden för läkemedelsautomater och praxis enligt ovan för att kunna ompröva sitt ställningstagande vid förändrade förutsättningar.

Avseende läkemedelsautomater för privat bruk skulle sådana kunna ingå i ett potentiellt välfärdsbibliotek (ihop med annan välfärdsteknik) för att kommuninvånare skulle kunna låna och testa produkten inför ett eventuellt eget inköp.

Förvaltningens bedömning är att ”digital hemvård/digitalt stöd” (motsvarande det som genomförts i Lunds kommun) skulle generera större nytta för kommuninvånarna i behov av stöd och hjälp än en satsning på en enskild produkt. Dessutom möjliggör arbetssättet att erbjuda erfaren personal som inte längre klarar av vård- och omsorgsarbetet rent fysiskt att fortsätta arbeta och bidra med sin kompetens högre upp i åldern. Att fler arbetar allt längre är en av pusselbitarna till att klara kompetensförsörjningen på sikt. Arbetssättet skulle också bidra till att bli en mer attraktiv arbetsgivare.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2025-03-13
Beslut SN 2025-04-03 Uppföljning av uppdrag välfärdsteknik
Uppföljning av kartläggning för läkemedelsautomater 2025-02-28
Utredning digital hemtjänst 2025-02-28
Tjänsteutlåtande, kartläggning av förutsättningar för läkemedelsautomater 2024-05-30
Beslut SN 2024-06-20 Kartläggning - förutsättningar för läkemedelsautomater

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2025-05-08

Yrkande

Lars Kopp (M) yrkar på att socialnämnden beslutar att återremittera ärendet till förvaltningen med syftet att tydligt redovisa för- och nackdelar samt presentera ett bättre kunskaps- och beslutsunderlag. Med följande uppdrag:

Att komplettera kartläggningen med en djupare analys och utredning.

Att presentera relevanta jämförelser och effekter (tex avseende ekonomi, avvikelsehantering, delegering, resursplanering, kompetensförsörjning m.m.).

Att redovisa olika räkneexempel där relevanta och väl identifierade beståndsdelar ingår.

Att göra en större och djupare omvärldsbevakning, både i vårt närområde men också ute i landet.

Att de "framgångskommuner på området" som finns, tex Kramfors specifikt vidtalas.

Att ta del av - och sakligt redovisa - tillgängliga kunskapsunderlag från externa parter, tex SKR.

Att redovisa utfört uppdrag för nämnd senast sista kvartalet 2025.

Beslutsgång

Ordförande Tyrone Hansson Eklund (FiA) ställer proposition på Lars Kopps (M) yrkande om återremiss och finner att socialnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

Förvaltningsledning, socialförvaltningen
Enhetschef ledningsstöd och utveckling, socialförvaltningen

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2025-04-03
SN § 37

SN 2024/112

Uppföljning av uppdrag välfärdsteknik

Beslut

Socialnämnden beslutar att bordlägga delen av förslaget från förvaltningen som innebär att socialnämnden noterar informationen avseende läkemedelsautomater och bedöma återkopplingen som genomförd.

Socialnämnden beslutar att uppdra till socialförvaltningen att inleda arbete med förstudie avseende digital hemtjänst.

Socialnämnden beslutar att bordlägga delen av förslaget från förvaltningen som föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att ”uppdrag välfärdsteknik” bedöms som slutfört.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Förutsättningar för läkemedelsautomater

Den genomförda uppföljningen avseende läkemedelsautomater visar att det inte uppstått några förändringar i förutsättningarna som motiverar en annan bedömning än den som gjordes 2024. De tekniska och juridiska aspekterna som ansågs komplicera frågan för användning i kommunal hälso- och sjukvård har dock delvis omhändertagits inom ramen för det standardiseringsarbete av programgränssnitt för läkemedelsautomater som inletts av SiS (Svenska institutet för standarder) under 2025. Standardiseringen syftar till att skapa en enhetlig teknikplattform som möjliggör smidigare integration av läkemedelsautomater med andra system inom hälso- och sjukvården, som journal- och doshanteringssystem.

Avseende läkemedelsautomater för privat bruk skulle sådana kunna ingå i välfärdsbiblioteket (ihop med annan välfärdsteknik) för att kommuninvånare skulle kunna låna och testa produkten inför ett eventuellt eget inköp. Välfärdsbiblioteket är under uppbyggnad och planeras öppna under våren 2025.

Utredningen som ligger till grund för frågan om införandet av digital hemtjänst visar på potential för Ale kommun och rekommenderar att förstudie påbörjas inom ramen för kommunens digitaliseringsprocess.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, kartläggning av förutsättningar för läkemedelsautomater 2024-05-30
Uppföljning av kartläggning för läkemedelsautomater 2025-02-28
Utredning digital hemtjänst 2025-02-28

Yrkande

Tyrone Hansson Eklund (FiA) yrkar på att socialnämnden beslutar att bordlägga att-sats ett och tre i förvaltningens förslag till beslut.

Tyrone Hansson Eklund (FiA) yrkar på att socialnämnden beslutar att bifalla att-sats två i förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på sitt eget yrkande om att bifalla att-sats två i förvaltningens förslag till beslut och finner att socialnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Ordförande ställer proposition på sitt eget yrkande om att bordlägga att-sats ett och tre i förvaltningens förslag till beslut och finner att socialnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

Förvaltningsledning, socialförvaltningen
Enhetschef ledningsstöd och utveckling, socialförvaltningen

Utredning avseende förutsättningar för läkemedelsautomater i Ale

Om läkemedelsautomater
Läkemedelsautomater är en medicinteknisk produkt som fylls med läkemedel för en längre tid och programmeras med vilka läkemedel som ska tas vid vilken tidpunkt. På angiven tid matar läkemedelsautomaten fram läkemedlen och påminner den enskilde om att det är dags att ta dem. Läkemedelsautomaterna kan också kommunicera med ansvarig personal och till exempel meddela om den enskilde inte tagit sina läkemedel. I sammanhanget behöver man skilja på läkemedelsautomat som en del av patientens vård enligt hälso- och sjukvårdslagen och läkemedelsautomater för privat bruk.

Läkemedelsautomat som en del av patientens vård enligt hälso- och sjukvårdslagen
Grunden för läkemedelshanteringen inom den kommunala hälso- och sjukvården är att den ska vara individuellt anpassad och säker utifrån den enskildes hälsotillstånd och personliga förutsättningar. Utgångspunkten ska alltid vara att den enskilde, så långt det är möjligt, själv ansvarar för omhändertagande och förvaring av de läkemedel som ordineras, samt för den egna medicineringen. Detta gäller såväl i ordinärt boende som i särskilda boendeformer.
Ett läkemedelsövertag behöver inte betyda att hela ansvaret för läkemedelshanteringsprocessen övergår till legitimerad sjuksköterska, utan kan delas upp i flera aktiviteter utifrån den enskildes kognitiva och motoriska förmåga. SKR skriver i vägledningen för läkemedelsautomater; *”När en individ inte kan hantera sina läkemedel själv kan hälso- och sjukvården gå in och ta över detta ansvar i större eller mindre utsträckning (läkemedelsövertag)”.*

Men, när ansvaret för läkemedelshanteringen övergår till hälso- och sjukvårdspersonalen, ska personal tillämpa föreskriften Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2017:37) om ordination och hantering av läkemedel i hälso-och sjukvården. Läkemedelshantering i hälso- och sjukvården regleras inte bara i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. I patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) 7 kap 1 § framgår att den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen på ett betryggande sätt ska förvara, hantera och i förekommande fall dela ut läkemedel som han eller hon har hand om.

<u>Delegering</u>
I den kommunala hälso- och sjukvården räknas anställd personal med yrkeslegitimation som sjuksköterska, fysioterapeut, och arbetsterapeut, till hälso- och sjukvårdspersonal. Omvårdnadspersonal anställd i kommunal vård och omsorg tillhör inte automatiskt hälso- och sjukvårdspersonal, utan tillhör socialtjänsten. Vid ett delegeringsbeslut, som är personligt, övergår dock socialtjänstens personal till hälso- och sjukvårdspersonal vid utförandet av den delegerade arbetsuppgiften, då man i utförandet bistår en legitimerad yrkesutövare. I samband med ett delegeringsbeslut gäller även patientsäkerhetslagens 6 kap där det framgår att utövaren ska utföra sitt arbete i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet, själv bär ansvaret för hur han eller hon fullgör sina arbetsuppgifter, är skyldig att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls (rapportera avvikelser) med mera. (Patientsäkerhetslag (2010:659)).

Läkemedelshanteringen ska rutinbeskrivas och ingå som en del i vårdgivarens ledningssystem för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten i verksamheten. Förvaltningens medicinskt ansvariga sjuksköterska har enligt 4 kap. 6 § första stycket 5 a HSF ansvar för att det finns ändamålsenliga och välfungerande rutiner för läkemedelshantering.

Läkemedelshanteringsprocessen

Läkemedelshanteringen kan delas in i olika delar eller aktiviteter, där varje del tillsammans ger en fullständig läkemedelshanteringsprocess från ordination till kassation. I allt väsentligt ingår följande;

- ordination av läkemedel,
- iordningsställande av läkemedelsdoser,
- administrering eller överlämnande av läkemedelsdoser,
- läkemedelsgenomgångar,
- Kontroll, förvaring samt rekvisition av läkemedel,

och slutligen delegering av iordningställande och administrering eller överlämnande av läkemedel i verksamheten. I sammanhanget är det viktigt att skilja på administrering respektive överlämning. Administrering innebär att *tillföra kroppen* medan överlämning innebär att läkemedel *lämnas över till en patient*/annan som själv/i sin tur administrerar läkemedlet. Läkemedelsautomaternas del i läkemedelshanteringsprocessen berör i huvudsak aktiviteten *administrering eller överlämnande av läkemedelsdoser*.

Den juridiska tolkningen av hur en läkemedelsautomat kan överta hälso- och sjukvårdspersonalens arbetsuppgifter som rör administrering och överlämnande beskrivs enligt följande:
”Vid användning av läkemedelsautomat är det SKR:s bedömning att det är vid laddning av automaten som överlämning av läkemedel sker (…) När automaten sedan vid varje läkemedelstillfälle matar ut och påminner (patienten) *om att ta läkemedel är detta inte ett överlämnande utan ett digitalt stöd till individens egen administrering av läkemedel i tablettform.” (SKR; Läkemedelsautomater Juridiska aspekter rörande användning av läkemedelsautomater i kommunal vård och omsorg, s.9).*

Vidare beskriver SKRs vägledning att verksamheten måste göra en bedömning av om *”patienten självständigt kan administrera sina läkemedel som matas ut av automaten. Det finns inga skäl för hälso- och sjukvården att ”ta över” ansvaret för administrering av läkemedel om patienten klarar detta själv, alldeles oavsett om man använder läkemedelsautomat eller inte.”*

Hur väl vårdgivaren klarar att möta den enskilde patientens behov av stöd i sin läkemedelsbehandling, bygger på hur väl selekteringsprocessen för individuellt anpassat stöd genomförs. Målgruppen som kan få tillräckligt stöd med en läkemedelsautomat kan tydliggöras genom en selekteringsprocess baserat på individens förutsättningar och inställning till den nya tekniken. Personer med god följsamhet till sin läkemedelsbehandling men som av olika skäl bland annat behöver påminnelse att ta sina läkemedel, har egen förmåga att hantera/ ta ut tabletter ut en dospåse, förmåga att iordningsställa/tillgång till ett vattenglas eller dylikt för att kunna svälja tabletterna har visat sig ha ett tillräckligt stöd med en läkemedelsautomat för att god och säker vård kan uppnås.

Verksamheten måste alltså göra en bedömning av om patienten självständigt kan administrera sina läkemedel som matas ut av automaten. Vid användning av medicintekniska produkter så som läkemedelsautomat har vårdgivaren ett ansvar i att träna den enskilde i att använda produkten.

Det kan dock konstateras att patienter som saknar förmågan (kognitivt eller motoriskt) att själv kunna administrera sina läkemedel, fortsatt behöver just den insatsen, vilket läkemedelsautomaterna idag saknar juridiskt stöd för att kunna säkerställa. Dock diskuteras i SKRs vägledning att avancerad teknik genom tilläggsfunktioner såsom videouppkoppling, möjligen även kan säkerställa administreringen.

		Läkemedels-övertag – administrering	Läkemedels-övertag – överlämnande	Egenvård – egenvårdsbeslut	Självhjälp
Manuellt stöd	Stöd	Assisterar och iakttar intag av läkemedel	Assisterar med framtagande och kontroll av läkemedel	Assisterar med framtagande av läkemedel – handräckning	Inget stöd
	Lagrum	HSL	HSL	SoL	Inget
	Delegering	Administrering	Överlämnande	Ingen	Ingen
	Individbeslut	Läkare och sjuksköterska	Läkare och sjuksköterska	Läkare och biståndshandläggare	Inget
Läkemedelsautomat	Stöd	Vid osäkerhet vid om patientens förmåga att inta läkemedel, administrering med videotjänst	Överlämnande vid laddning: patienten administrerar själv	Handräckning	Eventuellt anhöriga
	Lagrum	HSL	HSL	SoL	Inget
	Delegering	Ingen	Överlämning via automat	Ingen	Ingen
	Individbeslut	Läkare och sjuksköterska	Läkare och sjuksköterska	Läkare och biståndshandläggare	Inget Köper/hyr på apotek

Tabell 2 Översikt

Ovanstående tabell ger en översikt över hur de olika graderna av stöd (kolumnerna) påverkar vilket stöd som behöver ges och några av de juridiska aspekterna. Grå text innebär att det såvitt känt saknas praxis kring detta (*SKR; Läkemedelsautomater Juridiska aspekter rörande användning av läkemedelsautomater i kommunal vård och omsorg, s.19).*

Läkemedelsautomater för privat bruk
Idag går det att köpa/hyra läkemedelsautomater på konsumentmarknaden. Individer som så önskar kan alltså helt på egen hand, utan beslut av vare sig hälso- och sjukvården eller socialtjänsten, införskaffa och använda en läkemedelsautomat, själv eller tillsammans med anhöriga. Då hanterar man laddning, teknisk service och eventuella larm helt på egen hand. För den målgruppen skulle ett välfärdsbibliotek med möjlighet att låna och testa olika former av digitala hjälpmedel kunna vara ett alternativ. Kommunen invigde sitt välfärdsbibliotek i april 2025 där invånare bland annat har möjlighet att låna läkemedelsautomater för privat bruk. Att låna ut läkemedelsautomater för privat bruk via ett välfärdsbibliotek är ett enkelt sätt att tillgängliggöra välfärdsteknik så att individer kan få låna, testa och utvärdera produkten innan de eventuellt väljer att köpa den själva. Välfärdsbiblioteket är utrustat med två läkemedelsautomater.

Omvärldsbevakning - Framgångskommuner

Framgångskommuner
I utredningsförfarandet har tre kommuner valts ut för att närmare undersöka framgångsfaktorer och hur kommunerna implementerat läkemedelsautomaterna i sina respektiva verksamheter. Kommunerna har valts ut dels genom nätverk som deladigitalt.se samt i kontakt med kommuner i datainsamlingen som presenteras längre ned. Underlaget till nedan text har hämtats från kommunala rapporter, leverantörens sammanställningar samt direktkontakt med berörda kommuner.

Kramfors
När implementerades läkemedelsautomater kopplade till hälso- och sjukvård i verksamheten?
Pilotprojektet med läkemedelsautomater inleddes och genomfördes under 2022. Pilotperioden varade i cirka fyra månader, varefter slutrapporten rekommenderade ett breddinförande baserat på uppnådda mål och positiva resultat.
Vilka effekter har ni sett av införandet?
Ekonomiska besparingar
Den årliga potentiella effekten i pilotområdet beräknas till cirka 920 360 kr, vilket motsvarar ca 1,8 årsarbetare.

Minskade avvikelser
Följsamheten till läkemedelstillförsel uppmättes till 99,4 % av 3 166 tillfällen, med endast 0,6 % missade doser.

Förbättrad resursplanering
Införandet har möjliggjort effektivare schemaläggning, med jämnare spridning av besök över dagen och större flexibilitet i arbetstider. Personalens arbetspass har kunnat kortas, exempelvis genom att avsluta 21:45 istället för 22:00.

Minskad administration
Minskningen av delegerad personal med cirka 50 % har frigjort tid för sjuksköterskor, som inte längre behöver planera och genomföra lika många delegeringsutbildningar.

Effekter på delegeringsprocessen
Behovet av delegeringar har halverats, vilket har underlättat kompetensförsörjningen och minskat sårbarheten vid personalbrist.

Ökad patientsäkerhet
Systemet säkerställer rätt läkemedel vid rätt tidpunkt och har en hög följsamhet.

Övriga effekter
- Förbättrad arbetsmiljö: Merparten av personalen upplever förbättrad arbetsmiljö och minskad belastning vid specifika tider.
- Ökad självständighet: Majoriteten av brukarna uppger ökad trygghet och självständighet.
- Förbättrad kontinuitet i besöksplanering, då färre olika medarbetare behöver besöka samma person.

Planerar ni ytterligare utveckling av arbetet med läkemedelsautomater de kommande 1–3 åren?
Ja, slutrapportens rekommendation är att snarast gå från pilot till breddinförande i hela kommunen.

Gävle

När implementerat läkemedelsautomater kopplade till hälso- och sjukvård i verksamheten?
Gävle kommun genomförde ett pilotprojekt under 2024–2025 inom hemtjänst och hemsjukvård. Pilotverksamheten omfattade initialt 15 läkemedelsautomater i två hemtjänstområden, vilket under sommaren 2024 utökades till totalt 20 automater.

Vilka effekter har ni sett av införandet?

Ekonomiska besparingar
Inga direkta kostnadsminskningar har redovisats under pilotperioden. Däremot identifierades en effektiviseringsnytta motsvarande ungefär två heltidstjänster vid 20 automater, och ett fullt införande (274 automater) beräknas frigöra tid motsvarande cirka 25 årsarbetskrafter. Kalkylerna bygger på färre hembesök, kortare planeringstid och minskade drivmedelskostnader (cirka 651 000 kr/år). Årliga kostnader för leasing, förändringsledning, utbildning och drift uppgår till cirka 8,9 miljoner kronor. Den frigjorda tiden ses som ett värde av effektivare resursanvändning, inte en realiserad budgetbesparing, och vid successiv utrullning från 2025 förväntas nyttan öka stegvis till full effekt.

Minskade avvikelser
Projektets syfte inkluderade att minska läkemedelsavvikelser, underlaget visar däremot ingen redovisad minskning.

Förbättrad resursplanering
Projektet visar att tid kan frigöras och omfördelas till andra vård- och omsorgsinsatser.
Vid fullt införande bedöms detta motsvara cirka 25 heltidstjänster, vilket kan bidra till ökad kapacitet.

Minskad administration
Ingen specifik uppgift om minskad administration anges i underlaget.

Effekter på delegeringsprocessen
Ingen information om effekter på delegeringsprocessen finns redovisad.

Ökad patientsäkerhet
Underlaget beskriver att läkemedelsautomater bidrar till ökad trygghet och självständighet för omsorgstagare. Några kvantitativa data eller uppföljningsresultat redovisas inte.

Övriga effekter
En förbättrad arbetsmiljö och minskad upplevelse av stress för personal anges som observerade effekter. Införandet bedöms även stödja kommunens digitaliseringsstrategi gällande Digitalt först och bidra till långsiktig kapacitetsuppbyggnad inom omsorgen.

Planerar ni ytterligare utveckling av arbetet med läkemedelsautomater de kommande 1–3 åren?
Ja, kommunen planerar en successiv implementering från 2025, med gradvis utökning av antalet automater upp till cirka 274 enheter. Parallellt pågår dialog mellan Välfärd Gävle och Region Gävleborg om att pröva tekniken som stöd i egenvårdsbedömningar inom hemsjukvården. Ett fortsatt införande ska ske stegvis, med löpande uppföljning, utbildning och anpassning utifrån lokala behov och erfarenheter från pilotprojektet.

Orust

När implementerat läkemedelsautomater kopplade till hälso- och sjukvård i verksamheten?
Pilotprojekt februari 2025 och breddinförande maj 2026 hos patienter inskrivna i kommunala primärvården med läkemedelsövertag och som bor i ordinärt boende.

Vilka effekter har ni sett av införandet?

Ekonomiska besparingar
Ej fullt utvärderat. En preliminär analys visar att de flesta läkemedelsautomater ger ekonomiskt överskott utifrån minskad HSL-tid. För vissa patienter med låg dosfrekvens överstiger dock automats- och påfyllningskostnaden besparingen.

Minskade avvikelser
Utvärdering pågår. Ett stickprov (på ca 50 automater, 16 200 doser) visade 13 avvikelser, varav fyra uteblivna doser på grund av bristande rutinföljsamhet eller missförstånd av larm. Ingen jämförelse har gjorts med patienter som avslutat användning av automat.

Förbättrad resursplanering
Ja, främst i områden med många automater. Effekten är mindre tydlig där användningen är begränsad.

Minskad administration
Inte initialt. Införandefasen kräver utbildning och anpassning vilket tillfälligt ökar arbetsbördan. På sikt kan minskade avvikelser reducera administrativt arbete.

Effekter på delegeringsprocessen
Ingen specifik effekt identifierad.

Ökad patientsäkerhet
Hänvisas till resultat av avvikelseuppföljningen.

Övriga effekter
Ökad självständighet och frihetskänsla upplevs hos många patienter. Kommunen uppger även att en del patienter behöver större behov av motivation för att gå från fysiska besök till användningen av läkemedelsautomaten.

Planerar ni ytterligare utveckling av arbetet med läkemedelsautomater de kommande 1–3 åren?
Ja, vi planerar att initialt även införa det på korttidsenheten hos patienter med läkemedelsövertag som planeras hem till ordinärt boende. Planeras till slutet av 2025.

Omvärldsbevakning – en bredare jämförelse
Utredningen har genomfört en bredare omvärldsbevakning där samtliga kommuner i Sverige har fått ett förfrågningsunderlag. I underlaget har kommunerna givits möjlighet att svara på om de har infört läkemedelsautomater, vilket år samt vilka effekter de identifierat. Av totalt 290 tillfrågade kommuner har 119 besvarat enkäten. Av dessa uppger 67 kommuner att de har infört läkemedelsautomater, 20 att de planerar ett införande, medan 32 kommuner varken infört eller planerar att införa läkemedelsautomater.

Relevanta jämförelser och effekter
Införandet av läkemedelsautomater har successivt ökat under de senaste åren. Den första kommunen införde läkemedelsautomater 2016. Därefter har utvecklingen fortsatt i ökande takt: två kommuner införde läkemedelsautomater år 2018, följt av fem kommuner vardera under 2019 och 2020, tre kommuner år 2021 och ytterligare fem under 2022. Under 2023 noterades en tydlig ökning med tio nya införanden, och utvecklingen fortsatte under 2024 då 21 kommuner införde läkemedelsautomater. Under 2025 har hittills 13 kommuner genomfört införande. Två kommuner har inte kunnat ange vilket år införandet skedde.

Av de kommuner som har infört läkemedelsautomater uppger åtta att de inte har sett några av de tillfrågade effekterna. Dessa kommuner införde automaterna mellan 2018 och 2025. Den kommun som införde automater först, år 2016, uppger endast delvis effekt inom resursplanering och ökad patientsäkerhet, men ingen effekt inom övriga områden. Två kommuner, Kramfors och Gävle, anger att de sett effekt inom samtliga tillfrågade områden. Dessa lyfts även fram som exempel på framgångsrika implementeringar i utredningen.

Fördelning av rapporterade effekter
Följande tabell sammanfattar kommunernas upplevelser av effekter efter införandet:

Effektområde	Ja	Delvis	Nej
Ekonomiska besparingar	22	3	42
Minskade avvikelser	29	1	37
Förbättrad resursplanering	36	4	27
Minskad administration	7	–	60
Förbättrad delegeringsprocess	10	–	57
Ökad patientsäkerhet	48	1	18

Resultaten visar att en majoritet av kommunerna som infört läkemedelsautomater upplever positiva effekter framför allt inom patientsäkerhet och resursplanering. Däremot är upplevda effekter kopplade till administration, delegeringsprocesser och ekonomi mer begränsade.

Kommunernas erfarenheter
Utöver de kvantitativa resultaten har flera kommuner lämnat fritextsvar som belyser praktiska erfarenheter, utmaningar och lärdomar kopplade till införandet av läkemedelsautomater. Citat från några av dessa kommuner redovisas nedan för att ge en bild av variationen i upplevelser och arbetssätt.

Pilotprojekt med några automater ute sedan flera år tillbaka, breddinförande påbörjat sedan 24/25, ligger på ca 30% användning. Vi ser inga besparingar utan de är en kostnad. Fortsatt arbete framförallt att hitta nya arbetssätt och "få ut nyttorna " av det breddinförandet som redan skett. ***– Gullspång***

Sjöbo kommun köpte/hyrde in läkemedelsautomater som heter Dosell, tror det var strax innan pandemin. Testade någon enstaka, men hittade inte patienter för att fortsätta. Man upplevde att när patienterna väl blev anslutna till hemsjukvård så var behovet för stort och personligt stöd krävdes. Så automaterna skickades tillbaka och vi har f.n. inga planer på återinförande. ***– Sjöbo***

En medborgare med Parkinson fick flytta in till särskilt boende för det blev många besök och behov av att ge läkemedel exakta tidpunkter vilket är svårt i hemtjänsten. När medborgaren bott på boende ett tag så blev hen så mycket bättre när läkemedel togs på exakta tidpunkter så att ett särskilt boende inte är rätt insats. När vi implementerade läkemedelsautomater så önskade anhöriga att medborgaren skulle få testa en automat. Idag bor medborgaren hemma med en automat och ett trygghetslarm. ***– Höör***

Svårt att omvandla tidsbesparingar till besparingar i reella kronor. ***– Falun***

Rätt patient får rätt läkemedel vid rätt tidpunkt. 100% följsamhet i de fall där vi använt läkemedelsautomater. Vi har så få automater (fyra st) ute så det är svårt att göra en utvärdering. – ***Malung-Sälen***

Ekonomi

Den totala nettokostnaden för att införa läkemedelsautomater i Ale är av naturliga skäl beroende av flera olika faktorer såsom inköps- och abonnemangskostnader (vilket i sig varierar beroende på val av leverantör samt funktionalitet på produkten), målpopulationens volym samt variationer i förväntad minskad restid beroende på geografi m.m.

Målpopulationen har beräknats uppgå till 18 individer i tidigare utredning och bedöms ha minskat något sedan dess. Det är dock rimligt att anta en viss naturlig fluktuation i målpopulationen vilket gör att ett intervall på cirka 10-20 individer är en god utgångspunkt. Av detta skäl gör utredningen bedömningen att tidigare räkneexempel fortfarande är aktuellt.

Förutsättningar för beräkningen nedan;

- Målpopulation om 18 personer och totalt 35 besök per dag.
- Kostnad läkemedelsrobot 2700 kr/mån per robot, förutsättning att denna har möjlighet till videosamtal.
- Selektering beräknad på 30 min/hemtjänstgrupp och månad. Deltagare: enhetschef, sjuksköterska, fysioterapeut, arbetsterapeut och undersköterska. Samordnas med teamträffarna.
- Införandekostnader är ej medräknade.

Total restid/dag	548	min
Total restid/dag, exkl samordning 50% av beräknad tid	274	min
Total restid/månad omräknat i timmar	137	timmar
Minskad årskostnad lön restid	551 069	kr
Läkemedelsrobot 18 st, kr/år	-583 200	kr
Årskostnad selektering	-75 600	kr
Nettoeffekt kr/år	**-107 731**	

Utöver ovanstående kostnader tillkommer engångskostnader för införandet. Något som inte kunnat beräknas är dels besparingen avseende drivmedel, dels kostnaden för att någon i realtid övervakar läkemedelsintaget. Omvärldsbevakningen av framgångskommuner har också visat på ett behov av att införskaffa extra läkemedelsautomater för utbildningssyfte. Dessa kostnader är inte heller inräknade i ovanstående.

Sett ur ett rent ekonomiskt perspektiv skulle ett införande av läkemedelsautomater i dagsläget alltså ge en negativ nettoeffekt för kommunen. Viss effekt skulle kunna nås på kompetensförsörjningsfrågan eftersom läkemedelsautomater skulle kunna frigöra tid för medarbetare. Utifrån ovanstående beräkning skulle tidsvinsten motsvara en knapp årsarbetare och då till en kostnad av drygt 100 tkr.

Läkemedelsautomater och ”digital hemtjänst”

Nämnden har 2025 fattat beslut om att gå vidare med förstudie och införande av ”Digital hemvård/digitalt stöd”, vilket lyftes i den första utredningen. Detta bedöms fortsatt vara ett relevant utvecklingsområde. Arbetssättet utgår inte från en enskild teknisk produkt utan omfattar flera digitala lösningar som kan anpassas utifrån individens behov, vilket ligger väl i linje med ett personcentrerat och salutogent förhållningssätt.

I enlighet med SKR:s *Handslag för välfärdsutveckling genom digitalisering* bedömer förvaltningen att digital hemvård/digitalt stöd har större potential att skapa nytta för kommuninvånare än satsningar på enskilda produkter. Vidare kan digitala besök inom ramen för digital hemtjänst i vissa fall ersätta eller komplettera hemtjänstinsatser som även skulle kunna utföras via läkemedelsautomater.

Både läkemedelsautomater och digital hemtjänst utgör välfärdsteknik med liknande syften: Att öka omsorgstagarens trygghet, självständighet samt öka effektiviteten för vård- och omsorgsnära personal. För att uppnå en hållbar implementering behöver båda teknikerna en likvärdig struktur för ansvar, uppföljning och bemanning. Mot denna bakgrund är det relevant att notera att Lunds kommun, som är en framgångskommun avseende digitala besök, valt att inte införa läkemedelsautomater. Detta då de digitala besöken kan tillgodose fler behov och insatser än läkemedelsautomater.

Kunskapsunderlag

Det samlade kunskapsunderlaget kring användningen av läkemedelsautomater inom kommunal vård och omsorg är i nuläget begränsat men växande. De två mest aktuella nationella källorna är Socialstyrelsens rapport ”Välfärdsteknikens påverkan på kvalitet och resurseffektivitet” (2025) och Sveriges Kommuner och Regioners vägledning ”Läkemedelsautomater – Juridiska aspekter rörande användning av läkemedelsautomater i kommunal vård och omsorg” (2024). Tillsammans ger dessa dokument en fördjupad förståelse för både teknikens potential och de krav som ställs för att den ska bidra till en trygg, säker och resurseffektiv vård och omsorg.

Socialstyrelsens kunskapsunderlag
I Socialstyrelsens fallstudie, som omfattade tre kommuner, framkom att läkemedelsautomater i ordinärt boende kan ge ökad kvalitet för vissa patienter. Positiva effekter beskrivs främst i form av ökad självständighet, trygghet och delaktighet i det egna läkemedelsintaget samt en upplevelse av stärkt integritet jämfört med fysiska besök. Samtidigt betonar rapporten att tekniken inte är lämplig för alla. Patienter som saknar tillräcklig teknisk förståelse, kognitiv förmåga eller tillit till systemet kan uppleva otrygghet, oro eller bristande följsamhet till ordination. I dessa fall kan kvaliteten i insatsen försämras jämfört med en fysisk lösning. Socialstyrelsen framhåller därför vikten av

noggrann behovsbedömning och kontinuerlig uppföljning för att säkerställa att tekniken förblir ändamålsenlig över tid.

Vad gäller patientsäkerhet konstateras att läkemedelsautomater både kan öka och minska säkerheten beroende på hur de används och följs upp. Minskade fysiska besök kan innebära risk för försämrad kontakt och uppföljning, samtidigt som automaten kan bidra till färre manuella fel vid överlämning. I fråga om resurseffektivitet visar Socialstyrelsens analys att läkemedelsautomater ofta är mindre resurskrävande än traditionella insatser, främst genom minskat behov av transporter och tidsåtgång för personal. Den frigjorda tiden används i vissa kommuner till kvalitetsutveckling eller fler insatser. Samtidigt betonas att de ekonomiska vinsterna varierar stort mellan kommuner och att resurseffektivitet inte kan uppnås på bekostnad av kvalitet.

Rapporten lyfter avslutningsvis att evidensläget är begränsat. Det finns behov av fler studier som belyser teknikens långsiktiga effekter, särskilt utifrån patienters upplevelser och läkemedelssäkerhet.

SKR:s vägledning
SKR:s vägledning (2024) tydliggör juridiska, organisatoriska och praktiska förutsättningar för användning av läkemedelsautomater inom kommunal hälso- och sjukvård.

Vägledningen betonar att införande av läkemedelsautomater kräver:

- Bedömning av individens kognitiva och motoriska förmåga, då dessa avgör om patienten själv kan hantera automaten på ett säkert sätt. SKR tillhandahåller modeller för att bedöma förmåga och lämplighet.
- Klara ansvarsgränser mellan olika aktörer, särskilt avseende om läkemedelshanteringen sker som ett överlämnande eller som administrering enligt hälso- och sjukvårdslagens bestämmelser.
- Rutiner för säker hantering av automaten som medicinteknisk produkt, inklusive utbildning, dokumentation, service och spårbarhet.
- Individanpassad introduktion och uppföljning, där alternativ till automaten ska övervägas om patienten inte längre uppfyller förutsättningarna för egen hantering.

SKR betonar även att läkemedelsautomater kan utgöra ett ändamålsenligt stöd för att uppnå trygg och säker läkemedelshantering, under förutsättning att införandet sker inom ramen för ett tydligt kvalitetssystem och med tillräcklig kompetens hos personalen.

Samlad analys
Socialstyrelsens och SKR:s slutsatser visar samstämmigt att läkemedelsautomater har potential att stärka både kvalitet och effektivitet, men att utfallet i hög grad är beroende av volym, individanpassning, organisering och uppföljning. Den praktiska erfarenheten pekar på att tekniken lämpar sig bäst för patienter som har förutsättningar att förstå och använda automaten samt som upplever trygghet i en digital lösning. För andra grupper kan tekniken snarare medföra risker, såsom minskad trygghet, bristande följsamhet eller social isolering. Sammantaget visar det aktuella kunskapsunderlaget att läkemedelsautomater i vissa fall kan bidra till ökad självständighet och effektivare resursanvändning i den kommunala vården, under förutsättning att införandet sker med strukturerad behovsbedömning, tydlig ansvarsfördelning och löpande uppföljning. Evidensläget är dock fortfarande begränsat, och det finns behov av fortsatt kunskapsuppbyggnad kring teknikens

långsiktiga effekter på kvalitet, säkerhet och upplevd trygghet hos patienten. Inom ramen för Göteborgsregionen pågår just nu ett projekt med avsikt att följa GR-kommunernas implementering av läkemedelsautomater. Ale finns representerat i styrgruppen för att följa arbetet.

Slutsatser

Läkemedelsautomater är medicintekniska produkter som används för att stödja individer i att ta sina läkemedel vid rätt tidpunkt. Automaten fylls med läkemedel för en längre period och programmeras efter individens ordination. På angiven tidpunkt matar den fram dosen och påminner om att det är dags att ta läkemedlet. Produkten kan även meddela ansvarig personal om läkemedel inte tagits.

Enligt SKR:s vägledning (2024) och Socialstyrelsens rapport ska läkemedelshanteringen alltid utgå från den enskildes individuella förutsättningar, med målet att i möjligaste mån stödja egenvård. Läkemedelsautomater kan vara ett ändamålsenligt stöd för personer som har bevarad kognitiv och motorisk förmåga, men som behöver påminnelse och struktur i sin läkemedelshantering.

När läkemedelsautomater används som en del av den kommunala hälso- och sjukvården ska de ingå i vårdgivarens ledningssystem, med tydliga rutiner för ansvar, påfyllning, delegering och uppföljning. Det är vid laddning av automaten som själva överlämnandet av läkemedel sker, vilket innebär att det är denna aktivitet som omfattas av gällande föreskrifter för läkemedelshantering. Kommunens behov bedöms i nuläget vara begränsat. Efter genomförd behovsanalys 2024 samt 2025 har ca 18 respektive 10 individer identifierats som möjliga kandidater, motsvarande 14–35 dagliga besök. Utifrån detta beräknas införandet ge marginell påverkan på verksamhetens resursfördelning. Kostnader för utbildning, drift och utrustning behöver samtidigt beaktas vilket leder till slutsatsen att ett införande av läkemedelsautomater i dagsläget inte bedöms ekonomiskt lönsamt.

Omvärldsbevakningen visar att flera kommuner, bland annat Kramfors och Gävle, har sett positiva effekter i form av ökad följsamhet, förbättrad resursplanering och stärkt patientsäkerhet, medan andra kommuner inte redovisar några tydliga resultat. Skillnaderna förklaras främst av målgruppsvolymer, organisering samt omfattning av implementering.

I dagsläget har Ales invånare möjlighet att låna läkemedelsautomater för eget bruk via välfärsbiblioteket som öppnade under våren 2025. Välfärdsbiblioteket bedöms vara en möjlig väg framåt för att utvärdera efterfrågan och intresset för produkten inför ett eventuellt införande i framtiden. Nämnden fattade under 2025 beslut om att gå vidare med förstudie och sedermera implementering av ”digital hemtjänst”. Arbetssättet belystes i den inledande utredningen och bedöms ha en större potentiell nytta då det kan användas till fler insatser och processer än enbart läkemedelshantering.

Uppföljning
kartläggning av läkemedelsautomater

Godkänd
Datum

Beställare
Ulrika Johansson,
Verksamhetschef äldreomsorg

Angelica Lazo De La Vega,
Enhetschef/Medledare äldreomsorg

Mattias Leufkens,
Verksamhetschef myndighet och specialiststöd

Organisation
Socialförvaltningen

Utredare
Moa Edlund Kasimir, Verksamhetsutvecklare äldreomsorg

Anneli Gustafsson Högfeldt,
Verksamhetsutvecklare funktionsstöd

Organisation
Socialförvaltningen

Innehåll

1 Bakgrund 3
1.1 Uppföljningens uppdrag 3
1.2 Utgångspunkter 3
2 Avgränsningar 3
3 Förväntad nytta 3
4 Nulägesanalys 3
5 Teknik 4
6 Resultat 5

1 Bakgrund

Under juni 2024 svarade socialförvaltningen på nämndens förfrågan gällande möjligt införande av läkemedelsautomater inom äldreomsorgen. Efter genomförd kartläggning, via omvärldsbevakning samt inhämtat underlag från verksamhetsområdet framkom att det inte var ekonomiskt gynnsamt med ett införande men att frågan skulle bevakas under 2025. Under våren 2024 utkom Socialstyrelsen med nya riktlinjer gällande läkemedelsautomater vilka de omvärldsbevakade kommunerna inte hade haft i beaktande vid implementeringen.

1.1 Uppföljningens uppdrag

Nedan kan beslut från tidigare kartläggning gällande läkemedelsautomater läsas.

”Socialnämnden beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att utreda möjligheten till digitalt stöd liknande det som Lunds kommun tagit fram.

Socialnämnden beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att utveckla ett väldfärdsbibliotek.

Socialnämnden beslutar att notera informationen om att frågan avseende läkemedelsautomater inom ramen för den kommunala hälso- och sjukvården fortsatt kommer att bevakas och att återkoppling kommer ske i samband med delår 1, 2025.”

Uppföljningens uppdrag är således att bevaka frågan om läkemedelsautomater inom ramen för den kommunala hälso- och sjukvården och ge nämnden en återkoppling.

1.2 Utgångspunkter

Kartläggning läkemedelsautomater, 2024 Socialnämnden

Vägledning läkemedelsautomater, SKR

2 Avgränsningar

Uppföljningen avser endast läkemedelsautomater inom ramen för den kommunala hälso- och sjukvården och inte läkemedelsautomater kopplade till välfärdsbiblioteket.

3 Förväntad nytta

Uppföljningen förväntas bidra med en uppdaterad nulägesanalys som kan ligga som grund till framtida beslut i frågan.

4 Nulägesanalys

Utdrag från motivering bakom beslutet från kartläggningen av läkemedelsautomater från juni 2024:

”Utifrån förutsättningarna i dagsläget är användandet av läkemedelsautomater inom ramen för den kommunala hälso- och sjukvården inte ekonomiskt lönsamt. Effekten på

kompetensförsörjningsfrågan bedöms inte som tillräckligt stor i dagsläget för att motivera ett införande till den kostnad som det skulle innebära. Dessutom råder viss osäkerhet avseende praxis kring användning av läkemedelsautomater vid ett läkemedelsövertag som innefattar administrering av läkemedel. Förvaltningen avser dock att följa utvecklingen av både marknaden för läkemedelsautomater och praxis enligt ovan för att kunna ompröva sitt ställningstagande vid förändrade förutsättningar."

De ekonomiska förutsättningarna bedöms inte ha förändrats sedan kartläggningen 2024. SKR:s vägledning om läkemedelsautomater reviderades senast i april 2024 och är den version som bidrar till grunden för kartläggningen 2024. Vägledningen behandlar juridiska aspekter av läkemedelsautomater inom kommunal vård och omsorg, inklusive frågor om övertagande av ansvar för läkemedelshantering, överlämnande och administrering, delegering och rutiner för användning av automater.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska för Ale kommun har i sina nätverk bevakat frågan och vill betona att administreringen av läkemedel endast åsyftar påfyllnad av automaterna. När omsorgstagare tar sina läkemedel via läkemedelsautomaterna bör det hanteras som en egenvårdsinsats.

5 Teknik

Uppföljning gällande teknik inom läkemedelsautomater.

Standardiserade programgränssnitt
Svenska institutet för standarder (SIS) har under 2025 påbörjat arbetet med att standardisera programgränssnitt för läkemedelsautomater, vilket är en metod som olika program använder för att kommunicera och dela data med varandra. Standardiseringen syftar till att skapa en enhetlig teknikplattform som möjliggör smidigare integration av läkemedelsautomater med andra system inom hälso- och sjukvården, som journal- och doshanteringssystem.

För kommunerna innebär denna standardisering en möjlighet att förenkla och effektivisera arbetet med läkemedelsautomater. Genom att koppla automaterna till befintliga system kan man säkerställa en mer korrekt och säker läkemedelshantering, minska risken för felaktig medicinering och skapa bättre översikt över patienternas behov och medicinering.

Vidare förväntas den färdiga standardiseringen ge en mer sömlös kommunikation mellan olika vårdgivare, vilket både förbättrar patientsäkerheten och gör det enklare att följa upp och hantera läkemedelsförskrivningar. Detta kan också bidra till bättre samordning mellan kommuner och regioner, särskilt för patienter som behöver stöd i både primärvården och kommunal hälso- och sjukvård.

Med en förväntad slutförande av standardiseringen i slutet av 2025, rekommenderas att avvakta och vänta in dessa nya lösningar för att säkerställa att framtida investeringar i läkemedelsautomater är anpassade till de nya standarderna. Detta kan göra implementeringen mer kostnadseffektiv och långsiktigt hållbar, samt skapa ett mer integrerat och effektivt system för läkemedelshantering.

6 Resultat

Förutsättningarna har inte förändrats sedan den ursprungliga kartläggningen av läkemedelsautomater skrevs. Även om frågan om läkemedelsautomater är aktuell har det inte skett större förändringar det senaste året som motiverar att förändra tidigare beslut i frågan.

I kartläggningen framkom en möjlighet att testa läkemedelsautomater som riktar sig till privatpersoner som inte är kopplade till kommunala hälso- och sjukvårdsinsatser. I kommande välfärdsbibliotek ges möjlighet att testa läkemedelsautomater på detta sätt.

Bedömning att avvakta i frågan avseende läkemedelsautomater inom ramen för den kommunala hälso- och sjukvården.

Socialförvaltningen

Diarienummer: 2024/112
Datum: 2024-05-30
Utvecklingsledare, Hanna Kämpe

Socialnämnden

Kartläggning av förutsättningar för läkemedelsautomater i Ale

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att utreda möjligheten till digitalt stöd liknande det som Lunds kommun tagit fram.

Socialnämnden beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att utveckla ett väldfärdsbibliotek.

Socialnämnden beslutar att notera informationen om att frågan avseende läkemedelsautomater inom ramen för den kommunala hälso- och sjukvården fortsatt kommer att bevakas och att återkoppling kommer ske i samband med delår 1, 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Läkemedelsautomater är en medicinteknisk produkt som fylls med läkemedel för en längre tid och programmeras med vilka läkemedel som ska tas vid vilken tidpunkt. Läkemedelsautomater finns både för privat bruk och för att användas inom den kommunala hälso- och sjukvården. Personer med god följsamhet till sin läkemedelsbehandling men som av olika skäl bland annat behöver påminnelse att ta sina läkemedel, har egen förmåga att hantera/ ta ut tabletter ut en dospåse, förmåga att iordningsställa/tillgång till ett vattenglas eller dylikt för att kunna svälja tabletterna har visat sig ha ett tillräckligt stöd med en läkemedelsautomat för att god och säker vård kan uppnås.

Utifrån förutsättningarna i dagsläget är användandet av läkemedelsautomater inom ramen för den kommunala hälso- och sjukvården inte ekonomiskt lönsamt. Effekten på kompetensförsörjningsfrågan bedöms inte som tillräckligt stor i dagsläget för att motivera ett införande till den kostnad som det skulle innebära. Dessutom råder viss osäkerhet avseende praxis kring användning av läkemedelsautomater vid ett läkemedelsövertag som innefattar *administrering* av läkemedel. Förvaltningen avser dock att följa utvecklingen av både marknaden för läkemedelsautomater och praxis enligt ovan för att kunna ompröva sitt ställningstagande vid förändrade förutsättningar.

Avseende läkemedelsautomater för privat bruk skulle sådana kunna ingå i ett potentiellt välfärdsbibliotek (ihop med annan välfärdsteknik) för att kommuninvånare skulle kunna låna och testa produkten inför ett eventuellt eget inköp.

Förvaltningens bedömning är att ”digital hemvård/digitalt stöd” (motsvarande det som genomförts i Lunds kommun) skulle generera större nytta för kommuninvånarna i behov av stöd och hjälp än en satsning på en enskild produkt. Dessutom möjliggör arbetssättet att erbjuda erfaren personal som inte längre klarar av vård- och omsorgsarbetet rent fysiskt att fortsätta arbeta och bidra med sin kompetens högre upp i åldern. Att fler arbetar allt längre är en av pusselbitarna till att klara kompetensförsörjningen på sikt. Arbetssättet skulle också bidra till att bli en mer attraktiv arbetsgivare.

Ebba Gierow
Förvaltningschef

Hanna Kämpe
Utvecklingsledare

Beslutsunderlag

Vägledning från SKR april 2024; *Läkemedelsautomater Juridiska aspekter rörande användning av läkemedelsautomater i kommunal vård och omsorg*

Beslutet skickas till:

För vidare hantering
Förvaltningsledningen, socialförvaltningen

För kännedom
Enhetschef ledningsstöd och utveckling

Ärendet

Om läkemedelsautomater

Läkemedelsautomater är en medicinteknisk produkt som fylls med läkemedel för en längre tid och programmeras med vilka läkemedel som ska tas vid vilken tidpunkt. På angiven tid matar läkemedelsautomaten fram läkemedlen och påminner den enskilde om att det är dags att ta dem. Läkemedelsautomaterna kan också kommunicera med ansvarig personal och till exempel meddela om den enskilde inte tagit sina läkemedel. I sammanhanget behöver man skilja på läkemedelsautomat som en del av patientens vård enligt hälso- och sjukvårdslagen och läkemedelsautomater för privat bruk.

Läkemedelsautomat som en del av patientens vård enligt hälso- och sjukvårdslagen

Grunden för läkemedelshanteringen inom den kommunala hälso- och sjukvården är att den ska vara individuellt anpassad och säker utifrån den enskildes hälsotillstånd och personliga förutsättningar. Utgångspunkten ska alltid vara att den enskilde, så långt det är möjligt, själv ansvarar för omhändertagande och förvaring av de läkemedel som ordineras, samt för den egna medicineringen. Detta gäller såväl i ordinärt boende som i särskilda boendeformer.

Ett läkemedelsövertag behöver inte betyda att hela ansvaret för läkemedelshanteringsprocessen övergår till legitimerad sjuksköterska, utan kan delas upp i flera aktiviteter utifrån den enskildes kognitiva och motoriska förmåga. SKR skriver i vägledningen för läkemedelsautomater; *”När en individ inte kan hantera sina läkemedel själv kan hälso- och sjukvården gå in och ta över detta ansvar i större eller mindre utsträckning (läkemedelsövertag)”.*

Men, när ansvaret för läkemedelshanteringen övergår till hälso- och sjukvårdspersonalen, ska personal tillämpa föreskriften Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2017:37) om ordination och hantering av läkemedel i hälso-och sjukvården. Läkemedelshantering i hälso- och sjukvården regleras inte bara i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. I patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) 7 kap 1 § framgår att den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen på ett betryggande sätt ska förvara, hantera och i förekommande fall dela ut läkemedel som han eller hon har hand om.

Delegering

I den kommunala hälso- och sjukvården räknas anställd personal med yrkeslegitimation som sjuksköterska, fysioterapeut, och arbetsterapeut, till hälso- och sjukvårdspersonal. Omvårdnadspersonal anställd i kommunal vård och omsorg tillhör inte automatiskt hälso- och sjukvårdspersonal, utan tillhör socialtjänsten. Vid ett delegeringsbeslut, som är personligt, övergår dock socialtjänstens personal till hälso- och sjukvårdspersonal vid utförandet av den delegerade arbetsuppgiften, då man i utförandet bistår en legitimerad yrkesutövare. I samband med ett delegeringsbeslut gäller även patientsäkerhetslagens 6 kap där det framgår att utövaren ska utföra sitt arbete i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet, själv bär ansvaret för hur han eller hon fullgör sina arbetsuppgifter, är skyldig att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls (rapportera avvikelser) med mera. (Patientsäkerhetslag (2010:659)).

Läkemedelshanteringen ska rutinbeskrivas och ingå som en del i vårdgivarens ledningssystem för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten i verksamheten. Förvaltningens medicinskt ansvariga sjuksköterska har enligt 4 kap. 6 § första stycket 5 a HSF ansvar för att det finns ändamålsenliga och välfungerande rutiner för läkemedelshantering.

Läkemedelshanteringsprocessen

Läkemedelshanteringen kan delas in i olika delar eller aktiviteter, där varje del tillsammans ger en fullständig läkemedelshanteringsprocess från ordination till kassation. I allt väsentligt ingår följande;

- ordination av läkemedel,
- iordningsställande av läkemedelsdoser,
- administrering eller överlämnande av läkemedelsdoser,
- läkemedelsgenomgångar,
- Kontroll, förvaring samt rekvisition av läkemedel,

och slutligen delegering av iordningställande och administrering eller överlämnande av läkemedel i verksamheten. I sammanhanget är det viktigt att skilja på administrering respektive överlämning. Administrering innebär att *tillföra kroppen* medan överlämning innebär att läkemedel *lämnas över till en patient*/annan som själv/i sin tur administrerar läkemedlet. Läkemedelsautomaternas del i läkemedelshanteringsprocessen berör i huvudsak aktiviteten *administrering eller överlämnande av läkemedelsdoser*.

Den juridiska tolkningen av hur en läkemedelsautomat kan överta hälso- och sjukvårdspersonalens arbetsuppgifter som rör administrering och överlämnande beskrivs enligt följande:

”Vid användning av läkemedelsautomat är det SKR:s bedömning att det är vid laddning av automaten som överlämning av läkemedel sker (...) När automaten sedan vid varje läkemedelstillfälle matar ut och påminner (patienten) *om att ta läkemedel är detta inte ett överlämnande utan ett digitalt stöd till individens egen administrering av läkemedel i tablettform.” (SKR; Läkemedelsautomater Juridiska aspekter rörande användning av läkemedelsautomater i kommunal vård och omsorg, s.9).*

Vidare beskriver SKRs vägledning att verksamheten måste göra en bedömning av om *”patienten självständigt kan administrera sina läkemedel som matas ut av automaten. Det finns inga skäl för hälso- och sjukvården att ”ta över” ansvaret för administrering av läkemedel om patienten klarar detta själv, alldeles oavsett om man använder läkemedelsautomat eller inte.”*

Hur väl vårdgivaren klarar att möta den enskilde patientens behov av stöd i sin läkemedelsbehandling, bygger på hur väl selekteringsprocessen för individuellt anpassat stöd genomförs. Målgruppen som kan få tillräckligt stöd med en läkemedelsautomat kan tydliggöras genom en selekteringsprocess baserat på individens förutsättningar och inställning till den nya tekniken. Personer med god följsamhet till sin läkemedelsbehandling men som av olika skäl bland annat behöver påminnelse att ta sina läkemedel, har egen förmåga att hantera/ ta ut tabletter ut en dospåse, förmåga att iordningsställa/tillgång till ett vattenglas eller dylikt för att kunna svälja tabletterna har visat sig ha ett tillräckligt stöd med en läkemedelsautomat för att god och säker vård kan uppnås.

Verksamheten måste alltså göra en bedömning av om patienten självständigt kan administrera sina läkemedel som matas ut av automaten. Vid användning av medicintekniska produkter så som läkemedelsautomat har vårdgivaren ett ansvar i att träna den enskilde i att använda produkten. Om det, efter träning på plats hos patienten, finns en osäkerhet om patienten självständigt kan ta sina läkemedel som matas ut via läkemedelsautomaten bör intaget följas på distans genom videokontakt mellan personal och patient vid varje läkemedelstillfälle.

Det kan dock konstateras att patienter som saknar förmågan (kognitivt eller motoriskt) att själv kunna administrera sina läkemedel, fortsatt behöver just den insatsen, vilket läkemedelsautomaterna idag saknar juridiskt stöd för att kunna säkerställa. Dock diskuteras i SKRs vägledning att avancerad teknik genom tilläggsfunktioner såsom videouppkoppling, möjligen även kan säkerställa administreringen.

Läkemedelsautomater för privat bruk

Idag går det att köpa/hyra läkemedelsautomater på konsumentmarknaden. Individer som så önskar kan alltså helt på egen hand, utan beslut av vare sig hälso- och sjukvården eller socialtjänsten, införskaffa och använda en läkemedelsautomat, själv eller tillsammans med anhöriga. Då hanterar man laddning, teknisk service och eventuella larm helt på egen hand. För den målgruppen skulle ett välfärdsbibliotek med möjlighet att låna och testa olika former av digitala hjälpmedel kunna vara ett alternativ.

Att låna ut läkemedelsautomater för privat bruk via ett välfärdsbibliotek skulle vara ett relativt enkelt sätt att tillgängliggöra välfärdsteknik så att individer kan få låna, testa och utvärdera produkten innan de eventuellt väljer att köpa den själva. Förutom att erbjuda kommuninvånare möjligheten att testa produkten skulle kommunen också, via en enkät vid återlämning, kunna samla in underlag om läkemedelsautomaternas användbarhet och om de fyller ett syfte för den enskilde.

Välfärdsbibliotek är fenomen som blivit ett populärt sätt att låna ut och sprida kunskap om välfärdsteknik. Många kommuner arbetar idag med att utveckla sina egna bibliotek i olika format och skala.

Samlad översikt

		Läkemedels-övertag – administrering	Läkemedels-övertag – överlämnande	Egenvård – egenvårdsbeslut	Självhjälp
Manuellt stöd	Stöd	Assisterar och iakttar intag av läkemedel	Assisterar med framtagande och kontroll av läkemedel	Assisterar med framtagande av läkemedel – handräckning	Inget stöd
	Lagrum	HSL	HSL	SoL	Inget
	Delegering	Administrering	Överlämnande	Ingen	Ingen
	Individbeslut	Läkare och sjuksköterska	Läkare och sjuksköterska	Läkare och biståndshandläggare	Inget
Läkemedelsautomat	Stöd	Vid osäkerhet vid om patientens förmåga att inta läkemedel, administrering med videotjänst	Överlämnande vid laddning: patienten administrerar själv	Handräckning	Eventuellt anhöriga
	Lagrum	HSL	HSL	SoL	Inget
	Delegering	Ingen	Överlämning via automat	Ingen	Ingen
	Individbeslut	Läkare och sjuksköterska	Läkare och sjuksköterska	Läkare och biståndshandläggare	Inget Köper/hyr på apotek

Tabell 2 Översikt

Ovanstående tabell ger en översikt över hur de olika graderna av stöd (kolumnerna) påverkar vilket stöd som behöver ges och några av de juridiska aspekterna. Grå text innebär att det såvitt känt saknas praxis kring detta (*SKR; Läkemedelsautomater Juridiska aspekter rörande användning av läkemedelsautomater i kommunal vård och omsorg, s.19).*

Omvärldsbevakning

Flera kommuner har infört läkemedelsautomater så som exempelvis Kramfors, Uddevalla, Kungsbacka och Partille. Införandena i dessa kommuner skedde i en delvis annan kontext (innan vägledningen reviderades från SKR). Konstateras kan att automaterna ger en god följsamhet avseende intag av läkemedel. Kommuner som redan infört automater ställer sig positiva till dessa trots att ingen av dem som ingått i omvärldsbevakningen kan säga något om

påverkan på patientsäkerheten. Huruvida ett införande av automater har gett någon ekonomisk effekt är också oklart.

Sedan finns det intressanta exempel på kommuner som arbetar med ett bredare perspektiv avseende digitalisering och välfärdsteknik i hemmet. Ett sådant är Lunds kommun som startade upp projektet ”Digital hemvård” i januari 2023. Den digitala hemvården är frivillig och omfattar i dagsläget alla insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) som inte kräver ett fysiskt besök och kan anpassas efter varje omsorgstagares egna behov och önskemål. Digital hemvård utförs digitalt via täta korta videosamtal med hjälp av en användarvänlig videoenhet som kommunen tillhandahåller. Kommunen har för ändamålet inrättat en liten enhet bemannad med såväl undersköterskor som legitimerad personal som arbetar heltid med arbetssättet. Syftet med den digitala hemvården är att öka omsorgstagarens självständighet och tillit till sin egna förmåga, öka personalkontinuiteten, öka kostnadseffektiviteten samt frigöra tid för omsorgspersonalen.

Några exempel på SoL-insatser som med framgång utförts i form av digital hemvård är promenad, dusch, tillsynsbesök samt inköp. För tillfället breddar kommunen nu projektet och kommer fokusera på insatser som rör hälso- och sjukvårdsområdet. Här ingår såväl överlämning av läkemedel som rehabiliterande träning (både individuellt och i grupp). Resultaten som visat sig hittills är ökad kundnöjdhet, frigjord tid för personal, minskade kostnader för fordon och drivmedel, ökad personalkontinuitet samt för vissa ett minskat vårdbehov per månad.

Process för digitalt införande
Avseende digitala införanden behöver förvaltningen förhålla sig till kommunens övergripande process, vilket innebär att förvaltningen inte har full rådighet över införandet av olika digitala lösningar eller välfärdsteknik i förvaltningen. Den kommungemensamma processen syftar till att samordna liknande behov mellan förvaltningar och nyttja interna resurser (så som IT) optimalt. Från att beslut har tagits i kommunchefens ledningsgrupp till att ett projekt/införande kan starta tar det ungefär 6 månader.

Ekonomisk bedömning

Läkemedelsautomater som en del av patientens vård enligt hälso- och sjukvårdslagen
Förutsättningar för beräkningen nedan;

- Målpopulation om 18 personer och totalt 35 besök per dag.
- Kostnad läkemedelsrobot 2700 kr/mån per robot, förutsättning att denna har möjlighet till videosamtal.
- Selektering beräknad på 30 min/hemtjänstgrupp och månad. Deltagare: enhetschef, sjuksköterska, fysioterapeut, arbetsterapeut och undersköterska. Samordnas med teamträffarna.
- Införandekostnader är ej medräknade.

Total restid/dag	548	min
Total restid/dag, exkl samordning 50% av beräknad tid	274	min
Total restid/månad omräknat i timmar	137	timmar
Minskad årskostnad lön restid	551 069	kr
Läkemedelsrobot 18 st, kr/år	-583 200	kr
Årskostnad selektering	-75 600	kr
Nettoeffekt kr/år	**-107 731**	

Utöver ovanstående kostnader tillkommer engångskostnader för införandet. Något som inte kunnat beräknas är dels besparingen avseende drivmedel, dels kostnaden för att någon i realtid övervakar läkemedelsintaget.

Sett ur ett rent ekonomiskt perspektiv skulle ett införande av läkemedelsautomater alltså ge en negativ nettoeffekt för kommunen. Viss effekt skulle kunna nås på kompetensförsörjningsfrågan eftersom läkemedelsautomater skulle kunna frigöra tid för medarbetare. Utifrån ovanstående beräkning skulle tidsvinsten motsvara en knapp årsarbetare och då till en kostnad av drygt 100 tkr.

Läkemedelsautomater för privat bruk
Inköp av läkemedelsautomat för privat bruk uppgår till 1 999 kr/st. Till detta kommer en månatlig kostnad för abonnemang om 299 kr/automat. Hur abonnemangskostnaden ska hanteras inom ramen för en eventuell utlåning i ett välfärdsbibliotek behöver förstudien för ett sådant införande belysa liksom om bemanningen kommer innebära någon tillkommande kostnad eller ej.

”Digital hemvård/digitalt stöd”
Beräkningarna nedan är hämtade från Lunds kommun;

Kostnadsberäkning per brukare
Surfplatta - 91 kr/månad
Telefonabonnemang - 67 kr/månaden
Mjukvara - 110 kr/månaden

Totalt 268 kr/månaden per brukare

Tids- och ekonomivinster:
Besökstid
Färdtid
Fordonskostnader samt drivmedel

Exemplen nedan är schabloniserade tider

Nyttoberäkning - dusch
Fysiskt besök - 30 min
Digitalt besök - 15 min (genomförs genom två samtal, före och efter duschen)
Nettoeffekter: 15 min + 10 min (färdtid) = Frigör 25 min/per tillfälle

Nyttoberäkning - promenader
Fysiskt besök - 60 min
Digitalt besök - 15 min (genomförs genom två samtal, före och efter promenad)
Nettoeffekter: 45 min + 10 min (färdtid) = Frigör 55 min/per tillfälle

Nyttoberäkning - inköp
Fysiskt besök - 10 min
Digitalt besök - 10 min (ett samtal)
Nettoeffekter: 0 min + 10 min (färdtid) = Frigör 10 min/per tillfälle

Invånarperspektiv

Välfärdsteknik så som läkemedelsautomater, välfärdsbibliotek och ”Digital hemvård/digitalt stöd” har primärt bäring på förvaltningens målgrupper inom äldreomsorg och funktionsstöd.

Hållbarhetsperspektiv

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

I SKR:s vägledning framgår vilken lagstiftning som är tillämplig vid ett införande av läkemedelsautomater. Värt att notera är att det i dagsläget saknas praxis kring en användning av läkemedelsautomater vid ett läkemedelsövertag som innefattar *administrering* av läkemedel.

Remissyttrande

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Beslutets genomförande

Om socialnämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag behöver utformningen av ”digital hemvård/digitalt stöd” närmare beskrivas och sedan hanteras inom ramen för kommunens gemensamma digitaliseringsprocess. Ett välfärdsbibliotek skulle kunna utvecklas under hösten med start av utlåning kring årsskiftet.

Förvaltningens bedömning

Utifrån förutsättningarna i dagsläget är användandet av läkemedelsautomater inom ramen för den kommunala hälso- och sjukvården inte ekonomiskt lönsamt. Effekten på kompetensförsörjningsfrågan bedöms inte som tillräckligt stor i dagsläget för att motivera ett införande till den kostnad som det skulle innebära. Dessutom råder viss osäkerhet avseende praxis kring användning av läkemedelsautomater vid ett läkemedelsövertag som innefattar *administrering* av läkemedel. Förvaltningen avser dock att följa utvecklingen av både marknaden för läkemedelsautomater och praxis enligt ovan för att kunna ompröva sitt ställningstagande vid förändrade förutsättningar.

Avseende läkemedelsautomater för privat bruk skulle sådana kunna ingå i ett potentiellt välfärdsbibliotek (ihop med annan välfärdsteknik) för att kommuninvånare skulle kunna låna och testa produkten inför ett eventuellt eget inköp. Detta skulle också öppna för möjligheten att undersöka målgruppens inställning till läkemedelsautomater inför ett eventuellt införande inom den kommunala hälso- och sjukvården.

”Digital hemvård/digitalt stöd” som genomförs i Lunds kommun är intressant då det inte utgår från en enstaka insats eller teknisk produkt utan snarare lägger an ett brett perspektiv på många olika digitala insatser som samtidigt är möjliga att anpassa efter individuella behov vilket ligger väl i linje med ett personcentrerat och salutogent förhållningssätt. Dessutom möjliggör arbetssättet att erbjuda erfaren personal som inte längre klarar av vård- och omsorgsarbetet rent fysiskt att fortsätta arbeta och bidra med sin kompetens högre upp i åldern. Att fler arbetar allt längre är en av pusselbitarna till att klara kompetensförsörjningen på sikt. Arbetssättet skulle också bidra till att bli en mer attraktiv arbetsgivare. Så som beskrivs i handslaget för välfärdsutveckling genom digitalisering (SKR) behöver kommunerna göra en omställning mot mer digitala arbetssätt och processer. Förvaltningens bedömning är att ”digital hemvård/digitalt stöd” i nuläget skulle generera större nytta för kommuninvånarna i behov av stöd och hjälp än en satsning på en enskild produkt, dessutom ligger det väl i linje med att biståndsbedömda insatser i Ale som går att verkställa och utföra digitalt ska i första hand alltid ske digitalt.

Läkemedelsautomater

Juridiska aspekter rörande användning av läkemedelsautomater i kommunal vård och omsorg

Sveriges Kommuner och Regioner

Förord

Kompetenscenter välfärdsteknik vid Sveriges Kommuner och Regioner är en nationell stödfunktion med syfte att ge kommuner bättre förutsättningar att verksamhetsutveckla genom digitalisering inom den kommunala vården och omsorgen. Som ett led i det arbetet har kompetenscenter under 2023 tagit fram en juridisk vägledning om användning av läkemedelsautomater, främst i ordinärt boende men även i särskilt boende. Vägledningen har nu reviderats.

Vägledningen uppmärksammar inom vilket lagrum läkemedelsautomater ska tilldelas enskilda samt andra frågor av betydelse i sammanhanget, såsom övertagande av ansvar av läkemedelshanteringen, överlämnande och administrering, delegering och rutiner för användning av automater både genom förskrivning eller som stöd i verksamheten.

I arbetet med vägledningen har följande personer medverkat: samordnaren Eva Sahlén (SKR), juristen Manólis Nymark (SKR) och tidigare projektledaren vid SKR Mats Rundqvist. I samband med revideringen av vägledningen har även Socialstyrelsen lämnat värdefulla synpunkter.

Frågor om vägledningen kan mejlas till SKR på e-post info@skr.se

Stockholm april 2024

Johan Kaarme

Avdelningen för vård och omsorg

Innehåll

Läkemedelsautomater **1**

Förord **1**

Innehåll **1**

Inledning **2**

Behov och förmåga **2**

Kognitiv förmåga 3

Motorisk förmåga 4

Kombination av kognitiv och motorisk förmåga 4

Övertagande av ansvar för läkemedelshantering **5**

Kommunal hälso- och sjukvård eller inte, region eller kommun 6

Övertagande av ansvar för läkemedelshanteringen 6

Övertagande av ansvar för överlämnande eller administrering 7

Delegering, kunskaper och läkemedelsautomater **11**

Rutiner för användning och förskrivning av medicintekniska produkter **12**

Användning av läkemedelsautomat utanför kommunal hälso- och sjukvård **14**

Egenvård och egenvårdsbeslut 15

Användning av läkemedelsautomat vid egenvård 16

Privat användning av läkemedelsautomat (självhjälp) 17

Alternativ till läkemedelsautomat **18**

Slutsats **19**

Inledning

Allt fler kommuner har börjat erbjuda läkemedelsautomater som stöd för enskilda att självständigt ta sina läkemedel. Fördelarna är många. Enskilda kan ta sina läkemedel på egen hand och på rätt tid, personalens tid kan ägnas till omsorgsarbete som kräver fysisk närvaro och den kommunala vården och omsorgens resurser kan användas mer effektivt.

Läkemedelsautomater är en medicinteknisk produkt som fylls med läkemedel för en längre tid och programmeras med vilka läkemedel som ska tas vid vilken tidpunkt. På angiven tid matar läkemedelsautomaten fram läkemedlen och påminner den enskilde om att det är dags att ta dem. Läkemedelsautomaterna kan också kommunicera med ansvarig personal och till exempel meddela om den enskilde inte tagit sina läkemedel. För att nå framgång i sin användning av läkemedelsautomater är det viktigt att kommunen utformar rutiner och säkerställer kompetens hos sin personal för att hantera automaterna enligt rådande regelverk. Gör man det kan automaterna bidra till såväl effektiv användning av kommunens resurser, förbättrad patientsäkerhet och ökad självständighet för individerna.

Vägledningen behandlar huvudalternativet där läkemedelsautomaten används som en del av patientens vård under hälso- och sjukvårdslagen och vad som då är viktigt gällande beslut om övertagande av ansvar för läkemedelshantering, ansvar och delegering. Dessutom berörs det mindre vanliga alternativet där läkemedelsautomaten används under socialtjänstlagen som hjälp till egenvård för en individ med egenvårdsbeslut.

Behov och förmåga

Det är viktigt att ett erbjudande om att få stöd med en läkemedelsautomat ges till de individer som kan få en behandlingsnytta av dem. Individens kognitiva och motoriska funktionsförmåga är det som avgör om det finns såväl behov som förmåga. En modell för att illustrera detta inleder den här vägledningen och används sedan under de olika avsnitten som är:

- Övertagande av ansvar för läkemedelshantering
- Alternativ till läkemedelsautomat

- Användning av läkemedelsautomat med stöd av socialtjänstlagen
- Delegering och läkemedelsautomater
- Privat användning av läkemedelsautomat

Kognitiv förmåga

Den kognitiva förmågan behövs bland annat för att hålla reda på tider då läkemedel ska tas, ansvara för att rätt läkemedel tas vid varje tillfälle och hantera avvikelser (till exempel vad gör man när man missat ett tillfälle – ta dubbelt eller hoppa över).

Figur 1 visar hur den kognitiva förmågan påverkar behov av och förmåga att använda en läkemedelsautomat (gult fält).

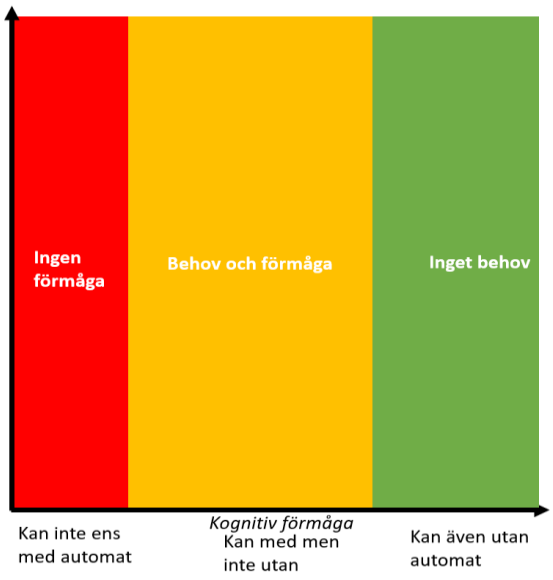

Figur 1 Kognitiv förmågas påverkan.

Längs x-axeln anges den kognitiva förmågan från låg till vänster till god till höger. När den kognitiva förmågan är för låg klarar individen inte att hantera sina läkemedel ens med stöd av en läkemedelsautomat (rött fält). När den kognitiva förmågan är god så klarar individen att hantera sina läkemedel på egen hand utan automat, eventuellt med stöd av dosett, påminnelseapp i telefonen eller apodosrulle (grönt fält). Mellan dessa båda fält ligger det gula där den kognitiva förmågan sviktar så mycket att det motiverar stöd med läkemedelsautomat men samtidigt är god nog för att kunna hantera automaten.

Motorisk förmåga

Den motoriska förmågan behövs bland annat för att ta fram läkemedel från sin förpackning/påse eller liknande samt föra dem till munnen och svälja dem (förutsatt att det är läkemedel som ska inmundigas).

Figur 2 visar hur den motoriska förmågan påverkar behov av och förmåga att använda en läkemedelsautomat (gult fält).

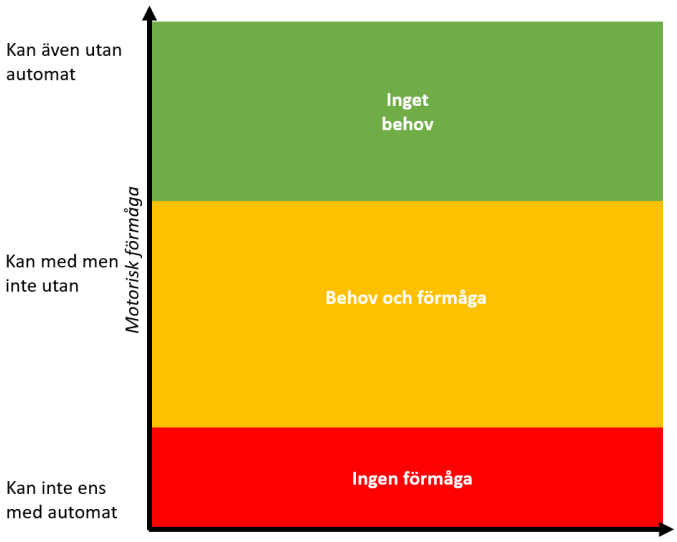

Figur 2 Motorisk förmågas påverkan

Längs y-axeln anges den motoriska förmågan från låg längst ner till god upptill. När den motoriska förmågan är för låg klarar individen inte att hantera sina läkemedel ens med stöd av en läkemedelsautomat (rött fält). När den kognitiva förmågan är god så klarar individen att hantera sina läkemedel på egen hand utan automat, eventuellt med stöd av dosett eller apodosrulle (grönt fält). Mellan dessa båda fält ligger det gula där den motoriska förmågan sviktar så mycket att det motiverar stöd med läkemedelsautomat men samtidigt är god nog för att kunna hantera automaten.

Kombination av kognitiv och motorisk förmåga

I praktiken är det en kombination av kognitiv och motorisk förmåga som avgör såväl behov av som förmåga att hantera en läkemedelsautomat.

Figur 3 illustrerar detta.

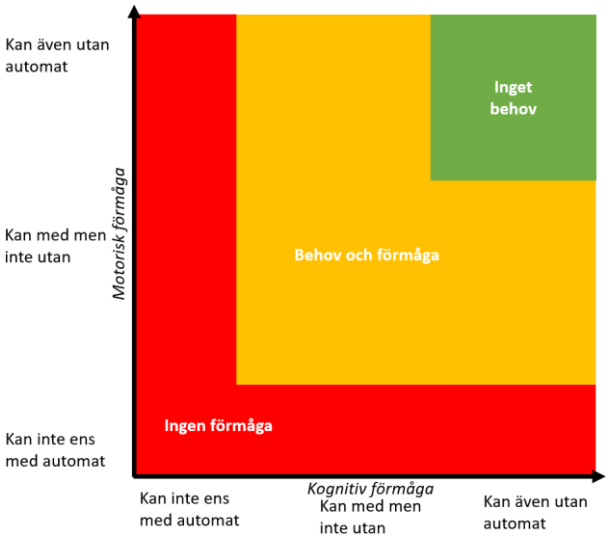

Figur 3 Kognitiv och motorisk förmågas kombinerade påverkan

Om kognitiv och/eller motorisk förmåga är för låg kan individen inte hantera en läkemedelsautomat (rött fält). Om både kognitiv och motorisk förmåga är tillräckligt god så finns inget behov av en läkemedelsautomat (grönt fält). Om inget av dessa villkor är uppfyllt så har individen behov av och kan förväntas kunna hantera en läkemedelsautomat (gult fält).

Därmed har modellen introducerats och vägledningen övergår till de olika sakfrågorna.

Övertagande av ansvar för läkemedelshantering

När en individ inte kan hantera sina läkemedel själv kan hälso- och sjukvården gå in och ta över detta ansvar i större eller mindre utsträckning (läkemedelsövertag). Grunden för övertagandet är som regel ett beslut av patientansvarig läkare i samråd med patienten vilket innebär att den regionala hälso- och sjukvården behöver kopplas in. Sjuksköterskan i den kommunala hälso- och sjukvården brukar sedan vara den som tar beslut om vilka patienter som ska få stöd av en läkemedelsautomat.

Kommunal hälso- och sjukvård eller inte, region eller kommun

Den kommunala hälso- och sjukvården i ordinärt boende är i hela landet utom Region Stockholm skatteväxlad och överförd till kommunerna. Om individen inte redan är patient inom den kommunala hälso- och sjukvården i ordinärt boende så blir hen i praktiken oftast det när hen inte klarar att ansvara för sina läkemedel själv. Detta eftersom det bedöms orimligt att individen, även om den kan ta sig till vårdcentralen för övriga ärenden, ska besöka vårdcentralen vid varje tillfälle som denne ska inta sina läkemedel.

Med en läkemedelsautomat som stöd skulle regionens primärvård kunna behålla ansvaret för patienter som i övrigt inte behöver kommunal hälso- och sjukvård. Detta förutsätter att regionen infört läkemedelsautomat som ett tillgängligt stöd för dessa grupper. I dagsläget torde inte någon region ha gjort det då de ekonomiska incitamenten för regionen är mycket begränsade. Det här är bakgrunden till att vissa kommuner inte själva vill införa läkemedelsautomater. Man resonerar att man då tar på sig ansvaret för individer som man menar medicinskt borde höra till regionen. I praktiken leder ett sådant ställningstagande till att kommunen nödgas göra hembesök för manuellt stöd till läkemedelsintag vilket genererar stora kostnader för tid och resor.

De kommuner som emellertid infört läkemedelsautomat inom den kommunala hälso- och sjukvården har gjort det bland annat för att begränsa åtgång av tid och resekostnader och kunna använda dessa för andra behov. Att automaterna bidrar till en ökad patientsäkerhet och självständighet och trygghet för individerna har också varit viktiga faktorer.

I framtiden är det möjligt att kommuner och regioner träffar överenskommelser om ansvarsfördelningen kring läkemedelsautomater. I väntan på sådana har kommunerna mycket att vinna på att införa läkemedelsautomater för individer som behöver och kan hantera dessa och som annars kommer att behöva täta hembesök för stöd med läkemedel.

Övertagande av ansvar för läkemedelshanteringen

När det är den kognitiva förmågan som sviktar och individen inte längre själv kan ansvara för att rätt läkemedel tas vid rätt tid är det motiverat med ett läkemedelsövertag. I Figur 4 illustreras vilka fall detta gäller.

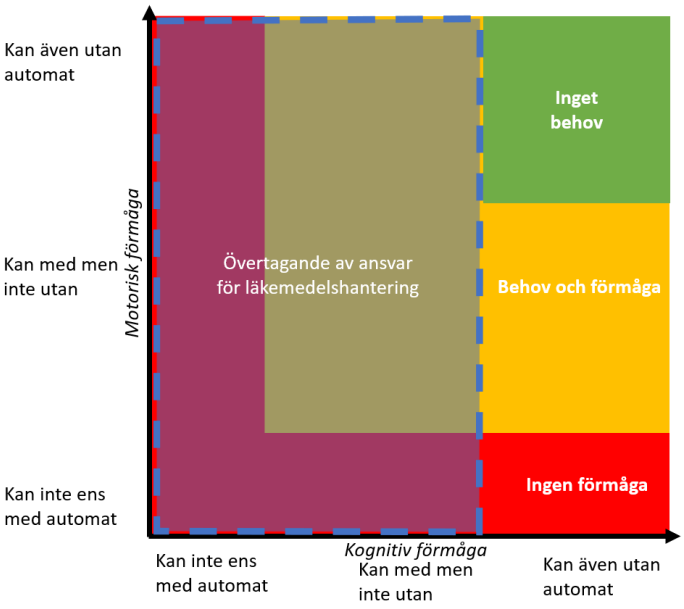

Figur 4 Övertagande av ansvar för läkemedelshantering

Det med blått markerade området indikerar vilka fall där ett beslut om övertagande av ansvar för läkemedelshantering är motiverat. Detta förutsätter alltså en kontakt med läkare inom regionens hälso- och sjukvård. Beträffande det gula området som inte markerats i Figur 4; se *Användning av läkemedelsautomat utanför kommunal hälso- och sjukvård* längre fram i vägledningen.

Övertagande av ansvar för överlämnande eller administrering

Oavsett om läkemedelsautomat ska användas eller inte vid ett läkemedelsövertag är det viktigt att alltid respektera individens självständighet så långt möjligt. Ett övertagande av ansvar för en patients läkemedelshantering ska aldrig vara mer omfattande än vad som behövs med hänsyn till individens funktionsförmåga och självbestämmande. En förutsättning för att förskriva eller låna ut en läkemedelsautomat till en patient, är att patienten bedöms kunna självständigt administrera läkemedel själv från automaten. Själva momentet att svälja tabletter oralt förutsätter ingen hälso- och sjukvårdsåtgärd om denne bedöms klara av det själv och kräver därför inget beslut om egenvård enligt lagen (2022:1250) om egenvård av varken den regionala eller den kommunala hälso- och sjukvården. Se vidare nedan om egenvård. Regelverket för hantering

av läkemedel beskriver ett antal steg med ordination, iordningsställande och till sist antingen ett överlämnande eller en administrering. Socialstyrelsens termbank definierar de senare begreppen enligt följande, se Tabell 1.

Term	Överlämnande av läkemedel	Administrering av läkemedel
Definition	”det att ett läkemedel som ska tillföras till en patient lämnas över till patienten själv eller till en tredje person som administrerar läkemedlet”	”tillförsel av läkemedel till kroppen”
Anmärkning	Den som administrerar läkemedlet till patienten kan, förutom patienten själv, t.ex. vara en närstående.	Läkemedelsadministrering avser både när patienten ger sig själv ett läkemedel och när hälso- och sjukvårdspersonal tillför läkemedlet.
Källa till definition	3 kap. 1 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2017:37) om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården	

Tabell 1 Termbankens definitioner, källa: https://termbank.socialstyrelsen.se/

Samma begrepp och definitioner förekommer i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2017:37) om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd reglerar dock inte användning av läkemedelsautomater vid hälso- och sjukvårdens hantering av läkemedel eftersom föreskrifterna är teknikneutrala.

Om patienten således klarar av att själv ansvara för administreringen av läkemedel i form av tabletter är det endast motiverat med övertagande av ansvar för överlämnande av dessa. Det innebär i praktiken att delegerad omvårdnadspersonal ska göra ett överlämnande av läkemedel. Patienten har kvar ansvaret för att själv ta läkemedlen. Ansvaret för överlämnandet innefattar enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd HSLF-FS 2017:37 att kontrollera patientens identitet, läkemedlets namn eller substans, styrka, läkemedelsform, dos, administreringssätt och administreringstillfällen samt att signera att överlämnandet har skett (8 kap. 10 §).

Endast om individen inte själv kan ta ansvar för administreringen ska övertagandet av ansvar för läkemedelshantering och därav följande delegering omfatta också denna. En illustration av detta visas i Figur 5.

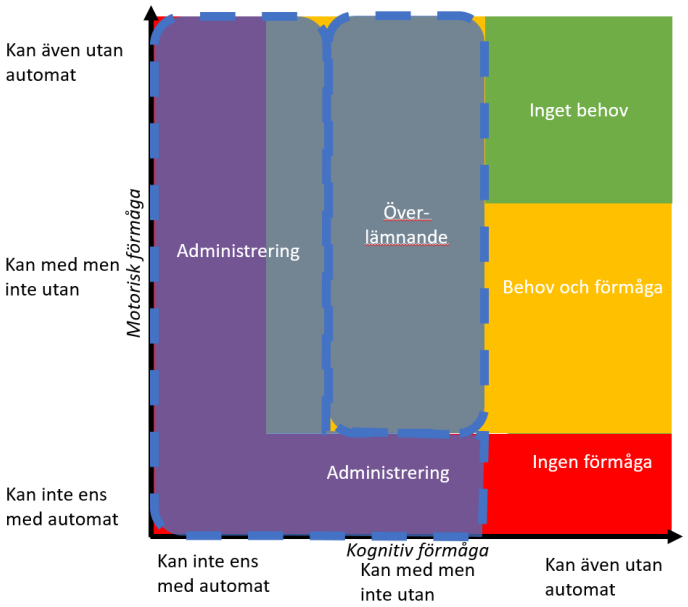

Figur 5 Förhållandet mellan administrering och överlämnande

Vid användning av dosrullar utan läkemedelsautomat sker överlämnandet vid hembesöket då personal tar en påse från rullen, öppnar den och överräcker läkemedlen till patienten. När i hanteringsprocessen som ett överlämnande sker vid användning av läkemedelsautomat är inte helt uppenbart och har diskuterats. En vanlig och rimlig uppfattning är att det sker när automaten fylls på för de kommande en eller två veckorna.

Vid användning av läkemedelsautomat är det SKR:s bedömning att det är vid laddning av automaten som överlämning av läkemedel sker och de ovan beskrivna kontrollerna ska utföras. När automaten sedan vid varje läkemedelstillfälle matar ut och påminner om att ta läkemedel är detta inte ett överlämnande utan ett digitalt stöd till individens egen administrering av läkemedel i tablettform.

Utformningen av de idag vanligaste läkemedelsautomaterna medför att den kommunala hälso- och sjukvården inte behöver ta ett ansvar också för administreringen. Som framhållits måste verksamheten göra en bedömning av

om patienten självständigt kan administrera sina läkemedel som matas ut av automaten. Det finns inga skäl för hälso- och sjukvården att ”ta över” ansvaret för administrering av läkemedel om patienten klarar detta själv, alldeles oavsett om man använder läkemedelsautomat eller inte. Verksamhetens ansvar stannar då vid överlämnandet av läkemedel, det vill säga vid påfyllning av automaten, eftersom patienten ansvarar sedan själv för intaget av läkemedel som matas ut av automaten. Förfarandet är förenligt med vad som anges i Socialstyrelsens läkemedelsföreskrifter HSLF-FS 2017:37: Den som iordningställer ett läkemedel till en patient ska själv administrera eller överlämna läkemedlet till honom eller henne (8 kap. 9 §). Överlämnande innebär enligt föreskrifterna att ett läkemedel som ska tillföras till en patient lämnas över till patienten själv eller till en tredje person som administrerar läkemedlet (3 kap. 1 §).

Det kan gå lång tid mellan påfyllningarna av en läkemedelsautomat, upp till 14 dagar. All hälso- och sjukvård ska vara god och säker. Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2021:52) om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården ställer krav på vårdgivare att instruera patienter och träna denne i att använda medicintekniska produkter (2 kap. 3 §). Förskrivning, utlämnande eller tillförande till patienten ska följas upp och utvärderas fram till dess att behovet upphört eller ansvaret för patienten har övertagits av en annan vårdgivare. Vid osäkerhet efter träning på plats om patientens förmåga att självständigt konsumera överlämnade läkemedel via en läkemedelsautomat finns möjligheten att följa upp intaget på distans genom att kombinera läkemedelsautomaten med en videokontakt mellan personal och patient vid varje läkemedelstillfälle. Det har på senare tid kommit läkemedelsautomater på marknaden med inbyggd videosamtalslösning som kan möjliggöra sådan uppföljning.

Patientens samtycke krävs för sådan kontroll eftersom all hälso- och sjukvård är frivillig. Samtycker patienten till vården och behandlingen, det vill säga vårdens kontroll av att patienten intar utmatade läkemedel från automaten, rör det sig om hälso- och sjukvård. Ett särskilt samtycke krävs då inte för verksamhetens behandling av personuppgifter i samband med videosamtalet. Stöd för behandlingen finns i patientdatalagen (2008:355).

Delegering, kunskaper och läkemedelsautomater

Dosrullar levereras till hälso- och sjukvården precis som vid manuell hantering och sjuksköterskan kontrollerar att innehållet i rullen är korrekt i förhållande till aktuell ordination. Vem som sedan åker ut med dosrullarna till enskilda för att fylla på läkemedelsautomater varierar mellan kommunerna.

För att få arbeta som så kallad påfyllare har personalen genomgått en utbildning i att använda läkemedelsautomaten och fått behörighet i administrationssystemet som hanterar automaterna på distans. En del kommuner har ett begränsat antal påfyllare som arbetar med samtliga läkemedelsautomater. Andra kommuner har upplevt det som sårbart och strävar efter att all personal i hemtjänsten ska vara behöriga påfyllare. Många kommuner låter endast omvårdnadspersonal med delegering för överlämnande av läkemedel fylla på läkemedelsautomaterna.

Beträffande laddning och övrig hantering av läkemedelsautomaten krävs en annan kompetens än manuell hantering av läkemedel. Att använda och hantera medicintekniska produkter är inte förbehållit någon särskild yrkeskategori. Det finns heller inga krav på att användning och hantering ska delegeras. Däremot anges i 3 kap. 3 § i Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2021:52) om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården vilka kunskaper som hälso- och sjukvårdspersonal ska ha. Icke-legitimerad personal är hälso- och sjukvårdspersonal när de biträder en legitimerad yrkesutövare (1 kap 4 § första stycket 3 patientsäkerhetslagen). Det viktigaste är alltså att personalen som ska hantera automaterna får den utbildning som krävs.

Läkemedelsautomater kan även användas som ett hjälpmedel för verksamheten i särskilda boenden, s.k. assisterat läge. Assisterat läge innebär att automaten är låst för boende och att endast personal kan plocka ut läkemedel och dela ut till rätt person. Automaten är tyst och larmar inte så den stör de boende, men den larmar som vanligt till personalen om medicinen inte plockas ut. Om personalen som fyller på automaterna med läkemedel inte är sjuksköterskor, ska de ha delegation för arbetsuppgiften. Även själva överlämnandet, och när så behövs administreringen av läkemedel, från automaten kräver delegation för icke legitimerad personal.

Rutiner för användning och förskrivning av medicintekniska produkter

Läkemedelsautomater är medicintekniska produkter eftersom de har ett tydligt medicinskt syfte. Tillverkaren har därmed ett ansvar för att produkten uppfyller väsentliga krav i det medicintekniska regelverket, främst EU:s medicintekniska förordning.

Vägledningen behandlar huvudalternativet där läkemedelsautomaten används som en del av patientens vård enligt hälso- och sjukvårdslagen och vad som då är viktigt att beakta. Vid användning och hantering av medicintekniska produkter i verksamheten, i detta fall den kommunala hälso- och sjukvården, ska vårdgivare följa Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2021:52) om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården. Enligt 2 kap. 2 § i föreskrifterna ska vårdgivare fastställa rutiner för användning och hantering av medicintekniska produkter i verksamheten, vilka ska utgöra del av verksamhetens ledningssystem som regleras närmare i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Vårdgivaren ska genom rutinerna säkerställa att

- verksamheten organiseras på ett sätt som möjliggör en säker användning och hantering av medicintekniska produkter,
- endast säkra och medicinskt ändamålsenliga medicintekniska produkter och, till dessa, anslutna informationssystem används på patienter,
- endast säkra och medicinskt ändamålsenliga medicintekniska produkter förskrivs, lämnas ut respektive tillförs patienter,
- medicintekniska produkter och de, till dessa, anslutna informationssystemen är kontrollerade och korrekt installerade innan de används på patienter,
- information från tillverkare och myndigheter om medicintekniska produkter finns tillgänglig för hälso- och sjukvårdspersonalen och annan berörd personal,
- rutinerna inom ramen för ledningssystemet finns tillgängliga för hälso- och sjukvårdspersonalen samt för annan berörd personal, och

- medicintekniska produkter som har förskrivits, lämnats ut eller tillförts till patienter kan spåras.

Ovanstående äger tillämpning inte bara vid användning av läkemedelsautomater i särskilda boenden inom ramen för hälso- och sjukvård som stöd för verksamhetens läkemedelshantering utan även vid utlåning av automat i ordinärt boende med stöd av hälso- och sjukvårdslagen.

Enligt 2 kap 3 § i föreskrifterna ska varje vårdgivare även fastställa rutiner för förskrivning, utlämnande och tillförande av en medicinteknisk produkt till en patient. Vårdgivaren ska genom rutinerna säkerställa att

- patientens behov identifieras och att produkten motsvarar hans eller hennes behov,
- produkten provas ut och anpassas till patienten,
- produkten samordnas med produkter som tidigare har förskrivits, lämnats ut eller tillförts till patienten,
- en bedömning görs av behovet av anpassning av patientens hemmiljö för att produkterna ska kunna fungera tillsammans på ett säkert sätt,
- säkerhetsåtgärder vidtas för anpassning av patientens hemmiljö, om det behövs,
- information ges till användaren om hur produkten ska användas och vilka åtgärder som ska vidtas i enlighet med tillverkarens säkerhetsföreskrifter,
- användaren instrueras och tränas i att använda produkten,
- produkten registreras i vårdgivarens system för underhåll, och
- förskrivningen, utlämnandet eller tillförandet till patienten följs upp och utvärderas fram till dess att behovet upphört eller ansvaret för patienten har övertagits av en annan vårdgivare.

Ovanstående äger tillämpning vid förskrivning av automat till enskild i ordinärt boende inom ramen för hälso- och sjukvård

Om en negativ händelse eller ett tillbud har inträffat med en medicinteknisk produkt, ska

1. en utredning snarast inledas, och
2. en bedömning göras huruvida det inträffade ska anmälas till Läkemedelsverket.

En anmälan till Läkemedelsverket ska göras vid funktionsfel och försämring av en produkts egenskaper eller prestanda samt vid felaktigheter och brister i märkning eller bruksanvisning som kan leda till eller har lett till

1. en patients, en användares eller någon annan persons död, eller
2. en allvarlig försämring av en patients, en användares eller någon annan persons hälsotillstånd.

Innan utredningen av händelsen eller tillbudet slutförs ska orsakerna till det inträffade så långt som möjligt fastställas. Om utredningen visar att det finns brister i verksamhetens kvalitet, ska förbättringsåtgärder vidtas.

Utredningen, bedömningen och vidtagna åtgärder ska dokumenteras.

Det bör observeras att kraven i HSLF-FS 2021:52 inte gäller vid insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL) eller Lag som stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Se nedan.

Användning av läkemedelsautomat utanför kommunal hälso- och sjukvård

Ovanstående har beskrivit förutsättningar för och konsekvenser av användning av läkemedelsautomater under hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och med ett medicinskt beslut om läkemedelsövertag. En läkemedelsautomat kan dock även göra nytta för såväl individen som samhället också när individen själv ansvarar för sina läkemedel. Här finns dock en del särskilda frågeställningar och vägval att ta ställning till när det gäller samhällets eventuella medverkan kring införskaffande och skötsel av läkemedelsautomaterna. Erfarenheten och praxisen är här inte lika utbredd och följande får därför ses mer som allmänna överväganden till stöd för den kommun eller region som överväger att ta en aktiv roll kring detta.

Inledningsvis är det av största vikt är att alltid hålla isär användning enligt HSL respektive utanför HSL och aldrig blanda dem när det till exempel gäller rutiner. Antingen är kommunens hälso- och sjukvård ansvarig för

läkemedelshanteringen eller så är den inte alls inkopplad kring detta. Att vara delvis involverad i läkemedelshanteringen utan att ha det fulla ansvaret gör det omöjligt att fullgöra sina uppgifter enligt regelverket.

Egenvård och egenvårdsbeslut

Ordet egenvård har kommit att få två helt olika betydelser. Det används flitigt inom marknadsföring av produkter som säljs på konsumentmarknaden, till exempel men inte enbart som receptfria produkter på apotek. Men begreppet har också en lagreglerad innebörd. Enligt 2 § lagen om egenvård avses med egenvård ”en hälso- och sjukvårdsåtgärd som behandlande hälso- och sjukvårdspersonal har bedömt att en patient kan utföra själv eller med hjälp av någon annan”. Det rör sig alltså om en överlåtelse av arbetsuppgifter till patienten av sådan kvalificerad art att de normalt ska utföras av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal.

Som alternativ till ett beslut om läkemedelsövertag kan en patientansvarig läkare alltså besluta om egenvård, det som ofta kallas ”egenvårdsbeslut”. Egenvård när det gäller läkemedelshantering förutsätter goda kognitiva förmågor hos individen så att hen själv kan ansvara för att få hem läkemedel från apoteket och att sedan ta rätt läkemedel vid rätt tid. Vissa individer som klarar detta utan problem kan dock ha problem med sin motorik som gör det svårt för dem att självständigt ta läkemedlen från sina förpackningar och/eller att riva av och öppna en apodospåse.

För dessa individer kan det då bli aktuellt med en insats från hemtjänsten under socialtjänstlagen, så kallad hjälp till egenvård. Hemtjänstens personal bistår då individen praktiskt men ansvarar inte själva för läkemedelshanteringen. Utan tillgång till läkemedelsautomat innebär det att hemtjänsten gör hembesök för att assistera med den fysiska hanteringen av läkemedlen under överinseende av individen som är den som ansvarar för att det blir rätt. Varken delegering eller signering är aktuellt i dessa fall. Till skillnad från läkares beslut om läkemedelsövertag som ska kommuniceras till den kommunala hälso- och sjukvården ska ett egenvårdsbeslut, gärna via individen själv, kommuniceras till den kommunala socialtjänsten så att en biståndshandläggare kan fatta ett biståndsbeslut om denna hjälp till egenvård.

Användning av läkemedelsautomat vid egenvård

Med ett egenvårdsbeslut från läkaren och ett biståndsbeslut om hjälp till egenvård från biståndshandläggaren kan användning av läkemedelsautomat vara ett alternativ till hembesök om individen med denna blir helt självständig också i att ta läkemedlen från påsen. Figur 6 illustrerar i vilka situationer användning av läkemedelsautomat som hjälp till egenvård enligt SoL kan vara aktuellt.

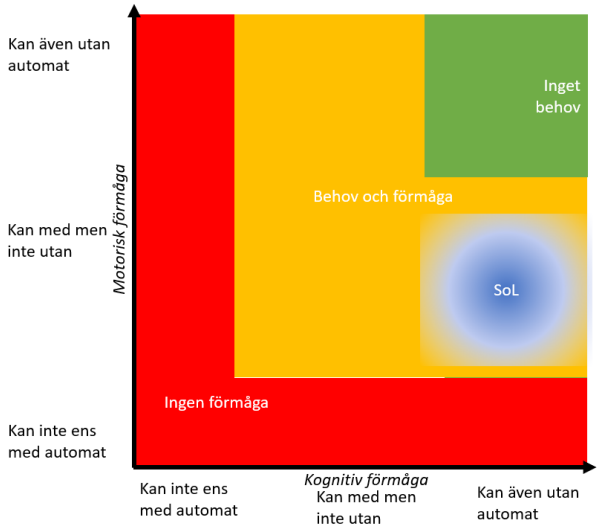

Figur 6 Användning av läkemedelsautomat under SoL.

Frågan uppstår då på vilket sätt individen ska förses med en läkemedelsautomat. Eftersom automaten här främst kommer att vara ett hjälpmedel för individens självständighet i vardagen så skulle ett alternativ kunna vara att den förskrivs av en region som ett hjälpmedel för dagliga livet. Det förutsätter dock att hjälpmedelsverksamheten i regionen har läkemedelsautomater i sitt sortiment och är beredd att förskriva automaten. Ett annat alternativ skulle kunna vara att kommunen förser individen med en automat så som man gör med annan välfärdsteknik som bidrar till ökad effektivitet och kvalitet i verksamheten. Då gäller inte Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2021:52) om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården. Biståndsinsatsen i form av egenvård innefattar då momentet att hjälpa den enskilde att ta medicinen på rätt tid. Eftersom den kommunala hälso- och sjukvården inte alls är inkopplad på läkemedelshanteringen för dessa individer blir omständigheterna annorlunda än vid användning under HSL, bland annat genom att den kommunala hälso- och sjukvården (sjuksköterskan) inte alls är inblandad i användningen och att all

dokumentation görs i den sociala dokumentationen. Det innebär att det är den enskilde som ska kontrollera att hen tar rätt medicin och ingen signering görs av hemtjänsten. Om den enskilde klarar det själv så ska denne också fylla automaten med rätt läkemedel, det kan annars vara ett praktiskt moment som den enskilde kan få bistånd till. Hemtjänsten ansvarar dock inte för att det är rätt medicin etc. som automaten fylls med. Kommunen har ett uppföljningsansvar av själva biståndsinsatsen om egenvård. Förskrivande läkare ansvarar för uppföljning av egenvårdsbeslutet.

Kommunen har som för annan välfärdsteknik ett ansvar för att den teknik man införskaffat och placerat hos den enskilde fungerar, det vill säga att läkemedelsautomaten tillhandahåller insatsen enligt socialtjänstlagen. Det finns dock ingen skyldighet för socialtjänsten att utreda och rapportera fel på automaten till Läkemedelsverket. Den skyldigheten föreligger endast för vårdgivare enligt Socialstyrelsens föreskrifter HSLF-FS 2021:52. Det innebär att det finns en större risk för osäker användning av läkemedelsautomater som en välfärdsteknik enligt socialtjänstlagen.

Privat användning av läkemedelsautomat (självhjälp)

Till sist kan nämnas att det idag går att köpa/hyra läkemedelsautomater på konsumentmarknaden. Det kan vara ytterligare ett alternativ som kommunen, kan informera om. Med stöd av intentionerna i socialtjänstlagens mål och inriktning kan socialtjänsten stödja enskilda till ökad självständighet. Individer som så önskar kan alltså helt på egen hand, utan beslut av vare sig hälso- och sjukvården eller socialtjänsten, införskaffa och använda en läkemedelsautomat, själv eller tillsammans med anhöriga. Då hanterar man laddning, teknisk service och eventuella larm helt på egen hand.

Alternativ till läkemedelsautomat

När den motoriska förmågan är mycket god men den kognitiva har börjat svikta finns det möjlighet att stödja individen med andra digitala eller analoga lösningar.

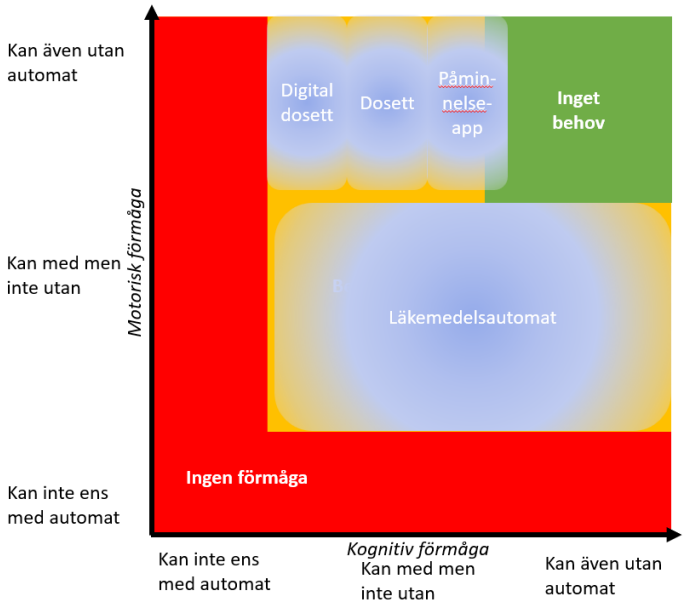

Figur 7 Annat stöd än läkemedelsautomat

Figur 7 illustrerar vilka situationer som till exempel analoga eller digitala dosetter samt appar i smartphones kan passa för.

Samlad översikt

		Läkemedels-övertag – administrering	Läkemedels-övertag – överlämnande	Egenvård – egenvårdsbeslut	Självhjälp
Manuellt stöd	Stöd	Assisterar och iakttar intag av läkemedel	Assisterar med framtagande och kontroll av läkemedel	Assisterar med framtagande av läkemedel – handräckning	Inget stöd
	Lagrum	HSL	HSL	SoL	Inget
	Delegering	Administrering	Överlämnande	Ingen	Ingen
	Individbeslut	Läkare och sjuksköterska	Läkare och sjuksköterska	Läkare och biståndshandläggare	Inget
Läkemedelsautomat	Stöd	Vid osäkerhet vid om patientens förmåga att inta läkemedel, administrering med videotjänst	Överlämnande vid laddning: patienten administrerar själv	Handräckning	Eventuellt anhöriga
	Lagrum	HSL	HSL	SoL	Inget
	Delegering	Ingen	Överlämning via automat	Ingen	Ingen
	Individbeslut	Läkare och sjuksköterska	Läkare och sjuksköterska	Läkare och biståndshandläggare	Inget Köper/hyr på apotek

Tabell 2 Översikt

Ovanstående tabell ger en översikt över hur de olika graderna av stöd (kolumnerna) påverkar vilket stöd som behöver ges och några av de juridiska aspekterna. Grå text innebär att det såvitt känt saknas praxis kring detta.

Slutsats

Läkemedelsautomater kan ge goda förutsättningar till en alternativ och ändamålsenlig hantering av läkemedel för den enskilde, men kommunen måste utforma lämpliga rutiner och säkerställa kompetensen hos sin personal så att hanteringen lever upp till kraven i hälso- och sjukvårdslagstiftningen.

Gör man det kan automaterna bidra till såväl effektiv användning av kommunens resurser, förbättrad patientsäkerhet och ökad självständighet för enskilda.

Beslut i samband med införande samt utformning av rutiner behöver ta hänsyn till bland annat

- att alltid utgå från individernas behov och egen förmåga
- kognitiva och/eller motoriska funktionshinder hos användarna
- användning med eller utan stöd av HSL
- samverkan mellan region och kommun kring bland annat beslut om övertagande av läkemedelsansvar och användning av läkemedelsautomat
- övertagande av läkemedelsansvar för överlämnande eller administrering av läkemedel
- alternativ till läkemedelsautomat för de som kan hantera sådana
- kompetens hos personal att hantera läkemedelsautomater

Allt fler kommuner erbjuder läkemedelsautomater som stöd för enskilda att självständigt ta sina läkemedel. Läkemedelsautomater är en medicinteknisk produkt som fylls med läkemedel för en längre tid och programmeras med vilka läkemedel som ska tas vid vilken tidpunkt. Som ett led i det arbetet har Kompetenscentervälfärdsteknik tagit fram en juridisk vägledning om användning av läkemedelsautomater, främst i ordinärt boende men även i särskilt boende. Vägledningen uppmärksammar inom vilket lagrum läkemedelsautomater ska tilldelas enskilda samt andra frågor av betydelse i sammanhanget, såsom övertagande av ansvar av läkemedelshanteringen, överlämnande och administrering, delegering och rutiner för användning av automater både genom förskrivning eller som stöd i verksamheten.

Upplysningar om innehållet
Eva Sahlén, eva.sahlen@skr.se

© Sveriges Kommuner och Regioner, 2024
ISBN/Beställningsnummer: 978-91-8047-257-9
Text: Eva Sahlén & Manólis Nymark

Sveriges Kommuner och Regioner

Socialförvaltningen

Diarienummer: 2024/112
Datum: 2025-03-13
Verksamhetschef Mattias Leufkens

Socialnämnden

Tjänsteutlåtande, uppföljning av uppdrag avseende välfärdsteknik

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att notera informationen avseende läkemedelsautomater och bedöma återkopplingen som genomförd

Socialnämnden beslutar att uppdra till socialförvaltningen att inleda arbete med förstudie avseende digital hemtjänst

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att ”uppdrag välfärdsteknik” bedöms som slutfört.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Förutsättningar för läkemedelsautomater

Den genomförda uppföljningen avseende läkemedelsautomater visar att det inte uppstått några förändringar i förutsättningarna som motiverar en annan bedömning än den som gjordes 2024. De tekniska och juridiska aspekterna som ansågs komplicera frågan för användning i kommunal hälso- och sjukvård har dock delvis omhändertagits inom ramen för det standardiseringsarbete av programgränssnitt för läkemedelsautomater som inletts av SiS (Svenska institutet för standarder) under 2025. Standardiseringen syftar till att skapa en enhetlig teknikplattform som möjliggör smidigare integration av läkemedelsautomater med andra system inom hälso- och sjukvården, som journal- och doshanteringssystem.

Avseende läkemedelsautomater för privat bruk skulle sådana kunna ingå i välfärdsbiblioteket (ihop med annan välfärdsteknik) för att kommuninvånare skulle kunna låna och testa produkten inför ett eventuellt eget inköp. Välfärdsbiblioteket är under uppbyggnad och planeras öppna under våren 2025.

Utredningen som ligger till grund för frågan om införandet av digital hemtjänst visar på potential för Ale kommun och rekommenderar att förstudie påbörjas inom ramen för kommunens digitaliseringsprocess.

Ebba Gierow
Förvaltningschef

Mattias Leufkens
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

- Uppföljning av kartläggning för läkemedelsautomater 2025-02-28
- Utredning digital hemtjänst 2025-02-28
- Tjänsteutlåtande, kartläggning av förutsättningar för läkemedelsautomater 2024-05-30

Ärendet

Bakgrund

Socialnämnden gav i samband med nämndsammanträde 2024-06-20 förvaltningen i uppdrag att:

utreda möjligheten till digitalt stöd liknande det som Lunds kommun tagit fram

utveckla ett väldfärdsbibliotek.

fortsatt bevaka frågan kring förutsättningar för läkemedelsautomater och att återkoppla i samband med delår 1, 2025.

Förevarande ärende avser att utgöra en samlad återkoppling kring de tre ovannämnda uppdragen. Återkopplingen avses även utgöra rapportering på kommunfullmäktiges uppdrag angående välfärdsteknik. Som underlag till ärendet återfinns handlingarna från juni 2024 samt de utredningar som genomförts sedan dess.

Förutsättningar för läkemedelsautomater

Den genomförda uppföljningen avseende läkemedelsautomater visar att det inte uppstått några förändringar i förutsättningarna som motiverar en annan bedömning än den som gjordes 2024. De tekniska och juridiska aspekterna som ansågs komplicera frågan för användning i kommunal hälso- och sjukvård har dock delvis omhändertagits inom ramen för det standardiseringsarbete av programgränssnitt för läkemedelsautomater som inletts av SiS (Svenska institutet för standarder) under 2025. Standardiseringen syftar till att skapa en enhetlig teknikplattform som möjliggör smidigare integration av läkemedelsautomater med andra system inom hälso- och sjukvården, som journal- och doshanteringssystem.

För kommunerna kan denna standardisering innebära en möjlighet att förenkla och effektivisera arbetet med läkemedelsautomater. Genom att koppla automaterna till befintliga system förväntas kommunerna kunna säkerställa en mer korrekt och säker läkemedelshantering, minska risken för felaktig medicinering samt skapa bättre översikt över patienternas behov och medicinering.

Vidare förväntas den färdiga standardiseringen ge en mer sömlös kommunikation mellan olika vårdgivare, vilket kan innebära en potentiellt förbättrad patientsäkerhet samt förenkla processen med att följa upp och hantera läkemedelsförskrivningar. Detta kan också bidra till bättre samordning mellan kommuner och regioner, särskilt för patienter som behöver stöd i både primärvården och kommunal hälso- och sjukvård.

Föregående års bedömning om att eventuellt inkludera läkemedelsautomater i ett välfärdsbibliotek för kommunens invånare kvarstår; i dessa fall kan invånare få möjlighet att låna och testa produkten inför ett eventuellt eget inköp för privat bruk. Detta skulle också öppna för möjligheten att undersöka målgruppens inställning till läkemedelsautomater inför ett eventuellt införande inom den kommunala hälso- och sjukvården.

Välfärdsbibliotek

Uppdraget om att utveckla ett välfärdsbibliotek har fortskridit enligt plan. Lokal för välfärdsbiblioteket har utsetts och renoveras under vårvintern 2025. Inköp av produkter planeras och biblioteket förväntas vara i drift under våren 2025.

Digital hemtjänst

En utredning med syfte att undersöka möjligheter och förutsättningar för Ale kommun att utveckla en form av digitalt stöd har genomförts. Utredningen innefattar en omfattande omvärldsbevakning och ser potential för förvaltningen att gå vidare med en förstudie i enlighet med kommunens digitaliseringsprocess.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att förutsättningarna för att införa läkemedelsautomater i kommunal hälso- och sjukvård inte förändrats på något avgörande sätt sedan förra årets kartläggning. Däremot avser förvaltningen att fortsätta bevaka frågan för nytt ställningstagande om och när förutsättningarna förändrats. Förvaltningen bedömer fortsatt att läkemedelsautomater för privat bruk ska övervägas inför välfärdsbibliotekets öppnande under 2025.

Förvaltningen bedömer att det finns tillräckligt med potential och nyttor avseende införande av ”digital hemtjänst” för att motivera en förstudie i enlighet med kommunens digitaliseringsprocess. Ett digitalt stöd i enlighet med utredningen bedöms även innebära en utveckling som ligger i linje med intentionerna i nya socialtjänstlagen.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Läkemedelsautomater som en del av patientens vård enligt hälso- och sjukvårdslagen
Förutsättningar för beräkningen nedan;

- Målpopulation om 18 personer och totalt 35 besök per dag.
- Kostnad läkemedelsrobot 2700 kr/mån per robot, förutsättning att denna har möjlighet till videosamtal.
- Selektering beräknad på 30 min/hemtjänstgrupp och månad. Deltagare: enhetschef, sjuksköterska, fysioterapeut, arbetsterapeut och undersköterska. Samordnas med teamträffarna.
- Införandekostnader är ej medräknade.

Total restid/dag	548	min
Total restid/dag, exkl samordning 50% av beräknad tid	274	min
Total restid/månad omräknat i timmar	137	timmar
Minskad årskostnad lön restid	551 069	kr
Läkemedelsrobot 18 st, kr/år	-583 200	kr
Årskostnad selektering	-75 600	kr
Nettoeffekt kr/år	**-107 731**	

Utöver ovanstående kostnader tillkommer engångskostnader för införandet. Något som inte kunnat beräknas är dels besparingen avseende drivmedel, dels kostnaden för att någon i realtid övervakar läkemedelsintaget.

Sett ur ett rent ekonomiskt perspektiv skulle ett införande av läkemedelsautomater alltså ge en negativ nettoeffekt för kommunen. Viss effekt skulle kunna nås på kompetensförsörjningsfrågan eftersom läkemedelsautomater skulle kunna frigöra tid för medarbetare. Utifrån ovanstående beräkning skulle tidsvinsten motsvara en knapp årsarbetare och då till en kostnad av drygt 100 tkr.

Läkemedelsautomater för privat bruk

Inköp av läkemedelsautomat för privat bruk uppgår till 1 999 kr/st. Till detta kommer en månatlig kostnad för abonnemang om 299 kr/automat. Hur abonnemangskostnaden ska hanteras inom ramen för en eventuell utlåning i ett välfärdsbibliotek behöver förstudien för ett sådant införande belysa liksom om bemanningen kommer innebära någon tillkommande kostnad eller ej.

”Digital hemvård/digitalt stöd”

Beräkningarna nedan är hämtade från Lunds kommun;

Kostnadsberäkning per brukare

Surfplatta - 91 kr/månad

Telefonabonnemang - 67 kr/månaden

Mjukvara - 110 kr/månaden

Totalt 268 kr/månaden per brukare

Tids- och ekonomivinster:

Besökstid

Färdtid

Fordonskostnader samt drivmedel

Exemplen nedan är schabloniserade tider

Nyttoberäkning - dusch

Fysiskt besök - 30 min

Digitalt besök - 15 min (genomförs genom två samtal, före och efter duschen)

Nettoeffekter: 15 min + 10 min (färdtid) = Frigör 25 min/per tillfälle

Nyttoberäkning - promenader

Fysiskt besök - 60 min

Digitalt besök - 15 min (genomförs genom två samtal, före och efter promenad)

Nettoeffekter: 45 min + 10 min (färdtid) = Frigör 55 min/per tillfälle

Nyttoberäkning - inköp

Fysiskt besök - 10 min

Digitalt besök - 10 min (ett samtal)

Nettoeffekter: 0 min + 10 min (färdtid) = Frigör 10 min/per tillfälle

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Den välfärdsteknik som behandlas i ärendet berör nämndens målgrupper inom omsorgen.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Den välfärdsteknik som behandlas i ärendet har tydlig koppling till såväl kundnytta, effektivitet och trygghet och har potential att medverka till en positiv förflyttning för invånarna på samtliga områden.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Om socialnämnden (och i fallet digital hemtjänst kommunfullmäktige) beslutar i enlighet med förvaltningens förslag kommer förstudie för införande av digital hemtjänst påbörjas inom ramen för kommunens digitaliseringsprocess. Välfärdsbiblioteket är under uppbyggnad och kommer driftsättas under våren 2025 och då även innefatta bedömning av läkemedelsautomater i enlighet med tjänsteutlåtandet.

Beslutet skickas till:

Förvaltningsledning, socialförvaltningen
Enhetschef ledningsstöd och utveckling, socialförvaltningen

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2025-12-11
SN § 141

SN 2024/112

Kartläggning - förutsättningar för läkemedelsautomater

Beslut

Socialnämnden beslutar att notera informationen och bedöma återkopplingen som genomförd.

Socialnämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta att ”Uppdrag välfärdsteknik” bedöms som slutfört

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Socialnämnden beslutade 2025-04-03 att bordlägga förslagen som dels innebar att socialnämnden noterar informationen avseende läkemedelsautomater och dels föreslå kommunfullmäktige besluta att ”uppdrag välfärdsteknik” bedöms som slutfört. Socialnämnden beslutade 2025-05-08 att återremittera ärendet avseende läkemedelsautomater till förvaltningen med uppdraget att återkomma med en fördjupad utredning för redovisning till nämnd sista kvartalet 2025. Utredningen visar fortsatt att ett införande av läkemedelsautomater inte är ekonomiskt lönsamt. Omvärldsbevakningen som utförts inom ramen för utredningen visar att kommuner som infört läkemedelsautomater uppvisar stor variation i upplevda effekter vilket också bekräftas i bilagda kunskapsunderlag. Utredningen visar att de tydligaste positiva effekterna med läkemedelsautomater avser ökad självständighet/patientsäkerhet samt förbättrad resursplanering. Dessa nyttor är centrala i förvaltningens pågående förberedelser för att implementera arbetssättet ”digital hemtjänst” vilket nämnden beslutade om 2025. Förvaltningen har i enlighet med nämndens beslut invigt ett välfärdsbibliotek under året. Läkemedelsautomater ingår i bibliotekets sortiment och ger möjlighet till invånare att själva testa och utvärdera produkten inför eventuellt eget inköp. Förvaltningen har genom biblioteket också möjlighet att undersöka målgruppens inställning till produkten inför ett eventuellt framtida införande av läkemedelsautomater.

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2025-12-11

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2025-12-05
- Tjänsteutlåtande, kartläggning av förutsättningar för läkemedelsautomater 2024-05-30
- Beslut SN 2024-06-20 Kartläggning – förutsättningar för läkemedelsautomater
- Beslut SN 2025-04-03 Uppföljning av uppdrag välfärdsteknik
- Tjänsteutlåtande, uppföljning av uppdrag avseende välfärdsteknik 2025-04-11
- Uppföljning av kartläggning läkemedelsautomater 2025-04-11
- Digital hemtjänst 2025-04-11
- Vägledning från SKR april 2024 Läkemedelsautomater Juridiska aspekter
- Socialstyrelsen Välfärdsteknikens påverkan på kvalitet och resurseffektivitet 2025
- Utredning läkemedelsautomater 2025-11-20

Beslutet skickas till

Förvaltningschef Socialförvaltningen
Verksamhetschef Myndighet och specialiststöd
Verksamhetschef Äldreomsorg
Verksamhetschef Funktionsstöd
Enhetschef Ledningsstöd och utveckling

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 82

KS 2026/237

Risk för budgetunderskott för servicenämnden 2026 på grund av marksanering vid byggnation av ny skola Alafors

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att låta servicenämnden gå med underskott för året med maximalt 4 mkr.

Kommunstyrelsen beslutar att kostnader för den extra saneringen särredovisas i årsbokslut.

Kommunstyrelsen beslutar att ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att ta fram förslag på nya budgetrutiner och/eller riktlinjer i syfte att undvika att uppkomna saneringskostnader riskerar att påverka verksamhet negativt.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Jäv

Sune Rydén (KD) och Jessika Loftbring (C) anmäler jäv och deltar därför inte i handläggningen eller i beslutet.

Sammanfattning

Vid förberedande arbete under januari och februari 2026 inför uppstart av byggnation av ny skola Alafors upptäcktes förorenade fyllnadsmassor djupt ner i marken och dessa hade därför inte upptäckts vid tidigare sanering vid rivningen av Himlaskolan. Saneringsutredning har därefter genomförts och kostnaden för saneringen kalkyleras till 4,0 Mkr. Då saneringskostnaderna ska belasta driftredovisningen innebär det en risk för underskott för Servicenämnden om inte åtgärder tas fram. Enligt kommunens riktlinjer ska förvaltningen inom 20 dagar, då man identifierat ett underskott, lämna ett åtgärdsförslag med konsekvensbeskrivning som ska behandlas på första nästkommande nämnd.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-04-01

- Beslut SERN 2026-03-26
- Tjänsteutlåtande Serviceförvaltningen - Risk för budgetunderskott för servicenämnden 2026 på grund av marksanering vid byggnation av ny skola Alafors
- Bilaga A - Uppskattning förorenade massor 2026-03-10
- Utredning om möjlighet att hantera uppkommen kostnad för sanering inom befintligt driftsbudget 2026

Yrkande

Ordförande Henrik Fogelklou (M) yrkar följande:

- att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att låta servicenämnden gå med underskott för året med maximalt 4 mkr

- att kostnader för den extra saneringen särredovisas i årsbokslut

- att ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att ta fram förslag på nya budgetrutiner och/eller riktlinjer i syfte att undvika att uppkomna saneringskostnader riskerar att påverka verksamhet negativt

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på sina egna yrkanden och finner att kommunstyrelsen beslutar detsamma.

Protokollsanteckning

Sandi Nordin (S) lämnar följande protokollsanteckning:

Naturverkets generella riktvärden ger ett översiktligt stöd i bedömningen om en förorening i mark eller i massor kan innebära risk för människors hälsa eller miljö eller riskerar att fördyra projekt genom saneringskostnader. Det är viktigt att underlagen som används för att bedöma föroreningar i mark i kommunala byggprojekt alltid prövas mot Naturvårdsverkets aktuella riktvärden då riktvärden uppdateras kontinuerligt.

Beslutet skickas till

Servicenämnden
Förvaltningschef Serviceförvaltningen

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/237
Datum: 2026-04-01
Ekonomichef Ken Gunnesson

Kommunstyrelsen

Risk för budgetunderskott för servicenämnden 2026 på grund av marksanering vid byggnation av ny skola Alafors

Förslag till beslut

Förvaltningen överlämnar ärendet utan förslag till beslut.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Vid förberedande arbete under januari och februari 2026 inför uppstart av byggnation av ny skola Alafors upptäcktes förorenade fyllnadsmassor djupt ner i marken och dessa hade därför inte upptäckts vid tidigare sanering vid rivningen av Himlaskolan. Saneringsutredning har därefter genomförts och kostnaden för saneringen kalkyleras till 4,0 Mkr. Då saneringskostnaderna ska belasta driftredovisningen innebär det en risk för underskott för Servicenämnden om inte åtgärder tas fram. Enligt kommunens riktlinjer ska förvaltningen inom 20 dagar, då man identifierat ett underskott, lämna ett åtgärdsförslag med konsekvensbeskrivning som ska behandlas på första nästkommande nämnd.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Ken Gunnesson
Ekonomichef

Beslutsunderlag

- Beslut SERN 2026-03-26
- Tjänsteutlåtande Serviceförvaltningen - Risk för budgetunderskott för servicenämnden 2026 på grund av marksanering vid byggnation av ny skola Alafors
- Bilaga A - Uppskattning förorenade massor 2026-03-10
- Utredning om möjlighet att hantera uppkommen kostnad för sanering inom befintligt driftsbudget 2026

Ärendet

Investeringsprojekt ny skola och idrottshall Alafors är beslutad av kommunfullmäktige att byggas under 2026 – 2028 och byggstart är planerad till månadsskiftet mars-april 2026. Vid rivning av Himlaskolan, sanerades marken från tjärasfalt på befintlig skolgård och underliggande förorenat bärlager till ett djup på ca 40 cm. Vid förberedande arbete under januari och februari 2026 inför grundläggning och VA omläggning för ny skola Alafors upptäcktes förorenade fyllnadsmassor djupt ner i marken, 2 – 2,5 meter, i form av PAH, aromater från tjärasfalt vid fyllnad från tidigare byggnation av Himlaskolan, även eldningsolja har påträffats punktvis på tomten. Saneringsutredning har därefter genomförts och kostnaden för saneringen kalkyleras till 4,0 Mkr. Serviceförvaltningen har gjort bedömningen att denna kostnad på 4,0 Mkr inte till någon del kan hanteras inom förvaltningens budgetram.

Förvaltningens bedömning

Enligt kommunens antagna riktlinjer ska förvaltning om man upptäcker risk för negativ budgetavvikelse ta fram en åtgärdsplan med konsekvensbeskrivning inom 20 dagar som ska tillställas sin nämnd på första nästkommande nämndmöte. Nämnden har möjlighet att lyfta ärendet till Kommunfullmäktige om det är så att nämnden anser att konsekvenserna på uppdraget och uppsatta mål nämnden fått i budgeten från kommunfullmäktige blir påtagliga.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Då budgeten som är fastställd av kommunfullmäktige stipulerar ett överskott på 4 procent och budgeten är utdelad i sin helhet finns det inte någon kommuncentral reserv att tillgå. För att hantera ett underskott som uppstår i en nämnd så behöver åtgärdsprogram tas fram. I dagsläget finns det ingen fastlagd prognos för kommunen utan den första görs i delår 1 per mars månad. Skulle den visa ett överskott kan det finnas ett ekonomiskt utrymme att hantera eventuella underskott.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Åtgärder för att hantera det befarade underskottet kan påverka nämndens möjlighet att uppnå sina mål i budgeten men då åtgärdsplan inte är framtagen så kan detta inte bedömas.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutet skickas till:

Servicenämnden
Förvaltningschef Serviceförvaltningen Maria Augustsson

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-03-26
SERN § 37

SERN 2026/62

Risk för budgetunderskott för servicenämnden 2026 på grund av marksanering vid byggnation av ny skola Alafors

Beslut

Servicenämnden beslutar att godkänna serviceförvaltningens bedömning om risk för budgetunderskott för servicenämnden 2026 på grund av kostnader för marksanering vid byggnation av ny skola Alafors.

Servicenämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att godkänna att servicenämnden för 2026 redovisar ett budgetunderskott för helåret om 4,0 Mkr.

Servicenämnden beslutar att godkänna att serviceförvaltningen tecknar produktions- och genomförandeavtal (benämnd Fas 2), med byggstart snarast möjligt, med GBJ Bygg Väst AB före beslut fattats i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige om detta ärendes fortsatta hantering.

Servicenämnden beslutar att ärendet justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Vid förberedande arbete under januari och februari 2026 inför uppstart av byggnation av ny skola Alafors (investeringsprojekt 6311), upptäcktes förorenade fyllnadsmassor djupt ner i marken och dessa hade därför inte upptäckts vid tidigare sanering vid rivningen av Himlaskolan. Saneringsutredning har därefter genomförts och kostnaden för saneringen kalkyleras till 4,0 Mkr.

Då saneringsåtgärder ska finansieras av driftsmedel och att detta enligt beslut ska belasta servicenämndens beviljade ram för 2026, har serviceförvaltningen utrett möjligheter att vita åtgärder för att inrymma den oförutsedda kostnaden med en budget i balans för helår 2026.

Serviceförvaltningens bedömning är att det föreligger en överhängande risk för att servicenämndens resultat på helår kommer att motsvara den kostnad som saneringen medför.

Genomförandet av byggentreprenaden är i ett absolut startskede och beslut behöver även fattas av servicenämnden om uppstarten ska avbrytas och flyttas fram i tiden.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-19
- Bilaga A - Uppskattning förorenade massor 2026-03-10
- Utredning om möjlighet att hantera uppkommen kostnad för sanering inom befintligt driftsbudget 2026

Protokollsanteckning

Anders Börjesson (V) inkommer med följande protokollsanteckning:

Vänster Partiet tycker fortfarande inte att placeringen inte är optimal av Himlaskolan.

Peter Lidström (S) inkommer med följande protokollsanteckning:

Undertecknade instämmer i förvaltningens bedömning att saneringen nu måste genomföras skyndsamt för att inte äventyra tidsplanen för den nya skolan. Det är dock anmärkningsvärt att projektet återigen ställs inför fullbordat faktum med "kniven mot strupen" vad gäller oförutsedda miljonkostnader.

Det är tydligt att projektet har drivits på hårt av majoriteten genom initiativärende för att säkerställa ett snabbt genomförande. Vi har förståelse för ambitionen att färdigställa skolan, men det framstår som sannolikt att denna forcering har bidragit till brister i förarbetet. Pga. avsaknaden av tillräckliga miljötekniska undersökningar uppdagas nu omfattande föroreningar på 2–2,5 meters djup som direkt fördyrar projektet med 4 miljoner kronor.

Att driften nu tvingas bära kostnader som borde ha identifierats i investeringskalkylen är djupt problematiskt för nämndens ekonomiska utrymme under 2026

S, C, V

Beslutet skickas till

Lokalförsörjningschef
Ekonomichef

Serviceförvaltningen
Diarienummer: 2026/62
Datum: 2026-03-19
Verksamhetschef Tony Jönsson

Servicenämnden

Risk för budgetunderskott för servicenämnden 2026 på grund av marksanering vid byggnation av ny skola Alafors

Förslag till beslut

Servicenämnden beslutar att godkänna serviceförvaltningens bedömning om risk för budgetunderskott för servicenämnden 2026 på grund av kostnader för marksanering vid byggnation av ny skola Alafors.

Servicenämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att godkänna att servicenämnden för 2026 redovisar ett budgetunderskott för helåret om 4,0 Mkr.

Servicenämnden beslutar att godkänna att serviceförvaltningen tecknar produktions- och genomförandeavtal (benämnd Fas 2), med byggstart snarast möjligt, med GBJ Bygg Väst AB före beslut fattats i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige om detta ärendes fortsatta hantering.

Servicenämnden beslutar att ärendet justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Vid förberedande arbete under januari och februari 2026 inför uppstart av byggnation av ny skola Alafors (investeringsprojekt 6311), upptäcktes förorenade fyllnadsmassor djupt ner i marken och dessa hade därför inte upptäckts vid tidigare sanering vid rivningen av Himlaskolan. Saneringsutredning har därefter genomförts och kostnaden för saneringen kalkyleras till 4,0 Mkr.

Då saneringsåtgärder ska finansieras av driftsmedel och att detta enligt beslut ska belasta servicenämndens beviljade ram för 2026, har serviceförvaltningen utrett möjligheter att vita åtgärder för att inrymma den oförutsedda kostnaden med en budget i balans för helår 2026.

Serviceförvaltningens bedömning är att det föreligger en överhängande risk för att servicenämndens resultat på helår kommer att motsvara den kostnad som saneringen medför.

Genomförandet av byggentreprenaden är i ett absolut startskede och beslut behöver även fattas av servicenämnden om uppstarten ska avbrytas och flyttas fram i tiden.

Maria Augustsson
Förvaltningschef

Tony Jönsson
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

- Bilaga A - Uppskattning förorenade massor 2026-03-10

Ärendet

Investeringsprojekt ”ny skola och idrottshall Alafors” IV6311 är beslutad av kommunfullmäktige att byggas under 2026 – 2028 och byggstart är planerad till månadsskiftet mars-april 2026.

Vid rivning av Himlaskolan, sanerades marken från tjärasfalt på befintlig skolgård och underliggande förorenat bärlager till ett djup på ca 40 cm.

Vid förberedande arbete under januari och februari 2026 inför grundläggning och VA omläggning för ny skola Alafors upptäcktes förorenade fyllnadsmassor djupt ner i marken, 2 – 2,5 meter, i form av PAH, aromater från tjärasfalt vid fyllnad från tidigare byggnation av Himlaskolan, även eldningsolja har påträffats punktvis på tomten.

Saneringsutredning har därefter genomförts och kostnaden för saneringen kalkyleras till 4,0 Mkr.

Utredning pågår för att nå en så kostnadseffektiv lösning som möjligt för Ale kommun. Bland annat undersöks om vissa schaktmassor kan återanvändas vid markplanering men markens bärighet kan begränsa denna möjlighet.

Då saneringsåtgärder ska finansieras av driftsmedel och att detta enligt beslut ska belasta servicenämndens beviljade ram för 2026, har serviceförvaltningen utrett möjligheter att vita åtgärder för att inrymma den oförutsedda kostnaden för sanering med en budget i balans på helår.

Genomförandet av byggentreprenaden är i ett absolut startskede och beslut behöver även fattas av servicenämnden om uppstarten ska avbrytas och flyttas fram i tiden vilket även skjuter fram datum för färdigställande motsvarande tid.

Förvaltningens bedömning

Serviceförvaltningens bedömning är att det föreligger en överhängande risk för att servicenämndens resultat på helår kommer att motsvara den kostnad som saneringen medför.

Detta på grund av att ordinarie verksamhet är detaljplanerad för hela 2026 och att eventuellt möjliga mindre effektiviseringar skulle ge en marginell kostnadsbesparing då enbart nio månader återstår av budgetåret vid beredning av detta ärende.

Förvaltningens bedömning är vidare att en senareläggning av byggstart kommer flytta fram tiden för färdigställandet motsvarande tid vilket kan komma påverka möjligheten till inflyttning vid skolstarten hösten 2028.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Kostnaden för saneringen är beräknad till 4,0 Mkr.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

En framflyttad byggstart försenar färdigställandet motsvarande tid vilket kan komma att påverka möjligheten till inflyttning vid skolstarten hösten 2028.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Remiss och samberedning

Dialog om ärendegång har hållits med kommunledningsförvaltningen.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslut i enlighet med förslag till beslut innebär att serviceförvaltningens verksamhet Fastighet omgående tecknar avtal om genomförande enligt upprättad tidplan med färdigställande sommaren 2028.

Beslutet skickas till:

Lokalförsörjningschef
Ekonomichef

Kalkyl: A-9118 - föroreningar VA schakt + asfaltsytor

Projekt: 7008 - Himla Skolan Förberedande arbeten

2026-03-10

Avsnitt	Art.nr	Benämning	Antal	Enhet	Pris	Summa	Påslag	À-pris	Belopp	Konto	Kostnadstyp	Material tot.	Tid tot.	UE tot.	Maskiner tot.
			1,00	st	3 324 002,40	3 324 002,40	9.00	3 623 162,62	3 623 162,62			0,00	0,00	0,00	0,00
		asfaltsytorna (PÅGÅR!)	1,00	st	813 340,00	813 340,00	9.00	886 540,60	886 540,60			0,00	0,00	0,00	0,00
		Jord > FA	515,00	t	775,00	399 125,00	9.00	844,75	435 046,25			0,00	0,00	0,00	0,00
		Asfalt > 300	257,00	t	1 495,00	384 215,00	9.00	1 629,55	418 794,35			0,00	0,00	0,00	0,00
		hantering cirka	1,00	st	30 000,00	30 000,00	9.00	32 700,00	32 700,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		Plan utöver VA-schakt i ytor som vi fått klassat efter provtagning													
		resterande enligt schaktplan, för VA schakter, uppskattat Delar av detta pågår!	1,00	st	1 115 000,00	1 115 000,00	9.00	1 215 350,00	1 215 350,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		Jord > KM < MKM	1 000,00	t	330,00	330 000,00	9.00	359,70	359 700,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		Jord > MKM < FA	1 000,00	t	410,00	410 000,00	9.00	446,90	446 900,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		Jord > FA	600,00	t	775,00	465 000,00	9.00	844,75	506 850,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		avgående schakt i terrassering för byggväg	-1 200,00	t	75,00	-90 000,00	9.00	81,75	-98 100,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		Avgående ren schakt i terrassering för byggväg	-1 800,00	t	75,00	-135 000,00	9.00	81,75	-147 150,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		cirka 950 kvm x 0.5m x 1,85 byggväg mellan SKR2307 och PG 5 mot VA Schakt	-		0,00	0,00	0.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		tillkommande fyll för byggväg	1 800,00	t	125,00	225 000,00	9.00	136,25	245 250,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		enligt ovan	-		0,00	0,00	0.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		möjlighet att minska saneringsschakten i 0.5-1.0 lagret IFA Massor	-1 000,00	t	410,00	-410 000,00	9.00	446,90	-446 900,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		möjlighet beroende på schakt höjder.	-		0,00	0,00	0.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
			-		0,00	0,00	0.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		VA Schakt i fas 1													
		total volym enligt volymrapport va schakt, cirka 2440 m³ x 1,85 = 4514ton schakt, uppskattning är att cirka 3000 ton av detta är förorenat enligt schaktkarta, exakta volymer har ej hunnits ta fram													
		Tillkommande MKM-FA, 1000 ton MKM-FA? uppskattat	1 000,00	t	410,00	410 000,00	9.00	446,90	446 900,00			0,00	0,00	0,00	0,00
			-		0,00	0,00	0.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		Tillkommande KM-MKM (Som ej är tekniskt att återanvända) uppskattat	1 000,00	t	330,00	330 000,00	9.00	359,70	359 700,00			0,00	0,00	0,00	0,00
			-		0,00	0,00	0.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00

Kalkyl: A-9118 - föroreningar VA schakt + asfaltsytor

Projekt: 7008 - Himla Skolan Förberedande arbeten

Avsnitt	Art.nr	Benämning	Antal	Enhet	Pris	Summa	Påslag	À-pris	Belopp	Konto	Kostnadstyp	Material tot.	Tid tot.	UE tot.	Maskiner tot.
		Avgående Schakt som ej räknats med att kunna återanvändas cirka 550t x 75kr	-1,00	st	41 250,00	-41 250,00	9.00	44 962,50	-44 962,50			0,00	0,00	0,00	0,00
		räknat med att återfylla med befintligt förstärkningslager m.m	-550,00	t	75,00	-41 250,00	9.00	81,75	-44 962,50			0,00	0,00	0,00	0,00
		tillkommande resterande fyllning	2 000,00	t	125,00	250 000,00	9.00	136,25	272 500,00			0,00	0,00	0,00	0,00
			-		0,00	0,00	0.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		Möjlighet att använda KM-MKM betongkross i återfyllning 50%?	-1 000,00	t	125,00	-125 000,00	9.00	136,25	-136 250,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		Nedan post handlar om hantering av massor i huset. observera att denna post förutsätter att det ligger ett lager på 50cm uppe på leran som går att återanvända både tekniskt och föroreningsmässigt.													
		schakt (Flytta massor på hög)	2 400,00	m3	69,55	166 920,00	9.00	75,81	181 942,80			0,00	0,00	0,00	0,00
		Dessa massorna är KM-MKM klassade, men OK att återanvända enligt Miljöförvaltningen, och finns tekniskt behov av dessa massorna att återanvända om vi tar bort Leran som ligger under													
	G30L	Grävmaskin Larv 30ton	60,00	tim	1 350,00	81 000,00	9.00	1 471,50	88 290,00	4611	Grävmaskiner	0,00	0,00	0,00	0,00
	LB	Tridembil	96,00	tim	895,00	85 920,00	9.00	975,55	93 652,80	5700	Övriga entre	0,00	0,00	0,00	0,00
			-		0,00	0,00	0.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
			-		0,00	0,00	0.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		fyll (Flytta massor och lägg ut i terrassnivå)	615,00	m3	119,40	73 431,00	9.00	130,15	80 039,79			0,00	0,00	0,00	0,00
	G30L	Grävmaskin Larv 30ton	24,60	tim	1 350,00	33 210,00	9.00	1 471,50	36 198,90	4611	Grävmaskiner	0,00	0,00	0,00	0,00
	LB	Tridembil	24,60	tim	895,00	22 017,00	9.00	975,55	23 998,53	5700	Övriga entre	0,00	0,00	0,00	0,00
	vält	Vält	24,60	tim	265,00	6 519,00	9.00	288,85	7 105,71			0,00	0,00	0,00	0,00
	ANL	Anläggare	24,60	tim	475,00	11 685,00	9.00	517,75	12 736,65	7190	Övrigt	0,00	0,00	0,00	0,00
			-		0,00	0,00	0.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		ALTERNATIV 1 schakt på tipp Lera KM-MKM (Worst case)	0,00	m3	0,00	0,00	9.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		Lera KM-MKM	0,00	t	330,00	0,00	9.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		Lera som går som KM+ (Ny Tipp som tar emot naturligt förhöjda halter	-		0,00	0,00	0.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
	G30L	Grävmaskin Larv 30ton	0,00	tim	1 350,00	0,00	9.00	0,00	0,00	4611	Grävmaskiner	0,00	0,00	0,00	0,00
	LB +släp	Lastbil 4-axlad med släp/kasset	0,00	tim	1 300,00	0,00	9.00	0,00	0,00	5700		0,00	0,00	0,00	0,00
			-		0,00	0,00	0.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		ALTERNATIV 2 Till "schakt på tipp lera KM-MKM" (Mest trolig)	1 783,00	m3	591,50	1 054 644,50	9.00	644,74	1 149 562,51			0,00	0,00	0,00	0,00

Kalkyl: A-9118 - föroreningar VA schakt + asfaltsytor

Projekt: 7008 - Himla Skolan Förberedande arbeten

Avsnitt	Art.nr	Benämning	Antal	Enhet	Pris	Summa	Påslag	À-pris	Belopp	Konto	Kostnadstyp	Material tot.	Tid tot.	UE tot.	Maskiner tot.
		Lera som går som KM+ (Ny Tipp som tar emot naturligt förhöjda halter över KM)	3 298,55	t	150,00	494 782,50	9.00	163,50	539 312,93			0,00	0,00	0,00	0,00
	G30L	Grävmaskin Larv 30ton	71,32	tim	1 350,00	96 282,00	9.00	1 471,50	104 947,38	4611	Grävmaskiner	0,00	0,00	0,00	0,00
	LB +släp	Lastbil 4-axlad med släp/kasset	356,60	tim	1 300,00	463 580,00	9.00	1 417,00	505 302,20	5700	Övriga entre	0,00	0,00	0,00	0,00
			-		0,00	0,00	0.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
			-		0,00	0,00	0.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		ALTERNATIV 3 Till "schakt på tipp lera KM-MKM" (Önsketänkande men inte helt otroligt)	0,00	m3	0,00	0,00	9.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		Lera som går <KM (Vi har hittat en del lera som är helt ren)	0,00	t	75,00	0,00	9.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
	G30L	Grävmaskin Larv 30ton	0,00	tim	1 125,00	0,00	9.00	0,00	0,00	4611	Grävmaskiner	0,00	0,00	0,00	0,00
	LB +släp	Lastbil 4-axlad med släp/kasset	0,00	tim	1 300,00	0,00	9.00	0,00	0,00	5700	Övriga entre	0,00	0,00	0,00	0,00
			-		0,00	0,00	0.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		Resterabde tillbaka fyllning efter att leran är borttagen.	1 783,00	m3	73,93	131 816,90	9.00	80,58	143 680,42			0,00	0,00	0,00	0,00
	G30L	Grävmaskin Larv 30ton	35,66	tim	1 125,00	40 117,50	9.00	1 226,25	43 728,08	4611	Grävmaskiner	0,00	0,00	0,00	0,00
	LB	Tridembil	35,66	tim	850,00	30 311,00	9.00	926,50	33 038,99	5700	Övriga entre	0,00	0,00	0,00	0,00
	vält	Vält	35,66	tim	265,00	9 449,90	9.00	288,85	10 300,39			0,00	0,00	0,00	0,00
	ANL	Anläggare	35,66	tim	475,00	16 938,50	9.00	517,75	18 462,97	7190	Övrigt	0,00	0,00	0,00	0,00
	Geo	Geotextil klass N3	5 000,00	m2	7,00	35 000,00	9.00	7,63	38 150,00	4031	VA material	0,00	0,00	0,00	0,00
		Avgående för denna schakt och deponi oavsett alternativ.	-1 783,00	m3	300,00	-534 900,00	9.00	327,00	-583 041,00			0,00	0,00	0,00	0,00
			-		0,00	0,00	0.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		Vattenrening bör beslut komma att vi inte behöver rena någonting vi kan släppa ut på grönytor, då utgår nedan post helt													
		vattenrening (denna är 0 i kalkyl men är en risk)	1,00		0,00	0,00	9.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
		container på plats, några enstaka tömmningar	0,00	st	80 000,00	0,00	9.00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
Totalt						**3 324 002,40**			**3 623 162,62**			**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

Underlag inför beslut

Utredning om möjlighet att hantera uppkommen kostnad för sanering inom driftbudget 2026

Vid förberedande arbete under januari och februari 2026 inför uppstart av byggnation av ny skola Alafors (investeringsprojekt 6311), upptäcktes förorenade fyllnadsmassor djupt ner i marken och dessa hade därför inte upptäckts vid tidigare sanering vid rivningen av Himlaskolan.

Saneringsutredning har därefter genomförts och kostnaden för saneringen kalkyleras till 4,0 Mkr.

Då saneringsåtgärder ska finansieras av driftsmedel och att detta enligt beslut ska belasta servicenämndens beviljade ram för 2026, har serviceförvaltningen utrett möjligheter att vita åtgärder för att inrymma den oförutsedda kostnaden med en budget i balans för helår 2026.

Utredningen är baserad på att nio månader kvarstår av året vilket innebär att utfallet av åtgärder bedömts på denna tid.

Självkostnad enligt riktlinjer och principer för internhyra (KS.2019.243)

Styrdokumentet ”riktlinjer och principer för internhyra” anger följande:
”Övergripande mål för försörjningen av lokaler är att kommunen ska ha en ändamålsenlig och attraktiv verksamhetsmiljö som bidrar till hög produktivitet och effektivitet. Grundprincipen för systemet baseras på självkostnad för varje enskild lokal.”

”Självkostnad för verksamhet fastighet avser de kostnader som krävs för att genomföra förvaltning av kommunens verksamhetslokaler. Det som ingår är kostnader för administration, försäkring, tillsyn och skötsel, felavhjälpande underhåll och kapitalkostnad.”

Har serviceförvaltningens verksamhetsområde lokalförsörjning möjlighet att hantera den uppkomna situationen.

Behovet av sanering har uppstått inom verksamhetsområdet lokalförsörjning som är finansierad med köp och säljmodell där uppdraget enligt styrdokumentet "riktlinjer och principer för internhyra" anger uthyrning och förvaltning till ett självkostnadspris.

Detta innebär att verksamhetsområdet lokaler ej har budget för oförutsedda händelser och rörliga posterna inom denna modell är tillsyn och skötsel av lokaler samt reparationer (felavhjälpande underhåll).

Tillsyn och skötsel genomförs med egen personal vilket innebär att budget är bunden till personalkostnader där en besparing enbart kan nås med personalnedskärningar.

Reparationsbudgeten är en rörlig utgift om ca 7 000 tkr för 2026 vilket innebär att 5 250 tkr finns kvar i budget efter tre månader in i budgetåret. 2025 nyttjades samtliga medel varför vår bedömning för 2026 är att samtliga medel kommer behöva användas även detta år.

Budgeten för reparationer avser uppkomna fel och brister i kommunens lokaler som exempelvis trasig toalett, läckande tak, trasig belysning, fel på värmesystem, fel på ventilation, fel på brandlarm etcetera och minskas reparationerna kommer detta få en direkt effekt på möjligheten att använda lokalerna och behålla dess ändamålsenlighet.

Projektledarorganisationen inom lokalförsörjningsenheten är helt finansierade genom de investeringsprojekt de driver och inga driftsmedel finns.

Ale kommun – Kommunikationsavdelningen – 2026-03-23

Förvaltningsövergripande förutsättningar

Servicenämndens budgetreserv om 1 000 tkr är delvis uppbokad för 2026 med anledning av rättegångskostnader för ca 700 000 kr.

Övriga verksamheter inom serviceförvaltningen

Samtliga medel är uppbokade i detaljbudget 2026 inom verksamheterna. Om den oförutsedda kostnaden för sanering ska hanteras utanför verksamhetsområdet lokaler bedömer vi att det enda alternativet är personalneddragningar alternativt att stoppa pågående ersättningsrekryteringar.

Detta då samtliga uppdrag exempelvis sker utifrån överenskomna frekvenser på lokalvård, antal måltider i relation till måltidsgäster och skötselplaner för vår yttre miljö.

Bedömning

Serviceförvaltningens bedömning är att servicenämnden inte kan hantera den uppkomna situationen inom beviljad budgetram och att det därför föreligger en överhängande risk för att servicenämndens resultat på helår kommer att motsvara den kostnad som saneringen medför.

Serviceförvaltningen 2026-03-19

Maria Augustsson
Förvaltningschef

Tony Jönsson
Verksamhetschef

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

Webb
www.ale.se

Grundläggande granskning 2025

Ale kommun

2026

Shape the future with confidence

Shape the future with confidence

Innehållsförteckning

1. Inledning 2
2. Samlade bedömning 4
3. Kommunstyrelsen 7
4. Socialnämnden 9
5. Samhällsbyggnadsnämnden 11
6. Servicenämnden 13
7. Utbildningsnämnden 15

Bilaga 1. Revisionskriterier 17

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionssed. Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras i kommunallagen 6 kap. 6 §. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed. Den grundläggande granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

- Har nämnderna säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt?
- Har nämnderna säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.
- Har nämnderna säkerställt en tillräcklig intern kontroll? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunallagen samt kommunens styrmodell.

1.3 Metod

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- Kommunallagen, (2017:725) kap 6
- Riktlinje för intern kontroll i Ale kommun, 2024
- Ale kommuns styrmodell, 2025
- Riktlinje kommunstyrelsens uppsiktsansvar, 2022

1.4 Avgränsning

Granskningen avser verksamhetsåret 2025 och omfattar kommunstyrelsen, socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, servicenämnden och utbildningsnämnden.

1.5 Utgångspunkter för vår granskning

Följande ramverk av kriterier/kontrollmoment bygger på de krav som återfinns i kommunens styrmodell och anvisningar. Ramverket beskriver hur styrelsen och nämnderna ska arbeta med styrning, uppföljning och internkontroll och är utgångspunkten för de iakttagelser och avvikelser som redogörs för i efterföljande kapitel.

Utifrån styrdokument och reglementen är vår tolkning att styrelse och nämnder ska ha genomfört följande för att ha säkerställt dels att verksamhet och ekonomi styrs och följs upp utifrån de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, dels ett tillräckligt internkontrollarbete.

A. Tillräcklig styrning för att leva upp till mål och riktlinjer

A1.Genomfört aktiviteter och åtgärder som bidragit till måluppfyllelse.

A2. Beslutat om en nulägesanalys i enlighet med kommunens styrmodell.

B. Tillräcklig uppföljning av verksamhet och ekonomi

B1. Följt upp mål och uppdrag i enlighet med kommunens styrmodell.

B2. Följt upp ekonomi i enlighet med kommunens styrmodell.

B3. Vidtagit åtgärder för att komma till rätta med avvikelser gällande verksamhet och ekonomi.

*B4: **Kommunstyrelsen**: Genomfört protokollförda uppsiktsdialoger med presidierna i nämnder och bolag två gånger under året.*

C. Tillräcklig intern kontroll i verksamheten

C1. Genomfört en riskanalys och upprättat en internkontrollplan

C2. Följt upp internkontrollarbetet.

*C3: **Kommunstyrelsen:** Följt upp bolagens och nämndernas internkontrollarbete.*

2. Samlade bedömning

2.1 Bedömning utifrån revisionskriterierna

Nedan sammanställer vi våra bedömningar utifrån granskningens revisionskriterier.

Tabell 1. Sammanställd bedömning per styrelse och nämnd.

	Styrning		Uppföljning				Intern kontroll		
	A1	A2	B1	B2	B3	B4	C1	C2	C3
Kommunstyrelsen					ET				
Socialnämnden					ET	ET			ET
Samhällsbyggnadsnämnden						ET			ET
Servicenämnden						ET			ET
Utbildningsnämnden					ET	ET			ET

Färgkod	Beskrivning av hur bedömning görs
	Kriteriet är ej uppfyllt, bedöms som en större avvikelse utifrån revisionskriterierna.
	Kriteriet är delvis uppfyllt, bedöms som en mindre avvikelse utifrån revisionskriterierna.
	Kriteriet är uppfyllt, inga avvikelser utifrån revisionskriterierna.
ET	Kriteriet är inte tillämpligt för styrelsen/nämnden.

2.2 Reflektioner kring målstyrning i Ale kommun

Vår förståelse av kommunens styrmodell är att kommunfullmäktige formulerar riktningsmål utifrån kommunens vision. Med utgångspunkt i de övergripande riktningsmålen kan mer specifika mål och uppdrag riktas till styrelse och nämnder. Styrelse och nämnd ska alltid förhålla sig till riktningsmålen och ska årligen fastställa en plan där de redovisar vilka aktiviteter och åtgärder som ska genomföras under det kommande året i relation till målsättningarna. Enligt den för 2025 gällande styrmodellen ska kommunfullmäktige fastställa att nämndplanerna överensstämmer med budgetens intentioner.

Mål och uppdrag ska följas upp och redovisas i delårsbokslut per augusti och i nämndernas årsredovisningar. Nämnderna följer upp vilka åtgärder som har genomförts utifrån riktningsmålen, men gör ingen bedömning om riktningsmålen är uppfyllda eller inte, och utifrån vår tolkning av styrmodellen är det inte heller syftet med riktningsmålen. Nämnderna följer däremot upp övriga mål och uppdrag som kommunfullmäktige har fastställt i budget och gör en bedömning om målet uppfylls eller ej.

Genomgång av nämndernas årsredovisningar visar att fokus i uppföljningarna av samtliga mål ligger på vilka åtgärder som har genomförts, snarare än vilka effekter som har uppnåtts.

Enligt vår mening riskerar detta att leda till 1) subjektiva bedömningar av måluppfyllelse, 2) avsaknad av ett tydligt kausalt samband mellan genomförda aktiviteter och målets utveckling samt att 3) målen i praktiken blir mycket svåra att inte uppfylla.

Vi anser att detta gäller för samtliga mål, men exemplifierar och utvecklar vårt resonemang nedan genom målet "hållbar kompetensförsörjning". Målet syftar till att säkerställa att kommunen använder all kompetens på rätt plats i organisationen och automatiserar samt effektiviserar i största möjliga utsträckning. Målet syftar även till att säkerställa arbetet med vidareutveckling och möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Samtliga nämnder bedömer i sina årsredovisningar att målet antingen har uppnåtts eller är på väg att uppfyllas. Varje nämnd redogör för de åtgärder som vidtagits i relation till målet. Kommunstyrelsen rapporterar exempelvis att en kommunövergripande kompetensförsörjningsplan har upprättats, socialnämnden anger att arbetet med automatisering av ekonomiskt bistånd har fortgått under året, samhällsbyggnadsnämnden beskriver omplaceringar av medarbetare för att möta verksamhetens behov, servicenämnden beskriver genomförda utbildningar, studiebesök och föreläsningar inom kostverksamheten, medan utbildningsnämnden bland annat har följt upp nyckeltal relaterade till personalomsättning och andelen legitimerad personal, dock utan fastställda målvärden.

(1) Subjektivitet: Varken kommunfullmäktige, styrelse eller nämnder har definierat när målet kan anses vara uppfyllt, och uppföljningen bygger till stor del på styrelsens och nämndernas egna uppfattningar om aktiviteter har genomförts.

(2) Avsaknad av kausalt samband: Det saknas i huvudsak kvantitativa mått eller motsvarande som grund för att bedöma om utvecklingen går åt rätt håll. I de fall där nyckeltal finns saknas målvärden.

(3) Svårt att misslyckas: Av punkt 1 och 2 följer att måluppfyllelse i praktiken är beroende av att aktiviteter genomförs, snarare än om de haft avsedd effekt. Det innebär att måluppfyllelse kan uppnås med nästan vilka aktiviteter som helst, förutsatt att de genomförts enligt plan.

2.3 Slutsatser

Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna i huvudsak säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att styrelsen och nämnderna följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget ovan.

Vi bedömer att kommunstyrelsen, socialnämnden, utbildningsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Vi bedömer däremot att servicenämnden inte säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering. Bedömningen grundar vi på att nämnden inte beslutat om tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans.

Vidare bedömer vi att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Göteborg den 8 april 2026

Johan Palmgren
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB
Granskningsledare

Mikaela Gretzer
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB
Kvalitetssäkrare

3. Kommunstyrelsen

3.1 Styrning

Kommunstyrelsen har antagit en nämndplan för 2025 i december 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Enligt kommunstyrelsens årsredovisning bedöms de aktiviteter och åtgärder som genomförts under året bidragit till riktningsmålen. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till kommunstyrelsen i budget 2026 bedöms att tre mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att två mål är delvis uppfyllda. Endast tre av tolv uppdrag utifrån budget och nämndplan är avslutade. Åtta uppdrag är pågående med avvikelse och ett uppdrag är ej påbörjat. Kommunstyrelsen har fastställt en nulägesanalys för 2024-2025 i enlighet med kraven i kommunens styrmodell. Nulägesanalysen fastställdes i mars 2025.

3.2 Uppföljning

Kommunstyrelsen har följt upp mål och uppdrag i delårsrapport 2 och årsredovisning i enlighet med styrmodellen. Kommunstyrelsen har följt upp ekonomin vid i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisning i enlighet med kommunens styrmodell. Vid samtliga prognostillfällen har kommunstyrelsen prognosticerat ett överskott för helåret. Kommunstyrelsen redovisar ett resultat om 4,6 mnkr för helåret 2025.

3.2.1 Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsens arbetsutskott har under 2025 genomfört uppsiktsdialoger med samhällsbyggnadsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och Alebyggen. Dialogerna har genomförts både på våren och på hösten. Därtill har en dialog genomförts med överförmyndaren. För respektive dialog finns ett protokoll som beskriver vilka som deltagit och agenda för dialogerna. Enligt protokollen var agendan för mötena under våren ”utmaningar och utvecklingsarbete” gällande ekonomi, personal, samverkan, invånare/brukare och uppsatta mål från kommunfullmäktige och nämnd. Vid höstens dialoger diskuterades även ”nuläge”. Det framgår dock inte av protokollen vad som framkommit vid dialogerna utifrån de punkter som anges i agendan. Av kommunstyrelsen protokoll framgår at protokollen från höstens dialoger anmälts som delegeringsbeslut till kommunstyrelsens sammanträde, det framgår dock inte av protokoll att protokollen från vårens dialoger som genomfördes den 25 mars samt 6 maj 2025 anmälts till kommunstyrelsen.

3.3 Intern kontroll

Kommunstyrelsen beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt åtta identifierade risker. För varje risk finns en beskrivning samt en värdering av sannolikhet och konsekvens, där värderingen görs på en femgradig skala. Internkontrollplanen innehåller totalt åtta kontrollmoment. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Kommunstyrelsen har följt upp internkontrollplanen den 24 februari 2026. Av skriftliga svar från förvaltningen framgår att kommunstyrelsen

kommer att behandla uppföljningen av nämndernas internkontrollplaner den 7 april 2026[1].

3.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att kommunstyrelsen i huvudsak säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att styrelsen följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2. Vi noterar att en majoritet av kommunstyrelsens uppdrag är pågående med avvikelse.

Uppföljning

Vi bedömer att kommunstyrelsen i delvis har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att dokumentationen från uppsiktsdialogerna saknar information om vad som framkommit i dialoger samt att protokoll från uppsiktsdialogerna under våren 2025 inte anmälts till kommunstyrelsen. Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela kommunstyrelsen. I vår mening behöver dokumentationen från uppsiktsdialogerna därför vara tillräckligt utförliga så att ledamöter som inte själva närvarat vid dialogerna kan följa vad som framkommit i dialogerna.

Intern kontroll

Vi bedömer att kommunstyrelsen i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att kommunstyrelsens upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Säkerställer att uppsiktsdialogerna dokumenteras mer utförligt samt att protokollen från dialogerna delges hela kommunstyrelsen. Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela kommunstyrelsen, och dokumentationen från dessa dialoger behöver därför vara så pass detaljerad att ledamöter som inte närvarat vid dialogerna kan följa vad som framkommit i dialogerna.

[1] EY har inte tagit del av uppföljningen vid granskningens genomförande.

4. Socialnämnden

4.1 Styrning

Socialnämnden har antagit en nämndplan för 2025 i november 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Genomgång av nämndens årsredovisning visar att nämnden följt upp arbetet utifrån kommunfullmäktiges tre riktningsmål. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till kommunstyrelsen i budget 2026 bedöms att tre mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att två mål är delvis uppfyllda. Samtliga uppdrag bedöms vara avslutade utan avvikelse. Socialnämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025 i enlighet med kommunens styrmodell.

4.2 Uppföljning

Socialnämnden har följt upp mål och uppdrag i enlighet med kommunens styrmodell. Socialnämnden har följt upp ekonomi i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisning i enlighet med kommunens styrmodell. Vid prognostillfället per april prognosticerade nämnden en positiv avvikelse om 4,6 mnkr. Vid prognosen per augusti prognosticerade nämnden ett noll-resultat. Socialnämnden redovisar ett resultat om 1,2 mnkr för helåret 2025.

4.3 Intern kontroll

Socialnämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt tio identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt tio kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Socialnämnden har tagit del av uppföljning av samtliga kontrollmoment i februari 2026.

4.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att socialnämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att socialnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att nämnden följt upp verksamhet och ekonomi i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.

Intern kontroll

Vi bedömer att socialnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

5. Samhällsbyggnadsnämnden

5.1 Styrning

Samhällsbyggnadsnämnden har antagit en nämndplan för 2025 i november 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Genomgång av nämndens årsredovisning visar att nämnden följt upp arbetet utifrån kommunfullmäktiges tre riktningsmål. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till samhällsbyggnadsnämnden i budget 2026 bedöms att fyra mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att ett mål är delvis uppfyllt. Sju av totalt nio uppdrag bedöms avslutade utan avvikelse. Två uppdrag är pågående med avvikelse. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025 i enlighet med kommunens styrmodell.

5.2 Uppföljning

Nämnden har följt upp mål och uppdrag i delårsrapport 2 och årsredovisning. Nämnden har följt upp ekonomin i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisningen i enlighet med kommunens styrmodell. Nämnden prognostiserade en negativ budgetavvikelse om –8,9 mnkr i delårsrapport 1. Delårsrapport 1 behandlades på nämndens sammanträde den 7 maj, nämnden beslutade dock inte om några åtgärder för att nå en budget i balans. Vid delårsrapport 2, som behandlades av nämnden den 1 oktober, uppgick den prognostiserade avvikelsen till –9,3 mnkr. Nämnden beslutade inte om några åtgärder för att nå en budget i balans. I årsredovisningen redovisar nämnden en negativ avvikelse om –11,4 mnkr. Vid samtliga uppföljningar under året har avvikelsen kopplats till den renhållningsverksamheten verksamheten. Enligt kommunens styrmodell ska nämnden vidta åtgärder vid en prognosticerade budgetavvikelse. Renhållningsverksamheten är dock avgiftsfinansierad vilket innebär att överskott bokas som en skuld till taxekollektivet. Av skriftliga svar från förvaltningen framgår att orsaken till att inte åtgärder vidtogs var på grund av det fanns tidigare överuttag inom den taxefinansierade verksamheten att återställa.

5.3 Intern kontroll

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt elva identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt elva kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Samhällsbyggnadsnämnden har följt upp samtliga kontrollmoment i internkontrollplanen i februari 2026. Därtill har nämnden genomfört en delårsuppföljning av kontrollmomenten i september 2025.

5.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i huvudsak säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering. Vi noterar att nämnden redovisar ett underskott om ca -11,4 mnkr, underskottet härleds dock till den avgiftsfinansierade verksamheten. Beaktat att nämnden haft ett tidigare överuttag att återställa riktar vi ingen rekommendation härvidlag.

Intern kontroll

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

6. Servicenämnden

6.1 Styrning

Servicenämnden har antagit en nämndplan för 2025 i december 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Enligt servicenämndens årsredovisning bedöms de aktiviteter och åtgärder som genomförts under året bidragit till riktningsmålen. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till servicenämnden i budget 2025 bedöms att samtliga fem mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att två mål är delvis uppfyllda. 12 av 14 uppdrag bedöms avslutade utan avvikelse. Två uppdrag är pågående med avvikelse. Servicenämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025.

6.2 Uppföljning

Nämnden har följt upp mål och uppdrag i delårsrapport 2 och årsredovisning. Nämnden har följt upp ekonomin i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisningen, i enlighet med kommunens styrmodell. Vid prognostillfället i april redovisade nämnden en negativ avvikelse om cirka 1 mnkr, där underskottet härleddes till IT-enheten. Prognosen för helåret uppgick till -0,4 mnkr. Åtgärder för att nå budget i balans presenterades vid nämndens sammanträde i juni. Av förslag på åtgärdsplanen framgår att underskottet under juni hade ökat till 2,1 mnkr, varav 1,3 mnkr av underskottet härrörde från tomställda lokaler. Resterande del av underskottet utgjordes av kostnader inom IT-enheten samt juridiska kostnader för en pågående rättslig tvist. Förvaltningen presenterade förslag på åtgärder om totalt 0,4 mnkr, vilket nämnden godkände. Vid behandlingen av delårsrapport 2 uppgick det prognostiserade underskottet till cirka 1,9 mnkr, där underskottet återigen härleddes till IT-enheten.

Nämnden beslutade vid mötet om att skicka en begäran om att få använda delar nämndens PO-överskott för att räcka delar av nämndens prognosticerade underskott. I årsredovisningen redovisar nämnden en negativ avvikelse om ca -2 mnkr för helåret 2025. Ca 1,1 mnkr av underskottet härleds till kostnader för tomställda lokaler. Av skriftliga svar från ekonomichef framgår att underskottet för tomställda lokaler inte behöver inarbetas av nämnden då kommunens nämnder har möjlighet att lämna lokaler som de inte längre behöver vilket innebär en kostnad som kan vara svår att förutse. Detta framgår dock inte av kommunens styrmodell.

6.3 Intern kontroll

Servicenämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt nio identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt nio kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Servicenämnden har tagit del av uppföljning av samtliga kontrollmoment i februari 2026.

6.4 Vår bedömning och rekommendationer

- Styrning

Vi bedömer att servicenämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att servicenämnden inte säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att nämnden inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans i enlighet med kommunens styrmodell.

Intern kontroll

Vi bedömer att servicenämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

Vi rekommenderar servicenämnden att:

- Vid konstaterat eller befarat underskott, besluta om tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans.

7. Utbildningsnämnden

7.1 Styrning

Utbildningsnämnden har antagit en nämndplan för 2025 i december 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Enligt utbildningsnämndens årsredovisning bedöms de aktiviteter och åtgärder som genomförts under året bidragit till riktningsmålen. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till servicenämnden i budget 2025 bedöms att fyra av fem mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att ett mål är delvis uppfyllt. Sju av nio uppdrag bedöms avslutade utan avvikelse. Två uppdrag bedöms pågående med avvikelse.
Utbildningsnämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025.

7.2 Uppföljning

Uppföljning av mål och uppdrag sker i delårsrapport 2 samt i årsredovisning. I delårsrapport och årsredovisning framgår förvaltningens samlade bedömning kring de insatser som genomförts kring respektive inriktningsmål, mål och uppdrag som givits av fullmäktige.
Utbildningsnämnden har följt upp ekonomin i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisningen, i enlighet med kommunens styrmodell. Vid samtliga uppföljningar under året har nämnden redovisat ett positivt resultat. Nämnden redovisar en positiv om avvikelse om 2 mnkr för helåret 2025.

7.3 Intern kontroll

Utbildningsnämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt tio identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt nio kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen.

Servicenämnden har tagit del av uppföljning av samtliga kontrollmoment i februari 2026. Därtill har nämnden genomfört en delårsuppföljning av kontrollmomenten i september 2025.

7.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att utbildningsnämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att utbildningsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att nämnden följt upp verksamhet och ekonomi i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.

Intern kontroll

Vi bedömer att utbildningsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

Bilaga 1. Revisionskriterier

Kommunallagen (2017:725)

Av kommunallagens 6 kap. 1 § framgår att styrelsen ansvarar för att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamhet. Kommunstyrelsen ska även ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag och kommunalförbund som kommun är medlem i. Enligt 3 kap 12 § kommunallagen inkluderar detta uppsikt över kommunala bolag, stiftelser och föreningar. Enligt 6 kap 6 § kommunallagen har nämnderna ansvar för att var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Likaså skall nämnderna se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett övrigt tillfredsställande sätt.

Ale kommuns styrmodell

Riktningsmål

Riktningsmålen har sin utgångspunkt i kommunens vision och ska utgöra grunden för kommunfullmäktiges långsiktiga styrning. Med utgångspunkt i riktningsmålen kan mål och uppdrag fördelas till nämnder och bolag för kommande år. Uppdrag kan även kopplas direkt till specifika mål.

Minst var fjärde år fastställer kommunfullmäktige kommunens riktningsmål. Riktningsmålen gäller för samtliga nämnder och helägda bolag. De ska bidra till att staka ut viljeinriktningen på lång sikt och tydliggöra politiska prioriteringar för hela koncernen. Nämnder och bolag ska alltid förhålla sig till riktningsmålen i sina prioriteringar och planera utifrån att, vid behov, gemensamt möjliggöra förflyttningar inom respektive riktningsmål.

Uppföljning av verksamhet och ekonomi

Uppföljning av mål och uppdrag ska följas upp och redovisas i delårsbokslut per augusti och nämndens årsredovisning.

Ekonomisk uppföljning med prognos sker i delårsbokslut 1 (1 januari-31 mars), delårsbokslut 2 och årsredovisning.

Om prognos visar på negativt utfall för helåret så ska detta generera ett ärende med åtgärder till nästkommande nämnd för att få budget i balans och ska redovisas kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Plan för nämnder och bolag

Nämnder och helägda bolag ansvarar för att utforma en plan med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål och budget. Utöver den ekonomiska planeringen ska planen tydligt redovisa vilka åtgärder och aktiviteter som ska genomföras under det kommande året i relation till kommunfullmäktiges mål och budget.

Kommunfullmäktige prövar och fastställer att respektive plan överensstämmer med budgetens intentioner. Om kommunfullmäktige bedömer att planen inte är förenlig med dessa intentioner ska berörd nämnd eller bolagsstyrelse revidera planen.

Nulägesanalys

Nämnder och helägda bolag ska årligen fastställa en nulägesanalys som underlag för den kommande budgetprocessen. Nulägesanalysen utgör en central del i att skapa förutsättningar för att de förtroendevalda ska kunna fatta välgrundade beslut.

Syftet med nulägesanalysen är att utgöra beslutsunderlag för mål- och budgetbeslut för nästkommande år. Analysen ska dels beskriva nuläget, dels belysa möjliga förflyttningar som förvaltningen eller bolaget bedömer vara genomförbara.

Vid framtagandet av nulägesanalysen är det, utifrån ett tillitsbaserat förhållningssätt, viktigt att utgå från kommunens uppdrag och vilka kommunen är till för, samt att ta tillvara professionens kunskap och perspektiv.

Kommunstyrelsens nulägesanalys ska, utöver analys av det egna ansvarsområdet, även ha ett koncernövergripande perspektiv. Kommunstyrelsens arbetsutskott fastställer årligen vilket fokus nulägesanalysen ska ha.

Följande områden ska alltid ingå i nulägesanalysen:

- Nuläge utifrån trender, förändringar och utmaningar
- Verksamhetens resultat i nuläget
- Möjliga förflyttningar för att förbättra, effektivisera eller minska kostnader

Riktlinjer för intern kontroll

Fastställande av internkontrollplan

Varje nämnd och styrelse ska inför kommande år anta en internkontrollplan med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys. I planen ska det framgå vilka riskområden som ska följas upp. Planen för kommande års arbete med intern kontroll ska antas av respektive nämnd och styrelse för att överlämnas till kommunstyrelsen senast den 31 december.

Uppföljning av internkontrollplan

Resultatet av den interna kontrollen ska årligen fastställas i nämnd eller styrelse. Vid brister eller avvikelser ska åtgärder fastställas. Uppföljning av internkontrollplan ska översändas till kommunstyrelsen senast i februari.

Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen har ansvaret för den interna kontrollen på ett övergripande plan och ska säkerställa att en samlad rapportering och ett uttalande om den interna kontrollen årligen upprättas och överlämnas till kommunfullmäktige. Denna rapportering ska ske innan fullmäktiges beslut om ansvarsfrihet

Riktlinje för kommunstyrelsens uppsiktsplikt (antagen 2022-11-01)

Enligt riktlinjen ska kommunstyrelsens arbetsutskott genomföra två uppsiktsdialoger med respektive bolag nämnd. Uppsiktsdialogerna sker med nämnders respektive bolags

presidium. Vid dessa möten förs protokoll som sedan anmäls till kommunstyrelsens sammanträde.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 83

KS 2025/686

Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att upphäva beslut om lokala hälsoskyddsföreskrifter daterade den 25 oktober 1984.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön enligt förslag daterat den 20 oktober 2025.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att de lokala föreskrifterna ska gälla omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Revidering av de lokala hälsoskyddsföreskrifterna ingår i miljöenhetens fastställda tillsynsplan för år 2025. De nu gällande föreskrifterna antogs 1984 och grundar sig på lagstiftning som upphörde att gälla år 1999.

För att kommunens lokala föreskrifter till skydd för människors hälsa och miljön ska vara förenliga med gällande lagstiftning samt innehålla aktuella och ändamålsenliga bestämmelser har en översyn genomförts. Med anledning av detta har ett nytt förslag till lokala hälsoskyddsföreskrifter tagits fram av samhällsbyggnadsförvaltningen.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade vid sammanträde den 12 november 2025 att föreslå kommunfullmäktige att besluta att: upphäva beslut om lokala hälsoskyddsföreskrifter med beslutsdatum den 25 oktober 1984, anta lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön enligt förslag daterat den 20 oktober 2025 och att de föreslagna förskrifterna ska gälla omedelbart efter kommunfullmäktiges beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-12
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 268, 2025-11-12

- Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön – förslagshandling,
  2025-10-20
- Bilaga 1 - Hålsjön, 2025-10-20
- Bilaga 2 – Hultasjön, 2025-10-20
- Bilaga 3 – Vimmersjön, 2025-10-20
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-10-22
- Lokala hälsoskyddsföreskrifter, 1984-10-25

Beslutet skickas till

Förvaltningschef samhällsbyggnadsförvaltningen.
Samhällsbyggnadsnämnden
.

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/686
Datum: 2026-03-12
Kommunjurist Anna Edgren

Kommunstyrelsen

Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att upphäva beslut om lokala hälsoskyddsföreskrifter daterade den 25 oktober 1984.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön enligt förslag daterat den 20 oktober 2025.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att de lokala föreskrifterna ska gälla omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Revidering av de lokala hälsoskyddsföreskrifterna ingår i miljöenhetens fastställda tillsynsplan för år 2025. De nu gällande föreskrifterna antogs 1984 och grundar sig på lagstiftning som upphörde att gälla år 1999.

För att kommunens lokala föreskrifter till skydd för människors hälsa och miljön ska vara förenliga med gällande lagstiftning samt innehålla aktuella och ändamålsenliga bestämmelser har en översyn genomförts. Med anledning av detta har ett nytt förslag till lokala hälsoskyddsföreskrifter tagits fram av samhällsbyggnadsförvaltningen.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade vid sammanträde den 12 november 2025 att föreslå kommunfullmäktige att besluta att: upphäva beslut om lokala hälsoskyddsföreskrifter med beslutsdatum den 25 oktober 1984, anta lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön enligt förslag daterat den 20 oktober 2025 och att de föreslagna förskrifterna ska gälla omedelbart efter kommunfullmäktiges beslut.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef avdelning Demokrati

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 268, 2025-11-12
- Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön – förslagshandling, 2025-10-20
- Bilaga 1 - Hålsjön, 2025-10-20
- Bilaga 2 – Hultasjön, 2025-10-20
- Bilaga 3 – Vimmersjön, 2025-10-20
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-10-22
- Lokala hälsoskyddsföreskrifter, 1984-10-25

Ärendet

De nu gällande lokala hälsoskyddsföreskrifterna beslutades den 25 oktober 1984 med stöd av hälsoskyddslagen (1982:1080) och hälsoskyddsförordningen (1983:616). Dessa författningar upphörde att gälla när miljöbalken (1998:808) trädde i kraft den 1 januari 1999.

Mot denna bakgrund har samhällsbyggnadsnämnden sett över de lokala föreskrifterna och tagit fram ett nytt förslag som följer gällande lagstiftning.

Den 12 november 2025 beslutade samhällsbyggnadsnämnden vid sitt sammanträde (§ 268) att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att upphäva de tidigare hälsoskyddsföreskrifterna och anta nya föreskrifter som ska gälla omedelbart.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningen bedömer att samhällsbyggnadsförvaltningen har berett ärendet i erforderlig omfattning.

Kommunledningsförvaltningen föreslår, i likhet med samhällsbyggnadsnämnden, kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige: att upphäva lokala hälsoskyddsföreskrifter antagna den 25 oktober 2025 samt att anta lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön i enlighet med förslag daterat den 20 oktober 2025.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Antagandet av nya lokala hälsoskyddsföreskrifter stärker kundnyttan, vilken är ett av kommunfullmäktiges mål, genom att säkerställa att föreskrifterna har aktuellt författningsstöd och är anpassade efter dagens krav och invånarbehov. Revideringen bidrar även till ökad effektivitet i myndighetsutövningen samt främjar målet om trygghet för människors hälsa och miljön.

Remiss och samberedning

I beredningen av ärendet har avstämning gjorts med miljöinspektör inom samhällsbyggnadsförvaltningen.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Eftersom prövning av ansökningar och anmälningar kvarstår hos samhällsbyggnadsnämnden, är det endast samhällsbyggnadsnämnden som påverkas organisatoriskt av de nya föreskrifterna vid ett antagande.

Beslutet skickas till:

Förvaltningschef samhällsbyggnadsförvaltningen.
Samhällsbyggnadsnämnden
.

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2025-11-12
SBN § 268

SBN 2025/439

Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att upphäva beslut om Lokala hälsoskyddsföreskrifter 25 oktober 1984.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anta Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön enligt förslag daterat 2025-10-20.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att föreskriften ska gälla omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Att revidera de befintliga hälsoskyddsföreskrifterna ingår i miljöenhetens beslutade tillsynsplan för 2025. De nu gällande lokala hälsoskyddsföreskrifterna är beslutade 1984 och bygger på lagstiftning som upphörde att gälla 1999. Då kommunens lokala föreskrifter för skydda människors hälsa och miljön behöver vara beslutade med stöd av nu gällande lagstiftning samt innehålla bestämmelser som är aktuella har föreskrifterna reviderats och ett nytt förslag till föreskrifter har tagit fram.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2025-10-22
- Lokala hälsoskyddsföreskrifter, 1984-10-25
- Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön. Förslag. 2025-10-20

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2025-11-12

Beslutet skickas till

Samhällsbyggnadsnämnden
Länsstyrelsen i Västra Götaland
Lantmäteriet

Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön

Fastställt av:	Kommunfullmäktige
Fastställandedatum:	Datum för fastställande
Beslutsparagraf:	Beslutsparagraf för beslutet om fastställande av dokumentet (enbart politiska beslut)
Dokumentansvarig:	Miljöchef, samhällsbyggnadsförvaltningen
Dokumentet gäller för:	Exempelvis: Ale kommun, kommunkoncernen, specifik nämnd eller organisationsenhet
Diarienummer:	2025/686
Giltighetstid:	2026-xx-xx – tills vidare

Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö

Kommunfullmäktige meddelar med stöd av 9 kap. 7, 8 och 11-13 §§ miljöbalken (1998:808) samt 13, 17, 39-40 och 42-44 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd följande lokala föreskrifter för att skydda människor hälsa och miljö.

Inledande bestämmelser

1§ Utöver bestämmelserna i miljöbalken (1998:808) och förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd gäller följande lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön.

Avloppsanordning

2§ Enligt 13 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd krävs det tillstånd av samhällsbyggnadsnämnden för att:

1. inrätta en avloppsanordning som en eller flera vattentoaletter ska anslutas till, eller

2. ansluta en vattentoalett till en befintlig avloppsanordning.

Enligt dessa föreskrifter krävs dessutom tillstånd av samhällsbyggnadsnämnden för att:

3. inrätta annan avloppsanordning än som anges i punkterna 1-2, exempelvis avloppsanordningar för bad-, disk- och tvättvatten, inom följande områden. Se bilaga 1-3.

    1. Hålsjön

    2. Hultasjön

    3. Vimmersjön

Enligt 13 och 14 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd krävs anmälan till samhällsbyggnadsnämnden för att:

4. inrätta en annan avloppsanordning än som anges i punkterna 1-3

5. ändra en avloppsanordning, om åtgärden kan medföra väsentlig ändring av avloppsvattnets mängd eller sammansättning.

Anmälan eller tillstånd enligt dessa bestämmelser krävs inte för avloppsanordning som kräver tillstånd enligt 5 § eller anmälan enligt 22 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd eller om avloppsanordningen är avsedd att föra avloppsvattnet till en allmän avloppsanläggning.

Annan toalett än WC

3§ Det krävs anmälan till samhällsbyggnadsnämnden för att inrätta andra toaletter än sådana som omfattas av prövning enligt miljöbalken. Exempel på sådana toaletter är: förmultningstoalett, förbränningstoalett, förpackningstoalett, frystoalett, torrtoalett med latrinkompostering och andra liknande anordningar.

Djurhållning

4§ Inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser krävs det tillstånd av samhällsbyggnadsnämnden för att hålla:

- nötkreatur, häst, get, får eller svin,
- pälsdjur eller fjäderfä som inte är sällskapsdjur, samt tupp

Undantag:
Tillstånd krävs inte för att hålla upp till fem fjäderfän per fastighet inom område med detaljplan eller områdesbestämmelse.
Tupp kräver dock alltid tillstånd inom område med detaljplan enligt dessa bestämmelser.

Tomgångskörning

5§ En förbränningsmotor i stillastående motordrivet fordon får hållas igång utomhus i högst en minut. Detta gäller inte:

1. om trafikförhållanden föranlett fordonet att stanna, t.ex. i trafikkö,
2. om motorn hålls i gång för att - i den mån det behövs för fordonets ändamålsenliga brukande - driva annan anordning (på fordonet) än sådan som avser uppvärmning.

Omedelbart tomgångskörningsförbud gäller dock fordon som stannats vid broöppning och järnvägsövergång.

Ansökan och anmälan

6§ Ansökan och anmälan ska enligt dessa föreskrifter prövas av samhällsbyggnadsnämnden.

En ansökan eller anmälan till samhällsbyggnadsnämnden ska vara skriftlig och uppfylla föreskrivna krav (25 och 46 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och 19 kap. 5 § respektive 22 kap. 1 § miljöbalken.) Beslut enligt dessa föreskrifter kan förenas med villkor, försiktighets mått eller skyddsåtgärder.

Sanktioner

7§ I 29 kap. miljöbalken finns straffbestämmelser och i 30 kap. miljöbalken samt förordningen (2012:259) om miljösanktionsavgifter finns bestämmelser om miljösanktionsavgifter.

Dispens

8§ Samhällsbyggnadsnämnden får medge dispens från vad som gäller enligt dessa föreskrifter om åtgärden inte medför några uppenbara risker för människors hälsa eller miljön.

Avgift

9§ Samhällsbyggnadsnämnden kan ta ut en avgift för att handlägga ansökningar om tillstånd, dispens och anmälningar, samt för tillsyn. Avgiften baseras på den taxa för prövning och tillsyn enligt miljöbalken som kommunfullmäktige antagit.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

10§ Dessa lokala föreskrifter träder i kraft 202x-xx-xx. För ärenden som påbörjats innan detta datum gäller de äldre lokala föreskrifterna.

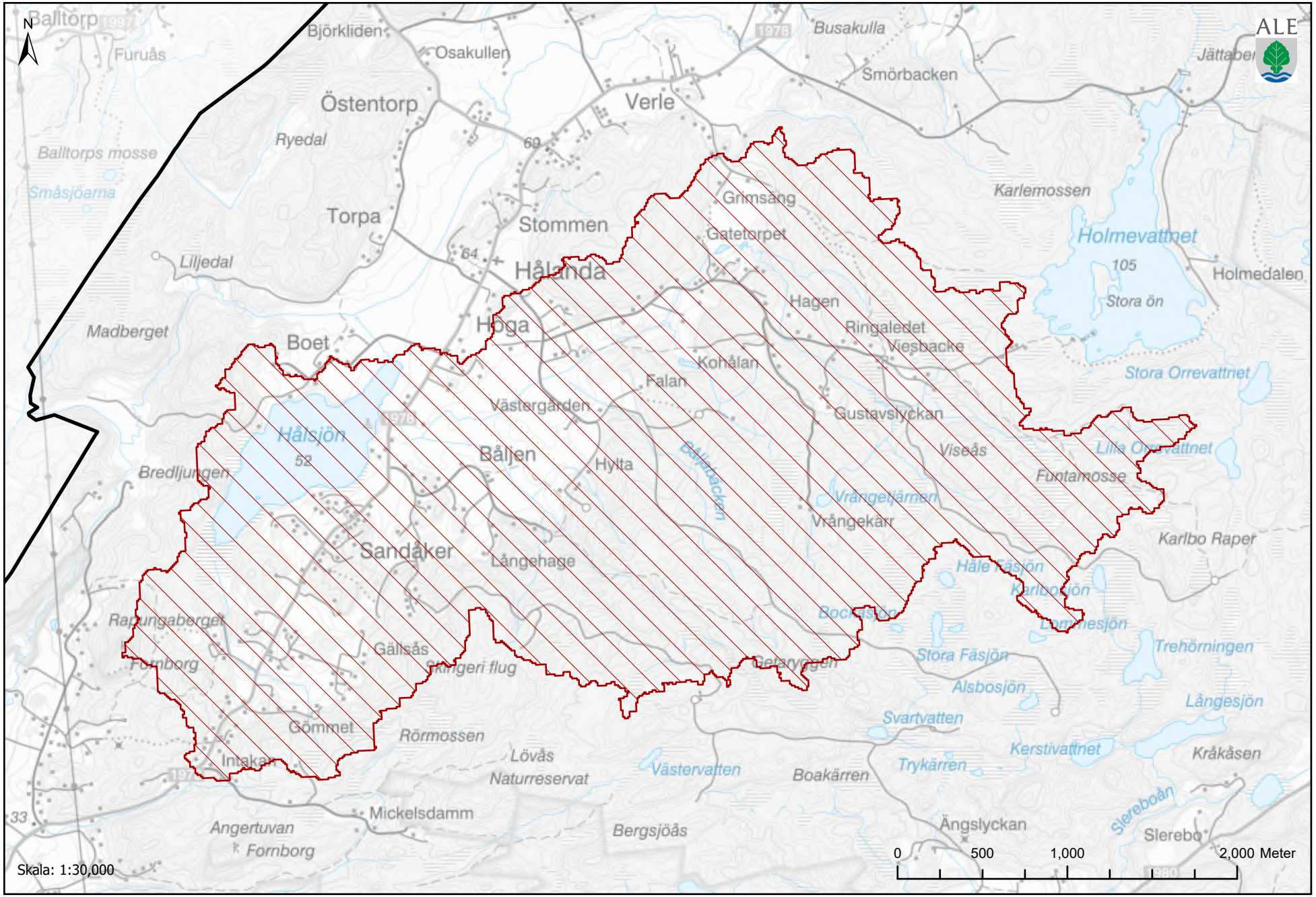

Inom markerat område gäller tillståndsplikt för att inrätta avloppsanordningar för bl.a. BDT (bad-, disk- och tvättvatten).

Bilaga 2 - Hultasjön

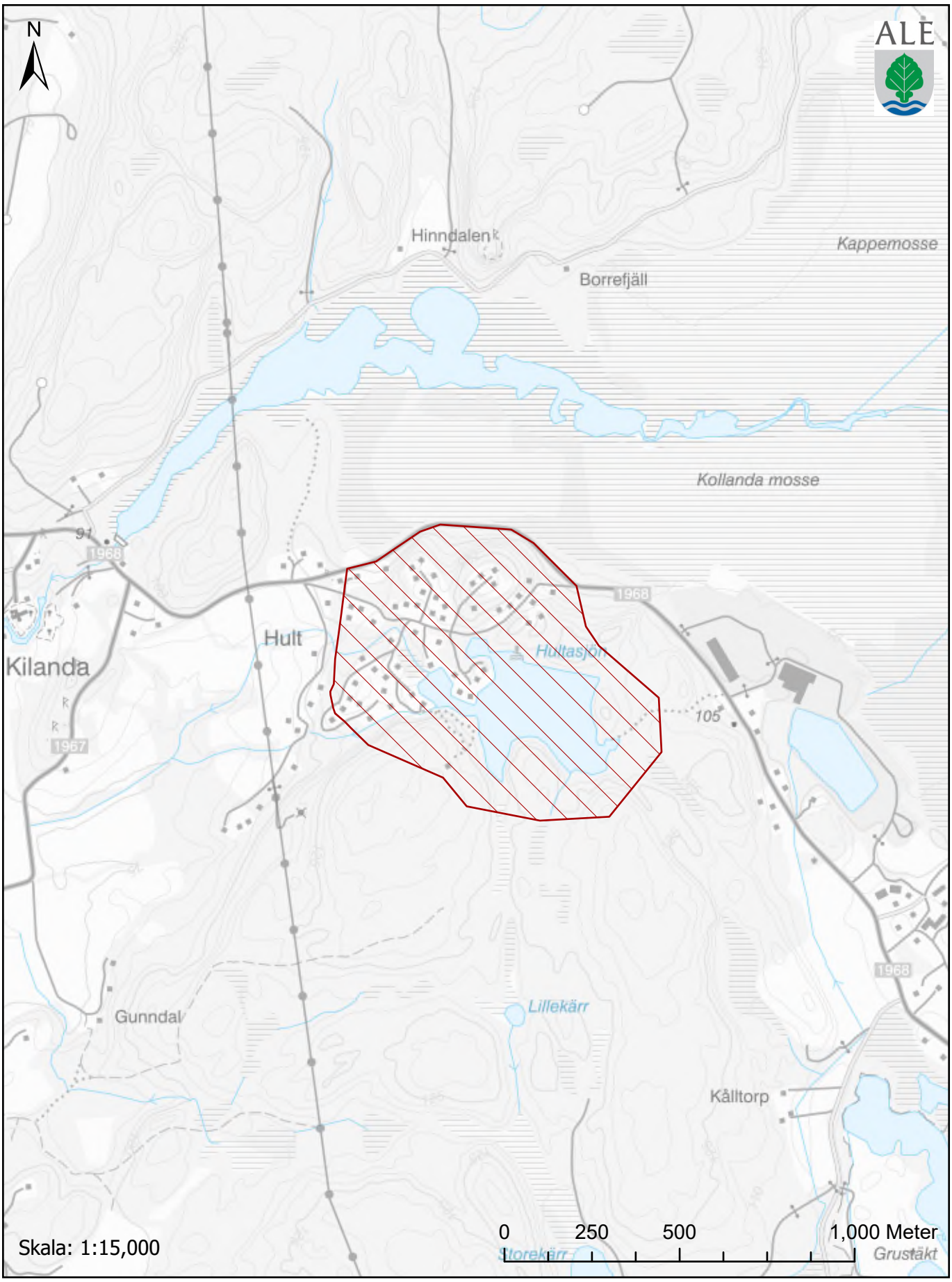

Inom markerat område gäller tillståndsplikt för att inrätta avloppsanordningar för bl.a. BDT (bad-, disk- och tvättvatten).

Bilaga 3 - Vimmersjön

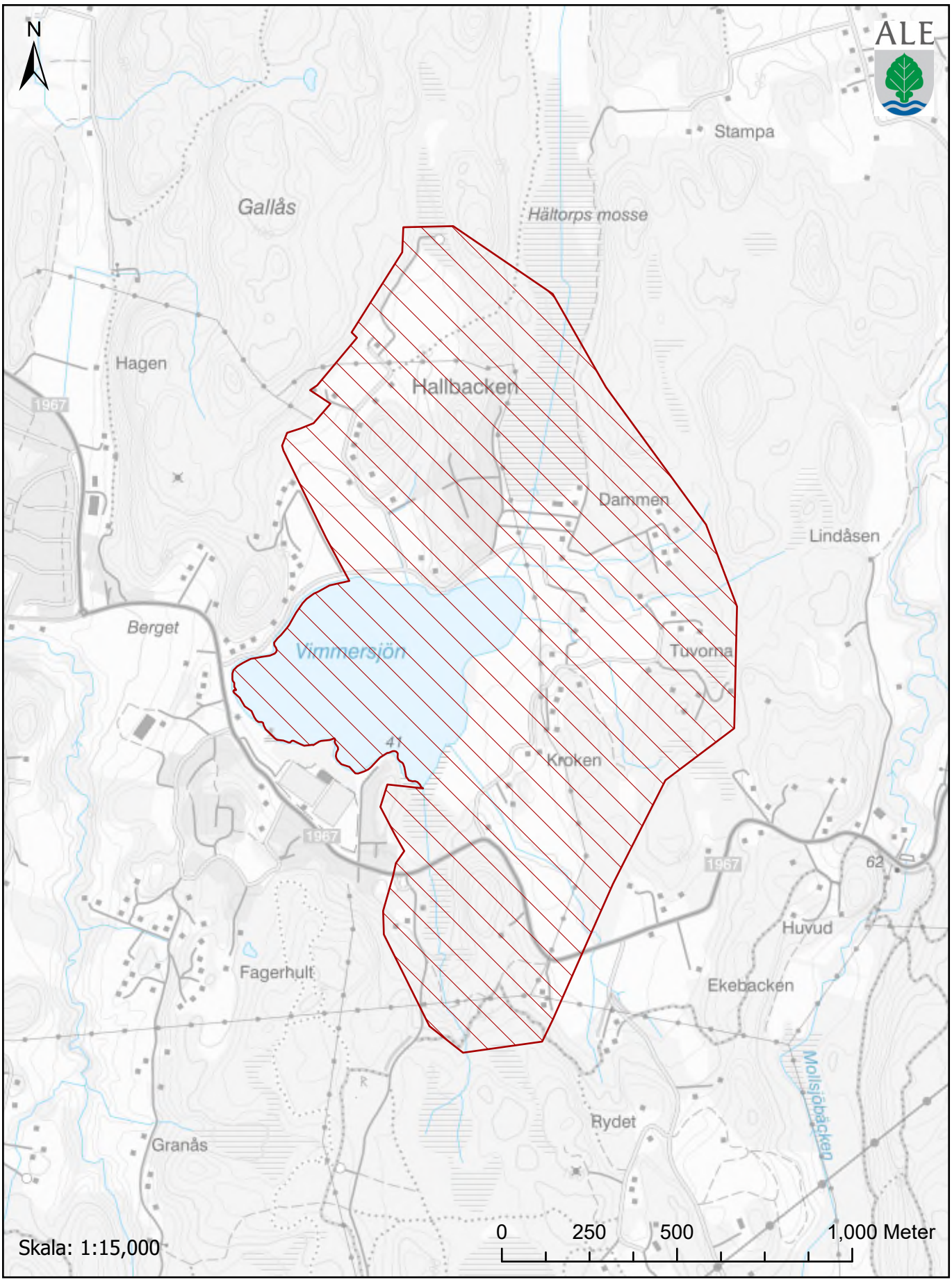

Inom markerat område gäller tillståndsplikt för att inrätta avloppsanordningar för bl.a. BDT (bad-, disk- och tvättvatten).

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Diarienummer: 2025/439
Datum: 2025-10-22
Miljö o Hälsoskyddsinsp Theresa Sandstedt

Samhällsbyggnadsnämnden

Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön

Förslag till beslut

- Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att upphäva beslut om Lokala hälsoskyddsföreskrifter 25 oktober 1984.

- Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anta Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön enligt förslag daterat 2025-10-20.

- Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att föreskriften ska gälla omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Att revidera de befintliga hälsoskyddsföreskrifterna ingår i miljöenhetens beslutade tillsynsplan för 2025. De nu gällande lokala hälsoskyddsföreskrifterna är beslutade 1984 och bygger på lagstiftning som upphörde att gälla 1999. Då kommunens lokala föreskrifter för skydda människors hälsa och miljön behöver vara beslutade med stöd av nu gällande lagstiftning samt innehålla bestämmelser som är aktuella har föreskrifterna reviderats och ett nytt förslag till föreskrifter har tagit fram.

Mikael Reinhardt
Förvaltningschef samhällsbyggnad

Sonny Hellstrand
Verksamhetschef plan och myndighet

Beslutsunderlag

- Lokala hälsoskyddsföreskrifter, 1984-10-25
- Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön. Förslag. 2025-10-20

Ärendet

De nu gällande lokala hälsoskyddsföreskrifterna är beslutade den 25 oktober 1984 och är beslutade med stöd av hälsoskyddslagen (SFS 1982:1080) och hälsoskyddsförordningen (SFS 1983:616). Denna lagstiftning upphörde att gälla i samband med att Miljöbalken (1998:808) trädde i kraft den 1 januari 1999. Med bakgrund av att kommunens lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön behöver vara beslutade med stöd av nu gällande lagstiftning har föreskrifterna reviderats.

Förslaget till nya lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön är omarbetat enligt nedan och utgår från nu gällande lagstiftning.

Nuvarande lydelse och §	**Förslag till ny lydelse (§ i förslaget)**
Med stöd av 7 § andra stycket hälsoskyddslagen (SFS 1982:1080) och 10- 12 §§ hälsoskyddsförordningen (SFS 1983:616) meddelar kommunfullmäktige följande lokala hälsoskyddsföreskrifter för kommunen.	Kommunfullmäktige meddelar med stöd av 9 kap. 7, 8 och 11-13 §§ miljöbalken (1998:808) samt 13, 17, 39-40 och 42-44 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd följande lokala föreskrifter för att skydda människor hälsa och miljö.
	Inledande bestämmelser
1 § Utöver bestämmelserna i hälsoskyddslagen (1982:1080) och hälsoskyddsförordningen (1983:616) skall inom Ale kommun gälla följande föreskrifter.	**1§** Utöver bestämmelserna i miljöbalken (1998:808) och förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd gäller följande lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön.
Avlopp	**Avloppsanordning**
2 §	**2 §** Enligt 13 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd krävs det

Enligt 7 § andra stycket hälsoskyddslagen krävs tillstånd av bygg och miljönämnden för att inrätta en avloppsanordning om en vattentoalett är ansluten till anordningen. Sådant tillstånd krävs även för installation av annan avloppsanordning än till vilken vattentoalett är ansluten inom områden enligt kartbilaga 1-3. Detsamma gäller inkoppling av vattentoalett till sådan anläggning.	tillstånd av samhällsbyggnadsnämnden för att: 1. inrätta en avloppsanordning som en eller flera vattentoaletter ska anslutas till, eller 2. ansluta en vattentoalett till en befintlig avloppsanordning. Enligt dessa föreskrifter krävs dessutom tillstånd av samhällsbyggnadsnämnden för att: 3. inrätta annan avloppsanordning än som anges i punkterna 1-2, exempelvis avloppsanordningar för bad-, disk- och tvättvatten, inom följande områden. Se bilaga 1-3. 1. Hålsjön 2. Hultasjön 3. Vimmersjön Enligt 13 och 14 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd krävs anmälan till samhällsbyggnadsnämnden för att: 4. inrätta en annan avloppsanordning än som anges i punkterna 1-3 5. ändra en avloppsanordning, om åtgärden kan medföra väsentlig ändring av avloppsvattnets mängd eller sammansättning. Anmälan eller tillstånd enligt dessa bestämmelser krävs inte för avloppsanordning som kräver tillstånd enligt 5 § eller anmälan enligt 22 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd eller om avloppsanordningen är avsedd att

	föra avloppsvattnet till en allmän avloppsanläggning.
Annan toalett än vattentoalett	**Annan toalett än WC**
3 § Förmultningstoalett, kemtoalett, paketeringstoalett, frystoalett, förbränningstoalett eller torrtoalett med latrinkompostering får inte inrättas utan tillstånd av bygg- och miljönämnden.	**3 §** Det krävs anmälan till samhällsbyggnadsnämnden för att inrätta andra toaletter än sådana som omfattas av prövning enligt miljöbalken. Exempel på sådana toaletter är: förmultningstoalett, förbränningstoalett, förpackningstoalett, frystoalett, torrtoalett med latrinkompostering och andra liknande anordningar.
Djurhållning	**Djurhållning**
4 § För att hålla 1 nötkreatur, häst, get, får eller svin, 2 pälsdjur eller fjäderfä som inte är sällskapsdjur inom område med stads- eller byggnadsplan krävs särskilt tillstånd av bygg- och miljönämnden. Ett sådant beslut får förenas med särskilda villkor.	**4 §** Inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser krävs det tillstånd av samhällsbyggnadsnämnden för att hålla: • nötkreatur, häst, get, får eller svin, • pälsdjur eller fjäderfä som inte är sällskapsdjur, samt tupp Undantag: Tillstånd krävs inte för att hålla upp till fem fjäderfän per fastighet inom område med detaljplan eller områdesbestämmelse. Tupp kräver dock alltid tillstånd inom område med detaljplan enligt dessa bestämmelser.
Tomgångskörning	**Tomgångskörning**
5 § Förbränningsmotor i stillastående motordrivet fordon får hållas igång	**5 §** En förbränningsmotor i stillastående motordrivet fordon får hållas igång utomhus i högst en minut. Detta gäller

utom hus i högst 1 minut. Detta gäller inte: 1. Om fordonet står still på grund av trafikförhållanden, t.ex. i trafikkö. Om motorn hålls i gång för att – i den mån det behövs för fordonets ändamålsenliga brukande – driva annan anordning än sådan som avser uppvärmning.	inte: 1. om trafikförhållanden föranlett fordonet att stanna, t.ex. i trafikkö, 2. om motorn hålls igång för att - i den mån det behövs för fordonets ändamålsenliga brukande - driva annan anordning (på fordonet) än sådan som avser uppvärmning. Omedelbart tomgångskörningsförbud gäller dock fordon som stannats vid broöppning och järnvägsövergång.
Hantering av gödsel	
6 § Naturlig gödsel, slam eller annan orenlighet, som kan förorsaka sanitär olägenhet, får inte utan tillstånd spridas inom stads- eller byggnadsplan eller inom 100 meter från sådan plangräns. Tillstånd fordras inte för spridning av väl brunnen gödsel från nötkreatur, häst eller fjäderfä om det sker i ringa omfattning, t.ex. på villatomt, och om nedmyllning sker i omedelbar anslutning till spridningen.	Utgår
Skydd för yt- och grundvatten	
7 § Sådant upplag av petroleum-, olje- eller tjärprodukter, lösningsmedel, vägsalt, bekämpningsmedel och gödselmedel eller andra produkter som	Utgår

kan förorena ytvattentäkt eller enskild grundvattentäkt får inte anordnas utan tillstånd. Tillstånd erfordras inte om upplaget är prövningspliktigt enligt annan lagstiftning.	
8 § Anläggning eller anläggning som utnyttjar grundvatten, ytvatten eller mark som värmekälla eller värmemagasin får inte anläggas utan anmälan. Inrättande av anläggning som avses i första stycket får göras endast om det kan ske utan fara för att ytvattentäkt eller enskild grundvattentäkt förorenas. Anmälan enligt stycke 1 krävs inte om anmälnings- eller tillståndsplikt föreligger enligt annan lagstiftning eller om skyddsföreskrifter har meddelats med stöd av vattenlagen.	Utgår
Ansökan och anmälan	**Ansökan och anmälan**
9 § Frågor om tillstånd enligt dessa föreskrifter prövas av bygg- och miljönämnden. En ansökan eller anmälan till bygg- och miljönämnden skall vara skriftlig och innehålla de uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att bedöma det objekt som ansökan/anmälan avser.	**6 §** Ansökan och anmälan ska enligt dessa föreskrifter prövas av samhällsbyggnadsnämnden. En ansökan eller anmälan till samhällsbyggnadsnämnden ska vara skriftlig och uppfylla föreskrivna krav (25 och 46 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och 19 kap. 5 § respektive 22 kap. 1 § miljöbalken.) Beslut enligt dessa föreskrifter kan förenas

	med villkor, försiktighetsmått eller skyddsåtgärder.
Undantag	**Dispens**
10 § Bygg- och miljönämnden får i enskilda fall medge undantag från dessa föreskrifter om det kan ske utan olägenhet från hälsoskyddssynpunkt.	**8 §** Samhällsbyggnadsnämnden får medge dispens från vad som gäller enligt dessa föreskrifter om åtgärden inte medför några uppenbara risker för människors hälsa eller miljön.
Ansvar	**Sanktioner**
11 § Med stöd av 23 § hälsoskyddslagen kan den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot lokala hälsoskyddsföreskrifter dömas till böter.	**7 §** I 29 kap. miljöbalken finns straffbestämmelser och i 30 kap. miljöbalken samt förordningen (2012:259) om miljösanktionsavgifter finns bestämmelser om miljösanktionsavgifter.
	Avgifter
	9 § Samhällsbyggnadsnämnden kan ta ut en avgift för att handlägga ansökningar om tillstånd, dispens och anmälningar, samt för tillsyn. Avgiften baseras på den taxa för prövning och tillsyn enligt miljöbalken som kommunfullmäktige antagit.
	Ikraftträdande och övergångsbestämmelse
	10 § Dessa lokala föreskrifter träder i kraft 202x-xx-xx. För ärenden som påbörjats innan detta datum gäller de äldre lokala föreskrifterna.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att de nuvarande föreskrifterna behöver uppdateras då de är beslutade på 1980-talet och bygger på lagstiftning som upphörde att gälla 1999. De nya föreskrifterna för att skydda människors hälsa och miljön är framtagna med stöd av nuvarande lagstiftning.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Att ersätta de befintliga lokala hälsoskyddsföreskrifterna med nya lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön kan kopplas till kommunfullmäktiges mål för kundnytta. Detta då de nya föreskrifterna innebär att de blir beslutade med stöd av nu gällande lagstiftning och innehållet är uppdaterat för att möta medborgarnas behov på ett bättre sätt än de befintliga föreskrifterna som är beslutade på 1980-talet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Under förutsättning att samhällsbyggnadsnämnden antar beslutet kommer det att gå vidare till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för beslut. Ansökan och anmälan enligt de lokala föreskrifterna för att skydda människors hälsa och miljön kommer, som tidigare, att prövas av samhällsbyggnadsnämnden. Det är därmed endast samhällsbyggnadsnämnden som påverkas av att det blir nya lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön.

Beslutet skickas till:

Samhällsbyggnadsnämnden
Länsstyrelsen i Västra Götaland
Lantmäteriet

LOKALA HÄLSOSKYDDSFÖRESKRIFTER

Med stöd av 7 § andra stycket hälsoskyddslagen (SFS 1982:1080) och 10-12 §§ hälsoskyddsförordningen (SFS 1983:616) meddelar kommunfullmäktige följande lokala hälsoskyddsföreskrifter för kommunen.

1 §

Utöver bestämmelserna i hälsoskyddslagen (1982:1080) och hälsoskyddsförordningen (1983:616) skall inom Ale kommun gälla följande föreskrifter.

Avlopp

2 §

Enligt 7 § andra stycket hälsoskyddslagen krävs tillstånd av bygg- och miljönämnden för att inrätta en avloppsanordning om en vattentoalett är ansluten till anordningen. Sådant tillstånd krävs även för installation av annan avloppsanordning än till vilken vattentoalett är ansluten inom områden enligt kartbilaga 1-3. Detsamma gäller inkoppling av vattentoalett till sådan anläggning.

Annan toalett än vattentoalett

3 §

Förmultningstoalett, kemtoalett, paketeringstoalett, frystoalett, förbränningstoalett eller torrtoalett med latrinkompostering får inte inrättas utan tillstånd av bygg- och miljönämnden.

Djurhållning

4 §

För att hålla

1 nötkreatur, häst, get, får eller svin,
2 pälsdjur eller fjäderfä som inte är sällskapsdjur

inom området med stads- eller byggnadsplan krävs särskilt tillstånd av bygg- och miljönämnden. Ett sådant tillstånd får förenas med särskilda villkor.

Tomgångskörning

5 §

Förbränningsmotor i stillastående motordrivet fordon får hållas i gång utomhus i högst tre minuter.

Detta gäller inte

1. om fordonet står still på grund av trafikförhållandena, t ex i trafikkö

2. om motorn hålls igång för att - i den mån det behövs för fordonets ändamålsenliga brukande - driva annan anordning än sådan som avser uppvärmning.

Hantering av gödsel

6 §

Naturlig gödsel, slam eller annan orenlighet, som kan förorsaka sanitär olägenhet, får inte utan tillstånd spridas inom stads- eller byggnadsplan eller inom 100 meter från sådan plangräns.

Tillstånd fordras inte för spridning av väl brunnen gödsel från nötkreatur, häst eller fjäderfä om det sker i ringa omfattning, t ex på villatomt, och om nedmyllning sker i omedelbar anslutning till spridningen.

Skydd för yt- och grundvatten

7 §

Sådant upplag av petroleum-, olje- eller tjärprodukter, lösningsmedel, vägsalt, bekämpningsmedel och gödselmedel eller andra produkter som kan förorena ytvattentäkt eller enskild grundvattentäkt får inte anordnas utan tillstånd.

Tillstånd erfordras inte om upplaget är prövningspliktigt enligt annan lagstiftning.

8 §

Anläggning eller anläggning som utnyttjar grundvatten, ytvatten eller mark som värmekälla eller värmemagasin får inte anläggas utan tillstånd.

Inrättande av anläggning som avses i första stycket får göras endast om det kan ske utan fara för att ytvattentäkt eller enkild grundvattentäkt förorenas.

Sådant tillstånd krävs inte om anmälnings- eller tillståndsplikt föreligger enligt annan lagstiftning eller om skyddsföreskrifter har meddelats med stöd av vattenlagen.

Ansökan och anmälan

9 §

Frågor om tillstånd enligt dessa föreskrifter prövas av bygg- och miljönämnden.

En ansökan eller anmälan till bygg- och miljönämnden skall vara skriftlig och innehålla de uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att bedöma det objekt som ansökan/anmälan avser.

Undantag

10 §

Bygg- och miljönämnden får i enskilda fall medge undantag från dessa föreskrifter om det kan ske utan olägenhet från hälsoskyddssynpunkt.

Ansvar

11 §

Med stöd av 23 § hälsoskyddslagen kan den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot lokala hälsoskyddsföreskrifter dömas till böter.

KARTBILAGA 1 till lokala hälsoskyddsföreskrifter.

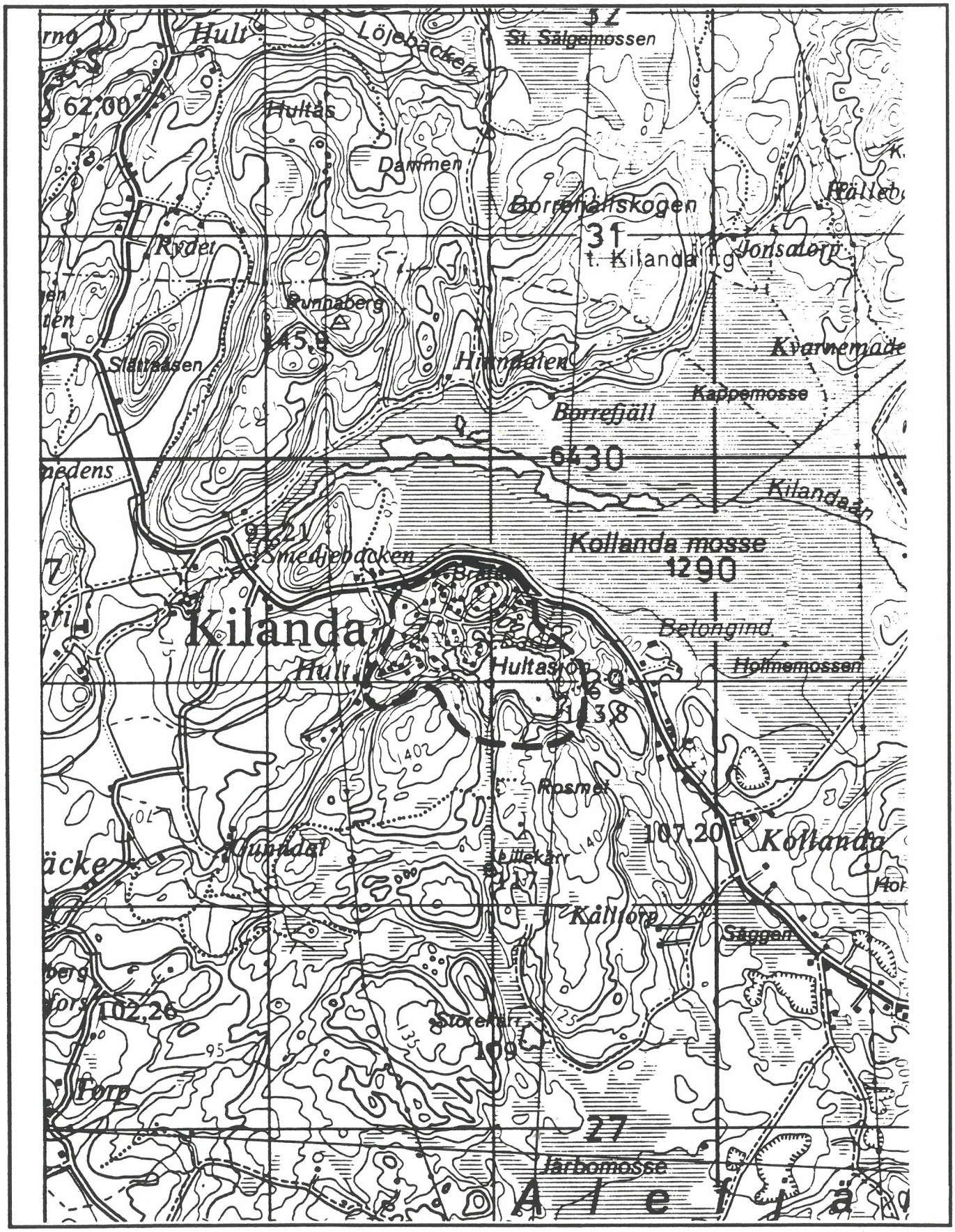

Inom markerat område gäller §2 i lokala hälsoskyddsföreskrifter för Ale

KARTBILAGA 2 till lokala hälsoskyddsföreskrifter.

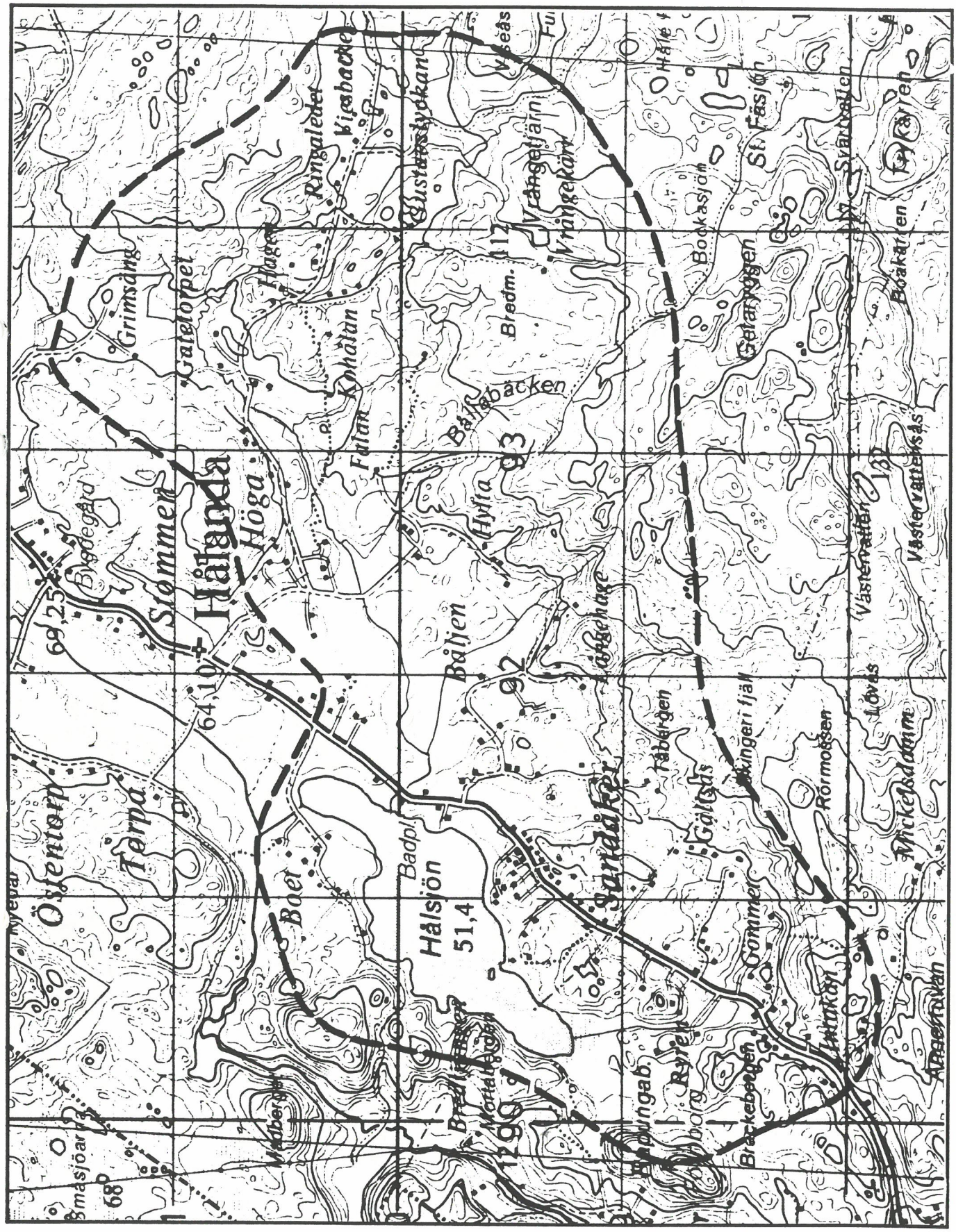
Håland
Hög
Sjömmen
Östenton
Terpa
Hålsjön
51,4
Sandåker
Bålen
Bålsbacken
Hylta
Ringaleden
Grimsäng
Gatelörpet
Kohålan
Fulan
Bredm.
Vrångekärr
Bockasjön
Granvägen
Björkvägen
Västervallsås
Västervallen
Löväs
Mörmossen
Mörkedamme
Gårdsås
Tåbergen
Ryrep
Brackebergen
Badpl.
Boet
Hyttan
Hålsjöbacken
Hålsjöarna
Bredkärr
Hålsjön
Ryrep
Gårdsås
Tåbergen
Mörmossen
Löväs
Västervallen
Björkvägen
Granvägen
Bockasjön
Vrångekärr
Hylta
Bålen
Bålsbacken
Kohålan
Fulan
Ringaleden
Grimsäng
Gatelörpet
Bredm.
Brackebergen
Hålsjöarna
Hålsjöbacken
Hyttan
Badpl.
Boet
Terpa
Östenton
Sjömmen
Håland
Hög
Sandåker
Mörkedamme
Björkvägen
Granvägen
Bockasjön
Västervallsås
Västervallen
Löväs
Mörmossen
Gårdsås
Tåbergen
Ryrep
Brackebergen
Hålsjöarna
Hålsjöbacken
Hyttan
Badpl.
Boet
Terpa
Östenton
Sjömmen
Håland
Hög
Sandåker
Mörkedamme
Hålsjön
51,4
Bålen
Bålsbacken
Hylta
Ringaleden
Grimsäng
Gatelörpet
Kohålan
Fulan
Bredm.
Vrångekärr
Bockasjön
Granvägen
Björkvägen
Västervallsås
Västervallen
Löväs
Mörmossen
Mörkedamme
Gårdsås
Tåbergen
Ryrep
Brackebergen
Hålsjöarna
Hålsjöbacken
Hyttan
Badpl.
Boet
Terpa
Östenton
Sjömmen
Håland
Hög
Sandåker

KARTBILAGA 3 till lokala hälsoskyddsföreskrifter.

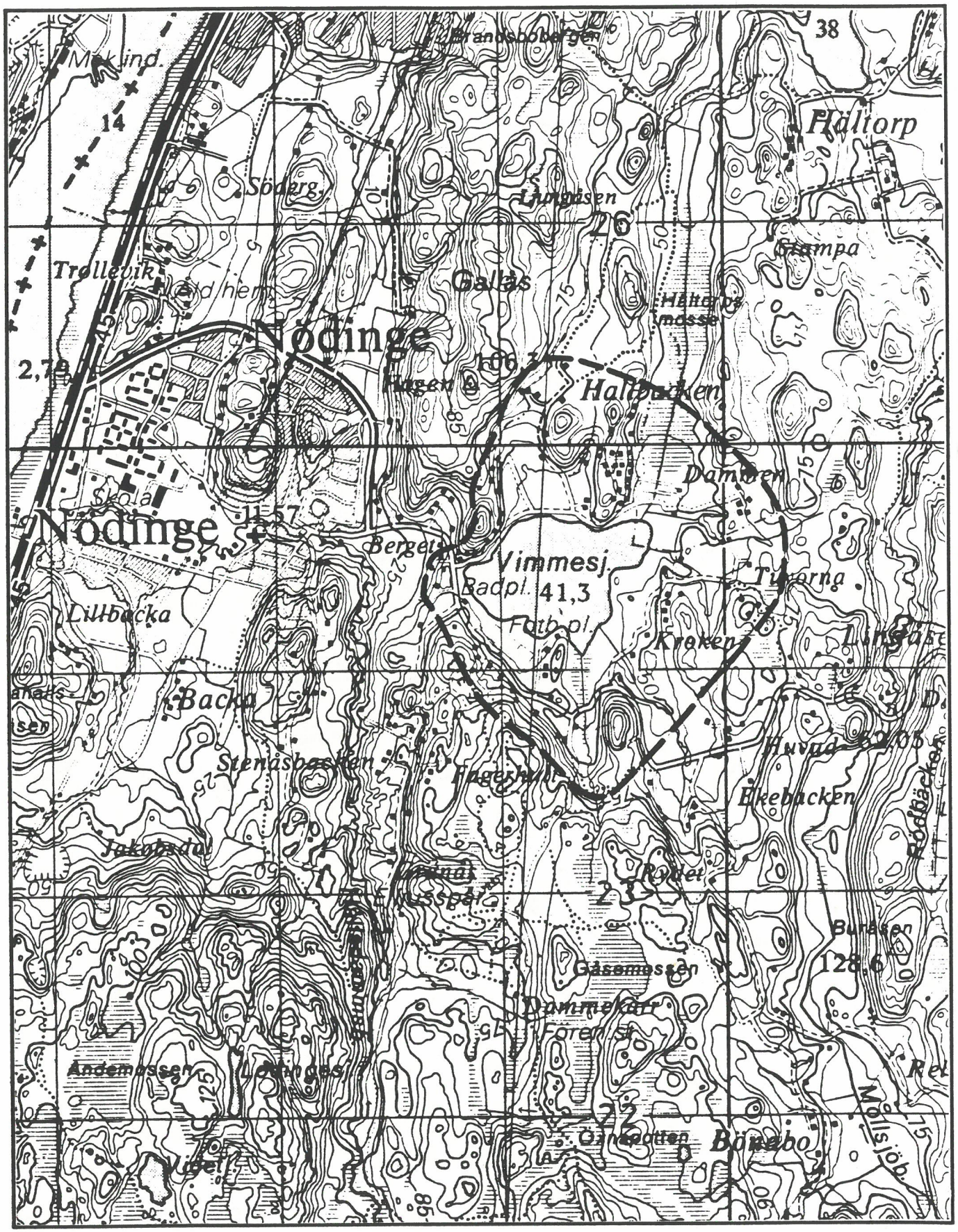

Inom markerat område gäller §2 i lokala hälsoskyddsföreskrifter för Ale

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 84

KS 2025/642

Nödvattenplan för Ale kommun

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige besluta att anta Nödvattenplanen för Ale kommun.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Tillgång till dricksvatten är en grundläggande förutsättning för liv, hälsa och fungerande samhällsverksamhet. Vid allvarliga störningar i den ordinarie vattenförsörjningen kan alternativa lösningar för distribution av dricksvatten behöva tillämpas, så kallad nödvattenförsörjning.

Ärendet avser antagande av en nödvattenplan för Ale kommun. Planen utgör ett övergripande och strategiskt styrdokument för hur kommunen ska hantera situationer där den ordinarie dricksvattenleveransen inte kan upprätthållas.

Nödvattenplanen beskriver ansvarsfördelning, övergripande prioriteringsprinciper samt kommunens inriktning för hantering av nödvattenförsörjning vid samhällsstörningar och vid höjd beredskap. Operativa detaljer, såsom tappställen, resurser och praktiska genomförandefrågor, hanteras i separata bilagor och operativa dokument.

Planen syftar till att skapa förutsättningar för ett samordnat och strukturerat agerande vid störningar i dricksvattenförsörjningen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-11
- Nödvattenplan Ale kommun
- Bilaga 1 – Larm och kontaktkedjor (OSL 18:13)
- Bilaga 2 – Tappställen och påfyllning av nödvattentankar (OSL 18:13)
- Bilaga 3 – Utrustning och resurser för nödvattenförsörjning (OSL 18:13)

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsnämnden
Servicenämnden
Socialnämnden
Utbildningsnämnden
Alebyggen
Ale Utveckling
Ale Viken Projekt AB
Länsstyrelsen Västra Götaland
Författningssamling
Kommunikation

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/642
Datum: 2026-03-11
Utvecklingsledare Ciccilia Grgic

Kommunstyrelsen

Nödvattenplan för Ale kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige besluta att anta Nödvattenplanen för Ale kommun.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Tillgång till dricksvatten är en grundläggande förutsättning för liv, hälsa och fungerande samhällsverksamhet. Vid allvarliga störningar i den ordinarie vattenförsörjningen kan alternativa lösningar för distribution av dricksvatten behöva tillämpas, så kallad nödvattenförsörjning.

Ärendet avser antagande av en nödvattenplan för Ale kommun. Planen utgör ett övergripande och strategiskt styrdokument för hur kommunen ska hantera situationer där den ordinarie dricksvattenleveransen inte kan upprätthållas.

Nödvattenplanen beskriver ansvarsfördelning, övergripande prioriteringsprinciper samt kommunens inriktning för hantering av nödvattenförsörjning vid samhällsstörningar och vid höjd beredskap. Operativa detaljer, såsom tappställen, resurser och praktiska genomförandefrågor, hanteras i separata bilagor och operativa dokument.

Planen syftar till att skapa förutsättningar för ett samordnat och strukturerat agerande vid störningar i dricksvattenförsörjningen.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Peter Dubrefjord
Säkerhetschef

Beslutsunderlag

- Nödvattenplan Ale kommun
- Bilaga 1 – Larm och kontaktkedjor (OSL 18:13)
- Bilaga 2 – Tappställen och påfyllning av nödvattentankar (OSL 18:13)
- Bilaga 3 – Utrustning och resurser för nödvattenförsörjning (OSL 18:13)

Ärendet

Bakgrund och ansvar

Tillgång till dricksvatten är en grundläggande förutsättning för liv, hälsa och fungerande samhällsverksamhet. Störningar i den ordinarie vattenförsörjningen kan få omfattande konsekvenser för invånare, näringsliv och samhällsviktiga verksamheter och riskerar att snabbt påverka både trygghet och samhällsfunktionalitet.

Ale kommun har, i egenskap av huvudman för den allmänna dricksvattenförsörjningen, ett tydligt ansvar att säkerställa tillgång till dricksvatten även vid allvarliga störningar. Ansvaret följer bland annat av lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV), lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) samt tillämplig livsmedels- och dricksvattenlagstiftning. Regelverket ställer krav på såväl robust ordinarie drift som förmåga att hantera extraordinära händelser.

Förändrade planeringsförutsättningar

Den säkerhetspolitiska utvecklingen i omvärlden, ökade klimatrelaterade risker samt förekomsten av hybrida hot och påverkansoperationer innebär förändrade planeringsförutsättningar för samhällsviktig infrastruktur. Nationella inriktningar för totalförsvaret anger att det civila försvaret ska ha förmåga att under minst två veckor kunna upprätthålla viktiga samhällsfunktioner med främst egna resurser, samt planera för att kunna hantera ett mer långvarigt och allvarligt säkerhetsläge. Dricksvattenförsörjningen utgör en grundpelare i detta sammanhang.

Behov av nödvattenförsörjning och prioritering

Vid situationer där det ordinarie ledningsnätet inte kan användas eller där vattnets kvalitet inte uppfyller kraven behöver dricksvatten distribueras genom alternativa lösningar, så kallad nödvattenförsörjning. Sådana situationer kan uppstå till följd av exempelvis föroreningar, tekniska haverier, sabotage, långvarig torka eller omfattande ledningsbrott. En störning kan vara kortvarig eller långvarig och omfatta hela eller delar av kommunen. Vid nödvattenförsörjning är tillgängliga volymer generellt begränsade jämfört med normal leverans, vilket medför behov av tydliga prioriteringar mellan olika verksamheter och målgrupper.

Dricksvattenförsörjningen är en samhällsviktig funktion som har direkt betydelse för skyddet av människors liv och hälsa samt för upprätthållandet av andra samhällsviktiga verksamheter, såsom hälso- och sjukvård, omsorg, livsmedelsförsörjning och kommunal ledning. Kommunens

vattenförsörjning är samtidigt en del av ett regionalt sammanhang och bygger på samverkan med andra aktörer, vilket ställer krav på samordning och gemensam planering.

Nödvattenplanens inriktning

Mot denna bakgrund har behov identifierats av att tydliggöra kommunens strategiska inriktning, ansvarsfördelning och prioriteringsprinciper vid situationer där den ordinarie vattenleveransen tillfälligt inte kan upprätthållas. Den föreslagna nödvattenplanen utgör ett övergripande och strategiskt styrdokument för sådana situationer. Planen är anpassad till kommunens etablerade modell för hantering av samhällsstörningar och krisledning och ska kunna tillämpas såväl vid fredstida samhällsstörningar som vid höjd beredskap.

Planen reglerar inte operativa detaljer såsom exakta placeringar av tappställen, resursförteckningar eller transportlösningar. Dessa hanteras i separata bilagor och operativa dokument, vilka vid behov kan omfattas av sekretess enligt gällande lagstiftning.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att den föreslagna nödvattenplanen är nödvändig för att stärka kommunens förmåga att hantera allvarliga störningar i dricksvattenförsörjningen, såväl i fredstid som vid höjd beredskap. Planen tydliggör ansvar, prioriteringsprinciper och strategisk inriktning, vilket skapar förutsättningar för ett snabbt, samordnat och uthålligt agerande.

Genom att fastställa övergripande prioriteringsgrunder stärks rättssäkerheten och förutsägbarheten i kommunens agerande vid resursbrist. Planens strategiska utformning, där operativa detaljer hanteras i separata bilagor, bedöms vara ändamålsenlig och förenlig med gällande lagstiftning.

Vid höjd beredskap kan kommunen, inom ramen för totalförsvaret och gällande rätt, behöva beakta Försvarsmaktens behov av vattenförsörjning. Eventuella ändrade prioriteringar beslutas då av behörigt organ enligt aktiverad kris- eller krigsorganisation.

Sammantaget bedömer förvaltningen att planen är väl avvägd och föreslår att kommunfullmäktige antar nödvattenplanen.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Antagandet av nödvattenplanen medför i sig inga omedelbara ekonomiska konsekvenser. Planen är ett strategiskt styrdokument och genomförs inom ramen för befintliga organisationer och budgetramar.

Samtidigt innebär stärkt beredskap och ökad robusthet i dricksvattenförsörjningen att behov av resurser kan aktualiseras över tid, exempelvis avseende övning, utbildning, materiel, lagerhållning och eventuella investeringar i redundans. Eventuella sådana åtgärder hanteras inom ordinarie budget- och planeringsprocess och kan, vid behov, kräva särskilda politiska prioriteringar.

Att inte genomföra planeringen skulle kunna innebära ökade kostnader vid en faktisk störning, genom bristande förberedelser, ineffektiv resursanvändning och större konsekvenser för samhällsviktig verksamhet.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Tillgång till dricksvatten är en grundläggande förutsättning för invånarnas liv, hälsa och trygghet. Nödvattenplanen syftar till att säkerställa att kommunens invånare får tillgång till dricksvatten även vid allvarliga störningar i den ordinarie vattenförsörjningen. Beslutet stärker därmed kommunens förmåga att skydda invånarnas grundläggande behov vid kris och höjd beredskap.

Vid en nödvattensituation kan invånare behöva hämta vatten vid särskilda tappställen och anpassa sin vattenförbrukning. Planen tydliggör att prioriteringar kan behöva göras vid begränsade resurser, med utgångspunkt i skyddet av liv och hälsa samt upprätthållandet av samhällsviktig verksamhet.

Särskild hänsyn behöver tas till grupper som kan ha svårare att själva tillgodose sitt behov av vatten, exempelvis äldre, personer med funktionsnedsättning, personer med begränsade språkkunskaper eller andra som befinner sig i en utsatt situation. Planen förutsätter därför samverkan mellan berörda verksamheter för att säkerställa att stöd kan ges vid behov.

Planen är ett strategiskt styrdokument och har inte föregåtts av särskild invånardialog, men den utgår från kommunens ansvar att säkerställa grundläggande samhällsservice för alla som vistas i kommunen.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Antagandet av nödvattenplanen bedöms ha tydlig koppling till kommunfullmäktiges mål om trygghet, effektivitet och kundnytta.

Planen stärker kommunens förmåga att säkerställa tillgång till dricksvatten vid allvarliga störningar, vilket bidrar till ökad trygghet för invånare och samhällsviktiga verksamheter. Genom att tydliggöra ansvar, prioriteringsprinciper och beslutsordning skapas förutsättningar för ett samordnat och effektivt agerande vid resursbrist.

Planen bidrar även till kundnytta genom att värna invånarnas grundläggande behov och skapa förutsägbarhet i hur kommunen agerar vid en krissituation. En tydlig och förankrad plan minskar risken för osäkerhet och bidrar till att kommunens resurser används på ett ändamålsenligt sätt.

Remiss och samberedning

Ärendet har beretts av kommunledningsförvaltningen. Bilagor till nödvattenplanen har tagits fram i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningens VA-verksamhet. Ärendet har inte varit föremål för remiss.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Om nödvattenplanen antas blir den ett övergripande styrdokument för kommunens hantering av situationer där den ordinarie dricksvattenförsörjningen inte kan upprätthållas. Planen ska tillämpas vid allvarliga störningar i vattenförsörjningen samt utgöra ett stöd i kommunens arbete med krisberedskap och planering inför höjd beredskap.

Kommunledningsförvaltningen ansvarar för den övergripande förvaltningen av planen inom ramen för kommunens arbete med krisberedskap och samhällsstörningar. Samhällsbyggnadsförvaltningens VA-verksamhet ansvarar för de tekniska och operativa delar som rör dricksvattenförsörjningen samt för de bilagor och operativa underlag som hör till planen.

Planen berör flera kommunala verksamheter, särskilt samhällsbyggnadsförvaltningen, socialförvaltningen, utbildningsverksamheten samt andra verksamheter med ansvar för samhällsviktig service. Dessa verksamheter behöver vid behov beakta planen i sin kontinuitetsplanering och i arbetet med att hantera samhällsstörningar.

Planen kan även komma att utgöra ett underlag för samverkan med regionala och nationella aktörer vid större störningar i dricksvattenförsörjningen.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsnämnden
Servicenämnden
Socialnämnden
Utbildningsnämnden
Alebyggen
Ale Utveckling
Ale Viken Projekt AB
Länsstyrelsen Västra Götaland
Författningssamling
Kommunikation

Nödvattenplan för Ale kommun

Beslutad av:	
Beslutsdatum:	
Beslutsparagraf:	
Dokumentansvarig:	Kommunledningsförvaltningen, säkerhetsenheten
Dokumentet gäller för:	Planen gäller samtliga nämnder och kommunala bolag
Diarienummer:	KS 2025/642
Giltighetstid:	

Innehåll

Nödvattenplan för Ale kommun 0
1 Inledning och bakgrund 3
2 Syfte och mål 3
2.1 Syfte 3
2.2 Mål 3
3 Planens tillämpning och avgränsning 4
3.1 Aktiveringskriterier 4
3.2 Typscenarier (planeringsgrund) 4
3.3 Höjd beredskap och krisorganisation 4
3.4 Icke verifierat dricksvatten 4
4 Begrepp och definitioner 6
5 Grundläggande principer 7
6 Ansvarsfördelning vid nödvattenförsörjning 8
6.1 Kommunens ansvar 8
6.2 VA-verksamhetens ansvar 8
6.3 Samhällsviktiga verksamheters ansvar 8
6.4 Enskildas ansvar och hemberedskap 9
7 Strategisk inriktning för nödvattenförsörjning 10
8 Prioritering vid nödvattenförsörjning 10
8.1 Utgångspunkter för prioritering 10
9 Ledning, samordning och aktivering 11
9.1 Mandat och beslutsordning 11
9.2 Samverkan och stödresurser 11
10 Kommunikation och information 11
10.1 Informationspåverkan och rykten 11
11 Kvalitet, säkerhet och hygien 12
11.1 Provtagning och kontroll 12
11.2 Bevakning och ordning vid tappställen 12
12 Lagstiftning och kravbild 12
13 Sekretess, bilagor och operativ planering 13
14 Uppföljning och övning 14

14.1 Övning 14
14.2 Uppföljning och lärande 14
14.3 Avveckling och återgång till normal drift....14
Bilaga 0 – Så är nödvattenplanen uppbyggd 15
Bilaga 1 - Larm- och kontaktkedjor 17
Bilaga 2 - Tappställen och påfyllning av nödvattentankar 18
Bilaga 3 – Utrustning och resurser för nödvattenförsörjning....19
Bilaga 4 - Strategiskt beslutsunderlag för fördelning av nödvatten 20
Bilaga 5 – Stabsfunktioner....23
Bilaga 6 - Aktiveringsnivåer och beslutsordning vid störningar i vattenförsörjningen....25
Bilaga 7 – Mallar....26

1 Inledning och bakgrund

Denna nödvattenplan beskriver hur Ale kommun ska säkerställa tillgången till dricksvatten vid allvarliga störningar i den ordinarie vattenförsörjningen. Planen gäller vid samhällsstörningar i fredstid samt vid höjd beredskap och är en del av kommunens samlade arbete med krisberedskap och civil beredskap.

Planen utgår från kommunens ansvar enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) samt tillämplig livsmedels- och dricksvattenlagstiftning. En samlad redovisning av lagstiftning och kravbild återfinns i kapitel 12.

Ale kommuns dricksvattenförsörjning bygger på samverkan med andra aktörer och är en del av ett regionalt sammanhang. För att säkerställa tillgången till dricksvatten även vid störningar krävs planering för situationer där den ordinarie leveransen tillfälligt inte kan upprätthållas.

Planen har sin grund i kommunens risk- och sårbarhetsanalys samt i gällande lagstiftning och nationella vägledningar.

2 Syfte och mål

2.1 Syfte

Syftet med nödvattenplanen är att stärka Ale kommuns förmåga att upprätthålla tillgången till dricksvatten vid allvarliga störningar i den ordinarie vattenförsörjningen, i fredstid och vid höjd beredskap.

Planen ska skapa förutsättningar för ett snabbt, samordnat och uthålligt agerande samt bidra till att begränsa konsekvenserna för invånare och samhällsviktiga verksamheter, med fokus på att skydda liv, hälsa och miljö.

2.2 Mål

Målet med nödvattenplanen är att:

- säkerställa tillgång till dricksvatten för grundläggande behov,
- möjliggöra att samhällsviktiga verksamheter kan upprätthållas,
- tydliggöra roller, ansvar och beslutsordning,
- ge ett strategiskt ramverk för prioritering och resursfördelning vid nödvattensituationer.

3 Planens tillämpning och avgränsning

Nödvattenplanen tillämpas när den ordinarie dricksvattenförsörjningen inte kan användas eller när vattnets kvalitet är sådan att det inte är tjänligt för konsumtion, och situationen inte kan hanteras inom ordinarie driftorganisation.

Planen omfattar:

- större avbrott eller störningar i vattenförsörjningen,
- föroreningar som inte kan hanteras genom kokningsrekommendation,
- händelser som påverkar stora delar av kommunen eller kräver samordning mellan flera aktörer.

Planen omfattar inte mindre, kortvariga driftstörningar som kan hanteras inom VA-verksamhetens linjeorganisation.

Nödvattenplanen är strategisk och övergripande. Operativa detaljer, såsom exakta tankplaceringar, resurslistor, transportlösningar och detaljerade prioriteringar hanteras i separata bilagor som kan omfattas av sekretess.

3.1 Aktiveringskriterier

Planen kan aktiveras när:

- dricksvattenleverans via ledningsnät inte är möjlig,
- dricksvattnet är otjänligt på ett sätt som inte kan hanteras genom kokningsrekommendation,
- omfattning/varaktighet bedöms kräva särskild krisorganisation eller samordning över flera verksamheter.

3.2 Typscenarier (planeringsgrund)

Följande typscenarier ska användas som utgångspunkt i planeringen och kan skalas upp eller ner:

- otjänligt vatten med kokningsrekommendation (vatten finns, men kräver kokning för dryck/matlagning),
- otjänligt vatten (vatten finns men får inte användas som dricksvatten),
- avbrott (totalt eller omfattande bortfall av vattenleverans).

3.3 Höjd beredskap och krisorganisation

Planens ansvarsfördelning och principer gäller även vid höjd beredskap. Vid beslut om höjd beredskap ska kommunen och berörda aktörer övergå till sina beredskaps- och krigsorganisationer och tillämpa denna plan i samverkan med övriga beredskapsplaner.

3.4 Icke verifierat dricksvatten

Utgångspunkten är att allt vatten som distribueras ska uppfylla dricksvattenkrav. Under ytterst svåra förhållanden kan ett läge uppstå där endast vatten med avvikande kvalitet kan tillhandahållas under

begränsad tid. Sådana avsteg får endast övervägas när alla andra alternativ är uttömda och efter särskild riskbedömning och tydlig kommunikation.

4 Begrepp och definitioner

För att säkerställa gemensam förståelse används följande huvudbegrepp:

Begrepp	Definition
Dricksvatten	vatten avsett för dryck och matlagning som uppfyller gällande kvalitetskrav
Nödvatten	dricksvatten som distribueras på annat sätt än via ordinarie ledningsnät
Reservvatten	vatten från alternativ källa som kan distribueras via ordinarie eller provisoriskt nät.
Tappställe	plats där allmänhet eller verksamheter hämtar nödvatten.
VA-huvudman	Den som ansvarar för den kommunala vattenförsörjningen inom ett visst område.
Samhällsviktig verksamhet	Verksamheter som måste fungera även vid kris, exempelvis hälso- och sjukvård, omsorg, räddningstjänst, livsmedelsförsörjning och kommunikation.
Höjd beredskap	Höjd beredskap är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Är Sverige i krig råder högsta beredskap. Under högsta beredskap är totalförsvar all samhällsverksamhet som ska bedrivas. Regeringen beslutar om höjd beredskap och meddelar beslutet genom radio och TV.
Icke verifierat dricksvatten	Okontrollerat vatten där dricksvattenkvalitén inte kan garanteras enligt (LIVSFS 2022:12).
VAKA	Nationell vattenkatastrofgrupp, knuten till Livsmedelsverket, som erbjuder stöd och expertis vid vattenrelaterade kriser.

Detaljerade definitioner och lokala tillämpningar kan kompletteras i bilaga.

5 Grundläggande principer

Kommunens hantering av nödvattenförsörjning utgår från följande principer för hantering:

Ansvarsprincipen

Den som ansvarar för en verksamhet i normalläge ansvarar även för verksamheten vid en kris.

Likhetsprincipen

Verksamheten ska så långt som möjligt bedrivas på samma sätt som under normala förhållanden.

Närhetsprincipen

Kriser ska hanteras där de inträffar och av dem som är närmast berörda.

Begrepp utifrån nationella skyddsvärden

Med följande begrepp avses i denna plan hur prioriteringar ska göras utifrån vad som bäst skyddar:

- människors liv och hälsa,
- samhällsviktig funktionalitet,
- demokrati och rättssäkerhet,
- miljö och egendom.

Ovan begrepp är inte fastställda i en formell princip, i lag eller nationell doktrin, utan används här som ett pedagogiskt sätt att sammanfatta de skyddsvärden som enligt nationella vägledningar ska beaktas i kommunal krishantering.

6 Ansvarsfördelning vid nödvattenförsörjning

6.1 Kommunens ansvar

Ale kommun har det geografiska områdesansvaret och ansvarar för samordning vid en nödvattensituation. Kommunen ska:

- säkerställa att människor som vistas i kommunen får tillgång till nödvatten,
- fatta strategiska beslut om prioritering och ambitionsnivå,
- samordna resurser och aktörer,
- ansvara för samlad och korrekt information till invånare.

6.2 VA-verksamhetens ansvar

VA-verksamheten ansvarar för den operativa hanteringen av dricksvattenförsörjningen och ska:

- genomföra nödvattenförsörjning enligt kommunens inriktning,
- säkerställa att nödvatten är tjänligt och hanteras hygieniskt,
- samordna distribution och logistik inom sitt ansvarsområde.

Detaljer kring utrustning, transportresurser och interna rutiner regleras i separata operativa dokument.

6.3 Samhällsviktiga verksamheters ansvar

Vid större avbrott i vattenförsörjningen kan kommunen behöva prioritera nödvatten mellan samhällsviktiga verksamheter inom hela kommunens geografiska områdesansvar. Det är också möjligt att samhällsviktiga verksamheter som prioriteras inte får tillgång till nödvatten omedelbart.

Det är därför av stor vikt att verksamheter planerar för och har beredskap att klara en period med ingen eller begränsad tillgång till tjänligt vatten. Den nationella inriktningen för det civila försvaret är att samhällsviktiga funktioner ska kunna upprätthållas under minst två veckor med främst egna resurser.

Samhällsviktiga verksamheter ansvarar för att:

- ha kontinuitetsplaner för vattenbrist,
- kunna upprätthålla sin verksamhet under inledande period om minst 24 timmar utan kommunalt stöd,
- anpassa sin vattenförbrukning vid nödvattensituationer,
- identifiera och vid behov uppdatera uppgifter om sitt vattenbehov vid störningar i vattenförsörjningen. Uppgifterna ska kunna tillhandahållas som underlag för kommunens planering och prioritering av nödvattenförsörjning.

Den angivna tidsperioden om minst 24 timmar utgör en lägstanivå. Beroende på händelsens omfattning och utveckling kan verksamheter behöva hantera en längre period med begränsad tillgång till vatten.

Stöd till personer som inte själva kan tillgodose sitt behov av dricksvatten kan behöva ske i samverkan med socialtjänst eller andra berörda verksamheter.

6.4 Enskildas ansvar och hemberedskap

Enskilda hushåll förväntas ha en grundläggande hemberedskap, inklusive tillgång till dricksvatten för de första dygnen vid en störning, i enlighet med nationella rekommendationer.

Kommunens stöd utgör ett komplement när den egna förmågan inte är tillräcklig och ges utifrån aktuell lägesbild och tillgängliga resurser.

7 Strategisk inriktning för nödvattenförsörjning

Nödvattenförsörjningen ska utformas så att den är behovsstyrd, flexibel och uthållig. Kommunens ambitionsnivå är att tillhandahålla dricksvatten för grundläggande behov och att möjliggöra fortsatt drift av samhällsviktiga verksamheter.

8 Prioritering vid nödvattenförsörjning

Det finns i dagsläget ingen detaljerad lagstiftning som i förväg reglerar hur dricksvatten ska prioriteras vid en nödvattensituation. Kommunen har därför ett ansvar att, utifrån gällande lagstiftningar och nationella principer för krishantering, göra samlade och situationsanpassade bedömningar.

Prioriteringar vid nödvattenförsörjning kan innebära att olika regelverk behöver vägas mot varandra. Sådana avvägningar ska göras med utgångspunkt i skyddet av liv och hälsa samt upprätthållandet av samhällsviktiga verksamheter inom ramen för kommunens geografiska områdesansvar.

8.1 Utgångspunkter för prioritering

I första hand ska nödvatten prioriteras till följande verksamheter utan inbördes rangordning:

- Vård- och omsorgsinrättningar, inklusive regionala
- Centralkök/tillagningskök
- Trygghetspunkter

Därefter prioriteras följande verksamheter utan inbördes rangordning:

- Hushåll
- För- och grundskola
- Kommunala ledningsplatser

Prioriteringar ska syfta till att skydda liv, hälsa, miljö och samhällsfunktionalitet. Bedömningar görs löpande och kan förändras över tid.

Vid höjd beredskap kan kommunen, inom ramen för totalförsvaret och gällande rätt, behöva beakta Försvarsmaktens behov av vattenförsörjning vid prioritering av resurser.

9 Ledning, samordning och aktivering

9.1 Mandat och beslutsordning

Mandat och beslutsordning följer kommunens styrning för samhällsstörningar (inklusive TIB-funktion och krisledningsstab). I planens bilagor tydliggörs:

- beslut om aktivering och ambitionsnivå,
- mandat- och resursfördelning,
- rapportering och sammanställning av beslutsunderlag

9.2 Samverkan och stödresurser

Kommunen har informationsskyldighet gentemot Länsstyrelsen för att de ska kunna fullgöra sitt samordningsansvar. Vid vattenkriser kan nationellt stöd inhämtas via VAKA (Nationell vattenkatastrofgrupp) och genom Livsmedelsverket. Om nödvattenplanen aktiveras, från nivå gul och högre, ska länsstyrelsens och Vakas TIB orienteras i syfte att i ett tidigt skede delge förutsättningarna och läget inom kommunen, och skapa underlag för beslut om stöd.

Nödvattenplanen aktiveras enligt kommunens etablerade modell för hantering av samhällsstörningar. Ansvar och beslutsmandat följer gällande riktlinjer för krisledning, och uppgiften att hålla länsstyrelsen och VAKA orienterad ägs av den högsta krisledningsorganisationen som är aktiverad. VA-verksamheten ansvarar initialt för operativ hantering. Central krisledning aktiveras när händelsen kräver övergripande samordning eller politiska beslut.

10 Kommunikation och information

10.1 Informationspåverkan och rykten

Vid allvarliga samhällsstörningar och särskilt vid höjd beredskap finns risk för desinformation och ryktesspridning som kan försvåra nödvattenförsörjningen. Kommunikationen ska därför vara:

- samordnad och konsekvent,
- tydlig med var invånare får korrekt information,
- snabb vid förändringar av tider/platser för tappställen.

Samverkan med lokala och regionala kanaler kan behövas för att nå ut brett. Kommunikation ska vara snabb, korrekt och samordnad. Invånare ska få tydlig information om:

- vad som har inträffat,
- hur och var nödvatten tillhandahålls,
- vilka restriktioner och rekommendationer som gäller.

Kommunikationskanaler anpassas efter händelsens art och tillgängliga förutsättningar. I vissa situationer kan det finnas begränsningar i vilken information som kan lämnas i ett tidigt skede.

11 Kvalitet, säkerhet och hygien

Kommunen ansvarar för att risker för hälsa förebyggs genom kontroller, bevakning och tydliga rutiner. Detaljerade hygienrutiner och kontrollprogram hanteras i operativa bilagor.

11.1 Provtagning och kontroll

Nödvatten ska hanteras hygieniskt från källa till användare. Provtagning och kontroll ska genomföras enligt gällande krav och riskbedömning. Operativa rutiner, provtagningspunkter och ansvar för analys hanteras i bilaga.

11.2 Bevakning och ordning vid tappställen

Tappställen ska vara bemannade och kräver bevakning för att säkerställa hygien, trygghet och ordnad distribution. Bemannings- och bevakningslösningar, inklusive möjliga förstärkningsresurser, hanteras i bilaga. Allt nödvatten som distribueras ska vara tjänligt och hanteras enligt gällande livsmedelslagstiftning.

12 Lagstiftning och kravbild

Planen utgår från kommunens ansvar enligt lagstiftning och nationella principer för krishantering. Relevanta regelverk omfattar bland annat:

- Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster [LAV]
- Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap [LEH]
- Offentlighets- och sekretesslag (2009:400) [OSL]
- Reglemente för krisledningsnämnden (2022.222)
- Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap (2025.270)
- Riktlinje vid samhällsstörning (2023.615)

13 Sekretess, bilagor och operativ planering

Denna plan är ett styrdokument beslutad av kommunfullmäktige. Operativa handlingar som rör sårbarheter, resurser, tappställen/tankplaceringar, logistik, avtal, kontaktlistor, behovsberäkningar och detaljerad prioritering hanteras i bilagor som kan omfattas av sekretess.

Bilagor:

0. Så är nödvattenplanen uppbyggd
1. Larm- och kontaktkedjor (OSL 18:13)
2. Tappställen och påfyllning av nödvattentankar (OSL 18:13)
3. Utrustning och resurser för nödvattenförsörjning
4. Strategiskt beslutsunderlag för fördelning av nödvatten
5. Stabsfunktioner
6. Aktiveringsnivåer och beslutsordning vid störningar i vattenförsörjningen
7. Mallar

Bilagor revideras vid behov och sprids endast till berörda funktioner. Denna plan är ett styrdokument. Operativa handlingar som rör sårbarheter, resurser, tankplaceringar och detaljerad logistik hanteras i bilagor som kan omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen.

14 Uppföljning och övning

Uppföljning och övning är en förutsättning för att säkerställa att kommunens förmåga till nödvattenförsörjning fungerar i praktiken. Nödvattenplanen ska därför omsättas i återkommande övningar och följas upp genom strukturerat lärande.

14.1 Övning

Övningar ska genomföras i syfte att:

- pröva roller, ansvar och samverkan mellan berörda funktioner,
- säkerställa att ledning, kommunikation och prioriteringsunderlag fungerar vid olika typer av störningar,
- identifiera brister, beroenden och utvecklingsbehov i planering och genomförande.

Övningar kan genomföras i olika former och på olika nivåer, exempelvis som skrivbordsövningar, stabsövningar eller praktiska moment, och bör anpassas efter kommunens riskbild och aktuella förutsättningar.

14.2 Uppföljning och lärande

Efter genomförd övning eller inträffad händelse ska erfarenheter tas till vara genom uppföljning och dokumenterad lärandeprocess. Identifierade förbättringsåtgärder ska bidra till att stärka kommunens samlade förmåga till nödvattenförsörjning och utgöra underlag för fortsatt utveckling av arbetssätt och samverkan.

14.3 Avveckling och återgång till normal drift

När den ordinarie dricksvattenförsörjningen åter kan tas i bruk ska nödvattenförsörjningen avvecklas kontrollerat. Avveckling ska ske stegvis och samordnat, med tydlig information till invånare och berörda verksamheter.

Bilaga 0 – Så är nödvattenplanen uppbyggd

Bakgrund och syfte med bilagestrukturen

Denna nödvattenplan är utformad som ett strategiskt och styrande dokument. Syftet är att på ett öppet, begripligt och rättssäkert sätt beskriva hur Ale kommun tar ansvar för nödvattenförsörjning vid allvarliga störningar i dricksvattenförsörjningen.

För att uppnå en god balans mellan transparens, informationssäkerhet och operativ användbarhet är planen uppdelad i:

- en huvudplan (offentlig handling), och
- ett antal bilagor som innehåller operativa, detaljerade eller skyddsvärda uppgifter.

Denna uppdelning följer rekommendationer från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Livsmedelsverket samt tillämpning av offentlighets- och sekretesslagstiftningen.

Huvudplanens innehåll

Huvudplanen beskriver:

- planens syfte, mål och tillämpning,
- kommunens övergripande ambitionsnivå,
- grundläggande principer för krishantering,
- ansvarsfördelning mellan kommun, VA-verksamhet, samhällsviktiga verksamheter och enskilda,
- strategisk inriktning och principer för prioritering,
- ledning, samordning och kommunikation,
- krav på kvalitet, säkerhet och uppföljning.

Huvudplanen anger **vad** kommunen ska uppnå och **vem** som ansvarar för olika delar, men beskriver inte i detalj **hur** åtgärderna genomförs i praktiken.

Bilagornas innehåll

Bilagorna kompletterar huvudplanen och innehåller information som:

- är nödvändig för operativt genomförande,
- kan behöva uppdateras oftare än huvudplanen,
- kan vara skyddsvärd ur ett säkerhets- eller sårbarhetsperspektiv.

Exempel på innehåll som kan hanteras i bilagor är:

- tappställen och tankplaceringar,
- logistikkedjor, transporter och resurslistor,
- kontakt- och larmkedjor,
- detaljerade behovs- och prioriteringsunderlag,
- checklistor, instruktioner och arbetsrutiner.

Vissa bilagor kan omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), främst 18 kap. 13 §, då de rör skydd av samhällsviktig verksamhet. Sekretessprövning görs alltid vid begäran om utlämnande.

Fördelar med uppdelningen

Denna struktur innebär att:

- huvudplanen kan hållas öppen, tydlig och långsiktigt giltig,
- operativa detaljer kan anpassas och revideras löpande utan att hela planen behöver beslutas om,
- skyddsvärd information inte exponeras i onödan,
- planen är lättare att tillämpa, förankra och följa upp.
- Tillämpning och förvaltning

Bilagorna är en integrerad del av nödvattenplanen och ska tillämpas i enlighet med huvudplanens inriktning och beslut. Det åligger ansvariga funktioner att säkerställa att berörda bilagor är aktuella, kända och tillgängliga för rätt roller vid behov.

Denna bilaga ska läsas som en vägledning till planens struktur och är avsedd att underlätta förståelse för både interna och externa intressenter.

Bilaga 1 - Larm- och kontaktkedjor

Bilagan omfattas av OSL 18:13

Bilaga 2 - Tappställen och påfyllning av nödvattentankar

Bilagan omfattas av OSL 18:13

Bilaga 3 – Utrustning och resurser för nödvattenförsörjning

Bilagan omfattas av OSL 18:13

Bilaga 4 - Strategiskt beslutsunderlag för fördelning av nödvatten

Detta strategiska beslutsunderlag används för att ge en samlad och tydlig beslutsbild över hur nödvatten ska prioriteras och fördelas mellan hushåll och samhällsviktig verksamhet vid störningar i den ordinarie vattenförsörjningen.

Underlaget är främst avsett för användning vid aktiveringsnivå **Röd** och **Svart** och ska fungera som stöd för krisledningsstab, kommunchef samt krisledningsnämnd/kommunstyrelse vid strategiska och politiska ställningstaganden.

Underlaget bygger på operativ information och behovsbedömningar som tas fram av VA-funktionen och berörda verksamheter, och syftar till att omsätta dessa till tydliga och dokumenterade strategiska beslut om fördelning av nödvatten.

Syftet med underlaget är att:

- skapa en gemensam och överskådlig lägesbild för beslutsfattare,
- möjliggöra snabba, tydliga och spårbara prioriteringsbeslut,
- dokumentera strategiska och politiska ställningstaganden,
- säkerställa att tillgängliga resurser används där de gör störst nytta utifrån liv, hälsa och samhällsfunktion.

Förtydligande kopplat till färgmodellen:
Färgmodellen visar på vilken nivå i organisationen ansvar för behovsbedömning, samordning, prioritering och beslut ligger. I takt med att händelsen eskalerar flyttas ansvaret från lokal hantering till strategisk och politisk styrning.

Nivå	Användning av bilagan
Grön	Händelsen hanteras inom ramen för samhällsbyggnadsförvaltningens ordinarie organisation och med ordinarie resurser. Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för att identifiera, dokumentera och bedöma sina egna behov inom sitt ansvarsområde. Bilagan används i begränsad omfattning, främst som stöd för intern struktur och dokumentation.
Gul	Händelsen berör en eller flera samhällsviktiga verksamheter och/eller flera geografiska områden. Bilagan används för att samordna och sammanställa behov från flera verksamheter och bostadsområden inför gemensam bedömning och prioritering. Fokus ligger på helhetsbild och resursöversikt.
Röd	Händelsen bedöms få, eller har fått, betydande konsekvenser för kommunens samhällsviktiga verksamheter och/eller hushåll. Krisledningsstaben ansvarar för kommunens samlade behovsanalys och använder bilagan som strategiskt beslutsstöd för prioriteringar mellan hushåll och samhällsviktig verksamhet utifrån tillgängliga resurser.
Svart	Händelsen utgör en extraordinär händelse enligt LEH eller sker under höjd beredskap. Krisledningsnämnden eller kommunstyrelsen använder bilagan som strategiskt och politiskt beslutsunderlag för att fastställa övergripande prioriteringar mellan hushållens behov och samhällsviktiga funktioner samt besluta om ambitionsnivå och resursfördelning.

Arbetsordning för framtagandet av strategiskt beslutsunderlag

1. Tillgängliga resurser

I syfte att skapa ett första beslutsunderlag ansvarar stabschefen, med stöd av övriga stabsfunktioner, att inledningsvis sammanställa en rapport avseende (minst):

- Totalt tillgängligt nödvatten (L/dygn)
- Antal tankbilar/tankar
- Antal tappställen
- Personalresurser
    - Transport
    - Bemanning
    - Bevakning

Förändringar i tillgängliga resurser redovisas till beslutsfattare under nästkommande stabs/ledningsplatsorientering, alternativt omedelbart vid behov.

2. Sammanfattning av behov

Därefter ansvarar stabschefen, med stöd av övriga stabsfunktioner, att sammanställa en rapport avseende det beräknade vattenbehovet för a) hushåll och b) samhällsviktig verksamhet, fördelat geografiskt alternativt utifrån verksamhet. Rapporten redovisas till beslutsfattaren. Rapporten bör innehålla:

- Hushåll/geografiskt område/ samhällsviktig verksamhet som avses
- Beräknat behov
- (Bedömd konsekvens av att nödvatten inte tillhandahålls)

3. Strategisk prioritering

Därnäst, utifrån tillgängliga resurser och beräknat behov, sammanställer stabschefen, med stöd av övriga stabsfunktioner, ett underlag till strategisk prioritering. Underlaget bör innehålla:

- Vilket geografiskt område/verksamhet som avses
- Vilken typ av verksamhet som avses
- Föreslagen prioritet
- Motivering
- Totalt behov

Beslutsfattaren, i samverkan med stabschefen, beslutar om tidpunkt och form för redovisning.

4. Beslut om fördelning

Slutligen tas beslut om fördelning utifrån tillgängliga resurser (tankbilar/tanker, tappställen, personal) av beslutsfattaren. Beslut bör innefatta:

- Geografiskt område/verksamhet
- Tilldelad mängd vatten
- Leveranssätt
- Giltighetstid
- Totalt behov

Beslut skall dokumenteras med (minst) datum/tid, beslutsfattande funktion, namn, och signatur.

5. Fortlöpande bedömningar

Läget avseende tillgängliga resurser och behov skall sammanställas av stabschefen fortlöpande i syfte att bedöma:

- Om tillgängliga resurser täcker alla prioriterade behov
- Omprioritering krävs mellan hushåll och verksamheter
- Behov av externa resurser
- Om ny politisk inriktning krävs

Bilaga 5 – Stabsfunktioner

Vid aktivering av krisledningsstab organiseras arbetet i tydligt definierade stabsfunktioner för att säkerställa effektiv ledning, samordning, analys och genomförande av beslut. Funktionerna kan bemannas och anpassas utifrån händelsens art, omfattning och utveckling. Tabellen nedan beskriver respektive stabsfunktions ansvar och huvudsakliga arbetsuppgifter.

Stabsfunktion	Ansvar/arbetsuppgift
Beslutsfattare	Ansvarar för att sätta övergripande mål och inriktning för krishanteringen, fatta prioriteringsbeslut inom mandatet, säkerställa samverkan och samordning med andra aktörer samt hålla och förankra nödvändiga kontakter med politisk nivå.
Stabschef	Leder och samordnar stabens arbete, säkerställer lägesbild och dokumentation, omsätter beslut till uppdrag samt ger underlag till beslutsfattaren. Kan fatta beslut enligt delegation.
Operativ samordning	Samordnar genomförandet av fattade beslut, inhämtar och sammanställer verksamheternas lägesbilder till gemensam intern lägesbild samt utgör kontaktlänk mellan stab och verksamheter.
Dokumentation	Ansvarar för att löpande dokumentera händelseutveckling, beslut och åtgärder i logg och loggbok, sammanställa gemensam händelselogg samt säkerställa lagring, åtkomst och rapportering i WIS.
Planering och samverkan	Ansvarar för extern samverkan och informationsinhämtning, tillför extern lägesbild till stabens gemensamma lägesbild samt koordinerar samverkansbehov, stödfrågor och återkoppling från externa aktörer.
Analys	Genomför fördjupad analys av händelseutveckling och konsekvenser, tar fram scenarier och handlingsalternativ på medellång och lång sikt samt identifierar framtida behov och risker som underlag för beslut.
Personal	Planerar och samordnar personalresurser, bemanning och kompetensförsörjning, hanterar personalförstärkning samt bevakar arbetsmiljö, arbetstid och villkorsfrågor inom staben.
Logistik	Planerar och samordnar logistiska resurser och utrustning, inklusive lokaler, transporter, samband och behörigheter, samt säkerställer att stabens och händelsens materiella behov tillgodoses.
Karta/GIS	Ansvarar för att visualisera händelsens geografiska läge genom kartor och GIS-analyser, tillhandahålla geografisk information

	om påverkade områden, invånare och verksamheter samt stödja staben med geografiska beslutsunderlag.
Kommunikation	Analyserar kommunikationsbehov, tar fram kommunikativ lägesbild och genomför beslutade kommunikationsinsatser enligt gällande rutiner för kriskommunikation.
Säkerhet	Ansvarar för säkerhetsbedömningar och säkerhetshöjande åtgärder för staben och händelsen, följer säkerhetsläget internt och externt samt samverkar med berörda funktioner för att upprätthålla en ändamålsenlig säkerhetsnivå.
Juridik (KS)	Tillhandahåller juridisk expertis, analyserar rättsliga konsekvenser och handlingsutrymme på medellång och lång sikt samt säkerställer att föreslagna och vidtagna åtgärder sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Bilaga 6 - Aktiveringsnivåer och beslutsordning vid störningar i vattenförsörjningen

Vid störningar i vattenförsörjningen bedöms och vidtas åtgärder enligt fastställd beslutsordning. Aktivering sker i enlighet med *Riktlinje vid samhällsstörning i Ale kommun* (KS 2023/615). Tabellen nedan visar de fyra aktiveringsnivåerna för nödvattenplanen – grön, gul, röd och svart – med tillhörande ansvar, konsekvenser, resurser, beslutsmandat och kommunikation.

Läge	Händelse och ansvar	Konsekvensnivå	Organisation och resurser	Beslut och ledning	Kommunikation
Grön – En förvaltning	Samhällsstörning som drabbar en förvaltning och vars konsekvenser inte blir betydande utanför den egna verksamheten. Händelsen leds av förvaltningens egen krisledning.	Begränsade konsekvenser för verksamhet och brukare.	Ordinarie organisation och förvaltningens egna resurser.	Förvaltningschef ansvarar för ledning och beslut.	Information hanteras inom förvaltningen, vid behov i samråd med kommunikationsfunktionen.
Gul – Flera förvaltningar	Samhällsstörning som berör flera förvaltningar och kräver samverkan. Gemensam krisledning etableras.	Påverkan på flera verksamheter och delar av organisationen.	Samverkande förvaltningar med gemensam krisledning.	Kommunchef utser ledare i samråd med berörda förvaltningschefer.	Samordnad information mellan berörda förvaltningar.
Röd – Krisledningsstab	Händelse som berör stora delar av kommunen eller bedöms kunna eskalera. Krisledningsstaben leder kommunens samlade hantering.	Stora konsekvenser för kommunens verksamheter och invånare.	Krisledningsstab aktiveras. Stabsmetodik, ledningslokal och stödresurser används.	Kommunchef ansvarar för ledningen och utser stabschef.	Samordnad och aktiv kriskommunikation till invånare, media och aktörer.
Svart – Krisledningsnämnd / Kommunstyrelse	Extraordinär händelse enligt LEH eller vid höjd beredskap. Kräver politisk styrning.	Mycket stora konsekvenser och påverkan på samhällsviktiga funktioner.	Full aktivering av kommunens krisorganisation. Samverkan med regionala och nationella aktörer.	Krisledningsnämnd kan ta över hela eller delar av andra nämnders ansvar. Vid höjd beredskap leder kommunstyrelsen.	Strategisk och samordnad kommunikation enligt politiska beslut och i samverkan med andra myndigheter.

Bilaga 7 – Mallar

1. Tillgängliga resurser

Resurstyp	***Tillgänglig kapacitet***	***Kommentar***
Totalt tillgängligt nödvatten (1/dygn)		
Antal tankbilar/tankar		
Antal tappställen		
Personalresurser		
Övrigt		

2. Sammanfattning av behov

Resurstyp	***Totalt beräknat behov*** *(liter/dygn)*	***Bedömt prioritet***
Hushåll		
Samhällsviktig verksamhet		
Övrigt		
Totalt behov		

Område/ verksamhet	***Prioritet***	***Tilldelad mängd vatten*** *(liter/dygn)*	***Leveranssätt***	***Giltighetstid***
Hushåll				
Samhälls-viktig verksamhet				
Övrigt				
Totalt behov				

3. Strategisk prioritering

Område/verksamhet	***Typ*** *(Hushåll/verksamhet)*	***Föreslagen prioritet*** *(Låg/medel/hög)*	***Motivering***
Hushåll			
Samhällsviktig verksamhet			
Övrigt			
Totalt behov			

4. Beslut om fördelning av nödvatten

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 85

KS 2026/192

Blockförhyrning av trygghetsboende – Garverigränd

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att kommunen upphör vara mellanhyresvärd för de trygghetsbostäder som finns i kommunen på Garverigränd. Beslut fattas under förutsättning att nuvarande hyresgäster som så önskar kan bo kvar.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Trygghetsbostäder är en mellanboendeform för äldre som ska erbjuda trygghet och gemenskap. Ale kommun har tidigare blockförhyrt in sådana bostäder i flera orter via Rikshem AB. Socialnämnden beslutade 2023 att avsluta sitt mellanhyresvärdskap för trygghetsbostäderna i Bohus, Nödinge och Alafors. Avtalet för Garverigränd i Älvängen, som gäller till 2028, måste sägas upp senast juni 2026 om det ska avslutas.

Kommunens blockförhyrning innebär att kommunen blir formell hyresvärd samt åtar sig kö administration med mera. Det finns inget krav på att kommuner ska agera mellanhyresvärd utan i flertalet kommuner är fastighetsägaren hyresvärd och ansvarar fullt ut för uthyrningen. De trygghetsbostäder som Alebyggen äger hanteras helt av Alebyggen i dessa perspektiv.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-18
- Socialnämndens beslut § 42 2026-03-23
- Tjänsteutlåtande från socialförvaltningen, daterat 2026-03-05
- Yttrande från Pensionärsrådet

Beslutet skickas till

Servicenämnden
Socialnämnden

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/192
Datum: 2026-03-18
Kommunchef Maria Kosterlind Reinholdsson

Kommunstyrelsen

Blockförhyrning av trygghetsboende - Garverigränd

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att kommunen upphör vara mellanhyresvärd för de trygghetsbostäder som finns i kommunen på Garverigränd. Beslut fattas under förutsättning att nuvarande hyresgäster som så önskar kan bo kvar.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Trygghetsbostäder är en mellanboendeform för äldre som ska erbjuda trygghet och gemenskap. Ale kommun har tidigare blockförhyrt in sådana bostäder i flera orter via Rikshem AB. Socialnämnden beslutade 2023 att avsluta sitt mellanhyresvärdskap för trygghetsbostäderna i Bohus, Nödinge och Alafors. Avtalet för Garverigränd i Älvängen, som gäller till 2028, måste sägas upp senast juni 2026 om det ska avslutas.

Kommunens blockförhyrning innebär att kommunen blir formell hyresvärd samt åtar sig kö administration med mera. Det finns inget krav på att kommuner ska agera mellanhyresvärd utan i flertalet kommuner är fastighetsägaren hyresvärd och ansvarar fullt ut för uthyrningen. De trygghetsbostäder som Alebyggen äger hanteras helt av Alebyggen i dessa perspektiv.

Maria Kosterlind Reinholdsson

kommunchef

Beslutsunderlag

- Socialnämndens beslut § 42 2026-03-23
- Tjänsteutlåtande från socialförvaltningen, daterat 2026-03-05
- Yttrande från Pensionärsrådet

Ärendet

Trygghetsbostäder är en boendeform som har tillkommit som ett alternativ för att ge äldre personer större gemenskap och mer trygghet. Det är en så kallad mellanboendeform som överbryggar glappet mellan ordinärt boende och särskilda boenden med omsorg dygnet runt.

Bostäderna på Garverigränd förhyrs i sin helhet av Ale kommun som därmed tar över ansvaret som hyresvärd. Det är sedan Ale kommun som hanterar kö, uthyrningsadministration samt till viss del agerar fastighetsförvaltare.

Det nuvarande avtalet löper ut 2028 under förutsättning att uppsägning sker i juni 2026. Uppsägningen innebär att Rikshem återtar ansvaret som hyresvärd. Nuvarande hyresgäster ska enligt avtalet får rätt att teckna ett förstahandskontrakt med Rikshem.

Förvaltningens bedömning

Blockförhyrning av bostäder är inget krav för att tillhandahålla trygghetsbostäder. Fördelen med blockförhyrning är att kommunen förfogar över antalet lägenheter som erbjuds till en specifik målgrupp. Nackdelen är att kommunen därmed övertar en del av fastighetsägarens ansvar och att hyresgästen blir ”andrahandshyresgäst”. Dessutom finns en ekonomisk risk där tomställda lokaler belastar kommunens driftbudget och det finns inga incitamentet för fastighetsägaren att anpassa efter målgruppens ekonomiska möjligheter.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Ekonomiskt förändras primärt två delar. Ale kommuns organisation kommer inte längre att hantera kö, hyresadministration och viss fastighetsförvaltning vilket frigör personella resurser till annat inom både socialnämnden och kommunstyrelsen.
Den andra aspekten är ansvaret för tomställda lägenheter. De större lägenheterna på Garverigränd har visat sig vara relativt svåra att hyra ut och har under perioder varit outhyrda. Hyran för de större lägenheterna (tre stycken) är ca 14 200 kronor per månad vilket motsvarar en totalkostnad på ca 500 tkr per år.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

För de som önskar och har behov av trygghetsbostäder i Ale kommun kvarstår möjligheten. Skillnaden för invånarna är att dessa hyrs ut på samma sätt som övriga hyrsebostäder i kommunen. Alebyggen har för avsikt att fortsätta hyra ut trygghetsbostäder som tidigare.

För de boende på Garverigränd är ambitionen (precis som vid tidigare uppsagda blockhyresavtal) att befintliga hyresgäster får ett förstahandskontrakt direkt från fastighetsägaren utan Ale kommun som mellanhand. Detta stöds av avtalet mellan Ale kommun och Rikshem.

Ale kommun fortsätter hyra de gemensamma möteslokalerna och kommer fortsätta arbetet med mötesplatser och aktiviteter som redan finns idag. Mötesplatser med lunchservering finns också på två orter.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Trygghetsboenden är en mellanboendeform som förväntas ge kundnytta för personer i målgruppen. Ale kommun har i dagsläget flera trygghetsboenden. Syftet med trygghetsboenden är att öka tryggheten för de som har behov av det stöd och de anpassningar som finns i boendena. Ärendet påverkar kommunens effektivitet då kommunen minskar arbetsuppgifter som köhantering och hyrsvärdsansvar när dessa uppdrag överlämnas till fastighetsägaren samt undanröjer risken att outhyrda lägenheter belastar kommunens driftbudget.

Remiss och samberedning

Socialnämnden har inför kommunfullmäktiges beslut haft dialog med kommunala pensionärsrådet. Då tiden är knapp biläggs rådets synpunkter.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslut enligt förslaget innebär att socialnämnden ger servicenämnden i uppdrag att säga upp nuvarande avtal. Avtalet i sin helhet upphör 2028.

Beslutet skickas till:

Servicenämnden
Socialnämnden

Socialförvaltningen
Diarienummer: 2026/113
Datum: 2026-03-05
Verksamhetschef Ulrika Johansson

Socialnämnden

Blockförhyrning trygghetsbostäder – uppsägning av avtal

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta att kommunen upphör vara mellanhyresvärd för de trygghetsbostäder som finns i kommunen på Garverigränd. Beslut fattas under förutsättning att nuvarande hyresgäster som så önskar kan bo kvar.

Socialnämnden beslutar att paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Trygghetsbostäder är en boendeform som har tillkommit som ett alternativ för att ge äldre personer större gemenskap och mer trygghet. Det är en så kallad mellanboendeform som överbryggar glappet mellan ordinärt boende och särskilda boenden med omsorg dygnet runt.

Kommunen har tidigare haft trygghetsbostäder i Bohus, Nödinge, Alafors samt Älvängen. Bostäderna ägs av Rikshem AB. Beslut om att upphöra som mellanhyresvärd till bostäderna i Bohus, Nödinge och Alafors fattades av socialnämnden 2023-11-16. Vid tidpunkten hade kommunen fortfarande pågående blockhyresavtal med bostäderna i Älvängen, Garverigränd, som löper ut 2028, men måste sägas upp senast i juni 2026.

Kön till trygghetsbostäderna administreras av Kontaktcenter och hyresadministrationen sköts av administrationen på socialförvaltningen i Ale kommun. När ägandet av fastigheten är privat är det egentligen inte nödvändigt att kommunen administrerar kö eller hyror men genom att blockförhyra får kommunen rådighet över vilka som erbjuds lägenheterna.

En mer renodlad process, där fastighetsägaren ansvarar till fullo för uthyrningen, ingen blockhyra utgår från socialnämnden för lägenheterna samt att fastighetsägaren administrerar kön, innebär kostnadsbesparingar samt att resurser kan frigöras från Kontaktcenter och i viss mån även inom socialförvaltningen.

Ebba Gierow
Förvaltningschef

Ulrika Johansson
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

- Beslut SN 2023-11-16

Ärendet

Trygghetsbostäder är en boendeform som har tillkommit som ett alternativ för att ge äldre personer större gemenskap och mer trygghet. Det är en så kallad mellanboendeform som överbryggar glappet mellan ordinärt boende och särskilda boenden med omsorg dygnet runt. Det finns ingen skyldighet för kommuner att erbjuda trygghetsbostäder, även om många gör det.

Kommunen har tidigare haft trygghetsbostäder i Bohus, Nödinge, Alafors samt Älvängen. Bostäderna ägs av Rikshem AB. Beslut om att upphöra som mellanhyresvärd till bostäderna i Bohus, Nödinge och Alafors fattades av socialnämnden 2023-11-16. Vid tidpunkten hade kommunen fortfarande pågående avtal med bostäderna i Älvängen, Garverigränd, som löper ut 2028, men måste sägas upp i juni 2026.

Kön till trygghetsbostäderna administreras av Kontaktcenter och hyresadministrationen sköts av administrationen på socialförvaltningen i Ale kommun. Trygghetsbostäderna består av 28 lägenheter i huset med varierad storlek, dvs 2:or, 3:or och 3,5:or. I skrivande stund finns det 74 st personer som står i kö.

Trygghetsbostäderna på Garverigränd hyrs idag in av socialnämnden genom blockhyresavtal. Blockhyresavtal innebär att socialnämnden betalar hyran och ersätts i efterhand när lägenheten hyrs ut. I händelse av att lägenheten inte är uthyrd, står socialnämnden för kostnaden.

Trygghetsbostäder syftar till en förbättrad och utökad service till kommuninvånare i målgruppen. När ägandet av fastigheten är privat är det egentligen inte nödvändigt att kommunen administrerar kö eller hyror men genom att blockförhyra får kommunen rådighet över vilka som erbjuds lägenheterna.

En mer renodlad process, där fastighetsägaren ansvarar till fullo för uthyrningen, ingen blockhyra utgår från socialnämnden för lägenheterna samt att fastighetsägaren administrerar kön, innebär kostnadsbesparingar samt att resurser kan frigöras på Kontaktcenter och i viss mån även inom socialförvaltningen.

Fastighetsägaren av trygghetsbostäderna på Garverigränd har under åtta år mellan 2018-2026 mottagit Boverkets investeringsstöd och förbundit sig till nedanstående kriterier.

- Tillgång till gemensamhetsutrymmen
- Möjlighet att äta gemensamma måltider
- Tillgång till personal

- Bostäderna ska vara hyresrätt eller kooperativ hyresrätt
- De boende ska vara 65 år eller äldre

Eftersom boende i trygghetsbostäder ska ha tillgång till gemensamhetsutrymmen kartlades befintliga gemensamhetsutrymmen i respektive ort och Socialnämnden beslutade 2018 att kommunen ska stå för hela kostnaden, som då uppgick till ca 90 tkr per år. De personella resurserna som är hänförliga till trygghetsbostäderna arbetar på enheten för hälsofrämjande och förebyggande i verksamhetsområde äldreomsorg. För detta ändamål är en resurs om 0,25 årsarbetare avsatt per trygghetsboende. Socialnämnden fortsätter med att tillhandahålla gemensamhetslokaler med de personella resurserna (aktivitetsvärdar) som tidigare enligt nämndens beslut.

Trygghetsbostad är inte en biståndsbedömd insats enligt SoL, LSS eller annan lagstiftning utan kan likställas med en bostad på ordinarie bostadsmarknad som är öronmärkt för en specifik målgrupp. Bostäderna omfattar med andra ord inte per automatik några insatser så som exempelvis hemtjänst eller hemsjukvård. Har man som boende behov av detta måste man göra en ansökan till biståndsenheten precis som alla andra som bor i en ordinär lägenhet. Trygghetsbostäder ska därmed inte blandas ihop med seniorboende och särskilt boende för äldre.

Det kan även nämnas i sammanhanget att det inte gjordes någon analys eller prognos kring efterfrågan av trygghetsbostäder innan beslut om införande fattades.

Avtalet för Trygghetsboendet i Älvängen löper ut 2028-06-17 med en uppsägningstid om 24 månader. Fastighetsägaren är bunden till målgruppen för trygghetsbostäder i Älvängen till 2026-06-17 om kommunen säger upp avtalet.

Förvaltningens bedömning

Erbjudandet om trygghetsbostäder till kommuninvånare i målgruppen får betraktas som positivt. Kommunen är dock inte den enda som kan erbjuda trygghetsbostäder, det kan både kommunala och privata fastighetsägare göra. I Ale kommun erbjuder Alebyggen trygghetsbostäder, även dessa i Älvängen. Alebyggen är hyresvärd och sköter administration och kö och kommunen tillhandahåller aktivitetsvärdar. Kommunen blockförhyr inte och står därmed ingen ekonomisk risk, inte heller blir man hyresvärd för hyresgästerna vilket också får betraktas som en fördel. Det kan inte uteslutas att även privata hyresvärdar på sikt skulle vara intresserade av att erbjuda trygghetsbostäder, om man bedömde att det fanns en marknad.

I dagsläget gör dock förvaltningen bedömningen att efterfrågan på trygghetsbostäder inte är så stor att den ekonomiska risken för uteblivna hyresintäkter är försvarbar. Efterfrågan på lägenheter i kommunen i allmänhet är stor och därmed finns dessutom risk för undanträngningseffekter vid blockförhyrning.

Målgruppens behov är sannolikt föränderliga och på nationell nivå diskuteras också andra mellanboendeformer med en högre servicenivå som ett möjligt framtida alternativ. Utöver det har serviceförvaltningen och socialförvaltningen inför 2026 fått ett uppdrag att utreda

”bryggboenden”. Förvaltningens bedömning är att det vore gynnsamt att ha ett så förutsättningslöst utgångsläge som möjligt inför eventuella framtida beslut.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Den ekonomiska risken för outhyrda trygghetsbostäder bärs av kommunen då avtalsformen är blockhyresavtal; kommunen ersätter Rikshem med ett belopp som motsvarar hyresnivån oaktat om lägenheterna är uthyrda eller ej. Uppsägning av blockhyresavtalet på Garverigränd skulle minska den ekonomiska risken.

De större lägenheterna på Garverigränd har visat sig vara relativt svåra att hyra ut och har under perioder varit outhyrda. Hyran för de större lägenheterna (tre stycken) är ca 14 200 kronor per månad vilket motsvarar en totalkostnad på ca 500 tkr per år.

Förutom kostnader i form av uteblivna intäkter på grund av outhyrda lägenheter kan förvaltningen även konstatera att samverkansprocesserna med både fastighetsavdelningen, fastighetsägare samt hyresgäster tar en del tid i anspråk då ansvarsfördelningen mellan parterna är komplicerad; Ale kommun som avtalspart/hyresgäst gentemot fastighetsägaren representeras av fastighetsavdelningen medan socialförvaltningen har rollen som hyresvärd gentemot den enskilde. Ansvarsfördelningens relativa snårighet har tidvis blivit synlig då hyresgästernas frågor, synpunkter och förväntningar ofta rör sig över flera parters områden.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Möjligheten att ställa sig i kö till en hyresbostad kvarstår för kommuninvånare i Ale kommun, men det behöver vara direkt till hyresvärdar istället för till den kö som Ale kommun har tillhandahållit. Alebyggen har för avsikt att fortsätta hyra ut trygghetsbostäder som tidigare. Rikshem har tagit över hyresgästerna för de som bodde i bostäderna som Ale kommun blockförhyrde inom deras bestånd, men har inte förbundit sig att fortsatt hyra ut till denna målgrupp enbart.

För de redan boende på Garverigränd är ambitionen (precis som vid tidigare uppsagda blockhyresavtal) att befintliga hyresgäster får ett förstahandskontrakt direkt från fastighetsägaren utan Ale kommun som mellanhand. Detta stöds av avtalet mellan Ale kommun och Rikshem.

Ale kommun fortsätter hyra de gemensamma möteslokalerna och kommer fortsätta arbetet med mötesplatser och aktiviteter som redan finns idag. Mötesplatser med lunchservering finns också på två orter. Skillnaden som kan bli med tiden är att det kanske inte kommer att vara särskilda hus där målgruppen bor, med undantag för det som Alebyggen äger.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har bäring på kommunfullmäktiges mål om effektivitet då uppsägning av blockhyresavtalet innebär mindre administration och att Ale kommun inte längre är en mellanhand i uthyrningsförfarandet. Avseende målen om kundnytta och trygghet kommer möjligheten till aktivitet och gemensamhetslokal att kvarstå för kommuninvånare i målgruppen.

Remiss och samberedning

På grund av kort handläggningstid för ärendet kommer remiss till Kommunala pensionärsrådet inte kunna sändas förrän i samband med denna handlings färdigställande.
Kommunala pensionärsrådets eventuella svar kommer att översändas inför ärendets hantering i Kommunfullmäktige.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Avtal sägs upp av serviceförvaltningen om beslut fattas.

Beslutet skickas till:

Förvaltningschef socialnämnden
Verksamhetschef äldreomsorgen
Verksamhetschef serviceförvaltningen

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-03-23
SN § 42

SN 2026/113

Blockförhyrning av trygghetsbostäder- uppsägning av avtal

Beslut

Socialnämnden föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta att kommunen upphör vara mellanhyresvärd för de trygghetsbostäder som finns i kommunen på Garverigränd. Beslut fattas under förutsättning att nuvarande hyresgäster som så önskar kan bo kvar.

Socialnämnden beslutar att paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Trygghetsbostäder är en boendeform som har tillkommit som ett alternativ för att ge äldre personer större gemenskap och mer trygghet. Det är en så kallad mellanboendeform som överbryggar glappet mellan ordinärt boende och särskilda boenden med omsorg dygnet runt. Det finns ingen skyldighet för kommuner att erbjuda trygghetsbostäder, även om många gör det.

Kommunen har tidigare haft trygghetsbostäder i Bohus, Nödinge, Alafors samt Älvängen. Bostäderna ägs av Rikshem AB. Beslut om att upphöra som mellanhyresvärd till bostäderna i Bohus, Nödinge och Alafors fattades av socialnämnden 2023-11-16. Vid tidpunkten hade kommunen fortfarande pågående avtal med bostäderna i Älvängen, Garverigränd, som löper ut 2028, men måste sägas upp i juni 2026.

Kön till trygghetsbostäderna administreras av Kontaktcenter och hyresadministrationen sköts av administrationen på socialförvaltningen i Ale kommun. Trygghetsbostäderna består av 28 lägenheter i huset med varierad storlek, dvs 2:or, 3:or och 3,5:or. I skrivande stund finns det 74 st personer som står i kö.

Trygghetsbostäderna på Garverigränd hyrs idag in av socialnämnden genom blockhyresavtal. Blockhyresavtal innebär att socialnämnden betalar hyran och ersätts i efterhand när lägenheten hyrs ut. I händelse av att lägenheten inte är uthyrd, står socialnämnden för kostnaden.

Trygghetsbostäder syftar till en förbättrad och utökad service till kommuninvånare i målgruppen. När ägandet av fastigheten är privat är det egentligen inte nödvändigt att kommunen administrerar kö eller hyror men genom att blockförhyra får kommunen rådighet över vilka som erbjuds lägenheterna.

En mer renodlad process, där fastighetsägaren ansvarar till fullo för uthyrningen, ingen blockhyra utgår från socialnämnden för lägenheterna samt att fastighetsägaren administrerar kön, innebär kostnadsbesparingar samt att resurser kan frigöras på Kontaktcenter och i viss mån även inom socialförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-05
- Beslut SN 2023-11-16

Beslutet skickas till

Förvaltningschef socialnämnden
Verksamhetschef äldreomsorgen
Verksamhetschef serviceförvaltningen

Diarienummer 2026/113 2026-04-01

.

Remissyttrande över ”Blockförhyrning trygghetsbostäder- uppsägning av avtal”.

Vi tackar för möjlighet till remissyttrande i detta ärende , men anser det är respektlöst att kräva ett svar inom en vecka från tilldelat ärende. På grund av den korta svarstiden har det inte getts tillfälle till närmare samtal med de boende hur de har upplevt sin situation. Vi har dock noterat, att det verkar fungera tillfredställande med aktiviteter och tillgång till samlingslokal

Vi anser det angeläget att Garverigränd kan bevaras som ett trygghetsboende, då Ale kommun enligt vår mening är i stort behov av trygghetsboenden. Vi tycker det är motsägelsefullt att förvaltningen bedömer att efterfrågan på trygghetsbostäder inte är stor, trots att det finns en aktuell kö till detta boende på 74 personer. En svårighet i den aktuella situationen är att hyresnivån för de större lägenheterna är betydligt högre än den omgivande marknadens.

Vi anser generellt att Rikshem inte är lämplig som hyresvärd för trygghetsboenden inom Ale kommun, då det visat sig, att man på andra ställen inte respekterat åldersvillkoren. Risk föreligger att allt fler lägenheter kommer att uthyras till personer som inte uppfyller kriteriena.

För Kommunala Pensionärsrådet (KPR)

Hans Hellman, PRO, Helen Johansson, SPF-Seniorerna, Daniel Höglund, RPG.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 86

KS 2024/1641

Svar på motion om förbud mot lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna från Dennis Ljunggren (S) och Johnny Sundling (S)

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Dennis Ljunggren (S) och Johnny Sundling (S) har till kommunfullmäktige inkommit med en motion om förbud mot lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna. I motionen yrkar motionärerna att Ale kommun ska utreda möjligheten att inkludera ett förbud mot användning och missbruk av lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna, samt att kommunfullmäktige även ska anta ändring av föreskrifterna i enlighet med förslaget.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har påbörjat arbetet med att revidera nuvarande ordningsföreskrifter och bedömer det lämpligt att utreda möjligheterna att inkludera ett förbud mot användning och missbruk av lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna.

Sedan Dennis Ljunggren (S) och Johnny Sundling (S) lämnade in motionen till kommunfullmäktige (2024-12-10) har en ny lag med bestämmelser om försäljning, införsel och marknadsföring av lustgas trätt i kraft, se Lag (2025:621) om lustgas. Lagen syftar till att motverka användning av lustgas som berusningsmedel.

Samhällsbyggnadsnämnden har med anledning av den nya lagen beslutat om att se motionen som besvarad, se beslut samhällsbyggnadsnämnden § 315, 2025-12-10.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-10
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 315, 2025-12-10
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-20

- Motion om förbud mot lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna, daterad 2024-12-10

Beslutet skickas till

Samhällsbyggnadsnämnden
Förvaltningschef samhällsbyggnadsförvaltningen
Motionärer

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2024/1641
Datum: 2026-03-10
Kommunjurist Malin Sultan

Kommunstyrelsen

Svar på motion om förbud mot lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna från Dennis Ljunggren (S) och Johnny Sundling (S)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Dennis Ljunggren (S) och Johnny Sundling (S) har till kommunfullmäktige inkommit med en motion om förbud mot lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna. I motionen yrkar motionärerna att Ale kommun ska utreda möjligheten att inkludera ett förbud mot användning och missbruk av lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna, samt att kommunfullmäktige även ska anta ändring av föreskrifterna i enlighet med förslaget.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har påbörjat arbetet med att revidera nuvarande ordningsföreskrifter och bedömer det lämpligt att utreda möjligheterna att inkludera ett förbud mot användning och missbruk av lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna.

Sedan Dennis Ljunggren (S) och Johnny Sundling (S) lämnade in motionen till kommunfullmäktige (2024-12-10) har en ny lag med bestämmelser om försäljning, införsel och marknadsföring av lustgas trätt i kraft, se Lag (2025:621) om lustgas. Lagen syftar till att motverka användning av lustgas som berusningsmedel.

Samhällsbyggnadsnämnden har med anledning av den nya lagen beslutat om att se motionen som besvarad, se beslut samhällsbyggnadsnämnden § 315, 2025-12-10.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef Demokrati

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 315, 2025-12-10
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-20
- Motion om förbud mot lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna, daterad 2024-12-10

Ärendet

Dennis Ljunggren (S) och Johnny Sundling (S) har till kommunfullmäktige i Ale inkommit med en motion om förbud mot lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna.

Socialdemokraterna Ale föreslår:

Att Ale kommun utreder möjligheterna att inkludera ett förbud mot användning och missbruk av lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna.

Att kommunfullmäktige beslutar att anta en ändring av de lokala ordningsföreskrifterna i enlighet med förslaget.

Den 1 juli 2025 trädde lagen (2025:621) om lustgas i kraft. Lagen innehåller bestämmelser om försäljning, införsel och marknadsföring av lustgas och förbjuder bland annat försäljning av lustgas som berusningsmedel. Lustgas får heller inte säljas eller på annat sätt lämnas ut i näringsverksamhet till den som inte har fyllt 18 år.

Med anledning av den nya lagens ikraftträdande har Johan Nordin (S) under beredning av ärendet i samhällsbyggnadsnämnden yrkat på att motionen ska anses besvarad, i syfte för att inte belasta förvaltningen med ytterligare utredningsuppdrag. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade i enlighet med yrkandet, se samhällsbyggnadsnämndens beslut § 315 från sammanträdet 2025-12-10.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningen bedömer att samhällsbyggnadsnämnden har berett ärendet.

Då en ny lag med bestämmelser om lustgas trätt i kraft sedan motionen lämnades in till kommunfullmäktige bedömer kommunledningsförvaltningen att motionen utan vidare utredning kan anses besvarad.

Av underlaget i ärendet framgår det att samhällsbyggnadsförvaltningen har påbörjat arbetet med att revidera nuvarande lokala ordningsföreskrifter och då bedömer det lämpligt att utreda möjligheterna att inkludera ett förbud mot användning och missbruk av lustgas.

Att implementera bestämmelser kring användning av lustgas i Ales lokala ordningsföreskrifter trots den nya lagens ikraftträdande skulle möjligtvis sända en än tydligare signal om att kommunen tar invånarnas hälsorisker på allvar och även önskar motverka nedskräpning och dess bidrag till känslor av otrygghet. Nationell lag går dock före lokala ordningsföreskrifter. Vid olovlig hantering av lustgas gäller lagens förbud och straffskala, vilket innebär böter eller fängelse i högst sex månader. Med anledning av straffskalan har lagen en betydligt större genomslagskraft bland allmänheten än ett förbud i de lokala föreskrifterna. Med anledning härav bedömer

kommunledningsförvaltningen, i likhet med samhällsbyggnadsnämnden, att motionen ska anses besvarad.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Att förbjuda användning av lustgas i parker och offentliga miljöer samt försäljning av lustgas som berusningsmedel kan kopplas till kommunfullmäktiges mål trygghet, då både nedskräpning och offentlig berusning bidrar till otrygghet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutet skickas till:

Samhällsbyggnadsnämnden
Förvaltningschef samhällsbyggnadsförvaltningen
Motionärer

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2025-12-10
SBN § 315

SBN 2024/562

Motion - Förbud mot lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna (S)

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Socialdemokraterna har inkommit med en motion om förbud mot lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har påbörjat arbetet med att revidera nuvarande ordningsföreskrifter och bedömer det lämpligt att utreda möjligheterna att inkludera ett förbud mot användning och missbruk av lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2025-11-20
- Motion från Socialdemokraterna gällande förbud mot lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna, 2024-12-10

Yrkande

Johan Nordin (S) yrkar på att:

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad.

Beslutsgång

Ordförande Eddie Glans ställer proposition på Johan Nordins yrkande och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Protokollsanteckning

Johan Nordin (S) inkommer med följande protokollsanteckning:

Vi anser att motionen kan anses besvarad då motionens intention numera omhändertas genom nationell lagstiftning om förbud för försäljning av lustgas i berusningssyfte.

Då denna lagstiftning nu finns så kan motionen anses besvarad för att inte belasta förvaltningen med ytterligare utredningsuppdrag

Beslutet skickas till

Socialdemokraterna i Ale

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Diarienummer: 2024/562
Datum: 2025-11-20
Enhetschef Katarina Lagerkvist

Samhällsbyggnadsnämnden

Motion från Socialdemokraterna avseende förbud mot lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Socialdemokraterna har inkommit med en motion om förbud mot lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har påbörjat arbetet med att revidera nuvarande ordningsföreskrifter och bedömer det lämpligt att utreda möjligheterna att inkludera ett förbud mot användning och missbruk av lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna.

Staffan Lekenstam
Samhällsbyggnadschef

Jesper Normén
Verksamhetschef Teknik

Beslutsunderlag

- Motion från Socialdemokraterna gällande förbud mot lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna, 2024-12-10

Ärendet

Socialdemokraterna har inkommit med en motion om förbud mot lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna.

Socialdemokraterna Ale föreslår:

- Att Ale kommun utreder möjligheterna att inkludera ett förbud mot användning och missbruk av lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna.
- Att kommunfullmäktige beslutar att anta en ändring av de lokala ordningsföreskrifterna i enlighet med förslaget.

Förvaltningens bedömning

Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer det lämpligt att utreda möjligheterna att inkludera ett förbud mot användning och missbruk av lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Förbudet syftar till att minska förekomsten av nedskräpning i form av använda lustgaspatroner och cylindrar i parker, torg och andra allmänna platser, vilket bidrar till en tryggare och mer trivsam utemiljö för invånarna.

Åtgärden förväntas även ha en förebyggande effekt mot riskbruk och missbruk bland unga. Genom tydligare reglering skapas bättre förutsättningar för ordningsvakter och polis att agera vid olämplig hantering av lustgas i offentliga miljöer.

Sammantaget bedöms förbudet bidra till en tryggare, renare och mer hälsosam livsmiljö för kommunens invånare, utan att i någon större utsträckning begränsa möjligheten till laglig användning av lustgas i medicinska eller andra tillåtna sammanhang.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

I arbetet med att revidera de lokala ordningsföreskrifterna utreds möjligheterna att inkludera ett förbud mot användning och missbruk av lustgas.

Beslutet skickas till:

Socialdemokraterna i Ale

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

2024-12-10
Motion

Till kommunfullmäktige

Förbud mot lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna.

Bakgrund
Lustgas har under senare år blivit ett allt vanligare berusningsmedel, särskilt bland ungdomar. Även om lustgas är laglig att köpa och använda för medicinska och industriella ändamål, har dess rekreationsanvändning visat sig innebära betydande hälsorisker. Missbruk av lustgas kan leda till syrebrist, nervskador och andra allvarliga hälsoproblem. Dessutom lämnas ofta använda patroner eller ballonger kvar i parker och offentliga miljöer, vilket bidrar till nedskräpning och skapar otrygghet bland invånare.

Flera kommuner i Sverige har redan tagit initiativ för att förbjuda användningen av lustgas i offentliga miljöer genom att inkludera det i sina lokala ordningsföreskrifter. Ett sådant förbud skulle sända en tydlig signal om att kommunen tar problemet på allvar och vill skydda invånarna, särskilt unga, från de skadliga effekterna av lustgasens missbruk.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi kommunfullmäktige besluta:

att- Kommunen utreder möjligheterna att inkludera ett förbud mot användning och missbruk av lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna.

att-. Kommunfullmäktige beslutar att anta en ändring av de lokala ordningsföreskrifterna i enlighet med förslaget.

För Socialdemokraterna

Dennis Ljunggren

Johnny Sundling

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 87

KS 2025/258

Utredning friluftsfrämjande insatser

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

Servicenämnden återkommer inför kommande budgetberedning med eventuella förslag för förbättrad skötsel och underhåll av kommunens platser för friluftsaktiviteter efter att den kapacitetsbedömning som pågår är genomförd.

Påbörja arbetet med punkterna 5.3.2. och 5.4.2 redan under 2026 vilket finansieras genom nämndernas utvecklingsreserv.

Punkterna 5.3.1, 5.3.2. och 5.4.2. tas i beaktande inför kommande budgetberedning 2027.

Kultur- och fritidsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att genomföra följande insatser enligt utredningens beskrivning och budgethantering:

5.1.4. Skapa gränsdragningslistor mellan berörda förvaltningar så att det tydligt framgår vems ansvar en sak är och vem som finansierar insatsen.

5.3.4. Synliggöra platser, vandringsleder m.m. på kommunkarta – arbetsgrupp med representant från respektive enhet som träffas en gång per år och uppdaterar informationen.

5.3.7. Genom Fritidsbanken fortsatt möjliggöra för personer att låna friluftsutrustning. Se över möjligheten att ytterligare bidra till att fler provar friluftsaktiviteter.

5.4.1. Säkra friluftslivsområden i ÖP/FÖP och att det finns kartor som visar gränserna.
5.4.5. Vandringsleder/stigar Älven, koppla till ”attraktivare Älv”.
5.4.6. Förbättrad tillgänglighet på kommunens vandringsleder och badplatser.
5.4.8. Utveckla Furulundsområdet och Alebacken - ett besöksmål året runt.
5.4.9. Utveckling Vikingagården – i samverkan med föreningslivet
5.4.10. Ställplatser för husbilar – utred möjliga platser

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I Ale kommuns mål och budget för 2025–2028 har kommunstyrelsen (kultur- och fritidsutskottet) och servicenämnden fått i uppdrag att utreda friluftsfrämjande insatser som ökar vistelse i natur och miljö.

Som utgångspunkt för utredningen ligger de tio nationella målen för friluftslivspolitiken samt aktuella rapporter kring friluftslivets och naturens betydelse. Utredningen omfattar nulägesanalys, omvärldsanalys samt åtgärdsförslag. De insatser som utredningen föreslår sorteras in under fyra rubriker:

1. Samverkan och organisation
2. Styrdokument friluftsliv
3. Aktiviteter friluftsliv och stöd till föreningslivet
4. Utveckla naturområden, vandringsleder och motionsanläggningar

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskotts beslut § 22 2025-03-31
- Tjänsteutlåtande, 2026-03-25
- Utredning friluftsfrämjande insatser, 2025-11-07
- Svar från föreningsrådet, 2025-04-24
- Tjänsteutlåtande servicenämnden – utredning friluftsfrämjande insatser, 2026-01-22
- Servicenämndens beslut § 4 2026-01-29

Beslutet skickas till

Enhetschef Stab samhällsbyggnad
Enhetschef Park och anläggning
Föreningsrådet

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-03-31
KS-KFu § 22

KS 2025/258

Utredning friluftsfrämjande insatser

Beslut

Kultur- och fritidsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att:

Servicenämnden återkommer inför kommande budgetberedning med eventuella förslag för förbättrad skötsel och underhåll av kommunens platser för friluftsaktiviteter efter att den kapacitetsbedömning som pågår är genomförd.

Påbörja arbetet med punkterna 5.3.2. och 5.4.2 redan under 2026 vilket finansieras genom nämndernas utvecklingsreserv.

Punkterna 5.3.1, 5.3.2. och 5.4.2. tas i beaktande inför kommande budgetberedning 2027.

Kultur- och fritidsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att genomföra följande insatser enligt utredningens beskrivning och budgethantering:

5.1.4. Skapa gränsdragningslistor mellan berörda förvaltningar så att det tydligt framgår vems ansvar en sak är och vem som finansierar insatsen.

5.3.4. Synliggöra platser, vandringsleder m.m. på kommunkarta – arbetsgrupp med representant från respektive enhet som träffas en gång per år och uppdaterar informationen.

5.3.7. Genom Fritidsbanken fortsatt möjliggöra för personer att låna friluftsutrustning. Se över möjligheten att ytterligare bidra till att fler provar friluftsaktiviteter.

5.4.1. Säkra friluftslivsområden i ÖP/FÖP och att det finns kartor som visar gränserna.
5.4.5. Vandringsleder/stigar Älven, koppla till ”attraktivare Älv”.
5.4.6. Förbättrad tillgänglighet på kommunens vandringsleder och badplatser.
5.4.8. Utveckla Furulundsområdet och Alebacken - ett besöksmål året runt.
5.4.9. Utveckling Vikingagården – i samverkan med föreningslivet
5.4.10. Ställplatser för husbilar – utred möjliga platser

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I Ale kommuns mål och budget för 2025–2028 har kommunstyrelsen (kultur- och fritidsutskottet) och servicenämnden fått i uppdrag att utreda friluftsfrämjande insatser som ökar vistelse i natur och miljö.

Som utgångspunkt för utredningen ligger de tio nationella målen för friluftslivspolitiken samt aktuella rapporter kring friluftslivets och naturens betydelse. Utredningen omfattar nulägesanalys, omvärldsanalys samt åtgärdsförslag. De insatser som utredningen föreslår sorteras in under fyra rubriker:

1. Samverkan och organisation
2. Styrdokument friluftsliv
3. Aktiviteter friluftsliv och stöd till föreningslivet
4. Utveckla naturområden, vandringsleder och motionsanläggningar

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-25
- Utredning friluftsfrämjande insatser, 2025-11-07
- Svar från föreningsrådet, 2025-04-24
- Tjänsteutlåtande servicenämnden – utredning friluftsfrämjande insatser, 2026-01-22
- Beslut SERN, 2026-01-29

Yrkande

Robert Jansson (SD) yrkar att:

Kultur- och fritidsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att:

Servicenämnden återkommer inför kommande budgetberedning med eventuella förslag för förbättrad skötsel och underhåll av kommunens platser för friluftsaktiviteter efter att den kapacitetsbedömning som pågår är genomförd.

Påbörja arbetet med punkterna 5.3.2. och 5.4.2 redan under 2026 vilket finansieras genom nämndernas utvecklingsreserv.

Punkterna 5.3.1, 5.3.2. och 5.4.2. tas i beaktande inför kommande budgetberedning 2027.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-03-31

Kultur- och fritidsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att genomföra följande insatser enligt utredningens beskrivning och budgethantering:

5.1.4. Skapa gränsdragningslistor mellan berörda förvaltningar så att det tydligt framgår vems ansvar en sak är och vem som finansierar insatsen.

5.3.4. Synliggöra platser, vandringsleder m.m. på kommunkarta – arbetsgrupp med representant från respektive enhet som träffas en gång per år och uppdaterar informationen.

5.3.7. Genom Fritidsbanken fortsatt möjliggöra för personer att låna friluftsutrustning. Se över möjligheten att ytterligare bidra till att fler provar friluftsaktiviteter.

5.4.1. Säkra friluftslivsområden i ÖP/FÖP och att det finns kartor som visar gränserna.
5.4.5. Vandringsleder/stigar Älven, koppla till ”attraktivare Älv”.
5.4.6. Förbättrad tillgänglighet på kommunens vandringsleder och badplatser.
5.4.8. Utveckla Furulundsområdet och Alebacken - ett besöksmål året runt.
5.4.9. Utveckling Vikingagården – i samverkan med föreningslivet
5.4.10. Ställplatser för husbilar – utred möjliga platser

Beslutsgång

Ordförande Robert Jansson ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att kommunstyrelsens kultur och fritidsutskott beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

Enhetschef Stab samhällsbyggnad
Enhetschef Park och anläggning
Föreningsrådet

Kommunledningsförvaltningen

Diarienummer: 2025/258
Datum: 2026-03-25
Enhetschef, Matilda Forslund

Kommunstyrelsen

Utredning friluftsfrämjande insatser

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att fastställa uppdraget att utreda friluftsfrämjande åtgärder som slutfört.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I Ale kommuns mål och budget för 2025–2028 har kommunstyrelsen (kultur- och fritidsutskottet) och servicenämnden fått i uppdrag att utreda friluftsfrämjande insatser som ökar vistelse i natur och miljö.

Som utgångspunkt för utredningen ligger de tio nationella målen för friluftslivspolitiken samt aktuella rapporter kring friluftslivets och naturens betydelse. Utredningen omfattar nulägesanalys, omvärldsanalys samt åtgärdsförslag. De insatser som utredningen föreslår sorteras in under fyra rubriker:

1. Samverkan och organisation
2. Styrdokument friluftsliv
3. Aktiviteter friluftsliv och stöd till föreningslivet
4. Utveckla naturområden, vandringsleder och motionsanläggningar

Maria Reinholdsson
Kommunchef

Jenny Svärdsäter
Avdelningschef

Beslutsunderlag

- Utredning friluftsfrämjande insatser, 2025-11-07
- Svar från föreningsrådet, 2025-04-24
- Tjänsteutlåtande servicenämnden – utredning friluftsfrämjande insatser, 2026-01-22
- Beslut SERN, 2026-01-29

Ärendet

I Ale kommuns mål och budget för 2025–2028 har kommunstyrelsen (kultur- och fritidsutskottet) och servicenämnden fått i uppdrag att utreda friluftsfrämjande insatser. Uppdraget beskrivs enligt följande: *”Utred insatser och/eller åtgärder som ökar vistelse i natur och miljö. Förslag ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys”.*

Under 2025 har en utredning gjorts i samarbete mellan kommunledningsförvaltningen, serviceförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen. De önskade effekterna av åtgärderna är att öka nyttjandegraden av det Ale kommun redan erbjuder samt tillgängliggöra fler ytor kopplat till natur och miljö. En annan aspekt är också att friluftsfrämjande insatser kan vara en viktig del i kommunens beredskapsarbete, och bidra till att göra Alesamhället och dess invånare bättre rustade att hantera en eventuell kris- eller krigssituation.

På kultur- och fritidsutskottets sammanträde 2026-02-17 (KS-KFu § 13) återremitterades ärendet för att komplettera med handlingar från servicenämnden om utredning friluftsfrämjande insatser. Ärendet har nu kompletterats med handlingar från servicenämnden. På servicenämndens sammanträde 2026-01-29 togs beslut att föreslå kommunfullmäktige att fastställa uppdraget att utreda friluftsfrämjande åtgärder som slutfört.

Som utgångspunkt för utredningen ligger de tio nationella målen för friluftslivspolitiken samt rapporter kring friluftslivets och naturens betydelse som Folkhälsomyndigheten, Naturvårdsverket, Svenskt friluftsliv och Friluftsfrämjandet sammanställt.

Utredningen omfattar nulägesanalys, omvärldsanalys samt åtgärdsförslag. Omvärldsanalysen baseras på enkätrapporten Sveriges friluftslivskommun samt intervjuer och jämförelser med några utvalda kommuner. Nulägesanalysen innehåller hur organisation och ansvarsområden är fördelade i kommunen idag kopplat till friluftsfrämjande insatser, samt en nulägesbeskrivning över vad kommunen erbjuder gällande vandringsleder, naturområden och aktiviteter samt vad föreningslivet och näringslivet erbjuder.

Insatser

De insatser som utredningen föreslår sorteras in under fyra rubriker:

1. Samverkan och organisation
2. Styrdokument friluftsliv
3. Aktiviteter friluftsliv och stöd till föreningslivet
4. Utveckla naturområden, vandringsleder och motionsanläggningar

Förvaltningens bedömning

Med utgångspunkt från de tio nationella friluftspolitiska målen kan kommunen med små medel göra stora förflyttningar i en positiv riktning. Naturen är kommunens största fritidsanläggning och den är tillgänglig för Ales invånare alla dagar på året. Rapporterna som hänvisas till i utredningen lyfter alla naturens värde för människors välmående. Förvaltningen anser att insatserna som föreslås kan anses vara både rimliga och nyttiga ur ett folkhälsoperspektiv, och kan innebära långsiktiga positiva effekter för hela kommunen.

Om det skulle finnas en ambition att genomföra insatserna som föreslås i utredningen, så kan nästa steg vara att ta fram en handlingsplan där åtgärderna konkretisares och bedöms utifrån genomförandets svårighetsgrad och kostnader. Vissa åtgärder kan ske med enkla medel och till ingen eller låg kostnad, där kostnaderna hanteras inom ordinarie verksamhet och budgetprocess. Vissa åtgärder tar längre tid att genomföra och med högre kostnader som kräver planering och framförhållning, där några kan göras direkt medan annat kan genomföras på längre sikt. Åtgärder kan påskyndas med politiska beslut och investeringsmedel.

Det kan behövas särskilda aktivitetsplaner för de större åtgärderna som tydliggör ansvar, metod, tidplan, budget, utvärdering och godkänns av berörda nämnder.

I samband med prioritering och genomförande ska det vara tydligt vem som ansvarar för finansiering av de åtgärder som ska genomföras och, vid behov, avsättas resurser för framtida drift.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Utredningen innehåller förslag på insatser som kan genomföras inom ram samt insatser som kräver utökad ram. Ett införande av tjänsten friluftsamordnare innebär en utökning av tjänster motsvarande minst en halvtidstjänst.* Dessutom föreslås tillskott på 100 000 kr till enhet kultur- och fritidsutvecklings budget att användas till friluftsinsatser som arrangeras av enheten själva eller i samverkan med föreningar/organisationer.

Ett införande av ytterligare en parkarbetare innebär en utökad personalbudget hos park och anläggning motsvarande en heltidstjänst, alternativt att det behöver tillföras en utökad driftsbudget på uppskattningsvis 400 000 kr riktade till inköp av tjänster från externa leverantörer.

Utökning av budget för föreningsbidrag föreslås med 150 000 kr, där 100 000 kr riktas till ett föreningsbidrag för friluftsaktiviteter och 50 000 kr till ett utökat bidrag till förening/-ar som ansvarar för skötsel av vandringsleder.

Åtgärd	Bedömd kostnad
Friluftssamordnare 50 %	500 000 kr

Parkarbetare (alt. externa tjänster)	400 000–600 000 kr
Riktade stöd till friluftsaktiviteter	200 000 kr
Ökat stöd till föreningar som driftar leder	50 000 kr

Externa projektmedel (till exempel LONA och Leader) bedöms kunna sökas för delar av investeringar, särskilt för satsningar på tillgänglighet och utveckling av leder.

*Ale kommun har heltidsanställning som norm.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Om insatserna genomförs innebär det bland annat att friluftsplatser och -aktiviteter marknadsförs i en högre utsträckning, vilket kan bidra till att fler invånare får kännedom om och tar del av utbudet. Det bör för Ales invånare vara fördelaktigt att fler friluftsaktiviteter erbjuds, att platser tillgängliggörs och att tätortsnära stigar/leder märks upp, vilket sannolikt gör att fler invånare tar del av friluftsfrämjande insatser. Insatserna kan sannolikt även bidra till en stärkt besöksnäring i Ale kommun, något som bör vara positivt för såväl invånare som lokala företag.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Fokus på insatserna ligger på att utveckla det som redan finns, och skapa ett bättre nyttjande av befintliga resurser och platser.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

De insatser som föreslås i utredningen kan, om de skulle genomföras, på olika sätt bidra till de tre riktningsmålen: kundnytta, effektivitet och trygghet.

Friluftsfrämjande insatser, i form av till exempel fler aktiviteter, bidrar till ökad kundnytta för invånarna i Ale.

Bildande av en arbetsgrupp med fokus på samordning av friluftslivsarbetet i kommunen bör bidra till en effektivare organisation.

Fler aktiviteter kan leda till fler människor som vistas på platser för friluftsliv, vilket sannolikt bidrar till en upplevd ökad trygghet på dessa platser.

Remiss och samberedning

Föreningsrådet har getts möjlighet att inkomma med inspel till utredningen och deras skrivelse finns som bilaga samt att deras inspel har vävts in i utredningen.

Samberedning har skett med representanter från stab samhällsbyggnad och park och anläggning utifrån att ansvaret för åtgärderna fördelas mellan kommunlednings-, service- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Om insatserna som föreslås i utredningen skulle genomföras får det påverkan på enheterna kultur- och fritidsutveckling samt park och anläggning, men också funktioner inom samhällsbyggnadsförvaltningen.

Beslutet skickas till:

Enhetschef Stab samhällsbyggnad
Enhetschef Park och anläggning
Föreningsrådet

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-02-17
KS-KFu § 13

KS 2025/258

Utredning friluftsfrämjande insatser

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott återremitterar ärendet för att komplettera med handlingar från servicenämnden om utredning friluftsfrämjande insatser.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I Ale kommuns mål och budget för 2025–2028 har kommunstyrelsen (kultur- och fritidsutskottet) och servicenämnden fått i uppdrag att utreda friluftsfrämjande insatser som ökar vistelse i natur och miljö.

Som utgångspunkt för utredningen ligger de tio nationella målen för friluftslivspolitiken samt aktuella rapporter kring friluftslivets och naturens betydelse. Utredningen omfattar nulägesanalys, omvärldsanalys samt åtgärdsförslag. De insatser som utredningen föreslår sorteras in under fyra rubriker:

1. Samverkan och organisation
2. Styrdokument friluftsliv
3. Aktiviteter friluftsliv och stöd till föreningslivet
4. Utveckla naturområden, vandringsleder och motionsanläggningar

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-01-14
- Utredning friluftsfrämjande insatser, 2025-11-07
- Svar från föreningsrådet, 2025-04-24
- Beslut KS-KFu 2026-01-20 Utredning friluftsfrämjande insatser

Yrkande

Robert Jansson (SD), ordförande yrkar på att kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott återremitterar ärendet för att komplettera med handlingar från servicenämnden om utredning friluftsfrämjande insatser.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott beslutar att återremittera ärendet.

Beslutet skickas till

Kultur- och fritid

Kommunledningsförvaltningen

Diarienummer: 2025/258
Datum: 2026-01-14
Verksamhetsutvecklare Emma Kronberg

Kommunstyrelsen

Utredning friluftsfrämjande insatser

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att fastställa uppdraget att utreda friluftsfrämjande åtgärder som slutfört.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I Ale kommuns mål och budget för 2025–2028 har kommunstyrelsen (kultur- och fritidsutskottet) och servicenämnden fått i uppdrag att utreda friluftsfrämjande insatser som ökar vistelse i natur och miljö.

Som utgångspunkt för utredningen ligger de tio nationella målen för friluftslivspolitiken samt aktuella rapporter kring friluftslivets och naturens betydelse. Utredningen omfattar nulägesanalys, omvärldsanalys samt åtgärdsförslag. De insatser som utredningen föreslår sorteras in under fyra rubriker:

1. Samverkan och organisation
2. Styrdokument friluftsliv
3. Aktiviteter friluftsliv och stöd till föreningslivet
4. Utveckla naturområden, vandringsleder och motionsanläggningar

Maria Reinholdsson

Kommunchef samt tf. avdelningschef Invånarservice

Beslutsunderlag

- Utredning friluftsfrämjande insatser, 2025-11-07
- Svar från föreningsrådet, 2025-04-24

Ärendet

I Ale kommuns mål och budget för 2025–2028 har kommunstyrelsen (kultur- och fritidsutskottet) och servicenämnden fått i uppdrag att utreda friluftsfrämjande insatser. Uppdraget beskrivs enligt följande: *”Utred insatser och/eller åtgärder som ökar vistelse i natur och miljö. Förslag ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys”.*

Under 2025 har en utredning gjorts i samarbete mellan kommunledningsförvaltningen, serviceförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen. De önskade effekterna av åtgärderna är att öka nyttjandegraden av det Ale kommun redan erbjuder samt tillgängliggöra fler ytor kopplat till natur och miljö. En annan aspekt är också att friluftsfrämjande insatser kan vara en viktig del i kommunens beredskapsarbete, och bidra till att göra Alesamhället och dess invånare bättre rustade att hantera en eventuell kris- eller krigssituation.

Som utgångspunkt för utredningen ligger de tio nationella målen för friluftslivspolitiken samt rapporter kring friluftslivets och naturens betydelse som Folkhälsomyndigheten, Naturvårdsverket, Svenskt friluftsliv och Friluftsfrämjandet sammanställt.

Utredningen omfattar nulägesanalys, omvärldsanalys samt åtgärdsförslag. Omvärldsanalysen baseras på enkätrapporten Sveriges friluftslivskommun samt intervjuer och jämförelser med några utvalda kommuner. Nulägesanalysen innehåller hur organisation och ansvarsområden är fördelade i kommunen idag kopplat till friluftsfrämjande insatser, samt en nulägesbeskrivning över vad kommunen erbjuder gällande vandringsleder, naturområden och aktiviteter samt vad föreningslivet och näringslivet erbjuder.

Insatser

De insatser som utredningen föreslår sorteras in under fyra rubriker:

1. Samverkan och organisation
2. Styrdokument friluftsliv
3. Aktiviteter friluftsliv och stöd till föreningslivet
4. Utveckla naturområden, vandringsleder och motionsanläggningar

Förvaltningens bedömning

Med utgångspunkt från de tio nationella friluftspolitiska målen kan kommunen med små medel göra stora förflyttningar i en positiv riktning. Naturen är kommunens största fritidsanläggning och den är tillgänglig för Ales invånare alla dagar på året. Rapporterna som hänvisas till i utredningen lyfter alla naturens värde för människors välmående. Förvaltningen anser att insatserna som föreslås kan anses vara både rimliga och nyttiga ur ett folkhälsoperspektiv, och kan innebära långsiktiga positiva effekter för hela kommunen.

Om det skulle finnas en ambition att genomföra insatserna som föreslås i utredningen, så kan nästa steg vara att ta fram en handlingsplan där åtgärderna konkretisares och bedöms utifrån genomförandets svårighetsgrad och kostnader. Vissa åtgärder kan ske med enkla medel och till ingen eller låg kostnad, där kostnaderna hanteras inom ordinarie verksamhet och budgetprocess. Vissa åtgärder tar längre tid att genomföra och med högre kostnader som kräver planering och framförhållning, där några kan göras direkt medan annat kan genomföras på längre sikt. Åtgärder kan påskyndas med politiska beslut och investeringsmedel.

Det kan behövas särskilda aktivitetsplaner för de större åtgärderna som tydliggör ansvar, metod, tidplan, budget, utvärdering och godkänns av berörda nämnder.

I samband med prioritering och genomförande ska det vara tydligt vem som ansvarar för finansiering av de åtgärder som ska genomföras och, vid behov, avsättas resurser för framtida drift.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Utredningen innehåller förslag på insatser som kan genomföras inom ram samt insatser som kräver utökad ram. Ett införande av tjänsten friluftsamordnare innebär en utökning av tjänster motsvarande minst en halvtidstjänst.* Dessutom föreslås tillskott på 100 000 kr till enhet kultur- och fritidsutvecklings budget att användas till friluftsinsatser som arrangeras av enheten själva eller i samverkan med föreningar/organisationer.

Ett införande av ytterligare en parkarbetare innebär en utökad personalbudget hos park och anläggning motsvarande en heltidstjänst, alternativt att det behöver tillföras en utökad driftsbudget på uppskattningsvis 400 000 kr riktade till inköp av tjänster från externa leverantörer.

Utökning av budget för föreningsbidrag föreslås med 150 000 kr, där 100 000 kr riktas till ett föreningsbidrag för friluftsaktiviteter och 50 000 kr till ett utökat bidrag till förening/-ar som ansvarar för skötsel av vandringsleder.

Åtgärd	Bedömd kostnad
Friluftssamordnare 50 %	500 000 kr
Parkarbetare (alt. externa tjänster)	400 000–600 000 kr
Riktade stöd till friluftsaktiviteter	200 000 kr
Ökat stöd till föreningar som driftar leder	50 000 kr

Externa projektmedel (till exempel LONA och Leader) bedöms kunna sökas för delar av investeringar, särskilt för satsningar på tillgänglighet och utveckling av leder.

*Ale kommun har heltidsanställning som norm.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Om insatserna genomförs innebär det bland annat att friluftsplatser och -aktiviteter marknadsförs i en högre utsträckning, vilket kan bidra till att fler invånare får kännedom om och tar del av

utbudet. Det bör för Ales invånare vara fördelaktigt att fler friluftsaktiviteter erbjuds, att platser tillgängliggörs och att tätortsnära stigar/leder märks upp, vilket sannolikt gör att fler invånare tar del av friluftsfrämjande insatser. Insatserna kan sannolikt även bidra till en stärkt besöksnäring i Ale kommun, något som bör vara positivt för såväl invånare som lokala företag.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Fokus på insatserna ligger på att utveckla det som redan finns, och skapa ett bättre nyttjande av befintliga resurser och platser.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

De insatser som föreslås i utredningen kan, om de skulle genomföras, på olika sätt bidra till de tre riktningsmålen: kundnytta, effektivitet och trygghet.

Friluftsfrämjande insatser, i form av till exempel fler aktiviteter, bidrar till ökad kundnytta för invånarna i Ale.

Bildande av en arbetsgrupp med fokus på samordning av friluftslivsarbetet i kommunen bör bidra till en effektivare organisation.

Fler aktiviteter kan leda till fler människor som vistas på platser för friluftsliv, vilket sannolikt bidrar till en upplevd ökad trygghet på dessa platser.

Remiss och samberedning

Föreningsrådet har getts möjlighet att inkomma med inspel till utredningen och deras skrivelse finns som bilaga samt att deras inspel har vävts in i utredningen.

Samberedning har skett med representanter från stab samhällsbyggnad och park och anläggning utifrån att ansvaret för åtgärderna fördelas mellan kommunlednings-, service- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Om insatserna som föreslås i utredningen skulle genomföras får det stor påverkan på enheterna kultur- och fritidsutveckling samt park och anläggning, men också funktioner inom samhällsbyggnadsförvaltningen.

Beslutet skickas till:

Stab samhällsbyggnad
Park och anläggning
Kultur- och fritidsutveckling

Föreningsrådet

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

Webbplats
www.ale.se

Utredning

Friluftsfrämjande insatser

Handläggare
Emma Kronberg, fritids- och verksamhetsutvecklare

Organisation
Kommunledningsförvaltningen

Beslutad:

Innehåll

1. Inledning och bakgrund 4

1.1. Nationella politiska mål 4

2. Nuläge Ale kommun 5

2.1. Organisation och ansvarsområden 5

2.2. Medborgarenkät inom FÖP Älvängen 6

2.3. Medborgarundersökningen 6

2.4. Naturområden, vandringsleder och motionscentraler 6

2.4.1. Vandringsleder och naturområden 6

2.4.2. Sjöar och badplatser 7

2.4.3. Näridrottsplatser, utegym och motionsanläggningar 7

2.4.4. Attraktivare älv 8

2.4.5. Analys av grönområden 8

2.5. Piffl delningsskåp 8

2.6. Häng med oss ut-metoden 8

2.7. Pep kommun 9

2.8. Föreningsliv 9

2.8.1. Hittaut 10

2.9. Näringsliv 10

2.10. Sammanfattning av nuläge 11

3. Forskning och rapporter 12

3.1. Folkhälsomyndigheten 12

3.2. Rapport Svenskt friluftsliv 12

3.3. Rapport Naturvårdsverket 13

3.4. Friluftsfrämjandets kommunrapport 13

3.5. Sammanfattning 14

4. Omvärldsbevakning 14

4.1. Sveriges friluftskommun 14

4.2. Vänersborgs kommun 15

4.3. Tjörns kommun 15

4.4. Göteborgs stad 15

4.5. Värnamo kommun 16

4.6. Sammanfattning omvärldsbevakning 16

5. Slutsatser och förslag till insatser 16
5.1. Samverkan och organisation 17
5.2. Styrdokument friluftsliv 18
5.3. Aktiviteter friluftsliv och stöd till föreningslivet 18
5.4. Utveckla naturområden, vandringsleder och motionsanläggningar 19
6. Källor/hänvisningar 21

1. Inledning och bakgrund

I Ale kommuns budget för 2025 har kommunstyrelsen (kultur- och fritidsutskottet) och servicenämnden fått i uppdrag att utreda friluftsfrämjande insatser.

Uppdrag	Friluftsfrämjande insatser
Beskrivning	Utred insatser och/eller åtgärder som ökar vistelse i natur och miljö. Förslag ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys.

Med friluftsfrämjande insatser avses åtgärder som bidrar till ökad vistelse i natur och miljö. Med natur och miljö menas såväl mer otillgänglig vildmark som stadsnära gröna områden och parker. Friluftsliv kan omfatta många typer av aktiviteter, allt från promenader, bad eller picknick i en park till fågelskådning, bergsklättring, svampplockning och terrängcykling. Genom att ha en bred och inkluderande syn på vilka aktiviteter som är friluftsliv, liksom var friluftsliv kan utövas, kan kommunen skapa förutsättningar för insatser som bidrar till ökad folkhälsa, integration och ett rikare kulturliv. Friluftsfrämjande insatser kan också kopplas till kommunens krisberedskapsarbete, och kan bidra till att göra Alesamhället och dess invånare bättre rustade att hantera en eventuell kris- eller krigssituation.

Eftersom utbildningsförvaltningen inte omfattats av uppdraget, så omfattar inte heller utredningen insatser som rör utbildningsförvaltningens verksamhetsområde.

1.1. Nationella politiska mål

År 2012 beslutade regeringen om tio mål för friluftslivspolitiken (2012/13:51). De handlar i stort om att utveckla och genomföra åtgärder så att förutsättningarna för friluftslivsutövandet förbättras. För att uppnå friluftslivsmålen krävs insatser från flera aktörer: från nationella myndigheter till regioner, kommuner, näringslivet och civilsamhället.

Målformulering	Genom målet vill politiken
1. Tillgänglig natur för alla	Att alla människor ska ha möjlighet att vistas i och njuta av natur- och kulturlandskapet.
2. Starkt engagemang och samverkan	Sätta individens personliga val och engagemang i centrum.
3. Allemansrätten	Värna allemansrätten och att allmänhet, markägare, föreningar och företag har god kunskap om allemansrätten.
4. Tillgång till natur för friluftsliv	Säkerställa möjligheter till friluftslivet genom hållbart brukande, fysisk planering och bevarande.
5. Attraktiv tätortsnära natur	Värna tillgången till attraktiv natur i och i närheten av tätorter. Allmänheten ska ha tillgång till grönområden och ett tätortsnära landskap med höga frilufts-, natur- och kulturmiljövärden.

6. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling	Att friluftsliv och turism bidrar till att stärka den lokala och regionala attraktiviteten och medverkar till en stark, hållbar utveckling och regional tillväxt.
7. Skyddade områden som resurs för friluftslivet	Göra naturområden attraktiva för friluftsliv och rekreation.
8. Ett rikt friluftsliv i skolan	Att förskolor och skolor bedriver friluftslivsverksamhet och undervisning om förutsättningar för en god miljö och hållbar utveckling.
9. Friluftsliv för god folkhälsa	Skapa goda förutsättningar för människor att vara regelbundet fysiskt aktiva i natur- och kulturlandskapet.
10. God kunskap om friluftslivet	Säkra tillgången till etablerad forskning och statistikinsamling kring friluftsliv.

Tabell 1. De tio nationella målen för friluftslivspolitiken

2.Nuläge Ale kommun

Avsnittet går igenom hur organisation och ansvarsområden är fördelade i kommunen kopplat till friluftsfrämjande insatser. Kapitlet innehåller också en nulägesbeskrivning över vad kommunen erbjuder gällande vandringsleder, naturområden och aktiviteter men även vad föreningslivet och näringslivet erbjuder.

2.1. Organisation och ansvarsområden

Servicenämnden ansvarar enligt reglemente för kommunala idrotts-, fritids- och kulturanläggningar såsom idrottsplatser, elljusspår, vandringsleder och ridvägar.

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott har till uppgift att ansvara för kommunens kultur- och fritidsverksamhet. Enligt reglementet ska utskottet genom ett nära samarbete med i kommunen verksamma ideella föreningar, andra organisationer och kulturarbetare inom styrelsens verksamhetsområde stimulera det arbete som dessa bedriver. Kultur- och fritidsutskottet ska inom ramen för av fullmäktige beviljade anslag för utskottet, fördela föreningsbidrag i enlighet med bidragsregler fastställda av fullmäktige. Kultur- och fritidsutskottet ska verka för att kulturarvet i kommunen bevaras och tillgängliggörs.

Samhällsbyggnadsnämnden fullgör de uppgifter som ankommer på kommun enligt kulturmiljölagen (1988:950). Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för kommunens övergripande naturvårds och skogsvårdsarbete. Samhällsbyggnadsnämnden är byggnadsnämnd i kommunen och ansvarar för kommunens uppgifter enligt plan- och bygglagen (2010:900). Samhällsbyggnadsnämnden har hand om kommunens övergripande mark- och bostadspolitik, varvid nämnden ska tillse att bostadsförsörjningen och samhällsbyggandet främjas. Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar i kommunen för verksamheter gällande miljö- och hälsoskydd, strandskydd och renhållning samt övergripande frågor om klimat och miljö. 2023 antogs av samhällsbyggnadsnämnden ett åtgärdsprogram för naturvård i Ale kommun som är ett viktigt underlag till den fysiska planeringen. För att kunna fatta beslut och göra avvägningar mellan olika intressen för ett hållbart samhällsbygge krävs kunskap om de naturvärden som finns i kommunen, vilket det uppdaterade

naturvårdsprogram bidrar till. Naturvårdsprogrammet med tillhörande åtgärdsprogram är politiskt beslutad och gäller tills vidare. Prioriteringar av åtgärder görs av ansvarig förvaltning i samband med verksamhetsplanering. Det har inom samhällsbyggnadsnämnden påbörjats ett arbete med att ta fram en skogspolicy, vilken i stor uträckning har en koppling till arbetet med tillgängliggörandet av platser för friluftsliv.

2.2. Medborgarenkät inom FÖP Älvängen

Under våren 2023 genomfördes en medborgarenkät och träffar för att ta in medborgares kunskaper och idéer kring Älvängens stundande utveckling. Det insamlade materialet sammanställdes som ett planeringsunderlag för arbetet med fördjupad översiktsplan (FÖP) Älvängen 2050. I enkäten uttrycker många att de valt att flytta till Älvängen för närheten till naturen. Flertalet skogsområden uppmärksammas ha rekreativa värden för många. Exempelvis för utflykter, svamp, bärplockning, promenader, träning, ridning, och lek. Även jordbrukslandskapet uppskattas. Kommentarer fanns också kring önskan om en park, bättre tillgång till skogen och elljusspår samt att bevara ridspår i Älvängen.

2.3. Medborgarundersökningen

Medborgarundersökningen i Ale genomfördes 2023. Överlag är de flesta Alebor nöjda med det som enkäten frågar om kopplat till friluftsliv (till exempel utbudet av friluftsområden och utbudet av belysta motionsspår i kommunen). Gällande frågan om utbudet av allmänna träningsplatser, som i enkäten exemplifieras med utegym, avviker med en lägre andel nöjda.

2.4. Naturområden, vandringsleder och motionscentraler

2.4.1. Vandringsleder och naturområden

I Ale kommun finns vackra naturområden och vandringsleder som kan besökas året om. Föreningen OK Alehof får ett föreningsbidrag att för att sköta kommunens vandringsleder Hålldammsleden, Trolltjärnsleden, Mettjärnsleden, Buråsleden och Risvedenspåret. Naturskyddsföreningen i Ale får föreningsbidrag för att sköta Pilgrimsleden. På grund av utmaningar med återväxten i föreningslivet så kommer det framöver finnas behov av att kommunen i större utsträckning kan bistå föreningarna i driften av vandringslederna. Det kommer kräva investeringar i fordonspark och även kompetensutveckling av befintlig personal.

Ale kommun har statistik för antalet besökare som passerar via Jennylund där Bohusleden, Pilgrimsleden och Vättlefjällsleden går igenom. Perioden februari-november 2024 var det 6 638 besök, det är i snitt 19 besökare per dag. För övriga vandringsleder i kommunen saknas statistik.

I kommunen finns också ett antal natur- och kulturområden med tillhörande promenadstigar som Fågeldammarna i Surte, Prästalund, Kilanda och Alvhemsstigen. I väster rinner Göta älv och i öster och på högre höjder finns de stora barrskogsområdena Vättlefjäll, Alefjäll och Risveden. I Ale kommun finns det totalt 16 skyddade naturområden, så kallade naturreservat,

som förvaltas av Västkuststiftelsen. Vättlefjäll erbjuder omväxlande natur med ett flertal markerade vandringsleder och motionsspår. Ale deltar i nätverket Hållbara Vättlefjäll, vars syfte är att samla olika aktörer för samverkan kring Vättlefjäll.

2.4.2. Sjöar och badplatser

Surtesjön är en mycket populär bad- och kanotsjö och från Surtesjön finns ett sammanhängande sjösystem att paddla i, med Gäddevattnet, Stentjärn, Skyrsjön och Kroksjön. Ale har 180 sjöar som är större än en hektar. Stora Kroksjön och Abborresjön är exempel på sjöar som fungerar för sportfiske och det finns cirka fem fiskeföreningar som är registrerade i kommunens föreningsregister.

I Ale finns fyra kommunala badplatser: Vimmersjön, Hålsjön, Surtesjön och Hultasjön som underhålls och städas under hela badsäsongen.

Ett utvecklingsområde som serviceförvaltningen lyfter fram är tillgången till toaletter vid badplatserna och andra attraktiva utemiljöer för att skapa förutsättningar för en trivsam miljö. I dag löser kommunen behovet med bajamajor vid några få utvalda platser under högsäsong, men det finns mer att utveckla. Serviceförvaltningen har ett äskande inför budget 2026 som handlar om att köpa in och drifta autonoma toaletter på fler platser i kommunen. Förbättrad tillgänglighet och standard på kommunens vandringsleder och badplatser var en fråga som lyftes i serviceförvaltningens nulägesanalys för 2024-2025.

2.4.3. Närid rottsplatser, utegym och motionsanläggningar

I Skepplanda, Älvängen, Nol, Nödinge och Surte finns närid rottsplatser. Närid rottsplatserna är främst anpassade för olika bollsporter och skapar möjlighet för spontan lek och rörelse.

Utegym finns i Alafors, Nol, Nödinge och Surte. När det gäller utegym saknas instruktioner på vissa av platserna och kommunen har inga aktiviteter eller instruktörer för att aktivera fler invånare på platserna. När det gäller utrustningen på vissa av utegymmen så finns det mer modern och användarvänlig utrustning på marknaden. I medborgarundersökningen som gjordes 2023 framkommer att på frågan om utbudet av allmänna träningsplatser, som i enkäten exemplifieras med utegym, avviker med en lägre andel nöjda.

Elbelysta motionsspår finns i Skepplanda, Alafors, Nödinge och Bohus.

Furulund i Alafors är en motionsanläggning med elljusspår, utegym, mountainbikespår och pumptrack. Ale 90 IK får bidrag av Ale kommun för att ansvara för skötseln av anläggningen. I anslutning till Furulundsområdet finns Alebacken, som har konstsnöanläggning och, när vintervädret tillåter, kan erbjuda utförsåkning. Sommartid erbjuds möjlighet till downhillcykling i Alebacken. Anläggningen drivs ideellt av föreningen Alebacken SK. Det finns potential i att ytterligare öka nyttjandegraden under sommarhalvåret. Ett förslag som framkommit i utredningen är att tydligare knyta ihop Furulundsområdet och Alebacken för att lyfta fram de aktiviteter som området erbjuder, samt verka för en utökad samverkan mellan föreningarna Ale 90 IK och Alebacken SK.

På Dammekärr i Nödinge finns en motionsanläggning med elljusspår, vandringsleder, konstsnöanläggning för längdskidåkning, utegym, discgolfbana, klubblokal och

omklädningsrum. Här bedriver OK Alehof sin verksamhet som omfattar orientering, terränglöpning och längdskidåkning.

Jennylund i Bohus är kommunens största motions- och friluftsanläggning, där föreningarna Ale Jennylunds Ridklubb, Bohus IF, Bohus Scoutkår samt Surte Bandyklubb bedriver sin verksamhet. På platsen finns friidrottsanläggning, ridhus, bandyhall samt tre fristående klubblokaler. Området är dessutom en knytpunkt med elljusspår, ridväg och vandringsleder. Ale kommun har beviljats projektbidrag från Leader Göta Älv & Säveån på drygt 1 mkr för att utveckla anläggningen med en discgolfbana, ett utegym, förbättring av parkeringsytorna samt en informationstavla som gör att besökare enklare ska kunna orientera sig på området. Åtgärderna beräknas vara genomförda till sommaren 2026.

2.4.4. Attraktivare älv

Attraktivare älv är ett projekt som funnits sedan 2009 och startades med utgångspunkt från kommuninvånarnas önskemål om att göra älvstråket mer tillgängligt och attraktivt. Serviceförvaltningen har ett uppdrag och en årlig investeringsbudget om 300 000 kr för att göra investeringar med syftet att tillgängliggöra älven. Ett tillgänglighetsanpassat fågeltorn i Stora Viken är ett exempel på insatser som projektet ”Attraktivare älv” mynnat ut i. I Surte har två platser med bänkar, bord och grillplats färdigställts och en iläggningsplats för småbåtar har skapats i Grönån, strax norr om Repslagarmuseet i Älvängen.

2.4.5. Analys av grönområden

Göteborgsregionen har under 2024 kartlagt grönområden för kommunerna i regionen, via en GIS-metod. Kartläggningen tar inte hänsyn till kvalitativa aspekter eller ägandeförhållanden. När det gäller hektar grönområden per person och per kommun ligger Ale bland topp fem kommuner. Däremot när det gäller andel tätortsyta som är grönområde så är Ale på näst sista plats av 13 kommuner i GR.

2.5. Piffl delningsskåp

Piffl är en delningsplattform för sport- och utomhusspel för att främja rörelse och aktivitet på ett hållbart sätt. I Ale finns aktivitetsboxar utplacerade på tre platser. Två boxar placerades ut i februari 2024 vid Surte aktivitetspark och Älvevi idrottsplats. Under det första året har 2 104 personer nyttjat utrustningen i skåpen. Fördelningen mellan boxarna är 61 % av användarna i Surte och resterande 39 % i Älvängen.

I september 2025 placerades även en box på torget Fjärilen i centrala Nödinge.

2.6. Häng med oss ut-metoden

Friluftsfrämjandet har tagit fram Häng med oss ut-metoden, där friluftsliv används som metod för ökad psykisk hälsa. Friluftsfrämjandet håller utbildningar för de som vill använda metoden i sitt arbete inom till exempel socialtjänsten, LSS, vuxenpsykiatrin eller annan verksamhet där en möter personer med psykisk ohälsa.

I Ale kommun har två boendestödjare inom verksamhet funktionsstöd utbildats i metoden. En av dessa har sedan i maj 2025 bedrivit gruppträffar inom ramen för Häng med oss ut-metoden, där deltagarna bestått av boende på Änggatan och Treklöver samt personer med boendestöd. Från 28 maj till 7 oktober har 10 träffar genomförts med totalt 19 olika deltagare. Träffarna har varit mycket uppskattade av de som deltagit.

2.7. Pep kommun

Generation Pep är en icke vinstdrivande organisation som initierades av Kronprinsessparet och grundades år 2016. Generation Pep driver tillsammans med ett antal kommuner ett utvecklingsarbete som kallas Pep kommun. Generation Peps arbete utgår från Barnkonventionen, Fysisk aktivitet i sjukdomsprevention och sjukdomsbehandling (FYSS) och de Nordiska Näringsrekommendationerna (NNR 2023), och organisatonen samarbetar med etablerade kunskapspartners.

Arbetet syftar till att sätta fokus på barn och unga, mat och fysisk aktivitet, samt att utmana och förändra nuvarande system och strukturer. Syftet är dessutom att skapa vägledning och stöd för implementering och att skapa en röd tråd mellan olika delar av kommunen. Arbetssätten anpassas till den lokala kontexten. Ale kommun deltar sedan januari 2025 tillsammans med 24 andra kommuner i Pep kommun. En samordnare har utsetts och en arbetsgrupp ansvarar för att driva arbetet framåt. Ambitionen är att samtliga förvaltningar ska involveras i Pep kommun-arbetet i Ale.

Pep kommun fokuserar på sju teman varav de flesta kan kopplas till friluftsfrämjande insatser:

1. Skol- och förskolebaserade program,
2. Aktiv transport,
3. Hälsofrämjande matmiljöer,
4. Barns rätt till hälsa,
5. Hälsofrämjande samhällsplanering och stadsplanering,
6. Hälsofrämjande hälso- och sjukvård, samt
7. Idrotts- och fritidsaktiviteter för alla.

2.8. Föreningsliv

Föreningsrådet i Ale har fått lämna synpunkter till utredningen och framfört önskemål om förbättrad tillgänglighet, tydligare information och skyltning av vandringsleder samt att konceptet *Hittaut* utvecklas för hela kommunen, exempelvis Hålanda.

Ale kommun har ett aktivt föreningsliv med många organisationer som erbjuder olika friluftsaktiviteter, ofta med stöd från kommunala föreningsbidrag. Det finns scout-, fiske-, idrotts-, pensionärs- och kulturföreningar, till exempel:

- **OK Alehof** – ansvarar för vandringsleder och motionsanläggningen Dammekärr, anordnar Vättlefjällsvandringen samt friskvårdssatsningen *Hittaut*.

- **Ale 90 IK** – erbjuder mountainbike, löpning och stavgång samt sköter om Furulundsstugan, elljusspår och utegym.
- **Naturskyddsföreningen Ale** – arrangerar vandringar och planerar fler aktiviteter för olika målgrupper, t.ex. bäversafari och familjeaktiviteter.
- **SPF Seniorerna** och **Hålanda hembygdsförening** – erbjuder vandringar och stavgång för äldre.
- **Ale Brukshundklubb** – driver träning, tävlingar och sociala aktiviteter på sin anläggning som ligger strax utanför Nödinge.
- **Kallarebergets natur- och kulturförening** – ansvarar för natur- och kulturstigar i anslutning till Ale Vikingagård och arrangerar tipspromenader och vandringar.
- **Skogsföreningen i Ale** – sköter slåtteräng och erbjuder lie-kurser.
- **Björkärrs ängs vänner** – vårdar Björkärrs äng, bekämpar invasiva arter och planerar guidningar.
- **Alefjälls naturskyddsförening** – bevakar natur- och livsmiljöintressen på Alefjäll.
- **Kanotpool Vättlefjäll** – hyr ut kanoter till privatpersoner, föreningar och skolor vid Surtesjön.

2.8.1. Hittaut

Hittaut är ett friskvårdskoncept som tillhandahålls av Svenska Orienteringsförbundet. Konceptet går ut på att man med hjälp av en karta ska hitta checkpoints. Det finns checkpoints i fyra olika svårighetsnivåer och de är placerade i stadsmiljö, parker, bostadsområden och tätortsnära skogar. Ale kommun var 2025 en av totalt 95 Hittaut-orter. Föreningen OK Alehof har sedan 2018 genomfört Hittaut i Ale varje år, satsningen har finansierats via föreningsbidrag från Ale kommun. Hittaut är en aktivitet som vänder sig till i princip alla invånare i kommunen, och som bidrar till att locka besökare till kommunen och som får fler att komma ut i naturen och upptäcka nya platser. Flera av kommunens skolor använder sig av Hittaut i idrottsundervisningen.

Det går att använda en tryckt karta eller den digital kartan som finns i Hittaut-appen och på Hittauts hemsida. Den tryckta kartan delas ut till samtliga hushåll i Ale. Kartan sträcker sig över stora delar av Ale. 2024 var det 1102 registrerade användare som sammanlagt gjorde 39 505 checkpointsbesök i Ale. Siffrorna visar endast de personer som väljer att registrera sin aktivitet, undersökningar visar att antalet aktiva är minst det dubbla.

2.9. Näringsliv

Ale Disc Golf Center, strax öster om Nödinge, är en anläggning i världsklass som lockar både nationella och internationella besökare. Sedan nyöppningen i april 2023 har centret stått värd för flera svenska mästerskap samt Ale Open (som 2025 ingick i DGPT Elite Series – en

av de högst rankade tävlingarna i världen). Under 2025 har anläggningen utökats med glampingtält och Ale Loge, en event- och konferenslokal för upp till 110 personer.

En kilometer från discgolfcentret ligger **Uspastorp**, som erbjuder konferensmöjligheter, B&B, discgolf, bastu och beachvolleyboll. Ett återkommande önskemål från Ale Disc Golf Center är etablering av en busslinje för säker transport, särskilt för ungdomar, vilket även skulle gynna Uspastorp och Pilgrimsleden. Generellt är vägar och kollektivtrafik till kommunens nordöstra friluftsområden begränsad.

Lightray Productions bidrar till Ale som destination genom filmproduktion, digitala projekt och webbproduktion, bland annat uppdatering av Ales innehåll på vastsverige.com/gotaalv.

Café Torpet i Slittorp, strax utanför Skepplanda, erbjuder mat, konferens och B&B. De har även ett vandringspaket som inkluderar 15 km på Pilgrimsleden, transport till startplatsen, tvårättersmiddag, övernattning och frukost.

2.10. Sammanfattning av nuläge

Sammanfattningsvis visar nuläget att Ale kommun har goda förutsättningar för friluftsliv och rekreation, men att det finns utrymme för förbättringar inom tillgänglighet, drift, samordning och utveckling av nya aktiviteter. Här är en sammanfattning av slutsatserna från kapitlet om nuläget i Ale kommun:

- **Organisation och ansvar** – servicenämnden, kultur- och fritidsutskottet samt samhällsbyggnadsnämnden är centrala aktörer med olika ansvarsområden inom friluft- och fritidsfrågor. Det finns ingen samordnande funktion eller arbetsgrupp kopplat till friluftsfrämjande insatser.
- **Medborgarnas värderingar** – invånarna uppskattar naturen och rekreationsmöjligheterna i kommunen, inklusive skogar, jordbrukslandskap och vandringsleder. Det finns önskemål om fler parker, bättre tillgång till skog och bevarade ridspår. Medborgarundersökningar visar hög nöjdhet med friluftsområden och motionsspår, men lägre nöjdhet med utegym och allmänna träningsplatser.
- **Natur- och friluftsområden** – kommunen har många naturområden, vandringsleder och motionscentraler. Föreningar sköter större delen av underhållet, men kommunen behöver i framtiden ge mer stöd för drift och kompetensutveckling.
- **Bad och vattenaktiviteter** – Ale har många sjöar och fyra kommunala badplatser. Tillgång till toaletter är ett utvecklingsområde för att öka trivsel och tillgänglighet.
- **Motionsanläggningar** – det finns flera elljusspår, utegym och anläggningar som Furulund, Dammekärr och Jennylund, med potential för ökad aktivitet och samverkan mellan föreningar.
- **Friluftsprojekt och aktiviteter** – projekt som “Attraktivare älv” och metoden “Häng med oss ut” bidrar till ökad tillgänglighet och psykisk hälsa. Genom Pep kommun och Hittaut satsas på barn och unga, fysisk aktivitet och friskvård, ofta i samverkan med skolor och föreningar.

- **Föreningslivets betydelse** – föreningar är centrala aktörer för friluftsliv och aktiviteter. De erbjuder allt från orientering, vandring, ridning, mountainbike, stavgång till natur- och kulturaktiviteter.
- **Näringslivets bidrag** – discgolfanläggningar och andra kommersiella aktörer kompletterar det kommunala friluftsutbudet och bidrar till besöksnäring.
- **Utmaningar och utvecklingsområden** – behoven inkluderar förbättrad tillgänglighet, underhåll av leder och anläggningar, fler toaletter, modernare utrustning på utegym, samt ökad samverkan mellan aktörer.

3. Forskning och rapporter

Det finns flera rapporter inom området som sammanfattar effekterna av friluftsliv och friluftsområden på hälsa, folkhälsa samt andra mervärden och samhällsnyttor. Nedan följer en sammanfattning av några rapporter och inom området. Avsnittet avslutas med friluftsfrämjandets rapport med rekommendationer inom fem områden som syftar till att skapa goda möjligheter för barn, vuxna och seniorer att utöva friluftsliv.

3.1. Folkhälsomyndigheten

Hälsovinsterna för barn av att vistas i gröna miljöer är välbelagda inom en rad områden som påverkar deras fysiska och psykiska hälsa och utveckling. Folkhälsomyndighetens rapport Grönskans kvaliteter och barns hälsa (2024) sammanfattar befintlig vetenskaplig kunskap om grönskans kvaliteter och barns hälsa och välbefinnande vid vistelse i gröna miljöer. Den bekräftar grönskans hälsofrämjande effekter för barns hälsa och sammanställer därutöver hälsoeffekter utifrån grönskans olika egenskaper, exempelvis grönskans storlek och omfattning, träds olika egenskaper och grönskans variation. (Folkhälsomyndigheten, 2024)

Den 1 januari 2020 antogs FN:s konvention om barnets rättigheter som svensk lag (lag 2018:1197). Konventionen bygger på barnets bästa, vilket innebär att alla beslut som påverkar barns livsförhållanden måste beakta deras bästa intresse. Trots det stora antalet vetenskapliga studier som visar vikten av barns tillgång till gröna utomhusmiljöer, minskar både barnens tillgång till och den tid de tillbringar i sådana miljöer. Detta gäller främst barn som bor i städer, vars antal växer i takt med urbaniseringen. Mot bakgrund av Barnkonventionen och den negativa trenden vad gäller barns rätt och möjlighet att få tillgång till hälsosamma och attraktiva gröna områden, bör insatser för att säkerställa detta prioriteras. (Folkhälsomyndigheten, 2024)

3.2. Rapport Svenskt friluftsliv

Rapporten ”Friluftslivets och naturens mervärden och samhällsnytta” (Svenskt friluftsliv, 2023) sammanfattar effekterna av friluftsliv och friluftsområden på hälsa, folkhälsa samt andra mervärden och samhällsnyttor. Rapporten baseras på en sammanvägd bedömning av forskningsläget. De publicerade studierna kommer från många olika länder, med en övervikt av engelsktalande länder. Antalet svenska studier är relativt få, men ökar. Dessa studier har

genomförts av olika forskargrupper i skilda sammanhang, men med liknande resultat, vilket generellt stärker bedömningen av resultatens relevans.

En samlad bedömning av forskningen visar att friluftsliv och tillgång till friluftsområden har positiva effekter på fysisk, psykisk och social hälsa, samt på inlärning och hållbar utveckling. Naturkontakt och ökad fysisk aktivitet, som friluftsliv främjar, påverkar hälsa och utveckling positivt. Friluftsliv är också viktigt för att skapa jämlika förutsättningar till god hälsa och hållbar utveckling, samt för att generera ekosystemtjänster viktiga för klimatarbetet.

Friluftsliv motverkar stillasittande och ohälsa, vilket kan minska samhällsbördan. Ny forskning visar att stillasittande livsstilar kostar det svenska samhället upp till 90 miljarder kronor per år. Att öka fysisk aktivitet, exempelvis genom friluftsliv, är samhällsekonomiskt lönsamt, med stora besparingar för samhället. En satsad krona ger nästan fyra kronor tillbaka i sociala och ekonomiska värden.

Organiserat friluftsliv har också positiva effekter på individen och samhället, som att främja meningsfull fritid, minska brott bland ungdomar, utveckla miljömedvetenhet och förbättra folkhälsan. Uteundervisning i skolan, som kombinerar fysisk aktivitet och naturkontakt, leder till bättre inlärning, minne och skolprestationer, samt fungerar som skydd mot psykisk ohälsa.

Friluftsliv och tillgång till natur kan också stimulera lokal ekonomi, skapa arbetstillfällen och främja turism. Närhet till friluftsområden är en viktig del i att skapa hållbara, attraktiva och rörelsefrämjande städer och samhällen. (Svenskt friluftsliv, 2023)

3.3. Rapport Naturvårdsverket

I Naturvårdsverkets rapport ”Naturen som kraftkälla” (Ottosson, 2023) presenteras en översikt kring var forskningen står idag kopplat till naturens betydelse för hälsa. Rapporten visar att de som har nära till grönområden går ut oftare, är mindre stressade, har bättre hälsa och lever längre statistiskt sett än de som bor längre ifrån.

Att ha naturen nära kan också bidra till trivsel, integration och gemenskap genom att inbjuda till umgänge med medmänniskor, enligt vetenskapliga studier. Grönområden nära bostäder erbjuder dessutom möjligheter till hälsofrämjande fysisk aktivitet. Naturvistelser kan förebygga fysisk och psykisk ohälsa hos människor i alla åldrar. (Ottosson, 2023)

För barn är kopplingen mellan nära natur och rörelse extra stark. Att planera för trygga trivsamma naturmiljöer nära bostäder, arbetsplatser, skolor och förskolor kan ge vinster för samhället på flera plan. Hälsofördelarna verkar enligt vissa studier vara särskilt stora för människor som räknas som socioekonomiskt utsatta. (Ottosson, 2023)

3.4. Friluftsfrämjandets kommunrapport

I Friluftsfrämjandets rapport ”Så kan kommunen stärka folkhälsan genom friluftsliv” (Friluftsfrämjandet, 2024) finns en sammanställning av kunskapsläget utifrån den samlade forskningen och den offentliga statistiken. Rapporten innehåller också rekommendationer inom fem områden som syftar till att skapa goda möjligheter för att utöva friluftsliv. Friluftsfrämjandets bedömning är att kommunerna genom att följa rekommendationerna bidrar till de 10 nationella målen för friluftspolitiken. De fem rekommendationsområden är:

- Anta ett styrdokument som ger förvaltningarna mandat att arbeta systematiskt med att utveckla friluftslivets förutsättningar.
- Stimulera barns och ungas naturvistelse genom utomhuspedagogik och friluftsliv.
- Ge civilsamhället goda förutsättningar att skapa gemenskap och stärka folkhälsan.
- Använd friluftsliv och naturens läkande kraft inom vården och socialpsykiatrin.
- Använd de vägledningar och kunskapssammanställningar som finns.

3.5. Sammanfattning

Tillgång till natur och friluftsliv främjar fysisk, psykisk och social hälsa, särskilt för barn, och ger även samhällsnytta genom minskad sjukvårdskostnad, ökad lärande och stärkt lokal ekonomi. Organiserat friluftsliv och utepedagogik stärker både individens välbefinnande och samhällets hållbarhet. Kommuner kan enligt Friluftsfrämjandets rapport stödja detta genom styrdokument, barn- och ungdomsaktiviteter, och civilsamhällesstöd.

4. Omvärldsbevakning

Avsnittet beskriver Sveriges friluftskommun samt exempel från några kommuners friluftsarbete. Enkäten som Sveriges friluftskommun utgår från kan också användas som en checklista för att utveckla friluftslivsarbetet.

4.1. Sveriges friluftskommun

Sveriges friluftskommun är ett pris som årligen delas ut för att stimulera och uppmuntra kommunernas arbete med friluftsliv, resultatet baseras på en enkät som besvaras av kommunerna själva. Priset delas ut av Naturvårdsverket, Svenskt Friluftsliv och Sveriges Fritids- och Kulturchefsförening. Dessutom delas priset Årets förbättrare ut till den kommun som förbättrat sin placering mest jämfört med de tre senaste åren.

För att bli utnämnd till Sveriges friluftskommun behöver en kommun arbeta långsiktigt och brett med friluftslivsfrågorna samt i samverkan över förvaltningsgränserna och med andra aktörer. Friluftslivet bör genomföras och visas upp på sådant sätt att det blir enkelt för kommuninvånare och besökare att få upplevelser i natur- och kulturlandskap, fysisk aktivitet och/eller för återhämtning.

Frågorna i enkäten omfattar tre områden: kommunens planer för friluftsliv, information och samarbete, samt aktiviteter och insatser.

Resultatet av enkäten ger en fingervisning om hur arbetet med friluftsfrågor prioriteras i en kommun samt vilka förutsättningar som finns för att kunna bedriva ett framgångsrikt friluftslivsarbete. 2025 års enkät besvarades enkäten av 219 kommuner, och i rankingen av dessa hamnade Ale på plats 196 av 219. De kommuner som rankades högst i Västra Götaland var Götene, Öckerö och Orust kommun.

4.2. Vänersborgs kommun

Vänersborg har under de senaste åren gjort ett omfattande arbete när det gäller friluftsliv, vilket också avspeglar sig i att de klättrat på rankingen för Sveriges friluftskommun. 2022 låg Vänersborg på en poäng motsvarande där Ale kommun ligger idag. Under 2022-2024 genomfördes en friluftsutredning som låg till grund för den friluftsstrategi som Vänersborgs kommun antog i december 2024.

I den utredning som Vänersborg gjorde så intervjuades fem högt rankade kommuner i Sveriges friluftskommun, där några gemensamma slutsatser framkom:

- Det är viktigt att en friluftsstrategi beslutas politiskt och att den förs in som en egen punkt i verksamhetsplaneringen.
- Det behövs en egen fristående utvecklings- och underhållsbudget för friluftsliv eftersom det är ett område som inte är tvingande. Resurserna behöver vara realistiska i förhållande till ambition och planer.
- Använd gränsdragningslistor mellan förvaltningar så att det klart och tydligt framgår vems ansvar en sak är och vem som finansierar/bekostar insatsen.
- Det är viktigt att säkra friluftslivsområden i ÖP/FÖP och att det finns kartor som visar gränserna.

Vänersborgs kommun har efter att strategin antogs anställt en friluftssamordnare som har i uppdrag att samverka internt samt med föreningar och andra aktörer. De har även utökat med en deltids vaktmästartjänst för att bättre kunna underhålla kommunens friluftsanläggningar.

4.3. Tjörns kommun

Tjörns kommun arbetar mot att bli en turismö med fokus på hållbarhet, tillgänglighet och samverkan. Kommunen har en friluftssamordnare på 50 %, som övrig tid fungerar som gruppledare för park och natur. Park och natur har driftsbudgeten kopplat till skötselansvar och löpande underhåll för grönområden, badplatser och vandringsleder. Flera förvaltningar samarbetar när det gäller friluftsarbetet (park och natur, miljö, turism, mark och exploatering, kultur och fritid), och utöver det finns också en god samverkan med föreningslivet.

Tjörn tog fram en friluftsplan för 2022-2024, som ska revideras men som fortsatt gäller som utgångspunkt för kommunens arbete. Ambitionen har inte varit att skapa nya platser, utan kommunen har istället valt att fokusera på att lyfta fram och utveckla de platser som redan finns i kommunen.

4.4. Göteborgs stad

Göteborgs stad har ett friluftsprogram 2018-2025, med det övergripande målet att Göteborg ska vara en stad med ett levande och varierat friluftsliv för alla. För att uppnå målet innehåller friluftsprogrammet sex strategier:

1. Prioritera aktiviteter som många enkelt kan ta del av, tillsammans med aktiviteter med riktat jämlikhetsfokus, för att nå så många som möjligt. Prioritera aktiviteter som sker på naturens villkor och som är lätta att samordna.

2. Säkerställa tillgången till både större naturområden, liksom mindre platser för det nära och vardagliga friluftslivet i stadsplaneringen. Tillgång till större naturområden och platser är förutsättningen för att kunna utöva friluftsliv.
3. Utveckla upplevelsekaraktärer och tillgängligheten i naturområden och parker för att skapa ett varierat utbud som lockar till utevistelse.
4. Vårda naturen både för användbarhet och biologisk mångfald, så att variationsrika och attraktiva områden skapas.
5. Informera om Göteborgs Stads områden och anläggningar för friluftsliv. Informera om allemansrätten för att säkerställa att friluftslivet sker på naturens villkor.
6. Involvera föreningsliv och ta tillvara på personligt engagemang, som bidrar till att skapa intresse för friluftsliv hos fler göteborgare och besökare.

4.5. Värnamo kommun

Värnamo utsågs till Årets friluftskommun 2023. Utmärkelsen var resultatet av ett målmedvetet arbete som startade 2018, där kommunen började med en omvärldsbevakning av andra kommuners friluftslivsarbete och studier av Naturvårdsverkets vägledningar. Kommunens översiktsplan identifierades som ett viktigt planinstrument för att långsiktigt säkra tillgången till natur- och kulturområden, vilket är en förutsättning för friluftslivet. Ett annat viktigt strategiskt dokument är kommunens grönplan, som antogs 2020. Utvecklingsarbetet har letts av en projektledare med ansvar för friluftsliv.

Därefter har det gjorts verkstad utifrån de strategiska dokumenten, med hjälp av externa medel som bland annat den lokala naturvårdssatsningen (LONA).

Förutom att kommunen värdesätter friluftslivet genom strategiska dokument, så sker samarbete över förvaltningsgränser och det finns ett stort engagemang bland kommunens medborgare. Genom dialogträffar, till exempel kommunens landsbygdsdialog, har Värnamo kommun lyckats hitta engagerade personer och föreningar som vill vara delaktiga i att utveckla friluftslivet.

Att kommunen är en design- och möbelstad syns också i naturen, där kommunen med två olika friluftsprojekt vävt ihop rekreation och design.

4.6. Sammanfattning omvärldsbevakning

Priset Sveriges friluftskommun uppmuntrar långsiktigt, brett och samverkande friluftsarbete. Gemensamma framgångsfaktorer för kommunerna i omvärldsbevakningen är långsiktighet, strategier och planer, tydlig ansvarsfördelning, budget, samverkan med föreningar och invånare, samt fokus på tillgänglighet och kvalitet i befintliga friluftsområden.

5. Slutsatser och förslag till insatser

I samband med en friluftskonferens anordnad av Västkuststiftelsen i november 2025 presenterades resultat från brittiska studier som visade att en investerad krona i friluftsliv ger tillbaka från fyra upp till 20 gånger pengarna. Naturen är kommunens största kultur- och fritidsarena som dessutom är tillgänglig för invånarna alla dagar på året.

Utredningen har utifrån kartläggningen av nuläget, genomgång av aktuell forskning och rapporter samt omvärldsbevakning tagit fram förslag på friluftsfrämjande insatser. Vissa insatser ryms inom ordinarie verksamhetsbudget, vissa kräver investeringsbudget och/eller utökning av verksamhetsbudget samt vissa insatser kräver externa medel.

5.1. Samverkan och organisation

Kommuner som rankas högt i *Sveriges friluftskommun* arbetar långsiktigt med friluftslivsfrågor i bred samverkan både mellan förvaltningar och med externa aktörer. I flera av dessa kommuner har man valt att inrätta en tjänst med övergripande samordningsansvar för friluftsliv.

Omfattningen av ett motsvarande uppdrag i Ale bedöms vara minst 50 procent av en heltidstjänst. Uppdraget skulle kunna innefatta att samordna och följa upp friluftslivsrelaterade insatser på förvaltningsövergripande nivå. Dessa insatser kan med fördel fastställas i ett styrdokument för friluftsliv (se kapitel 5.2).

I friluftssamordnarens uppdrag kan ingå att vara sammankallande för en arbetsgrupp bestående av representanter från berörda förvaltningar.

Uppdraget kan även omfatta ansvar för samverkan med andra kommuner och organisationer i frågor som rör utveckling och förvaltning av friluftsområden, leder och anläggningar som sträcker sig över kommungränserna. Hållbara Vättlefjäll utgör ett exempel på ett befintligt forum för sådan samverkan.

Det finns vidare ett behov av förbättrad skötsel och underhåll av kommunens platser för friluftsaktiviteter, vilket innebär en ökad belastning på främst enhet park och anläggning. Bedömningen är att behovet kan mötas antingen genom att förstärka enheten med ytterligare minst en parkarbetare eller genom att tillföra en utökad budgetram för att möjliggöra köp av externa tjänster vid behov.

Innan något beslut om eventuellt genomförande av föreslagna insatser fattas bör hänsyn tas till den pågående kapacitetsbedömning som pågår inom enhet park och anläggning, och som beräknas vara klar till sommaren 2026. Kapacitetsbedömningen omfattar kartläggning av befintliga objekt och skötselfrekvens. I bedömningen ingår naturlekplatser och elljusspåret i Skepplanda, men inte till exempel vandringsleder. Kapacitetsbedömningen klargör hur den befintliga kapaciteten ser ut och kan ge en fingervisning om några av de föreslagna insatserna kan inrymmas inom den nuvarande organisationen.

Möjliga åtgärder	**Ansvarig förvaltning**	**Budget**
5.1.1. Inrätta rollen friluftssamordnare/-utvecklare.	KLF eller SerF	Motsvarande minst 50 % av en heltidstjänst
5.1.2. Tillsätta en arbetsgrupp med representanter från berörda förvaltningar/enheter.	KLF	Se punkt 5.1.1.

5.1.3. Tillsätta en parkarbetare för att ha tillräckliga resurser för underhåll och skötsel. (Alternativt tilldela en budget för att kunna köpa in tjänster vid behov.)	SerF	Motsvarande en heltidstjänst (400 000 kr)
5.1.4. Skapa gränsdragningslistor mellan berörda förvaltningar så att det tydligt framgår vems ansvar en sak är och vem som finansierar insatsen.	KLF & SerF	Inom ram

5.2. Styrdokument friluftsliv

I friluftsfrämjandets kommunrapport rekommenderas att kommunerna antar ett styrdokument som ger förvaltningarna ett tydligt mandat att arbeta systematiskt med att utveckla friluftslivets förutsättningar. I rapporten Sveriges friluftskommun framgår att 40 % av de 219 kommunerna har ett politiskt antaget styrdokument. Ett styrdokument kan bidra till att friluftsarbetet blir mer långsiktigt hållbart och mindre sårbart för till exempel personalomsättning och organisationsförändringar. De kommuner som intervjuats och undersökts under utredningen har alla något form av antaget styrdokument kopplat till friluftsliv (antingen friluftsplan, friluftsprogram eller friluftsstrategi). I Ale kommun saknas idag ett motsvarande styrdokument. Den här utredningen kan användas som ett underlag att utgå från vid framtagande av ett sådant styrdokument.

Ale kommun har ett *Åtgärdsprogram för naturvård*, antaget i januari 2023, som innehåller flera målsättningar och åtgärder som också återfinns i utredningen. En relevant fråga är varför vissa av åtgärderna ännu inte har påbörjats eller genomförts. En möjlig förklaring är att det saknas en tydligt utsedd funktion med ansvar för att driva friluftsarbetet. En annan möjlig orsak är bristande förankring i organisationen och avsaknaden av en beslutad tidsram för programmets genomförande.

Möjliga åtgärder	Ansvarig förvaltning	Budget
5.2.2. Ta fram ett styrdokument för friluftsliv.	KLF	Se punkt 5.1.1.

5.3. Aktiviteter friluftsliv och stöd till föreningslivet

Många aktiviteter genomförs redan idag av kommunen, föreningslivet och andra organisationer, men det finns behov av förbättrad marknadsföring och samordning av dessa.

För att kunna genomföra de möjliga åtgärderna finns ett behov av att avsätta riktade medel/bidrag till friluftsaktiviteter, som anordnas av både kommunen och föreningslivet.

Möjliga åtgärder	Ansvarig förvaltning	Budget
5.3.1. Föreningsbidrag till friluftsinsatser och -aktiviteter.	KLF	100 000 kr

5.3.2. Riktade medel till kultur- och fritidsutveckling för friluftsinsatser och -aktiviteter (inklusive lovaktiviteter).	KLF	100 000 kr
5.3.3. Marknadsföra aktiviteter på ale.se, Alekuriren, sociala medier samt västsverige.com.	KLF	Se punkt 5.3.1 samt 5.3.2
5.3.4. Synliggöra platser, vandringsleder m.m. på kommunkarta – arbetsgrupp med representant från respektive enhet som träffas en gång per år och uppdaterar informationen.	KLF, SerF & SBF	Inom ram
5.3.5. Aktivering av befintliga platser för spontanaktivitet, till exempel testa att erbjuda tränarledda pass på utegym och guidade naturvandringar i tätortsnära natur (riktat till olika målgrupper och med olika teman).	KLF	Se punkt 5.3.1 samt 5.3.2
5.3.6. Erbjuda *Temavecka natur, kulturarv och friluftsliv* i september varje år – samla föreningsaktiviteter under ett gemensamt ”paraply” i samband med Vandringens dag, Kulturarvsdagarna och Allemansrättens dag.	KLF	Se punkt 5.3.1 samt 5.3.2
5.3.7. Genom Fritidsbanken fortsatt möjliggöra för personer att låna friluftsutrustning. Se över möjligheten att ytterligare bidra till att fler provar friluftsaktiviteter.	KLF	Inom ram

5.4. Utveckla naturområden, vandringsleder och motionsanläggningar

Utveckling av naturområden, vandringsleder och motionsanläggningar som finns i kommunen bör ske i samverkan med berörda föreningar och över förvaltningsgränserna.

En insats som framförs i rapporter och omvärldsbevakning är vikten av att säkra friluftsområden i kommunens översiktsplan och i de fördjupade översiktsplanerna.

Flera insatser är möjliga att söka externa medel som till exempel LONA och Leader, och vissa stöd kan sökas av föreningar, som till exempel Allmänna arvsfonden.

Tillgång till natur och möjlighet till friluftsliv är viktigt för barns hälsa, rörelseglädje och lärande. Studier och nationella mål inom friluftspolitiken pekar på behovet av tidiga och positiva naturupplevelser, särskilt i närmiljöer. Många barn och familjer efterfrågar lättillgängliga, trygga och inspirerande miljöer för utevistelse. För att stärka barns kontakt med naturen och sänka trösklarna till friluftsliv föreslås anläggandet av en äventyrsstig/vandringsled anpassad för barn. Kan eventuellt göras i samverkan med föreningslivet eller som ett projekt.

Möjliga åtgärder	Ansvarig förvaltning	Budget
5.4.1. Säkra friluftslivsområden i ÖP/FÖP och att det finns kartor som visar gränserna.	SBF	Inom ram
5.4.2. Utveckla stödet till föreningslivet för de föreningar som driftar vandringsleder genom avtal.	SerF	Utökad budget med 50 000 kr.
5.4.3. Effektivare förvaltning av kommunens grönområden genom optimering av rutiner och automatisering.	SerF	Se punkt 5.1.3.
5.4.4. Förbättrat underhåll av tätortsnära stigar och märkning av dessa.	SerF	Se punkt 5.1.3
5.4.5. Vandringsleder/stigar Älven, koppla till ”attraktivare Älv”	SerF	Inom ram
5.4.6. Förbättrad tillgänglighet på kommunens vandringsleder och badplatser.	SerF	Söka externa projektmedel
5.4.7 Utreda möjligheten att anlägga äventyrsstig/vandringsled för barn Framgångsfaktorer i andra kommuner: • är kort (0,5–2 km) • har tydliga markeringar i barnhöjd • har en berättelse/figur som följer hela leden • ligger nära bostadsområden	SerF i samverkan med KLF	Se punkt 5.1.1. Uppskattad investeringskostnad 100 000 kr (alt. söka externa projektmedel)
5.4.8. Utveckla Furulundsområdet och Alebacken - ett besöksmål året runt.	KLF, SerF & SBF	Söka externa projektmedel
5.4.9. Utveckling Vikingagården – i samverkan med föreningen Byalaget Ale Vikingagård	SerF & KLF	Söka externa projektmedel
5.4.10. Ställplatser för husbilar – utred möjliga platser	KLF, SerF & SBF	Ev. söka externa projektmedel

6.Källor/hänvisningar

Nuläge Ale kommun

- Friluftsfrämjandet: Häng med oss ut-metoden
- Generation Pep: Verktyg | Pep Kommun
- Café torpet: Vandringspaket - Café Torpet - Det började med en dröm
- Ale kommun: Åtgärdsprogram för naturvård

Forskning och rapporter

- Naturvårdsverket: Naturen som kraftkälla 978-91-620-7116-5
- Naturvårdsverket: Uppföljning av målen förfriluftslivspolitiken 2019. ISBN 978-91-620-6904-9.
- Naturvårdsverket: Sveriges friluftskommun 2025 (rapport 7195)
- Svenskt friluftsliv: Kunskapssammanstallning_friluftslivets-och-naturens-mervarde-och-samhallsnytta_2023
- Folkhälsomyndigheten: Grönskans kvaliteter och barns hälsa
- Göteborgsregionen: Tema grön infrastruktur
- FN:s konvention om barns rättigheter: Barnkonventionen

Omvärldsbevakning

- Vänersborgs kommun: Friluftsutredning Vänersborg
- Vänersborgs kommun: Friluftsstrategi
- Göteborgs stad: Friluftsprogram 2018–2025
- Värnamo kommun: Vi är Sveriges friluftskommun 2023!
- Värnamo kommun: Friluftsområden
- Tjörn: Natur och friluftsliv

From: "Sandra Döbeln" <sandra.dobeln@ale.se>
Sent: 4/24/2025 9:04:26 AM
To: "Matilda Forslund" <matilda.forslund@ale.se>
Subject: Friluftsfrämjande insatser - svar från föreningsrådet

Hej,

Här kommer svar från föreningsrådet angående friluftsfrämjande insatser.

- **Har föreningsrådet några synpunkter gällande kommunens utbud i Ale när det gäller friluftsfrämjande insatser, natur och miljö?**

  Svårt att ta sig fram för personer med funktionsnedsättning i kommunens friluftsliv. Dålig information om vad som är tillgängligt. Vilka stråk som funkar och vad som är anpassat. Tex de här stigarna är hårt tillplattade eller det här är små stigar med svår framkomlighet.
  Elljusspår – skyltar där det står ”så här ser det ut på just detta elljusspår”. Värt att jobba hårt med detta för att kunna jobba med friluftsfrämjande för hela kommunens invånare. Man kan tex sätta upp grön, gul och blå sträcka (likt backarna i skidorter) – vilket funkar för en som har funktionsnedsättning. Fint att få ett miljöombyte som alla får uppleva. Bör anpassas eller i alla fall ses över och klassificeras.

- **Har föreningsrådet några synpunkter kopplat till stöd till föreningslivet i Ale när det gäller friluftsfrämjande insatser, natur och miljö?**

  Hitta ut – hade varit bra om Hålanda kan vara med. Det är något som borde omfattas av hela kommunen. Vi vill att folk ska hitta ut på alla ställen i kommunen.

- **Har föreningsrådet några medskick som ni bedömer att utredningen särskilt ska fokusera på för att öka invånares vistelse i natur och miljö?**

  Tillgänglighetsanpassa, information och geografisk inkludering.

- **Övriga synpunkter/medskick när det gäller friluftsfrämjande insatser, natur och miljö?**

  Tydligare skyltning önskvärt, vet inte hur långt det är på den sträckan eller hur man sträckan går.

Har du, Matilda, hört av dig till berörda föreningar som är ute mycket i naturen, tex scouterna och orientering – annars var det ett tips från föreningsrådet ☺

Ha det gott!

Med vänlig hälsning

Sandra Döbeln
Föreningsutvecklare

Spana in Föreningar i Ale för mer info om föreningslivet i Ale!

_____

Kultur- och fritidsutveckling
Invånarservice
SE-449 80 Alafors

Telefon: 0303-704055
E-post: sandra.dobeln@ale.se

Besöksadress:
Rödklövergatan 7, Nödinge
www.ale.se

before printing this email, think about the environm

Serviceförvaltningen
Diarienummer: 2026/19
Datum: 2026-01-22
Förvaltningschef Maria Augustsson

Servicenämnden

Utredning friluftsfrämjande insatser

Förslag till beslut

Servicenämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att fastställa uppdraget att utreda friluftsfrämjande åtgärder som slutfört.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I Ale kommuns mål och budget för 2025–2028 har kommunstyrelsen (kultur- och fritidsutskottet) och servicenämnden fått i uppdrag att utreda friluftsfrämjande insatser som ökar vistelse i natur och miljö.

Som utgångspunkt för utredningen ligger de tio nationella målen för friluftslivspolitiken samt aktuella rapporter kring friluftslivets och naturens betydelse. Utredningen omfattar nulägesanalys, omvärldsanalys samt åtgärdsförslag. De insatser som utredningen föreslår sorteras in under fyra rubriker:

1. Samverkan och organisation
2. Styrdokument friluftsliv
3. Aktiviteter friluftsliv och stöd till föreningslivet
4. Utveckla naturområden, vandringsleder och motionsanläggningar

Maria Augustsson

Förvaltningschef Serviceförvaltningen

Beslutsunderlag

- Utredning friluftsfrämjande insatser, 2025-11-07
- Svar från föreningsrådet, 2025-04-24

Ärendet

I Ale kommuns mål och budget för 2025–2028 har kommunstyrelsen (kultur- och fritidsutskottet) och servicenämnden fått i uppdrag att utreda friluftsfrämjande insatser. Uppdraget beskrivs enligt följande: *”Utred insatser och/eller åtgärder som ökar vistelse i natur och miljö. Förslag ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys”.*

Under 2025 har en utredning gjorts i samarbete mellan kommunledningsförvaltningen, serviceförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen. De önskade effekterna av åtgärderna är att öka nyttjandegraden av det Ale kommun redan erbjuder samt tillgängliggöra fler ytor kopplat till natur och miljö. En annan aspekt är också att friluftsfrämjande insatser kan vara en viktig del i kommunens beredskapsarbete, och bidra till att göra Alesamhället och dess invånare bättre rustade att hantera en eventuell kris- eller krigssituation.

Som utgångspunkt för utredningen ligger de tio nationella målen för friluftslivspolitiken samt rapporter kring friluftslivets och naturens betydelse som Folkhälsomyndigheten, Naturvårdsverket, Svenskt friluftsliv och Friluftsfrämjandet sammanställt.

Utredningen omfattar nulägesanalys, omvärldsanalys samt åtgärdsförslag. Omvärldsanalysen baseras på enkätrapporten Sveriges friluftslivskommun samt intervjuer och jämförelser med några utvalda kommuner. Nulägesanalysen innehåller hur organisation och ansvarsområden är fördelade i kommunen idag kopplat till friluftsfrämjande insatser, samt en nulägesbeskrivning över vad kommunen erbjuder gällande vandringsleder, naturområden och aktiviteter samt vad föreningslivet och näringslivet erbjuder.

Insatser

De insatser som utredningen föreslår sorteras in under fyra rubriker:

1. Samverkan och organisation
2. Styrdokument friluftsliv
3. Aktiviteter friluftsliv och stöd till föreningslivet
4. Utveckla naturområden, vandringsleder och motionsanläggningar

Förvaltningens bedömning

Med utgångspunkt från de tio nationella friluftspolitiska målen kan kommunen med små medel göra stora förflyttningar i en positiv riktning. Naturen är kommunens största fritidsanläggning och den är tillgänglig för Ales invånare alla dagar på året. Rapporterna som hänvisas till i utredningen lyfter alla naturens värde för människors välmående. Förvaltningen anser att

insatserna som föreslås kan anses vara både rimliga och nyttiga ur ett folkhälsoperspektiv, och kan innebära långsiktiga positiva effekter för hela kommunen.

Om det skulle finnas en ambition att genomföra insatserna som föreslås i utredningen, så kan nästa steg vara att ta fram en handlingsplan där åtgärderna konkretisares och bedöms utifrån genomförandets svårighetsgrad och kostnader. Vissa åtgärder kan ske med enkla medel och till ingen eller låg kostnad, där kostnaderna hanteras inom ordinarie verksamhet och budgetprocess. Vissa åtgärder tar längre tid att genomföra och med högre kostnader som kräver planering och framförhållning, där några kan göras direkt medan annat kan genomföras på längre sikt. Åtgärder kan påskyndas med politiska beslut och investeringsmedel.

Det kan behövas särskilda aktivitetsplaner för de större åtgärderna som tydliggör ansvar, metod, tidplan, budget, utvärdering och godkänns av berörda nämnder.

I samband med prioritering och genomförande ska det vara tydligt vem som ansvarar för finansiering av de åtgärder som ska genomföras och, vid behov, avsättas resurser för framtida drift.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Utredningen innehåller förslag på insatser som kan genomföras inom ram samt insatser som kräver utökad ram. Ett införande av tjänsten friluftsamordnare innebär en utökning av tjänster motsvarande minst en halvtidstjänst.* Dessutom föreslås tillskott på 100 000 kr till enhet kultur- och fritidsutvecklings budget att användas till friluftsinsatser som arrangeras av enheten själva eller i samverkan med föreningar/organisationer.

Ett införande av ytterligare en parkarbetare innebär en utökad personalbudget hos park och anläggning motsvarande en heltidstjänst, alternativt att det behöver tillföras en utökad driftsbudget på uppskattningsvis 400 000 kr riktade till inköp av tjänster från externa leverantörer.

Utökning av budget för föreningsbidrag föreslås med 150 000 kr, där 100 000 kr riktas till ett föreningsbidrag för friluftsaktiviteter och 50 000 kr till ett utökat bidrag till förening/-ar som ansvarar för skötsel av vandringsleder.

Åtgärd	Bedömd kostnad
Friluftssamordnare 50 %	500 000 kr
Parkarbetare (alt. externa tjänster)	400 000–600 000 kr
Riktade stöd till friluftsaktiviteter	200 000 kr
Ökat stöd till föreningar som driftar leder	50 000 kr

Externa projektmedel (till exempel LONA och Leader) bedöms kunna sökas för delar av investeringar, särskilt för satsningar på tillgänglighet och utveckling av leder.

*Ale kommun har heltidsanställning som norm.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Om insatserna genomförs innebär det bland annat att friluftsplatser och -aktiviteter marknadsförs i en högre utsträckning, vilket kan bidra till att fler invånare får kännedom om och tar del av utbudet. Det bör för Ales invånare vara fördelaktigt att fler friluftsaktiviteter erbjuds, att platser tillgängliggörs och att tätortsnära stigar/leder märks upp, vilket sannolikt gör att fler invånare tar del av friluftsfrämjande insatser. Insatserna kan sannolikt även bidra till en stärkt besöksnäring i Ale kommun, något som bör vara positivt för såväl invånare som lokala företag.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Fokus på insatserna ligger på att utveckla det som redan finns, och skapa ett bättre nyttjande av befintliga resurser och platser.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

De insatser som föreslås i utredningen kan, om de skulle genomföras, på olika sätt bidra till de tre riktningsmålen: kundnytta, effektivitet och trygghet.

Friluftsfrämjande insatser, i form av till exempel fler aktiviteter, bidrar till ökad kundnytta för invånarna i Ale.

Bildande av en arbetsgrupp med fokus på samordning av friluftslivsarbetet i kommunen bör bidra till en effektivare organisation.

Fler aktiviteter kan leda till fler människor som vistas på platser för friluftsliv, vilket sannolikt bidrar till en upplevd ökad trygghet på dessa platser

Remiss och samberedning

Föreningsrådet har getts möjlighet att inkomma med inspel till utredningen och deras skrivelse finns som bilaga samt att deras inspel har vävts in i utredningen.

Samberedning har skett med representanter från stab samhällsbyggnad och park och anläggning utifrån att ansvaret för åtgärderna fördelas mellan kommunlednings-, service- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Om insatserna som föreslås i utredningen skulle genomföras får det stor påverkan på enheterna kultur- och fritidsutveckling samt park och anläggning, men också funktioner inom samhällsbyggnadsförvaltningen.

Beslutet skickas till:

Stab samhällsbyggnad
Park och anläggning
Kultur- och fritidsutveckling

Ale kommun	Organisationsnummer	Telefon	E-post	Webbplats
SE-449 80 Alafors	212000-1439	0303-70 30 00	kommun@ale.se	www.ale.se

Uppdrags- och utredningsbeställning

Namn på uppdrag*
Utredning friluftsfrämjande insatser
Datum*
2025-03-24
Beställare*
Staffan Lekenstam, avdelningschef invånarservice (kommunledningsförvaltningen) Tony Jönsson, verksamhetschef fastighet (serviceförvaltningen)
Uppdraget fördelas till person/ organisation*
Kommunledningsförvaltningen leder utredningen. Matilda Forslund, Verksamhetsutvecklare, avdelning invånarservice påbörjar arbetet.
Bakgrund och eventuella beslut som ligger till grund för uppdraget*
KF-uppdrag 2025
Mål och syfte*
Uppdrag: Friluftsfrämjande insatser(Alesamverkans mål och budget 2025-2028) Beskrivning: Utred insatser och/eller åtgärder som ökar vistelse i natur och miljö. Förslag ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys Förvaltningens plan för genomförande: En utredning genomförs under 2025 i samarbete mellan kommunledningsförvaltningen, serviceförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen. I utredningen kommer ett antal insatser att föreslås för att främja och öka invånarnas vistelse i natur och miljö
Eventuella önskade effekter:
• Öka nyttjandegraden av det Ale kommun redan erbjuder (tar invånare och andra besökare del av det som finns?) • Tillgängliggöra fler ytor kopplat till natur och miljö(vandringsleder tex)
Tidsplan för leverans*
Utredning klar senast 30 november 2025
Avgränsningar*
Utredningen kommer att innehålla följande rubriker: bakgrund, nulägesbeskrivning/analys, forskning och rapporter på området, omvärldsbevakning, förvaltningens bedömning, förslag till insatser. Övriga avgränsningar beslutas löpande i styrgrupp (styrgrupp: Martin Andersson, Staffan Lekenstam och Tony Jönsson)
Form av leverans*
Tjänsteutlåtande och utredning som bilaga.
Budget för uppdrag- eller utredning*
Utredning görs inom befintlig budget. Utredningen kommer att innehålla både förslag som kan göras inom ram/befintlig verksamhet och förslag som kommer kräva beslut om att tillföra budget om insatserna ska genomföras.
Andra funktioner som behöver involveras (om de är informerade om detta)
• Park och anläggningsenheten: Martin Andersson och Hans Henrysson • Kultur- och fritidsutveckling: Emma Kronberg och Andreas Antelid • Samhällsbyggnadsförvaltningen: Ida Wendt, Kommunekolog (enhet stab). • Eventuellt fler funktioner behöver tillfrågas vilket beslutas under utredningens gång.

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-01-29
SERN § 4

SERN 2026/19

Utredning - Friluftsfrämjande insatser

Beslut

Servicenämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att fastställa uppdraget att utreda friluftsfrämjande åtgärder som slutfört.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I Ale kommuns mål och budget för 2025–2028 har kommunstyrelsen (kultur- och fritidsutskottet) och servicenämnden fått i uppdrag att utreda friluftsfrämjande insatser som ökar vistelse i natur och miljö.

Som utgångspunkt för utredningen ligger de tio nationella målen för friluftslivspolitiken samt aktuella rapporter kring friluftslivets och naturens betydelse. Utredningen omfattar nulägesanalys, omvärldsanalys samt åtgärdsförslag. De insatser som utredningen föreslår sorteras in under fyra rubriker:

1. Samverkan och organisation
2. Styrdokument friluftsliv
3. Aktiviteter friluftsliv och stöd till föreningslivet
4. Utveckla naturområden, vandringsleder och motionsanläggningar

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-01-22
- Utredning friluftsfrämjande insatser, 2025-11-07
- Svar från föreningsrådet, 2025-04-24

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-01-29

Beslutet skickas till

Stab samhällsbyggnad
Park och anläggning
Kultur- och fritidsutveckling

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-01-20
KS-KFu § 6

KS 2025/258

Utredning friluftsfrämjande insatser

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott beslutar att bordlägga ärendet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I Ale kommuns mål och budget för 2025–2028 har kommunstyrelsen (kultur- och fritidsutskottet) och servicenämnden fått i uppdrag att utreda friluftsfrämjande insatser som ökar vistelse i natur och miljö.

Som utgångspunkt för utredningen ligger de tio nationella målen för friluftslivspolitiken samt aktuella rapporter kring friluftslivets och naturens betydelse. Utredningen omfattar nulägesanalys, omvärldsanalys samt åtgärdsförslag. De insatser som utredningen föreslår sorteras in under fyra rubriker:

1. Samverkan och organisation
2. Styrdokument friluftsliv
3. Aktiviteter friluftsliv och stöd till föreningslivet
4. Utveckla naturområden, vandringsleder och motionsanläggningar

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-01-14
- Utredning friluftsfrämjande insatser, 2025-11-07
- Svar från föreningsrådet, 2025-04-24

Yrkande

Robert Jansson (SD) yrkar på att kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott beslutar att bordlägga ärendet.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott beslutar i enlighet med detsamma.

Uppdrags- och utredningsbeställning

Namn på uppdrag*
Utredning friluftsfrämjande insatser
Datum*
2025-03-24
Beställare*
Staffan Lekenstam, avdelningschef invånarservice (kommunledningsförvaltningen) Tony Jönsson, verksamhetschef fastighet (serviceförvaltningen)
Uppdraget fördelas till person/ organisation*
Kommunledningsförvaltningen leder utredningen. Matilda Forslund, Verksamhetsutvecklare, avdelning invånarservice påbörjar arbetet.
Bakgrund och eventuella beslut som ligger till grund för uppdraget*
KF-uppdrag 2025
Mål och syfte*
Uppdrag: Friluftsfrämjande insatser(Alesamverkans mål och budget 2025-2028) Beskrivning: Utred insatser och/eller åtgärder som ökar vistelse i natur och miljö. Förslag ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys Förvaltningens plan för genomförande: En utredning genomförs under 2025 i samarbete mellan kommunledningsförvaltningen, serviceförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen. I utredningen kommer ett antal insatser att föreslås för att främja och öka invånarnas vistelse i natur och miljö
Eventuella önskade effekter:
• Öka nyttjandegraden av det Ale kommun redan erbjuder (tar invånare och andra besökare del av det som finns?) • Tillgängliggöra fler ytor kopplat till natur och miljö(vandringsleder tex)
Tidsplan för leverans*
Utredning klar senast 30 november 2025
Avgränsningar*
Utredningen kommer att innehålla följande rubriker: bakgrund, nulägesbeskrivning/analys, forskning och rapporter på området, omvärldsbevakning, förvaltningens bedömning, förslag till insatser. Övriga avgränsningar beslutas löpande i styrgrupp (styrgrupp: Martin Andersson, Staffan Lekenstam och Tony Jönsson)
Form av leverans*
Tjänsteutlåtande och utredning som bilaga.
Budget för uppdrag- eller utredning*
Utredning görs inom befintlig budget. Utredningen kommer att innehålla både förslag som kan göras inom ram/befintlig verksamhet och förslag som kommer kräva beslut om att tillföra budget om insatserna ska genomföras.
Andra funktioner som behöver involveras (om de är informerade om detta)
• Park och anläggningsenheten: Martin Andersson och Hans Henrysson • Kultur- och fritidsutveckling: Emma Kronberg och Andreas Antelid • Samhällsbyggnadsförvaltningen: Ida Wendt, Kommunekolog (enhet stab). • Eventuellt fler funktioner behöver tillfrågas vilket beslutas under utredningens gång.

Socialförvaltningen
Diarienummer: 2026/11
Datum: 2026-02-04
Nämndsekreterare Emelie Vahlund

Socialnämnden

Rapportering av ej verkställda beslut enligt LSS 2025

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att notera rapporten samt att den tillställs kommunfullmäktige och kommunrevisionen

Sammanfattning

Beslut som ej är verkställda inom tre månader rapporteras enligt rutinen för inrapportering av ej verkställda gynnande biståndsbeslut enligt 9 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Rapporteringen har skickats till Inspektionen för vård och omsorg, IVO, i enlighet med socialnämndens skyldighet.

Under kvartal 4 2025, 2025-10-01 till 2025-12-31, har fyra nya beslut rapporterats in som ej verkställda inom tre månader, varav ett har verkställts efter 4 månader.

Av tidigare rapporterade ej verkställda beslut har inga beslut verkställts. Sex beslut är fortsatt ej verkställda. Ett beslut har avslutats utan verkställande. Se statistikrapport med rapporteringstillfälle 2026-01-28 för mer information.

Ebba Gierow
Förvaltningschef

Mattias Leufkens
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

Statistikrapport, Statistikrapport LSS kvartal 4 2025, 2026-01-28

Beslutet skickas till:

För kännedom
Kommunfullmäktige

Kommunrevisionen

Statistikrapport LSS kvartal 4 2025

Rapporteringstillfälle: 2025-10-28

Ansvarig rapportör: Systemförvaltare Annika Johansson

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut, enligt 9 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, som inte är verkställda inom tre månader

Nya beslut som ej är verkställda inom tre månader, redovisning för kvartal 4 2025 (från och med 2025-10-01 till och med 2025-12-31).

För att beslut ska rapporteras som *nya* ej verkställda beslut i kvartal 4, ska besluten vara tagna inom perioden 2025-07-01 till och med 2025-09-30.

Specificering av nya beslut som inte är verkställda inom tre månader

Under kvartal 4 2025 har fyra nya beslut rapporterats som ej verkställda inom tre månader.

Tre av dessa gäller Bostad med särskild service. Ett beslut är verkställt efter fyra månader. Ett beslut är ett förhandsbesked där personen bor på SoL-boende i annan kommun och önskar flytta till Ale. Ett av besluten gäller ansökan för särskilt anpassad bostad för enskild som nu har personlig assistans, där familjen arbetar med den enskilde och inte är redo för flytt då de vill behålla sin inkomst.

Ett av besluten gäller kontaktperson där den enskilde har fått två erbjudande om kontaktperson men tackat nej till båda.

Rapportering av tidigare inrapporterade ej verkställda gynnande beslut, enligt 9 § LSS, som verkställts

Inga tidigare rapporterade ej verkställda beslut enligt LSS har verkställts.

Tidigare inrapporterade ej verkställda gynnande beslut, enligt 9 § LSS som rapporterats som ej verkställda och avslutade

Ett tidigare rapporterat ej verkställt beslut enligt LSS har avslutats utan verkställighet.
Detta beslut gäller BMSS och har avslutats på begäran av den enskilde.

Rapportering av tidigare inrapporterade ej verkställda gynnande beslut, enligt 9 § LSS, som fortfarande ej är verkställda

Sex tidigare rapporterade beslut enligt LSS är fortsatt ej verkställda.

Samtliga dessa beslut gäller Bostad med särskild service. I två av fallen har den enskilde fått erbjudande och ännu inte svarat. I ett av fallen har den enskilde fått erbjudande och tackat ja, men behöver anpassningar och lång introduktion. I två av fallen är den enskilde inte redo att flytta än. Ett av fallen gäller ett förhandsbesked där den enskilde bor i annan kommun och där verksamheten har svårt att få kontakt med den enskilde eller företrädare.

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-02-26
SN § 26

SN 2026/11

Rapportering av ej verkställda beslut enligt LSS 2026

Beslut

Socialnämnden beslutar att notera rapporten samt att den tillställs kommunfullmäktige och kommunrevisionen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i ärendet.

Sammanfattning

Beslut som ej är verkställda inom tre månader rapporteras enligt rutinen för inrapportering av ej verkställda gynnande biståndsbeslut enligt 9 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Rapporteringen har skickats till Inspektionen för vård och omsorg, IVO, i enlighet med socialnämndens skyldighet.

Under kvartal 4 2025, 2025-10-01 till 2025-12-31, har fyra nya beslut rapporterats in som ej verkställda inom tre månader, varav ett har verkställts efter 4 månader.

Av tidigare rapporterade ej verkställda beslut har inga beslut verkställts. Sex beslut är fortsatt ej verkställda. Ett beslut har avslutats utan verkställande. Se statistikrapport med rapporteringstillfälle 2026-01-28 för mer information.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2026-02-04
Statistikrapport, Statistikrapport LSS kvartal 4 2025, 2026-01-28

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Kommunrevisionen

Statistikrapport SoL kvartal 4 2025

Rapporteringstillfälle: 2026-01-28

Ansvarig rapportör: Systemförvaltare Annika Johansson

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SoL, som inte är verkställda inom tre månader

Nya beslut som ej är verkställda inom tre månader, redovisning för kvartal 4 2025 (från och med 2025-10-01 till och med 2025-12-31).

För att beslut ska rapporteras som *nya* ej verkställda beslut i kvartal 4, ska besluten vara tagna under perioden 2025-07-01 till och med 2025-09-30.

Specificering av nya beslut som inte är verkställda inom tre månader

Under kvartal 4 2025, har fem nya beslut rapporterats som ej verkställda inom tre månader.
Fyra beslut gäller Särskilt boende Äldreomsorg. Ett beslut gäller trygghetslarm Äldreomsorg, detta beslut har sedan avslutats utan verkställighet då den enskilde återtagit ansökan.

Rapportering av tidigare inrapporterade ej verkställda gynnande beslut enligt SoL, som verkställts

Tre tidigare rapporterade ej verkställda beslut enligt SoL har verkställts.
Samtliga beslut gäller Särskilt boende Äldreomsorg.

Rapportering av tidigare inrapporterade ej verkställda gynnande beslut enligt SoL, som rapporterats som ej verkställda och avslutade

Två tidigare rapporterade ej verkställda beslut enligt SoL har avslutats utan verkställighet. Ett av dessa har avslutats då den enskilde återtagit ansökan, ett har avslutats inom Funktionsstöd och verkställs istället inom Äldreomsorg.

Rapportering av tidigare inrapporterade ej verkställda gynnande beslut enligt SoL, som fortfarande ej är verkställda

Sex tidigare rapporterade beslut enligt SoL är fortsatt ej verkställda.

Tre av ovanstående beslut gäller särskilt boende funktionsstöd. För två av besluten genomförs kompenserande insats via IFO i form av stödboende. I ett av fallen bor den enskilde på särskilt boende funktionsstöd i annan kommun och önskar flytta till Ale.

Två av ovanstående beslut gäller särskilt boende äldreomsorg. I ett av fallen har den enskilde erbjudits boende och tackat ja, inflytt inom kort. I ett av fallen har den enskilde önskemål om större lägenhet på specifikt boende, har fått erbjudande men tackat nej.

Ett av ovanstående beslut gäller kontaktperson inom Funktionsstöd. Den enskilde har fått erbjudande vid två tillfällen men tackat nej.

Socialförvaltningen
Diarienummer: 2026/10
Datum: 2026-02-04
Nämndsekreterare Emelie Vahlund

Socialnämnden

Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL 2025

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att notera rapporten samt att den tillställs kommunfullmäktige och kommunrevisionen.

Sammanfattning

Beslut som ej är verkställda inom tre månader rapporteras enligt rutinen för inrapportering av ej verkställda gynnande biståndsbeslut enligt 4 kap. 1 § SoL. Rapporteringen har skickats till Inspektionen för vård och omsorg, IVO, i enlighet med socialnämndens skyldighet.

Under kvartal 4, 2025-10-01 till och med 2025-12-31, har fem nya beslut rapporterats in som ej verkställda inom tre månader.

Av de beslut som tidigare rapporterats in som ej verkställda har tre beslut verkställts och två beslut har avslutats utan verkställighet. Sex beslut är fortsatt ej verkställda. Se statistikrapport med rapporteringstillfälle 2026-01-28 för mer information.

Ebba Gierow
Förvaltningschef

Mattias Leufkens
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

Statistikrapport SoL, kvartal 4 2025, 2026-01-28

Beslutet skickas till:

För kännedom
Kommunfullmäktige

Kommunrevision

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-02-26
SN § 25

SN 2026/10

Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL 2026

Beslut

Socialnämnden beslutar att notera rapporten samt att den tillställs kommunfullmäktige och kommunrevisionen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i ärendet.

Sammanfattning

Beslut som ej är verkställda inom tre månader rapporteras enligt rutinen för inrapportering av ej verkställda gynnande biståndsbeslut enligt 4 kap. 1 § SoL. Rapporteringen har skickats till Inspektionen för vård och omsorg, IVO, i enlighet med socialnämndens skyldighet.

Under kvartal 4, 2025-10-01 till och med 2025-12-31, har fem nya beslut rapporterats in som ej verkställda inom tre månader.

Av de beslut som tidigare rapporterats in som ej verkställda har tre beslut verkställts och två beslut har avslutats utan verkställighet. Sex beslut är fortsatt ej verkställda. Se statistikrapport med rapporteringstillfälle 2026-01-28 för mer information.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2026-02-04
Statistikrapport SoL, kvartal 4 2025, 2026-01-28

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige
Kommunrevision

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-02-26

Grundläggande granskning 2025

Ale kommun

2026

Shape the future with confidence

Shape the future with confidence

Innehållsförteckning

1. Inledning 2
2. Samlade bedömning 4
3. Kommunstyrelsen 7
4. Socialnämnden 9
5. Samhällsbyggnadsnämnden 11
6. Servicenämnden 13
7. Utbildningsnämnden 15

Bilaga 1. Revisionskriterier 17

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionssed. Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras i kommunallagen 6 kap. 6 §. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed. Den grundläggande granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

- Har nämnderna säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt?
- Har nämnderna säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.
- Har nämnderna säkerställt en tillräcklig intern kontroll? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunallagen samt kommunens styrmodell.

1.3 Metod

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- Kommunallagen, (2017:725) kap 6
- Riktlinje för intern kontroll i Ale kommun, 2024
- Ale kommuns styrmodell, 2025
- Riktlinje kommunstyrelsens uppsiktsansvar, 2022

1.4 Avgränsning

Granskningen avser verksamhetsåret 2025 och omfattar kommunstyrelsen, socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, servicenämnden och utbildningsnämnden.

1.5 Utgångspunkter för vår granskning

Följande ramverk av kriterier/kontrollmoment bygger på de krav som återfinns i kommunens styrmodell och anvisningar. Ramverket beskriver hur styrelsen och nämnderna ska arbeta med styrning, uppföljning och internkontroll och är utgångspunkten för de iakttagelser och avvikelser som redogörs för i efterföljande kapitel.

Utifrån styrdokument och reglementen är vår tolkning att styrelse och nämnder ska ha genomfört följande för att ha säkerställt dels att verksamhet och ekonomi styrs och följs upp utifrån de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, dels ett tillräckligt internkontrollarbete.

A. Tillräcklig styrning för att leva upp till mål och riktlinjer

A1.Genomfört aktiviteter och åtgärder som bidragit till måluppfyllelse.

A2. Beslutat om en nulägesanalys i enlighet med kommunens styrmodell.

B. Tillräcklig uppföljning av verksamhet och ekonomi

B1. Följt upp mål och uppdrag i enlighet med kommunens styrmodell.

B2. Följt upp ekonomi i enlighet med kommunens styrmodell.

B3. Vidtagit åtgärder för att komma till rätta med avvikelser gällande verksamhet och ekonomi.

*B4: **Kommunstyrelsen**: Genomfört protokollförda uppsiktsdialoger med presidierna i nämnder och bolag två gånger under året.*

C. Tillräcklig intern kontroll i verksamheten

C1. Genomfört en riskanalys och upprättat en internkontrollplan

C2. Följt upp internkontrollarbetet.

*C3: **Kommunstyrelsen:** Följt upp bolagens och nämndernas internkontrollarbete.*

2. Samlade bedömning

2.1 Bedömning utifrån revisionskriterierna

Nedan sammanställer vi våra bedömningar utifrån granskningens revisionskriterier.

Tabell 1. Sammanställd bedömning per styrelse och nämnd.

	Styrning		Uppföljning				Intern kontroll		
	A1	A2	B1	B2	B3	B4	C1	C2	C3
Kommunstyrelsen					ET				
Socialnämnden					ET	ET			ET
Samhällsbyggnadsnämnden						ET			ET
Servicenämnden						ET			ET
Utbildningsnämnden					ET	ET			ET

Färgkod	Beskrivning av hur bedömning görs
	Kriteriet är ej uppfyllt, bedöms som en större avvikelse utifrån revisionskriterierna.
	Kriteriet är delvis uppfyllt, bedöms som en mindre avvikelse utifrån revisionskriterierna.
	Kriteriet är uppfyllt, inga avvikelser utifrån revisionskriterierna.
ET	Kriteriet är inte tillämpligt för styrelsen/nämnden.

2.2 Reflektioner kring målstyrning i Ale kommun

Vår förståelse av kommunens styrmodell är att kommunfullmäktige formulerar riktningsmål utifrån kommunens vision. Med utgångspunkt i de övergripande riktningsmålen kan mer specifika mål och uppdrag riktas till styrelse och nämnder. Styrelse och nämnd ska alltid förhålla sig till riktningsmålen och ska årligen fastställa en plan där de redovisar vilka aktiviteter och åtgärder som ska genomföras under det kommande året i relation till målsättningarna. Enligt den för 2025 gällande styrmodellen ska kommunfullmäktige fastställa att nämndplanerna överensstämmer med budgetens intentioner.

Mål och uppdrag ska följas upp och redovisas i delårsbokslut per augusti och i nämndernas årsredovisningar. Nämnderna följer upp vilka åtgärder som har genomförts utifrån riktningsmålen, men gör ingen bedömning om riktningsmålen är uppfyllda eller inte, och utifrån vår tolkning av styrmodellen är det inte heller syftet med riktningsmålen. Nämnderna följer däremot upp övriga mål och uppdrag som kommunfullmäktige har fastställt i budget och gör en bedömning om målet uppfylls eller ej.

Genomgång av nämndernas årsredovisningar visar att fokus i uppföljningarna av samtliga mål ligger på vilka åtgärder som har genomförts, snarare än vilka effekter som har uppnåtts.

Enligt vår mening riskerar detta att leda till 1) subjektiva bedömningar av måluppfyllelse, 2) avsaknad av ett tydligt kausalt samband mellan genomförda aktiviteter och målets utveckling samt att 3) målen i praktiken blir mycket svåra att inte uppfylla.

Vi anser att detta gäller för samtliga mål, men exemplifierar och utvecklar vårt resonemang nedan genom målet "hållbar kompetensförsörjning". Målet syftar till att säkerställa att kommunen använder all kompetens på rätt plats i organisationen och automatiserar samt effektiviserar i största möjliga utsträckning. Målet syftar även till att säkerställa arbetet med vidareutveckling och möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Samtliga nämnder bedömer i sina årsredovisningar att målet antingen har uppnåtts eller är på väg att uppfyllas. Varje nämnd redogör för de åtgärder som vidtagits i relation till målet. Kommunstyrelsen rapporterar exempelvis att en kommunövergripande kompetensförsörjningsplan har upprättats, socialnämnden anger att arbetet med automatisering av ekonomiskt bistånd har fortgått under året, samhällsbyggnadsnämnden beskriver omplaceringar av medarbetare för att möta verksamhetens behov, servicenämnden beskriver genomförda utbildningar, studiebesök och föreläsningar inom kostverksamheten, medan utbildningsnämnden bland annat har följt upp nyckeltal relaterade till personalomsättning och andelen legitimerad personal, dock utan fastställda målvärden.

(1) Subjektivitet: Varken kommunfullmäktige, styrelse eller nämnder har definierat när målet kan anses vara uppfyllt, och uppföljningen bygger till stor del på styrelsens och nämndernas egna uppfattningar om aktiviteter har genomförts.

(2) Avsaknad av kausalt samband: Det saknas i huvudsak kvantitativa mått eller motsvarande som grund för att bedöma om utvecklingen går åt rätt håll. I de fall där nyckeltal finns saknas målvärden.

(3) Svårt att misslyckas: Av punkt 1 och 2 följer att måluppfyllelse i praktiken är beroende av att aktiviteter genomförs, snarare än om de haft avsedd effekt. Det innebär att måluppfyllelse kan uppnås med nästan vilka aktiviteter som helst, förutsatt att de genomförts enligt plan.

2.3 Slutsatser

Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna i huvudsak säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att styrelsen och nämnderna följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget ovan.

Vi bedömer att kommunstyrelsen, socialnämnden, utbildningsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Vi bedömer däremot att servicenämnden inte säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering. Bedömningen grundar vi på att nämnden inte beslutat om tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans.

Vidare bedömer vi att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Göteborg den 8 april 2026

Johan Palmgren
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB
Granskningsledare

Mikaela Gretzer
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB
Kvalitetssäkrare

3. Kommunstyrelsen

3.1 Styrning

Kommunstyrelsen har antagit en nämndplan för 2025 i december 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Enligt kommunstyrelsens årsredovisning bedöms de aktiviteter och åtgärder som genomförts under året bidragit till riktningsmålen. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till kommunstyrelsen i budget 2026 bedöms att tre mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att två mål är delvis uppfyllda. Endast tre av tolv uppdrag utifrån budget och nämndplan är avslutade. Åtta uppdrag är pågående med avvikelse och ett uppdrag är ej påbörjat. Kommunstyrelsen har fastställt en nulägesanalys för 2024-2025 i enlighet med kraven i kommunens styrmodell. Nulägesanalysen fastställdes i mars 2025.

3.2 Uppföljning

Kommunstyrelsen har följt upp mål och uppdrag i delårsrapport 2 och årsredovisning i enlighet med styrmodellen. Kommunstyrelsen har följt upp ekonomin vid i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisning i enlighet med kommunens styrmodell. Vid samtliga prognostillfällen har kommunstyrelsen prognosticerat ett överskott för helåret. Kommunstyrelsen redovisar ett resultat om 4,6 mnkr för helåret 2025.

3.2.1 Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsens arbetsutskott har under 2025 genomfört uppsiktsdialoger med samhällsbyggnadsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och Alebyggen. Dialogerna har genomförts både på våren och på hösten. Därtill har en dialog genomförts med överförmyndaren. För respektive dialog finns ett protokoll som beskriver vilka som deltagit och agenda för dialogerna. Enligt protokollen var agendan för mötena under våren ”utmaningar och utvecklingsarbete” gällande ekonomi, personal, samverkan, invånare/brukare och uppsatta mål från kommunfullmäktige och nämnd. Vid höstens dialoger diskuterades även ”nuläge”. Det framgår dock inte av protokollen vad som framkommit vid dialogerna utifrån de punkter som anges i agendan. Av kommunstyrelsen protokoll framgår at protokollen från höstens dialoger anmälts som delegeringsbeslut till kommunstyrelsens sammanträde, det framgår dock inte av protokoll att protokollen från vårens dialoger som genomfördes den 25 mars samt 6 maj 2025 anmälts till kommunstyrelsen.

3.3 Intern kontroll

Kommunstyrelsen beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt åtta identifierade risker. För varje risk finns en beskrivning samt en värdering av sannolikhet och konsekvens, där värderingen görs på en femgradig skala. Internkontrollplanen innehåller totalt åtta kontrollmoment. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Kommunstyrelsen har följt upp internkontrollplanen den 24 februari 2026. Av skriftliga svar från förvaltningen framgår att kommunstyrelsen

kommer att behandla uppföljningen av nämndernas internkontrollplaner den 7 april 2026[1].

3.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att kommunstyrelsen i huvudsak säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att styrelsen följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2. Vi noterar att en majoritet av kommunstyrelsens uppdrag är pågående med avvikelse.

Uppföljning

Vi bedömer att kommunstyrelsen i delvis har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att dokumentationen från uppsiktsdialogerna saknar information om vad som framkommit i dialoger samt att protokoll från uppsiktsdialogerna under våren 2025 inte anmälts till kommunstyrelsen. Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela kommunstyrelsen. I vår mening behöver dokumentationen från uppsiktsdialogerna därför vara tillräckligt utförliga så att ledamöter som inte själva närvarat vid dialogerna kan följa vad som framkommit i dialogerna.

Intern kontroll

Vi bedömer att kommunstyrelsen i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att kommunstyrelsens upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Säkerställer att uppsiktsdialogerna dokumenteras mer utförligt samt att protokollen från dialogerna delges hela kommunstyrelsen. Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela kommunstyrelsen, och dokumentationen från dessa dialoger behöver därför vara så pass detaljerad att ledamöter som inte närvarat vid dialogerna kan följa vad som framkommit i dialogerna.

[1] EY har inte tagit del av uppföljningen vid granskningens genomförande.

4. Socialnämnden

4.1 Styrning

Socialnämnden har antagit en nämndplan för 2025 i november 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Genomgång av nämndens årsredovisning visar att nämnden följt upp arbetet utifrån kommunfullmäktiges tre riktningsmål. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till kommunstyrelsen i budget 2026 bedöms att tre mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att två mål är delvis uppfyllda. Samtliga uppdrag bedöms vara avslutade utan avvikelse. Socialnämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025 i enlighet med kommunens styrmodell.

4.2 Uppföljning

Socialnämnden har följt upp mål och uppdrag i enlighet med kommunens styrmodell. Socialnämnden har följt upp ekonomi i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisning i enlighet med kommunens styrmodell. Vid prognostillfället per april prognosticerade nämnden en positiv avvikelse om 4,6 mnkr. Vid prognosen per augusti prognosticerade nämnden ett noll-resultat. Socialnämnden redovisar ett resultat om 1,2 mnkr för helåret 2025.

4.3 Intern kontroll

Socialnämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt tio identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt tio kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Socialnämnden har tagit del av uppföljning av samtliga kontrollmoment i februari 2026.

4.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att socialnämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att socialnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att nämnden följt upp verksamhet och ekonomi i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.

Intern kontroll

Vi bedömer att socialnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

5. Samhällsbyggnadsnämnden

5.1 Styrning

Samhällsbyggnadsnämnden har antagit en nämndplan för 2025 i november 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Genomgång av nämndens årsredovisning visar att nämnden följt upp arbetet utifrån kommunfullmäktiges tre riktningsmål. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till samhällsbyggnadsnämnden i budget 2026 bedöms att fyra mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att ett mål är delvis uppfyllt. Sju av totalt nio uppdrag bedöms avslutade utan avvikelse. Två uppdrag är pågående med avvikelse. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025 i enlighet med kommunens styrmodell.

5.2 Uppföljning

Nämnden har följt upp mål och uppdrag i delårsrapport 2 och årsredovisning. Nämnden har följt upp ekonomin i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisningen i enlighet med kommunens styrmodell. Nämnden prognostiserade en negativ budgetavvikelse om –8,9 mnkr i delårsrapport 1. Delårsrapport 1 behandlades på nämndens sammanträde den 7 maj, nämnden beslutade dock inte om några åtgärder för att nå en budget i balans. Vid delårsrapport 2, som behandlades av nämnden den 1 oktober, uppgick den prognostiserade avvikelsen till –9,3 mnkr. Nämnden beslutade inte om några åtgärder för att nå en budget i balans. I årsredovisningen redovisar nämnden en negativ avvikelse om –11,4 mnkr. Vid samtliga uppföljningar under året har avvikelsen kopplats till den renhållningsverksamheten verksamheten. Enligt kommunens styrmodell ska nämnden vidta åtgärder vid en prognosticerade budgetavvikelse. Renhållningsverksamheten är dock avgiftsfinansierad vilket innebär att överskott bokas som en skuld till taxekollektivet. Av skriftliga svar från förvaltningen framgår att orsaken till att inte åtgärder vidtogs var på grund av det fanns tidigare överuttag inom den taxefinansierade verksamheten att återställa.

5.3 Intern kontroll

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt elva identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt elva kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Samhällsbyggnadsnämnden har följt upp samtliga kontrollmoment i internkontrollplanen i februari 2026. Därtill har nämnden genomfört en delårsuppföljning av kontrollmomenten i september 2025.

5.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i huvudsak säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering. Vi noterar att nämnden redovisar ett underskott om ca -11,4 mnkr, underskottet härleds dock till den avgiftsfinansierade verksamheten. Beaktat att nämnden haft ett tidigare överuttag att återställa riktar vi ingen rekommendation härvidlag.

Intern kontroll

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

6. Servicenämnden

6.1 Styrning

Servicenämnden har antagit en nämndplan för 2025 i december 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Enligt servicenämndens årsredovisning bedöms de aktiviteter och åtgärder som genomförts under året bidragit till riktningsmålen. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till servicenämnden i budget 2025 bedöms att samtliga fem mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att två mål är delvis uppfyllda. 12 av 14 uppdrag bedöms avslutade utan avvikelse. Två uppdrag är pågående med avvikelse. Servicenämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025.

6.2 Uppföljning

Nämnden har följt upp mål och uppdrag i delårsrapport 2 och årsredovisning. Nämnden har följt upp ekonomin i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisningen, i enlighet med kommunens styrmodell. Vid prognostillfället i april redovisade nämnden en negativ avvikelse om cirka 1 mnkr, där underskottet härleddes till IT-enheten. Prognosen för helåret uppgick till -0,4 mnkr. Åtgärder för att nå budget i balans presenterades vid nämndens sammanträde i juni. Av förslag på åtgärdsplanen framgår att underskottet under juni hade ökat till 2,1 mnkr, varav 1,3 mnkr av underskottet härrörde från tomställda lokaler. Resterande del av underskottet utgjordes av kostnader inom IT-enheten samt juridiska kostnader för en pågående rättslig tvist. Förvaltningen presenterade förslag på åtgärder om totalt 0,4 mnkr, vilket nämnden godkände. Vid behandlingen av delårsrapport 2 uppgick det prognostiserade underskottet till cirka 1,9 mnkr, där underskottet återigen härleddes till IT-enheten.

Nämnden beslutade vid mötet om att skicka en begäran om att få använda delar nämndens PO-överskott för att räcka delar av nämndens prognosticerade underskott. I årsredovisningen redovisar nämnden en negativ avvikelse om ca -2 mnkr för helåret 2025. Ca 1,1 mnkr av underskottet härleds till kostnader för tomställda lokaler. Av skriftliga svar från ekonomichef framgår att underskottet för tomställda lokaler inte behöver inarbetas av nämnden då kommunens nämnder har möjlighet att lämna lokaler som de inte längre behöver vilket innebär en kostnad som kan vara svår att förutse. Detta framgår dock inte av kommunens styrmodell.

6.3 Intern kontroll

Servicenämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt nio identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt nio kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Servicenämnden har tagit del av uppföljning av samtliga kontrollmoment i februari 2026.

6.4 Vår bedömning och rekommendationer

- Styrning

Vi bedömer att servicenämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att servicenämnden inte säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att nämnden inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans i enlighet med kommunens styrmodell.

Intern kontroll

Vi bedömer att servicenämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

Vi rekommenderar servicenämnden att:

- Vid konstaterat eller befarat underskott, besluta om tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans.

7. Utbildningsnämnden

7.1 Styrning

Utbildningsnämnden har antagit en nämndplan för 2025 i december 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Enligt utbildningsnämndens årsredovisning bedöms de aktiviteter och åtgärder som genomförts under året bidragit till riktningsmålen. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till servicenämnden i budget 2025 bedöms att fyra av fem mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att ett mål är delvis uppfyllt. Sju av nio uppdrag bedöms avslutade utan avvikelse. Två uppdrag bedöms pågående med avvikelse.
Utbildningsnämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025.

7.2 Uppföljning

Uppföljning av mål och uppdrag sker i delårsrapport 2 samt i årsredovisning. I delårsrapport och årsredovisning framgår förvaltningens samlade bedömning kring de insatser som genomförts kring respektive inriktningsmål, mål och uppdrag som givits av fullmäktige.
Utbildningsnämnden har följt upp ekonomin i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisningen, i enlighet med kommunens styrmodell. Vid samtliga uppföljningar under året har nämnden redovisat ett positivt resultat. Nämnden redovisar en positiv om avvikelse om 2 mnkr för helåret 2025.

7.3 Intern kontroll

Utbildningsnämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt tio identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt nio kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen.

Servicenämnden har tagit del av uppföljning av samtliga kontrollmoment i februari 2026. Därtill har nämnden genomfört en delårsuppföljning av kontrollmomenten i september 2025.

7.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att utbildningsnämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att utbildningsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att nämnden följt upp verksamhet och ekonomi i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.

Intern kontroll

Vi bedömer att utbildningsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

Bilaga 1. Revisionskriterier

Kommunallagen (2017:725)

Av kommunallagens 6 kap. 1 § framgår att styrelsen ansvarar för att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamhet. Kommunstyrelsen ska även ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag och kommunalförbund som kommun är medlem i. Enligt 3 kap 12 § kommunallagen inkluderar detta uppsikt över kommunala bolag, stiftelser och föreningar. Enligt 6 kap 6 § kommunallagen har nämnderna ansvar för att var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Likaså skall nämnderna se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett övrigt tillfredsställande sätt.

Ale kommuns styrmodell

Riktningsmål

Riktningsmålen har sin utgångspunkt i kommunens vision och ska utgöra grunden för kommunfullmäktiges långsiktiga styrning. Med utgångspunkt i riktningsmålen kan mål och uppdrag fördelas till nämnder och bolag för kommande år. Uppdrag kan även kopplas direkt till specifika mål.

Minst var fjärde år fastställer kommunfullmäktige kommunens riktningsmål. Riktningsmålen gäller för samtliga nämnder och helägda bolag. De ska bidra till att staka ut viljeinriktningen på lång sikt och tydliggöra politiska prioriteringar för hela koncernen. Nämnder och bolag ska alltid förhålla sig till riktningsmålen i sina prioriteringar och planera utifrån att, vid behov, gemensamt möjliggöra förflyttningar inom respektive riktningsmål.

Uppföljning av verksamhet och ekonomi

Uppföljning av mål och uppdrag ska följas upp och redovisas i delårsbokslut per augusti och nämndens årsredovisning.

Ekonomisk uppföljning med prognos sker i delårsbokslut 1 (1 januari-31 mars), delårsbokslut 2 och årsredovisning.

Om prognos visar på negativt utfall för helåret så ska detta generera ett ärende med åtgärder till nästkommande nämnd för att få budget i balans och ska redovisas kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Plan för nämnder och bolag

Nämnder och helägda bolag ansvarar för att utforma en plan med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål och budget. Utöver den ekonomiska planeringen ska planen tydligt redovisa vilka åtgärder och aktiviteter som ska genomföras under det kommande året i relation till kommunfullmäktiges mål och budget.

Kommunfullmäktige prövar och fastställer att respektive plan överensstämmer med budgetens intentioner. Om kommunfullmäktige bedömer att planen inte är förenlig med dessa intentioner ska berörd nämnd eller bolagsstyrelse revidera planen.

Nulägesanalys

Nämnder och helägda bolag ska årligen fastställa en nulägesanalys som underlag för den kommande budgetprocessen. Nulägesanalysen utgör en central del i att skapa förutsättningar för att de förtroendevalda ska kunna fatta välgrundade beslut.

Syftet med nulägesanalysen är att utgöra beslutsunderlag för mål- och budgetbeslut för nästkommande år. Analysen ska dels beskriva nuläget, dels belysa möjliga förflyttningar som förvaltningen eller bolaget bedömer vara genomförbara.

Vid framtagandet av nulägesanalysen är det, utifrån ett tillitsbaserat förhållningssätt, viktigt att utgå från kommunens uppdrag och vilka kommunen är till för, samt att ta tillvara professionens kunskap och perspektiv.

Kommunstyrelsens nulägesanalys ska, utöver analys av det egna ansvarsområdet, även ha ett koncernövergripande perspektiv. Kommunstyrelsens arbetsutskott fastställer årligen vilket fokus nulägesanalysen ska ha.

Följande områden ska alltid ingå i nulägesanalysen:

- Nuläge utifrån trender, förändringar och utmaningar
- Verksamhetens resultat i nuläget
- Möjliga förflyttningar för att förbättra, effektivisera eller minska kostnader

Riktlinjer för intern kontroll

Fastställande av internkontrollplan

Varje nämnd och styrelse ska inför kommande år anta en internkontrollplan med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys. I planen ska det framgå vilka riskområden som ska följas upp. Planen för kommande års arbete med intern kontroll ska antas av respektive nämnd och styrelse för att överlämnas till kommunstyrelsen senast den 31 december.

Uppföljning av internkontrollplan

Resultatet av den interna kontrollen ska årligen fastställas i nämnd eller styrelse. Vid brister eller avvikelser ska åtgärder fastställas. Uppföljning av internkontrollplan ska översändas till kommunstyrelsen senast i februari.

Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen har ansvaret för den interna kontrollen på ett övergripande plan och ska säkerställa att en samlad rapportering och ett uttalande om den interna kontrollen årligen upprättas och överlämnas till kommunfullmäktige. Denna rapportering ska ske innan fullmäktiges beslut om ansvarsfrihet

Riktlinje för kommunstyrelsens uppsiktsplikt (antagen 2022-11-01)

Enligt riktlinjen ska kommunstyrelsens arbetsutskott genomföra två uppsiktsdialoger med respektive bolag nämnd. Uppsiktsdialogerna sker med nämnders respektive bolags

presidium. Vid dessa möten förs protokoll som sedan anmäls till kommunstyrelsens sammanträde.

Till:
Kommunstyrelsen
Servicenämnden

Till kommunfullmäktige för kännedom

Revisionsrapport – Grundläggande granskning

Kommunrevisionen har vid sitt möte den 8 april 2026 antagit bifogad revisionsrapport. Granskningen syfte har varit att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed.

Utifrån granskningen lämnar vi följande rekommendation till kommunstyrelsen:

- Säkerställer att uppsiktsdialogerna dokumenteras mer utförligt samt att protokollen från dialogerna delges hela kommunstyrelsen. Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela kommunstyrelsen, och dokumentationen från dessa dialoger behöver därför vara så pass detaljerad att ledamöter som inte närvarat vid dialogerna kan följa vad som framkommit i dialogerna.

Utifrån granskningen lämnar vi följande rekommendation till servicenämnden:

- Vid konstaterat eller befarat underskott, besluta om tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans.

Granskningsrapporten översänds med önskemål att senast den 8 september 2026 erhålla svar från styrelsen och nämnderna på nedan frågeställningar.

- *Vilka* åtgärder avser styrelsen och nämnderna att vidta med anledning av de rekommendationer som redovisas i rapporten?
- *När* avser styrelsen och nämnderna att vidta eventuella åtgärder med anledning av de rekommendationer som redovisas i rapporten samt när planeras åtgärderna att vara genomförda?
- *Vilken* verksamhet och/eller funktion i förvaltningarna ansvarar för att genomföra beslutade åtgärder med anledning av de rekommendationer som redovisas i rapporten?

För revisorerna i Ale kommun den 8 april 2026

Iréne Hellekant	Wimar Sundeen
Kommunrevisionens ordförande	Vice ordförande kommunrevisionen

PROTOKOLL
Revisionen
Sammanträdesdatum: 2026-04-08
Rev § 33

REV 2026/29

Avrapportering Grundläggande granskning 2025

Beslut

Revisionen beslutar att anta revisionsrapporten grundläggande granskning och lämnar rekommendation till kommunstyrelsen och servicenämnden med ändring i följebrevet där det står nämnderna ska det stå nämnden.

Granskningsrapporten översänds med önskemål att senast den 8 september 2026 erhålla svar från styrelsen och nämnderna.

Sammanfattning

Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionssed. Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras i kommunallagen 6 kap. 6 §. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Beslutsunderlag

Grundläggande granskning Ale kommun 2025 slutrapport

Ale kommun Följebrev grundläggande granskning 2025

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Servicenämnden

Kommunfullmäktige *för kännedom*